

ਤੀਸਰੀ ਪੋਥੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ਼ਬਦਾਰਥ

ਸ੍ਰੀ

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਸ਼੍ਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਜੀ ਦੀ
ਅਤਿਯੋਗ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਪੋਥੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ

THIS BOOK BELONGS
TO THE LIBRARY OF
Dr. Trilochan Singh
Amrag Singh

ਸੇਵਾਦਾਰ

ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(ਕੇ: ਟਾ:) ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈਸੇਵਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛਪਯਾ

ਸ਼ਬਦਾਰਥ

ਤੀਜੀ ਪੋਥੀ

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਟੀਕਾ ਟਿਪਣੀ ਸਹਿਤ

ਜਿਸ ਵਿਚ

THIS BOOK BELONGS
TO THE LIBRARY OF
Dr. Trilochan Singh

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ, ਨਰ, ਬੋਧ, ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ, ਬ੍ਰਹਮ,
ਰੁਦ੍ਰ, ਪਾਰਸ ਨਾਥ, ਸ਼ਬਦ ਹਛਾਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਤੋਤੀ ਸਵੱਯੇ,
ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੇ ਸਵੱਯੇ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ

ਇਹ ਬੀੜ ਉਸ ਬੀੜ ਨਾਲ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਬਾਬਾ
ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠਕੇ ਲਿਖੀ ਸੀ

ਇਹ

ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਗਿਆਨੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ
ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਘਿਓ ਮੰਡੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸੰ: ਬਿ: ੧੯੬੧-੬੨
ਨੂੰ ਵੀਹਾਂ ਪੰਝੀਆਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਹਨ

ਪਰਮ ਸਹਾਇਕ

ਸ. ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ
ਤੇ ਪਧਾਨ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਸ: ਸਾਹਿਬ ਸ:
ਝੰਡਾ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਚੀਫ ਕੋਰਟ ਲਾਹੌਰ,
ਪ੍ਰੋ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਸ: ਬ: ਸ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰਈਸ ਸ਼ਾਹਕੋਟ
ਜ਼ਾਲੰਧਰ, ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ,
ਸ: ਬ: ਸ: ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਫ ਸੈਕ੍ਰੇਟਰੀ ਫਰੀਦਕੋਟ

ਸੇਵਾਦਾਰ—

ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

੧ ਵੇਸਾਖ
੧੯੯੮

ਮੋਖ ੩੦) ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ

{ ੧੩ ਅਪ੍ਰੈਲ
੧੯੪੧

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ

ਇਸ ਤੀਸਰੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਸ਼ਾਮ*ਕਵੀ ਦਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ੨ ਸਵੱਯੇ ਵਿਚ ਰਾਮ ਕਵੀਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਪ੨ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਤਾਰ ਇਹਨਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਕ ਅੱਗਯਾਤ ਇਤਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਮ, ਰਾਮ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਛ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਇਸ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਧਰਮ ਰੱਛਕ, ਇਕ ਨੂੰ ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਲੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਰ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਜਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨੀਏਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਪੋਤਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਰਾਮ ਸੱਦਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਘੜੀ ਹੋਈ ਕਥਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੁਛ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਤਾਰ ਵਿਚ ਸਿੰਗਾਰ ਰਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲੀਆਂ ਕਥਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਗੁਜਰੀਆਂ ਦੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਕਥਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਵਰਤਣਾ, ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਨਾਚ, ਹੋਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮਹਾਨ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਅਰ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਉਚਾਰੇ ਹੋਣ। ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੁਛ ਛੰਦ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ (ਦਸਮ ਕਥਾ ਭਗੋਤ ਦੀ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ॥ ਐਰ ਬਾਸਨਾ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਰਮ ਜੁਧ ਕੇ ਚਾਇ) ਹੋਰ “ਛੱਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪੂਤ, ਧੰਨ ਜੀਉ ਆਦਿਕ ਸਵੱਯੇ, ਸੋ ਗੁਣੀ ਜਨ ਇਸ ਪੋਥੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮਹਾਨ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਏਹੋ ਫਲ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

*ਦੇਖੋ ਮਹਾਨਕੋਸ਼ ਜਿਲਦ ਚੌਥੀ ਸਫਾ ੨੫੩੦ ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਤਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ੨ ਔਖੇ ਪਦ ਆਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਅਰਥ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਇਹ ਔਖੇ ਪਦਾਂ ਦੇ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਵੀ ਪੋਥੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਰੱਖ ਦਿਤੇ ਹਨ ਗੁਣੀ ਜਨ ਔਖੇ ਪਦਾਂ ਨੂੰ ਏਥੋਂ ਵੇਖ ਲੈਣ।

੧. ਬਪ=ਸਰੀਰ । ਤੀਰ=ਪਾਸ । ੨. ਛੀਰਨਿਧ=ਸਮੁੰਦਰ ।
 ੪. ਦਸਮ=ਭਾਗਵਤ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਸਕੰਧ ਵਿਚ ਆਖੇ ਹਨ । ੧੧ ਸੌ ਬਾਨਵੇ ਛੰਦ ਅਨੰਦਪੁਰ ਅਤੇ ੧੩੦੦ ਸੌ ਜਮਨਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਾਂਵਟੇ ਸਾਹਿਬ । ਜੇੜ ੨੪੯੨ ਪੂਰਾ । ੫. ਸਗਨੰ=ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਸਗਨ ਆਦਕ । ਗੁਣ=ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰਕੇ । ਅਗਨੰ=ਮਾੜੇ ਗੁਣ ਸਗਨ ਆਦਕ । ਤੁਲਹਾ=ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਤੁਲਹਾ ।
 ੭. ਸੰਕਟ=ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ । ਤਰਨ=ਜਹਾਜ਼ । ਆਹਮ=ਔਖਾ । ਪਤਿਤ=ਪਾਪੀ । ਹਾਲ=ਛੇਤੀ । ੮. ਅੰਦ੍ਰੁਸੁਤਾ=ਪਹਾੜਦੀ ਧੀ ਪਾਰਬਤੀ । ਤਨਯਾ=ਧੀ । ੯. ਬ੍ਰਤ ਧਾਰੀ=ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਸਭ ਦਾ ਕਰਤਾ ।
 ੧੦. ਤਨੀਆਂ=ਜੋਰ ਕਰਕੇ । ਹਨੀਆਂ=ਮਾਰਿਆ ।
 ੧੧. ਬਾਰਨਿ=ਜਲ ਨਾਲ । ਬਾਰ=ਬੂਹਾ । ਪਖਾਰੀ=ਧੋਤਾ ।
 ੧੨. ਇਸ ਉਪਮਾ ਨੂੰ ਇਕਰ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਗਾਈਆਂ ਦੇ ਚੋਣੇ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜੇਹੜਾ ਚੋਣਾ ਗਵਾਚ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵੱਗ ਨੂੰ ਮਾਨੋ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਮੋੜ ਕੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ । ੧੪. ਕੋਟ=ਕਰੋੜ=ਵਾਰੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਸੁਧਾਮੀਐ=ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਏ । ੧੬. ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਸੈਮਵਾਰ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ । ੧੭. ਆਪਣਿਆ ਅੰਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ । ੧੮. ਤਤ=ਅਸਲ ਵਸਤ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ੧੯. ਘਰਨੀਸ=ਰਾਜਾ । ਇਹ ਸੋਭਾ ਵੀਹਾਂ ਤੀਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿੰਨ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਵਡਿਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਸਦੇਵ ਭਗਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ । ੨੩. ਅਗਮਨੇ=ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਭਾਵ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ।
 ੨੪. ਧੁਜਨੀ ਪਤਿ=ਸੈਨਾਪਤੀ । ਪ੍ਰਤਿਨਾਪਤਿ=ਸੈਨਾਪਤੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਕੁੰਕਮ=ਕੇਸਰ ਮਾਨੋ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਅਨੰਦ ਹੀ ਕੇਸਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ।
 ੨੮. ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਨੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਹਥ ਲਾਇਆ । ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਬੰਦਲ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਮੁੜਕੇ ਮੰਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ । ੩੩. ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁਲਝੜੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਭੁਚ=ਆਤਸ਼ਬਾਜੀ ਦੇ ਬੁਰਜਾਂ ਦੇ ਬੁਰਜ ਪ੍ਰਯੋਧਰ=ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਧਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦਲ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਹਨ । ਨਾਗਜ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਘਲੇ ਗਏ ਹਨ ।

੩੪. ਅਗੁ=ਅਗੇ ਲਾਕੇ ਬਸਦੇਵ ਨੂੰ। ਲੇਹਿਸ=ਲਾਗ। ਭਾਵ ਪੰਡਤ ਨੇ ਲਾਗ ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜੇਹੜੀ ਇਸਤੀ ਅਗੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਾਗਰ ਲੈਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਝਾਟਨ=ਇਸਤੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਲੀੜਾ ਫੜਕੇ ਉਸਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਲੱਭੂ ਪਾ ਦਿਤੇ। ਉਹ ਲੱਭੂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਉਸਤੋਂ ਖੋਹਕੇ ਖਾ ਗਈਆਂ।

੩੫. ਖਾਰੇ=ਲਾਲਾਂ ਦੇ ਖਾਰੇ ਰੱਖੇ ਹਨ ਵਰ ਕੰਨਿਆ ਦੇ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਂ ਸੱਤ ਫੇਰੇ ਲਏ ਹਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਂਦੇ ਹਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਫੇਰੇ ਹਨ। ੩੬. ਗਜ=ਹਾਥੀ।

ਮਹਾਵਤ=ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ, ਹਾਥੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਰਥ ਦਿਤੇ। ਭਟੇ=ਇਕ ਲੱਖ ਸੂਰਮੇਂ ਦਿਤੇ। ਦਸ ਲਖ ਉਠ ਘੋੜੇ। ਉਠ ਅਨੇਕਾਂ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ। ਰਥ ਹਿੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੰਸ ਨਾਲ ਗਿਆ। ੪੩. ਬਿਕਰਾਯੇ=ਜਗਤ ਵਿਚ

ਬੁਰਾ ਨਾਮ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਆਨ=ਰੀਤੀ। ੪੮. ਅਸਟ=ਅੱਠਾਂ ਲੀਕਾਂ

ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਠਵਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਜਰੂਰ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰੇਗਾ ਸੋ ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਠੇ ਲੀਕਾਂ ਇਕ ਸਾਰ ਹਨ ਇਸਤਰਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕੇਹੜਾ ਲੜਕਾ ਮਾਰੇਗਾ। ੪੯. ਪਹਿਲੇ ਕੰਸ ਨੇ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਫੇਰ ਨਾਰਦ ਦੇ ਚੁਗਲੀ

ਕਰਨ ਨਾਲ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ ਪੱਥਰ ਉਤੇ ਘਨ=ਵਦਾਨ ਭਾਵ ਹਥੋੜੇ ਵਾਂਗੂੰ ਮਾਰਕੇ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਦੇਹ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤੀ।

੫੧. ਜੈ=ਲੜਕੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਖੁੰਜੇ=ਟੋਇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਰੇ। ਕੁੰਜਾਂ ਜਿਸਤਰਾਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ੫੨. ਬੜਵਾ=ਅੱਗ। ਜਗਤ=ਜਗ-

ਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੇ ਪਮੇਸਰ ਮੈਂ ਦਾਸੀ ਮੈਂਤ ਦੀ ਫਾਹੀ ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹਾਂ।

ਪਰਾਤ=ਛਾ ਗਈ ਹੈ ਉਦਾਸੀ, ਨ ਪਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਤੀ ਹੈ ਨ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ

ਹੀ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਪੁਤਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਨਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਚ

ਹਾਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਾਸੀ=ਤੀਰ। ਰੋਹਨੀ=ਬਾਸਦੇਵ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਇਸਤੀ ਦਾ

ਨਾਮ ਰੋਹਣੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸੱਪ ਨੇ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।

੫੬. ਦੇਵਕੀ ਤੇ ਬਸਦੇਵ ਦੇ ਸੰਤ ਹਨ ਜੋ ਬਿਸਨ ਕਿਸਨ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ

ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਜਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਸਨ=ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਿਸਨ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੇਵਕੀ ਦੇ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਹੈ।

੫੭. ਕੰਚ=ਸੰਜੋਅ। ਨੰਦਗ=ਖੜਗ ਭਗਵਾਨ ਦਾ। ਕਰ=ਹਥ।

ਸਾਰੰਗ=ਕੌਲ। ਸਾਰੰਗ=ਧਨੁਖ। ੬੩. ਸਉਰਭ=ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ।

੬੪. ਮਨੈ=ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨਸ਼ ਦਿਤੀ ਹੈ। ੬੫. ਸਰਖੇ=ਭਰਪੂਰ

ਹੋਇ। ਹਰਿ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਰੂਪ। ਹਰਿ=ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ। ਹਰਿ=ਰਾਹ।

੬੬. ਬਾਲ=ਲੜਕੀ ਰੋ ਪਈ ਹੈ। ੭੧. ਪਾਵਕ=ਅੱਗ ਵਰਗੇ

ਤੇਜ ਵਾਲੇ ਛੇ ਪੁਤਰ। ਪਾਥਰ=ਪੱਥਰ ਉਤੇ ਪਟਕਾ ਕੇ ਮਾਰੇ ਹਨ।

ਦਾਮਨ=ਬਿਜਲੀ ਬਣ ਕੇ ਚਮਕੀ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ। ੭੨. ਪਾਤ=ਪਾਪ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਾਜ ਜੋ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਛੰਦ ਬੰਦ=ਵਲ ਛਲ ਕਰਕੇ ਵੰਦ=ਇਸਦੇ ਪਾਸੋਂ

ਆਪਣਾ ਆਪ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਰਾ=ਲੜਕੀ ਪਾਰੇ ਵਾਂਗ ਉਡ ਗਈ।

੭੭. ਹੁਨੀਆਂ=ਲੋਰੀਆਂ । ਜੀ ਨੂੰ ਬਦਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਮਾਨੋ ਪੰਛੀ ਮੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ੮੦. ਬਕੀ=ਪੂਤਨਾ ਇਸਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬਕ ਦੋਂਤ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ । ੮੧. ਬਰਮਾ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਜਾਇ ਸਾਰੇ ਅਜ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗੀ । ੮੨. ਲਪਟੇ=ਲੰਪ । ਅਕਲ ਵਾਲਾ ਸਿਆਣਾ । ਸੱਚ ਮੰਨੋ । ਤਾ ਹਨ=ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗੀ । ੮੩. ਕਾਰਜ=ਸੁਰਮਾ । ਸਿੰਗਰਫ ਦੀ ਬਿੰਦੀ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਹੈ । ਬਾਸ=ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਵਾਸਨਾ ਵੱਸਦੀ ਹੈ ।

੮੭. ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣ ਖਿਚ ਲਏ ਜੀ ਨੂੰ ਦਗੜੀ ਤਨ ਨੂੰ ਤੂੰਬੀ ਲਾਕੇ, ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ।

੮੯. ਪੁਖਰਾ=ਛਪੜ ਪੇਖਰ । ਡੰਡ=ਦੋਵੇਂ ਬਾਤਾਂ । ਦੁਕੂਲ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ । ਬਾਰ=ਵਾਲ । ਸਿਬਾਲ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਾਲਾ । ਸੇਪ=ਬੋਦੀ ਸਿਰ ਦੇ ਖਿਲਰੇ ਵਾਲ ਝਾਟਾ ਖਡੂਆ=ਖੱਡੇ । ਬਿਬ=ਦੇ । ਮਲੂਆ=ਗਲੇ ਮਘੋਰੇ । ਨਲੂਆ=ਨਾਲੇ ਵਾਂਗ ਮੂੰਹ ਹੋ ਗਿਆ । ੯੨. ਬਾਸ=ਵਾਸਨਾ ਹੀ ਵਾਸਨਾ ਵੈਲ ਗਈ ਵੇਖੀ ਆਕੇ ।

੯੪. ਗਰਗ=ਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਹਤ । ੯੫. ਨਾਮ ਕਰਣ=ਸੰਸਕਾਰ ਭਾਵ ਨਾਮ ਰੱਖ ਦਿਓ । ੯੬. ਪਲੋਟੈ=ਪਰਸੇ ਭਾਵ ਛੁਹਕੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ।

੯੯. ਕਟੈ=ਲੱਕ ਨਾਲ ਧੋਤੀ ਬੱਧੀ । ੧੦੦. ਮਾਨਸ=ਮਨ । ਪੰਚ ਭੂ ਆਤਮ=ਬ੍ਰਹਮਾ । ਸਰਜੀ=ਦੁਨੀਆਂ ਬਣੀ ਹੈ । ਦਰਜੀ=ਪ੍ਰੋਹਤ ਨੇ ਹੰਕਾਰ ਮਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜੀਕੂੰ ਦਰਜੀ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ੧੦੧. ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਅੰਨ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਜੁਠਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ੧੦੩. ਜਮੀਨ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਹੈ । ੧੦੪. ਮੰਮਾ ਚੁੰਘਣਾ ਚਾਹਿਆ । ਪੈਰ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਘੁਟ ਕੇ ਦੱਬਿਆ । ਤੇਲ ਘਿਓ ਜੋ ਘਰ ਵਿਚ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਡੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ । ਜਮੀਨ ਨੇ ਤੇਲ ਡੋਲਕੇ ਗਮ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ੧੦੫. ਬਾਰਨ=ਬਾਲਕਾਂ ਭਾਵ ਸਿਆਣਿਆਂ ੨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ।

੧੦੯. ਚੱਟਾ=ਦੈਂਤ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਲ ਨੂੰ ਛੰਡਿਆ । ਛੱਟਾ=ਜਖਮੀ ਕੀਤਾ । ਤੁਗ=ਛੋਟੀ ਨਾਲ । ਰੁੰਡ=ਧੜ । ਡਾਰ=ਟਾਹਣੀ ।

੧੧੩. ਬਿਸਨ ਮਯਾ=ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੋ ਜਾਣਿਆਂ ਹੈ । ੧੧੪. ਘੁੰਟੂਆਂ=ਗੋਡਿਆਂ ਨਾਲ । ਲਾਲਨ=ਲਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ । ਖਾਲ=ਨਿਸਾਨ । ਧੇਨ=ਗਊਆਂ । ਦੁਤ ਰੰਗੀ=ਬਿਜਲੀ । ਤਾਤ=ਪੁਤ੍ਰ । ਤਿਭੰਗੀ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ । ੧੧੫. ਗਡੀ ਹਰਿ=ਰੇੜਾ, ਗੱਡਾ । ਆਸੁਨ=ਵੇਹੜਾ । ਪਯ=ਦੁਧ । ੧੧੮. ਨਗ=ਨੌਂਹ । ੧੨੦. ਪੇਲਤ=ਲੋਟਣੀਆਂ ।

ਰੇਲਤ=ਧੱਕਣਾ । ਹੁੰਡੂਆ=ਭੇਡੂ । ੧੨੪. ਪਤਨੀ=ਇਸਤੀ । ਪਤਿ=ਰਾਜੇ ਦੀ । ਜਸੋਧਾਂ । ਚੋਰ=ਚੁਰਾਕੇ । ਉਖਲ=ਉਖਲ । ਮਨਹਾ=ਮਨੁ । ਲੰਗਰ=ਭੈੜੀਆਂ ਗਾਲਾਂ । ੧੨੭. ਧੱਪਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ । ੧੨੯. ਮਨਕ=ਮਣ ਭਰ ਮੈਥੋਂ ਆਕੇ ਲੈ ਲਓ । ੧੩੦. ਤੇਰਾ ਮੋਹਨ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹੇ । ਕ੍ਰੋਹ=ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀਆਂ । ੧੩੩. ਸਿੰਧ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ । ਧਰਾ ਥਰ=ਪਰਬਤ ।

ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁਰਰ=ਸੱਪਾਂਦਾ ਲੋਕ । ਚੱਛਨ=ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ।

੧੪੬. ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮਟਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਲਏ ਹਨ ।

੧੪੯. ਬੁਢਨ=ਬੁਢਿਆਂ ਗੁਆਲਿਆਂ ਨੇ । ਭਾਵਨ=ਉੱਪਦ੍ਰ ਭਾਰੇ ।

੧੫੩. ਪਹਾੜ ਦੀ ਧੀ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਨੋ ਜਸੋਧਾ ਹੈ, ਚਿਟਾ ਹਿਮਾਲਾ ਪਹਾੜ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਮਾਂ ਜਸੋਧਾ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੀਲੀ ਮਣੀ ਹੈ ।

੧੫੬. ਮਾਤ=ਪਿਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ ਜਾਂ ਪੀਪੀਆਂ । ਤਾਟਤ=ਤਾੜਨਾ ਘੁਰਨਾ ।

੧੫੭. ਦੈਂਤ=ਜੋ ਕੰਸ ਦਾ ਘੱਲਿਆ ਵੱਡਾ ਬਣਕੇ ਆਇਆ ਸੀ । ਇਸ ਨੂੰ ਰੁਖ ਵਾਂਗ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਵਗਾਹ ਕੇ ਸੁਟਿਆ । ੧੫੮. ਡਹੀ=ਰੁਕ ਗਈ

ਹੋ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗੱਲ । ਬਹੀ=ਰੁੜ ਗਈ ਭਾਵ ਦੂਰ ਹੋਈ । ੧੫੯. ਮੁਸਲੀ

ਧਰ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ । ਹਨਿ=ਛਲ ਨਾਲ ਮਾਰੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਸ ਨੇ ਬਕ ਦੈਂਤ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ । ੧੬੦. ਖਾਰੀ=ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ।

ਅਚੈ=ਪੀਣਾ । ਲੀਲ=ਨਿਗਲ ਲਏ । ਬਗਲਾ ਬਣਕੇ । ਜੋਰ ਗੁਜਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਇਕ ਬਚ ਗਏ । ੧੬੧. ਜਾਲ=ਸਾੜ ਦਿਤਾ ਦੈਂਤ ਦਾ ਗਲ

ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ । ਮੁਕਤ ਠਾਨਤ=ਛੱਡ ਦਿਤਾ । ੧੬੨. ਜੀਕੂੰ ਦਿਨ ਦੇ

ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਦੀਵੇ ਦੀ ਜੋਤ ਰੁਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਈਕੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜੋਤ ਰੁਲ ਗਈ ।

੧੬੩. ਸਿੰਧ ਸੁਤਾ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਧੀ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਪਤੀ ਬਿਸਨ ਭਗਵਾਨ ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੀ । ਚਵਰਾਯੋ=ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ । ਜੀਕੂੰ ਲੰਮੇ ਘਾਹ ਨੂੰ ਮੁੰਡੇ ਚੀਰ

ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ । ੧੬੬. ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਸਰਮਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

੧੬੭. ਮੋਰ ਦਾ ਖੰਭ ਭਾਵ ਮੋਰਮੁਕਟ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ।

ਤਨੈ=ਮੂੰਹ । ਜਾਪੀ=ਜਪਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ । ਖੋਸ=ਟੰਗੇ ਹਨ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਗੁੱਛੇ ਸਿਰ ਵਿਚ । ਧਰਨੀ=ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਥਾਪ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ

ਬਲਭਦ੍ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਉਹ ਪਾਸ ਖੜੋਤਾ ਹੈ । ੧੬੯. ਪੰਨਗ=ਵੱਡੇ ਸੱਪ

ਦਾ ਰੂਪ ਧਰਕੇ । ਬਾਵੈ=ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਟੱਡਕੇ ਰੱਖੇ । ਜਾਂ ਇਹ ਦੈਂਤ ਆਪਣਾ ਜੀਅ ਗਵਾ ਆਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ । ੧੭੨. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸਾਰੇ ਬਾਲ

ਦੈਂਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆਪੇ ਹੀ ਵੜ ਗਏ ਹਨ । ਪਰ ਉਸ ਦੈਂਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ

ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਜੇ ਮੂੰਹ ਖੁਲਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ । ਮੂਰ=ਬੂਟੀ ਸੀ ਸਾਰੇ ਜੀਉਣ ਦੀ ।

੧੭੩. ਦੈਂਤ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚੋਂ ਐਨੀ ਮਿੱਝ ਵਗ ਤੁਰੀ ਮਾਨੋ ਸੈਦਾਗਰ ਦਾ ਘਿਓ ਦਾ ਘੜਾ ਟੁਟ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਵਿਚੋਂ ਘਿਓ ਡੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ।

੧੭੫. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੈਂਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਥਾਲੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਅੜੀ ਜੋੜਕੇ=ਜਿਦ ਨਾਲ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਸਿਰ ਦੇ ਰਾਹ

ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ । ਮਾਨੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਲਹੂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦੇ ਮੜ ਉਤੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਰੰਗੇ ਕਪੜੇ ਪਾਕੇ ਖੜੋਤਾ ਹੈ । ਹੋਰ ਇਕ ਦੂਸਰੀ

ਉਪਮਾ ਹੈ । ਮਾਨੋ ਮੁੰਡੇ ਇੱਠਾਂ ਢੋਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੁੜਕੇ ਮੁੜਕਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਕ੍ਰਿਸਨ ਵੀ ਗੜੀ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਚੜਿਆ ਹੈ । ਗੜੀ=ਸਿਰ ਰੂਪ ਗੜੀ ਹੈ ।

੧੭੬. ਪ੍ਰਵਾਰ=ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਹੈ । ਖੋਸ=ਟੰਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਉਤੇ ਸੋਟੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਛਿੱਟਾਂ ਪਾਂਦੇ ਹਨ । ਬਾਮ=ਖੱਬੇ ਹਥ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ

ਖਾਂਦੇ ਹਨ । ਗਤਿਲੈ=ਚਾਲ ਨਾਲ ਭਾਵ ਹਥ ਨੂੰ ਹਲਾਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਅੰਨ । ੧੭੭. ਠਗਾਇ=ਠੱਗਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਪਣੇ ਪਾਂਦਾ ਹੈ । ਨਾਮਕ=ਭਾਵ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਹੀ ਨ ਰਹੀ । ਕੁਟੀ=ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮੂੰਡੇ ਲੁਕਾ ਲਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ । ਕਰੈ=ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਗੇ । ਕਰਤਾਰੇ=ਡੱਕ ਦਿਤੇ, ਤਾੜਨਾ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗੁਫਾ ਵਿਚ । ੧੭੮. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮੂੰਡੇ ਬਣਾ ਲਏ ਇਸ ਕੌਤਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ । ਏ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ ।

੧੮੦. ਗੋਦ=ਗੋਦੀ ਵਿਚ, ਵਰੀ=ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਗਾਂ ਦੌੜੀ । ਬਿਜ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ੧੮੧. ਗੱਛੇ=ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਨੱਛੈ=ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਪਸੂ ਬੇ ਸਮਝ ਹਨ ਅਸੀਂ ਮਗਰ ਭੱਜਦੇ ਖਪ ਗਏ ਹਾਂ । ੧੮੩ ਗਾਈਆਂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵੱਡੇ । ਫਰੇਬ=ਛਲ ਕੀਤਾ ਹੈ [ਮਾਨੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ] ਜੋ ਗੁੱਸਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਬਾਰ=ਇਹ ਅੱਗ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਸੀਤਲ ਪਾਣੀ ਮੋਹ ਦਾ ਤਰੋਂਕਿਆ ਹੈ ।

੧੮੪. ਗਰੂਏ=ਸਹਿਜੇ ੨ ਘਰ ਨੂੰ ਗਏ । ਚੌਂਕ=ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਜਾਂ ਦੇਵ=ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੇ ਮਮਤਾ ਪਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਚਰਿਤ੍ਰ=ਛਲ ਹੈ । ਭਾਵ ਗਾਈਆਂ ਜੋ ਵੱਛਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

੧੮੫. ਪਾਇਨ=ਪੈਰੀਂ ਪਿਆ ਬ੍ਰਹਮਾ । ਆਨੰਦ ਦੁੰਦਭ=ਬਸਦੇਵ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬਸਦੇਵ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸਨ । ੧੮੬. ਅਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਵਿਹੁ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ ਭਾਵ ਜੋ ਭੁਲ ਕਰਕੇ, ਖਿਮਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ । ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਆਖਣ ਪਰ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਲਿਆ ਦਿਤੇ ।

੧੮੭. ਕਿਸੇ ਮੂੰਡੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਨ ਸਮਝੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ੧ ਸਾਲ ਵਿਛੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਏਹੋ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਖਾਂਦੇ ੨ ਗਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਆ ਗਏ ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਬਹੁਤਾ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੁਣੇ ਹੀ ਮਿਲਕੇ ਖਾਂਦੇ ਗਏ ਹਾਂ । ੧੯੨. ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਂਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਾਂਗੇ ।

੧੯੩. ਸਰਮਾ=ਕੰਮੀਆਂ ਬਰੇਤਨ=ਰੇਤੇ ਵਿਚ । ੧੯੪. ਸਰ=ਤਾਲ ਵੱਡੇ ਭਾਰੇ ਅਥਾਹ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ । ਜਮੀਨ ਮਾਨੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਬੜੇ ਰੁਖ ਉੱਗੇ ਹਨ ਇਹ ਮਾਨੋਂ ਉਸ ਦੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੀਕੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਦੇ ਤਨ ਦੇ ਵਾਲ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ੧੯੫. ਤਰੈਤੁਰ=ਹੇਠਾਂ । ਐਂਡਾ=ਅਕੜਾਕੇ

ਜਾਂ ਵਿੰਗਾ ਕਰਕੇ । ਖੱਗ=ਆਮ ਜਨੌਰ ਸਾਰੇ ਹਰਿ ਜੱਛ=ਸ਼ੇਰ (ਆਦਕ ਡਰੋਣੇ ਸਾਰੇ ਜਨੌਰ) ਘਰਨਾ=ਬਨ ਦਾ ਝੋਟਾ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਜਨੌਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜੋਰਾਵਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜੈਡਾ=ਜੜ ਜਨੌਰ ਭਾਵ ਮੂਰਖ ਦੀ । ਪੈਂਡਾ=ਰਸਤਾ ਭਾਵ ਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਉਸਤਾਦ ਹੈ ।

੧੯੬. ਆਨਨ=ਮੂੰਹ । ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਕੇ ਜਮੀਨ ਬੜੀ ਲੋਭ ਵਾਲੀ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ੨ ਫਲ ਫੁਲ ਹਨ, ਇਹ ਉਸਨੇ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੇ ਕਪੜੇ ਪਾ ਲਏ ਹਨ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਪਟਰਾਣੀ ਬਣਾ । ਪ੍ਰਤਮਾ=ਤਸਵੀਰ । ਭਾਨੀ=ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ।

੧੯੭. ਕਰੁਆ=ਨਿੱਕੀਆਂ ੨ ਕਰੁੰਮਲੀਆਂ । ਮਧੁ ਰੇਦ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸਰੋਵਰ । ਦਾਖਾਂ ਦੇ ਗੁੱਛੇ ਸਭਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵੱਲ ਹਨ । ਰੱਛੈ=ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ । ਭੱਛੈ=ਖਾਓ ਰੋਜ ਸਵੇਰੇ ਉਠਕੇ । ੯੮. ਫੀਕੇ=ਫਿੱਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿੱਠੇ ਹਨ । ਨਭੈ=ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਫਿਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

੧੯੯. ਸਰ=ਵੱਡੇ ਤਾਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਤੇ । ਸਰੀਰ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਰੁੱਖ ਤੋਂ । ਫਰ=ਫਲ । ਧਰ=ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੁੱਟੇ । ਦੈਂਤ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਮਾਰੇ । ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਸੁੱਟਿਆ । ੨੦੦. ਧੁਜਨੀ=ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਦੈਂਤ ਦੀ । ਚਤੁਰੰਗ=ਚਾਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਜੋ ਗਉਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵਗਾਹ ੨ ਕੇ ਸੁੱਟੀ । ਖਲ=ਤੂੜੀ । ੨੦੧. ਦੌੜੇ ਜਾਂਦੇ ਗੋਪਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜੋ ਧੂੜ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਨ ਇਹ ਮਾਨੋ ਗੋਪ ਘੋੜੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਨੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਛਪਾ ਲਿਆ ਹੈ । ੨੦੨. ਚੁਟੀਆ=ਬੋਦੀ ਭਾਵ ਬੋਦਾ ਭਾਵ ਤੂੰ ਬਹੁਤਾ ਜਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇ । ੨੦੩. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੋਟੀ ਖਾਕੇ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਸੁੱਤਾ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਣ ਲੱਗੀ । ਤਰਨੋ=ਸੂਰਜ ਬੰਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਸਤੇ ਪਿਆ । ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਇਕ ਤਾਲ ਲਯੋ=ਵੇਖਿਆ । ਰਾਜਾ ਸੋਚਨ ਲੱਗਾ ਜੇਹੜਾ ਕੋਈ ਜਨੌਰ ਏਥੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਆਵੇਗਾ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ । ਫੇਰ ਜਦ ਰਾਤ ਪਈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਰਵਣ ਆਇਆ ਉਸਦੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਭੈ=ਡਰੋਣੀ ਜਹੀ ਪਈ । ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਤੀਰ ਮਾਰਿਆ ਸਰਵਣ ਨੇ ਹਾਇ ਆਖਿਆ । ਰਾਜੇ ਨੇ ਹੇ ਰਾਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਹ ਫੇਰ ਸੁਣੀ । ਦੌੜਕੇ ਆਇਆ, ਤੇ ਸਰਵਣ ਨੇ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਜਾਹ । ਹਰਿ=ਪਾਣੀ ਲੈਕੇ ਰਾਜਾ ਗਿਆ । ਫੇਰ ਸੁੱਪ ਲੈਕੇ ਘਰ ਗਿਆ ਤੇ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ।

੨੦੪. ਰਵਿ=ਸੂਰਜ ਦਿਨ ਦੀ ਦੁਪਹਰ ਵਾਲਾ । ਕਾਹੀ=ਕਾਲੀ ਨਾਗ । ਹਰਿ=ਸੱਪ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ੨੦੮. ਕਦੰ ਮਹਿ=ਕਦੰਬ ਦਾ ਰੁੱਖ । ਸਤ=੭ ਮਨੁੱਖਾਂ ਜਿੱਡਾ ਉਚਾ । ੨੦੯. ਨੌਕਤ=ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਵਾਲ ਪੁੱਟਦੀਆਂ । ਡਾਟੇ=ਤਾੜਦਾ ਹੈ ਘੁਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਮਨੁੱਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨ ਕਰੋ । ੨੧੦. ਪੰਨਗ=ਵੱਡਾ ਸੱਪ । ਧਨਪਾਤ੍ਰ=ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ । ਧਮੀਆਂ=ਖੱਲ, ਧੋਕਣੀ ਜੀਕੂੰ ਬੋਲਦੀ ਹੈ । ਹਰਿ=ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ । ਸੁਰ=ਅਵਾਜ਼ । ਤਾਤੇ=ਸਿਰ ਵਿਚੋਂ ਜਾਂ ਤੱਤਾ । ਸਰ=ਤਾਲ ਦੇ ਕੰਢੇ । ਸਰ ਤੀਰ=ਤਾਲ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉਤੇ ਕੱਢਕੇ ਰੱਖਿਆ ।

੨੧੫. ਅੰਜਲ=ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ । ਸਾਡਾ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੈ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਤੁਸਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਪਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲੀ ਹੈ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਸੀਂ ਪਾਂਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘੋਲ ਦੇਂਦੇ ।

੨੧੬. ਅਰਿ=ਸੱਪ ਦੇ ਵੈਰੀ ਗਰੜ ਦਾ ਡਰ ਮੰਨਕੇ । ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ । ੨੧੭. ਨਾਮ=ਗਰੜ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈ ਦੇਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਰਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਆਖੇਗਾ । ਵੱਡਾ ਸੱਪ ਥੱਕਕੇ ਰੇਤੇ ਵਿਚ ਜਾ ਲੰਮਾਂ ਪਿਆ ।

੨੧੮. ਪੰਨਗ=ਸੱਪ। ਬਾਰੂ=ਰੇਤ। ਜਾਗਾ=ਰਾਤ ਦਾ ਜਾਗਣਾ।

੨੧੯. ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਲੱਗਕੇ ਫੇਰ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਜੇਹੜੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਰਤਾ ਜਿਨੀ ਜਮੀਨ ਦਿਤੀ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਉਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖਕੇ ਗਰੜ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਆਖੇਗਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੈ।

੨੨੦. ਗਰੜ ਪੂਜ=ਵਿਸ਼ਨ ਦਾ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਸਨ। ਸਿੰਗ=ਸਿੰਘ ਜੋ ਗਊਆਂ, ਹਰਿ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀ।

੨੨੧. ਮਨੀ=ਮਣੀਆਂ ਮੋਤੀ। ਨਗ ਨਾਗ=ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਨਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਹੈ। ਤੀਛਨ=ਤੇਜ ਚਾਲ ਵਾਲੇ। ਬਿਰਜੇ=ਫੀਰੋਜੇ। ਪੁਹਕਰ=ਨੀਲੇ ਮੋਤੀ। ਜਰਬਾਫ=ਵਧੀਆ ਕਪੜਾ। ਜੋਰੇ=ਕਠੇ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜੋੜਕੇ। ਪਾਨਨ=ਹਥ। ਬੋਰੇ=ਬੁਕ। ਰੋਕਨ=ਰੋਕ ਜਾ ਨਿਰੋਲ। ਕੰਦਨ=ਸੋਨਾ।

੨੨੨. ਦਿਗ=ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਓ ਇਹ ਗੱਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਆਖੀ ਇਤਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁਖ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ।

੨੨੩. ਪਾਨ=ਪੀ ਗਿਆ। ਹਰਦੇ=ਦਾਵਾ ਅੰਗ ਨੂੰ। ਹਨ=ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਡਰ। ਖਉ=ਨਾਸ ਜਾਂ ਖੋਫ। ਰਉ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਛੱਟਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ।

੨੨੪. ਸਾਵਰਾ=ਕ੍ਰਿਸਨ। ਗਾਵਰਾ=ਪਿੰਡ। ਦੁਖ ਕਰ=ਔਖਾ ਕੰਮ। ਨਾਵਰਾ=ਨਾਮ ਭਾਵ ਜਸ। ਬਾਵਰਾ=ਬਹੁਰੂਪੀਆ।

੨੨੫. ਕੇਸਵ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੇ ਰਾਮ=ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਮੁਖੀਏ ਬਣੇ। ਦੈਂਤ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖੇਲਣ ਲਗਾ। ਜਦੋਂ ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਉਤੇ ਨ ਚੜਿਆ ਤਾਂ ਦੈਂਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਚੜ। ਮੁਕੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ।

੨੨੬. ਮੁਨਦੇਵ=ਇਕ ਤਾਰਾ ਜੋ ਅਗਸਤ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਨੀਰੇ=ਰੁਖ ਹੈ। ਜੀਕੂੰ ਅਧਮੋਇਆ ਸਪ ਵਲ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਭੌਂਦਾ ਹੈ ਇਕੁਰ ਕਾਮ ਜਰੀਆਂ ਗੋਪੀਆਂ ਘਰ ਤੋਂ ਉਜੜਕੇ ਫਿਰਦੀਆਂ।

੨੨੭. ਗੋਪੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੰਸਰੀ ਨੇ ਬੜਾ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਤ ਬਾਨਹੁ=ਜਾਂ ਕਾਮ ਤੋਂ ਪੜੀ ਹੈ।

੨੨੮. ਖੰਭ ਖਲਾਰ ਕੇ ਜਨੌਰ ਬਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੁੱਠਾ ਵਗ ਪਿਆ। ਤਾਰਕ=ਵੈਰਾਗੀ ਜਿਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਤੁਰਦਾ ਹੈ।

੨੨੯. ਆਨਨ=ਮੂੰਹ ਦੀ ਸੋਭਾ ਤੋਂ ਚੰਨ ਹਾਰ ਗਿਆ ਹੈ।

੨੩੦. ਅਧਰਾਮੀਆਂ=ਹੋਠਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ। ਭਾਵ ਹੋਠ ਮਿੱਠੇ ਅੰਮਰਤ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਪੰਛੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮੂਰਤੀ ਭਾਵ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨ ਲੈ ਲਵੇ ਸਾਡੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਲੈ ਹੀ ਲਈ ਹੈ।

੨੩੧. ਤਾਬ=ਤਾਬਿਆ, ਬਰਾਬਰੀ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਹਾਬ=ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੇ ਫੁਲ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵੀ ਲੱਜਿਆ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

੨੩੨. ਨਰਗਸ=ਚੰਗਾ ਫੁਲ-ਬਰਤਾ=ਸੁਸ਼ਟਤਾਈ ਗਿਣਕੇ।

੨੩੩. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੂੰ ਵਰਨ ਲਈ। ਜਲਜੰ=ਕੋਲ ਲੱਜਿਆਵਾਨ। ਲੱਜਿਆ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਭੱਜ ਗਏ।

੨੩੪. ਮਾਨੋ ਘਾਹ ਵਿਚ ਫੁਲਵਾੜੀ ਖਿੜੀ ਪਈ ਹੈ।

੨੪੪. ਸਿਤ = ਚਿੱਟਾ ਟਿੱਕਾ ਕੇਸਰ ਦਾ। ਪਚਾਮਿਤ = ਕੜਾਹੀ, ਸੀਰਾ।
ਤਾਤ = ਪਿਆਰਾ। ੨੪੫. ਧੂਆ = ਅਸਮਾਨ। ਆਨਨ = ਮੂੰਹ ਛਕਨ = ਸੋਭਾ
ਸੁਪਤ = ਭੈਰੋ। ਭਾਵ ਈਕੂੰ ਸੋਭਦਾ ਹੈ ਮੂੰਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦਾ। ਸੁਰਾਂ
ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਦਾ, ਭੈਰੋਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਈਕੂੰ ਜੋਤ ਜਗਦੀ ਹੈ।

੨੪੬. ਰਾਨਨ = ਰਣ ਭਾਵ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।

੨੪੮. ਲਾਲ = ਗੋਪੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਲੇ ਲਾਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

੨੪੯. ਪਾਂਤਨ = ਕਤਾਰਾਂ ਜੋੜਕੇ। ਖਰੀ = ਖੜੋਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਨੋ ਰਾਤ ਦੇ
ਮਾਲਕ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਕੰਮੀਆਂ ਖਿੜੀਆਂ ਹਨ। ਧੁਰ = ਓੜਕ ਤਾਂਈ। ਭਾਵ ਇਸ
ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੰਢੇ ਤਕ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਮੀਆਂ ਖਿੜੀਆਂ ਹਨ।

੨੫੦. ਭਾਮਨ = ਇਸਤੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈਆਂ। ੨੬੨. ਟਕਵਾ = ਟਿਕ
ਭਾਵ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਟਿਕ ਭਾਵ ਪ੍ਰੀਤੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਹਥ ਲਗ ਜਾਣ ਤਾਂ
ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਸੋਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ੨੬੩. ਆਛਨ ਬਾਲਾ = ਭਲੀਆਂ ੨
ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਖ ਦਿਆਂ ਗੀਆਂ ਕਿ ਏਥੇ ਨਾ ਨ੍ਹਾਓ। ਹਾਲਾਂ = ਛੇਤੀ
ਨਾਲ। ੨੭੦. ਭਾਵਨ = ਸੋਭਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਸੇਤ ਹਰੀਆਂ = ਚਿੱਟਾ
ਫੁੱਲ, ਕੰਮੀਆਂ। ਮਦਨ = ਕਾਮ ਦੀ ਖੇਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਾਰ ਬਣਾਯਾ।

੨੭੧. ਤਨਕੇ = ਖਿੱਚਕੇ ਧਨਖ ਵਾਂਗੂੰ ਭਰਵੱਟੇ ਅੱਖਾਂਦੇ। ਸਉਹੇ = ਸਾਹਮਣੇ
ਕਸਮ। ਗਉ ਹੈ = ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ। ੨੭੨. ਤਰ = ਰੁੱਖ ਦੇ ਪਾਸ। ਗਜ = ਹਾਥੀ
ਵਰਗੀ ਚਾਲ ਵਾਲੀ। ਬੇਰ = ਅੱਖਾਂ ਬੇਰ ਵਾਂਗ ਗੋਲ ਹਨ। ਮੈਨ = ਕਾਮਨੇ।
ਦਾਮੈ = ਬਿਜਲੀ [ਦਾਮਨੀ] ਭਾਵ ਚੰਚਲ ਹਨ। ਅੱਖ ਰਸਾਤੁਰ = ਕਾਮ ਰਸ ਕਰਕੇ
ਦੁਖੀ ਹੈ। ਭੁਖਾਂ ਬਾਜ ਜੀਕੂੰ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਔਂਦਾ ਹੈ।

੨੭੩. ਧੈਨੜ = ਗਉਆਂ। ੨੭੪. ਹਿਰੀਆ = ਹਰਨ ਭਾਵ ਲੈਣ
ਵਾਲਾ। ਹੇਰੀ = ਵੇਖੀਆਂ ਗੋਪੀਆਂ ਨ੍ਹਾਉਂਦੀਆਂ। ਕਿਸਾਰਥ = ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ।

੨੭੫. ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ
ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ੨੭੬. ਡੋਰਨ = ਤੁਹਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਕਿਸੇ
ਨੇ ਕੁਛ ਆਖਣਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੨੮੦. ਸਰਤਾ = ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਦੇ
ਰਸਤੇ ਰੁੜ ਪਈਆਂ। ੨੯੩. ਲੱਜਿਆ ਰੂਪ ਬੰਨਣ ਕੌਲ

ਫੁਲ ਦੀ ਡੰਡੀ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟ ਗਏ। ੨੯੪. ਸਵਾਰੇ = ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਸਵੇਰੇ।

੨੯੫. ਗਾ ਕੇ = ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ।

੨੯੬. ਚਿੜੀ ਬੋਲੀ। ਕੌਲ। ਗੋਪਾਂ ਦੀ ਗਣੀ ਜਸੋਧਾਂ। ਨਿਜਕਾਨੀ = ਨੇੜੇ।

੨੯੭. ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਕੜੇ = ਵਿਚਾਰੇ ਉਹ
ਰਸ ਦੀ ਗੀਤੀ ਨੂੰ ਨਿਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਚੱਖਦਾ ਹੈ। ੨੯੮. ਗਤੀਆਂ = ਮੁਕਤੀ
ਹੋਣ ਦੀ ਏਹੋ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਗਤ = ਦਸ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ
ਇਸਤਰਾਂ ਦੀ। ੩੦੨. ਬਿਖਭਾਨ ਦੀ ਧੀ। ਰਾਧਾ ਇਸਤੀ ਹਰਨੀ ਵਾਂਗ
ਦੌੜੀ ਆਈ ਹੈ।

੩੦੫. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਵੇਖੋ ਜਿਸਨੇ ਬਾਲ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਵੇਦ ਪਾਠੀ
ਪਾਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਛਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਓਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਵਤਾਰ

ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇ ਦਈਏ। ੩੧੧. ਮੋਨ=ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ
ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਕੁਛ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਤਨ=ਸਰੀਰ ਦਾ ਜੋਰ ਨਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

੩੧੨. ਪਤਨੀ=ਇਸਤੀਆਂ ਸੱਤ ਸੌ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਨ ਬਣੇਣਾ ਤੇ ਜਪ
ਤਪ ਕਰਨਾ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਿਠਾ ਅੰਨ ਠਾਕਰਾਂ ਅਗੇ ਰੱਖਕੇ ਓਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਖਾਓ ਜਾਂ ਮਿਠੇ ਅੰਨ ਨੂੰ ਕੌੜਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਕੌੜਾ ਕੰਮ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇਣਾ ਮਿਠਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

੩੧੪. ਮਾਰਗ=ਰਸਤੇ ਤੁਰ ਪਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਸਮਾਂ
ਨੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪਰ
ਮਨ ਓਨਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਸ ਘੱਲ ਦਿਤੇ। ਤੂੜੀ ਦੀ ਕੰਧ ਰੋੜ੍ਹ ਨਦੀ ਅਗੇ
ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ੩੧੭. ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਵੈਰੀ ਕਾਮ ਨੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ

ਪਾਸ ਵੇਚ ਦਿਤੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਰਾ ਰਸ ਕਾਮ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਚ
ਨਿਚੋੜ ਦਿਤਾ ਹੈ। ੩੧੯. ਚਮਕ ਪੱਥਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ

ਲੋਹ ਦੀ ਸੁਈ ਭੌਂਦੀ ਹੈ। ੩੨੦. ਭੀਖਮ ਮਾਤ=ਗੰਗਾ ਦੇ ਛੁਹਣ ਨਾਲ
ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ੩੨੨. ਪੂਰਾ ਜੋਗੀ ਜੀਕੂੰ ਧਨ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦਾ।

੩੨੩. ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਦੀ ਵਾਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਵੇਹ ਰੂਪ
ਸਾਰਿਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਨਾ ਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਓ। ੩੨੪. ਪਤਨੀ=ਇਸਤੀਆਂ

ਨੇ ਮੰਨ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ। ਜਤੀਅ=ਜਾਣਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਭਾਵ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਗਤੀਅ=ਇਉਂ ਓਨਾਂ
ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਹੋ ਗਈ। ਇਸਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਮੂੰਹ ਸੀ ਜੀਕੂੰ ਰਤੀਆਂ ਵਿਚ
ਕਾਲਖਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੋ ਅਗੇ ਪਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਲਾਲ ਮੂੰਹ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਨਾਲ ਹੋ

ਗਏ। ਜੁਵਤੀ=ਇਸਤੀਆਂ। ੩੨੬. ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰਾਜਾ
ਕੰਸ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਨ ਦੇਵੇ। ੩੨੮. ਰੋਚਨ=ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣਾਓ।

੩੩੬. ਸਭ ਕੁਛ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਵੈਰੀ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਇੰਦ੍ਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੩੩੮. ਸਾਰਿਆਂ ਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਇੰਦ੍ਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੩੩੯. ਓਹ ਇਕ ਹੈ ਨਦੀਆਂ
ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਰਾਬਰ ਹੋਕੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ। ੩੪੨. ਝੋਸੋ=ਇਕ ਵਾਰੀ

ਝਪਟਾ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰ ਸੁਟਾਂਗਾ। ਹਰਸ=ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ। ਪਾਰਥ=ਅਰਜਨ ਦਾ
ਪਿਓ ਇੰਦ੍ਰ। ਅਨ=ਆਨ ਮੰਨਕੇ ਇਹ ਥਾਂ ਛੱਡ ਜਾਵੇਗਾ।

੩੪੩. ਬਾਕੇ=ਬਚਨ ਭਾਵ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ। ਮੁਰਵੀ=ਇਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਧਨਖ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰੱਸੀ-ਪਿਓ ਦੀ ਅਕਲ ਤੀਰ ਰੂਪ ਬਚਨ ਨਾਲ ਵੱਸ
ਕੀਤੀ। ਬਿਅਕਲੀ ਈਕੂੰ ਗਈ ਜੀਕੂੰ ਫਸੀ ਚਿੜੀ ਛੁਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਬਾਰਦ=ਬਦਲ। ਆਧੀ=ਹਨੇਰੀ।

੩੪੪. ਚਿਤ=ਜੇਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ
ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਦੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

੩੪੫. ਕੁਰਬੇ=ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਲੋਕ। ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ=ਕੜਾਹ, ਸੀਰਾ।

੩੪੬. ਅਹਾਰ=ਖਾਣਾ। ਬਾਰ=ਬਾਲਕ। ੩੪੮. ਗੋਪਾਂ ਨੇ ਬਾਜ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ) ਤੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਧੋਣੋ ਫੜ ਲੈਣਾ। ੩੫੦. ਅਘ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਬਿਨਾਂ ਨਘ=ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ। ਪ੍ਰਘ=ਬਜਰ ਜੋ ਬਜਰ ਦੇ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਇੰਦਰ ਹੈ।

ਮਘ=ਦਾ ਪਤੀ ਜਰਾਸਿੰਧ। ੩੫੧. ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤਰ ਭ੍ਰਮਾਸਰ। ਨੈ ਤੇ ਸਤ=ਸੋਲਾਂ ਹਜਾਰ ਇਸਤੀਆਂ। ਬਰਮੰਸੂ=ਵਰ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤੀਆਂ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਵੰਡਾਂ। ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਅਕਲ ਵਾਲਾ ਇੰਦੁ ਕਿਉਂ ਝਗੜਦਾ ਹੈ (ਜਗਤ ਪਤੀ ਨਾਲ)।

੩੫੨. ਤਉਅਨ=ਤਾਏ। ਚਚੇ=ਚਾਚੇ। ੩੫੩. ਕਾਛ=ਲੱਕ ਬੰਨ ਲਏ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਬਣਾਓ ਬਣਾਏ। ਬਾਰ=ਪਾਣੀ, ਚਰੀਆ=ਗਊਆਂ। ਛਿਪੁ=ਜਲਦੀ, ਇੰਦਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਇਸਤੀਆਂ ਪੁਤ ਪਿਛੇ ਛੱਡ ਚਲੇ (ਬਦਲ ਜੋ ਇੰਦਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ) ੩੫੬. ਬਿਸਟ=ਵਰਖਾ। ਦਧਰੀ=ਲਵੇਰੀ, ਸਤ ਦਿਨ ਤੇ ਸਤ ਰਾਤਾਂ। ਬਾਂਝ=ਨ ਲਵੇਰੀ। ਰਾਂਝੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਕੂੰ ਹੀਰ ਵਿਰਲਾਪਦੀ ਹੈ।

੩੫੯. ਅਰਣੋਦਿਤ=ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਜੀਕੂੰ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਵੇਂਹਦਿਆਂ ਗਿੱਧੜ ਸ਼ੇਰਨੀ ਨੂੰ ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

੩੬੦. ਬਾਹਨ=ਸਵਾਰੀ ਹੋ ਹਾਥੀ ਜਿਸ ਦੀ। ਪੱਬਨ=ਪਰਬਤ। ਪਰ=ਖੰਭ।

੩੬੧. ਜਾਮ=ਅਠ ਪਹਿਰ। ਹੁਤਾਸਨ=ਅੱਗ। (ਪਹਾੜ)ਕਾਟੋ=ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ। ਤਾਤ=ਪਿਆਰਾ। ਘਾਠੋ=ਘਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਤੀਆ=ਇਸਤੀ ਹੋਕੇ। ੩੬੨. ਤੁਸੀ ਸਾਡਾ ਆਸਰਾ ਹੋ। ਜੀਕੂੰ ਨਿਕੇ ਬਾਲ ਖੜੋਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭੰਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਸਤੀਨ=ਉੱਨ ਦਾ ਝੰਗਾ। ਜਾਡਾ=ਪਾਲਾ।

੩੬੬. ਡਾਣੇ=ਮੂੰਹ ਦੇ ਤੋੜਨ ਵਾਸਤੇ। ੩੬੭. ਬਸ=ਮਾਰਨਾ। ਰਸ=ਗੁਸੇ ਵਾਲੇ ਰਸ ਵਿਚ ਲਾਲ ਹੋਇਆ। ਅੱਤਾ=ਬਹੁਤ ਡਰੋਣਾ। ਸੱਤਾ=੭ ਬੈਲਾਂ ਨੂੰ। ਗੋਧਨ=ਗਾਜਿਆਂ। ੩੬੮. ਵੱਡੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪੁਟ ਲਿਆ। ਜਥਾ=ਜੀਕੂੰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਹਾੜ ਹਥ ਵਿਚ ਸੀ। ਹਥਾ=ਜਿਸ ਦਾ ਹਥ ਹਾਥੀ ਹੈ ਉਸ ਇੰਦਰ ਦੀ ਕੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ੩੬੯. ਰਿਪ ਅਰ=ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ। ਸੁਰੰਦ=ਇੰਦਰ। ਵਿਸਾਰਦ=ਸਿਆਣਾ। ਬਾਰਦ=ਬੱਦਲ।

੩੭੧. ਜੀਕੂੰ ਸ਼ੇਰ ਰਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਖੜੋਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਕੂੰ ਜਮ ਜੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਘੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਈਕੂੰ ਬਦਲ ਛਪ ਗਏ ਜੀਕੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਉਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਫਾ=ਦੂਰ। ਗਫਾ=ਬੁਰਕੀ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਧਨਖ ਤੇ ਤੀਰ ਧਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੀ ਇਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਸਕ੍ਰਦ=ਸਤਕ੍ਰਿਤ=ਇੰਦਰ।

੩੭੩. ਉਪਾਰ=ਪੁਟਿਆ ਪਹਾੜ। ਗਰੂਓ=ਜੋ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਸੀ। ੩੭੪. ਅਭੈ=ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਬੇਰ=ਸਮਾਂ। ਨਭੈ=ਆਕਾਸ। ੩੭੫. ਓੜਲ=ਜੇਹੜਾ ਜੇਗ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ੩੭੬. ਰਕਸੀ=ਰਾਖੀ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਬਿਅਰਥੀ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਭਾਵ ਦੈਂਤ ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪ ਸਾਂਭੀਆਂ। ਅਹੱਲਿਆਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਧਰੀ=ਧਰਤੀ ਬਚਾ

੩੭੩. ਉਪਾਰ=ਪੁਟਿਆ ਪਹਾੜ। ਗਰੂਓ=ਜੋ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਸੀ। ੩੭੪. ਅਭੈ=ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਬੇਰ=ਸਮਾਂ। ਨਭੈ=ਆਕਾਸ। ੩੭੫. ਓੜਲ=ਜੇਹੜਾ ਜੇਗ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ੩੭੬. ਰਕਸੀ=ਰਾਖੀ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਬਿਅਰਥੀ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਭਾਵ ਦੈਂਤ ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪ ਸਾਂਭੀਆਂ। ਅਹੱਲਿਆਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਧਰੀ=ਧਰਤੀ ਬਚਾ

੩੭੩. ਉਪਾਰ=ਪੁਟਿਆ ਪਹਾੜ। ਗਰੂਓ=ਜੋ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਸੀ। ੩੭੪. ਅਭੈ=ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਬੇਰ=ਸਮਾਂ। ਨਭੈ=ਆਕਾਸ। ੩੭੫. ਓੜਲ=ਜੇਹੜਾ ਜੇਗ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ੩੭੬. ਰਕਸੀ=ਰਾਖੀ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਬਿਅਰਥੀ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਭਾਵ ਦੈਂਤ ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪ ਸਾਂਭੀਆਂ। ਅਹੱਲਿਆਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਧਰੀ=ਧਰਤੀ ਬਚਾ

ਲਈ । ੩੭੭. ਪ੍ਰਤਨਾ=ਸੈਨਾ । ਸੁਤ ਕੋਲ=ਬਹੁਮਾ । ਕਲੀ=ਕਲਜੁਗ ਭਾਵ
ਬਹੁਮਾ ਜਿਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਜੁਗ ਦੇ ਜੀਵ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਜਣ
ਮੰਨਣ । ੩੭੮. ਗਰੁਓ=ਭਾਰਾ । “ਇੰਦਰ” ਰਘਵਾ=ਰਾਮ । ਲਘਵਾ=ਛੋਟਾ ।
ਅਘਵਾ=ਪਾਪ । ੩੭੯. ਬਟੇ=ਵੰਡ ਦਿਤੇ । ਸਾਰੇ ਦੁਖ, ਲਟ=ਨਾਸ ਹੋ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੌੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

੩੮੦. ਪਠੀ=ਘੱਲੀ ਹੋਈ । ਛਠੀ=ਅਜੇ ਛੇ ਦਿਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੰਮਿਆਂ
ਹੋਏ ਸੀ । ਮਾਠੀ=ਸ਼ਾਂਤੀ ਠੰਢੀ ਕਰਕੇ ਬਦਲਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ।

੩੮੧. ਗਢੈ=ਜੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੱਸ ਜਾਵੇ ਤੇ ਤਾਂ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ । ਅਡੈ=ਕੌਣ ਇਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਗੇ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਅੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ।
ਜਡੈ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ਹੀ ਜੜਿਆ ਭਾਵ ਵੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਤਾਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਲਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ੩੮੨. ਕਾਡੇ=ਕੱਢ
ਦਿਤਾ ਤੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਹਨ । ੩੮੩. ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੰਦ੍ਰ । ਪਾਣੀ

ਦੀ ਫੌਜ (ਬਦਲ) ਸਾਜ ਬਣਾਕੇ ਅਣੇ=ਲਿਆਇਆ । ਵੱਡਾ ਸੂਰਮਾ ਦਲ ਲੈਕੇ
ਖੜੋਤਾ । ਬਹੁਤੇ ਤੀਰਾਂ ਨੂੰ । ੩੮੪. ਵਰਤ ਧਾਰੀ ਸੂਰਮਾ ਹੈ । ਹਤ=ਮਾਰੀ
ਹੈ ਫੌਜ । ਰਤੀ=ਬੋੜੀ ਵੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨ ਰਹੀ । ਜੀਕੂੰ ਜਤੀ ਆਦਮੀ ਮੋਹ ਤੇ ਗੁਸੇ
ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ । ੩੮੫. ਬਸਾਂਦਾ=ਵੱਸ । ਬਾਂਦਾ=ਦਾਸ । ਮਘਵਾ=ਇੰਦ੍ਰ
ਖਿਸਾਂਦਾ=ਸ਼ੋਕ ਸ਼ਰਮ ਖਾਂਦਾ । ੩੮੬. ਅਠੀ=ਫੌਜ, ਈਕੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਤੀ

ਇੰਦ੍ਰ ਗਿਆ ਜੀਨੂੰ ਸੱਪ ਦੇ ਸਿਰੇ ਮਣੀ ਖੋਹ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੋਕ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ । ੩੮੭. ਦਫਾ=ਇਕ ਵਾਰੀ ਭਾਵ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਖਫਾ=ਗੁਫਾ

ਭਾਵ ਪਹਾੜ ਦੀ ਖੰਦਰ । ਜਫਾ=ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਡੀ
ਬਣਾਇਆਂ ਬਿਗੈਰ ਸਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬਣਾ ਲਏ । ਸਫਾ=ਸਭ
ਭਾਵ ਟੋਲਾ ਗੋਪਾ ਦਾ ਬਣਾਇਆ । ੩੮੮. ਜੀਕੂੰ ਅੱਗ ਚੁੰਏ ਨਾਲ ਵੱਕੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਈਕੂੰ ਹੀ ਛੱਤੀ ਹੋਕੇ ਗੁੱਜਰਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕ ਬੈਠਾ ਹੈ ।

੪੦੪ ਧੈਨ=ਕਾਮ ਧੈਨ ਗਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਆਈ । ਇੰਕਰ=ਅਪੱਛਰਾਂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਵੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰ (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ) ਭਾਈ=ਉਹ
ਉਪਮਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਭਾਂਦੀ ਹੈ । ੪੦੯. ਹਰਿਤਾਤ=ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪਿਤਾ ।
ਗਜ=ਵਰਨ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹਾਥੀ ਨੇ ਗੁਸਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਨੰਦ ਨੂੰ
ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ । ਬਰਨੰ=ਵਰਨ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ । ਗਾਜੇ=ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਗੱਜ ਦਾ ਹੈ
ਵਰਨ ਦਾ ਸਪਾਹੀ । ਇਸ ਸਪਾਹੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ । ਵਰਨ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ।

੪੧੧. ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਮੈਂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ।
ਭਾਰਥ=ਜੁਧ । ਰਮੈ=ਮਿਲ ਭਾਵ ਜੇ ਕਿਤੇ ਰਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ।

੪੧੨. ਬਹਿਯੋ=ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਉਹ ਦੁਖ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣ ਕੇ ।
ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਧੀਰਜ ਕਰ ਲਈ । ੪੧੩. ਅਜਨੇ=ਅਨਜਾਣ ਪੁਣੇ ਭਾਵ
ਮੇਰੇ ਨੌਕਰਾਂ ਭੁਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਅਠਯੋ=ਲਿਆਂਦਾ । ਵਰਨ ਨੇ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ ।

੪੧੭. ਬਾਰੇ=ਬਾਲਕ ਭਾਵ ਪੁਤਰ ਕਰਕੇ ਨ ਸਮਝੇ ।

੪੧੮. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਰਸ, ਗੋਪ ਲੋਹਾ, ਸੋਨਾ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਗੋਪਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ
 ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ੪੧੯. ਇਕ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਹੈ
 ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਸਕੂ ਨੇ ਵੇਖੀ ਹੈ। ੪੨੦. ਓਥੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ
 ਵੇਖੀਏ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੀ ਖਲੋਤਾ ਦੀਹਦਾ ਹੈ। ਗੋਰਸ=ਮੱਖਣ। ਕਰਤਾ=ਸਾਰਿਆਂ
 ਜਲਾਂ ਥਲਾਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਰਮੀ=ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
 ਧਰਤੀ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ। ੪੪੧. ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਏ। ਇਹ ਚਿਤ
 ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਮ ਦੂਰ ਕਰੀਏ। ੪੪੩. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨੇ
 ਝਿਮਣੀਆਂ ਦੀ ਕੋਰਨ=ਨਜ਼ਰ ਰੂਪ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਟਟੀਆ=ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਹੈ।
 ਅੰਬਵਾ=ਕੇਸਰ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ। ਪੀਲਾ ਕਪੜਾ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਮੋਹਤ ਕਰਨ
 ਨੂੰ ਫਾਹੀ ਹੈ। ੪੪੩. ਭਿਲਰਾ=ਭੁਲੇਖਾ। ਡਰ ਪਾਕੇ।

੪੪੫. ਪਾਟ ਪੱਟ। ਪੁੰਤੰਗ=ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਅੰਗ ਹਨ।

੪੪੭. ਤਰ=ਰੁਖ ਹੇਠਾਂ। ਛਕੀ=ਸੋਭਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਹਿਯਾ=ਲੱਜਿਆ।
 ਬਕੀ=ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸੀ ਬਗਲੀਆਂ ਹਾਂ। ਜਕੀ=ਕਮਲੀ।

੪੫੦. ਤਾਘੀ=ਇੱਛਿਆ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਨਾਖ=ਲੰਘਦੇ ਭਾਵ ਘਰ
 ਦੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਠਿਆਂ ਉਤੇ ਟੱਪ ਕੇ ਲੰਘੀਆਂ। ਜੋਗੀ ਜੀਕੂੰ ਇੰਦਰ ਲੋਕ
 ਨੂੰ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਥਾਘੀ=ਥੱਮ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਕਾਮੀ। ਬਹਾਘੀ=ਵਹਿ
 ਭਾਵ ਰੁੜ੍ਹ ਪਈਆਂ ਹਨ ਲੱਜਿਆ ਸੁਟ ਕੇ। ੪੫੧. ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ

ਰਲਾ ਲਿਆ। ਗਹਿਣੇ ਕਪੜੇ ਡਿਗ ਪਏ। ਇਕ ਰੰਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ
 ਭਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨ ਦੀਆਂ ਸੰਗਾਂ ਲਾਹਕੇ। ੪੫੨. ਮਾਚੀ=ਮਸਤ

ਹੋਈਆਂ। ਸੋਨੇ ਵਿਚ ਚੂਨੀਆਂ ਚੁਣ ੨ ਕੇ ਜੜਿਆ ਹੈ। ੪੫੩. ਮਾਛੀ=
 ਮੱਛੀ ਵਰਗੇ ਚੰਚਲ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ। ਕਾਛੀ=ਬਣਾਉ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨਟੀ=ਨਾਚ

ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਆਛੀ=ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ੪੫੪. ਕਾਮ ਦੇ ਪੁਤਰ ਵਰਗੇ
 ਸਾਜ। ਬਹੁਤ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਹਨ।

੪੫੬. ਸਸਾਨਨ=ਚੰਦ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ਹੈ। ੪੫੮. ਠਗਨੀ=ਮੁਰਲੀ
 ਠਗਣੀ ਹੈ। ਲੱਜਿਆ ਰੂਪ ਵੇਲ ਛੇਤੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ। ੪੫੯. ਨਾਠੀ=ਦੋੜ

ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਗਾਠੀ=ਗੰਢ। ਈਕੂ ਮਨ ਚੁਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜੀਕੂ ਖਰਵੇ ਪੱਥਰ
 ਉਤੇ ਚਰਨਾਠੀ ਘਸਕੇ ਬਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ੪੬੦. ਲਡੇ=ਸਾੜ ਘੱਤੇ

ਬਹੁਤੇ ਪਾਪ। ਕਾਹਲਾ ਹੋਕੇ ਮਨ ਇਕਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੱਡਿਆ ਭਾਵ ਮਿਲ
 ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਅਭਾਗੇ ਹਨ।

੪੬੧. ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੂੰਹ ਸਾਗਰਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗੇ ਮਿਠੇ ਮੋਤੀ ਬਚਨ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

੪੬੨. ਘਾਤ=ਦਾਉ ਬਣਿਆਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਣੀ ਖਣੀ ਭਾਵ ਨੀਚ ਜਾਤੀਆਂ
 ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੇਡਾਂਗਾ। ਸੱਪ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ।

੪੬੮. ਸਾਫੀ=ਸਾਫ ਜਬਾਬ। ਮਾਰਿਆਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਾਫ ਹੋਵੇਗਾ।
 ਲਾਫੀ=ਲਫਾਫੇ ਵਾਂਗੂੰ ਪੋਲੀਆਂ ਭਾਵ ਵਾਧੂ ਗੱਲਾਂ। ੪੬੯. ਬੁਣ=ਜਖਮ

ਉਤੇ ਲੂਣ ਪਾਇਆ ਹੈ। ੪੭੦. ਛੋਭੈ==ਗੁਸਾ।

੪੭੧. ਅਮੀ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮ ਬੋਲਾ। ਗਮੀ=ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਮਨ ਜੋ ਸੰਤਾਂ ਦਾ

ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੇਹੜਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ । ਹਮੀ=ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵ ਰਲ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਕ ਗਈ ਹੈ । ਛਮੀ=ਕਾਮ ਦੀ ਪੀੜਾ ਸਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ । (ਗੋਪੀ ਵਾਕ ਹੈ) ।

੪੭੨. ਜਹੀ=ਕਾਮ ਦੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਨੂੰ ਠੰਢੀਆਂ ਕੀਤਾ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੋਪੀਆਂ ਠੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਹੈ ।

੪੭੬. ਸਮਸਨ=ਬੀਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੱਪਣੀਆਂ ਦੌੜੀਆਂ । ੪੭੭. ਉਝੀੜਾ=ਵੱਖੇ ਵਖ । ਮਾਰਗ ਰਸਤਾ ।

੪੭੮. ਜਾਤਾ=ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਸਦੇ ਪਾਸ ਸਾਰਾ ਜੱਗ) ਧਰ ਮਾਤਾ=ਧਰਮ ਤੇ ਮਾਇਆ । ਜੇ ਸਭ ਜੀਆਂ ਦਾ ਬਲ ਤੇ ਰਾਖਾ ਹੈ । ਛਾਤਾ=ਵਰਿਆਮਤਾ । ਨਾਤਾ=ਨਾਤਾ ਭਾਵ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ । ੪੮੦. ਖੇ=ਅਸਮਾਨ । ਜੀਕੂੰ

ਮੱਛੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੈ । ੪੮੧. ਛੁਟ ਗੀ=ਭੁਲ ਗਈ ਹੈ । ਮਹਿਰੀ=ਇਸਤੀਆਂ । ਪਛੋਰੀ=ਚੁੰਨੀਆਂ । ਕੋਰੀ=ਜੱਫੀਆਂ ।

੪੮੩. ਭੋਲਸਿਰੀ=ਫੁਲਾਂ ਵਾਲੀ ਵੇਲ ਹੈ । ਬਾਹ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਰਨੇ ।

੪੮੪. ਗਹੈ=ਇਕ ਗੋਪੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮਝਕੇ ਫੜ ਹੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ।

੪੮੬. ਬਨ ਭ੍ਰਾਤ=ਹੇ ਭਰਾ ਜੰਗਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਿਥੇ ਗਿਆ ਹੈ ।

੪੮੭. ਸੇਵਕ=ਦਾਸ ਨੇ ਲੰਕਾ ਸਾੜੀ ਸੀ । ਵਾਸਰ=ਕੋਲ ਫੁਲ ।

੪੮੮. ਜੇ ਫੁਲ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੰਗਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਪਾਪ ਜਾਂ ਭੇੜਾ ਕੰਮ ਵੇਖਕੇ ਜੇ ਅਦੀਨ=ਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਆਖ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਸ ਅਨਠਿੱਠ ਨਜਰ ਦਾ ਜੋ ਫਲ ਹੈ । ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਅਤਿਥ=ਗਰੀਬ । ਸੇ ਸਾਡੇ ਜੀਅ ਬਚੇਣ ਦਾ ਦਾਨ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਜੇ ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ਬਣ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾ ਦੇਵੇ । ੪੯੦. ਪਾਰਥ ਸੂਤ=ਅਰਜਨ ਦਾ

ਰਥਵਾਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਿਥੇ ਗਿਆ । ਮਾਨੋਂ ਚਕਵੀਆਂ ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਰਲਾ ਪਾਸਾ ਵੇਖਕੇ ਭੱਜੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਈ ਕੂੰ ਗੋਪੀ । ੪੯੧. ਇਕ ਗੋਪੀਆਂ

ਦੇਂਤਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਬਣ ਗਈਆਂ । ਇਕ ਗੋਪੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਣਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪਈਆਂ । ਜੀਕੂੰ ਮਾਸ ਦੀ ਤਰੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਬਾਣੀਆਂ ਭੁਲਕੇ ਰੋੜਾ ਨੂੰ ਤੋੜ ੨ ਖਾਂਦਾ ਹੈ । ੪੯੩. ਅਗਨ ਭਾਵ=ਵਿਛੋੜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ

ਕਥਨ ਕਰਨਾ । ਸੰਜੋਗ=ਮਿਲਾਪ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ । ਰਾਜੇ ਆਖਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ । ਗੋਪੀਆਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ।

੪੯੪. ਅਰੋਚਕ=ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪੰਚਭੂ ਆਤਮ=ਮਨ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਅੰਗ ਬੁਝਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

੪੯੭. ਗਿਰਬਾਨ=ਤੀਰ । ੪੯੮. ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਨਾਲ ਜੁਧ ਕਰਕੇ ਬਹੁ ਦਰ ਗੋਪੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ । ੫੦੦. ਪਪੀਹਾ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਤੇ

ਮੱਛੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਜੀਕੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ੫੦੧. ਗਲ ਵਿਚ ਉਹ

ਮਨੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸੀ । ੫੦੪. ਜਿਵੇਂ ਹਾਥੀ ਵਰਗੀ ਤੋਰ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸਉਰੈ=ਆਦਮੀ ਮੋਹਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ੫੦੫. ਗਿਰਦਾ=ਚਾਰ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ
ਤਿਸਟੋਆ=ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖੜੇ ਗਈਆਂ। ਤੀਰ=ਪਾਸ। ਤਰੱਯਾ=ਤਾਰੀਆਂ।

੫੦੬. ਬਾਰਨ=ਔਰਤਾਂ। ਚਸਕਾਰਨ=ਜਬਾਨ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਚਖਣ ਵਾਲੀਆਂ।

੫੦੮. ਬਿਰੀਆਂ=ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ। ਭੋਰ=ਭੋਰੇ ਭਾਵ ਉਡ ਗਏ ਸੀ।

੫੦੯. ਉਤਮ ਆਦਮੀ=ਇਹ ਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤੀ
ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਧਮ ਆਦਮੀ=ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤੀ
ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਮ ਆਦਮੀ=ਇਹ ਆਪ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
ਜੇਹੜਾ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਇਹ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਨਿਕੰਮਾ ਆਦਮੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰੀਤੀ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਹਨ।

੫੧੦. ਪਿਆਰ ਪਾਕੇ ਫਰੇਬ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ। ਦੋ ਆਦਮੀ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ
ਸਨ। ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਆਕੇ
ਛਲ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਚੁਰਾਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। (ਇਹ ਇਕ ਬਣੋਟੀ ਬਾਤ
ਬਣਾਕੇ ਗੋਪੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਸੁਣਾਂਦੀਆਂ ਹਨ) ਬਟਟਾ=ਰਾਹ ਮਾਰ ਡਾਕੂ।
ਆਵਤ=ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ੫੧੨. ਜੇਹੜਾ ਹਾਸ ਗੁਜਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੋਲੀਆਂ ਦੇ ਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਤੇ ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲੋਂ ਵੀ
ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੈ। ੫੧੫. ਸਿਰ ਪਾਵ=ਰਸ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਦਿਓ ਭਾਵ

ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ। ੫੧੭. ਸੁੰਦ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਘਾਹ ਵਾਂਗ
ਸੜ ਗਏ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ
ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਗਏ। ੫੧੮. ਗਾਮਨ=ਤੁਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖੀ ਹੈ।

(ਇਹਨਾਂ ਗੁਜਰੀਆਂ) ਸੁਰ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ
ਨੱਚਣਾ ਟੱਪਣਾ ਸਿਖਿਆ ਹੈ ਉਥੋਂ ਹੀ ਇਹ ਗੁਜਰੀਆਂ ਸਿਖ ਗਈਆਂ ਹਨ
(ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਹੈ) ਕਿਤੋਂ=ਕਿਥੋਂ ਸਿਖਿਆ ਹੈ।

੫੧੯. ਮਗ=ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਵੈਰੀ ਵੀ ਮੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

੫੨੧. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗੈਣ ਸੁਣਕੇ ਹਰਨ ਹਰਨੀਆਂ ਬਣ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਆ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੀ। ੫੨੨. ਭਾਵਨ=ਹਾਵ ਭਾਵ, ਭਾਵ ਰਸ ਦੇ ਸੁੰਦ ਤੇ ਨਖਰੇ।
ਮਨ ਭਾਵਨ=ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ। ਨੀਕਨਿ=ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ।

੫੨੫. ਨਿਛਤ੍ਰ=ਤਾਰੇ ਅੱਖਾਂ ਟੰਡਕੇ। ਸੁਰ=ਦੇਵਤੇ। ਬਧੂ=ਇਸਤੀਆਂ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ। ੫੨੬. ਮਚਿਓ=ਚਮਕਿਆ ਹੈ ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ।

ਚਚਿਓ=ਖਪ ਗਿਆ। ਕਰੋੜ ਜੁਗ ਗੁਜਰੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਮਨਾਂ
ਵਿਚ ਮਣੀਆਂ ਜੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਸਿਆਣਪਾਂ ਸਿਖਿਆ ਆਦਿਕ।

੫੨੭. ਕਲੋਲੈ=ਹਾਸਾ ਨਿਚੋਲੈ=ਨਿਚੋੜਦੀਆਂ ਭਾਵ ਲੈਂਦੀਆਂ।

੫੨੮. ਕਮ=ਘਟ। ਅਭੂਨ=ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ।

੫੩੧. ਤਾਰਨ=ਤੋੜੀਆਂ। ਕਿੰਕਨ=ਹਥਾਂ ਦੇ ਛਣਕਣੇ।

੫੩੨. ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ
ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਤਾਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਗਰ ਨ ਦੌੜ ਜਾਣ। ੫੩੩. ਹੁਈਆਂ=ਨਾਲ

ਨਾਲ ਹੋਕੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ । ਅਕੂਈਆਂ=ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ । ਗਿਰ=ਡਿਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਧਰਤੀ ਉਤੇ । ੫੩੪. ਰਮੈ=ਅਨੰਦ ਲਵਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਮੈ=ਸ਼ੋਕ ਦੂਰ ਕਰਨ । ਤਮੈ=ਤਿਵੇਂ । ਭਾਵ ਦਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਰਾਤ ਪੈਗਈ ਹੈ, ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਗੁਜਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਹਟਾਕੇ ਬਿਸਰਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

੫੩੫. ਈਕੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਮੁਕਾ ਹੈ ਜੀਕੂੰ ਮੁਣਸੀ ਹਿਸਾਬ ਕਰਕੇ ਲੇਖੇ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ੫੪੭. ਵਾਰਨ=ਜੋਬਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਸਮਾਨ ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

੫੫੧. ਪਤ੍ਰ=ਘਰ ਵਿਚ ਧਰੇ ਹੋਏ ਪਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਛਡਕੇ ਤੁਰ ਚਲੀ ਹੈ । ੫੫੮. ਭਿਲਵਾ=ਭੁਲਾਵਾ । ੫੬੧. ਅਖੀਆਂ ਵੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹਨ । ਚਖੀਆ=ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ । ੫੬੩. ਹੇ ਰਾਧਾ ਸਿਰ ਦਾ ਲੀੜਾ ਲਾਹ ਸੁੱਟ । ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਧਾ ਚੰਦ ਨਿਕਲਿਆ ।

੫੬੫. ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

੫੬੮. ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਜਰੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਹੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

੫੬੯. ਸਿੰਧ ਰਚੀ=ਲੱਛਮੀ । ਸਚੀ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ । ਗਚੀ=ਬਣਾਈ ਹੈ । ਮਚੀ=ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ । ੫੭੦. ਮਾਂਡ ਬਹੁਤ ਡੰਡੀ ਰੋਲੀ ।

੫੭੧. ਸਿੰਧ ਸੁਤਾ=ਰੰਭਾ ਅਪਛਰਾਂ ਜੀਕੂੰ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨੱਚਦੀ ਹੈ । ਕਾਛੀ=ਚੰਗੇ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ । ੫੮੩. ਪਛੋਰੀ=ਚੁੰਨੀ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ।

੫੮੪. ਅਰਪੰਚ=ਧਨਖੀ, ਕਮਾਨ । ੫੯੯. ਸੰਦਲ=ਚੰਨਣ ਦਾ ਰੁਖ । ੬੦੫. ਕਾਮ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਚੰਦ ਨਾਲ ਮਿਲਾਕੇ ਕਾਮ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੈ ।

੬੦੬. ਸਾਸੋ=ਸਸ । ਮਾਸੋ=ਮਾਂ ਨੂੰ । ਜਾਸੋ=ਜਿਸ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ । ੬੦੯. ਭੂਤਲ=ਧਰਤੀ । ਮਾਤਲ=ਮਾਤ ਲੋਕ ।

੬੧੪. ਭੀਰਨ=ਡਰੋਣਾ ਰਣ ਭਾਵ ਵੱਡੇ ਰਣ ਵਿਚ ਡਰੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

੬੧੮. ਬਿਧਰਕ=ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੱਚੀ ਹੈ ।

੬੧੯. ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਤਨੀ ਚੀਜ਼ ਵਸਤੂ ਹਥ ਵਿਚ ਫੜਕੇ ਗੁੱਥੀ ਹੈ । ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰਸਾਨ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਗੁਜਰੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਬਾਕੀ ਜੋ ਕੁਛ ਬਚਿਆ ਤਾਂ ਚੰਦ ਬਣਾਇਆ ।

੬੩੧. ਖੋਰ=ਟਿਕਾ, ਨਿਕੀ ਜਿਹੀ ਸਿੱਧੀ ਲੀਕ ।

੬੩੬. ਝੁਖੀ=ਝੂਰੀ ਭਾਵ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ੬੩੯. ਧਰਖਾ=ਧੜਕਾ ਛਿੜ ਪਿਆ । ਝੁਨਾ=ਭਵਾਂਟਲੀ ਖਾਕੇ ਡਿੱਗਣਾ ਕੰਬਣਾ ।

੬੪੦. ਮੂਨਾ=ਚੁਪ ਚਾਪ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਫਿਰ ਵਜਣ ਲਗ ਪਏ ਤੇ ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਹੀ ਹਰਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ੬੪੩. ਤਾਤ=ਪਿਤਾ । ਲੀਲੋ=ਸਬੂਤਾ ਖਾ ਲਿਆ । ਹੀਲੋ=ਦੁਖ ਦਰਦ ।

੬੪੮. ਢੋਕੇ=ਮਾਸ ਜੇਹੜਾ ਬਾਜ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਤਾਮੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਜ ਉਡਿਆ ਸੀ ਤੇ ਬੜਾ ਭੁਖਾ ਸੀ ਓਸ ਨੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਚਨਵੇ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਲਿਆ । ੬੪੯. ਅੰਤਕਾ=ਦੁਖਦਾਈ ।

੬੫੩. ਭਾਵ ਕਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਹਨ । ੬੫੪. ਉਹ ਦੇਵੇਂ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ੬੫੭. ਹਾਥੀ ਵਰਗੀ ਤੇਰ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਮਣੀਆਂ ਸੁੰਦਰ

ਰੂਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ੬੬੦. ਮਿਗਹਾ=ਹਰਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ। ੬੬੨=ਹਾਰ ਮਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਭਜਾਕੇ। ਘੋੜੇ ਦਾ ਸੁਆਰ ਹਰਨੀ ਨੂੰ ਦੁੜਾਕੇ ਫੜਦਾ ਹੈ।

੬੬੫. ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੰਣ ਕੋਈ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਕ ਤੂੰਹੀ ਡਰਦੀ ਹੈ। ੬੬੮. ਲਗਰਾ=ਬਾਜ ਵਰਗਾ ਜਨੌਰ। ਬਗੀ=ਘੁਘੀ ਜਾਂ ਬਗਲੇ ਦੀ ਬਗਲੀ। ਬਿਰਹੀ=ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ। ੬੬੯. ਕਰਵਾ=ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੱਫੀ ਪਾਈ। ੬੭੨. ਹਰਨੀ ਸ਼ੇਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਕੇ ਹਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ੬੮੬. ਬਲਿਾਇ ਲਿਉ=ਬਲਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

੬੮੭. ਦੁਹਾਈ=ਦੁਖਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਏਥੇ ਸੌਂਹ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ੭੦੪. ਸੋਰੀ=ਟੁੱਠੇ ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

੭੦੮. ਜੀਕੂੰ ਜੋਗੀ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਖਲ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਰੱਖਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

੭੬੦. ਘਰਖੇ=ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ। ੭੬੧. ਇਕ ਸੱਪ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾ ਲਿਆ। ੭੭੨. ਰਜਨੀ=ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਚਿੰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ੭੭੩. ਕੁੰਡਲ ਵਾਂਗੂ ਪੀੜਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪਹਾੜ ਵਰਗਾ ਹਾਥੀ ਹੈ। ੭੭੯. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਥ ਹੀ ਕਾਲ ਹੋਕੇ ਕੇਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੱਢਣ ਆਇਆ ਹੈ। ੭੮੮. ਚੁਰਵਾ=ਚੋਰ ਬਣਕੇ ਖਾਣ ਆਇਆ। ੭੯੨. ਬਕਰੇ ਅਤੇ ਦੁਧ ਨਾਲ ਲਿਆ।

੮੧੦. ਮਾਇਲ=ਮੋਹਤ। ਹਰਨਾਂ ਦੀ ਡਾਰ। ਛੇਤੀ ਗਾਸੀ=ਬਾਣ।

੮੧੧. ਕੋਲ ਮੁਖੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੁਨਕੇ ਜਰਾ ਭਾਵ ਮਾੜੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ੮੧੯. ਸਿਰ ਉਤੇ ਜਟਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਵਜੀ।

੮੨੦. ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਪੜੇ ਫੜੇ ਤਾਂ ਧੋਬੀ ਨੇ ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਕੰਸ ਦਾ ਨਾਮ ਆਖਿਆ। ਇਕ ਉਂਗਲ ਧੋਬੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮਾਰੀ। ਜੀਕੂੰ ਧੋਬੀ ਕਪੜੇ ਪਟੜੇ ਉਤੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ੮੩੭. ਬਨਹਰ ਹਰ=ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਸੀਤਲ ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਗ ਵਾਂਗ ਤੱਤਾ ਹੈ। ੮੩੮. ਨਿਘਾਇ=ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

੮੪੩. ਤਿਸਟਾਵਹੁ=ਮੇਰੇ ਅਗੇ ਖੜੇ ਕਰੋ। ੮੪੫. ਹਾਥੀ ਦੌੜਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਇਉਂ ਪਿਆ ਜੀਕੂੰ ਪੁੰਨਾਂ ਤੇ ਪਾਪ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

੮੪੬. ਤਰੇ=ਪੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਜੋਧੇ ਵੈਰੀ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ੮੪੭. ਆਗਮ=ਮਥਰਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ। ੮੫੦. ਥਾਪਰ=ਧੱਪਾ ਮਾਰਕੇ।

੮੫੩. ਬਿਸਰਾਤ=ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦਾ ਘਾਟ। ੮੫੮. ਬਸਦੇਵ ਜੀ ਨਗਰੂਪ ਨੇ ਨੰਦ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਧਨ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਹੈ। ੮੬੩. ਹਹਾ=ਹੈ ਹੈ ਕਰਕੇ ਰੋਂਦੀ ਪਈ ਹੈ। ੮੬੭. ਰਮੈ=ਫਿਰਦੀਆਂ। ਤਮੈ=ਲੋੜ, ਇਛਿਆ।

੮੭੧. ਪਾਟਕ=ਫੁਹਾਰੇ। ਬਿ=ਵਿਚਕਾਰ। ਛਿਟਾਈ=ਛਿਟਾਂ। ਵਾਵਰੋਲਾ।

੯੮੦. ਗਰਗੇ=ਪੰਡਤ ਪ੍ਰੋਹਤ ਇਕ ਮੁਨੀ ਖਾਸ ਉਪਦੇਸਕ ਹੈ ।
 ਧਰਨੀ ਧਰ=ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਸਰਾ । ੯੦੯. ਤਟੋਕ=ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ
 ਜੋ ਅਜ ਕਲ ਕਾਂਟੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ । ੯੧੨. ਟਸਕਯੋ=ਟਹਿਕਿਆ ਨਹੀਂ
 ਹੈ ਭਾਵ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਫਟ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਕਸਾਈ=ਮਨ
 ਨੂੰ ਕਸ ਕਯੋ=ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਈ ਭਾਵ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਵੱਸ ਹੋਕੇ ਫੇਰ ਜੀਉਂਦਾ
 ਕਿਸਤਰਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ । ੯੧੬. ਇਕਰ ਦੇ ਦੁਖਦਾਈ ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ
 ਰਿਦਾ ਸੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਸਕਯੋ=ਨਿੱਘਰ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਜਮੀਨ
 ਵਿਚ ਗਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਸਕਯੋ=ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕੰਠਾ
 ਹੋਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਹੈ । ਟਸਕਯੋ=ਟਹਿਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ
 ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਕਸਾਈ=ਰਿਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ ।

੯੧੭. ਗਾਢ=ਬਿਪਤਾ ਪਈ ਹੈ ਵਿਛੋੜੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ।

੯੧੮. ਪੁਰ ਭਾਮਨ=ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਲਗਾ ਹੈ ।

੯੨੦. ਕੁਆਰ=ਅੱਸੂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ । ਬਿਥਕਯੋ=ਵਿਚ ਵਿਥ ਪਈ ਹੈ ।

੯੨੨. ਬਾਰਜ=ਫੁਲ । ਸਰਤਾਨ=ਨਦੀਆਂ । ਕੁੰਜਤ=ਬੋਲਦੇ ।

ਸੋਮ=ਸੀਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਸਕਯੋ=ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ।

੯੩੫. ਬਾਸਨ=ਵੱਸਣ ਵਾਲੀਆਂ (ਇਸਤੀਆਂ, ਬਿਜ ਤੇ ਮਥਰਾ ਵਿਚ) ।

੯੪੮. ਕੁੰਚਰੀ=ਸੱਪ ਦੀ ਕੁੰਜ । ੯੭੨. ਅਗਰਜ=ਅਗੇ ਪਹਿਲੇ

ਜੰਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੱਡਾ ਪੁਤ । ੯੭੯. ਹਰ ਸਾਇਤ=ਹਰ ਘੜੀ ਭਾਵ

ਹਰ ਸਮੇਂ । ੯੮੭. ਈਗਰ=ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ।

੯੯੦. ਸਹਰਾਏ=ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ ।

੯੯੨. ਬਿੰਦਰੀ=ਬਿੰਦੀ । ਈੰਗਰ=ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ।

੯੯੮. ਉਸ ਦਿਨ ਜੇਹੜਾ ਇਸ ਲੋਕ ਉਤੇ ਜਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਜਸ
 ਦੀ ਜੇਹੜੀ ਉਸ ਦਿਨ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਕੇ ਅਜ ਦੇ
 ਦਿਨ ਤਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ੧੦੦੧ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਨੂੰ ਚੁਰਾ ਭਾਵ

ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ੧੦੦੭. ਗਜਾ ਪੁਰ=ਦਿਲੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ।

੧੦੧੪. ਕੁੰਤੀ ਨੇ ਸ਼ਕੈਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨ੍ਹਾ ਰਾਜਾ ਧ੍ਰਿਤਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਨੂੰ
 ਬੜਾ ਗੁਸੇ ਹੋ ਕੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ੧੦੧੭. ਗਜ ਤੇਰੇ ਪੁਤਰ ਕਰਨਗੇ ਤੇ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇਰੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ । ੧੦੪੦. ਤੋਖ=ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇ ਇਕ

ਪਲ ਵਿਚ ਪਲ=ਮਾਸ ਖੁਆਕੇ । ੧੦੪੭. ਦਾਰਕ=ਰਥ ਚਲੋਣ ਵਾਲਾ ।

੧੦੫੨. ਬਜਰ ਵੱਜਣ ਨਾਲ ਸੁਮੇਰ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਜਮੀਨ ਉਤੇ
 ਡਿੱਗੀਆਂ ਹਨ । ੧੦੫੫. ਮਘਵਾ=ਇੰਦਰ । ਈੰਗਰ=ਲਾਲ ਰੰਗ ।

ਤੰਗਵਾ=ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਲੋਥ ਅੰਗਵਾ=ਅੰਗ ਟੁਟ ਪਏ ਹਨ ।

੧੦੬੧. ਆਰਨ=ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਨਵਾਂ ਲੋਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਬਣਾਇਆ
 ਹੈ । ਜੀਕੂੰ ਰੂ ਪਿੰਜਣ ਵਾਲਾ ਤਾਰ ਨਾਲ ਰੂ ਪਿੰਜਦਾ ਹੈ ।

੧੦੮੨. ਬਜ੍ਹਰ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੁਲ । ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਫੇਜ ਮਾਰੀ ਹੈ ।

੧੦੮੫. ਬਗਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਉਠ ਨਠੀਆਂ ਹਨ ।
 ੧੦੯੦. ਜੰਜੀਰ ਤੋੜਕੇ ਡਰੋਣੇ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਘੇਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
 ੧੦੯੨. ਸਪ ਦਾ ਬੱਚਾ ਗਰੜ ਨੇ ਸਬੂਤਾ ਲੰਘਾ ਲਿਆ ।
 ੧੦੯੬. ਸੂਰਜ ਦੇ ਭੁਬਦਿਆਂ ਹੀ ਫੇਰ ਦਿਨ ਚੜ ਪਿਆ ਹੈ ।
 ੧੦੯੯. ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਪਾੜਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜਾ ਜੁੜੀ ਤਾਂ ।
 ੧੧੦੫. ਅਲਾਤ=ਅੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਭੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ ।
 ੧੧੧੪. ਸੰਘਰ=ਜੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
 ੧੧੧੫. ਤਰਕੀ=ਮਨ ਵਿਚ ਤਰਕ ਕੀਤੀ ਹੈ ।
 ੧੧੨੦. ਭਾਗਣ=ਦੋੜ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕਾਇਰਾਂ ਨੇ ।
 ੧੧੨੪. ਚੁਟੀਆ=ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ ਅਕਾਸ ਵਿਚ ਜੰਮਦਾ ਹੀ ਜਮ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿਸਦਾ ਹੈ । ਪੀਛਤ ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੈ । ੧੧੨੫. ਕਲੇਵਰ=ਸਰੀਰ ਹਾਥੀ ਦਾ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਡਿੱਗਾ । ੧੧੨੬ ਹਵਾ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਤੱਛਕ=ਵੱਡਾ ਸਪ ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਰੂਪ ਬਲੀ ਰਾਜਾ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆਇਆ ਹੈ ।
 ੧੧੪੫. ਪ੍ਰਤਨਾ=ਫੌਜ । ਅਗਨ ਸਤ੍ਰ=ਬੰਦੂਕਾਂ । ਤੁਸਾ=ਤੁਹ, ਕੁਸਾ=ਦੱਭਾ
 ੧੧੫੩. ਡਫਕੈ=ਸਾੜ ਕੇ । ੧੨੨੦. ਹਾਥੀ ਤਾਲੀ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਨ ਆਇਆ ਹੈ । ੧੨੨੬. ਸਰਮਾਨੋ=ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸੂਰਜ । ੧੨੩੬. ਹੇ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਸਾਡੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਤੁਸੀਂ ਉਦਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।
 ੧੩੭੦. ਸਮਰ=ਜੰਗ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ । ੧੩੮੫. ਨਵਲਾਂ=ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ । ੧੩੯੬. ਅਯੁਤ=ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਪੈਦਲ ਮਾਰਿਆ । ।
 ੧੪੮੩. ਬਾਰ ਰਾਜ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਨ ਦੇਵਤਾ ।
 ੧੪੯੧. ਨਲ ਕੁਬਰ=ਇਹ ਕੁਬੇਰ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਨ ।
 ਹੋਲਹੁ=ਤੀਰ ਮਾਰਕੇ ਨਿੱਕਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ।
 ੧੫੨੩. ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ, ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾਂ, ਬੋਲਦ ਤੇ ਤਿਸੂਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ । ਨਿੱਕੇ ੨ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਬੜਾ ਲੜੇ ਹਨ, ਪਹਿਲੇ ਛੋਟਿਆਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਜਮ ਨੂੰ ਵੀ ਖਲੋਣਾ ਜਾਣਕੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ
 ੧੫੨੮. ਸੰਗਿਆ=ਹੋਸ਼ ਕੀਤੀ । ੧੫੨੬. ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ । ੧੫੩੨. ਕੰਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਭੂਪ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਹੈ ।
 ੧੫੩੩. ਰਾਜੇ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
 ੧੫੩੫. ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ।
 ੧੫੪੪. ਵਿਸ਼ਈਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਹ ਤ ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਮਨ ਵੀ ਮੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ੧੫੫੦. ਤੇਤਾ=ਇਕ ਸਰੀਰਕ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਤਵੀਤ ਹੈ । ੧੫੫੬. ਗੌਰਾ=ਪਾਰਬਤੀ ਨੇ ਜੇਹੜਾ ਤਵੀਤ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

੧੫੫੯. ਬਸ=ਜਮੀਨ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਤੇ ਮਾਸ=ਧਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਵੀ ਰਸਨਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਾਰਦੇ ਹਨ।

੧੬੧੧. ਇਖਧੀ=ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਭੱਥਾ। ੧੬੧੪. ਨਿਕੰਮੇ ਨਿਕੰਮੇ ਸੂਰਮੇ ਬਚ ਰਹੇ। ੧੬੨੮. ਚਲੋ ਜੇ ਭੀਖਮ ਜੰਗ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦੌੜਦਾ

ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਰਥਵਾਹੀ ਹੀ ਮਾਰ ਘੱਟੇ। ੧੬੩੨. ਅਨੈ=ਤਿੱਖੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾਂ। ੧੬੪੬. ਸੂਰਮਾ ਪਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁਜਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨ ਦੇਹ

ਭਾਵ ਤੂੰ ਮਰ ਜਾਵੇਂਗਾ ਉਹ ਰੋਣਗੀਆਂ। ੧੬੪੯. ਜੇਹੜਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਏਹੋ ਹੀ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਅਰਜਨ ਰੂਪ ਪੰਡਤ ਨੇ ਧੁਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਭਾਵ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ। ੧੬੬੧. ਰਨ ਧਾਨੀ=ਜੰਗ ਦੀ ਥਾਂ।

ਅਰਿ=ਅੜ ਕੇ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ। ੧੭੦੧. ਪ੍ਰਾਣ ਸੂਰਗ ਨੂੰ ਗਏ ਤੇ ਸਿਰ ਰਾਜੇ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਜਾ ਵੱਜਾ।

੧੭੩੦. ਸੰਕਰਖਨ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਭਰਾ ਬਲਭੱਦ। ਇਕ ਜਾਦਵ ਹੀ ਬੇ ਅਕਲ ਹਨ। ੧੭੭੧. ਕਦੇਰੇ=ਕਰੜੇ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਸਵਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ। ੧੭੭੩. ਮਧਿਆਨ=ਅਕਾਸ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚੋਂ। ਰਾਤ ਦੇ ਵੱਸਣ ਲਈ। ਪੰਛੀ ਛੇਤੀ ਆਏ। ੧੭੭੬. ਕੁਲਾਚਨ=ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ

ਮਾਰਕੇ। ੧੭੮੦. ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਤੇ ਚੱਕਰਾਂ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਕੇ ਰਥਾਂ ਦੇ ਪਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਆਉਣ ਲਗ ਪਏ, ਭਾਵ ਰਥ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਮੋੜ ਲਏ ਹਨ ਡਰ ਕਰਕੇ। ੧੭੮੧. ਜੇਹੜੇ ਮੁਨੀ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ

ਖੰਭ ਵੱਢੇ ਹਨ ਓਨਾਂ ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਣਾਂਦਾ ਹੈ।

੧੮੧੬. ਕਾਰੀ=ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਖੋਭੇ ਵਿਚ। ੧੮੩੨. ਸੂਰਮੇ ਰੂਪ ਟਿਡੀਆਂ ਦਾ ਅਕੱਠ ਕਣਕ ਦੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਆਇਆ।

੧੮੩੫. ਹਰੇਲ=ਹੱਲਾ ਭਾਵ ਇਕੋ ਭਾਰੀ ਜੌਰ ਨਾਲ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨਾ।

੧੮੩੭. ਸੇਹ=ਸੇਂਹ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉਤੇ ਤੱਕਲੇ ਹਨ, ਈਕੂੰ ਤੀਰ ਖੁਭੇ ਪਏ ਹਨ। ੧੮੪੫. ਤਨ ਕੋ=ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੀਲੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਛੁਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕੇ।

੧੮੪੯. ਨਟ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਖਲਾਰੀ ਭੌਂ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ=ਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਥਾਂ ਵਿਚ ਤੀਰ ਵੱਜਾ। ੧੮੫੦. ਕਬਿ=ਕਦੋਂ ਦੌੜਿਆ ਹੈ,

ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਇਕ ਜਰਾਸਿੰਧ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

੧੮੫੭, ਖਟਕੇ=ਜੁੜੇ ਪਏ ਹਨ ਅੜ ਕੇ। ਪਟਕੈ=ਪਟਕਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਚਟਕੈ=ਖੜਾਕ ਕਰਕੇ। ੧੮੬੫ ਕ੍ਰਿਸਨ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਰਥ ਆਪੇ

ਹੀ ਹਿੱਕਣ ਲੱਗਾ।

੧੮੮੦. ਬਲਭੱਦ ਨੂੰ ਜਮ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ।

੧੮੯੪. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੁੰਗਾ ਮਦਰੱਸਾ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ (ਪਿੰਡ ਬਾਠੀ ਜਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ) ਨਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਪੁਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਚ ਦੀ ਕਥਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਕਚ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਭ੍ਰਿਗੁਦਾ ਨੰਦ ਸੁੱਕਰ ਤਿਸ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ, ਕਚ ਬਹੁਸਪਤਿ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀ, ਸੁੱਕਰ ਪਾਸ ਸੰਜੀਵਣੀ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇਵਜਾਨੀ ਸੁੱਕਰ ਦੀ ਧੀ ਸੀ, ਕਚ ਉਪਰ ਮੋਹਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਚ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢ ਕੇ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੁੱਕਰ ਨੂੰ ਪਿਲਾ ਦਿਤੀ, ਕਚ ਨੂੰ ਢਿਡ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਜੀਵਣੀ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਕੇ ਆਪਣਾ ਢਿਡ ਪਾੜ ਕੇ ਕਚ ਨੂੰ ਕਢਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਸੁੱਕਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ।

੧੯੧੭. ਦਰਾਯਦ=ਜੰਗ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਸ਼ਾਹਮ=ਮੈਂ ਮਾਲਕ ਹਾਂ। ਬਾਮਨ=ਮੇਰੇ ਨਾਲ। ਖੁਰੋ=ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਨ=ਕਰ। ਬਘਾ=ਅਗੇ ਆ। ਵਾਹਮ=ਭਰਮ ਨ ਕਰ। ਰੋਜ=ਦਿਨ ਸੂਰਜ। ਮਯਾ=ਵਿਚਕਾਰ। ਅਫਤਾਬ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬ=ਰਾਤ ਦਾ ਸ਼ਾਹਮ=ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਭਾਵ ਚੰਦ ਹੈ। ਗੁਰੇਜ਼ੀ=ਮੁੜ ਜਾਣਾ। ਮੁਨਨ=ਨ ਕਰ। ਬਿਆ=ਆ। ਖੁਸ=ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਾਲ। ਮਾਤ=ਮੁਕਾ ਦੇਈਏ। ਗੋਯ=ਜੰਗ ਦੀ ਖੇਡ।

੧੯੩੧. ਇਹ ਦੂਰਮੇ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਬਾਂਦਰ ਹਨ।

੧੯੩੭. ਮਸਕਯੋ=ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਦਲ ਮਲ ਘੱਤਿਆ। ਸਕਯੋ=ਸਹਾਰ ਨ ਸੱਕਿਆ। ਧਸਕਯੋ=ਨਿੱਘਰ ਗਿਆ, ਖੁਭ ਗਿਆ ਭਾਵ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਧਸ ਗਿਆ। ਕਸਕਯੋ=ਖਿੱਚ ਭਾਵ ਕੰਬਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੧੯੭੬. ਆਤਮੇ=ਮਨ ਭਾਵ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਤਨੇ ਜੀਆਂ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹਨ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਮ, ਗੁੱਸਾ, ਹੰਕਾਰ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਏਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੇ ਰੁੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

੧੯੯੯. ਸਟਕਯੋ=ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਗਿਆ। ਸਟਕਯੋ=ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾਂ ਲਾਇਆ ਹੈ।

੨੦੦੨. ਸਿਖਾ=ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਤੋਂ। ੨੦੪੮. ਅਸਰਾਰ=ਦੇਵਤੇ।

੨੦੫੦. ਦ੍ਰਾਦਸ=ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ ਜੰਗ ਕੀਤਾ।

੨੧੨੪. ਕਮੋਦਕੀ=ਗਦਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ੨੧੨੮. ਅਗਨੀ=ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬਿਅੰਤ। ੨੧੩੧. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਐਡਾ ਰੋਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮ ਦੇ ਘਰ ਵਾਜੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ।

੨੨੩੪. ਬਦਰਾ=ਮਾਲ ਦਾ ਭਰਿਆ ਥੈਲਾ ਹਵਾ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਰੁੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ੨੨੮੯. ਅਸਲੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਨਕਲੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੋਵੇਂ ਲੜਦੇ ਹਨ।

੨੩੪੨. ਮਾਨੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਘੱਤਿਆ ਹੈ।

੨੩੫੨. ਹੁਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਂਦਾ ਹੈ। ੨੩੬੧. ਬਜਨ=ਹੀਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ੨੩੭੮. ਭਠ ਝੋਕਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੂਰਮੇ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਰਦੇ।

੨੩੯੫. ਗਾਗਨੋ=ਗਾਨਾ।

੨੪੦੯. ਗਰੋਹ=ਕੱਠੇ ਰਲਕੇ ਮਿਲਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੀ ।

੨੪੨੨. ਜੋਵਤ=ਵੇਖਕੇ । ੨੪੮੦. ਕਬੱਡੀ=ਕੋਡੀ ੨ ਖੇਡ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ੨੪੮੫. ਇਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅੱਖੇ ਅੱਖੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਬੜਾ ਦੁਖ ਸਹਾਰਿਆ ਹੈ । ਕੀ ਦਾਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਵੱਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ।

੨੪੮੭. ਨਾਚ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਵਿਚ ਖੱਚਤ=ਲੱਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪੈਂਡ=ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ । ਅਲੋਕ=ਪੁਲੋਕ ਦਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰ ਹਰੀ ਦੇ ਲੋਕ ਦਾ ਰਸਤਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਗਤ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਕਰਾਇਆ ਹੈ । ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਸੁਪਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਵੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ ਹੈ ।

੨੪੮੯. ਇਸ ਸਵੱਯੇ ਦਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਾਲੀ ਸਤਵੀਂ ਪੋਥੀ ਤੋਂ ਵੇਖੋ ।

੨੪੯੨. ਬਢਨੀ=ਬੁਹਾਰੀ । ਕਾਤਰਤਾ=ਕਾਇਰਤਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ

ਅੱਠਾਂ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿੱਚ.....ਮੋਖ ੪੦) ਰੁਪੈ

ਏਹੋ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੁਧ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਿੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਟੀਕਾ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ।

ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ

ਮੋਖ ੩੦) ਛਿਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਦਾ

ਪਹਿਲੀ ਪੋਥੀ ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਤਕ ।
ਦੂਜੀ ਪੋਥੀ--ਦੋਵੇਂ ਚੰਡੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ, ਵਾਰ ਭਗੋਤੀ, ਗਿਆਨ
ਪ੍ਰਬੋਧ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਤਕ ।

ਤੀਜੀ ਪੋਥੀ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰ, ਨਰ, ਬੋਧ, ਕਲਗੀ
ਅਵਤਾਰ, ਬ੍ਰਹਮ, ਰੁਦ੍ ਪਾਰਸ ਨਾਥ, ਸ਼ਬਦ ਹਜਾਰੇ, ਤੇਤੀ
ਸਵੱਯੇ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੇ ਸਵੱਯੇ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ
ਦੀਆਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕ੍ਰਿਟਾਂ ਦੇ ਖੋਜ ਭਰੇ ਅਰਥ ।

ਚੌਥੀ ਪੰਜਵੀਂ ਪੋਥੀ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚ ੪੦੪
ਤ੍ਰੀਅ ਚਰਿੱਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਹੈ ਅਰ ਨਾਲ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜੋ
ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੂੰ ਲਿਖਿਆਸੀ।

ਛੇਵੀਂ ਪੋਥੀ--ਸਾਰੇ ਤ੍ਰੀਆਂ ਚਰਿੱਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾ ।

ਸੱਤਵੀਂ ਪੋਥੀ--ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਬਾਣੀ ਹੈ । ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰੀ
ਪੋਥੀ ਹੈ ।

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਸਾਡੀ ਕਈਆਂ
ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਰ ਇਸਦੀ ਛਪਾਈ ਉਤੇ ਬੜਾ
ਰੁਪਯਾ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦਾ ਮੋਖ ੩੦) ਰੁਪੈ
ਰਖਿਆ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪਤਾ:—

ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਤਤਕਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਜਮਨ	੧	ਭ੍ਰਿਗਲਤਾ ਦੀ ਕਥਾ	੨੫੧
ਪ੍ਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ	੮	ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ	੨੫੬
ਰਾਧਕਾਂ ਮਿਲਾਪ	੫੮	ਬ੍ਰਹਮ ਅਵਤਾਰ	੨੬੬
ਸੁਦਰਸਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ	੮੩	ਪ੍ਰਿਥ ਰਾਜ	੩੦੫
ਕੁਬਜਾ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ	੯੦	ਮਾਨ ਧਾਤਾ	੩੦੯
ਕੰਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ	੯੩	ਦਲੀਪ ਰਾਜਾ	੩੧੦
ਸੰਦੀਪਨ ਦੀ ਕਥਾ	੯੭	ਅਜ ਰਾਜਾ	੩੧੪
ਬਾਰਾਂਮਾਹ	੧੦੨	ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ	੩੨੩
ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਨੂੰ ਰਾਜ	੧੧੩	ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ	੩੩੧
ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜੁੱਧ	੧੪੭	੨੪ ਗੁਰੂ ਕਥਾ	੩੬੧
ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਰਨਾ	੧੭੮	ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼	੩੬੪
ਜਰਾਸਿੰਧ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ	੧੯੬	ਭੇਖੀਆਂ ਦਾ ਪੋਲ	੩੮੧
ਹੋਰਵਿ ਬੇਨਤੀ ਹੈ	੧੯੬	ਮਛੰਦ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਾਰਸ	
ਕਾਲ ਜਮਨ ਦਾ ਮਰਨਾ	੧੯੮	ਨਾਥ ਨੂੰ	੩੮੨
ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼	੨੦੦	ਰੇ ਮਨ ਐਸੇ ਕਰ ਸੰਨਿਆਸਾ	੪੧੩
ਕਲਪ ਬਿਛ ਦੀ ਕਥਾ	੨੨੧	ਤੇਤੀ ਸਵੱਯੇ	੪੧੭
ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਦਾ ਮਰਨਾ	੨੩੮	ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ	੪੨੩
ਸਸਪਾਲ ਦਾ ਮਰਨਾ	੨੪੦	ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ*	੪੨੪

*ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਟੀਕਾ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਛਪਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਛਾਪੇ ਦੀ ਬੀੜ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਸੀ ਇਸਦੀ ਅਰ ਉਸ ਪੁਰਾਣੀ ਬੀੜ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਸੀ ਸੋ ਮੇਰੇ ਫੁਟ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਗੇ ਦੋ ਦੋ ਅੰਕ ਛਪ ਗਏ ਹਨ, ਗੁਣੀ ਜਨ ਜੇਹੜਾ ਅੰਕ ਫੁਟ ਨੋਟ ਦਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁਣ ਉਸਤੋਂ ਦੋ ਅੰਕ ਪਿਛਾਹਾਂ ਵੇਖਣ। ਕਈਆਂ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੋਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਵਤਾਰ ਦਾ ਤਤਕਰਾ ਸੰਛੇਪ ਜੇਹਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਹਾਨ ਹਨ, ਗੁਣੀ ਜਨ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਲਿਆ ਕਰਨ। ਪ੨੮ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਇਹ ਪੋਥੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਗੇ ਤ੍ਰੀਆ ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਚੋਥੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਪੋਥੀ ਹੈ।

੧ ਓ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਅਥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰ ਇੱਕੀਸਮੋ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਥ
ਬਰਣੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਵਤਾਰੂ ॥ ਜੈਸ ਭਾਂਤ ਬਪੁੰ ਧਰਜੋ ਮੁਰਾਰੂ ॥ ਪਰਮ ਪਾਪ ਤੇ ਭੂਮ
ਡਰਾਨੀ ॥ ਡਗਮਗਾਤ ਬਿਧ ਤੀਰ^੨ ਸਿਧਾਨੀ ॥ ੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਯੋ
ਛੀਰ ਨਿਧ ਜਹਾਂ ॥ ਕਾਲਪੁਰਖ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਤਹਾਂ ॥ ਕਹਯੋ ਬਿਸਨ ਕਹ ਨਿਕਟ
ਬੁਲਾਈ ॥ ਕਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਧਰੋ ਤੁਮ ਜਾਈ ॥ ੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ
ਬਚਨ ਤੇ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ॥ ਮਥਰਾ ਮੰਡਲ ਕੇ ਬਿਖੈ ਜਨਮੁ ਧਰਯੋ ਹਰਿਰਾਇ
॥ ੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੇ ਜੇ ਕਿਸਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਿਖਾਏ ॥ ਦਸਮ^੩ ਬੀਚ ਸਭ ਭਾਖ
ਸੁਨਾਏ ॥ ਗਯਾਰਾ ਸਹਸ ਬਾਨਵੇ ਛੰਦਾ ॥ ਕਹੇ ਦਸਮ ਪੁਰ^੪ ਬੈਠ ਅਨੰਦਾ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਦੇਵੀ ਜੂ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਥਨੰ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਹਮ ਪੈ ਤੁ ਸਭੈ ਸਗਨੰ ਗੁਨਹੀ ਧਰਿਹੋਂ ॥
ਜੀਅ ਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਤਬੈ ਬਰ ਬੁੱਧਿ ਮਹਾਂ ਅਗਨੰ ਗੁਨ ਕੋ ਹਰਿਹੋਂ ॥ ਬਿਨੁ ਚੰਡ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਬਹੂੰ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀਂ ਅੱਛਰ ਹਉ ਕਰਿਹੋਂ ॥ ਤੁਮਰੇ ਕਰ ਨਾਮੁ ਕਿਧੋ
ਤੁਲਹਾ ਜਿਮ ਬਾਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਿਖੈ ਤਰਿਹੋਂ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੇ ਮਨ ਭਜ ਤੂੰ
ਸਾਰਦਾ^੫ ਅਨਗਨ ਗੁਨ ਹੈ ਜਾਹਿ ॥ ਰਚੈ ਗ੍ਰੰਥ ਇਹ ਭਾਗਵਤ ਜਉ ਵੈ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰਾਹਿ ॥ ੬ ॥ ਕਥਿਤੁ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਸਭ ਸਿੱਧ ਕੀ ਕਰਨ ਚੰਡ ਤਾਰਨ ਤਰਨ
ਸਰਨ ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਜਾਕੈ ਆਹਵ ਹੈ ਅੰਤ ਕੋ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ
ਸਰਨ ਉਬਾਰਨ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਹੈ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਅਨਿਕ ਦੁਖ ਜਾਰਨ ਸੋ
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਛੁਡਾਏ ਜਮਜਾਲ ਹੈ ॥ ਦੇਵੀ ਬਰ ਲਾਇਕ ਸਬੁੱਧਿ ਹੂ ਕੀ
ਦਾਇਕ ਸੁ ਦੇਹ ਬਰ ਪਾਇਕ ਬਨਾਵੈ ਗ੍ਰੰਥ ਹਾਲ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਅੰਦੁਸੁਤਾ^੬
ਹੂੰ ਕੀਜੇ ਤਨਯਾ ਮਹਿਯਾਸੁਰ ਕੀ ਮਰਤਾ ਫੁਨਿ ਜੋਊ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਰਾਜਹਿ ਕੀ
ਦੇਵੀਯਾ ਕਰਤਾ ਬਧ ਸੰਭ ਨਿਸੰਭਹਿ ਦੋਊ ॥ ਜੇ ਜਪਕੈ ਇਹ ਸੇਵ ਕਰੈ ਬਰ
ਕੋ ਸੁ ਲਹੈ ਮਨਇੱਛਤ ਸੋਊ ॥ ਲੋਕ ਬਿਖੈ ਉਹ ਕੀ ਸਮ ਤੁੱਲ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ
ਨ ਦੂਸਰ ਕੋਊ ॥ ੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਜੂ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਹਿ ਪੁਕਾਰਤ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੈਤਨ ਕੇ ਭਰਤੇ
ਡਰ ਤੇ ਜੁ ਭਈ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਬਹੁ ਭਾਰਹਿ ਭਾਰੀ ॥ ਗਾਇ ਕੋ ਰੂਪੁ ਤਬੈ ਧਰਕੈ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਰਿਖ ਪੈ ਚਲ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਯੋ ਤੁਮਹੂੰ ਹਮਹੂੰ ਮਿਲ ਜਾਇ ਤਹਾਂ ਜਹਿ

੧. ਸਗੀਰ । ੨. ਪਾਸ । ੩. ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ।
੪. ਅਨੰਦਪੁਰ । ੫. ਦੇਵੀ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ, ਜੋ ਪੜ ਕਵੀਆਂ
ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਦਾ ਨੌਕਰ ਹੈ । ੬. ਪਹਾੜ ਦੀ ਧੀ ।

ਹੈ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰੀ ॥ ਜਾਇ ਕਰੈ ਬਿਨਤੀ ਤਿਹ ਕੀ ਰਘੁਨਾਥ ਸੁਨੋ ਇਹ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ
 ॥ ੯ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅੰਗੁ ਸਭੈ ਧਰ ਕੈ ਸੁ ਤਹਾਂ ਕੋ ਚਲੈ ਤਨ ਕੈ ਤਨੀਆ ॥
 ਤਬ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਤਿਹ ਸਾਮੁਹਿ ਰੋਵਤ ਤਾ ਮੁਨਿ ਜਯੋ ਹਨੀਆ ॥ ਤਾ
 ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬ ਨੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਯੋ ਗਨੀਆ ॥ ਜਿਮ ਲੂਟੇ ਤੇ
 ਅਗੁਜ ਚੋਧਰੀ ਕੈ ਕੁਟਵਾਰ ਪੈ ਕੂਕਤ ਹੈ ਬਨੀਆ ॥ ੧੦ ॥ ਲੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੁਰ ਸੈਨ
 ਸਭੈ ਤਹ ਦੋਰ ਗਏ ਜਹ ਸਾਗਰ ਭਾਰੀ ॥ ਗਾਇ ਪੁਨਾਮ ਕਰੋ ਤਿਨਕੋ ਅਪਨੇ
 ਲਖਿ ਬਾਰਨਿ ਬਾਰ ਪਖਾਰੀ ॥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਚਤੁਰਾਨਨ ਤਾਹਿ ਕੇ ਦੇਖਿ ਬਿਵਾਨ
 ਤਹਾ ਬ੍ਰਤਿ ਧਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਹੁ ਜਾਹੁ ਅਉਤਾਰ ਲੈ ਮੈ ਜਰ ਦੇਤਨ
 ਮਾਰੀ ॥ ੧੧ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਸੁੰਨ ਮੈ ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਬਾਤ ਸਬੈ ਮਨ ਦੇਵਨ ਕੇ
 ਹਰਖਾਨੇ ॥ ਕੈ ਕੈ ਪੁਨਾਮ ਚਲੇ ਗੁਹ ਆਪਨ ਲੋਕ ਸਭੈ ਅਪਨੇ ਕਰ ਮਾਨੇ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾਂ ਕਬਿ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ਗੋਧਨ ਭਾਂਤ
 ਗਯੋ ਸਭ ਲੋਕ ਮਨੋ ਸੁਰ ਜਾਇ ਬਹੋਰਕੈ ਆਨੇ ॥ ੧੨ ॥ ਬ੍ਰਹਮਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਫਿਰਿ ਹਰਿ ਇਹ ਆਗਿਆ ਦਈ ਦੇਵਨ ਸਕਲ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜਾਇ ਰੂਪ ਤੁਮਹੂੰ
 ਧਰੇ ਹਉ ਹੂੰ ਧਰਿ ਹੋ ਆਇ ॥ ੧੩ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਜਬ ਦੇਵਤਨ ਕੋਟ ਪੁਨਾਮ
 ਜੁ ਕੀਨ ॥ ਆਪ ਸਮੇਤ ਸੁਧਾਮੀਐ ਲੀਨੇ ਰੂਪ ਨਵੀਨ ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਪ
 ਧਰੇ ਸਭ ਸੁਰਨ ਯੋ ਭੂਮ ਮਾਹਿ ਇਹ ਭਾਇ ॥ ਅਬ ਲੀਲਾ ਦੇਵਕੀ ਕੀ ਮੁਖ ਤੇ
 ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੫ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਹ੍ਰੈਬੋ ਬਰਨਨੰ ॥

ਅਬ ਦੇਵਕੀ ਕੋ ਜਨਮ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੀ ਕੰਨਕਾ ਨਾਮ
 ਦੇਵਕੀ ਤਾਸ ॥ ਸੋਮਵਾਰ ਦਿਨ ਜਠਰ ਤੇ ਕੀਨੋ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧੬ ॥

ਇਤਿ ਦੇਵਕੀ ਕੋ ਜਨਮੁ ਬਰਨਨੰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ॥

ਅਬ ਦੇਵਕੀ ਕੋ ਬਰ ਢੁੰਢਬੋ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਭਈ ਵਹਿ ਕੰਨਿਕਾ
 ਸੁੰਦਰ ਬਰ ਕੇ ਜੋਗੁ ॥ ਰਾਜ ਕਹੀ ਬਰ ਕੇ ਨਮਿਤ ਢੁੰਢਹੁ ਅਪਨਾ ਲੋਗੁ ॥ ੧੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਤ ਪਠਯੋ ਤਿਨ ਜਾਇਕੈ ਨਿਰਖਯੋ ਹੈ ਬਸੁਦੇਵ ॥ ਮਦਨ ਬਦਨ^੨
 ਸੁਖ ਕੋ ਸਦਨ ਲਖੈ ਤੱਤ ਕੋ ਭੇਵ ॥ ੧੮ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਦੀਨੋ ਹੈ ਤਿਲਕੁ ਜਾਇ
 ਭਾਲ ਬਸੁਦੇਵ ਜੁ ਕੇ ਡਾਰਯੋ ਨਾਰੀਏਰ ਗੋਦ ਮਾਹਿ ਦੇ ਅਸੀਸ ਕੋ ॥ ਦੀਨੀ ਹੈ
 ਬਡਾਈ ਪੈ ਮਿਠਾਈ ਹੂੰ ਤੇ ਮੀਠੀ ਸਭ ਜਨ ਮਨ ਭਾਈ ਔਰ ਈਸਨ ਕੇ ਈਸ ਕੋ ॥
 ਮਨ ਜੇ ਪੈ ਆਈ ਸੋ ਤੋ ਕਹਿਕੈ ਸੁਨਾਈ ਤਾਕੀ ਸੋਭਾ ਸਭ ਭਾਈ ਮਨ ਮੱਧ
 ਘਰਨੀਸ ਕੋ ॥ ਸਾਰੇ ਜਗ ਗਾਈ ਜਿਨ ਸੋਭਾ ਜਾਕੀ ਗਾਈ ਸੋ ਤੋ ਏਕ ਲੋਕ ਕਹਾ
 ਲੋਕ ਭੇਦੇ ਬੀਸ ਤੀਸ ਕੋ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੰਸ ਬਾਸਦੇਵੈ ਤਬੈ ਜੋਰਿਓ ਬਯਾਹ
 ਸਮਾਜ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨਯ ਭਏ ਸਭ ਧਰਨ ਮੈ ਬਾਜਨ ਲਾਗੇ ਬਾਜ ॥ ੨੦ ॥ ਅਬ ਦੇਵਕੀ
 ਕੋ ਬਯਾਹ ਕਥਨੰ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਆਸਨਿ ਦਿੱਜਨ ਕੋ ਧਰਕੈ ਤਰ ਤਾਕੋ ਨਵਾਇ ਲੈ
 ਜਾਇ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਕੰਕਮ ਕੋ ਘਸਕੈ ਕਰ ਪ੍ਰੋਹਤਿ ਬੇਦਨ ਕੀ ਧੁਨ ਸੋਤਿਹ ਲਾਯੋ ॥ ਡਾਰਤ

੧. ਮੋੜਕੇ ।

੨. ਕਾਮ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ।

ਫੂਲ ਪੰਚਾਮਿਤਿ ਅੱਛਤ ਮੰਗਲਚਾਰਭਯੋ ਮਨ ਭਾਯੋ ॥ ਭਾਟ ਕਲਾਵਤ ਔਰਗੁਨੀ ਸਭ
 ਲੈ ਬਖਸੀਸ ਮਹਾਂ ਜਸੁਗਾਯੋ ॥ ੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੀਤ ਬਰਾਤਨ ਦੁਲਹਕੀ ਬਾਸਦੇਵ
 ਸਭ ਕੀਨ ॥ ਤਬੈ ਕਾਜ ਚਲਬੇ ਨਮਿਤ ਮਥਰਾ ਮੈ ਮਨੁ ਦੀਨ ॥ ੨੨ ॥ ਬਾਸਦੇਵ
 ਕੋ ਆਗਮਨ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਸੁਨ ਲੀਨ ॥ ਚਮੁੰ ਸਬੈ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਭੇਜ ਅਗਮਨੈ ਦੀਨ ॥
 ੨੩ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਆਪਸ ਮੇ ਮਿਲਬੇ ਹਿਤ ਕੋ ਦਲ ਸਾਜ ਚਲੈ ਧੁਜਨੀਪਤਿ ਅੰਸੇ ॥
 ਲਾਲਕਰੇ ਪਟ ਪੈਂਡਰ ਕੇਸਰ ਰੰਗ ਭਰੇ ਪ੍ਰਤਨਾਪਤਿ ਕੰਸੇ ॥ ਰੰਚਕ ਤਾ ਛਬ ਢੁੰਡ
 ਲਈ ਕਬ ਨੋ ਮਨ ਕੇ ਪੁਨ ਭੀਤਰ ਮੰਸੇ ॥ ਦੇਖਨ ਕੋਤਕਿ ਬਜਾਹਿ ਕੋ ਨਿਕਸੇ
 ਇਹ ਕੁੰਕਮ ਆਨੰਦ ਜੰਸੇ ॥ ੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੰਸਅਵਰ ਬਸਦੇਵ ਜੂ ਆਪਸਿ ਮੈ
 ਮਿਲ ਅੰਗ ॥ ਤਬੈ ਬਹੁਰਿ ਦੇਵਨ ਲਗੈ ਗਾਰੀ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ॥ ੨੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
 ਦੁੰਦਭ ਤਬੈ ਬਜਾਇ ਆਏ ਜੋ ਮਥੁਰਾ ਨਿਕਟਿ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਨਿਰਖਾਇ ਹਰਖ
 ਭਯੋ ਹਰਿਖਾਇਕੈ ॥ ੨੬ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਆਵਤ ਕੋ ਸੁਨਿਕੈ ਬਸਦੇਵਹਿ ਰੂਪ ਸਜੇ
 ਅਪਨੇ ਤਨ ਨਾਰੀ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਦਿਵਾਵਤਿ ਆਵਤ ਨਾਗਰ
 ਗਾਰੀ ॥ ਕੋਠਨ ਪੈ ਨਿਰਖੈ ਚੜਤਾਸਨਿ ਤਾ ਛਬਕੀ ਉਪਮਾ ਜੀਅ ਧਾਰੀ ॥ ਬੈਠ
 ਬਿਵਾਨ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਸੁਦੇਖਤ ਦੇਵਨ ਕੀ ਮਹਤਾਰੀ ॥ ੨੭ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਬਾਸ
 ਦੇਵ ਆਯੋ ਰਾਜੈ ਮੰਡਲ ਬਨਾਯੋ ਮਨ ਮਹਾਂ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਤਾਕੈ ਆਨਨ^੨ ਨਿਰਖਕੈ ॥
 ਸੁਗੰਧ ਲਗਾਯੋ ਰਾਗ ਗਾਇਨਨ ਗਾਯੋ ਤਿਸੈ ਬਹੁਤੁ ਦਿਵਾਯੋ ਬਰ ਲਿਆਯੋ ਜੋ
 ਪਰਖ ਕੈ ॥ ਛਾਤੀ ਹਾਥੁ ਲਾਯੋ ਸੀਸ ਨਿਆਯੋ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਤਬੈ ਆਦਰ ਪਠਾਯੋ ਪੂਜ
 ਮਨ ਮੈ ਹਰਖ ਕੈ ॥ ਭਯੋ ਜਨ ਮੰਗਨਨ ਭੂਮ ਪਰਬਾਦਰ ਸੋ ਰਾਜਾ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਗਯੋ
 ਕੰਚਨ ਬਰਖਕੈ ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਤਬ ਕੰਸ ਕੋ ਲਯੋ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਇ ॥
 ਕਹਯੋ ਸਾਥ ਤੁਮ ਜਾਇਕੈ ਦੇਹੁ ਭੰਡਾਰ ਖੁਲਾਇ ॥ ੨੯ ॥ ਔਰ ਸਮਗਰੀ ਅੰਨਯ
 ਕੀ ਲੈ ਜਾ ਤਾਕੈ ਪਾਸਿ ॥ ਕਰਿ ਪ੍ਰਨਾਮੁ ਤਾਕੈ ਤਬੈ ਇਉ ਕਰਿਯੋ ਅਰਦਾਸ ॥ ੩੦ ॥
 ਕਾਲਰਾਤ੍ਰਕੋ ਬਜਾਹੈ ਕੰਸਹਿ ਕਹਾਂ ਸੁਨਾਇ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕਹੀ ਭਲੀ ਜੁ
 ਤੁਮੈ ਸੁਹਾਇ ॥ ੩੧ ॥ ਕੰਸ ਕਹਯੋ ਕਰ ਜੋਰਿ ਤਬ ਸਬੈ ਬਾਤ ਕੋ ਭੇਵ ॥ ਸਾਧ
 ਸਾਧ ਪੰਡਤ ਕਹਯੋ ਅਸਮਾਨੀ ਬਸਦੇਵ ॥ ੩੨ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਗਾਤ ਬਿਭੀਤ ਭਈ ਅਰ
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਫਿਰ ਗਾਤ ਤਬੈ ਚੜ ਆਏ ॥ ਛਾਡ ਦੇਏ ਹਥਿ ਫੂਲ ਹਜਾਰ ਦੇਉ
 ਭੁਚ ਪਯੋਧਰ ਅੰਸ ਫਿਰਾਏ ॥ ਅਉਰਿ ਹਵਾਇ ਚਲੀ ਨਭ ਕੋ ਉਪਮਾ ਤਿਹਕੀ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥ ਦੇਖਹਿ ਕੋਤਕ ਦੇਵ ਸਬੈ ਤਿਹਤੇ ਮਨੋ ਕਾਗਦ ਕੋਟ ਪਠਾਏ ॥
 ੩੩ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਲੈ ਬਸਦੇਵ ਕੋ ਅਗ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੰਸਹਿ ਕੋ ਚਲ ਧਾਮ ਗਏ ਹੈ ॥ ਆਗੇ
 ਤੇ ਨਾਰ ਭਈ ਇਕਲੇਹਿਸ ਗਾਗਰ ਪੰਡਤ ਡਾਰ ਦੇਏ ਹੈ ॥ ਡਾਰ ਦੇਏ ਲਛੂਆ
 ਗਹ ਝਾਂਟਨਿ ਤਾਕੋ ਸੋਊ ਵੇਤੇ ਭੁੰਛ ਗਏ ਹੈ ॥ ਜਾਦਵ ਬੰਸ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕੈ
 ਸੁ ਅਨੇਕਿ ਕਹਾ ਸਭ ਏਹੈ ॥ ੩੪ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਗਾਵਤ ਬਜਾਵਤ ਸਗਾਰਨ
 ਦਿਵਾਵਤ ਸੁਆਵਤ ਸੁਹਾਵਤ ਹੈ ਮੰਦ ਮੰਦਗਾਵਤੀ ॥ ਕੇਹਰਿ ਸੀ ਕਟਿ ਔਕੁਰੰਗਨ
 ਸੇ ਦ੍ਰਿਗ ਜਾਕੇ ਗਜ ਜੋਸੀ ਚਾਲ ਮਨ ਭਾਵਤ ਸੁਆਵਤੀ ॥ ਮੋਤਿਨ ਕੋ ਚੋਕ ਕਰੇ
 ਲਾਲਨ ਕੋ ਖਾਰੇ ਧਰੇ ਬੈਠੇ ਤਬੈ ਦੋਉ ਦੂਲਹਿ ਦੁਲਹੀ ਸੁਹਾਵਤੀ ॥ ਬੇਦਨ ਕੀ

੧. ਚੋਲ ।

੨. ਮਾਤਾ ।

੩. ਮੂੰਹ ।

ਪੁਨ ਕੀਨੀ ਦੇਛਨਾ ਦਿਜਨ ਦੀਨੀ ਲੀਨੀ ਸਾਤ ਭਾਵਰੈ ਜੋ ਭਾਵਤੇ ਸੋਭਾਵਤੀ ॥
 ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਤ ਭਏ ਬਸੁਦੇਵ ਜੁ ਕੀਨੋ ਤਹਾਂ ਬਿਲਾਸਿ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਉਠਕੈ
 ਤਬੈ ਗਯੋ ਸਸੁਰਕੇ ਪਾਸਿ ॥ ੩੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸਾਜ ਸਮੇਤ ਦੇਏ ਗਜ ਅਯਤ ਸੁ ਔਰ
 ਦੇਏ ਤਿਗੁਣੀ ਰਬ ਨਾਰੇ ॥ ਲੱਛ ਭਟੇ ਦਸ ਲੱਛ ਤੁਰੰਗਮ ਉਂਟ ਅਨੇਕ ਭਰੇ ਜਰ
 ਭਾਰੇ ॥ ਛੱਤੀਸ ਕੋਟ ਦੇਏ ਦਲ ਪੈਦਲ ਸੰਗਿ ਕਿਧੋ ਤਿਨਕੇ ਰਖਵਾਰੇ ॥ ਕੰਸ ਤਬੈ
 ਤਿਹ ਰਾਖਨ ਕਉ ਮਨੋ ਆਪ ਭਏ ਰਬ ਕੇ ਹਕਵਾਰੇ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੰਸ
 ਲਵਾਏ ਜਾਤ ਤਿਨ ਸਕਲ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਸਾਜ ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨੀ ਬਿਧਕੀ
 ਅਸੁਭ ਅਵਾਜ ॥ ੩੮ ॥ ਨਭਿ ਬਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਕੰਸਸੋਂ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਦੁਖਕੇ ਹਰਿਨ
 ਬਿੱਧ ਸਿੰਧ ਕੇ ਕਰਨ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਧਰਮ ਅੰਸੋ ਕਹਯੋ ਹੈ ਉਚਾਰਕੈ ॥ ਲੀਏ ਕਹਾ
 ਜਾਤ ਤੇਰੋ ਕਾਲ ਹੈ ਰੇ ਮੂੜ ਮਤਿ ਆਠਵੇਂ ਗਰਭ ਯਾਕੋ ਤੋਕੋ ਡਾਰੈ ਮਾਰਕੈ ॥
 ਅਚਰਜ ਮਾਨ ਲੀਨੋ ਮਨ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਇਹ ਕਾਢ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਡਾਰੈ ਇਨਹੀ
 ਸੰਘਾਰਕੈ ॥ ਜਾਹਿਗੇ ਛਪਾਇਕੈ ਸੁ ਜਾਨੀ ਕੰਸ ਮਨਮਾਹਿ ਇਹੈ ਬਾਤ ਭਲੀ ਡਾਰੈ
 ਜਰਹੀ ਉਖਾਰਕੈ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੰਸ ਦੋਹੂ ਕੇ ਬਧ ਨਮਿਤ ਲੀਨੋ ਖੜਗ
 ਨਿਕਾਰ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਅਰੁ ਦੇਵਕੀ ਡਰੇ ਦੋਉ ਨਰ ਨਾਰ ॥ ੪੦ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਬਾਚ
 ਕੰਸ ਸੋਂ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਡਰ ਮਾਨ ਕੋ ਭਾਸੋ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜੋ ਯਾਹੀ ਤੇ
 ਜਨਮ ਹੈ ਮਾਰਹੁ ਤਾ ਕਹੁ ਰਾਇ ॥ ੪੧ ॥ ਕੰਸ ਬਾਚ ਮਨ ਮੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਹੇਤ
 ਕੇ ਭਾਵ ਸੈ ਮਤਿ ਇਹ ਜਾਇ ਛਪਾਇ ॥ ਬੰਦੀਖਾਨੈ ਦੋਉ ਇਨ ਇਹੈ ਬਿਚਾਰੀ
 ਰਾਇ ॥ ੪੨ ॥ ਅਥ ਦੇਵਕੀ ਬਸਦੇਵ ਕੈਦ ਕੀਬੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਡਾਰ ਜੰਜੀਰ ਲਏ
 ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਪੈ ਫਿਰਕੈ ਮਥਰਾ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿਕੈ ਸਭ ਲੋਗ ਕਥਾ ਅਤਿ
 ਨਾਮ ਬੁਰੋ ਜਗ ਮੈ ਨਿਕਰਾਯੋ ॥ ਆਨ ਰਖੈ ਗ੍ਰਹ ਆਪਨ ਮੈ ਰਖਵਾਰੀ ਕੋ ਸੇਵਕ
 ਲੋਗ ਬਠਾਯੋ ॥ ਆਨ ਬਡੇਨ ਕੀ ਛਾਡ ਦਈ ਕੁਲ ਭੀਤਰ ਆਪਨੋ ਰਾਹ ਚਲਾਯੋ
 ॥ ੪੩ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਤਕ ਦਿਵਸ ਬੀਤੇ ਜਬੈ ਕੰਸਰਾਜ ਉਤਪਾਤ
 ॥ ਤਬੈ ਕਥਾ ਅਉਰੈ ਚਲੀ ਕਰਮ ਰੇਖ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ੪੪ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਵਕੀ ਕੇ
 ਜਨਮ ਕਥਨੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਦੇਵਕੀ ਕੈ ਕੀਰਤ ਮਤ ਤਿਹ ਨਾਮੁ ॥
 ਬਾਸਦੇਵ ਲੈ ਤਾਹਿ ਕੋ ਗਯੋ ਕੰਸ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ੪੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਤਾਤ ਕੋ
 ਤਾਤ ਚਲਯੋ ਜਬ ਹੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਦਰ ਉਪਰ ਆਯੋ ॥ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਦਰਵਾਨਨ ਸੋਂ
 ਤਿਨ ਬੋਲ ਕੈ ਭੀਤਰ ਜਾਇ ਜਨਾਯੋ ॥ ਕੰਸ ਕਰੀ ਕਰਨਾ ਸਿਸ ਦੇਖ ਕਹਯੋ ਹਮ ਹੂੰ
 ਤੁਮ ਕੋ ਬਖਸਾਯੋ ॥ ਫੇਰਿ ਚਲਯੋ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਬਸਦੇਵ ਤਉ ਮਨ ਮੈ ਕਛੁ ਨਾ ਸੁਖ
 ਪਾਯੋ ॥ ੪੬ ॥ ਬਸਦੇਵ ਬਾਚ ਮਨ ਮੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਮਨ ਆਪਨੋ ਕੀਨੋ
 ਇਹੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ਕੰਸ ਮੂੜ ਦੁਰਮਤਿ ਬਡੋ ਯਾਕੋ ਡਰਿਹੈ ਮਾਰਿ ॥ ੪੭ ॥ ਨਾਰਦ
 ਰਿਖ ਬਾਚ ਕੰਸ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਮੁਨਿ ਆਯੋ ਕੰਸ ਗ੍ਰਹਿ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸੁਨਿ
 ਰਾਇ ॥ ਅਸਟਲੀਕ ਕਰਕੈ ਗਨੀ ਦੀਨੋ ਭੇਦ ਬਤਾਇ ॥ ੪੮ ॥ ਅਥ ਭ੍ਰਿਤਨ ਸੋਂ
 ਕੰਸ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਜਬ ਨਾਰਦ ਕੀ ਇਹ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਮਨ ਮਾਹਿ
 ਭਈ ਹੈ ॥ ਮਾਰਹੁ ਜਾਇ ਇਸੈ ਅਬਹੀ ਕਰਿ ਭ੍ਰਿਤਨ ਨੈਨ ਕੀ ਸੈਨ ਦਈ ਹੈ ॥

੧. ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਪਿਓ ।

ਦੇਰ ਗਏ ਤਿਹ ਆਇਸ ਮਾਨ ਕੈ ਬਾਤ ਇਹੋ ਚਲ ਲੋਗ ਗਈ ਹੈ ॥ ਪਾਥਰ ਪੈ
ਹਨਿ ਕੈ ਘਨਿ ਜਿਉ ਪੁਨ ਜੀਵਹਿ ਤੇ ਕਰਿ ਭਿੰਨ ਲਈ ਹੈ ॥ ੪੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੁਤ੍ਰ
ਬਧਹਿ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਔਰ ਭਯੋ ਸੁਤ ਜੋ ਤਿਹਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਨਿਪ ਕੰਸ ਮਹਾ ਮਤਿ ਗੋਨੇ
॥ ਸੇਵਕ ਭੇਜ ਦਏ ਤਿਨ ਲਯਾਇ ਕੈ ਪਾਥਰ ਪੈ ਹਨਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਦੀਨੇ ॥ ਸੋਰ
ਪਰਯੋ ਸਭ ਹੀ ਪੁਰਮੈ ਕਬਿਨੇ ਤਿਹ ਕੇ ਜਸ ਇਉ ਲਖ ਲੀਨੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਓ ਸੁਨਿ
ਕੈ ਰਨ ਮੈ ਮਿਲ ਕੈ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਰੋਦਨ ਕੀਨੇ ॥ ੫੦ ॥ ਔਰ ਭਯੋ ਸੁਤ ਜੋ ਤਿਹ ਕੇ
ਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਧਰਯੋ ਤਿਹਕੇ ਤਿਨਹੂੰ ਜੈ ॥ ਮਾਰ ਦਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਨਿਪ ਕੰਸ ਸੁ ਪਾਥਰ
ਪੈਹਨਿ ਡਾਰਓ ਖੁੰਜੈ ॥ ਸੀਸ ਕੇ ਬਾਰ ਉਖਾਰਤ ਦੇਵਕੀ ਰੋਦਨ ਚੋਰਨ ਤੇ ਘਰਿ
ਗੁੰਜੈ ॥ ਜਿਉ ਰੁਤ ਅੰਤ ਬਸੰਤ ਸਮੈ ਨਭਿ ਕੋ ਜਿਮਜਾਤ ਪੁਕਾਰਤ ਕੁੰਜੈ ॥ ੫੧ ॥
ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਚੋਬੋ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਸੋ ਭੀ ਕੰਸ ਮਾਰ ਦਯੋ ਤਿਹ ਸੋਕ ਬੜਵਾ ਕੀ ਲਾਟੈਂ
ਮਨ ਮੈਂ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ਪਰੀ ਹੋਗੀ ਦਾਸੀ ਮਹਾ ਮੋਹ ਹੂ ਕੀ ਫਾਸੀ ਬੀਚ ਗਈ ਮਿਟ
ਸੋਭਾ ਪੈ ਉਦਾਸੀ ਸੀ ਪਗਤ ਹੈ ॥ ਕੈਧੋ ਤੁਮ ਨਾਥ ਹੂ ਸਨਾਥ ਹਮਹੂੰ ਪੈ ਹੂੰਜੈ ਪਤਕੀ
ਨ ਗਤਿ ਔਰ ਤਨ ਕੀ ਨ ਗਤਿ ਹੈ ॥ ਭਈ ਉਪਹਾਸੀ ਦੇਹ ਪੂਤਨਾ ਬਿਨਾਸੀ
ਅਬਿਨਾਸੀ ਤੇਰੀ ਹਾਸੀ ਹਮੈ ਗਾਸੀ ਸੀ ਲਗਤ ਹੈ ॥ ੫੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਪਾਂਚਵੇ
ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਸੁਨਿ ਕੰਸ ਸੁ ਪਾਥਰ ਸੋ ਹਨਿ ਮਾਰਿ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰਾਸ ਗਯੋ ਨਭਿ ਕੇ ਮਗ
ਮੈ ਤਨ ਤਾਕੇ ਕਿਧੋ ਜਮਨਾ ਮੈ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਸੋਨਨ ਦੇਵਕੀ ਸੋਕ
ਸੋਂ ਸਾਸ ਉਸਾਸ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਮੋਹ ਭਯੋ ਅਤਿ ਤਾ ਦਿਨ ਮੈ ਮਨੋ ਯਾਹੀ ਤੇ ਮੋਹ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਦੇਵਕੀ ਬੇਨਤੀ ਬਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਛਠੇ ਬੰਸ
ਸੋ ਭੀ ਮਾਰਿ ਡਾਰਯੋ ਕੰਸ ਦੇਵਕੀ ਪੁਕਾਰੀ ਨਾਥ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਕੀਜੀਐ
ਅਨਾਥਨ ਸਨਾਥ ਮੇਰੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਹਮੈ ਮਾਰ ਦੀਜੀਐ ਕਿ ਯਾਕੇ ਮਾਰ ਦੀਜੀਐ ॥
ਕੰਸ ਬਡੋ ਪਾਪੀ ਜਾਕੇ ਲੋਕ ਭਯੋ ਜਾਪੀ ਸੋਈ ਕੀਜੀਐ ਹਮਾਰੀ ਦਸਾ ਜਾਤੇ ਸੁਖੀ
ਜੀਜੀਐ ॥ ਸੋਨਨ ਮੈ ਸੁਨਿ ਅਸਵਾਰੀ ਗਜਵਾਰੀ ਕਰੋ ਲਾਈਐ ਨ ਢੀਲ ਅਬ
ਦੇ ਮੈ ਏਕ ਕੀਜੀਐ ॥ ੫੪ ॥ ਇਤਿ ਛਠਵੇਂ ਪੁਤ੍ਰ ਬਧਹਿ ॥ ਅਬ ਬਲਭਦ੍ਰ ਜਨਮ ॥
ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜੈ ਬਲਭਦ੍ਰ ਭਯੋ ਗਰਭਾਂਤਰ ਤੋ ਦੁਹੂੰ ਬੰਨ ਕੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿਓ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ
ਤੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਜੋਰ ਸੋ ਕਾਢ ਕੈ ਰੋਹਨੀ ਕੇ ਉਰ ਬੀਚ ਧਰਿਓ ਹੈ ॥ ਕੰਸ ਕਦਾਚ
ਹਨੈ ਸਿਸ ਕੋ ਤਿਹਤੇ ਮਨਮੈ ਬਸਦੇਵ ਡਰਿਓ ਹੈ ॥ ਸੇਖ ਮਨੋ ਜਗ ਦੇਖਨ ਕੋ
ਜਗ ਭੀਤਰ ਰੂਪ ਨਵੀਨ ਕਰਿਓ ਹੈ ॥ ੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕਰਿ
ਸਾਧ ਦੋ ਬਿਸੁ ਕ੍ਰਿਸੁ ਪਤਜਾਸ ॥ ਕ੍ਰਿਸੁ ਬਿਸੁ ਤਰਬੇ ਨਮਿਤ ਤਨ ਮੈ ਕਰਯੋ
ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੫੬ ॥ ਅਬ ਕ੍ਰਿਸੁ ਜਨਮ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸੰਖ ਗਦਾ ਕਰ ਔਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਧਰੇ
ਤਨ ਕੋਚ ਬਡੇ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਨੰਦ ਗਹੈ ਕਰ ਸਾਰੰਗ^੨ ਸਾਰੰਗ^੪ ਪੀਤ ਧਰੇ ਪਟਧੇ
ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਸੋਈ ਹੁਤੀ ਜਨਮਯੋ ਇਹ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕੈ ਡਰਪੈਮਨਮੈ ਉਠ ਜਾਗੀ ॥
ਦੇਵਕੀ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨਯੋ ਲਖਿਓ ਹਰਿ ਕੈ ਕੈ ਪ੍ਰਨਾਮ ਸੁ ਪਾਇਨ ਲਾਗੀ ॥ ੫੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਖਯੋ ਦੇਵਕੀ ਹਰਿ ਮਨੈ ਲਖਯੋ ਨ ਕਰ ਕਰ ਤਾਤ^੫ ॥ ਲਖਯੋ ਜਾਨ ਕਰ

੧. ਦੇਵਕੀ ਇੰਨਾਂ ਰੋਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰੋਣ ਨਾਲ ਘਰ ਵੀ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ ।
੨. ਅਗ । ੩. ਧਨਖ । ੪. ਬਾਣ । ੫. ਪੁਤ੍ਰ ।

ਮੈਹਿ ਕੀ ਤਾਨੀ ਤਾਨ ਕਨਾਤ ॥ ੫੮ ॥ ਕ੍ਰਿਸੁ ਜਨਮ ਜਬ ਹੀ ਭਯੋ ਦੇਵਨ ਭਯੋ
 ਹੁਲਾਸ ॥ ਸਤੁ ਸਬੈ ਅਬ ਨਾਸ ਹੋਹਿ ਹਮ ਕੋ ਹੋਇ ਬਿਲਾਸ ॥
 ੫੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਨੰਦ ਸੋ ਸਬ ਦੇਵਤਨ ਸੁਮਨ^੧ ਦੀਨ ਬਰਖਾਇ ॥
 ਸੋਕ ਹਰਨ ਦੁਸਟਨ ਦਲਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ਜਗ ਮੋ ਆਇ ॥ ੬੦ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਭਯੋ
 ਜਬੇ ਸੁਨੀ ਦੇਵਕੀ ਕਾਨ ॥ ਤ੍ਰਾਸਤ ਹੁਇ ਮਨ ਮੈ ਕਹਿਯੋ ਸੋਰ ਕਰੈ ਕੋ ਆਨ ॥
 ੬੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਅਰੁ ਦੇਵਕੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਕੰਸ ਕਸਾਈ
 ਜਾਨਕੈ ਹੀਐ ਅਧਿਕ ਡਰ ਪਾਹਿ ॥ ੬੨ ॥ ਇਤਿ ਕ੍ਰਿਸੁ ਜਨਮ ਬਰਨਨੰ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰ ਕਰਯੋ ਦੁਹਰੂ ਮਿਲ ਮਾਰ ਡਰੈ ਇਹ ਕੋ ਮਤ ਰਾਜਾ ॥
 ਨੰਦਹਿ ਕੇ ਘਰ ਆਇ ਹੋ ਡਾਰਕੈ ਠਾਟ ਇਹੀ ਮਨ ਮੈ ਤਿਨ ਸਾਜਾ ॥ ਕਾਨੁ
 ਕਹਯੋ ਮਨ ਮੈ ਨ ਡਰੋ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਨਿਸੰਕ ਬਜਾਵਤ ਬਾਜਾ ॥ ਮਾਯਾ ਕੀ ਖੈਚ
 ਕਨਾਤ ਲਈ ਧਰਿ ਬਾਲਕ ਸਉਰਭ ਆਪ ਬਿਰਾਜਾ ॥ ੬੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਜਬੈ ਤਿਨ ਗ੍ਰਿਹਿ ਭਯੋ ਬਾਸਦੇਵ ਇਹ ਕੀਨ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਗਾਈ ਭਲੀ ਮਨੈ
 ਮਨਸ ਕਰਿ ਦੋਨ ॥ ੬੪ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਛੂਟ ਕਿਵਾਰ ਗਏ ਘਰਿ ਕੇ ਦਰਿ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪ
 ਕੇ ਬਰ ਕੇ ਚਲਤੇ ॥ ਹਰਖੇ ਸਰਖੇ ਬਸਦੇਵਹਿ ਕੇ ਪਗ ਜਾਇ ਛੁਯੋ ਜਮਨਾ
 ਜਲਤੇ ॥ ਹਰਿ ਦੇਖਨ ਕੈ ਹਰਿ ਅਉ ਬਡ ਕੇਹਰਿ ਦੋਰ ਗਏ ਤਨ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ॥
 ਕਾਜ ਇਹੀ ਕਹਿ ਦੋਊ ਗਏ ਜੁ ਖਿਝੇ ਬਹੁ ਪਾਪਨ ਕੀ ਮਲ ਤੇ ॥ ੬੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਕ੍ਰਿਸੁ ਜਬੈ ਚੜਤੀ ਕਰੀ ਫੇਰਿਓ ਮਾਯਾ ਜਾਲ ॥ ਅਸੁਰ^੨ ਜਿਤੇ ਚੋਕੀ ਹੁਤੇ ਸੋਇ
 ਗਏ ਤਤਕਾਲ ॥ ੬੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕੰਸਹਿ ਕੇ ਡਰ ਤੇ ਬਸਦੇਵ ਸੁ ਪਾਇ ਜਬੈ ਜਮਨਾ
 ਮਹਿ ਠਾਨੋ ॥ ਮਾਨਕੈ ਪ੍ਰੀਤ ਪੁਰਾਤਨ ਕੋ ਜਲ ਪਾਇਨ ਭੇਟਨ ਕਾਜ ਉਠਾਨੋ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾ ਕੰਬਿ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਪਹਚਾਨੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ ਜਾਨ
 ਕਿਯੋ ਪਤਿ ਹੈ ਇਹ ਕੈ ਜਮਨਾ ਤਿਹ ਭੇਟਤ ਮਾਨੋ ॥ ੬੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ
 ਜਸੋਧਾ ਸੁਇ ਗਈ ਮਾਯਾ ਕੀਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਡਾਰ ਕਿਸਨ ਤਿਹ ਪੈ ਸੁਤਾ ਲੀਨੀ
 ਹੈ ਕਰ ਤਾਸ ॥ ੬੮ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਮਾਯਾ ਕੋ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਬਸਦੇਵ ਸੁ ਸਾਂਘ ਚਲਯੋ
 ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮਾਹੀ ॥ ਸੋਇ ਗਏ ਪਰ ਦੁਆਰ ਸਬੈ ਘਰ ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਕੀ
 ਸੁਧਿ ਨਾਹੀ ॥ ਦੇਵਕੀ ਤੋਰ ਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਸਭ ਤੇ ਮਿਲਗੇ ਪਟ ਆਪਸਿ ਮਾਹੀ ॥
 ਬਾਲ ਉਠੀ ਜਬ ਰੋਦਨ ਕੈ ਜਗ ਕੈ ਸੁਧਿ ਜਾਇ ਕਰੀ ਨਰ ਨਾਹੀ ॥ ੬੯ ॥
 ਰੋਇ ਉਠੀ ਵਹ ਬਾਲ ਜਬੈ ਤਬ ਸੁਨਨ ਮੈ ਸੁਨਿਲੀ ਧੁਨਿ ਹੋਰੈ ॥ ਧਾਇ ਗਏ
 ਨ੍ਰਿਪ ਕੰਸਹ ਕੇ ਘਰਿ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਜਨਮਯੋ ਰਿਪ ਤੋਰੈ ॥ ਲੈਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਯੋ
 ਤਿਹ ਕੇ ਚਲਿ ਜਾਇ ਗਹੀ ਕਰਤੈ ਕਰ ਜੋਰੈ ॥ ਦੇਖਹੁ ਬਾਤ ਮਹਾ ਜੜ ਕੀ ਅਬ
 ਆਦਿਕ ਕੇ ਬਿਖ ਚਾਬਤ ਭੋਰੈ^੩ ॥ ੭੦ ॥ ਲਾਇ ਰਹੀ ਉਰ ਸੋ ਤਿਹ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇ
 ਕਹਯੋ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਹਨੇ ਮਮ ਪਾਵਕ ਸੇ ਛਠ ਹੀ ਤੁਮ ਪਾਬਰ ਪੈ
 ਹਨ ਡਾਰੇ ॥ ਛੀਨ ਕੈ ਕੰਸ ਕਹਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭੀ ਪਟਕੈ ਇਹ ਕੈ ਅਬਨਾਰੇ ॥
 ਦਾਮਣ^੪ ਹੈ ਲਹਕੀ ਨਭ ਮੈ ਜਬ ਰਾਖ ਲਈ ਵਹ ਰਾਖਣਹਾਰੇ ॥ ੭੧ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥

੧. ਫੁਲ । ੨. ਦੈਂਤ । ੩. ਅਧਰਕ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਹੁ ਖਾਂਚਾ
 ਹੈ, ਭਾਵ ਵਿਹੁ ਦਾ ਗੋਲਾ ਚਬਦਾ ਹੈ । ੪. ਬਿਜਲੀ ।

ਕੈ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਕਰਿ ਬਯੋਤ ਵਾਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੀ ਚਾਕਰਨ ਕਹਯੋ ਮਾਰ ਭਾਰੋ ਨਿਪ
 ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਕਰ ਮੋ ਉਠਾਇ ਕੈ ਬਨਾਇ ਭਾਰੇ ਪਾਥਰ ਪੈ ਰਾਜ ਕਾਜ ਰਾਖਬੇ ਕੋ
 ਕਛੂ ਨਹੀ ਪਾਤ ਹੈ ॥ ਆਪਨੋ ਸੋ ਬਲ ਕਰ ਰਾਖੈ ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਸੁੰਦ ਛੰਦ
 ਬੰਦ ਕੈ ਕੈ ਛੂਟ ਇਹ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ਮਾਯਾ ਕੋ ਬਢਾਇ ਕੈ ਸੁ ਸਭਨ ਸੁਨਾਇਕੈ ਸੁ ਅੰਸੇ
 ਉਡੀ ਬਾਰਾ ਜੈਸੇ ਪਾਰਾ ਉਡ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ੭੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਆਠ ਭੁਜਾ ਕਰਿਕੈ
 ਅਪਨੀ ਸਭਨੋ ਕਰਮੈ ਬਰ ਆਯੁਧ ਲੀਨੇ ॥ ਜੁਲ ਨਿਕਾਸ ਕਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਰਿਪ ਔਰ
 ਭਯੋ ਤੁਮਰੋ ਮਤਿ ਹੀਨੇ ॥ ਦਾਮਨ ਸੀਲਹਕੈ ਨੋਭਿ ਮੈ ਡਰਕੈ ਫਟਗੇ ਤਿਹ ਸਤ੍ਰਨ
 ਸੀਨੇ ॥ ਮਾਰ ਡਰੈ ਇਹ ਹੂੰ ਹਮ ਹੂੰ ਸਭ ਤ੍ਰਾਸ ਮਨੈ ਅਤਿ ਦੈਤਨ ਕੀਨੇ ॥ ੭੩ ॥
 ਅਥ ਦੇਵਕੀ ਬਸਦੇਵ ਛੋਰਬੇ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਇਹ ਕੀ ਜਬ ਸੁੰਨਨ ਨਿੰਦਤ
 ਦੇਵਨ ਕੋ ਘਰਿ ਆਯੋ ॥ ਬੁਠ ਹਨੇ ਹਮਪੈ ਭਗਨੀ ਸੁਤ ਜਾਇਕੈ ਪਾਇਨ ਸੀਸ
 ਨਿਵਾਯੋ ॥ ਗਯਾਨ ਕਥਾ ਕਰਕੈ ਅਤ ਹੀ ਬਹੁ ਦੇਵਕੀ ਔ ਬਸਦੇਵ ਰਿਝਾਯੋ ॥
 ਹੂੰ ਕੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬੁਲਾਇ ਲੁਹਾਰ ਕੋ ਲੋਹ ਅਉ ਮੋਹ ਕੋ ਫਾਂਧ ਕਟਾਯੋ ॥ ੭੪ ॥

{ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਾਵਤਾਰੇ ਦੇਵਕੀ ਬਸਦੇਵ ਕੋ ਛੋਰਬੇ
 ਬਰਨਨੰ ਸਮਾਪਤ ॥ }

ਕੰਸ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤ ਭਯਾ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਕਲ ਬੁਲਾਇ
 ਕੈ ਕੀਨੋ ਕੰਸ ਬਿਚਾਰ ॥ ਬਾਲਕ ਜੋ ਮਮਦੇਸ ਮੈ ਸੋ ਸਭ ਭਾਰੋ ਮਾਰ ॥ ੭੫ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਯਹ ਸੁਧ ਕਥਾ ਬਹੁ ਬਾਤ ਭਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥
 ਬਾਕੀ ਕਹੈ ਫੁਨਿ ਔ ਕਥ ਕੋ ਸੁਭ ਰੂਪ ਧਰਯੋ ਬਿਜ ਮਧਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਦੇਵ ਸਭੈ
 ਹਰਖੇ ਸੁਨ ਭੁਮਹਿ ਔਰ ਮਨੈ ਹਰਖੈ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥ ਮੰਗਲ ਹੋਹਿ ਘਰਾ ਘਰਿ ਮੈ
 ਉਤਰਯੋ ਅਵਤਾਰਨ ਕੋ ਅਵਤਾਰੀ ॥ ੭੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਾਗ ਉਠੀ ਜਸੁਧਾ ਜਬਹੀ
 ਪਿਖ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਦੇਨ ਲਗੀ ਹੁਨੀਆਹੈ ॥ ਪੰਡਤਨ ਕੋ ਅਰੁ ਗਾਇਨ ਕੋ ਬਹੁ ਦਾਨ
 ਦੀਓ ਸਭ ਹੀ ਗੁਨੀਆਹੈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਸੁਨ ਕੈ ਬਿਜ ਭਾਮਨ ਓਢਕੈ ਲਾਲ
 ਚਲੀ ਚੁਨੀਆਹੈ ॥ ਜਿਉ ਮਿਲਕੈ ਘਨ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਉਡਕੈ ਸੁਚਲੀ ਜੁ ਮਨੋ
 ਮੁਨੀਆਹੈ ॥ ੭੭ ॥ ਨੰਦ ਬਾਚ ਕੰਸ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੰਦ ਮਹਰ ਲੈ ਭੇਟ ਕੋ
 ਗਯੋ ਕੰਸ ਕੋ ਪਾਸਿ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਹਮਰੇ ਗ੍ਰਹੇ ਜਾਇ ਕਹੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ੭੮ ॥
 ਬਸਦੇਵ ਬਾਚ ਨੰਦ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੰਦ ਚਲਯੋ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਜਬੈ ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਬਸਦੇਵ
 ॥ ਭੈ ਹੂੰ ਹੈ ਤੁਮ ਕੋ ਬਡੋ ਸੁਨੋ ਗੋਪ ਪਤਿ ਭੇਵ ॥ ੭੯ ॥ ਕੰਸ ਬਾਚ ਬਕੀ ਸੋ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕੰਸ ਕਹੈ ਬਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਇਹ ਆਜ ਕਰੋ ਤੁਮ ਕਾਜ ਹਮਾਰੋ ॥ ਬਾਰਕ
 ਜੇ ਜਨਮੈ ਇਹ ਦੇਸ ਮੈ ਤਾਹਿ ਕੋ ਜਾਇ ਕੈ ਸੀਘ੍ਰ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਕਾਲ ਵਹੈ ਹਮਰੋ
 ਕਹੀਐ ਤਿਹ ਤ੍ਰਾਸ ਡਰਯੋ ਹੀਅਰਾ ਮਮ ਭਾਰੋ ॥ ਹਾਲ ਬਿਹਾਲ ਭਯੋ ਤਿਹ ਕਾਲ
 ਮਨੋ ਤਨ ਮੈ ਜੁ ਡਸਯੋ ਅਹਿਕਾਰੋ ॥ ੮੦ ॥ ਪੂਤਨਾ ਬਾਚ ਕੰਸ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਇਹ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬ ਪੂਤਨਾ ਕਹੀ ਕੰਸ ਸੋ ਬਾਤ ॥ ਬਰਮਾ ਜਾਏ ਸਬਹਨੋ ਮਿਟੈ
 ਤਿਹਾਰੋ ਤਾਪ ॥ ੮੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਉਠੀ ਤਬ ਬੋਲ ਸੁ ਘੋਲ ਮਿਠਾ
 ਲਪਟੋ ਬਨ ਮੈ ॥ ਬਾਲ ਜੁ ਪਾਨ ਕਰੈ ਤਜੈ ਪਾਨਨ ਤਾਹਿ ਮਸਾਨ ਕਰੈ ਛਿਨਮੈ ॥
 ਬੁਧ ਤਾਨ ਸੁਜਾਨ ਕਹਯੋ ਸਤਿ ਮਾਨ ਸੁ ਆਇਹੈ ਟੋਰਕੈ ਤਾਹਨ ਮੈ ॥ ਨਿਰਭਉ

ਨਿਪਰਾਜ ਕਰੇ ਨਗਰੀ ਸਗਰੀ ਜਿਨ ਸੋਰ ਕਰੇ ਮਨ ਮੈ ॥ ੯੨ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਪਾਪਨ ਜਗੀਨਾਥ ਪਰ ਬੀੜਾ ਲੀਯੋ ਉਠਾਇ ॥ ਕਪਟ ਰੂਪ
 ਸੋਰਹ ਸਜੇ ਗੋਕਲ ਪਹੁਚੀ ਜਾਇ ॥ ੯੩ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਾਜਰ ਨੈਨ ਦੀਏ ਮਨਮੋਹਤ
 ਈਂਗਰ ਕੀ ਬਿੰਦਰੀ ਜੁ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਟਾਂਡ ਭੁਜਾਨ ਬਨੀ ਕਟਿ ਕੇਹਰਿ ਪਾਇਨ
 ਨੂਪਰ ਕੀ ਧੁਨਿ ਬਾਜੈ ॥ ਹਾਰ ਗਰੇ ਮੁਕਤਾਹਲ ਕੇ ਗਈ ਨੰਦ ਦੁਆਰਹਿ ਕੰਸ
 ਕੇ ਕਾਜੈ ॥ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਬਸੀ ਸਭ ਹੀ ਤਨ ਆਨਨ ਮੈ ਸਸਿ ਕੋਟਕ ਲਾਜੈ ॥
 ੯੪ ॥ ਜਸੁਧਾ ਬਾਚ ਪੂਤਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਬਹੁ ਆਦਰ ਕਰਿ ਪੁਛਿਓ ਜਸ
 ਮਤਿ ਬਚਨ ਰਸਾਲ ॥ ਆਸਨ ਪੈ ਬੈਠਾਇਕੈ ਕਹਿਓ ਬਾਤ ਕਹੁ ਬਾਲ ॥ ੯੫ ॥
 ਪੂਤਨਾ ਬਾਚ ਜਸੋਧਾ ਸੈ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਮਹਰ ਤਿਹਾਰੇ ਸੁਤ ਸੁਨਿਓ ਜਨਮਿਓ
 ਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥ ਮੋ ਗੋਦੀ ਦੇ ਦੂਧ ਕੇ ਹੋਵੈ ਸਭ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੯੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਗੋਦ
 ਦਯੋ ਜਸੁਧਾ ਤਬ ਤਾਕੇ ਸੁ ਅੰਤ ਸਮੇ ਤਬ ਹੀ ਉਨ ਲੀਨੋ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਦੁਰਬੁਧਨ
 ਕੇ ਭਗਵਾਨਹਿ ਕੇ ਜਿਨ ਅਸਥਨ ਦੀਨੋ ॥ ਛੋਰ ਰਕਤੁ ਸੁ ਤਾਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਅੰਚ
 ਲਏ ਮੁਖ ਮੋ ਇਹ ਕੀਨੋ ॥ ਜਿਉ ਗਗੜੀ ਤੁਮਰੀ ਤਨ ਲਾਇਕੈ ਤੇਲ ਲਏ
 ਤੁਚ ਛਾਡ ਕੈ ਪੀਨੋ ॥ ੯੭ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਪਾਪ ਕਰਿਓ ਬਹੁ ਪੂਤਨਾ ਜਾਸੋ ਨਰਕ
 ਡਰਾਇ ॥ ਅੰਤ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਛਾਡਿ ਦੇ ਬਸੀ ਬਿਕੁੰਠਹ ਜਾਇ ॥ ੯੮ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥
 ਦੇਹਿ ਛਿ ਕੋਸ ਪ੍ਰਮਾਨ ਭਈ ਪੁਖਰਾ ਜਿਮ ਪੇਟ ਮੁਖੋ ਨਲੂਆਰੇ ॥ ਡੰਡ
 ਦੁਕੂਲ ਭਏ ਤਿਹਕੇ ਜਨੁ ਬਾਰਸਿ ਬਾਲ ਤੇ ਸੇਖ ਪੂਆਰੇ ॥ ਸਾਂਸ ਸੁਮੇਰ ਕੋ
 ਸਿੰਗ ਭਯੋ ਤਿਹ ਆਖਨ ਮੈ ਪਰ ਗੇ ਖਡੂਆਰੇ ॥ ਸਾਹ ਕੇ ਕੋਟ ਮੈ ਤੇਪ ਲਗੀ
 ਬਿਬਗੋਲਨ ਕੇ ਹੂੰ ਗਏ ਗਲੂਆਰੇ ॥ ੯੯ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਅਸਥਨ ਮੁਖ ਲੈ ਕ੍ਰਿਸੁ
 ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਸੋਇ ਗਏ ॥ ਧਾਇ ਤਬੈ ਬ੍ਰਿਜ ਲੋਕ ਸਭ ਗੋਦ ਉਠਾਇ ਲਏ ॥
 ੯੦ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਕਾਟ ਕਾਟ ਤਨ ਏਕਠੋ ਕੀਯੋ ਬਤਾਕੇ ਢੇਰ ॥ ਦੇ ਈਂਧਨ ਚਹੂੰ
 ਓਰ ਤੇ ਬਾਰਤ ਲਗੀ ਨ ਬੇਰ ॥ ੯੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਨੰਦ ਆਇ ਹੈ ਗੋਕਲ
 ਮੈ ਲਈ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਮਹਾ ਬਿਸਮਾਨਯੋ ॥ ਲੋਕ ਸਬੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਹਿਓ
 ਸੁਨ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਡਰ ਪਾਨਯੋ ॥ ਸਾਚ ਕਹੀ ਬਸਦੇਵਹਿ ਮੋ ਪਹਿ ਸੋ ਪਰਤਛਿ ਭਈ
 ਹਮ ਜਾਨਯੋ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਦਾਨ ਅਨੇਕ ਦੀਯੋ ਸਭ ਬਿੰਪਨ ਬੇਦ ਅਸੀਸ ਬਖਾਨਯੋ ॥
 ੯੨ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਬਾਲ ਰੂਪ ਹੂੰ ਉਤਰਿਯੋ ਦਯਾ ਸਿੰਧ ਕਰਤਾਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਧਾਰੀ
 ਪੂਤਨਾ ਭੂਮ ਉਤਾਰਯੋ ਭਾਰ ॥ ੯੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਪੂਤਨਾ ਬਧ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਅਥ ਨਾਮ ਕਰਣ ਕਥਨੰ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਗਰਗ ਕੋ ਨਿਕਟਿ ਲੈ
 ਕਹੀ ਜੁ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਇ ॥ ਗੋਕਲ ਨੰਦਹਿ ਕੇ ਭਵਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਤੁਮ ਜਾਇ ॥
 ੯੪ ॥ ਉਤੈ ਤਾਤ ਹਮਰੈ ਤਹਾ ਨਾਮ ਕਰਨ ਕਰ ਦੇਹੁ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਨਹੀ
 ਜਾਨਹੀ ਅਉਰ ਸੁਵਨ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ॥ ੯੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬੇਗ ਚਲਯੋ ਦਿਜ ਗੋਕਲ ਕੋ
 ਬਸਦੇਵ ਮਹਾਨ ਕਹੀ ਸੋਈ ਮਾਨੀ ॥ ਨੰਦ ਕੇ ਧਾਮ ਗਯੋ ਤਬਹੀ ਬਹੁ ਆਦਰ

੧. ਸੋਲਾਂ ਸਿੰਗਾਰ । ੨. ਲੱਕੜੁ ।

ਤਾਹਿ ਕਰਜੇ ਨੰਦਗਾਨੀ ॥ ਨਾਮ ਸੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕਹਯੋ ਇਹਕੋ ਕਰ ਮਾਨ ਲਈ ਇਹ
 ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਲਾਇ ਲਗੰਨ ਨਿਖੰਤ੍ਰਨ ਸੋਧ ਕਹੀ ਸਮਝਾਇ ਅਕੱਥ ਕਹਾਨੀ ॥
 ੯੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਾਮ ਤਾਕੋ ਧਰਯੋ ਗਰਗਹਿ ਮਨੈਂ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਸਿਆਮ
 ਪਲੋਟੈ ਪਾਇ ਜਿਹ ਇਹ ਸਮ ਮਨੋ ਮੁਰਾਰ ॥ ੯੭ ॥ ਸੁਕਲ ਬਰਨ ਸਤਿਜੁਗ
 ਭਏ ਪੀਤ ਬਰਨ ਤੇਤਾਇ ॥ ਪੀਤਬਰਨ ਪਟ ਸਿਆਮ ਤਨ ਨਰਨਾਹਨਿ ਕੇ ਨਾਹਿ
 ॥ ੯੮ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਅੰਨਯ ਦਯੋਗਾਰਗੈ ਜਬ ਨੰਦਹਿ ਤਉ ਉਠਿ ਕੈ ਜਮਨਾ ਤਟ
 ਆਯੋ ॥ ਨਾਇ ਕਟੈ ਕਰਿਕੈ ਧੁਤੀਆ ਹਰਿ ਕੋ ਅਰੁ ਦੇਵਨ ਭੋਗ ਲਗਾਯੋ ॥ ਆਇ
 ਗਏ ਨੰਦ ਲਾਲ ਤਬੈ ਕਰ ਸੋ ਗਹਿ ਕੈ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਹੂੰ ਗਯੋ ਪੇਖ
 ਤਬੈ ਤਿਹ ਅੰਨਯ ਸਭੈ ਇਨ ਭੀਟ ਗਵਾਯੋ ॥ ੯੯ ॥ ਫੇਰਿ ਬਿਚਾਰ ਕਰਯੋ ਮਨ
 ਮੈ ਇਹ ਤੇ ਨਹ ਬਾਲਕ ਪੈ ਹਰਿ ਜੀਹੈ ॥ ਮਾਨਸ^੧ ਪੰਚ ਭੂਆਤਮ ਕੋ ਮਿਲਿਕੈ ਤਿਨ
 ਸੋ ਕਰਤਾ ਸਰਜੀਹੈ ॥ ਯਾਦ ਕਰੀ ਮਮਤਾ ਇਹ ਕਾਰਨ ਮਧ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੈ ਕਰ
 ਜੀਹੈ ॥ ਮੂੰਦ ਲਈ ਤਿਹ ਕੀ ਮਤਿ ਯੋ ਪਟ^੨ ਸੋ ਤਨ ਢਾਂਪਤ ਜਿਉ ਦਰਜੀ ਹੈ ॥
 ੧੦੦ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ^੩ ਤ੍ਰਿਬਾਰ ਭਯੋ ਜਬ ਤੇ ਮਨ ਬਾਮਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿਓ
 ਹੈ ॥ ਮਾਤ ਖਿਝੀ ਜਸੁਧਾ ਹਰਿ ਕੋ ਗਹਿਕੈ ਉਰ ਆਪਨੇ ਲਾਇ ਧਰਿਓ ਹੈ ॥
 ਬੋਲ ਉਠੇ ਭਗਵਾਨ ਤਬੈ ਇਹ ਦੇਸ ਨ ਹੈ ਮੁਹਿ ਯਾਦਿ ਕਰਿਓ ਹੈ ॥ ਪੰਡਤਿ
 ਜਾਨ ਲਈ ਮਨ ਮੈ ਉਠਕੈ ਤਿਹ ਕੇ ਤਬ ਪਾਇ ਪਰਿਓ ਹੈ ॥ ੧੦੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਨੰਦ ਦਾਨ ਤਾਕੋ ਦਯੋ ਕਹ ਲਉ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ਗਰਗ ਆਪਨੇ ਘਰਿ ਚਲਯੋ
 ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁਦ^੪ ਮਨ ਪਾਇ ॥ ੧੦੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਨਾਮ ਕਰਨ
 ਬਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਧਰੇ ਹਰਿ ਜੀ ਪਲਨਾ ਪਰ ਝੂਲਤ ਹੈ ਤਬ ਕੈਸੇ ॥
 ਮਾਤ ਲਡਾਵਤ ਹੈ ਤਿਹ ਕੋ ਅੰ ਝੁਲਾਵਤ ਹੈ ਕਰਿ ਮੋਹਿਤ ਕੈਸੇ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ
 ਉਪਮਾ ਅਤਿ ਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਨਿ ਐਸੇ ॥ ਭੂਮਿ ਦੁਖੀ ਮਨ ਮੈ
 ਅਤਿ ਹੀ ਜਨੁ ਪਾਲਤ ਹੈ ਰਿਪ ਦੈਤਨ ਜੈਸੇ ॥ ੧੦੩ ॥ ਭੁਖ ਲਗੀ ਜਬ ਹੀ
 ਹਰਿ ਕੋ ਤਬ ਪੈ ਜਸੁਧਾ ਥਨ ਕੋ ਤਿਨ ਚਾਹਿਯੋ ॥ ਮਾਤ ਉਠੀ ਨ ਭਯੋ ਮਨ ਕ੍ਰੋਧ
 ਤਬੈ ਪਗ ਸੋ ਮਹਿ ਗੋਡ ਕੈ ਬਾਹਿਯੋ ॥ ਤੇਲ ਧਰਯੋ ਅਰੁ ਘੀਉ ਭਰਯੋ ਛੁਟ ਭੂਮਿ
 ਪਰਯੋ ਜਸੁ ਸਯਾਮ ਸਰਾਹਿਯੋ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਮਧਿ ਪੁਰੀ ਧਰਨੀ ਕੋ ਮਨੋ ਸਭ
 ਸੋਕ ਸੁ ਲਾਹਿਯੋ ॥ ੧੦੪ ॥ ਧਾਇ ਗਏ ਬਿਜਲੋਕ ਸਬੈ ਹਰਿ ਜੀ ਤਿਨ ਆਪਨੇ
 ਕੰਠ ਲਗਾਏ ॥ ਅਉਰ ਸਭੈ ਬਿਜਲੋਕ ਬਧੂ ਮਿਲ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥
 ਭੂਮਿ ਹਲੀ ਨ ਭਿਯੋ ਇਹ ਕੋਤਕ ਬਾਰਨ ਭੇਦ ਯੋ ਭਾਖ ਸੁਨਾਏ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਬਾਤ
 ਭਏ ਸੁਨਿਕੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਤਿਨ ਸਾਚ ਨ ਲਾਏ ॥ ੧੦੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਾਨਹਿ
 ਕੇ ਸਿਰ ਸਾਥ ਛੁਹਾਇਕੈ ਔਰ ਸਭੈ ਤਿਨ ਅੰਗਨ ਕੋ ॥ ਅਰੁ ਲੋਕ ਬੁਲਾਇ ਸਬੈ
 ਬਿਜ ਕੇ ਬਹੁ ਦਾਨ ਦਯੋ ਤਿਨ ਮੰਗਨ ਕੋ ॥ ਅਰ ਦਾਨ ਦਯੋ ਸਭ ਹੀ ਗ੍ਰਹ ਕੋ

੧. ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਜੋ ਦੇਹੀ ਹੈ ਮਨੁਖਾਂ ਦੀ । ੨. ਕਪੜਾ ।

੩. ਅੰਨ ਜੂਠਾ । ੪. ਅਨੰਦ ।

*ਪੁਖਰਾ=ਛੱਪੜ । ਨਲੂਆ=ਮੂੰਹ ਨਾਲੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ।

ਕਰ ਕੈ ਪਟਰੰਗਨ ਰੰਗਨ ਕੇ ॥ ਇਹ ਸਾਜ ਬਨਾਇ ਦਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਅਰੁ ਔਰ
 ਦਯੋ ਦੁਖ ਭੰਗਨ ਕੇ ॥ ੧੦੬ ॥ ਕੰਸਬਾਚ ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਸੋ ॥ ਅਕਿਲ ॥ ਜਬੈ
 ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਨੀ ਸੁਨੀ ਗੋਕਲ ਬਿਖੈ ॥ ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਸੋ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਤਾਕੋ ਤਿਖੈ ॥
 ਨੰਦ ਬਾਲ ਕੋ ਮਾਰੋ ਐਸੇ ਪਟਕਕੈ ॥ ਹੋ ਪਾਥਰ ਜਾਣ ਚਲਾਈਐ ਕਰ ਸੋ
 ਝਟਕਕੈ ॥ ੧੦੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕੰਸਹਿ ਕੈ ਤਸਲੀਮ^੧ ਚਲਯੋ ਹੈ ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਸੀਘਰ
 ਦੇ ਗੋਕਲ ਆਯੋ ॥ ਬਉਡਰ^੨ ਕੋ ਤਬ ਰੂਪ ਧਰਯੋ ਧਰਨੀ ਪਰਕੈ ਬਲ ਪੰਨ ਬਹਾਯੋ ॥
 ਆਗਮ ਜਾਨਕੈ ਭਾਰੀ ਭਯੋ ਹਰਿ ਮਾਰ ਤਬੈ ਵਹ ਭੂਮਿ ਪਰਾਯੋ ॥ ਪੂਰ ਭਏ ਦਿਗ
 ਮੁੰਦਕੈ ਲੋਕਨ ਲੈ ਹਰਿ ਕੋ ਨਭਿ ਕੇ ਮਗ ਧਾਯੋ ॥ ੧੦੮ ॥ ਜਉ ਹਰਿ ਜੀ ਨਭਿ
 ਬੀਚ ਗਇਓ ਕਰਤਉ ਅਪਨੇ ਬਲ ਕੋ ਤਨ ਚੱਟਾ ॥ ਰੂਪ ਭਯਾਨਕ ਕੋ ਧਰਿਕੈ
 ਮਿਲਿ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ਤਬ ਰਾਸਛ ਫੱਟਾ ॥ ਫੇਰਿ ਸੰਭਾਰ ਦਸੋ ਨਖ ਆਪਨੇ ਕੈ ਕੈ
 ਤੁਰਾ^੩ ਸਿਰ ਸਤੁ ਕੋ ਕੱਟਾ ॥ ਰੁੰਡ ਗਿਰਯੋ ਜਨ ਪੇਡਿ ਗਿਰਯੋ ਇਮ ਮੁੰਡ^੪ ਪਰਯੋ
 ਜਨ ਡਾਰ ਤੇ ਖੱਟਾ ॥ ੧੦੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਬਧਹ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਬਿਨਾ ਜਨ ਗੋਕਲ ਕੇ ਬਹੁ ਆਜਜ ਹੋਇ ਇਕਤੁ
 ਦੁੰਦਾਯੋ ॥ ਦੁਆਦਸ ਕੰਸ ਪੈ ਜਾਇ ਪਰਯੋ ਹੁਤੋ ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਪੈ ਮਿਲ ਪਾਯੋ ॥
 ਲਾਯੋ ਲੀਯੋ ਹੀਯ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਮਿਲਿਕੈ ਉਨ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਤਾ ਛਬਿ
 ਕੋ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾਂ ਕਬ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੧੧੦ ॥ ਦੈਤ ਕੋ ਰੂਪ
 ਭਯਾਨਕ ਦੇਖਕੈ ਗੋਪ ਸਭੈ ਮਨ ਮੈ ਡਰੁ ਕੀਆ ॥ ਮਾਨਸ ਕੀ ਕਹ ਹੈ ਗਨਤੀ
 ਸੁਰਰਾਜਹਿ ਕੋ ਪਿਖ ਫਾਟਤ ਹੀਆ ॥ ਐਸੋ ਮਹਾਂ ਬਿਕਰਾਲ ਸਰੂਪ ਤਿਸੈ ਹਰਿ ਨੇ
 ਛਿਨ ਮੈ ਹਨਿ ਲੀਆ ॥ ਆਇ ਸੁਨਯੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਤਿਹ ਕੋ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਭੈ
 ਕਹਿ ਦੀਆ ॥ ੧੧੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੈ ਬਹੁ ਬਿੰਪਨ ਕੈ ਤਬ ਦਾਨ ਸੁ ਖੇਲਤ ਹੈ
 ਸੁਤ ਸੋ ਫੁਨਿ ਮਾਈ ॥ ਅੰਗੁਲ ਕੈ ਮੁਖ ਸਾਮੁਹ ਹੇਤ ਹੀ ਲੇਤ ਭਲੇ ਹਰਿ ਜੀ
 ਮੁਸਕਾਈ ॥ ਆਨੰਦ ਹੋਤ ਮਹਾਂ ਜਸੁਧਾ ਮਨ ਔਰ ਕਹਾ ਕਹੋ ਤੋਹਿ ਬਭਾਈ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਤਿ ਪੈ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤਨ ਤੇ ਅਤਿ ਭਾਈ ॥ ੧੧੨ ॥
 ਅਬ ਸਾਰੀ ਬਿਸੁ^੫ ਮੁਖ ਮੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਜਸੋਧਾ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਮੋਹਿ
 ਬਢਾਇ ਮਹਾ ਮਨ ਮੈ ਹਰਿ ਕੋ ਲਗੀ ਫੇਰਿ ਖਿਲਾਵਨ ਮਾਈ ॥ ਤੈ ਹਰਿ ਜੀ
 ਮਨ ਮਧਿ ਬਿਚਾਰ ਸਿਤਾਬ ਲਈ ਮੁਖਿ ਮਾਹਿ ਜੰਭਾਈ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਹੋਇ ਰਹੀ
 ਜਸੁਧਾ ਮਨ ਮੱਧਿ ਭਈ ਤਿਹ ਕੇ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਮਾਇ ਸੁ ਢਾਪ ਲਈ ਤਬ ਹੀ
 ਸਭ ਬਿਸਨ ਮਯਾ ਤਿਨ ਜੋ ਲਖ ਪਾਈ ॥ ੧੧੩ ॥ ਕਾਨੁ ਚਲੇ^੬ ਘੁੰਟੁਆ ਘਰਿ
 ਭੀਤਰ ਮਾਤ ਕਰੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਚੰਗੀ ॥ ਲਾਲਨ ਕੀ ਮਨ ਖਾਲ ਕਿਯੋ ਨੰਦ ਧੇਨ
 ਸਭੈ ਤਿਹ ਕੇ ਸਭ ਸੰਗੀ ॥ ਲਾਲ ਭਈ ਜਸੁਧਾ ਪਿਖ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਜਿਉ ਘਨਿ ਮੈ
 ਚਮਕੈ ਦੁਤਰੰਗੀ ॥ ਕਿਉ ਨਹਿ ਹੋਵੈ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਸੁ ਮਾਤ ਭਯੋ ਜਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਤਾਤ

੧. ਨਮਸਕਾਰ । ੨. ਵਾਵਰੇਲਾ । ੩. ਛੇਤੀ । ੪. ਸਿਰ ।
 ੫. ਦੁਨੀਆਂ । ੬. ਰਿੜ੍ਹਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ।

ਤਿਭੰਗੀ ॥ ੧੧੪ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਰਾਹ ਸਿਖਾਵਨ ਕਾਜ ਗਡੀ ਹਰਿ ਗੋਪ ਮਨੋ
 ਮਿਲਕੇ ਸੁ ਬਨਾਯੋ ॥ ਕਾਨਹਿ ਕੋ ਤਿਹ ਉਪੈ ਬਿਠਾਇਕੈ ਅਪਨੇ ਆਛਨ ਬੀਚ
 ਧਵਾਯੋ ॥ ਫੇਰਿ ਉਠਾਇ ਲਯੋ ਜਸੁਧਾ ਉਰ ਮੋ ਗਹਿਕੈ ਪਯ ਪਾਨ ਕਰਾਯੋ ॥^੧
 ਸੋਇ ਰਹੇ ਹਰਿ ਜੀ ਤਬ ਹੀ ਕਬਿ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੧੫ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਨਿੰਦਾ ਛੁਟਿ ਗਈ ਹਰੀ ਉਠੇ ਤਤਕਾਲ ॥ ਖੇਲ ਖਿਲਾਵਨ
 ਸੋ ਕਰਯੋ ਲੋਚਨ ਜਾਹਿ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੧੬ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਖੇਲ
 ਕਰੇ ਬ੍ਰਿਜ ਮਾਹਿ ॥ ਅਬ ਪਗ ਚਲ ਤਯੋ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹੈ ਸੁਨੈ ਨਰ ਨਾਹਿ ॥
 ੧੧੭ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਸਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਕਾਨ ਭਯੋ ਬਲ ਕੈ ਪਗ ਮੈ ॥
 ਜਸ ਮਾਤ ਪੁਸੰਨਯ ਭਈ ਮਨ ਮੈ ਪਿਖ ਧਾਵਤ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਕੈ ਮਗ ਮੈ ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ
 ਇਹ ਗੋਪਨ ਸੋ ਪ੍ਰਭਾ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੁ ਸਭੈ ਜਗ ਮੈ ॥ ਜਨ ਸੁੰਦਰਿ ਤੀ ਅਤਿ
 ਮਾਖਨ ਕੈ ਸਬ ਧਾਇ ਧਸੀ ਹਰਿ ਕੇ ਨਗ ਮੈ ॥ ੧੧੮ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਸੋ
 ਮਿਲਕੈ ਹਰਿ ਜੀ ਜਮਨਾ ਤਟ ਖੇਲ ਮਚਾਵਤ ਹੈ ॥ ਜਿਮ ਬੋਲਤ ਹੈ ਖਗ ਬੋਲਤ
 ਹੈ ਜਿਮ ਧਾਵਤ ਹੈ ਤਿਮ ਧਾਵਤ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਬੈਠ ਬਰੇ ਤਨ ਮੱਧਿ ਮਨੋਹਰਿ ਸੋ
 ਵਹ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨਕੀ ਉਪਮਾ ਸੁਭ ਗੀਤ ਭਲੇ
 ਮੁਖ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥ ੧੧੯ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਕੁੰਜਨ ਮੈ ਜਮਨਾ ਤਟ ਪੈ ਮਿਲ ਗੋਪਨ ਸੋ ਹਰਿ
 ਖੇਲਤ ਹੈ ॥ ਤਰਿਕੈ ਤਬ ਹੀ ਸਿਗਰੀ ਜਮਨਾ ਹਟ ਮੱਧਿ ਬਰੇ ਤਨ ਪੇਲਤ ਹੈ ॥
 ਫਿਰਿ ਕੂਦਤ ਹੈ ਜੁ ਮਨੋ ਨਟ ਜਿਉ ਜਲ ਕੋ ਹਿਰਦੇ ਸੰਗਿ ਰੇਲਤ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਹੈ
 ਹੁੰਡੂਆ ਲਰਕੇ ਦੁਹੈ ਓਰ ਤੇ ਆਪਸਿ ਮੋ ਸਿਰ ਮੇਲਤ ਹੈ ॥ ੧੨੦ ॥ ਆਇ ਜਬੋ
 ਹਰਿ ਜੀ ਗ੍ਰਹ ਆਪਨੇ ਖਾਇਕੈ ਭੋਜਨ ਖੇਲਨ ਲਾਗੇ ॥ ਮਾਤ ਕਹੈ ਨ ਰਹੈ ਘਰਿ
 ਭੀਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਉਠ ਭਾਗੇ ॥ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਬ੍ਰਿਜ
 ਕੇ ਪਤਿ ਬੀਬਨ ਮੈ ਅਨੁਗਾਗੇ ॥ ਖੇਲ ਮਚਾਇ ਦਯੋ ਲੁਕ ਮੀਚਨ ਗੋਪ ਸਭੈ ਤਿਹ
 ਕੇ ਰਸ ਪਾਗੇ ॥ ੧੨੧ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਜਮਨਾ ਤਟ ਪੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੈ ਹਰਿ
 ਬਾਰਨ ਸੋ ॥ ਚੜ ਰੁਖ ਚਲਾਵਤ ਸੋਟ ਕਿਧੋ ਸੋਊ ਧਾਇਕੈ ਲਿਆਵੈ ਗੁਆਰਨ
 ਸੋ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਲਖੀ ਤਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਮਨੋ ਮੱਧਿ ਅਨੰਤ ਅਪਾਰਨ ਸੋ ॥
 ਬਲ ਜਾਤ ਸਬੈ ਮੁਨ ਦੇਖਨ ਕੋ ਕਰਿਕੈ ਬਹੁ ਜੋਗ ਹਜਾਰਨ ਸੋ ॥ ੧੨੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਗੋਪਨ ਸੋ ਖੇਲਬੋ ਬਰਨਨੰ ॥
 ਅਸਟਮ ਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਮਾਖਨ ਚੋਰ ਖੈਬੋ ਕਬਨੰ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥

ਖੇਲਨ ਕੇ ਮਿਸ^੨ ਪੈ ਹਰਿ ਜੀ ਘਰਿ ਭੀਤਰ ਪੈਠ ਕੈ ਮਾਖਨ ਖਾਵੈ ॥ ਨੈਨਨ
 ਸੈਨ ਤਬੈ ਕਰਿ ਕੈ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਸੁਖੁ ਲਾਵੈ ॥ ਬਾਕੀ ਬਚਯੋ ਅਪਨੇ ਕਰਿ
 ਲੈ ਕਰ ਬਾਨਰ ਕੇ ਮੁਖ ਭੀਤਰਿ ਪਾਵੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਇਹ ਕੈ
 ਬਿਧ ਗੋਪਨ ਕਾਨ ਖਿਝਾਵੈ ॥ ੧੨੩ ॥ ਖਾਇ ਗਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਜਬ ਮਾਖਨ ਤਉ
 ਗੁਪੀਆ ਸਭਜਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੈ ਪਤ ਕੀ ਪਤਨੀ ਤੁਮ ਡਾਰ ਦਈ ਦਧ ਕੀ

੧. ਦੁੜਾਇਆ । ੨. ਬਹਾਨੇ ।

ਸਭ ਖਾਰੀ ॥ ਕਾਨਹਿ ਕੇ ਡਰ ਤੇ ਹਮ ਚੋਰ ਕੇ ਰਾਖਤ ਹੈ ਚੜ ਉਚ ਅਟਾਰੀ ॥
 ਉਖਲ ਕੇ ਧਰਿ ਕੇ ਮਨਹਾ ਪਰ ਖਾਤ ਹੈ ਲੰਗਰ ਦੇ ਕਰਿ ਗਾਰੀ ॥ ੧੨੪ ॥ ਹੋਤ
 ਨਹੀ ਜਿਹ ਕੇ ਘਰਿ ਮੈ ਦਧ ਦੇ ਕਰਿ ਗਾਰਨ ਸੋਰ ਕਰੈ ਹੈ ॥ ਜੇ ਲਰਕਾ ਜਨਿ ਕੇ
 ਖਿਝ ਹੈ ਜਨ ਤੇ ਮਿਲ ਸੋਟ ਨ ਸਾਬ ਮਰੈ ਹੈ ॥ ਆਇ ਪਰੈ ਜੁ ਤੁਆ ਤਿਹ ਪੈ
 ਸਿਰ ਕੇ ਤਿਹ ਬਾਰ ਉਖਾਰ ਡਰੈ ਹੈ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਕੀ ਸੁ ਬਿਨਾ
 ਉਤਪਾਤਨ ਕਾਨ ਟਰੈ ਹੈ ॥ ੧੨੫ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਜਬ ਗੋਪਨ ਕੀ ਜਸੁਧਾ ਤਬ ਹੀ
 ਮਨ ਮਾਹਿ ਖਿਝੀ ਹੈ ॥ ਆਇ ਗਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਤਬ ਹੀ ਪਿਖ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਕੇ ਮਨ ਮਾਹਿ
 ਰਿਝੀ ਹੈ ॥ ਬੋਲ ਉਠੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਤਬੈ ਏ ਗੁਰ ਖਿਝਾਵਨ ਮੋਹਿ ਗਿਝੀ ਹੈ ॥ ਮਾਤ
 ਕਹਾ ਦਧ ਦੇਸੁ ਲਗਾਵਤ ਮਾਰ ਬਿਨਾ ਇਹ ਨਾਹਿ ਸਿਝੀ ਹੈ ॥ ੧੨੬ ॥ ਮਾਤ
 ਕਹਯੋ ਅਪਨੇ ਸੁਤ ਕੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਤੋਹਿ ਖਿਝਾਵਤ ਗੋਪੀ ॥ ਮਾਤ ਸੋ ਬਾਤ
 ਕਹੀ ਸੁਤ ਯੋ ਕਰਿ ਸੋ ਗਹਿ ਭਾਗਤ ਹੈ ਮੁਹਿ ਟੋਪੀ ॥ ਡਾਰ ਕੇ ਨਾਸ ਬਿਖੈ ਅੰਗੁਰੀ
 ਸਿਰ ਮਾਰਤ ਹੈ ਮੁਝ ਕੇ ਵਹ ਬੋਪੀ ॥ ਨਾਕ ਘਸਾਇ ਹਸਾਇ ਉਠੈ ਫਿਰ ਲੇਤ ਤਬੈ
 ਵਹ ਦੇਤ ਹੈ ਟੋਪੀ ॥ ੧੨੭ ॥ ਜਸੁਧਾ ਬਾਚ ॥ ਗੋਪਨ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਮਾਤ ਖਿਝੀ
 ਉਨ ਗੋਪਨ ਕੇ ਤੁਮ ਕਿਉ ਸੁਤ ਮੁਹਿ ਖਿਝਾਵਤ ਹਉਰੀ ॥ ਬੋਲਤ ਹੋ ਅਪਨੇ ਮੁਖ
 ਤੇ ਹਮਰੇ ਧਨ ਹੈ ਦਧ ਦਾਮ ਸੁ ਗਉਰੀ ॥ ਮੂੜ ਅਹੀਰ ਨ ਜਾਨਤ ਹੈ ਬਢ ਬੋਲਤ
 ਹੋ ਸੁਰ ਹੋ ਤੁਮ ਠਉਰੀ ॥ ਕਾਨਹਿ ਸਾਧ ਬਿਨਾ ਅਪਰਾਧਹਿ ਬੋਲਹਿ ਗੀ ਜੁ ਭਈ
 ਕਛੁ ਬਉਰੀ ॥ ੧੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਨਤੀ ਕੇ ਜਸੁਧਾ ਤਬੈ ਦੋਉ ਦਏ ਮਿਲਾਇ ॥
 ਕਾਨੁ ਬਿਗਾਰੈ ਸੇਰ ਦਧ ਲੇਹੁ ਮਨਕ ਤੁਮ ਆਇ ॥ ੧੨੯ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਜਸੁਧਾ
 ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਗੋਪੀ ਮਿਲਿ ਯੋ ਕਹੀ ਮੋਹਨਿ ਜੀਵੈ ਤੋਹਿ ॥ ਯਾਹਿ ਦੇਹਿ ਹਮ
 ਖਾਨ ਦਧ ਸਭ ਮਨ ਕਰੈ ਨ ਕ੍ਰੋਹਿ ॥ ੧੩੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਮਾਖਨ ਚੁਰੈਬੋ ਬਰਨਨੰ ॥

ਅਬ ਜਸੁਧਾ ਕੇ ਬਿਸੁ ਸਾਰੀ ਮੁਖ ਪਿਸਾਰ ਦਿਖੈਬੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਗੋਪੀ ਗਈ
 ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਤਬ ਤੇ ਹਰਿ ਜੀ ਇਕ ਖੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ਸੰਗਿ ਲਯੋ ਅਪਨੇ
 ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਦੇਖਤ ਤਾ ਮਿਟੀ ਆਇ ਨ ਖਾਈ ॥ ਭੋਜਨ ਖਾਨਹਿ ਕੇ ਤਜਿ ਖੇਲੈ ਸੁ
 ਗੁਰ ਚਲੇ ਘਰ ਕੇ ਸਭ ਧਾਈ ॥ ਜਾਇ ਰਲੀ ਸੁ ਕਹਯੋ ਜਸੁਧਾ ਪਹਿ ਬਾਤ ਵਹੋ
 ਤਿਨ ਖੇਲੁ ਸੁਨਾਈ ॥ ੧੩੧ ॥ ਮਾਤ ਗਯੋ ਰਿਸ ਕੇ ਸੁਤ ਕੇ ਤਬ ਲੈ ਛਿਟੀਆ
 ਤਨ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਤਉ ਮਨ ਮੱਧਿ ਡਰਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਜਸੁਧਾ ਜਸੁਧਾ ਕਰਿ ਕੈ
 ਜੁ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਦੇਖਹੁ ਆਇ ਸਬੈ ਮੁਹਿ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਤ ਕਹਯੋ ਤਬ ਤਾਤ ਪਸਾਰਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਆਨਨ^੧ ਮੈ ਸਭ ਹੀ ਧਰ ਮੂਰਤ ਬਿਸੁ^੨ ਦਿਖਾਰਯੋ ॥ ੧੩੨ ॥
 ਸਿੰਧ ਧਰਾ ਧਰ ਔ ਧਰਨੀ ਸਭ ਥਾ ਬਲ ਕੇ ਪੁਰ ਔ ਪੁਰ ਨਾਗਨਿ ॥ ਔਰ ਸਭੈ
 ਨਿਰਖੇ ਤਿਹ ਮੈ ਪੁਰ ਬੇਦ ਪੜੈ ਬ੍ਰਹਮਾਗਨਿ^੩ ਤਾਗਨਿ ॥ ਰਿੰਧ ਔ ਸਿੰਧ ਔ ਆਪਨੇ
 ਦੇਖ ਕੈ ਜਾਨ ਅਭੇਵ ਲਗੀ ਪਗ ਲਾਗਨਿ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਚੰਛਨ ਸੋਂ ਸਭ
 ਦੇਖ ਲਯੋ ਜੁ ਬਡੀ ਬਡਿ ਭਾਗਨਿ ॥ ੧੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇਰਜ ਸ੍ਰੈਤਜ ਉਤਭੁਜਾ ਦੇਖੇ

੧. ਮੂੰਹ ।

੨. ਦੁਨੀਆਂ ।

੩. ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬੇਗਿਣਤ ।

ਤਿਨ ਤਿਹ ਜਾਇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਵ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਿ ਪਾਇਨ ਲਾਗੀ ਯਾਇ ॥ ੧੩੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ

ਮਾਤ ਜਸੁਧਾ ਕੇ ਮੁਖ ਪਸਾਰ ਬਿਸੁਰੂਪ ਦਿਖੈਬੋ ॥

ਅਥ ਤਰ ਤੇਰ ਜੁਮਲਾਰਜਨ ਤਾਰਬੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥

ਫੇਰਿ ਉਠੀ ਜਸੁਧਾ ਪਰਿ ਪਾਇਨ ਤਾਕੀ ਕਰੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਡਾਈ ॥ ਹੇ
ਜਗ ਕੇ ਪਤਿ ਹੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਹੋਇ ਅਜਾਨ ਕਹਯੋ ਮਮ ਮਾਈ ॥ ਸਾਰੇ ਛਿਮੋ
ਹਮਰੇ ਤੁਮ ਔਗਨ ਹੈ ਮਤਿ ਮੰਦਿ ਕਰੀ ਜੁ ਢਿਠਾਈ ॥ ਮੀਟ ਲਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿਜੀ
ਤਿਹ ਪੈ ਮਮਤਾ ਡਰ ਬਾਤ ਛਪਾਈ ॥ ੧੩੫ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਕਰਨਾ ਕੇ ਜਸੁਧਾ ਕਹਯੋ ਹੈ
ਇਮ ਗੋਪਨ ਸੇ ਖੇਲਬੇ ਕੇ ਕਾਜ ਤੋਰ ਲਿਆਏ ਗੋਪਬਨ ਸੇ ॥ ਬਾਰਕੋ ਕੇ ਕਹੇ ਕਰ
ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਆਪਨੇ ਸੇ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਤਨ ਲਾਗੀ ਛੁਛਕਨ ਸੇ ॥ ਦੇਖ ਦੇਖ
ਲਾਸਨ ਕੇ ਰੋਵੈ ਸੁਤ ਰੋਵੈ ਮਾਤ ਕਹੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਮਹਾ ਮਹਿਕਰਿ ਮਨ ਸੇ ॥
ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿ ਸਭੇ ਮਾਰਬੇ ਕੀ ਕਹਾ ਚਲੀ ਸਾਮ੍ਹੇ ਨ ਬੋਲੀਐ ਰੀ ਐਸੇ ਸਾਧ
ਜਨ ਸੇ ॥ ੧੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੀਰ ਬਿਲੋਵਨ ਕੇ ਉਠੀ ਜਸੁਧਾ ਹਰਿ ਕੀ ਮਾਇ ॥
ਮੁਖ ਤੇ ਗਾਵੈ ਪੁਤ ਗੁਨ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ੧੩੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਏਕ ਸਮੈ
ਜਸੁਧਾ ਸੰਗਿ ਗੋਪਨ ਖੀਰ ਮਥੈ ਕਰ ਲੈ ਕੇ ਮਧਾਨੀ ॥ ਉਪਰਿ ਕੇ ਕਟ ਸੇ ਕਸਿ ਕੇ
ਪਟ ਰੋਮਨ ਸੇ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ॥ ਘੰਟਕਾ ਛੁਦ੍ਰ ਕਸਾਂ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਸਜਾਮ
ਕਹੀ ਤਿਹ ਕੀ ਜੁ ਕਹਾਨੀ ॥ ਦਾਨ ਔ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਕੀ ਸੁਧ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ ਕੀ ਸੁਭ
ਗਾਵਤ ਬਾਨੀ ॥ ੧੩੮ ॥ ਖੀਰ ਭਰਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਿਹ ਕੇ ਕੁਚ ਤਉ ਹਰਿ ਜੀ
ਤਬਹੀ ਫੁਨਿ ਜਾਗੇ ॥ ਪਯ ਸੁ ਪਿਆਵਹੁ ਹੇ ਜਸੁਧਾ ਪ੍ਰਭਿ ਜੀ ਇਹ ਹੀ ਰਸਿ ਸੇ
ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ਦੂਧ ਫਟਯੋ ਹੁਇ ਬਾਸਨ ਤੇ ਤਬ ਯਾਇ ਚਲੀ ਇਹ ਰੋਵਨ ਲਾਗੇ ॥
ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਯੋ ਮਨ ਸੇ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਪਤਿ ਪੈ ਘਰਿ ਤੇ ਉਠ ਬਾਹਰਿ ਭਾਗੇ ॥ ੧੩੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਹਰਿ ਜੀ ਮਨੈ ਘਰਿ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਜਾਇ ॥ ਸੰਗਿ ਸਖਾ ਲੈ ਕਪ
ਸਭੇ ਆਏ ਸੈਨ ਬਨਾਇ ॥ ੧੪੦ ॥ ਪਾਥਰ ਕੇ ਗਹਿ ਕੇ ਕਰੈ ਦੀਨੋ ਮਟੁ ਸੁਭ
ਗਾਇ ॥ ਖੀਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਬਹਿ ਚਲਯੋ ਅਉਪੀਨੋ ਹਰਿ ਯਾਇ ॥ ੧੪੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥
ਸੈਨ ਬਨਾਇ ਭਲੇ ਹਰਿ ਜੀ ਜਸੁਧਾ ਦਧ ਕੇ ਮਿਲ ਲੂਟਨ ਲਾਏ ॥ ਹਾਥਨ ਮੈ
ਗਹਿ ਕੇ ਸਭ ਬਾਸਨ ਕੇ ਬਲ ਕੇ ਚਹੁ ਓਰ ਬਗਾਏ ॥ ਫੂਟ ਗਏ ਵਹ ਫੈਲ ਪਰਿਓ
ਦਧ ਭਾਵ ਇਹੋ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਆਏ ॥ ਕੰਸ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਕਾਰਨ ਕੇ ਅਗੂਆ ਜਨ
ਆਗਮ ਕਾਨ ਜਨਾਏ ॥ ੧੪੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਫੇਰ ਦਏ ਤਿਨ ਸਭ ਬਾਸਨ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ
ਜਸੁਧਾ ਤਬ ਯਾਈ ॥ ਫਾਧ ਚੜ੍ਹੈ ਕਪਿ ਰੂਖਨ ਰੂਖਨ ਗ੍ਰਾਰਨ ਗ੍ਰਾਰਨ ਸੈਨ
ਭਗਾਈ ॥ ਦੋਰਤ ਦੋਰ ਤਬੈ ਹਰਿ ਜੀ ਬਸੁਧਾ ਪਰਿ ਅਪਨੀ ਮਾਤ ਹਰਾਈ ॥
ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਫਿਰਕੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਪਤਿ ਉਖਲ ਸੇ ਫੁਨਿ ਦੇਹਿ ਬੰਧਾਈ ॥ ੧੪੩ ॥
ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੋਰ ਗਹੇ ਹਰਿ ਜੀ ਜਸੁਧਾ ਜਬ ਬਾਂਧ ਰਹੀ ਰਸੀਆ ਨਹੀ ਮਾਵੈ ॥ ਕੈ
ਇਕਠੀ ਬ੍ਰਿਜ ਕੀ ਰਸੀਆ ਸਭ ਜੋਰ ਰਹੀ ਕਛੁ ਥਾਹਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਫੇਰਿ
ਬੰਧਾਇ ਭਏ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਪਤਿ ਉਖਲ ਸੇ ਧਰਿ ਉਪਰਿ ਯਾਵੈ ॥ ਸਾਧ ਉਧਾਰਨ ਕੇ
ਜੁਮਲਾਰਜਨੁ ਤਾਹਿ ਨਮਿਤ ਕਿਧੈ ਵਹ ਜਾਵੈ ॥ ੧੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘੀਸਤਿ

ਘੀਸਤਿ ਉਖਲਹਿ ਕਾਨ੍ਹ ਉਧਾਰਤ ਸਾਧ ॥ ਨਿਕਟਿ ਤਬੈ ਤਿਨ ਕੇ ਗਏ ਜਾਨਨ
 ਹਾਰ ਅਗਾਧ ॥ ੧੪੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਉਖਲ ਕਾਨ੍ਹ ਅਗਾਇ ਕਿਧੈ ਬਲ ਕੇ ਤਨ ਕੇ
 ਤਰ ਤੋਰ ਦੇਏ ਹੈ ॥ ਤੈ ਨਿਕਸੇ ਤਿਨ ਤੇ ਜੁਮਲਾਰਜਨ ਕੇ ਬਿਨਤੀ ਸੁਰ ਲੋਕ
 ਗਏ ਹੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾ ਕਬ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਭਏ ਹੈ ॥
 ਨਾਗਨ ਕੇ ਪੁਰ ਤੇ ਮਧੁਕੇ ਮਟੁ ਕੇ ਮਤ ਕੀ ਲਜੁ ਔਚ ਲਏ ਹੈ ॥ ੧੪੬ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕੋਤਕ ਦੇਖ ਸਭੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਜਨ ਜਾਇ ਤਬੈ ਜਸੁਧਾ ਪਹਿ ਆਖੀ ॥ ਤੋਰ
 ਦੇਏ ਤਨ ਕੇ ਬਲ ਕੇ ਤਰ ਭਾਤ ਭਲੀ ਹਰਿ ਕੀ ਸੁਭ ਸਾਖੀ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ
 ਉਪਮਾ ਅਤਿ ਹੀ ਕਬਿ ਨੇ ਅਪੁਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖੀ ॥ ਫੇਰ ਕਹੀ ਭਹਰਾਇ
 ਤਿਤੈ ਉਡੇ ਜਿਉ ਧਰ ਤੇ ਉਡ ਜਾਤ ਹੈ ਮਾਖੀ ॥ ੧੪੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੂਤਨ ਕੇ
 ਬਧ ਕੇ ਸਿਵ ਮੂਰਤ ਹੈ ਨਿਜ ਸੋ ਕਰਤਾ ਸੁਖ ਦੋਯਾ ॥ ਲੋਗਨ ਕੇ ਬਰਤਾ ਹਰਤਾ
 ਦੁਖ ਹੈ ਕਰਤਾ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਭੋਯਾ ॥ ਡਾਰ ਦਈ ਮਮਤਾ ਹਰਿ ਜੀ ਤਬ ਬੋਲ
 ਉਠੀ ਇਹ ਹੈ ਮਮ ਜੋਯਾ ॥ ਖੇਲ ਬਨਾਇ ਦਯੋ ਹਮ ਕੇ ਬਿਧ ਜੇ ਜਨਮਯੋ ਗੁਰ
 ਪੂਤ ਕਨੋਯਾ ॥ ੧੪੮ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਤਰ ਤੋਰ
 ਜੁਮਲਾਰਜਨ ਉਧਾਰਬੋ ਬਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਤੋਰ ਦੇਏ ਤਰ ਜੇ ਤਿਹ ਹੀ ਤਬ ਗੋਪਨ ਬੂਢਨ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੋ ॥
 ਗੋਕਲ ਕੇ ਤਜੀਐ ਚਲੀਐ ਬ੍ਰਿਜ ਹੈ ਈਹਾ ਭਾਵਤੇ ਭਾਵਨ ਭਾਰੋ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ
 ਜਸੁਧਾ ਅਰੁ ਨੰਦਹਿ ਬਯੋਤ ਭਲੋ ਮਨ ਮੱਧਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਔਰ ਭਲੀ ਇਹ ਤੇ ਨ
 ਕਛੁ ਜਿਹ ਤੇ ਸੁ ਬਚੇ ਸੁਤ ਸਜਾਮ ਹਮਾਰੋ ॥ ੧੪੯ ॥ ਘਾਸਿ ਭਲੋ ਦੁਮ ਛਾਹ
 ਭਲੀ ਜਮਨਾ ਢਿਗ ਹੈ ਨ ਗਹੈ ਤਟ ਜਾਕੇ ॥ ਕੋਟਿ ਝਰੇ ਝਰਨਾ ਤਿਹ ਤੇ ਜੋਗ ਮੈ
 ਸਮ ਤੁੱਲਿ ਨਹੀ ਕਛੁ ਤਾਕੇ ॥ ਬੋਲਤ ਹੈ ਪਿਕ ਕੋਕਲ ਮੋਰ ਕਿਧੈ ਘਨ ਮੈ ਚਹੁ
 ਓਰਨ ਵਾਕੇ ॥ ਬੇਗ ਚਲੋ ਤੁਮ ਗੋਕਲ ਕੇ ਤਜ ਪੁੰਨ ਹਜਾਰ ਅਬੈ ਤੁਮ ਗਾਕੇ ॥
 ੧੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੰਦ ਸਭੈ ਗੋਪਨ ਸਨੈ ਬਾਤ ਕਹੀ ਇਹ ਠੋਰ ॥ ਤਜਿ ਗੋਕਲ
 ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਚਲੇ ਇਹ ਤੇ ਭਲੀ ਨ ਔਰ ॥ ੧੫੧ ॥ ਲਟ ਪਟ ਬਾਂਧੇ ਉਠਿ ਚਲੇ
 ਆਏ ਜਬ ਬ੍ਰਿਜ ਹੀਰ ॥ ਦੇਖਿਓ ਅਪਨੇ ਨੈਨ ਭਰ ਬਹਿਤੋ ਜਮਨਾ ਨੀਰ ॥
 ੧੫੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਆਇਸ ਪਾਇਕੈ ਨੰਦਹਿ ਕੇ ਸਭ ਗੋਪਨ ਜਾਇ ਭਲੇ ਰਬ
 ਸਾਜੇ ॥ ਬਠ ਸਭੈ ਤਿਨ ਪੈ ਤਿਰੀਆ ਸੰਗਿ ਗਾਵਤ ਜਾਤ ਬਜਾਵਤ ਬਾਜੇ ॥ ਹੇਮ
 ਕੇ ਦਾਨੁ ਕਰੈ ਜੁ ਦੋਉ ਹਰਿ ਗੋਦ ਲਏ ਜਸੁਧਾ ਇਮ ਰਾਜੇ ॥ ਕੰਧਉ ਸੈਲ ਸੁਤਾ
 ਗਿਰ ਭੀਤਰ ਉਚ ਮਨੋ ਮਨ ਨੀਲ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ੧੫੩ ॥ ਗੋਪ ਗਏ ਤਜ ਗੋਕਲ
 ਕੇ ਬ੍ਰਿਜ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰਨ ਆਏ ॥ ਡਾਰ ਦਈ ਲਸੀਆ ਅਰੁ ਅੱਛਤ
 ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਧੂਪ ਜਗਾਏ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ
 ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਏ ॥ ਰਾਜ ਬਿਭੀਛਨ ਦੇ ਕਿਧੈ ਲੰਕ ਕੇ ਰਾਮ ਜੀ ਧਾਮ ਪਵਿੱਤੁ
 ਕਰਾਏ ॥ ੧੫੪ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੋਪ ਸਭੈ ਬ੍ਰਿਜ ਪੁਰ ਬਿਖੈ ਬੈਠੇ
 ਹਰਖ ਬਢਾਇ ॥ ਅਬ ਮੈ ਲੀਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੫੫ ॥

੧. ਕ੍ਰਿਸਨ । ੨. ਏਥੇ ਡਰ ਭਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ੩. ਪਾਰਬਤੀ
 ਵਾਂਗ ਜਸੋਧਾ ਹੈ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੀਲੀ ਮਣੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਸਾਤਿ ਬਿਤੀਤ ਭਏ ਜਬ ਸਾਲ ਲਗੇ ਤਬ ਕਾਨੁ ਚਰਾਵਨ ਗੱਊਆ ॥
 ਪਾਤ ਬਜਾਵਤ ਐ ਮੁਰਲੀ ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸਭੈ ਲਰਕੱਊਆ ॥ ਗੋਪਨ ਲੋ
 ਗਿਹ ਆਵਤ ਧਾਵਤ ਤਾਟਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਮਨ ਭੱਊਆ ॥ ਦੂਧ ਪਿਆਵਤ ਹੈ
 ਜਸੁਧਾ ਰਿਝਕੈ ਹਰਿ ਖੇਲ ਕਰੈ ਜੁ ਨਚੱਊਆ ॥ ੧੫੬ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਰੂਖ ਗਏ
 ਗਿਰਕੈ ਧਸਿਕੈ ਸੰਗਿ ਦੈਤ ਚਲਾਇ ਦਯੋ ਹਰਿ ਜੀਜੋ ॥ ਫੂਲ ਗਿਰੇ ਨਭਿ ਮੰਡਲ
 ਤੇ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਨੈ ਸੁ ਕਰੀਜੋ ॥ ਧੰਨਿ ਹੀ ਧੰਨਿ ਭਯੋ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕਨ
 ਭੂਮਿ ਕੋ ਭਾਰੁ ਅਬੈ ਘਟ ਕੀਜੋ ॥ ਸਜਾਮ ਕਥਾ ਸੁ ਕਹੀ ਇਸ ਕੀ ਚਿਤ ਦੈ ਕਬਿ
 ਪੈ ਇਹ ਕੋ ਜੁ ਸੁਨੀਜੋ ॥ ੧੫੭ ॥ ਕੋਤਕਿ ਦੇਖ ਸਭੈ ਬਿਜ ਬਾਲਕ ਡੇਰਨ ਡੇਰਨ
 ਜਾਇ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਦਾਨੋ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਜਸੁਧਾ ਗਰ ਆਨੰਦ ਕੇ ਮੱਧਿ ਬਾਤ
 ਡਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸਰਤਾ ਜਿਉ ਕਹੀ
 ਹੈ ॥ ਫੈਲਿ ਪਰਯੋ ਸੁ ਦਸੋ ਦਿਸ ਕੋ ਗਨਤੀ ਮਨ ਕੀ ਤਿਹ ਮੱਧਿ ਬਹੀ ਹੈ ॥
 ੧੫੮ ॥ ਅਬ ਬਕੀ ਦੈਤ ਕੋ ਬਧ ਕਬਨੰ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਦੈਤ ਹਨਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਨਿਪ
 ਸੋਨਨ ਬਾਤ ਕਹੀ ਬਕ ਕੋ ਸੁਨਿ ਲੱਯੋ ॥ ਹੋਇ ਤਯਾਰ ਅਬੈ ਤੁਮ ਤੋ ਤਜਿਕੈ
 ਮਥੁਰਾ ਬਿਜਮੰਡਲ ਜੱਯੋ ॥ ਕੈ ਤਸਲੀਮ ਚਲਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਚਬ ਡਾਰਤ ਹੈ ਮੁਸਲੀ
 ਧਰ ਭੱਯੋ ॥ ਕੰਸਿ ਕਹੀ ਹਸਿਕੈ ਉਹਿ ਕੋ ਸੁਨਿ ਰੇ ਉਹਿ ਕੋ ਛਲ ਸੋ ਹਨਿ ਦੱਯੋ ॥
 ੧੫੯ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਬਛਰੇ ਸੰਗ ਲੈ ਕਰ ਬੀਚ ਗਏ ਬਨ ਕੈ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥
 ਫੇਰਿ ਗਏ ਜਮਨਾ ਤਟਿ ਪੈ ਬਛਰੇ ਜਲ ਸੁੱਧ ਅਚੈ ਨਹਿ ਖਾਰੀ ॥ ਆਇ ਗਯੋ
 ਉਤ ਦੇਤ ਬਕਾਸੁਰ ਦੇਖਨ ਮਾਹਿ ਭਯਾਨਕ ਭਾਰੀ ॥ ਲੀਲ ਲਏ ਸਭ ਹੈ ਬਗੁਲਾ
 ਫਿਰਿ ਛੇਰਿ ਗਏ ਹਰਿ ਜੋਰ ਗਜਾਰੀ ॥ ੧੬੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਗਨ ਰੂਪ ਤਬ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਧਰ ਕੰਠਿ ਦਯੋ ਤਿਹ ਜਾਲ ॥ ਗਹਿ ਸੁ ਮੁਕਤਿ ਠਾਨਤ ਭਯੋ ਉਗਲ
 ਡਰਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥ ੧੬੧ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਚੋਟ ਕਰੀ ਉਨ ਜੋ ਇਹ ਪੈ ਇਨ ਤੋ
 ਬਲਿ ਕੈ ਉਹਿ ਚੋਚ ਗਹੀ ਹੈ ॥ ਚੀਰ ਦਈ ਬਲ ਕੈ ਤਨ ਕੋ ਸਰਤਾ ਇਕ
 ਸੋਨਤ ਸਾਥ ਬਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਸੁ ਕਹੀ ਜੁ ਕਛੁ ਮਨ ਮੱਧਿ
 ਲਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋਤ ਰਲੀ ਤਿਹ ਮੈ ਇਮ ਜਿਉ ਦਿਨ ਮੈ ਦੁਤ ਦੀਪ ਸਮਾਇ ਰਹੀ
 ਹੈ ॥ ੧੬੨ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਜਬੈ ਦੈਤ ਆਯੋ ਮਹਾ ਮੁਖਿ ਚਵਰਾਯੋ ਜਬ ਜਾਨਿ ਹਰਿ
 ਪਾਯੋ ਮਨ ਕੀਨੋ ਵਾਕੇ ਨਾਸਕੋ ॥ ਸਿੱਧ ਸੁਰਜਾਪਤਿ ਨੈ ਉਖਾਰ ਡਾਰੀ ਚੋਚਵਾਕੀ
 ਬਲੀ ਮਾਰ ਡਾਰਯੋ ਮਹਾਬਲੀ ਨਾਮ ਜਾਸ ਕੋ ॥ ਭੂਮਿ ਗਿਰ ਪਰਯੋ ਹੈ ਦੁਟੁਕ ਮਹਾ
 ਮੁਖਿ ਵਾਕੇ ਤਾਕੀ ਛਬਿ ਕਹਿਬੇ ਕੋ ਭਯੋ ਮਨ ਦਾਸ ਕੋ ॥ ਖੇਲਬੇ ਕੋ ਕਾਜ ਬਨ
 ਬੀਚ ਗਏ ਬਾਲਕ ਜਿਉ ਲੈਕੈ ਕਰ ਮੱਧਿ ਚੀਰ ਡਾਰੈਂ ਲਾਂਬੇ ਘਾਸ ਕੋ ॥ ੧੬੩ ॥

ਇਤਿ ਬਕਾਸੁਰ ਦੈਤ ਬਧਹਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸੰਗ ਲਏ ਬਛਰੇ ਅਰੁ ਗੋਪਸੁ ਸਾਂਝਿ ਪਰੀ ਹਰਿ ਡੇਰਨ ਆਏ ॥ ਹੋਇ
 ਪੁਸੰਨਿ ਮਹਾਂ ਮਨ ਮੈ ਮਨ ਭਾਵਤ ਗੀਤ ਸਭੇ ਮਿਲ ਗਾਏ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਜਸੁ
 ਉੱਚ ਮਹਾਂ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਤਿ ਬਨਾਏ ॥ ਦੇਵਨ ਦੇਵ ਹਨਯੋ ਧਰ ਪੈ

੧. ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਦਾਸ ਕਵੀ ਸ਼ਾਮ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ
 ਨੌਕਰ ਸੀ ।

ਛਲਿ ਕੈ ਤਰ ਔਰਨ ਕੇ ਜੁ ਸੁਨਾਏ ॥ ੧੬੪ ॥ ਕਾਨਜੁ ਬਾਚ ਗੋਪਨ ਪੁਤਿ
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੇਰਿ ਕਹੀ ਇਹ ਗੋਪਨ ਕੇ ਫੁਨ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲਿ ਜਾਵੈ ॥
 ਅੰਨੁ ਅਚੇ ਅਪਨੈ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇ ਜਿਨ ਮੱਧਿ ਮਹਾਬਨ ਕੇ ਮਿਲ ਖਾਵੈ ॥ ਬੀਚ ਤਰੈ
 ਹਮ ਪੈ ਜਮਨਾ ਮਨ ਭਾਵਤ ਗੀਤ ਸਭੈ ਮਿਲ ਗਾਵੈ ॥ ਨਾਚਹਿਗੇ ਅਰੁ ਕੂਦਹਿਗੇ
 ਗਹਿ ਕੈ ਕਰ ਮੈ ਮੁਰਲੀ ਸੁ ਬਜਾਵੈ ॥ ੧੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਨ ਲਯੋ ਸਭ ਨੋ ਵਹ
 ਗੋਪਨ ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਜਬ ਰੈਨ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਕਾਨੁ ਬਜਾਇ ਉਠਿਓ ਮੁਰਲੀ ਸਭ
 ਜਾਗ ਉਠੈ ਤਬ ਗਾਇ ਛਿਰਾਨੀ ॥ ਏਕ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਦੁਮ ਪਾਤ ਕਿਯੋ ਉਪਮਾ
 ਕਬਿ ਸਿਆਮ ਪਿਰਾਨੀ ॥ ੧੬੬ ॥ ਗੇਰੀ ਕੇ ਚਿਤੁ ਲਗਾਇ ਤਨੈ ਸਿਰ ਪੰਖ
 ਧਰਯੋ ਭਗਵਾਨ^੨ ਕਲਾਪੀ ॥ ਲਾਇ ਤਨੈ^੩ ਹਰਿਤਾ ਮੁਰਲੀ ਮੁਖਿ ਲੋਕ ਭਯੋ ਜਿਹ
 ਕੇ ਸਭ ਜਾਪੀ ॥ ਫੂਲ ਗੁਛੇ ਸਿਰ^੪ ਖੋਸ ਲਏ ਤਰ ਰੂਖ ਖਰੋ ਧਰਨੀ ਜਿਨ ਥਾਪੀ ॥
 ਖੇਲਿ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ ਜਗ ਕੇ ਅਰ ਕੇਉ ਨਹੀ ਹੁਇ ਆਪ ਹੀ ਆਪੀ ॥ ੧੬੭ ॥
 ਕੰਸ ਬਾਚ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸੇ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਉ ਬਕ ਲੈ ਹਰਿ ਜੀ ਹਨਯੋ ਕੰਸ ਸੁਨਯੋ
 ਤਬ ਸੁਉਨ ॥ ਕਰਿ ਇਕਤੁ ਮੰਤ੍ਰਿਹਿ ਕਹਯੋ ਤਹਾ ਭੇਜੀਏ ਕਉਨ ॥ ੧੬੮ ॥
 ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ਕੰਸ ਪੁਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੈਠ ਬਿਚਾਰ ਕਰਯੋ ਨਿਪ ਮੰਤ੍ਰਿਨਿ ਦੈਤ
 ਅਘਾਸੁਰ ਕੇ ਕਹੁ ਜਾਵੈ ॥ ਮਾਰਗ ਰੋਕ ਰਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਧਰ ਪੰਨਗ ਰੂਪ ਮਹਾਂਮੁਖ
 ਬਾਵੈ^੫ ॥ ਆਇ ਪਰੈ ਹਰਿ ਜੀ ਜਬਹੀ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਗੁਰ ਸਨੇ ਚਬ ਜਾਵੈ ॥ ਆਇ
 ਹੈ ਖਾਇ ਤਿਨੈ ਸੁਨਿ ਕੰਸ ਕਿ ਨਾਤਰ ਆਪਨੋ ਜੀਉ ਗਵਾਵੈ ॥ ੧੬੯ ॥ ਅਬ
 ਅਘਾਸੁਰ ਦੈਤ ਆਗਮਨ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਕਹਯੋ ਅਘ ਕੰਸਿ ਗਯੋ ਤਹ ਪੰਨਗ
 ਮਹਾ ਧਰ ਆਯੋ ॥ ਭਾਤ ਹਨਯੋ ਭਗਨੀ ਸੁਨਿਕੈ ਬਧਕੈ ਮਨ ਕ੍ਰੋਧ ਤਹਾਂ ਕਹੁ ਧਾਯੋ ॥
 ਬੈਠਿ ਰਹਯੋ ਤਿਨ ਕੈ ਮਗ ਮੈ ਹਰਿ ਕੇ ਬਧ ਕਾਜ ਮਹਾਂ ਮੁੱਖ ਬਾਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਤਾਹਿ
 ਸਭੈ ਬਿਜ ਬਾਲਕ ਖੇਲ ਕਹਾ ਮਨ ਮੈ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ੧੭੦ ॥ ਸਭ ਗੋਪਨ ਬਾਚ
 ਆਪਸਿ ਮੈ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਕੇਉ ਕਹੈ ਗਿਰ ਮੱਧਿ ਗੁਛਾ ਇਹ ਕੇਉ ਇਕਤੁ ਕਹੈ
 ਅੰਧਿਆਰੋ ॥ ਬਾਲਕ ਕੇਉ ਕਹੈ ਇਹ ਰਾਛਸ ਕੇਉ ਕਹੈ ਇਹ ਪੰਨਗ ਭਾਰੋ ॥ ਜਾਇ
 ਕਹੈ ਇਕ ਨਾਹਿ ਕਹੈ ਇਕ ਬਿਓਤ ਇਹੀ ਮਨ ਮੈ ਤਿਨ ਧਾਰੋ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਚਲੋ
 ਭਉਨ ਕਛੁ ਸੁ ਬਚਾਵ ਕਰੈ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਹਮਾਰੋ ॥ ੧੭੧ ॥ ਹੋਰ^੬ ਹਰੈ ਤਿਹ
 ਮੱਧਿ ਧਸੇ ਮੁਖਿ ਨਾਉਨ ਰਾਛਸ ਮੀਚ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ ਜੁ ਆਵੈ ਜਬੈ ਮਮ ਮੀਟ
 ਹੋ ਬਿਓਤ ਇਹੀ ਮਨ ਮੱਧਿ ਕਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਨੁ ਗਏ ਤਬ ਮੀਟ ਲਯੋ ਮੁਖ ਦੇਵਨ
 ਤੋਹਿ ਹਕਾਰ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜੀਵਨ ਮੂਰ ਹੁਤੀ ਹਮਰੀ ਅਬ ਸੋਉ ਅਘਾਸੁਰ ਚਾਬ ਗਯੋ
 ਹੈ ॥ ੧੭੨ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਦੇਹਿ ਬਢਾਇ ਬਡੋ ਹਰਿ ਜੀ ਮੁਖ ਰੋਕ ਲਯੋ ਉਹ ਰਾਛਸ
 ਹੀ ਕੋ ॥ ਰੋਕ ਲਏ ਸਭ ਹੀ ਕਰਿ ਕੈ ਬਲ ਸਾਸਿ ਬਢਯੋ ਤਬ ਹੀ ਉਹ ਜੀ ਕੋ ॥
 ਕਾਨ ਬਿਦਾਰ ਦਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਸਿਰ ਪਾਨ ਭਯੋ ਬਿਨ ਭਾਤ ਬਕੀਕੋ ॥ ਗੁਦ ਪਰਯੋ
 ਤਿਹ ਕੋ ਇਮ ਜਿਉ ਸਵਦਾਗਰ ਕੋ ਟੁਟ ਗਯੋ ਮਟ ਘੀ ਕੋ ॥ ੧੭੩ ॥ ਰਾਹ ਭਯੋ
 ਤਬ ਹੀ ਨਿਕਸੇ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਭੇ ਨਿਕਸੇ ਤਿਹ ਨਾਰੋ ॥ ਦੇਵ ਤਬੈ ਹਰਖੇ ਮਨ ਮੈ

੧. ਪਛਾਣੀ । ੨. ਮੋਰ । ੩. ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਟਿਕਾ । ੪. ਟੰਗੇ ।
 ੫. ਟੱਡੇ । ੬. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ੭. ਨਾਲ ।

ਪਿਖ ਕਾਨ ਬਚਯੋ ਹਰਿ ਪੰਨਗ ਭਾਰੇ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸਬੈ ਗਨ ਗੰਧਬ
ਬਹਮ ਸਭੇ ਮੁਖ ਬੇਦ ਉਚਾਰੇ ॥ ਆਨੰਦ ਸਯਾਮ ਭਯੋ ਮਨ ਮੈ ਨਗ ਰੰਛਕ ਜੀਤ
ਚਲੇ ਘਰ ਭਾਰੇ ॥ ੧੭੪ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਕਾਨ ਕਢਯੋ ਸਿਰਿ ਕੇ ਮਗ ਹੂੰ ਨ ਕਢਯੋ
ਮੁਖ ਕੇ ਮਗ ਜੋਰ ਅੜੀਕੇ ॥ ਸੋਨ ਭਰਯੋ ਇਮ ਠਾਢਿ ਭਯੋ ਪਹਰੈ ਪਟ ਜਿਉ
ਮੁਨਿ ਸਿੰਗ ਮੜੀਕੇ ॥ ਏਕ ਕਹੀ ਇਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਫੁਨ ਐ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ
ਮੱਧਿ ਬੜੀ ਕੇ ॥ ਢੋਅਤਿ ਈਟ ਗੁਆਰ ਸਨੈ ਹਰਿ ਦੋਰ ਚੜੇ ਜਨ ਸੀਸ
ਗੜੀਕੇ ॥ ੧੭੫ ॥ ਇਤਿ ਅਘਾਸੁਰ ਦੈਤ ਬਧਹਿ ॥

ਅਥ ਬਛਰੇ ਗੁਰਬਹਮਾ ਚੁਰੈਬੋ ਕਬਨੈ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਰਾਛਸ ਮਾਰ ਗਏ
ਜਮਨਾ ਤਟ ਜਾਇ ਸਭੇ ਮਿਲਿ ਅੰਨ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਕਾਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪਰਯੋ ਮੁਰਲੀ
ਕਟੈ ਖੋਸ ਲਈ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਕੈ ਛਮਕਾ ਬਰਖੈ ਛਟਕਾ ਕਰੈ ਬਾਮ
ਹੂੰ ਸੋ ਸਭ ਹੂੰ ਵਹ ਖਾਯੋ ॥ ਮੀਠ ਲਗੇ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਰਕੈ ਗਤਿ ਕੈ ਹਰਿ
ਕੇ ਮੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੭੬ ॥ ਕੋਊ ਡਰੈ ਹਰਿ ਕੇ ਮੁਖਿ ਗਾਸ ਠਗਾਇ ਕੋਊ
ਅਪਣੇ ਮੁਖ ਡਾਰੇ ॥ ਹੋਇ^੧ ਗਏ ਤਨ ਮੈ ਕਛੁ ਨਾਮਕ^੨ ਖੇਲ ਕਰੋ ਸੰਗਿ
ਕਾਨਰ ਕਾਰੇ ॥ ਤਾ ਛਿਨ ਲੈ ਬਛਰੇ ਬਹਮਾ ਇਕਠੇ ਕਰਿਕੈ ਸੁ ਕੁਟੀ ਮਧਿ
ਡਾਰੇ ॥ ਢੂੰਢਿ ਛਿਰੈ ਨ ਲਹੈ ਸੁ ਕਰੈ ਬਛਰੇ ਅਰੁ ਗੁਰ^੩ ਨਏ ਕਰਤਾਰੇ ॥ ੧੭੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਹਰੇ ਬਹਮਾ ਇਹੈ ਤਬ ਹਰਿ ਜੀ ਤਤਕਾਲ ॥ ਕਿਯੋ ਬਨਾਏ
ਛਨਕ ਮੈ ਬਛਰੇ ਸੰਗਿ ਗੁਲ ॥ ੧੭੮ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਰੂਪ ਉਹੀ ਪਟ ਕੇ ਰੰਗ
ਹੈ ਵਹ ਰੰਗ ਵਹੈ ਸਬ ਹੀ ਬਛਰਾ ਕੇ ॥ ਸਾਂਝਿ ਪਰੀ ਸੁ ਗਏ ਹਰਿ ਜੀ ਗੁਹਿ
ਕੋਇ ਲਖੈ ਇਤਨੋ ਬਲ ਕਾਕੈ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁ ਲਖੇ ਨ ਲਖੇ ਇਕ ਆਦ ਕੋ
ਨਾਮ ਮਨੀ ਮਨ ਜਾਕੈ ॥ ਬਾਤ ਇਹੀ ਸਮਝੀ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਹੈ ਅਬ ਖੇਲ
ਸਮਾਪਤਿ ਵਾਂਕੈ ॥ ੧੭੯ ॥ ਚੁਮ ਲਯੋ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਕੋ ਸਿਰ ਕਾਨੁ ਬਜਾਇ
ਉਠੇ ਮੁਰਲੀ ਤੇ ॥ ਬਾਲ ਲਖੇ ਅਪਨੇ ਨਕਿਨੀ ਜਨ ਗੋ ਦਵਰੀ^੪ ਤਿਹ
ਸੋ ਹਿਤ ਕੀਜੋ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਪੈ ਬਿਜ ਮੈ ਨਹਿ ਹੋਤ ਇਤੈ ਸੁ ਕਹੂੰ
ਕਿਮ ਬੀਤੇ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸਨੈ ਹਰਿ ਗੁਰਨ ਲੇਹ ਬੁਲਾਇ ਬੁਧੁ ਬਿਜ
ਕੀ ਸੋ ॥ ੧੮੦ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਹਰਿ ਜੀ ਉਠਕੈ ਬਨ ਬੀਚ ਗਏ ਸੰਗ
ਲੈ ਕਰ ਬੱਛੇ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਫਿਰਾਵਤ ਹੈ ਛਟਕਾ ਗਹਿ ਗੁਰ ਸਭੈ ਕਰ
ਹੱਛੇ ॥ ਖੇਲਤ ਖੇਲਤ ਨੰਦ ਕੋ ਨੰਦ ਸੁਆਪ ਹੀ ਤੇ ਗਿਰ ਕੋ ਉਠ ਗੱਛੇ ॥ ਕੋਊ
ਕਹੈ ਇਹ ਖੇਦ ਗਹੈ ਹਮ ਕੋਊ ਕਹੈ ਇਹ ਨਾਹਨਿ ਨੱਛੇ^੫ ॥ ੧੮੧ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥
ਹੋਇ ਇਕਤੁ ਸਨੈ ਹਰਿ ਗੁਰਨ ਲੈ ਅਪਨੇ ਸੰਗਿ ਪੈ ਸਭ ਗਾਈ ॥ ਦੇਖਿ ਤਿਨੈ
ਗਿਰ ਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮਨ ਮੋਹਿ ਬਢਾਇ ਸਭੈ ਉਠਿ ਧਾਈ ॥ ਗੋਪ ਗਏ ਤਿਨ ਪੈ

੧. ਟੰਗ ਲਈ ਲੱਕ ਵਿਚ । ੨. ਸੱਜੇ ਹਥ ਵਿਚ ਛਮਕਾਂ ਲੋਕੇ ਛਿੱਟਾਂ
ਵਰਸਾਏ ਨੇ । ੩. ਹਰੀ ਕੇ ਤਾਈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ
ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ੪. ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ੫. ਨਾਮ
ਮਾਤੁ ਹੀ ਖੇਲ ਕਰਦੇ ਹਨ । ੬. ਕਰ ਤਾਰ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕਰ ਲਏ ।
੭. ਗਉਆਂ ਦੋੜੀਆਂ । ੮. ਡਰ ਨਹੀਂ ।

ਚਲ ਕੈ ਜਬ ਜਾਤਿ ਪਿਖੀ ਤਿਨ ਨੈਨਨ ਮਾਈ ॥ ਰੇਹ ਭਰੇ ਸੁ ਖਰੇ ਨ ਟਰੇ ਸੁਤ
 ਨੰਦਹਿ ਕੇ ਕਹੁ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ੧੮੨ ॥ ਨੰਦ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸੁਯਾ ॥
 ਕਿਉ ਸੁਤ ਗਉਅਨ ਲਿਆਇ ਇਹਾਂ ਇਹ ਤੈ ਹਮਰੇ ਸਭ ਹੀ ਦਧ ਖੋਯੋ ॥ ਚੁਘ
 ਗਏ ਬਛਰਾਇਨ ਕੋ ਇਹ ਤੇ ਹਮਰੇ ਮਨ ਮੈ ਭਮ ਹੋਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਫਰੇਬ ਕਰਯੋ ਤਿਨ
 ਸੇ ਮਨ ਮੋਹ ਮਹਾਂ ਤਿਨ ਕੇਜੁ ਕਰਯੋ ॥ ਬਾਰ ਭਯੋ ਤਤ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨੋ ਤਿਹ ਮੈ ਜਲ
 ਸੀਤਲ ਮੋਹ ਸਮੋਯੋ ॥ ੧੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੋਹਿ ਬਛਯੋ ਤਿਹਕੇ ਮਨ ਮੈ ਨਹਿ
 ਛੋਡਿ ਸਕੈ ਅਪਨੇ ਸੁਤ ਕੋਊ ॥ ਗਉਅਨਿ ਛੋਡਿ ਸਕੈ ਬਛਰੇ ਇਤਨੋ ਮਨ ਮੋਹ
 ਕਰੈ ਤਬ ਸੋਊ ॥ ਪੈ ਗਰੁਏ ਗ੍ਰਿਹ ਗੇ ਸੰਗਿ ਲੈ ਤਿਨ ਚਉਕ ਹਲੀ ਇਹਿ
 ਬਾਤ ਲਖੋਊ ॥ ਦੇਵ ਡਰੀ ਮਮਤਾ ਇਨ ਪੈ ਕਿ ਚਰਿਤੁ ਕਿਧੋ ਹਰਿ ਕੋ ਇਹ
 ਹੋਊ ॥ ੧੮੪ ॥ ਸਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਏ ਜਬਹੀ ਹਰਿਜੀ ਬਨ ਬੀਚ ਗਏ ਦਿਨ
 ਕਉਨੈ ॥ ਦੇਖਨ ਕੋਤਕ ਕੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸੀਘੁ ਭਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਉਠਿ ਗਉਨੈ ॥
 ਗੁਰ ਵਹੈ ਬਛਰੇ ਸੰਗਿ ਹੈ ਵਹ ਚਕ੍ਰਤ ਜਾਇ ਗਇਓ ਹੁਇ ਤਉਨੈ ॥ ਦੇਖਿ
 ਤਿਨੈ ਡਰਕੈ ਪਰ ਪਾਇਨ ਆਇਕੈ ਆਨੰਦ ਦੁੰਦਭ ਛਉਨੈ ॥ ੧੮੫ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ
 ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਜੁ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੇ ਕਰੁਨਾ ਨਿਧ ਹੇ ਜਗ ਕੇ ਪਤਿ ਅਚੁਤੁ ਹੇ
 ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਚੁਕ ਭਈ ਹਮ ਤੇ ਤੁਮਰੀ ਤਿਹ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਛਿਮਾਪਨ
 ਕੀਜੈ ॥ ਕਾਨੁ ਕਹੀ ਇਹ ਬਾਤ ਛਿਮੀ ਹਮਨਾ ਬਿਖ ਅੰਮਿਤ ਛਾਡਿ ਕੈ ਪੀਜੈ
 ॥ ਲਿਆਉ ਕਹਯੋ ਨ ਲਿਆਇ ਹੇ ਜਾਹ ਸਿਤਾਬ ਅਈਯੋ ਨਹੀ ਢੀਲ ਕਰੀਜੈ ॥
 ੧੮੬ ॥ ਲੈ ਬਛਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਬ ਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ਚਲਕੈ ਹਰਿ ਜੀ ਪਹਿ ਆਯੋ ॥
 ਕਾਨੁ ਮਿਲੈ ਜਬਹੀ ਸਭ ਗੁਰ ਤਬੈ ਮਨ ਮੈ ਤਿਨਹੂੰ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਲੋਪ ਭਯੋ
 ਸੰਗਿ ਕੇ ਬਛਰੇ ਤਬ ਭੇਦੋ ਕਿਨੀ ਲਖ ਜਾਨ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਬਾਲ ਬੁਝੀ ਨ ਕਿਨੀ
 ਉਠਿ ਬੋਲਿ ਸੁਲਿਆਉ ਵਹੈ ਹਮ ਜੋ ਮਿਲਿ ਖਾਯੋ ॥ ੧੮੭ ॥ ਹੋਇ ਇਕਤੁ
 ਕਿਧੋ ਬਿਜ ਬਾਲਕ ਅੰਨਿ ਅਚਯੋ ਸਭ ਨੈ ਜੁ ਪੁਰਾਨੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕਹੀ ਹਮ ਨਾਗ
 ਹਨਯੋ ਹਰਿ ਕੋ ਇਹ ਖੇਲ ਕਿਨੀ ਨਹਿ ਜਾਨੋ ॥ ਹੋਇ ਪੁਸੰਨਿ ਮਹਾਂ ਮਨ ਮੈ
 ਗਰਝਾਯੁਜ ਕੋ ਕਰ ਰੱਛਕ ਮਾਨੋ ॥ ਦਾਨ ਦਯੋ ਹਮਕੋ ਜੀਅ ਕੋ ਇਹ ਮਾਤ
 ਪਿਤਾ ਪਹਿ ਜਾਇ ਬਖਾਨੋ ॥ ੧੮੮ ॥ ਇਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਛਰੇ ਆਨ ਪਾਇਪਰਾ ॥
 ਅਬਧੋਨਕ ਦੈਤ ਬਧ ਕਥਨੈ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਰਹ ਸਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਏ
 ਤੁ ਲਗੇ ਤਬ ਕਾਨੁ ਚਰਾਵਨ ਗਾਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਨਯੋ ਇਹ ਕੋ ਕਹਕੈ ਇਹ
 ਤਾਹ ਸਰਾਹਤ ਦਾਈ ॥ ਗੁਰ ਸਨੈ ਬਨ ਬੀਚ ਫਿਰੈ ਕਬਿ ਨੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹਕੀ
 ਲਖਿ ਪਾਈ ॥ ਕੰਸਹਿ ਕੇ ਬਧ ਕੇ ਹਿਤ ਕੋ ਜਨੁ ਬਾਲ ਚਮੁੰ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਈ
 ॥ ੧੮੯ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਕਮਲ ਸੋ ਆਨਨ ਕਰੰਗ ਤਾਕੇ ਬਾਕੇ ਨੈਨ ਕਟ ਸਮ
 ਕੇਹਰਿ ਮਿਨਾਲ ਬਾਹੈ ਐਨ ਹੈ ॥ ਕੋਕਲ ਸੋ ਕੰਠ ਕੀਰ ਨਾਸਕਾ ਧਨੁਖੁ ਭਉਹੈ
 ਬਾਨੀ ਸੁਰਸਰ ਜਾਹਿ ਲਾਗੈ ਨਹਿ ਚੈਨ ਹੈ ॥ ਤੀਅਨਿ ਕੋ ਮੋਹਤਿ ਫਿਰਤਿ ਗਾਮ
 ਆਸ ਪਾਸ ਬਿਰਹਨ ਕੇ ਦਾਹਬੇ ਕੋ ਜੈਸੇ ਪਤਰੈਨੈ ਹੈ ॥ ਪੁਨ ਮੰਦਿ ਮਤਿ ਲੈਕ
 ਕਛੁ ਜਾਨਤ ਨ ਭੇਦ ਯਾਕੇ ਏਤੇ ਪਰ ਕਹੈ ਚਰਵਾਰੋ ਸਜਾਮ ਧੇਨ ਹੈ ॥

੧. ਕੋਲ ਦੀ ਨਾਲੀ ਵਰਗੀ । ੨. ਸੁਰ ਬਾਣ ਵਰਗੀ ਹੈ । ੩. ਚੰਦ ।

੧੯੦ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੋਇ ਇਕਤੁ ਬਧੂ ਬਿਜ ਕੀ ਸਭ
ਬਾਤ ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਸਯਾਮੈ ॥ ਆਨਨ ਚੰਦ ਬਨੇ ਮਿਗ ਸੋ ਦਿਗ ਰਾਤਿ
ਦਿਨਾ ਬਸਤੋ ਸੁ ਹਿਯਾ ਮੈ ॥ ਬਾਤਨ ਹੀ ਅਰਿ ਪੈ ਇਹ ਕੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਖਯੋ
ਹਮ ਜਾਨ ਜੋਯਾ ਮੈ ॥ ਕੈ ਡਰਪੈ ਹਰਿ ਕੇਹਰਿ ਕੋਛਪ ਮੈਨ ਰਹਯੋ ਅਬ ਲਉ
ਤਨ ਯਾ ਮੈ ॥ ੧੯੧ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਹਲੀ ਹਰਿ ਜੀ ਸਭ
ਗੁਰ ਕਹੀ ਸਭ ਤੀਰ ਸੁਨੋ ਇਹ ਭਯਾ ॥ ਰੂਪ ਧਰੋ ਅਵਤਾਰਨ ਕੋ ਤੁਮ ਬਾਤ ਇਹੈ
ਗਤਿ^੨ ਕੀ ਸੁਰਗਯਾ ॥ ਨਾ ਹਮਰੋ ਅਬ ਕੋ ਇਹ ਰੂਪ ਸਭੈ ਜਗ ਮੈ ਕਿਨਹੂੰ
ਲਖ ਪੱਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕਹਯੋ ਹਮ ਖੇਲ ਕਰੈ ਜੋਉ ਹੋਇ ਭਲੋ ਮਨ ਕੋ ਪਰਚੰਯਾ ॥
੧੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਲ ਭਲੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਕੇ ਮਨ ਕੇ
ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਸੇਤ ਸਰੋਵਰ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਨ ਮੈ ਸਰਮਾ^੩ ਸਸਿਸੀ ਦਮਕਾਈ ॥
ਮੱਧ ਬਰੇਤਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ਲੋਚਨ^੪
ਸੋ ਕਰਿਕੈ ਬਸੁਯਾ ਹਰਿ ਕੇ ਇਹ ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ ਆਈ ॥ ੧੯੩ ॥ ਰੂਪ
ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਜਿਨ ਕੋ ਪਿਖਕੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥ ਖੇਲਤ ਕਾਨ੍ਹ
ਫਿਰੈ ਤਿਹ ਜਾਇ ਬਨੇ ਜਿਹ ਠੋਰ ਬਡੇ ਸਰਗਾਢੇ ॥ ਗੁਲ ਹਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ
ਰਾਜਤ ਦੇਖ ਦੁਖੀ ਮਨ ਕੋ ਦੁਖ ਕਾਢੇ ॥ ਕੋਤਕ ਦੇਖ ਧਰਾ ਹਰਖੀ ਤਿਹ ਤੇ
ਤਰ^੫ ਰੋਮ ਭਏ ਤਨ ਠਾਢੇ ॥ ੧੯੪ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਤਰੈ ਤਰੁ ਕੇ ਮੁਰਲੀ ਸੁ ਬਜਾਇ
ਉਠਯੋ ਤਨ ਕੋ ਕਰ ਐਂਡਾ^੬ ॥ ਮੋਹ ਰਹੀ ਜਮਨਾ ਖਗ ਐ ਹਰਿ^੭ ਜੱਛ ਸਭੈ
ਅਰਨਾ ਅਰੁ ਗੈਂਡਾ ॥ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਸੁਨਕੈ ਅਰੁ ਮੋਹਿ ਗਏ ਸੁਨਕੈ ਜਨ
ਜੈਂਡਾ^੮ ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਮੁਰਲੀ ਇਹ ਨਾਹਨ ਰਾਗਨ ਪੈਂਡਾ ॥
੧੯੫ ॥ ਆਨਨ ਦੇਖ ਧਰਾ ਹਰਿ ਕੇ ਅਪਨੈ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਲਲਚਾਨੀ ॥
ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਨਯੋ ਇਹ ਕੋ ਤਿਹ ਤੇ ਪ੍ਰਤਮਾ ਅਤ ਤੇ ਅਤਿ ਭਾਨੀ ॥ ਸਯਾਮ
ਕਹੀ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਅਪਨੈ ਮਨ ਮੈ ਫੁਨਿ ਜੋ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਰੰਗਨ ਕੇ ਪਟ
ਲੈ ਤਨ ਪੈ ਜੁ ਮਨੋ ਇਹ ਕੀ ਹੁਇਬੇ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ੧੯੬ ॥ ਗੋਪਬਾਚ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰ ਕਹੀ ਬਿਨਤੀ ਹਰਿ ਪੈ ਇਕ ਤਾਲ ਬਡੋ ਤਿਹ ਪੈ ਫਲ ਹੱਛੇ ॥
ਲਾਇਕ ਹੈ ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕਰੂਆ ਜਹ ਦਾਖ ਦਸੋ ਦਿਸ ਗੁੱਛੇ ॥ ਧੇਨਕ^੯
ਦੈਤ ਬਡੋ ਤਿਹ ਜਾਇ ਕਿਧੋ ਹਨਿ ਲੋਗਨ ਕੋ ਉਨ ਰੱਛੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਮਨੋ ਮਧਰੇ^{੧੦}
ਪ੍ਰਭਾਤ ਤਿਨੈ ਉਠ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈ ਵਹ ਭੱਛੇ ॥ ੧੯੭ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਜਾਇ ਕਹੀ ਤਿਨ ਕੋ ਹਰਿ ਜੀ ਜਹ ਤਾਲ ਵਹੈ ਅਰੁ ਹੈ ਫਲ ਨੀਕੇ ॥ ਬੋਲਿ
ਉਠਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਮੁਸਲੀ ਸੁ ਤੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਨਹਿ ਹੈ ਫੁਨਿ ਫੀਕੇ ॥ ਮਾਰ ਹੈ ਦੈਤ
ਤਹਾ ਚਲਕੈ ਜਿਹ ਤੇ ਸੁਰ ਜਾਹਿ ਨ ਭੈ ਦੁਖ ਜੀ ਕੇ ॥ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਚਲੈ ਤਹ

੧. ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਕਾਮ ਲੁਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ।
੨. ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਈ ਹੈ ।
੩. ਕੰਮੀਆਂ ।
੪. ਸੈ ਅੱਖਾਂ ਕਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਆਈ ਹੈ ਇਹ ਰੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
੫. ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਬਿਛ ਰੂਪ ਵਾਲ ਖੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ।
੬. ਆਕੜ ਕੇ ।
੭. ਸ਼ੇਰ ।
੮. ਦੈਂਤ ।
੯. ਜੜ ਚੇਤਨ ।
੧੦. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਤਾਲ ।

ਕੈ ਮਿਲ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ਸਭੈ ਮੁਰਲੀ ਕੈ ॥ ੧੯੮ ॥ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਤਹਾ ਹਰਿ
ਜੀ ਜੁ ਗਏ ਮਿਲਕੈ ਤਟ ਪੈ ਸਰ ਭਾਰੇ ॥ ਕੈ ਬਲ ਤੇ ਮੁਸਲੀ ਤਨ ਕੈ ਤਰੁ ਤੇ
ਫਰ ਬੁੰਦਨ ਜਯੋ ਧਰ ਡਾਰੇ ॥ ਧੇਨਕ ਕ੍ਰੋਧ ਮਹਾ ਕਰਕੇ ਦੋਉ ਪਾਇ ਹਿਦੇ ਤਿਹ
ਸਾਖ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਗੋਡਨ ਤੇ ਗਹਿ ਫੈਕ ਦਯੋ ਹਰਿ ਜਿਉ ਸਿਰ ਤੇ ਗਹਿ ਕੂਕਰ
ਮਾਰੇ ॥ ੧੯੯ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਈ ਧੁਜਨੀ ਤਿਹ ਕੀ ਪਤਿ ਜਾਨ ਹਤਯੋ ਇਨ ਉਪਰ
ਆਈ ॥ ਗਾਇ ਕੈ ਰੂਪ ਧਰਯੋ ਸਭ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਖੁਰ ਸੋ ਧਰ ਧੂਰ ਉਚਾਈ ॥
ਕਾਨ੍ਹ ਹਲੀ ਬਲਿ ਕੈ ਤਬ ਹੀ ਚਤੁਰੰਗ ਦਸੋ ਦਿਸ ਬੀਚ ਬਗਾਈ ॥ ਲੈ
ਕਿਰਸਾਨ ਮਨੋ ਤੰਗੁਲੀ ਖਲ ਦਾਨਨ ਜਯੋ ਨਭਿ ਬੀਚਿ ਉਡਾਈ ॥ ੨੦੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਧੇਨਕ ਦੈਤ ਬਧਾਹਿ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੈਤ ਹਨਯੋ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਸੁਨ ਦੇਵ ਕਰੈ ਮਿਲਿ ਕਾਨ੍ਹ
ਬਡਾਈ ॥ ਭੱਛ ਸਭੈ ਫਲ ਗ੍ਰਾਹ ਚਲੈ ਗ੍ਰਹ ਧੂਰ ਪਰੀ ਮੁਖ ਪੈ ਛਬ ਛਾਈ ॥
ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਤਿ ਹੀ ਕਬਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥
ਧਾਵਤ ਘੋਰਨ ਕੀ ਪਗ ਕੀ ਰਜ ਛਾਇ ਲਏ ਰਵ ਸੀ ਛਬ ਪਾਈ ॥ ੨੦੧ ॥
ਸੈਨ ਸਨੈ ਹਨਿ ਦੈਤ ਗਯੋ ਗ੍ਰਹ ਗੋਪ ਗਏ ਗੁਪੀਆ ਸਭ ਆਈ ॥ ਮਾਤ
ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਭਈ ਮਨ ਮੈ ਤਿਹ ਕੀ ਜੁ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭਾਤ ਬਡਾਈ ॥ ਚਾਤਰ ਦੂਧ
ਕਰਯੋ ਖਇਬੇ ਕਹੁ ਖਾਇ ਬਹੁ ਤਹ ਦੇਹ ਬਧਾਈ ॥ ਹੋਇ ਬਡੀ ਤੁਮਰੀ
ਚੁਟੀਆ ਇਹ ਤੇ ਫੁਨ ਬਾਤ ਸਭੈ ਮਿਲ ਚਾਈ ॥ ੨੦੨ ॥ ਭੋਜਨ ਕੈ ਟਿਕ ਗੇ
ਹਰਿ ਕੀ ਪਲਕਾ ਪਰ ਔਰ ਕਰੈ ਜੁ ਕਹਾਨੀ ॥ ਰਾਜਾ ਗਯੋ ਤਰਨੋ ਮਗ
ਰੈਨ ਲਹਯੋ ਸੁ ਲਗਯੋ ਵਹ ਪੀਅਨ ਪਾਨੀ ॥ ਰਾਤ ਪਰੀ ਤਬ ਹੀ ਭਰ ਭੈ
ਤਿਨ ਸੈਨ ਸੁਨੀ ਅਪਨੇ ਇਹ ਬਾਨੀ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਯੋ ਤਿਨ ਤਉ ਹਰਿ
ਗਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਇ ਮਿਲਯੋ ਅਪਨੀ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ੨੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਇ
ਗਏ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਫਿਰ ਲੈ ਬਛਰੇ ਬਨ ਗੇ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥ ਸੱਧਿ ਭਏ
ਰਵਿ ਕੇ ਜਮਨਾ ਤਟ ਪਾਇ ਗਏ ਜਿਹ ਥੋ ਸਰ ਭਾਰੀ ॥ ਗੋ ਬਛਰੇ ਅਰੁ ਗੋਪ
ਸਭੈ ਗਿਰ ਗੇ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨ ਡਸੈ ਜਬ ਕਾਰੀ ॥ ਧਾਇ ਕਹਯੋ ਮੁਸਲੀ ਪ੍ਰਭ ਪੈ
ਸਭਸੈਨ ਸਖਾ ਤੁਮਰੀ ਹਰਿਮਾਰੀ ॥ ੨੦੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਿਤਵੀ
ਤਿਨੈ ਜੀਵ ਉਠੇ ਤਤਕਾਲ ॥ ਗਊ ਸਭੈ ਅਰੁ ਸੁਤ ਤਿਨੈ ਅਉ ਫੁਨਿ ਸਭੈ
ਗੁਪਾਲ ॥ ੨੦੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਠ ਪਾਇਨ ਲਾਗੋ ਤਬੈ ਕਰਹਿ ਬਡਾਈ ਸੋਇ ॥
ਜਾਅਦਾਨ ਹਮ ਕੋ ਦਯੋ ਇਹ ਤੇ ਬਡੋ ਨ ਕੋਇ ॥ ੨੦੬ ॥ ਅਬ ਕਾਲੀ ਨਾਗ
ਨਾਥਬੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੋਪ ਜਾਨ ਕੈ ਆਪਨੇ ਕੀਨੋ ਮਨੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ਦੁਸਟ ਨਾਗ
ਸਰ ਮੈ ਬਸੈ ਤਾਕੋ ਲੇਉ ਨਿਕਾਰ ॥ ੨੦੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਉਚ ਕਦੰਮਹਿ ਕੈ ਤਰੁ
ਥੋ ਤਿਹ ਪੈ ਚੜਿ ਕੈ ਹਰਿ ਕ੍ਰੁਦ ਪਰਯੋ ॥ ਤਿਨ ਸੰਕ ਕਰੀ ਮਨ ਮੈਨ ਕਛੁ ਫੁਨ

੧. ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ । ੨. ਸਰਵਨ ਨੇ ਹੇ ਰਾਮ ਬਾਣੀ ਆਖੀ ਤੇ
ਦਸਰਥ ਨੂੰ ਰਾਤ ਪੈ ਗਈ ਭਾਵ ਹਨੇਰਾ ਆ ਗਿਆ । ੩. ਸਰਵਨ ਨੇ
ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਜਾ ਕੇ ਗਾਣੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆ ।

ਧੀਰਜ ਗਾਢ ਧਰਜੇ ਨ ਟਰਜੇ ॥ ਮਨਖੋਂ ਸਤ ਲੋ ਜਲ ਉਚ ਭਯੋ ਨਿਕਸਯੋ ਤਬ
 ਨਾਗ ਬਡੋ ਨ ਡਰਜੇ ॥ ਪਟ ਪੀਤ ਧਰੇ ਤਨ ਪੈ ਨਰ ਦੇਖਿ ਮਹਾ ਬਲਿ ਕੈ ਤਿਨ
 ਜੁੱਧ ਕਰਜੇ ॥ ੨੦੮ ॥ ਬਾਂਧ ਲਯੋ ਹਰਿ ਕੋ ਤਨ ਸੋ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਿਧੋ ਤਿਹ ਕੋ
 ਤਨ ਕਾਟੇ ॥ ਢੀਲੋ ਰਹਜੇ ਹੁਇ ਪੈ ਹਰਿ ਜੀ ਪਿਖ ਯਾਰਨਕੇ ਹੋਯਰੇ ਫੁਨਫਾਟੇ ॥
 ਰੇਵਤ ਆਵਤ ਹੈ ਪਤਨੀ ਬਿਜ ਨੋਕਤ ਮੂੰਡ ਉਖਾਰਤ ਝਾਟੇ ॥ ਆਇ ਹੈ ਮਾਰ
 ਉਸੈ ਨਹੀ ਰੇਵਹੁ ਨੰਦ ਇਹੋ ਕਹਿ ਕੈ ਇਨ ਡਾਟੇ ॥ ੨੦੯ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਕਾਨ
 ਲਪੇਟ ਬਡੋ ਵਹ ਪੰਨਗ ਫੁਕਤ ਹੈ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧਿ ਕੰਸੇ ॥ ਜਿਉ ਧਨ ਪਾਤੁ ਗਏ
 ਧਨ ਤੇ ਅਤਿ ਝੂਰ ਤਲੇ ਤਉ ਸਾਸਨ ਤੈਸੇ ॥ ਬੋਲਤ ਜਿਉ ਧਮਿਆ^੨ ਹਰਿ ਸੈ
 ਸੁਰ^੩ ਕੇ ਮਧਿ ਸ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਵਹ ਐਸੇ ॥ ਭੂ^੪ ਭਰ ਬਾਂਚ ਪਰੇ ਜਲ ਜਿਉ ਤਿਹ ਤੇ
 ਫੁਨਿ ਹੋਤ ਮਹਾ ਧਨ ਜੈਸੇ ॥ ੨੧੦ ॥ ਚੱਕੁਤ ਹੋਇ ਰਹੈ ਬਿਜਬਾਲਕ ਮਾਰ
 ਲਏ ਹਰ ਜੀ ਇਹ ਨਾਗੈ ॥ ਦੱਛਨ^੫ ਤੀਅ ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਕੈ ਇਹ ਮਤਿ ਲਗੈ
 ਦੁਖ ਐ ਸੁਖ ਭਾਗੈ ॥ ਖੋਜਤ ਖੋਜ ਸਭੈ ਬਿਜਕੇ ਜਨ ਕੋ ਤਕ ਦੇਖ ਲਯੋ ਇਹ
 ਆਗੈ ॥ ਸਯਾ ਮਹਿ^੬ ਸਯਾਮ ਬਡੋ ਅਹਿ ਕਾਟਤ ਜਿਉ ਰੁਚਕੈ ਨਰ ਖਾਵਤ ਸਾਗੈ
 ॥ ੨੧੧ ॥ ਰੇਵਨ ਲਾਗ ਜਬੈ ਜਸੁਧਾ ਚੁਪ ਤਾਹਿ ਕਰਾਵਤ ਪੈ ਜੁ ਅਲੀ ਹੈ ।
 ਦੇਤ ਤਿਨਾਵਤ ਐ ਰਬ ਕੀ ਬਬਕਾਸੁ ਹਨੇ ਇਹ ਕਾਨ ਬਲੀ ਹੈ ॥ ਆਇ ਹੈ
 ਮਾਰ ਅਬੈ ਇਹ ਸਾਪਹਿ ਬੋਲਿ ਉਠਿਓ ਇਹ ਭਾਂਤ ਹਲੀ ਹੈ ॥ ਤੋਰ ਡਰੈ ਸਭ
 ਹੀ ਇਹ ਕੇ ਫੁਨਿ ਪੈ ਕਰਨਾਨਿਧ ਜੋਰ ਛਲੀ ਹੈ ॥ ੨੧੨ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥
 ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਜਾਨ ਦੁਖੀ ਅਪਨਯੋ ਜਨ ਕੋ ਅਪਨੋ ਤਨ ਤਾਤੇ ਛਡਾਇ ਲਯੋ ਹੈ ॥
 ਬਕਤੁ ਬਿਲੋਕ ਬਡੋ ਵਹ ਪੰਨਗ ਪੈ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕ੍ਰੋਧ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਫਨ ਕੋ ਸੁ
 ਫਲਾਇ ਉਚਾਇਕੈ ਸਾਮੁਹਿ ਤਾਹਿ ਕੇ ਧਾਇ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਕੂਦ ਕੈ ਕਾਨ ਬਚਾਇ
 ਕੈ ਦਾਵਹਿ ਉਪਰਿ ਮਾਥ ਜੁ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੨੧੩ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਕੂਦਤ ਹੋ ਚੜਿਕੈ
 ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਸੋਨ ਸੰਬੁਹ ਚਲੈ ਸਿਰ ਤਾਤੇ ॥ ਪਾਨ ਲਗੇ ਛੁਟਨੇ ਜਬ ਹੀ
 ਛਿਨ^੭ ਮ ਨ ਗਈ ਉਡਕੈ ਮੁਖਗਾਤੇ ॥ ਤੋ ਹਰਿ ਜੀ ਬਲਿਕੈ ਤਨ ਕੋ ਸਰਤੀਰ
 ਨਿਕਾਸ ਲਯੋ ਬਹੁਭਾਂਤੇ ॥ ਜਾਤਬਡੋ ਸਹਤੀਰ^੮ ਬਹਯੋ ਰਸਰੇ ਬੰਧ ਖੈਚਤ ਹੈ
 ਚਹੂੰ ਘਾਤੇ ॥ ੨੧੪ ॥ ਕਾਲੀ ਨਾਗਕੀ ਤਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਤੋ ਤਿਹ ਕੀ
 ਤਿਰਿਯਾ ਸਭ ਹੀ ਸੁਤ ਅੰਜਲ ਜੋਰ ਕੈ ਯੋ ਘਿਘਿਯਾਵੈ ॥ ਰੱਛ ਕਰੇ ਇਹ ਕੀ
 ਹਰਿ ਜੀ ਤੁਮ ਪੈ ਬਰ ਦਾਨ ਇਹੋ ਹਮ ਪਾਵੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਤ ਵਹੋ ਹਮ
 ਲਿਆਵਤ ਬਿੱਖ ਦਈ ਵਹ ਹੀ ਹਮ ਲਿਆਵੈ ॥ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹਮਰੇ ਪਤਿ ਕੋ ਕਛੁ
 ਬਾਤ ਕਹੈ ਅਰੁ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵੈ ॥ ੨੧੫ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਬਡੋ ਅਹਿ ਕੇ ਰਿਪਕੋ ਕਰਭਾਗਿ
 ਸਰਾਮ ਧਿਆਇ ਛਪੇਥੇ ॥ ਗਰਬੁ ਬਡੋ ਹਮਰੇ ਪਤਿ ਮੈ ਅਬਜਾਨ ਹਮੈ ਹਰਿ
 ਨਾਹਿ ਜਪੇ ਥੇ ॥ ਹੇ ਜਗ ਕੇ ਪਤਿ ਹੋ ਕਰਨਾਨਿਧ ਤੈ ਦਸ ਰਾਵਨ ਸੀਸ ਕਪੇ

੧. ਸੱਤਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਜਿੱਡਾ ਪਾਣੀ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ । ੨. ਅੱਗ
 ਵਿਚ ਖਲਾਂ ਜੀਕੂੰ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ । ੩. ਨਾਸਾਂ । ੪. ਭੁਭਲ, ਤੱਤੀ
 ਸੁਆਹ । ੫. ਸਿਆਣੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ । ੬. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਸੱਪ ।
 ੭. ਸੋਭਾ । ੮. ਸਤੀਰ, ਵੱਡੀ ਗੋਲੀ ।

ਥੇ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਜਨੀ ਨ ਕਛੁ ਪਰਵਾਰ ਸਨੈ ਹਮ ਇਉ ਹੀ ਖਪੇ ਥੇ ॥ ੨੧੬॥
ਕਾਨੁ ਬਾਚ ਕਾਲੀ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਿ ਉਠੈ ਤਬ ਯੋ ਹਰਿ ਜੀਅਬ ਛਾਡਤ
ਹਉ ਤੁਮ ਦਛਨ^੧ ਜੋਯੋ ॥ ਰੰਚਕਨਾਬਸੀਯੋ ਸਰ ਮੈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਤ ਲੈ ਸੰਗ
ਬਾਟਹਿ ਪਇਯੋ ॥ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਐਸੀ ਕਰੋ ਤੁਮਹੂ ਤਿਰੀਆ ਲਈਯੋਅਰ ਨਾਮੁ ਸੁ
ਲਯੋ ॥ ਛੋਡਿ ਦਯੋ ਹਰਿ ਨਾਗ ਬਡੋ ਬਕ ਜਾਇ ਕੇ ਮੱਧ ਬਰੇ ਤਨ ਪੱਯੋ
॥ ੨੧੭ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੋਰ ਬਡੋ ਹਰਿ ਭੇਵਹ ਪੰਨਗ ਪੈ ਅਪਨੇ
ਗਿਹਕੋ ਉਠ ਭਾਗਾ ॥ ਬਾਰੂਕੇ ਮੱਧਿ ਗਯੋ ਪਰ ਕੰ ਜਨ ਸੋਇ ਰਹਯੋ ਸੁਖ ਕੈ
ਨਿਸ ਜਾਗਾ ॥ ਗਰਬ ਗਯੋ ਗਿਰਕੇ ਤਿਹ ਕੋ ਰਨ ਕੈਹਰ ਕੇ ਰਸ ਸੋ ਅਨ
ਰਾਗਾ ॥ ਲੇਟ ਰਹਯੋ ਕਰਕੇ ਉਪਮਾ ਇਹ ਡਾਰ ਚਲੇ ਕਿਰਸਾਨ ਸੁਹਾਗਾ ॥
੨੧੮ ॥ ਸੁੱਧ ਭਈ ਜਬ ਹੀ ਉਹ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਉਠਕੇ ਹਰਿ ਪਾਇਨ ਲਾਗਯੋ ॥
ਪੰਢ ਰਹਯੋ ਬਕਕੇ ਸੁਨ ਮੋ ਪਤਿ ਪਾਇ ਲਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਫੁਨਿ ਜਾਗਯੋ ॥ ਦੀ
ਧਰਮੋਰਸੁ ਨੈਕ ਬਿਖੈ ਤੁਮ ਕਾਨੁ ਕਹੀ ਤਿਹ ਕੋ ਉਠਿ ਭਾਗਯੋ ॥ ਦੇਖ^੨ ਲਤਾ
ਤੁਮ ਕੋ ਨ ਬਧੈ ਮਮ ਬਾਹਨਿ ਮੋ ਰਸ ਮੋ ਅਨਰਾਗਯੋ ॥ ੨੧੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਬਚਿਤ੍ਰਨਾਟਕ ਰੀਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਤਾਰੇ ਕਾਲੀ ਨਾਗਨਿਕਾਰ ਬੋਬਰਨਨੰ ॥

ਅਥ ਦਾਨ ਦੀਬੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਨਾਗ ਬਿਦਾਰ ਕਰਿ ਕੈ ਗਰਝਯੁਜ ਆਇ ਮਿਲਯੋ ਅਪਨੇ ਪਰਵਾਰੈ ॥ ਧਾਇ
ਮਿਲਯੋ ਗਰੇ ਤਾਹਿ ਹਲੀ ਅਰੁ ਮਾਤ ਮਿਲੀ ਤਿਹ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰੈ ॥ ਸਿੰਗ ਧਰੇ
^੩ਹਰਿ ਧੇਨ ਹਜਾਰ ਤਬ ਤਿਹ ਕੇ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਵਾਰੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਮੋਹ
ਬਢਾਇ ਬਹੁ ਪੁੰਨ ਕੈ ਬਾਮਨ ਕੋ ਦੈ ਡਾਰੈ ॥ ੨੨੦ ॥ ਲਾਲ ਮਨੀ ਅਰੁ ਨਾਗ
ਬਡੇ ਨਗ ਦੇਤ ਜਵਾਹਰ ਤੀਛਨ ਘੋਰੇ ॥ ਪੁਹਕਰ ਐਬਿਰਜੇ ਚੁਨ ਕੇ ਜਰ ਬਾਫ
ਦਿਵਾਵਤ ਹੈ ਦਿਜ ਜੋਰੇ ॥ ਮੋਤਨਹਾਰ ਹੀਰੋ ਅਰੁ ਮਾਨਕ ਦੇਵਤ ਹੈ ਭਰ ਪਾਨਨ
ਬੋਰੇ ॥ ^੪ਕੰਚਨ ਰੋਕਨ ਕੇ ਗਹਨੇ ਗੜਿ ਦੇਤ ਕਹੈ ਸੁ ਬਚੇ ਸੁਤ ਮੋਰੇ ॥ ੨੨੧
ਅਥ ਦਵਾਨਲ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਸਭੈ ਬਿਜ ਕੇ ਜਨ ਰੈਨ ਪਰੇ
ਘਰ ਭੀਤਰਿ ਸੋਏ ॥ ਆਗ ਲਗੀ ਸੁਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾ ਮਧਿ ਜਾਗ ਤਬ ਤਿਹ
ਤੇ ਡਰ ਰੋਏ ॥ ਰੰਛ ਕਰੈ ਹਮਰੀ ਹਰਿ ਜੀ ਇਹ ਚਿੰਤ ਬਿਚਾਰ ਤਹਾਂ ਕਹੁ ਹੋਏ ॥
ਦਿਗ ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਮੀਚ ਲਯੋ ਇਤਿਨੈ ਸੁਤ ਉ ਦੁਖ ਬੋਏ ॥ ੨੨੨
॥ ਮੀਚ ਲਏ ਦਿਗ ਜਉ ਸਭ ਹੀ ਨਰ ਪਾਨ ਕਰਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਹਰਿ ਦੈਂਤਉ ॥
ਦੇਖ ਮਿਟਾਇ ਦਯੋ ਪੁਰ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਹਨ ਦਯੋ ਭਉ ॥ ਚਿੰਤ
ਕਛੁ ਨਹਿ ਹੈ ਤਿਹ ਕੋ ਜਿਨ ਕੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਦੂਰ ਕਰੈਖਉ ॥ ਦੂਰ ਕਰੀ ਤਪਤਾ
ਤਿਹ ਕੀ ਜਨੁ ਡਾਰ ਦਯੋ ਜਲ ਕੋ ਛਲ ਕੈ ਰਉ ॥ ੨੨੩ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਆਖੈ

-
੧. ਦੱਖਣ ਦੇ ਪਾਸੇ ਰਮਣਕ ਖੰਡ ਨੂੰ ਜਾਹ । ੨. ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ
ਵਿਚ ਫੇਰ ਤੈਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦਿਤੀ ਹੈ । ੩. ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖਕੇ ।
੪. ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੰਢ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗਏ ਦੇ । ੫. ਮੋਤੀ ਤੇ ਫੀਰੋਜੇ ।
੬. ਸੁਧ ਸੋਨਾ ।

ਮਿਟਵਾਇ ਮਹਾ ਬਪੁ ਕੇ ਬਚਾਇ ਅਤ ਸੁਖ ਮਨ ਪਾਇ ਆਗਿ ਖਾਇ ਗਯੋ
ਸਾਵਰਾ ॥ ਲੋਕਨ ਕੀ ਰੱਛਨ ਕੇ ਕਾਜ ਕਰਨਾ ਕੇ ਨਿਧਿ ਮਹਾਂ ਛਲ ਕਰਿਕੇ
ਬਚਾਇ ਲਯੋ ਗਾਵਰਾ ॥ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਤਿਨ ਕਾਮ ਕਰਯੋ ਦੁਖੁ ਕਰਿ ਤਾਕੇ
ਫੁਨ ਫੇਲ ਰਹਯੋ ਦਸੇ ਦਿਸ ਨਾਵਰਾ ॥ ਦਿਸਟਿ ਬਚਾਇ ਸਾਬ ਦਾਤਨ ਚਬਾਇ
ਸੋਤੋ ਗਯੋ ਹੈ ਪਚਾਇ ਜੈਸੇ ਖੇਲੇ ਸਾਂਗ 'ਬਾਵਰਾ ॥ ੨੨੪ ॥

ਇਤਿ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਦਵਾਨਲ ਤੇ ਬਚੈਬੋ ਬਰਨਨੰ ॥

ਅਥ ਗੋਪਨ ਸੋ ਹੋਲੀ ਖੇਲਬੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਮਾਘ ਬਿਤੀਤਿ ਭਏ ਰੁਤ ਫਾਗੁਨ ਆਇ ਗਈ ਸਭ ਖੇਲਤ ਹੋਰੀ ॥
ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਭਰੂਆ ਮਿਲਿ 'ਜੋਰੀ ॥ ਡਾਰਤ ਹੈ
ਅਲਤਾ ਬਨਿਤਾ ਛਟਕਾ ਸੰਗ ਮਾਰਤ 'ਬੈਸਨ ਥੋਰੀ ॥ ਖੇਲਤ ਸਯਾਮ 'ਧਮਾਰ
ਅਨੂਪ ਮਹਾ ਮਿਲਿ ਸੁੰਦਰਿ ਸਾਂਵਲ ਗੋਰੀ ॥ ੨੨੫ ॥ ਅੰਤ ਬਸੰਤ ਭਏ ਰੁਤ
ਗੁੰਖਮ ਆਇ ਗਈ ਹਰਿ ਖੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਆਵਹੁ ਮਿਕ ਦੁਹੰ ਦਿਸ ਤੇ ਤੁਮ
ਕਾਨੁ ਭਏ 'ਧਨਠੀ ਸੁਖਪਾਯੋ ॥ ਦੈਤ ਪੁਲੰਬ ਬਡੋ ਕਪਟੀ ਤਬ ਬਾਲਕ ਰੂਪ
ਧਰਯੋ ਨ ਜਨਾਯੋ ॥ ਕੰਧ ਚੜਾਇ ਹਲੀ ਕੇ ਉਡਯੋ ਤਿਨ ਮੁਕਨ ਸੋ ਧਰ ਮਾਰ
ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੨੨੬ ॥ ਕੇਸਵ ਰਾਮ ਭਏ ਧਨਠੀ ਮਿਕ ਬਾਲਕ ਏ ਤਬ ਹੀ ਸਭ
ਪਯਾਰੇ ॥ ਦੈਤ ਮਿਕਯੋ ਸੁਤਨੰਦਹਿ ਕੇ ਸੰਗਿ ਖੇਲਿ ਜਿਤਯੋ ਮੁਸਲੀ ਹਰਿ ਹਾਰੇ
॥ 'ਆਵਚੜੇ ਨ ਚੜਿਓ ਸੁ ਕਹਯੋ ਇਨਪੈ ਤਿਹਕੇ 'ਬਪੁ ਕੇ ਪਗਧਾਰੇ ॥ ਮਾਰ
ਗਿਰਾਇ ਦਯੋ ਧਰਨਾ ਪਰ ਬੀਰ ਬਡੋ ਉਨ ਮੁਕਨ ਮਾਰੇ ॥ ੨੨੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਪੁਲੰਬ ਦੈਤ ਬਧਹਿ ॥

ਅਥ ਲੁਕਮੀਚਨ ਖੇਲ ਕਥਨੰ ॥ ਸੁਯਾ ॥

ਮਾਰ ਪੁਲੰਬ ਲਯੋ ਮੁਸਲੀ ਜਬ ਯਾਦ ਕਰੀ ਹਰਿ ਜੀ ਤਬ ਗਾਈ ॥ ਚੂਮਨ
ਲਾਗ ਤਬ ਬਛਰਾ ਮੁਖ ਧੇਨ ਵਹੈ ਉਨਕੀ ਅਰੁ ਮਾਈ ॥ ਹੋਇ ਪੁਸੰਨਯ ਤਬੈ
ਕਰੁਨਾਨਿਧਿ ਤਉ ਲੁਕਮੀਚਨ ਖੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ
ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਨ ਭਾਈ ॥ ੨੨੮ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਗੁਰ
ਆਂਖੈ ਮਾਂਚੈ ਏਕ ਗੁਰ ਹੂੰ ਕੀ ਛੋਰ ਦੇਤ ਤਾਕੇ ਸੋਤੋ ਔਰੇ ਗਹੈ ਧਾਇਕੇ ॥ ਆਂਖੈ
ਮੁੰਦਤ ਹੈ ਤਬ ਉਹੀ ਗੋਪ ਹੂੰ ਕੀ ਫੇਰਿ ਜਾਕੇ ਤਨ ਕੋ ਜੋ ਛੁਐ ਕਰ ਸਾਬ
ਜਾਇ ਕੇ ॥ ਤਹਤੋ ਛਲ ਬਲ ਕੇ ਪਲਾਵੈ ਹਾਥ ਆਵੈ ਨਹੀ ਤਉ ਮਿਟਾਵੈ ਆਖੈ
ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਸੋ ਤੋ ਆਇਕੇ ॥ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਤਾਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨ ਲਖੀ
ਜਾਇ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਖੇਲੈ ਕਾਨੁ ਮਹਾਂ ਸੁਖੁ ਪਾਇਕੇ ॥ ੨੨੯ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਅੰਤ
ਭਏ ਰੁਤ ਗੁੰਖਮ ਕੀ ਰੁਤ ਪਾਵਸ ਆਇ ਗਈ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਕਾਨੁ ਫਿਰੈ ਬਨ

੧. ਬਹੁਰੂਪੀਆ । ੨. ਜੋੜੀ ਦੇ ਆਦਮੀ । ੩. ਛੋਟੀ ਉਮਰ ।
੪. ਲੁਡੀ । ੫. ਮੁਖੀਆ । ੬. ਦੈਂਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ
ਪਰ ਬਲਭਦ੍ਰ ਨ ਚੜ੍ਹਿਆ । ੭. ਤਿਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖੇ ।

ਬੀਬਨ ਮੈ ਸੰਗਿ ਲੈ ਬਛਰੇ ਤਿਨ ਕੀ ਅਰੁ ਮਾਈ ॥ ਬੈਠ ਤਬੈ ਫਿਰ ਮੱਧ ਗੁਫਾ
ਗਿਰ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸਭ ਮਨੁ ਭਾਈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ
ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ੨੩੦ ॥ ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਐ ਗੁਜਰੀ ਲਲਤਾ
ਅਰੁ ਭੈਰਵ ਦੀਪਕ ਗਾਵੈ ॥ ਟੋਡੀ ਐ ਮੇਘ ਮਲਾਰ ਅਲਾਪਤ ਗੋਂਡ ਐ ਸੁੱਧ
ਮਲਾਰ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਜੋਤਸਿਰੀ ਅਰੁ ਮਾਲਸਿਰੀ ਐਉ ਪਰਜ ਸੁਰਾਗ ਸਿਰੀ
ਠਟ ਪਾਵੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਜੀ ਰਿਝ ਕੈ ਮੁਰਲੀ ਸੰਗ ਕੋਟਕ ਰਾਗ ਬਜਾਵੈ ॥
੨੩੧ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਲਲਤ ਧਨਾਸਰੀ ਬਜਾਵੈ ਸੰਗਿ ਬਾਸੁਰੀ ਕਿਦਾਰਾ
ਐਰ ਮਾਲਵਾ ਬਿਹਾਗੜਾ ਐ ਗੁਜਰੀ ॥ ਮਾਰੂ ਐ ਪਰਜ ਐਰ ਕਾਨੜਾ
ਕਲਿਆਨਿ ਸੁਭ ਕੁਕਭ ਬਿਲਾਵਲੁ ਸੁਨੈ ਤੇ ਆਵੈ ਮੂਜਰੀ ॥ ਭੈਰਵ ਪਲਾਸੀ
ਭੀਮ ਦੀਪਕ ਸੁ ਗੋਰੀ ਨਟ ਠਾਂਢੇ ਦਮ ਛਾਇ ਮੈ ਸੁ ਗਾਵੈ ਕਾਨ ਪੂਜਰੀ ॥
ਤਾਤੇ ਗਿਹੁ ਤਯਾਗ ਤਾਕੀ ਸੁਨਿ ਧੁਨਿ ਸੁਨਨ ਮੈ ਮਿਗ ਨੈਨੀ ਫਿਰਤ ਸੁ
ਬਨ ਬਨ ਉਜਰੀ ॥ ੨੩੨ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਸੀਤ ਭਈ ਰੁਤ ਕਾਤਕ ਕੀ ਮੁਨ ਦੇਵੀ
ਚੜ੍ਹੇ ਜਲ ਹੈ ਗਯੋ ਥੋਰੇ ॥ ਕਾਨੁ ਕਨੀਰੇ ਕੇ ਫੂਲ ਧਰੇ ਅਰੁ ਗਾਵਤ ਬੇਨ
ਬਜਾਵਤ ਭਰੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਿਧੋ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਮਨ ਮੱਧਿ ਬਿਚਾਰੁ ਕਬਿਤੁ
ਸੁ ਜੋਰੇ ॥ ਮੈਨ ਉਠਯੋ ਜਗਿ ਕੈ ਤਿਨ ਕੈ ਤਨ ਲੇਤ ਹੈ ਪੇਚ ਮਨੋ ॥ ਅਹਿ ਤੋਰੇ ॥
੨੩੩ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਬੋਲਤ ਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭ ਗਾਰਨ ਪੁੰਨਿ ਕਰਯੋ
ਇਨ ਹੂੰ ਅਤਿ ਮਾਈ ॥ ਜਗਯ ਕਰੈ ਕਿ ਕਰਯੋ ਤਪ ਤੀਰਥ ਗੰਧ ਤੇ ਇਨ
ਕੈ ਸਿਛ ਪਾਈ ॥ ਕੈ^੪ ਕਿਪੜੀ ਸਿਤ ਬਾਨ ਹੁਤੇ ਕਿ ਕਿਧੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਆਪ
ਬਨਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਇਹ ਤੇ ਹਰਿ ਓਠਨ ਸਾਖ ਲਗਾਈ ॥
੨੩੪ ॥ ਸੁਤ ਨੰਦ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਮੁਰਲੀ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਗਨੋ ॥
ਤਿਹ ਕੀ ਧੁਨਿ ਕੇ ਸੁਨਿ ਮੋਹਿ ਰਹੇ ਮੁਨ ਗੀਝਤ ਹੈ ਸੁ ਜਨੋ^੫ ਰੁਕਨੋ ॥ ਤਨ
ਕਾਮ ਭਰੀ ਗੁਪੀਆ ਸਭ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤਨ ਜੁਾਬ ਭਨੋ ॥ ਮੁਖ ਕਾਨੁ
ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਭਯੋ ਇਹ ਨਾਲ^੬ ਗੁਲਾਬ ਚੁਆਤ ਮਨੋ ॥ ੨੩੫ ॥ ਮੋਹਿ
ਰਹੇ ਸੁਨਿ ਕੇ ਧੁਨਿ ਕੇ ਮਿਗ ਮੋਹਿ ਪਸਾਰਗੇ ਖੰਗ ਪੈ ਪੱਖਾ ॥ ਨੀਰ ਬਹੁਜ
ਜਮਨਾ ਉਲਟੇ ਪਿਖਕੈ ਤਿਹ ਕੇ ਨਰ ਖੋਲ ਰੇ ਚੱਖਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਕੇ
ਸੁਨਿਕੈ ਬਛਰਾ ਮੁਖ ਸੋ ਕਛੁ ਨਾ ਚੁਗੈ ਕੱਖਾ ॥ ਛੋਡਿ ਚਲੀ ਪਤਨੀ ਅਪਨੇ
ਪਤ ਤਾਰਕ^੭ ਹੈ ਜਿਮ ਡਾਰਤ ਲੱਖਾ ॥ ੨੩੬ ॥ ਕੋਕਿਲ ਕੀਰ ਕੁਰੰਗਨ ਕੇ
ਹਰਿ ਮੈਨ ਰਹਯੋ ਹੈ ਕੈ ਮਤਵਾਰੋ ॥ ਗੀਝ ਰਹੇ ਸਭ ਹੀ ਪੁਰ ਕੇ ਜਨ ਆਨਨ
ਪੈ ਇਹ ਤੇ ਸਸਿ ਹਾਰੋ ॥ ਐ ਇਹ ਕੀ ਮੁਰਲੀ ਜੁ ਬਜੈ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਰਾਗ
ਸਭੇ ਫੁਨਿ ਵਾਰੋ ॥ ਨਾਰਦ^੮ ਜਾਤ ਬਕੈ ਇਹ ਤੇ ਬੰਸਰੀ ਜੁ ਬਜਾਵਤ ਕਾਨੁਰ

੧. ਅਗਸਤ । ੨. ਸਵੇਰ । ੩. ਟੁਟਾ ਹੋਇਆ ਸੱਪ
ਜੀਕੈ ਭੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵਲ ਖਾਦੀਆਂ ਹਨ । ੪. ਕੈ=
ਕਿਧੋ ਤਿੱਖਿਆਂ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ । ੫. ਜਨੋ ਕਨੋ=ਜੇਹੜਾ
ਕੇਹੜਾ । ੬. ਨਾਲੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਗੁਲਾਬ ਚੌਂਦਾ ਹੈ ।
੭. ਵੈਰਾਗਵਾਨ । ੮. ਰਸਤੇ ਜਾਂਦਾ ਨਾਰਦ ਖੜੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਕਾਰੇ ॥ ੨੩੭ ॥ ਲੋਚਨ ਹੈ ਮਿ੍ਗ ਕੇ ਕਟ ਕੇਹਰਿ ਨਾਕ ਕਿਧੋ ਸੁਕ ਸੋ ਤਿਹ
ਕੋ ਹੈ ॥ ਗੀਵ ਕਪੋਤ ਸੀ ਹੈ ਤਿਹ ਕੀ ਅਧਰਾ ਪੀਅ ਸੇ ਹਰਿ ਮੂਰਤ ਜੋ ਹੈ ॥
ਕੋਕਿਲ ਐ ਪਿਕ ਸੇ ਬਚਨਾਮਿਤ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸੰਦਰ ਸੋਹੈ ॥ ਪੈ ਇਹ
ਤੇ ਲਜ ਕੈ ਅਬ ਬੋਲਤ ਮੂਰਤ ਲੈਨ ਕਰੇ ਖਗ ਰੋਹੈ ॥ ੨੩੮ ॥ ਫੂਲ
ਗੁਲਾਬਨ ਲੇਤ ਹੈ ਤਾਬ^੨ ਸਹਾਬ ਕੋ ਆਬ ਹੈ ਦੇਖ ਖਿਸਾਨੋ ॥ ਪੈ ਕਮਲਾ
ਦਲ ਨਰਗਸ^੧ ਕੋ ਗੁਲ ਲੱਜਤ ਹੈ ਫੁਨਿ ਦੇਖਤ ਤਾਨੋ ॥ ਸਜਾਮ ਕਿਧੋ ਅਪਨੇ
ਮਨ ਮੈ ਬਰਤਾਗਨ ਕੈ ਕਬਿਤਾ ਇਹ ਠਾਨੋ ॥ ਦੇਖਨ ਕੋ ਇਨ ਕੇ ਸਮ ਪੂਰਬ
ਪੱਛਮ ਡੋਲੇ ਲਹੇ ਨਹਿ ਆਨੋ ॥ ੨੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੰਘਰ ਮੈ ਸਭ ਹੀ ਗੁਪਿਆ
ਮਿਲਿ ਪੂਜਤ ਚੰਡ ਪਤੇ ਹਰਿ ਕਾਜੈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਜਮਨਾ ਮਧ ਨਾਵਤ ਦੇਖ
ਤਿਨੈ^੩ ਜਲਜੇ ਮੁਖ ਲਾਜੈ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਿਲਾਵਲ ਮੈ ਜੁਰ^੪ ਬਾਹਨਿ
ਸਜਾਮ ਕਥਾ ਇਹ ਸਾਜੈ ॥ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਬਢਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਪਿਖ ਕੈ ਜਿਹ ਲਾਜ
ਕੋ ਭਾਜਨ^੫ ਭਾਜੈ ॥ ੨੪੦ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਿਲਾਵਲ ਮੈ ਸਭਹੀ ਮਿਲਿ
ਗੋਪਨ ਉੱਜਲ^੬ ਕਾਰੀ ॥ ਕਾਨਰ ਕੋ ਭਰਤਾ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਬਾਂਛਤ ਹੈ ਪਤਲੀ
ਅਰੁ ਭਾਰੀ ॥ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਕੋ ਪਿਖਿ ਜੋਤਿ ਕਲਾ ਸਸਿ ਕੀ
ਫੁਨਿਹਾਰੀ ॥ ਨਾਵਤ ਹੈ ਜਮੁਨਾ ਜਲ ਮੈ ਜਨੁ ਫੂਲ ਰਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਫੁਲਵਾਰੀ ॥
੨੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਵਤ ਹੈ ਗੁਪਿਆ ਜਲ ਮੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਫੁਨ ਹੋਲਨ
ਕੋ ॥ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਤਿਹ ਜਾਇ ਕਿਧੋ ਇਕ ਠੋਲਨ ਕੋ ॥
ਮੁਖਿ ਤੇ ਉਚਰੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਭੈ ਇਤ ਨੋ ਸੁਖਨਾ ਹਰਿ ਘੋਲਨ ਕੋ ॥ ਕਬਿ
ਸਜਾਮ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਿ ਬਨਯੋ ਸਰ ਸੰਦਰ ਕੋ ਲਨ ਕੋ ॥ ੨੪੨ ॥
ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਦੇਵੀ ਜੁਸੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੈ ਅਪਨੇ ਕਰ ਜੋ ਮਿਟੀਆ ਤਿਹ ਥਾਪ
ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਜੁ ਭਵਾਨੀ ॥ ਪਾਇ ਪਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਹਿਤ ਸੇ ਕਰਿ ਕੋਟਿ ਪੁਨਾਮੁ
ਕਹੈ ਇਹ ਬਾਨੀ ॥ ਪੂਜਤ ਹੈ ਇਹ ਤੇ ਹਮ ਤੇ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਵਹੈ ਜੀਅ ਮੈ ਹਮ
ਠਾਨੀ ॥ ਹੈ ਹਮਰੋ ਭਰਤਾ ਹਰਿ ਜੀ ਮੁਖਿ ਸੰਦਰਿ ਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਸਸਿ ਸਾਨੀ ॥
੨੪੩ ॥ ਭਾਲ ਲਗਾਵਤ ਕੇਸਰ ਅੱਛਤ ਚੰਦਨ ਲਾਵਤ ਹੈ ਸਿਤ ਕੈ ॥ ਫੁਨ
ਡਾਰਤ ਫੂਲ ਉਡਾਵਤ ਹੈ ਮਖੀਆ ਤਿਹ ਕੀ ਅਤ ਹੀ ਹਿਤ ਕੈ ॥ ਪਟ ਧੂਪ
ਪਚਾਂਮਿਤ ਦੱਛਨਾ ਪਾਨ ਪ੍ਰਦੱਛਨਾ ਦੇਤ ਮਹਾਂ ਚਿਤਕੈ ॥ ਬਰ ਬੇ ਕਹੁ ਕਾਨੁ
ਉਪਾਵ ਕਰੈ ਸਿਤ ਹੋ ਸੋਊ ਤਾਤ ਕਿਧੋ ਕਿਤਕੈ ॥ ੨੪੩ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਦੇਵੀ
ਜੁ ਸੋ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਦੇਤਨ ਸੰਘਾਰਨੀ ਪਤਿਤ ਲੋਕ ਤਾਰਨੀ ਸੁ ਸੰਕਟ ਨਿਵਾਰਨੀ
ਕਿ ਐਸੀ ਤੂੰ ਸਕਤ ਹੈ ॥ ਬੇਦਨ ਉਧਾਰਨੀ ਸੁਰੇਂਦ੍ਰ ਰਾਜ ਕਾਰਨੀ ਪੈ ਗੌਰ
ਜਾਕੀ ਜਾਗੈ ਜੋਤਿ ਔਰ ਜਾਨਕਤ ਹੈ ॥ ਧੂਅ ਮੈ ਨ ਧਰਾ ਮੈ ਨ ਧਿਆਨ ਧਾਰੀ
ਮੈ ਪੈ ਕਛੂ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਜੋਤਿ ਬੀਚ ਆਨਨਾ ਛਕਤ ਹੈ ॥ ਦਿਨਸ ਦਿਨੇਸ ਮੈ

੧. ਸਾਡੀ ਮੂਰਤੀ ਨ ਲੈ ਲਵੇਇਸ ਲਈ ਪੰਛੀ ਗੁਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ।
 ੨. ਤੇਜ਼ੀ । ੩. ਗੁਲ ਦੁਪਹਿਰੀ ਦਾ ਫੂਲ । ੪. ਕੋਲ ਮੂੰਹ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ੫. ਬਾਂਹ ਦੀ ਕੰਘੀ । ੬. ਲੱਜਿਆ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੱਜ ਗਿਆ ।
 ੭. ਗੌਰੀ । ੮. ਇਕੋ ਥਾਂ । ੯. ਇੰਦਰ ਦਾ ਘਰ ਸੂਰਗ ।

ਦਿਵਾਨੀ ਮੈ ਸੁਰੇਸ ਮੈ ਸੁਪਤ ਮੈ ਸੁਪਤ ਮੈ ਮਹੇਸ ਜੋਤਿ ਤੇਰੀ ਐ ਜਗਤਿ ਹੈ ॥
 ੨੪੫ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤ ਸਭ ਗੋਪੀ ਕਰਿ ਜੋਰਿ ਜੋਰਿ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ
 ਬਿਨਤੀ ਹਮਾਰੀ ਇਹ ਚੰਡਕਾ ॥ ਸੁਰ ਤੈ ਉਬਾਰੇ ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ਚੰਡ
 ਮੁੰਡ ਮੁੰਡ ਡਾਰੇ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਕੀ ਖੰਡਕਾ ॥ ਦੀਜੈ ਮਾਰਜੋ ਦਾਨ ਹੁ ਪੁਤੋਛ ਕਹੋ
 ਮੇਰੀ ਮਾਈ ਪੂਜੈ ਹਮ ਤੁਮੇ ਨਾਹੀ ਪੂਜੈ ਸੁਤ 'ਗੰਡਕਾ ॥ ਹੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਤਾਕੋ
 ਕਹਯੋ ਸੀਘ੍ਰ ਮਾਨ ਦੀਨੋ ਵਹੈ ਬਰ ਦਾਨ ਫੁਨਿ ਰਾਨਨ ਕੀ ਮੰਡਕਾ ॥ ੨੪੬ ॥
 ਦੇਵੀ ਜੀ ਬਾਚ ਗੋਪਨ ਸੋ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਹੁ ਭਰਤਾ ਅਬ ਸੋ ਤੁਮਰੋ ਹਰਿ ਦਾਨ
 ਇਹੈ ਦੁਰਗਾ ਤਿਨ ਦੀਨਾ ॥ ਸੋ ਧੁਨਿ ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਸੁਨ ਕੈ ਤਿਨ ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਨਾਮ
 ਤਬੈ ਉਠ ਕੀਨਾ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾ ਕਬਿ ਨੇ ਅਪਨੈ ਮਨ ਮੈ ਫੁਨਿ
 ਚੀਨਾ ॥ ਹੋ ਇਨ ਕੋ ਮਨੁ ਕਾਨ੍ਹਰ ਮੈ ਐਜੁ ਪੈ ਰਸ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕੇ ਸੰਗਿ ਭੀਨਾ ॥
 ੨੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਇ ਪਗ ਤਿਹ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਭਾਂਤ ਕਰੀ ਬਹੁ ਤਾਹਿ
 ਬਡਾਈ ॥ ਹੋ ਜਗ ਕੀ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਦੁਖ ਹੋ ਸਭ ਤੂੰ ਗਨ ਗੰਧੁਬ ਮਾਈ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ਲਾ ਲ
 ਭਈ ਤਬ ਹੀ ਗੁਪੀਆ ਫੁਨਿ ਬਾਤ ਜਬੈ ਮਨ ਬਾਛਤ ਪਾਈ ॥ ੨੪੮ ॥ ਲੈ
 ਬਰ ਦਾਨ ਸਭੈ ਗੁਪੀਆ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੈ ਮਨ ਡੋਰ ਨ ਆਈ ॥ ਗਾਵਤ
 ਗੀਤ ਸਭੈ ਮਿਲ ਕੈ ਇਕ ਹੁ ਕੈ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਸੁ ਦੇਤ ਬਧਾਈ ॥ ਪਾਤਨ ਸਾਬ
 ਖਰੀ ਤਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਗਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪਾਇ
 ਨਿਸਾਪਤਿ ਕੋਸਰ ਮਧਿਖਰੀ ਕਵੀਆ ਧੁਰਤਾਈ ॥ ੨੪੯ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ
 ਭਏ ਜਮਨਾ ਜਲ ਮੈ ਮਿਲਿ ਧਾਇ ਗਈ ਸਭ ਹੀ ਗੁਪੀਆ ॥ ਮਿਲਿ ਗਾਵਤ
 ਗੀਤ ਚਲੀ ਤਿਹ ਜਾ ਕਰਿ ਆਨੰਦ ਭਾਮਨ ਮੈ ਕੁਪੀਆ ॥ ਤਬ ਹੀ ਫੁਨਿ
 ਕਾਨ੍ਹ ਚਲੇ ਤਿਹਜਾ ਜਮਨਾ ਜਲ ਕੋ ਫੁਨਜਾ ਜੁਪੀਆ ॥ ਸੋਊ ਦੇਖ ਤਬੈ
 ਭਗਵਾਨ ਕਹੈ ਨਹਿ ਬੋਲਹੁ ਰੀ ਕਰਿਹੋ ਚੁਪੀਆ ॥ ੨੫੦ ॥ ਅਬ ਚੀਰ ਹਰਨ
 ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਵਨ ਲਾਗਿ ਜਬੈ ਗੁਪੀਆ ਤਬ ਲੈ ਪਟ ਕਾਨ੍ਹ ਚਰਯੋ
 ਤਰ ਉਪੈ ॥ ਤੋ ਮੁਸਕਯਾਨ ਲਗੀ ਮਧ ਆਪਨ ਕੋਇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜੁਪੈ ॥
 ਚੀਰ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਛਲ ਸੋ ਤੁਮ ਸੋ ਠਗ ਨਾਹਿ ਕਿਧੋ ਕੋਊ ਭੂਪੈ ॥ ਹਾਥਨ ਸਾਬ
 ਸੁ ਸਾਰੀ ਹਰੀ ਦਿਗ ਸਾਬ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਤੁਮ ਰੂਪੈ ॥ ੨੫੧ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਕਾਨ੍ਹ ਸੋ
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹਿਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਗੁਪੀਆ ਇਹ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿਖੇ ਤੁਮ ਬਾਤ
 ਭਲੀ ਹੈ ॥ ਨੰਦ ਕੀ ਓਰ ਪਿਖੇ ਤੁਮ ਹੁ ਦਿਖੇ ਭਾਤ ਕੀ ਓਰਕਿ ਨਾਮ ਹਲੀ ਹੈ
 ॥ ਚੀਰ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਛਲ ਸੋ ਸੁਨਿ ਮਾਰਿ ਡਰੈ ਤੁਹਿ ਕੰਸ ਬਲੀ ਹੈ ॥ ਕੋ ਮਰ ਹੈ
 ਹਮ ਕੋ ਤੁਮਰੋ ਨਿਪ ਤੋਰ ਡਰੈ ਜਿਮ ਕੋਲ ਕਲੀ ਹੈ ॥ ੨੫੨ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ
 ਗੋਪੀ ਸੋ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕਹੀ ਤਿਨ ਕੋ ਇਹ ਬਾਤਨ ਦਯੋ ਪਟ ਹਉ
 ਨਿਕਰਯੋ ਬਿਨ ਤੋਕੋ ॥ ਕਿਉਂ ਜਲ ਬੀਚ ਰਹੀ ਛਪਕੈ ਤਨ ਕਾਹਿ ਕਟਾਵਤ ਹੋ
 ਪਹਿ ਜੋਕੋ ॥ ਨਾਮ ਬਤਾਵਤ ਹੋ ਨਿਪ ਕੋ ਤਿਹ ਕੋ ਫੁਨਿ ਨਾਹਿ ਕਛੂ ਡਰ ਮੋਕੋ ॥
 ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੈ ਤਪਕੀ ਅਗਨੀ ਮਧਿ ਈਧਨ ਜਿਉ ਉਹਿ ਝੋਕੋ ॥ ੨੫੩ ॥

੧. ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ । ੨. ਪਤੀ ਦੇ ।

ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਰੁਖ ਚਰੇ ਹਰਿ ਜੀ ਰਿਝ ਕੈ ਮੁਖ ਤੇ ਜਬ ਬਾਤ ਕਹੀ ਇਹ ਤਾਸੇ ॥
 ਤੋਰਿਸ ਬਾਤ ਕਹੀ ਉਨ ਹੂੰ ਇਹ ਜਾਇ ਕਹੈ ਤੁਹਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾਸੇ ॥ ਜਾਇ ਕਹੈ
 ਇਹ ਕਾਨ ਕਹੀ ਮਨ ਹੈ ਤੁਮਰੇ ਕਹਬੇ ਕਹੁ ਜਾਸੇ ॥ ਜੋ ਸੁਨਿ ਕੋਊ ਕਹੈ ਹਮ
 ਕੇ ਇਹ ਤੋ ਹਮ ਹੂੰ ਸਮਝੈ ਫੁਨ ਵਾਸੇ ॥ ੨੫੪ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਕਾਨ ਬਾਚ ॥ ਦੇਉ
 ਬਿਨਾ ਨਿਕਰੇ ਨਹਿ ਚੀਰ ਕਹਯੋ ਹਸਿ ਕਾਨ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਪਯਾਰੀ ॥ ਸੀਤ ਸਹੈ
 ਜਲ ਮੈ ਤੁਮ ਨਾਹਕਿ ਬਾਹਰਿ ਆਵਹੁ ਗੋਰੀ ਐ ਕਾਰੀ ॥ ਦੇ ਅਪਨੇ ਅਗੂਆ
 ਪਿਛੁਆ ਕਰਿ ਬਾਰ ਤਜੇ ਪਤਲੀ ਅਰੁ ਭਾਰੀ ॥ ਯੋ ਨਹਿ ਦੇਉ ਕਹਯੋ ਹਰਿ
 ਜੀਤ ਸਲੀਮ ਕਰੋ ਕਰਿ ਜੋਰਿ ਹਮਾਰੀ ॥ ੨੨੫ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਫੇਰਿ ਕਹੀ ਹਰਿ
 ਜੀ ਤਿਨ ਸੋ ਰਿਝਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ॥ ਜੋਰਿ ਪੁਨਾਮ ਕਰੋ ਹਮਰੇ
 ਕਰ ਲਾਜ ਕੀ ਕਾਟ ਸਭੈ ਤੁਮ ਬੇਰੀ ॥ ਬਾਰਹੀ ਬਾਰ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਸੈ ਮੁਹਿ
 ਮਾਨਹੁ ਸੀਘੁ ਕਿਧੋ ਇਹ ਹੇਰੀ ॥ ਨਾ ਤਰ ਜਾਇ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਪਹਿ ਸੋਹ ਲਗੈ
 ਫੁਨ ਠਾਕੁਰ ਕੇਰੀ ॥ ੨੫੬ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਕਾਨ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਜਾਇ
 ਕਹੈ ਤਿਨ ਹੀ ਪਹਿ ਤੇ ਹਮ ਬਾਤ ਬਨਾਵਹਿ ਐਸੇ ॥ ਚੀਰ ਹਰੇ ਹਮਰੇ ਹਰਿ ਜੀ
 ਦਈ ਬਾਰ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਕਢੈ ਹਮ ਕੈਸੇ ॥ ਭੇਦ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਜਸੁਧਾ ਪਹਿ ਤੋਹਿ
 ਕਰੈ ਸਰਮਿੰਦਤ ਵੈਸੇ ॥ ਜਿਉ ਨਰ ਕੇ ਗਹਿ ਕੈ ਤਿਰੀਯਾ ਹੂੰ ਸੁਮਾਰਤ ਲਾਤਨ
 ਮੂਕਨ ਜੈਸੇ ॥ ੨੭੫ ॥ ਕਾਨ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਬ ਇਹ ਹਰੀ
 ਕਾਹਿ ਬੰਧਾਵਤ ਮੋਹਿ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜੋ ਨਾਂ ਕਰੈ ਮੋਹਿ ਦੁਹਾਈ ਤੋਹਿ ॥ ੨੫੮
 ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਕਾਹਿ ਖਿਝਾਵਤ ਹੋ ਹਮਕੋ ਅਰੁ ਦੇਤ ਕਹਾ ਜਦੁਰਾਇ
 ਦੁਹਾਈ ॥ ਜਾ ਖਿਧਿ ਕਾਰਨ ਬਾਤ ਬਨਾਵਤ ਸੋ ਬਿਧ ਹੈ ਹਮਹੂੰ ਲਖ ਪਾਈ ॥
 ਭੇਦ ਕਰੋ ਹਮ ਸੋ ਤੁਮ ਨਾਹਕ ਬਾਤ ਇਹੈ ਮਨ ਮੈ ਤੁਹਿ ਆਈ ॥ ਸੋਹ ਲਗੈ ਹਮ
 ਠਾਕੁਰਕੀ ਜੁ ਰਹੈ ਤੁਮਰੀ ਬਿਨੁ ਮਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ੨੫੯ ॥ ਕਾਨ ਬਾਚ ਗੁਪੀਆ
 ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਮਾ ਸੁਨਿ ਹੈ ਤਬ ਕਾ ਕਰਿਹੈ ਹਮਰੇ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਬਿਜਨਾਰੀ ॥
 ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੁਮ ਮੂੜਨ ਕੀ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੁਮ ਹੋ ਸਭ ਬਾਰੀ ॥ ਸੀਖਤ ਹੋਰਸ
 ਰੀਤ ਅਬੈ ਇਹ ਕਾਨ ਕਹੀ ਤੁਮ ਹੋ ਮੁਹਿ ਪਯਾਰੀ ॥ ਖੇਲਨ ਕਾਰਨ ਕੋ ਹਮ ਹੂੰ
 ਜੁ ਹਰੀ ਛਲਕੈ ਤੁਮ ਸੁੰਦਰ ਸਾਰੀ ॥ ੨੬੦ ॥ ਗੋਪੀਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਫੇਰਿ
 ਕਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਗੋਪਿਨ ਬਾਤ ਇਸੀ ਮਨੁ ਏਪਟਦੈਹੋ ॥ ਸੋਹ ਕਰੋ ਮੁਸਲੀਧਰ
 ਕੀ ਜਸੁਧਾ ਨੰਦ ਕੀ ਹਮ ਜੋ ਡਰਕੈਹੋ ॥ ਕਾਨ ਬਿਚਾਰ ਪਿਖੋ ਮਨ ਮੈ ਇਨ
 ਬਾਤਨ ਤੇ ਤੁਮ ਨਾ ਕਿਛੁਪੈਹੋ ॥ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਜਲ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਇਹ ਦੇਹ ਅਸੀਸ
 ਸਭੈ ਤੁਹ ਜੈਹੋ ॥ ੨੬੧ ॥ ਗੋਪੀਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਫੇਰਿਕਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਮਿਲ ਗੋਪਨ
 ਹੋ ਲਗੈ ਹਰਿ ਜੀ ਨਹਿਜੋਰੀ ॥ ਨੈਨਨ ਸਾਥ ਲਗੈ ਸੋਊ ਨੇਹੁ ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ
 ਸਾਵਲ ਗੋਰੀ ॥ ਕਾਨ ਕਹੀ ਹਸਿ ਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਰਸ ਰੀਤ ਕਹੈ ਮਮ
 ਹੋਰੀ ॥ ਆਖਨ ਸਾਥ ਲਗੈ ਟਕਵਾ ਫੁਨ ਹਾਥਨ ਸਾਥ ਲਗੈ ਸੁਭ ਸੋਰੀ ॥
 ੨੬੨ ॥ ਫੇਰ ਕਹੀ ਮੁਖਿ ਤੇ ਗੁਪੀਆ ਹਮਰੇ ਪਟ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਨੰਦ ਲਾਲਾ ॥
 ਫੇਰਿ ਇਸਨਾਨ ਕਰੈ ਨ ਇਹਾਂ ਕਹਿ ਹੈ ਹਮਿ ਲੋਗਨ ਆਛਨ ਬਾਲਾ ॥ ਜੋਰ

੧. ਤੁਛ, ਥੋੜੀਆਂ ਚੁਟਕੀਆਂ।

ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰੋ ਹਮ ਕੋ ਕਰ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਲ ਤੇ ਤਤਕਾਲਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕਹੀ ਹਸਿ ਕੈ
 ਮੁਖਿ ਤੇ ਕਰਹੋ ਨਹੀ ਢੀਲ ਦੇਉ ਪਟਹਾਲਾ ॥ ੨੬੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੰਤ ਸਭਨ
 ਮਿਲ ਇਹ ਕਰਯੋ ਜਲਕੋ ਤਜ ਸਭਨਾਰ ॥ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕੀ ਬਿਨਤੀ ਕਰੋ ਕੀਨੋ ਇਹੈ
 ਬਿਚਾਰ ॥ ੨੬੪ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਦੈ ਅਗੁਆ ਪਿਛੁਆ ਅਪਨੇ ਕਰਪੈ ਸਭ ਹੀ ਜਲ
 ਤਯਾਗ ਖਰੀ ਹੈ ॥ ਕਾਨ੍ਹਕੇ ਪਾਇ ਪਰੀ ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਐ ਬਿਨਤੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤ
 ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਹਮਰੀ 'ਸਰੀਆ ਤੁਮ ਜੋ ਕਰਿ ਕੈ ਛਲ ਸਾਬ ਹਰੀ ਹੈ ॥
 ਜੋ ਕਹਿ ਹੋ ਮਨਿ ਹੈ ਹਮ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸਭ ਸੀਤਹਿ ਸਾਬ ਠਰੀ ਹੈ ॥ ੨੬੫ ॥
 ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕਹੀ ਹਸ ਬਾਤ ਤਿਨੈ ਕਹਿ ਹੈ ਹਮ ਜੋ ਤੁਮ ਸੋ
 ਮਨਹੈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮੁਖਿ ਚੁਮਨ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਚੁਮ ਹੈ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮ ਹੂੰ ਗਨਿਹੈ ॥ ਅਰੁ
 ਤੋਰਨ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਸਭ ਹੀ ਕੁਚਨਾਤਰ ਹਉ ਤੁਮ ਕੈ ਹਨਿਹੈ ॥ ਤਬਹੀ ਪਟ ਦੇਉ
 ਸਭੈ ਤੁਮਰੇ ਇਹ ਝੂਠ ਨਹੀ ਸਤ ਕੈ ਜਨਿਹੈ ॥ ੨੬੬ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਫੇਰਿ ਕਹੀ
 ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ ਜੀ ਸੁਨਿਰੀ ਇਕ ਬਾਤ ਕਹੋ ਸੰਗ ਤੇਰੇ ॥ ਜੋਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰੋ ਕਰਿ
 ਸੋ ਤੁਮ ਕਾਮ ਕਰਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਮੇਰੇ ॥ ਤੈ ਹਮ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੋ ਜਬ ਘਾਤ
 ਬਨੀ ਸੁਭਠਉਰ ਅਕੇਰੇ ॥ ਦਾਨ ਲਹੈ ਜੀਅ ਕੋ ਹਮ ਹੂੰ ਹਸ ਕਾਨ੍ਹ ਕਹੀ ਤੁਮਰੇ
 ਤਨ ਹੇਰੇ ॥ ੨੬੭ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜਬੈ ਗੋਪੀ ਸਭੈ ਦੋਖਯੋ
 ਨੈਨ ਨਚਾਤ ॥ ਹੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਕਹਨੇ ਲਗੀ ਸਭੈ ਸੁਧਾਸੀ ਬਾਤ ॥ ੨੬੮ ॥
 ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਕਾਨ੍ਹ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਹਿਕ੍ਰਮ ਥੋਰੀ ਤੁਮੈ ਤੁਮ ਖੇਲਹੁ ਨਾ
 ਅਪਨੇ ਘਰ ਕਾਹੈ ॥ ਨੰਦ ਸੁਨੈ ਜਸੁਧਾ ਤਪਤੈ ਤਿਹਤੇ ਤੁਮ ਕਾਨ੍ਹ ਭਏ ਹਰਕਾਹੈ
 ॥ ਨੇਹੁ ਲਗੈ ਨਹ ਜੋਰਿ ਭਏ ਤੁਮ ਨੇਹ ਲਗਾਵਤ ਹੋ ਬਰ ਕਾਹੈ ॥ ਲੇਹ ਕਹਾ
 ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇ ਰਸ ਜਾਨਤ ਕਾ ਅਜਹੂੰ ਲਰਕਾਹੈ ॥ ੨੬੯ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕਮਲ
 ਸੇ ਆਨਨ ਕੁਰੰਗਨ ਸੇ ਨੇਤਨ ਸੋ ਤਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਮੈ ਸਾਰੇ ਭਾਵਨ ਸੋ ਭਰੀਆ ॥
 ਰਾਜਤ ਹੈ ਗੁਪੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਭਈ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਚੰਦਮਾ ਚਰ੍ਹੇ ਤੇ ਜਿਉ ਬਿਰਾਜੈ
 ਸੇਤ ਹਰੀਆ ॥ ਰਸਹੀ ਕੀ ਬਾਤੈ ਰਸ ਰੀਤ ਹੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੂੰ ਮੈ ਕਹੈ ਕਬਿ 'ਸਯਾਮ
 ਸਾਬ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂਕੇ ਖਰੀਆ ॥ ਮਦਨ ਕੇ ਹਾਰ ਬਨਾਇਬੇ ਕੇ ਕਾਜ ਮਾਨੋ ਹਿਤ
 ਕੈ ਪਰੋਵਤ ਹੋ ਮੋਤਨ ਕੀ ਲਰੀਆ ॥ ੨੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ
 ਕਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਲਗਾਵਤ ਹੋ ਤਨ ਕੇ ਧਨ ਭਉ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕਉ ਨੇਹੁ ਲਗਾਵਤ
 ਹੋ ਮੁਸਕਾਵਤ ਹੋ ਚਲਿ ਆਵਤ ਸਉ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕਉ ਪਾਗ ਧਰੋ ਤਿਰਛੀ ਅਰੁ
 ਕਾਹੇ ਭਰੋ ਤਿਰਛੀ ਤੁਮ ਗਉ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਰਿਝਾਵਤ ਹੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਆਹਿ
 ਦਿਵਾਵਤ ਹੈ ਹਮ ਸਉਹੈ ॥ ੨੭੧ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਹਰਿ ਕੀ ਜਬ ਸੋਨਨ ਰੀਝ
 ਹਸੀ ਸਭ ਹੀ ਬਿਜਬਾਮੈ ॥ ਠਾਢੀ ਭਈ ਤਰੁਤੀਰ ਤਬੈ ਹਰੁਏ ਹਰੁਏ ਚਲਕੈ
 ਗਜਗਾਮੈ ॥ ਬੇਰ ਬਨੇ ਤਿਨ ਨੇਤਨ ਕੇ ਜਨਮੈ ਨ ਬਨਾਇ ਧਰੇ ਇਹ ਦਾਮੈ ॥

੧. ਸਾੜੀ ।

੨. ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਤਨੇ ਉਚੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਖੋਹਣ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ।

ਸਯਾਮ ਰਸਾਤੁਰ ਪੇਖਤ ਯੋ ਜਿਮ ਟੂਟਤ ਬਾਜ ਛੁਧਾ ਜੁਤ ਤਾਮੈ ॥ ੨੭੨ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਮ ਸੇ ਰੂਪ ਕਲਾਨਿਧ ਸੇ ਮੁਖ ਕੀਰ ਸੇ ਨਾਕ ਕੁਰੰਗ ਸੇ ਨੰਨਨ ॥
 ਕੰਚਨ ਸੇ ਤਨ ਦਾਰਮ ਦਾਂਤ ਕਪੋਤ ਸੇ ਕੰਠ ਸੁ ਕੋਕਲ ਬੰਨਨ ॥ ਕਾਨ੍ ਲਗਯੋ
 ਕਹਨੇ ਤਿਨ ਸੇ ਹਸਿਕੈ ॥ ਬਿ ਸਯਾਮ ਸਹਾਇਕ ਧੰਨਨ ॥ ਮੋਹਿ ਲਯੋ ਸਭ ਹੀ
 ਮਨੁ ਮੇਰੇ ਸੁ ਭਉਹਨ ਚਾਇ ਤੁਮੈ ਸੰਗ ਸੈਨਨ ॥ ੨੭੩ ॥ ਕਾਨ੍ ਬਡੇ ਰਸ ਕੇ
 ਹਿਰੀਆ ਸਬਹੀ ਜਲ ਬੀਚ ਅਚਾਨਕ ਹੇਰੀ ॥ ਸਉਹ ਤੁਮੈ ਜਸੁਧਾ ਕਹੁ ਬਾਤ
 ਕਿਸਾਰਥ ਕੋ ਇਹ ਜਾਹ ਮਘੇਰੀ ॥ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਸਭ ਹੀ ਹਮਰੇ ਪਟ ਹੋਹਿ ਸਭੈ
 ਤੁਮਰੀ ਹਮ ਚੇਰੀ ॥ ਕੈਸੇ ਪੁਨਾਮ ਕਰੈ ਤੁਮ ਕੋ ਅਤਿ ਲਾਜ ਕਰੈ ਹਰਿ ਜੀ ਹਮ
 ਤੇਰੀ ॥ ੨੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਪ ਕਰਯੋ ਹਰਿ ਕੋ ਤੁਮਰੇ ਪਟ ਔ ਤਰ ਪੈ ਚੜਿ
 ਸੀਤ ਸਹਾ ਹੈ ॥ ਜੇ ਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮ ਦੂਢਤ ਦੂਢ ਲਹਾ ਹੈ ॥
 ਜੇਰ ਪੁਨਾਮ ਕਰੋ ਹਮ ਕੋ ਕਰਸਉਹਲਗੈ ਤੁਮ ਮੋਰੀਹਹਾਹੈ ॥ ਕਾਨ੍ ਕਹੀ ਹਸਬਾਤਸੁਨੋ
 ਸਭ ਚਾਰ ਭਈ ਤੁ ਬਿਚਾਰ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ੨੭੫ ॥ ਸੰਕ ਕਰੋ ਹਮ ਤੇ ਨ ਕਛੁ
 ਅਰੁ ਲਾਜ ਕਛੁ ਜੀਅ ਮੈ ਨਹੀ ਕੀਜੈ ॥ ਜੇਰ ਪੁਨਾਮ ਕਰੋ ਹਮ ਕੋ ਕਰ ਦਾਸਨ
 ਕੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਕਾਨ ਕਹੀ ਹਸਕੈ ਤਿਨ ਸੇ ਤੁਮਰੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਦਿਗ
 ਦੇਖਤ ਜੀਜੈ ॥ ਡੇਰਨ ਨਾਹਿ ਕਹੈ ਤੁਮਰੇ ਇਹ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਨ ਛੀਜੈ
 ॥ ੨੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਨ ਜਬ ਪਟਨਾ ਦਏ ਤਬ ਗੋਪੀ ਸਭ ਹਾਰ ॥ ਕਾਨ
 ਕਹੇ ਸੇ ਕੀਜੀਐ ਕੀਨੋ ਇਹਹੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ੨੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇਰ ਪੁਨਾਮ
 ਕਰੋ ਹਰਿ ਕੋ ਕਰ ਆਪਸ ਮੇ ਰਹਿਕੇ ਮੁਸਕਾਨੀ ॥ ਸਿਯਾਮ ਲਗੀ ਕਹਨੇ ਮੁਖ
 ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਗੁਪੀਆ ਮਿਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿਯੋ ਹਮ ਪੈ ਕਰ
 ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੇ ਹਮ ਮਾਨੀ ॥ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ਰਹਿਯੋ ਇਹ ਜਾ ਅਬ ਸੋਊ
 ਭਲੀ ਤੁਮ ਜੇ ਮਨ ਮਾਨੀ ॥ ੨੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਬਨੀ ਬਰਛੀ
 ਭਰਟੇ ਧਨ ਸੇ ਦਿਗ ਸੁੰਦਰ ਤੇਰੇ ॥ ਆਨਨ ਹੈ ਸਸਿ ਸੇ ਅਲਕੈ ਹਰਿ ਮੋਹਿ
 ਰਹੈ ਮਨ ਰੰਚਕ ਹੇਰੇ ॥ ਤਉ ਤੁਮ ਸਾਬ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਜਬ ਕਾਮ ਕਰਾ ਉਪਜੀ
 ਜੀਅ ਮੇਰੇ ॥ ਚੰਬਨ ਦੇਹੁ ਕਹਿਯੋ ਸਭ ਹੀ ਮੁਖ ਸੌਹ ਹਮੇ ਰਹਿ ਹੈ ਨਹਿ ਡੇਰੇ ॥
 ੨੭੯ ॥ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਭੈ ਗੁਪੀਆ ਮਿਲ ਮਾਨ ਲਈ ਜੋਊ ਕਾਨ ਕਹੀ ਹੈ ॥
 ਜੇਰ ਹੁਲਾਸ ਬਢਿਯੋ ਜੀਅ ਮੈ ਗਿਨਤੀ ਸਰਤਾ ਮਗ ਨੇਹ ਬਹੀ ਹੈ ॥ ਸੰਕ
 ਛੁਟੀ ਦੁਹੂੰ ਕੇ ਮਨ ਤੇ ਹਸਕੇ ਹਰਿ ਤੇ ਇਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਹਮਰੀ
 ਤੁਮਹੂੰ ਹਮ ਕੋ ਨਿਧ ਆਨੰਦ ਆਜ ਲਹੀ ਹੈ ॥ ੨੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇ ਫਿਰ
 ਬਾਤ ਕਹੀ ਉਨਹੂੰ ਸੁਨ ਰੀ ਹਰਿ ਜੂ ਪਿਖ ਬਾਤ ਕਹੀ ॥ ਸੁਨ ਜੇਰ ਹੁਲਾਸ
 ਬਢਿਯੋ ਜੀਅ ਮੈ ਗਿਨਤੀ ਸਰਤਾ ਮਗ ਨੇਹ ਬਹੀ ॥ ਅਬ ਸੰਕ ਛੁਟੀ ਇਨ ਕੇ
 ਮਨ ਕੀ ਤਬ ਹੀ ਹਸਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ॥ ਅਬ ਸੰਤ ਭਯੋ ਹਮ ਕੋ ਦੁਰਗਾ
 ਬਰ ਮਾਤ ਸਦਾ ਇਹ ਸੰਤ ਸਹੀ ॥ ੨੮੧ ॥ ਕਾਨ ਤਬੈ ਕਰ ਕੇਲ ਤਿਨੋ ਸੰਗ
 ਪੈ ਪਟ ਦੇ ਕਰ ਛੋਰ ਦਈ ਹੈ ॥ ਹੋਇ ਇਕੱਤੁ ਤਬੈ ਗੁਪੀਆ ਸਭ ਚੰਡਿ
 ਸਰਾਹਤ ਧਾਮ ਗਈ ਹੈ ॥ ਆਨੰਦ ਅਤਿਸੇ ਬਢਿਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਜੀਅ ਸੇ ਉਪਮਾ
 ਕਵਿ ਚੀਨ ਲਈ ਹੈ ॥ ਜਿਉ ਅਤਿ ਮੇਘ ਪਰੈ ਧਰ ਪੈ ਧਰ ਜਿਯੋ ਸਬਜੀ ਸਭ

ਰੰਗ ਭਈ ਹੈ ॥ ੨੮੨ ॥ ਗੋਪੀ ਵਾਚ ਦੇਵੀ ਜੂ ਸੈ ॥ ਅਭਿਲ ॥ ਧੰਨ ਚੰਡਕਾ
 ਮਾਤ ਹਮੈ ਬਰ ਇਹ ਦਯੋ ॥ ਧੰਨ ਦਿਓਸ ਹੇ ਆਜ ਕਾਨ ਹਮ ਮਿਤ ਭਯੋ ॥
 ਦੁਰਗਾ ਅਬ ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਹਮ ਪਰ ਕੀਜੀਐ ॥ ਹੇ ਕਾਨਰ ਕੋ ਬਹੁ ਦਿਵਸ
 ਸੁ ਦੇਖਨ ਦੀਜੀਐ ॥ ੨੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੰਡਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮ ਪੈ ਕਰੀਐ ਹਮਰੋ
 ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੋਇ ਕਨੱਯਾ ॥ ਪਾਇ ਪਰੈਂ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮਰੈ ਹਮ ਕਾਨ ਮਿਲੈ
 ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਭੱਯਾ ॥ ਯਹੀ ਤੇ ਦੋਤ ਸੰਘਾਰਨ ਨਾਮ ਕਿਧੋ ਤੁਮਰੋ ਸਭ ਹੀ ਜੁਗ
 ਗੱਯਾ ॥ ਤੇ ਹਮ ਪਾਇ ਪਰੀ ਤੁਮਰੇ ਜਬ ਹੀ ਤੁਮ ਤੇ ਇਹ ਪੈ ਬਰ ਪੱਯਾ ॥
 ੨੮੪ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਦੈਤਨ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤ ਸਾਧ ਸੇਵਕ ਕੀ ਬਰਤਾ ਤੂੰ ਕਹੈ ਕਵਿ
 ਸਮਾਮ ਆਦਿ ਅੰਤ ਹੂੰ ਕੀ ਕਰਤਾ ॥ ਦੀਜੈ ਬਰ ਦਾਨ ਮੋਹਿ ਕਰਤ ਬਿਨੰਤੀ
 ਤੋਹਿ ਕਾਨ ਬਰ ਦੀਜੈ ਦੇਖ ਦਾਰਦ ਕੀ ਹਰਤਾ ॥ ਤੂੰਹੀ ਪਾਰਬਤੀ ਅਸ੍ਰੁਭੁਜੀ
 ਤੁਹੀ ਦੇਵੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਰੂਪ ਛੁਯਾ ਤੁਹੀ ਪੇਟ ਹੂੰ ਕੀ ਭਰਤਾ ॥ ਤੁਹੀ ਰੂਪ ਲਾਲ
 ਤੁਹੀ ਸੇਤ ਰੂਪ ਪੀਤ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਰੂਪ ਧਰਾ ਕੋ ਹੈ ਤੁਹੀ ਆਪ ਕਰਤਾ ॥ ੨੮੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਹਨ ਸਿੰਘ ਭੁਜਾ ਅਸਟਾ ਜਿਹ ਚੱਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਕਰ ਮੈ ॥
 ਬਰਛੀ ਸਰ ਢਾਲ ਕਮਾਨ ਨਿਖੰਗ ਧਰੇ ਕਟ ਜੋ ਬਰ ਹੈ ਬਰ ਮੈ ॥ ਗੁਪੀਆ
 ਸਭ ਸੇਵ ਕਰੈਂ ਤਿਹ ਕੀ ਚਿਤ ਦੈ ਤਿਹ ਮੈ ਹਿਤ ਕੈ ਹਰਿ ਮੈ ॥ ਪੁਨ ਅੱਛਤ
 ਧੂਪ ਚਾਂਮ੍ਰਤ ਦੀਪ ਜਗਾਵਤ ਹਾਰ ਡਰੈ ਗਰ ਮੈ ॥ ੨੮੬ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਤੋਹੀ ਕੋ
 ਸੁਨੇਹੈ ਜਾਪ ਤੇਰੇ ਹੀ ਜਪੈ ਹੋ ਧਿਆਨ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਰੈ ਹੈ ਨ ਜਪੈਹੈਂ ਕਾਹੂੰ ਆਨ
 ਕੋ ॥ ਤੇਰੇ ਗੁਨ ਗੈਹੈਂ ਹਮ ਤੇਰੇ ਹੀ ਕਹੈਹੈਂ ਫੂਲ ਤੋਹੀ ਪੈ ਡਰੈਹੈਂ ਸਭ ਰਾਖੇ ਤੇਰੇ
 ਮਾਨ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਬਰ ਦੀਨੇ ਹਮੈ ਹੁਕੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਾਛੈ ਤੈਸੇ ਬਰ ਦੀਜੈ ਹਮੈ ਕਾਨ
 ਸੁਰ ਗਿਆਨ ਕੋ ॥ ਦੀਜੀਐ ਬਿਭੂਤੀ ਕੈ ਬਾਨਸਪਤੀ ਦੀਜੈ ਧਿਨੋ ਮਾਲਾ
 ਦੀਜੈ ਮੋਤਿਨ ਕੈ ਮੁੰਦਾ ਦੀਜੈ ਕਾਨ ਕੋ ॥ ੨੮੭ ॥ ਦੇਵੀ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਤੇ ਹਸ ਬਾਤ ਕਹੀ ਦੁਰਗਾ ਹਮ ਤੇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਰਿ ਕੋ ਬਰ ਦੇਹੈਂ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸਿੰਨ
 ਸਭੇ ਮਨ ਮੈ ਤੁਮ ਸੱਤ ਕਹਿਯੋ ਨਹੀ ਝੂਠ ਕਹੈਹੈਂ ॥ ਕਾਨਹਿ ਕੋ ਸੁਖ ਹੋ ਤੁਮ ਕੋ
 ਹਮ ਸੋ ਸੁਖ ਸੋ ਅਖੀਆਂ ਭਰੈ ਲੈਹੈਂ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਯੋ ਸਭ ਹੀ ਤੁਮ ਡੇਰਨ ਕਾਲ
 ਵਹੈ ਬਰ ਕੋ ਤੁਮ ਪੈਹੈਂ ॥ ੨੮੮ ॥ ਕਵਿਯੋਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਸਬ
 ਬਿਜ ਬਧੁ ਤਿਹ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ॥ ਪਰ ਪਾਇਨ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਚਲੀ ਗ੍ਰਹਿਨ
 ਕੋ ਧਾਇ ॥ ੨੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪਸ ਮੈ ਕਰ ਜੋਰ ਸਭੈ ਗੁਪੀਆਂ ਚਲ ਧਾਮ
 ਗਈ ਹਰਿਖਾਨੀ ॥ ਗੀਝ ਦਯੋ ਹਮ ਕੋ ਦੁਰਗਾ ਬਰ ਸਮਾਨ ਚਲੀ ਕਹਤੀ
 ਇਹ ਬਾਨੀ ॥ ਆਨੰਦ ਮੱਤ ਭਰੀ ਮਦ ਸੋ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਧਾਮਨ ਕੋ ਨਿਜ ਕਾਨੀ ॥
 ਦਾਨ ਦਯੋ ਦਿਜ ਹੂੰ ਬਹੁਤਿਯੋ ਮਨਇੱਛਤ ਹੋ ਹਰਿ ਹੋ ਹਮ ਜਾਨੀ ॥ ੨੯੦ ॥
 ਸਮੈ ਭਲੈ ਇਕ ਘਾਤ ਸਿਉ ਹੂੰ ਇਕੱਤੁ ਸਬ ਬਾਲ ॥ ਅੰਗ ਸਭੈ ਗਨਨੈ ਲਗੀ
 ਕਰਕੈ ਬਾਤ ਰਸਾਲ ॥ ੨੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਊ ਕਹੈ ਹਰਿ ਕੋ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ

੧. ਬਿਭੂਤੀ ਦਿਓ ਤਾਂ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਦਿਓ, ਜੇ ਬਣ ਵਿਚ
 ਵੱਸਣਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਦਾ ਦਿਓ । ੨. ਮਾਤਾ ਦੇਵੀ ਕਹਿੰਦੀ
 ਹੈ ਅੱਖੀਆਂ ਭਰ ਲਵਾਂਗੀ ।

ਕੋਊ ਕਹੈ ਸੁਭ ਨਾਕ ਬਨਿਯੋ ਹੈ ॥ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕਟਿ ਕੇਹਰਿ ਸੀ ਤਨ ਕੰਚਨ
ਸੋ ਰਿਝ ਕਾਹੁ ਗਨਿਯੋ ਹੈ ॥ ਨੈਨ ਕੁਰੰਗ ਸੇ ਕੋਊ ਗਨੈ ਜਸ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ
ਕਵਿ ਸਿਆਮ ਭਨਿਯੋ ਹੈ ॥ ਲੋਗਨ ਮੈ ਜਿਮ ਜੀਵ ਬਨਿਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਤਨ ਮੈ
ਤਿਮ ਕਾਨ ਮਨਿਯੋ ਹੈ ॥ ੨੯੨ ॥ ਕਾਨ ਕੋ ਪੇਖ ਕਲਾ ਨਿਧਿ ਸੋ ਮੁਖ ਗੀਝ
ਰਹੀ ਸਭ ਹੀ ਬਿਜ ਬਾਰਾ ॥ ਮੋਹ ਰਹੇ ਭਗਵਾਨ ਉਤੇ ਇਨਹੂੰ ਦੁਰਗਾ ਬਰ
ਚੇਟਕ ਡਾਰਾ ॥ ਕਾਨਿ ਟਿਕੈ ਗਿਹ ਔਰ ਬਿਖੈ ਤਿਹ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਜਸ ਸਯਾਮ
ਉਚਾਰਾ ॥ ਜੀਵ ਇਕੱਤੁ ਰਹੈ ਤਿਨਕੋ ਇਮ ਟੂਟ ਗਏ ਜਿਉ ਸਿਨਾਲਾ ਕੀ
ਤਾਰਾ ॥ ੨੯੩ ॥ ਨੇਹੁ ਲਗਿਯੋ ਤਿਨਕੋ ਹਰਿ ਸੋ ਅਰੁ ਨੇਹੁ ਲਗਯੋ ਹਰਿ ਕੋ
ਇਨ ਨਾਰੇ ॥ ਚੈਨ ਪਰੈ ਦੁਹ ਕੋ ਨਹਿ ਦੈ ਪਲ ਨਾਵਨ ਜਾਵਤ ਹੇਤ ਸਵਾਰੇ ॥
ਸਯਾਮ ਭਏ ਭਗਵਾਨ ਇਨੇ ਬਸ ਦੰਤਨ ਕੇ ਜਿਹ ਤੇ ਦਲ ਹਾਰੇ ॥ ਖੇਲ
ਦਿਖਾਵਤ ਹੋ ਜਗ ਕੋ ਦਿਨ ਬੋਰਨ ਮੈ ਅਬ ਕੰਸ ਪਛਾਰੇ ॥ ੨੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਉਤ ਜਾਗਤ ਸਯਾਮ ਇਤੈ ਗੁਪੀਆਂ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਿਤ ਕੋ ਸੰਗ
ਤਾਕੇ ॥ ਗੀਝ ਰਹੀ ਤਿਹ ਪੈ ਸਭੀ ਪਿਖ ਨੈਨਨ ਸੋ ਫੁਨ ਕਾਨਰ ਬਾਕੇ ॥ ਪ੍ਰਮ
ਛਕੀਨ ਪਰੈ ਇਨ ਕੋ ਕਲਿ ਕਾਮ ਬਢਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਤਨ ਵਾਕੇ ॥ ਖੇਲਹਿ
ਪ੍ਰਾਤਹਿ ਕਾਲ ਭਏ ਹਮ ਨਾਹਿ ਲਖੈ ਹਮ ਕੋ ਜਨ ਗਾਕੇ ॥ ੨੯੫ ॥ ਪ੍ਰਾਤ
ਭਯੋ ਚੁਹਲਾਤ ਚਿਰੀ ਜਲ ਜਾਤ ਖਿਰੇ ਬਨ ਗਾਇ ਛਿਰਾਨੀ ॥ ਗੋਪ ਜਗੀ
ਪਤਿ ਗੋਪ ਜਗਯੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਜਗੀ ਅਰੁ ਗੋਪਨ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾਗ ਉਠੇ
ਤਬ ਹੀ ਕਰਨਾਨਿਧਿ ਜਾਗ ਉਠਿਯੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਮਾਨੀ ॥ ਗੋਪ ਗਏ ਉਤ
ਨ੍ਰਾਤ ਭਏ ਇਹ ਕਾਨ ਚਲੇ ਗੁਪੀਆ ਨਿਜ ਕਾਨੀ ॥ ੨੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਤ
ਕਹੈ ਰਸ ਕੀ ਹਸਕੈ ਨਹਿ ਔਰ ਕਥਾ ਰਸ ਕੀ ਕੋਊ ਭਾਖੈ ॥ ਚੰਚਲ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ
ਕੇ ਅਪਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ਮੋਹਿ ਤਿਨੇ ਬਤੀਆਂ ਇਹ ਆਖੈ ॥ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨਤ ਹੋ
ਰਸ ਕੀ ਰਸ ਜਾਨਤ ਸੋ ਨਰ ਜੋ ਰਸ ਗਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪੜੈ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੜੈ
ਰਸ ਗੀਤਿਨਿਚੀਤ ਸੁਨੋ ਸੋਈ ਢਾਖੈ ॥ ੨੯੭ ॥ ਗੋਪੀ ਵਾਚੁ ਕਾਨ ਸੋ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੀਤ ਕਹੈ ਰਸ ਗੀਤ ਸਬੈ ਹਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਈ ਸੁਨਬੇ ਬਤੀਯਾਂ ਕੀ ॥
ਔਰ ਭਈ ਤੁਹਿ ਦੇਖਨ ਕੀ ਤੁਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਈ ਹਮਰੀ ਛਤੀਯਾਂ ਕੀ ॥ ਗੀਝ ਲਗੀ
ਕਹਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਹਸ ਸੁੰਦਰ ਬਾਤ ਇਸੀ ਗਤੀਯਾਂ ਕੀ ॥ ਨੇਹੁ ਲਗਿਯੋ ਹਰਿ ਸੋ
ਭਈ ਮੋਛਨ ਹੇਤ ਇਤੀ ਗਤਿ ਹੈ ਸੁ ਤੀਯਾ ਕੀ ॥ ੨੯੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਚੀਰ ਹਰਨ ਧਿਆਇ ॥

ਅਬ ਬਿੱਪਨ ਗਿਹ ਗੋਪ ਪਠੇਬੋ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਕੈ ਕ੍ਰੀੜਾ ਇਨ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ
ਕੈ ਜਮਨਾ ਇਸਨਾਨ ॥ ਬਹੁਰ ਸਿਆਮ ਬਨ ਕੋ ਗਏ ਗਊ ਸੁ ਤਿਨਨ
ਚਰਾਨ ॥ ੨੯੯ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਰਾਹਤ ਤਰਨ ਕੋ ਬਨ ਮੈ ਆਗੇ

੧. ਜਿਕੁਣ ਕੋਲ ਦੀ ਨਾਲੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਤਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ
ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ੨. ਪੀਂਦਾ ਹੈ । ੩. ਘੋਖੇ । ੪. ਗਤੀਆਂ
ਦੀ ਤਰਾਂ ।

ਗਏ ॥ ਸੰਗ ਗ੍ਰਾਹ ਜੇਤੇ ਹੁਤੇ ਤੇ ਸਭ ਭੂਖ ਭਏ ॥ ੩੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੱਤੁ
 ਭਲੇ ਇਨ ਕੇ ਸੁਭ ਫੂਲ ਭਲੇ ਫਲ ਹੈਂ ਸੁਭ ਸੋਭ ਸੁਹਾਈ ॥ ਭੂਖ ਲਗੇ ਘਰ ਕੇ
 ਉਮਰੇ ਪੈ ਬਿਰਾਜਨ ਕੇ ਸੁਖਦਾ ਪਰਛਾਈ ॥ ਕਾਨ ਤਰ ਤਿਹ ਕੇ ਮੁਰਲੀ
 ਗਹਿਕੇ ਕਰ ਮੋ ਮੁਖ ਸਾਬ ਬਜਾਈ ॥ ਠਾਢ ਰਹਿਯੋ ਸੁਨ ਪੇਨ ਘਰੀ ਇਕ
 ਥਕਤ ਰਹੀ ਜਮਨਾ ਉਰਝਾਈ ॥ ੩੦੧ ॥ ਮਾਲਸਿਰੀ ਅਰੁ ਜਤਸਿਰੀ ਸੁਭ ਸਾਰੰਗ
 ਬਾਜਤ ਹੈ ਅਰੁ ਗੋਰੀ ॥ ਸੋਰਠ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਮੀਠੀ ਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ
 ਨਹਿ ਕੋਰੀ ॥ ਕਾਨ ਬਜਾਵਤ ਹ ਮੁਰਲੀ ਸੁਨ ਹੋਤ ਸੁਰੀ ਅਸੁਰੀ ਸਭ ਬੋਰੀ ॥
 ਆਇ ਗਈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੁਨ ਪ ਤਰਨੀ ਹਰਨੀ ਜਿਮ ਦੋਰੀ ॥ ੩੦੨ ॥
 ਜੋਰ ਪੁਨਾਮ ਕਰਿਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਕਰ ਨਾਥ ਸੁਨੋ ਹਮ ਭੂਖ ਲਗੀ ਹੈ ॥ ਦੂਰ ਰਹੇ
 ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੇ ਘਰ ਖੇਲਨ ਕੀ ਸਭ ਸੁਧ ਭਗੀ ਹੈ ॥ ਡੋਲਤ ਸੰਗ ਲਗ ਤੁਮਰੇ
 ਹਮ ਕਾਨ ਤਬ ਸੁਨ ਬਾਤ ਪਗੀ ਹੈ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਯੋ ਮਥਰਾ ਗਿਹੁ ਬਿੱਪਨ ਸੱਤ
 ਕਹਿਯੋ ਨਹਿ ਬਾਤ ਠਗੀ ਹੈ ॥ ੩੦੩ ॥ ਕਾਨ ਵਾਚੁ ॥ ਫੇਰ ਕਹੀ ਹਰਿ ਜੀ
 ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੰਸ ਪੁਰੀ ਇਹ ਹੈ ਤਿਹ ਜੱਯੋ ॥ ਜੰਗਾਜ ਕੇ ਮੰਡਲ ਬਿੱਪਨ ਕੇ
 ਗਿਹੁ ਪੂਛਤ ਪੂਛਤ ਢੂੰਢ ਸੁ ਲੱਯੋ ॥ ਅੰਜਲ ਜੋਰ ਸਭੇ ਪਰ ਪਾਇਨ ਤੇ ਫਿਰ ਕੇ
 ਬਿਨਤੀ ਇਹ ਕੱਯੋ ॥ ਖਾਨ ਕੇ ਕਾਰਨ ਭੋਜਨ ਮਾਂਗਤ ਕਾਨ ਛੁਧਾਤਰ ਹੇ
 ਸੁਨ ਲੱਯੋ ॥ ੩੦੪ ॥ ਮਾਨ ਲਈ ਜੋਊ ਕਾਨ ਕਹੀ ਪਰ ਪਾਇਨ ਸੀਸ
 ਨਿਵਾਇ ਚਲੇ ॥ ਚਲਕੇ ਪੁਰ ਕੰਸ ਬਿਖੇ ਜੁ ਗਏ ਗਿਹੁ ਬਿੱਪਨ ਕੇ ਸਭ ਯੋਪ
 ਭਲੇ ॥ ਕਰ ਕੋਟਿ ਪੁਨਾਮ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਫੁਨ ਭੋਜਨ ਮਾਂਗਤ ਕਾਨ ਖਲੇ ॥
 ਅਬ ਦੇਖਹੁ ਚਾਤੁਰਤਾ ਇਨ ਕੀ ਧਰ ਬਾਲਕ ਮੂਰਤਿ ਬਿੱਪੁ ਛਲੇ ॥ ੩੦੫ ॥
 ਬਿੱਪਨ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਦਿਜ ਬੋਲ ਉਠੇ ਹਮ ਤੇ ਤੁਮ ਭੋਜਨ
 ਮਾਂਗਨ ਆਏ ॥ ਕਾਨ ਵਡੇ ਸਠ ਐ ਮੁਸਲੀ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮ ਹੂੰ ਸਠ ਸੇ ਲਖ
 ਪਾਏ ॥ ਪੇਟ ਭਰੈਂ ਅਪਨੇ ਤਬ ਹੀ ਜਬ ਆਨਤ ਤੰਦੁਲ ਮਾਂਗ ਪਰਾਏ ॥ ਏਤੇ
 ਮੈ ਖਾਨ ਕੇ ਮਾਂਗਤ ਹੈ ਇਹ ਯੈਂ ਕਹਿਕੇ ਅਤਿ ਬਿੱਪ ਰਿਸਾਏ ॥ ੩੦੬ ॥
 ਬਿੱਪਨ ਭੋਜਨ ਜੋ ਨ ਦਯੋ ਤਬ ਹੀ ਗਿਹੁ ਗੋਪ ਚਲੇ ਸੁ ਖਿਸਾਨੇ ॥ ਕੰਸ ਪੁਰੀ
 ਤਜਕੇ ਗਿਹੁ ਬਿੱਪਨ ਨਾਖ ਚਲੇ ਜਮਨਾ ਨਿਜ ਕਾਨੇ ॥ ਬੋਲ ਉਠਯੋ ਮੁਸਲੀ
 ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਸੰਗ ਅੰਨਯ ਬਿਨਾ ਜਬ ਆਵਤ ਜਾਨੇ ॥ ਦੇਖਹੁ ਲੈਨ ਕੇ ਆਵਤ ਬੇ
 ਦਿਜ ਦੇਨ ਕੀ ਬੇਰ ਕੇ ਦੂਰ ਪਰਾਨੇ ॥ ੩੦੭ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਡੇ ਹੈਂ ਕੁਮਤੀ
 ਐ ਕੁਜਤੀ ਕੂਰ ਕਾਇਰ ਹੈਂ ਬਡੇ ਹੈਂ ਕਪੂਤ ਐ ਕੁਜਾਤ ਬਡੇ ਜਗ ਮੈ ॥ ਬਡੇ
 ਚੋਰ ਚੂਰ ਹੇ ਚਪਾਤੀ ਲੀਏ ਤਜੇ ਪੁਨ ਕਰੇਂ ਅਤਿ ਜਾਰੀ ਬਟਪਾਰੀ ਐਰ ਮਗ
 ਮੈ ॥ ਬੰਠੇ ਹੈ ਅਜਾਨ ਮਾਨੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈਂ ਸਿਆਨੇ ਕਛੁ ਜਾਨੇ ਨ ਗਿਆਨ
 ਸਉ ਕੁਰੰਗ ਬਾਂਧੇ ਪਗ ਮੈ ॥ ਵਡੇ ਹੈ ਕੂਛੈਲ ਪੈ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਛੈਲ ਐਸੇ ਫਿਰਤ
 ਨਗਰ ਜੇਸੇ ਫਿਰੇ ਢੋਰੇ ਬਗ ਮੈ ॥ ੩੦੮ ॥ ਮੁਸਲੀ ਵਾਚੁ ਕਾਨ ਸੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਆਇਸ ਹੋਇ ਤਉ ਖੈਂਚ ਹਲਾ ਸੰਗ ਮੁਸਲ ਸੇ ਮਥਰਾ ਸਭ ਫਾਟੇ ॥ ਬਿੱਪਨ
 ਜਾਇ ਕਹ ਪਕਰੇਂ ਕਹੋ ਮਾਰ ਡਰੇਂ ਕਹੋ ਰੰਚਕ ਡਾਟੇ ॥ ਐਰ ਕਹੋ ਤੇ ਉਖਾਰ

੧. ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ ।

ਪੁਰੀ ਬਲ ਕੇ ਅਪਨੇ ਜਮਨਾ ਮਹਿ ਸਾਟੇਂ ॥ ਸੰਕਤ ਹੋਂ ਤੁਮ ਤੇ ਜਦੁਰਾਇ
ਨਹ ਉ ਇਕਲੋ ਅਰੁ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟੇਂ ॥ ੩੦੯ ॥ ਕਾਨਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ
ਛਿਮਾਪਨ ਕੇ ਮੁਸਲਾ ਹਰਿ ਫੇਰ ਕਹੀ ਸੰਗ ਬਾਲਕ ਬਾਨੀ ॥ ਬਿੱਪ ਗੁਰੂ ਸਭ
ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਸਮਝਾਇ ਕਹੀ ਇਹ ਕਾਨ ਕਹਾਨੀ ॥ ਆਇਸ ਮਾਨ ਗਏ ਫਿਰਕੇ
ਜੁ ਹੁਤੀ ਨਿਪ ਕੰਸਹਿ ਕੀ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਖੈਬੋ ਕੋ ਭੋਜਨ ਮਾਂਗਤ ਕਾਨ ਕਹਿਯੋ
ਨਹਿ ਬਿੱਪ ਮਨੀ ਅਭਮਾਨੀ ॥ ੩੧੦ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਕੈ ਗੁਰਨ ਕੋ ਬਿਪਨ
ਦੁਬਾਰ ਰਿਸ ਉਤਰ ਦਯੋ ਨ ਕਛੁ ਖੈਬੋ ਕੋ ਕਛੁ ਦਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਰਸਾਏ ਗੋਪ
ਆਏ ਹਰਿ ਜੂ ਕੋ ਪਾਸ ਕਰਕੈ ਪੁਨਾਮ ਅੰਸੇ ਉਤਰਿ ਤਿਨੈ ਦਯੋ ॥ ਮੋਨ ਸਾਧ
ਬਠ ਰਹੇ ਖੈਬੋ ਕੋ ਨ ਦੇਤ ਕਛੁ ਤਬੋ ਫਿਰ ਆਏ ਜਬੈ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਮੈ ਭਯੋ ॥ ਅਤਿ
ਹੀ ਛੁਧਾਤਰ ਭਏ ਹੈਂ ਹਮ ਦਾਨਾ ਨਾਥ ਕੀਜੀਐ ਉਪਾਵ ਨਾ ਤੋ ਬਲ ਤਨ ਕੋ
ਗਯੋ ॥ ੩੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਰਝਾਧੁਜ ਦੇਖ ਤਿਨੈ ਛੁਧਵਾ ਨ ਕਹਿਯੋ
ਮਿਲਕੈ ਇਹ ਕਾਮ ਕਰੇ ਰੇ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਿਯੋ ਉਨ ਕੀ ਪਤਨੀ ਪਹਿ ਬਿੱਪ ਵਡੇ
ਮਤ ਕੇ ਅਤਿ ਬੋਰੇ ॥ ਜੱਗ ਕਰੈਂ ਜਿਹ ਕਾਰਨ ਕੇ ਅਰੁ ਹੋਮ ਕਰੈ ਜਪ ਅੰ
ਸਤ ਸੋਰੇ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਤ ਮੂੜ ਕਹੈਂ ਮਿਸਟਾਨ ਕੇ ਖਾਨ ਕੋ ਕੋਰੇ ॥
੩੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਗੋਪ ਨਿਵਾਇਕੈ ਸੀਸ ਚਲੇ ਚਲਕੈ ਫਿਰ ਬਿੱਪਨ ਕੇ
ਘਰ ਆਏ ॥ ਜਾਇ ਤਬੋ ਤਿਨਕੀ ਪਤਨੀ ਪਹਿ ਕਾਨ ਤਬੋ ਛੁਧਵਾਨ ਜਤਾਏ ॥
ਤੇ ਸੁਨ ਬਾਤ ਸਭੈ ਪਤਨੀ ਦਿਜ ਠਾਢਿ ਭਈ ਉਠ ਆਨੰਦ ਪਾਏ ॥ ਧਾਇ
ਚਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਮਿਲਬੇ ਕਹੁ ਆਨੰਦ ਕੈ ਦੁਖ ਦੂਰ ਨਸਾਏ ॥ ੩੧੩ ॥ ਬਿੱਪਨ
ਕੀ ਬਰਜੀ ਨ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕਾਨਰ ਕੇ ਮਿਲਬੇ ਕਹੁ ਧਾਈ ॥ ਏਕ ਪਰੀ ਉਠ
ਮਾਰਗ ਮੈ ਇਕ ਦੇਹਰਹੀ ਜੀਯ ਦੇਹ ਪੁਜਾਈ ॥ ਤਾਂ ਛੁਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ
ਕਵਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ਜੋਰ ਸੋਂ ਜਿਉਂ ਬਹਤੀ ਸਰਤਾ ਨ ਰਹੈ
ਹਟਕੀ ਭੁਸ ਭੀਤ ਬਨਾਈ ॥ ੩੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਾਇ ਸਭੈ ਹਰਿਕੈ ਮਿਲਬੇ
ਕਹੁ ਬਿੱਪਨ ਕੀ ਪਤਨੀ ਵਡਭਾਗਨ ॥ ਚੰਦਮੁਖੀ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਦ੍ਰਿਗਨੀ ਕਵਿ
ਸਯਾਮ ਚਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਪਗ ਲਾਗਨ ॥ ਹੈ ਸੁਭ ਅੰਗ ਸਭੈ ਜਿਨਕੈ ਨਸਕੈ ਜਿਨਕੀ
ਬ੍ਰਹਮਾਗਨਤਾਗਨ ॥ ਭੈਨਨ ਤੇ ਸਭ ਯੈ ਨਿਕਰੀ ਜਿਮ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜੈ ਨਿਕਰੈਂ ਬਹੁ
ਨਾਗਨ ॥ ੩੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਆਨਨ ਦੇਖਕੈ ਭਈ ਸਭਨ ਕੋ ਚੈਨ ॥
ਨਿਕਟਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਪਾਇਕੈ ਏਪਰਤ ਚੈਨ ਪਰਮੇਨ ॥ ੩੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਮਲ
ਕੰਜ ਸੇ ਫੁਲ ਰਹੇ ਦ੍ਰਿਗ ਮੋਰ ਕੋ ਪੰਖ ਸਿਰ ਉਪਰ ਸੋਹੈ ॥ ੈਬਰਨੀਸਰ ਸੀ
ਭਰੁਟੇ ਧਨ ਆਨਨ ਪੈ ਸਸਿ ਕੋਟਕ ਕੋਹੈ ॥ ਮਿੰਤੁ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾਂ ਕਹੀਯੋ ਜਿਹਕੋ
ਪਿਖ ਕੋ ਰਿਪ ਕੋ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਲੇ ਸਿਵ ਕੇ ਰਿਪ ਆਪ ਦਯੋ
ਬਿਧਨਾ ਰਸ ਯਾਹਿ ਨਿਚੋਹੈ ॥ ੩੧੭ ॥ ਗੁਰ ਕੇ ਹਾਥ ਪੈ ਹਾਥ ਧਰੈ ਹਰਿ
ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਰੁ ਕੇ ਤਰੁ ਠਾਢੇ ॥ ਪਾਟ ਕੋ ਪਾਟ ਧਰੇ ਪੰਯਰੋ ਉਰਦੇਖ ਜਿਸੇ
ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥ ਤਾ ਛੁਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਵਿ ਜਿਉ ਚੁਨ ਲੀ

੧. ਕਾਮ ਉਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ੨. ਝਿੰਮਣੀਆਂ ਬਾਣਾਂ
ਵਰਗੀਆਂ ਹਨ । ੩. ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਨੇ ਕਾਮ ਦਾ ਰਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਚ
ਨਿਚੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਤਿਸ ਕੇ ਚੁਨ ਕਾਢੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪਾਵਸ ਕੀ ਰੁਤ ਮੈ ਚਪਲਾ ਚਮਕੀ ਘਨ ਸਾਵਨ
 ਗਾਢੇ ॥ ੩੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੋਚਨ ਕਾਨ ਨਿਹਾਰ ਤਿਯਾ ਦਿਜ ਰੂਪ ਕੇ ਤਾਨ
 ਮਹਾਂ ਮਤ ਹੂਈ ॥ ਹੋਇ ਗਈ ਤਨ ਮੈ ਗਿਹ ਕੀ ਸੁਧ ਯੋ ਉਡ ਗੀ ਜਿਮ ਪੈਨ
 ਸੋ ਰੂਈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨਕੋ ਬਿਰਹਾਰਾਨਿ ਯੋ ਭਰ ਕੀ ਜਿਮ ਤੇਲ ਸੋ ਧੂਈ ॥
 ਜਿਉ ਟੁਕਰਾ ਪਿਖ ਚੁੰਪਕ ਡੋਲਤ ਬੀਜ ਮਨੋ ਜਲ ਲੋਹ ਕੀ ਸੂਈ ॥ ੩੧੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਤਿਯਾ ਦਿਜ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਿਯੋ ਦੁਖ ਦੂਰ ਭਏ ਹੈ ॥
 ਭਾਖਮ ਮਾਤਾ ਕੇ ਜਿਉ ਪਰਸੇ ਛਿਨ ਮੇ ਸਭ ਪਾਪ ਬਿਲਾਇ ਗਏ ਹੈ ॥
 ਆਨਨ ਦੇਖਕੋ ਸਯਾਮ ਘਨੋ ਚਿੰਤ ਬੀਚ ਬਸਯੋ ਦਿਗ ਮੁੰਦ ਲਏ ਹੈ ॥
 ਜਿਉ ਧਨਵਾਨ ਮਨੋ ਧਨ ਕੇ ਧਰ ਅੰਦਰ ਧਾਮ ਕਿਵਾਰ ਦਏ ਹੈ ॥ ੩੨੦ ॥
 ੩੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁੱਧ ਭਈ ਜਬ ਹੀ ਤਨ ਮੈ ਤਬ ਕਾਨ ਕਹੀ ਹਸਕੈ
 ਗਿਹ ਜਾਵਹੁ ॥ ਬਿੰਪਨ ਬੀਚ ਕਹੇ ਰਹੀਯੋ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸਭੇ ਹਮਰੇ ਗੁਨ
 ਗਾਵਹੁ ॥ ਹੋਇ ਨ ਤ੍ਰਾਸ ਤੁਮੇ ਜਮ ਕੀ ਹਿਤ ਕੇ ਹਮ ਸੋ ਜਬ ਧਯਾਨ
 ਲਗਾਵਹੁ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਬਾਤ ਕਰੋ ਇਹ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਸਬ ਹੀ ਮੁਕਤਾਫਲ
 ਪਾਵਹੁ ॥ ੩੨੧ ॥ ਦਿਜਨ ਤਿਯੋ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਤਨੀ ਦਿਜ ਕੀ ਇਹ ਬਾਤ
 ਕਹੀ ਹਮ ਸੰਗ ਨ ਛਾਡਤ ਕਾਨ ਤੁਮਾਰੋ ॥ ਸੰਗ ਫਿਰੇ ਤੁਮਰੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਚਲੇ
 ਬਿਜ ਕੇ ਬਿਜ ਜੋਉ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਲਾਗ ਰਹਿਯੋ ਤੁਮ ਸੋ ਹਮਰੋ ਮਨ ਜਾਤ ਨਹੀ
 ਮਨ ਧਾਮ ਹਮਾਰੋ ॥ ਪੂਰਨ ਯੋਗ ਕੇ ਪਾਇ ਜੁਗੀਸੁਰ ਆਨ ਤਨਾ ਧਨ ਬੀਚ
 ਸੰਭਾਰੋ ॥ ੩੨੨ ॥ ਕਾਨ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਤਿਨੇ ਪਿਖ ਪ੍ਰੇਮ
 ਕਹਿਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਤੁਮ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਜਾਇ ਸਭੇ ਪਤਿ ਆਪਨ ਆਪਨ ਕਾਨ
 ਕਥਾ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਉਧਾਰੋ ॥ ਪੁਤਨ ਪੋਤਨ ਪੱਤਨ ਸੋ ਇਹ ਕੇ ਚਰਚਾ ਸਭ ਹੀ
 ਦੁਖ ਟਾਰੋ ॥ ਗੰਧ ਮਲਿਯਾਗਰ ਸਯਾਮ ਕੇ ਨਾਮ ਲੇ ਰੁਖਨ ਕੇ ਕਰ ਚੰਦਨ
 ਡਾਰੋ ॥ ੩੨੩ ॥ ਮਾਨ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦਿਜ ਕੀ ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਨ ਕਹੀ
 ਬਤੀਯਾਂ ॥ ਜਿਤਨੋ ਹਰਿ ਯਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਿਯੋ ਤਿਤਨੋ ਨਹਿ ਹੋਤ ਕਛੁ
 ਜਤੀਯਾਂ ॥ ਚਰਚਾ ਜਬ ਜਾ ਉਨ ਸੋ ਇਨਕੀ ਤਬ ਹੀ ਉਨ ਕੀ ਭਈ ਯਾ
 ਗਤੀਯਾਂ ॥ ਇਨ ਸਯਾਮ ਭਏ ਮੁਖ ਯੋ ਜੁਵਤੀ ਮੁਖ ਲਾਲਰ ਏਵਹ ਜਿਉ ਰਤੀਯਾਂ
 ॥ ੩੨੪ ॥ ਚਰਚਾ ਸੁਨ ਬਿੰਪ ਜੁ ਤੀਯਨ ਸੋ ਮਿਲਕੇ ਸਭ ਹੀ ਪਛਤਾਵਨ
 ਲਾਗੇ ॥ ਬੇਦਨ ਕੇ ਹਮ ਕੇ ਸਭ ਕੇ ਧਿਗ ਗੋਪ ਗਏ ਮੰਗਕੈ ਹਮ ਆਗੇ ॥
 ਮਾਨਸ ਸੁੰਦ ਮੈ ਬੂਢੇ ਹੁਤੇ ਹਮ ਚੁਕ ਗਿਯੋ ਤਉ ਐਸਰ ਜਾਗੇ ॥ ਪੈਜਿਨ ਕੀ ਇਹਹੇ
 ਪਤਨੀ ਤਿਹ ਤੇ ਫੁਨਹੋ ਹਮਹੂੰ ਵਡਭਾਗੇ ॥ ੩੨੫ ॥ ਮਾਨ ਸਭੇ ਦਿਜ ਆਪਨ
 ਕੇ ਧਿਗ ਫੇਰ ਕਰੀ ਮਿਲ ਕਾਨ ਵਡਾਈ ॥ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸਭ ਕੇ ਪਤਿ ਕਾਨ ਹਮੈ
 ਕਹਿ ਬੇਦਨ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਤੈ ਨ ਗਏ ਉਨ ਕੇ ਹਮ ਪਾਸ ਡਰੇ ਜੁ ਮਰੇ ਹਮ
 ਕੇ ਹਮ ਰਾਈ ॥ ਸੱਤ ਲਖਿਯੋ ਤੁਮਕੋ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀ ਹਮ ਸੱਤ ਕਹੀ ਨ ਬਨਾਈ
 ॥ ੩੨੬ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਪੂਤਨਾ ਸੰਘਾਰੀ ਤ੍ਰਿਣਾਵੁਡ ਕੀ ਬਿਦਾਰੀ ਦੇਹ ਦੈਤ
 ਅਘਾਸੁਰ ਕੀ ਸਿਰੀ ਜਾਹ ਫਾਰੀ ਹੈ ॥ ਸਿਲਾ ਜਾਹਿ ਤਾਰੀ ਬਕਹੂੰ ਕੀ ਚੋਚ ਚੀਰ
 ਡਾਰੀ ਐਸੋ ਭੂਮ ਪਾਰੀ ਜੈਸੇ ਆਰੀ ਚੀਰ ਡਾਰੀ ਹੈ ॥ ਰਾਮ ਹੂੰ ਕੈ ਦੈਤਨ ਕੀ

੧, ਗੰਗਾ ।

ਸੈਨਾ ਜਿਨ ਮਾਰੀ ਅਰੁ ਆਪਨੇ ਬਭੀਛਨ ਕੇ ਦੀਨੀ ਲੰਕ ਸਾਰੀ ਹੈ ॥ ਐਸੀ
 ਭਾਂਤਿ ਦਿਜਨ ਕੀ ਪਤਨੀ ਉਧਾਰੀ ਅਵਤਾਰ ਲੈਕੈ ਸਾਧ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਉਧਾਰੀ
 ਹੈ ॥ ੩੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿੱਪਨੀ ਤਿਯਾ ਕੀ ਸੁਨ ਕੇ ਕਵਿ ਰਾਜ ਕਹਿਯੋ ਦਿਜ
 ਔਰ ਕਹੀਜੈ ॥ ਕਾਨ ਕਥਾ ਅਤਿਰੋਚਨ ਜੀਅ ਬਿਚਾਰ ਕਹੋ ਜਿਹਤੇ ਫੁਨ ਜੀਜੈ ॥
 ਤੈ ਹਸ ਬਾਤ ਕਹੀ ਮੁਸਕਾਇ ਪਹਲੈ ਨਿਪੁ ਤਾਹਿ ਪੁਨਾਮ ਜੁ ਕੀਜੈ ॥ ਤੈ ਭਗਵਾਨ
 ਕਥਾ ਅਤਿ ਰੋਚਨ ਦੇ ਚਿਤ ਪੈ ਹਮ ਤੇ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ੩੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਾਲਨ^੧ ਐ ਅਖਨੀ^੨ ਬਿਰੀਆ^੩ ਜੁਜਤਾ^੪ ਹਰਿ ਔਰੁ ਪੁਲਾਵ ਘਨੈ ॥ ਨੁਗਦੀ
 ਅਰੁ ਸੇਵਕੀਆ^੫ ਚਿਰਵੇ ਲੇਡੂਆ ਅਰੁ ਸੂਤ ਭਲੇ ਜੁ ਬਨੈ ॥ ਫੁਨ ਖੀਰ ਦਹੀ
 ਅਰੁ ਦੂਧ ਕੇ ਸਾਬ ਬਰੇ ਬਹੁ ਅਉਰਨ ਤਾਤ ਗਨੈ ॥ ਇਹ ਖਾਇ ਚਲਯੋ
 ਭਗਵਾਨ ਗਿਹੁ ਕਹੁ ਸਯਾਮ ਕਵੀ ਸੁਰ ਭਾਵ ਭਨੈ ॥ ੩੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਾਵਤ
 ਗੀਤ ਚਲੇ ਗਿਹੁ ਕੇ ਗਰਝਾਧੁਜ ਜੀਯ ਮੈ ਆਨੰਦ ਪੈਕੈ ॥ ਸੋਭਤ ਸਯਾਮ ਕੇ
 ਸੰਗ ਹਲੀ ਘਨ ਸਯਾਮ ਅਉ ਸੇਤ ਚਲਿਯੋ ਉਨਸੈ ਕੈ ॥ ਕਾਨ ਤਬੈ ਹਸਕੈ
 ਮੁਰਲੀ ਸੁ ਬਜਾਇ ਉਨਯੋ ਅਪਨੇ ਕਰ ਲੈਕੈ ॥ ਠਾਢ ਭਈ ਜਮਨਾ ਸੁਨਿਕੈ
 ਧੁਨਿ ਪਉਨ ਹਿਯੋ ਸੁਨਕੈ ਉਰਝੈ ਕੈ ॥ ੩੩੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਅਰ
 ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਮਾਲਸਿਰੀ ਅਰੁ ਬਾਜਤ ਗੋਰੀ ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਅਰੁ ਗੋਂਡ ਮਲਾਰ
 ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ ਬਸੈ ਸੁਭ ਠੋਰੀ ॥ ਮਾਨਸ ਕੀ ਕਹਹੈ ਗਿਨਤੀ ਸੁਨ ਹੋਤ ਸੁਰੀ
 ਅਸੁਰੀ ਧੁਨਿ ਬੋਰੀ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਧੁਨਿ ਸੁਨਨ ਮੈ ਤਰਨੀ ਹਰਨੀ ਜਿਮ ਆਵਤ
 ਦੋਰੀ ॥ ੩੩੧ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਬਾਜਤ ਬਸੰਤੁ ਅਰੁ ਭੈਰਵ ਹਿੰਡੋਲ ਰਾਗ ਬਾਜਤ
 ਹੈ ਲਲਤਾ ਕੇ ਸਾਜ ਹੈ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਮਾਲਵਾ ਕਲਿਆਨ ਅਰ ਮਾਲਕੋਸ ਮਾਰੂ
 ਰਾਗ ਬਨਯੋ ਬਜਾਵੈ ਕਾਨ ਮੰਗਲ ਨਿਵਾਸਰੀ ॥ ਸੁਰੀ ਅਰ ਆਸੁਰੀ ਐ
 ਪੰਨਗੀ ਜੇ ਹੁਤੀ ਤਹਾਂ ਧੁਨਿ ਕੇ ਸੁਨਤ ਪੈ ਨ ਰਹੀ ਸੁਧ ਜਾਸਰੀ ॥ ਕਹੇ ਇਉ ਦਾਸ
 ਰੀ ਸੁ ਐਸੀ ਬਾਜੀ ਬਾਸਰੀ ਸੁ ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਯਾ ਮੈ ਸਭ ਰਾਗਕੋ ਨਿਵਾਸਰੀ ॥ ੩੩੨
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਕਰੁਨਾ ਨਿਧਾਨ ਬੇਦ ਕਹਤ ਬਖਾਨ ਯਾਕੀ ਬੀਚ ਤੀਨ ਲੋਕ ਫੈਲ
 ਰਹੀ ਹੈ ਸੁ ਬਾਸੁਰੀ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਕੰਨਿਆ ਤਾਕੀ ਸੁਨਿ ਧੁਨਿ ਸੁਨਨ ਮੈ
 ਧਾਈ ਧਾਈ ਆਵੈ ਤਜਿਕੈ ਸੁਰਗ ਬਾਸੁਰੀ ॥ ਹੁੈ ਕਰ ਪ੍ਰਸਿੰਨਯ ਰੂਪ ਰਾਗ ਕੇ
 ਨਿਹਾਰ ਕਹਿਯੋ ਰਚਿਯੋ ਹੈ ਬਿਧਾਤਾ ਇਹ ਰਾਗਨ ਕੋ ਬਾਸੁਰੀ ॥ ਰੀਝ ਸਭ
 ਗਨ ਉਡਗਨ ਭੇ ਮਗਨ ਜਬ ਬਨ ਉਪਬਨ ਮੈ ਬਜਾਈ ਕਾਨ ਬਾਸੁਰੀ ॥
 ੩੩੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਮੁਰਲੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੈ ਮਨ ਡੇਰਨ
 ਆਏ ॥ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ਕੂਦਤ ਆਵਤ ਗੋਪ ਸਭੇ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥
 ਆਪਨ ਹੁੈ ਧਨਠੀ ਭਗਵਾਨ ਤਿਨੋ ਪਹਿ ਤੇ ਬਹੁ ਨਾਚ ਨਚਾਏ ॥ ਰੈਨ ਪਰੀ
 ਤਬ ਆਪਨ ਆਪਨ ਸੋਇ ਰਹੈ ਗਿਹੁ ਆਨੰਦ ਪਾਏ ॥ ੩੩੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਬਚਿੱਤੁ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਬਿੱਪਨ
 ਕੀ ਤਿਯਨ ਕੇ ਚਿਤ ਹਰਿ ਭੋਜਨ ਲੇਇ ਉਦਾਰ ਕਰਬੇ ਬਰਨਨੰ ॥

੧. ਮਾਸ । ੨. ਤਰੀ । ੩. ਵੜੀਆਂ । ੪. ਦੋ ਤਰਾਂ
 ਦੀ ਕੜੀ । ੫. ਸੇਵੀਆਂ ।

ਅਥ ਗੋਵਰਧਨ ਗਿਰ ਕਰ ਪਰ ਧਾਰਥੈ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੀਨੇ ਦਿਵਸ ਬਤੀਤ ॥ ਹਰਿ
ਪੂਜਾ ਕੇ ਦਿਨ ਆਇਓ ਗੋਪ ਬਿਚਾਰੀ ਚੀਤ ॥ ੩੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਯੋ ਹੈ
ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕੇ ਦਿਯੋਸ ਸਭੇ ਮਿਲ ਗੋਪਨ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਭੋਜਨ ਭਾਂਤਿ
ਅਨੇਕਨ ਕੋਰੁ ਪਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਕਰੋ ਜਾਇ ਤਯਾਰੀ ॥ ਨੰਦ ਕਹਿਯੋ ਜਬ ਗੋਪਨ
ਸੋ ਬਿਧਿ ਔਰ ਚਿਤੀ ਮਨ ਬੀਚ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਕੋ ਬਪੁਰਾ ਮਘਵਾ ਹਮਰੀ ਸਮ
ਪੂਜਨ ਜਾਤ ਜਹਾਂ ਬਿਜ ਨਾਰੀ ॥ ੩੩੬ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬੋਲਿਯੋ
ਕਾਨ ਕਰੁਨਾਨਿਧਾਨ ਤਾਤ ਕਾਹੇ ਕੇ ਨਮਿੱਤ ਕੋ ਸਮਿੱਗੀ ਤੈ ਬਨਾਈ ਹੈ ॥
ਕਹਿਯੋ ਐਸੇ ਨੰਦ ਜੋ ਤਿਲੋਕੀ ਪਤਿ ਭਾਖੀ ਅਤਿ ਤਾਹੀ ਕੋ ਬਨਾਈ ਹਰਿ
ਕਹਿਕੈ ਸੁਨਾਈ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਨਮਿੱਤ ਕਹਿਯੋ ਬਾਰਦ ਤਿਨਨ ਕਾਜ ਗਊਅਨ
ਕੀ ਰੱਛ ਕੋ ਕਰੀ ਐ ਹੋਤ ਆਈ ਹੈ ॥ ਕਹਿਯੋ ਭਗਵਾਨ ਏ ਤੋ ਲੋਗ ਹੈ ਅਜਾਨ
ਬਿਜ ਈਸਰ ਤੇ ਹੋਤ ਨਹੀ ਮਘਵਾ ਤੇ ਗਾਈ ਹੈ ॥ ੩੩੭ ॥ ਕਾਨ ਵਾਰ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੈ ਨਹੀ ਮੇਘ ਸੋ ਸੁਰਪਤਿ ਹਾਬ ਸੁ ਤਾਤ ਸੁਨੋ ਅਰੁ ਲੋਕ ਸਭੈ ਰੇ ॥
ਭੋਜਨ ਭਉ ਅਨਭੈ ਭਗਵਾਨ ਸੁ ਦੇਤ ਸਭੈ ਜਨ ਕੋ ਅਰੁ ਲੋਰੇ ॥ ਕਿਉ ਮਘਵਾ
ਤੁਮ ਪੂਜਨ ਜਾਤ ਕਰੋ ਤੁਮ ਸੇਵਹਿ ਤਾਂ ਚਿਤ ਕੈ ਰੈ ॥ ਧਿਆਨ ਧਰੋ ਸਭ ਹੀ
ਮਿਲਕੈ ਸਭ ਬਾਤਨ ਕੋ ਤੁਮ ਕੋ ਫਲ ਦੈਰੈ ॥ ੩੩੮ ॥ ਬਾਸਵ ਜੱਗਨ ਕੇ
ਬਸਿ ਮੇਘ ਕਿਯੋ ਬਹੁਮਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ ॥ ਲੋਗਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨ ਕੋ
ਹਰਿ ਸੂਰਜ ਮੈ ਹੁਕੈ ਜਲ ਡਾਰੇ ॥ ਕੋਤਕ ਦੇਖਤ ਜੀਵਨ ਕੋ ਪਿਖ ਕੋਤਕ ਹੁ
ਸਿਵ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਹੈ ਵਹ ਏਕ ਕਿਯੋ ਸਰਤਾ ਸਮ ਬਾਹਨ ਕੇ ਜਮ ਬਾਹ
ਬਿਥਾਰੇ ॥ ੩੩੯ ॥ ਪਾਥਰ ਪੈ ਜਲ ਪੈ ਨਗ ਪੈ ਤਰ ਪੈ ਧਰ ਪੈ ਅਰ ਔਰ
ਨਗੀ ਹੈ ॥ ਦੇਵਨ ਪੈ ਅਰੁ ਦੈਤਨ ਪੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੇ ਜਉ ਮੁਰਾਰਿ ਹਰੀ ਹੈ ।
ਪੰਛਨ ਪੈ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਨ ਪੈ ਮ੍ਰਿਗ ਕੇ ਗਨ ਪੈ ਫੁਨ ਹੋਤ ਖਰੀ ਹੈ ॥ ਭੇਦ ਕਹਿਯੋ
ਇਹ ਬਾਤ ਸਭੇ ਇਨਹੂ ਕਿਹ ਕੀ ਕਹੁ ਪੂਜ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ੩੪੦ ॥ ਤਬ ਹੀ ਹਸ
ਕੈ ਹਰਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਨੰਦ ਪੈ ਹਮਰੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੱਯੈ ॥ ਪੂਜਹੁ ਬਿੱਪਨ ਕੋ
ਮੁਖ ਗਊਅਨ ਪੂਜਨ ਜਾ ਗਿਰਹੈ ਤਹ ਜੱਯੈ ॥ ਗਊਅਨ ਕੇ ਪਯ ਪੀਜਤ ਹੈ
ਗਿਰਕੇ ਚਵਿ ਏ ਮਨ ਆਨੰਦ ਪੱਯੈ ॥ ਦਾਨ ਦਏ ਤਿਨ ਕੇ ਜਸ ਯਾਂ ਪਰ-
ਲੋਕ ਗਏ ਜੁ ਦਯੋ ਸੋਊ ਖੱਯੈ ॥ ੩੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਹੀ ਭਗਵਾਨ
ਕਹੀ ਪਿਤ ਸੋ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਤੁ ਕਹੋ ਮਮਤੋਸੋ ॥ ਪੂਜਹੁ ਜਾਇ ਸਭੈ ਗਿਰਕੋ
ਤੁਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਰੈ ਕਪ ਕਿਆ ਫੁਨ ਤੋਸੋ ॥ ਮੋਸੋ ਸਪੁਤ ਭਯੋ ਤੁਮਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮਾਰ ਡਰੋਂ
ਮਗਵਾ ਸੰਗ ਝੋਸੋ ॥ ਰਹੱਸ ਕਹੀ ਪਿਤ ਪਾਰਥ ਕੀ ਤਜਹੈ ਇਹ ਜਾ ਹਮਰੀ
ਅਨ ਮੋਸੋ ॥ ੩੪੨ ॥ ਤਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਜੁ ਨੰਦ ਸੁਨੀ ਸੁਭ ਬਾਤ ਭਲੀ ਸਰ
ਉਪਰ ਬਾਂਧੀ ॥ ਬਾਕੋਕੀ ਕੈ ਮੁਰਵੀ ਤਨਕੈ ਧਨ ਤੀਛਨ ਮੱਤ ਮਹਾਂ ਸਰਸਾਂਧੀ ॥
ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਸੁਨਤਿਯੋ ਇਹ ਬਾਤ ਕਬੁੱਧ ਗੀ ਛੂਟ ਚਿਰੀ ਜਿਮ ਫਾਂਧੀ ॥ ਮੋਹਿ
ਕੀ ਬਾਰਦ ਹੁ ਕਰ ਗਿਆਨ ਨਿਵਾਰ ਦਈ ਉਮਡੀ ਜਨ ਆਂਧੀ ॥ ੩੪੩ ॥

੧. ਅਰਜਨ ਦਾ ਪਿਤਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਸੋ ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ।

ਨੰਦ ਬੁਲਾਇਕੈ ਗੋਪ ਲਏ ਹਰਿ ਆਇਸ ਮਾਨ ਸਿਰ ਉਪਰ ਲੀਆ ॥ ਪੂਜਹੁ
 ਗਉਅਨ ਅਉਮੁਖ ਬਿਪਨ ਭਈਅਨ ਸੇ ਇਹ ਆਇਸ ਕੀਆ ॥ ਫੇਰਿ ਕਹਿਯੋ
 ਹਮ ਤੇ ਕਹਿਯੋ ਤੇ ਸੇ ਗਿਆਨ ਭਲੇ ਮਨ ਮੈ ਸਮਝੀਆ ॥ ਚਿੰਤ ਦਯੋ ਸਭਨੋ
 ਹਮਸੇ ਤਿਹੂੰ ਲੋਗਨ ਕੇ ਪਤਿ ਚਿੰਤ ਨ ਕੀਆ ॥ ੩੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪ ਚਲੈ
 ਉਠਕੈ ਗਿਹ ਕੇ ਬਿਜ ਕੇ ਪਤਿ ਕੇ ਫੁਨਿ ਆਇਸ ਪਾਈ ॥ ਅਛੁਤ ਧੂਪ ਪਚਾਮਿਤ
 ਦੀਪਕ ਪੂਜਨ ਕੀ ਸਭ ਭਾਂਤਿ ਬਨਾਈ ॥ ਲੈ ਕੁਰਬੇ ਅਪਨੇ ਸਭ ਸੰਗ ਚਲੇ ਗਿਰ
 ਕੇ ਸਭ ਢੋਲ ਬਜਾਈ ॥ ਨੰਦ ਚਲਿਯੋ ਜਸੁਧਾ ਉ ਚਲੀ ਭਗਵਾਨ ਚਲੇ ਮੁਸਲੀ
 ਸੰਗ ਭਾਈ ॥ ੩੪੫ ॥ ਨੰਦ ਚਲਿਯੋ ਕੁਰਬੇ ਸੰਗ ਲੈ ਕਰ ਤੀਰ ਜਬੈ ਗਿਰ ਕੇ
 ਚਲ ਆਯੋ ॥ ਗਉਅਨ ਘਾਸ ਚਰਾ ਹਿਤ ਸੇਂ ਬਹੁ ਬਿਪਨ ਖੀਰ ਅਹਾਰ ਖਵਾਯੋ ॥
 ਆਪ ਪਰੋਸਨ ਲਾਗ ਜਦੁਵਤਿ ਗੋਪ ਸਭੈ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਬਾਰ ਚਢਾਇ
 ਲਏ ਰਥ ਪੈ ਚਲ ਕੇ ਇਹ ਕੋਤਕ ਔਰ ਬਨਾਯੋ ॥ ੩੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਤਕ
 ਏਕ ਬਿਚਾਰ ਜਦੁਪਤਿ ਸੂਰਤ ਏਕ ਧਰੀ ਗਿਰਬਾਂਕੀ ॥ ਸਿੰਗ ਬਨਾਇ ਧਰੀ
 ਨਗ ਕੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਿਹ ਗੰਮਨ ਕਾਂਕੀ ॥ ਭੋਜਨ ਖਾਤ ਪੁੱਛ ਕਿਧੋਵਹ
 ਬਾਤ ਲਖੀ ਨ ਪਰੀ ਕਛੁ ਵਾਂਕੀ ॥ ਕੋਤਕ ਏਕ ਲਖੈ ਭਗਵਾਨ ਅਉ ਜੋ ਪਿਖਵੈ
 ਅਟਕੈ ਮਤ ਤਾਕੀ ॥ ੩੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਤਬੈ ਹਸਕੈ ਸਮ ਅੰਮਿਤ
 ਬਾਤ ਤਿਨੋ ਸੰਗ ਭਾਖੀ ॥ ਭੋਜਨ ਖਾਤ ਦਯੋ ਹਮਰੋ ਗਿਰ ਲੋਕ ਸਭੈ ਪਿਖਵੈ
 ਤੁਮ ਆਖੀ ॥ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਿਸਮੈ ਸਭ ਗੋਪ ਸੁਨੀ ਹਰਿ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਜਬ ਸਾਖੀ ॥
 ਗਿਆਨ ਜਨਾਵਰ ਕੀ ਲਈ ਬਾਜ ਹੂੰ ਗੁਰਨ ਕਾਨ ਦਈ ਜਬ ਚਾਖੀ ॥
 ੩੪੮ ॥ ਅੰਜੁਲ ਜੋਰ ਸਭੈ ਬਿਜ ਕੇ ਜਨ ਕੋਟ ਪੁਨਾਮ ਕਰੈਂ ਹਰਿ ਆਗੇ ॥ ਭੂਲ
 ਗਈ ਸਭ ਕੇ ਮਘਵਾ ਸੁਧ ਕਾਨ ਹੀ ਕੇ ਰਸ ਭੀਤਰ ਪਾਗੇ ॥ ਸੋਵਤ ਥੇ ਜੁ ਪਰੇ
 ਬਿਖ ਮੈ ਸਭ ਧਿਆਨ ਲਗੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਜਾਗੇ ॥ ਔਰ ਗਈ ਸੁਧ ਭੂਲ ਸਭੇ
 ਇਕ ਕਾਨ ਹੀ ਕੇ ਰਸ ਮੈ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ੩੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਕਹੀ ਸਭ
 ਕੇ ਹਸਕੈ ਮਿਲ ਧਾਮ ਚਲੇ ਜੋਉ ਹੈ ਹਰਤਾ ਅਘ ॥ ਨੰਦ ਚਲਿਯੋ ਬਲਭੰਦੁ
 ਚਲਿਯੋ ਜਸੁਧਾ ਉ ਚਲੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਿਨਾ ਨਘ ॥ ਪੂਜ ਜਬੈ ਇਨਹੂੰ ਨ ਕਰੀ
 ਤਬ ਹੀ ਕੁਪਿਯੋ ਇਨ ਪੈ ਧਰਤਾਪਘ ॥ ਬੇਦਨ ਮੱਧ ਕਹੀ ਇਨ ਭੀਮ ਤੇ
 ਮਾਰਿ ਡਰਿਯੋ ਛਲ ਸੈ ਪਤਿਵਾਮਘ ॥ ੩੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਸੁਤ^੩ ਸੇਂ ਲਰਕੈ
 ਜਿਨਹੂੰ ਨਵ ਸਾਤ ਛਡਾਇ ਲਈ ਬਰ ਮੰਡਾ ॥ ਆਦਿ ਸੱਤਜੁਗ ਕੇ ਮੁਰ ਕੇ
 ਗਢ ਤੋਰ ਦਏ ਸਭ ਜਿਉ ਕਚ ਬੰਡਾ ॥ ਹੈ ਕਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਅਰੁ
 ਦੇਵਨਹਾਰ ਇਹੀ ਜੁਗ ਸੰਡਾ ॥ ਲੋਕਨ ਕੇ ਪਤਿ ਸੇਂ ਮਤ ਮੰਦ ਬਿਬਾਦ ਕਰੈ
 ਮਘਵਾ ਤਮ ਲੰਡਾ ॥ ੩੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਸੇਂ ਖਿੜਕੈ ਮਘਵਾ ਤਜਕੈ
 ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੇ ਪਰਚੇ ॥ ਸੰਗ ਮੇਘਨ ਜਾਇ ਕਹੀ ਬਰਖੇ ਬਿਜ ਪੈ ਰਸ ਬੀਰ
 ਹੀ ਮੱਧ ਗਚੇ ॥ ਕਰੀਯੋ ਬਰਖਾ ਇਤਨੀ ਉਨ ਪੈ ਜਿਹ ਜੇ ਫੁਨ ਗੋਪ ਨ ਏਕ
 ਬਚੇ ॥ ਸਭ ਭੈਨਨ ਭਾਤਨ ਤਾਤਨ ਪੋਤਨ ਤਉਅਨ ਮਾਰਹੁ ਸਾਬ ਚਚੇ ॥
 ੩੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇਸ ਮਾਨ ਪੁਰਿੰਦਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਭ ਮੇਘਨ ਕਾਛ ਸੁ

੧. ਕੁਹਾੜਾ ।

੨. ਜਰਾਸਿੰਧ ।

੩. ਭੂਮਾਸਰ ।

ਕਾਛੇ ॥ ਧਾਇ ਚਲੇ ਬਿਜ ਕੇ ਮਰਬੇ ਕਹੂ ਘੋਰ ਦਸੈਦਿਸ ਤੇ ਘਨ ਆਛੇ ॥
 ਕੋਪ ਭਰੇ ਅਰ ਬਾਰ ਭਰੇ ਬਧਬੇ ਕਉ ਚਲੇ ਚਰੀਆ ਜੋਉ ਬਾਛੇ ॥ ਛਿੱਪ ਚਲੇ
 ਕਰਬੇ ਨਿਪ ਕਾਰਜ ਛੋਡ ਚਲੇ ਬਨਤਾ ਸੁਤ ਪਾਛੇ ॥ ੩੫੩ ॥ ਦੈਤ ਸੰਖਾਸੁਰ
 ਕੇ ਮਰਬੇ ਕਹੂ ਰੂਪ ਧਰਿਯੋ ਜਲ ਮੈ ਜਿਠ ਮੱਛਾ ॥ ਸਿੰਧ ਮਥਿਯੋ ਜਬ ਹੀ
 ਅਸੁਰਾਸੁਰ ਮੇਰੂ ਤਰੈ ਭਯੋ ਕੱਛਪ ਹੱਛਾ ॥ ਸੋ ਅਬ ਕਾਨ ਭਯੋ ਇਹ ਠੋਰ ਚਰਾਵਤ
 ਹੈ ਬਿਜ ਕੇ ਸਭ ਬੱਛਾ ॥ ਖੇਲ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ ਜਗ ਕੋ ਇਹ ਹੈ ਕਰਤਾ ਸਭ
 ਜੀਵਨ ਰੱਛਾ ॥ ੩੫੪ ॥ ਆਇਸ ਮਾਨ ਸਭੈ ਮਘਵਾ ਹਰਿ ਕੋ ਪੁਰਿ ਘੋਰ
 ਘਨੇ ਘਨ ਗਾਜੈ ॥ ਦਾਮਨ ਯੋ ਗਰਜੇ ਜਨ ਰਾਮ ਕੇ ਸਾਮੁਹ ਰਾਵਨ ਦੁੰਦਭਿ
 ਬਾਜੈ ॥ ਸੋ ਧੁਨਿ ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਸੁਨ ਗੋਪ ਦਸੈ ਦਿਸ ਕੋ ਡਰਕੈ ਉਠ ਭਾਜੈ ॥ ਆਇ
 ਪਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਸਭ ਪਾਇਨ ਆਪਨ ਜੀਵ ਸਹਾਇਕੇ ਕਾਜੈ ॥ ੩੫੫ ॥ ਮੇਘਨ
 ਕੋ ਡਰਕੈ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹ ਗੋਪ ਪੁਕਾਰਤ ਹੈ ਦੁਖ ਮਾਂਝਾ ॥ ਰੱਛ ਕਰੋ ਹਮਰੀ
 ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਬਿਸਟ ਭਈ ਦਿਨ ਅਉਸਤ ਸਾਂਝਾ ॥ ਏਕ ਬਚੀ ਨ ਗਉ ਪੁਰ
 ਕੀ ਮਰ ਗਈ ਦੁਧਰੀ ਬਛਰੇ ਅਰ ਬਾਂਝਾ ॥ ਅੰਗੁਜ ਸਯਾਮ ਕੇ ਰੋਵਤ ਯੋ ਜਿਮ
 ਹੀਰ ਬਿਨਾ ਪਿਖਿਏ ਪਤਿ ਰਾਂਝਾ ॥ ੩੫੬ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕਾਲੀ ਨਾਥ ਕੈਸੀ
 ਰਿਪ ਕੌਲ ਨੈਨ ਕੌਲ ਨਾਭ ਕਮਲਾ ਕੇ ਪਤਿ ਇਹ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨੀਜੀਯੇ ॥ ਕਾਮ
 ਰੂਪ ਕੰਸ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਕਾਜ ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਮਨੀ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਨਿਵਾਰੀ ਕਾਮਿ
 ਕੀਜੀਯੇ ॥ ਕਮਲਾਸਨ ਕੋ ਪਤਿ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕੇ ਮਰੱਯਾ ਕਾਲ ਨੇਮ ਕੇ ਬਧੱਯਾ
 ਐਸੀ ਕੀਜੈ ਜਾਤੇ ਜੀਜੀਯੇ ॥ ਕਾਰਮਾ ਹਰਨ ਕਾਜ ਸਾਧਨ ਕੋ ਕਰਤ ਤੁਮ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਨਿਧਾਨ ਦਾਸਨ ਅਰਜ ਸੁਨ ਲੀਜੀਯੇ ॥ ੩੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੁੰਦਨ ਤੀਰਨ
 ਸੀ ਸਭ ਹੀ ਕੁਪਕੇ ਬਿਜ ਕੇ ਪੁਰ ਮੈ ਜਬ ਪੱਯਾ ॥ ਸੋ ਸਹੀ ਨਗਈ ਕਿਹ ਪੈ ਸਭ
 ਧਾਮਨ ਬੇਧ ਧਰਾ ਲਗ ਗਯਾ ॥ ਸੋ ਪਿਖ ਗੋਪਨ ਨੈਨਨ ਸੋ ਬਿਨਤੀ ਹਰਕੇ
 ਅਗੂਆ ਪਹੁਚੱਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰਿਯੋ ਹਮ ਪੈ ਮਘਵਾ ਹਮਰੀ ਤੁਮ ਰੱਛ ਕਰੋ ਉਠ
 ਸੱਯਾ ॥ ੩੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੀਸਤ ਹੈ ਨ ਕਹੂ ਅਰਣੋਦਿਤਿ ਘੋਰ ਦਸੈ
 ਦਿਸ ਤੇ ਅਨ ਆਵੈ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਜਨ ਕੇ ਹਰਿ ਗਾਜਤ ਦਾਮਨਿ ਦਾਂਤ
 ਨਿਕਾਸ ਡਰਾਵੈ ॥ ਗੋਪਨ ਜਾਇ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਹਰਿ ਪੈ ਸੁਨੀਯੇ ਹਰਿ ਜੋ ਤੁਮ
 ਭਾਵੈ ॥ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਤ ਸਿੰਘਨ ਸਿਯਾਰ ਕਹੈ ਕੁਪਕੈ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਵੈ ॥
 ੩੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹਮਰੇ ਪੁਰ ਮੈ ਬਹੁ ਮੇਘਨ ਕੇ ਇਹ ਠਾਟ ਠਟੇ
 ॥ ਜਿਹਕੋ ਗਜ ਬਾਹਨ ਲੋਕ ਕਹੈ ਜਿਨ ਪੱਬਨ ਕੇਪਰ ਕੋਪ ਕਟੇ ॥ ਤੁਮ ਹੋ
 ਕਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਤੁਮਹੀ ਸਿਰ ਰਾਵਨ ਕਾਟ ਸਟੇ ॥ ਤੁਮ ਸਿਉ ਫੁਨ
 ਦੇਖਤ ਗੋਪਨ ਕੋ ਘਨਘੋਰ ਡਰਾਵਤ ਕੋਪ ਲਤੇ ॥ ੩੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਵਡੋ
 ਸੁਨ ਲੋਕ ਤੁਮੈ ਫੁਨ ਜਾਮ ਸੁ ਜਾਪ ਕਰੈ ਤੁਹਿ ਘਾਠੋ ॥ ਨੀਰ ਹੁਤਾਸਨ ਭੂਮ
 ਧਰਾਧਰ ਥਾਪ ਕਰਿਯੋ ਤੁਮਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕਾਠੋ ॥ ਬੇਦ ਦਏ ਕਰ ਕੈ ਤੁਮ ਹੀ ਜਗ ਮੈ
 ਛਿਨ ਤਾਤ ਭਯੋ ਜਬ ਆਠੋ ॥ ਸਿੰਧ ਮਥਿਯੋ ਤੁਮ ਹੀ ਤੀਯ ਹੁੰ ਕਰ ਦੀਨ ਸੁਰਾਸੁਰ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਠੋ ॥ ੩੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਫੇਰ ਕਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਿਨ ਤੈਂ
 ਹਮਰੋ ਕੋਉ ਔਰਨ ਆਡਾ ॥ ਮੇਘਨ ਮਾਰ ਬਿਨਾਰ ਡਰੋ ਕੁਪਿ ਬਾਲਕ ਮੂਰਤਿ

ਜਿਉਂ ਤੁਮ ਗਾਡਾ ॥ ਮੇਘਨ ਕੇ ਪਿਖ ਰੂਪ ਭਯਾਨਕ ਬਹੁਤ ਡਰੈ ਫੁਨਿ ਜੀਉ
 ਅਸਾਡਾ ॥ ਕਾਨ ਅਬੈ ਪੁਸਤੀਨ ਹੂੰ ਆਪ ਉਤਾਰ ਡਰੈ ਸਭ ਗੋਪਨ ਜਾਡਾ ॥
 ੩੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇਸ ਪਾਇ ਪੁਰਿੰਦਰ ਕੇ ਘਨਘੋਰ ਘਟਾ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ
 ਆਵੈ ॥ ਕੈਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਿਧੇ ਮਨ ਮੱਧ ਬਿਜ ਉਪਰ ਆਨ ਕੈ ਬਹੁ ਬਲ ਪਾਵੈ ॥ ਅਉ
 ਅਤ ਹੀ ਚਪਲਾ ਚਮਕੈ ਬਹੁ ਬੂੰਦਨ ਤੀਰਨ ਸੀ ਬਰਖਾਵੈ ॥ ਗੋਪ ਕਹੈ ਹਮ ਤੇ
 ਭਈ ਚੂਕ ਸੁ ਯਾਤੇ ਹਮੈ ਗਰਜੇ ਐ ਡਰਾਵੈ ॥ ੩੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਜ ਭਯੋ
 ਉਤਪਾਤ ਵਡੇ ਡਰ ਮਾਨ ਸਭੇ ਹਰਿ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਕੋਪ ਕਰਿਯੋ ਹਮਪੈ ਮਘਵਾ
 ਤਿਹ ਤੇ ਬਿਜ ਪੈ ਬਰਖੇ ਘਨ ਭਾਰੇ ॥ ਭੱਛ ਭਖਿਯੋ ਇਹ ਕੇ ਤੁਮਹੁ ਤਿਹ ਤੇ
 ਬਿਜ ਕੇ ਜਨ ਕੋਪ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਰੱਛਕ ਹੋ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਤੁਮ ਰੱਛ ਕਰੋ ਹਮਗੇ
 ਰਖਵਾਰੇ ॥ ੩੬੪ ॥ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਬੈ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੈ ਇਨ ਕੇ
 ਤੁਮ ਕਾਢੇ ॥ ਕੋਪ ਕਰਿਯੋ ਹਮ ਪੈ ਮਘਵਾ ਦਿਨ ਸਾਤ ਇਹਾ ਬਰਖਯੋ ਘਨ
 ਗਾਢੇ ॥ ਭਾਤ ਬਲੀ ਇਨ ਰੱਛਨ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਕਰ ਕੋਪ ਭਯੋ ਉਠ ਠਾਢੇ ॥
 ਜੀਵ ਗਯੋ ਘਟ ਮੇਘਨ ਕੇ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥
 ੩੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਕੀ ਸੁਨਕੈ ਬਿਨਤੀ ਹਰਿ ਗੋਪ ਸਭੇ ਅਪਨੇ ਕਰ
 ਜਾਣੇ ॥ ਮੇਘਨ ਕੇ ਬਧਬੇ ਕਹੁ ਕਾਨ ਚਲਿਯੋ ਉਠਕੈ ਕਰਤਾ ਜੋਉ ਜਾਣੇ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾਂ ਕਵਿ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਪਹਚਾਣੇ ॥ ਯੋ ਚਲਿ
 ਗਿਯੋ ਜਿਮ ਸਿੰਘ ਮਿਰੀ ਪਿਖ ਆਇ ਹੈ ਜਾਨ ਕਿਧੇ ਮੁਹਿ ਡਾਣੇ ॥ ੩੬੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੇਘਨ ਕੇ ਬਧ ਕਾਜ ਚਲਿਯੋ ਭਗਵਾਨ ਕਿਧੇ ਰਸ ਭੀਤਰ ਰੱਤਾ ॥
 ਰਾਮ ਭਯੋ ਜੁਗ ਤੀਸਰ ਮੱਧ ਮਰਯੋ ਤਿਨ ਗਵਨ ਕੈ ਰਨ ਅੱਤਾ ॥ ਔਧ ਕੇ
 ਬੀਚ ਬਧੁ ਬਰਬੇ ਕਹੁ ਕੋਪਕੈ ਬੈਲ ਨਬੋ ਜਿਹ ਸੱਤਾ ॥ ਗੋਪਨ ਗੋਧਨ ਰੱਛਨ
 ਕਾਜ ਤੁਰਿਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਗਜ ਜਿਉ ਮਦ ਮੱਤਾ ॥ ੩੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰਖੇ
 ਕਹੁ ਰੱਛ ਸੁ ਗੋਪਨ ਕੀ ਬਰ ਪੂਟ ਲਯੋ ਨਗ ਕੋਪ ਹਥਾ ॥ ਤਨ ਕੇ ਨ ਕਰਿਯੋ
 ਬਲ ਰੰਚਕ ਤਾਹਿ ਕਰਿਯੋ ਜੁ ਹੁਤੇ ਕਰ ਬੀਚ ਜਥਾ ॥ ਨ ਚਲੀ ਤਿਨਕੀ ਕਛੁ
 ਗੋਪਨ ਪੈ ਕਵਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਗਜ ਜਾਹਿ ਰਥਾ ॥ ਮੁਖ ਨਿਆਇ ਖਿਸਾਇ
 ਚਲਿਯੋ ਗਿਹ ਪੈ ਇਹ ਬੀਚ ਚਲੀ ਜਗ ਕੇ ਸੁ ਕਥਾ ॥ ੩੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਨੰਦ ਕੇ ਨੰਦ ਵਡੈ ਸੁਖਕੰਦ ਰਿਪਆਰ ਸੁਰੰਦ ਸਬੁਧਿ ਬਿਸਾਰਦ ॥ ਆਨਨ ਚੰਦ
 ਪੁਭਾ ਕਹੁ ਮੰਦ ਕਹੈ ਕਵਿ ਸਜਾਮ ਜਪੈ ਜਿਹ ਨਾਰਦ ॥ ਤਾ ਗਿਰ ਕੋਪ ਉਠਾਇ
 ਲਯੋ ਜੋਉ ਸਾਧਨ ਕੇ ਹਰਤਾ ਦੁਖ ਦਾਰਦ ॥ ਮੇਘ ਪਰੇ ਉਪਰਿਯੋ ਨ ਕਛੁ
 ਪਛੁਤਾਇ ਗਏ ਗਿਹ ਕੇ ਉਠ ਬਾਰਦ ॥ ੩੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਉਪਾਰ
 ਲਯੋ ਕਰ ਮੇ ਗਿਰ ਏਕ ਪਰੀ ਨਹੀ ਬੂੰਦ ਸੁ ਪਾਨੀ ॥ ਫੇਰ ਕਹੀ ਹਸਕੈ ਮੁਖ ਤੇ
 ਹਰਿ ਕੇ ਮਘਵਾ ਜੁ ਭਯੋ ਮੁਹਸਾਨੀ ॥ ਮਾਰ ਡਰਿਯੋ ਮੁਰ ਮੈ ਮਧੁ ਕੀਟਭ ਮਾਰਿਯੋ
 ਹਮੈ ਮਘਵਾ ਪਤਿ ਮਾਨੀ ॥ ਗੋਪਨ ਮੈ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀ ਸੋਉ ਫੈਲ ਪਰੀ ਜਗ
 ਬੀਚ ਕਹਾਨੀ ॥ ੩੭੦ ॥ ਗੋਪਨ ਕੀ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਰੱਛ ਸਤੱਕ੍ਰਿਤ ਪੈ ਹਰਿ ਜੀ
 ਜਬ ਕੋਪੇ ॥ ਯੋ ਗਿਰ ਕੇ ਤਰ ਭਯੋ ਉਠ ਠਾਢ ਮਨੋ ਰੁਪ ਕੇ ਪਗ ਕੇਹਰਿ ਰੋਪੇ ॥

੧. ਇੰਦੂ ।

ਜਿਉ ਜੁਗ ਅੰਤ ਮੈ ਅੰਤਕ ਹੂੰ ਕਰ ਜੀਵਨ ਕੇ ਸਭ ਕੇ ਉਰ ਘੋਪੇ ॥ ਜਿਉ ਜਨ
 ਕੇ ਮਨ ਹੋਤ ਹੈ ਲੋਪ ਤਿਸੀ ਬਿਧਿ ਮੇਘ ਭਏ ਸਭ ਲੋਪੇ ॥੩੭੧॥ ਹੋਇ ਸਤੰਕ੍ਰਿਤ
 ਉਪਰ ਕੋਪ ਸੁ ਰਾਖ ਲਈ ਸਭ ਗੋਪ ਦਫਾ^੨ ॥ ਤਿਨ ਮੇਘ ਬਿਦਾਰ ਦਏ ਛਿਨ
 ਮੇ ਜਿਨ ਦੇਤ ਕਰੇ ਸਭ ਏਕ ਗਫਾ^੩ ॥ ਕਰ ਕੋਤਕ ਪੈ ਰਿਪੁ ਟਾਰ ਦਏ ਬਿਨ
 ਹੀ ਧਰ ਏ ਸਰ ਸਜਾਮ ਜਫਾ^੪ ॥ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੀ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਰੱਛ ਸੁ ਸੱਕ੍ਰਨ
 ਲੀਨ ਲਪੇਟ ਸਫਾ ॥ ੩੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁ ਲਈ ਸਭ ਮੇਘ ਲਪੇਟ ਸਫਾ
 ਅਰੁ ਲੀਨੋ ਹੈ ਪੱਬ ਉਪਾਰਿ ਜਬੈ ॥ ਇਹ ਰੰਚਕ ਸੇ ਇਹ ਹੈ ਗਰੂਓ ਗਿਰ ਚਿੰਤ
 ਕਰੀ ਮਨ ਬੀਚ ਸਬੈ ॥ ਇਹ ਦੈਤਨ ਕੇ ਮਰਤਾ ਕਰਤਾ ਸੁਖ ਹੈ ਦਿਵਿਯਾ ਜੀਯ
 ਦਾਨ ਅਬੈ ॥ ਇਹ ਕੋ ਤੁਮ ਧਯਾਨ ਧਰੇ ਸਭ ਹੀ ਨਹਿ ਧਯਾਨ ਧਰੇ ਤੁਮ ਔਰ
 ਕਬੈ ॥ ੩੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਮੇਘ ਗਏ ਘਟ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਹਰਖੇ
 ਫੁਨ ਗੋਪ ਸਭੈ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਲਗੇ ਕਹਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਦਯੋ ਹਮ ਦਾਨ
 ਅਭੈ ॥ ਮਘਵਾ ਜੁ ਕਰੀ ਕੁਪ ਦਉਰ ਹਮੁ ਪਰ ਸੇ ਤਿਹ ਕੋ ਨਹੀ ਬੇਰ ਲਭੈ ॥
 ਅਬ ਕਾਨ ਪੁਤਾਪ ਗਏ ਘਟ ਬਾਦਰ ਏਕ ਨ ਦੀਸਤ ਬੀਚ ਨਭੈ ॥ ੩੭੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪ ਕਹੇ ਸਭ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਕਾਨ ਬਲੀ ਬਰ ਹੈ ਬਲ ਮੈ ॥
 ਜਿਨ ਕੂਦਕਿਲੇ ਸਤ ਮੋਰ ਮਰਿਯੋ ਜਿਨ ਜੁੱਧ ਸੰਖਾਸਰ ਸੇ ਜਲ ਮੈ ॥ ਇਹ ਹੈ
 ਕਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਕੇ ਅਰੁ ਫੈਲ ਰਹਿਯੋ ਜਲ ਔ ਬਲ ਮੈ ॥ ਸੋਉ ਆਇ
 ਪੁੱਤਛ ਭਯੋ ਬਿਜ ਮੈ ਜੋਉ ਜੋਗ ਜੁਤੇ ਰਹੇ ਓਝਲ ਮੈ ॥ ੩੭੫ ॥ ਮੋਰ ਮਰਿਯੋ
 ਜਿਨ ਕੂਦ ਕਿਲੇ ਸਤ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਜਿਹ ਸੈਨ ਮਰੀ ॥ ਨਰ ਕਾਸੁਰ
 ਜਾਹਿ ਕਰਿਯੋ ਕਰਸੀ ਬਿਰਥੀ ਗਜ ਕੀ ਜਿਹ ਰੱਛ ਕਰੀ ॥ ਜਿਹ ਰਾਖ
 ਲਈ ਪਤਿ ਬੇਦੁਪਤੀ ਸਿਲਜਾ ਲਗ ਤਿਯੋ ਪਗ ਪਾਰ ਪਰੀ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪਨ
 ਮੇਘਨ ਔ ਮਘਵਾ ਇਹ ਰਾਖ ਲਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਧਰੀ ॥ ੩੭੬ ॥ ਮਘਵਾ
 ਜਿਹ ਫੇਰ ਦਈ ਪੁਤਨਾ ਜਿਹ ਦੈਤ ਮਰੈ ਇਹ ਕਾਨ ਬਲੀ ॥ ਜਿਹ ਕੋ ਸਭ ਨਾਮ
 ਜਪੈ ਮਨ ਮੈ ਜਿਹ ਕੋ ਫੁਨ ਭ੍ਰਾਤ ਹੈ ਬੀਰ ਹਲੀ ॥ ਜਿਹ ਤੇ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੀ
 ਬਿਪਤਾ ਹਰਿ ਕੇ ਕੁਪਤੇ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਟਲੀ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਲਖਕੈ ਉਪਮਾ ਭਗਵਾਨ
 ਕਰੈ ਜਿਹ ਕੀ ਸੁਤ ਕਉਲ ਕਲੀ ॥ ੩੭੭ ॥ ਕਾਨ ਉਪਾਰ ਲਯੋ ਗਰੂਓ ਗਿਰ
 ਧਾਮ ਖਿਸਾਇ ਗਯੋ ਮਘਵਾ ॥ ਸੇ ਉਪਜਿਓ ਬਿਜ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਜੋਉ ਤੀਸਰ
 ਜੁੱਗ ਭਯੋ ਰਘੁਵਾ ॥ ਅਬ ਕੋਤਕ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵਨ ਕੇ ਜਗ ਮੈ ਫੁਨ ਰੂਪ ਧਰਿਯੋ
 ਲਘੁਵਾ ॥ ਬਨ ਔਚ ਹਨੀ ਛਿਨ ਮੈ ਪੁਤਨਾ ਹਰਿਨਾਮ ਕੇ ਲੇਤ ਹਰੇ ਅਘਵਾ ॥
 ੩੭੮ ॥ ਕਾਨ ਬਲੀ ਪ੍ਰਗਟਿਯੋ ਬਿਜ ਮੈ ਜਿਨ ਗੋਪਨ ਕੇ ਦੁਖ ਕਾਟ ਸਟੇ ॥ ਸੁਖ
 ਸਾਧਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਤਬ ਹੀ ਦੁਖ ਦੈਤਨ ਕੇ ਸੁਨ ਨਾਮ ਘਟੈ ॥ ਇਹ ਹੈ ਕਰਤਾ
 ਸਭਹੀ ਜਗ ਕੋ ਬਲ ਕੋ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰਿਹਿ ਲੋਕ ਬਟੇ ॥ ਤਿਹ ਨਾਮ ਕੇ ਲੇਤ ਕਿਯੋ
 ਮੁਖ ਤੇ ਲਟ ਜਾਤ ਸਭੈ ਤਨ ਦੇਖ ਲਟੇ ॥ ੩੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਬਲੀ
 ਪ੍ਰਗਟਿਯੋ ਪੁਤਨਾ ਜਿਨ ਮਾਰ ਜਰੀ ਨਿਪ ਕੰਸ ਪਠੀ ॥ ਇਨਹੀ ਰਿਪੁ ਮਾਰਿ

੧. ਰਿਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਨ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ੨. ਸਭਾ।

੩. ਬੁਰਕੀ। ੪. ਚੁਟਕੀ।

ਡਰਯੋ ਸੁਤਿਨਾਵਤ ਪੈ ਜਨ ਸੋ ਇਹ ਥਿਤ ਛਠੀ ॥ ਸਭ ਜਾਪ ਜਪੈ ਇਹ ਕੇ ਮਨ
 ਮੈ ਸਭ ਗੋਪ ਕਹੈ ਇਹ ਅਤਿ ਹਠੀ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਪੁਤਨਾ ਫੁਨ ਮੇਘਨ ਕੀ ਇਨਹੂੰ
 ਕਰ ਦੀ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਮਠੀ ॥ ੩੮੦ ॥ ਗੋਪ ਕਹੈ ਇਹ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰੈ
 ਮਨ ਮਾਹਿ ਗਠੇ ॥ ਇਹ ਹੈ ਬਲਵਾਨ ਵਡੇ ਪ੍ਰਗਟਿਯੋ ਸੋਊ ਕੇ ਇਹ ਸੋ ਛਿਨ
 ਆਇ ਅਡੇ ॥ ਸਭ ਲੋਕ ਕਹੈ ਫੁਨ ਯਾ ਪਤਿਯਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ
 ਵਡੇ ॥ ਤਿਨ ਮੇ ਛਲ ਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ਇਹ ਤੇ ਜਿਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਜਰਰਾ ਕੁ ਜਡੇ ॥
 ੩੮੧ ॥ ਮੇਘ ਗਏ ਪਛੁਤਾਇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕਹੁ ਗੋਪਨ ਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥
 ਹੂੰ ਇਕਠੇ ਸੁ ਚਲੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕੇ ਸਭ ਆਇ ਭਏ ਗ੍ਰਿਹਿ ਭੀਤਰ ਠਾਢੇ ॥ ਆਇ
 ਲਗੇ ਕਹਨੇ ਤੀਯ ਸੋ ਇਨਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ਮਘਵਾ ਕੁਪ ਕਾਢੇ ॥ ਸੱਤ ਲਹਿਯੋ
 ਭਗਵਾਨ ਹਮੈ ਇਨਹੀ ਹਮਰੇ ਸਭ ਹੀ ਦੁਖ ਕਾਢੇ ॥ ੩੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ
 ਭਰੇ ਪਤਿ ਲੋਕਹਿ ਕੇ ਦਲ ਆ ਬਰਖੇ ਠਟ ਸਾਜ ਅਣੇ ॥ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ਠਾਢ
 ਭਯੋ ਕਰ ਲੈ ਗਿਰ ਪੈ ਕਰਕੈ ਕਛੁਹੂੰ ਨ ਗਣੇ ॥ ਅਤਿ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ
 ਮਹਾਂ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਿਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਣੇ ॥ ਜਿਮ ਬੀਰ ਵਡੇ ਕਰ ਸਿੱਪਰ ਲੈ
 ਕਛੁਕੈ ਨ ਗਨੈ ਪੁਨ ਤੀਰ ਘਣੇ ॥ ੩੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਨਿਵਾਰ ਦਏ
 ਮਘਵਾ ਦਲ ਕਾਨ ਵਡੇ ਬਰ ਬੀਰ ਬੁਤੀ ॥ ਜਿਮ ਕੋਪ ਜਲੰਧਰ ਈਸ ਮਰਿਯੋ
 ਜਿਮ ਚੰਡਿ ਚਮੁੰਡਹਿ ਸੈਨ ਹਤੀ ॥ ਪਛੁਤਾਇ ਗਯੋ ਮਘਵਾ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕੇ ਨ ਰਹੀ
 ਤਿਹ ਕੀ ਪਤਿ ਏਕ ਰਤੀ ॥ ਇਮ ਮੇਘ ਬਿਦਾਰ ਦਏ ਹਰਿ ਜੀ ਜਿਮ ਮੋਹਿ
 ਨਿਵਾਰਤ ਕੋਪ ਜਤੀ ॥ ੩੮੪ ॥ ਕੁਪਕੈ ਤਿਨ ਮੇਘ ਬਿਦਾਰ ਦਏ ਜਿਨ ਰਾਖ
 ਲਯੋ ਜਲ ਭੀਤਰ ਹਾਥੀ ॥ ਜਾਹਿ ਸਿਲਾ ਲਗ ਪਾਇ ਤਰੀ ਜਿਹ ਰਾਖ ਲਈ
 ਦੁਪਤੀ ਸੁ ਅਨਾਥੀ ॥ ਬੈਰ ਕਰੈ ਜੋਊਪੈ ਇਹ ਸੋ ਸਭ ਗੋਪ ਕਹੈ ਇਹ ਤਾਹਿ
 ਅੰਸਾਥੀ ॥ ਜੋ ਹਿਤ ਸੋ ਚਿਤਕੈ ਇਹ ਕੀ ਫੁਨ ਸੇਵ ਕਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਇਹ ਸਾਥੀ
 ॥ ੩੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੇਘਨ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਦਲ ਖਾਤਰ ਉਪਰ ਕੱਛੁ ਨ
 ਆਂਦਾ ॥ ਕੋਪ ਕਰਿਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮਘਵਾਨ ਚਲਿਯੋ ਤਿਹ ਸੋ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਬਸਾਂਦਾ
 ॥ ਜੋਰ ਚਲੈ ਕਿਹ ਕੇ ਤਿਹ ਸੋ ਕਹਿਹੈ ਸਭ ਹੀ ਜਿਸ ਕੇ ਜਗ ਬਾਂਦਾ ॥ ਮੁੰਡ
 ਨਿਵਾਇ ਮਨੈ ਦੁਖ ਪਾਇ ਗਯੋ ਮਘਵਾ ਉਠ ਧਾਮ ਖਿਸਾਂਦਾ ॥ ੩੮੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੱਕੁ ਗਯੋ ਪਛੁਤਾਇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕਹੁ ਛੋਰ ਦਯੋ ਜਬ ਕਾਨ ਅਨੀ ॥
 ਬਰਖਾ ਕਰ ਕੋਪ ਕਰੀ ਬਿਜ ਪੈ ਸੁ ਕਛੁ ਹਰਿ ਕੈ ਨਹਿ ਏਕ ਗਨੀ ॥ ਫੁਨ ਤਾ
 ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਿਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਭਨੀ ॥ ਪਛੁਤਾਇ
 ਗਯੋ ਪਤਿ ਲੋਕਨ ਕੇ ਜਿਮ ਲੂਟ ਲਏ ਅਹਿ ਸੀਸ ਮਨੀ ॥ ੩੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜਾਹਿ ਨ ਜਾਨਤ ਭੇਦ ਮੁਨੀ ਮਨਿਭਾ ਇਹ ਜਾਪਨ ਕੇ ਇਹ ਜਾਪੀ ॥ ਰਾਜ
 ਦਯੋ ਇਨ ਹੀ ਬਲ ਕੇ ਇਨ ਹੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਧਰਾ ਸਭ ਥਾਪੀ ॥ ਮਾਰਤ ਹੈ
 ਦਿਨ ਥੋਰਨ ਮੈ ਰਿਖ ਗੋਪ ਕਹੈ ਇਹ ਕਾਨ ਪੁਤਾਪੀ ॥ ਕਾਰਨ ਯਾਹਿ ਧਰੀ
 ਇਹ ਮੂਰਤਿ ਮਾਰਨ ਕੇ ਜਗ ਕੇ ਸਭ ਪਾਪੀ ॥ ੩੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰਕੈ ਜਿਹ
 ਸੋ ਛਲ ਪੈ ਚਤੁਰਾਨੰਨ ਚੋਰ ਲਈ ਸਭ ਗੋਪ ਦਫਾ ॥ ਤਿਨ ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ
 ਕਾਰਨ ਕੇ ਫੁਨ ਰਾਖ ਰਹਿਯੋ ਵਹਿ ਬੀਚ ਖਫਾ ॥ ਕਾਨ ਬਿਨਾ ਕੁਪਏ ਉਹ ਸੋ

ਸੁ ਕਰੇ ਬਿਨਹੀ ਸਰ ਦੀਨ ਜਫਾ ॥ ਛਿਨ ਮੱਧ ਬਠਾਇ ਲਏ ਬਛੁਰੇ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੀ ਉਨਹੀ ਸੀ ਸਫਾ ॥ ੩੮੯ ॥ ਕਾਨ ਉਪਾਰੁ ਧਰਿਯੋ ਕਰਪੈ ਗਿਰ ਤਾਂ ਤਰ ਗੋਪ ਨਿਕਾਰ ਸਬੈ ॥ ਬਕਈ ਬਕ ਔਰ ਗਡਾਰ ਤਿਨਾਵਤ ਬੀਰ ਬਧੇ ਜਿਨ ਬੀਚ ਤਬੈ ॥ ਜਿਨ ਕਾਲੀ ਕੋ ਨਾਥ ਲਯੋ ਛਿਨ ਭੀਤਰ ਧਿਆਨ ਨ ਛਾਡਹੁ ਵਾਹਿ ਕਬੈ ॥ ਸਭ ਸੰਤ ਸੁਨੀ ਸੁਭ ਕਾਨ ਕਥਾ ਇਕ ਔਰ ਕਥਾ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਅਬੈ ॥ ੩੯੦ ॥ ਗੋਪਵਾਚੁ ਨੰਦ ਜੂ ਸੋ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਨੰਦ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰਜ ਕਾਨ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਗੋਪਨ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਸੁ ਸਭੈ ॥ ਦੈਤ ਅਘਾਸੁਰ ਔਰ ਤਿਨਾਵਤ ਯਾਹਿ ਬਧਿਯੋ ਉਡਿ ਬੀਚ ਨਭੈ ॥ ਫੁਨ ਮਾਰ ਡਗੋ ਬਕਈ ਸਭ ਗੋਪਨ ਦਾਨ ਦਯੋ ਇਹ ਕਾਨ ਅਭੈ ॥ ਸੁਨੀਐ ਪਤਿ ਕੋਟ ਉਪਾਵ ਕਰੇ ਕੋਊ ਪੈ ਇਹ ਸੋ ਸੁਤ ਨਾਹਿ ਲਭੈ ॥ ੩੯੧* ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਕੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨੀਐ ਪਤਿ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਇਹ ਕੋ^੨ ਰਣ ਗਾਮੀ ॥ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਇਹ ਕੋ ਮੁਨ ਈਸਰ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਇਹ ਕਾਇਰ ਕਾਮੀ ॥ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਇਹ ਕੋ ਸੁ ਤਿਯਾ ਸਭ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਇਹ ਦੇਖਨ^੩ ਬਾਮੀ ॥ ਸੱਤਿ ਲਖਯੋ ਹਮ ਕੈ ਕਰਤਾ ਜਗ ਸੱਤਿ ਕਹਯੋ ਮਤ ਕੈ ਨਹਿ ਖਾਮੀ^੪ ॥ ੩੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਬਲੀ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਸਭ ਗੋਪ ਕਹੈ ਪੁਤਨਾ ਇਨ ਮਾਰੀ ॥ ਰਾਜ ਭਭੀਛਨ ਯਾਹਿ ਦਯੋ ਇਨ ਹੀ ਕੁਪ ਰਾਵਨ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਰੱਛ ਕਰੀ ਪ੍ਰਹਲਾਦਹਿ ਕੀ ਇਨ ਹੀ ਹਰਨਾਖਸ ਕੀ ਉਰ^੫ ਫਾਰੀ ॥ ਨੰਦ ਸੁਨੋ ਪਤਲੋਕਨ ਕੋ ਇਨ ਹੀ ਹਮਰੀ ਅਬ ਦੇਹ ਉਬਾਰੀ ॥ ੩੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੈ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ਬਿਜੁ ਭੀਤਰ ਹੈ ਕਰਤਾ ਇਹ ਲੀਲਾ^੬ ॥ ਸਿਖਯਨ ਕੋ ਬਰਤਾ^੭ ਹਰਿ ਹੈ ਇਹ ਸਾਧਨ ਕੋ ਹਰਿਤਾ ਤਨ^੮ ਹੀਲਾ ॥ ਰਾਖ ਲਈ ਇਨ ਹੀ ਸੀਅ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖਿ ਲਈ ਤਿਯ ਪਾਰਬ^੯ ਸੀਲਾ ॥ ਗੋਪ ਕਹੈ ਪਤ ਸੋ ਸੁਨੀਐ ਇਹ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਰ ਬੀਰ ਹਠੀਲਾ ॥ ੩੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਚਕਏ ਗਿਰ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀ ਬਛੁਰੇ ਸੰਗ ਲੈ ਬਨ ਜਾਵੈ ॥ ਜਿਉ^{੧੦} ਧਰ ਮੂਰਤਿ ਘਾਸੁ ਚੁਗੈ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਂ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਲੈ ਮੁਰਲੀ ਅਪਨੇ ਕਰ ਮੈ ਕਰ ਭਾਵ ਘਨੇ ਹਿਤ ਸਾਥ ਬਜਾਵੈ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਜੁ ਸੁਨੈ ਪਤਨੀ ਸੁਰ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਧੁਨਿ ਜੋ ਸੁਨ ਪਾਵੈ ॥ ੩੯੬ ॥ ਕੁਪਕੈ ਜਿਨ ਬਾਲ ਮਰਯੋ ਛਿਨ ਮੈ ਅਰੁ ਰਾਵਨ ਕੀ ਜਿਨ ਸਨ ਮਰੀ ਹੈ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ ਦਯੋ ਛਿਨ ਮੈ ਜਿਹ ਕੀ ਤਿਹ ਲੰਕ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਮੁਰ ਮਾਰਿ ਦਯੋ ਘਟ^{੧੧} ਕਾਨ ਕਰੀ ਰਿਪ ਜਾ ਸੀਅ ਕੀ ਜੀਯ ਪੀਰ ਹਰੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬਿਜੁ ਭੂਮਿ ਬਿਖੇ ਭਗਵਾਨ ਸੁ ਗਉਅਨ ਕੇ ਮਿਸ ਖੇਲ ਡਰੀ ਹੈ ॥ ੩੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਸਹੰਸੁ ਫਨੀ ਤਨ ਉਪਰਿ ਸੋਇ ਕਰੀ ਜਲ ਭੀਤਰ ਕ੍ਰੀੜਾ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ ਦਯੋ

੧. ਇਕ ਚੁਟਕੀ ਵਿਚ ਤੀਰ ਫੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ।
 ੨. ਸੂਰਮੇ ।
 ੩. ਸ਼ਿਵਜੀ ।
 ੪. ਕੱਚੀ ।
 ੫. ਛਾਤੀ ।
 ੬. ਤਮਾਸ਼ੇ ।
 ੭. ਵਰਤਣੇ ਵਾਲਾ ।
 ੮. ਦੁਖ ।
 ੯. ਸਤ ।
 ੧੦. ਧਰਕੇ ਬੁਧੀ ।
 ੧੧. ਇਕ ਘੜੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ।
 *੩੯੧ ਨੰ: ਤੋਂ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਗੜੀ ਹੈ ।

ਅਰੁ ਜਾਹਿ ਦਈ ਕੁਪ ਰਾਵਨ ਪੀੜਾ ॥ ਜਾਹਿ ਦਯੋ ਕਰਕੈ ਜਗ ਭੀਤਰ ਜੀਵ
 ਚਰਾਚਰ ਐ ਗਜ ਕੀੜਾ ॥ ਖੇਲਤ ਸੋ ਬਿਜ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਜਿਨ ਕੀਨ ਸੁਰਾਸੁਰ
 ਬੀਚ ਝਗੀੜਾ^੧ ॥ ੩੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਆਦਿਕ ਜਾਹਿ
 ਮਰਾਇ^੨ ਡਰੇ ਰਨ ਛਤੀ ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਯੋ ਸਿਸਪਾਲ ਰਿਸੈ ਕਰਿ ਰਾਜਨ ਮੈ
 ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਬਰ ਅਤੀ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੋਊ ਗਊਅਨ ਮੈ ਜੋਊ ਹੈ ਜਗ ਕੋ ਕਰਤਾ
 ਬਧ ਸਤੀ^੩ ॥ ਆਗ^੪ ਸੋ ਧੂਮ ਲਪੇਟਤ ਜਿਉ ਫੁਨ ਗੋਪ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਇਹ
 ਛਤੀ ॥ ੩੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰ ਜੁਧ ਮਰੇ ਇਕਲੇ ਮਧ ਕੀਟਭ ਰਾਜ ਸਤਕ੍ਰਿਤ
 ਕੋ ਜਿਹ ਦੀਆ ॥ ਕੰਭਕਰਨ ਮਰਯੋ ਜਿਨ ਹੈ ਅਰੁ ਰਾਵਨ ਕੋ ਛਿਨ ਮੈ ਬਧ
 ਕੀਆ ॥ ਰਾਜ ਭਭੀਛਨ ਦੇ ਕਰਿ ਆਨੰਦ ਐਧ ਚਲਯੋ ਸੰਗਿ ਲੈ ਕਰਿ ਸੀਆ ॥
 ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਧ ਕਾਰਨ ਸੋ ਅਵਤਾਰ ਬਿਖੈ ਬਿਜ ਕੈ ਅਬ ਲੀਆ ॥ ੪੦੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਉਪਮਾ ਹਰਿ ਕੀ ਕਰੀ ਗੋਪਨ ਤੋ ਪਤ ਗੋਪਨ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹੈ ॥
 ਜੋ ਇਹ ਕੋ ਬਲੁ ਆਇ ਕਹਯੋ ਗਰਗੈ ਹਮ ਸੋ ਸੋਊ ਬਾਤ ਸਹੀ ਹੈ ॥ ਪੂਤੁ
 ਕਹਯੋ ਬਸੁਦੇਵਹਿ ਕੋ ਦਿਜ ਤਾਹਿ ਮਿਲਯੋ ਫੁਨ ਮਾਨ ਇਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਹ ਕੋ
 ਫੁਨ ਮਾਰਨ ਆਯੋ ਸੁ ਤਾਹੀ ਕੀ ਦੇਹ ਗਈ ਨ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ੪੦੧ ॥

ਅਬ ਇੰਦੁ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਅਰੁ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਯਾ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦਿਨ ਏਕ ਗਏ ਬਨ ਕੋ ਹਰਿ ਜੀ ਮਘਵਾ ਤਜਿ ਮਾਨ ਹਰੀ
 ਪਹਿ ਆਯੋ ॥ ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਖਸ਼ਾਵਨ ਕੋ ਹਰਿ ਕੇ ਤਰ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ॥
 ਔਰ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਹਰਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ ਤੋ ਭਗਵਾਨ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਚੂਕ
 ਭਈ ਹਮ ਤੇ ਕਹਯੋ ਸਕੁ ਸੁਕੈ ਹਰਿ ਜੀ ਤੁਮ ਕੋ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ੪੦੨ ॥ ਤੂੰ ਜਗ
 ਕੋ ਕਰਤਾ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਤੂੰ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਮੁਰ ਕੋ ਮਰੀਯਾ
 ਰਿਪ ਰਾਵਨ^੪ ਭੂਰ ਸਲਾ ਤੀਯ ਕੋ ਭਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਸਭ ਦੇਵਨ ਕੋ ਪਤਿ ਹੈ ਅਰੁ
 ਸਾਧਨ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਹਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤੁਮਰੀ ਕਛੁ ਭੂਲ ਕਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਫੁਨ ਤੂੰ
 ਤਨ ਕੋ ਮਰਤਾ ਹੈ ॥ ੪੦੩ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਬ ਕਾਨੁ ਸਤਕ੍ਰਿਤ ਕੀ ਉਪਮਾ ਤਬ
 ਕਾਮ ਸੁ ਧੈਨ ਗਊ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਆਇ ਕਰੀ ਉਪਮਾ ਹਰਿ ਕੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ
 ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਬਡਾਈ ॥ ਗਾਵਤ ਹੀ ਗੁਨ ਕਾਨੁਰ ਕੇ ਇਕ^੬ ਇੰਕਰ ਆਇ
 ਗਈ ਹਰਿ ਪਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਰੋ ਉਪਮਾ ਕਹਿਯੋ ਪਤਿ ਸੋ ਉਪਮਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ
 ਭਾਈ ॥ ੪੦੪ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁਰ ਕੇ ਪਗ ਪੂਜਨ ਕੋ ਸਭ ਦੇਵਪੁਰੀ ਤਜਿਕੈ
 ਸੁਰ ਆਏ ॥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਇਕ ਪੂਜਤ ਭੇ ਇਕ ਨਾਚ ਉਠੇ ਇਕ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥
 ਸੇਵ ਕਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਹਿਤ ਕੈ ਕਰ ਆਵਤ ਕੇਸਰ ਧੂਪ ਜਗਾਏ ॥ ਦੈਤਨ ਕੋ
 ਬਧਕੈ ਭਗਵਾਨ ਮਨੋ ਜਗ ਮੈ ਸੁਰ ਫੇਰ ਬਸਾਏ ॥ ੪੦੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵ
 ਸਕੁ ਆਦਿਕ ਸਭੇ ਸਭ ਤਜਿਕੈ ਮਨ ਮਾਨ ॥ ਹੂੰ ਇਕਤੁ ਕਰਨੈ ਲਗੇ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਉਸਤਤੀ ਬਾਨ^੭ ॥ ੪੦੬ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੇ ਲਾਜ ਕੇ ਜਹਾਜ

੧. ਝਗੜਾ । ੨. ਮਰਵਾ ਦਿਤਾ । ੩. ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਭੀਮਸੈਨ ਨੇ ।
 ੪. ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅੱਗ ਰਖੀ ਹੋਈ ਸੀ । ੫. ਭੂਮਾਸਰ ਦੀਆਂ
 ਇਸਤੀਆਂ ਦਾ ਪਤੀ । ੬. ਅਪੱਛਰਾਂ । ੭. ਬਾਣੀ ।

ਦੇਉ ਦੇਖੀਅਤ ਬਾਰ ਭਰੇ ਅਭਨ ਕੀ ਆਭਾ ਕੇ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਸੀਲ ਕੇ ਹੈ
 ਸਿੰਧ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਉਜਾਗਰ ਕੇ ਨਾਗਰ ਨਵਲ ਨੈਨ ਦੇਖਨ ਹਰਤ ਹੈ ॥ ਸਤਨ
 ਸੰਘਾਰੀ ਇਹ ਕਾਨੁ ਅਵਤਾਰੀ ਜੂ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦੇਹ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕੇ ਕਰਤ ਹੈ ॥
 ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਰਕ ਏ ਜਗਕੇ ਉਧਾਰਕ ਹੈ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਸਟ ਜਿਹ ਜੀਯ ਤੇ ਜਰਤ
 ਹੈ ॥ ੪੦੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਸਭੇ ਸੁਰ ਆਇਸ ਲੈ ਚਲਿ
 ਧਾਮ ਗਏ ਹੈ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਧਰਯੋ ਹਰਿਕੇ ਇਹ ਤੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਯਾਦ ਭਏ
 ਹੈ ॥ ਰਾਤ ਪਰੇ ਚਲਿਕੈ ਭਗਵਾਨ ਸੁਭੇਰਨ ਆਪਨ ਬੀਚ ਅਏ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ
 ਜਗ ਕੇ ਦਿਖਬੇ ਕਹੁ ਕੀਨ ਸੁ ਸੁੰਦਰ ਖੇਲ ਨਏ ਹੈ ॥ ੪੦੮ ॥

{ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਭੂਲ ਬਖਸ਼ਾਵਨ }
 ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ

ਅਥ ਨੰਦ ਕੇ ਬਰਨ ਬਾਂਧ ਕਰਿ ਲੈ ਗਏ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥

ਨਿਸ ਏਕ ਦ੍ਰਾਦਸ ਕੇ ਹਰਿ ਤਾਤ ਚਲਯੋ ਜਮਨਾ ਮਹਿ ਨਾਵਨ ਕਾਜੈ ॥
 ਆਇ ਪਰਯੋ ਜਲ ਮੈ ਬਰਨੰ ਗਜ ਕੋਪ ਗਹਯੋ ਸਭ ਜੇਰ ਸਮਾਜੈ ॥ ਬਾਂਧ ਚਲੈ
 ਸੰਗ ਲੈ ਬਰਨੰ ਪਹਿ ਕਾਨੁਰ ਕੇ ਬਿਨ ਹੀ ਕੁਪਿ ਗਾਜੈ ॥ ਜਾਇਕੈ ਠਾਢਿ ਕਰਯੋ
 ਜਬਹੀ ਪਹਚਾਨ ਲਯੋ ਦਰੀਆਵਨ ਰਾਜੈ ॥ ੪੦੯ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਨੰਦ ਬਿਨਾ
 ਪੁਰ ਸੁੰਨ ਭਯੋ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀ ਪਹਿ ਆਏ ॥ ਆਇ ਪੁਨਾਮ ਕਰੇ
 ਪਰ ਪਾਇਨ ਨੰਦ ਤ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਤੇ ਘਿਘਆਏ ॥ ਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਸੇ ਬਿਨਤੀ
 ਕਰਿਕੈ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਭਗਵਾਨ ਰਿਝਾਏ ॥ ਮੋਪਤ ਆਜ ਗਏ ਉਠ ਕੇ ਹਮ ਢੂੰਢ
 ਰਹੇ ਕਹੂੰਐ ਨਹੀ ਪਾਏ ॥ ੪੧੦ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਤਾਤ ਕਹਯੋ ਹਸਿਕੈ
 ਜਸੁਧਾ ਪਹਿ ਤਾਤ ਲਿਆਵਨ ਕੇ ਹਮ ਜੈਹੋ ॥ ਸਾਤ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਸੁ ਸਾਤਹਿ
 ਜਾਇ ਜਹੀ ਤਹ ਜਾਹੀ ਤੇ ਲਿਯੈਹੋ ॥ ਜੋ ਮਰ ਗਯੋ ਤਉ ਜਾ ਜਮਕੇ ਪੁਰ
 ਆਯੁਧ ਲੈ ਕੁਪ ਭਾਰਬ ਕੈਹੋ ॥ ਨੰਦ ਕੇ ਆਨ ਮਿਲਾਇ ਹਉ ਹਉ ਕਿਹ
 ਜਾਇ ਰਮੈ ਤਉ ਜਾਨਨ ਦੈਹੋ ॥ ੪੧੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਗੋਪ ਪੁਨਾਮ ਗਏ ਕਰਕੈ
 ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਹਸਿ ਕੇ ਇਮ ਕਾਨੁ ਕਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਗੋਪਨ ਕੇ ਪਤਿ ਕੇ ਮਿਲਹੋ ਇਹ
 ਝੂਠ ਨਹੀ ਫੁਨ ਸਤਿ ਲਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਗੋਪਨ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਬਾਤ
 ਸੁਨੇ ਹਰਿ ਦੂਰ ਬਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਛਾਡ ਅਧੀਰਜ ਦੀਨ ਸਭੇ ਫੁਨ ਧੀਰਜ ਕੇ ਮਨ
 ਗਾਢ ਗਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ੪੧੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਹਰਿ ਜੀ ਉਠਕੈ ਜਲ ਬੀਚ
 ਧਸਯੋ ਬਰਨੰ ਪਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਇਕੈ ਠਾਢਿ ਭਯੋ ਜਬਹੀ ਨਦੀਆ ਪਤਿ
 ਪਾਇਨ ਸੇ ਲਪਟਾਯੋ ॥ ਭਿੱਤਨ ਮੇ ਅਜਨੇ ਤੁਮ ਤਾਤ ਅਨਯੋ ਬੰਧ ਕੇ ਕਹਿਕੈ
 ਘਿਘਆਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਛਿਮਾ ਪਨੁ ਦੇਖ ਕਰੇ ਇਹ ਭੇਦ ਹਮੈ ਲਖਕੈ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥
 ੪੧੩ ॥ ਜਿਨ ਰਾਜ ਭਭੀਛਨਿ ਰੀਝ ਦਯੋ ਰਿਸਕੈ ਜਿਨ ਰਾਵਨ ਖੇਤ ਮਰਯੋ ਹੈ
 ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਯੋ ਮੁਰ ਨਾਮ ਅਘਾਸੁਰ ਪੈ ਬਲ ਕੋਛਲ ਸੇ ਜੁ ਛਲਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾਹਿ

੧. ਵਰਨ ਦਾ ਦੂਤ । ੨. ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਨ ।
 ੩. ਵਰਨ । ੪. ਜਾਨਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ।

ਜਲੰਧਰ ਕੀ ਤਿਯ ਕੇ ਤਿਹ ਮੂਰਤ ਕੈ ਸਤ ਜਾਹਿ ਟਰਯੋ ਹੈ ॥ ਧੰਨਿ ਹੈ ਭਾਗ
 ਕਿਯੋ ਹਮਰੇ ਤਿਹ ਕੇ ਹਮ ਪੇਖਬੋ ਆਜ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ੪੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਇਨ
 ਪਰਕੈ ਬਰਨਿ ਸੂਦਯੋ ਨੰਦ ਕੇ ਸਾਬ ॥ ਕਹਯੋ ਭਾਗ ਮੁਹਿ ਧੰਨਿ ਹੈ ਚਲੈ
 ਪੁਸਤਕਨ ਗਾਬ ॥ ੪੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਤ ਕੈ ਸਾਬ ਲਯੋ ਭਗਵਾਨ ਚਲਯੋ
 ਪੁਰਕੋ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭੀਨੋ ॥ ਬਾਹਰ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਬਿਜ ਕੇ ਕਰ ਕਾਨ ਪੁਨਾਮ
 ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕੀਨੋ ॥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਹਰਿਕੇ ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਦਾਨ ਘਨੋ ਦਿਜ ਲੋਕਨ ਦੀਨੋ
 ॥ ਆਇ ਮਿਲਾਇ ਦਯੋ ਬਿਜ ਕੇ ਪਤਿ ਸੱਤਿ ਹਮੈ ਕਰਤਾ ਕਰ ਦੀਨੋ ॥ ੪੧੬ ॥
 ਨੰਦ ਬਾਬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਹਰ ਆਨ ਕਹਯੋ ਬਿਜ ਕੇ ਪਤਕਾਨ ਨਹੀ ਜਗ ਕੇ
 ਕਰਤਾਰੇ ॥ ਰਾਜ ਦਯੋ ਇਨ ਰੀਝ ਬਭੀਛਨ ਰਾਵਨ ਸੇ ਰਿਪ ਕੋਟਕ ਮਾਰੇ ॥
 ਭਿਤਨ ਲੈ ਬਰੁਣੈ ਬੰਧਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਮੁਹਿ ਆਨਯੋ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਛਡਾਰੇ ॥ ਕੈ ਜਗ
 ਕੇ ਕਰਤਾ ਸਮਝੋ ਇਹ ਕੇ ਕਰਿਕੈ ਸਮਝੋ ਨਹੀ ਬਾਰੇ ॥ ੪੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਗੋਪ ਸਭੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਜਾਨ ਹਰੀ ਇਹ ਭੇਦ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਦੇਖਹਿ ਜਾਇ
 ਬੈਕੁੰਠ ਸਭੇ ਹਮ ਪੈ ਇਹ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ
 ਮਹਾਂ ਕਬਿ ਨੇ ਅਪਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਮ ਸਾਰਯੋ ॥ ੧ ਗਿਆਨ ਹੂੰ ਪਾਰਸ ਗੋਪਨ
 ਲੋਹ ਕੈ ਕਾਨ ਸਭੇ ਕਰਿ ਕੰਚਨ ਡਾਰਯੋ ॥ ੪੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਨ ਕੈ ਅੰਤਰਿ
 ਕੇ ਲਖੀਆ ਜਬ ਰੇਨ ਪਰੀ ਤਬ ਹੀ ਪਰਸੋਏ ॥ ਦੁਖ ਜਿਤੇ ਜੁ ਹੁਤੇ ਮਨ ਮੈ
 ਤਿਤ ਨੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੇ ਲੇਵਤ ਖੋਏ ॥ ਆਇ ਗਯੋ ਸੁਪਨਾ ਸਭ ਕੇ ਤਿਹ ਜਾ
 ਪਿਖ ਏ ੨ ਤ੍ਰੀਯਾ ਨਰ ਦੇਏ ॥ ਜਾਇ ਅਨੂਪ ਬਿਰਾਜਤ ਬੀ ਤਿਹ ਜਾ ੩ ਸਮ ਜਾ
 ਫੁਨ ਔਰਨ ਨ ਕੋਏ ॥ ੪੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਗੋਪ ਬਿਚਾਰ ਕਹਿਯੋ ਮਨ ਮੈ
 ਇਹ ਬੈਕੁੰਠ ਤੇ ਬਿਜ ਮੋਹਿ ਭਲਾ ਹੈ ॥ ਕਾਨ ੪ ਸਮੈ ਲਖੀਐ ਨਹਿਯਾ ਓਹੁ ਜਾ
 ਪਿਖੀਐ ਭਗਵਾਨ ਖਲਾ ਹੈ ॥ ਗੋਰਸ ਖਾਤ ਉਹਾ ਹਮ ਤੈ ਮੰਗ ਜੇ ਕਰਤਾ
 ਸਭ ਜੀਵ ਜਲਾਹੈ ॥ ਸੇ ਹਮਰੇ ਗਿਹੁ ਛਾਛਹਿ ਪੀਵਤ ਜਾਹਿ ਰਮੀ ਨਭ ਭੂਮ
 ਕਲਾ ਹੈ ॥ ੪੨੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਾਤਾਰੇ ਨੰਦ ਜੂ ਕੋ ਬਰੁਣ ਪਾਸ ਤੇ
 ਛਡਾਇ ਲਿਆਇ ਬਿਕੁੰਠ ਦਿਖਾਵ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੇ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ੪ ਦੇਵੀ ਜੂ ਕੀ ਉਸਤਤ ਕਥਨੰ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥

ਤੂਹੀ ਅਸਤੁਣੀ ਸਸਤੁਣੀ ਆਪ ਰੂਪਾ ॥ ਤੂਹੀ ਅੰਬਕਾ ਜੰਭ ਹੰਤੀ
 ਅਨੂਪਾ ॥ ਤੂਹੀ ਅੰਬਕਾ ਸੀਤਲਾ ਤੋਤਲਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਭੂਮ ਆਕਾਸ ਤੈਹੀ

੧. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਪਾਰਸ ਹੋਕੇ ਗੋਪ ਰੂਪੀ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ।
੨. ਲਛਮੀ ਭਗਵਾਨ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਵੇਖੇ ।
੩. ਉਸ ਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
੪. ਸਮਾਨ ਏਥੇ ਬੈਕੁੰਠ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ ।
੫. ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਜੋ ਦੁਰਗਾ ਦਾ ਭਗਤ ਹੈ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਨੌਕਰ ਹੈ ਇਹ ਉਹ ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਕੀਆ ਹੈ ॥ ੪੨੧ ॥ ਤੁਹੀ ਮੁੰਡ ਮਰਦੀਕ ਪਰਦੀ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤੁਹੀ ਕਾਲਕਾ
ਜਾਲ ਪਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ॥ ਮਹਾ ਜੋਗ ਮਾਇਆ ਤੁਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਤੇਜ
ਆਕਾਸ ਬੰਭੋ ਮਹੀ ਹੈ ॥ ੪੨੨ ॥ ਤੁਹੀ ਰਿਸਟਣੀ ਪੁਸਟਣੀ ਜੋਗ ਮਾਯਾ ॥
ਤੁਹੀ ਮੋਹ ਸੋਚਉ ਦਹੁ ਲੋਕ ਛਾਯਾ ॥ ਤੁਹੀ ਸੁੰਭ ਨੈਸੁੰਭ ਹੰਤੀ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤੁਹੀ
ਚੋਦਹੁ ਲੋਗ ਕੀ ਜੋਤਿ ਜਾਨੀ ॥ ੪੨੩ ॥ ਤੁਹੀ ਰਿਸਟਣੀ ਪੁਸਟਣੀ ਸਸਤੁਣੀ
ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਕਸਟਣੀ ਹਰਤਣੀ ਅਸਤੁਣੀ ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਜੋਗ ਮਾਯਾ ਤੁਹੀ ਬਾਕ
ਬਾਨੀ ॥ ਤੁਹੀ ਅੰਬਕਾ ਜੰਭਹਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ॥ ੪੨੪ ॥ ਮਹਾਜੋਗ ਮਾਯਾ ਮਹਾ
ਰਾਜਧਾਨੀ ॥ ਭਵੀ ਭਾਵਨੀ ਭੂਤ ਭਬਜ ਭਵਾਨੀ ॥ ਚਰੀਆਚਰਣੀ ਖੇਚਰਣੀ
ਭੂਪਣੀ ਹੈ ॥ ਮਹਾ ਬਾਹਣੀ ਆਪਨੀ ਰੂਪਣੀ ਹੈ ॥ ੪੨੫ ॥ ਮਹਾ ਭੈਰਵੀ ਭੂਤਨੇ
ਸੁਰੀ ਭਵਾਨੀ ॥ ਭਵੀ ਭਾਵਨੀ ਭਬਜ ਕਾਲੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣੀ ॥ ਜਯਾ ਆਜਯਾ
ਹਿੰਗੁਲਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਹੈ ॥ ਸਿਵਾ ਸੀਤਲਾ ਮੰਗਲਾ ਤੋਤਲਾ ਹੈ ॥ ੪੨੬ ॥ ਤੁਹੀ
ਅੱਛਰਾ ਪੱਛਰਾ ਬੁੱਧ ਬਿੱਧਿਆ ॥ ਤੁਹੀ ਭੈਰਵੀ ਭੂਪਣੀ ਸੁੱਧ ਸਿੱਧਿਆ ॥
ਮਹਾ ਬਾਹਣੀ ਅਸਤੁਣੀ ਸਸਤੁ ਧਾਰੀ ॥ ਤੁਹੀ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥
੪੨੭ ॥ ਤੁਹੀ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤਕੀ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਬਾਲਕਾ ਬਿਧਣੀ ਐ ਜੁਆ
ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਦਾਨਵੀ ਦੇਵਣੀ ਜੱਛਣੀ ਹੈ ॥ ਤੁਹੀ ਕਿੰਨਣੀ ਮੱਛਣੀ ਕੱਛਣੀ ਹੈ ॥
੪੨੮ ॥ ਤੁਹੀ ਦੇਵ ਤੇ ਸੇਸਣੀ ਦਾਨ ਵੇਸਾ ॥ ਸਰਹ ਬਿਸਟਣੀ ਹੈ ਤੁਹੀ
ਅਸਤੁ ਭੇਸਾ ॥ ਤੁਹੀ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸੁਰੀ ਜੋਗ ਮਾਯਾ ॥ ਮਹਾ ਮੋਹ ਸੋ ਚੋਦਹੁ ਲੋਕ
ਛਾਯਾ ॥ ੪੨੯ ॥ ਤੁਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਬੈਸਨਵੀ ਸੀ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤੁਹੀ ਬਾਸਵੀ
ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਕਾਰਤਕਯਾਨੀ ॥ ਤੁਹੀ ਅੰਬਕਾ ਦੁਸਟਹਾ ਮੁੰਡ ਮਾਲੀ ॥ ਤੁਹੀ ਕਸਟ
ਹੰਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੀ ॥ ੪੩੦ ॥ ਤੁਮੀ ਬ੍ਰਾਹਣੀ ਹੈ ਹਿਰੰਨਾਛ ਮਾਰਯੋ ॥
ਹਰੰਨਾਕਸੰ ਸਿੰਘਣੀ ਹੈ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ਤੁਮੀ ਬਾਵਨੀ ਹੈ ਤਿਨੋ ਲੋਗ ਮਾਪੇ ॥
ਤੁਮੀ ਦੇਵਦਾਨੋ ਕੀਏ ਜੱਛ ਥਾਪੇ ॥ ੪੩੧ ॥ ਤੁਮੀ ਰਾਮ ਹੈ ਕੰਦ ਸਾਗੀਵ ਖੰਡਯੋ
॥ ਤੁਮੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹੈ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਬਿਹੰਡਯੋ ॥ ਤੁਮੀ ਜਾਲਪਾ ਹੈ ਬਿੜਾਲਾਛ ਘਾਯੋ
॥ ਤੁਮੀ ਸੁੰਭ ਨੈਸੁੰਭ ਦਾਨੋ ਖਪਾਯੋ ॥ ੪੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ
ਦਾਸ ਪਰਿ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪਾਰ ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖ ਮੁਹਿ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚਨ
ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੩੩ ॥

॥ ਚੋਪਈ ॥

ਮੈ ਨ ਗਨੇਸਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਨਾਉਂ ॥ ਕਿਸਨ ਬਿਸਨ ਕਬਹੂੰ ਨਹ ਧਿਆਉਂ ॥
ਕਾਨ ਸੁਨੇ ਪਹਿਚਾਨਨ ਤਿਨ ਸੇ ॥ ਲਿਵਲਾਗੀ ਮੋਰੀ ਪਗ ਇਨਸੇ ॥ ੪੩੪ ॥
ਮਹਾਕਾਲ ਰਖਵਾਰ ਹਮਾਰੇ ॥ ਮਹਾ ਲੋਹ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਥਾਰੇ ॥
ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੇ ਰਖਵਾਰ ॥ ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੩੫ ॥
ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਮੁਝੈ ਪ੍ਰਤਿਪਰੀਐ ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਸਤੁ ਹਮਾਰੇ ਮਰੀਐ ॥

੧. ਇਹ ਪਾਠ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੱਖ ਸੰਧਿਆਂ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ
ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਏ ਹਨ ਦਸਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੱਖ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸੀ
ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁਣ ਚੁਣਕੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ।

ਦੇਗ ਤੇਗ ਜਗ ਮੈ ਦੋਉ ਚਲੈ ॥ ਰਾਖ ਆਪ ਮੁਹਿ ਔਉਰ ਨ ਦਲੈ ॥੪੩੬॥
 ਤੁਮ ਮਮ ਕਰਹੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰਾ ॥
 ਜਾਨ ਆਪਨਾ ਮੁਝੈ ਨਿਵਾਜ ॥ ਆਪ ਕਰੇ ਹਮਰੇ ਸਭ ਕਾਜ ॥ ੪੩੭ ॥
 ਤੁਮ ਹੋ ਸਭ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ॥ ਆਪੇ ਆਪੁ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ ॥
 ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮੁਹਿ ॥ ਹਾਰ ਪਰਾਮੇ ਆਨ ਦੁਰ ਤੁਹਿ ॥੪੩੮॥
 ਅਪਨਾ ਜਾਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸਾਹਿਬੁ ਮੈ ਕਿੰਕਰੇ ਬਾਰਾ ॥
 ਦਾਸ ਜਾਨ ਦੇ ਹਾਥ ਉਬਾਰੇ ॥ ਹਮਰੇ ਸਭ ਬੈਰੀਅਨ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ੪੩੯ ॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਧਰੇ ਭਗਵਤ ਕੇ ਧਿਆਨਾ ॥ ਬਹੁਰ ਕਰੇ ਕਬਿਤਾ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ ॥
 ਕਿਸਨ ਜਥਾ ਮਤ ਚਰਿਤੁ ਉਚਾਰੇ ॥ ਚੂਕ ਹੋਇ ਕਬਿ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੇ ॥੪੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਉਸਤਤਿ ਸਮਾਪਤਿ ॥

ਅਥਰਾਸ ਮੰਡਲ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਬ ਆਈ ਹੈ ਕਾਤਕ ਕੀ ਰੁਤ ਸੀਤਲ
 ਕਾਨੁ ਤਬੈ ਅਤ ਹੀ ਰਸੀਆ ॥ ਸੰਗ ਗੋਪਨ ਖੇਲ ਬਿਚਾਰ ਕਰਯੋ ਜੁ ਹੁਤੇ ਭਗਵਾਨ
 ਮਹਾ ਜਸੀਆ ॥ ਅਪਵਿਤ੍ਰਨ ਲੋਗਨ ਕੇ ਜਿਹ ਕੈ ਪਗਲਾਗਤ ਪਾਪ ਸਭੈ
 ਨਸੀਆ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਸੁਨਿ ਤੀਯਨ ਕੇ ਸੰਗ ਖੇਲ ਨਿਵਾਰਹੁ ਕਾਮ ਇਹੈ ਬਸੀਆ
 ॥ ੪੪੧ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਆਨ ਨ ਜਾਹਿ ਨਿਸਾਪਤਿ ਸੋ ਦ੍ਰਿਗ ਕੋ ਮਲਹੈ ਕਮਲਾ
 ਦਲ ਕੈਸੇ ॥ ਹੋ ਭਰਟੇ ਧਨ ਸੇ ਬਰਨੀਸਰ ਦੂਰ ਕਰੈ ਤਨ ਕੇ ਦੁਖ ਰੈਸੇ ॥
 ਕਾਮ ਕੀ ਸਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਘਸੇ ਦੁਖ ਸਾਧਨ ਕੇ ਕਟਬੇ ਕਹੁ ਤੈਸੇ ॥ ੧ ਕੋਲ
 ਕੇ ਪਤੁ ਕਿਧੋ ਸਸਿ ਸਾਥ ਲਗੇ ਕਬਿ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਅਰੈਸੇ ॥ ੪੪੨ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬੱਧ ਕਹੈ ਟਟੀਆ ੨ ਬਰੁਨੀ ਧਰ ਕੋ ਰਨ ਕੀ ਦੁਤ ਸਾਇਕ ੩ ਸਾਂਧੇ ॥ ਠਾਢੇ
 ਹੈ ਕਾਨੁ ਕਿਧੋ ਬਨ ਮੈ ਤਨ ਪੈ ਸਿਰ ਪੈ ਅੰਬੁਵਾ ਰੰਗ ਬਾਂਧੇ ॥ ਚਾਲ ਚਲੈ ਹਰੁਏ
 ਹਰੁਏ ਮਨੋ ਸੀਖ ਦਈ ਇਹ ਬੱਧਕ ਪਾਂਧੇ ॥ ਔ ਸਭ ਹੀ ਠਟ ਬੱਧ ਕਸੇ
 ਮਨਮੋਹਨ ਜਾਲ ਪੀਤੰਬਰ ੪ ਕਾਂਧੇ ॥ ੪੪੩ ॥ ਸੋ ਉਠ ਠਾਢਿ ਕਿਧੋ ਬਨ ਮੈ
 ਜੁਗ ਤੀਸਰ ਮੈ ਪਤਿ ਜੋਉ ਸੀਯਾ ॥ ਜਮਨਾ ਮਹਿ ਖੇਲ ਕੇ ਕਾਰਨ ਕੋ ਘਸ
 ਚੰਦਨ ਭਾਲ ਮੈ ਟੀਕੋ ਦੀਯਾ ॥ ਭਿਲਗਾ ੫ ਡਰ ਨੈਨ ਕੇ ਸੈਨਨ ਕੋ ਸਭ ਗੋਪਨ
 ਕੋ ਮਨ ਚੋਰ ਲੀਯਾ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ਕਿਧੋ ਰਸ ਕਾਰਨ ਕੋ ਠਗ
 ਬੇਸ ਕੀਆ ॥ ੪੪੪ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਜਾਹਿ ਮਿਰੀਪਤਿ ਕੀ ਸਮ ਹੈ ਮੁਖ
 ਜਾਹਿ ਨਿਸਾਪਤਿ ਸੀ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਜਾਹਿ ਕੁਰੰਗਨ ਕੇ ਰਿਪ ਸੀ ਕਟ ਕੰਚਨ
 ਸੀ ਤਨ ਨੈ ਛਬਿ ਛਾਈ ॥ ਪਾਟ ਬਨੇ ਕਦਲੀ ਦਲ ਦੈ ਜੰਘਾ ਪਰ ਤੀਰਨ ਸੀ
 ਦੁਤ ਗਾਈ ੬ ॥ ਅੰਗ ਪ੍ਰੰਗ ਸੁ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਕਛੁ ਉਪਮਾ ਕਹੀਐ ਨਹੀਜਾਈ ॥

੧. ਚੰਦ ਮੂੰਹ ਨੇਤ੍ਰ ਕੋਲਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਤਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗੇ ਹਨ ।

੨. ਤਿੰਮਣੀਆਂ ਹੀ ਬਣ ਦੀਆਂ ਟੱਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਲੁਕ
 ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਤੀਰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ।

੩. ਬਾਣ ।

੪. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪੀਲਾ ਕਪੜਾ ਫਾਹੀ ਹੈ ।

੫. ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਸੈਨਤਾਂ ਨਾਲ ।

੬. ਤੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਧੀਆਂ ।

੪੪੫ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਮੁਖ ਜਾਹਿ ਨਿਸਾਪਤਿ ਕੀ ਸਮ ਹੈ ਬਨ ਮੈ ਤਿਨ ਗੀਤ
 ਰਿਝੋ ਅਰੁ ਗਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੁਰ ਕੋ ਧੁਨ ਸੋਨਨ ਮੈ ਬਿਜ ਹੂੰ ਕੀ ਤੀਯਾ ਸਭ ਹੀ
 ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਧਾਇ ਚਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਮਿਲਬੇ ਕਹੁ ਤੋ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਜਬ ਭਾਯੋ ॥
 ਕਾਨੁ ਮਨੋ ਮਿਗਨੀ ਜੁਵਤੀ ਛਲਬੇ ਕਹੁ ਘੰਟਕ ਹੇਰ ਬਨਾਯੋ ॥ ੪੪੬ ॥
 ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਮੁਰਲੀ ਮੁਖ ਕਾਨਰ ਕੇ ਤਰੁਏ^੧ ਤਰ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਬਿਧਿ ਖੂਬ ਛਕੀ ॥
 ਬਿਜ ਭਾਮਨ ਆ ਪਹੁਚੀ ਦਵਰੀ ਸੁਧ ਹਿਯਾ ਜੁਰ ਹੀਨ ਕਛੁ ਮੁਖ ਕੀ ॥ ਮੁਖ
 ਕੋ ਪਿਖ ਰੂਪ ਕੇ ਬਸਯ ਭਈ ਮਤ ਹੂੰ ਅਤਿ ਹੀ ਕਹਿ ਕਾਨੁ ਬਕੀ ॥ ਇਕ ਭੂਮ
 ਪਰੀ ਇਕ ਗਾਇ ਉਠੀ ਤਨ ਮੈ ਇਕ ਹੂੰ ਰਹਿਗੀ ਸੁ ਜਕੀ ॥ ੪੪੭ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥
 ਹਰਿ ਕੀ ਸੁਨਿਕੈ ਸੁਰ ਸੋਨਨ ਮੈ ਸਭ ਧਾਇ ਚਲੀ ਬਿਜ ਭੂਮ ਸਖੀ ॥ ਸਭ ਮੈਨ
 ਕੇ ਹਾਥ ਗਈ ਬਧਕੈ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਮ ਕੀ ਪੇਖ ਅਖੀ ॥ ਨਿਕਰੀ ਗਿਹੁ ਤੇ
 ਮਿਗਨੀ ਸਮ ਮਾਨਹੁ ਗੋਪਨ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਹਿ ਰਖੀ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਹਰੀ ਪਹਿ
 ਆਇ ਗਈ ਜਨੁ ਆਇ ਗਈ ਸੁਧ^੨ ਜਾਨ ਸਖੀ ॥ ੪੪੮ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਗਈ
 ਆਇ ਦਸੋ ਦਿਸ ਤੇ ਗੁਪੀਆ ਸਭ ਹੀ ਰਸ ਕਾਨੁ ਕੇ ਸਾਥ ਪਗੀ ॥ ਪਿਖਕੈ
 ਮੁਖਿ ਕਾਨੁ ਕੋ ਚੰਦ ਕਲਾ ਸੁ ਚਕੋਰਨ ਸੀ ਮਨ ਮੈ ਉਮਗੀ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਪੁਨ
 ਸੁੱਧ ਸੁ ਆਨਨ ਪੇਖਿ ਕਿਧੈ ਤਿਨ ਕੀ ਠਗ ਡੋਠ ਲਗੀ ॥ ਭਗਵਾਨ ਪੁਸੰਨਿ
 ਭਯੋ ਪਿਖਕੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਮਨੋ ਮਿਗ ਦੇਖ ਮਿਗੀ ॥ ੪੪੯ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਗੋਪਨ
 ਕੀ ਬਰਜੀ ਨ ਰਹੀ ਸੁਰ ਕਾਨਰ ਕੀ ਸੁਨਬੇ ਕਹੁ ਤਾਘੀ^੩ ॥ ਨਾਖ ਚਲੀ ਅਪਨੇ
 ਗਿਹੁ ਇਉ ਜਿਮੁ ਮੱਤ ਜੁਗੋਸੁਰ ਇੰਦ੍ਰਿਹ ਲਾਘੀ^੪ ॥ ਦੇਖਨ ਕੋ ਮੁਖ ਤਾਹਿ
 ਚਲਾ ਜੇਉ ਕਾਮ ਕਲਾ ਹੂ ਕੋ ਹੈ ਫੁਨ ਬਾਘੀ^੫ ॥ ਡਾਰ ਚਲੀ ਸਿਰ ਕੇ ਪਟ
 ਇਉ ਜਨੁ ਡਾਰ ਚਲੀ ਸਭ ਲਾਜ ਬਹਾਘੀ^੬ ॥ ੪੫੦ ॥ ਕਾਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ਗਈ
 ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਗੋਪਨ ਲੀਨ ਸੁ ਸੰਛਾ ॥ ਚੀਰ ਪਰੇ ਗਿਰ ਕੈ ਤਨ ਭੂਖਨ
 ਟੂਟ ਗਈ ਤਿਨ ਹਾਥਨ ਬੰਛਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਸਭੈ ਗੁਪੀਆ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਭਈ ਇਕ ਰੰਛਾ ॥ ਹੋਇ ਗਈ ਤਨ ਮੈ ਸਭ ਹੀ ਇਕ ਰੰਗ ਮਨੋ ਸਭ
 ਛੇਡਕੈ ਸੰਛਾ ॥ ੪੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪਨ ਭੂਲ ਗਈ ਗਿਹੁ ਕੀ ਸੁਧ ਕਾਨੁ ਹੀ
 ਕੋ ਰਸ ਭੀਤਰ ਰਾਚੀ ॥ ਭਉਹ ਭਰੀ ਮਧਰੀ ਬਰਨੀ ਸਭ ਹੀ ਸੁ ਢਰੀ^੭ ਜਨੁ
 ਮੈਨ ਕੇ ਸਾਚੀ ॥ ਛੋਰ ਦਏ ਰਸ ਔਰਨ ਸੁਾਦ ਭਲੇ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਸੋ ਸਭ
 ਮਾਚੀ ॥ ਸੋਭਤ ਤਾ ਤਨ^੮ ਮੈ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨੋ ਕੰਚਨ ਮੈ ਚੁਨੀਆ ਚੁਨ ਖਾਚੀ ॥
 ੪੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਰਹੀ ਬਿਜ ਮੈ ਜੁ ਹੁਤੀ ਗੁਪੀਆ
 ਅਤਿ ਹਾਛੀ ॥ ਰਾਜਤ ਜਾਹਿ ਮਿਗੀਪਤ ਨੈਨ ਬਿਰਾਜਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਸਮ ਮਾਛੀ
 ॥ ਸੋਭਤ ਹੈ ਬਿਜਮੰਡਲ ਮੈ ਜਨ ਖੇਲਬੇ ਕਾਜ ਨਟੀ ਇਹ ਕਾਛੀ ॥ ਦੇਖਨਹਾਰ
 ਕਿਧੈ ਭਗਵਾਨ ਦਿਖਾਵਤ ਭਾਵ ਹਮੈ ਹਿਯਾ ਆਛੀ ॥ ੪੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

੧. ਰੁਖ ਹੇਠਾਂ । ੨. ਜੀਕੂੰ ਸਹੁਰੇ ਆਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਖਬਰ ਸੁਣਕੇ ਕੁੜੀਆਂ
 ਆ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ । ੩. ਖਿੱਚੀ ਆਈ । ੪. ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਲੰਘ
 ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ੫. ਥੰਮਣੇ ਵਾਲਾ । ੬. ਰੁੜ੍ਹ ਗਈ । ੭. ਢਲ ਗਈ ਹੈ
 ਕਾਮ ਦੇ ਸੱਚੇ ਵਿਚ । ੮. ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦਿਸਣ ।

ਸੋਹਤ ਹੈ ਸਭ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਦਿਗ ਅੰਜਨ ਆਜੇ ॥ ਕੋਲਨ
ਕੀ ਜਨੁ ਸੁਧਿ ਪ੍ਰਭਾ ਸਰ ਸੁੰਦਰ ਸਾਨ ਕੇ ਉਪਰਿ ਮਾਜੇ ॥ ਬੈਠ ਘਰੀ ਇਕ ਮੈ
ਚਤਰਾਨਨ ਮੈਨ ਕੇ ਤਾਤ^੧ ਬਨੇ ਕਸਿ^੨ ਸਾਜੇ ॥ ਮੋਹਤਿ ਹੈ ਮਨ ਜੋਗਨ ਕੇ
ਫੁਨ ਜੋਗਨ ਕੇ ਗਨ ਬੀਚ ਕਲਾਜੇ ॥ ੪੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਠਾਢਿ ਹੈ ਕਾਨੁ ਸੋਊ
ਮਹਿ ਗੋਪਨ ਜਾਹਿ ਕੋ ਅੰਤ ਮੁਨੀ ਨਹਿ ਬੂਝੇ ॥ ਕੋਟਿ ਕਰੈ ਉਪਮਾ ਬਹੁ ਬਰਖਨ
ਨੈਨਨ ਸੋ ਤਉ ਨੈਕ ਨ ਸੂਝੇ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਅੰਤਿ ਲਖੈਬੇ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੂਰ ਘਨੇ
ਰਨਭੀਤਰ ਝੁਝੇ ॥ ਸੋ ਬਿਜ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਭਗਵਾਨ ਤੀਆਗਨ ਮੈ ਰਸ ਬੈਠ
ਅਰੂਝੇ ॥ ੪੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁਰ ਕੇ ਨਿਕਟੈ ਜਬਹੀ ਸਭਹੀ ਗੁਪੀਆ ਮਿਲਿ
ਸੁੰਦਰ ਗੱਯਾਂ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਮੱਧਿ ਸਸਿਨਨ ਪੇਖ ਸਭੈ ਫੁਨ ਕੰਦੁਪ
ਬੇਖ ਬਨੱਯਾਂ ॥ ਲੈ ਮੁਰਲੀ ਅਪਨੇ ਕਰ ਕਾਨੁ ਕਿਧੋ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਸਾਬ
ਬਜੱਯਾਂ ॥ ਘੰਟਕਹੋਰਕ ਜਿਉ ਪਿਖਕੈ ਮ੍ਰਿਗਨੀ ਮੁਹਿ ਜਾਤ ਸੁਹੈ ਠਹਰੱਯਾਂ ॥
੪੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਲ ਸਿਰੀ ਅਰੁ ਰਾਮਕਲੀ ਸੁਭ ਸਾਰੰਗ ਭਾਵਨ ਸਾਬ
ਬਸਾਵੈ ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਅਰੁ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਧੁਨ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਲੈ
ਮੁਰਲੀ ਅਪਨੇ ਕਰ ਕਾਨੁ ਕਿਧੋ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਸਾਬ ਬਜਾਵੈ ॥ ਪੈਨ ਚਲੈ ਨ
ਰਹੈ ਜਮੁਨਾ ਬਿਰ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਧੁਨ ਜੋ ਸੁਨ ਪਾਵੈ ॥ ੪੫੭ ॥ ਸੁਨਕੇ ਮੁਰਲੀ ਧੁਨਿ
ਕਾਨੁਰ ਕੀ ਸਭ ਗੋਪਨ ਕੀ ਸਭ ਸੁੱਧਿ ਛੁਟੀ ॥ ਸਭ ਛਾਡ ਚਲੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ
ਕਾਰਜ ਕਾਨੁ ਹੀ ਕੀ ਧੁਨ ਸਾਬ ਜੁਟੀ ॥ ਠਗਨੀ ਸੁਰ ਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਨ
ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਭ ਮੱਤ ਲੁਟੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗਨੀ ਸਮ ਹੈ ਚਲਤਯੋ ਇਨਕੇ ਮਗਲਾਜ ਕੀ
ਬੇਲ ਤਰਾਕ ਟੁਟੀ ॥ ੪੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ ਰੂਪੁ ਨਿਹਾਰ ਰਹੀ ਤਿਯਾ
ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਬਿ ਹੋਇ ਇਕਾਠੀ ॥ ਜਿਉ ਸੁਰ ਕੀ ਧੁਨ ਕੋ ਸੁਨ ਕੈ ਮ੍ਰਿਗਨੀ
ਚਲ ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਨਾਠੀ ॥ ਮੈਨ ਸੋ ਮੱਤ ਹੈ ਕੂਦਤ ਕਾਨੁ ਸੁ ਛੋਰਿ ਮਨੈ ਸਭ
ਲਾਜ ਕੀ ਗਾਠੀ ॥ ਗੋਪਨ ਕੋ ਮਨ ਯੋ ਚੁਰ ਗਯੋ ਜਿਮ ਖੋਰਰ^੩ ਪਾਥਰ ਪੈ
ਚਰਨਾਠੀ ॥ ੪੫੯ ॥ ਹਸਿ ਬਾਤ ਕਰੈ ਹਰਿ ਸੋ ਗੁਪੀਆ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
ਜਿਨ ਭਾਗ ਬਡੇ ॥ ਮੋਹਿ ਸਭੈ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਇਨ ਕੋ ਪਿਖ ਕੈ ਹਰਿ ਪਾਪਨ ਜਾਲ^੪ ਲਡੇ
॥ ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਤਨ ਮੱਧਿ ਬਧੂ ਬਿਜ ਕੀ ਮਨ ਹੈ ਕਰ ਆਤੁਰੁ ਅੰਤਿ ਗਡੇ ॥ ਸੋਊ
ਸੱਤਿ ਕਿਧੋ ਮਨ ਜਾਹਿ ਗਡੇ ਸੁ ਅਧੰਨਿ ਜਿਨੋ ਮਨ ਹੈ ਅਗਡੇ ॥ ੪੬੦ ॥ ਨੈਨ
ਚੁਗਾਇ ਮਹਾ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕਛੂ ਮੁਸਕਾਇ ਭਯੋ ਹਰਿ ਠਾਢੈ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਬਿਜ
ਬਾਮ ਸਭੈ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹਕੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬਾਢੈ ॥ ਜਾ ਭਗਵਾਨ ਕਿਧੋ ਸੀਯ
ਜੀਤਕੈ ਮਾਰਿ ਡਰਯੋ ਰਿਪ ਰਾਵਨ ਗਾਢੈ ॥ ਤਾ ਭਗਵਾਨ ਕਿਧੋ ਮੁਖ ਤੇ ਮੁਕਤਾ^੫
ਨੁਕਤਾ ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਢੈ ॥ ੪੬੧ ॥ ਕਾਨੁ ਜੂ ਬਾਚ ਗੋਪੀ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਆਜੁ ਭਯੋ ਝੜਹੈ ਜਮਨਾ ਤਟ ਖੇਲਨ ਕੀ ਅਬ ਘਾਤ^੬ ਬਣੀ ॥ ਤਜ ਕੈ ਡਰੁ
ਖੇਲ ਕਰੋ ਹਮ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਹਸਿ ਕਾਨੁ ਅਣੀ ॥ ਜੇਊ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਤੁਮ
ਮੈ ਸੋਊ ਖੇਲਹੁ ਖੇਲਹੁ ਨਾਹਿ ਜਣੀ ਰੁਕਣੀ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ ਹਸਿਕੈ ਰਸ

੧. ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਨ । ੨. ਕੈਸੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ਸੋ ।
੩. ਖਰੋੜਾ ਪੱਥਰ । ੪. ਦੂਰ ਹੋਏ । ੫. ਖੁਲ੍ਹਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ । ੬. ਤਰਾਂ ।

ਬੋਲ ਕਿਧੋ ਹਰਿਤਾ ਜੋਊ ਮਾਨ ਫਣੀ ॥੪੬੨॥ ਹਸਿਕੈ ਸੁ ਕਹੀ ਬਤੀਆ ਤਿਨ
ਸੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਜੇ ਰਸ ਰਾਤੋ ॥ ਨੈਨ ਮਿਗੀ ਪਤਿ ਸੇ ਤਿਹ ਕੇ ਇਮ
ਚਾਲ ਚਲੈ ਜਿਮ ਗੋਈਯਰ ਮਾਤੋ ॥ ਦੇਖਤ ਮੂਰਤ ਕਾਨੁ ਕੀ ਗੋਪਨ ਭੂਲਿ
ਗਈ ਗਿਹ ਕੀ ਸੁਧ ਸਾਤੋ ॥ ਚੀਰ ਗਏ ਉਡ ਕੇ ਤਨ ਕੇ ਅਰੁ ਟੂਟ ਗਯੋ ਨੈਨ
ਤੇ ਲਾਜ ਕੇ ਨਾਤੋ ॥ ੪੬੩ ॥ ਕੁਪਿਕੈ ਮਧਿ ਕੈਟਭ ਤਾਨ ਮਰੇ ਮੁਰ ਦੈਤ ਮਰਯੋ
ਅਪਨੇ ਜਿਨ ਹਾਥਾ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ ਦਯੋ ਰਿਸ ਰਾਵਨ ਕਾਟ ਦਏ
ਜਿਹ ਮਾਥਾ ॥ ਸੇ ਤਿਹ ਕੀ ਤਿਹੁ ਲੋਗਨ ਮਧ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਚਲੈ ਜੈਸੇ
ਗਾਥਾ ॥ ਸੇ ਬਿਜ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਰਸਕੇ ਹਿਤ ਖੇਲਤ ਹੈ ਫੁਨ ਗੋਪਨ ਸਾਥਾ ॥
੪੬੪ ॥ ਹਸਿ ਕੈ ਹਰਿ ਜੂ ਬਿਜਮੰਡਲ ਮੈ ਸੰਗ ਗੋਪਨ ਕੇ ਇਕ ਹੋਡ ਬਦੀ ॥
ਸਭ ਧਾਇ ਪਰੈ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮਹੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਮਿਲਿ ਬੀਚ ਨਦੀ ॥ ਜਬ
ਜਾਇ ਪਰੈ ਜਮਨਾ ਜਲ ਮੈ ਸੰਗ ਗੋਪਨ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਜਦੀ ॥ ਤਬ ਲੈ
ਚੁਭਕੀ ਹਰਿ ਜੀ ਤਿਯ ਕੇ ਸੁ ਲਯੋ ਮੁਖ ਚੂਮ* ਕਿਧੋ ਸੁਤਦੀ ॥ ੪੬੫ ॥ ਗੋਪੀ
ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਮਿਲਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਸੇ ਸਯਾਮ ਕਹੀ
ਹਸਿ ਬਾਤ ਪ੍ਰਬੀਨਨ ॥ ਰਾਜਤ ਜਾਹਿ ਮਿਗੀ ਪਤਿ ਸੇ ਦਿਗ ਛਾਜਤ
ਚੰਚਲਤਾ ਸਮ ਮੀਨਨ ॥ ਕੈਚਨ ਸੇ ਤਨ ਕੇਲ ਮੁਖੀ ਰਸ ਆਤੁਰ ਹੈ ਕਹਯੋ ਰੱਛਕ
ਦੀਨਨ ॥ ਨੇਹ ਬਢਾਇ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ਕਹਯੋ ਸਿਰ ਨਿਆਇਕੈ ਭਾਤ
ਅਧੀਨਨ ॥ ੪੬੬ ॥ ਅਤਿ ਹੈ ਰਿਝਵੈਤ ਕਹਯੋ ਗੁਪੀਆ ਜੁਗਤੀਸਰ ਮੈ ਪਤਿ^੨
ਭਯੋ ਜੁ ਕਪੀ ॥ ਜਿਨ ਰਾਵਨ ਖੇਤ ਮਰਯੋ ਕੁਪਕੈ ਜਿਹ ਰੀਝ ਭਭੀਛਨ ਲੰਕ ਥਪੀ
॥ ਜਿਹ ਕੀ ਜਗ ਬੀਚ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਲਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਛਪੀ ॥
ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਰੈ ਰਸ ਕੀ ਚਰਚਾ ਜਿਨਹੁ ਤਿਰੀਯਾ ਫੁਨ ਚੰਡ ਜਪੀ ॥ ੪੬੭ ॥
ਜੋ ਰਸ ਬਾਤ ਕਹੀ ਗੁਪੀਆ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਜੁਬ ਦਯੋ ਤਿਨ ਸਾਫੀ ॥ ਆਈ ਹੋ
ਛੋਡਿ ਸਭੇ ਪਤਿ ਕੇ ਤੁਮ ਹੋਇ ਤੁਮੈ ਨ ਮਰੇ ਫੁਨ ਮਾਫੀ ॥ ਹੋ ਤੁਮ ਸੇ ਨਹਿ ਹੇਤ
ਕਰੋ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਕੇ ਬਾਤ ਕਰੋ ਰਸ ਲਾਫੀ ॥ ਇਉ ਕਹਿਕੈ ਹਰਿ ਮੋਨ ਭਜੀ ਸੁ
ਬਜਾਇ ਉਠਯੋ ਮੁਰਲੀ ਮਹਿ ਕਾਫੀ ॥ ੪੬੮ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ਗੋਪੀ ਸੋ ॥
ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਗੋਪਿਨ ਸੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਦਯੋ ਹਸਿ ਕੈ ਹਰਿ ਜੁਬ ਜਬੈ ॥
ਨ ਗਈ ਹਰਿ ਮਾਨ ਕਹਯੋ ਗਿਹ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮੁਖਿ ਦੇਖ ਸਬੈ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨੰ
ਕਰ ਲੈ ਅਪਨੇ ਮੁਰਲੀ ਸੁ ਬਜਾਇ ਉਠਿਓ ਜੁ ਤਰਾਗ ਤਬੈ ॥ ਮਨੋ ਘਾਇਲ
ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਬ੍ਰਣ ਮੈ ਭਗਵਾਨ ਡਰਯੋ ਜਨੁ ਲੋਨ ਅਬੈ ॥ ੪੬੯ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗ
ਬੀਚ ਮਿਗੀ ਪਿਖੀਐ ਹਰਿ ਤਿਉ ਗਨ ਗੁਰਨ ਕੇ ਮਧਿ ਸੋਭੈ ॥ ਦੇਖਿ ਜਿਸੈ
ਰਿਪ ਰੀਝ ਰਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਨਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਛੋਭੈ ॥ ਦੇਖਿ ਜਿਸੈ ਮਿਗਧਾਵਤ
ਆਵਤ ਚਿੰਤ ਕਰੈ ਨ ਹਮੈ ਫੁਨ ਕੋ ਭੈ ॥ ਸੇ ਬਨ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਤ ਕਾਨੁ ਜੋਊ
ਪਿਖਵੈ ਤਿਹ ਕੇ ਮਨ ਲੋਭੈ ॥ ੪੭੦ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਜੁ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥
ਸੋਊ ਗੁਰਨ ਬੋਲ ਉਠੀ ਹਰਿ ਸੇ ਬਚਨਾ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮ ਸੁਧ ਅਮੀ ॥ ਤਿਹ

੧. ਹਾਥੀ । ੨. ਰਾਮ । ੩. ਮੋਹ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਛੋਟਾਂ ਉਤੇ
ਤਰਕ ਰੂਪ ਲੂਣ । *ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਲੇਖ ਸਯਾਮ ਕਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਥ ਲਗੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨੇ ਹਰਤਾ ਮਨ ਸਾਧਨ ਸੁੱਧ ਗਮੀ ॥ ਤਜ ਕੈ
 ਅਪਨੇ ਭਰਤਾ ਹਮਰੀ ਮਤਿ ਕਾਨ੍ਹ ਜੁ ਉਪਰਿ ਤੋਹਿ ਰਮੀ ॥ ਅਤਿ ਹੀ
 ਤਨ ਕਾਮ ਕਰਾ ਉਪਜੀ ਤੁਮ ਕੋ ਪਿਖ ਏ ਨਹਿ ਜਾਤ ਛਮੀ ॥ ੪੭੧ ॥
 ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਭਗਵਾਨ ਲਖੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਗੁਰਨ
 ਮੇ ਪਿਖ ਮੈ ਨ ਭਰੀ ॥ ਤਬ ਹੀ ਤਜਿ ਸੰਕ ਸਭੈ ਮਨ ਕੀ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗ ਮਾਨੁਖ
 ਕੇਲ ਕਰੀ ॥ ਹਰਿ ਜੀ ਕਰਿ ਖੇਲ ਕਿਯੋ ਇਨ ਸੇ ਜਨੁ ਕਾਮ^੧ ਜਰੀ ਇਹ ਕੀਨ
 ਜਰੀ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਪਿਖਵੇ ਤੁਮ ਕੋਤਕ ਕਾਨ੍ਹ ਹਰਯੋ ਕਿ ਹਰੀ ਸੁ ਹਰੀ
 ॥ ੪੭੨ ॥ ਜੋ ਜੁਗਤੀਸਰ ਮੂਰਤ ਰਾਮ ਧਰੀ ਜਿਹ ਔਰ ਕਰਯੋ ਅਤਿ ਸੀਲਾ ॥
 ਸਤਨ ਕੋ ਸੁ ਸੰਘਾਰ ਕਰੈ ਪੁਤਿਪਾਰਕ ਸਾਧਨ ਕੋ ਹਰ ਹੀਲਾ^੨ ॥ ਦੁਪਰ ਮੇ
 ਸੇਉ ਕਾਨ ਭਯੋ ਮਰੀਯਾ ਅਰਿ ਕੋ ਧਰੀਯਾ ਪਤ ਪੀਲਾ ॥ ਸੇ ਹਰਿ ਭੂਮਿ ਬਿਖੈ
 ਬਿਜ ਕੀ ਹਸਿ ਗੋਪਨ ਸਾਥ ਕਰੈ ਰਸ ਲੀਲਾ ॥ ੪੭੩ ॥* ਮਾਲਸਿਰੀ ਅਰੁ
 ਰਾਮਕਲੀ ਸੁਭ ਸਾਰੰਗ ਭਾਵਨ ਸਾਥ ਬਸਾਵੈ ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਅਰੁ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ
 ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਧੁਨ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਲੈ ਮੁਰਲੀ ਅਪਨੇ ਕਰ ਕਾਨ੍ਹ ਕਿਯੋ ਅਤਿ
 ਭਾਵਨ ਸਾਥ ਬਜਾਵੈ ॥ ਪੈਨ ਚਲੈ ਨ ਰਹੈ ਜਮੁਨਾ ਥਿਰ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਧੁਨ ਜੋ
 ਸੁਨ ਪਾਵੈ ॥ ੪੭੪ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਸੁਰ ਸੇ ਫੁਨ ਗੋਪਨ ਕੇ ਮਨ
 ਮੈ ਜੋਉ ਭਾਵੈ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਅਰੁ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਠਟ
 ਪਾਵੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੈ ਸੁ ਸੁਰੀ ਅਸੁਰੀ ਮਿ੍ਗ ਛਾਡਿ ਮਿ੍ਗੀ ਬਨ
 ਕੀ ਚਲ ਆਵੈ ॥ ਸੇ ਮੁਰਲੀ ਮਹਿ ਸਯਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਮਨੇ ਕਰ ਰਾਗਨ ਰੂਪ
 ਦਿਖਾਵੈ ॥ ੪੭੫ ॥ ਸੁਨਕੈ ਮੁਰਲੀ ਧੁਨ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ਰੀਝ
 ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਗਿ੍ਹ ਲੋਗਨ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਿਨਹੂੰ ਫੁਨ ਉਪਰਿ ਸੀਸ ਸਹੀ ਹੈ ॥
 ਸਾਮੁਹਿ ਧਾਇ ਚਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਹੈ ॥
 ਮਾਨਹੁ ਪੇਖ ਸਮਸਨ^੩ ਕੇ ਮੁਖ ਧਾਇ ਚਲੀ ਮਿਲਿ ਜੁਥ ਅਹੀ ਹੈ ॥ ੪੭੬ ॥
 ਜਿਨ ਰੀਝ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜੁ ਦਯੋ ਕੁਪਕੈ ਦਸ ਸੀਸ ਦਈ ਜਿਨ ਪੀੜਾ ॥
 ਮਾਰਤ^੪ ਹੂੰ ਦਲ ਦੇਤਨ ਕੋ ਛਿਨ ਮੈ ਘਨ ਸੇ ਕਰ ਦੀਨ ਉਝੀੜਾ^੫ ॥ ਜਾਹਿ
 ਮਰਯੋ ਮੁਰ ਨਾਮ ਮਹਾਸੁਰ ਆਪਨ ਹੀ ਲੰਘ ਮਾਰਗ ਭੀੜਾ ॥ ਸੇ ਫੁਨਿ ਭੂਮਿ
 ਬਿਖੈ ਬਿਜ ਕੀ ਸੰਗ ਗੋਪਨ ਕੈ ਸੁ ਕਰੈ ਰਸ ਕ੍ਰੀੜਾ ॥ ੪੭੭ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਖੇਲਤ
 ਕਾਨ੍ਹ ਸੇਉ ਤਿਨ ਸੇ ਜਿਹ ਕੀ ਸੁ ਕਰੈ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਜਾਤਾ^੬ ॥ ਸੇ ਸਭ ਹੀ ਜਗ
 ਕੋ ਪਤਿ ਹੈ ਤਿਨ ਜੀਵਨ ਕੇ ਬਲ ਕੀ ਪਰ ਮਾਤਾ^੭ ॥ ਰਾਮ ਹੂੰ ਰਾਵਨ ਸੇ
 ਜਿਨਹੂੰ ਕੁਪਿ ਜੁੱਧ ਕਰਯੋ ਕਰਿਕੈ ਪ੍ਰਮ ਛਾਤਾ ॥ ਸੇ ਹਰਿ ਬੀਚ ਅਹੀਰਨ ਕੇ
 ਕਰਿਬੈ ਕਹੁ ਕੋਤਕ ਕੀਨ ਸੁ ਨਾਤਾ^੮ ॥ ੪੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਸੰਗ ਗੋਪੀਅਨ ਕਰੀ ਮਾਨੁਖੀ ਬਾਨ ॥ ਸਭ ਗੋਪੀ ਤਬ ਯੋ ਲਖਯੋ ਭਯੋ ਬਸੇ

੧. ਕਾਮ ਦੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਬੂਟੀ ਲਾਈ ਹੈ,
 ਸੇ ਸੀਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ੨. ਦੁਖ ਦੂਰ। ੩. ਬੀਨ ਦਾ ਮੂੰਹ।
 ੪. ਪੈਣ। ੫. ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ੬. ਪੂਜਾ। ੭. ਆਸਰਾ, ਧਨ।
 ੮. ਸਾਕ ਜਾਂ ਮੇਲ। *੪੫੭ ਵੀ ਇਹੋ ਸਵੱਯਾ ਹੈ।

ਭਗਵਾਨ ॥ ੪੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਤਬੈ ਸੰਗ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਫੁਨ
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੁੈ ਗੱਯਾ ॥ ਏਕਹ ਗਯੋ ਧਰਨੀ ਧਸਿ ਗਯੋ ਕਿਧੇ ਮੱਧਿ ਰਹਯੋ
 ਸਮਝਯੋ ਨਹੀ ਪੱਯਾ ॥ ਗੋਪਿਨ ਕੀ ਜਬ ਯੋ ਗਤ ਭੀ ਤਬ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੱਯਾ ॥ ਜਿਉ ਸੰਗ ਮੀਨਨ ਕੇ ਲਰਕੈ ਤਿਨ ਤਯਾਗ ਸਭੇ ਮਨੋ ਬਾਰ
 ਧਰੱਯਾ ॥ ੪੮੦ ॥ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਤਨ ਕੀ ਛੁਟਗੀ ਸੁਧਿ ਡੋਲਤ ਹੈ ਬਨ ਮੈ ਜਨ
 ਬੈਰੀ ॥ ਏਕ ਉਠੈ ਇਕ ਝੂਮ ਗਿਰੇ ਬਿਜ ਕੀ ਮਹਰੀ ਇਕ ਆਵਤ ਦੈਰੀ ॥
 ਆਤੁਰ ਹੁੈ ਅਤਿ ਦੁੰਡਤ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਗਿਰਗੀ ਸੁ ਪਿਛੋਰੀ ॥ ਕਾਨ
 ਤੋ ਧਯਾਨ ਬਸਯੋ ਮਨ ਮੈ ਸੋਊ ਜਾਨ ਗਹੇ ਫੁਨ ਰੂਖਨ ਕੈਰੀ ॥ ੪੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਫੇਰ ਤਜੈ ਤਿਨ ਰੂਖਨ ਕੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਕਹਾਰੇ ॥ ਚੰਪਕ
 ਮੋਲਸਿਰੀ ਬਟ ਤਾਲ ਲਵੰਗ ਲਤਾ ਕਚਨਾਰ ਜਹਾਰੇ ॥ ਪੈ ਜਿਹ ਕੇ ਹਮ ਕਾਰਨ
 ਕੇ ਪਗ ਕੰਟਕ ਕਾ ਸਿਰ ਧੂਪ ਸਹਾਰੇ ॥ ਸੋ ਹਮ ਕੇ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ਪਰੈ
 ਤੁਮ ਪਾਇਨ ਜਾਵਤ ਹਾਰੇ ॥ ੪੮੨ ॥ ਬੇਲ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਜਿਹ ਜਾ ਗੁਲ
 ਚੰਪਕ ਕਾ ਸੁ ਪੁਭਾ ਅਤਿ ਪਾਈ ॥ ਭੋਲਿਸਿਰੀ^੧ ਗੁਲ ਲਾਲ ਗੁਲਾਬ ਧਰਾ
 ਤਿਨ ਫੂਲਨ ਸੋ ਛਬ ਛਾਈ ॥ ਚੰਪਕ ਮੋਲਸਿਰੀ ਬਟ ਤਾਲ ਲਵੰਗ ਲਤਾ
 ਕਚਨਾਰ ਸੁਹਾਈ ॥ ਬਾਰ ਝਰੈ ਝਰਨਾ ਗਿਰ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ
 ਸੁਖਦਾਈ ॥ ੪੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਿਹ ਕਾਨਨ ਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਹਿਤ ਕੇ ਗੁਪੀਆ
 ਬਿਜ ਕੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੈ ॥ ਬਰ ਪੀਪਰ^੨ ਹੇਰ ਹਿਯਾ ਨ ਕਹੂੰ ਜਿਹ ਕੇ ਹਿਤ
 ਸੋ ਸਿਰ ਧੂਪ ਸਹੈ ॥ ਅਹੋ ਕਿਉ ਤਜਿ ਆਵਤ ਹੋ ਭਰਤਾ ਬਿਨ ਕਾਨੁ ਪਿਖੇ
 ਨਹਿ ਧਾਮ ਰਹੈ ॥ ਇਕ ਬਾਤ ਕਰੈ ਸੁਨਕੈ ਇਕ ਬੇਲ ਬਰੂਖਨ ਕੇ ਹਰਿ ਜਾਨ
 ਗਹੈ ॥ ੪੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਬਿਯੋਗ ਕੇ ਮਾਨ ਬਧੂ ਬਿਜ ਡੋਲਤ ਹੈ ਬਨ
 ਬੀਚ ਦਿਵਾਨੀ ॥ ਕੰਜਨ ਜਯੋ ਕੁਰਲਾਤ ਫਿਰੈ ਤਿਹ ਜਾ ਜਿਹ ਜਾ ਕਛੁ ਖਾਨ
 ਨ ਪਾਨੀ ॥ ਏਕ ਗਿਰੈ ਮੁਰਝਾਇ ਧਰਾ ਪਰ ਏਕ ਉਠੈ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਬਾਨੀ ॥
 ਨੇਹ ਬਢਾਇ ਮਹਾ ਹਮ ਸੋ ਕਤ ਜਾਤ ਭਯੋ ਭਗਵਾਨ ਗੁਮਾਨੀ ॥ ੪੮੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੈਨ ਨਚਾਇ ਮਨੋ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਸਭ ਗੋਪਿਨਿ ਕੇ ਮਨ ਚੇਰ ਲਯੋ ਹੈ ॥
 ਤਾਹੀ ਕੈ ਬੀਚ ਰਹਯੋ ਗਡਿਕੈ ਤਿਹ ਤੇ ਨਹਿ ਛੁਟਨ ਨੈਕ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
 ਹੇਤ ਫਿਰੈ ਬਨ ਮੈ ਤਜਿਕੈ ਗਿਹ ਸੂਸ ਨ ਏਕ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬਿਰਥਾ ਹਮ ਸੋ
 ਬਨ ਭਾਤ ਕਹੈ ਹਰਿ ਜੀ ਕਿਹ ਓਰ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੪੮੬ ॥ ਜਿਨਹੂੰ ਬਨ ਬੀਚ
 ਮਰੀਚ ਮਰਯੋ ਪੁਰ ਰਾਵਨ ਸੇਵਕ ਜਾਹਿ ਦਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਸੋ ਹੇਤ ਕਰਯੋ ਹਮਹੂੰ
 ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕੇ ਉਪਹਾਸ ਸਹਯੋ ਹੈ ॥ ਵਾ ਸਰਸੇ ਦਿਗ ਸੁੰਦਰ ਸੋ ਮਿਲਿ
 ਗੁਰਨੀਯਾਂ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਚੋਟ ਚਟਾਕ ਲਗੇ ਹਮਰੋ
 ਮਨੁਆ ਮ੍ਰਿਗ ਠੋਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ੪੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੇਦ ਪੜੈ ਸਮ ਕੇ ਫਲ ਹੋ
 ਬਹੁ ਮੰਗਨ ਕੇ ਜੋਊ ਦਾਨ ਦਿਵਾਵੈ ॥ ਕੀਨ ਅਕੀਨ ਲਖੈ ਫਲ ਹੋ ਜੋਊ
 ਆਤਿਬ ਲੋਗਨ ਅੰਨੁ ਜਿਵਾਵੈ ॥ ਦਾਨ ਲਹੈ ਹਮਰੇ ਜੀਅ ਕੇ ਇਹ ਕੇ ਸਮ ਕੇ
 ਨ ਸੋਊ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ਜੋਬਨ ਮੈ ਹਮ ਕੇ ਜਰਰਾ^੩ ਇਕ ਏਕ ਘਰੀ ਭਗਵਾਨ

੧. ਫੁਲ । ੨. ਚੰਗਾ ਪਿੱਪਲ । ੩. ਬੋਝਾ ।

ਦਿਖਾਵੈ ॥ ੪੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਲੰਕ ਦਈ ਅਰੁ ਦੈਤਨ ਕੇ
 ਕੁਪਿਕੈ ਗਨ ਮਾਰੇ ॥ ਪੈ ਤਿਨਹੁ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਸਾਧਨ ਰਾਖ ਅਸਾਧ
 ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਸੇ ਇਹ ਜਾ ਹਮ ਤੇ ਛਪ ਗਯੋ ਅਤਹੀ ਕਰਕੈ ਸੰਗ ਪੀਤ ਹਮਾਰੇ ॥
 ਪਾਇ ਪਰੇ ਕਹੀਯੋ ਬਨ ਭਾਤ ਕਹੇ ਹਰਿ ਜੀ ਕਿਹ ਓਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ੪੮੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨ ਖੋਜਿ ਰਹੀ ਬਨ ਮੈ ਹਰਿ ਜੀ ਬਨ ਮੈ ਨਹੀ ਖੋਜਤ ਪਾਏ ॥
 ਏਕ ਬਿਚਾਰ ਕਰਯੋ ਮਨ ਮੈ ਫਿਰਕੈ ਨ ਗਯੋ ਕਬਹੂੰ ਉਹੁ ਜਾਏ ॥ ਫੇਰ ਫਿਰੀ
 ਮਨ ਮੈ ਗਿਨਤੀ ਕਰ ਪਾਰਥ ਸੂਤ ਕੀ ਡੋਰ ਲਗਾਏ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ
 ਚਕਈ ਜਨੁ ਆਵਤ ਹੈ ਕਰ ਮੈ ਫਿਰ ਧਾਏ ॥ ੪੯੦ ॥ ਆਇਕੈ ਦੂਢ ਰਹੀ
 ਸੋਊ ਠੋਰ ਤਹਾ ਭਗਵਾਨ ਨ ਦੂਢਤ ਪਾਏ ॥ ਇਉ ਜੁ ਰਹੀ ਸਭ ਹੀ ਚਕਿਕੈ
 ਜਨੁ ਚਿਤੁ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਿਤਿਮਾ ਛਬਿ ਪਾਏ ॥ ਔਰ ਉਪਾਵ ਕਰਯੋ ਪੁਨ ਗੁਰਨ
 ਕਾਨੁ ਹੀ ਭੀਤਰ ਚਿੰਤ ਲਗਾਏ ॥ ਗਾਇ ਉਠੀ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਨ ਏਕ ਬਜਾਇ
 ਉਠਾ ਇਕ ਸੁੰਗ ਲਗਾਏ ॥ ੪੯੧ ॥ ਹੋਤ ਬਕੀ ਇਕ ਹੋਤ ਤਿਣਾਵਤ ਏਕ
 ਅਘਾਸੁਰ ਹੋਕਰ ਧਾਵੈ ॥ ਹੋਇ ਹਰੀ ਤਿਨ ਮੈ ਧਸਿਕੈ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤਾਕਹੁ
 ਮਾਰ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਕਾਨੁ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਅਤ ਹੀ ਮਨ ਨੈਕ ਨ ਛੂਟਨ
 ਪਾਵੈ ॥ ਇਉ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਬਨੀਆ ਜਨ ਸਾਲਨ^੧ ਕੇ ਹਿਤ ਰੋਰ^੨ ਬਨਾਵੈ ॥
 ੪੯੨ ॥ ਰਾਜਾ ਪਰੀਛਤ ਬਾਚ ਸੁਕ ਸੇ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਕ ਸੰਗ ਰਾਜੇ ਕਹੁ ਕਹੀ
 ਜੂਥ ਦਿਜਨ ਕੇ ਨਾਥ ॥ ਅਗਨਭਾਵ ਕਿਹ ਬਿਧ ਕਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਾਵ ਕੇ ਸਾਥ ॥
 ੪੯੩ ॥ ਸੁਕ ਬਾਚ ਰਾਜਾ ਸੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਜਨ ਪਾਸ ਬਯਾਸ ਕੇ ਬਾਲ
 ਕਥਾ ਸੁ ਅਰੋਚਕ ਭਾਤ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਗੁਰਨੀਆ ਬਿਰਹਾਨਲ ਭਾਵ ਕਰੈ ਬਿਰਹਾ-
 ਨਲ ਕੇ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਪੰਚ ਭੂਆਤਮ ਲੋਗਨ ਕੇ ਇਹ ਕੈਤਕ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਡਰ
 ਪਾਵੈ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਧਯਾਨ ਕਰੈ ਜਬ ਹੀ ਬਿਰਹਾਨਲ ਕੀ ਲਪਟਾਨ ਬੁਝਾਵੈ ॥
 ੪੯੪ ॥ ਬਿਖਭਾਸੁਰ ਗੁਰਨ ਏਕ ਬਨੈ ਬਛੁਰਾਸੁਰ ਮੂਰਤ ਏਕ ਧਰੈ ॥ ਇਕ
 ਹੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਗੁਰ ਹਰੈ ਇਕ ਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਫਿਰਿ ਪਾਇ ਪਰੈ ॥ ਇਕ ਹੋ
 ਬਗੁਲਾ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾ ਕਰਕੈ ਮਨ ਕੋਪ ਲਰੈ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਧੁ
 ਬਿਜ ਖੇਲ ਕਰੈ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਕਿਧੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਕਰੈ ॥ ੪੯੫ ॥ ਕਾਨੁ ਚਰਿਤੁ
 ਸਭੈ ਕਰਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ਫੇਰ ਲਗੀ ਗੁਨ ਗਾਵਨ ॥ ਤਾਲ ਬਜਾਇ ਬਜਾ
 ਮੁਰਲੀ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰਿ ਭਾਵਨ ॥ ਫੇਰਿ ਚਿਤਾਰ ਕਹਯੋ
 ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਖੇਲ ਕਰਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਇਹ ਠਾਵਨ ॥ ਗੁਰਨ ਸਜਾਮ ਕੀ ਭੂਲ ਗਈ
 ਸੁਧ ਬੀਚ ਲਗੀ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਵਨ ॥ ੪੯੬ ॥ ਅਤਿ ਹੋਇ ਗਈ ਤਨ ਮੈ
 ਹਰਿ ਸਾਥ ਸੁ ਗੋਪਨ ਕੀ ਸਭ ਹੀ ਘਰਨੀ ॥ ਤਿਹ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਕੈ ਬਸ ਭਈ
 ਜੁ ਹੁਤੀ ਅਤਿ ਰੂਪਨ ਕੀ ਧਰਨੀ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪਰੀ ਮੁਰਝਾਇ ਧਰੀ ਕਬਿ ਨੇ
 ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਬਰਨੀ ॥ ਜਿਮ ਘੰਟਕ ਹੋਰ ਮੈ ਭੂਮ ਕੇ ਬੀਚ ਪਰੈ ਗਿਰ ਬਾਨ
 ਲਗੇ ਹਰਨੀ ॥ ੪੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਰੁਨੀਸਰ ਭਉਹਨ ਕੇ ਧਨ ਕੈ ਸੁ ਸਿੰਗਾਰ
 ਕੇ ਸਾਜਨ ਸਾਤ ਕਰੀ ॥ ਰਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰ ਕੋਪ ਸੁ ਕਾਨੁ ਕੇ

੧. ਮਾਸ । ੨. ਰੋਜ਼ ।

ਸਾਮ੍ਹਿ ਜਾਇ ਅਗੀ ॥ ਅਤਿਹੀ ਕਰਿ ਨੇਹ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਨੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਤੇ ਪੈ ਗਨ
 ਏਕ ਟਰੀ ॥ ਮਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਕੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਗੁਰਨ ਖੁਝ
 ਪਰੀ ॥ ੪੯੮ ॥ ਤਿਹ ਗੁਰਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਪਿਖ ਪ੍ਰੇਮ ਤਬੈ ਪ੍ਰਗਟੇ ਭਗਵਾਨ
 ਸਿਤਾਬੀ ॥ ਜੋਤਿ ਭਈ ਧਰਨੀ ਪਰ ਇਉਂ ਰਜਨੀ ਮਹਿ ਛੂਟਤ ਜਿਉ
 ਮਹਤਾਬੀ ॥ ਚੌਕ ਪਰੀ ਤਬ ਹੀ ਇਹ ਇਉਂ ਜੈਸੇ ਚੌਕ ਪਰੈ ਤਮ ਮੈ ਡਰਿ
 ਖੁਆਬੀ ॥ ਛਾਡਿ ਚਲਯੋ ਤਨ ਕੋ ਮਨ ਇਉਂ ਜਿਮ ਭਾਜਤ ਹੈ ਗਿਹ ਛਾਡਿ
 ਸਰਾਬੀ ॥ ੪੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨ ਧਾਇ ਚਲੀ ਮਿਲਬੇ ਕਹੁ ਜੈ ਪਿਖਏ
 ਭਗਵਾਨ ਗੁਮਾਨੀ ॥ ਜਿਉਂ ਮਿਗਨੀ ਮਿਗ ਪੇਖ ਚਲੈ ਜੁ ਹਤੀ ਅਤਿ ਰੂਪ
 ਬਿਖੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਤਾ ਛਾਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ
 ਭਾਂਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਜਿਉਂ ਜਲ ਚਾਤਿਕ ਬੂੰਦ ਪਰੈ ਜਿਮ ਕੁਦ ਪਰੈ ਮਛਲੀ ਪਿਖ
 ਪਾਨੀ ॥ ੫੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਪੀਅਰੋ ਪਟ ਕੰਧ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਮਿਗ
 ਸੇ ਦਿਗ ਵੋਊ ॥ ਛਾਜਤ ਹੈ ਮਨ ਸੋ ਉਰ ਮੈ ਨਦੀਆ ਪਤਿ ਸਾਬ ਲੀਏ ਫੁਨ
 ਜੋਊ ॥ ਕਾਨੁ ਫਿਰੈ ਤਿਨ ਗੋਪਨ ਮੈ ਜਿਹ ਕੀ ਜਗ ਮੈ ਸਮ ਤੁਲਿ ਨ ਕੋਊ ॥
 ਗੁਰਨ ਰੀਝ ਰਹੀ ਬਿਜ ਕੀ ਸੋਊ ਰੀਝਤ ਹੈ ਚਕ ਦੇਖਤ ਸੋਊ ॥ ੫੦੧ ॥
 ਕਬਿਤ ॥ ਕੌਲ ਜੌਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਤੈ ਬਿਛਰਯੋ ਮਿਲੀ ਬਾਤ ਤੈ ਗੁਨੀ
 ਜੌਂ ਸੁਰਸਾਤ ਤੈ ਬਚਾਯੋ ਚੋਰ ਗਾਤ ਤੈ ॥ ਜੈਸੇ ਧਨੀ ਧਨ ਤੈ ਸੁ
 ਰਿਨੀ ਲੋਕ ਮਨ ਤੈ ਲਰਯਾ ਜੈਸੇ ਰਨ ਤੈ ਤਜਯਾ ਜੌਂ
 ਨਸਾਤ ਤੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੁਖੀ ਸੁਖ ਤੇ ਅਭੁਖੀ ਜੈਸੇ ਭੁਖ ਤੈ ਸੁ ਰਾਜਾ
 ਸਤੁ ਆਪਨੇ ਕੋ ਸੁਨੇ ਜੈਸੇ ਘਾਤ ਤੈ ॥ ਹੋਤ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜੋਤੇ ਏਤੇ
 ਏਤੀ ਬਾਤਨ ਤੈ ਹੋਤ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਗੋਪੀ ਤੈਸੇ ਕਾਨੁ ਬਾਤ ਤੈ ॥ ੫੦੨ ॥
 ਕਾਨੁ ਜੁ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਹਸਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੰਗਿ ਗੋਪਿਨ ਕਾਨੁ ਚਲੈ ਜਮਨਾ
 ਤਟ ਖੇਲ ਕਰੈ ॥ ਚਿਟਕਾਰਨ ਸੋ ਭਿਰਕੈ ਤਿਹ ਜਾ ਤੁਮ ਹੂੰ ਹੂੰ ਤਰੋ ਹਮ ਹੂੰ ਹੂੰ
 ਤਰੈ ॥ ਗੁਹਿ ਕੇ ਬਨ ਫੁਲਨ ਸੁੰਦਰ ਹਾਰ ਸੁਕੇਲ ਕਰੈ ਤਿਨ ਡਾਰ ਗਰੈ ॥
 ਬਿਰਹਾ ਛੁਧ ਕੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਹਸਕੈ ਰਸਕੈ ਸੰਗ ਪੇਟ ਭਰੈ ॥ ੫੦੩ ॥
 ਆਇਸ ਮਾਨ ਤਬੈ ਹਰਿ ਕੋ ਸਭ ਧਾਇ ਚਲੀ ਗੁਪੀਆ ਤਿਹ ਠੋਰੈ ॥ ਏਕ
 ਚਲੈ ਮੁਸਕਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧ ਏਕ ਚਲੈ ਹਰੁਏ ਇਕ ਦੋਰੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਜਲ ਮੈ ਜਮਨਾ ਕਹੁ ਗੁਰਨ ਹੋਰੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੈ ਬਨਕੇ ਮਿਗ
 ਦੇਖਹੁ ਔਰ ਪਿਖੈ ਗਜ ਗਾਮਨ ਸੋਰੈ ॥ ੫੦੪ ॥ ਸਯਾਮ ਸਮੇਤ ਸਭੈ ਗੁਪੀਆ
 ਜਮਨਾ ਜਲ ਕੇ ਤਰਿ ਪਾਰਿ ਪਰਯਾ ॥ ਪਾਰ ਭਈ ਜਬ ਹੀ ਹਿਤ ਸੋ ਗਿਰਦਾ
 ਕਰਕੈ ਤਿਹਕੇ ਤਿਸਟਯਾ ॥ ਤਾ ਛਾਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿਨੈ ਮੁਖ ਤੇ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਭਯੋ ਸਸਿ ਸੁੱਧ ਮਨੋ ਸਮਰਾਜਤ ਗੁਰਨ ਤੀਰ
 ਤਰਯਾ ॥ ੫੦੫ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਬਾਤ ਲਗੀ ਕਹਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ

੧. ਸੁਤਾ ਹੋਇਆ । ੨. ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵਿਛੜੇ ਹੋਏ ਦੀ ਗੱਲ
 ਆਕੇ ਦੱਸੇ ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ੩. ਚੋਰ ਦਾ ਸਰੀਰ
 ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਬਚੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ੪. ਕਰਜਾਈ ਨੂੰ ਮਣੀ ਮਿਲੇ ।

ਮਿਲਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ॥ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਮਿਗ ਸੇ ਦਿਗਨੀ ਲਖੀਯੈ ਤਿਨ ਭਾਨ
ਅਨੰਤ ਅਪਾਰਨ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰੀ ਚਰਚਾ ਮਿਲਿਕੈ ਬਿਜ ਕੀ ਸਭ
ਸੁੰਦਰ ਬਾਰਨ ॥ ਛੋਰ ਦਈ ਗਿਹ ਕੀ ਸਭ ਲਾਜ ਸੁ ਹੋਇ ਮਹਾ ਰਸ ਕੀਚਸ
ਕਾਰਨ ॥ ੫੦੬ ॥ ਕੈ ਰਸ ਕੇ ਹਰਿ ਕਾਰਨ ਕੈ ਕਰਿ ਕਸਟ ਬਡੋ ਕੋਊ ਮੰਤਰ
ਸਾਧੋ ॥ ਕੈ ਕੋਊ ਜੰਤੂ ਬਡੋਈ ਸਾਧਯੋ ਇਨਕੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਬਾਧੋ ॥ ਕੈ ਕੈ
ਹੂੰ ਤੰਤੂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਧੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰਿ ਧਾਧੋ ॥ ਚੋਰ ਲਯੋ
ਮਨੁ ਗੁਰਨ ਕੋ ਛਿਨ ਭੀਤਰ ਦੀਨ ਦਯਾਨਿਧਿ ਮਾਧੋ ॥ ੫੦੭ ॥ ਗੋਪੀ ਵਾਚ ॥
ਸੁੰਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਗੁਰਨ ਸਾਥ ਕਹਯੋ ਹਮ ਕੋ ਤਜਿ ਕੈ ਕਿਹ ਓਰ ਗਏ ਥੇ ॥
ਪ੍ਰੀਤ ਬਢਾਇ ਮਹਾ ਹਮ ਸੇ ਜਮੁਨਾ ਤਟ ਪੰ ਰਸ ਕੇਲ ਕਏ ਥੇ ॥ ਯੋ ਤਜਿ ਗੇ
ਜਿਮ ਰਾਹ ਮੁਸਾਫਰ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਨਾਹਿ ਨਏ ਥੇ ॥ ਫੂਲ ਖਿਰੇ ਮੁਖ ਆਏ
ਕਹਾ ਅਪਨਾ ਬਿਗੀਆ ਕਹੂੰ ਭੋਰ ਭਏ ਥੇ ॥ ੫੦੮ ॥ ਅਥ ਚਤੁਰ ਪੁਰਖ ਭੇਦ
ਕਥਨੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਰ ਏਕ ਅਕੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੈ ਇਕ ਕੀ ਨ ਕਰੈ ਇਕ ਕੀ
ਨ ਜੁ ਜਾਨੈ ॥ ਏਕਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕੇ ਭੇਦ ਜਨੈ ਜੋਊ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੈ ਅਰ ਕੈ ਤਿਹ ਮਾਨੈ ॥
ਸੋ ਨਰ ਮੂੜ ਬਿਖੈ ਕਹੀਯੈ ਜਗ ਜੋ ਨਰ ਰੰਚਨ ਪ੍ਰੀਤ ਪਛਾਨੈ ॥ ਸੋ ਚਰਚਾ ਰਸ
ਕੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁ ਗੁਰਨੀਆ ਸੰਗ ਕਾਨੁ ਬਖਾਨੈ ॥ ੫੦੯ ॥ ਗੋਪੀ ਬਾਚ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨੀ ਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ ਕਰਿ ਨੇਹ ਕੋ ਅੰਤ ਦਗਾ ਕੋਊ ਦੇਹੈ ॥
ਦੋ ਜਨ ਛਾਡਿ ਪਰੋ ਹਰਿ ਗਯੋ ਜਨ ਜੋ ਛਲ ਸੇ ਤਿਹ ਕੋ ਹਰਿ ਲੇਹੈ ॥ ਜੋ ਬਟ
ਹਾਜਨ ਘਾਵਤ ਹੈ ਕੋਊ ਜਾਤ ਚਲਯੋ ਪਿਖ ਕੈ ਮਧਿ ਮੇ ਹੈ ॥ ਪੈ ਖਿਝਕੈ ਅਤਹੀ
ਗੁਪੀਆ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਤਿਨ ਕੀ ਸਮ ਏ ਹੈ ॥ ੫੧੦ ॥ ਜਬ ਹੀ ਇਹ
ਗੁਰਨ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਬ ਹੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਾਨੁ ਹਸੇ ॥ ਜਿਹ ਨਾਮ ਕੇ ਲੇਤ
ਜਰਾ ਮੁਖ ਤੇ ਤਜ ਕੈ ਗਨਕਾ ਸਭ ਪਾਪਨ ਸੇ ॥ ਨ ਜਪਯੋ ਜਿਹ ਜਾਪ ਸੋਊ
ਉਜਰੇ ਜਿਹ ਜਾਪ ਜਪਯੋ ਸੋਊ ਧਾਮ ਬਸੇ ॥ ਤਿਨ ਗੋਪਿਨ ਸੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ
ਹਮ ਹੂੰ ਅਤ ਹੀ ਰਸ ਬੀਚ ਫਸੇ ॥ ੫੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਹਸੇ
ਹਰਿ ਜੁ ਉਠ ਕੈ ਜਮੁਨਾ ਜਲ ਬੀਚ ਤਰੇ ॥ ਛਿਨ ਏਕ ਲਗਯੋ ਨ ਤਬੈ ਤਿਹਕੋ
ਲਖਿ ਕੈ ਜਮੁਨਾ ਕਹ ਪਾਰ ਪਰੇ ॥ ਲਖਿ ਕੈ ਜਲ ਕੋ ਸੰਗ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਭਗਵਾਨ
ਮਹਾ ਉਪਹਾਸ ਕਰੇ ॥ ਬਹੁ ਹੋਰਨਿ ਤੈ ਅਰੁ ਬਯਾਹਨਿ ਤੈ ਕੁਰਮਾਤਨ^੨ ਤੈ ਅਤਿ
ਸੋਊਖਰੇ ॥ ੫੧੨ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਜਨੀ ਪਰ ਗੀ ਤਬਹੀ ਭਗਵਾਨ
ਕਹਯੋ ਹਸਿਕੈ ਹਮ ਹਾਸ ਕਰੇ ॥ ਸਸਿ ਰਾਜਤ ਹੈ ਸਿਤ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ
ਸੇ ਤਹੀ ਹਾਰ ਡਰੈ ॥ ਹਿਤ ਸੋ ਬਿਜ ਭੂਮਿ ਬਿਖੈ ਸਭ ਹੀ ਰਸ ਖੇਲ ਕਰੈ ਕਰ
ਡਾਰ ਗਰੈ ॥ ਤੁਮ ਕੇ ਜੋਊ ਸੋਕ ਬਢਯੋ ਬਿਛੁਰੇ ਹਮ ਸੇ ਮਿਲਿਕੈ ਅਬ ਸੋਕ ਹਰੈ
॥ ੫੧੩ ॥ ਐਹੋ ਤੀਯਾ ਕਹਿ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸਭੈ ਤੁਮ ਰਾਸ ਕੋ ਖੇਲ ਕਰੋ ॥
ਗਹਿ ਕੈ ਕਰ ਸੋ ਕਰਮੰਡਲ ਕੈ ਨ ਕਛੂ ਮਨ ਭੀਤਰ ਲਾਜ ਧਰੋ ॥ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮਰੈ
ਸੰਗ ਰਾਸ ਕਰੈ ਨਚਿਹੈ ਨਚੀਯੋ ਨਹਨਕੁਡਰੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਬੀਚ ਅਸੋਕ ਕਰੋ
ਅਤ ਹੀ ਮਨ ਸੋਕਨ ਕੈ ਸੁ ਹਰੋ ॥ ੫੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਿਨ ਸੇ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀ

੧. ਧੰਧਾ । ੨. ਕੁੜਮਣੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਠਣੀਆਂ ਵੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਫਿਰਯੋਂ ਸਜਨੀ ਹਮਰੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਆਨੰਦ ਬੀਚ ਕਰੋ ਮਨ ਕੇ ਜਿਹ
 ਤੇ ਹਮਰੇ ਤਨ ਕੇ ਮਨ ਜੀਜੈ ॥ ਮਿਤਵਾ ਜਿਹ ਤੇ ਹਿਤ ਮਾਨਤ ਹੈ
 ਤਬ ਹੀ ਉਠ ਕੈ ਸੋਊ ਕਾਰਜ ਕੀਜੈ ॥ ਦੈ ਰਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਾਵ ਤਿਸੈ ਮਨ
 ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਬਿਦਾ ਕਰ ਦੀਜੈ ॥ ੫੧੫ ॥ ਹਸਿਕੈ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀ ਫਿਰਿ ਯੋ
 ਰਸ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਹਮ ਤੇ ਸੁਨ ਲੱਈਯੈ ॥ ਜਾਕੈ ਲੀਏ ਮਿਤਵਾ ਹਿਤ ਮਾਨਤ
 ਸੈ ਸੁਨਕੈ ਉਠ ਕਾਰਜ ਕੱਈਯੈ ॥ ਗੋਪਿਨ ਸਾਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹਯੋ ਮੁਸਲਾਧਰ ਭੱਈਯੈ ॥ ਜਾ ਸੰਗ ਹੇਤ ਮਹਾ ਕਰੀਯੈ ਬਿਨ ਦਾਮਨ ਤਾਹੀ
 ਕੈ ਹਾਥ ਬਿਕੱਈਯੈ ॥ ੫੧੬ ॥ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕੀ ਸੁਨਕੈ ਬਤੀਆ ਮਨ ਮੈ ਤਿਨ
 ਗੁਰਨ ਧੀਰ ਗਹਯੋ ਹੈ ॥ ਦੇਖ ਜਿਤੋ ਮਨ ਭੀਤਰ ਥੇ ਰਸ ਪਾਵਕ ਮੈ ਤਿਣ
 ਤੁਲਿ ਦਹਯੋ ਹੈ ॥ ਰਾਸ ਕਰੇ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲਿਕੈ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਕੇ ਤਿਨ ਮਾਨ
 ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਗੋਝ ਰਹੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀਗਨ ਐ ਨਭਿ ਮੰਡਲ ਗੋਝ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥
 ੫੧੭ ॥ ਗਾਵਤ ਏਕ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਸਭੈ ਬਿਜ ਨਾਰ ਮਹਾ ਹਿਤ ਸੈ ॥
 ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ਕਹਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਸੈ ॥
 ਇਨ ਸੀਖ ਲਈ ਗਤਿ ਗਾਮਨ ਤੇ ਸੁਰ ਭਾਮਨ ਤੇ ਕਿ ਕਿਯੋ ਕਿਤ ਸੈ ॥ ਅਬ
 ਮੋਹ ਇਹੈ ਸਮਝਯੋ ਸੁ ਪਰੈ ਜਹ ਕਾਨ ਸਿਖੇ ਇਨਹੂੰ ਤਿਤ ਸੈ ॥ ੫੧੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੋਰ ਕੇ ਪੰਖ ਬਿਰਾਜਤ ਸੀਸ ਸੁ ਰਾਜਤ ਕੁੰਡਲ ਕਾਨਨ ਦੋਊ ॥
 ਲਾਲ ਕੀ ਮਾਲ ਸੁ ਛਾਜਤ ਕੰਠਹਿ ਤਾ ਉਪਮਾ ਸਮ ਹੈ ਨਹਿ ਕੋਊ ॥ ਜੋ ਰਿਪ
 ਪੰ ਮਗ ਜਾਤ ਚਲਯੋ ਸੁਨਕੈ ਉਪਮਾ ਚਲਿ ਦੇਖਤ ਓਊ ॥ ਔਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ
 ਕਹੀਯੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁਰਾਦਿਕ ਗੋਝਤ ਸੋਊ ॥ ੫੧੯ ॥ ਗੋਪਨ ਸੰਗ ਤਹਾ
 ਭਗਵਾਨ ਮਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਕੇ ਕਰ ਗਾਵੈ ॥ ਗੋਝ ਰਹੈ ਖਗ ਠੋਰ ਸਮੇਤ
 ਸੁ ਯਾ ਬਿਧ ਗੁਰਨਿ ਕਾਨ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਜਾਕਹੁ ਖੋਜਿ ਕਈ ਗਣ ਗੰਧੁਬ
 ਕਿੰਨਰ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕ ਪਾਵੈ ॥ ਗਾਵਤ ਸੋ ਹਰਿ ਜੂ ਤਿਹ ਜਾ ਤਜਕੈ ਮਿਗਨੀ
 ਚਲਿਕੈ ਮਿਗ ਆਵੈ ॥ ੫੨੦ ॥ ਗਾਵਤ ਸਾਰੰਗ ਸੁਧ ਮਲਾਰ ਬਿਭਾਸ
 ਬਿਲਾਵਲ ਐ ਫੁਨ ਗੋਰੀ ॥ ਜਾ ਸੁਰ ਸੋਨਨ ਮੈ ਸੁਨਕੈ ਸੁਰ ਭਾਮਨ ਧਾਵਤ
 ਡਾਰ ਪਿਛੋਰੀ ॥ ਸੋ ਸੁਨਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਰਸ ਕੇ ਸੰਗ ਹੋਇ ਗਈ ਜਨ
 ਬੋਰੀ ॥ ਤਯਾਗਕੈ ਕਾਨਨ ਤਾ ਸੁਨਕੈ ਮਿਗ ਲੈ ਮਿਗਨੀ ਚਲਿ ਆਵਤ ਦੋਰੀ
 ॥ ੫੨੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਨਚੈ ਇਕ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਦਿਖਾਵਤ
 ਭਾਵਨ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰਸ ਸੋ ਸੁ ਰਿਝਾਵਨ ਕਾਜ ਸਭੈ ਮਨ ਭਾਵਨ ॥
 ਚਾਂਦਨੀ ਸੁੰਦਰ ਰਾਤ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੁ ਬਿਖੈ ਰੁਤ ਸਾਵਨ ॥
 ਗੁਰਨੀਯਾ ਤਜਿਕੈ ਪੁਰ ਕੇ ਮਿਲਿ ਖੇਲਿ ਕਰੈ ਰਸ ਨੀਕ ਨਿਠਾਵਨ ॥ ੫੨੨ ॥
 ਸੁੰਦਰ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਿਲਿ ਗੁਰਨ ਖੇਲ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਸੁਰ ਮੰਡਲ ਸੁਧਿ ਬਨਾਇ ਧਰਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾ ਪਿਖਕੈ ਖਗ
 ਗੋਝ ਰਹੈ ਮਿਗ ਤਯਾਗ ਤਿਸੈ ਨਹੀ ਚਾਰੇ ਚਰਯੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ
 ਕਹੀਯੈ ਜਿਹ ਕੇ ਪਿਖਏ ਭਗਵਾਨ ਛਰਯੋ ਹੈ ॥ ੫੨੩ ॥ ਇਤ ਤੇ ਨੰਦ ਲਾਲ

੧. ਪੈਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਵਿਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਖਾ ਲੀਏ ਸੰਗ ਉਤੈ ਫੁਨ ਗੁਰਨ ਜੂਥ ਸਬੈ ॥ ਬਹਸਾ ਬਹਸੀ ਤਹ ਹੋਨ
 ਲਗੀ ਰਸ ਬਾਤਨ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਤਬੈ ॥ ਜਿਹ ਕੋ ਬਹਸਾ ਨਹੀ ਅੰਤ ਲਖੈ
 ਨਹ ਨਾਰਦ ਪਾਵਤ ਜਾਹਿ ਛਬੈ ॥ ਮਿਗ ਜਿਉ ਮਿਗਨੀ ਮਹਿ ਰਾਜਤ ਹੈ ਹਰਿ
 ਤਿਉ ਗਨ ਗੁਰਨ ਬੀਚ ਫਬੈ ॥ ੫੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੰਦ ਲਾਲ ਲਲਾ ਇਤ
 ਗਾਵਤ ਹੈ ਉਤ ਤੇ ਸਭ ਗੁਰਨੀਆ ਮਿਲਿ ਗਾਵੈ ॥ ਫਾਗੁਨ ਕੀ ਰੁਤ ਉਪਰਿਆ
 ਬਨ ਮਾਨਹੁ ਕੋਕਿਲ ਕਾ ਕਹਕਾਵੈ ॥ ਤੀਰ ਨਦੀ ਸੋਊ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਜੇਉ
 ਉਨ ਕੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਭਾਵੈ ॥ ਨੈਨ ਨਿਛਤ ਪਸਾਰ ਪਿਖੈ ਸੁਰਦੇਵ ਬਧੂ ਮਿਲਿ
 ਦੇਖਨਿ ਆਵੈ ॥ ੫੨੫ ॥ ਮੰਡਲ ਰਾਸ ਬਚਿਤੁ ਮਹਾ ਸਮ ਜੇ ਹਰਿ ਕੀ
 ਭਗਵਾਨ ਰਚਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਬੀਚ ਕਹੈ ਕਬਿ ਇਉ ਰਸ ਕੰਚਨ ਕੀ ਸਮ
 ਤੁਲਿ ਮਚਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਸੀ ਬਨਾਇਬੇ ਕੋ ਬਹਮਾਨ ਬਨੀ ਕਰਿਕੈ ਜੁਗ ਕੋਟਿ
 ਪਚਯੋ ਹੈ ॥ ਕੰਚਨ ਕੈ ਤਨ ਗੋਪਿਨ ਕੋ ਤਿਹ ਮੱਧਿ ਮਨੀ ਮਨ ਤੁਲਿ ਗਚਯੋ ਹੈ
 ॥ ੫੨੬ ॥ ਜਲ ਮੈ ਸਫਰੀ^੧ ਜਿਮ ਕੇਲ ਕਹੈ ਤਿਮ ਗੁਰਨੀਯਾ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗਿ
 ਡੋਲੈ ॥ ਜਿਉ ਜਨ ਫਾਗ ਕੋ ਖੇਲਤ ਹੈ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਹੀ ਕਾਨੁ ਕੇ ਸਾਬ ਕਲੋਲੈ ॥
 ਕੋਕਿਲਕਾ ਜਿਮ ਬੋਲਤ ਹੈ ਤਿਮ ਗਾਵਤ ਤਾਕੀ ਬਰਾਬਰ ਬੋਲੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤਨ ਸੋ ਰਸ ਕਾਨੁ ਨਿਚੋਲੈ ॥ ੫੨੭ ॥ ਰਸ ਕੀ
 ਚਰਚਾ ਤਿਨ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਕਰੀ ਹਿਤ ਸੋ ਨ ਕਛੁ ਕਮਕੈ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤੁਮਰੇ ਮਹਿ ਖੇਲ ਬਨਿਓ ਹਮਕੈ ॥ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਬਾਤ
 ਦੀਯੋ ਹਸਿਕੈ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁਭ ਦੇਤਨ ਯੋ ਦਮਕੈ ॥ ਜਨ ਦਿਉ ਸਭ ਲੇ ਰੁਤਿ
 ਸਾਵਨ ਕੀ ਅਤਿ ਅਭੁਨ^੨ ਮੈ ਚਪਲਾ ਚਮਕੈ ॥ ੫੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਹੋ ਲਲਾ
 ਨੰਦ ਲਾਲ ਕਹੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਅਤਿ ਮੈਨ ਭਰੀ ॥ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਆਵਹੁ ਖੇਲ
 ਕਰੋ ਨ ਕਛੁ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਸੰਕ ਕਰੀ ॥ ਨੈਨ ਨਚਾਇ ਕਛੁ ਮੁਸਕਾਇਕੈ ਭਉਹ
 ਦੁਉ ਕਰਿ ਟੇਢ ਧਰੀ ॥ ਮਨ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਰਸ ਕੀ ਮਨੋ ਕਾਨੁ ਕੇ ਕੰਠਹਿ
 ਫਾਸ ਡਰੀ ॥ ੫੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੇਲਤ ਗੁਰਨ ਮਧ ਸੋਊ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਹਰਿ ਜੂ ਛਬਿ ਵਾਰੋ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੋਊ ਮੈਨ ਭਰੀ ਇਨਹੂੰ ਪਰ ਮਾਨਹੁ ਚੇਟਕ
 ਡਾਰੋ ॥ ਤੀਰ ਨਦੀ ਬਿਜੁ ਭੂਮਿ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਹੋਤ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਭਾਂਤ ਅਖਾਰੋ ॥
 ਰੀਝ ਰਹੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਕੇ ਸਭੈ ਜਨ ਰੀਝ ਰਹਯੋ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਸਾਰੋ ॥ ੫੩੦ ॥
 ਗਾਵਤ ਏਕ ਨਚੈ ਇਕ ਗੁਰਨਿ ਤਾਰਿਨ ਕਿੰਕਨ ਕੀ ਧੁਨ ਬਾਜੈ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗ
 ਰਾਜਤ ਬੀਚ ਮਿਗੀ ਹਰਿ ਤਿਉ ਗਨ ਗੁਰਨਿ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਨਾਚਤ ਸੋਊ
 ਮਹਾ ਹਿਤ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਨ ਕੀ ਇਮ ਛਾਜੈ ॥ ਗਾਇਬ ਪੇਖਿ ਰਿਸੈ
 ਗਨ ਗੰਧੁਬ ਨਾਚਬ ਦੇਖ ਬਧੂਸੁਰ ਲਾਜੈ ॥ ੫੩੧ ॥ ਰਸ ਕਾਰਨ ਕੋ ਭਗਵਾਨ
 ਤਹਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਰਸ ਖੇਲ ਕਰਯੋ ॥ ਮਨ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਹਰਿ ਜੂ
 ਇਨ ਪੈ ਜਨ ਚੇਟਕ ਮੰਤ੍ਰ ਡਰਯੋ ॥ ਪਿਖਕੈ ਜਿਹ ਕੇ ਸੁਰ ਅਛੁਨ ਕੇ ਗਿਰ ਬੀਚ
 ਲਜਾਇ ਬਪੈ ਸੁ ਧਰਯੋ ॥ ਗੁਪੀਆ ਸੰਗ ਕਾਨੁ ਕੇ ਡੋਲਤ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਮਨੁਆ
 ਜਬ ਕਾਨੁ ਹਰਯੋ ॥ ੫੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਗੁਪੀਆ ਹਰਿ ਕੇ

੧. ਮੱਛੀ । ੨. ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚ ।

ਸੰਗਿ ਭੋਲਤ ਹੈ ਸਭ ਹੁਈਆ ॥ ਗਾਵਤ ਏਕ ਫਿਰੈ ਇਕ ਨਾਚਤ ਏਕ ਫਿਰੈ
 ਰਸ ਰੰਗ ਅਕੁਈਆ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ਹਰੀ ਇਕ ਲੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਪਰੈ
 ਗਿਰ ਭੁਈਆ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਪਿਖ ਚੁੰਮਕ ਲਾਗੀ ਫਿਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਸੰਗ
 ਸੁਈਆ ॥ ਪੜ੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਗੁਰਨ ਕਾਨੁ ਕਹੀ ਹਸਿਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਅਧ ਰਾਤ ਸਮੈ ॥ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤਜਿਕੈ ਸਭ ਖੇਲ ਸਭੈ ਮਿਲਕੈ ਹਮ
 ਧਾਮ ਰਮੈ ॥ ਹਰਿ ਆਇਸ ਮਾਨ ਚਲੀ ਗਿਹ ਕੇ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਕਰਿ ਦੂਰਿ
 ਗਮੈ ॥ ਅਬ ਜਾਇ ਟਿਕੈ ਸਭ ਆਸਨ ਮੈ ਕਰਿਕੈ ਸਭ ਪ੍ਰਾਤ ਕੀ ਨੇਹ ਤਮੈ ॥
 ਪੜ੪ ॥ ਹਰਿ ਸੋ ਅਰੁ ਗੋਪਿਨ ਸੰਗਿ ਕਿਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤ ਖੇਲ ਭਯੋ
 ਹੈ ॥ ਲੈ ਹਰਿ ਜੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਆਪਨ ਤਯਾਗ ਕੈ ਖੇਲ ਕੋ ਧਾਮ ਅਯੋ ਹੈ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾ ਕਬਿ ਨੈ ਅਪਨੈ ਮਨ ਚੀਨ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਗਜੀਏ
 ਰਸ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਮਨੋ ਗਨਤੀ ਕਰਿ ਜੋਰ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਪੜ੫ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ॥

ਅਬ ਕਰਿ ਪਕਰ ਖੇਲਬੋ ਕਬਨੰ ॥ ਰਾਸ ਮੰਡਲ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਹਰਿ ਜੂ ਤਜਿਕੈ ਗਿਹ ਧਾਇ ਗਏ ਉਠ ਠੋਰ ਕਹਾ ਕੋ ॥
 ਫੂਲ ਰਹੇ ਜਿਹ ਫੂਲ ਭਲਾ ਬਿਧਿ ਤੀਰ ਬਹੈ ਜਮਨਾ ਸੁ ਤਹਾ ਕੋ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ
 ਸੋਊ ਭਾਂਤ ਭਲੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਛੁ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਤਾਕੋ ॥ ਸੰਗ ਬਜਾਵਤ ਹੈ
 ਮੁਰਲੀ ਸੋਊ ਗਉਅਨ ਕੇ ਮਿਸ ਗੁਰਨੀਯਾ ਕੋ ॥ ਪੜ੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਸ
 ਕਥਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੁਨਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੋਊ ਧਾਈ ॥ ਜਾ ਮੁਖ ਸੁੱਧ
 ਨਿਸਾਪਤਿ ਸੋ ਜਿਹ ਕੇ ਤਨ ਕੰਚਨ ਸੀ ਛਬਿ ਛਾਈ ॥ ਜਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਦੇਤ
 ਸਭੈ ਸੋਊ ਤਾਮੈ ਰਜੈ ਬਰਨੀ ਨਹਿ ਜਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਕੀ ਸੋਭ ਸੁ ਗੋਪਨਿ ਤੇ
 ਸੁਨਿਕੈ ਤਰਨੀ ਹਰਨੀ ਜਿਮ ਧਾਈ ॥ ਪੜ੭ ॥

ਕਬਿਤੁ ॥ ਸੇਤ ਧਰੇ ਸਾਰੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਕੀ ਕੁਮਾਰੀ ਜਸ ਹੀ ਕੀ ਮਨੋ
 ਬਾਰੀ ਐਸੀ ਰਚੀ ਹੈ ਨ ਕੋ ਦਈ ॥ ਰੰਭਾ ਉਰ ਬਸੀ ਐਰ ਸਚੀ
 ਸੁ ਮਦੋਦਰੀ ਪੈ ਐਸੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਾਕੀ ਜਗ ਬਾਂਚ ਨ ਕਛੁ ਭਈ ॥
 ਮੋਤਿਨ ਕੇ ਹਾਰ ਗਰੇ ਡਾਰ ਰੁਚ ਸੋ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੁ ਜੂ ਪੈ ਚਲੀ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਰਸ ਕੇ ਲਈ ॥ ਸੇਤੈ ਸਾਜ ਸਾਜ ਚਲੀ ਸਾਵਰੇ
 ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਾਜ ਚਾਂਦਨੀ ਮੈ ਰਾਧਾ ਮਾਨੋ ਚਾਂਦਨੀ ਸੀ ਹੂੰ ਗਈ
 ॥ ਪੜ੮ ॥

੧. ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਹਿਸਾਬੀ ਆਦਮੀ ਹਿਸਾਬ ਕਰਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਠਾ ਕਰ
 ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

੨. ਸੰ: ਬਿ: ੧੯੬੦ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਤਖਤ ਪਟਨਾ
 ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਰਕਰਮਾ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਪਰ ਕਵਿ
 ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ
 ਪਿਤਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਉਸਤਾਦ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਅਲੰਕਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ
 ਇਸਕਬਿਤ ਵਿਚਦਰਸਾਏ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਕਾਵਜ ਦੇ ਉੱਚ ਗਿਆਨੀਸਨ।

ਸਵੈਯਾ ॥ ਅੰਜਨ ਆਂਡ ਸੁਧਾਰ ਭਲੇ ਪਟ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਸੁ ਧਾਰ ਚਲੀ ॥ ਜਨੁ
ਦੂਸਰ ਚੰਦ ਕਲਾ ਪ੍ਰਗਟੀ ਜਨ ਰਾਜਤ ਕੰਜ ਕੀ ਸੇਤ ਕਲੀ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਪਗ
ਭੇਟਨ ਕਾਜ ਚਲੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੰਗ ਰਾਧੇ ਅਲੀ ॥ ਜਨੁ ਜੋਤ ਤਰੀਯਨ
ਗੁਰਨ ਤੇ ਇਹ ਚੰਦ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ ਬਾਲ ਭਲੀ ॥ ੫੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਸੋ
ਪੀਤ ਬਢੀ ਤਿਹ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਅਤ ਹੀ ਨਹਿ ਨੈਕੁ ਘਟੀ ਹੈ ॥ ਰੂਪ ਸਚੀ ਅਰੁ
ਪੈ ਰਤਿ ਤੈ ਮਨ ਤੀਯਨ ਤੇ ਨਹਿ ਨੈਕੁ ਲਟੀ ਹੈ ॥ ਰਾਸ ਮੈ ਖੇਲਨ ਕਾਜ ਚਲੀ
ਸਜਿ ਸਾਜ ਸਭੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਨਟੀ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰਨ ਕੇ ਘਨ ਮੈ ਮਨੋ
ਰਾਧਕਾ ਚੰਦਕਲਾ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹੈ ॥ ੫੪੦ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਿਖਿਕੈ ਜਿਹ ਰੀਝ ਰਹਯੋ
ਜਿਹ ਕੇ ਦਿਖਕੈ ਸਿਵ ਧਯਾਨ ਛੁਟਾ ਹੈ ॥ ਜਾਨਿ ਰਖੇ ਰਤਿ ਰੀਝ ਰਹੀ ਰਤਿ ਕੇ
ਪਤਿ ਕੇ ਪਿਖ ਮਾਨ ਟੁਟਾ ਹੈ ॥ ਕੋਕਿਲ ਕੰਠ ਚੁਰਾਇ ਲੀਯੋ ਜਿਨ ਭਾਵਨ ਕੇ
ਸਭ ਭਾਵ ਲੁਟਾ ਹੈ ॥ ਗੁਰਨ ਕੇ ਘਨ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਤ ਰਾਧਕਾ ਮਾਨਹੁ ਬਿੱਜ
ਛੁਟਾ ਹੈ ॥ ੫੪੧ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਪੂਜਨ ਪਾਇ ਚਲੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸਭ ਸਾਜ
ਸਜੈ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਪਿਖਕੈ ਮਨ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਦੁਤਿ ਸੀਸ ਰਜੈ ॥^੧
ਜਿਨ ਅੰਗ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਦੇਤ ਸਭੈ ਸੋਊ ਅੰਗ ਧਰੇ ਤੀਯ ਰਾਜ ਛਜੈ ॥ ਜਿਹ ਕੇ
ਪਿਖ ਕੰਦੁਪ ਰੀਝ ਰਹੈ ਜਿਹ ਕੇ ਦਿਖ ਚਾਂਦਨੀ ਚੰਦ ਲਜੈ ॥ ੫੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਸਿਤ ਸੁੰਦਰੁ ਸਾਜ ਸਭੈ ਸਜਿਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਨੀ ॥ ਮੁਖ
ਰਾਜਤ ਸੁਧ ਨਿਸਾਪਤਿ ਸੋ ਜਿਹ ਮੈ ਅਤਿ ਚਾਂਦਨੀ ਰੂਪ ਘਨੀ ॥ ਰਸ ਕੇ ਕਰਿ
ਰਾਧਕਾ ਕੋਪ ਚਲੀ ਮਨ ਸਾਜ ਸੋ ਸਾਜਕੈ ਮੈਨ ਅਨੀ ॥ ਤਿਹ ਪੇਖ ਭਏ ਭਗਵਾਨ
ਖੁਸੀ ਸੋਊ ਤੀਯਨ ਤੇ ਤਿਯ ਰਾਜ ਗਨੀ ॥ ੫੪੩ ॥ ਰਾਧੇ ਬਾਚ ਗੋਪਿਨ ਸੋ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਪੇਖ ਹਸੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਸੰਗ ਗੁਰਨ
ਕੈ ॥ ਸਮ ਦਾਰਿਮ ਦਾਂਤ ਨਿਕਾਸ ਕਿਧੋ ਸਮ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਬਿਜ ਬਾਰਨ ਕੈ ॥
ਹਮ ਐ ਹਰਿ ਜੀਅਤਿ ਹੋਡ ਪਰੀ ਰਸ ਹੀ ਕੇ ਸੁ ਬੀਚ ਮਹਾ ਰਨਕੈ ॥ ਤਜਿਕੈ
ਸਭ ਸੰਕਿ ਨਿਸੰਕ ਭਿਰੋ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਹਸਿ ਗੁਰਨ ਕੈ ॥ ਮਨੋ ਆਪ ਹੀ
ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਸੁ ਰਚੀ ਰੁਚ ਸੋ ਇਹ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਮਈ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਪਿਖਿਕੈ ਨਿਹੁਰਾਇ
ਗਈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਭਾਖ ਦਈ ॥ ਮਨੋ ਜੋਬਨ ਭਾਰ ਸਹਯੋ ਨ ਗਯੋ
ਤਿਹ ਤੇ ਬਿਜ ਭਾਮਨ ਨੀਚ ਭਈ ॥ ੫੪੫ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲਿ ਰਾਸ ਕੇ ਖੇਲ
ਕਰੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਤੇ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੁਭ ਸਾਜ ਸਜੈ
ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਸਾਜ ਸਭੈ ਸਿਤ ਤੇ ॥ ਫੁਨ ਉਚ ਪ੍ਰਭਾ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਨ ਕੀ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਬਿਚਾਰ ਕਹੀ ਚਿਤ ਤੇ ॥ ਉਤ ਤੇ ਘਨ ਸਯਾਮ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਹਰਿ
ਰਾਧਿਕਾ ਬਿੰਦੁਲਤਾ ਇਤ ਤੇ ॥ ੫੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤਿਹ
ਖੇਲਤ ਰਾਸ ਸੁ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਖੀਯਾ ਸੰਗ ਲੈ ॥ ਉਤ ਚੰਦੁਭਗਾ ਸਭ ਗੁਰਨ
ਕੇ ਤਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸੰਗ ਲੇਪਹਿਕੈ^੨ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਮਿਗ ਸੇ ਦਿਗ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਤ
ਛਾਜਤ ਗਾਮਨਿ ਪੈ ਜਿਨ ਗੈ ॥ ਮਨ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਨਹਿ ਚੰਦ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ

੧. ਸਿਰ ਦੀ ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ ।

੨. ਲੇਪ ਕਰਕੇ ।

ਜੋਬਨ ਵਾਰਨ ਮੈਂ ॥ ੫੪੭ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਬਾਚ ਰਾਧੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਤੀਯਾਂ ਫੁਨ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੋ ॥
 ਆਵਹੁ ਖੇਲ ਕਰੈ ਹਰਿ ਸੋ ਹਮ ਨਾਹਕ ਖੇਲ ਕਰੋ ਤੁਮ ਕਾਸੋ ॥ ਤਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਉਪਜੀ ਹੈ ਜੋਉ ਅਪਨੇ ਮਨੁਆ ਸੋ ॥ ਗ੍ਰਾਰਨ ਜੋਤ ਤਰਈਯਨ
 ਕੀ ਛਪਗੀ ਦੁਤ ਰਾਧਿਕਾ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ਸੋ ॥ ੫੪੮ ॥ ਰਾਧੇ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸੁਨ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਕੀ ਸਭੈ ਬਤੀਯਾ ਬਿਖ ਭਾਨਸੁਤਾ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਯਾਹੀ
 ਕੇ ਹੇਤ ਸੁਨੋ ਸਜਨੀ ਹਮ ਲੋਕਨ ਕੋ ਉਪਹਾਸ ਸਹਯੋ ਹੈ ॥ ਸੁਨਨ ਮੈ ਸੁਨਿ
 ਰਾਸ ਕਥਾ ਤਬ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਹਮ ਧਯਾਨ ਗਹਯੋ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਖੀਆ
 ਪਿਖਕੈ ਹਮਰੇ ਮਨ ਕੋ ਤਨ ਮੋਹਿ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ੫੪੯ ॥ ਤਬ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਇਹ
 ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਸਜਨੀ ਹਮਰੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਦੇਖਹੁ ਸਯਾਮ ਬਿਰਾਜਤ
 ਹੈ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਕੇ ਪਿਖਏ ਫੁਨ ਜੀਜੈ ॥ ਜਾਕੇ ਕਰੇ ਮਿਤ ਹੋਇ ਖੁਸੀ ਸੁਨੀਐ
 ਉਠਕੈ ਸੋਉ ਕਾਜ ਕਰੀਜੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਰਾਧੇ ਕਹੋ ਤੁਮ ਸੋ ਅਬ ਚਾਰ ਭਈ
 ਤ ਬਿਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ੫੫੦ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕੇ ਭੇਟਨ
 ਪਾਇ ਚਲੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਫੁਨ ਕੈਸੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਨਾਗ ਸੁਤਾ ਇਹ
 ਸੁੰਦਰ ਤਯਾਗ ਚਲੀ ਗ੍ਰਿਹ ਪਤ੍ਰ ਧਰੈਸੇ ॥ ਗ੍ਰਾਰਨ ਮੰਦਰ ਤੇ ਨਿਕਸੀ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਐਸੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸਯਾਮ ਘਨੈ ਤਜਿਕੈ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹੈ ਸੋਉ
 ਬਿਜੁਲੀ ਦੁਤਿ ਜੈਸੇ ॥ ੫੫੧ ॥ ਰਾਸਹਿ ਕੀ ਰਚਨਾ ਭਗਵਾਨ ਕਹੈ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਬਚਿਤੁ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਤਰਏ ਜਮੁਨਾ ਅਤ ਹੀ ਤਹ ਚਾਂਦਨੀ
 ਚੰਦ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਸੇਤ ਪਟੈ ਸੰਗ ਰਾਜਤ ਗ੍ਰਾਰਨ ਤਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਨੇ ਸੁ ਕਰੀ
 ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰਾਸ ਬਗੀਚਨ ਮੈ ਇਹ ਫੁਲਨ ਕੀ ਫੁਲਵਾਰ ਜਰੀ ਹੈ ॥
 ॥ ੫੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਹੁੰ ਕੋ ਮਾਨ ਕਹਯੋ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ
 ਪਾਇਨ ਲਾਗੀ ॥ ਮੈਨ ਸੀ ਸੁੰਦਰ ਮੂਰਤ ਪੇਖਿਕੈ ਤਾਹੀ ਕੇ ਦੇਖਿਬੋ ਕੋ
 ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਸੋਵਤ ਥੀ ਜਨੁ ਲਾਜ ਕੀ ਨੀਦ ਮੈ ਲਾਜ ਕੀ ਨੀਦ ਤਜੀ ਅਬ
 ਜਾਗੀ ॥ ਜਾਕੋ ਮੁਨੀ ਨਹਿ ਅੰਤ ਲਹੈ ਇਹ ਤਾਹੀ ਸੋ ਖੇਲ ਕਰੈ ਬਡਭਾਗੀ ॥
 ੫੫੩ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਚ ਰਾਧਾ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰਾਧਕਾ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਅਤਿ
 ਹੀ ਬਿਹਸਿਕੈ ਬਾਤ ॥ ਖੇਲਹੁ ਗਾਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਸੁਨ ਸਮ ਕੰਚਨ ਗਾਤ ॥
 ੫੫੪ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਤ ਸੁਨ ਰਾਧਕਾ ਅਤ ਹੀ ਬਿਹਸਿਕੈ ਚੀਤ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ
 ਗਾਵਨ ਲਗੀ ਗ੍ਰਾਰਨ ਸੋ ਮਿਲਿ ਗੀਤ ॥ ੫੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਅਰੁ
 ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀ ਮਿਲਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨਸੁਤਾ ਸੰਗ ਗਾਵੈ ॥ ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਸੁਧ ਮਲਾਰ
 ਬਿਲਾਵਲ ਭੀਤਰ ਤਾਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਬਿਜ ਹੁੰ ਕੀ ਤ੍ਰੀਯਾ ਸੋਉ ਰੀਝ
 ਰਹੈ ਧੁਨ ਜੋ ਸੁਨ ਪਾਵੈ ॥ ਸੋ ਸੁਨਕੈ ਇਨ ਪੈ ਹਿਤ ਕੈ ਬਨ ਤਯਾਗ ਮਿਗੀ
 ਮਿਗ ਐ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ੫੫੬ ॥ ਤਿਨ ਸੇਧਰ ਮਾਂਗ ਦਈ ਸਿਰ ਪੈ ਰਸ ਸੋ
 ਤਿਨ ਕੋ ਅਤ ਹੀ ਮਨ ਭੀਨੋ ॥ ਬੇਸਰ ਆਡ ਸੁ ਕੰਠ ਸਿਰੀ ਅਰੁ ਮੋਤਿਸਿਰੀ

੧. ਜੋਬਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੈ ਜੋ ਚੰਦ ਦੀ
 ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਐਸੀ ਚਾਨਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੨. ਬੀਨ ਦੇ ਧਾਰਨ ਨਾਲ।

ਹੂੰ ਕੋ ਸਾਜ ਨਵੀਨੋ ॥ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਸਭੈ ਸਜਿ ਸੁੰਦਰ ਆਖਨ ਭੀਤਰ ਕਾਜਰ
 ਦੀਨੋ ॥ ਤਾਹੀ ਸੁ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਇਕੈ ਲੀਨੋ
 ॥ ੫੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੰਦ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ ਸੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਜਬੈ ਹਰਿ ਖੇਲਨਿ
 ਰਾਸ ਲਗਯੋ ਹੈ ॥ ਰਾਧੇ ਕੋ ਆਨਨ ਸੁੰਦਰ ਪੇਖਿਕੈ ਚਾਂਦ ਸੋ ਤਾਹੀ ਕੇ ਬੀਚ
 ਪਗਯੋ ਹੈ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਨ ਚਿਤ ਚੁਰਾਇ ਲੀਯੋ ਸੁ ਕਿਧੋ ਕਬਿ ਕੋ ਮਨ ਯੋ
 ਉਮਗਯੋ ਹੈ ॥ ਨੈਨਨ ਕੋ ਰਸ ਦੇ ਭਿਲਵਾ^੧ ਬਿਖ ਭਾਨ ਠਗੀ ਭਗਵਾਨ ਠਗਯੋ
 ਹੈ ॥ ੫੫੮ ॥ ਜਿਹ ਕੋ ਪਿਖਿਕੈ ਮੁਖਿ ਮੈਨ ਲਜੈ ਜਿਹ ਕੋ ਦਿਖਕੈ ਮੁਖਿ ਚੰਦ
 ਲਜੈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੰਗ ਕਾਨਰ ਕੇ ਸੁਭ ਸਾਜ
 ਸਜੈ ॥ ਸੋਊ ਸੂਰਤਵੰਤ ਰਚੀ ਬਹਮਾ ਕਰਕੈ ਅਤ ਹੀ ਰੁਚ ਕੈਨ ਕਜੈ ॥
 ਮਨ ਮਾਲ ਕੇ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਤ ਜਿਉ ਤਿਮ ਤੀਯਨ ਮੈਤੀਯ ਰਾਜ ਰਜੈ ॥
 ੫੫੯ ॥ ਗਾਇਕੈ ਗੀਤ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੁੰਦਰ ਗੀਝ ਬਜਾਵਤ ਭੀ ਫਿਰ ਤਾਰੀ ॥
 ਅੰਜਨ ਆਡ ਸੁਧਾਰ ਭਲੇ ਪਟ ਸਾਜਨ ਕੋ ਸਜਕੈ ਸੁ ਗੁਵਾਰੀ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ
 ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਨੈ ਮੁਖਿ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕਾਨੁ ਹੀ
 ਕੇ ਰਸਤੇ ਇਹ ਫੂਲ ਰਹੀ ਤੀਯ ਆਨੰਦ ਬਾਰੀ ॥ ੫੬੦ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਤਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੋਊ ਰਾਜਤ ਰਾਜ ਬਿਖੈ ਸਖੀਆਂ ਹੈ ॥ ਜਾ ਮੁਖ ਉਪਮਾ ਚੰਦ
 ਛਟਾ ਸਮ ਛਾਜਤ ਕੋਲ ਨਸੀ ਅਖੀਆਂ ਹੈ ॥ ਤਾਕੀ ਕਿਧੋ ਅਤ ਹੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ
 ਨੈ ਮਨ ਭੀਤਰ ਯੋ ਲਖੀਆਂ ਹੈ ॥ ਲੋਗਨ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਹਰਤਾ ਸੁ ਮੁਨੀਨਨ ਕੇ
 ਮਨ ਕੀ ਚਖੀਆਂ ਹੈ ॥ ੫੬੧ ॥ ਰੂਪ ਸਚੀ ਇਕ ਚੰਦ ਪ੍ਰਭਾ ਇਕ ਮੈਨਕ
 ਲਾਇਕ ਮੈਨ ਕੀ ਮੂਰਤ ॥ ਬਿੰਜੁ ਛਟਾ ਇਕਦਾਰ ਮਦਾਂਤ ਬਰਾਬਰ ਜਾਹੀ ਕੀ
 ਹੈ ਨ ਕਛੁ ਰਤ ॥ ਦਾਮਿਨ ਐ ਮਿਗ ਕੀ ਮਿਗਨੀ ਸਰਮਾਇ ਜਿਸੈ ਪਿਖਿ ਹੋਤ
 ਹੈ ਚੂਰਤ ॥ ਸੋਊ ਕਥਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਗੀਝ ਰਹੀ ਹਰਿ ਕੀ ਪਿਖ ਮੂਰਤ
 ॥ ੫੬੨ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਸਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਿਹਕੇ ਸੰਗ ਜੋ ਹਰਿ ਅੰਤਿ
 ਅਗਾਧੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਤੀਯਾ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕਹੀ ਪਟ ਕੋ ਤਜਿ ਰਾਧੋ ॥
 ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਤੁਮ ਨਾਚਹੁ ਜੋ ਤਜ ਕੇ ਅਤ ਹੀ ਮਨ ਲਾਜ ਕੇ ਬਾਧੋ ॥ ਤਾ ਮੁਖ ਕੀ
 ਛਬਿ ਯੋ ਪ੍ਰਗਟੀ ਮਨੋ ਅੱਭੁਨ ਤੇ ਨਿਕਸਯੋ ਸਸਿਆਧੋ ॥ ੫੬੩ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਸਿਰ
 ਸੇਂਧਰ ਮਾਂਗ ਬਿਰਾਜਤ ਰਾਜਤ ਹੈ ਬਿੰਦੂਆ ਜਿਮ ਪੀਲੇ ॥ ਕੰਚਨ ਭਾ ਅਰੁ ਚੰਦ
 ਪ੍ਰਭਾ ਜਿਨ ਕੇ ਤਨ ਲੀਨ ਸਬੈ ਫੁਨ ਲੀਲੇ ॥ ਏਕ ਧਰੇ ਸਿਤ ਸੁੰਦਰ ਸਾਜ ਧਰੇ
 ਇਕ ਲਾਲ ਸਜੇ ਇਕ ਨੀਲੇ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਗੀਝ ਰਹੈ ਪਿਖਿ ਕੈ ਵਿਗ
 ਕੰਜ ਸੇ ਕਾਨੁ ਰਸੀਲੇ ॥ ੫੬੪ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਤਹ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੁਭ
 ਅੰਗਨ ਸੁੰਦਰ ਸਾਜ ਕਈ ॥ ਸੋਊ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਤਹ ਖੇਲਤ ਹੈ ਹਰਿ ਸੇ ਮਨ ਮੈ
 ਅਤ ਹੀ ਉਮਈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜੁ ਹੁਤੀ ਤਹ
 ਗੁਰਨਿ ਰੂਪ ਰਈ ॥ ਮਨੋ ਸਯਾਮਹਿ ਕੋ ਤਨ ਗੋਰਨ ਪੇਖਿਕੈ ਸਯਾਮਹਿ^੨ ਸੀ ਸਭ
 ਹੋਇ ਗਈ ॥ ੫੬੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਕੇਲ ਕੈ ਰਾਸ ਮੇ ਗੀਝ ਰਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੈ ਕੈ ॥ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਤਨ ਕੰਚਨ ਭਾ ਹਸਿ ਸੁੰਦਰ ਬਾਤ ਕਹੀ ਉਮਗੈ

੧. ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂਜਨ ਪਾਕੇ । ੨. ਮੀਲਤ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ।

ਕੈ ॥ ਪੇਖਤ ਮੂਰਤ ਭੀ ਰਸ ਕੇ ਬਸਿ ਆਪਨ ਤੇ ਬਦਵਾਹਿ ਲਖੈ ਕੈ ॥ ਜਿਉ
 ਮਿਗਨੀ ਮਿਗ ਪੇਖਤ ਤਿਉ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਭਗਵਾਨ ਚਿਤੈ ਕੈ ॥ ੫੬੬ ॥
 ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਪਿਖਿ ਗੀਝ ਰਹੀ ਅਤ ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਕਾਨੁ ਕੋ ਆਨਨ ॥
 ਰਾਜਤ ਤੀਰ ਨਦੀ ਜਿਹ ਕੇ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਫੂਲਨ ਕੇ ਜੁਤ ਕਾਨਨ ॥ ਨੈਨ ਕੇ
 ਭਾਵਨ ਸੋ ਹਰਿ ਕੋ ਮਨਮੋਹਿ ਲਯੋ ਰਸ ਕੀ ਅਭਿਮਾਨਨ ॥ ਜਿਉ ਰਸ ਲੋਗਨ
 ਭਉਹਨ ਲੈ ਧਨੁ ਨੈਨਨ ਸੈਨ ਸੁ ਕੰਜ ਸੇ ਬਾਨਨ ॥ ੫੬੭ ॥ ਕਾਨੁ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢੀ
 ਤਿਨ ਕੀ ਨ ਘਟੀ ਕਛੁ ਪੈ ਬਢਹੀ ਸੁ ਭਈ ਹੈ ॥ ਭਾਰ ਕੈ ਲਾਜ ਸਭੇ ਮਨ ਕੀ
 ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਖੇਲਨ ਕੋ ਉਮਈ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨਕੀ ਉਪਮਾ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁ
 ਤੀਆ ਅਤਿ ਰੂਪ ਰਈ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕਾਨੁਰ ਕੋ ਪਿਖਿ ਕੈ ਤਨ ਮੈ ਸਭ ਗਾਰਨ
 ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ॥ ੫੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੈਨ ਮਿਗੀ ਤਨ ਕੰਚਨ ਕੇ ਸਭ ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀ
 ਮਨੋ ਸਿੰਧ ਰਚੀ ਹੈ ॥ ਜਾ ਸਮਰੂਪਨ ਰਾਜਤ ਹੈ ਰਤਿ ਰਾਵਨ ਤੀਯਨ ਔਰ ਸਚੀ
 ਹੈ ॥ ਤਾ ਮਹਿ ਗੀਝ ਮਹਾ ਕਰਤਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਰਕੈ ਸੁ ਗਚੀ ਹੈ ॥ ਤਾ
 ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਮਹਾ ਭਗਵਾਨਹਿ ਕੀ ਸਮੁਚੀ ਹੈ ॥ ੫੬੯ ॥
 ਰਾਗਨ ਔਰ ਸੁਭਾਵਨ ਕੀ ਅਤਿ ਗਾਰਨ ਕੀ ਤਹ ਮਾਂਡ ਪਰੀ ॥ ਬਿਜ ਗੀਤਨ
 ਕੀ ਅਤਿ ਹਾਸਨ ਸੋ ਜਹ ਖੇਲਤ ਭੀ ਕਈ ਏਕ ਘਰੀ ॥ ਗਾਵਤ ਏਕ ਬਜਾਵਤ
 ਤਾਲ ਕਹੈ ਇਕ ਨਾਚਹੁ ਆਇ ਅਰੀ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਿਖੈ
 ਜਿਹ ਠੌਰ ਬਿਖੈ ਹਰਿ ਰਾਸ ਕਰੀ ॥ ੫੭੦ ॥ ਜਦੁਰਾਇ ਕੋ ਆਇਸ ਪਾਇ
 ਤੀਯਾ ਸਭ ਖੇਲਤ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਬਿਧਿ ਆਛੀ ॥ ਇੰਦੁ ਸਭਾ ਜਿਹ ਸਿੰਧ ਸੁਤਾ
 ਜਿਮ ਖੇਲਨ ਕੇ ਹਿਤ ਕਾਛਨ ਕਾਛੀ ॥ ਕੈ ਇਹ ਕਿੰਨੁਰ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਕਿਧੋ
 ਨਾਗਨਕੀ ਕਿਧੋ ਹੈ ਇਹ ਤਾਛੀ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਇਮ ਨਾਚਤ ਹੈ ਜਿਮ ਕੇਲ ਕਰੈ
 ਜਲ ਭੀਤਰ ਮਾਛੀ ॥ ੫੭੧ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖਿ ਦੇਖਿ ਛਟਾ ਸੁਭ ਸੁੰਦਰ ਮੱਧਿਮ
 ਲਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸਸੀ ਹੈ ॥ ਭਉਹਨ ਭਾਇ ਸੋ ਛਾਜਤ ਹੈ ਮਦਨੈ ਮਨੋ ਤਾਨ
 ਕਮਾਨ ਕਸੀ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਆਨਨ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੁਰ ਰਾਗਹ ਕੀ ਸਭ ਭਾਂਤ
 ਬਸੀ ਹੈ ॥ ਜਿਉ ਮਧੁ ਬੀਚ ਫਸੈ ਮਖੀਆਂ ਮਤ ਲੋਗਨ ਕੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਫਸੀ ਹੈ
 ॥ ੫੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਿਰਿ ਸੁੰਦਰ ਆਨਨ ਤੇ ਹਰਿ ਜੁ ਬਿਧਿ ਸੁੰਦਰ ਸੋ ਇਕ
 ਤਾਨ ਬਸਾਯੋ ॥ ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਸੁੰਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਸੁਰ ਭੀਤਰ ਗਾਯੋ
 ॥ ਸੋ ਅਪਨੇ ਸੁਨ ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਬਿਜ ਗਾਰਨੀਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਮੋਹਿ
 ਰਹੈ ਬਨਕੇ ਖਗ ਔ ਮਿਗ ਗੀਝ ਰਹੈ ਜਿਨਹੁ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ੫੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਤਹ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਭਲੇ ਹਰਿ ਜੁ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਰਿ ਭਾਵ ਛਬੈ ॥ ਮੁਰਲੀ
 ਜੁਤੁ ਗਾਰਨਿ ਭੀਤਰ ਰਾਜ ਤਸਯੋ ਮਿਗਨੀ ਮਿਗ ਬੀਚ ਫਬੈ ॥ ਜਿਹ ਕੋ ਸਭ
 ਲੋਗਨ ਮੈ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਛੂਟਤ ਹੈ ਤਿਨ ਤੇ ਨ ਕਬੈ ॥ ਤਿਨ ਖੇਲਨ ਕੇ ਮਨ
 ਗੋਪਿਨ ਕੋ ਛਿਨ ਬੀਚ ਲੀਯੋ ਫੁਨ ਚੋਰ ਸਬੈ ॥ ੫੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਜਿਨ ਜੋਬਨ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਗਾਹਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾ ਮੁਖ
 ਦੇਖ ਅਨੰਦ ਬਢਯੋ ਜਿਹਕੋ ਸੁਨ ਸੁੰਨਨ ਸੋਕ ਦਹਯੋ ਹੈ ॥ ਆਨੰਦ ਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ

੧. ਤੱਛਕ ਸੱਪ ਦੀ ਜਾਈ ।

ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਕੈ ਸੰਗ ਜਾਬ ਸੁ ਐਸ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਕੇ ਸੁਨਿ ਤੀਯਾ ਮੋਹਿ ਰਹੀ
 ਸੁਨਿਕੈ ਜਿਹ ਕੋ ਹਰਿ ਗੀਝ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ੫੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਮਿਲਕੈ
 ਸੰਗਿ ਕਾਨੁ ਕੇ ਖੇਲਤ ਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸਬੈ ॥ ਨਰ ਹੀ ਤਿਨ ਕੋ ਸੁਧ ਅੰਗਨ
 ਕੀਨਹਿ ਚਾਰਨ ਕੀ ਤਿਨਕੋ ਸੁ ਤਬੈ ॥ ਸੁ ਗਨੋ ਕਹ ਲੋ ਤਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਤ
 ਹੀ ਗਨਕੈ ਮਨ ਤਾਕੀ ਛਬੈ ॥ ਮਨ ਭਾਵਨ ਗਾਵਨ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਛੁ ਥੋਰੀਯੋ ਹੈ
 ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਅਬੈ ॥ ੫੭੬ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਿਨ ਸੋ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਹਸਿਕੈ ਚੀਤ ॥ ਮੀਤ ਰਸਹਿ ਕੀ ਗੀਤ ਸੋ ਕਹਯੋ ਸੁ
 ਗਾਵਹੁ ਗੀਤ ॥ ੫੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਤੀਆ ਸੁਨਿਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਸੁਭ
 ਗਾਵਤ ਸੁੰਦਰ ਗੀਤ ਸਭੈ ॥ ਸਿੰਧ ਸੁਤਾਰੁ ਘ੍ਰਿਤਾਚੀ ਤੀਯਾ ਇਨਸੀਨਹੀ
 ਨਾਚਤ ਇੰਦੁ ਸਭੈ ॥ ਦਿਵਯਾਇਨ ਕੇ ਸੰਗਿ ਖੇਲਤ ਹੈ ਗਜ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਸੁ ਦਾਨ ਅਭੈ ॥ ਚੜਕੈ ਸੁਬਿਵਾਨਨ ਸੁੰਦਰ ਮੈ ਸੁਰ ਦੇਖਨ ਆਵਤ ਤਯਾਗਨ
 ਭੈ ॥ ੫੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੁੰਤਹਿਹੋ ਜਿਨ ਰਾਮ ਬਲੀ ਜਗ ਜੀਤ ਮਰਯੋ ਸੁ ਧਰਯੋ
 ਅਤਿ ਸੀਲਾ ॥ ਗਾਇਕੈ ਗੀਤ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੋ ਫੁਨ ਗੁਰਨਿ ਬੀਚ ਕਰੈ ਰਸ
 ਲੀਲਾ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਤਨ ਸਯਾਮ ਬਿਰਾਜਤ ਉਪਰ ਕੋ ਪਟ ਪੀਲਾ ॥
 ਖੇਲਤ ਸੋ ਸੰਗਿ ਗੋਪਨ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਦੁਗਾਇ ਹਠੀਲਾ ॥ ੫੭੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਤ ਹੈ ਜਹ ਕੋ ਕਿਲਕਾ ਅਰੁ ਸੋਰ ਕਰੈ ਚਹੂੰ ਓਰ ਰਟਾਸੀ ॥
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਸਯਾਮ ਕੀ ਦੇਹ ਰਜੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮੈਨ ਘਟਾਸੀ ॥ ਤਾ ਪਿਖਿ
 ਕੈ ਮਨ ਗੁਰਨ ਤੇ ਉਪਜੀ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨੋ ਘੋਰ ਘਟਾਸੀ ॥ ਤਾ ਮਹਿ ਯੋ ਬਿਖ
 ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਦਮ ਕੈ ਮਨੋ ਸੁੰਦਰ ਬਿੰਜੁ ਛਟਾਸੀ ॥ ੫੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅੰਜਨ ਹੈ
 ਜਿਹ ਆਖਨ ਮੈ ਅਰੁ ਬੇਸਰ ਕੋ ਜਿਹ ਭਾਵ ਨਵੀਨੋ ॥ ਜਾ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮ ਚੰਦ
 ਪ੍ਰਭਾ ਜਸ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਕਬਿ ਨੇ ਲਖ ਲੀਨੋ ॥ ਸਾਜ ਸਭੈ ਸਜਕੈ ਸੁਭ ਸੁੰਦਰ
 ਭਾਲ ਬਿਖੈ ਬਿੰਦੂਆ ਇਕ ਦੀਨੋ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਹਰਿ ਗੀਝ ਰਹੈ ਮਨ ਕੋ ਸਬ ਸੋਕ
 ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ੫੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੰਗ ਖੇਲਨ ਕੀ
 ਹਸਿ ਕੈ ਹਰਿ ਸੁੰਦਰ ਬਾਤ ਕਹੈ ॥ ਸੁਨਏ ਜਿਹ ਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬਾਵਤ ਜਾ
 ਸੁਨਕੈ ਸਭ ਸੋਕ ਦਹੈ ॥ ਤਿਹ ਕੋਤਕ ਕੋ ਮਨ ਗੋਪਿਨ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਦਿਖਬੋਈ ਚਹੈ ॥ ਨਭਿ ਮੈ ਪਿਖਿ ਕੈ ਸੁਰ ਗੰਧੂਬ ਜਾਇ ਚਲਯੋ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸੁ
 ਗੀਝ ਰਹੈ ॥ ੫੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜਿਹ ਕੇ
 ਫੁਨ ਉਪਰ ਪੀਤ ਪਛੋਰੀ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਆਵਤ ਹੈ ਚਲਿਕੈ ਢਿਗ ਸੁੰਦਰ ਗਾਵਤ
 ਸਾਰੰਗ ਗੋਰੀ ॥ ਸਾਵਲੀਆਂ ਹਰਿ ਕੇ ਢਿਗ ਆਇ ਰਹੀ ਅਤਿ ਗੀਝ ਇਕਾਵਤ
 ਦੋਰੀ ॥ ਇਉ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਲਖਿ ਫੂਲ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ਮਨੋ ਤੀਯ ਭੋਰੀ ॥
 ੫੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜੋਉ ਦੈਤਨ ਕੋ ਰਿਪੁ ਬੀਰ
 ਜਸੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤਪ ਬੀਚ ਬਡੋ ਤਪੀਆ ਰਸ ਬਾਤਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁ ਰਸੀ ਹੈ ॥
 ਜਾਹੀ ਕੋ ਕੰਠ ਕਪੋਤ ਸੋਹੈ ਜਿਹਭਾ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮ ਜੋਤਿ ਸਸੀਹੈ ॥ ਤਾ ਮ੍ਰਿਗਨੀ
 ਤੀਯ ਮਾਰਨ ਕੋ ਹਰਿ ਭਉਹਨਿ ਕੀ ਅਰਪੰਚ ਕਸੀ ਹੈ ॥ ੫੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

੧. ਰੰਭਾ ਅਪੱਛਰਾਂ ।

੨. ਏਥੇ ਦ੍ਰਾਪਰ ਪਾਠ ਅਸੂਧ ਹੈ ।

ਫਿਰਿਕੈ ਹਰਿ ਗੁਰਨ ਕੇ ਸੰਗ ਹੋ ਫੁਨ ਗਾਵਤ ਸਾਰੰਗ ਰਾਮਕਲੀ ਹੈ ॥ ਗਾਵਤ
 ਹੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੰਗ ਜੂਥ ਅਲੀ ਹੈ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਡੋਲਤ ਹੈ
 ਭਗਵਾਨ ਜੋਊ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਰਾਧੇ ਭਲੀ ਹੈ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਜਿਹ ਕੇ ਸਸ ਸੇ ਮੁਖ
 ਛਾਜਤ ਭਾ ਦਿਗ ਕੰਜ ਕਲੀ ਹੈ ॥ ੫੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੰਗ
 ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਜੂ ਰਸਵਾਰੇ ॥ ਜਾ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਚੰਦ ਪ੍ਰਭਾ
 ਜਿਹਕੇ ਮਿਗ ਸੇ ਦਿਗ ਸੁੰਦਰ ਕਾਰੇ ॥ ਕੇਹਰਿ ਸੀ ਜਿਹ ਕੀ ਕਟਹੈ ਤਿਨ ਹੂੰ
 ਬਚਨਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਮਨ ਕੇ ਸਭਿ ਸੋਕ
 ਬਿਦਾ ਕਹਿ ਡਾਰੇ ॥ ੪੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਸਿ ਕੈ ਤਿਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ਰਸ ਕੀ
 ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਜਿਨਹੂ ਬੜਵਾਨਲ ਲੀਲੀ ॥ ਜੇ ਕਰਾ ਬੀਚ ਰਹਯੋ ਰਵਿ ਕੈ ਨਰ ਕੈ
 ਤਰੁਕੈ ਗਜ ਅੰਰ ਪਪੀਲੀ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਨ ਸੁੰਦਰ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੰਗ ਗੁਰਨ ਕੇ
 ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਰਸੀਲੀ ॥ ਤਾ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭ ਰੀਝ ਰਹੀ ਸੁਨ ਰੀਝ ਰਹੀ ਬਿਖ ਭਾਨ
 ਛਬੀਲੀ ॥ ੫੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਸੁਨਿ ਸੁੰਨ ਮੈ ਬਤੀਆ ਹਰਿਕੀ ਅਤਿ
 ਹੀ ਮਨ ਭੀਨੋ ॥ ਕੰਠ ਸਿਰੀ ਅਰੁ ਬੇਸਰਮਾਂ ਗਧਰੇ ਜੋਊ ਸੁੰਦਰ ਸਾਜ ਨਵੀਨੋ ॥ ਜੇ
 ਅਵਤਾਰਨ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਜੂ ਹੋ ਸੁਨ ਗੀਨੋ ॥ ਤਾਹਿ ਕਿਧੋ ਅਤਿ
 ਹੀ ਛਲਕੈ ਸੁ ਚੁਗਾਇ ਮਨੈ ਮਨ ਗੋਪਿਨ ਲੀਨੋ ॥ ੫੮੮ ॥ ਕਾਨਰ ਸੇ ਬਿਖ ਭਾਨ
 ਸੁਤਾ ਹਸਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੰਗ ਸੁੰਦਰ ਐਸੈ ॥ ਨੰਨ ਨਚਾਇ ਮਹਾ ਮਿਗ ਸੇ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਰਚੋਸੇ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤ ਹੀ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ
 ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਤੇ ਉਮਗੋਸੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਆਨੰਦ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨੋ ਕੇਲ ਕਰੈ
 ਪਤਿ ਸੇ ਰਤਿ ਜੋਸੇ ॥ ੫੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨ ਕੇ ਹਰਿ ਕੰਚਨ ਸੇ ਤਨ ਮੈ
 ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਤੁੱਲਿ ਖੁਭਾ ਹੈ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਜਿਨ ਕੀ ਬਰਨੀ
 ਨਹੀ ਜਾਤ ਸੁਭਾ ਹੈ ॥ ਖੇਲਨ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਰਚੀ ਰਸ ਕੇ ਹਿਤ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ
 ਸਭਾ ਹੈ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਤਿਨ ਮੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਮਨੋ ਚੰਦ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ॥
 ੫੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਆਇਸ ਮਾਨ ਕੈ ਖੇਲਤ ਭੀ ਅਤ
 ਹੀ ਸੁਮਕੈ ॥ ਗਹਿ ਹਾਥ ਸੇ ਹਾਥ ਤੀਯਾ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਨਾਚਤ ਰਾਸ ਬਿਖੈ
 ਭੁਮਕੈ ॥ ਤਿਹ ਕੀ ਸੁ ਕਬਾ ਮਨ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰ ਕਰੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਕ੍ਰਮਕੈ
 ॥ ਮਨੋ ਗੋਪਿਨ ਕੇ ਘਨ ਸੁੰਦਰ ਮੈ ਬਿਜ ਭਾਮਨ ਦਾਮਨ ਜਿਉ ਦਮਕੈ ॥ ੫੯੧ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਿਖਿਕੈ ਨਾਚਤ ਰਾਧਕਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਨੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਅਤ ਹੁਲਾਸ
 ਜੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕ ਮੁਰਲੀ ਉਠਯੋ ਬਜਾਇ ॥ ੫੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਟ ਨਾਇਕ
 ਸੁਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਗੁਰਨ ਬੀਚ ਧਮਾਰਨ ਗਾਵੈ ॥ ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਰਾਮ-
 ਕਲੀ ਸੁ ਬਿਭਾਸ ਭਲੇ ਹਿਤ ਸਾਥ ਬਸਾਵੈ ॥ ਗਾਵਹੁ ਹੁਵੈ ਮਿਗਨੀ ਤੀਯ ਕੋ
 ਸੁ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈ ਉਪਮਾ ਜੀਯ ਭਾਵੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਭਉਹਨ ਕੇ ਕਸਿਕੈ ਧਨੁ ਨੈਨਨ
 ਕੇ ਮਨੋ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ੫੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੇਘ ਮਲਾਰ ਐ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ਭਲੇ
 ਗਵਰੀ ਕਰਿਕੈ ਹਿਤ ਗਾਵੈ ॥ ਜੈਤਿਸਿਰੀ ਅਰੁ ਮਾਲਸਿਰੀ ਨਟ ਨਾਇਕ
 ਸੁੰਦਰ ਭਾਂਤ ਬਸਾਵੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਬਿਜ ਕੀ ਸਭ ਗੁਰਨਿ ਰੀਝ ਰਹੇ ਸੁਰ ਜੇ

੧. ਨਿਗਲ ਲਈ । ੨. ਕੀੜੀ ।

ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਐਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹੀਯੋ ਤਜ ਇੰਦੁ ਸਭਾ ਸਭ ਆਸਨ
ਆਵੈ ॥ ੫੯੪ ॥ ਖੇਲਤ ਰਾਸ ਮੈ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰਸ ਸੰਗ ਤੀਯਾ
ਮਿਲਿ ਤੀਨੋ ॥ ਚੰਦਭਗਾ ਅਰੁ ਚੰਦਮੁਖੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸਜ ਸਾਜ ਨਵੀਨੋ ॥
ਅੰਜਨ ਆਖਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆ ਇਕ ਭਾਲ ਮੈ ਸੰਧਰ ਸੁੰਦਰ ਦੀਨੋ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ
ਉਪਮਾਤੀਯ ਕੇ ਸੁਭ ਭਾਗ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਬੈ ਮਨੋ ਕੀਨੋ ॥ ੫੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੇਲਤ
ਕਾਨੁ ਸੋ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਰਸ ਜੋ ਉਮਹਯੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀ ਅਤਿ
ਹੋ ਤਿਹ ਸੋ ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕੇ ਉਪਹਾਸ ਸਹਯੋ ਹੈ ॥ ਮੈ ਤਿਨ ਮਾਲ ਢਰੀਗਰ ਤੇ
ਕਬਿ ਨੇ ਤਿਹ ਕੇ ਜਸ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਆਨਨ ਚੰਦੁ ਮਨੋ ਪ੍ਰਗਟੈ ਛਪਿ ਕੇ
ਅੰਧਿਆਰਾ ਪਤਾਰ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੫੯੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਰਨ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਕੇ
ਇਉ ਉਪਜੈ ਜੀਯ ਭਾਵ ॥ ਰਾਜ ਤਜਯੋ ਮਹਿ ਚਾਂਦਨੀ ਕੰਜਨ ਸਹਿਤ
ਤਲਾਵ ॥ ੫੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੋਚਨ ਹੋ ਜਿਨਕੇ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾਧਰ ਆਨਨ ਹੋ ਜਿਨ
ਕੇ ਸਮ ਮੈਨਾ ॥ ਕੈ ਕੈ ਕਟਾਛ ਪੈ ਚੁਰਾਇਲਯੋ ਮਨ ਤਿਨ ਕੇ ਜੋਉ ਰੱਛਕ ਪੈਨਾ
ਕੇਹਰਿਸੀ ਜਿਨਕੀ ਕਟਹੈ ਸੁ ਕਪੋਤ ਸੋ ਕੰਠ ਸੁ ਕੋਕਿਲ ਬੈਨਾ ॥ ਤਾਹਿ ਲਯੋ
ਹਰਿ ਕੈ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨ ਭਉਹਨ ਚਾਇ ਨਚਾਇਕੈ ਨੈਨਾ ॥ ੫੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ
ਕਾਠੁ ਬਿਰਾਜਤ ਗੁਰਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਜਿਨਕੇ ਕਛੁ ਭਉਨਾ ॥ ਤਾਤ ਕੀ
ਬਾਤ ਕੇ ਨੈਕ ਸੁਨੈ ਜਿਨਕੇ ਸੰਗ ਭਾਤ ਕਰਯੋ ਬਨਗਉਨਾ ॥ ਤਾਕੀ ਲਟੈ
ਲਟਕੈ ਤਨ ਮੈ ਜੋਉ ਸਾਧਨ ਕੇ ਮਨ ਗਿਆਨ ਦਿਵਉਨਾ ॥ ਸੰਦਲ ਪੈ
ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਮਨੋ ਲਾਗ ਰਹੈ ਅਹਿਰਾਜਨ ਛਉਨਾ ॥ ੫੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੋਉ ਗੁਰਨ ਮੈ ਜੋਉ ਉਪਰ ਪੀਤ ਧਰੋਉ ਪਰਉਨਾ^੧ ॥ ਜੋ ਸਿਰ
ਸਤ੍ਰਨ ਕੇ ਹਰਿਤਾ ਜੋਉ ਸਾਧਨ ਕੇ ਬਰਦਾਨ ਦਿਵਉਨਾ ॥ ਬੀਚ ਰਹਯੋ ਜਗ ਕੇ
ਰਵਿ ਕੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਜਿਹ ਕੇ ਪੁਨ ਖਉਨਾ^੨ ॥ ਰਾਜਤ ਯੋ ਅਲਕੈ ਤਿਨ
ਕੀ ਮਨੋ ਚੰਦਨ ਲਾਗ ਰਹੈ ਅਹਿ ਛਉਨਾ^੩ ॥ ੬੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੀਰਸੇਨਾਕ
ਕੁਰੰਗ ਸੇ ਨੈਨਨ ਡੋਲਤ ਹੈ ਸੋਉ ਬੀਚ ਤੀਯਾ ਮੈ ॥ ਜੋ ਮਨ ਸੰਤਨ ਬੀਚ ਰਵਯੋ
ਜੁ ਰਹਯੋ ਰਵਿ ਸਾਧਨ ਬੀਚ ਹੀਯਾ ਮੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾ ਇਹ
ਭਾਂਤਨ ਸੋ ਫੁਨ ਉਚਗੀਯਾ ਮੈ ॥ ਤਾ ਰਸ ਕੀ ਹਮ ਬਾਤ ਕਹੀ ਜੋਉ ਰਾਵਨ ਕੇ
ਸੁ ਬਸਯੋ ਹੈ ਜੀਯਾ ਮੈ ॥ ੬੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੇਲਤ ਸੰਗ ਗੁਰਨ ਕੇ ਕਬਿ
ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਜੋਉ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕਾਲਾ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਸੋਈ ਬੀਚ ਖਰੋ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ
ਗਿਰਦੇ ਤਿਹ ਬਾਲਾ ॥ ਫੂਲ ਰਹੈ ਜਹ ਫੂਲ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਹੈ ਅਤ ਹੀ ਜਹ ਚੰਦ
ਉਜਾਲਾ ॥ ਗੋਪਿਨ ਨੈਨਨ ਕੀ ਸੁਮਨੋ ਪਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੁ ਕੰਜਨ ਮਾਲਾ ॥
੬੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਰਨਨ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਕਹਯੋ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਕੈ ਬੁੱਧ ॥
ਉਪਮਾ ਤਾਹਿ ਤਨਉਰ^੪ ਕੀ ਸੂਰਜ ਸੀਹੈ ਸੁੱਧ ॥ ੬੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ
ਕੇ ਜਾ ਪਿਖਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਲਾਜਹਿ ਕੇ ਫੁਨ ਜਾਲ ਅਟੇ ਹੈ ॥ ਜਾਕੀ

੧. ਹਨੇਰਾ ਪਤਾਲ ਨੂੰ ਗਿਆ ਹੈ । ੨. ਰੁਖ ।
੩. ਵੱਡੇ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਹੁ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ । ੪. ਦੁਵੱਟਾ ।
੫. ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ੬. ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਪੁਤ । ੭. ਤਨੋੜਿਆਂ ਦੀ ।

ਪ੍ਰਭਾ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਪੈ ਸੁਭ ਭਾਵਨ ਭਾਵ ਸੁਵਾਰ ਸੁਟੇ ਹੈ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਪਿਖਿ ਕੈ
 ਜਨ ਗੰਝ ਰਹੈ ਸੁ ਮੁਨੀਨ ਕੇ ਪੇਖਿ ਧਿਆਨ ਛੁਟੇ ਹੈ ॥ ਰਾਜਤ ਰਾਧੇ ਅਹੰਗ
 ਤਨ ਉਰ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ਸੂਰਜ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹੈ ॥ ੬੦੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ
 ਸੋਊ ਗੁਰਨ ਸੇ ਜਿਹ ਕੇ ਬਿਜ ਹੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਡੇਰਾ ॥ ਜਾਹੀ ਕੇ ਨੈਨ ਕੁਰੰਗ
 ਸੇ ਹੈ ਜਸੁਧਾ ਜੂ ਕੇ ਬਾਲਕ ਨੈਦਹਿ ਕੇਰਾ ॥ ਗੁਰਨ ਸੇ ਤਹਿ ਘੇਰ ਲਯੋ ਕਹਿ
 ਬੇਜਸ ਕੇ ਉਮਗਯੋ ਮਨ ਮੇਰਾ ॥ ਮਾਨਹੁ ਮੈਨ ਸੇ ਖੇਲਨ ਕਾਜ ਕਰਯੋ ਮਿਲਕੈ
 ਮਨੋ ਚਾਂਦਨ ਘੇਰਾ ॥ ੬੦੫ ॥ ਗੁਰਨ ਗੰਝ ਰਹੀ ਹਰਿ ਪੇਖਿ ਸਭੈ ਤਜਿ ਲਾਜਿ
 ਸੁ ਅੰਡਰ ਸਾਸੇ ॥ ਆਈ ਹੈ ਤਯਾਗ ਸੋਊ ਗਿਹ ਪੈ ਭਰਤਾਰੈ ਕਹੇ ਨ ਕਛੁ
 ਕਹਿ ਮਾਸੇ ॥ ਡੋਲਤ ਹੈ ਸੋਊ ਤਾਲ ਬਜਾਇ ਕੈ ਗਾਵਤ ਹੈ ਕਰਿਕੈ ਉਪਹਾਸੇ ॥
 ਮੋਹਿ ਗਿਰੈ ਧਰ ਪੈ ਸੁ ਤੀਯਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਚਿਤਵੈ ਹਰਿ ਜਾਸੇ ॥ ੬੦੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਜੁਗਤੀਸਰ ਹੈ ਕਰਤਾ ਜੋਊ ਹੈ ਤਨ ਪੈ ਧਰੀਯਾ ਪਟ ਪੀਲੇ ॥
 ਜਾਹਿ ਛਲਯੋ ਬਲਿਰਾਜ ਬਲੀ ਜਿਨ ਸਤਹੁ ਨੇ ਕਰ ਕੋਪ ਹਠੀਲੇ ॥ ਗੁਰਨ
 ਗੰਝ ਰਹੀ ਧਰਨੀ ਜੁ ਧਰੇ ਪਟਪੀਤਨ ਪੈ ਸੂਰੰਗੀਲੇ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗਨੀਸਰ
 ਲਾਗ ਗਿਰੈ ਇਹ ਤਿਉ ਹਰਿ ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਰਸੀਲੇ ॥ ੬੦੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਕਾਨ੍ਹਰ ਕੇ ਸੰਗ ਖੇਲਤ ਸੇ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਕੇ ਕਰਕੈ ਤਨ ਮੈ ॥ ਸਯਾਮ ਹੀ ਸੇ
 ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਕੇ ਚਿਤ ਕੇ ਨਹਿ ਬੰਧਨ ਔ ਧਨ ਮੈ ॥ ਧਰ ਰੰਗਨਿ ਬਸਤ੍ਰ
 ਸਭੈ ਤਹਿ ਡੋਲਤ ਯੋ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮੈ ॥ ਜੋਊ ਫੂਲ ਮੁਖੀ ਤਹੁ ਫੂਲ
 ਕੇ ਖੇਲਤ ਫੂਲਸੀ ਹੋਇ ਗਈ ਬਨਮੈ ॥ ੬੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਖੇਲਤ ਹੈ ਮਨ
 ਆਨੰਦ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਧਾਰ ਸਬੈ ਮਨ ਮੈ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਚਿਤਬੇ ਕੀ ਰਹੀ ਸੁਧ
 ਏਕ ਨ ਔਰ ਰਹੀ ਨ ਕਛੁ ਤਨ ਮੈ ॥ ਨਹੀ ਭੂਤਲੁ ਮੈਂ ਅਰੁ ਮਾਤਲੁ ਮੈਂ ਇਨ ਸੇ
 ਨਹਿ ਦੇਵਨ ਕੇ ਗਨ ਮੈ ॥ ਸੋਊ ਗੰਝ ਸੇ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਫੁਨ ਡੋਲਤ
 ਗੁਰਨ ਕੇ ਗਨ ਮੈ ॥ ੬੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਸਿ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਕਹੀ ਬਤੀਯਾ
 ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਪਿਖ ਰੂਪ ਨਵੀਨੋ ॥ ਅੰਜਨ ਆਡ ਧਰੇ ਪੁਨ ਬੇਸਰ ਭਾਵ ਸਭੈ
 ਜਿਨ ਭਾਵ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੇਂਧਰ ਕੇ ਜਿਨ ਲੈ ਕਰਿ ਭਾਲ ਬਿਖੈ ਬਿੰਦੁਆ
 ਇਕ ਦੀਨੋ ॥ ਨੈਨ ਨਚਾਇ ਮਨੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ਚਿਤੈ ਜਦੁਰਾਇ ਤਬੈ ਹਸਿ
 ਦੀਨੋ ॥ ੬੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਨਸੀ ਗੁਰਨਿ ਗਾਵਤ ਹੈ ਸੁਨਬੇ ਕਹੁ ਸੁੰਦਰ
 ਕਾਨ੍ਹਰ ਕਾਰੇ ॥ ਆਨਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸਸਿ ਸੇ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਕੰਜਨ ਸੇ ਦਿਗ
 ਭਾਰੇ ॥ ਝਾਝਨ ਤਾਕੀ ਉਠੀ ਧਰ ਪੈ ਧੁਨਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੇ ॥
 ਢੋਲਕ ਸੰਗ ਤੰਬੂਰਨ ਹੋਇ ਉਠੇ ਤਹੱਬਾਜ ਮਿਦੰਗ ਨਗਾਰੇ ॥ ੬੧੧ ॥ ਖੇਲਤ
 ਗੁਰਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੰਗ ਕਾਨ੍ਹਰ ਕਾਰੇ ॥ ਛਾਜਤ ਜਾਮੁਖ
 ਚੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਸਮ ਰਾਜਤ ਕੰਜਨ ਸੇ ਦਿਗ ਭਾਰੇ ॥ ਜਾ ਪਿਖਿ ਕੰਦੁਪ ਰੀ ਝਰਹੈ
 ਪਿਖਿ ਏ ਜਿਹ ਕੇ ਮਿਗ ਆਦਿਕ ਹਾਰੇ ॥ ਕੇਹਰਿ ਕੇ ਕਿਲਕੇ ਸਭ ਭਾਵ
 ਕਿਧੋਇਨਪੈ ਗਨ ਉਪਰ ਵਾਰੇ ॥ ੬੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ

੧. ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬਹੁੜੇ ਕੁਛ ਆਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਛ ਆਖ ਕੇ
 ਆਈ ਹੈ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ।

ਦੀਯੋ ਜਿਨ ਹੂੰ ਬਰ ਰਾਵਨ ਸੋ ਰਿਪੁ ਸਾਧੋ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੋਊ ਭੂਮਿ ਬਿਖੈ ਬਿਜ
 ਲਾਜ ਜਹਾ ਜਨ ਕੇ ਤਜ ਬਾਧੋ ॥ ਜਾਹਿ ਨਿਕਾਸ ਲਯੋ ਮੁਰ ਪਾਨ ਸੁ ਮਾਧ ਲੀਯੋ
 ਬਲ ਕੇ ਤਨ ਆਧੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੰਗ ਗੁਰਨ ਕੇ ਅਤਹੀ ਰਸਕੈ ਸੋਊ ਖੇਲਤ
 ਮਾਧੋ ॥ ੬੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਮੁਰ ਨਾਮ ਮਹਾ ਰਿਪੁ ਪੈ ਕਪਕੈ ਅਤ ਹੀ ਡਰ
 ਈਯਾ ਫੁਨ ਭੀਰਨਿ ॥ ਜੋ ਗਜ ਸੰਕਟ ਕੇ ਕਟੀਯਾ ਹਰਿਤਾ ਜੋਊ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦੁਖ
 ਪੀਰਨਿ ॥ ਸੋ ਬਿਜ ਮੈ ਜਮਨਾ ਤਟ ਪੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰੇ ਯਾ ਤੀਯ ਚੀਰਨਿ ॥
 ਤਾ ਕਰ ਕੈ ਰਸ ਕੇ ਚਸਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਗਨ ਬੀਚ ਅਹੀਰਨਿ ॥ ੬੧੪ ॥
 ਕਾਨ ਜੂ ਬਾਚ ਗੁਵਾਰਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰੋ ਹਮ ਸੰਗ ਕਹਿਓ ਅਪਨੇ
 ਮਨ ਮੈ ਕਛੁ ਸੰਕ ਨ ਆਨੋ ॥ ਝੁਠ ਕਹਿਯੋ ਨਹਿ ਮਾਨਹੁ ਗੀ ਕਹਿਯੋ ਹਮਰੋ ਤੁਮ
 ਸਾਚ ਪਛਾਨੋ ॥ ਗੁਆਰਨੀ ਯਾ ਹਰਿ ਕੀ ਸੁਨ ਬਾਤ ਗਈ ਤਜ ਲਾਜ ਕਬੈ ਜਸ
 ਠਾਨੋ ॥ ਰਾਤ ਬਿਖੈ ਤਜ ਝੀਲਹਿ ਕੇ ਨਭ ਬੀਚ ਚਲਿਯੋ ਜਿਮ ਜਾਤ ਟਨਾਨੋ ॥
 ੬੧੫ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਕੇ ਹਿਤ ਗਾਵਤ ਗੁਰਨ ਕੇ ਸੁ ਕਿਯੋਗਨ
 ਮੈ ॥ ਇਮ ਨਾਚਤ ਹੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਬਿਜਲੀ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਘਨੇ ਘਨ ਮੈ ॥ ਕਵਿ
 ਨੇ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਗਾਇਬ ਕੀ ਸੁ ਬਿਚਾਰ ਕਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ॥ ਰੁਤ ਚੇਤ ਕੀ
 ਮੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੈ ਕਹਕੈ ਮਨੋ ਕੋਕਿਲਕਾ ਬਨ ਮੈ ॥ ੬੧੬ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਕੇ
 ਸੰਗ ਖੇਲਤ ਰੰਗ ਭਰੀ ਸੁ ਤੀਯਾ ਸਜ ਸਾਜ ਸਭੇ ਤਨ ਮੈ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰਕੈ ਹਿਤ
 ਕਾਨੁਰ ਸੋ ਕਰਕੈ ਨਹੀ ਬੰਧਨ ਐ ਧਨ ਮੈ ॥ ਫੁਨ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ
 ਉਪਜੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕੇ ਯੋ ਮਨ ਮੈ ॥ ਮਨੋ ਸਾਵਨ ਮਾਸ ਕੇ ਮੱਧ ਬਿਖੈ ਚਮਕੈ
 ਜਿਮ ਬਿਜਲਤਾ ਘਨ ਮੈ ॥ ੬੧੭ ॥ ਸਯਾਮ ਸੋ ਸੁੰਦਰ ਖੇਲਤ ਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰੰਗ ਰਾਚੀ ॥ ਰੂਪ ਸਚੀ^੨ ਅਰੁ ਪੈ ਰਤ^੩ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ
 ਖੇਲਤ ਸਾਚੀ ॥ ਰਾਸ ਕੀ ਖੇਲ ਤਟੈ ਜਮਨਾ ਰਜਨੀ ਅਰੁ ਦਯੋਸ ਬਿਧਰਕ^੪ ਮਾਚੀ
 ॥ ਚੰਦ੍ਰਗਾ ਅਰੁ ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤਜ ਲਾਜਹਿ ਨਾਚੀ ॥ ੬੧੮ ॥
 ਰਾਸ ਕੀ ਖੇਲ ਸੁ ਗੁਰਨੀਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਤਹ ਸੁੰਦਰ ਭਾਂਤਿ ਰਚੀ ਹੈ ॥ ਲੋਚਨ ਹੈ
 ਜਿਨ ਕੇ ਮਿਗ ਸੇ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮ ਤੁਲ ਨ ਰੂਪ ਸਚੀ ਹੈ ॥ ਕੰਚਨ ਸੋ ਤਿਨ ਕੇ
 ਤਨ ਹੈ ਮੁਖ ਹੈ ਸਸਿ ਸੋ ਤਹ ਰਾਧਿ ਗਚੀ ਹੈ ॥ ਮਾਨੋ ਕਰੀ ਕਰ ਲੈ ਕਰਤਾ ਸੁਧ
 ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਜੋਊ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਹੈ ॥ ੬੧੯ ॥ ਆਈ ਹੈ ਖੇਲਨ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਸਜਕੈ
 ਸੁ ਤੀਯਾ ਤਨ ਸੁੰਦਰ ਬਾਨੇ ॥ ਪੀਤ ਰੰਗੇ ਇਕ ਰੰਗ ਕਸੁੰਭ ਕੇ ਏਕ ਹਰੇ
 ਇਕ ਕੇਸਰ ਸਾਨੇ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾ ਕਬਿ ਨੈ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ
 ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ਨਾਚਤ ਭੂਮਗਿਰੀ ਧਰਨੀ ਹਰਿ ਦੇਖ ਰਹੀ ਨਹੀ ਨੈਨ ਅਘਾਨੇ ॥
 ੬੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਿਨਕੋ ਇਤਨੋ ਹਿਤ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਤ ਆਨੰਦ ਸੋ ਭਗਵਾਨ
 ਹਸੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢੀ ਅਤਿ ਗੁਰਨ ਸੋ ਅਤ ਹੀ ਰਸ ਕੈ ਫੁਨ ਬੀਚ ਫਸੇ ਹੈ ॥
 ਜਾ ਤਨ ਦੇਖਤ ਪੁੰਨਿ ਬਢੈ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸਭ ਪਾਪ ਨਸੇਹੈ ॥ ਜਿਉ ਸਸਿ
 ਅਗੁ ਲਸੈ ਚਪਲਾ ਹਰਿ ਦਾਰਮ ਸੇਤਿਮਦਾਂਤ ਲਸੇ ਹੈ ॥ ੬੨੧ ॥ ਸੰਗ ਗੋਪਿਨ

੧. ਮਿਣ ਲਿਆ । ੨. ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇਸਤੀ । ੩. ਕਾਮ ਦੀ
 ਇਸਤੀ । ੪. ਬੇਧੜਕ ।

ਬਾਤ ਕਹੀ ਰਸ ਕੀ ਜੇਉ ਕਾਨਰੁ ਹੈ ਸਭ ਦੈਤ ਮਰੋਯਾ ॥ ਸਾਧਨ ਕੇ ਜੇਉ ਹੈ
 ਬਰਤਾ ਐ ਅਸਾਧਨ ਕੇ ਜੇਉ ਨਾਸ ਕਰੋਯਾ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਸੋਉ ਖੇਲਤ ਹੈ
 ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਜੋ ਮੁਸਲੀਧਰ ਭੋਯਾ ॥ ਨੈਨਨ ਕੇ ਕਰਕੇ ਸੁ ਕਟਾਛ ਚੁਗਾਇ ਮਨੋ
 ਮਤਿ ਗੋਪਿਨ ਲੋਯਾ ॥ ੬੨੨ ॥ ਦੇਵ ਗੰਧਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਕਹੈ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਈ ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਗੁਜਰੀ ਕੀ ਭਲੀ ਧੁਨ ਰਾਮਕਲੀ ਹੁੰਕੀ ਤਾਨ
 ਬਸਾਈ ॥ ਸਥਾਵਰ ਤੇ ਸੁਨਕੈ ਸੁਰ ਜੀ ਜੜ ਜੰਗਮ ਤੇ ਸੁਰ ਜਾ ਸੁਨ ਪਾਈ ॥
 ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਸੰਗ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਬੰਸੁਰੀ ਕਾਨ ਬਜਾਈ ॥ ੬੨੩ ॥
 ਦੀਪਕ ਐ ਨਟ ਨਾਇਕ ਰਾਗ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਗਉਰੀ ਕੀ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥
 ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਰਾਮ ਕਲੀ ਸੁਰ ਜੈਤਸਿਰੀ ਸੁਭ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੈ
 ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਕੇ ਸਭੈ ਜਨ ਰੀਝ ਰਹਯੋ ਸੁਨਕੈ ਸੁਰ ਰਾਈ ॥ ਤੀਰ ਨਦੀ ਸੰਗ ਗੁਰਨਿ
 ਕੇ ਮੁਰਲੀ ਕਰਿ ਆਨੰਦ ਸਯਾਮ ਬਜਾਈ ॥ ੬੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖ
 ਕੀ ਸਮਰੰਦ ਪ੍ਰਭਾਤਨ ਕੀ ਤਿਹ ਭਾਮਨੋ ਕੰਚਨ ਸੀਹੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਲੈ ਕਰਮੈ ਕਰਤਾ
 ਸੁ ਅਨੂਪ ਸੀ ਮੁਰਤਯਾ ਕੀ ਕਸੀ ਹੈ ॥ ਚਾਂਦਨੀ ਮੈ ਗਨ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਇਹ
 ਗੁਰਨ ਗੋਪਿਨ ਤੇ ਸੁਹਛੀ ਹੈ ॥ ਬਾਤ ਜੁ ਥੀ ਮਨ ਕਾਨਰੁ ਕੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ
 ਸੋਉ ਪੈ ਲਖ ਲੀਹੈ ॥ ੬੨੫ ॥ ਕਾਨ ਜੁ ਬਾਚ ਰਾਧੇ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਰਾਧਕਾ ਤਨ ਨਿਰਖ ਕਹੀ ਬਿਹਸਿ ਕੈ ਬਾਤ ॥ ਮਿ੍ਰਗ ਕੇ ਅਰੁ ਫੁਨ ਮੈਨ ਕੇ
 ਤੋ ਮੈ ਸਭ ਹੈ ਗਾਤ ॥ ੬੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਗ ਕੇ ਭਾਲ ਹਰਯੋ ਸੁਨ ਗੁਰਨ
 ਛੀਨ ਲਈ ਮੁਖ ਜੋਤ ਸਸੀਹੈ ॥ ਨੈਨ ਮਨੋ ਸਰਤੀਛਨ ਹੈ ਭਿਕੁਟੀ ਮਨੋ ਜਾਨ
 ਕਮਾਨ ਕਸੀ ਹੈ ॥ ਕੋਕਿਲ ਬੈਨ ਕਪੋਤ ਸੋ ਕੰਠ ਕਹੀ ਹਮਰੇ ਮਨ ਜੇਉ ਬਸੀ ਹੈ
 ॥ ਏਤੇ ਪੈ ਚੋਰ ਲਯੋ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਭਾਮਨ ਦਾਮਨ ਭਾਂਤ ਲਸੀ ਹੈ ॥ ੬੨੭ ॥
 ਕਾਨਰੁ ਲੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੰਗ ਗੀਤ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੁੰਦਰ ਗਾਵੈ ॥ ਸਾਰੰਗ
 ਦੇਵ ਗੰਧਾਰ ਬਿਭਾਸ ਬਿਲਾਵਲ ਭੀਤਰ ਤਾਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਜੋ ਜੜ ਸੈਨਨ ਮੈ
 ਸੁਨਕੈ ਧੁਨ ਤਯਾਗ ਕੈ ਧਾਮ ਤਹਾ ਕਹੁ ਧਾਵੈ ॥ ਜੋ ਖਗ ਜਾਤ ਉਡੈ ਨਭਿ ਮੈ
 ਸੁਨ ਠਾਢ ਰਹੈ ਧੁਨ ਜੋ ਸੁਨ ਪਾਵੈ ॥ ੬੨੮ ॥ ਗੁਰਨ ਸੰਗ ਭਲੇ ਭਗਵਾਨ
 ਸੁ ਖੇਲਤ ਹੈ ਅਰੁ ਨਾਚਤ ਐਸੇ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੈ ਨ ਕਛੁ 'ਜਰਰਾ
 ਮਨ ਧਾਰ ਕੈ ਭੈਸੇ ॥ ਗਾਵਤ ਸਾਰੰਗ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ
 ਸੁਰੁ ਚੈਸੇ ॥ ਸਾਵਨ ਕੀ ਰੁਤ ਮੈ ਮਨੋ ਨਾਚਤ ਮੋਰਨਿ ਮੈ ਮੁਰਵਾਨਰ ਜੈਸੇ ॥
 ੬੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਚਤ ਹੈ ਸੋਉ ਗੁਰਨਿ ਮੈ ਜਿਹ ਕੇ ਸਸਿ ਸੋ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ
 ਆਨਨ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਰਜਨੀ ਸਿਤ ਮੈ ਜਹ ਰਾਜਤ ਥੋ ਜਮੁਨਾ ਜੁਤ ਕਾਨਨ ॥
 ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਬਿਖ ਕੀ ਜਹ ਥੀ ਸੁ ਹੁਤੀ ਜਹ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਅਭਿਮਾਨਨ ॥ ਛਾਜਤ
 ਤਾ ਮਹਿ ਯੋ ਹਰਿ ਜੁ ਜਿਉ ਬਿਰਾਜਤ ਬੀਚ ਪੰਨਾ ਨਗ ਖਾਨਨ^੨ ॥ ੬੩੦ ॥
 ਸੁ ਸੰਗੀਤ ਨਚੈ ਹਰਿ ਜੁ ਤਿਹ ਠਉਰ ਸੁ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਰਸ ਕੇ ਸੰਗ ਭੀਨੋ ॥
 ਖੇਰ ਦਏ ਫੁਨ ਕੇਸਰ ਕੀ ਧੁਤੀਯਾ ਕਸਿਕੈ ਪਟ ਓਢ ਨਵੀਨੋ ॥ ਰਾਧਕਾ ਚੰਦੁ
 ਭਗਾ ਮੁਖ ਚੰਦ ਲਹੇ ਜਹ ਗੁਰਨ ਥੀ ਸੰਗ ਤੀਨੋ ॥ ਕਾਨ ਨਚਾਇਕੈ ਨੈਨਨ ਕੇ

੧. ਥੋੜਾ ਡਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੨. ਪੰਨਾ ਨਗਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਵਿਚ।

ਸਭ ਗੋਪਿਨ ਕੋ ਮਨੁਆ ਹਰਿ ਲੀਨੋ ॥ ੬੩੧ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕੀ ਬਰਾਬਰ
 ਮੂਰਤਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਸੁਨ ਹੀ ਘ੍ਰਿਤ ਚੀਹੈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਹੈ ਨਹੀ ਕਾਮ ਕੀ ਤੀਯਾ
 ਨਹੀ ਜਿਸ ਕੀ ਸਮ ਤੁੱਲਿ ਸਚੀ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਲੈ ਸਸਿ ਕੋ ਸਭ ਸਾਰ ਪੁਭਾਕਰ
 ਤਾਰ ਇਹੀ ਮੈ ਗਚੀ ਹੈ ॥ ਨੰਦ ਕੇ ਲਾਲ ਬਿਲਾਸਨ ਕੋ ਇਹ ਮੂਰਤ ਚਿਤੁ ਬਚਿਤੁ
 ਰਚੀ ਹੈ ॥ ੬੩੨ ॥ ਰਾਧਿਕਾ ਚੰਦ ਭਗਾ ਮੁਖ ਚੰਦ ਸੁ ਖੇਲਤ ਹੈ ਮਿਲਿ ਖੇਲ
 ਸਬੈ ॥ ਮਿਲਿ ਸੁੰਦਰ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸਬੈ ਸੁ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਕਰਤਾਲ ਤਬੈ ॥
 ਪਿਖਵੈ ਇਹ ਕੋ ਸੋਊ ਮੋਹਰ ਹੈ ਸਭ ਦੇਖਤ ਹੈ ਸੁਰ ਯਾਹਿ ਛਬੈ ॥ ਕਬਿ ਸਜਾਮ
 ਕਹੈ ਮੁਰਲੀਧਰ ਮੈਨਕੀ ਮੂਰਤ ਗੋਪਿਨ ਮੱਧਿ ਫਬੈ ॥ ੬੩੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜਿਹਕੀ ਸਮ ਤੁੱਲਿ ਨ ਹੈ ਕਮਲਾ ਦੁਤਿ ਜਾ ਪਿਖਕੈ ਕਟ ਕੇਹਰਲਾਜੈ ॥ ਕੰਚਨ
 ਦੇਖਿ ਲਜੈ ਤਨ ਕੋ ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਮਨ ਕੋ ਦੁਖ ਭਾਜੈ ॥ ਜਾ ਸਮਰੂਪਨ ਕੋ ਉਤੀਯਾ
 ਕਵਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਰਤਿ ਕੀ ਸਮ ਗਾਜੈ ॥ ਜਿਉ ਘਨ ਬੀਚ ਲਸੇ ਚਪਲਾ ਇਹ
 ਤਿਉ ਘਨ ਗੁਰਨ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ੬੩੪ ॥ ਖੇਲਤ ਹੈ ਸੰਗ ਤੀਯਨ ਕੇ
 ਸਜ ਸਾਜ ਸਭੇ ਅਰੁ ਮੋਤਿਨ ਮਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕੈ ਖੇਲਤ ਹੈ ਤਿਹ ਸੋ ਹਰਿ ਜੁ
 ਜੋਊ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਵਾਲਾ ॥ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਜਹ ਠਾਢੀ ਹੁਤੀ ਜਹ ਠਾਢੀ ਹੁਤੀ
 ਬਿਖ ਭਾਨ ਕੀ ਬਾਲਾ ॥ ਚੰਦ ਭਗਾ ਕੋ ਮਹਾ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰਨਿ ਬੀਚ ਕਰਿਯੋ
 ਉਜਿਆਲਾ ॥ ੬੩੫ ॥ ਕਾਨ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਕੈ ਸੁੰਦਰ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਤੀਯਾ
 ਚੰਦ ਮੁਖੀ ॥ ਤਬ ਗਾਇ ਉਠੀ ਕਰ ਤਾਲ ਬਜਾਇ ਹੁਤੀ ਜੁ ਕਿਧੋ ਅਤਿ ਹੀ
 ਸੁ ਸੁਖੀ ॥ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਨਾਚਤ ਭੀ ਕਰ ਆਨੰਦ ਨਾ ਮਨ ਬੀਚ
 ਝੁਖੀ ॥ ਸਭ ਲਾਲਚ ਤਜਾਗ ਦਏ ਗਿਹ ਕੇ ਇਕ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪਯਾਰ ਕੀ ਹੈ
 ਸੁ ਭੁਖੀ ॥ ੬੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਨੈ ਅਤਿ ਰੀਝਕੈ ਮੁਰਲੀ ਉਠਯੋ
 ਬਜਾਇ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਸਭ ਗੋਪੀਯਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਮੁਦ ਮਨ ਪਾਇ ॥ ੬੩੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਬਿਜ ਕੀ ਸਭ ਭਾਮਨਿ ਜੋਊ ਮੁਰਲੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਜਾਈ
 ॥ ਰੀਝ ਰਹੇ ਬਨ ਕੇ ਖਗ ਐ ਮਿਗ ਰੀਝ ਰਹੈ ਧੁਨਿ ਜਾ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਚਿੱਤੁ
 ਕੀ ਹੋਇ ਗਈ ਪ੍ਰਿਤਮਾ ਸਭ ਸਜਾਮ ਕੀ ਓਰ ਰਹੀ ਲਿਵਲਾਈ ॥ ਨੀਰ ਬਹੈ
 ਨਹੀ ਕਾਨ ਤੀਯਾ ਸੁਨਕੇ ਤਹਿ ਪੈਨ ਰਹਿਯੋ ਉਰਝਾਈ ॥ ੬੩੮ ॥ ਪੈਨ ਰਹਿਓ
 ਉਰਝਾਇ ਘਰੀ ਇਕ ਨੀਰ ਨਦੀ ਕੋ ਚਲੇ ਸੁ ਕਛੁ ਨਾ ॥ ਜੇ ਬਿਜ ਭਾਮਨਿ
 ਆਈ ਹੁਤੀ ਧਰ ਬਾਸਨ ਅੰਗ ਬਿਖੇ ਅਰੁ ਝੁਨਾ ॥ ਸੋ ਸੁਨਕੇ ਧੁਨ ਬਾਸੁਰੀ ਕੀ
 ਤਨ ਬੀਚ ਰਹੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਧ ਹੂ ਨਾ ॥ ਤਾਂ ਸੁਧਗੀ ਸੁਰ ਕੇ ਸੁਨ ਹੀ ਰਹਗੀ
 ਇਹ ਮਾਨਹੁ ਚਿਤੁ ਨਮੂਨਾ ॥ ੬੩੯ ॥ ਰੀਝ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਮੁਰਲੀ ਹਰਿ ਪੈ
 ਮਨ ਮੈ ਕਰ ਸੰਕ ਕਛੁ ਨਾ ॥ ਜਾਕੀ ਸੁਨੈ ਧੁਨਿ ਸੁੰਨ ਮੇ ਕਰਕੇ ਖਗ ਆਵਤ
 ਹੈ ਬਨ ਸੁਨਾ ॥ ਸੋ ਸੁਨ ਗੁਰਨ ਰੀਝ ਰਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੰਕ ਕਰੀ ਕਛੁ ਨਾ ॥
 ਨੈਨ ਪਸਾਰ ਰਹੀ ਪਿਖਕੇ ਜਿਸ ਘੰਟਕ ਹੋਰ ਬਜੇ ਮਿਲ ਮੂਨਾ ॥ ੬੪੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਰ ਬਾਸੁਰੀ ਕੀ ਕਵਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਮੁਖ ਕਾਨਰ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ
 ਰਸੀ ਹੈ ॥ ਸੋਰਠ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ਬਿਭਾਸ ਬਿਲਾਵਲ ਹੂ ਕੀ ਸੁ ਤਾਨ ਬਸੀ ਹੈ ॥

੧. ਬਾਹਮਣੀ ਜਾਂ ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ।

ਕੰਚਨ ਸੋ ਜਿਹ ਕੋ ਤਨ ਹੈ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮ ਸੋਭ ਸਸੀ ਹੈ ॥ ਤਾਕੇ
 ਬਜਾਇਬੇ ਕੋ ਸੁਨਕੇ ਮਤਿ ਗੁਰਨ ਕੀ ਤਿਹ ਬੀਚ ਫਸੀ ਹੈ ॥ ੬੪੧ ॥ ਦੇਵ
 ਗੰਧਾਰ ਬਿਭਾਸ ਬਿਲਾਵਲ ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਧੁਨਿ ਤਾ ਮੈ ਬਸਾਈ ॥ ਸੋਰਠ ਸੁਧ
 ਮਲਾਰ ਕਿਧੋ ਸੁਰ ਮਾਲਸਿਰੀ ਕੀ ਮਹਾਂ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਰ
 ਐ ਨਰ ਗੁਰਨਿ ਗੀਝ ਰਹੀ ਸੁਨ ਧਾਈ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਸੁਰ ਚੇਟਕ ਕੀ ਭਗਵਾਨ
 ਮਨੋ ਧਰ ਫਾਸ ਚਲਾਈ ॥ ੬੪੨ ॥ ਆਨਨ ਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕੰਧ ਧਰੇ
 ਜੋਉ ਹੋ ਪਟ ਪੀਲੋ ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਿਯੋ ਅਘ ਨਾਮ ਵਡੋ ਰਿਪ ਤਾਤ ਰਖਿਯੋ ਅਹਿ
 ਤੇ ਜਿਨ ਲੀਲੋ ॥ ਅਸਾਧਨ ਕੋ ਸਿਰ ਜੋ ਕਟੋਯਾ ਅਰੁ ਸਾਧਨ ਕੋ ਹਰਤਾ ਜੋਉ
 ਹੀਲੋ ॥ ਚੋਰ ਲਯੋ ਸੁਰ ਸੋ ਮਨ ਤਾ ਸਬ ਜਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸਾਥ ਰਸੀਲੋ ॥
 ੬੪੩ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ ਦਯੋ ਅਰੁ ਰਾਵਨ ਜਾਹਿ ਮਰਿਯੋ ਕਰ ਕ੍ਰੋਹੈ ॥
 ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਧੋ ਜਿਨਹੂੰ ਸਿਸਪਾਲ ਕੋ ਸੰਸਿ ਕਟਿਯੋ ਕਰ ਛੋਹੈ ॥ ਮੈਨ ਸੁ
 ਐ ਸੀਯ ਕੋ ਭਰਤਾ ਜਿਹ ਮੂਰਤਿ ਕੀ ਸਮ ਤੁਲਿ ਨ ਕੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਰ ਲੇ ਅਪਨੇ
 ਮੁਰਲੀ ਅਬ ਸੁੰਦਰ ਗੋਪਨ ਕੇ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥ ੬੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਧਿਕਾ
 ਚੰਦ੍ਰਗਾ ਮੁਖ ਚੰਦ ਸੁ ਖੇਲਤ ਹੈ ਮਿਲ ਖੇਲ ਸਬੈ ॥ ਮਿਲ ਸੁੰਦਰ ਗਾਵਤ ਗੀਤ
 ਭਲੇ ਸੁ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਕਰ ਤਾਲ ਸਬੈ ॥ ਫੁਨ ਤਯਾਗ ਸਭੇ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਕੋ ਸਭ
 ਕੋਤਕ ਦੇਖਤ ਦੇਵ ਸਬੈ ॥ ਅਬ ਰਾਕਸ ਮਾਰਨ ਕੀ ਸੁ ਕਥਾ ਕਛੁ ਥੋਰੀ ਅਹੇ
 ਸੁਨ ਲੋਹੁ ਅਬੈ ॥ ੬੪੫ ॥ ਨਾਚਤ ਬੀ ਜਿਹ ਗਵਾਰਨੀਯਾਂ ਜਹ ਫੁਲ ਖਿਰੇ
 ਅਰੁ ਭੋਰ ਗੁੰਜਾਰੈ ॥ ਤੀਰ ਬਹੈ ਜਮੁਨਾ ਜਹ ਸੁੰਦਰ ਕਾਨਹਲੀ ਮਿਲ ਗੀਤ
 ਉਚਾਰੈ ॥ ਖੇਲ ਕਰੈ ਅਤ ਹੀ ਹਿਤ ਸੋ ਨ ਕਛੁ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੰਕਹਿ ਧਾਰੈ ॥
 ਗੀਝ ਕਬਿੱਤ ਪੜੈ ਰਸ ਕੇ ਬਹਸੈ ਦੇਉ ਆਪਸ ਮੈ ਨਹੀ ਹਾਰੈ ॥ ੬੪੬ ॥
 ਅਬ ਜਖਛ ਗੋਪਿਨ ਕੋ ਨਭ ਕੋ ਲੇ ਉਡਾ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਥੋ ਇਕ ਜੱਖ
 ਵਡੋ ਇਹ ਰਾਸ ਕੋ ਕੋਤਕ ਤਾਹਿ ਬਿਲੋਕਿਯੋ ॥ ਗਵਾਰਨਿ ਦੇਖਕੈ ਮੈਨ ਬਦਿਯੋ
 ਤਿਹ ਕੇ ਤਨ ਮੇ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਰੋਕਿਯੋ ॥ ਗਵਾਰਨਿ ਲੈ ਸੁ ਚਲਿਯੋ ਨਭਿ ਕੇ
 ਕਿਨਹੂੰ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਤੇ ਨਹੀ ਟੋਕਿਯੋ ॥ ਜਿਉ ਮਧ ਭੀਤਰ ਲੇ ਮੁਸਲੀ ਹਰ
 ਕੇਹਰ ਹੈ ਮਿ੍ਰਗ ਸੋ ਰਿਪ ਰੋਕਿਯੋ ॥ ੬੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੱਖ ਕੇ ਸੰਗ ਕਿਧੋ
 ਮੁਸਲੀ ਹਰਿ ਜੁੱਧ ਕਰਿਯੋ ਅਤਿ ਕੋਪੁ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਲੇ ਤਰ ਬੀਰ ਦੇਉ ਕਰ
 ਭੀਤਰ ਭੀਮ ਭਏ ਅਤਿ ਹੀ ਬਲ ਧਾਰਿਯੋ ॥ ਦੈਤ ਪਛਾਰ ਲਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਕਵੈ ਜਸੁ ਤਾ ਛਬਿ ਐਸ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਢੋਕੇ ਛੁਟੈ ਮਹਾਂ ਛੁਪਵਾਨ ਕਿਧੋ ਚਕਵਾ
 ਉਠ ਬਾਜਹਿ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ੬੪੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਗੋਪਿਨ ਛੁਰਾਇਬੇ
 ਜਖਛ ਬਧਹ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਕੇ ਤਾਹਿ ਕਿਧੋ ਮੁਸਲੀ ਹਰਿ ਬੰਸੀ ਬਜਾਇ ਨ ਕੈ ਕਛੁ
 ਸੰਕਾ ॥ ਰਾਵਨ ਖੇਤ ਮਰਿਯੋ ਕੁਪਕੈ ਜਿਨ ਗੀਝ ਭਭੀਛਨ ਦੀਨ ਸੁ ਲੰਕਾ ॥
 ਜਾਕੇ ਲਖਿਯੋ ਕੁਬਜਾ ਬਲ ਬਾਹਨ ਜਾਕੇ ਲਖਿਯੋ ਮੁਰ ਦੈਤਿ ਅਤੰਕਾ ॥ ਗੀਝ
 ਬਜਾਇ ਉਠਿਯੋ ਮੁਰਲੀ ਸੋਈ ਜੀਤ ਦੀਯੋ ਜਸ ਕੋ ਮਨੋ ਡੰਕਾ ॥ ੬੪੯ ॥

ਰੂਖਨ ਤੇ ਰਸ ਚੂੜਨ ਲਾਗ ਝਰੇ ਝਰਨਾ ਗਿਰ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਘਾਸ ਚੁਗੇ ਨ
 ਮਿਗਾ ਬਨ ਕੇ ਖਗ ਰੀਝ ਰਹੇ ਧੁਨਿ ਜਾ ਸੁਨ ਪਾਈ ॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਬਿਲਾਵਲ
 ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਰਿਝਕੈ ਜਿਹ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥ ਦੇਵ ਸਭੇ ਮਿਲ ਦੇਖਤ ਕੋਤਕ ਜਉ
 ਮੁਰਲੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਜਾਈ ॥ ੬੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਠਾਢ ਰਹੀ ਜਮੁਨਾ ਸੁਨਿਕੇ
 ਧੁਨਿ ਰਾਗ ਭਲੈ ਸੁਨਬੇ ਕੋ ਚਹੈਹੈ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹੇ ਬਨ ਕੇ ਗਜ ਔ ਇਕਠੇ ਮਿਲ
 ਆਵਤ ਸਿੰਘ ਸਹੇ ਹੈ ॥ ਆਵਤ ਹੈ ਸੁਰਮੰਡਲ ਕੇ ਸੁਰ ਤਯਾਗ ਸਬੈ ਸੁਰ
 ਯਯਾਨ ਫਹੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿਕੇ ਬਨ ਕੇ ਖਗਵਾ ਤਰ ਉਪਰ ਪੰਖ ਪਸਾਰ ਰਹੇ
 ਹੈ ॥ ੬੫੧ ॥ ਜੋਉ ਗਵਾਰਨ ਖੇਲਤ ਹੈ ਹਰਿ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਕੇ ਨ ਕਛੁ
 ਧਨ ਮੈ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਪੈ ਜਿਹ ਬੀਜਲਸੈ ਫੁਨ ਕੰਚਨ ਕੀ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਤਨ ਮੈ ॥
 ਜੋਉ ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀ ਕਟਿ ਕੇਹਰ ਸੀ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਗਾਰਨ ਕੇ ਗਨ ਮੈ ॥ ਸੁਨਿਕੈ
 ਮੁਰਲੀ ਧੁਨਿ ਸੋਨਨ ਮੈ ਅਤਿ ਗੰਝ ਗਿਰੀ ਸੁ ਮਨੋ ਬਨ ਮੈ ॥ ੬੫੨ ॥ ਇਹ
 ਕੋਤਕ ਕੈ ਸੁ ਚਲੈ ਗ੍ਰਹ ਕੇ ਫੁਨ ਗਾਵਤ ਗੀਤਹਲੀ ਹਰਿ ਆਛੇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਬੀਚ
 ਅਖਾਰੇ ਕਿਧੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਨਟੂਆ ਜਨ ਕਾਛੇ ॥ ਰਾਜਤ ਹੈ ਬਲਭੱਦੁ ਕੇ
 ਨੈਨ ਯੋ ਮਾਨੋ ਢਰੇ ਇਹ ਮੈਨ ਕੇ ਸਾਛੇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਰਤਿ ਕੈ ਪਤਿ ਤੈ ਅਤਿ
 ਮਾਨ ਸੁ ਡਾਰਤ ਮੈਨਹਿ ਪਾਛੇ ॥ ੬੫੩ ॥ ਬੀਚ ਮਨੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ਤਬੈ ਗ੍ਰਿਹ
 ਕੋ ਸੁ ਚਲੈ ਰਿਪ ਕੋ ਹਨ ਦੋਉ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ਸਮ ਜਾਂ ਮੁਖ ਉੱਪਮਾ ਜਾ ਸਮ
 ਉਪਮਾ ਹੈ ਨਹਿ ਕੋਉ ॥ ਦੇਖਤ ਗੰਝ ਰਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਰਿਪ ਗੰਝਤ ਸੇ ਇਨ ਦੇਖਤ
 ਜੋਉ ॥ ਮਾਨਹੁ ਲਛਮਨ ਰਾਮ ਵਡੇ ਭਟ ਮਾਰ ਚਲੇ ਰਿਪ ਕੋ ਘਰ ਓਉ ॥
 ੬੫੪ ॥ ਅਬ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲਬੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਇਮ
 ਗਾਰਨ ਕੇ ਅਬ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲ ਮਚਯੋ ॥ ਨਾਚਤ ਖੇਲਤ ਭਾਂਤ ਭਲੀ
 ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਯੋ ਸੁੰਦਰ ਗੀਤ ਬਸਯੋ ॥ ਜਾਕੈ ਕੀਏ ਮਨ ਹੋਤ ਖੁਸੀ ਸੁਨੀਯੋ
 ਉਠਕੈ ਸੋਉ ਕਾਰਜ ਕਯੋ ॥ ਤੀਰ ਨਦੀ ਹਮਰੀ ਸਿਖ ਲੈ ਸੁਖ ਆਪਨ ਦੈ
 ਹਮਹੂੰ ਸੁਖ ਦਯੋ ॥ ੬੫੫ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਆਇਸ ਮਾਨ ਤੀਯਾ ਬਿਜ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ
 ਮੈ ਖੇਲ ਮਚਯੋ ॥ ਗਾਇ ਉਠੀ ਸੋਉ ਗੀਤ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਜੋ ਹਰਿ ਕਾਮਨ
 ਭੀਤਰ ਭਾਯੋ ॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ਔ ਸੁਧ ਮਲਾਰ ਬਿਖੈ ਸੋਉ ਭਾਖਿ ਖਿਆਲ
 ਬਸਾਯੋ ॥ ਗੰਝ ਰਹਿਯੋ ਪੁਰ ਮੰਡਲ ਔ ਸੁਰਮੰਡਲ ਪੈ ਜਿਨਹੂੰ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥
 ੬੫੬ ॥ ਕਾਨ ਕਹਿਯੋ ਸਿਰ ਪੈ ਧਰਕੈ ਮਿਲ ਕੁੰਜਨ ਮੈ ਸੁਭ ਭਾਤ ਗਈ ਹੈ ॥
 ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਤਨ ਕੰਚਨ ਸੇ ਸਭ ਰੂਪ ਵਿਖੈ ਮਨੋ ਮੈਨ ਮਈ ਹੈ ॥ ਖੇਲ ਬਿਖੈ
 ਰਸ ਕੀ ਸੁ ਤੀਯਾ ਸਭ ਸਯਾਮ ਕੇ ਆਗੇ ਹੈ ਐਸੇ ਧਈ ਹੈ ॥ ਯੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਉਪਮਾ ਗਜ ਗਾਮਨ ਕਾਮਨ ਰੂਪ ਭਈ ਹੈ ॥ ੬੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ
 ਛਹਿਯੋ ਚਹੈ ਗਾਰਨਿ ਕੋ ਸੋਉ ਭਾਗ ਚਲੈ ਨਹੀ ਦੇਤ ਛੁਆਈ ॥ ਜਿਉ ਮ੍ਰਿਗਨੀ
 ਅਪਨੇ ਪਤਿ ਕੋ ਰਤਿ ਕੇਲ ਸਮੈ ਨਹੀ ਦੇਤ ਮਿਲਾਈ ॥ ਕੁੰਜਨ ਭੀਤਰ ਤੀਰ
 ਨਦੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਫਿਰਹੈ ਤਹ ਧਾਈ ॥ ਠੈਰ ਤਹਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੇ ਸਯਾਮ ਜੁ ਖੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ੬੫੮ ॥ ਰਾਤ ਕਰੀ ਛਠ ਮਾਸਨ

੧. ਦੇਖੋ ਨਾਟਕ ਪੰਚ ਬਟੀ ਅਗਸਤ ਦਾ ਆਸ਼ੂਮ ।

ਕੀ ਅਤਿ ਉਜਲ ਪੈ ਸੋਊ ਅਰਧ ਅੰਧੇਰੀ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਕਵਿ
 ਸਜਾਮ ਸਭੈ ਹਰਿ ਗੁਰਾਨਿ ਘੇਰੀ ॥ ਨੈਨ ਕੀ ਕੋਰ ਕਟਾਛਨ ਪੇਖਤ ਝੂਮ ਗਿਰੀ
 ਇਕ ਹੋ ਗਈ ਚੇਰੀ ॥ ਯੋਂ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਜੀਯ ਮੈ ਸਰ ਸੋ ਮਿਗਨੀ ਜਿਮ
 ਘਾਵਤ ਹੇਰੀ ॥ ੬੫੯ ॥ ਫੋਰ ਉਠੈ ਉਠਤੇ ਹੀ ਭਗੇ ਜਦੁਗਾਇ ਕੇ ਗੁਰਨ
 ਵੇਤ ਮਿਲਾਈ ॥ ਪਾਛੈ ਪਰੈ ਤਿਨਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਚੜਕੈ ਰਸ ਕੇਹਰਿ ਉਪਰ ਧਾਈ ॥
 ਰਾਧੇ ਕੇ ਨੈਨਨ ਕੇ ਸਰ ਸਗ ਬਧੈ ਮਨੋ ਭੋਹ ਕਮਾਨ ਚਢਾਈ ॥ ਝੂਮਿ ਗਿਰੇ
 ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੋ ਮਿਗਨੀ ਮਿਗਹਾ ਮਨੋ ਮਾਰ ਗਿਰਾਈ ॥ ੬੬੦ ॥ ਸੁਧ ਲ
 ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਅੰਗੁਜ ਕੁੰਜਨ ਮੈ ਉਠ ਭਾਗੈ ॥ ਰਸ ਸੋ
 ਜਦੁਗਾਇ ਮਹਾ ਰਸੀਆ ਤਬ ਹੀ ਤਿਹ ਕੇ ਪਿਛੁਆਨ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥ ਮੈ ਛਲਹੈ
 ਨਰ ਸੋ ਛਿਨ ਮੈ ਹਰਿ ਕੈ ਇਹ ਕੰਤਕ ਜੋ ਅਨੁਗਾਗੈ ॥ ਯੋਂ ਉਪਜੈ ਉਪਮਾ ਮਨ
 ਮੈ ਮਿਗਨੀ ਜਿਮ ਘਾਇਲ ਸੁਾਰ ਕੇ ਆਗੈ ॥ ੬੬੧ ॥ ਅਤਿ ਭਾਗਤ ਕੁੰਜ
 ਗਲੀਨ ਬਿਖੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕੇ ਗਹੇ ਹਰਿ ਅੰਸੇ ॥ ਕੈਧੋ ਧਵਾਇ ਧਵਾਇ
 ਮਹਾ ਜਮਨਾ ਤਟ ਹਾਰਤ ਮਾਨਕ ਜੈਸੇ ॥ ਪੈ ਚਢਕੈ ਰਸ ਹੋ ਮਨ ਨੈਨਨ
 ਭਉਂਹ ਤਨਾਇਕੈ ਮਾਰ ਤਲੈਸੇ ॥ ਯੋਂ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਜਿਮ ਸੁਾਰ ਮਨੋ ਜਿਤ
 ਲੇਤ ਮਿਗੀ ਕਹੁ ਜੈਸੇ ॥ ੬੬੨ ॥ ਗਹਿਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਜਦੁਗਾਇ ਜੂ
 ਬੇਲਤ ਤਾ ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥ ਭਾਗਤ ਕਾਹੇ ਕੇ ਹੇਤ ਸੁਨੋ ਹਮਹੂੰ ਤੇ ਤੂ
 ਸੁਨਿ ਗੁਰਾਨਿ ਰਾਨੀ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਤਨ ਕੰਚਨ ਸੇ ਹਮ ਤੇ ਮਨ ਕੀ ਸਭ ਬਾਤ
 ਪਛਾਨੀ ॥ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਮਨ ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਬਨ ਖੋਜਤ ਸਜਾਮ ਦਿਵਾਨੀ ॥
 ੬੬੩ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਪਿਖ ਗੁਰਾਨਿ ਕੇ ਨਿਹੁਗਾਇਕੈ ਨੀਚੇ ਰਹੀ ਅਖੀਆਂ
 ॥ ਮਨੋ ਯਾ ਮਿਗ ਭਾ ਸਭ ਛੀਨ ਲਈ ਕਿ ਮਨੋ ਇਹ ਕੰਜਨ ਕੀ ਪਖੀਆਂ ॥
 ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਹਸਿਕੇ ਤੀਯਾ ਯੋ ਬਤੀਯਾਂ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਹੋ ਅਖੀਆਂ ॥ ਹਰਿ
 ਛਾਡਿ ਦੇ ਮੋਹਿ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਕੇ ਸੁਨਿ ਹਾਰਤ ਹੋ ਸਭ ਹੀ ਸਖੀਆਂ ॥ ੬੬੪ ॥
 ਸੁਨਿਕੈ ਹਰਿ ਗੁਰਾਨਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਿਯੋ ਨਹੀ ਛੋਰਤ ਤੋਕੋ ॥
 ਦੇਖਤ ਹੈਂ ਤੋ ਕਹਾ ਭਯੋ ਗੁਰਾਨਿ ਪੈ ਇਨ ਤੇ ਕਛੁ ਸੰਕ ਨ ਮੋਕੋ ॥ ਔ ਹਮਰੀ
 ਰਸ ਖੇਲਨ ਕੀ ਇਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਕੀ ਨਹੀ ਸੁਧ ਲੋਕੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਮੋ ਸੋ ਬਿਬਾਦ
 ਸੁ ਡਰੇ ਇਨ ਤੇ ਬਿਨਹੀ ਸੁ ਤੂ ਟੋਕੋ ॥ ੬੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨਕੈ ਜਦੁਗਾਇ
 ਕੀ ਬਾਤ ਤੀਯਾ ਬਤੀਯਾਂ ਹਰਿ ਕੇ ਇਮ ਸੰਗ ਉਚਾਰੀ ॥ ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤ ਰਹੀ
 ਛਕਕੈ ਦਿਜੀਯੋ ਹਰਿ ਹੋਵਨ ਐਨ ਅੰਧਿਯਾਰੀ ॥ ਸੁਨਕੇ ਹਮਹੂੰ ਤੁਮਰੀ ਬਤੀਯਾਂ
 ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਸੰਕ ਕਰੇ ਨਹੀ ਗੁਰਾਨ ਕੀ ਸੁ ਮਨੋ
 ਤੁਮ ਲਾਜ ਬਿਦਾ ਕਰ ਡਾਰੀ ॥ ੬੬੬ ॥ ਭਾਖਤ ਹੋ ਬਤੀਯਾਂ ਹਮ ਸੋ ਹਸ
 ਹਰਿ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਭਾਰੋ ॥ ਮੁਸਕਾਤ ਹੈਂ ਗੁਰਾਨ ਹੋਰ ਉਤੇ ਪਿਖਕੈ ਹਮਰੋ
 ਇਹ ਕੰਤਕ ਸਾਰੋ ॥ ਛੋਰ ਦੇ ਕਾਨ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਬੁੱਧ ਅਕਾਮ ਕੀ
 ਧਾਰੋ ॥ ੬੬੭ ॥ ਭੂਖ ਲਗੇ ਸੁਨੀਯੋ ਸਜਨੀ ਲਗਨਾ ਕਹੂੰ ਛੋਰਤ ਜਾਤ ਬਗੀ
 ਕੋ ॥ ਤਾਤ ਕੀ ਸਜਾਮ ਸੁਨੀਤੋਂ ਕਥਾ ਬਿਰਹੀ ਨਹਿ ਛੋਰਤ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੀ ਕੋ ॥
 ਛੋਰਤ ਹੋ ਸੁਨਹੀ ਕੁਟਵਾਰ ਕਿਧੋ ਗਹਿਕੈ ਪੁਰ ਹੂ ਕੀ ਠਗੀ ਕੋ ॥ ਤਾਤੇ ਨ

ਛੋਰਤ ਹਉਂ ਤੁਮ ਕੋ ਕਿ ਸੁਨਿਯੋ ਕਹੂੰ ਛੋਰਤ ਸਿੰਘ ਮਿ੍ਗੀ ਕੋ ॥ ੬੬੮ ॥
 ਕਹੀ ਬਤੀਯਾਂ ਇਹ ਬਾਲ ਕੇ ਸੰਗ ਜੁ ਥੀ ਅਤਿ ਜੋਬਨ ਕੇ ਰਸ ਭੀਨੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ
 ਭਗਾ ਅਰ ਗੁਰਨ ਤੇ ਅਤਿ ਰੂਪ ਕੇ ਬੀਚ ਹੁਤੀ ਜੁ ਨਵੀਨੀ ॥ ਜਿਉਂ ਮਿ੍ਗਰਾਜ
 ਮਿ੍ਗੀ ਕੋ ਗਹੇ ਕਵਿ ਨੇ ਉਪਮਾ ਬਿਧਿ ਯਾ ਲਖ ਲੀਨੀ ॥ ਕਾਨ ਤਬੇ ਕਰਵਾ
 ਗਹਿਕੇ ਅਪਨੇ ਬਲ ਸੰਗ ਸੋਊ ਬਸਿ ਕੀਨੀ ॥ ੬੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰਿਕੇ
 ਬਸਿਵਾ ਸੰਗ ਅੰਸੇ ਕਹੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਦੁਰਾਇ ਕਹਾਨੀ ॥ ਪੈਰ ਸਰੀ
 ਤਹਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸਮ ਮਾਨਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥ ਤੇਰੇ ਕਹਾ ਬਿਗਰੈ
 ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਰਿ ਕਹਿਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸਯਾਮ ਗੁਮਾਨੀ ॥ ਔਰ ਸਬੈ ਤ੍ਰੀਯ ਚੇਰਨ ਹੈਂ
 ਬ੍ਰਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤਿਨ ਮੈ ਤੁਮ ਰਾਨੀ ॥ ੬੭੦ ॥ ਜਹਾਂ ਚੰਦ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ
 ਛਾਜਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪਾਤ ਚੰਬੇਲੀ ਕੇ ਸੇਜ ਡਹੀ ਹੈ ॥ ਸੇਤ ਜਹਾਂ ਗੁਲ ਰਾਜਤ ਹੈਂ
 ਜਿਹ ਕੇ ਜਮੁਨਾ ਫਿਗ ਆਇ ਬਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਹਰਿ ਰਾਧੇ ਗੁਸੀ ਉਪਮਾ
 ਤਿਹ ਕੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਸੇਤ ਤ੍ਰੀਯਾ ਤਨ ਸਯਾਮ ਹਰੀ ਮਨੈ ਸੋਮ ਕਲਾ
 ਇਹ ਰਾਹ ਗਹੀ ਹੈ ॥ ੬੭੧ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਹਰਿ ਜੁ ਫਿਰ ਛੋਰ ਦਯੋ ਸੋਊ ਕੁੰਜ
 ਗਲੀ ਕੇ ਬਿਖੇ ਬਨ ਮੈ ॥ ਫਿਰ ਗੁਰਨਿ ਮੈ ਸੋਊ ਜਾਇ ਮਿਲੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ
 ਕੇ ਅਪਨੇ ਤਨ ਮੈ ॥ ਅਤਿ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਹੈ ਕਹੀ ਉਪਜੀ ਜੁ ਕੋਊ
 ਕਵਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ॥ ਮਨੋ ਕੇਹਰਿ ਤੇ ਛੁਟਵਾਇ ਮਿਲੀ ਮਿ੍ਗਾਨੀ ਕੇ ਮਨੋ ਮਿ੍ਗੀਯਾ
 ਬਨ ਮੈ ॥ ੬੭੨ ॥ ਫਿਰ ਜਾਇਕੇ ਗੁਰਨਿ ਮੈ ਹਰਿ ਜੁ ਅਤਿ ਹੀ ਇਕ ਸੁੰਦਰ
 ਖੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਹੂੰ ਕੇ ਹਾਥ ਪੈ ਹਾਥ ਧਰਿਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ
 ਪਾਯੋ ॥ ਗਾਵਤ ਗੁਰਨ ਹੋਂ ਸਭ ਗੀਤ ਜੋਊ ਉਨ ਕੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਭਾਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਫੁਨ ਸੇਕ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ੬੭੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਨਾਚਤ ਨਾਚਤ ਗੁਰਨ ਮੈ ਹਸਿ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਹੂੰ ਕੀ ਓਰ
 ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਸੋਊ ਹਸੀ ਇਤ ਤੇ ਇਹ ਹਸੇ ਜਦੁਰਾ ਤਿਨ ਸੋ ਬਚਨਾ ਹੈ
 ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਮੇਰੇ ਮਹਾ ਹਿਤ ਹੈ ਤੁਮ ਸੋ ਬ੍ਰਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਇਹ ਹੇਤ ਬਿਚਾਰਿਯੋ
 ॥ ਆਨ ਤ੍ਰੀਯਾ ਸੰਗ ਹੇਤ ਕਰਿਯੋ ਹਮ ਉਪਰ ਤੇ ਹਰਿ ਹੇਤ ਬਿਸਾਰਿਯੋ ॥
 ੬੭੪ ॥ ਹਰਿ ਰਾਧਕਾ ਆਨਨ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਿਯੋ
 ਸਯਾਮ ਪਏ ਬਸਿ ਔਰ ਤ੍ਰੀਯਾ ਤਿਹ ਤੇ ਅਤਿ ਪੈ ਮਨਸਾ ਨਹੀ ਧਾਰਿਯੋ ॥
 ਆਨਦ ਥੋ ਜਿਤਨੋ ਮਨ ਮੈ ਤਿਤਨੋ ਇਹ ਭਾਖ ਬਿਦਾ ਕਰ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ
 ਮੁਖ ਚੰਦ੍ਰ ਦੁਤੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ਤੇ ਘਟ ਮੋਹਿ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ੬੭੫ ॥ ਕਹਿਕੈ ਇਹ
 ਭਾਂਤ ਸੋਊ ਤਬ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀ ਹਰਿ
 ਆਨਹਿ ਸੋ ਤਜਿ ਖੇਲ ਸਭੈ ਉਠ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੀ ॥ ਐਸ ਕਰੀ ਗਨਤੀ ਮਨ ਮੈ
 ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰੀਯਨ ਬੀਚ ਚਲੈਗੀ ਕਥਾ ਬ੍ਰਿਖ
 ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਥ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ੬੭੬ ॥ ਅਥ ਰਾਧਕਾ ਕੇ ਮਾਨ ਕਥਨੈ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ ਭਾਤ ਚਲੀ ਕਹਿਕੈ ਸੁ ਤ੍ਰੀਯਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਕੁੰਜ
 ਗਲੀ ਹੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਤਨ ਕੰਚਨ ਸੇ ਸਭ ਗੁਰਨ ਤੇ ਜੋਊ ਖੂਬ ਭਲੀ ਹੈ ॥
 ਮਾਨ ਕੀਯੋ ਨਿਖਰੀ ਤਿਨ ਤੇ ਮਿ੍ਗਾਨੀ ਸੀ ਮਾਨੋ ਸੁ ਬਿਨਾ ਹੀ ਅਲੀ ਹੈ ॥

ਯੈ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਮਨ ਮੈ ਪਤਿ ਸੋ ਰਤਿ ਮਾਨਹੁ ਰੂਠ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ੬੭੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਤੇ ਹਰਿ ਖੇਲਤ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤਿ
 ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਪੇਖ ਰਹਿਯੋ ਨ ਪਿਖੀ ਤਿਨ ਮੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸੋਊ
 ਪਿਆਰੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਸਮ ਜਾਂ ਮੁਖ ਹੋ ਤਨ ਕੰਚਨ ਸੋ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ॥
 ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਨਕੈ ਨੀਂਦ ਗਈ ਕਿ ਕੋਊ ਉਨ ਮਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥
 ੬੭੮ ॥ ਕਾਠ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿੱਜ ਛਟਾ ਜਿਹ ਨਾਮ ਸਖੀ ਕੋ ਹੈ ਸੋਊ
 ਸਖੀ ਜਦੁਰਾਇ ਬੁਲਾਈ ॥ ਅੰਗ ਪ੍ਰਭਾ ਜਿਹ ਕੰਚਨ ਸੀ ਜਿਹ ਤੇ ਮੁਖ ਚੰਦ
 ਛਟਾ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਜੁ ਸੁਨ ਤੂੰ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ
 ਪਹਿ ਜਾਈ ॥ ਪਾਇਨ ਪੈ ਬਿਨਤੀ ਅਨਕੈ ਅਤ ਹੋਤ ਕੇ ਭਾਵ ਸੋ ਲਿਆਉ
 ਮਨਾਈ ॥ ੬੭੯ ॥ ਜਦੁਰਾਇ ਕੀ ਸੋ ਸੁਨਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਜੋਊ
 ਬਾਲ ਭਲੀ ਹੈ ॥ ਰੂਪ ਮਨੋ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਮਨ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ਸੁੰਦਰ ਕੰਜ ਕਲੀ ਹੈ ॥
 ਤਾਕੇ ਮਨਾਇਬੇ ਕਾਜ ਚਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਫੁਨ ਆਇਸ ਪਾਇ ਅਲੀ ਹੈ ॥ ਯੈ
 ਉਪਜੀ ਜੀਯ ਮੈ ਉਪਮਾ ਕਰਤੇ ਚਕਈ ਮਨੋ ਛੁਟ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ੬੮੦ ॥
 ਸਖੀਵਾਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿੱਜ ਛਟਾ ਜਿਹ ਨਾਮ ਸਖੀ ਕੋ ਹੈ ਸੋਊ ਸੁਤਾ ਬਿਖ
 ਭਾਨ ਪੈ ਆਈ ॥ ਆਇਕੈ ਸੁੰਦਰ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨ ਤੂੰ ਰੀ ਤ੍ਰੀਯਾ ਬਿਜ ਨਾਥ
 ਬੁਲਾਈ ॥ ਕੇ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕਹਿਯੋ ਬਿਜ ਨਾਰ ਸੁ ਕੇ ਕਨਯਾ ਕਹਿਯੋ ਕੋਨ
 ਕਨ੍ਹਾਈ ॥ ਖੇਲਹੁ ਤਾਹੀ ਤ੍ਰੀਯਾ ਸੰਗ ਲਾਲਰੀ ਕੇ ਜਿਹ ਕੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਈ
 ॥ ੬੮੧ ॥ ਸਜਨੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਹਠ ਰੰਚ ਨ ਕੀਜੈ ॥
 ਆਈ ਹੋਂ ਹਉਂ ਚਲਕੈ ਤੁਮ ਪੈ ਤਿਹ ਤੇ ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਅਬ ਮਾਨ ਹੀ ਲੀਜੈ ॥
 ਬੇਗ ਚਲੋ ਜਦੁਰਾਇ ਜੁ ਪਾਸ ਕਛੁ ਤੁਮਰੋ ਇਹ ਤੇ ਨਹੀ ਛੀਜੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ
 ਬਾਤ ਕਹੋਂ ਤੁਮ ਸੋ ਸੁਖ ਆਪਨ ਲੋ ਸੁਖ ਔਰ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ੬੮੨ ॥ ਤਾਤੇ ਕਰੋ
 ਨਹੀ ਮਾਨ ਸਖੀ ਉਠ ਬੇਗ ਚਲੋ ਸਿਖ ਮਾਨ ਹਮਾਰੀ ॥ ਮੁਰਲੀ ਜਹ ਕਾਠ
 ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਬਹਸੈ ਤਹ ਗ੍ਰਾਰਨ ਸੁੰਦਰ ਗਾਰੀ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਤੋਸੋਂ ਕਹੋਂ ਚਲੀਯੈ
 ਕਛੁ ਸੰਕ ਕਰੋ ਨ ਮਨੈ ਬਿਜ ਨਾਰੀ ॥ ਪਾਇ ਨ ਤੋਰੇ ਪਰੋਂ ਤਜ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ
 ਚਲੋ ਹਰਿ ਪਾਸ ਸਹਾਰੀ ॥ ੬੮੩ ॥ ਸੰਕ ਕਛੁ ਨ ਕਰੋ ਮਨ ਮੈ ਤਜ ਸੰਕ
 ਨਿਸੰਕ ਚਲੋ ਸੁਨਿ ਮਾਨਨਿ ॥ ਤੇਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤ ਮਹਾ ਹਰਿ ਕੀ ਤਿਹ ਤੇ ਹਉ ਕਹੋਂ
 ਤੁਹਿ ਸੰਗ ਗੁਮਾਨਨਿ ॥ ਨੈਨ ਬਨੇ ਤੁਮਰੋ ਸਰਸੈ ਸੁ ਧਰੇ ਮਨੋ ਤੀਛਨ ਮੈਨ
 ਕੀ ਸਾਨਨਿ ॥ ਤੋਹੀ ਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾ ਹਰਿ ਕੇ ਇਹ ਬਾਤ ਹੀ ਤੇ
 ਕਛੁ ਹਉਹੂੰ ਅਜਾਨਨਿ ॥ ੬੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੁਰਲੀ ਜਦੁਬੀਰ
 ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਨੌਰੋ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਤੋਰੇ
 ਹਉ ਪਾਸ ਪਠੀ ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਤਿਹ ਲਿਆਵ ਸੁ ਜਾਇਕੈ ਦੋਰੈ ॥ ਨਾਰਤ
 ਹੈ ਜਹ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਅਰੁ ਗਾਇਕੈ ਗ੍ਰਾਰਨਿ ਲੇਤ ਹੈਂ ਭੋਰੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ
 ਬੇਗ ਚਲੋ ਸਜਨੀ ਤੁਮਰੋ ਬਿਨਹੀ ਰਸ ਲੂਟਤ ਔਰੈ ॥ ੬੮੫ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ
 ਬਾਲ ਬਲਾਇ ਲਿਯੋ ਰੀ ਮੈ ਬੇਗ ਚਲੋ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਸਯਾਮ ਬਜਾਵਤ
 ਹੈ ਮੁਰਲੀ ਜਹ ਗ੍ਰਾਰਨੀਯਾ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ॥ ਸੋਰਠ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ

ਬਿਲਾਵਲ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਔਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹੀਯੋ
 ਸੁਰ ਤਿਆਗ ਸਭੈ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਆਵੈ ॥ ੬੮੫ ॥ ਰਾਧੇ ਵਾਚ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਤਰ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੈਂ ਨ ਚਲੋਂ ਸਜਨੀ ਹਰਿ ਪੈ ਜੁ ਚਲੋਂ ਤਬ ਮੈ ਬਿਜ ਨਾਥ
 ਦੁਹਾਈ ॥ ਮੈ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤਜੀ ਜਦੁ ਨੰਦਨ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤਿ
 ਲਗਾਈ ॥ ਸਜਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾ ਤੁਮ ਸੋਂ ਤਜ ਮਾਨਹ ਹਾਰੀ ਚਲੋਂ
 ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਖੇਲਤ ਹੈਂ ਕਹਿਯੋ ਖੇਲਹੁ ਜਾਹੁ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਿ
 ਲਗਾਈ ॥ ੬੮੬ ॥ ਦੂਤੀ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਇ ਪਰੋਂ ਤੁਮਰੇ ਸਜਨੀ ਅਤ
 ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਮਾਨਨਕਯੈ ॥ ਸਜਾਮ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈ ਸੁ ਜਹਾਂ ਉਠਕੈ ਤਿਹ ਨੌਰ
 ਬਿਖੈ ਚਲ ਜੱਯੈ ॥ ਨਾਚਤ ਹੈ ਜਿਮ ਗੁਰਨੀਆਂ ਨਚੀਯੋ ਤਿਮ ਔ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਹੀ
 ਗੱਯੈ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕਕ ਬਾਤ ਕਰੋ ਪਰ ਰਾਧੇ ਬਲਾਇ ਲਿਉ ਸੋਹ ਨ ਖੱਯੈ ॥
 ੬੮੭ ॥ ਰਾਧੇਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੈ ਹਉ ਨਾ ਹਉ ਸੁਨ ਰੀ ਸਜਨੀ ਤੁਹਿ ਸੀ ਹਰਿ
 ਗੁਰਨਿ ਕੋਟ ਪਠਾਵੈ ॥ ਬੰਸੀ ਬਜਾਵਤ ਹੈ ਤੁ ਕਹਾ ਅਰੁ ਆਪ ਕਹਾ ਭਯੋ
 ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ॥ ਮੈ ਨ ਚਲੋਂ ਤਿਹ ਨੌਰ ਬਿਖੈ ਬਹਮਾ ਹਮ ਕੋ ਕਹਿਯੋ ਆਨ
 ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਔਰ ਸਖੀ ਕੀ ਕਹਾ ਗਨਤੀ ਨਹਿ ਜਾਉਂ ਰੀ ਜੋ ਹਰਿ ਆਪਨ ਆਵੈ ॥
 ੬੮੮ ॥ ਦੂਤੀ ਵਾਚ ਰਾਧੇ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਮਾਨ ਕਰੋਂ ਸੁਨ ਗੁਰਨਿ
 ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਉਠਕੈ ਕਰ ਸੋਊ ॥ ਜਾਕੇ ਕੀਏ ਹਰਿ ਹੋਇ ਖੁਸੀ ਸੁਨੀਯੋ ਬਲਿ
 ਕਾਜ ਕਰੋ ਅਬ ਜੋਊ ॥ ਤੇ ਤੁਹਿ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵਤ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੀ ਤੁਮ ਸੋ
 ਤਬ ਓਊ ॥ ਨਾਤਰ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਸੁਨ ਰੀ ਤੁਹਿ ਸੀ ਨਹਿ ਗੁਰਨਿ ਸੁੰਦਰ ਕੋਊ
 ॥ ੬੮੯ ॥ ਸੰਗ ਤੇਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਹਰਿ ਕੀ ਸਭ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਕਛੁ ਨਾਹਿ
 ਨਈ ॥ ਜਿਹਕੀ ਮੁਖ ਉਤਮ ਚੰਦੁ ਪ੍ਰਭਾ ਜਿਹ ਕੀ ਤਨ ਭਾਮਨੋ ਰੂਪ ਮਈ ॥
 ਤਿਹ ਸੰਗ ਕੋ ਤਯਾਗ ਸੁਨੋ ਸਜਨੀ ਗੁਰ ਕੀ ਉਠਕੈ ਤੁਹਿ ਬਾਟ ਲਈ ॥ ਬਿਜ
 ਨਾਥ ਕੋ ਸੰਗ ਸਖੀ ਬਹੁਤੇਰੀ ਰੀ ਤੋਸੀ ਗੁਰ ਭਈ ਨ ਭਈ ॥ ੬੯੦ ॥
 ਕਵਿਯੋ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨ ਕੈ ਇਹ ਗੁਰਨ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ
 ਮਨ ਕੋਪ ਭਈ ਹੈ ॥ ਕਾਨ ਬਿਨਾ ਪਠ ਏ ਰੀ ਤੀਯਾ ਹਮਰੇ ਉਨ ਕੇ ਉਠ
 ਬੀਚ ਪਈ ਹੈ ॥ ਆਈ ਮਨਾਵਨ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਸੁ ਕਹੀ ਬਤੀਆਂ ਜੋਊ ਨਾਹਿ
 ਰੁਚਈ ਹੈ ॥ ਕੋਪ ਕੈ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਚਲ ਰੀ ਚਲ ਤੂੰ ਕਿਨ ਬੀਚ ਦਈ ਹੈ ॥
 ੬੯੧ ॥ ਦੂਤੀ ਵਾਚ ਕਾਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕੈ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਇਨ
 ਆਇ ਕਹਿਯੋ ਫਿਰ ਸੰਗ ਸੁਜਾਨੈ ॥ ਬੈਠ ਰਹੀ ਹਠ ਮਾਨ ਤੀਯਾ ਹਉ ਮਨਾਇ
 ਰਹੀ ਜੜ ਕਿਉ ਹੂੰ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਸਾਮ ਦੀਏ ਨ ਮਨੈ ਨਹੀ ਦੰਡ ਮਨੈ ਨਹੀਂ
 ਭੇਦ ਦੀਏ ਅਰੁ ਦਾਨੈ ॥ ਐਸੀ ਗੁਰ ਸੋ ਹੇਤ ਕਹਾਂ ਤੁਮਰੀ ਜੋਊ ਪ੍ਰੀਤ ਕੋ ਰੰਗ
 ਨ ਜਾਨੈ ॥ ੬੯੨ ॥ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਵਾਚ ਕਾਨ ਜੁ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ
 ਹਰਿ ਪਾਸ ਹੁਤੀ ਸੁਨਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਤਬ ਬੋਲ ਉਠੀ ਹੈ ॥ ਲਿਯਾਇ ਹੋਂ ਹਉ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਿਯੋ ਤੁਮ ਤੇ ਹਰਿ ਜੁ ਜੋਊ ਗੁਰ ਰੁਠੀ ਹੈ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਪਾਇਨ
 ਤੇ ਤਬ ਹੀ ਸੁ ਲਿਯਾਵਨ ਤਾਹੀ ਕੇ ਕਾਜ ਉਠੀ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੁਖ ਉਪਰ
 ਤੇ ਮਨੋ ਕੰਜ ਪ੍ਰਭਾ ਸਭ ਵਾਰ ਸੁਟੀ ਹੈ ॥ ੬੯੩ ॥ ਹਰਿ ਪਾਇਨ ਪੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ

ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਉਹ ਕੇ ਢਿਗ ਹੋ ਚਲਿ ਜੈਹੋ ॥ ਜਾਹੀ ਉਪਾਵ ਤੇ ਆਇ
 ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਤਾਹੀ ਉਪਾਇ ਮਨਾਇ ਲਿਐਹੋ ॥ ਪਾਇਨ ਪੈ ਬਿਨਤੀਅਨ ਕੈ
 ਰਿਝਵਾਇਕੈ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰ ਮਨੈਹੋ ॥ ਆਜ ਹੀ ਤੋ ਢਿਗ ਆਨ ਮਿਲੈਹੋ ਜੂ
 ਲਿਯਾਏ ਬਿਨਾ ਤੁਮਰੀ ਨ ਕਹੈਹੋ ॥ ੬੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਪਾਇਨ ਪੈ
 ਤਿਹ ਠੋਰ ਚਲੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਫੁਨ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਨਹੀ ਤੁਲਿ
 ਮੰਦੋਦਰ ਹੈ ਜਿਹ ਤੁਲਿ ਤੀਯਾ ਨਹੀ ਇੰਦੁ ਸਭਾ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਤ
 ਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਲਸੈ ਤੀਯਾ ਵਾਂਕੀ ਅਭਾ ॥ ਮਨੋ ਚੰਦ ਕੁਰੰਗਨ ਕੇਹਰਿ ਕੀਰ
 ਪ੍ਰਭਾ ਕੇ ਸਭੇ ਧਨ ਯਾਹਿ ਲਭਾ ॥ ੬੯੬ ॥ ਪ੍ਰਤਉਤਰ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਲਿ
 ਚੰਦਮੁਖੀ ਹਰਿ ਕੇ ਢਿਗ ਤੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਪਹਿ ਪੈ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਆਇਕੈ
 ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਤਿਹ ਸੋ ਬਲ ਬੇਗ ਚਲੋ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬੁਲਾਈ ॥ ਮੈ ਨ ਚਲੋ ਹਰਿ
 ਪਾਸ ਤਹਾਂ ਚਲੁ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਨ ਕਰੋ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬੈਠ ਰਹੀ ਇਹ
 ਠੋਰ ਮੈ ਮੋਹਨ ਕੋ ਮਨੋ ਚਿਤ ਚੁਰਾਈ ॥ ੬੯੭ ॥ ਜਿਹ ਘੋਰ ਘਟਾ ਘਨ ਆਏ
 ਘਨੇ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਮੈ ਜਹ ਮੋਰ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਨਾਚਤ ਹੈ ਜਹ ਗੁਰਨੀਯਾਂ ਤਿਹ ਪੇਖਿ
 ਘਨੇ ਬਿਰਹੀ ਤਨ ਵਾਰੈ ॥ ਤੈਨ ਸਮੈ ਜਦੁਰਾਇ ਸੁਨੋ ਮੁਰਲੀ ਕੋ ਬਜਾਇਕੈ
 ਤੋਹਿ ਚਿਤਾਰੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਬੇਗ ਚਲੋ ਸਜਨੀ ਤਿਹ ਕੌਤਕ ਕੋ ਹਮ ਜਾਇ
 ਨਿਹਾਰੈ ॥ ੬੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਂਤੇ ਨ ਮਾਣ ਕਰੋ ਸਜਨੀ ਹਰਿ ਪਾਸ ਚਲੋ
 ਨਹਿ ਸੰਕ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਬਾਤ ਧਰੋ ਰਸ ਹੂੰ ਕੀ ਮਨੈ ਅਪਨੈ ਮਨ ਮੈ ਨ ਕਛੁ ਹਠ
 ਧਾਰੋ ॥ ਕੌਤਕ ਕਾਨ ਕੋ ਦੇਖਨ ਕੋ ਤਿਹ ਕੋ ਜਸ ਪੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੋ ॥
 ਕਾਹੇ ਕਉ ਬੈਠ ਰਹੀ ਹਠ ਕੈ ਕਹਿਯੋ ਦੇਖਨ ਕੋ ਉਮਗਯੋ ਮਨ ਸਾਰੋ ॥ ੬੯੯ ॥
 ਹਰਿ ਪਾਸ ਨ ਮੈ ਚਲਹੋ ਸਜਨੀ ਪਿਖਬੇ ਕਹ ਕੌਤਕ ਜੀਯਨ ਮੇਰੋ ॥ ਸਯਾਮ
 ਰਚੇ ਸੰਗ ਐਰ ਤੀਯਾ ਤਜਕੈ ਹਮ ਸੋ ਫੁਨ ਨੇਹੁ ਘਨੇਰੋ ॥ ਚੰਦੁਭਗਾ ਹੂ ਕੇ ਸੰਗ
 ਕਹਿਯੋ ਨਹਿ ਨਾਰੀ ਕਹਾ ਮੁਹਿ ਨੈਨਨ ਹੇਰੋ ॥ ਤਾਂਤੇ ਨ ਪਾਸ ਚਲੋ ਹਰਿ ਹੋ
 ਉਠ ਜਾਹਿ ਜੋਉ ਉਮਗਯੋ ਮਨ ਤੇਰੋ ॥ ੭੦੦ ॥ ਦੂਤੀ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਮੈ ਕਹਾ ਦੇਖਨ ਜਾਉਂ ਤੀਯਾ ਤੁਹਿ ਲਿਯਾਵਨ ਕੋ ਜਦੁਰਾਇ ਪਠਾਈ ॥ ਤਾਹੀ
 ਤੇ ਹੋ ਸਭ ਗੁਰਾਨਿ ਤੇ ਉਠਕੈ ਤਬ ਹੀ ਤੁਮਰੇ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਤੂੰ ਅਭਿਮਾਨਕੈ
 ਬੈਠ ਰਹੀ ਨਹੀ ਮਾਨਤ ਹੈਂ ਕਛੁ ਸੀਖ ਪਰਾਈ ॥ ਬੇਗ ਚਲੋ ਤੁਹਿ ਸੰਗ ਕਹੋ
 ਤੁਮਰੋ ਮਗ ਹੇਰਤ ਠਾਢ ਕਨਾਈ ॥ ੭੦੧ ॥ ਰਾਧੇਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ
 ਪਾਸ ਨ ਮੈ ਚਲਹੋ ਰੀ ਸਖੀ ਤੁ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੋ ਤੁਹਿ ਬਾਤ ਬਨਾਈ ॥ ਸਯਾਮਨ
 ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਪਾਸ ਪਠੀ ਇਹ ਬਾਤਨ ਤੇ ਕਪਟੀ ਲਖਿ ਪਾਈ ॥ ਭੀ ਕਪਟੀ ਤੁ
 ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਗਵਾਰਨਿ ਤੂੰ ਨ ਲਖੈਂ ਕਛੁ ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥ ਜੋ ਕਹਿਕੈ ਸਿਰ
 ਨਿਯਾਇ ਰਹੀ ਕਹਿ ਐਸੇ ਨ ਮਾਨਿ ਪਿਖਿਯੋ ਕਹੂੰ ਮਾਈ ॥ ੭੦੨ ॥
 ਦੂਤੀਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਿਰ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਛਲੀਯੋ ਰੀਹਹਾ ਬਲ ਮੈ ਹਰਿ ਕੇ
 ਪਹਿ ਯੋਂ ਕਹਿ ਆਈ ॥ ਹੋਹੁ ਨ ਆਤਰ ਸੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਹੋ ਲਿਯਾਵਤ ਹੋ
 ਉਹ ਜਾਇ ਮਨਾਈ ॥ ਇਤ ਤੂੰ ਕਰ ਮਾਨ ਰਹੀ ਸਜਨੀ ਹਰਿ ਪੈ ਤੁ ਚਲੋ
 ਤਜਿ ਕੇ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਤੋ ਬਿਨ ਮੇ ਪੈ ਨ ਜਾਇ ਗਯੋ ਕਹਿਯੋ ਜਾਨਤ ਹੈ ਕਛੁ

ਬਾਤ ਪਰਾਈ ॥ ੭੦੪ ॥ ਰਾਧੇ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਠ ਆਈਹੁ ਤੀਤੁ ਕਹਾਂ
 ਭਯੋ ਗਵਾਰਨਿ ਆਈ ਨ ਪੂਛ ਕਹਿਯੋ ਕਛੁ ਸੋ ਰੀ ॥ ਜਾਹਿ ਕਹਿਯੋ ਫਿਰ ਕੇ
 ਹਰਿ ਪੈ ਇਹ ਤੈ ਕਛੁ ਲਾਜਨ ਲਾਗਤ ਤੋਰੀ ॥ ਮੇ ਬਤੀਯਾਂ ਜਦੁਰਾਇ ਜੂ ਪੈ
 ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਹੀਯੋ ਸੁ ਅਹੋਰੀ ॥ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋ ਤੁਮ ਸੋ ਨਹੀ
 ਪ੍ਰੀਤ ਕਹਿਯੋ ਪ੍ਰਭ ਮੋਰੀ ॥ ੭੦੪ ॥ ਸੁਨਿ ਕੇ ਇਹ ਰਾਧਕਾਂ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਤਬਿ
 ਸੋ ਉਠ ਗਵਾਰਨਿ ਪਾਇ ਨ ਲਾਗੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਕੀ ਤੁਮ ਸੋ
 ਹਰਿ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਹੂੰ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਤਿਆਗੀ ॥ ਉਠ ਕੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ
 ਸਬੁਧਿ ਕਹੈ ਤੁਹਿ ਦੇਖਨ ਕੇ ਰਸ ਮੈ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਤਾਂਹੀ ਤੇ ਬਾਲ ਬਲਾਇ
 ਲਿਉਂ ਤੇਰੀ ਮੈ ਬੇਗ ਚਲੋ ਹਰਿ ਪੈ ਵਡਭਾਗੀ ॥ ੭੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ
 ਨਾਥ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈਂ ਚਲੀਯੋ ਕਛੁ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਰਸੁ ਬਾਤ ਇਯਾਨੀ ॥ ਤੋਹੀ ਕੋ
 ਸਯਾਮ ਨਿਹਾਰਤ ਹੈਂ ਤੁਮਰੈ ਬਿਨ ਰੀ ਨਹੀ ਪੀਵਤ ਪਾਨੀ ॥ ਤੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਉਗੀ ਮੈ ਹਰਿ ਪੈ ਇਹ ਬਾਨੀ ॥ ਤਾਂਹੀ ਤੇ ਜਾਨਤ ਹੈਂ
 ਸਜਨੀ ਅਬ ਜੋਬਨ ਪਾਇ ਭਈ ਹੈਂ ਦਿਵਾਨੀ ॥ ੭੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਨ
 ਕਰਿਯੋ ਮਨ ਬੀਚ ਤੀਯਾ ਤਜ ਬੈਠ ਰਹੀ ਹਿਤ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੇਰੋ ॥ ਬੈਠ ਰਹੀ
 ਬਕ ਧਿਆਨ ਧਰੋ ਸਭ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰੀਤ ਕੋ ਭਾਵਨ ਨੇਰੋ ॥ ਤੋ ਸੰਗ ਤੋ ਮੈ ਕਹਿਯੋ
 ਸਜਨੀ ਕਹਬੇ ਕਹੁ ਜੋ ਉਮਗਿਯੋ ਮਨ ਮੇਰੋ ॥ ਆਵਤ ਹੈ ਇਮ ਮੇ ਮਨ ਮੈ ਦਿਨ
 ਚਾਰ ਕੋ ਪਾਹੁਨ ਜੋਬਨ ਤੇਰੋ ॥ ੭੦੭ ॥ ਤਾਕੇ ਨ ਪਾਸ ਚਲੈਂ ਉਠਕੈ ਕਵਿ
 ਸਯਾਮ ਜੋਉ ਸਭ ਲੋਗਨ ਭੋਗੀ ॥ ਤਾਤੇ ਰਹੀ ਹਠ ਬੈਠ ਤੀਯਾ ਉਠ ਕੋ ਕਛੁ
 ਜੈਗੋ ਨ ਆਪਨ ਖੋਗੀ ॥ ਜੋਬਨ ਕੇ ਜੁਗੁ ਮਾਨ ਕਰੋ ਤਿਹ ਜੋਬਨ ਕੀ ਸੁ ਦਸਾ
 ਇਹ ਹੋਗੀ ॥ ਤੋ ਤਜਿ ਕੈ ਸੋਉ ਯੋ ਰਮਿ ਹੈ ਜਿਮ ਕੰਧ ਪੈ ਡਾਰ ਬਘਬਰ ਜੋਗੀ
 ॥ ੭੦੮ ॥ ਨੈਨ ਕੁੰਗਨ ਸੇ ਤੁਮਰੇ ਸਮ ਕੇ ਹਰਕੀ ਕਟਿਰੀ ਸੁਨ ਤੂੰ ਹੈ ॥ ਆਨ
 ਨ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਸਸਿ ਸੋ ਜਿਹ ਕੀ ਫੁਨ ਕੰਜ ਬਰਾਬਰੁ ਕ੍ਰੈ ਹੈ ॥ ਬੈਠ ਰਹੀ ਹਠ ਬਾਂਧ
 ਘਨੋ ਤਿਹ ਤੇ ਕਛੁ ਆਪਨ ਹੀ ਸੁਨ ਖੈ ਹੈ ॥ ਏਤਨ ਸੁ ਤੁਹਿ ਬੈਰ ਕਰਿਯੋ ਹਰਿ
 ਸਿਉ ਹਠਿ ਏ ਤੁਮਰੇ ਕਹੈ ਹੈ ॥ ੭੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨ ਕੇ ਇਹ ਗੁਾਰਨਿ ਕੀ
 ਬਤੀਯਾਂ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਅਤਿ ਰੋਸ ਭਰੀ ॥ ਨੈਨਨ ਚਾਹਿ ਚਢਾਇ ਕੇ ਭਉਹਨ
 ਪੈ ਮਨ ਮੈ ਸੰਗ ਕ੍ਰੋਧ ਜਰੀ ॥ ਜੋਉ ਆਈ ਮਨਾਵਨ ਗਵਾਰਨਿ ਥੀ ਤਿਹ ਸੋਂ
 ਬਤੀਯਾਂ ਇਮ ਪੈ ਉਚਰੀ ॥ ਸਖੀ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹਉ ਹਰਿ ਪਾਸ ਚਲੋਂ ਹਰਿ ਕੀ ਕਛੁ
 ਮੇ ਪਰਵਾਹ ਪਰੀ ॥ ੭੧੦ ॥ ਜੋ ਇਹ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਤਬ ਯਾ ਬਿਧਿ ਸੋ ਉਠ
 ਬਾਤ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਰਾਧੇ ਬਲਾਇ ਲਿਉ ਰੋਸ ਕਰੋ ਨਹਿ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਕੋਪ ਕੇ
 ਸੰਗ ਭਰੀ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਇਤ ਮਾਨ ਰਹੀ ਕਰਿਕੈ ਉਤ ਹੇਰਤ ਪੈ ਰਿਪੁ ਚੰਦ ਹਰੀ
 ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਨ ਕਰੇ ਪਰਵਾਹ ਹਰੀ ਹਰਿ ਕੋ ਤੁਮਰੀ ਪਰਵਾਹ ਪਰੀ ਹੈ ॥ ੭੧੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਕਹਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਫਿਰ ਯੋਂ ਉਠ ਬੇਗ ਚਲੋ ਚਲਿ ਹੋਹੁ ਸੰਜੋਗੀ ॥
 ਤਾਂਹੀ ਕੇ ਨੈਨ ਲਗੇ ਇਹ ਠੋਰ ਜੋਉ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੋ ਰਸ ਭੋਗੀ ॥ ਤਾਕੇ ਨ
 ਪਾਸ ਚਲੋਂ ਸਜਨੀ ਉਠ ਕੋ ਕਛੁ ਜੈ ਹੈ ਨ ਆਪਨ ਖੋਗੀ ॥ ਤੂੰ ਮੁਖ ਰੀ ਬਲ
 ਦੇਖਨ ਕੋ ਜਦੁਰਾਇਕੇ ਨੈਨ ਭਏ ਦੋਉ ਬਿਯੋਗੀ ॥ ੭੧੨ ॥ ਪੇਖਤ ਹੈ ਨਹੀ

ਔਰ ਤੁੰਯਾ ਤੁਮਰੇ ਈ ਸੁਨੋ ਬਲਿ ਪੰਥ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਯਾਨ ਬਿਖੈ ਅਟਕੈ
 ਤੁਮਰੀ ਹੀ ਕਿਧੋ ਬਲਿ ਬਾਤ ਉਚਾਰੈ ॥ ਝੂਮ ਗਿਰੈ ਕਬਹੂੰ ਧਰਨੀ ਕਰਤੈ ਮਧਿ
 ਆਪਨ ਆਪ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਤੇਨ ਸਮੈ ਸਖੀ ਤੋਹਿ ਚਿਤਾਰਕੈ ਸਯਾਮ ਜੂ ਮੈਨ ਕੋ
 ਸਾਨਿ ਨਿਵਾਰੈ ॥ ੭੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਤੇ ਨ ਮਾਨ ਕਰੋ ਸਜਨੀ ਉਠ ਬੇਗ
 ਚਲੋ ਕਛੁ ਸੰਕ ਨ ਆਨੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਹਮ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਮੇ
 ਅਪਨੋ ਚਿਤ ਮਾਨੋ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਯਾਨ ਫਸੇ ਹਰਿ ਜੂ ਕਰਿਕੈ ਮਨ ਸੋਕ ਅਸੋਕ
 ਬਹਾਨੋ ॥ ਮੂੜ ਰਹੀ ਅਬਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨ ਕਛੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਹੀ ਹੇਤ ਪਛਾਨੋ ॥
 ੭੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਤਬ ਰਾਧਕਾ ਉਤਰ ਦੇਤ
 ਭਈ ॥ ਕਿਹ ਹੇਤ ਕਹਿਯੋ ਤਜਿਕੈ ਹਰਿ ਪਾਸ ਮਨਾਮਨ ਮੋਹੁ ਕੇ ਕਾਜ ਧਈ ॥
 ਨਹਿ ਹੋ ਚਲਿਹੋ ਹਰਿ ਖਾਸ ਕਹਿਯੋ ਤੁਮਰੀ ਸਉ ਕਹਾ ਗਤਿ ਹੁੰ ਹੈ ਦਈ ॥
 ਸਖੀ ਔਰਨ ਨਾਮ ਸੁ ਮੂੜ ਧਰੈ ਨ ਲਖੈ ਇਹ ਹਉ ਹੂੰ ਕਿ ਮੂੜ ਮਈ ॥ ੭੧੫ ॥
 ਸੁਨਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕੇ ਕਹਿਯੋ ਇਹ ਭਾਤ ਸੋ ਉਤਰ ਗੁਰਨਿ ਦੀਨੋ ॥
 ਗੀ ਸੁਨ ਗੁਰਨਿ ਮੇ ਬਤੀਯਾਂ ਤਿਨਹੂੰ ਸੁਨ ਸੁਨ ਸੁਨੈਬੇ ਕਉ ਕੀਨੋ ॥ ਮੋਹਿ
 ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਕਿ ਤੂੰ ਮੂੜ ਮੈ ਮੂੜ ਤੁਹੀ ਮਨ ਮੈ ਕਰਿ ਚੀਨੋ ॥ ਮੈ ਜਦੁਰਾਇ
 ਕੀ ਆਈ ਪਠੀ ਸੁਨ ਤੈਂ ਜਦੁਰਾਇ ਹੂੰ ਸੋ ਹਠ ਕੀਨੋ ॥ ੭੧੬ ॥ ਯੋ ਕਹਿਕੈ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਿਯੋ ਚਲੀਯੋ ਉਠਕੈ ਬਲਿ ਸੰਕ ਨ ਆਨੋ ॥ ਤੋਹੀ ਸੋ ਹੇਤੁ
 ਘਨੋ ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮਹੂੰ ਕਹਿਯੋ ਸਾਚ ਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ਪਾਇਨ ਤੋਰੇ ਪਰੋ
 ਲਲਨਾ ਹਠ ਦੂਰ ਕਰੋ ਕਬਹੂੰ ਫੁਨ ਮਾਨੋ ॥ ਤਾਤੇ ਨਿਸੰਕ ਚਲੋ ਤਜ ਸੰਕ
 ਕਿਧੋ ਹਰਿ ਕੀ ਵਹਿ ਪੀਤ ਪਛਾਨੋ ॥ ੭੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੁੰਜਨ ਮੈ ਸਖੀ
 ਰਾਸ ਸਮੈ ਹਰਿ ਕੇਲ ਕਰੋ ਤੁਮ ਸੋ ਬਨ ਮੈ ॥ ਜਿਤਨੋ ਉਨ ਕੋ ਹਿਤ ਹੈ ਤੁਹਿ
 ਮੇ ਤਿਹ ਤੇ ਨਹੀ ਆਧਿਕ ਹੈ ਤਿਨ ਮੈ ॥ ਮੁਰਝਾਇ ਗਏ ਬਿਨ ਤੂੰ ਹਰਿ ਜੂ
 ਨਹਿ ਖੇਲਤ ਹੈਂ ਫੁਨਿ ਗੁਰਨਿ ਮੈ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਫੁਨ ਬੇਗ ਨਿਸੰਕ ਚਲੋ
 ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਪੇ ਬਨ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ॥ ੭੧੮ ॥ ਸਯਾਮ ਬੁਲਾਵਤ ਹੈ ਚਲੀਯੋ ਬਲ
 ਪੈ ਮਨ ਮੈ ਨ ਕਛੁ ਹਠ ਕੀਜੈ ॥ ਬੈਠ ਰਹੀ ਕਰ ਮਾਨ ਘਨੋ ਨ ਕਛੁ ਔਰਨ ਹੂੰ ਕੋ
 ਕਹਿਯੋ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਤਾਤੇ ਹਉਂ ਬਾਤ ਕਰੋਂ ਤੁਮ ਸੋ ਇਹ ਤੇ ਨ ਕਛੁ ਤੁਮਰੇ
 ਕਹਿਯੋ ਛੀਜੈ ॥ ਨੈਕੁ ਨਿਹਾਰ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਓਰ ਸਭੈ ਤਜਿ ਮਾਨ ਅਬ ਹਸ
 ਦੀਜੈ ॥ ੭੧੯ ॥ ਰਾਧੇ ਵਾਚ ਦੂਤੀ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੈਨ ਹਸੋਂ ਹਰਿ ਪਾਸ ਚਲੋਂ
 ਨਹੀ ਜੋ ਤੁਹਿ ਸੀ ਸਖੀ ਕੋਟਕ ਆਵੈ ॥ ਆਇ ਉਪਾਵ ਅਨੇਕ ਕਰੈ ਅਰੁ ਪਾਇਨ
 ਉਪਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥ ਮੈ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਜਾਉ ਤਹਾਂ ਤੁ ਹਸੀ ਕਹਿ ਕੋਟਕ
 ਬਾਤ ਬਨਾਵੈ ॥ ਔਰ ਕੀ ਕੋਨ ਗਨੈ ਗਨਤੀ ਬਲ ਆਪਨ ਕਾਨ ਜੂ ਸੀਸ
 ਝੁਕਾਵੈ ॥ ੭੨੦ ॥ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਰ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਇ ਨ ਐਸੀ ਕਹੀ
 ਬਤੀਯਾਂ ਤਬ ਹੀ ਉਹ ਗੁਰਨਿ ਯੋਂ ਕਹਿਯੋ ਹੋਰੀ ॥ ਜੋ ਹਮ ਬਾਤ ਕਹੀ
 ਚਲੀਯੋ ਤੁ ਕਹੈਂ ਹਮ ਸਯਾਮ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਛੋਰੀ ॥ ਸਯਾਮ ਸੋ ਮਾਈ ਕਹਾ
 ਕਹੀਯੋ ਇਹ ਸਾਬ ਕਰੈ ਹਿਤਵਾ ਬਰਜੋਰੀ ॥ ਭੇਜਤ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਇਹ ਪੈ ਇਹ
 ਸੀ ਤਿਹ ਕੇ ਪਹਿ ਗੁਰਨ ਥੋਰੀ ॥ ੭੨੧ ॥ ਭੇਜਤ ਹੈ ਇਹ ਪੈ ਹਮ ਕੋ ਇਹ

ਗੁਰਨਿ ਰੂਪ ਕੋ ਮਾਨ ਕਰੈ ॥ ਇਹ ਜਾਨਤ ਵੈ ਘਟ ਹੈ ਹਮ ਤੇ ਤਿਹ
 ਤੇ ਹਠ ਬਾਂਧ ਰਹੀ ਨ ਟਰੈ ॥ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਪਿਖੇ ਇਹ ਗੁਰਨਿ ਕੀ
 ਮਤ ਸਯਾਮ ਕੇ ਕੋਪ ਤੇ ਪੈ ਨ ਡਰੈ ॥ ਤਿਹ ਸੋ ਬਲਿ ਜਾਉਂ ਕਹਾ ਕਹੀਯੈ
 ਤਿਹ ਲਿਯਾਵਹੁ ਯੋਂ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੈ ॥ ੭੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕਰੈ ਸਖੀ
 ਔਰ ਸੋ ਪੀਤ ਤਬੇ ਇਹ ਗੁਰਨਿ ਭੂਲ ਪਛਾਨੈ ॥ ਵਾਂਕੇ ਕੀਏ ਬਿਨ ਹੀ ਸਜਨੀ
 ਸੁਰ ਹੀ ਕਹਿਕੈ ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਯਾਕੋ ਬਿਸਾਰ ਡਰੈ ਮਨ ਤੇ ਤਬ ਹੀ
 ਇਹ ਮਾਨਹਿ ਕੋ ਫਲ ਜਾਨੈ ॥ ਅੰਤ ਖਿਸਾਇ ਘਨੀ ਅਕੁਲਾਇ ਕਹਿਯੋ ਤਬ
 ਹੀ ਇਹ ਮਾਨੈ ਤੁਮਾਨੈ ॥ ੭੨੩ ॥ ਯੋ ਸੁਨ ਕੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤਿਹ ਗੁਰਨਿ
 ਕੋ ਇਮ ਉਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਪੀਤ ਕਰੀ ਹਰਿ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਸੰਗਤਉਹਮਹੂੰ ਅਸਮਾਨ
 ਸੁ ਕੀਨੋ ॥ ਤੋ ਸਜਨੀ ਕਹਿਯੋ ਰੂਠ ਰਹੀ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਿਯੋ ਹਮਰੋ ਜਬ ਜੀਨੋ ॥
 ਤੇਰੇ ਕਹੇ ਬਿਨ ਹੀ ਹਰਿ ਆਗੇ ਹੂੰ ਮੋਹੁ ਸੋ ਨੇਹੁ ਬਿਦਾ ਕਰ ਦਾਨੋ ॥ ੭੨੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਗੁਰਨਿ ਸੋ ਬਤੀਯਾਂ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਫਿਰ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ
 ਹੈ ॥ ਜਾਹਿਰੀ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬੈਠੀ ਹੈ ਗੁਰਨਿ ਤੇਰੇ ਕਹਿਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮੈ ਸਹਿਯੋ ਹੈ ॥
 ਬਾਤ ਕਹੀ ਅਤਿ ਹੀ ਰਸ ਕੀ ਤੁਹਿ ਤਾਕੋ ਨਸੋ ਸਖੀ ਚਿੱਤ ਚਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ
 ਹਉਂ ਨ ਚਲੋਂ ਸਜਨੀ ਹਮ ਸੋਂ ਹਰਿ ਸੋਂ ਰਸ ਕੋ ਨ ਰਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ੭੨੫ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨ
 ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਹਿਤ ਕੇਰੋ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਭੇਜੇ ਤੇ ਯਾਂ
 ਪਹਿ ਆਇਕੈ ਕੈ ਕੈ ਮਨਾਵਨ ਕੋ ਅਤਿ ਭੇਰੋ ॥ ਸਯਾਮ ਚਕੋਰਮ ਨੇਤੁਨ ਜੋ ਸੁਨਰੀ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੈ ਮਨ ਮੇਰੋ ॥ ਤਾਹੀ ਨਿਹਾਰ ਨਿਹਾਰ ਸੁਨੋ ਸਸਿ ਸੋ ਮੁਖ ਦੇਖਤ
 ਹੂੰ ਹਰੀ ਤੇਰੋ ॥ ੭੨੬ ॥ ਰਾਧੇਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖਤ ਹੈ ਤੁ ਕਹਾ ਭਯੋ
 ਗਵਾਰਨਿ ਮੈਨ ਕਹਿਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਪਹਿ ਜਹੋਂ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਕਾਜ ਉਰਾਹਨ ਹੀ
 ਸਹਿਹੋਂ ਅਪਨੋ ਪਤਿ ਦੇਖ ਅਗੈਹੋਂ ॥ ਸਯਾਮ ਰਚੇ ਸੰਗ ਔਰ ਤੀਯਾ ਤਹਿ ਕੇ
 ਪਹਿ ਜਾਇ ਕਹਾ ਜਸ ਪੈਹੋਂ ॥ ਤਾਤੇ ਪਧਾਰਹੁ ਹੀ ਸਜਨੀ ਹਰਿ ਕੋ ਨਹਿ ਜੀਵਤ
 ਰੂਪ ਦਿਖੈਹੋਂ ॥ ੭੨੭ ॥ *ਦੂਤੀ ਵਾਚ ਕਾਨ ਜੂ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਜਬ ਤਾਹਿ
 ਸੁਨੀ ਬਤੀਯਾਂ ਉਠਕੈ ਸੋਊ ਨੰਦ ਲਲਾ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਆਇਕੈ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ
 ਹਰਿ ਪੈ ਹਰਿ ਜੂ ਨਹਿ ਮਾਨਤ ਮੂੜ ਮਨਾਈ ॥ ਕੈ ਤਜਿ ਵਾਹਿ ਰਚੇ ਇਨਸੋ
 ਨਹੀ ਆਪਨ ਜਾਇਕੈ ਲਿਯਾਉ ਮਨਾਈ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨ ਬਾਤ ਚਲਿਯੋ ਤਿਹ ਕੋ
 ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਆਪ ਹੀ ਧਾਈ ॥ ੭੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰਨ ਗਵਾਰਨਿ
 ਕੋਉ ਪਠੀ ਚਲਿਕੈ ਹਰਿ ਜੂ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਆਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ
 ਤਹੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਪਾਇ ਘਨੋ ਸੁਖ ਮੈ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ
 ਉਪਰ ਮਾਨ ਸੋ ਬੋਲ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਹੂੰ ਸੋ ਕੇਲ ਕਰੋ ਇਹ ਠੈਰ ਕਹਾ
 ਤਜਿ ਲਾਜਹਿ ਆਯੋ ॥ ੭੨੯ ॥ ਰਾਧੇ ਵਾਚ ਕਾਨ ਜੂ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਸਹਿ
 ਕਿਉਂ ਤਜਿ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਚਲਿਕੇ ਹਮਰੇ ਪਹਿ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਆਯੋ ॥ ਕਿਉਂ
 ਇਹ ਗਵਾਰਨ ਕੀ ਸਿਖ ਮਾਨ ਕੇ ਆਪਨ ਹੀ ਉਠ ਕੈ ਸਖੀ ਧਾਯੋ ॥ ਜਾਨਤ ਥੀ
 ਕਿ ਵਡੇ ਠਗ ਹੈ ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇ ਅਬ ਹੀ ਲਖ ਪਾਯੋ ॥ ਕਿਉਂ ਹਮਰੇ ਪਹਿ

*ਅਥ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਪਾਸ ਫਿਰ ਆਈ ॥

ਆਇ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਤੋ ਤੁਮ ਕੋ ਨਹੀ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ॥ ੭੩੦ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ
 ਰਾਧੇ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨ ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਨਹਿ ਰੀ ਤੁਹਿ ਗਵਾਰਨਿ ਬੋਲ
 ਪਠਾਯੋ ॥ ਨੰਨਨ ਕੇ ਕਰਿ ਭਾਵ ਘਨੇਸਰ ਸੋ ਹਮਰੇ ਮਨੁਆਂ ਸਿੰਗ ਘਾਯੋ ॥ ਤਾ
 ਬਿਰਹਾਗਨਿ ਸੋ ਸੁਨੀਯੋ ਬਲ ਅੰਗ ਜਰਿਯੋ ਸੁ ਗਿਯੋ ਨ ਬਚਾਯੋ ॥ ਤੇਰੋ ਬੁਲਾਯੋ
 ਨ ਆਯੋ ਹੋਗੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਜਰੇ ਕਹੁ ਸੇਕਨਿ ਆਯੋ ॥ ੭੩੧ ॥
 ਰਾਧੇ ਵਾਚ ਕਾਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਫਿਰਗ ਤੁਮਰੇ ਹਰਿ ਖੇਲਤ ਸਜਾਮ ਕਹੈ
 ਕਵਿ ਆਨੰਦ ਭਾਨੀ ॥ ਲੋਗਨ ਕੋ ਉਪਹਾਸ ਸਹਿਯੋ ਤੁਹਿ ਮੂਰਤਿ ਚੀਨਿ
 ਕੇ ਔਰਨ ਚਾਨੀ ॥ ਹੇਤ ਕਰਿਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਤੁਮ ਸੋ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤਜਿ ਹੇਤ ਦਸਾ
 ਇਹ ਕਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਕਰੀ ਸੰਗ ਔਰ ਤ੍ਰੀਯਾ ਕਹਿ ਸ੍ਰਾਸ ਲਯੋ ਅਖੀਆਂ ਭਰ
 ਲਾਨੀ ॥ ੭੩੨ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੇਰੇ ਘਨੇ ਹਿਤ ਹੈ ਤੁਮ
 ਸੋ ਸਖੀ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨਹਿ ਗੁਰਨਿ ਮਾਹੀ ॥ ਤੇਰੇ ਖਰੇ ਤੁਹਿ ਦੇਖਤ ਹੋ ਬਿਨ
 ਤ ਤੁਮ ਮੂਰਤਿ ਕੀ ਪਰਛਾਹੀ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕਾਨ ਗਹੀ ਬਹੀਯਾਂ ਚਲੀਯੋ ਹਮ
 ਸੋ ਬਨ ਮ ਸੁਖ ਪਾਹੀ ॥ ਹਹਾਚਲ ਮੇਰੀ ਸੋ ਮੇਰੀ ਸੋ ਮੇਰੀ ਸੋ ਤੇਰੀ ਸੋ ਤੇਰੀ ਸੋ
 ਨਾਹੀ ਜੂ ਨਾਹੀ ॥ ੭੩੩ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕਾਨ ਗਹੀ ਬਹੀਯਾਂ ਤਿਹੂੰ ਲੋਗਨ ਕੋ
 ਭੁਗਾਆ ਰਸ ਜੋਹੈ ॥ ਕੇਹਰਿ ਸੀ ਜਿਹ ਕੀ ਕਟਹੈ ਜਿਹ ਆਨਨ ਪੈ ਸਸਿ
 ਕਟਕ ਕੋਹੈ ॥ ਅਸੇ ਕਹਿਯੋ ਚਲੀਯੋ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਜੋ ਸਭ ਗਵਾਰਨਿ ਕੋ ਮਨਿ
 ਮੋਹੈ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਯੋ ਕਾਹੇ ਕਰੇ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਹੈ ਤੁਹਿ ਲਾਲ ਹੀਐ ਮਧਿ ਜੋਹੈ ॥
 ੭੩੪ ॥ ਕਾਹੇ ਉਰਾਹਨ ਦੇਤ ਸਖੀ ਕਹਿਯੋ ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਹਮਰੀ ਸੰਗ ਤੇਰੇ ॥
 ਨਾਹਕ ਤੂੰ ਭਰਮੀ ਮਨ ਮੈ ਕਛੁ ਬਾਤਨ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਤਾਤੇ ਉਠੋ ਤਜਿ
 ਮਾਨਸ ਭਚ ਲਖੇ ਲਹਿ ਪੰ ਜਮੁਨਾ ਤਟ ਕੋਰੇ ॥ ਮਾਨਤ ਹੈ ਨਹਿ ਬਾਤ ਹਠੀ
 ਬਿਰਹਾਤੁਰ ਹੈ ਬਿਰਹੀ ਜਨ ਟੇਰੇ ॥ ੭੩੫ ॥ ਤਿਆਗ ਕਹਿਯੋ ਅਬ ਮਾਨ
 ਸਖੀ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮ ਹੂੰ ਬਨ ਬੀਚ ਪਧਾਰੇ ॥ ਨਾਹ ਕਹੀ ਤੂੰ ਰਿਸੀ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ
 ਆਨ ਤ੍ਰੀਯਾ ਮਨ ਬਾਤ ਹਮਾਰੇ ॥ ਤਾਤ ਅਸੇਕ ਕੇ ਸਾਬ ਸੁਨੋ ਬਲ ਤੀਰ ਨਦੀ
 ਸਭ ਸੋ ਕਹਿ ਡਾਰੇ ॥ ਯਾਤੇਨ ਔਰ ਭਲੀ ਕਛੁ ਹੈ ਮਿਲ ਕੇ ਹਮ ਮੇਨ ਕੋ ਮਾਨ
 ਨਿਵਾਰੇ ॥ ੭੩੬ ॥ ਕਾਨਰ ਸਾਤੁ ਰਹੈ ਅਤ ਹੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਫਿਰਗ ਬਾਤ
 ਉਚਾਰੀ ॥ ਤਾਹਿ ਮਨੀ ਹਰਿ ਬਾਤ ਸੰਊ ਤਿਨ ਮਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਬਿਦਾ ਕਰਿ
 ਡਾਰੀ ॥ ਹਾਥਹਿ ਸੋ ਬਹੀਆਂ ਗਹਿ ਸਿਯਾਮ ਸੁ ਅਸੇ ਕਹਿਯੋ ਅਬ ਖੇਲਹਿ
 ਯਾਰੀ ॥ ਕਾਨ ਕਹਿਯੋ ਤਬ ਰਾਧਕਾਂ ਸੋ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਕੇਲ ਕਰੇ ਮੋਰੀ ਪਿਆਰੀ ॥
 ੭੩੭ ॥ ਰਾਧੇ ਵਾਚ ਕਾਨਸੋਂ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਕੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਨੰਦ
 ਲਾਲ ਲਲਾ ਕਹੁ ਉੱਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਤਾਹੀ ਸੋ ਬਾਤ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜੂ ਜਿਹਕੇ ਸੰਗ
 ਨੇਹੁ ਘਨੇ ਤੁਮ ਕੀਨੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕਉ ਮੋਰ ਗਹੀ ਬਹੀਯਾਂ ਸੁ ਦੁਖਾਵਤ ਕਾਹੇ ਕਉ ਹੋ
 ਮੁਹਿ ਜੀਨੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਬਾਤ ਭਰੀ ਅਖੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਸ੍ਰਾਸ ਉਸਾਸ ਸੁ ਲੀਨੋ
 ॥ ੭੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੇਲ ਕਰੇ ਉਨ ਗਵਾਰਨਿ ਸੋ ਜਿਨ ਸੰਗ ਰਚਿਯੋ ਮਨ ਹੈ
 ਸੁ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਾਸ ਨ ਲੇ ਅਖੀਆਂ ਭਰਕੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ
 ॥ ਸੰਗ ਚਲੋਂ ਨਹਿ ਹਉਂ ਤੁਮਰੇ ਕਰ ਆਯੁਧ ਲੇ ਕਹਿਯੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਮਾਰੋ ॥

ਸਾਚ ਕਹੋਂ ਤੁਮ ਸੋਂ ਬਤੀਯਾਂ ਤਜ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਜਦੁਬੀਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ੭੩੯ ॥
 ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ ਰਾਧੇ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਚਲੇ ਹਮਰੇ ਉਠਕੇ ਸਖੀ ਮਾਨ ਕਛੁ
 ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਨੋ ॥ ਆਇਹੋ ਹੋਂ ਤਜ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਕਛੁ ਤਿਹ ਤੇ ਰਸ ਗੀਤ
 ਪਛਾਨੋ ॥ ਮਿਤ ਕੇ ਬੇਚੇ ਕਿਧੋ ਬਿਕੀਯੋ ਇਹ ਸੁਨਨ ਸੁਨੋ ਸਖੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਹਾਨੋ ॥
 ਤਾਤੇ ਹਉ ਤੇਗੋ ਕਰੋਂ ਬਿਨਤੀ ਕਹਿਯੋ ਮੁਹਿ ਮਾਨ ਸਖੀ ਅਭਮਾਨੋ ॥ ੭੪੦ ॥
 ਰਾਧੇ ਵਾਚੁ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਕੈ ਹਰਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਨ ਯਾ ਬਿਧਿ
 ਉੱਤਰ ਦਾਨੋ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਰਗੋਂ ਹਰਿ ਸੋ ਤੁਮਰੀ ਕਹਿਯੋ ਕਹਿਕੈ ਦਿਗ ਬਾਰ
 ਭਰੀਨੋ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੀ ਸੰਗ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਿਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਮੁਹਿ
 ਜੀਨੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਭਰ ਸੁਆ ਲਯੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਪਟੀਨੋ ॥
 ੭੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ ਫਿਰ ਬੋਲ ਉਠੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਮੁਖ ਸੁੰਦਰ
 ਸਿਯੋਂ ॥ ਤੁਮ ਸੋਂ ਹਮ ਸੋਂ ਰਸ ਕੋ ਨ ਰਹਿਯੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਿਧ ਕੇ ਪਹਿ
 ਜਯੋਂ ॥ ਹਰਿ ਯੋਂ ਕਹੀ ਮੋਹਿਤ ਹੈ ਤੁਹਿ ਸੋ ਉਨ ਕੋਪ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਸੋ ਕਹੁ
 ਕਿਯੋਂ ॥ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਕੇਲ ਕਰੋਂ ਬਨ ਮੈ ਸੁਨੀਯੋ ਬਤੀਯਾਂ ਹਮਰੀ ਬਲ ਯੋਂ ॥
 ੭੪੨ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ ਰਾਧੇ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੋਹਿਯੋ ਹੋਂ ਤੇਰੇ ਸਖੀ ਚਲਬੇ
 ਪਿਖ ਮੋਹਿਯੋ ਸੁ ਹੋਂ ਦਿਗ ਪੇਖਤ ਤੇਰੇ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹਿਯੋ ਅਲਕੈਂ ਤੁਮਰੀ ਪਿਖ
 ਜਾਤ ਗਯੋ ਤਜਿਯਾ ਨਹੀ ਡੇਰੇ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹਿਯੋ ਤੁਹਿ ਅੰਗ ਨਿਹਾਰਤ ਪ੍ਰੀਤਿ
 ਬਢੀ ਤਿਹ ਤੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਮੋਹਿ ਰਹਿਯੋ ਮੁਖ ਤੇਰੇ ਨਿਹਾਰਤ ਜਿਉਂ ਗਨ ਚੰਦ
 ਚਕੋਰਨ ਹੇਰੇ ॥ ੭੪੩ ॥ ਤਾਤੇ ਨ ਮਾਨ ਕਰੋ ਸਜਨੀ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ਚਲੋ ਉਠਕੇ
 ਅਬ ਹੀ ॥ ਹਮਰੀ ਤੁਮ ਸੋ ਸਖੀ ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਕੁਪਿ ਬਾਤ ਕਹੋਂ ਤਜਿਕੈ ਸਬ
 ਹੀ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਇਹ ਛੁੰਦਨ ਬਾਤ ਕੀ ਗੀਤਿ ਕਹਿਯੋ ਨ ਅਰੀ ਤੁਮ ਕੋ ਫਬ ਹੀ ॥
 ਤਿਹ ਤੇ ਸੁਨ ਮੋ ਬਿਨਤੀ ਚਲੀਯੋ ਇਹ ਕਾਜ ਕੀਏ ਨ ਕਛੁ ਲਭਹੀ ॥ ੭੪੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਤ ਹੀ ਜਬ ਕਾਨ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਤਬ ਹੀ ਮਨ ਰੰਚ ਤੀਯਾ ਸੋਊ
 ਮਾਨੀ ॥ ਦੂਰ ਕਰੀ ਮਨ ਕੀ ਗਨਤੀ ਜਬ ਹੀ ਹਰਿ ਕੀ ਤਿਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਛਾਨੀ ॥
 ਤੋ ਇਮ ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਜੋਊ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮਹਿ ਤੀਯਨ ਰਾਨੀ ॥ ਤਯਾਗ ਦਈ
 ਦੁਚਿਤੀ ਮਨ ਕੀ ਹਰਿ ਸੋ ਰਸ ਬਾਤਨ ਸੋ ਨਿਜ ਕਾਨੀ ॥ ੭੪੫ ॥ ਮੋਹਿ ਕਹੋ
 ਚਲੀਯੋ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਰਸ ਸਾਬ ਛਰੋਗੇ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਹਮ ਕੋ ਸੰਗ
 ਲੈ ਸਖੀ ਜਾਨਤ ਗੁਰਾਨਿ ਸੰਗ ਅਰੋਗੇ ॥ ਹੋ ਨਹੀ ਹਾਰਿਹੋਂ ਪੈ ਤੁਮ ਤੇ ਤੁਮ ਹੀ
 ਹਮ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਪਰੋਗੇ ॥ ਏਕ ਨ ਜਾਨਤ ਕੁੰਜ ਗਲੀ ਨ ਲਵਾਇ ਕਹਿਯੋ
 ਕਛੁ ਕਾਜ ਕਰੋਗੇ ॥ ੭੪੬ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਜੋ
 ਹਰਿ ਕੇ ਰਸ ਭੀਤਰ ਭੀਨੀ ॥ ਰੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕਹਿਯੋ ਹਸਕੈ ਛਬਿ ਦਾਂਤਨ ਕੀ
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਚੀਨੀ ॥ ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਮਨ ਮੈ ਜੂ ਭਈ ਕਵਿ
 ਕੇ ਸੋਊ ਕੀਨੀ ॥ ਜਿਉਂ ਘਨ ਬੀਚ ਲਸੈ ਚਪਲਾ ਤਿਹ ਕੋ ਠਗਰੇ ਠਗਨੀ
 ਠਗ ਲੀਨੀ ॥ ੭੪੭ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਜੋ ਹਰਿ ਕੇ
 ਰਸ ਭੀਤਰ ਭੀਨੀ ॥ ਬੀਚ ਹੁਲਾਸ ਬਢਯੋ ਮਨ ਕੇ ਜਬ ਕਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭੈ
 ਮਨ ਲੀਨੀ ॥ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲਹਿਗੇ ਹਰਿ ਕੇ ਤਿਨ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਸੋਊ
 ਕੀਨੀ ॥ ਯੋਂ ਹਸਿ ਬਾਤ ਨਿਸੰਗ ਕਹਯੋ ਮਨ ਕੀ ਦੁਚਿਤਈ ਸਭ ਹੀ ਤਜਿ

ਦੀਨੀ ॥ ੭੪੮ ॥

ਦੇਉ ਜੇਉ ਹਸਿ ਬਾਤਨ ਸੰਗ ਢਰੇ ਤੁ ਹੁਲਾਸ ਬਿਲਾਸ ਬਢੈ ਸਗਰੇ ॥
 ਹਸਿ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ਲਈ ਲਲਨਾ ਗਹਿ ਗਾੜੇ ਅਨੰਗ ਤੇ ਅੰਕ ਭਰੇ ॥
 ਤਰਕੀ^੧ ਹੈ ਤਨੀ ਦਰਕੀ^੨ ਅੰਗੀਆ ਗਰ ਮਾਲ ਤੇ ਟੁਟਕੈ ਲਾਲ ਪਰੇ ॥
 ਪੀਯਕੇ ਮਿਲਏਤੀਯ ਕੇ ਹੀਯ ਤੇ ਅੰਗਾਰਾ^੩ ਬਿਰਹਾਗਿਨ ਕੇ ਨਿਕਰੇ ॥ ੭੪੯ ॥
 ਹਰਿ ਰਾਧਕਾ ਸੰਗ ਚਲੇ ਬਨ ਲੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਪਾਯੋ ॥
 ਕੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਕੇਲ ਕਰੇ ਮਨ ਕੋ ਸਭ ਸੋਕ ਹੁਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕਥਾ
 ਕੋ ਕਿਧੈ ਜਗ ਮੈ ਮਨ ਮੈ ਸੁਕ ਆਦਿਕ ਗਾਇ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜੇਉ ਸੁਨੈ ਸੋਉ ਰੀਝ
 ਰਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਧਰ ਮੈ ਜਸ ਛਾਯੋ ॥ ੭੫੦ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਬਾਚ ਰਾਧੇ ਸੋ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਜੂ ਇਮ ਰਾਧਕਾ ਸੰਗ ਕਹੀ ਜਮਨਾ ਮੈ ਤਰੈ ਤੁਮ ਕੋ ਗਹਿਹੈ ॥
 ਜਲ ਮੈ ਹਮ ਕੇਲ ਕਰੈਗੇ ਸੁਨੋ ਰਸ ਬਾਤ ਸਭੈ ਸੁ ਤਹਾਂ ਕਹਿਹੈ ॥ ਜਿਹ ਓਰ
 ਨਿਹਾਰ ਬਧੂ ਬਿਜ ਕੀ ਲਲਚਾਇ ਮਨੈ ਪਿਖਿਬੋ ਚਹਿਹੈ ॥ ਪਹੁਚੈਗੀ ਨਹੀ
 ਤਿਹ ਗੁਰਨਿ ਏ ਹਮ ਹੂੰ ਤੁਮ ਰੀਝ ਤਹਾ ਰਹਿਹੈ ॥ ੭੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਖ
 ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਜਲ ਪੈਠਨ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨ ਪਾਈ ॥ ਧਾਇਕੈ
 ਜਾਇ ਪਰੀ ਸਰ ਮੈ ਕਰਿਕੈ ਅਤ ਹੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਬਡਾਈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਪਾਛੇ ਤੇ
 ਸਯਾਮ ਪਰੇ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਉਪਮਾ ਇਹ ਆਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸਯਾਮ ਜੂ ਬਾਜ
 ਪਰਯੋ ਪਿਖਿਕੈ ਬਿਜ ਨਾਰ ਕੋ ਜਿਉ ਮੁਰਗਾਈ ॥ ੭੫੨ ॥ ਬਿਜ ਨਾਥ ਤਬੈ
 ਧਸਿਕੈ ਜਲਿ ਮੈ ਬਿਜ ਨਾਰ ਸੋਉ ਤਬ ਜਾਇ ਗਹੀ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਤਨ ਭੇਟ
 ਹੁਲਾਸ ਬਢਯੋ ਗਿਨਤੀ ਮਨ ਕੀ ਜਲ ਭਾਂਤ ਬਹੀ ॥ ਜੇਉ ਆਨੰਦ ਬੰਚ ਬਢਯੋ
 ਮਨ ਕੇ ਕਬਿ ਤੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਥ ਭਾਖ ਕਹੀ ॥ ਪਿਖਯੋ ਜਿਨਹੂੰ ਸੋਉ ਰੀਝ ਰਹਯੋ
 ਪਿਖਿਕੈ ਜਮੁਨਾ ਜਿਹ ਰੀਝ ਰਹੀ ॥ ੭੫੩ ॥ ਜਲ ਤੇ ਕਢਿਕੈ ਫਿਰ ਗੁਰਨ ਸੋ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਫਿਰ ਰਾਸ ਮਚਾਯੋ ॥ ਗਾਵਤ ਭੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਅਤ ਹੀ
 ਮਨ ਭੀਤਰ ਆਨੰਦ ਪਾਯੋ ॥ ਬਿਜਨਾਰਿਨ ਸੋ ਮਿਲਕੈ ਬਿਜਨਾਥ ਜੂ ਸਾਰੰਗ
 ਮੈ ਇਕ ਤਾਨ ਬਸਾਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਕੈ ਮਿਗ ਆਵਤ ਧਾਵਤ ਗੁਰਨੀਯਾ ਸੁਨਕੈ
 ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੭੫੪ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਸੱਤ੍ਰਹ ਸੈ ਪੈਤਾਲ ਮੈ ਕੀਨੀ ਕਥਾ ਸੁ ਧਾਰ ॥
 ਚੁਕ ਹੋਇ ਜਹ ਤਹ ਸੁ ਕਬਿ ਲੀਜਹੁ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੫੫ ॥ ਬਿਨਤ ਕਰੋ
 ਦੇਉ ਜੋਰਿ ਕਰ ਸੁਨੋ ਜਗਤ ਕੇ ਗਾਇ ॥ ਸੋ ਮਸਤਕ ਤੂੰ ਪਗ ਸਦਾ ਰਹੈ
 ਦਾਸ* ਕੇ ਭਾਇ ॥ ੭੫੬ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ

੧. ਟੁਟ ਗਈ । ੨. ਪਾਟ ਗਈ । ੩. ਚੰਗਿਆੜੇ ।

੪. ਜੇ ਇਹ ਕਾਵਯ ਦੇ ਰਸ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਵੇਖਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਭਾ ਪ੍ਰਕਾਸ, ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਾਹਿਤ ਸਿੰਧੂ, ਰਸਕ ਪ੍ਰਯਾ, ਸਭਾ ਮੰਡਨ, ਜਗਤ ਬਿਨੋਦ, ਲਲਤ ਲਲਾਮ, ਰਸਕੁਸਮਾਕਰ, ਰਸ ਮੋਰ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰ ਦੇਖੋ ।

*ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਨੌਕਰ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਤੁਛ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਦਾਸ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਦਾਸ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਹੈ, ਸੋ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਪੜ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰ ਹੈ ।

ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਰਾਸ ਮੰਡਲ ਬਰਨਨੰ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤ
ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥

ਸੁਦਰਸਨ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਭੁਜੰਗ ਜੋਨ ਤੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਕਥਨੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਿਨ ਪੂਜਾ ਕੇ ਆਇ ਲਗਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਜੇਉ ਗ੍ਰਾਰਨੰਯਾ
ਹਿਤ ਕੇ ਅਤਿ ਸੇਵੀ ॥ ਜਾ ਰਿਪ ਸੰਭ ਨਿਸੰਭ ਮਰਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਗ
ਮਾਤ ਅਭੇਵੀ ॥ ਨਾਸ ਭਏ ਜਗ ਮੈ ਜਨ ਸੋ ਜਿਨਹੂ ਮਨ ਮੈ ਕੁਪਕੈ ਨਹਿ
ਸੇਵੀ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਹੇਤ ਚਲੇ ਤਜਿਕੈ ਪੁਰ ਗ੍ਰਾਰਨ ਗੋਪ ਸੁ ਪੂਜਨ ਦੇਵੀ ॥
੧੫੭ ॥ ਆਠ ਭੁਜਾ ਜਿਹ ਕੀ ਜਗ ਮਾਲਮ ਸੰਭ ਸੰਘਾਰਨ ਨਾਮ ਜਿਸੀ ਕੇ ॥
ਸਾਧਨ ਦੋਖਨ ਕੀ ਹਰਤਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਨ ਮਾਨਤ ਤਾਸ ਕਿਸੀ ਕੇ ॥ ਸਾਤ
ਅਕਾਸ ਪਤਾਲਨ ਸਾਤਨ ਫੈਲ ਰਹਯੋ ਜਸ ਨਾਮ ਇਸੀ ਕੇ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਪੂਜਨ
ਦਯੋਸ ਲਗਯੋ ਸਭ ਗੋਪ ਚਲੇ ਹਿਤ ਮਾਨ ਤਿਸੀ ਕੇ ॥ ੧੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਮਹਾ ਰੁਦੁ ਅਰੁ ਚੰਡ ਕੇ ਚਲੇ ਪੂਜਬੇ ਕਾਜ ॥ ਜਸੁਧਾ ਤ੍ਰੀਯਾ ਬਲਭਦੁ ਐ ਸੰਗ
ਲੀਏ ਬਿਜ ਰਾਜ ॥ ੧੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੂਜਨ ਕਾਜ ਚਲੇ ਤਜਕੈ ਪੁਰ ਗੋਪ
ਸਭੈ ਮਨ ਮੈ ਹਰਖੇ ॥ ਗਹਿ ਅਛਤ ਧੂਪ ਪਚਾਂਢਿਤ ਦੀਪਕ ਸਾਮੁਹੇ ਦੰਡਸਿ ਵੈਸ
ਰਖੇ ॥ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਪਾਪਤਿ ਭੇ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਬੇ ਜੁ ਜਿਤੇ ਸਭ ਹੀ ਘਰਖੇ ॥
ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਅਹੀਰਨ ਕੇ ਜੁ ਹੁਤੇ ਸੁਭ ਭਾਗ ਘਰੀ ਇਹ ਮੈ ਪਰਖੇ ॥ ੧੬੦ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਭੁਜੰਗਨ ਕਾਨੁ ਬਬਾਕਹੁ ਲੀਲ ਲਯੋ ਤਨ ਨੈਕ ਨ ਛੋਰੈ ॥
ਸਯਾਹ ਮਨੋ ਅਬਨੁਸਹਿ ਕੇ ਤਰ ਕੋਪ ਡਸਯੋ ਅਤ ਹੀ ਕਰ ਜੋਰੈ ॥ ਜਿਉ ਪੁਰ
ਕੇ ਜਨ ਲਾਤਨ ਮਾਰਤ ਜੋਰ ਕਰੈ ਅਤ ਹੀ ਬਖ ਝੋਰੈ ॥ ਗਾਰਿ ਪਰੇ ਸਭ ਨੋ
ਮਿਲਿਕੈ ਤਬ ਕੂਕ ਕਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਓਰੈ ॥ ੧੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਪ ਪੁਕਾਰਤ ਹੈ
ਮਿਲਿਕੈ ਸਭ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਭੱਯੇ ॥ ਦੋਖਨ ਕੇ ਹਰਤਾ ਕਰਤਾ ਸੁਖ
ਆਵਹੁ ਟੇਰਤ ਦੈਤ ਮਰੱਯੇ ॥ ਮੋਹਿ ਗਸਯੋ ਅਹਿ ਸਯਾਮ ਬਡੇ ਹਮ ਰੋਵਹ ਯਾ
ਬਧ ਕਾਰਜ ਕੱਯੇ ॥ ਰੋਗ ਭਏ ਜਿਮ ਬੈਦ ਬੁਲਈਅਤ ਭੀਰ ਪਰੇ ਜਿਮ ਬੀਰ
ਬੁਲੱਯੇ ॥ ੧੬੨ ॥ ਸੁਨ ਸੁੰਨ ਮੈ ਹਰਿ ਬਾਤ ਪਿਤਾ ਉਹਿ ਸਾਪਹਿ ਕੇ ਤਨ
ਛੇਦ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ਸਾਪ ਕੀ ਦੇਹ ਤਜੀ ਉਨਹੂੰ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਧਰਯੋ
ਹੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾਂ ਕਬਿ ਨੈ ਬਿਧਿ ਯਾ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰਯੋ ਹੈ ॥
ਮਾਨਹੁ ਪੁੰਨਿ ਪ੍ਰਤਾਪਨ ਤੇ ਸਸਿ ਛੀਨ ਲਯੋ ਰਿਪੁ ਦੂਰ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ੧੬੩ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਮਨ ਹੋਇ ਗਯੋ ਸੁ ਵਹੈ ਫੁਨ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਹੈ ਪੁਨ ਜਾਕੋ ॥
ਕਾਨੁ ਕਹੀ ਬਤੀਯਾਂ ਹਸਿਕੈ ਤਿਹ ਸੋ ਕਹੁ ਰੇ ਤੈ ਠੋਰ ਕਹਾ ਕੇ ॥ ਨੈਨ ਨਿਵਾਇ
ਮਨੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ਸੁ ਜੋਰ ਪੁਨਾਮ ਕਰਯੋ ਕਰ ਤਾਕੋ ॥ ਲੋਗਨ ਕੇ ਬਰਤਾ ਹਰਤਾ
ਦੁਖ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਪਤਿ ਜੋ ਚਹੁ ਘਾਕੋ ॥ ੧੬੪ ॥ ਦਿਜ ਬਾਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਅਤੁ ਰਖੀਸਰ ਕੇ ਸੁਤ ਕੇ ਅਤਿ ਹਾਸਿ ਕਰਯੋ ਤਿਨ ਸਾਪ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾਹਿ
ਕਹਯੋ ਤੂ ਅਸਾਪ ਸੁ ਹੋ ਬਚਨਾ ਉਨ ਯਾ ਬਿਧਿ ਮੋਹਿ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
ਸਾਪ ਲਗੇ ਹਮਰੇ ਤਨ ਬਾਮਨ ਤੇ ਅਹਿ ਸਯਾਮ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਨੁ ਤੁਮੈ ਤਨ
ਛੁਵਤ ਹੀ ਤਨ ਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਪਰਾਇ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੧੬੫ ॥ ਪੂਜਤ ਤੇ ਜਗ ਮਾਤ

ਸਭੈ ਜਨ ਪੂਜ ਸਭੈ ਤਿਹ ਭੈਰਨ ਆਏ ॥ ਕਾਨੁ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਕੇ ਉਰ ਧਾਰ ਸਭੇ
ਮਿਲਿਕੈ ਉਪਮਾ ਜਸ ਗਾਏ ॥ ਸੋਰਠਿ ਸਾਰੰਗ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਭੀਤਰ
ਤਾਨ ਬਸਾਏ ॥ ਰੀਝ ਰਹੇ ਬਿਜ ਕੇ ਸੁ ਸਭੈ ਜਨ ਰੀਝ ਰਹੇ ਜਿਨਹੂੰ ਸੁਨ ਪਾਏ ॥
੭੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਜ ਚੰਡ ਕੋ ਭਟ ਬਡੇ ਘਰ ਆਏ ਮਿਲਿ ਦੋਇ ॥ ਅੰਨ
ਖਾਇਕੈ ਮਾਤ ਤੇ ਰਹੇ ਸਦਨ ਮੈ ਸੋਇ ॥ ੭੬੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਦਿਜ ਉਧਾਰ ਚੰਡ
ਪੂਜ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਬਿਖਭਾਸੁਰ ਦੈਤ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਭੋਜਨ ਕੇ ਜਸੁਧਾ ਪਹਿ ਤੇ ਭਟ ਰਾਤ ਪਰੇ ਸੋਊ ਸੋਇ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ
ਭਏ ਬਨ ਬੀਚ ਗਏ ਉਠਕੈ ਜਹ ਡੋਲਤ ਸਿੰਘ ਸਹੇ ਹੈ ॥ ਬਿਖਭਾਸੁਰ ਬੋ
ਤਿਹ ਠੋਰ ਖਰੋ ਜਿਹ ਕੇ ਦੋਊ ਸੀੰਗ ਅਕਾਸ ਖਰੇ ਹੈ ॥ ਦੇਖਕੈ ਸੋ ਕੁਪਕੇ ਹਰਿ
ਜੂ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥਨ ਸੋ ਕਰ ਜੋਰ ਗਹੇ ਹੈ ॥ ੭੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀੰਗਨ ਤੇ ਗਹਿ
ਡਾਰ ਦਯੋ ਸੁ ਅਠਾਰਹ ਪੈਗ ਪੈ ਜਾਇ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰਿ ਉਠਯੋ ਕਰ ਕੋਪ ਮਨੈ
ਹਰਿ ਕੇ ਫਿਰ ਸਾਮੁਹਿ ਜੁੱਧੁ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰਿ ਬਗਾਇ ਦੀਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਕਹੀ
ਜਾਇ ਗਿਰਯੋ ਸੁ ਨਹੀ ਉਬਰਯੋ ਹੈ ॥ ਮੋਛ ਭਈ ਤਿਹ ਕੀ ਹਰਿ ਕੇ ਕਰ ਛੁਵਤ
ਹੀ ਸੁ ਲਰਯੋ ਨ ਮਰਯੋ ਹੈ ॥ ੭੬੯ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਬਿਖਭਾਸੁਰ ਦੈਤ ਬਧ ਯਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥

ਅਥ ਕੇਸੀ ਦੈਤ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਜੁੱਧੁ ਬਡੋ ਕਰਕੈ ਤਿਹ ਕੇ ਸੰਗ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਬਡੋ ਅਰਿ ਮਾਰਯੋ ॥
ਨਾਰਦ ਤੋ ਮਥਰਾ ਮੈ ਗਯੋ ਬਚਨਾ ਸੰਗ ਕੰਸ ਕੇ ਐਸੇ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤੂ ਭਗਨੀ
ਪਤ ਨੰਦ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਤੂੰ ਰਿਪਵਾ ਘਰ ਭੀਤਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ਦੈਤ ਅਘਾਸੁਰ ਐ
ਬਕਬੀਰ ਮਰਯੋ ਤਿਨਹੂੰ ਜਬ ਪੈਰਖ ਹਾਰਯੋ ॥ ੭੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਸ ਬਾਚ
ਪ੍ਰਤਿ ਉੱਤਰ ॥ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਮਨ ਮੈ ਮਥੁਰਾਪਤਿ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਇਹ ਕੋ ਅਬ
ਮਰੀਯੋ ॥ ਇਹ ਕੀ ਸਮ ਕਾਰਜ ਐਰ ਕਛੁ ਨਹਿ ਤਾ ਬਧ ਆਪਨ ਉਬਰੀਯੋ ॥
ਤਬ ਨਾਰਦ ਬੋਲ ਉਠਯੋ ਹਸਿਕੈ ਸੁਨੀਯੋ ਨਿਪ ਕਾਰਜ ਯਾ ਕਰੀਯੋ ॥ ਛਲ ਸੋ
ਬਲ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਪਨੇ ਅਰਿ ਕੋ ਸਿਰਵਾ ਹਰੀਯੋ ॥ ੭੭੧ ॥
ਕੰਸ ਬਾਚ ਨਾਰਦ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਕੰਸ ਪੁਨਾਮ ਕਹੀ ਕਰਿਕੈ ਸੁਨੀਯੋ
ਰਿਖ ਜੂ ਤੁਮ ਸੱਤਿ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਵਾਕੀ ਬਿਥਾ ਰਜਨੀ ਦਿਨਮੈ ਹਮਰੈ ਮਨ ਮੈ ਬਸਿਕੈ
ਸੁ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਯੋ ਅਘ ਦੈਤ ਬਲੀ ਬਕ ਪੂਤਨਾ ਜਾ ਬਨ ਜਾਇ ਗਹੀ ਹੈ
॥ ਤਾ ਮਰੀਯੋ ਛਲ ਕੈ ਕਿਯੋ ਸੰਗ ਕਿ ਕੈ ਬਲ ਕੇ ਇਹ ਬਾਤ ਸਹੀ ਹੈ ॥ ੭੭੨ ॥
ਕੰਸ ਬਾਚ ਕੇਸੀ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੁਨ ਤੋ ਮਿਲਿਕੈ ਨਿਪ ਸੋ ਗਿਹ ਗਯੋ ਤਬ
ਕੰਸ ਬਲੀ ਇਕ ਦੈਤ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮਾਰਹੁ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਪੈ ਕਹਿਕੈ
ਇਹ ਭਾਂਤ ਪਠਾਯੋ ॥ ਪਾਛੈ ਤੇ ਪੈ ਭਗਨੀ ਭਗਨੀਪਤਿ ਡਾਰ ਜੰਜੀਰਨ ਧਾਮ
ਰਖਾਯੋ ॥ ਸੰਗ ਚੰਡੂਰ ਕਹਯੋ ਇਹ ਭੇਦ ਤਬੋ ਕੁਬਿਲਯਾਗਿਰ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ॥

੭੭੩ ॥ ਕੰਸ ਬਾਚ ਅਕੂਰ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਖ ਕਹੀ ਸੰਗ ਭਿਤਨ ਸੋ ਇਕ
 ਖੇਲਨ ਕੋ ਰੰਗ ਭੂਮ ਬੈਠਯੈ ॥ ਸੰਗ ਚੰਡੂਰ ਕਹਯੋ ਮੁਸਟੇ ਦਰਵਾਜੇ ਬਿਖੈ ਗਜ
 ਕੋ ਬਿਰਕਯੈ ॥ ਬੋਲਿ ਅਕੂਰ ਕਹੀ ਹਮਰੇ ਰਬ ਲੈ ਕਰਿ ਨੰਦਪੁਰੀ ਮਹਿ ਜਯੈ ॥
 ਜੰਗਿ ਅਬੈ ਹਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਹੈ ਇਹ ਬਾਤਨ ਕੋ ਕਰਕੈ ਹਰਿ ਲਿਅਯੈ ॥ ੭੭੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਕਹਯੋ ਅਕੂਰਹਿ ਕੋ ਬਿਜ ਕੇ ਪੁਰ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪਹਿ ਸਿਉਤਾ ॥
 ਜੰਗਿ ਅਬੈ ਹਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਹੈ ਰਿਝਵਾਇਕ ਲਯਾਵਹੁ ਵਾਕਹਿ ਇਉਤਾ ॥ ਤਾ
 ਛਬਿ ਕੋ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾਂ ਉਪਜਯੋ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਬਿਉਤਾ ॥ ਜਿਉ
 ਬਨ ਬੀਚ ਹਰੇ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸੁ ਪਠਯੋ ਮ੍ਰਿਗਵਾ ਕਹਿਕੇ ਹਰਿ ਨਿਉਤਾ ॥ ੭੭੫ ॥
 ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਪੁ ਭੇਜਯੋ ਅਕੂਰ ਕਹੁ ਹਰਿ ਮਾਰਨ ਕੇ ਘਾਤ ॥
 ਅਬ ਬਧ ਕੇਸੀ ਕੀ ਕਥਾ ਭਯੋ ਕਹੋ ਸੋਈ ਬੀਤ ॥ ੭੭੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ
 ਚਲਯੋ ਤਹ ਕੋ ਉਠ ਸੋ ਰਿਪ ਹੁੰ ਹਯ ਦੋਰਘ ਪੈ ਤਹ ਆਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਜਾਹਿ
 ਦਿਨੇਸ ਡਰਯੋ ਮਘਵਾ ਜਿਹ ਪੇਖਤ ਹੀ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥ ਗ੍ਰਾਹ ਡਰੇ ਤਿਹ ਪੇਖਤ ਹੀ
 ਹਰਿ ਪਾਇਨ ਉਪਰ ਸੋਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਧੀਰ ਭਯੋ ਜਦੁਗਾਇ ਤਬੈ ਤਿਹ ਸੋ
 ਕੁਪਕੈ ਰਨ ਦੁੰਦ ਮਚਾਯੋ ॥ ੭੭੭ ॥ ਕੋਪ ਭਯੋ ਰਿਪ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤਬ ਪਾਉ ਕੀ
 ਕਾਨੁ ਕੋ ਚੋਟ ਚਲਾਈ ॥ ਦੀਨਨ ਲਾਗਨ ਸਯਾਮ ਤਨੈ ਸੁ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੋ
 ਜਦੁਗਾਇ ਬਚਾਈ ॥ ਫੇਰ ਗਹਯੋ ਸੋਉ ਪਾਇਨ ਤੇ ਕਰ ਮੋਨ ਰਹਯੋ ਸੁ ਦਯੋ
 ਹੈ ਬਗਾਈ ॥ ਜਿਉ ਲਰਕਾ ਬਟ ਫੈਕਤ ਹੈ ਤਿਮ ਚਾਰ ਸੈ ਪੈਗ ਪਰਯੋ ਸੋਉ
 ਜਾਈ ॥ ੭੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੇਰ ਸੰਭਾਰ ਤਬੈ ਬਲਵਾ ਰਿਪ ਤੁੰਡ ਪਸਾਰਿ ਹਰਿ
 ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਲੋਚਨ ਕਾਢ ਬਡੇ ਡਰਵਾਨ ਕਿਧੋ ਜਿਨ ਤੇ ਨਭ ਲੋਕ ਡਰਾਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਦਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਕਰਿ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਜਸੁ ਭਾਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ
 ਹੁੰ ਕਰ ਕਾਲ ਮਨੋ ਤਨ ਕੇਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਾਸਨ ਆਯੋ ॥ ੭੭੯ ॥ ਤਿਨ
 ਬਾਹ ਕਟੀ ਹਰਿ ਦਾਂਤਨ ਸੋ ਤਿਹ ਕੇ ਸਭ ਦਾਂਤ ਤਬੈ ਝਰਗੇ ॥ ਜੋਉ ਆਇ
 ਮਨੋਰਥ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਮ ਓਰਨ ਕੀ ਸੋਉ ਹੋ ਗਰਗੇ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸੋਉ ਜੂਝ ਪਰੇ
 ਛਿਤ ਪੈ ਨ ਸੋਉ ਫਿਰਕੈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਗੇ ॥ ਅਬ ਕਾਨੁਰ ਕੇ ਕਰਿ ਲਾਗਤ ਹੀ
 ਮਰਿ ਗਯੋ ਵਹ ਪਾਪ ਸਭੈ ਹਰਗੇ ॥ ੭੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਵਨ ਜਾ ਬਿਧਿ ਰਾਮ
 ਮਰਯੋ ਬਿਧਿ ਜੋ ਕਰਕੈ ਨਰਕਾਸੁਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਜਿਉ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਰੱਛਨ ਕੋ
 ਹਰਨਾਕਸ ਮਾਰਿ ਡਰਯੋ ਨ ਉਬਾਰਯੋ ॥ ਜਿਉ ਮਧੁ ਕੈਟ ਮਰੈ ਕਰ ਚਕੁ ਲੈ
 ਪਾਵਕ ਲੀਲਾ ਲਈ ਡਰ ਟਾਰਯੋ ॥ ਤਿਉ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਰਾਖਨ ਕੋ ਕਰਿਕੈ
 ਅਪਨੇ ਬਲ ਦੈਤ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ੭੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਿ ਬਡੇ ਰਿਪ ਕੇ ਹਰਿ ਰੂ
 ਸੰਗ ਗਉਅਨ ਲੈ ਸਗਏ ਬਨ ਮੈ ॥ ਮਨ ਸੋਕ ਸਭੈ ਹਰਕੈ ਸਬ ਹੀ ਅਤਿਕੈ
 ਫੁਨ ਆਨੰਦ ਪੈਤਨ ਮੈ ॥ ਫੁਨ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕੇ ਇਉ ਮਨ ਮੈ ॥ ਜਿਮ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾਨ ਬਧਯੋ ਛਲ ਸੋ ਮ੍ਰਿਗਵਾ
 ਕੇ ਮਨੋ ਗਨ ਮੈ ॥ ੭੮੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
 ਕੇਸੀ ਬਧਹਿ ਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥

ਅਥ ਨਾਰਦ ਜੂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪਹਿ ਆਏ ॥ ਅਭਿਲ ॥

ਤਬ ਨਾਰਦ ਚਲਿ ਗਯੋ ਨਿਕਟਿ ਭਟ ਕਿਸਨ ਕੇ ॥ ਕਰੀ ਉਦਰ ਪੂਰਨਾ
ਮਨੋ ਹਿਤ ਤਿਸਨ ਕੇ ॥ ਰਹਯੋ ਮੁਨੀ ਸਿਰ ਨਜਾਇ ਸਜਾਮ ਤਰ ਪਗਨ ਕੇ ॥
ਹੋ ਮਨ ਬਿਚਾਰ ਕਹਯੋ ਸਜਾਮ ਮਹਾਂ ਸੰਗ ਲਗਨ ਕੇ ॥ ੭੮੩ ॥ ਮੁਨ ਨਾਰਦ
ਜੂ ਬਾਚ ਕਾਨ੍ ਜੂ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਕ੍ਰੁਰ ਕੇ ਅਗ੍ਰ ਹੀ ਜਾ ਹਰਿ ਸੋ ਮੁਨ ਪਾ
ਪਰਿਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਰੀਝ ਰਹਯੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁ ਨਿਹਾਰਿਕੈ
ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕਨ੍ ਆਈ ॥ ਬੀਰ ਬਡੋ ਰਨ ਬੀਚ ਬਧੋ ਤੁਮ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਅਤ ਹੀ
ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਆਯੋ ਹੋ ਹੋ ਸੁ ਘਨੋ ਰਿਪ ਘੇਰਿ ਸਿਕਾਰ ਕੀ ਭਾਂਤ ਬਧੋ ਤਿਨ
ਜਾਈ ॥ ੭੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਹਉ ਉਪਮਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰਹੋ ਕੁਬਲਿਯਾ ਗਿਰ
ਕੋ ਤੁਮ ਜੋ ਮਰਿਹੋ ॥ ਮੁਸਟਕ ਬਲ ਸਾਥ ਚੰਡੂਰਹਿ ਸੋ ਰੰਗ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਬਧ
ਜੋ ਕਰਿਹੋ ॥ ਫਿਰਿ ਕੰਸ ਬਡੇ ਅਪਨੇ ਰਿਪੁ ਕੇ ਗਹਿ ਕੇਸ ਤੇ ਪਾਨਨ ਕੋ ਹਰਿਹੋ
॥ ਰਿਪ ਮਾਰ ਘਨੇ ਬਨ ਆਸੁਰ ਕੋ ਕਰ ਕਾਟ ਸਭੈ ਧਰ ਪੈ ਡਰਿ ਹੋ ॥ ੭੮੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਕਹਿ ਨਾਰਦ ਕਿਸਨ ਸੋ ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਅਬ ਦਿਨ
ਕੰਸਹਿ ਕੇ ਕਹਯੋ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕੇ ਫੁਨ ਨਿਜਕਾਹਿ ॥ ੭੮੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਮੁਨ ਨਾਰਦ ਜੂ
ਕਿਸਨ ਜੂ ਕੋ ਸਭ ਭੇਦ ਦੇ ਫਿਰ ਬਿਦਿਆ ਭਏ ਯਜਾਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ॥

ਅਥ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁਰ ਦੇਤ ਜੁਧੁ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਖੇਲਤ ਗੁਰਨਿ ਸੋ ਕਿਸਨ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋਇ ॥ ਹੋ ਮੇਢਾ ਤਸਕਰ
ਕੋਉ ਕੋਉ ਪਹਰੁਆ ਹੋਇ ॥ ੭੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੇਸਵ ਜੂ ਸੰਗ ਗੁਰਨਿ ਕੋ
ਬਿਜ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਸੁਭ ਖੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਗੁਰਨਿ ਦੇਖ ਤਬੈ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁਰ ਹੋ ਚੁਰਵਾ
ਤਿਨ ਭੱਛਨ ਆਯੋ ॥ ਗੁਰ ਹਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਤਿਹ ਕੋ ਫਿਰਕੈ ਹਰਿ ਜੂ ਲਖਿ
ਪਾਯੋ ॥ ਧਾਇਕੈ ਤਾਹੀ ਕੀ ਗੀਵ ਗਹੀ ਬਲ ਸੋ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥
੭੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰਕੈ ਕਰ ਸਾਧਨ ਕੇ ਕਾਮ ॥ ਹਲੀ ਸੰਗ
ਸਭ ਗੁਰ ਲੈ ਆਏ ਨਿਸ ਕੋ ਧਾਮ ॥ ੭੮੯ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ
ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁਰ ਦੇਤ ਬਧਹ ਯਜਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਹਰਿ ਕੋ ਅਕ੍ਰੁਰ ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਲੈਜੈਬੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਰਿਪੁ ਕੋ ਹਰਿ ਮਾਰ ਗੈਏ ਜਬ ਹੀ ਅਕ੍ਰੁਰ ਕਿਧੋ ਚਲਿਕੈ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥
ਸਜਾਮ ਕੋ ਦੇਖਿ ਪੁਨਾਮ ਕਰਯੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਕੰਸ
ਕਹੀ ਸੋਉ ਕੈ ਬਿਨਤੀ ਜਦੁਰਾ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਸਾਥ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਅੰਕਸਿ ਸੋ ਗਜ
ਜਿਉ ਫਿਰੀਯੈ ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਮ ਬਾਤਨ ਤੇ ਹਿਰ ਲਜਾਯੋ ॥ ੭੯੦ ॥ ਸੁਨਿਕੈ
ਬਤੀਯਾ ਤਿਹ ਕੀ ਹਰਿ ਜੂ ਪਿਤ ਧਾਮ ਗਏ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਮੋਹਿ ਅਬੈ
ਅਕ੍ਰੁਰ ਕੇ ਹਾਥ ਬੁਲਾਇ ਪਠਯੋ ਮਥੁਰਾ ਹੂ ਕੇ ਰਾਈ ॥ ਪੇਖਤ ਹੀ ਤਿਹ ਮੂਰਤ
ਨੇਦੈ ਕਹੀ ਤੁਮਰੇ ਤਨ ਹੋ ਕੁਸਰਾਈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੀ ਹੈ ਕੁਸਰਾਤ ਕਹਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤ

ਬੁਲਯੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਭਾਈ ॥ ੭੯੧ ॥ ਅਬ ਮਥੁਰਾ ਮੋ ਹਰਿ ਕੋ ਆਗਮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਸੰਗ ਗੁਰਨਿ ਲੈ ਬਿਜਰਾਜ ਚਲਯੋ ਮਥੁਰਾ ਕੋ
 ਤਬੈ ॥ ਬਕਰੇ ਅਤਿ ਲੈ ਪੁਨ ਛੀਰ ਘਨੋ ਧਰਕੈ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਸਯਾਮ ਅਗੈ ॥
 ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਤ ਘਨੋ ਤਨ ਕੋ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਪਾਪ ਭਗੈ ॥ ਮਨੋ ਗੁਰਨਿ
 ਕੋ ਬਨ ਸੁੰਦਰ ਮੈ ਸਮ ਕੇਹਰਿ ਕੀ ਜਦੁਰਾਇ ਲਗੈ ॥ ੭੯੨ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥
 ਮਥੁਰਾ ਹਰਿ ਕੋ ਜਾਨ ਕੀ ਸੁਨੀ ਜਸੋਧਾ ਬਾਤ ॥ ਤਬੈ ਲਗੀ ਰੋਦਨਿ ਕਰਨ
 ਭੂਲ ਗਈ ਸੁਧ ਸਾਤ ॥ ੭੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਵਨ ਲਾਗ ਜਬੈ ਜਸੁਧਾ ਅਪੁਨੇ
 ਮੁਖਿ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਭਾਖੈ ॥ ਕੋ ਹੈ ਹਿਤੁ ਹਮਰੋ ਬਿਜ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹਰਿ ਕੋ
 ਬਿਜ ਮੈ ਫਿਰਿ ਰਾਖੈ ॥ ਅਸੋ ਕੋ ਢੀਠ ਕਰੈ ਜੀਯ ਮੋ ਨਿਪ ਸਾਮੁਹਿ ਜਾ ਬਤੀਯਾ
 ਇਹ ਭਾਖੈ ॥ ਸੋਕ ਭਰੀ ਮੁਰਝਾਇ ਗਿਰੀ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੋ ਬਤੀਯਾ ਨਹਿ ਭਾਖੈ ॥
 ੭੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਰਹ ਮਾਸ ਰਖਿਯੋ ਉਦਰੇ ਮਹਿ ਤੇਰਹਿ ਮਾਸ ਭਏਜੋਊ ਜੰਯਾ ॥
 ਪਾਲ ਬਡੋ ਜੁ ਕਰਯੋ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਕੋ ਸੁਨ ਮੈ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਭੰਯਾ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
 ਕਾਜ ਕਿਯੋ ਨਿਪਵਾ ਬਸੁਦੇਵ ਕੋ ਕੈ ਸੁਤ ਬੋਲ ਪਠੰਯਾ ॥ ਪੈ ਹਮਰੇ ਘਟ ਭਾਗਨ
 ਕੇ ਘਰ ਭੀਤਰ ਪੈ ਨਹੀ ਸਯਾਮ ਰਹੰਯਾ ॥ ੭੯੫ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਰਬ ਉਪਰ
 ਮਹਰਾਜਗੇ ਰਬ ਚੜਕੈ ਤਜਿ ਗ੍ਰਹ ॥ ਗੋਪਿਨਿ ਕਥਾ ਬਿਲਾਪ ਕੀ ਭਈ ਸੰਤ
 ਸੁਨ ਲੇਹ ॥ ੭੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਚਲਿਬੇ ਕੀ ਸੁਨੀ ਬਤੀਯਾ ਤਬ
 ਗੁਰਨਿ ਨੈਨ ਤੇ ਨੀਰ ਢਰਯੋ ॥ ਗਿਨਤੀ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਬੀਚ ਭਈ ਮਨ ਕੋ
 ਸਭ ਆਨੰਦ ਦੂਰ ਕਰਯੋ ॥ ਜਿਤਨੋ ਤਿਨ ਮੈ ਰਸ ਜੋਬਨ ਥੋ ਦੁਖ ਕੀ ਸੋਈ
 ਈਧਨ ਮਾਹਿ ਜਰਯੋ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਨਹੀ ਬੋਲਿਯੋ ਜਾਤ ਕਛੁ ਮਨ ਕਾਨੁ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ
 ਕੇ ਸੰਗ ਜਰਯੋ ॥ ੭੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾ ਸੰਗ ਗਾਵਤ ਬੀ ਮਿਲਿ ਗੀਤ ਕਰੈ
 ਮਿਲਿਕੈ ਜਿਹ ਸੰਗ ਅਖਾਰੇ ॥ ਜਾ ਹਿਤ ਲੋਗਨ ਹਾਸ ਸਹਯੋ ਤਿਹ ਸੰਗ ਫਿਰੈ
 ਨਹਿ ਸੋਕ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਜਾ ਹਮਰੇ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਕੈ ਲਰਿ ਆਪ ਬਲੀ ਤਿਨ
 ਦੈਤ ਪਛਾਰੇ ॥ ਸੋ ਤਜਿਕੈ ਬਿਜ ਮੰਡਲ ਕੋ ਸਜਨੀ ਮਥੁਰਾ ਹੂ ਕੀ ਓਰ ਪਧਾਰੈ ॥
 ੭੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁਨੋ ਸਜਨੀ ਹਮਰੋ ਜਮੁਨਾ ਤਟ ਨੇਹੁ ਭਯੋ
 ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਬੀਚ ਰਹਯੋ ਗਡਕੈ ਤਿਹ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟਨ ਨੈਕੁ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾ
 ਚਲਬੇ ਕੀ ਸੁਨੀ ਬਤੀਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੋਕ ਛਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸੁਨੀਯੋ
 ਸਜਨੀ ਹਮ ਕੋ ਤਜਿਕੈ ਬਿਜ ਕੋ ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੭੯੯ ॥ ਅਤਿ ਹੀ
 ਹਿਤ ਸਿਉ ਸੰਗ ਖੇਲਤ ਜਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮਨ ॥ ਰਾਸ
 ਕੇ ਭੀਤਰ ਯੋਂ ਲਸਕੈ ਰੁਤ ਸਾਵਨ ਕੀ ਚਮਕੈ ਜਿਮ ਦਾਮਨ ॥ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਤਨ
 ਕੰਚਨ ਸੋ ਦਿਗ ਕੰਜ ਪ੍ਰਭਾ ਜੁ ਚਲੈ ਗਜ ਗਾਮਨ ॥ ਤਯਾਗ ਤਿਨੈ ਮਥੁਰਾ ਕੋ
 ਚਲਯੋ ਜਦੁਰਾਇ ਸੁਨੋ ਸਜਨੀ ਅਬ ਧਾਮਨ ॥ ੮੦੦ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਤਨ ਕੰਚਨ
 ਸੋ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰੈ ਹਰਿ ਸੋਂ ਹਿਤ ਲਾਈ ॥ ਸੋਕ ਭਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਬੀਚ
 ਅਸੋਕ ਗਯੋ ਤਿਨਹੂੰ ਤੇ ਨਸਾਈ ॥ ਭਾਖਤ ਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨੋ ਸਜਨੀ ਹਮ
 ਤਯਾਗਿ ਗਯੋ ਹੈ ਕਨ੍ਹਾਈ ॥ ਆਪ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਪੁਰ ਮੈ ਜਦੁਰਾਇ ਨ ਜਾਨਤ
 ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥ ੮੦੧ ॥ ਅੰਗ ਬਿਖੈ ਸਜਕੈ ਭਗਵੇ ਪਟ ਹਾਥਨ ਮੈ ਚਿਪੀਆ

ਹਮ ਲੈਹੈਂ ॥ ਸੀਸ ਧਰੇਗੀ ਜਟਾ ਅਪਨੇ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਭਿੱਛ ਕੇ ਮਾਂਗ ਅਘੈਹੈਂ
 ॥ ਸਯਾਮ ਚਲੈ ਜਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਹਮ ਹੂੰ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਚਲਿ ਜੈਹੈਂ ॥ ਤਯਾਗ
 ਕਹਯੋ ਹਮ ਧਾਮਨ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲਕੇ ਹਮ ਜੋਗਨ ਹੁੰਹੈਂ ॥ ੮੦੨ ॥ ਬੋਲਤ
 ਗੁਰਨਿ ਆਪਸਿ ਮੈ ਸੁਨੀਯੈ ਸਜਨੀ ਹਮ ਕਾਮ ਕਰੈਂਗੀ ॥ ਤਯਾਗ ਕਹਯੋ ਹਮ
 ਧਾਮਨ ਕੇ ਚਿਪੀਆ ਗਹਿ ਸੀਸ ਜਟਾਨ ਧਰੈਂਗੀ ॥ ਕੈ ਬਿਖ ਖਾਇ ਮਰੈਗੀ
 ਕਹਯੋ ਨਹਿ ਬੂਡ ਮਰੈਂ ਨਹੀ ਜਾਇ ਜਰੈਂਗੀ ॥ ਮਾਨ ਬਯੋਗ ਕਹੈ ਸਭ ਗੁਰਨਿ
 ਕਾਨੁ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇ ਪੈ ਨ ਟਰੈਂਗੀ ॥ ੮੦੩ ॥ ਜਿਨਹੁ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਕੇਲ ਕਰੇ
 ਬਨ ਬੀਚ ਦਏ ਹਮ ਕੇ ਸੁਖ ਭਾਰੇ ॥ ਜਾ ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਹਾਸ ਸਹਯੋ ਹਮਰੇ ਹਿਤ
 ਕੈ ਜਿਹ ਦੈਤ ਪਛਾਰੇ ॥ ਰਾਸ ਬਿਖੈ ਜਿਹ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਬਿਦਾ
 ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਸੇ ਸੁਨੀਯੈ ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਕੋ ਤਜਿਕੈ ਸੁ ਅਬੈ ਮਥੁਰਾ ਕੇ ਪਧਾਰੇ ॥
 ੮੦੪ ॥ ਮੁੰਦੁਕਕਾ ਪਹਰੈ ਹਮ ਕਾਨਨ ਅੰਗ ਬਿਖੈ ਭਗਵੇ ਪਟ ਕੈਹੈਂ ॥ ਹਾਥਨ
 ਪੈ ਚਿਪੀਆ ਧਰਿਕੈ ਅਪਨੇ ਤਨ ਬੀਚ ਬਿਭੂਤ ਲਗੈਹੈਂ ॥ ਪੈ ਕਸਿਕੈ ਸਿੰਝੀਆ
 ਕਟਿ ਮੈ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਜਗੈਹੈਂ ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ
 ਤਜਿਕੈ ਹਮ ਧਾਮਨ ਜੋਗਨ ਹੁੰਹੈਂ ॥ ੮੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੈ ਬਿਖ ਖਾਇ ਮਰੈਗੀ
 ਕਹਯੋ ਅਪਨੇ ਤਨ ਕੇ ਨਹਿ ਘਾਤਿ ਕਰੈਹੈਂ ॥ ਮਾਰ ਛੁਰੀ ਅਪਨੇ ਤਨ ਮੈ ਹਰਿ
 ਕੇ ਹਮ ਉਪਰ ਪਾਪ ਚੜ੍ਹੈਹੈਂ ॥ ਨਾਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਜਾ ਪੁਰ ਮੈ ਬਿਰਥਾ ਇਹ ਕੀ
 ਸੁ ਪੁਕਾਰ ਕਰੈਹੈਂ ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ ਬਿਜ ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਹਮ ਜਾਨ
 ਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ੮੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੇਲੀ ਡਰੈਗੀ ਗਰੈ ਅਪਨੇ ਬਟੁਆ
 ਅਪਨੇ ਕਟਿ ਸਾਥ ਕਸੈਹੈਂ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਬੀਚ ਤਿਸੂਲ ਕਿਧੇ ਫਰੁਆ
 ਤਿਹ ਸਾਮੁਹੇ ਧੂਪ ਜਗੈਹੈਂ ॥ ਘੋਟਕੈ ਤਾਹੀ ਕੇ ਧਯਾਨ ਕੀ ਭਾਂਗ ਕਹੈ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਸੁ ਵਾਹੀ ਚੜ੍ਹੈਹੈਂ ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ ਨ ਰਹੈ ਹਮ ਧਾਮਨ
 ਜੋਗਨ ਹੁੰਹੈਂ ॥ ੮੦੭ ॥ ਧੂਮ ਡਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਰ ਸਾਮੁਹੇ ਔਰ ਕਛੁ ਨਹਿ ਕਾਰਜ
 ਕੈਹੈਂ ॥ ਧਯਾਨ ਧਰੈਗੀ ਕਿਧੇ ਤਿਹ ਕੇ ਤਿਹ ਧਯਾਨ ਕੀ ਭਾਂਗਹਿ ਸੋ ਮਤਿ
 ਹੁੰਹੈਂ ॥ ਲੈ ਤਿਹ ਕੇ ਫੁਨ ਪਾਇਨ ਧੂਰ ਕਿਧੇ ਸੁ ਬਿਭੂਤ ਕੀ ਠੋਰ ਚੜ੍ਹੈਹੈਂ ॥
 ਕੈ ਹਿਤ ਗੁਰਨੀ ਐਸੋ ਕਹੈ ਤਜਿਕੈ ਗਿਹ ਕੇ ਹਮ ਜੋਗਨ ਹੁੰਹੈਂ ॥ ੮੦੮ ॥
 ਕੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਫੁਨ ਮਾਲ ਕਹੈ ਕਬਿ ਵਾਹੀ ਕੇ ਨਾਮੁ ਜਪੈਹੈਂ ॥ ਕੈ ਇਹ
 ਭਾਂਤ ਕੀ ਪੈ ਤਪਸਾ ਹਿਤ ਸੇ ਤਿਹ ਤੇ ਜਦਰਾਇ ਰਿਝੈਹੈਂ ॥ ਮਾਂਗ ਸਭੈ ਤਿਹ
 ਤੇ ਮਿਲਿਕੈ ਬਰੁ ਪਾਇਨ ਪੈ ਤਿਹ ਤੇ ਹਮ ਲਯੈਹੈਂ ॥ ਯਾਤੇ ਬਿਚਾਰ ਕਹੈ
 ਗੁਪੀਯਾ ਤਜਿਕੈ ਹਮ ਧਾਮਨ ਜੋਗਨ ਹੁੰਹੈਂ ॥ ੮੦੯ ॥ ਠਾਢੀ ਹੈ ਹੋਇ ਇਕਤੁ
 ਤਾਯਾ ਜਿਮ ਘੰਟਕ ਹੇਰ ਬਜੈ ਮਿਰਗਾਇਲ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਬਿ ਚਿੰਤ ਹਰੈ
 ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਉਪਰਿ ਹੁੰ ਅਤਿ ਮਾਇਲ ॥ ਧਯਾਨ ਲਗੈ ਦਿਗ ਮੁੰਦ ਰਹੈ
 ਉਘਰੈ ਨਿਕਟੈ ਤਿਹ ਜਾਨ ਉਤਾਇਲ ॥ ਯੋਂ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਮਨ ਮੈ ਜਿਮ
 ਮਾਂਚਤ ਆਖ ਉਘਾਰਤ ਘਾਇਲ ॥ ੮੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਤਨ ਜੋ
 ਸਮ ਥੀ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸਮ ਗੁਰਨ ਚੰਦਕ ਰਾਸੀ ॥ ਮੈਨੈ ਕੀ ਸਾਨ ਸੇ ਸਾਨ ਬਨੀ

੧. ਕਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।

ਦੇਉ ਭਉਹ ਮਨੋ ਅਖੀਯਾ ਸਮ ਗਾਸੀ॥ ਦੇਖਤ ਜਾ ਅਤਿਹੀ ਸੁਖ ਹੋ ਨਹਿਦੇਖਤ
 ਹੀ ਤਿਹ ਹੋਤ ਉਦਾਸੀ॥ ਸਯਾਮ ਬਿਨਾ ਸਸ ਪੈ ਜਲ ਕੀ ਮਨੋ ਕੰਜ ਮੁਖੀਭਈ ਸੁਕ
 ਜਰਾਸੀ॥ ੮੧੧॥ *ਨੰਦ ਆਇ ਪੁਰ ਬਿਜ ਬਿਖੇ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੀ ਬਾਤ॥ ਗੁਰਨ ਸੁਨਤ
 ਦੁਖਤ ਭਈ ਨਿਸਦਿਨ ਰੁਦਨ ਕਰਾਤ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਰਬ ਉਪਰਿ ਸਯਾਮ ਚੜਾਇ ਕੇਸੇ
 ਮੰਗਿ ਲੈ ਸਭ ਗੋਪ ਤਹਾਂ ਕੋ ਗਏ ਹੈ॥ ਗੁਰਨੀਯਾ ਸੁ ਰਹੀ ਗੁਹ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ
 ਮਨ ਬੀਚ ਸੁ ਸੋਕ ਭਏ ਹੈ॥ ਠਾਢ ਉਡੀਕਤ ਗੋਪਿ ਜਹਾ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਦੇਉ
 ਏ ਸੁ ਅਏ ਹੈ॥ ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਸਸ ਸੇ ਜਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਕੰਚਨ ਸੇ ਤਨ ਰੂਪ ਛਏ ਹੈ॥
 ੮੧੨॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਜਬ ਹੀ ਅਕੂਰ ਕੇ ਸੰਗ ਕਿਧੈ ਜਮਨਾ ਪੈ ਗਏ ਬਿਜ ਲੋਕ
 ਸਬੈ॥ ਅਕੂਰ ਹੀ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਮਨੋ ਮੈ ਅਤਿ ਪਾਪ ਕਰਯੋ ਹਮਹੂੰ ਸੁ ਅਬੈ॥ ਤਬ
 ਹੀ ਤਜਕੇ ਰਬ ਬੀਚ ਧਸਯੋ ਜਲ ਕੇ ਸੰਧਿਯਾ ਕਰਬੇ ਕੋ ਤਬੈ॥ ਇਹ ਕੋ
 ਮਰਿਹੈ ਨਿਪ ਕੰਸ ਬਲੀ ਜੁ ਭਈ ਇਹ ਕੀ ਅਤਿ ਚਿੰਤ ਜਬੈ॥ ੮੧੩॥
 ਦੋਹਰਾ॥ ਨਾਤ ਜਬੈ ਅਕੂਰ ਮਨ ਹਰਿ ਕੋ ਕਰਯੋ ਬਿਚਾਰ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਕੋ ਜਲ
 ਮੈ ਤਬੈ ਦਰਸਨ ਦਯੋ ਮੁਰਾਰ॥ ੮੧੪॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਮੁੰਡ ਹਜਾਰ ਭੁਜਾ ਸਹਸੇ
 ਦਸ ਸੇਸ ਕੇ ਆਸਨ ਪੈ ਸੁ ਬਿਰਾਜੈ॥ ਪੀਤ ਲਸੈ ਪਟ ਚਕ੍ਰ ਕਰੈ ਜਿਹ ਕੇ ਕਰ
 ਭੀਤਰ ਨੰਦ ਗਛਾਜੈ॥ ਬੀਚ ਤਬੈ ਜਮੁਨਾ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਫੁਨ ਸਾਧਹਿ ਕੇ ਹਰਬੇ
 ਡਰ ਕਾਜੈ॥ ਜਾਕੋ ਕਰਯੋ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਹੈ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਘਨ ਸਾਵਨ ਲਾਜੈ॥
 ੮੧੫॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਜਲ ਤੇ ਕਢਕੈ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਕੇ ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਚਲਯੋ ਮਨ
 ਆਨੰਦ ਪਾਈ॥ ਧਾਇ ਗਯੋ ਨਿਪ ਕੇ ਪੁਰ ਮੈ ਹਰ ਮਾਰਨ ਕੀਨ ਕਰੀ
 ਦੁਚਿਤਾਈ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕੇ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਨ ਕੇ ਮਥੁਰਾ ਕੀ ਜੁਗੀ ਸਭ ਆਨ ਲੁਕਾਈ
 ॥ ਜਾਕੇ ਕਛੁ ਤਨ ਮੈ ਦੁਖੁ ਹੈ ਹਰਿ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸੋਊ ਪਾਰ ਪਰਾਈ॥ ੮੧੬॥
 ਹਰਿ ਆਗਮ ਕੀ ਸੁਨਕੈ ਬਤੀਯਾ ਉਠਕੈ ਮਥੁਰਾ ਕੀ ਸਭੈ ਤੁੰਯ ਧਾਈ॥
 ਆਵਤ ਥੋ ਰਬ ਬੀਚ ਚੜਯੋ ਚਲਿਕੈ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਸੋਊ ਆਈ॥ ਮੂਰਤ
 ਦੇਖਕੈ ਰੀਝ ਰਹੀ ਹਰਿ ਆਨਨ ਓਰ ਰਹੀ ਲਿਵਲਾਈ॥ ਸੋਕ ਕਥਾ ਜਿਤਨੀ
 ਮਨ ਥੀ ਇਹ ਓਰ ਨਿਹਾਰ ਦਈ ਬਿਸਰਾਈ॥ ੮੧੭॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
 ਕਾਨ ਜੁ ਨੰਦ ਅਉ ਗੋਪਨ ਸਹਤ ਮਥੁਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਣੈ॥

ਕੰਸਬਧ ਕਥਨੈ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਮਥੁਰਾ ਪੁਰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਮਨ ਮੈਕਹੀ ਬਿਚਾਰ॥ ਸੋਭਾ
 ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਸੁ ਕਬਿ ਕਰਿ ਨਹਿ ਸਕਤਿ ਉਚਾਰ॥ ੮੧੮॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਜਿਹ
 ਕੇ ਜਟਤੇ ਨਗ ਭੀਤਰ ਹੈ ਦਮਕੈ ਦੁਤ ਮਾਨਹੁ ਬਿਜ ਛਟਾ॥ ਜਮੁਨਾ ਜਿਹ
 ਸੁੰਦਰ ਤੀਰ ਬਹੈ ਸੁ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਅਟਾ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਿਹ ਦੇਖਤ
 ਰੀਝ ਰਹੈ ਰਿਝਵੈ ਪਿਖ ਤਾ ਧਰ ਸੀਸ ਜਟਾ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਭਾ ਧਰਹੈ ਪੁਰ
 ਧਾਮ ਸੁ ਬਾਤ ਕਰੈ ਸੰਗ ਮੇਘ ਘਟਾ॥ ੮੧੯॥ ਹਰਿ ਆਵਤ ਥੋ ਮਗ ਬੀਚ

੧. ਤੀਰ। *ਇਹ ਦਮਦਮੇ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿਚ ਹੈ।

† ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਏਸੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਨਕ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਕੀਤੀ ਹੈ—ਅਟਾ ਘਟਾ ਸੰਗ
 ਕਰਤ ਬਿਲਾਸਾ॥ ਮਨੋ ਨਰੋਧਨ ਕੀ ਹੀਏ ਆਸਾ॥

ਚਲਯੋ ਰਿਪੁ ਕੇ ਧੁਬੀਆ ਮਗ ਏਕ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਜੋ ਸੁ ਗਹੇ ਤਿਹ ਤੇ ਪਟ ਤੋ
 ਕੁਪਿਕੈ ਨਿਪੁ ਕੇ ਤਿਹ ਨਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਤਬੈ ਰਿਸਕੈ ਮਨ ਮੈ ਸੰਗ
 ਅੰਗੁਲਕਾ ਤਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਰਯੋ ॥ ਇਉ ਗਿਰ ਗਯੋ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੋ ਪਟ ਜਿਉ
 ਧੁਬੀਆ ਪਟ ਸੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ੮੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਗੁਰਨ ਸੋਂ ਹਰਿ ਕਹੀ
 ਰਿਪੁ ਧੁਬੀਆ ਕਹੁ ਕੂਟ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਜਿਤੇ ਨਿਪੁ ਕੇ ਸਕਲ ਲੇਹੁ ਸਭਨ ਕੇ ਲੂਟ
 ॥ ੮੨੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਿਜ ਕੇ ਗੁਰ ਅਜਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਜਾਨਤ ਨਹੀ ॥
 ਬਾਕਤਤਾ ਤੀਆ ਆਨ ਚੀਰ ਪੈਨਾਏ ਤਿਨ ਤਨੈ ॥ ੮੨੨ ॥ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੀਛਤ
 ਬਾਚ ਸੁ ਤ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇ ਬਰੁ ਤਾ ਤੀਯ ਕੋਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁੰਡ ਰਹੈ ਨਿਹੁਗਾਇ ॥
 ਤਬ ਸੁਕ ਸੇ ਪੁਛਯੋ ਨਿਪੈ ਕਹੋ ਹਮੈ ਕਿਹ ਭਾਇ ॥ ੮੨੩ ॥ ਸੁਕ ਬਾਚ ਰਾਜਾ ਸੋ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਕੈ ਬਰ ਵਾਹਿ ਦਯੋ ਬਰ ਪਾਇ ਸੁਖੀ ਰਹੁ ਤਾਹਿ ਕਹੋ ॥
 ਹਰਿ ਬਾਕ ਕੇ ਹੋਵਤ ਹੈ ਤਿਨਹੂੰ ਅਮਰਾਪੁਰ ਕੇ ਫਲ ਹੈ ਸੁ ਲਹੇ ॥ ਬਹੁ ਦੈਕਰ
 ਲੱਜਤ ਹੋਤ ਬਡੇ ਇਮ ਲੋਕ ਏ ਨੀਤ ਬਿਖੈ ਹੈ ਕਹੋ ॥ ਹਰਿ ਜਾਨ ਕਿ ਮੈ ਇਹ
 ਥੋਰ ਦਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਮੁੰਡੀਆ ਨਿਹੁਗਾਇ ਰਹੇ ॥ ੮੨੪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ
 ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥਿ ਧੋਬੀ ਕੇ ਬਧ ਤਾ ਤੀਯ ਕੇ ਬਰ ਦੇਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਬਾਗਵਾਨ ਕੇ ਉਧਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਬਧਕੈ ਧੋਬੀ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕਰਿਤਾ ਤੀਯ ਕੇ ਕਾਮ ॥ ਰਥ ਧਵਾਇ ਤਬ
 ਹੀ ਚਲੇ ਨਿਪੁ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਧਾਮ ॥ ੮੨੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਸਯਾਮ
 ਮਿਲਯੋ ਬਗਵਾਨ ਸੁ ਹਾਰ ਗਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਤਿਨ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ਹਰਿ ਕੇ
 ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਭੋਜਨ ਧਾਮ ਲਿਜਾਇ ਜਿਵਾਰਯੋ ॥ ਤਾਕੇ ਪਸੈਨਿਕੈ ਮਾਂਗਤ ਭਯੋ
 ਬਰ ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਜੀਯ ਧਾਰਯੋ ॥ ਜਾਨ ਲਈ ਜੀਯ ਕੀ ਘਨ ਸਯਾਮ
 ਤਬੈ ਬਰ ਵਾ ਉਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ੮੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਰੁ ਜਬ ਮਾਲੀ ਕੇ
 ਦਯੋ ਰੀਝ ਮਨੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ॥ ਫਿਰ ਪੁਰ ਹਾਟਨ ਮੈ ਗਏ ਕਰਨ ਕੂਬਰੀ ਕਾਮ
 ॥ ੮੨੭ ॥ ਇਤਿ ਬਾਗਵਾਨ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ॥

ਅਥ ਕੂਬਜਾ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਹਰਿ ਆਵਤ ਅੰਗੁ ਮਿਲੀ ਕੂਬਜਾ ਹਰਿ ਕੇ ਤਿਨ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ
 ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਗੰਧ ਲਏ ਨਿਪੁ ਲਾਵਨ ਕੇ ਸੁ ਲਗਾਉਂ ਹੋਂ ਯਾ ਮਨ ਬੀਚ
 ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਲਖੀ ਹਰਿ ਸੰਗ ਲਗੀ ਹਮਰੇ ਤਬ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਯੋ
 ॥ ਲਜਾਵਹੁ ਲਾਵਹੁ ਰੀ ਹਮ ਕੇ ਕਬਿ ਨੈ ਜਸੁ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਇਮ ਸਾਰਯੋ ॥
 ੮੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਦੁਗਾਇ ਕੇ ਆਇਸ ਮਾਨ ਤੀਯਾ ਨਿਪੁ ਕੇ ਇਹ ਚੰਦਨ
 ਦੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕੇ ਰੂਪੁ ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਮਨੈ ਅਤਿ ਹੀ
 ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਕੇ ਨ ਅੰਤ ਲਖਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਰਿਕੈ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਈ ਦਿਨ
 ਗਾਯੋ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਇਹ ਮਾਲਨ ਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਤਨ ਕੋਂ ਜਿਨ ਹਾਥ ਛੁਹਾਯੋ ॥

੧. ਦਰਜੀ ਨੇ ਆਕੇ ।

੨. ਦਰਜੀ ਨੂੰ ਵਰ ਦੇਕੇ ।

੩. ਦਰਜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ।

੮੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਏਕ ਧਰਯੋ ਪਗ ਪਾਇਨ ਪੈ ਅਰੁ ਹਾਥ ਸੋ ਹਾਥ
 ਗਹਯੋ ਕੁਬਜਾ ਕੋ ॥ ਸੀਧੀ ਕਰੀ ਕੁਬਰੀ ਤੇ ਸੋਊ ਇਤਨੋ ਬਲ ਹੈ ਜਗ ਸੋ
 ਕਹੁ ਕਾਕੋ ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਯੋ ਬਕਬੀਰ ਅਬੈ ਕਰਿਹੈ ਬਧ ਸੋ ਪਤਿ ਪੈ ਮਥਰਾ ਕੋ ॥
 ਭਾਗ ਬਡੇ ਇਹ ਕੇ ਜਿਹ ਕੋ ਉਪਚਾਰ ਕਰਯੋ ਹਰਿ ਬੈਦ ਹੂੰ ਤਾਕੋ ॥ ੮੩੦ ॥
 ਪੁਤਿ ਉਂਤਰ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੁਭ ਧਾਮ ਅਬੈ ਚਲੀਯੋ ਹਮਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਕਹਯੋ ਕੁਬਜਾ ਹਰਿ ਸੋ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਮੁਖੁ ਦੇਖਕੈ ਗੀਝ ਰਹੀ ਸੁ ਕਹਯੋ ਨਿਪੁ ਕੇ
 ਬਿਨਹੀ ਡਰ ਸੋ ॥ ਹਰਿ ਜਾਨਯੋ ਕਿ ਮੈ ਮੈ ਰਹੀ ਬਸ ਹੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ
 ਤਿਹ ਸੋ ਛਰ ਸੋ ॥ ਕਰਿਹੈ ਤੁਮਰੋ ਸੁ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕੰਸ ਕੋ ਕੈ ਬਧ ਹੋ ਬਰਸੋਂ
 ॥ ੮੩੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੁਬਜਾ ਕੋ ਸੁਵਾਰਕੈ ਕਾਜ ਤਬੈ ਪੁਨ ਦੇਖਨ ਕੇ ਰਸ ਮੈ
 ਅਨੁਰਾਗਯੋ ॥ ਧਾਇ ਗਯੋ ਤਿਹ ਠੈਰ ਬਿਖੈ ਧਨ ਸੁੰਦਰ ਕੋ ਸੋਊ ਦੇਖਨ
 ਲਾਗਯੋ ॥ ਭਿੰਤਨ ਤੇ ਕਰ ਤੇ ਸੁ ਮਨੈ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਕੁਪਿ ਜਾਗਯੋ
 ਗਾੜੀ ਕਸੀਸ ਦਈ ਧਨ ਕੇ ਦਿੜਕੈ ਜਿਹ ਤੇ ਨਿਪੁ ਕੇ ਧਨ ਭਾਗਯੋ ॥ ੮੩੨ ॥
 ਗਾੜੀ ਕਸੀਸ ਦਈ ਕੁਪਿਕੈ ਰੁਪ ਠਾਢ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠੈਰ ਬਿਖੇ ॥ ਬਰ ਸਿੰਘ
 ਮਨੋ ਦਿਗ ਕਾਢਕੈ ਠਾਢੇ ਹੋ ਪੇਖੈ ਜੋਊ ਗਿਰੈ ਭੂਮ ਬਿਖੇ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਡਰਪਯੋ
 ਮਘਵਾ ਡਰਪਯੋ ਬਹੁਮਾ ਜੋਊ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ॥ ਧਨ ਕੇ ਟੁਕਰੇ ਸੰਗ ਜੋ ਧਨ ਮਾਰਤ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਤਿਖੇ ॥ ੮੩੩ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਨਖ
 ਤੇਜ ਮੈ ਬਰਨਿਯੋਂ ਕਿਸਨ ਕਥਾ ਕੇ ਕਾਜ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਚੁਕ ਸੋ ਤੇ ਭਈ ਛਿਮੀਯੋ
 ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ੮੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨ ਕੋ ਟੁਕਰਾ ਕਰਿ ਲੈ ਹਰਿ ਜੀ ਬਰ
 ਬੀਰਨ ਕੋ ਸੋਊ ਮਾਰਨ ਲਾਗਯੋ ॥ ਧਾਇ ਪਰੈ ਨਿਪੁ ਬੀਰ ਤਬੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ
 ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕੁਪਿ ਜਾਗਯੋ ॥ ਫੇਰਿ ਲਗਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਹਰਿ ਮਾਰਨ ਜੁੱਧ ਕੇ
 ਰਸ ਮੈ ਅਨੁਰਾਗਯੋ ॥ ਸੌਰ ਭਯੋ ਅਤਿ ਠੈਰ ਤਹਾ ਸੁਨਕੈ ਜਿਹ ਕੋ ਸਿਵ ਜੁ ਉਠ
 ਭਾਗਯੋ ॥ ੮੩੫ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਅਤਿ ਜੁੱਧੁ ਕਰਿ
 ਕੋਪ ਭਰੇ ਤੈਨੋ ਠੈਰ ਜਹਾਂ ਬਰ ਬੀਰ ਅਤਿ ਸੁ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਬੀਰ
 ਗਿਰੇ ਜੈਸੇ ਬਾਢੀ ਕੇ ਕਟੇ ਤੇ ਰੂਖ ਗਿਰੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਅਸ ਹਾਥਨ ਨਹੀ
 ਗਹੇ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਤਰੰਗਨੀ ਉਠੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜੋਧਨ ਤੈ ਸੀਸ ਸਮ ਬਟੇ ਅਸਿ
 ਨੱਕੁ ਭਾਂਤ ਹੂੰ ਬਹੇ ॥ ਗੋਰੇ ਪੈ ਬਰਦ ਚੜਿ ਆਏ ਥੇ ਬਰਦਪਤਿ ਗੋਰੀ ਗੋਰਾ
 ਗੋਰੇ ਰੁਦੁ ਰਾਤੇ ਰਾਤੇ ਹੂੰ ਰਹੇ ॥ ੮੩੬ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕੋਧ ਭਰੇ ਕਾਨ੍ ਬਲਭਦੁ
 ਜੂ ਨੈ ਕੀਨੋ ਰਨ ਭਾਗ ਗਏ ਭਟਨ ਸੁ ਭਟ ਠਾਢ ਕੈ ਰਹਯੋ ॥ ਐਸੇ ਝੂਮ ਪਰੇ
 ਬੀਰ ਮਾਰੇ ਧਨ ਟੁਕਨ ਕੇ ਮਾਨੋ ਕੰਸ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੋ ਸਾਰੇ ਦਲ ਸੁ ਰਹਯੋ ॥ ਕੇਤੇ
 ਉਠ ਭਾਗੇ ਕੇਤੇ ਜੁਧ ਹੀ ਕੋ ਫੇਰਿ ਲਾਗੇ ਸੋਊ ਸਮ ਬਨ ਹਰ ਹਰਤਾ ਤੇ ਹੂੰ
 ਕਹਯੋ ॥ ਗਜਨ ਕੇ ਸੁੰਡਨ ਤੇ ਐਸੇ ਛੀਟੈ ਛੁਟੀ ਜਾਤੇ ਅੰਬਰ ਅਨੂਪ ਲਾਲ
 ਛਾਂਟ ਛਬਿ ਹੂੰ ਰਹਯੋ ॥ ੮੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਸਨ ਹਲੀ ਧਨ ਟੁਕ ਸੋ ਘਨ
 ਦਲ ਦਯੋ ਨਿਘਾਇ ॥ ਤਿਨ ਸੁਨਕੈ ਬਧ ਸੁੰਨ ਨਿਪੁ ਐਪੁਨ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥
 ੮੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਚਚ ਮੁੰਧ ਸਬੀ ਰਨ ਕੀ ਧਨ ਟੁਕਨ ਸੋ ਬਹੁਬੀਰ ਸੰਘਾਰੇ
 ॥ ਭਾਗ ਗਏ ਸੁ ਬਚੇ ਤਿਨ ਤੇ ਜੋਊ ਫੇਰਿ ਲਰੇ ਸੋਊ ਫੇਰਿ ਹੀ ਮਾਰੇ ॥ ਝੁਝ

ਪਰੀ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਤਹ ਸੈਨਤ ਕੇ ਸੁ ਚਲੇ ਪਰਨਾਰੇ ॥ ਜੈ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ
ਜੀਯ ਮੈ ਰਨ ਭੂਮ ਮਨੋ ਤਨ ਭੂਖਨ ਧਾਰੇ ॥ ੮੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਕਰਜੇ
ਅਤਿ ਕੋਪ ਦੁਹੂੰ ਰਿਪ ਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਘਨੇ ਹਨਿ ਦੀਨੇ ॥ ਹਾਨ ਬਿਖੈ ਜੇਉ
ਜਾਨ ਹੁਤੇ ਸਜਿਆ ਏਹੁ ਤੇ ਜੇਉ ਸਾਜ ਨਵੀਨੇ ॥ ਸੇ ਝਟ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਰਨ ਕੀ
ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਚੀਨੇ ॥ ਜੈ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਯ ਮੈ ਰਨ ਭੂਮ
ਕੋ ਮਾਨਹੁ ਭੂਖਨ ਦੀਨੇ ॥ ੮੩੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨ ਟੂਕਨ ਸੇ ਰਿਪ ਮਾਰ ਘਨੇ
ਚਲ ਕੈ ਸੋਊ ਨੰਦ ਬਬਾਪਹਿ ਆਏ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਸਭ ਪਾਇ ਲਗੇ ਅਤਿ
ਆਨੰਦ ਸੋ ਤਿਹ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ॥ ਗੇ ਬੇ ਕਹਾ ਪੁਰ ਦੇਖਨ ਕੋ ਬਚਨਾਉਨ ਪੈ
ਇਹ ਭਾਤ ਸੁਨਾਏ ॥ ਰੇਨ ਪਰੀ ਗਿਹੁ ਸੋਇ ਰਹੇ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ
ਆਨੰਦ ਪਾਏ ॥ ੮੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਪਨ ਪਿਖਾ ਇਕ ਕੰਸ ਨੈ ਅਤੇ ਭਯਾਨਕ
ਰੂਪ ॥ ਅਤਿ ਬਿਆਕੁਲ ਜੀਯ ਹੋਇਕੈ ਭਿੱਤ ਬੁਲਾਏ ਭੂਪ ॥ ੮੩੨ ॥ ਕੰਸ
ਬਾਚ ਭਿੱਤਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਿੱਤ ਬੁਲਾਇਕੈ ਰਾਜੇ ਕਹੀ ਇਕ ਖੇਲਨ ਕੋ
ਰੰਗ ਭੂਮ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਗੋਪਨ ਕੋ ਇਕਠਾ ਰਖੀਯੋ ਹਮਰੇ ਸਬ ਹੀ ਦਲ ਕੋ ਸੁ
ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਕਾਰਜ ਸੀਘ ਕਰੇ ਸੁਇਹੋ ਹਮਰੇ ਇਕ ਪੈ ਗਨ ਕਉ ਤਿਸਿਟਾਵਹੁ ॥
ਖੇਲ ਬਿਖੈ ਤੁਮ ਮੱਲਨ ਠਾਢ ਕੈ ਆਪਸ ਬੈ ਕਸਿਕੈ ਕਟ ਆਵਹੁ ॥ ੮੩੩ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਿੱਤ ਸਭੈ ਨਿਪ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਕੈ ਉਠ ਕੈ ਸੋਊ ਕਾਰਜ ਕੀਨੇ ॥
ਠਾਢ ਕੀਯੋ ਗਜ ਪੌਰ ਬਿਖੈ ਸੁਰਚਯੋ ਰੰਗ ਭੂਮ ਕੋ ਠੌਰ ਨਪੀਨੇ ॥ ਮੱਲ ਜਹਾ ਰਿਪ
ਬੀਰ ਘਨੇ ਪਿਖਿਏ ਰਿਪ ਆਵਤ ਜਾਹਿ ਪਸੀਨੇ ॥ ਐਸੀ ਬਨਾਇਕੈ ਠੌਰ ਸੋਊ
ਹਰਿ ਕੇ ਗਿਹੁ ਮਾਨਸ ਭੇਜ ਸੁ ਦੀਨੇ ॥ ੮੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਿਪ ਸੇਵਕ ਲੋ
ਇਨ ਸੰਗ ਚਲਯੋ ਚਲਿਕੈ ਨਿਪ ਕੰਸ ਕੇ ਪੌਰ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ਐਕੈ ਕਹਯੋ ਨਿਪ
ਕੋ ਘਰ ਹੈ ਤਿਹ ਤੇ ਸਭ ਗੁਰਨ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਆਗੇ ਪਿਖਯੋ ਗਜ ਮੱਤ ਮਹਾਂ
ਕਹਯੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਗਜਵਾਨ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਹਰਿ ਉਪਰ ਯੋ ਮਨੋ ਪੁੰਨ ਕੇ
ਉਪਰਿ ਪਾਪ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੮੩੫ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਗਜ ਮੱਤ ਮਹਾਂ ਭਰ ਸੁੰਡ ਲਏ
ਤਟ ਸੁੰਦਰ ਸੋਊ ॥ ਸੇ ਤਬ ਹੀ ਘਨ ਸੋ ਗਰਜਯੋ ਜਿਹ ਕੀ ਸਮ ਉੱਪਮ ਔਰਨ
ਕੋਊ ॥ ਪੇਟ ਤਰੇ ਤਿਹ ਕੇ ਪਸਰੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਧੀਯਾ ਅਰ ਜੇਉ ॥ ਜੈ
ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਜੀਯ ਮੈ ਅਪਨੇ ਰਿਪ ਸੋ ਮਨੋ ਖੇਲਤ ਦੋਊ ॥ ੮੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ਤਬ ਕੋਪ ਕਰਯੋ ਮਨ ਮੈ ਹਰਿ ਜੂ ਤਿਹ ਕੋ ਤਬ ਦਾਂਤ ਉਖਾਰ ਲਯੋ ਹੈ ॥
ਏਕ ਦਈ ਗਜ ਸੁੰਡ ਬਿਖੈ ਕੁਪਿ ਦੂਸਰ ਸੀਸ ਕੇ ਬੀਚ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਚੋਟ ਲਗੈ
ਸਿਰ ਬੀਚ ਘਨੀ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੋ ਮੁਰਝਾਇ ਪਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮਰ ਗਯੋ ਰਿਪ ਕੇ
ਬਪ ਕੋ ਮਥਰਾ ਕੇ ਕੋ ਆਗਮ ਆਜ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੮੩੭ ॥

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਗਜ ਬਧਹਿ
ਯਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਚੰਡੂਰ ਮੁਸਟ ਜੁੱਧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਧ ਧਰਯੋ ਗਜ ਦਾਂਤ ਉਖਾਰ ਕੈ
ਬੀਚ ਗਏ ਰੰਗ ਭੂਮ ਕੇ ਦੋਊ ॥ *ਬੀਰਨ ਬੀਰ ਬਡੋਈ ਪਿਖਯੋ ਬਲਵਾਨ ਲਖਯੋ

*ਉਲੇਖ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਖੇ ਵਖ ਭਾਵ
ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ।

ਇਨ ਮੱਲਨ ਸੋਊ ॥ ਸਾਧਨ ਦੇਖਿ ਲਖਯੋ ਕਰਤਾ ਜਗ ਯਾ ਸਮਦੂਸਰ ਅਉਰਨ
ਕੋਊ ॥ ਤਾਤ ਲਖਯੋ ਕਰਕੈ ਲਰਕਾ ਨਿਪ ਕੰਸ ਲਖਯੋ ਮਨ ਮੈ ਘਰਿ ਖੋਊ ॥
੮੪੮ ॥ ਤੈ ਨਿਪ ਬੈਠ ਸਭਾ ਹੂ ਕੇ ਭੀਤਰ ਮੱਲਨ ਸੋ ਜਦੁਰਾਇ ਲਗਯੋ ॥
ਮੁਸਟ ਕੇ ਸਾਥ ਲਰਯੋ ਮੁਸਲੀ ਸੁ ਚੰਡੂਰ ਸੋ ਸਜਾਮ ਜੂ ਜੁੱਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਭੂਮਿ
ਪਰੈ ਰਨ ਕੀ ਗਿਰਿ ਸੋ ਹਰਿ ਜੋ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕੋਪੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ਏਕ ਲਗੀ ਨ
ਤਹਾ ਘਟਕਾ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤਾਕਹੁ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੮੪੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਚੰਡੂਰ
ਮੁਸਟ ਮੱਲ ਬਧਹਿ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਕੰਸ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਲਏ ਰਿਪ ਬੀਰ ਦੋਊ ਨਿਪ
ਭਉ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰਯੋ ॥ ਇਨ ਕੇ ਭਟ ਮਾਰਹੁ ਖੇਤ ਅਬੈ ਇਹ ਭਾਂਤ
ਕਹਯੋ ਅਰ ਸੋਰ ਕਰਯੋ ॥ ਜਦੁਰਾਇ ਭਰਬੂ ਤਬ ਪਾਨ ਲਗੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ
ਨਹੀ ਨੈਕ ਡਰਯੋ ॥ ਜੋਊ ਆਇ ਪਰਯੋ ਹਰਿ ਪੈ ਕੁਪਕੈ ਹਰਿ ਥਾਪਰਸੋ ਸੋਊ
ਮਾਰ ਡਰਯੋ ॥ ੮੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਕੂਦ ਤਬੈ ਰੰਗ ਭੂਮਹਿ ਤੇ ਨਿਪ ਥੋ ਸੁ
ਜਹਾਂ ਤਹ ਹੀ ਪਗੁ ਧਾਰਯੋ ॥ ਕੰਸ ਲਈ ਕਰ ਢਾਲ ਸੰਭਾਰਕੈ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਅਸ
ਖੈਂਚ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਦੋਰ ਦਈ ਤਿਹ ਕੇ ਤਨ ਪੈ ਹਰਿ ਢਾਧ ਗਏ ਅਤ ਦਾਵ
ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿਕੈ ਰਿਪ ਕੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਕੈ ਬਲ ਤਾਹਿ
ਪਛਾਰਯੋ ॥ ੮੫੧ ॥ ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਪਟਕਯੋ ਧਰ ਸੋ ਗਹਿ ਗੋਡਨ ਤੇ ਤਬ
ਘੀਸ ਦਯੋ ॥ ਨਿਪ ਮਾਰ ਹੁਲਾਸ ਬਢਯੋ ਜੀਯ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਸੋਰ
ਪਯੋ ॥ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਪੁਤਾਪ ਪਿਖੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਿਨ ਸਾਧਨ ਰਾਖਕੈ ਸਤੁ ਛਯੋ ॥
ਕਟ ਬੰਧਨ ਤਾਤ ਦਏ ਮਨ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਮੈ ਜਸ ਵਾਹਿ ਲਯੋ ॥ ੮੫੨ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਿਪ ਕੇ ਬਧਕੈ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਜੂ ਬਿਸਰਾਤ ਕੇ ਘਾਟ ਕੇ ਉਪਰ
ਆਯੋ ॥ ਕੰਸ ਕੇ ਬੀਰ ਬਲੀ ਜੁ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਦੇਖਤ ਸਜਾਮ ਕੈ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥
ਸੋ ਨ ਗਯੋ ਤਿਨ ਪਾਸ ਛਿਮਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਆਇਕੈ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ
ਸੰਭਾਰ ਤਬ ਬਲ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮਾਰਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੮੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ਗਜ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਕੁਪ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਡਰਿਕੈ ਨਹੀ ਪੈਗੁ ਟਰੇ ॥ ਦੋਊ
ਮੱਲ ਮਰੇ ਰੰਗ ਭੁਮ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਤਹਾਂ ਪਹਰੇ ਕੁਲਰੇ ॥ ਨਿਪਰਾਜ ਕੇ
ਮਾਰ ਗਏ ਜਮਨਾ ਤਟ ਬੀਰ ਭਿਰੇ ਸੋਊ ਆਨ ਮਰੇ ॥ ਰਖ ਸਾਧਨ ਸਤੁ ਸੰਘਾਰ
ਦਏ ਨਭਿ ਤੇ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਫੂਲ ਪਰੇ ॥ ੮੫੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਨਿਪ ਕੰਸ ਬਧਹਿ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੁ ॥

ਅਥ ਕੰਸ ਬਧੂ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਪਹਿ ਆਵਤ ਭਈ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਦੁਖ ਮਾਨ ਮਨੈ ਤਜ ਧਾਮਨ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਪਹਿ ਆਈ ॥
ਆਇਕੈ ਸੋ ਘਿਘਿਆਤ ਭਈ ਹਰਿ ਪੈ ਦੁਖ ਕੀ ਸਭ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਡਾਰ
ਦਯੋ ਸਿਰ ਉਪਰ ਕੇ ਪਟ ਪੈ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਛਾਰ ਮਿਲਾਈ ॥ ਕੰਠ ਲਗਾਇ

ਰਹੀ ਭਰਤਾ ਹਰਿ ਜੂ ਤਿਹ ਦੋਖਤ ਗੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥ ੮੫੫ ॥ ਰਿਪ ਕਰਮ
ਕਰੇ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਜੀ ਫਿਰਕੈ ਸੋਊ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪਹਿ ਆਏ ॥ ਤਾ ਤਨ ਮਾਤ
ਭਏ ਬਸਿ ਮੋਹ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੁਹੂਨ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲਖਯੋ ਤਿਨ ਕੇ
ਕਰਿਕੈ ਹਰਿ ਜੀ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਮੋਹ ਬਢਾਏ ॥ ਕੈ ਬਿਨਤੀ ਅਤਿ ਭਾਂਤ ਕੇ ਭਾਵ
ਕੈ ਬੰਧਨ ਪਾਇਨ ਤੇ ਛੁਟਵਾਏ ॥ ੮੫੬ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ
ਬਚਿਤ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਕੰਸ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰ ਤਾਤ ਮਾਤ ਕੇ
ਛੁਰਾਵਤ ਭਏ ॥

ਅਬ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਨੰਦ ਸੇ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਚਲਿ ਆਇਕੈ ਸੇ ਫਿਰ ਨੰਦ ਕੇ ਧਾਮ ਕਿਧੇ ਤਿਨ ਸੇ ਬਿਨਤੀ ਅਤਿ
ਕੀਨੀ ॥ ਹੇ ਬਸਦੇਵਹਿ ਕੇ ਸੁਤ ਹੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਤਿਨ ਮਾਨਕੈ ਲੀਨੀ ॥
ਜਾਹੁ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਧਾਮਨ ਕੇ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨ ਮੋਹ ਪ੍ਰਜਾ ਬਿਜ ਭੀਨੀ ॥ ਨੰਦ ਕਹਯੋ
ਸੁ ਕਹਯੋ ਬਿਜ ਕੀ ਬਿਨ ਕਾਨ੍ਹ ਭਈ ਸੁ ਪੁਰੀ ਸਭ ਹੀਨੀ ॥ ੮੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ਗਯੋ ਬਿਜ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੋਕ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜਿਉ ਕੇਉ
ਤਾਤ ਮਰੇ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ਪਜਾਰੋ ਕੇਉ ਮਨੋ ਭ੍ਰਾਂਤ ਛਯੋ ਹੈ ॥ ਪੈ ਜਿਮ ਰਾਜ ਬਡੇ
ਰਿਪਰਾਜ ਕੀ ਪੈ ਰਨ ਮੈ ਪਤਿ ਖੋਇ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਯੈ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਬਸੁਦੇ
ਠਗ ਸਯਾਮ ਮਨੋ ਧਨ ਲੂਟ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ੮੫੮ ॥ ਨੰਦ ਬਾਚ ਪੁਰ ਜਨ ਸੇ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੰਦ ਆਇ ਬਿਜਪੁਰ ਬਿਖੈ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ਸੁਨਤ ਸੋਕ
ਕੀਨੋ ਸਬੈ ਰੋਦਨ ਕੀਨੋ ਮਾਤ ॥ ੮੫੯ ॥ ਜਸੁਧਾ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਚਯੋ
ਜਿਨ ਤਾਤ ਬਡੇ ਅਹਿ ਤੇ ਜਿਨਹੂ ਬਕਬੀਰ ਬਲੀ ਹਨਿ ਦੱਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਮਰਯੋ
ਅਘ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਰਿਪੁ ਪੈ ਪਿਅਰਵਾ ਮੁਸਲੀਧਰ ਭੱਯਾ ॥ ਜੋ ਤਪਸਯਾ ਕਰਿਕੈ
ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਪਰ ਪਾਇਨ ਲੱਯਾ ॥ ਸੇ ਪੁਰ ਬਾਸਨ ਛੀਨ ਲਯੋ
ਹਮ ਤੇ ਸੁਨੀਯੋ ਸਖੀ ਪ੍ਰਤ ਕਨੱਯਾ ॥ ੮੬੦ ॥ ਸਭ ਗੁਰਨੀਆ ਬਿਰਲਾਪੁ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨਿਕੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸਭੈ ਮਿਲਿ ਗੁਰਨ ਪੈ ਮਿਲਿਕੈ ਤਿਨ ਸੋਕ ਸੁ
ਕੀਨੋ ॥ ਆਨੰਦ ਦੂਰਿ ਕਰਯੋ ਮਨ ਤੇ ਹਰਿ ਧਯਾਨ ਬਿਖੈ ਤਿਨਹੂ ਮਨ ਦੀਨੋ ॥
ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੇ ਮੁਰਝਾਇ ਗਿਰੀ ਸੁ ਪਰਯੋ ਤਿਨਕੇ ਤਨ ਤੇ ਸੁ ਪਸੀਨੋ ॥ ਹਾਹ
ਕੁਲੰਨ ਲਗੀ ਸਭਿ ਹੀ ਸੁ ਭਯੋ ਸੁਖ ਤੇ ਤਿਨਕੇ ਤਨ ਹੀਨੋ ॥ ੮੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ਅਤਿ ਆਤਰ ਹੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਹਿ ਸੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
ਸੋਰਠ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਸਾਰੰਗ ਭੀਤਰ ਤਾਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਧਯਾਨ ਧਰੈ
ਤਿਹ ਤੇ ਜੀਯ ਮੈ ਤਿਹ ਧਯਾਨਹਿ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਯੈ ਮੁਰਝਾਵਤ
ਹੈ ਮੁਖ ਤਾ ਸਸਿ ਜਿਉ ਪਿਖ ਕੰਜ ਮਨੋ ਮੁਰਝਾਵੈ ॥ ੮੬੨ ॥ ਪੁਰ ਬਾਸਨ ਸੰਗ
ਰਚੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਮਹੂੰ ਮਨ ਤੇ ਜਦੁਰਾਇ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਹਮ ਕੇ ਇਹ
ਠੈਰ ਹਮ ਉਪਰ ਤੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁ ਟਾਰੀ ॥ ਪੈ ਕਹਿਕੈ ਨ ਕਛੁ ਪਠਯੋ ਤਿਹ
ਤ੍ਰੀਯਨ ਕੇ ਬਸਿ ਭੇ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥ ਏਕ ਗਿਰੀ ਕਹੂੰ ਐਸੇ ਧਰਾ ਇਕ ਕੂਕਤ ਹੈ ਸੁ
ਹਹਾਰੀ ਹਹਾਰੀ ॥ ੮੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੇ ਗੁਰਨ ਬੋਲਤ ਹੈ ਅਪਨੇ
ਜੀਯ ਮੈ ਅਤਿ ਮਾਨ ਉਦਾਸੀ ॥ ਸੋਕ ਬਢਯੋ ਤਿਨਕੇ ਜੀਯ ਮੈ ਹਰਿ ਡਾਰ ਗਏ

ਹਿਤ ਕੀ ਤਿਨ ਫਾਸੀ ॥ ਐਰਿ ਸਮਾਨ ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਜਦੁਰਾਇਨ ਮਾਨਤ
 ਲੋਗਨ ਹਾਸੀ ॥ ਤਯਾਗ ਹਮੈ ਸੁ ਗਏ ਬਿਜ ਮੈ ਪੁਰਬਾਸਨ ਸੰਗ ਫਸੇ ਬਿਜ
 ਬਾਸੀ ॥ ੮੬੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਦਨ ਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਮਿਲਿ ਐਸੇ ਕਹੈ
 ਅਤਿ ਹੋਇ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਤਯਾਗ ਬਿਜ ਮਥੁਰਾ ਮੈ ਗਏ ਤਜਿ ਨੇਹ ਅਨੇਹ ਕੀ
 ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਏਕ ਗਿਰੈ ਧਕੈ ਕਹਿਕੈ ਇਕ ਐਸੇ ਸੰਭਾਰ ਕਹੈ ਬਿਜ
 ਨਾਰੀ ॥ ਰੀ ਸਜਨੀ ਸੁਨੀਯੈ ਬਤੀਯਾ ਬਿਜ ਨਾਰ ਸਭੈ ਬਿਜ ਨਾਥ ਬਿਸਾਰੀ ॥
 ੮੬੫ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਖਨ ਆਗਹਿ ਠਾਢ ਲਗੇ ਸਖੀ ਦੇਤ
 ਨਹੀ ਕਿਹ ਹੋਤ ਦਿਖਾਈ ॥ ਜਾ ਸੰਗ ਕੇਲ ਕਰੇ ਬਨ ਮੈ ਤਿਹ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ
 ਜੀਯ ਮੈ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਹੋਤ ਤਜਯੋ ਬਿਜ ਬਾਸਨ ਸੋਨ ਸੰਦੇਸ ਪਠਯੋ ਜੀਯ ਕੈ
 ਸੁ ਢਿਠਾਈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤ ਹੈ ਪਿਖੀਯੈ ਨਹੀ ਸਜਾਮ ਹਰਾ ਮੋਰੀ
 ਮਾਈ ॥ ੮੬੬ ॥ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਾਗਨ ਮੈ ਸਖੀ ਡਾਰ ਗੁਲਾਲ
 ਸਭੈ ਹਰਿ ਮਿਓ ਬਨ ਬੀਚ ਰਮੈ ॥ ਪਿਚਕਾਰਨ ਲੈ ਕਰਿ ਗਾਵਤਿ ਗੀਤ ਸਭੈ
 ਮਿਲਿ ਗੁਰਨ ਤੋ ਨ ਸਮੈ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ ਕੇ ਬੀਚ ਕਿਯੋ ਮਨ
 ਕੇ ਕਰਿ ਦੂਰ ਗਮੈ ॥ ਅਰੁ ਤਯਾਗਤ ਮੈ ਸਭ ਧਾਮਨ ਕੀ ਇਹ ਸੁੰਦਰਿ ਸਜਾਮ
 ਕੀ ਮਾਨਤ ਮੈ ॥ ੮੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੂਲਸੀ ਗੁਰਨ ਫੂਲ ਰਹੀ ਖਟਿਰੰਗਨ ਕੇ
 ਫੁਨ ਫੂਲ ਲੀਏ ॥ ਇਕ ਸਜਾਮ ਸੀਗਾਰ ਸੁ ਗਾਵਤ ਹੈ ਪੁਨ ਕੇ ਕਲਕਾ ਸਮ
 ਹੋ ਤਜੀਏ ॥ ਰਿਤ ਨਾਮਹਿ ਸਜਾਮ ਭਯੋ ਸਜਨੀ ਤਿਹ ਤੇ ਸਭ ਛਾਜ ਸੁ ਸਾਜ
 ਦੀਏ ॥ ਪਿਖਿ ਜਾ ਚਤੁਰਾਨਨ ਚੋਕ ਰਹੈ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਹੋਤ ਹੁਲਾਸ ਹੀਏ ॥
 ੮੬੮ ॥ ਏਕ ਸਮੈ ਰਹੈ ਕਿੰਸਕ ਫੂਲਿ ਸਖੀ ਤਹ ਪੈਨ ਬਹੈ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਭੋਰ
 ਗੰਜਾਰਤ ਹੈ ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਤੇ ਮੁਰਲੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਜਾਈ ॥ ਰੀਝ ਰਹਿਯੋ
 ਸੁਨਿਕੈ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਬਰਨਯੋ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਤੋਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ
 ਥੀ ਰਿਤ ਔਸਰ ਯਾਹਿ ਭਈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੬੯ ॥ ਜੇਠ ਸਮੈ ਸਖੀ ਤੀਰ ਨਦੀ
 ਹਮ ਖੇਲਤ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਬਢਾਈ ॥ ਚੰਦਨ ਸੋ ਤਨ ਲੀਪ ਸਭੈ ਸੁ ਗੁਲਾਬਹਿ
 ਸੋ ਧਰਨੀ ਛਿਰਕਾਈ ॥ ਲਾਇ ਸੁਗੰਧ ਭਲੀ ਕਪਰਯੋ ਪਰ ਤਾਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਰਨੀ
 ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਤੋਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਤੀ ਇਹ ਔਸਰ ਸਜਾਮ ਬਿਠਾ
 ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੦ ॥ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਚਲੈ ਜਿਹ ਔਸਰ ਔਰ ਬਘੁਲਨ ਪੂਰ
 ਉਡਾਈ ॥ ਧੂਪ ਲਗੈ ਜਿਹ ਮਾਸ ਬੁਰੀ ਸੁਲਗੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਸੀਤਲ ਜਾਈ ॥
 ਸਜਾਮ ਕੇ ਸੰਗ ਸਭੈ ਹਮ ਖੇਲਤ ਸੀਤਲ ਪਾਟਕ ਕਾ ਬਿਛਟਾਈ ॥ ਤੋ ਨ ਸਮੈ
 ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਔਸਰ ਯਾਹਿ ਭਈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਰ
 ਘਟਾ ਘਨ ਆਏ ਜਹਾਂ ਸਖੀ ਬੂੰਦਨ ਮੇਘ ਭਲੀ ਛਬਿ ਤਾਈ ॥ ਬੋਲਤ ਚਾਤਿਕ
 ਦਾਦਰ ਔ ਘਨ ਮੋਰਨ ਪੈ ਘਨਘੋਰ ਲਗਾਈ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਹਮ ਕਾਨੂਰ ਕੇ ਸੰਗ
 ਖੇਲਤ ਥੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਈ ॥ ਤੋਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਔਸਰ
 ਯਾਹਿ ਭਈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੨ ॥ ਮੇਘ ਪਰੈ ਕਬਹੂੰ ਉਘਰੈ ਸਖੀ ਛਾਇ ਲਗੈ
 ਦੁਮ ਕੀ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਸਜਾਮ ਕੇ ਸੰਗ ਫਿਰੈ ਸਜਨੀ ਰੰਗ ਫੂਲਨ ਕੇ ਹਮ
 ਬਸਤੁ ਬਨਾਈ ॥ ਖੇਲਤ ਕ੍ਰੀੜ ਕਰੈ ਰਸ ਕੀ ਇਹ ਔਸਰ ਕੇ ਬਰਨਯੋ ਨਹੀ

ਜਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਸਨੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਸਯਾਮ ਬਿਨਾ ਅਤਿ ਭੀ ਦੁਖਦਾਈ
 ॥ ੮੭੩ ॥ ਮਾਸ ਅਸੂ ਹਮ ਕਾਨਰ ਕੇ ਸੰਗ ਖੇਲਤ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਬਢਾਈ ॥
 ਕਾਨ ਤਹਾਂ ਪੁਨ ਗਾਵਤ ਥੇ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗਨ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥ ਗਾਵਤ ਥੀ ਹਮ
 ਹੂੰ ਸੰਗ ਤਾਹੀ ਕੇ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਬਰਨਯੋ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ
 ਥੀ ਰਿਤ ਸਯਾਮ ਬਿਨਾ ਅਬ ਭੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੪ ॥ ਕਾਤਕ ਕੀ ਸਖੀ ਰਾਸ
 ਬਿਖੈ ਰਤ ਖੇਲਤ ਥੀ ਹਰਿ ਸੇ ਚਿਤ ਲਾਈ ॥ ਸੇਤਹੁ ਗੁਰਨ ਕੇ ਪਟ ਛਾਜਤ ਸੇਤ
 ਨਦੀ ਤਹ ਧਾਰ ਬਹਾਈ ॥ ਭੂਖਨ ਸੇਤਹੁ ਗੋਪਨ ਕੇ ਅਰੁ ਮੈ ਤਨ ਹਾਰ ਭਲੀ
 ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਤੇਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਔਸਰ ਯਾਹਿ ਭਈ ਦੁਖਦਾਈ
 ॥ ੮੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਘ ਸਮੈ ਸਬ ਸਯਾਮ ਕੇ ਸੰਗ ਹੁਇ ਖੇਲਤ ਥੀ ਮਨ
 ਆਨੰਦ ਪਾਈ ॥ ਸੀਤ ਲਗੈ ਤਬ ਦੂਰ ਕਰੈ ਹਮ ਸਯਾਮ ਕੇ ਅੰਗ ਸੇ ਅੰਗ
 ਮਿਲਾਈ ॥ ਫੂਲ ਚੰਬੇਲੀ ਕੇ ਫੂਲ ਰਹੇ ਜਿਹ ਨੀਰ ਘਟਯੋ ਜਮੁਨਾ ਜੀਯ ਆਈ ॥
 ਤੇਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਔਸਰ ਯਾਹਿ ਭਈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੬ ॥
 ਬੀਚ ਸਰਦ ਰੁਤ ਕੇ ਸਜਨੀ ਹਮ ਖੇਲਤ ਸਯਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਈ ॥ ਆਨੰਦ
 ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਤਜਕੈ ਸਭ ਹੀ ਜੀਯ ਕੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਨਾਰਿ ਸਭੈ ਬਿਜ
 ਕੀਨ ਬਿਖੈ ਮਨ ਕੀ ਤਜਿਕੈ ਸਭ ਸੰਕ ਕਨਾਈ ॥ ਤਾਂ ਸੰਗ ਸੇ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ
 ਰਿਤ ਸਯਾਮ ਬਿਨਾ ਅਬ ਭੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਘ ਬਿਖੈ
 ਮਿਲਕੈ ਹਰਿ ਸੇ ਹਮਰੋ ਰਸ ਰਾਸਕੀ ਖੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ਕਾਨ ਬਜਾਵਤ ਥੇ ਮੁਰਲੀ
 ਤਿਹ ਔਸਰ ਕੇ ਬਰਨਯੋ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਫੂਲ ਰਹੇ ਤਿਹ ਫੂਲ ਭਲੇ ਪਿਖਿਯੋ
 ਜਿਹ ਗੀਝ ਰਹੇ ਸੁਰਰਾਈ ॥ ਤੇਨ ਸਮੈ ਸੁਖਦਾਇਕ ਥੀ ਰਿਤ ਸਯਾਮ ਬਿਨਾ
 ਅਬ ਭੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੮੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਚਿਤਾਰ ਸਭੈ ਤਹ ਗੁਰਨ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੁ ਹੁਤੀ ਬਡਭਾਰੀ ॥ ਤਯਾਗ ਦਈ ਸੁਧ ਔਰ ਸਭੈ ਹਰਿ ਬਾਤਨ
 ਕੇ ਰਸ ਭੀਤਰ ਪਾਗੀ ॥ ਏਕ ਗਿਰੀ ਧਰ ਹੂੰ ਬਿਸੁਧੀ ਇਕ ਪੈ ਕਰੁ ਨਾਹੀ ਬਿਖੈ
 ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਕੈ ਸੁਧ ਸਯਾਮ ਕੇ ਖੇਲਨ ਕੀ ਮਿਲਕੈ ਸਭ ਗੁਰਨ ਰੇਵਨ ਲਾਗੀ
 ॥ ੮੭੯ ॥ ਇਤਿ ਗੋਪੀਅਨ ਕੇ ਬਿਲਾਪ ਪੂਰਨ ॥

ਅਬ ਕਾਨ ਜੁ ਮੰਤ੍ਰ ਗਾਇਤੀ ਸੀਖਨ ਸਮੈ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਉਤ ਤੇ ਇਹ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਭੀ ਦਸਾ ਇਤ ਕਾਨ ਕਥਾ ਭਈ ਤਾਹਿ
 ਸੁਨਾਉ ॥ ਲੀਪਕੈ ਭੂਮਹਿ ਗੋਬਰ ਸੇਂ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਪ੍ਰੋਹਤਿ ਗਾਉ ॥
 ਕਾਨ ਬੈਠਾਇਕੈ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਬਿ ਪੈ ਗਰਗੈ ਸੁ ਪਵਿਤ੍ਰਹਿ ਠਾਉ ॥ ਮੰਤ੍ਰ
 ਗਾਇਤੀ ਕੇ ਤਾਹਿ ਦਯੋ ਜੋਉ ਹੇ ਭੁਗੀਆ ਧਰਨੀ ਧਰਨਾਉ ॥ ੮੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਡਾਰ ਜਨੇਉ ਸੁ ਸਯਾਮ ਗਰੋ ਫਿਰਕੈ ਤਿਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁ ਸ੍ਰੇਨ ਮੈ ਦੀਨੋ ॥ ਸੇ
 ਸੁਨਿਕੈ ਹਰਿ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ਗਰਗੈ ਬਹੁ ਭਾਤਨ ਕੇ ਧਨ ਦੀਨੋ ॥ ਅਸੂ ਬਡੇ
 ਗਜ ਰਾਜ ਔ ਉਸਟ ਦਏ ਪਟ ਸੁੰਦਰ ਸਾਜ ਨਵੀਨੋ ॥ ਲਾਲਪਨੇ ਅਰੁ ਸਬਜ
 ਮਨੀ ਤਿਹ ਪਾਇ ਪਰਿਓ ਹਿਤ ਆਨੰਦ ਕੀਨੋ ॥ ੮੮੧ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਪਰੋਹਤ ਦੈ
 ਹਰਿ ਕੇ ਧਨੁ ਲੈ ਬਹੁਤੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਤਯਾਗ ਸਬੈ ਦੁਖ ਕੇ ਤਬ ਹੀ
 ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਆਨੰਦ ਬੀਚ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸੇ ਧਨ ਪਾਇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲਯੋ ਚਲਿਕੈ

ਅਪਨੇ ਗਿਹ ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ ਮਿਤ੍ਰ ਪੁੰਨਿ ਭਏ ਗੁਹ ਤੇ ਸਭ ਦਾਰਿਦ
ਦੂਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ੮੮੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ
ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਿ ਜੂ ਕੋ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਇ ਜਗਯੋਪਵੀਤ
ਡਾਰਾਗਰੇ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੁ ਮਸਤੁ ॥

ਅਥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੀਬੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਮੰਤ੍ਰ ਪਰੋਹਤ ਤੇ ਹਰਿ ਲੈ ਅਪਨੇ ਰਿਪ ਕੋ ਫਿਰ ਤਾਤ ਛਡਾਯੋ ॥ ਛੁਟਤ
ਸੋ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਿਹਾਰਕੈ ਆਇਕੈ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਰਾਜੁ ਕਹਯੋ ਹਰਿ
ਕੋ ਤੁਮ ਲੇਹੁ ਜੂ ਸੋ ਨਿਪ ਕੈ ਜਦੁਗਾਇ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਆਨੰਦ ਭਯੋ ਜਗ ਮੈ ਜਸ
ਭਯੋ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੂਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ੮੮੩ ॥ ਕਾਨੁ ਜਬੈ ਤਿਪ ਕੋ ਬਧਕੈ
ਰਿਪ ਤਾਤ ਕੋ ਰਾਜ ਕਿਧੋ ਫਿਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ਦੇਤ ਉਦਾਰ ਸੁ ਜਿਉ ਦਮਗੀ ਤਿਹ
ਕੋ ਇਮਕੈ ਫੁਨ ਰੰਚਨ ਲੀਨੋ ॥ ਮਾਰਕੈ ਸਤੁ ਅਭੇਖ ਕਰੇ ਸੁ ਦਾਯੋ ਸਭ ਸੰਤਨ
ਕੋ ਸੁਖ ਜੀਨੋ ॥ ਅਸਤੁਨਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਸੀਖਨੋ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਹਲੀ ਮੁਸਲੀ
ਮਨ ਕੀਨੋ ॥ ੮੮੪ ॥ ਇਤਿ ਰਾਜਾ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੀਬੋ ਧਿਆਇ
ਸੰਪੂਰਨੋ ॥

ਅਥ ਧਨਖ ਬਿਦਿਆ ਸੀਖਨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਆਇਸ ਪਾਇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਦੋਊ ਧਨ ਸੀਖਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਕਾਜ ਚਲੇ ॥
ਜਿਨ ਕੇ ਮੁਖਿ ਕੀ ਸਮ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ਜੋਊ ਬੀਰਨ ਤੇ ਬਰ ਬੀਰ ਭਲੇ ॥ ਗੁਰ ਪਾਸ
ਸੰਦੀਪਨ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਦਿਨ ਥੋਰਨਿ ਮੇ ਭਏ ਜਾਇ ਖਲੇ ॥ ਜਿਨਹੂੰ ਕੁਪਿਕੈ
ਮੁਰ ਨਾਮ ਮਰਯੋ ਜਿਨਹੂੰ ਛਲ ਸੋ ਬਲ ਰਾਜ ਛਲੇ ॥ ੮੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੈਸਠ
ਦਿਵਸ ਮੈ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਤਿਹ ਤੇ ਬਿਧ ਸੀਖ ਸੁ ਲੀਨੀ ॥ ਪੈਸਠਵੈ
ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੇ ਗੁਰ ਸੋ ਉਠਕੈ ਬਿਨਤੀ ਇਹ ਕੀਨੀ ॥ ਤੋ ਗੁਰ ਪੂਛ ਕਿਧੋ
ਤੀਯ ਤੇ ਸੁਤ ਹੂੰ ਕੀ ਸੁ ਬਾਤ ਪੈ ਮਾਂਗਕੈ ਲੀਨੀ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ ਸੈਨਨ ਬੀਚ ਦੁਹੁ
ਜੋਊ ਵਾਹਿ ਕਹੀ ਤਿਹ ਕੋ ਸੋਈ ਦੀਨੀ ॥ ੮੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੋਊ ਬੀਰ ਬਡੇ ਰਬ
ਬੈਠ ਦੋਊ ਚਲਿਕੈ ਤਟ ਸੋ ਨਦੀਆ ਪਤ ਆਏ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਰੂਪੁ ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ
ਬਚਨਾ ਤਿਨ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ਸੁਨਾਏ ॥ ਏਕ ਬਲੀ ਇਹ ਬੀਚ ਰਹੈ ਨਹੀ
ਜਾਨਤ ਹੈ ਤਿਨਹੂੰ ਕਿ ਚੁਰਾਏ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ ਬੀਚ ਧਸੇ ਜਲ ਕੈ ਕਰਿ ਕੋਪ ਦੁਹੂੰ
ਮਿਲਿ ਸੰਖ ਬਜਾਏ ॥ ੮੮੭ ॥ ਬੀਚ ਧਸੇ ਜਲ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਇਕ ਰੂਪ
ਭਯਾਨਕ ਦੈਤ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਤਿਹ ਕੋਪ ਭਰੇ ਗਹਿ ਆਯੁਧ ਪਾਨ ਘਨੋ
ਰਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ਜੁੱਧੁ ਭਯੋ ਦਿਨ ਬੀਸ ਤਹਾਂ ਤਿਹ ਕੋ ਜਸ ਪੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗਰਾਜ ਮਰੈ ਮਿਗ ਕੋ ਤਿਮ ਸੋ ਕੁਪਕੈ ਜਦੁਬੀਰ
ਪਛਾਰਯੋ ॥ ੮੮੮ ॥ ਇਤਿ ਦੈਤ ਬਧਹ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਕੈ ਰਾਕਸ ਕੋ ਤਬਹੀ
ਤਿਹ ਕੋ ਉਰ ਤੇ ਹਰਿ ਸੰਖ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਬੇਦਨ ਕੀ ਜਿਹ ਤੇ ਧੁਨ ਹੋਵਤ ਕਾਢ
ਲੀਯੋ ਸੋਊ ਜੋ ਰਿਪੁ ਮਾਰਯੋ ॥ ਤੋ ਹਰਿ ਜੂ ਮਨ ਆਨੰਦ ਕੈ ਸੁਤ ਸੂਰਜ ਕੇ
ਪੁਰ ਮੈ ਪਗ ਧਾਰਯੋ ॥ ਸੋ ਲਖਕੈ ਹਰਿ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ਮਨ ਕੋ ਸਭ ਸੇਕ ਬਿਦਾ
ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ੮੮੯ ॥

ਸੂਰਜ ਕੇ ਸੁਤ ਮੰਡਲ ਮੈ ਜਦੁਨੰਦਨ ਟੇਰ ਕਹਯੋ ਮੁਖ ਸੇਂ ॥
 *ਮੇ ਗੁਰ ਕੇ ਸੁਤ ਹਿਯਾਂ ਨ ਕਹੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਿਧੈ ਜਮ ਸੇਂ ॥
 ਜਬ ਅਸੇ ਕਹਯੋ ਨ ਫਿਰੈ ਜਮਲੋਕ ਤੇ ਦੇਵਨ ਕੇ ਫੁਨ ਆਇਸ ਸੇਂ ॥
 ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਕਹਯੋ ਕਰਿ ਫੇਰਨ ਪੰਡਿਤ ਬਾਮਨ ਕੇ ਸੁਤ ਸੇਂ ॥੯੯੦॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਮ ਆਇਸ ਪਾਇ ਕਿਧੈ ਹਰਿ ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਸੋਊ ਪਾਇਨ ਆਨ
 ਲਗਾਯੋ ॥ ਲੈ ਤਿਨ ਕੇਂ ਜਦੁਰਾਇ ਚਲਯੋ ਅਤ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ
 ਪਾਯੋ ॥ ਲਜਾਇਕੇ ਤਾਹੀ ਕੇ ਪੈ ਸੰਗ ਕੈ ਗੁਰ ਪਾਇਨ ਉਪਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥
 ਹੋਇ ਬਿਦਾ ਤਬ ਹੀ ਗੁਰ ਤੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਅਪੁਨੇ ਪੁਰ ਆਯੋ ॥ ੯੯੧ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਮਿਲੇ ਆਇਕੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ॥ ਸੁਖ ਤਿਹ ਕੇਂ
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਚਿਤਵਨ ਗਈ ਪਰਾਇ ॥ ੯੯੨ ॥ ਇਤਿ ਧਨ ਸੀਖ ਗੁਰ ਕੇ
 ਪੁਤ੍ਰ ਲਿਆਇ ਦੀਏ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਉਧੋ ਬ੍ਰਿਜ ਭੇਜਾ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸੇਵਤ ਹੀ ਇਹ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਬਾਸਨ ਸਿਉ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਯੈ ॥
 ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਤੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਧਵ ਭੇਜ ਕਹਯੋ ਤਿਹ ਠੋਰਹਿ ਦੱਯੈ ॥ ਗੁਰਨਿ
 ਜਾਇ ਸੰਤੋਖ ਕਰੇ ਸੁ ਸੰਤੋਖ ਕਰੈ ਹਮਰੀ ਧਮ ਮੱਯੈ ॥ ਯਾਤੇ ਨ ਬਾਤ ਭਲੀ ਕਛੁ
 ਔਰ ਹੈ ਮੋਹਿ ਬਿਬੇਕਹਿ ਕੇ ਝਗਰੱਯੈ ॥ ੯੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਤੇ
 ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਧਵ ਪੈ ਬ੍ਰਿਜਭੂਮਹਿ ਭੇਜ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਚਲਿ ਨੰਦ ਕੈ ਧਾਮ
 ਗਯੋ ਬਤੀਯਾ ਕਹਿ ਸੋਕ ਅਸੋਕ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਨੰਦ ਕਹਯੋ ਸੰਗਿ ਉਧਵ ਕੇ ਕਬਹੂੰ
 ਹਰਿ ਜੀ ਮੁਹਿ ਚਿੰਤ ਕਯੋ ਹੈ ॥ ਯੋ ਕਹਿਕੈ ਸੁਧ ਸਜਾਮਹਿ ਕੈ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੋ
 ਮੁਰਝਾਇ ਪਯੋ ਹੈ ॥੯੯੪॥ ਜਬ ਨੰਦ ਪਰਯੋ ਗਿਰ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਤਬ ਯਾਹਿ ਕਹਯੋ
 ਜਦੁਬੀਰ ਅਏ ॥ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਉਠ ਠਾਢ ਭਯੋ ਮਨ ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਪਰਾਇ
 ਗਏ ॥ ਉਠਿਕੈ ਸੁਧਿ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਹਮ ਜਾਨਤ ਉਧਵ ਪੇਚ ਕਏ ॥
 ਤਜਕੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਪੁਰ ਬੀਚ ਗਏ ਫਿਰਕੈ ਬ੍ਰਿਜ ਮੈ ਨਹੀ ਸਜਾਮ ਅਏ ॥ ੯੯੫ ॥
 ਸਜਾਮ ਗਏ ਤਜਿਕੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਬ੍ਰਿਜ ਲੋਗਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਦੀਨੋ ॥ ਉਧਵ
 ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਹਮਰੀ ਤਿਹ ਕੇ ਬਿਨੁ ਭਯੋ ਹਮਰੇ ਪੁਰ ਹੀਨੋ ॥ ਦੋ ਬਿਧਿ ਨੈ ਹਮਰੇ
 ਗੁਰ ਬਾਲਕ ਪਾਪ ਬਿਨਾ ਹਮ ਤੇ ਫਿਰਿ ਛੀਨੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ
 ਰਹਯੋ ਬਹੁ ਸੋਕ ਬਢਯੋ ਅਤਿ ਰੋਦਨ ਕੀਨੋ ॥ ੯੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਹਿਕੈ ਇਹ
 ਬਾਤ ਪਰਯੋ ਧਰਿ ਪੈ ਉਠ ਫੇਰ ਕਹਯੋ ਸੰਗ ਉਧਵ ਇਉ ॥ ਤਜਿਕੈ ਬ੍ਰਿਜ
 ਸਜਾਮ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਹਮ ਸੰਗ ਕਹੈ ਅਬ ਕਾਰਨ ਕਿਉ ॥ ਤੁਮਰੇ ਅਬ ਪਾਇ
 ਲਗੋ ਉਠਕੈ ਸੁ ਭਈ ਬਿਰਥਾ ਸੁ ਕਹੈ ਸਭ ਜਿਉ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਨਹੀ ਲੇਤ ਕਛੁ
 ਸੁਧਿ ਹੈ ਮੁਹਿ ਪਾਪ ਪਛਾਨ ਕਛੁ ਰਿਸ ਸਿਉ ॥ ੯੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨਿਕੈ
 ਤਿਨ ਉਧਵ ਯੋ ਬਤੀਯਾ ਇਹ ਭਾਂਤਨਿ ਸਿਉ ਤਿਹ ਉੱਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਥੋ ਸੁਤ
 ਸੋ ਬਸਦੇਵਹਿ ਕੇ ਤੁਮ ਤੇ ਸਭ ਪੈ ਪ੍ਰਭ ਚੁ ਨਹੀ ਛੀਨੋ ॥ ਸੁਨਿਕੈ ਪੁਰਿਕੈ ਪਤਿ

*ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜਮ ਤੋਂ ਮੌੜ ਕੇ ਲੈ ਆਂਦੇ, ਇਹ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ
 ਕੰਮ ਹਨ ।

ਜੋ ਬਤੀਯਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਸਾਸ ਕਹੈ ਤਿਨ ਲੀਨੋ ॥ ਧੀਰ ਗਯੋ ਛੁਟ ਰੋਵਤ
 ਭਯੋ ਇਨਹੂੰ ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਰੋਦਨ ਕੀਨੋ ॥ ੯੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਠਿ ਉਧਵ ਕੈ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਪੁਰ ਕੇ ਪਾਂਤਿ ਸੇ ਕਛੁ ਸੋਕ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਮੁਹਿ
 ਜੋ ਬਤੀਯਾ ਤਿਹ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸਭ ਹੀ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਜਾਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਹੋਤ
 ਖੁਸੀ ਮਨ ਦੇਖਤ ਹੀ ਜਿਹ ਕੇ ਮੁਖ ਜੀਜੈ ॥ ਵਾਹਿ ਕਹਯੋ ਨਹਿ ਚਿੰਤ ਕਰੋ ਨ
 ਕਛੁ ਇਹ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਫੁਨ ਛੀਜੈ ॥ ੯੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨਿਕੈ ਇਮ ਉਧਵ ਤੇ
 ਬਤੀਯਾ ਫਿਰ ਉਧਵ ਕੋ ਸੋਊ ਪੁਛਨ ਲਾਗਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਚਿੰਤ ਕੇ
 ਬੀਚ ਹੁਲਾਸ ਬਢਯੋ ਸਭ ਹੀ ਦੁਖ ਭਾਗਯੋ ॥ ਔਰ ਦਈ ਸਭ ਛੋਰ ਕਥਾ ਹਰਿ
 ਬਾਤ ਸੁਨੈਬੇ ਬਿਖੈ ਅਨੁਰਾਗਯੋ ॥ ਧਯਾਨ ਲਗਾਵਤ ਜਿਉ ਜੁਗੀਯਾ ਇਹ ਤਿਉ
 ਹਰਿ ਧਯਾਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਾਗਯੋ ॥ ੯੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਕਹਿ ਉਧਵ ਜਾਤ
 ਭਯੋ ਬਿਜ ਮੈ ਤਿਹ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਸੁਧ ਪਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੋਕ ਕੇ ਧਾਮ ਹੁਤੇ
 ਦਮ ਠੋਰ ਰਹੇ ਸੁ ਤਹਾਂ ਮੁਰਝਾਈ ॥ ਮੋਨ ਰਹੀ ਗੁਹ ਬੈਠ ਤੀਯਾ ਮਨੋ ਜੋ
 ਉਪਜੀ ਇਹ ਤੇ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਸੁਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਯ ਭਈ ਨਹਿ ਆਇ
 ਸੁਨੇ ਫਿਰਿ ਭੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੯੦੧ ॥ ਉਧਵ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ
 ਗੁਰਨਿ ਸੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਮਾਰਗ ਜਾਹਿ
 ਕਹਯੋ ਚਲੀਯੋ ਜੋਊ ਕਾਜ ਕਹਯੋ ਸੋਊ ਕਾਰਜ ਕੀਜੈ ॥ ਜੋਗਨਿ ਫਾਰ ਸਭੈ ਪਟ
 ਹੋਵਹੁ ਜੋ ਤੁਮ ਸੇ ਕਹਯੋ ਸੋਊ ਕਰੀਜੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ਰੀ
 ਯਾਤੇ ਕਛੁ ਤੁਮਰੋ ਨਹੀ ਛੀਜੈ ॥ ੯੦੨ ॥ ਗੁਰਨਿ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਨ
 ਉਧਵ ਤੇ ਬਿਧਿ ਯਾ ਬਤੀਯਾ ਤਿਨ ਉਧਵ ਕੇ ਇਮ ਉਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਜਾ ਸੁਨਿ
 ਬਯੋਗ ਹੁਲਾਸ ਘਟੈ ਜਿਹ ਕੇ ਸੁਨਏ ਦੁਖ ਹੋਵਤ ਜੀ ਨੋ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਤੁਮਹੋ
 ਹਮ ਕੇ ਹਮਰੋ ਤੁਮਰੇ ਰਸ ਮੈ ਮਨੁ ਭੀਨੋ ॥ ਜੋ ਕਹਯੋ ਤਾ ਸੰਗ ਯੋ ਕਹੀਯੋ ਹਰਿ
 ਜੂ ਤੁਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ੯੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਿਰਕੈ ਸੰਗ
 ਉਧਵ ਕੇ ਬਿਜ ਭਾਮਨ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਨ
 ਲਈ ਸੁਧਿ ਹੈ ਰਸ ਸੇ ਹਮਰੋ ਮਨੁਆ ਤੁਮ ਜਾਰਯੋ ॥ ਇਉ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਐਸੇ
 ਕਹਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਸੁ ਕਿਧੈ ਕਬਿ ਜੋ ਜਸੁ ਸਾਰਯੋ ॥ ਉਧਵ ਸਯਾਮ ਸੇ ਜੋ ਕਹੀਯੋ
 ਹਰਿ ਜੂ ਤੁਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਭਾਰਯੋ ॥ ੯੦੪ ॥ ਫੇਰਿ ਕਹਯੋ ਇਮ ਉਧਵ
 ਸੇ ਜਬ ਹੀ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਕੇ ਰਸ ਭੀਨੀ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਸੇ ਕਹਯੋ ਉਧਵ ਇਉ
 ਤਿਨ ਉਧਵ ਸੇ ਬਿਨਤੀ ਇਹ ਕੀਨੀ ॥ ਕੰਚਨ ਸੇ ਜਿਨ ਕੇ ਤਨ ਥੇ ਜੋ ਉਹਾ ਨ
 ਬਿਖੈ ਹੁਤੀ ਗੁਰ ਨਵੀਨੀ ॥ ਉਧਵ ਜੂ ਹਮ ਕੇ ਤਜਿ ਕੈ ਤੁਮਰੇ ਬਿਨ ਸਯਾਮ
 ਕਛੁ ਸੁਧ ਲੀਨੀ ॥ ੯੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਅਤਿ ਆਤੁਰੁ ਹੈ ਇਕ ਕੋਪ
 ਕਹੈ ਜਿਨ ਤੇ ਹਿਤ ਭਾਗਯੋ ॥ ਉਧਵ ਜੂ ਜਿਹ ਦੇਖਨ ਕੋ ਹਮਰੋ ਮਨੁਆ ਅਤਿ
 ਹੀ ਅਨੁਰਾਗਯੋ ॥ ਸੇ ਹਮ ਕੇ ਤਜਿ ਗਯੋ ਪੁਰ ਮੈ ਪੁਰ ਬਾਸਨ ਕੇ ਰਸ ਭੀਤਰ
 ਪਾਗਯੋ ॥ ਜਉ ਹਰਿ ਜੂ ਬਿਜ ਨਾਰਿ ਤਜੀ ਬਿਜ ਨਾਰਨ ਭੀ ਬਿਜ ਨਾਥ
 ਤਿਆਗਯੋ ॥ ੯੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕਨ ਜੋ ਕਹਯੋ ਸਯਾਮ ਤਜਯੋ ਇਕ ਐਸੇ
 ਕਹੈ ਹਮ ਕਾਮ ਕਰੈਗੀ ॥ ਭੇਖ ਜਿਤੇ ਕਹਯੋ ਜੋਗਨ ਕੇ ਤਿਤ ਨੇ ਹਮ ਆਪਨੇ

ਅੰਗ ਡਰੈਗੀ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਹਮ ਜਹੈ ਤਹਾਂ ਇਕ ਐਸੈ ਕਹੈ ਗੁਨਿ ਹੀ ਉਚਰੈਗੀ ॥
 ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਹਮ ਖੈ ਮਰਿਹੈ ਬਿਖ ਇਕ ਯੋਂ ਕਹੈ ਧਯਾਨ ਹੀ ਬੀਚ ਮਰੈਗੀ ॥
 ੯੦੭ ॥ ਉਧਵ ਬਾਚ ਗੋਪਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਿਖਿ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਦਸਾ ਬਿਸਮੈ ਹੁਇ ਉਧਵ ਯੋਂ ਉਚਰੇ ॥ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਤੁਮਰੀ ਹਰਿ ਸੋ ਬਲ
 ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਇਹ ਕਾਮ ਕਰੇ ॥ ਜੋਉ ਸਯਾਮ ਪਠਯੋ ਤੁਮ ਪੈ ਹਮ ਕੋਂ ਇਹ
 ਰਾਵਲ ਭੇਖਨ ਅੰਗ ਧਰੇ ॥ ਤਜਿ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹ ਕੈ ਪੁਨ ਕਾਜ ਸਭੈ ਸਖੀ ਮੋਰੇ ਹੀ
 ਧਯਾਨ ਕੈ ਬੀਚ ਅਰੇ ॥ ੯੦੮ ॥ ਗੋਪਿਨ ਬਾਚ ਉਧਵ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ
 ਸਮੈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੁੰਜਨ ਮੈ ਮੁਹਿ ਕਾਨਨ ਸਯਾਮ ਤਟੈਕ ਧਰਾਏ ॥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਬਹੁ
 ਮੋਲ ਜਰੇ ਨਗ ਬਹੁਮ ਸਕੈ ਉਪਮਾਨ ਗਠਾਏ ॥ ਬਜ ਲਗੇ ਜਿਨ ਬੀਚ ਛਟਾ
 ਚਮਕੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਧਰਾ ਛਬਿ ਪਾਏ ॥ ਤੋਨ ਸਮੈ ਹਰਿ ਵੈ ਦਏ ਉਧਵ ਦੇ ਅਬ
 ਰਾਵਲ ਭੇਖ ਪਠਾਏ ॥ ੯੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਹਮ ਜੋਗਨ ਹੈ ਹੈ ਕਹੈ
 ਇਕ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਹੀ ਕਰੈਗੀ ॥ ਡਾਰ ਬਿਭੂਤ ਸਭੇ ਤਨ ਪੈ ਬਟੁਆ ਚਿਪੀਆ
 ਕਰ ਬੀਚ ਧਰੈਗੀ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਹਮ ਜਾਹਿ ਤਹਾਂ ਇਕ ਯੋਂ ਕਹੈ ਗੁਰਨਿ
 ਖਾਇ ਮਰੈਗੀ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਬਿਰਹਾਗਨ ਕੋਂ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ਤਾਹੀ ਕੈ ਸੰਗ
 ਜਰੈਗੀ ॥ ੯੧੦ ॥ ਰਾਧੇ ਬਾਚ ਉਧਵ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖ
 ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਬਿਖ ਭਾਨ ਕੀ ਜਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਗਏ ਮਥਰਾ ਤਜਿ ਕੈ
 ਬ੍ਰਿਜ ਹੋ ਅਬਧੋਂ ਹਮਰੀ ਗਤਿ ਕਾਈ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਪੁਰ ਕੀ ਤ੍ਰੀਯ ਕੋਂ ਸੁਛਕੈ
 ਤਿਨਕੇ ਰਸ ਮੈ ਜੀਯ ਆਈ ॥ ਕਾਨੁ ਲਯੋ ਕੁਬਜਾ ਬਸਿਕੈ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ
 ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੇਜ ਬਨੀ ਸੰਗ ਫੁਲਨ ਸੁੰਦਰ
 ਚਾਦਨੀ ਰਾਤ ਭਲੀ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਸੇਤ ਬਹੇ ਜਮੁਨਾ ਪਟ ਹੈ ਸਿਤ ਮੋ ਤਨ
 ਹਾਰ ਗਰੇ ਛਬਿ ਛਾਈ ॥ ਮੈ ਨ ਚੜ੍ਹਯੋ ਸਰਿ ਲੈ ਬਰਕੈ ਬਧਬੇ ਹਮ ਕੋਂ ਬਿਨ
 ਜਾਨ ਕਨਾਈ ॥ ਸੋਉ ਲਯੋ ਕੁਬਜਾ ਬਸਕੈ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ
 ॥ ੯੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਤ ਬਨੀ ਘਨ ਕੀ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਸੀਂਗਾਰ
 ਭਲੀ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਬਹੈ ਜਮੁਨਾ ਤਰਏ ਇਹ ਜਾ ਬਿਨ ਕੇ ਨਹੀ
 ਸਯਾਮ ਸਹਾਈ ॥ ਸਯਾਮਹਿ ਮੈ ਨ ਲਗਯੋ ਦੁਖ ਦੇਵਨ ਐਸੈ ਕਹਯੋ ਬਿਖ
 ਭਾਨਹਿ ਜਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਲਯੋ ਕੁਬਜਾ ਬਸਿ ਕੈ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਿਕਯੋ
 ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੁਲ ਰਹੇ ਸਿਗਰੇ ਬ੍ਰਿਜ ਕੇ ਤਰ ਫੁਲਿਲਤਾ
 ਤਿਨ ਸੋ ਲਪਟਾਈ ॥ ਫੁਲ ਰਹੇ ਸਰਸਾ ਰਸ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭ ਸਮੂਹ ਬਢੀ
 ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਚੇਤ ਚੜ੍ਹਯੋ ਸੁਕ ਸੁੰਦਰ ਕੋਕਿਲਕਾ ਜੁਤ ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਨ ਸੁਹਾਈ
 ॥ ਦਾਸੀ ਕੇ ਸੰਗਿ ਰਹਯੋ ਗਹਿਹੋ ਟਸਿਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਿਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥
 ੯੧੪ ॥ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਅਕਾਸ ਮਿਲੀ ਅਰ ਬਾਸਤ ਭੂਮਿ ਮਹਾਂ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥
 ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਸਮੀਰ ਬਹੈ ਮਕਰੰਦ ਨਿਸੰਕ ਮਿਲਾਈ ॥ ਪੈਰ ਪਰਾਗ

੧. ਜੋ ੭੫੧ ਨੰ: ਦੇ ਸਵੈਯੇ ਤੇ ਕਾਵਯ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇ
 ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਰਸ ਵੇਖੋ ।

ਰਹੀ ਹੈ ਬੈਸਾਖ ਸਭੈ ਬਿਜ ਲੋਗਨਿ ਕੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਮਾਲਨ ਲੈ ਬਕਰੋਂ ਰਸ
ਕੋ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੫ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੀਰ ਸਮੀਰਹੁ
ਤਾ ਸਨ ਕੇ ਸਮ ਔਰ ਅਕਾਸ ਧਰਾਤ ਪਤਾਈ ॥ ਪੰਥਨ ਪੰਥੀ ਚਲੈ ਕੋਊ ਓਤ
ਰੁਤਾਕ^੨ ਤਰੈ ਤਨ ਤਾਪ ਸਿਰਾਈ ॥ ਜੇਠ ਮਹਾ ਬਲਵੰਤ ਭਯੋ ਅਤਿ ਬਿਆਕੁਲ
ਜੀਯ ਮਹਾ ਰਿਤ ਪਾਈ ॥ * ਐਸੇ ਸਕਯੋ ਧਸਕਯੋ ਸਸਿਕਯੋ ਟਸਿਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ
ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੈਨ ਪਚੰਡ ਬਹੈ ਅਤਿ ਤਾਪਤ
ਚੰਚਲ ਚਿਤਿ ਦਸੋ ਦਿਸਿ ਧਾਈ ॥ ਬੈਸ ਅਵਾਸਰ ਹੈ ਨਰ ਨਾਰ ਬਿਹੰਗਮ
ਵਾਰ ਸੁ ਛਾਹਿ ਤਕਾਈ ॥ ਦੇਖ ਅਸਾੜਨ ਈ ਰਿਤ ਦਾਦਰ ਮੋਰਨ ਹੂੰ ਘਨਘੋਰ
ਲਗਾਈ ॥ ਗਾਢ ਪਰੀ ਬਿਰਹੀ ਜਨ ਕੋ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥
੯੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਲ ਭਰੇ ਜਲ ਪੂਰਨਿ ਸੋ ਅਰੁ ਸਿੰਧ ਮਿਲੀ ਸਰਤਾ ਸਭ ਜਾਈ
ਤੈਸੇ ਘਟਾਨ ਛਟਾਨ ਮਿਲੀ ਅਤਿ ਹੀ ਪਪੀਹਾ ਪੀਯਟੇ ਰਲਗਾਈ ॥ ਸਾਵਨ ਮਾਹਿ
ਲਗਯੋ ਬਰਸਾਵਨ ਭਾਵਨ ਨਾਹਿ ਹਹਾ ਘਰ ਮਾਈ ॥ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਪੁਰ ਭਾਮਨ ਸੋ
ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਦਵ ਮਾਹਿ
ਚੜਯੋ ਬਿਨ ਨਾਹਿ ਦਸੋ ਦਿਸ ਮਾਹਿ ਘਟਾ ਘਰਾਈ ॥ ਦਯੋਸ ਨਿਸਾ ਨਹਿ
ਜਾਨ ਪਰੈ ਤਮ ਬਿੱਜੁ ਛਟਾ ਰਵਿ ਕੀ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਮੁਸਲ ਧਾਰ ਛੁਟੈ ਨਭਿ
ਤੇ ਅਵਨੀ ਸਗਰੀ ਜਲ ਪੂਰਨਿ ਛਾਈ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਤਜਿ ਗਯੋ ਹਮ ਕੋ
ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਸ ਕੁਆਰ
ਚੜਯੋ ਬਲ ਧਾਰ ਪੁਕਾਰ ਰਹੀ ਨ ਮਿਲੇ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਸੇਤ ਘਟਾ ਅਰੁ ਰਾਤ
ਛਟਾ ਸਰ ਤੁੰਗ ਅਟਾ ਸਿਮਕੈ ਦਰਸਾਈ ॥ ਨੀਰ ਬਿਹੀਨ ਫਿਰੈ ਨਭਿ ਛੀਨ
ਸੁ ਦੇਖ ਅਧੀਨ ਭਯੋ ਹੀਯਰਾਈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਤਿਨ ਸੋ ਬਿਥਕਯੋ ਟਸਕਯੋ ਨ
ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੦ ॥ ਕਾਤਕਿ ਮੈ ਗੁਨਿ ਦੀਪ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਤੈਸੇ
ਅਕਾਸ ਮੈ ਉਜਲਤਾਈ ॥ ਜੂਪ ਜਹਾਂ ਤਹ ਫੈਲ ਰਹਯੋ ਸਿਗਰੇ ਨਰ ਨਾਰਨ
ਖੇਲ ਮਚਾਈ ॥ ਚਿਤੁ ਭਏ ਘਰ ਆਂਛਨ ਦੇਖ ਗਚੇ ਤਹ ਕੇ ਅਰੁ ਚਿਤੁ ਭੁਮਾਈ
॥ ਆਯੋ ਨਹੀ ਮਨ ਭਾਯੋ ਤਹੀ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੧ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਰਜ ਫੂਲ ਰਹੇ ਸਰ ਪੁੰਜ ਸੁਗੰਧ ਸਨੇ ਸਰਿ ਤਾਨ ਘਟਾਈ ॥
ਕੰਜਤ ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਕੁਲਹੰਸ ਕਲੈਸ ਬਢੈ ਸੁਨਿਕੈ ਤਿਹ ਮਾਈ ॥ ਬਾਸੁਰ ਰੈਨ
ਨ ਚੈਨ ਕਹੂੰ ਛਿਨ ਮੰਘਰ ਮਾਸ ਅਯੋਨ ਕਨਾਈ ॥ ਜਾਤ ਨਹੀ ਤਿਨ ਸੋ ਮਸਕਯੋ
ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭ੍ਰਮ ਅਕਾਸ
ਅਵਾਸ ਸੁਬਾਸੁ ਉਦਾਸ ਬਢੀ ਅਤਿ ਸੀਤਲਤਾਈ ॥ ਕੂਲ ਦੁਕੂਲ ਤੇ ਸੂਲ
ਉਠੈ ਸਭ ਤੇਲ ਤਮੇਲ ਲਗੈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਪੋਖ ਸੰਤੋਖ ਨ ਹੋਤ ਕਛੁ ਤਨ ਸੋਖਤ
ਜਿਉ ਕੁਮਦੀ ਮੁਰਝਾਈ ॥ ਲੋਭ ਰਹਯੋ ਉਨ ਪ੍ਰੇਮ ਗਯੋ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ

੧. ਰਸ ਦਾ ਲੈਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਸ ਰੂਪ ਬਕਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ।

੨. ਵੇਖ ਕੇ ਥੱਲਾ ਰਖਦਾ ।

੩. ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ।

* ਇਸਤਰਾਂ ਸੁੱਕ ਗਿਆ, ਧਸਕਯੋ=ਨਿੱਘਰਗਿਆ, ਸਸਕਯੋ=ਸੰਕੋਚਿਆ
ਗਿਆ, ਟਸਕਯੋ=ਟਹਿਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਸਕਯੋ=ਚੁਭਵੀਂ ਪੀੜ, ਚੀਸ ।

ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੩ ॥ ਮਾਹਿ ਮੈ ਨਾਹਿ ਨਹੀ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ਸੁਦਾਹ
 ਕਰੈ ਰਵਿ ਜੋਤਿ ਦਿਖਾਈ ॥ ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਤ ਬਿਲਾਤਤ ਦਯੋਸਨ ਰੈਨ ਕੀ
 ਬਿਰਧ ਭਈ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਕੋਕਿਲ ਦੇਖ ਕਪੋਤ ਮਿਲੀ ਮੁਖ ਕੰਜਤ ਏ ਸੁਨਿਕੈ
 ਡਰ ਪਾਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀ ਰੀਤ ਕਰੀ ਉਨ ਸੋ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ
 ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਾਗੁਨ ਫਾਗ ਬਢਯੋ ਅਨੁਰਾਗ ਸੁਹਾਗਨ ਭਾਗ
 ਸੁਹਾਗ ਸੁਹਾਈ ॥ ਕੇਸਰ ਚੀਰ ਬਨਾਇ ਸਰੀਰ ਗੁਲਾਬ ਅਬੀਰ ਗੁਲਾਲ
 ਉਡਾਈ ॥ ਸੋ ਛਬਿ ਮੈਨ ਲਖੀ ਜਨ ਦ੍ਰਾਦਸ ਮਾਸ ਕੀ ਸੋਭਤ ਆਗ ਜਗਾਈ ॥
 ਆਸ ਕੇ ਤਯਾਗ ਨਿਰਾਸ ਭਈ ਟਸਕਯੋ ਨ ਹੀਯੋ ਕਸਕਯੋ ਨ ਕਸਾਈ ॥ ੯੨੫ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਬ੍ਰਿਹਨਾਟਕ ਬਾਰਾਮਾਹਾ
 ਸੁਪੂਰਣ ਮਸਤੁ ॥

ਗੋਪਿਨ ਬਾਚ ਆਪਸ ਮੈ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯਾਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁਨੋ ਮਿਲਕੈ
 ਹਮ ਕੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਗਾਵਤ ਭਯੋ ਸੋਊ ਠੋਰ ਤਹਾ ਹਮਹੂੰ
 ਮਿਲਕੈ ਤਹ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਿਜ ਤਯਾਗ ਗਯੋ ਮਥੁਰਾ ਇਨ ਗੁਾਰਨ ਤੇ
 ਮਨੁਆ ਉਚਟਾਯੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਉਧਵ ਸੋ ਤਿਨ ਟੇਰ ਹਹਾ ਹਮਰੇ ਗਿਹ ਸਯਾਮ
 ਨ ਆਯੋ ॥ ੯੨੬ ॥ ਗੋਪਿਨ ਬਾਚ ਉਧਵ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਸਮੈ ਹਮ ਕੋ
 ਸੁਨਿ ਉਧਵ ਕੰਜਨ ਮੈ ਫਿਰੈ ਸੰਗ ਲਾਯੋ ॥ ਹਰਿ ਜੂ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ ਸਾਬ ਘਨੇ
 ਹਮ ਪੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਹਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਬਸਿ ਗਯੋ ਹਮਰੋ ਮਨ ਹੂੰ ਅਤਿ
 ਹੀ ਸੁਖ ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਰ ਹੋਯੋ ॥ ਅਬ ਸੋ ਤਜਿਕੈ ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਗਯੋ ਤਿਹ ਕੇ
 ਬਿਛੁਰੇ ਫਲ ਕਉਨ ਜੀਯੋ ॥ ੯੨੭ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਾਰਨਿ ਪੈ
 ਜਿਤਨੀ ਫੁਨ ਉਧਵ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਗਯਾਨ ਕੋ ਉਤਰ
 ਦੇਤ ਭਈ ਨਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਚਿਤਾਰ ਸਭੇ ਉਚ ਰਾਨੀ ॥ ਜਾਹੀ ਓ ਦੇਖਤ ਭੋਜਨ ਖਾਤ
 ਸਖੀ ਜਿਹ ਕੇ ਬਿਨ ਪੀਤ ਨ ਪਾਨੀ ॥ ਗਯਾਨ ਕੀ ਜੋਇ ਨ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਿਨਹੂੰ
 ਹਿਤ ਸੋ ਕਰਿ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ੯੨੮ ॥ ਗੋਪਿਨ ਬਾਚ ਉਧਵ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਮਿਲਕੈ ਤਿਨ ਉਧਵ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਸੋ ਸੁਨ ਉਧਵ ਯੋਂ ਕਹੀਯੋ ॥ ਕਹਿਕੈ
 ਕਰਿ ਉਧਵ ਗਯਾਨ ਜਿਤੇ ਪਠਿਯੋ ਤਿਤਨੋ ਸਭ ਹੀ ਗਹੀਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਇਨ
 ਗੁਾਰਨਿ ਪੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਹਿਤ ਆਖਨ ਸੋ ਚਹੀਯੋ ॥ ਇਨ ਕੋ ਤੁਮ
 ਤਿਆਗ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਹਮਰੀ ਸੁਧ ਲੇਤ ਸਦਾ ਰਹੀਯੋ ॥ ੯੨੯ ॥ ਜਬ ਉਧਵ
 ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਤਬ ਉਧਵ ਕੋ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਗਈ ਸੁਧ
 ਭੂਲ ਸਭੈ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਗਯਾਨ ਹੁਤੇ ਸੁ ਟਰਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮਿਲਿਕੈ ਸੰਗ
 ਗੁਾਰਨ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕੇ ਸੰਗ ਢਰਯੋ ਹੈ ॥ ਗਯਾਨ ਕੇ ਡਾਰ ਮਨੋ
 ਕਪਰੇ ਹਿਤ ਕੀ ਸਰਤਾ ਮਹਿ ਕੂਦ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥ ੯੩੦ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਸੰਗ ਗੁਆਰਨ
 ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਸਭ ਗੁਾਰਨਿ ਕੇ ਹਿਤ ਚੀਨੋ ॥ ਉਧਵ ਗਯਾਨ ਦਯੋ ਤਜਿਕੈ ਮਨ
 ਮੈ ਜਬ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ ਸੰਗਹ ਕੀਨੋ ॥ ਹੋਇ ਗਯੋ ਤਨ ਮੈ ਹਿਤ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ
 ਸੁ ਕਰਯੋ ਬ੍ਰਿਜ ਹੀ ਨੈ ॥ ਤਯਾਗ ਦਏ ਤੁਮ ਕੋ ਮਥੁਰਾ ਤਿਹ ਤੇ ਹਰਿ ਕਾਮ ਸਖੀ
 ਘਟ ਕੀਨੋ ॥ ੯੩੧ ॥ ਉਧਵ ਬਾਚ ਗੋਪਿਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਇਕੈ ਹਉ

ਮਥੁਰਾ ਮੈਂ ਸਖੀ ਹਰਿ ਤੁਮ ਲਜੈਬੇ ਕੇ ਦੂਤ ਪਠੈਹੋ ॥ ਬੀਤਤ ਜੋ ਤੁਮ ਪੈ ਬਿਰਥਾ
 ਸਭ ਹੀ ਜਦੁਰਾਇ ਕੇ ਪਾਸ ਕਹੈ ਹੋ ॥ ਕੈ ਤੁਮਰੀ ਬਿਨਤੀ ਉਹ ਪੈ ਬਿਧਿ ਜਾ
 ਰਿਝਹੈ ਬਿਧਿਤਾ ਰਿਝਵੈ ਹੋ ॥ ਪਾਇਨ ਪੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਬਿਜ
 ਭੀਤਰ ਫੇਰਿ ਲਿਯੈ ਹੋ ॥ ੯੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਜਬ ਉਧਵ ਬਾਤ ਕਹੀ ਉਨ
 ਪਾਇਨ ਲਾਗਤ ਭੀਤ ਬਸੋਉ ॥ ਦੂਖ ਘਟਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ
 ਭੀਤਰ ਆਨੰਦ ਹੋਉ ॥ ਕੈ ਬਿਨਤੀ ਸੰਗ ਉਧਵ ਸੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਬਿਧਿਯਾ
 ਉਚਰੋਉ ॥ ਸਜਾਮ ਸੇ ਜਾਇਕੈ ਯੋ ਕਹੀਯੋ ਕਰਿਕੈ ਕਹਯੋ ਪ੍ਰੀਤ ਠ ਤਜਾਗਤ ਕੋਉ
 ॥ ੯੩੩ ॥ ਕੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲਤ ਹੀ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਹਰਿਯੋ ॥
 ਜਿਨ ਕੇ ਹਿਤ ਲੋਗਨ ਹਾਸ ਸਹਯੋ ਜਿਨ ਕੇ ਹਿਤ ਸਤਨ ਸੇ ਲਰਿਯੋ ॥ ਸੰਗ
 ਉਧਵ ਕੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਬਿਨਤੀ ਕਰਿਕੈ ਇਮ ਉਚਰਿਯੋ ॥ ਹਮ ਤਜਾਗ
 ਗਏ ਬਿਜ ਮੈ ਮਥੁਰਾ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮ ਕਾਮ ਬੁਰੇ ਕਰਿਯੋ ॥ ੯੩੪ ॥ ਬਿਜ ਬਾਸਨ
 ਤਜਾਗ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਪੁਰ ਬਾਸਨ ਕੇ ਰਸ ਭੀਤਰ ਪਾਗਿਓ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਤੋ ਪਰ
 ਗੁਰਨਿ ਥੋ ਉਨ ਸੰਗ ਰਚੇ ਇਨ ਤੇ ਸਭ ਭਾਗਿਓ ॥ ਦੈ ਤੁਹਿ ਹਾਥ ਸੁਨੋ
 ਬਤੀਯਾ ਹਮ ਜੋਗ ਕੇ ਭੇਖ ਪਠਾਵਨ ਲਾਗਿਓ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਉਧਵ ਯੋਂ ਕਹੀ ਯੋ
 ਹਰਿ ਜੂ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸਭੈ ਅਬ ਤਜਾਗਿਓ ॥ ੯੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਜੋ ਤਜਿ
 ਕੈ ਬਿਜ ਕੋਂ ਚਲਿ ਕੈ ਜਬਹੀ ਮਥੁਰਾ ਤੁਰ ਜਯੈ ॥ ਪੈ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਹਿਤ ਕੈ
 ਹਮ ਓਰ ਤੇ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪੱਯੈ ॥ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਨਤੀ ਤਿਹ ਪੈ ਫਿਰ
 ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਉਤਰ ਦੱਯੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਬਾਹੀਯੈ ਤਉ ਕਰੀਯੈ ਪਰ ਯੋਂ ਨਹੀ
 ਕਾਹੂ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋਯੈ ॥ ੯੩੬ ॥ ਸੁਯਾ* ॥ ਉਧਵ ਮੋ ਸੁਨ ਲੈ ਬਤੀਯਾ ਜਦੁਬੀਰ
 ਕੇ ਧਯਾਨ ਜਬੈ ਕਰਿਹੋ ॥ ਬਿਰਹਾਤਬ ਆਇਕੈ ਮੋਹਿਗੁਸੈ ਤਿਹਕੇ ਗੁਸਏ ਨਜੀਯੋ
 ਮਰਿਹੋ ॥ ਨ ਕਛੁ ਸੁਧਿ ਮੋ ਤਨ ਮੈ ਰਹਿ ਹੈ ਧਰਨੀ ਪਰ ਹੈ ਬਿਸੁਯੀ ਝਰਿਹੋ ॥
 ਤਿਹ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਬਿਰਥਾ ਕਹੀਯੈ ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਧੀਰਜ ਹਉ ਧਰਿਹੋ ॥
 ੯੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੀਨ ਹੈ ਗੁਰਨਿ ਸੋਉ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਜੂ ਬੀ
 ਅਤਿ ਹੀ ਅਭਮਾਨੀ ॥ ਕੰਚਨ ਸੇ ਤਨ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਜੋਉ ਰੂਪ ਬਿਖੈ ਰਤਿ
 ਕੀ ਫੁਨ ਸਾਨੀ ॥ ਯੋਂ ਕਹੈ ਬਜਾਕੁਲ ਹੈ ਬਤੀਯਾ ਕਬਿ ਨੇ ਤਿਹ ਕੀ
 ਉਪਮਾ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਉਧਵ ਗੁਰਨੀਯਾ ਸਫਰੀ ਸਮ ਨਾਮ ਲੈ ਸਜਾਮ
 ਕੋ ਜੀਵਤ ਪਾਨੀ ॥ ੯੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਤੁਰ ਹੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸੰਗ
 ਉਧਵ ਕੇ ਸੁ ਕਹਯੋ ਇਮ ਬੈਨਾ ॥ ਭੂਖਨ ਭੋਜਨ ਧਾਮ ਜਿਤੋ ਹਮ ਕੋ ਜਦੁਬੀਰ
 ਬਿਨਾ ਸੁ ਰਚੈਨਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਸਜਾਮ ਬਿਯੋਗ ਬਿਖੈ ਬਸਿਗੇ ਕਬਿ ਨੇ ਜਸ ਯੋਂ

*ਜਗਤ ਬਿਨੋਦ ਵਿਚ ਪਦਮਾਕਰ ਨੇ ਇਕ ਗੋਪੀ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਇਉਂ
 ਦੱਸਿਆ ਹੈ:—ਕਬਿੱਤ ॥ ਪਾਨਨ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਤਨ ਤਾਪ ਕੇ ਹਰਨਹਾਰੇ ਨੰਦ ਕੇ
 ਦੁਲਾਰੇ ਬਿਜ ਵਾਰੇ ਉਮਹਤ ਹੈ ॥ ਕਹੇ ਪਦਮਾਕਰ ਅਰੂਝੋ ਉਰ ਅੰਤਰ ਯੋਂ
 ਅੰਤਰ ਚਹੈ ਹੂੰ ਪੈ ਨ ਅੰਤਰ ਚਹਿਤ ਹੈ ॥ ਨੈਨਨ ਬਸੇ ਹੈ ਰੋਮ ਰੋਮਨ ਰਸੇ ਹੈ
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਹੁਲਸੇ ਹੈ ਨਿਕਸੇ ਹੈ ਕੋ ਕਹਿਤ ਹੈ ॥ ਉਧੋ ਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਕੋਉ ਔਰ
 ਮਥੁਰਾ ਮੈ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਤੋ ਗੋਬਿੰਦ ਮੋਹੇ ਮੋਹੀ ਮੈਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ॥

ਉਚਰੈਨਾ ॥ ਰੇਵਤ ਭੀ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਸੇ ਜੁ ਹੁਤੇ ਮਨੋ ਬਾਲ ਕੇ ਕੰਜਨ ਨੈਨਾ ॥
 ੯੩੯ ॥ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਮਨ ਮੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਧਿਆਨ ਲਗੈ
 ਕੈ ॥ ਰੇਵਤ ਭੀ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਸੇ ਸੰਗ ਕਾਜਰ ਨੀਰ ਗਿਰਯੋ ਢਰਕੈਕੈ ॥
 ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉੱਚ ਮਹਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਉਮਗੋਕੈ ॥ ਚੰਦਹਿ
 ਕੋ ਜੁ ਕਲੰਕ ਹੁਤੇ ਮਨੋ ਨੈਨਨਿ ਪੈਡ ਚਲਯੋ ਨਿਚੁਰੈਕੈ ॥ ੯੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਗਹਿ ਧੀਰਜ ਉਧਵ ਸੇ ਬਚਨਾ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨੇਹੁ
 ਤਜਯੋ ਬਿਜ ਬਾਸਨ ਸੇ ਤਿਹ ਤੇ ਕਛੁ ਜਾਨਤ ਦੇਖ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਬੈਠ ਗਏ ਰਬ
 ਭੋਤਰ ਆਪ ਨਹੀ ਇਨ ਕੀ ਸੋਊ ਓਰ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਬਿਜ ਕੇ ਮਥਰਾ
 ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈ ਘਟ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ੯੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਜੈਹੋ ਕਹਯੋ
 ਮਥਰਾ ਕੈ ਬਿਖੈ ਹਰ ਪੈ ਹਮਰੀ ਬਿਨਤੀ ਇਹ ਕੀਜੋ ॥ ਪਾਇਨ ਕੇ ਗਹਿਕੈ
 ਰਹੀਯੋ ਘਟਕਾ ਦਸ ਜੇ ਮੁਹਿ ਨਾਮਹਿ ਲੀਜੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਪਾਛੇ ਤੇ ਮੇ ਬਤੀਯਾ
 ਸੁਨਿ ਲੈ ਇਹ ਭਾਂਤਹਿ ਸੇ ਉਚਰੀਜੋ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋਹਿ ਤਯਾਗ ਗਏ ਕਬਹੂੰ ਹਮਰੇ
 ਹਿਤ ਕੇ ਸੰਗ ਭੀਜੋ ॥ ੯੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਕੇ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਬਚਨਾ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੇ ਉਚਰਯੋ ਹ ॥ ਤਿਆਗ ਦਈ ਜਬ ਅਉਰੋ ਕਥਾ ਮਨ ਜਉ ਸੰਗ
 ਸਜਾਮ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਸੋਊ ਕਹੋ ਬਤੀਯਾ ਬਨ ਮੈ ਹਮਰੇ ਜੋਊ ਸੰਗ
 ਅਠਯੋ ਹੈ ॥ ਮੇ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਮਾਨ ਕਰਯੋ ਤੁਮਹੂੰ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਮਾਨ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥
 ੯੪੩ ॥ ਬਨ ਮੈ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਖੇਲ ਕਰੇ ਮਨ ਮੈ ਅਬ ਸੇ ਜਦੁਬੀਰ ਚਿਤਾਰੋ ॥
 ਮੇਰੇ ਜੁ ਸੰਗ ਕਹੀ ਬਤੀਯਾ ਹਿਤ ਕੀ ਸੋਈ ਆਪਨੇ ਚਿੰਤ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
 ਧਯਾਨ ਕਰੋ ਕਿਹ ਹੇਤ ਤਜਯੋ ਬਿਜ ਐ ਮਥਰਾ ਕੇ ਪਧਾਰੋ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੁਮਰੇ
 ਕਛੁ ਦੇਸ ਨਹੀ ਕਛੁ ਹੈ ਘਟ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ੯੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੇ ਸੁਨਿ
 ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਉਧਵ ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਹਰਿ ਕੀ ਸੰਗ ਤੇਰੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਅਬ
 ਆਵਤ ਹੈ ਉਪਜੈ ਇਹ ਚਿੰਤ ਕਹਯੋ ਮਨ ਮੇਰੈ ॥ ਕਿਉ ਮਥਰਾ ਤਜਿ ਆਵਤ ਹੈ ਜੁ
 ਫਿਰੈ ਨਹਿ ਗੁਰਾਨਿ ਕੇ ਫੁਨ ਫੇਰੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਹਮਰੇ ਘਟਿ ਭਾਗਨ ਆਵਤਹੋਹਰਿ
 ਜੁ ਫਿਰ ਡੇਰੈ ॥ ੯੪੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੇ ਕਹਿ ਰੇਵਤ ਭੀ ਲਲਨਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ
 ਅਤਿ ਸੇਕ ਬਢਾਯੋ ॥ ਝੁਮ ਗਿਰੀ ਪਿਥਮੀ ਪਰ ਸੇ ਹਿਦੈ ਆਨੰਦ ਥੋ ਤਿਤਨੋ
 ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਭੁਲ ਗਈ ਸੁਧ ਐਰ ਸਬੈ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨ ਧਯਾਨ ਬਿਖੈ ਤਿਨ ਲਾਯੋ
 ॥ ਯੇ ਕਹਿ ਉਧਵ ਸੇ ਤਿਨ ਟੇਰ ਹਹਾ ਹਮਰੇ ਗਹ ਸਜਾਮ ਨ ਆਯੋ ॥ ੯੪੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹੀ ਕੇ ਸੰਗਿ ਸੁਨੋ ਮਿਲਕੈ ਹਮ ਕੰਜ ਗਲੀਨ ਮੈ ਖੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥
 ਗਾਵਤ ਭਯੋ ਸੋਊ ਠੇਰ ਤਹਾਂ ਹਮਹੂੰ ਮਿਲਕੈ ਤਹ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਸੇ ਬਿਜ
 ਤਯਾਗ ਗਏ ਮਥਰਾ ਇਨ ਗੁਰਾਨਿ ਤੇ ਮਨੁਆ ਉਚਟਾਯੋ ॥ ਯੇ ਕਹਿ ਉਧਵ
 ਸੇ ਤਿਨ ਟੇਰ ਹਹਾ ਹਮਰੇ ਗਹ ਸਜਾਮ ਨ ਆਯੋ ॥ ੯੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ
 ਤਯਾਗ ਗਯੋ ਮਥਰਾ ਕੇ ਸੋਊ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਸੰਗ
 ਰਚੇ ਪੁਰ ਬਾਸਨ ਕੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਜਾਨ ਪਿਆਰੀ ॥ ਉਧਵ ਜੁ
 ਸੁਨੀਯੋ ਬਿਰਥਾ ਤਿਹ ਤੇ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਭੀ ਬਿਜਨਾਰੀ ॥ ਕੰਚਰੀ ਜਿਉ
 ਅਹਿਰਾਜ ਤਜੈ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਤਜੀ ਬਿਜ ਨਾਰ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੯੪੮ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਕੇ ਫਿਰਿ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਜਈ
 ਹੈ ॥ ਜਾ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ਜੁ ਤਿਹੁੰ ਪੁਰ ਮਾਨਹੁ ਰੂਪ ਮਈ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ
 ਗਯੋ ਤਜਿ ਕੈ ਬਿਜ ਕੇ ਤਿਹ ਤੇ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਚਿਤ ਭਈ ਹੈ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਕੇ
 ਮਥੁਰਾ ਮੈ ਗਏ ਬਿਨਤੈ ਹਮਰੀ ਸੁਧਹੁ ਨ ਲਈ ਹੈ ॥ ੯੪੯ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਕੇ
 ਬਿਜ ਤਯਾਗ ਗਏ ਬਿਨ ਤੈ ਕੋਊ ਮਾਨਸ ਹੁੰ ਨ ਪਠਾਯੋ ॥ ਹੇਤ ਜਿਤੋ ਇਨ
 ਉਪਰ ਥੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਤਨੋ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਆਪ ਰਚੇ ਪੁਰਬਾਸਨ ਸੋ
 ਇਨ ਕੇ ਦੁਖ ਦੈ ਉਨ ਕੇ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਜਾਇਕੈ ਯੋ ਕਹੀਯੋ ਹਰਿ ਜੀ
 ਤੁਮਰੇ ਕਹੁ ਕਾ ਜੀਯ ਆਯੋ ॥ ੯੫੦ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਬਿਜ ਕੇ ਚਲਿਕੈ
 ਫਿਰਿ ਆਪ ਨਹੀ ਬਿਜ ਆਏ ॥ ਸੰਗ ਰਚੇ ਪੁਰਬਾਸਨ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਮਨ ਆਨੰਦ ਪਾਏ ॥ ਦੈ ਗਯੋ ਹੈ ਇਨ ਕੋ ਦੁਖ ਉਧਵ ਪੈ ਮਨ ਮੈ ਨ ਹੁਲਾਸ
 ਬਢਾਏ ॥ ਆਪਨ ਥੇ ਬਿਜ ਮੈ ਉਪਜੇ ਇਨਸੋ ਸੁਭ ਏ ਛਿਨ ਬੀਚ ਪਰਾਏ ॥
 ੯੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਨ ਲਈ ਇਨ ਕੀ ਸੁਧ ਹੇਤ ਕਛੁ ਮਨ ਮੋਹ
 ਤੁਹਾਰੇ ॥ ਆਪ ਰਚੇ ਪੁਰਬਾਸਨ ਸੋ ਇਨਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ਤਾਤੇ
 ਨ ਮਾਨ ਕਰੋ ਫਿਰਿ ਆਵਹੁ ਜੀਤਤ ਭੇ ਤੁਮਹੁ ਹਮ ਹਾਰੇ ॥ ਤਾਤੇ ਤਜੋ ਮਥੁਰਾ
 ਫਿਰ ਆਵਹੁ ਹੇ ਸਭ ਗਊਅਨਿ ਕੇ ਰਖਵਾਰੇ ॥ ੯੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ
 ਚਿਤਾਰਕੈ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਮੈ ਸਭ ਗੁਰਨੀਯਾ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਏਕ ਪਰੈ ਮੁਰਝਾਇ
 ਧਰਾ ਇਕ ਬਯੋਗ ਭਰੀ ਗੁਨ ਬਯੋਗ ਹੀ ਗਾਵੈ ॥ ਕੋਊ ਕਹੈ ਜਦੁਰਾ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਿ
 ਸੋਨਨ ਬਾਤ ਤਹਾ ਏ ਉਧਾਵੈ ॥ ਜਉ ਪਿਖਵੈ ਨ ਤਹਾ ਤਿਨ ਕੋ ਸੁਕਹੈ ਹਮਕੋ
 ਹਰਿ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ॥ ੯੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨਿ ਬਯਾਕੁਲ ਚਿਤ ਭਈ ਹਰਿ
 ਕੇ ਨਹੀ ਆਵਨ ਕੀ ਸੁਧ ਪਾਈ ॥ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਇ ਗਈ ਚਿਤ ਮੈ ਬਿਖ ਭਾਨ
 ਸੁਤਾ ਮਨ ਮੈ ਮੁਰਝਾਈ ॥ ਜੇ ਬਿਰਥਾ ਮਨ ਬੀਚ ਹੁਤੀ ਸੋਊ ਉਧਵ ਕੇ ਤਿਹ
 ਪਾਸ ਸੁਨਾਈ ॥ ਸਯਾਮ ਨ ਆਵਤ ਹੈ ਤਿਹ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਭਯੋ ਬਰਨਯੋ
 ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ੯੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਅਭਿ ਬਯੋਗ ਮਨੈ
 ਅਪਨੇ ਸੋਊ ਕੈਹੈ ॥ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਮਨ ਮੱਧਿ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੋਊ
 ਬਾਤ ਰੁਚੈ ਹੈ ॥ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਯੋਸਨਿ ਮੈ ਮਿਲਿਹੈ ਜਿਹਕੇ ਉਰ ਮੈ ਨ ਕਛੁ ਭ੍ਰਮ
 ਭੈ ਹੈ ॥ ਜੋਗਨਿ ਹੋਇ ਜਪੇ ਹਰਿ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਂਗਹੁਗੀ ਤੁਮ ਸੋ ਬਰਦੈਹੈ ॥ ੯੫੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਨ ਦੈ ਇਮ ਉਧਵ ਗਯਾਨ ਚਲਯੋ ਚਲਿਕੈ ਜਸੁਧਾ ਪਤਿ ਪੈ ਸੋਊ
 ਆਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਜਸੁਧਾ ਜਸੁਧਾ ਪਤਿ ਪਾਇਨ ਉਪਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਹੀ ਸਯਾਮ ਸਦਾ ਕਹੀਯੋ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਮੈ ਪਹਿ ਕਾਨੁ ਪਠਾਯੋ ॥ ਯੋਂ
 ਕਹਿਕੈ ਰਥ ਪੈ ਚੜਿਕੈ ਰਥ ਕੋ ਮਥੁਰਾ ਹੀ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ੯੫੬ ॥ ਉਧਵ
 ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਜੁ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇ ਤਬ ਮਥੁਰਾ ਪੁਰ ਮੈ ਬਲਰਾਮ ਅਉ
 ਸਯਾਮ ਕੇ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ॥ ਕਹਯੋ ਜੋ ਤੁਮ ਮੈ ਕਹਿਕੈ ਪਠਿਯੋ ਤਿਨ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਹੀ ਸੋ ਉਚਰਯੋ ॥ ਸੰਗ ਨੰਦ ਕੇ ਅਉ ਉਨ ਗੁਰਨਿ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰਿ ਗਯਾਨ ਕੀ
 ਫੇਰ ਫਿਰਯੋ ॥ ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਭਾਨ ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ ਤੁਮ ਸੋ ਦੁਖ ਥੋ ਸਭ ਦੂਰ ਕਰਯੋ
 ॥ ੯੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਪਗ ਭੇਟ ਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਫੁਨ ਨੰਦ ਕੇ

ਧਾਮ ਗਯੋ ॥ ਤਿਹ ਕੋਂ ਕਰਿਕੈ ਹਰਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਉਠਿਯੋ ਚਲਿ ਗੁਰਨ ਪਾਸ
 ਅਯੋ ॥ ਤੁਮਰੋ ਉਠ ਦੁੱਖ ਕਹਯੋ ਹਮ ਪੈ ਸੁਨ ਉਤਰ ਮੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦਯੋ ॥ ਬਲ
 ਸਯਾਮਹਿ ਸਯਾਮ ਸਦਾ ਜਪੀਯੋ ਸੁਨ ਨਾਮਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਘਨੋ ਬਢਯੋ ॥ ੯੫੮ ॥
 ਉਧਵ ਸੰਦੇਸ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਰਨਿ ਮੇ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਹਮ ਓਰ ਤੇ
 ਸਯਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪੱਯੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹੀਯੋ ਪੁਰਬਾਸਨ ਕੋ ਤਜਿ ਕੈ ਬਿਜ ਬਾਸਨ
 ਕੋ ਸੁਖ ਦੱਯੋ ॥ ਜਸੁਧਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਬਿਨਤੀ ਕਹੀਯੋ ਸੰਗ ਪੂਤ
 ਕਨੱਯੋ ॥ ਉਧਵ ਤਾ ਸੰਗ ਯੋਂ ਕਹੀਯੋ ਬਹੁਰੋ ਫਿਰਿ ਆਇਕੈ ਮਾਖਨ ਖੱਯੋ ॥
 ੯੫੯ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਐਰ ਕਹੀ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਪੈਸੁ ਸੁਨੋ ਅਰੁ ਐਰਨ ਬਾਤ ਨ ਡਾਰੋ
 ॥ ਐਸੋ ਕਹਾ ਜਸੁਧਾ ਤੁਮ ਕੋਂ ਹਮ ਕੋਂ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਜ ਨਾਬ ਪਿਆਰੋ ॥ ਤਾਤੇ
 ਕਰੋ ਨ ਕਛੁ ਗਨਤੀ ਹਮਰੋ ਸੁ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਬੇਗ
 ਤਜੇ ਮਥੁਰਾ ਉਠ ਕੈ ਅਬ ਹੀ ਬਿਜ ਪੂਤ ਪਧਾਰੋ ॥ ੯੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਤ
 ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਪੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੋਊ ਹੈ ਬਿਜਰਾਨੀ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ
 ਘਨੋ ਤੁਮ ਸੋਂ ਹਸ ਆਪਨੇ ਜੀ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ਪਛਾਨੀ ॥ ਤਾਤੇ ਕਹਿਓ ਤਜਿਕੈ
 ਮਥੁਰਾ ਬਿਜ ਆਵਹੁ ਯਾ ਬਿਧਿ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਇਯਾਨੇ ਹੁਤੇ ਤਬ ਮਾਨਤ ਬੇ
 ਅਬ ਸਯਾਨੇ ਭਏ ਤਬ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ੯੬੧ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਸੰਗ ਕਹੈ ਤੁਮਰੋ
 ਤਜਿ ਕੈ ਮਥੁਰਾ ਬਿਜ ਕੈ ਅਬ ਅੱਯੋ ॥ ਮਾਨ ਕੈ ਸੀਖ ਕਹੈ ਹਮਰੀ ਤਿਹ ਠੋਰ
 ਨਹੀ ਪਲਵਾ ਠਹਰੋਯੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਗੁਰਨੀਯਾ ਹਮ ਸੋ ਸਭਹੀ ਬਿਜਬਾਸਨ ਕੋਂ
 ਸੁਖ ਦੱਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਧ ਭੂਲ ਗਈ ਤੁਮ ਕੋਂ ਹਮਰੇ ਜਿਹ ਐਸਰ ਪਾਇ ਨ ਪੱਯੋ ॥
 ੯੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਤਯਾਗ ਰਹਯੋ ਮਥੁਰਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਿਜ ਮੇ
 ਫਿਰ ਆਵਹੁ ॥ ਗੁਰਨਿ ਪ੍ਰੀਤ ਪਛਾਨ ਕਹਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਨ ਢੀਲ
 ਲਗਾਵਹੁ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਪਾਇਨ ਪੈ ਹਮਰੇ ਹਮ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਸੁ ਤਹਾਂ ਤੁਮ ਜਾਵਹੁ ॥
 ਜਾਇ ਕੈ ਆਵਹੁ ਯੋਂ ਕਹੀਯੋ ਹਮ ਕੋਂ ਸੁਖ ਹੋ ਤੁਮ ਹੂੰ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ॥ ੯੬੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਤੇ ਕਹਯੋ ਤਜਿ ਕੈ ਮਥੁਰਾ ਫਿਰਕੈ ਬਿਜ ਬਾਸਨ ਕੋਂ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ॥
 ਆਵਹੁ ਫੇਰਿ ਕਹਯੋ ਬਿਜ ਮੈ ਇਹ ਕਾਮ ਕੀਏ ਤੁਮਰੋ ਨਹੀ ਛੀਜੈ ॥ ਆਇ
 ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਖਾਵਹੁ ਰੂਪ ਕਹਯੋ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਮਨ ਜੀਜੈ ॥ ਕੁੰਜ ਗਲੀਨ
 ਮੈ ਫੇਰ ਕਹਯੋ ਹਮਰੇ ਅਧਰਾਨਨ ਕੋ ਰਸ ਲੀਜੈ ॥ ੯੬੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ
 ਕਹਯੋ ਸੰਗ ਹੈ ਤੁਮਰੋ ਜੁ ਹੁਤੀ ਤੁਮ ਕੋਂ ਬਿਜ ਬੀਚ ਪਯਾਰੀ ॥ ਕਾਨ ਰਚੇ
 ਪੁਰਬਾਸਨ ਸੋਂ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਏ ਬਿਜ ਨਾਰਿ ਚਿਤਾਰੀ ॥ ਪੰਥ ਨਿਹਾਰਤ
 ਨੈਨਨ ਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਪੁਤਰੀ ਦੇਊ ਹਾਰੀ ॥ ਉਧਵ ਸਯਾਮ ਸੋ ਯੋ ਕਹੀਯੋ
 ਤੁਮਰੇ ਬਿਨ ਭੀ ਸਭ ਗੁਰ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ੯੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਰ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੋ
 ਹਰਿ ਜੁ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਤੁਮ ਕੋਂ ਜੋਊ ਪਯਾਰੀ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਤੇ ਬਿਜ ਤਯਾਗ
 ਗਏ ਦਿਨ ਤਾਕੀ ਨਹੀ ਹਮ ਹੂ ਹੈ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਆਵਹੁ ਤਯਾਗ ਅਬੈ ਮਥੁਰਾ
 ਤੁਮਰੇ ਬਿਨਗੀ ਅਬ ਹੋਇ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਮੈ ਤੁਮ ਸਿਉ ਹਰਿ ਮਾਨ ਕਰਯੋ ਤਜ
 ਆਵਹੁ ਮਾਨ ਅਬੈ ਹਮ ਹਾਰੀ ॥ ੯੬੬ ॥ ਤਯਾਗ ਗਏ ਹਮ ਕੋਂ ਕਿਹ ਹੇਤ ਤੇ
 ਬਾਤ ਕਛੁ ਤੁਮਰੀ ਨ ਬਿਗਾਰੀ ॥ ਪਾਇਨ ਮੇ ਪਰ ਕੈ ਸੁਨੀਯੋ ਪ੍ਰਭ ਏ ਬਤੀਯਾ

ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਆਪ ਰਚੇ ਪੁਰਬਾਸਨ ਸੇਂ ਮਨ ਤੇ ਸਬਹੀ ਬਿਜਨਾਰ
 ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਮਾਨ ਕਰਯੋ ਤੁਮ ਸੇ ਘਟ ਕਾਮ ਕਰਯੋ ਅਬ ਸਜਾਮ ਹਰਾ ਹਮ ਹਾਰੀ
 ॥ ੯੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਕਰੀ ਤੁਮ ਸੇ ਬਿਨਤੀ ਸੋਊ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਚਿਤ ਵੈ
 ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਖੇਲਤ ਥੀ ਤੁਮ ਸੇ ਬਨ ਮੈ ਤਿਹ ਔਸਰ ਕੀ ਕਬਹੂੰ ਸੁਧ ਕੀਜੈ ॥
 ਗਾਵਤ ਥੀ ਤੁਮ ਪੈ ਮਿਲ ਕੈ ਜਿਹ ਕੀ ਸੁਰ ਤੇ ਕਛੁ ਤਾਨ ਨ ਛੀਜੈ ॥ ਤਾਕੋ
 ਕਹਯੋ ਤਿਹ ਕੀ ਸੁਧ ਕੈ ਬਹੁਰੇ ਬਿਜ ਬਾਸਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੯੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਔਰ ਕਹੀ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਹਰਿ ਜੁ ਸੋਊ ਬਾਤ ਅਬੈ ਸੁਨਿ ਲੱਯੈ ॥ ਯੋਂ ਕਹਯੋ
 ਤਜਾਗ ਤੁਮੈ ਮਥੁਰਾ ਬਹੁਰੇ ਬਿਜ ਕੁੰਜਨ ਭੀਤਰ ਅੱਯੈ ॥ ਜਿਉ ਹਮਰੇ ਸੰਗ
 ਖੇਲਤ ਥੇ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਫਿਰਿ ਖੇਲ ਮਚੱਈਯੈ ॥ ਚਾਹ ਘਨੀ ਤੁਹਿ
 ਦੇਖਨ ਕੀ ਗੁਰ ਆਇ ਕਹਯੋ ਹਮ ਕੋਂ ਸੁਖ ਦੱਯੈ ॥ ੯੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇਰੇ ਪਿਖੇ
 ਬਿਨ ਹੇ ਹਰਿ ਜੀ ਕਹੀ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਨਹੀ ਮੋਮਨ ਭੀਜੈ ॥ ਸੁਕ ਭਈ ਪੁਤਰੀ
 ਸੀ ਕਹਯੋ ਕਹੀ ਯੋਂ ਹਰਿ ਸੋ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਬਾਤ ਨ ਮੋਹਿ ਨ ਹੋਤ
 ਪੁਤੀਤ ਕਹਯੋ ਘਨ ਸਜਾਮ ਪਿਖੇਈ ਪਸੀਜੈ ॥ ਆਨਨ ਪੈ ਸਮ ਚੰਦ ਨਿਹਾਰ
 ਚਕੋਰ ਸੀ ਗੁਰਾਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੯੭੦ ॥ ਉਧਵ ਚੰਦ ਭਗਾ ਕੋ ਸੰਦੇਸ ਬਾਚ
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਤੁਮ ਸੇਂ ਕਹਯੋ ਚੰਦ ਭਗਾ ਹਰਿ ਜੁ ਅਪਨੋ ਮੁਖ ਚੰਦ ਦਿਖੱਯੈ ॥
 ਬਜਾਕਲ ਹੋਇ ਗਈ ਬਿਨੁ ਤੂੰ ਸੁ ਹਰਾ ਕਹਯੋ ਟੇਰ ਹਲੀ ਧਰ ਭੱਯੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ
 ਆਵਹੁ ਨਾ ਚਿਰ ਲਾਵਹੁ ਮੈ ਜੀਯ ਕੀ ਅਬ ਹੀ ਸੁਨ ਲੱਈਐ ॥ ਹੇ ਬਿਜ ਨਾਥ
 ਕਹਯੋ ਨੰਦ ਲਾਲ ਚਕੋਰਨ ਗੁਰਾਨਿ ਕੋ ਸੁਖ ਦੱਯੀਐ ॥ ੯੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਹੇ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕਹਯੋ ਬਿਜ ਨਾਰ ਹਰਾ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨਹੀ ਚਿਰ ਕੀਜੈ ॥ ਹੇ ਜਦੁਰਾ
 ਅਗੁਜਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਰੱਛਕ ਧੇਨ ਕਹਯੋ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਸਾਪ ਕੇ ਨਾਥ ਅਸੁਰ
 ਬਧੀਯਾ ਅਰੁ ਆਵਨ ਗੋਕਲ ਨਾਥ ਨ ਛੀਜੈ ॥ ਕੰਸ ਬਿਦਾਰ ਅਬੈ ਕਰਤਾਰ
 ਚਕੋਰਨ ਗੁਰਾਨਿ ਕੋ ਸੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੯੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੇ ਨੰਦ ਨੰਦ ਕਹਯੋ
 ਸੁਖ ਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਸੁਨੋ ਬਤੀਯਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥ ਗੋਕਲ ਨਾਥ ਕਹੋ ਬਕਕੋਰਿਪ
 ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਸੁਨੋ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਭੀ ਬਿਨ ਤੂੰ
 ਬਿਜ ਨਾਰ ਬਚਾਰੀ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਹਰਿ ਜੁ ਅਪਨੋ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਇਹ ਤ੍ਰੀਯ
 ਬਿਸਾਰੀ ॥ ੯੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਸ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁਨੋ ਕਰਤਾਰ ਬਕਾ ਮੁਖ ਫਾਰ
 ਕਹਯੋ ਸੁਨਿ ਲੈ ॥ ਸਭ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰ ਸੁਨੋ ਬਿਜ ਨਾਥ ਅਬੈ ਇਨ ਗੁਰਾਨਿ
 ਰੂਪ ਦਿਖੈ ॥ ਘਨ ਸਜਾਮ ਕੀ ਮੂਰਤ ਪੇਖੇ ਬਿਨਾ ਨ ਕਛੁ ਇਨ ਕੇ ਮਨ ਬੀਚ
 ਰੁਚੈ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਹਰਿ ਜੁ ਤਜਕੈ ਮਥੁਰਾ ਇਨਕੇ ਸਭ ਸੋਕਨ ਕੋ ਹਰਿਦੈ ॥ ੯੭੪ ॥
 ਬਿਜ ਛਟਾ ਅਰੁ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਸੰਦੇਸ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ ਛਟਾ ਅਰੁ ਮੈਨ
 ਪ੍ਰਭਾ ਸੰਗ ਤੋਹਿ ਸਜਾਮ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨ ਕੈਸੇ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਢਾਇ ਇਤੀ ਇਨ ਸੇਂ
 ਅਬ ਤਜਾਗ ਗਏ ਕਹੁ ਕਾਰਨ ਐਸੇ ॥ ਆਵਹੁ ਸਜਾਮ ਨ ਢੀਲ ਲਗਾਵਹੁ
 ਖੇਲ ਕਰੋ ਹਮ ਸੇ ਫੁਨ ਵੈਸੇ ॥ ਮਾਨ ਕਰੈ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਪਠਵੇ ਹਮ ਕੋ
 ਤੁਮ ਵਾ ਬਿਧਿ ਜੈਸੇ ॥ ੯੭੫ ॥ ਉਧਵ ਸਜਾਮ ਸੇਂ ਯੋਂ ਤੁਮਰੇ ਰਹਿਬੇ ਜਬ ਸੈਨ
 ਧਰੈਂਗੀ ॥ ਤਜਾਗ ਤਬੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੋਕ ਕਰੈਂਗੀ ॥

ਜੋਗਨ ਬਸਤਨ ਕੇ ਧਰਹੈਂ ਕਿ ਕਹਿਯੋ ਬਿਖ ਖਾਇਕੈ ਪਾਨ ਪਰੈਂਗੀ ॥ ਤਾਹੀ
 ਤੇ ਹੇ ਹਰਿ ਜੀ ਤੁਮ ਸੇਂ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਫਿਰ ਮਾਨ ਕਰੈਂਗੀ ॥ ੯੭੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਤੁ ਕਹੀ ਉਨਹੂੰ ਤੁਮ ਕੋ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਜੁ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥
 ਤਯਾਗ ਗਏ ਹਮ ਕੋ ਬਿਜ ਸੇ ਮਨੁਆ ਤੁਮਰੇ ਸੁ ਲਖੇ ਨ ਪਸੀਜੈ ॥ ਬੈਠ ਰਹੇ
 ਅਬ ਹੇ ਮਥੁਰਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਿਯੋ ਮਨੁਆ ਜਬ ਖੀਜੈ ॥ ਜਿਉਂ ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਪੀਠ
 ਦਈ ਤੁਮ ਕੋ ਤੁਮਰੀ ਮਨ ਭਾਵਤ ਦੀਜੈ ॥ ੯੭੭ ॥ ਐਰ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੇ ਬਿਜਨਾਥ
 ਕਹੀ ਅਬ ਉਧਵ ਸੇ ਸੁਨ ਲੱਈਯੈ ॥ ਆਪ ਚਲੇਤੁ ਨਹੀ ਕਹਿਯੋ ਨਾਥ ਬੁਲਾਵਨ
 ਗੁਰਨਿ ਦੂਤ ਪਠਯੈ ॥ ਜੇ ਕੋਉ ਦੂਤ ਪਠੋ ਨ ਕਹਿਯੋ ਤਬ ਤੇ ਉਠ ਆਪਨ ਹੀ
 ਤਹ ਜੱਯੈ ॥ ਨਾਤਰ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਦਿੜ ਤਾਹੂੰ ਕੋ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਬ ਦਾਨ ਦਿਵੱਯੈ
 ॥ ੯੭੮ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਯਾਨ ਧਰੈਂ ਹਰਿ ਜੁ ਅਰ ਤੇਰੇ ਹੀ ਲੈਕਰ ਨਾਮ ਪੁਕਾਰੈਂ ॥
 ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਨ ਲਾਜ ਕਰੈਂ ਹਰਿ ਸਾਇਤ ਸਯਾਮ ਹੀ ਸਯਾਮ ਚਿਤਾਰੈਂ ॥
 ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜੀਵਤ ਹੈਂ ਬਿਨ ਨਾਮ ਕਹਿਓ ਛਿਨ ਮੈ ਕਸ ਟਾਰੈਂ ॥ ਯਾ
 ਬਿਧਿ ਦੇਖ ਦਸਾ ਉਨਕੀ ਅਤਿ ਬੀਚ ਬਫਿਕ ਜੀਯ ਸੋਕ ਹਮਾਰੈਂ ॥ ੯੭੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਨ ਸੋਕ ਕਰੈਂ ਨਹਿ ਸਯਾਮ ਹੀ ਸਯਾਮ ਕਰੈਂ ਮੁਖ
 ਸਿਉਂ ॥ ਭੁਮ ਗਿਰੈਂ ਬਿਧਿ ਜਾ ਮਤਵਾਰੁ ਪਰੈਂ ਗਿਰਕੈ ਧਰ ਪੈ ਸੋਉ ਤਿਉਂ ॥
 ਬਿਜ ਕੁੰਜਨ ਦੁੰਫਤ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਧਨ ਲੋਭਕ ਜਿਉਂ ॥ ਅਬ
 ਤਾਤੇ ਕਰੋਂ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਸੇਂ ਪਿਖਕੈ ਤਿਨ ਕੋ ਫੁਨ ਹੋ ਦੁਖ ਇਉਂ ॥ ੯੮੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪ ਚਲੋ ਇਹ ਤੇ ਨ ਭਲੀ ਜੁ ਪੈ ਆਪ ਚਲੋ ਨਹੀ ਦੂਤ ਪਠੀਜੈ ॥
 ਤਾਤੇ ਕਰੋਂ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਸੇਂ ਦੁਹ ਬਾਤਨ ਤੇ ਇਕ ਬਾਤ ਕਰੀਜੈ ॥ ਜਿਉਂ
 ਜਲ ਕੇ ਬਿਨ ਮੀਨ ਦਸਾ ਸੁ ਦਸਾ ਭਈ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਕੈ ਜਲ
 ਹੋਇ ਉਨੈਂ ਮਿਲੀਐ ਕਿਉਂ ਨੈਂ ਦਿੜਤਾ ਕੋ ਕਹਿਯੋ ਬਰ ਦੀਜੈ ॥ ੯੮੧ ॥
 ਕਵਿਓਵਾਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ ਬਾਸਨ ਹਾਲ ਕਿਧੇ ਹਰਿ ਜੁ ਫੁਨ ਉਧਵ ਤੇ
 ਸਭ ਹੀ ਸੁਨ ਲੀਨੋ ॥ ਜਾਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਕੈ ਚਿਤ ਤੇ ਸੁ ਹੁਲਾਸ ਘਟੈ ਦੁਖ ਹੋਵਤ
 ਜੀ ਨੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹਿਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਿਧੇ ਕਵਿ ਨੇ ਸੁ ਸੋਉ ਲਖ
 ਲੀਨੋ ॥ ਉਧਵ ਮੈ ਉਨ ਗੁਰਨ ਕੋ ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਦਿੜਤਾ ਕੋ ਅਬੈ ਬਰ ਦੀਨੋ ॥
 ੯੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਤੁਹਸੈ ਚਵਤਾਲ ਮੈ ਸਾਵਨ ਸੁਦਿ ਬੁਧਿਵਾਰ ॥
 ਨਗਰ ਪਾਂਵਟਾ ਮੈ ਤੁਮੇ ਰਚਿਓ ਗੰਥ ਸੁਧਾਰ ॥ ੯੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗਪਾਨ
 ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪੋਥੀ ਰਚੀ ਬਿਚਾਰ ॥ ਭੁਲ ਹੋਇ ਜਹ ਤਹ ਸੁ ਕਵਿ ਪੜੀਯਹੁ
 ਸਭੈ ਸੁਧਾਰ ॥ ੯੮੪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤੁ ਨਾਟਕ
 ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਗੋਪੀ ਉਧਵ ਸੰਬਾਢੇ ਬਿਰਹ ਨਾਟਕ ਬਰਨਨੰ ਧਯਾਇ
 ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ॥

ਅਬ ਕੁਬਜਾ ਗਿਰੁ ਗਵਨ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਗੋਪਨ ਕੋ ਪੋਖਨ ਕਰਿਓ ਹਰਿ ਜੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਾਇ ॥ ਅਵਰ ਖੇਲ ਖੇਲਨ
 ਲਗੇ ਅਤਹੀ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ॥ ੯੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਧਵ ਉਧਵ ਲੈ ਅਪਨੇ ਸੰਗ

੧. ਦਸਮ ਗੰਥ ਪਹਿਲੇ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸੀ ।

ਏਕ ਸਮੈ ਕੁਬਜਾ ਗਿਹ ਆਏ ॥ ਏ ਸੁਨ ਆਗੇ ਹੀ ਆਇ ਲਏ ਮਨ ਭਾਵਤ
 ਦੇਖ ਸਭੈ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ ਲੈ ਹਰਿ ਕੇ ਜੁਗ ਪੰਕਜ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਵੁਰਾਇ ਰਹੀ
 ਲਪਟਾਏ ॥ ਐਸੇ ਹੁਲਾਸ ਬਢਿਯੋ ਜੀਯ ਮੇ ਜਿਮ ਚਾਤ੍ਰਕ ਮੋਰ ਘਟਾ ਘਰਾਏ
 ॥ ੯੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਚ ਅਵਾਸ ਬਨਿਯੋ ਅਤਿ ਸੁਭਮ ਈਗਰ ਰੰਗ ਕੇ ਚਿਤ੍ਰ
 ਬਨਾਏ ॥ ਚੰਦਨ ਧੂਪ ਕੰਦਮ ਕਲੰਬ ਦੀਪਕ ਦੀਪ ਤਹਾਂ ਦਰਸਾਏ ॥ ਲੈ ਪਰਜੰਕ
 ਤਹਾਂ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਛ ਸੁਮੋਰ ਸੁਗੰਧ ਬਿਛਾਏ ॥ ਏ ਕਰ ਜੋਰ ਪੁਨਾਮ ਕਰਿਯੋ ਤਬ
 ਕੇਸਵ ਤਾ ਪਰ ਆਨ ਬੈਠਾਏ ॥ ੯੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਤਨ ਖਚਤ ਪੀੜਾ ਬਹੁਰ
 ਲਿਆਈ ਭਗਤ ਜਨਾਇ ॥ ਉਧਵ ਜੀ ਸੇਂ ਜੇਂ ਕਹਿਓ ਬੈਠਹੁ ਯਾਂ ਪਰ ਆਇ
 ॥ ੯੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਜੀ ਕੁਬਜਾ ਸੇ ਕਹੈ ਨਿਜ ਪ੍ਰੀਤ ਲਖੀ ਅਤਿ ਹੀ
 ਤੁਮਰੀ ਮੈਂ ॥ ਹੇਂ ਅਤਿ ਦੀਨ ਅਧੀਨ ਅਨਾਥਨ ਬੈਠ ਸਕੈ ਸਮੁਹਾਇ ਹਰੀ ਮੈਂ
 ॥ ਕਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਬੈ ਉਠ ਪੀੜੈ ਕੇ ਦੀਨ ਉਠਾਇਕੈ ਵਾਹੀ ਘਰੀ ਮੈਂ ॥ ਪੈ
 ਇਤਨੋ ਕਰਿਕੈ ਭੁਇ ਬੈਠ ਰਹਿਓ ਗਹਿ ਪਾਇਨ ਨੇਹ ਛਰੀ ਮੈਂ ॥ ੯੮੯ ॥
 *ਜੇ ਪਦ ਪੰਕਜ ਸੇਸ ਮਹੇਸ ਸੁਰੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਨ ਪਾਏ ॥ ਜੇ ਪਦ ਪੰਕਜ
 ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਬਖਾਨ ਪੁਮਾਨਕੈ ਗਯਾਨ ਨ ਗਾਏ ॥ ਜੇ ਪਦ ਪੰਕਜ ਸਿੱਧ ਸਮਾਧਿ
 ਮੇ ਸਾਧਤ ਹੇਂ ਮੁਨਿ ਮੋਨ ਲਗਾਏ ॥ ਤੇ ਪਦਪੰਕਜ ਕੇਸਵ ਕੇ ਅਬ ਉਧਵ ਲੈ
 ਕਰ ਮੈ ਸਹਰਾਏ ॥ ੯੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਤ ਸਰਾਹਤ ਸਯਾਮ ਕੇ ਪਾਇ ਮਹਾਂ
 ਬਿਗਸਿਓ ਮਨ ਭੀਤਰ ਸੋਊ ॥ ਜੋਗਨ ਕੇ ਜੋਊ ਯਯਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਵਤ
 ਹੇ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਊ ॥ ਜਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸੇਸ ਸੁਰਾਦਿਕ ਖੋਜਤ ਅੰਤ ਨ
 ਪਾਵਤ ਕੋਊ ॥ ਸੇ ਪਦ ਕੰਜਨ ਕੀ ਸਮ ਤੁਲਿ ਪਲੋਟਤ ਉਧਵ ਲੈ ਕਰ ਦੋਊ ॥
 ੯੯੧ ॥ ਇਤ ਸਯਾਮ ਪਲੋਟਤ ਉਧਵ ਪਾਇ ਉਤੇ ਉਨ ਮਾਲਨ ਸਾਜ ਕੀਏ ॥
 ਸੁਭ ਬੰਜਨ ਕੇ ਅਰੁ ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਦੇਖ ਜਿਸੇ ਸੁਖ ਹੋਤ ਜੀਏ ॥ ਇਤਨੇ ਪਹਿ
 ਕਾਨ ਪੈ ਆਇ ਗਈ ਬਿੰਦਰੀ ਕਹਿ ਈਂਗਰ ਭਾਲ ਦੀਏ ॥ ਤਿਹ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ
 ਹੁਲਾਸ ਬਢਿਯੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਹੀਏ ॥ ੯੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜ
 ਸਾਜਨ ਮਾਲਨ ਅੰਗਨ ਮੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੋ ਹਰਿ ਪਾਸ ਗਈ ॥ ਮਨੋ ਦੂਸਰ
 ਚੰਦ ਕਲਾ ਪ੍ਰਗਟੀ ਮਨੋ ਹੋਰਤਕੈ ਇਹ ਰੂਪ ਮਈ ॥ ਹਰਿ ਜੂ ਲਖਕੇ ਜੀਯ ਕੀ
 ਬਿਰਥਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਐਂਚ ਲਈ ॥ ਤਿਹ ਉਪਰ ਬੈਸ ਅਸੰਕ ਭਈ
 ਮਨ ਕੀ ਸਭ ਸੰਕ ਪਰਾਇ ਗਈ ॥ ੯੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੀਯਾਂ ਜਬ ਹੀ ਗਹਿ
 ਸਯਾਮ ਲਈ ਕੁਬਜਾ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਮਿਲੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ
 ਮੈ ਹਮ ਕੇ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਚੰਦਨ ਜਿਉਂ ਤੁਹਿ ਅੰਗ ਮਲਿਯੋ
 ਤਿਹ ਤੇ ਹਮਹੂੰ ਜਦੁਬੀਰ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਜੋਊ ਮਨੋਰਥ ਖੋਜੀਯ ਮੈ ਤੁਮਰੇ ਮਿਲਏ
 ਸੋਊ ਮੈ ਕਰ ਆਯੋ ॥ ੯੯੪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕੁਬਜਾ ਕੇ
 ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰਤ ਭਏ ਬਰਨਨੰ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਬ ਅਕੂਰ ਕੇ ਧਾਮ ਕਾਨ ਜੂ ਆਏ ਕਥਨੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੈ ਸੁਖ ਮਾਲਨ ਕੇ ਅਤਿਹੀ ਅਕੂਰਹਿ ਕੇ ਫਿਰ ਧਾਮ

*ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਹਾਂ ਵਡਿਆਈ ਹੈ ।

ਪਧਾਰਿਯੋ ॥ ਆਵਤ ਸੋ ਸੁਨ ਪਾਇ ਲਗਯੋ ਤਿਹ ਸੱਧੋ ਚਲਿਯੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ
 ਚਿਤਾਰਿਯੋ ॥ ਸੋ ਗਹਿ ਸਯਾਮ ਕੇ ਪਾਇ ਰਹਿਯੋ ਕਵਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਉਧਵ ਸੋ ਜਦੁਬੀਰੁ ਕਹਿਯੋ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਹਾਰਿਯੋ
 ॥ ੯੯੫ ॥ ਉਧਵ ਸਯਾਮ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨਕੈ ਅਕਰੂਰਹਿ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਹਾਰਿਯੋ
 ॥ ਸੁਧ ਕਰੀ ਉਨ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਕੁਬਜਾ ਕੇ ਕਹਿਯੋ ਅਰ ਪ੍ਰੇਮ ਚਿਤਾਰਿਯੋ ॥ ਸੋ
 ਗਨਤੀ ਕਰਕੈ ਮਨ ਮੇ ਕਨੀਯਾ ਸੰਗ ਪੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਹੇ ਹਰਿ ਜੂ
 ਏਹ ਕੇ ਪਿਖਏ ਉਨ ਕੋ ਸਭ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ੯੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਹਰਿ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਮਨੇ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੁ ਕੀਨੀ ॥ ਪਾਇ
 ਪਰਿਓ ਤਿਹ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਉਨ ਦੇਵਕੀ ਲਾਲ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਦੀਨੀ ॥ ਭੋਜਨ ਅੰਨ
 ਜਿਤੋ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋ ਸੋਊ ਆਨ ਧਰੋ ਹਿਤ ਬਾਤ ਲਖੀਨੀ ॥ ਬੋ ਮਨ ਮੋ ਸੋਈ ਬਾਂਛਤ
 ਇੱਛਵ ਹੈ ਜਸੁਧਾ ਸੁਤ ਪੂਰਨ ਕੀਨੀ ॥ ੯੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੂਰਨ ਕੈ ਮਨਸਾ
 ਤਿਨਕੀ ਸੰਗ ਉਧਵ ਲੈ ਫਿਰ ਧਾਮ ਅਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇਕੈ ਮੰਗਨ ਲੋਗ
 ਬੁਲਾਇ ਗਵਾਵਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਰਾਗ ਗਯੋ ॥ ਤਿਹ ਉਪਰ ਰੀਝ ਕਹੈ ਕਵਿ
 ਸਯਾਮ ਘਨੋ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਕਢ ਦਾਨ ਦਯੋ ॥ ਮਨੋ ਤਾਜ ਸੁਤੇ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਮੈ ਅਬ
 ਕੇ ਦਿਨ ਲੋ ਦਿਨ ਸੇਤ ਭਯੋ ॥ ੯੯੮ ॥ ਅਕੂਰ ਸਯਾਮ ਕੇ ਧਾਮਹਿ ਆਇਕੈ
 ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਪਾਇਨ ਲਾਗਿਯੋ ॥ ਕੰਸ ਬਿਦਾਰ ਬਕੀ ਉਰ ਫਾਰ ਕਹਿਓ
 ਕਰਤਾਰ ਸਰਾਹਨ ਲਾਗਿਓ ॥ ਔਰ ਗਈ ਸੁਧ ਭੂਲ ਸਭੈ ਹਰਿ ਕੀ ਉਪਮਾ
 ਰਸ ਭੀਤਰ ਪਾਗਿਯੋ ॥ ਆਨੰਦ ਬੀਚ ਬਢਿਓ ਮਨ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਬੋ ਜਿਤਨੋ
 ਸਭ ਡਾਗਿਓ ॥ ੯੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਵਕੀ ਲਾਲ ਗੁਪਾਲ ਅਹੋ ਨੰਦ ਲਾਲ
 ਦਿਯਾਲ ਇਹੈ ਜੀਯ ਧਾਰਿਯੋ ॥ ਕੰਸ ਬਿਦਾਰ ਬਕੀ ਉਰ ਫਾਰ ਕਹਿਓ ਕਰਤਾ
 ਜਦੁਬੀਰ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਹੇ ਅਘ ਕੇ ਰਿਪ ਹੇ ਰਿਪ ਕੇਸੀ ਕੇ ਹੇ ਕੁਪ ਜਾਹਿ
 ਤਿਨਾਵਤ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਤਾਂ ਅਬ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇ ਹਮੈ ਹਮਰੋ ਸਭ ਪਾਪ ਬਿਦਾ
 ਕਰ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੋਰ ਹੈ ਸਾਧਨ ਕੇ ਦੁਖ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ
 ਬਰਦਾਇਕ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਹੈ ਠਗ ਗੁਰਾਨਿ ਚੀਰਨਿ ਕੋ ਭਟ ਹੈ ਜਿਨ
 ਕੰਸ ਸੋ ਬੀਰ ਪਛਾਰਿਯੋ ॥ ਕਾਇਰ ਹੈ ਬਹੁ ਪਾਪਨ ਤੇ ਅਬ ਬੈਦ ਹੈ ਜਾਂ ਸਭ
 ਲੋਗ ਜਿਯਾਰਿਯੋ ॥ ਪੰਡਤ ਹੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਿਨ ਚਾਰੋ ਈ ਬੈਦ ਕੋ ਭੈਦ
 ਸਵਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਸੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਉਠਿ ਪਾਇ ਪਰਿਯੋ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਬਹੁ ਬਾਰਿ ਸਰਾਹ ਕਰੀ ਦੁਖ ਬੋ ਜਿਤਨੋ ਛਿਨ
 ਬੀਚ ਹਰਿਯੋ ॥ ਅਰਿ ਤਾ ਛਬਿ ਕੋ ਜਸੁ ਉਚ ਮਹਾਂ ਕਵਿ ਨੇ ਬਿਧਿ ਯਾ ਮੁਖ ਤੇ
 ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਹਰਿਨਾਮ ਸੰਜੋਇ ਕੇ ਪੈਨ ਤਨੈ ਸਭ ਪਾਪਨ ਸੰਗ ਲਰਿਯੋ ਨ
 ਟਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫਿਰ ਯੋਂ ਕਰ ਕਾਨਰ ਕੀ ਉਪਮਾ ਹਰਿ ਜੀ
 ਤੁਮਹੀ ਮੁਰ ਸੱਤੁ ਪਛਾਰਿਯੋ ॥ ਤੈਹੀ ਮਰੈ ਤਿਪਰਾਰੁ ਕਮੰਧ ਸੁ ਰਾਵਨ ਮਾਰਿ
 ਘਨੋ ਰਨ ਪਾਰਿਯੋ ॥ ਲੰਕ ਦਈ ਅਰੁ ਭ੍ਰਾਤਰ ਕੇ ਸੀਯ ਕੇ ਸੰਗ ਲੈ ਫਿਰ
 ਔਧ ਸਿਧਾਰਿਯੋ ॥ ਤੈਹੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੀਏ ਸਭ ਹੀ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਇਹ ਭਾਤ
 ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੩ ॥ ਹੇ ਕਮਲਾਪਤ ਹੇ ਗਰੁੜਾਧੁਜ ਹੇ ਜਗਨਾਇਕ ਕਾਨ

ਕਹਿਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹੋ ਬਤੀਯਾਂ ਸਭ ਹੀ ਤੁਮਰੀ ਭ੍ਰਿਤ ਲੋਕ ਭਯੋ ਹੈ ॥
 ਮੇਰੀ ਹਰੇ ਮਮਤਾ ਹਰਿ ਜੂ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਚੀਨ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਡਾਰ ਦਈ
 ਮਮਤਾ ਤਿਹ ਪੈ ਸੋਊ ਮੋ ਨਹਿ ਧਾਰਕੈ ਬੈਠ ਰਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੦੦੪ ॥ ਕਾਨਰ
 ਜੂ ਬਾਚ ਆਕੂਰ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅੰਹੋ ਚਚਾ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹਿਯੋ ਹਮ ਕੋ ਸਮਝੇ
 ਬਿਨਤੈ ਹਰਿ ਚੀਨੋ ॥ ਤਾਤੇ ਲਭਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਕਹਿਯੋ ਜਿਹ ਤੇ ਸੁਖ ਹੈ ਅਤਿ
 ਹੀ ਮੁਹਿ ਜੀਨੋ ॥ ਆਇਸ ਮੋ ਬਸੁਦੇਵਹਿ ਜੀ ਅਕਰੂਰ ਬਡੋ ਲਖ ਉਕਰ ਕੀਨੋ ॥
 ॥ ਤਾਤੇ ਨ ਮੋ ਘਨ ਸਯਾਮ ਲਖੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਹਸਿ ਦਾਨੋ ॥ ੧੦੦੫
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋ ਸੁਨ ਬੀਰ ਪੁਸਿੰਨ ਭਯੋ ਮੁਸਲੀਧਰ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ॥
 ਸੋ ਕੁਜਿ ਤੇ ਮਨ ਭੀਤਰ ਥੋ ਹਰਿ ਕੋ ਤਨ ਭੇਟ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਏ ॥ ਛੋਟ ਭਤੀਜ
 ਲਖੈ ਕਰਿਕੈ ਕਰਿਕੈ ਜਗ ਕੈ ਕਰਤਾ ਨਹੀ ਪਾਏ ॥ ਯਾਂ ਬਿਧਿ ਭੀਤਰ ਠੋਰ ਕਥਾ
 ਤਿਹ ਕੇ ਕਵਿ ਸਯਾਮਹਿ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥* ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ
 ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਅਕੂਰ ਗ੍ਰਹਿ ਜੈਬੋ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ
 ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥

ਅਥ ਅਕੂਰ ਫੁਫੀ ਪਾਸ ਭੇਜਨ ਕਥਨੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹਿਯੋ ਹਸਕੈ ਬਰ ਬੀਰ ਗਜਾ ਪੁਰ ਮੈ ਚਲ
 ਜਯੈ ॥ ਮੋ ਪਿਤ ਕੀ ਭਗਨੀ ਸੁਤ ਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਅਬ ਜਾਇ ਕੈ ਸੋਧਹਿ ਲੱਯੈ ॥
 ਅੰਧ ਤਹਾਂ ਨਿਪੁ ਹੈ ਮਨ ਅੰਧ ਦੁਜੋਧਨ ਭਯੋ ਬਸਤਾ ਕੋ ਲਖਯੈ ॥ ਪਾਂਡ ਕੇ
 ਪੁੱਤ੍ਰਨ ਕੋ ਤਿਹ ਠੋਰਹਿ ਦੱਯਤ ਹੈ ਸੁਖ ਕੈ ਦੁਖ ਦੱਯੈ ॥ ੧੦੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਤਿਹ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਕਰਿਕੈ ਅਕੂਰ ਪੁਨਾਮ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਪੰਥ ਕੀ
 ਬਾਤ ਗਨੋ ਕਹਿਲੋ ਪਗ ਬੀਚ ਗਜਾਪੁਰ ਕੋ ਤਿਨ ਧਾਰਿਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਨਿਪੁ
 ਬੀਚ ਸਭਾ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਭੂਪ ਕਹੀ ਕਹੁ ਮੋ
 ਬਿਰਥਾ ਜਦੁਬੀਰਹਿ ਜਾ ਬਿਧਿ ਕੰਸ ਪਛਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੭ ॥ ਬਤੀਯਾਂ ਸੁਨਿ
 ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਰਿਪ ਸੋ ਸਭ ਜਾਂ ਬਿਧਿ ਸਯਾਮ ਲਰਿਯੋ ॥ ਗਜ ਮਾਰਿ
 ਪ੍ਰਹਾਰਿਕੈ ਮੱਲਨ ਕੋ ਦਲ ਫਾਰਕੈ ਕੰਸ ਸੋ ਜਾਇ ਅਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਕੰਸ
 ਨਿਕਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਰੈ ਅਰ ਢਾਲ ਸੰਭਾਰਕੈ ਜੁੱਧ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ
 ਹਰਿ ਜੂ ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਪਟਕਿਯੋ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮਾਰ ਡਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਂਖਮ ਦੁਣ ਕ੍ਰਿਪਾਰੁ ਕ੍ਰਿਪੀਸੁਤ ਔਰ ਦੁਸਾਸਨ ਬੀਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥
 ਸੂਰਜ ਕੋ ਸੁਤ ਭੂਰ ਸਿਵਾ ਜਿਨ ਪਾਰਥ ਭ੍ਰਾਤ ਸੋ ਬੈਰ ਉਤਾਰਿਯੋ ॥ ਰਾਜ
 ਦੁਜੋਧਨ ਮਾਤਲ ਸੋ ਇਹ ਪੇਖਤ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹਾਂ
 ਬਸੁਦੇਵ ਕਹਾਂ ਕਹਿ ਅੰਗ ਮਿਲੇ ਮਨ ਕੋ ਦੁਖ ਟਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਰੰਚਕ ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਨਿਪੁ ਕੀ ਉਠਕੈ ਜਦੁਬੀਰ ਫੁਫੀ ਪਹਿ ਆਯੋ ॥ ਕੁੰਤੀ ਕੋ
 ਦੇਖਤ ਹੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇਯੋ ॥ ਪੂਛਤ ਭੀ
 ਕੁਸਲੈ ਜਦੁਬੀਰਹਿ ਜਾਂ ਜਸੁ ਬੀਚ ਸਭੈ ਧਰ ਛਾਯੋ ॥ ਨੀਕੇ ਹੈ ਸਯਾਮ ਸਨੇ
 ਬਸੁਦੇਵ ਸੁ ਦੇਵਕੀ ਨੀਕੀ ਸੁਨੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੦੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤਨੇ

*ਇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ।

ਮਹਿ ਬਿੰਦਰ ਆਇ ਗਯੋ ਸੋਊ ਪਾਰਬ ਮਾਇ ਕੈ ਪਾਇਨ ਲਾਗਿਯੋ ॥ ਪੂਛਤ
 ਭਯੋ ਜਦੁਬੀਰ ਸੁਖੀ ਅਕੂਰ ਕੇ ਤਾਰ ਸਮੇ ਅਨੁਰਾਗਿਯੋ ॥ ਔਰ ਗਈ ਸੁਧ ਭੂਲ
 ਸਭੈ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਇਹੀ ਰਸੁ ਭੀਤਰ ਪਾਗਿਯੋ ॥ ਵਾਹਿ ਕਹਿਯੋ ਸਭ ਹੀ ਹੈ
 ਸੁਖੀ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਏਹ ਕੀ ਦੁਖ ਭਾਗਿਓ ॥ ੧੦੧੧ ॥ ਕੁੰਤੀ ਵਾਚ ॥ ਕੇਲ
 ਕਰੇ ਮਥਰਾ ਮੈ ਸੋਊ ਮਨ ਤੇ ਕਹੇ ਹੋਂ ਬਿਜ ਨਾਥ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਦੁਖਤ ਭੀ ਇਨ
 ਲੋਗਨ ਤੇ ਅਤਿਹੀ ਕਹਿਕੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ਨਾਥ ਮਰਿਓ ਸੁਤ ਬਾਲ
 ਰਹੇ ਤਿਹ ਤੇ ਅਕਰੂਰ ਭਯੋ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ॥ ਤਾਤੇ ਹੋਂ ਪੂਛਤ ਹੋ ਤੁਮਕੋ ਕਬਿਹੂੰ
 ਹਰਿ ਜੀ ਸੁਧ ਲੇਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ੧੦੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੁਖਤ ਹੋ ਅਕਰੂਰ ਕੇ
 ਸੰਗ ਕਹੀ ਬਤੀਯਾ ਨਿਪ ਅੰਧ ਰਮੈ ਸੇ ॥ ਦੇਤ ਹੋ ਦੁਖ ਘਨੋ ਹਮ ਕੋ ਕਹੀਓ
 ਸੁਨ ਮੀਤ ਸਯਾਮ ਸੇ ਐਸੇ ॥ ਪਾਰਬ ਭਾਤ ਰੁਚੇ ਉਨ ਸੇ ਨਹਿ ਵਾਹਿ ਕਹਿਓ
 ਕਹੁ ਸੇ ਬਿਧ ਕੈਸੇ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਉਂਤਰ ਦੇਤ ਤਈ ਸੋਊ ਆਖ ਕੇ ਬੀਚ ਪਰੇ
 ਤਿਣ ਜੈਸੇ ॥ ੧੦੧੩ ॥ ਕਹੀਯੋ ਬਿਨਤੀ ਹਮਰੀ ਹੀ ਸੋਂ ਅਤਿ ਸੋਕ ਸਮੁੰਦੁ ਮੈ
 ਬੁਛ ਗਈ ਹੋਂ ॥ ਜੀਵਤ ਹੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤੁਹਿ ਆਇਸ ਪਾਇਕੈ ਨਾਮ
 ਮਈ ਹੋਂ ॥ ਮਾਰਨ ਮੇ ਸੁਤ ਕੇ ਨਿਪ ਕੇ ਸੁਤ ਕੋਟ ਉਪਾਵਨ ਸੇ ਕਵਈ ਹੋਂ ॥
 ਸਯਾਮ ਸੇ ਯੋਂ ਕਹੀਯੋ ਬਤੀਯਾਂ ਤੁਮਰੇ ਬਿਨ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਭਈਹੋਂ ॥ ੧੦੧੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਤਿਹ ਸੋਂ ਬਤੀਯਾਂ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਸਾਸ ਉਸਾਸਸੁ ਲੀਨੋ ॥
 ਜੇ ਦੁਖ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਥੋ ਸੋਊ ਮੈ ਤਿਨ ਪੈ ਸਭ ਹੀ ਕਹਿ ਦੀਨੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿਐ
 ਹਮਰੀ ਬਿਰਥਾ ਕਹੀਓ ਦੁਖ ਕੀ ਜਦੁ ਬੀਰ ਹਠੀਨੋ ॥ ਹੋ ਬਿਜਨਾਥ ਅਨਾਥ ਨ
 ਨਾਥ ਸਹਾਇ ਕਰੋ ਕਹਿ ਰੋਦਨ ਕੀਨੋ ॥ ੧੦੧੫ ॥ ਅਕੂਰ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਦੇਖ ਦੁਖਾਤਰ ਪਾਰਬਮਾਤ ਕੋ ਯੋਂ ਕਹਿਓ ਤੂੰ ਸੁਤ ਹੀ ਨਿਪ ਹੂੰ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕੀ
 ਪ੍ਰੀਤ ਘਨੀ ਤੁਮ ਸੋਂ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਦੈ ਹੈ ॥ ਤੇਰੀ ਹੀ ਓਰ ਹੂੰ
 ਹੈ ਸੁਭ ਲੱਛਨ ਤੂੰ ਸੁਤ ਸੱਤਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੈ ਹੈ ॥ ਰਾਜ ਸਭੇ ਉਹ ਹੀ ਲਹ ਹੈ ਹਰਿ
 ਸੱਤਨ ਕੋ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠੈ ਹੈ ॥ ੧੦੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਤਿਹ
 ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਅਕਰੂਰਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿਓ ॥ ਕੈ ਕੈ ਪੁਨਾਮ ਚਲਿਓ ਤਬ ਹੀ ਨਿਪ
 ਤੂੰ ਸੁਤ ਹੂੰ ਇਹ ਭਾਤ ਉਚਾਰਿਓ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਲੋਗਨ ਕੋ ਹਿਤ ਇਹਚਿੰਤ ਕਰੀ
 ਪੁਰ ਮੈ ਪਗ ਧਾਰਿਓ ॥ ਦੇਖਿਓ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤ ਇਨੀ ਸੰਗ ਹੈ ਤਿਹ ਤੇ ਸਭ ਸੋਕ
 ਬਿਦਾ ਕਰ ਡਾਰਿਓ ॥ ੧੦੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਕੂਰਵਾਚ ਧ੍ਰਿਤਰਾਸਟਰ ਸੇ ॥
 ਪੁਰ ਦੇਖ ਸਭਾ ਨਿਪ ਬੀਚ ਗਇਓ ਸੰਗ ਜਾ ਨਿਪਕੈ ਇਹ ਭਾਤ ਉਚਾਰਿਓ ॥
 ਰਾਜਨ ਮੁਹ ਤੇ ਨੀਤ ਸੁਨੋ ਕਹੁ ਵਾਹਿ ਕਹਿਓ ਇਨਿ ਯਾ ਬਿਧ ਸਾਰਿਓ ॥ ਪ੍ਰੀਤ
 ਤੁਮੈ ਸੁਤ ਆਪਨ ਸੇ ਤੁਹਿ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁੱਤਨ ਸੇ ਹਿਤ ਟਾਰਿਓ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋਂ
 ਧ੍ਰਿਤਰਾਸਟਰ ਤੈਂ ਸਭ ਆਪਨ ਰਾਜ ਕੇ ਪੈਡ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥ ੧੦੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੈਸੇ ਦੁਜੋਧਨ ਪੂਤ ਹੈ ਤੂੰ ਇਨ ਕੀ ਸਮ ਪੁੱਤਨ ਪੰਡ ਲਖਈਐ ॥ ਤਾਤੇ ਕਰੋ
 ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਸੇ ਇਨ ਤੇ ਕਛੁ ਅੰਤਰ ਰਾਜ ਨਕਈਯੈ ॥ ਰਾਖ ਸੁਖੀ ਇਨ ਤੇ
 ਉਨ ਕੋ ਜਿਹ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਗਈਯੈ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਸੇ ਅਕੂਰ ਕਹਿਓ
 ਨਿਪ ਸੋਂ ਜਿਹ ਤੇ ਅਤ ਹੀ ਸੁਖ ਪੱਈਯੈ ॥ ੧੦੧੯ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਉਂਤਰ ਦੇਤ

ਭਯੋ ਨਿਪੁ ਪੈ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਦੂਤਹ ਕੇਰੇ ॥ ਜੇਤਕ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ
ਆਵਤ ਏਕ ਕਹਿਓ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਪਾਂਡੋ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੋ ਪਿਖ ਮਾਰਤ
ਹੈ ਅਬ ਸਾਂਝ ਸਵੇਰੇ ॥ ਆਇ ਹੈ ਜੋ ਜੀਯ ਸੋ ਕਰਿ ਹੈਂ ਸੁ ਕਛੁ ਬਚਨਾ ਨਹਿ
ਮਾਨਤ ਤੇਰੇ ॥ ੧੦੨੦ ॥ ਦੂਤ ਕਹਿਯੋ ਨਿਪੁ ਕੇ ਸੰਗ ਯੋਂ ਹਮਰੋ ਤੁ ਕਹਿਯੋ
ਤੁਮ ਰੰਚ ਨ ਮਾਨੋ ॥ ਤਉ ਕੁਪਿ ਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਮਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਮਰਿ ਹੈ ਤਿਹ ਤੇ
ਹਿਤ ਠਾਨੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕੇ ਭੋਹ ਮਰੋ ਰਨ ਸੋ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਤੁਹਿ ਰਾਜ ਬਹਾਨੋ ॥
ਯੋਂ ਜੀਅ ਮੇਂ ਜੋ ਹੁਤੀ ਸੁ ਕਹੀ ਤੁਮਰੇ ਜੀ ਯਾਕੀ ਸੁ ਕਹਿਯੋ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ੧੦੨੧ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੇ ਬਤੀਯਾਂ ਨਿਪੁ ਸੋ ਤਜ ਕੇ ਇਹ ਠੋਰ ਤਹਾਂ ਕੋ ਗਯੋ ਹੈ ॥
ਕਾਨ ਜਹਾਂ ਬਲਭੰਦੁ ਬਲੀ ਸਭ ਜਾਦਵ ਬੰਸ ਤਹਾਂ ਸੁ ਅਯੋ ਹੈ ॥ ਸਯਾਮ ਕੋ ਚੰਦ
ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ ਮੁਖ ਤਾ ਪਗ ਪੈ ਸਿਰ ਕੋ ਝੁਕਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਬਿਰਥਾ ਇਹ ਠੋਰ ਭਈ
ਨਿਕਟੇ ਹਰਿ ਕੇ ਕਹਿ ਭੇਦ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ੧੦੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੁਮ ਸੋ ਇਮ
ਪਾਰਥਮਾਤ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਦੀਨਨ ਕੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੈ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਭਯੋ
ਹਮ ਕੋ ਇਹ ਠੋਰ ਬਿਨਾ ਤੁਮਰੋ ਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਐ ॥ ਗਜ ਕੋ ਜਿਮ ਸੰਕਟ
ਸੀਘ ਕਟਿਯੋ ਤਿਮ ਸੋ ਦੁਖ ਕੋ ਕਟੀਐ ਹਰਿ ਐ ॥ ਤਹ ਤੇ ਸੁਨ ਲੈ ਸੁ ਕਹਿਯੋ
ਹਮਰੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੀ ਤਿਹ ਸੋ ਚਿਤ ਦੈ ॥ ੧੦੨੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ
ਸਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਅਕੂਰ ਫੁਫੀ ਪਾਸ ਭੇਜਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਕਥਨੰ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ੩੪ ॥

ਅਬ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੇ ਰਾਜ ਦੀਬੋ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਿਨ ਜਗਤ ਗੁਰ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਬਿਜਮੋਰ ॥ ਗੋਪੀ ਜਨ ਬਲ
ਭਾਸਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਖਾਨ ਭਰਪੂਰ ॥ ੧੦੨੪ ॥ ਛਪੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਤਨਾ ਹਨੀ ਬਹੁ ਰਸ
ਕਟਾਸੁਰ ਖੰਡਿਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਣਾ ਵਰਤ ਲੈ ਉਡਿਯੋ ਤਾਹਿ ਨਭ ਮਾਹਿ ਬਿਹੰਡਿਯੋ ॥
ਕਾਲੀ ਦੀਯੋ ਨਿਕਾਰ ਚੋਚ ਗਹਿ ਚੀਰ ਬਕਾਸੁਰ ॥ ਨਾਗ ਰੂਪ ਮਗ ਰੋਕ ਹਰਯੋ
ਤੁਮ ਹਤਿਯੋ ਅਘਾਸੁਰ ॥ ਕੈਸੀ ਸੁ ਬੰਛ ਧੇਨਕ ਹਨਿਯੋਂ ਰੰਗ ਭੁਮ ਗਜ
ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਚੰਡੂਰ ਮੁਸਟ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਕੰਸ ਕੇਸੰਗਹਿ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੨੫ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਮਰ ਲੋਕ ਤੇ ਫੁਲ ਬਰਖੇ ਨੰਦ ਕਿਸੋਰ ਪਹਿ ॥ ਮਿਟਿਯੋ ਸਕਲ
ਬਿਜ ਸੂਲ ਕਵਲ ਨੰਨ ਕੇ ਹੇਤ ਤੇ ॥ ੧੦੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ
ਨਿਵਾਰ ਕੈ ਲੀਨੋ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ॥ ਮਥਰਾ ਮੰਡਲ ਕੇ ਦਯੋ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੇ ਰਾਜ
॥ ੧੦੨੭ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਰਾਜਾ
ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੇ ਮਥਰਾ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਬੋ ਬਰਨਨੰ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ਮਸਤੁ ਸੁਭ
ਮਸਤੁ ॥ ੩੫ ॥

ਅਬ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਇਤਿ ਰਾਜ ਦਯੋ ਨਿਪੁ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਉਤ ਕੰਸ ਬਧੂ ਪਿਤ ਪਾਸ ਗਈ ॥
ਅਤਿ ਦੀਨ ਸੁ ਛੀਨ ਮਲੀਨ ਮਹਾ ਮਨ ਕੋ ਦੁਖ ਸੋ ਸੋਈ ਰੇਤ ਭਈ ॥ ਪਤ
ਭੰਯਨ ਕੇ ਬਧਥੇ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਜੁ ਹੁਤੀ ਮਨ ਸੋ ਸੋਈ ਭਾਖ ਦਈ ॥ ਸੁਨ ਕੇ ਮੁਖ
ਤੇ ਤਿਹ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕੈ ਆਂਖ ਸਰੋਜ ਤਈ ॥ ੧੦੨੮ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ

ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਰਿ ਹਾਲ ਧਰਹਿ ਸੰਘਾਰ ਹੋ ਦੁਹਿਤਾਪਤਿ ਕਹਿ ਬੈਨਿ ॥
 ਰਾਜਧਾਨ ਤੇ ਨਿਸਰਿਯੋ ਮੰਤ੍ਰ ਬੁਲਾਏ ਸੈਨਿ ॥ ੧੦੨੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ
 ਪਰਧਾਨ ਪਠਾਏ ॥ ਨਰਪਤ ਸਭ ਦੇਸਨ ਤੇ ਲਿਯਾਏ ॥ ਆਨ ਨਿਪਤ ਕੇ ਕੀਨ
 ਜੁਹਾਰੂ ॥ ਦਯੋ ਬਹੁਤ ਧਨ ਤਿਨ ਉਪਹਾਰੂ ॥ ੧੦੩੦ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਬਹੁ ਸੁਭਟ
 ਬੁਲਾਏ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਬੰਧਾਏ ॥ ਗਜ ਬਾਜਨ ਪਰ ਪਾਖਰ ਡਾਰੀ ॥
 ਸਿਰ ਪਰ ਕੰਚਨ ਸਿਰੀ ਸਵਾਰੀ ॥ ੧੦੩੧ ॥ ਪਾਇਕ ਰਥ ਬਹੁਤੇ ਜੁਰ ਆਏ ॥
 ਭੂਪਤ ਆਗੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਮਿਸਲ ਸਭ ਗਏ ॥ ਪਾਂਤ ਜੋਰ
 ਕਰ ਠਾਂਢੇ ਭਏ ॥ ੧੦੩੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਯਹ ਸੋਨਾ ਚਤਰੰਗ ਜਰਾਸਿੰਧ ਨਿਪ
 ਕੀ ਬਨੀ ॥ ਸਜਿਯੋ ਕਵਚ ਨਿਖੰਗ ਧਨਖ ਬਾਨ ਲੇ ਰਥ ਚੜਿਯੋ ॥ ੧੦੩੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਰ ਚਮੁ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਲੈ ਤਬ ਯੋ ਰਨ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਬਨਾਯੋ ॥
 ਤੇਈਸ ਛੁਹਨੀ ਲੈ ਦਲ ਸੰਗ ਬਜਾਇਕੇ ਬੰਬ ਤਹਾਂ ਕੇ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ
 ਸਮ ਰਾਵਨ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਲੈ ਮਰਬੋ ਕਹੁ ਆਯੋ ॥ ਮਾਨੋ ਕਾਲ ਪੁਲੇ ਦਿਨ
 ਬਾਰਧ ਫੈਲ ਪਰਿਯੋ ਜਲ ਯੋ ਦਲ ਛਾਯੋ ॥ ੧੦੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਗ ਮਾਨਹੁ
 ਨਾਗ ਬਡੇ ਤਿਹ ਮੈ ਮਛੁਰੀ ਪੁਨ ਪੈਦਲ ਕੀ ਬਲ ਜੇਤੀ ॥ ਚੱਕ੍ਰ ਮਨੋਰਥ ਚੱਕ੍ਰ
 ਬਨੇ ਉਪਜੀ ਕਵਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕਹੀ ਤੇਤੀ ॥ ਹੋ ਭਏ ਬੋਚਨ ਤੁਲ ਮਨੋ ਲਹਿਰੈ
 ਬਹਿਰੈ ਬਰਛੀ ਦੁਤ ਸੇਤੀ ॥ ਸਿੰਧ ਕਿਯੋ ਦਲ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਰਹਿਰੀ ਮਥੁਰਾ ਤਿਹ
 ਮੱਧਿ ਬਰੇਤੀ ॥ ੧੦੩੫ ॥ ਜੋ ਬਲਵੰਡ ਬਡੇ ਦਲ ਮੈ ਤਿਹ ਅੰਗੁ ਕਥਾ ਮਹਿ
 ਨਾਮ ਕਹੈ ਹੋ ॥ ਜੋ ਸੰਗਿ ਸਯਾਮ ਲਰੈ ਰਿਸ ਕੈ ਤਿਨਕੈ ਜਸੁ ਕੇ ਮੁਖ ਤੋ ਉਚਰੈ
 ਹੋ ॥ ਜੇ ਬਲਭੰਦੁ ਕੇ ਸੰਗਿ ਭਿਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਕਥ ਕੈ ਪੁਭ ਲੋਕ ਰਿਝੈ ਹੋ ॥
 ਤਿਯਾਗ ਸਭੇ ਗ੍ਰਿਹ ਲਾਲਚ ਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗੈ ਹੋ ॥ ੧੦੩੬
 ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰਨ ਸਭਹੂੰ ਸੁਨੀ ਦੁਤ ਕਹੀ ਜਬ ਆਇ ॥ ਮਿਲ ਸਬਹੂੰ
 ਨਿਪ ਕੈ ਸਦਨ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ਜਾਇ ॥ ੧੦੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇਈਸ ਛੁਹਨ
 ਲੈ ਦਲ ਸੰਗਿ ਚਢਿਯੋ ਹਮ ਤੈ ਅਤਿ ਹੀ ਭਰ ਰੋਹੈ ॥ ਜਾਇ ਲਰੈ ਅਰਿ ਕੇ ਸਮੁ
 ਹੋ ਇਹ ਲਾਇਕ ਯਾ ਪੁਰ ਮੈ ਅਬ ਕੋਹੈ ॥ ਜੇ ਭਜ ਹੈ ਡਰ ਮਾਨ ਘਨੋ ਰਿਸ ਕੇ
 ਸਭ ਕੇ ਤਬ ਮਾਰਤ ਸੋਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਨਿਸੰਕ ਭਿਰੇ ਇਨ ਸੇ ਜਿਤੁ ਹੈ ਤੁ ਭਲੇ ਮਿਤ
 ਏ ਜਸ ਹੈ ਹੈ ॥ ੧੦੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇ ਜਦੁ ਬੀਰ ਕਹੀਯੋ ਉਠ ਕੇ ਰਿਸ ਬੀਚ
 ਸਭਾ ਅਪਨੇ ਬਲ ਸੋ ॥ ਅਬ ਕੋ ਬਲਵੰਡ ਬਡੇ ਹਮ ਮੈ ਚਲਿ ਆਗੇ ਹੀ ਜਾਇ
 ਲਰੈ ਦਲਿ ਸੋ ॥ ਅਪਨੇ ਬਲ ਧਾਰ ਸੰਘਾਰ ਕੇ ਦਾਨਵ ਦੁਰ ਕਰੇ ਸਭ ਭੂਤਲ
 ਸੋ ॥ ਬਹੁ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਨ ਕਾਕਨ ਡਾਕਨ ਤੋਖ ਕਰੈ ਪਲ ਮੈ ਛਲ ਸੋ ॥
 ੧੦੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਯਾਂ ਬਿਧ ਸੋ ਜਦਬੀਰ ਕਹਿਯੋ ਕਿਨਹੂੰ ਮਨ ਮੈ
 ਨਹੀ ਧੀਰ ਧਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਹਰਿ ਦੇਖ ਤਬੇ ਮੁਖ ਬਾਇ ਰਹੈ ਸਭਹੂੰ ਭਜਬੋ ਕਹੁ ਚਿਤ
 ਕਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਉਪਮਾਨ ਹੁਤੇ ਮਨ ਛੁਤਨ ਕੇ ਸੋਊ ਓਰਨ ਕੀ ਸਮਤੇ ਸੇ
 ਗਿਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਕੋਉਜਾਇਨ ਸਾਮੁਹੇ ਸਤਨ ਕੇ ਨਿਪ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਬਿਧਿਯਾ
 ਉਚਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੦੪੦ ॥ ਕਿਨਨਹੂੰ ਹੀ ਧੀਰਜ ਬਾਂਧ ਸਕਿਯੋ ਲਰਬੇ ਤੋ ਡਰੇ
 ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਭਾਜਿਯੋ ॥ ਭਾਜਨ ਕੀ ਸਬਹੂੰ ਬਿਧਿ ਕੀ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਕੋ ਪਸਰਾਸਨ

ਸਾਜਿਯੋ ॥ ਯੋਂ ਹਰਿ ਜੂ ਪੁਨ ਬੋਲ ਉਠਿਯੋ ਗਜ ਕੇ ਬਧ ਕੈ ਜਿਮ ਕੇਹਰਿ
 ਗਾਜਿਯੋ ॥ ਔਰ ਭਲੀ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਧੁਨਿ ਕੋ ਸੁਨਿਕੈ ਘਨ ਸਾਵਨ ਲਾਜਿਯੋ
 ॥੧੦੪੧॥ ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਜਨ ਚਿੰਤ ਕਰੇ ਮਨ ਸੇ ਹਮ ਹੂੰ
 ਦੋਊ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁ ਜਾਇ ਲਰੈਂਗੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਰਨ
 ਭੀਤਰ ਜੁਧ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਜੇ ਹਮ ਉਪਰ ਕੋਪ ਕੈ ਆਇ ਹੈ ਤਾਹੀ ਕੇ ਅਸਤੁ ਸੇ
 ਪ੍ਰਾਨ ਹਰੈਂਗੇ ॥ ਪੈ ਉਨ ਕੋ ਮਰਿਹੈਂ ਡਰਿਹੈਂ ਨਹੀ ਆਵਹ ਤੇ ਪਗ ਦੁਨ ਟਰੈਂਗੇ
 ॥ ੧੦੪੨ ॥ ਇਉਂ ਕਹਿਕੈ ਉਠਿ ਠਾਂਢੇ ਭਏ ਦੋਊ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪਹਿ
 ਆਏ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥਨ ਜੋਰ ਕੈ ਪਾਇਨ ਉਪਰ ਮਾਥ ਲੁਠਾਏ ॥ ਮੋਹ
 ਬਢਿਯੋ ਬਸੁਦੇਵ ਐਦੇਵਕੀ ਲੈ ਅਪਨੇ ਸੁਤ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ॥ ਜੀਤਹੁਗੇ ਤੁਮ
 ਦੈਤਨ ਸੋਂ ਭਜਿਹੈ ਅਰਿ ਰੋਘਨ ਬਾਤ ਉਡਾਏ ॥ ੧੦੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਤ
 ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਨਾਮ ਦੋਊ ਕਰਿਕੈ ਤਜਿ ਧਾਮ ਸੁ ਬਾਹਿਰ ਆਏ ॥ ਆਵਤ ਹੀ
 ਸਭ ਆਯੁਧ ਲੈ ਪੁਰ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਸਭ ਹੀ ਸੁ ਬੁਲਾਏ ॥ ਦਾਨ ਘਨੋ ਦਿਜ ਕੋ
 ਦਿਏ ਸਯਾਮ ਦੁਹੂੰ ਮਿਲ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਬਢਾਏ ॥ ਆਸਿਖ ਦੇਤ ਭਏ ਦਿਜ
 ਇਉਂ ਗਿਹ ਆਇ ਹੋ ਜੀਤ ਘਨੋ ਅਰਿ ਘਾਏ ॥ ੧੦੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਖ
 ਚਮੁੰ ਸਭ ਜਾਦਵੀ ਹਰਿ ਜੂ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ॥ ਘਨਿ ਸੁਰ ਸੇ ਸੰਗ ਸਾਰਥੀ ਬੋਲਿਯੋ
 ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ॥ ੧੦੪੫ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਵਾਚ ਦਾਰਕ ਸੋਂ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਮਰੋ
 ਰਥ ਦਾਰਕ ਤੈਂ ਕਰ ਸਾਜ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੇ ਅਬ ਤਾਰਨ ਕੋ ॥ ਅਸਿ-
 ਤਾ ਮਹਿ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਧਰੀਯੋ ਰਿਪ ਕੀ ਧੁਜਨੀ ਸੁ ਬਿਦਾਰਨ ਕੋ ॥ ਸਭ ਜਾਦਵ
 ਲੈ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਹਉਂ ਸੁਪਧਾਰਤ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰਨ ਕੋ ॥ ਕਿਹ ਹੇਤ ਚਲਿਯੋ
 ਸੁਨ ਲੈ ਹਮ ਪੈ ਅਪਨੇ ਨਿਪ ਕੇ ਦੁਖ ਟਾਰਨ ਕੋ ॥ ੧੦੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੋਂ
 ਕਹਿਕੈ ਗੋਬਿੰਦ ਤਬ ਕਟ ਸੇ ਕਸਿਯੋ ਨਿਖੰਗ ॥ ਹਲ ਮੁਸਲ ਹਲਧਰ ਗਹਿਯੋ
 ਕਛੁ ਜਾਦਵ ਲੈ ਸੰਗ ॥ ੧੦੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੈਤਨ ਮਾਰਨ ਹੇਤ ਚਲੇ ਅਪਨੇ
 ਸੰਗ ਲੈ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਦਾਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭੱਦ੍ਰਿਹਿ ਸੰਗ ਲੀਓ ਜਿਹ ਕੇ ਬਲ ਕੀ
 ਗਤ ਸ੍ਰੀ ਪਤ ਜਾਨੀ ॥ ਕੋ ਸਮ ਭੀਖਮ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਅਰੁ ਕੋ ਭ੍ਰਿਗ ਨੰਦਨ
 ਰਾਵਨ ਬਾਨੀ ॥ ਸੱਤਨ ਕੇ ਬਧ ਕਾਰਨ ਸਯਾਮ ਚਲੇ ਮੁਸਲੀਧਰ ਜੂ ਅਭਿਮਾਨੀ
 ॥ ੧੦੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਂਧ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਚੜਿ ਸਿਯੰਦਨ ਪੈ
 ਜਦੁਬੀਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਭਾਖਤ ਬੈਨ ਸੁਧਾ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁ ਕਹਾਂ ਹੈ ਸਭੈ ਸੁਤ ਬੰਧ
 ਹਮਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਨ ਕੇ ਸਭ ਸਾਥ ਸੁ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਇਕ ਬੀਰ ਪੁਕਾਰੇ ॥
 ਧਾਇ ਪਰੈ ਅਰਿ ਕੇ ਦਲ ਮੋਂ ਬਲ ਸੇ ਬਲਦੇਵ ਹਲਾ ਯੁਧ ਧਾਰੇ ॥ ੧੦੪੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਰਿ ਜੂ ਮਨ ਸੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ॥ ਸੁਧ-
 ਵਾਇ ਤਹਾਂ ਰਥ ਜਾਇ ਪਰੇ ਧੁਜਨੀ ਪਤਿ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕ ਡਰੇ ॥ ਸਿਤ ਬਾਨਨ
 ਸੋਂ ਗਜ ਬਾਜ ਹਨੇ ਜੋਊ ਸਾਜ ਜਰਾਇਨ ਸਾਥਜਰੇ ॥ ਮਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬੱਜੁ ਲਗੇ
 ਟੁਟ ਕੇ ਧਰਨੀ ਗਿਰ ਸਿੰਗ ਸੁਮੇਰ ਪਰੇ ॥ ੧੦੫੦ ॥* ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸਰਾਸਨ
 ਤੇ ਬਹੁਤੀਰ ਛੁਟੇ ਛੁਟ ਕੈ ਭਟ ਘਾਏ ॥ ਪੈਦਲ ਮਾਰ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਕਰਿ ਸੱਤੁ

*੧੦੫੧ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਘਨੇ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ਭਾਜ ਅਨੇਕ ਗਏ ਰਨ ਤੇ ਜੋਊ ਲਾਜ ਭਰੇ ਹਰਿ ਪੈ
 ਪੁਨ ਆਏ ॥ ਤੇ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕੇ ਹਾਥ ਲਗੇ ਗਿਹ ਕੇ ਫਿਰ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ
 ਪਾਏ ॥ ੧੦੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਰਨ ਮੈ ਭਟ ਯੋ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ
 ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ॥ ਕਰਿ ਚੋਪ ਭਿਰੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਤੇ ਨ ਰਤੀਕ
 ਡਰੇ ॥ ਤਬ ਹੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਛਿਨ ਮੈ ਉਨ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਹਰੇ ॥
 ਜੋਊ ਆਵਤ ਭੇ ਧਨ ਬਾਨ ਧਰੇ ਹਰਿ ਜੂ ਸਿਗਰੇ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕਰੇ ॥ ੧੦੫੩ ॥
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤਤਰੰਗਨੀ ਉਠਾਇ ਕੋਪ ਬਲਬੀਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਤੀਰ ਰਿਪੁ ਖੰਡ
 ਕੀ ਏਰਨ ਮੈ ॥ ਬਾਜ ਗਜ ਮਾਰੇ ਰਬੀ ਬਿਬੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ਕੇਤੇ ਪੈਦਲ ਬਿਦਾਰੇ
 ਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਮਿਗ ਬਨ ਮੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿਵ ਕੋਪ ਕੇ ਜਗੱਤ ਜੀਵ ਮਾਰ ਪੁਲੇ ਤੈਸੇ
 ਹਰਿ ਅਰਿ ਯੋ ਸੰਘਾਰੇ ਆਈ ਮਨ ਮੈ ॥ ਏਕ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਏਕ ਘਾਇ ਛਿਤ
 ਪਾਰੇ ਏਕ ਤਸੇ ਏਕ ਹਾਰੇ ਜਾਕੇ ਤਾਕਤ ਨ ਤਨ ਮੈ ॥ ੧੦੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਹੁਰੇ ਘਨ ਸਜਾਮ ਘਨਸੁਰ ਕੈ ਬਰਖਿਯੋ ਸਰ ਬੁੰਦਨ ਜਿਉਂ ਮਿਘਵਾ ॥
 ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰਹਨਿ ਸ੍ਰੋਨ ਬਹਿਯੋ ਸੁ ਭਯੋ ਰਨ ਈਗਰ ਕੇ ਰੰਗਵਾ ॥ ਕਹੂੰ ਮੁੰਡ
 ਝਰੇ ਰਥ ਪੁੰਜ ਗਿਰੇ ਗਜ ਸੰਮ ਡਰੇ ਕਹੂੰ ਹੈ ਤੰਗਵਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਜੂ ਕੋਪ ਕੈ
 ਤੀਰ ਹਨੇ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਸੁ ਕਹੂੰ ਅੰਗਵਾ ॥ ੧੦੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁ ਝੁਝ
 ਪਰੇ ਛਿਤ ਪੈ ਭਟ ਯੋ ਅਰ ਕੈ ਬਰ ਕੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਰਕੈ ॥ ਧਨ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਗਦਾ ਗਹਿ ਪਾਨ ਗਿਰੇ ਰਨ ਬੀਚ ਇਤੀ ਕਰਕੈ ॥ ਤਹ ਮਾਸ ਗਿਰਾਸ
 ਮਵਾਸ ਉਦਾਸ ਹੈ ਗੀਧ ਸੋ ਮੋ ਨਰ ਹੀ ਧਰਕੈ ॥ ਸੁਮਨੋ ਬੁਟੀਯਾ ਬਰਬੀਰਨ
 ਕੀ ਨ ਪਚੀ ਉਰਮੈ ਬਰਕੈ ਫਰਕੈ ॥ ੧੦੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਸ ਕੇ ਪਹਲਾ
 ਯੁਧ ਪਾਨ ਲੀਓ ਸੁਧ ਸਿਓ ਦਲ ਮੈ ਅਤਿ ਰੋਸ ਭਰਿਯੋ ॥ ਬਹੁਬੀਰ ਹਨੇ
 ਰਨਭੂਮ ਬਿਖੈ ਪੁਤਨਾ ਪਤਿ ਤੇ ਨ ਰਤੀਕ ਡਰਿਓ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਰਬੀ ਅਰਪੱਤਿ
 ਚਮੁੰਹਨ ਕੈ ਉਨ ਬੀਰਨ ਤੇਜ ਹਰਿਯੋ ॥ ਜਿਮ ਤਾਤ ਧਰਾ ਸੁਰ ਪੱਤਿ
 ਲਰਿਓ ਹਰਿ ਭੁੱਤ ਬਲੀ ਇਮ ਜੁਧ ਕਰਿਯੋ ॥ ੧੦੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੁਧ ਜੁਰੇ ਜਦੁਗਾਇ ਸਖਾ ਕਿਧੋ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਦਰਜੋਧਨ ਸੋਹੈ ॥ ਭੀਰ ਪਰੇ ਰਨ
 ਰਾਵਨ ਸੋ ਸੁਤ ਰਾਵਨ ਕੇ ਤਿਹ ਕੀ ਸਮ ਕੋਹੈ ॥ ਭੀਖਮ ਸੋ ਮਰਬੇ ਕਹੁ ਹੈ
 ਲਰਬੇ ਕਹੁ ਰਾਮ ਬਲੀ ਬਰਿ ਜੋ ਹੈ ॥ ਅੰਗਦ ਹੈ ਕਿ ਹਨੂੰ ਜਮ ਹੈ ਕਿ ਭਰਿਯੋ
 ਬਲਭੱਦੁ ਭਯਾਨਕ ਰੋਹੈ ॥ ੧੦੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਿੜ ਕੇ ਬਲ ਕੇ ਪਹਲਾ ਯੁਧ
 ਲੈ ਅਰਿ ਕੇ ਦਲ ਭੀਤਰ ਧਾਇ ਗਯੋ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਰਬੀ ਬਿਰਬੀ ਕਰਕੈ ਬਹੁ
 ਪੈਦਲ ਕੇ ਦਲ ਕੋਪ ਛਯੋ ॥ ਕਲ ਨਾਰਦ ਭੁਤ ਪਿਸਾਚ ਘਨੈ ਸਿਵ ਗੀਝ
 ਰਹਿਯੋ ਰਨ ਦੇਖ ਨਯੋ ॥ ਅਰਿ ਯੋ ਸਟਿਕੇ ਮਿਗ ਕੇ ਗਨ ਜਿਉਂ ਮੁਸਲੀ ਧਰ
 ਮਾਨਹੁ ਸਿੰਘ ਭਯੋ ॥ ੧੦੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਕ ਓਰ ਹਲਾ ਯੁਧ ਜੁਧ ਕਰੈ
 ਇਕ ਓਰ ਗੋਬਿੰਦਹ ਖੰਗ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਬਾਜ ਰਬੀ ਗਜ ਪੱਤਿ ਹਨੇ ਅਤਿ ਰੋਸ
 ਭਰੇ ਦਲ ਕੇ ਲਲਕਾਰਿਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸੰਥਨ ਸੋ
 ਅਰਿ ਪੁੰਜ ਬਿਡਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਰਤ ਹੈ ਘਨ ਸਜਾਮ ਕਿਧੋ ਉਮਡਿਓ ਦਲ ਪਾਵਕ
 ਮੇਘ ਨਿਵਾਰਿਯੋ ॥ ੧੦੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਸਦਾ ਰਿਪ ਘਾਲ

ਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਜਬੈ ਧਨ ਲੀਨੋ ॥ ਇਉ ਸਰ ਜਾਲ ਚਲੇ ਤਿਹ ਕਾਲ ਤਬੈ
 ਅਰਿ ਸਾਲ ਰਿਸੈ ਇਹ ਕੀਨੋ ॥ ਘਾਇਨ ਸੰਗ ਗਿਰੀ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁ ਸਭ ਕੋ
 ਤਨ ਸੋਨਤ ਭੀਨੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪੰਦਸਵੇ ਬਿਧ ਨੇ ਸੁ ਰਚਿਯੋ ਰੰਗ ਆਰਨ ਲੋਕ
 ਨਵੀਨੋ ॥ ੧੦੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜੁ ਭੂਖਨ ਦੂਖਨ ਦੈਤਨ ਕੇ ਰਿਪ ਸਾਥ
 ਰਿਸੈ ਅਤਿ ਮਾਨ ਭਰਿਯੋ ॥ ਸੁਧਵਾਇ ਤਹਾਂ ਰਥ ਜਾਇ ਪਰਿਯੋ ਲਖ ਦਾਨਵ
 ਸੈਨਨ ਨੈਕ ਭਰਿਯੋ ॥ ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਕੀ ਬਿਧਿ
 ਜਿਉ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥ ਭੁਜ ਦੰਡ ਅਦੰਡਨ ਖੰਡਨ ਕੈ ਰਿਸਕੈ ਦਲ ਪੰਡਨ ਖੰਡ
 ਕਰਿਯੋ ॥ ੧੦੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਧ ਸੁਦਨ ਬੀਚ ਅਯੋਧਨ ਕੈ ਬਹੁਰੇ ਕਰ ਮੈ
 ਧਨ ਬਾਨ ਲਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਸੰਕ ਤਬੈ ਰਨ ਬੀਚ ਪਰਿਯੋ ਅਰਿ ਕੋ ਬਰ ਕੈ ਹਨਿ
 ਸੈਨ ਦਯੋ ॥ ਧਨ ਸੇ ਜਿਮ ਤੂਲ ਧਨੇ ਧਨੀਯਾਂ ਦਲ ਤਿਉ ਸਿਤ ਬਾਨਨ ਸੇ
 ਧਨਿਯੋ ॥ ਬਹੁ ਸੋਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਹਿਯੋ ਰਨ ਮੈ ਤਿਹ ਠਾਂ ਮਨੋ ਆਠਵੇ ਸਿੰਧ
 ਭਯੋ ॥ ੧੦੬੩ ॥ ਇਤ ਤੇ ਹਰਿ ਕੀ ਉਮਡੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਉਤ ਤੇ ਉਮਡਿਯੋ ਨਿਪ
 ਲੈ ਦਲ ਸੰਗਾ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਪਾਨ ਭਿਰੇ ਕਟਗੇ ਭਟ ਅੰਗ
 ਪਤੰਗਾ ॥ ਪੱਤਿ ਗਿਰੇ ਗਜ ਬਾਜ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਕਹੂੰ ਅੰਗਾ ॥
 ਐਸ ਗਏ ਮਿਲ ਆਪਸਿ ਮੈ ਦਲ ਜੈਸੇ ਮਿਲੇ ਜਮਨਾ ਅਰੁ ਗੰਗਾ ॥ ੧੦੬੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਕੇ ਕਾਜ ਕੇ ਲਾਜ ਭਰੇ ਦੁਹੂੰ ਯੋ ਰਨ ਤੇ ਭਟ ਯੋ ਉਮਰੇ ਹੈ ॥
 ਜੁਧ ਕਰਿਯੋ ਰਨ ਕੋ ਪਦ ਹੂੰ ਰਸ ਰੁਦ੍ਰਿਹਿ ਕੇ ਪੁਨ ਸੰਗ ਪਗੇ ਹੈ ॥ ਜੁਝ ਮਰੇ
 ਸਮੁਹੇ ਲਰਕੈ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਨਹੀ ਪੈਗ ਭਰੇ ਹੈ ॥ ਉੱਜਲ ਗਾਤ ਮੈ ਸਾਂਗ
 ਲਗੀ ਮਨੋ ਚੰਦਨ ਰੂਖ ਮੈ ਨਾਗ ਲਗੇ ਹੈ ॥ ੧੦੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ
 ਕਰਿਯੋ ਰਿਸ ਆਪਸ ਮੈ ਦੁਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ ਨਹੀ ਕੋਊ ਟਰੈ ॥ ਬਰਛੀ ਗਹਿ ਬਾਨ
 ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਅਸ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਲਰੈ ॥ ਕੋਊਜੁਝ ਗਿਰੇ ਕੋਊ ਰੀਝ
 ਭਰੇ ਛਿਤ ਦੇਖ ਡਰੇ ਕੋਊ ਧਾਇ ਪਰੈ ॥ ਮਨ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਰਨ ਦਾਪ ਕੈ
 ਉਪਰ ਆਇ ਪਤੰਗ ਜਰੈ ॥ *੧੦੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮੇ ਸੰਗ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਭਿਰਿਯੋ ਬਰਛੀ ਬਰ ਲੈ ਪੁਨ ਭ੍ਰਾਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਫੇਰਿ ਲਰਿਯੋ ਅਸ ਲੈਕਰ ਮੈ
 ਧਸਕੈ ਰਿਪ ਕੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਫੇਰ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਸੁਹਤੇ ਬਹੁਰੇ ਜੁਹਤੇ
 ਗਹਿ ਪਾਨ ਕਟਾਰੀ ॥ ਐਚਤ ਯੋਂ ਹਲ ਸੇ ਦਲ ਕੋ ਜਿਮ ਖੰਚਤ ਦੈ ਕਰ
 ਝੀਵਰ ਜਾਰੀ ॥ ੧੦੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਭਟ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਰਿਯੋ ਬਰਕੈ
 ਹਰਿ ਜੁ ਸੋਊ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਲਾਜ ਭਰੇ ਜੋਊ ਜੋਰ ਭਿਰੇ ਤਿਨ ਤੇ ਕੋਊ ਜੀਵਤ
 ਜਾਨ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਪੈਠ ਤਬੈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਅਰਿ ਕੀ ਮਧ ਸਯਾਮ ਘਨੇ ਪੁਨ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸੁ ਧੀਰ ਗਹਿਯੋ ਰਿਪ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਦਲ ਮਾਰ ਭਗਾਯੋ ॥ ੧੦੬੯ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਭਗੀ ਚਮੁ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਨਿਪਤਿ ਨਿਹਾਰੀ ਨੈਨ ॥ ਨਿਕਟ ਬਿਕਟ ਭਟ
 ਜੋ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਲਿਯੋ ਬੈਨ ॥ ਨਿਪ ਜਰਾਸਿੰਧ ਵਾਚ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਕਰੇ ਘਨ ਸਯਾਮ ਜਹਾਂ ਤੁਮ ਹੂੰ ਦਲ ਲੈ ਉਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਕਰ ਲੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਜਾਇ ਨ

*੧੦੬੬ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਜੀਵਤ ਜਾਦਵ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਰਨ ਭੂਮ ਮੈ ਜਾਇ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਯੋਂ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੇ
 ਨਿਪ ਸੈਨ ਚਲੀ ਚਤੁਰੰਗ ਜਹਾਂ ਰਨ ਭਾਰੇ ॥ ੧੦੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇਸ
 ਪਾਵਤ ਹੀ ਨਿਪ ਕੇ ਘਨ ਜਿਉਂ ਉਮਡੇ ਭਟ ਓਘ ਘਟਾਘਟ ॥ ਬਾਨਨ ਬੁੰਦਨ
 ਜਿਉਂ ਬਰਖੇ ਚਪਲਾ ਅਸ ਕੀ ਧੁਨ ਹੋਤ ਸਟਾਸਟ ॥ ਭੂਮ ਪਟੇ ਇਕ ਸਾਸ
 ਭਰੇ ਇਕ ਜੁਝ ਮਰੇ ਰਨ ਅੰਗ ਕਟਾਕਟ ॥ ਘਾਇਲ ਏਕ ਪਰੇ ਰਨ ਮੈ ਮੁਖ
 ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਰਟਾਰਟ ॥ ੧੦੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਸਰਾਸਨ
 ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਰਿਪ ਬੀਰਜਿ ਤੇ ਰਨ ਮਾਝ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਮੱਤ ਕਰੀ ਬਰ ਬਾਜ ਹਨੇ
 ਰਥ ਕਾਟ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਘਾਇਲ ਦੇਖਕੈ ਕਾਇਰ ਜੇ ਡਰ ਮਾਨਰ
 ਨੈ ਛਿਤ ਤਿਆਗ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਪੁੰਨ ਕੇ ਅੰਗੁਜ ਮਾਨਹੁ ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਹੁ
 ਪੁੰਜ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੦੭੨ ॥ ਸੀਸ ਕਟੇ ਕਿਤਨੇ ਰਨ ਮੈ ਮੁਖ ਤੇ ਤੇਉ ਮਾਰ ਹੀ
 ਮਾਰ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਦੌਰਤ ਬੀਚਕ ਬੰਧ ਫਿਰੈਂ ਜਹ ਸਜਾਮ ਲਰੈ ਤਿਹ ਓਰ ਪਧਾਰੈ ॥
 ਜੇ ਭਟ ਆਇ ਭਿਰੈ ਇਨ ਸੋਂ ਤਿਨ ਕੇ ਹਰਿ ਜਾਨ ਕੇ ਘਾਇ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਜੇ ਗਿਰ
 ਭੂਮ ਪਰੈ ਮਰਕੇ ਕਰਤੇ ਕਰਵਾਰਨ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੈ ॥ ੧੦੭੩ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥
 ਕੋਪ ਅਤਿ ਭਰੇ ਰਨ ਭੂਮ ਤੇ ਨਟਰੇ ਦੋਉ ਗੀਝ ਗੀਝ ਲਰੇ ਦਲ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ
 ਕੈ ॥ ਦੇਵ ਦੇਖੈ ਖਰੇ ਗਨ ਜੱਛ ਜਸ ਰਰੇ ਨਭ ਤੇ ਪੁਹਪ ਢਰੇ ਮੇਘ ਬੁੰਦਨ ਜਿਉਂ
 ਆਇਕੈ ॥ ਕੇਤੇ ਜੁਝ ਮਰੇ ਕੇਤੇ ਅਪੱਛਰਨ ਬਰੇ ਕੇਤੇ ਗੀਧਨ ਨਚਰੇ ਕੇਤੇ ਗਿਰੇ
 ਘਾਇ ਖਾਇਕੈ ॥ ਕੇਹਰਿ ਜਿਉਂ ਅਰੇ ਕੇਤੇ ਖੇਤ ਦੇਖ ਭਰੇ ਕੇਤੇ ਲਾਜ ਭਾਰਿ
 ਭਰੇ ਦੌਰ ਪਰੇ ਅਰਗਾਇਕੈ ॥ ੧੦੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਭਟ ਘਾਇਲ
 ਹੂੰ ਉਠ ਕੇ ਫਿਰ ਜੁੱਧ ਕੇ ਕਾਜ ਪਧਾਰੇ ॥ ਸਜਾਮ ਕਹਾ ਦੁਰਕੈ ਜੁ ਰਹੇ ਅਤਿ
 ਕੋਪ ਭਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਯੋਂ ਉਨ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨ ਬੈਨ ਭਯੋ ਹਰਿ
 ਸਾਮੁਹੇ ਖੰਗ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਦੌਰਕੈ ਸੀਸ ਕਟੇ ਨ ਹਟੇ ਰਿਸਕੈ ਬਲਬੀਰ ਕੀ ਓਰ
 ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੧੦੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰਤ ਬੈਰਨ ਮੈਂ ਅਸ ਲੈ
 ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ॥ ਹਰਿ ਰਾਮ ਕੇ ਘੇਰ ਲਯੋ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਮੱਲਹਿ ਕੀ ਪਿਰ ਸੋਭ
 ਧਰੇ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨੁ ਜਬੈ ਕਰ ਸਜਾਮ ਲਯੋ ਲਖ ਕਾਤਰ ਖੇਤ ਹੁਤੇ ਬਿਡਰੇ ॥
 ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਕੇ ਮਾਨੋ ਉਝਾਰ ਭਯੋ ਚਲੇ ਕੋਤਕ ਦੇਖ ਨਿਹਾਰ ਘਰੇ ॥ ੧੦੭੬ ॥
 ਜੇ ਭਟ ਲੈ ਅਸ ਹਾਬਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹਰਿ ਉਪਰ ਧਾਵੈ ॥ ਕੋਤਕ ਸੋ
 ਦਿਖਕੈ ਸਿਵ ਕੇ ਗਨ ਆਨੰਦ ਸੇ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ॥ ਕੋਉ ਕਹੈ ਹਰਿ ਜੁ
 ਜਿਤਹੈਂ ਕੋਉ ਇਉਂ ਕਹਿਕੈ ਜਿਤ ਹੈਂ ਬਹਿਸਾਵੈ ॥ ਰਾਰ ਕਰੇ ਤਬ ਲੈ ਜਬ
 ਲੈ ਉਨ ਕੇ ਹਰਿ ਮਾਰਨ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ੧੦੭੭ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਡੇ ਈ
 ਬਨੈਤ ਬੀਰ ਸਬੈ ਪਖਰੈਤ ਗਜਾ ਦਲ ਸੋਂ ਅਰੈਤ ਧਾਏ ਤੁਰੰਗਨ ਨਚਾਇਕੈ ॥
 ਜੁਧ ਮੈ ਅਡੇਲ ਸੁਮਕਾਰਜੀ ਅਮੋਲ ਅਤਿ ਗੋਲ ਤੇ ਨਿਕਸ ਲਰੇ ਦੁੰਦਭੀ
 ਬਜਾਇਕੈ ॥ ਸੈਬਨ ਸੰਭਾਰਕੈ ਨਿਕਾਰਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਹੀ ਉਚਾਰ ਐਸੇ
 ਪਰੇ ਰਨ ਆਇਕੈ ॥ ਹਰਿ ਜੁ ਸੋ ਲਰੇ ਤੇ ਵੈ ਨੌਰ ਤੇ ਨ ਟਰੇ ਗਿਰ ਭੂਮ ਹੂੰ ਮੈ
 ਪਰੇ ਉਠ ਅਰੇ ਘਾਇ ਖਾਇਕੈ ॥ ੧੦੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਅਰਗਾਇ
 ਪਰੇ ਨ ਭਰੇ ਹਰਿ ਸਿਉਂ ਹਥਿਯਾਰ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਘਾਇ ਭਰੇ ਬਹੁ ਸੈਨ ਝਰੇ ਅਸ

ਪਾਨ ਧਰੇ ਬਲ ਕੈ ਕੁ ਅਰੇ ਹੈਂ ॥ ਮੁਸਲ ਲੈ ਬਲਦੇਵ ਤਬੈ ਸਬ ਚਾਵਰ ਜਿਉਂ
 ਰਨ ਮਾਹਿ ਛਰੇ ਹੈਂ ॥ ਫੇਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ਹਲ ਸੇਂ ਮਰਿ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਨਹੀ ਸ੍ਰਾਸ
 ਭਰੇ ਹੈਂ ॥ ੧੦੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਅਸਿ ਹਾਥਨ ਲੈ
 ਅਰਿ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥ ਜੁੱਧ ਕਰਿਓ ਕਰਿ ਕੋਪ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਜੰਬਕ ਜੋਗਿਨ ਗਿਝ
 ਆਘਾਏ ॥ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਦੁਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ ਗਹਿ ਫੇਟ ਕਟਾਰਨ ਸਿਉਂ ਲਰ ਘਾਏ ॥
 ਕੈਤਕ ਦੇਖਕੈ ਦੇਵ ਕਹੈਂ ਧਨ ਵੈ ਜਨਨੀ ਜਿਨ ਏ ਸੁਤ ਜਾਏ ॥ ੧੦੮੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਬਰਿ ਬੀਰ ਹੁਤੇ ਅਤਿ ਰੋਸ ਭਰੇ ਰਨ ਭੁੰਮਹਿ ਆਏ ॥
 ਜਾਦਵ ਸੇਨ ਚਲੀ ਇਤ ਤੇ ਤਿਨਹੂੰ ਮਿਲਕੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਏ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੇ ਬਹੁ ਆਪਸ ਬੀਚ ਚਲਾਏ ॥ ਭੇਦ ਚਮੁੰ ਜਦਬੀਰਨ ਕੀ
 ਸਭ ਹੀ ਜਦੁਰਾਇ ਕੇ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥ ੧੦੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੱਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ
 ਗਹਿ ਬੀਰ ਕਰੇ ਧਰਕੈ ਅਸ ਔਰ ਕਟਾਰੀ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰੇ ਲਰ
 ਘਾਇ ਕਰੇ ਨ ਟਰੇ ਬਲ ਭਾਰੀ ॥ ਸਜਾਮ ਬਿਦਾਰ ਦਈ ਧੁਜਨੀ ਤਿਹ ਕੀ
 ਉਪਮਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਖੇਤ ਸਰੋਵਰ ਮੈ ਧਸਕੈ ਗਜ ਬਾਰਜ
 ਬਿਯੁਹ ਬਿਭਾਰੀ ॥ ੧੦੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਨਾਥ ਕੇ ਬਾਨਨ ਅੰਗੁ ਡਰੈ
 ਅਰਿ ਇਉਂ ਕਿਹੂੰ ਧੀਰ ਧਰਿਯੋ ਨਾ ॥ ਬੀਰ ਸਬੈ ਹਟਕੈ ਠਟਿਕੈ ਭਟਕੈ ਰਨ
 ਭੀਤਰ ਜੁੱਧ ਕਰਿਯੋ ਨਾ ॥ ਮੁਸਲ ਔ ਹਲ ਪਾਨ ਲਯੋ ਬਲ ਪੇਖ ਭਜੇ
 ਦਲ ਕੋਊ ਅਰਿਯੋਨਾ ॥ ਜਿਉਂ ਮਿ੍ਗ ਕੇ ਗਨ ਛਾਡ ਚਲੈ ਬਨ ਡੀਠ
 ਪਰੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਕੇ ਛੈਨਾ ॥ ੧੦੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਗ ਤਬੈ ਸਭ ਹੀ ਰਨ ਤੇ
 ਗਿਰਤੇ ਪਰਤੇ ਨਿਪੁ ਤੀਰ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਜੀਵਤ ਹੇ ਪੁਭ ਜੁ ਸਿਗਰੇ ਰਿਸਕੈ
 ਬਲ ਸਜਾਮ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਮਾਰੇ ਅਨੇਕ ਨ ਏਕ ਬਚਿਯੋ ਬਹੁ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਰਨ ਭੂਮ ਮਝਾਰੇ
 ॥ ਤਾਤੇ ਸੁਨੋ ਬਿਨਤੀ ਹਮਰੀ ਉਨ ਜੀਤ ਭਈ ਤੁਮਰੇ ਦਲ ਹਾਰੇ ॥ ੧੦੮੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕਰਿਯੋ ਤਬ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਅਰਿ ਮਾਰਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬੀਰ ਬੁਲਾਏ ॥
 ਆਇਸ ਪਾਵਤ ਹੀ ਨਿਪੁ ਕੋ ਮਿਲਕੈ ਹਰਿ ਕੇ ਬਧਬੇ ਕਹੁ ਧਾਏ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਗਦਾ ਗਹਿਕੈ ਉਮਡੇ ਘਨ ਜਿਉਂ ਘਨ ਸਜਾਮ ਪੈ ਆਏ ॥ ਆਇ ਪਰੇ ਹਰਿ
 ਉਪਰ ਸੇ ਮਿਲਕੈ ਬਗ ਮੇਲ ਤੁਰੰਗ ਉਠਾਏ ॥ ੧੦੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਸ ਭਰੇ
 ਮਿਲ ਆਨ ਪਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਲਲਕਾਰਕੈ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਗਦਾ ਗਹਿ ਯੋਂ ਤਿਨ ਸਾਰ ਸੇ ਸਾਰ ਬਜਾਯੋ ॥ ਘਾਇਲ ਆਪ ਭਏ ਭਟ ਸੇ
 ਅਰੁ ਸਸਤੁਨ ਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਤਨ ਘਾਯੋ ॥ ਦੋਰ ਪਰੇ ਹਲ ਮੁਸਲ ਲੈ ਬਲ ਬੈਰਨ
 ਕੇ ਦਲ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੦੮੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੂਝ ਪਰੇ ਜੇ ਨਿਪੁ ਬਲੀ ਹਰਿ
 ਸਿਉਂ ਜੁੱਧ ਮਚਾਇ ॥ ਤਿਨ ਬੀਰਨ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬ ਸੇ ਕਵਿ ਕਹਿਤ ਸੁਨਾਇ ॥
 ੧੦੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘ ਬਲੀ ਗਜ ਸਿੰਘ ਚਲਿਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ
 ਸਰਾਸਨ ਲੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਵਡੋ ਨਰਸਿੰਘ ਨਰੇਸ ਤਹਾ ਕੇ ਚਲਿਯੋ ਦਿਜ ਕੇ
 ਧਨ ਦੇ ॥ ਜਦਬੀਰ ਸੇ ਜਾਇਕੈ ਜੁੱਧ ਕਰਿਯੋ ਬਹੁ ਬੀਰ ਚਮੁੰ ਸੁ ਘਨੀ ਹਨਕੈ ॥
 ਹਰਿ ਉਪਰ ਬਾਨ ਅਨੇਕ ਹਨੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਿਯੋ ਹਮਰੀ ਰਨ ਜੈ ॥ ੧੦੮੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੋਇ ਇਕੱਤ੍ਰ ਇਤੇ ਨਿਪੁ ਯੋਂ ਹਰਿ ਉਪਰ ਬਾਨ ਚਲਾਵਨ ਲਾਗੇ ॥ ਕੋਪਕੈ

ਜੁਧ ਕਰਿਯੋ ਤਿਨਹੂੰ ਬਿਜਨਾਇਕ ਤੇ ਪਗ ਦੁਇ ਕਰ ਆਗੇ ॥ ਜੀਵ ਕੀ ਆਸ
 ਕੇ ਤੁਯਾਗ ਤਬੈ ਸਬ ਹੀ ਰਸ ਰੁਦੁ ਬਿਖੈ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ਚੀਰ ਧਰੇ ਸਿਤ ਆਏ
 ਹੁਤੇ ਛਿਨ ਬੀਚ ਭਏ ਸਭ ਆਰਨ ਬਾਗੇ ॥ ੧੦੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁਧ ਕਰਿਯੋ
 ਤਿਨ ਬੀਰਨ ਸਜਾਮ ਸੇ ਪਾਰਥ ਜਿਉਂ ਰਿਸਕੈ ਕਰਨੈ ਸੇ ॥ ਕੋਪ ਭਰਿਯੋ ਬਹੁ
 ਸੈਨ ਹਨੀ ਬਲਭੰਦੁ ਅਰਿਯੋ ਰਨ ਭੂ ਮਧਿ ਐਸੇ ॥ ਬੀਰ ਫਿਰੈ ਕਰ ਸਾਂਗਨ ਲੈ
 ਤਿਹ ਘੋਰ ਲਯੋ ਬਲਦੇਵਹਿ ਐਸੇ ॥ ਜੋਰ ਸੇ ਸਾਕਰ ਤੋਰ ਘਿਰਿਯੋ ਮਨ ਮੱਤ
 ਕਰੀ ਗਡਦਾਰਨ ਜੈਸੇ ॥ ੧੦੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਨ ਭੂਮ ਮੈ ਜੁਧ ਭਯੋ ਅਤਿਹੀ
 ਤਤਕਾਲ ਮਰੇ ਰਿਪ ਆਇ ਹੈ ਜੋਊ ॥ ਜੁਧ ਕਰਿਯੋ ਘਨ ਸਜਾਮ ਘਨੋ ਉਤ
 ਕੋਪ ਭਰੇ ਮਨ ਮੈ ਭਟ ਓਊ ॥ ਸ੍ਰੀਨਰਸਿੰਘ ਜੂ ਬਾਨ ਹਨਿਯੋ ਹਰਿਕੋ ਜਿਹਕੀ ਸਮ
 ਐਰ ਨ ਕੋਊ ॥ ਯੋਂ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਮੈ ਜਿਵ ਸੇਵਤ ਸਿੰਘ ਜਗਾਵਤ
 ਕੋਊ ॥ ੧੦੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਲਗਿਯੋ ਉਰ ਮੈ ਗਡਕੈ ਸੋਊ
 ਪੰਖਨ ਲੈ ਸੁ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਸੈਣ ਕੇ ਸੰਗ ਭਰਿਯੋ ਸਰ ਅੰਗ ਬਿਲੋਕ ਤਬੈ ਹਰਿ ਕੋਪ
 ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਛਬਿਕੋ ਜਸ ਉਚ ਮਹਾਂ ਕਵਿ ਨੇ ਕਹਿਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਤੱਛ ਕਕੋਲਰਿਕਾ ਖਗ ਰਾਜ ਲਖਿਯੋ ਗਹ ਲੀਲ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ੧੦੯੨ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਰਿਸਕੈ ਸਰ ਰਾਜਨ ਬੀਚ ਕਸਾ ॥ ਗਜ
 ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਨ ਅਚਾਨ ਹਨਯੋ ਗਿਰ ਭੂਮ ਪਰਯੋ ਜਨ ਸਾਂਧ ਡਸਾ ॥ ਹਰਿ ਸਿੰਘ
 ਜੁ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਪੈ ਸੋਊ ਭਾਜ ਗਯੋ ਤਿਹ ਪੇਖ ਦਸਾ ॥ ਮਨੋ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰੂਪ
 ਨਿਹਾਰਤ ਹੀਨ ਟਿਕਯੋ ਸੁ ਚਲਯੋ ਸਟ ਕਾਇ ਸਸਾ ॥ ੧੦੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਭਜ ਖੇਤ ਚਲਯੋ ਰਨ ਸਿੰਘ ਉਠਯੋ ਪੁਨ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਧਨ
 ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕੇ ਪਾਨ ਲਯੋ ਬਹੁਰੋ ਬਲਿ ਕੈ ਰਨ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ॥ ਉਨ ਹੂੰ ਪੁਨ
 ਬੀਚ ਅਯੋਧਨ ਕੇ ਹਰਿ ਕੋ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਇਉ ਉਚਰਯੋ ॥ ਅਬ ਜਾਤ ਕਹਾ
 ਬਿਰੁ ਹੋਹੁ ਘਰੀ ਹਮਰੇ ਅਸ ਕਾਲ ਕੇ ਹਾਬ ਪਰਯੋ ॥ ੧੦੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਰਨ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮੁਸਕਾਨਯੋ ॥ ਆਇ
 ਅਰਯੋ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧਨੁ ਲੈ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਨਹੀ ਪੈਗ ਪਰਾਨਯੋ ॥ ਕੋਪਕੈ ਬਾਤ
 ਕਹੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸੇ ਮੈ ਇਹ ਲੱਛਨ ਤੇ ਪਹਿਚਾਨਯੋ ॥ ਆਇ ਕੈ ਜੁਧ ਕੀਓ ਹਮਸੇ
 ਸੁ ਭਲੀ ਬਿਧ ਕਾਲ ਕੇ ਹਾਬ ਬਿਕਾਨਯੋ ॥ ੧੦੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਕੈ
 ਬਤੀਯਾ ਤਿਹ ਕੀ ਹਰਿ ਜੂ ਧਨ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਮੁਸਕਯੋ ਹੈ ॥ ਦੋਰਘੁ ਗਾਤ ਲਖਯੋ
 ਤਬ ਹੀ ਸਰ ਛਾਡ ਦਯੋ ਅਰ ਸੀਸ ਤਕਯੋ ਹੈ ॥ ਬਾਨ ਲਗਯੋ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਤਬੈ
 ਸਿਰ ਟੂਟ ਪਰਯੋ ਧਰ ਠਾਢੇ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਮੇਰ ਕੇ ਸਿੰਗ ਹੁਤੇ ਉਤਰਯੋ ਸੁ ਮਨੋ
 ਰਵਿ ਅਸਤ ਕੇ ਪਾਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੧੦੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਲਯੋ ਹਰਿ ਸਿੰਘ
 ਜਬੈ ਰਨ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਹਰਿ ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ
 ਕੈ ਕਰ ਮੈ ਅਤ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਕੋਚ ਸਜੇ ਨਿਜ ਅੰਗ ਮਹਾ ਲਖਿ ਕੈ ਕਬਿਨੇ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਮੱਤ ਕਰੀ ਬਨ ਮੈ ਰਿਸਕੈ ਸਿੰਗ ਰਾਜ ਕੇ ਉਪਰ
 ਆਯੋ ॥ ੧੦੯੭ ॥ ਆਇਕੇ ਸਜਾਮ ਸੇ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ
 ਪਗ ਏਕ ਨ ਭਾਗਯੋ ॥ ਫੇਰ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਕਰਿ ਮੈ ਬਿਜਨ ਭੂਖਨ ਕੋ ਤਨ

ਤਾੜਨ ਲਾਗਯੋ ॥ ਸੋ ਮਧ ਸੂਦਨ ਜੁ ਲਖਯੋ ਰਸ ਰੁਦੁ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਹੀ ਇਹ
 ਪਾਗਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਚਕ੍ਰ ਲਯੋ ਕਰਿ ਮੈ ਭੂਅ ਬਕ੍ਰ ਕਰੀ ਰਿਸ ਮੈ ਅਨੁਰਾਗਯੋ
 ॥ ੧੦੯੮ ॥ ਲੈ ਬਰਛੀ ਰਨ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਜਦੁ ਬੀਰ ਕੇ ਮਾਰਨ ਕਾਜ ਚਲਾਈ
 ॥ ਜਾਇ ਲਗੀ ਹਰਿ ਕੋ ਅਨਚੇਤ ਦਈ ਭੁਜ ਵੋਰ ਕੈ ਪਾਰ ਦਿਖਾਈ ॥ ਲਾਗ
 ਰਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਤਨ ਸਿਉ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਗ੍ਰੀਖਮ
 ਕੀ ਰੁਤ ਭੀਤਰ ਨਾਗਨ ਚੇਦਨ ਸਿਉ ਲਪਟਾਈ ॥ ੧੦੯੯ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥
 ਸਯਾਮ ਉਖਾਰ ਕੈਸੋ ਬਰਛੀ ਭੁਜ ਤੇ ਅਰ ਮਾਰਨ ਹੇਤ ਚਲਾਈ ॥ ਬਾਨਨ
 ਕੇ ਘਨ ਬੀਚ ਚਲੀ ਚਪਲਾਕਿਯੋ ਹੰਸ ਕੀ ਅੰਸਤ ਚਾਈ ॥ ਜਾਇ ਲਗੀ ਤਿਹ ਕੇ
 ਤਨ ਮੈ ਉਰਿ ਫੋਰਿ ਦਈ ਉਹਿ ਓਰ ਦਿਖਾਈ ॥ ਕਾਲਕਾ ਮਾਨਹੁ ਮੁੰਨ ਭਰੀ
 ਹਨਿ ਸੁੰਭਨਿ ਸੁੰਭ ਕੇ ਮਾਰਨ ਧਾਈ ॥ ੧੧੦੦ ॥ ਰਨ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਰਨ ਸਾਂਗ
 ਹਨਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਕਰਿ ਕੋਪ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਕਰਿ ਲੈ ਬਰਛਾ
 ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਉਪਰਿ ਝਾਰਯੋ ॥ ਆਵਤ ਸੋ ਲਖਿਯੋ ਘਨ ਸਯਾਮ
 ਨਿਕਾਰਕੈ ਖੰਗ ਸੁ ਦੈ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਭੂਮ ਦੁਟੁਕ ਹੋਇ ਟੁਟ ਪਰਯੋ ਸੁ ਮਨੋ
 ਖਗਰਾਜ ਬਡੋ ਅਹਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੧੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘਾਉ ਬਚਾਇਕੈ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁ
 ਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਅਰਿ ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਚਾਰ ਮਹੂਰਤ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਹਰਿ ਘਾਇ ਨ
 ਦੈ ਉਹਿ ਕੇ ਨਹੀ ਘਾਯੋ ॥ ਰੇਸ ਕੈ ਬਾਨ ਹਨਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਹੂੰ ਤਿਹ ਖੇਚ ਕੈ
 ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਦੇਖ ਰਹਯੋ ਮੁਖ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਹੂੰ ਮੁਖ ਦੇਖ ਰਹਯੋ ਮੁਸਕਾਯੋ
 ॥ ੧੧੦੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁ ਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਬਲੀ ਅਸ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਧਨ ਸਿੰਘ ਪੈ ਧਾਯੋ
 ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਲਲਕਾਰ ਪਰਯੋ ਗਜਿ ਮਾਨਹੁ ਕੇਹਰਿ ਕੇ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥ ਤੋ ਧਨ
 ਸਿੰਘ ਸਰਾਸਨਿ ਲੈ ਸਰਸੋ ਤਿਹ ਕੇ ਸਿਰ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਜਯੋ ਅਹਿਰਾਜ ਕੇ
 ਆਨਨ ਭੀਤਰ ਆਨ ਪਰਯੋ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾਨ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੧੧੦੩ ॥ ਦੂਸਰ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁ
 ਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਸਰ ਕੋਪ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਧੀਰ ਬਲੀ ਧਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ
 ਚਲਾਵਤ ਬਾਨ ਨਿਸੰਕ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਧਨ ਸਿੰਘ ਲੀਓ ਅਸ ਹਾਥ ਕਟਯੋ
 ਅਰ ਮਾਥਨ ਡਾਰ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਛੀ ਨਿਹਾਰ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਲਿਓ ਮਾਨਹੁ ਬਾਰਜ
 ਤੋਰ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ੧੧੦੪ ॥ ਮਾਰਦੁ ਬੀਰਨਿ ਕੇ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਦਲ
 ਕੋ ਤਕ ਧਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਗਜਿ ਬਾਜ ਹਨੇਰਬ ਪੈਦਲ ਕਾਟਿ ਘਨੋਰਨ ਪਾਯੋ
 ॥ ਖੰਗ ਅਲਾਤ ਕੀ ਭਾਂਤ ਫਿਰਿਓ ਖਰਸਾਨ ਨਿਪਾਲ ਕੇ ਛਤੁ ਲਜਾਯੋ ॥
 ਔਰ ਭਲੀ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਲਖਿ ਭੀਖਮ ਕੇ ਹਰਿ ਚਕ੍ਰ ਭੁਮਾਯੋ ॥ ੧੧੦੫
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁਰੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਰਿਸਕੈ ਅਰਿ ਕੇ ਦਲ ਮਾਂਝਿ ਪਰਯੋ
 ॥ ਰਥ ਕਾਟਿ ਘਨੇ ਗਜ ਬਾਜ ਹਨੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਗਨੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਲਰਯੋ ॥ ਜਮ
 ਲੋਕੁ ਸੁ ਬੀਰ ਕਿਤੇ ਪਠਏ ਹਰਿ ਓਰ ਚਲਯੋ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ
 ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰਯੋ ਦਲੁ ਜਾਦਵ ਕੋਸਿਗਰੋ ਬਿਡਰਯੋ ॥ ੧੧੦੬ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਜਾਦਵੀ ਦੀਨੀ ਘਨੀ ਖਪਾਇ ॥ ਤਬ ਬਿਜ ਭੂਖਨ
 ਕੋਪ ਭਰਿ ਬੋਲਯੋ ਨੈਨਤ ਚਾਇ ॥ ੧੧੦੭ ॥ ਕਾਨ ਬਾਚ ਸੈਨਾ ਪੁਤਿ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖਤ ਹੋ ਭਟ ਠਾਢੇ ਕਹਾ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੁਮ ਪੈਰਖ ਹਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ

ਧਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਠ ਛੁਟੇ ਸਭ ਹੂੰ ਰਨ ਮੰਡਲ ਤੇ ਪਗ ਟਾਰਯੋ ॥ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਗਵ
 ਜੈਸੇ ਅਜਾਗਨ ਐਸੇ ਭਜੇ ਨਹਿ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਕਾਇਰ ਹੂੰ ਤਿਹ ਪੇਖ ਡਰੇ
 ਨਹਿ ਆਪ ਮਰੇ ਉਨ ਕੇ ਨਹੀ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੧੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਹਰਿ
 ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਭਟ ਦਾਂਤਨ ਪੀਸ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ॥ ਧਨੁ ਬਾਠ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਧਾਇ ਪਰੇ
 ਧਨ ਸਿੰਘ ਹੁਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰੇ ॥ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਕਟਿ ਦੈਤਨ
 ਕੇ ਸਿਰ ਭੂਮ ਪਰੇ ॥ ਮਨੋ ਪੈਨ ਕੇ ਪੁੰਜ ਬਹੁਯੋ ਲਗ ਕੇ ਫੁਲਵਾਰੀ ਮੇ ਟੂਟ ਕੈ
 ਪੂਲਿ ਝਰੇ ॥ ੧੧੦੯ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਆਏ ਭਟ ਗਿਰੇ ਰਨਿ ਭੂਮ ਕਟਿ
 ਜੁੱਧ ਕੇ ਨਿਪਟ ਸਮੁਹਾਇ ਸਿੰਘ ਧਨ ਸੋ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈ ਪਾਨ ਮੈ ਨਿਦਾਨ ਕੇ
 ਸਮਰ ਜਾਨ ਔਰ ਦੋਰ ਪਰੇ ਬੀਰਤਾ ਬਢਾਇ ਮਨ ਸੋ ॥ ਕੋਪ ਧਨ ਸਿੰਘ ਲੈ
 ਸਰਾਸਨ ਸੁ ਬਾਠ ਤਾਨ ਜੁਦੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ਸੀਸ ਤਿਨ ਹੀ ਕੇ ਤਨ ਸੋ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਬਸੰਧਰਾ ਕੀ ਧੀਰਤਾ ਨਿਹਾਰ ਇੰਦੁ ਕੀਨੀ ਨਿਜ ਪੂਜਾ ਅਰਿ ਬਿੰਦੁ ਪੁਹਪਨ^੨ ਸੋ
 ॥ ੧੧੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ਬਹੁਤੇ
 ਭਟ ਮਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਬਰ ਆਵਤ ਹੇ ਸੁਹਨੇ ਜਨੁ ਮਾਰਤ ਮੇਘ ਬਿਡਾਰੇ ॥
 ਜਾਦਵ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਗਜ ਕੇ^੩ ਹਲ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਹਲ ਕੇ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ਝੂਮ ਗਿਰੇ
 ਇਵ ਜਯੋ ਧਰਨੀ ਮਨੋ ਇੰਦੁ ਕੇ ਬੱਜੁ ਲਗੇ ਗਿਰ ਭਾਰੇ ॥ ੧੧੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਕੋਪ ਭਰੇ ਅਸਪਾਨ ਧਰੇ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਰੇ ਗਜ ਰਾਜ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਗਜ
 ਪੁੰਜ ਹੁਤੇ ਡਰ ਮਾਨ ਭਜੇ ਅਤਿ ਹੀ ਧੁਜ ਵਾਰੇ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਮੈ ਸੁ ਬਿਚਾਰ ਉਚਾਰੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਇੰਦੁ ਕੇ ਆਗਮ ਤੇ ਡਰ ਭੂ
 ਧਰ ਕੈ ਧਰ ਪੰਖ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੧੧੨ ॥ ਜੁੱਧ ਕੀ ਯੋਧਨ ਸਿੰਘ ਘਨੋ ਤਿਹ ਕੇ
 ਕੋਉ ਸਾਮੁਹਿ ਬੀਰਨ ਆਯੋ ॥ ਜੋ ਰਨ ਕੋਪ ਸਿਉ ਆਨ ਪਰਯੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਦੀਯੋ
 ਸੋਈ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਦਾਸ ਰਬੀ ਦਲ ਸਿਉ ਜਿਮ ਰਾਵਨ ਰੋਸ ਭਰਯੋ ਅਤਿ
 ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਭਿਰਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਹਨਿ ਕੈ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਪੁਨਿ ਧਾਯੋ
 ॥ ੧੧੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਟੇਰ ਕਹਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਰਨ ਤਯਾਗ ਸੁਨੋ ਹਰਿ
 ਭਾਜਨ ਜੱਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਆਨਿ ਭਿਰੋਨਿ ਜਲੋ ਕਨਕੋ ਬਿਰਥਾ ਨ ਕਟੱਯੋ
 ॥ ਹੇ ਬਲਦੇਵ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਹਮ ਸੋ ਸਮੁਹਾਇਕੈ ਜੁੱਧ ਕਰੱਯੋ ॥ ਸੰਗਰ ਕੇ ਸਮ
 ਔਰ ਕਛੁ ਨਹੀ ਯਾਤੇ ਦੁਹੂੰ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਪੱਯੋ ॥ ੧੧੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ
 ਕੈ ਬਤੀਯਾ ਅਰਿ ਕੀ ਤਰ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਬਾਠ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਜਦੁਬੀਰ ਹੂੰ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥ ਜੁੱਧ ਕੇ ਫੇਰਿ ਫਿਰਿਯੋ
 ਧਨ ਸਿੰਗ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰਯੋ ਹੈ ॥ ਬਾਠਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਿਕੈ ਹਰਿ
 ਸਿਉ ਲਰਿਕੈ ਬਲਿ ਸਾਬ ਅਰਯੋ ਹੈ ॥ ੧੧੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਤੇ ਬਲ
 ਭਦੁ ਸੁ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਉਤ ਤੇ ਧਨ ਸਿੰਘ ਭਯੋ ਅਤਿ ਤਾਤੇ ॥ ਯੁੱਧ ਕੀਯੋ ਰਿਸ
 ਘਾਇਨ ਸੋ ਸੁ ਦੁਹੂਨ ਕੇ ਅੰਗੁ ਭਯੋ ਰੰਗ ਰਾਤੇ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰੇ

੧. ਧਰਤੀ ਦੀ ਧੀਰਜ ।

੨. ਕੌਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ।

੩. ਤੰਮਲ ਹੋਲੇ ਕੀਤੇ ।

ਅਰਿ ਭੁਲ ਗਈ ਮਨ ਕੀ ਸੁਧ ਸਾਤੇ ॥ ੧੧੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਬਲਦੇਵ ਕਰੇ
ਹਰਿ ਜਿਉ ਗਜ ਸਿਉ ਗਜ ਮਾਤੇ ॥ ੧੧੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਬਲਦੇਵ ਕਰੇ
ਤਿਹ ਬਾਰ ਬਚਾਇਕੋ ਆਪਨੋ ਆਪ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਲੈ ਕਰ ਮੇ ਅਸ ਦੇਰ ਤਬੈ ਕਸਿਕੈ
ਬਲ ਉਪਰ ਘਾਇ ਪਹਾਰੇ ॥ ਬੀਰ ਪੈ ਭੀਰ ਲਖੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸੁ ਜਾਦਵ ਲੈ ਰਿਪ
ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਘੇਰਿ ਲਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਨਿਸ ਮੈ ਸਸ ਕੀ ਵਿਗ ਜਿਉ
ਲਖ ਤਾਰੇ ॥ ੧੧੧੭ ॥ ਬੇੜ ਲਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਗਜ ਸਿੰਘ ਜੁ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ
ਸੇਉ ਧਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਲਖਯੋ ਤਬ ਹੀ ਚੜ ਸਯੰਦਨ ਵਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਸਧਾਯੋ
॥ ਆਵਨ ਸੋਨ ਦਯੋ ਹਰਿ ਲੋ ਅਧ ਬੀਚ ਹੀ ਬਾਨਨ ਸੋ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਠਾਢੇ
ਰਹਯੋ ਗਜ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂ ਸੁ ਮਨੋ ਗਜਿ ਕੇ ਪਦ ਸਾਂਕਰਪਾਯੋ ॥ ੧੧੧੮ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੁਧ ਕਰੇ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਕਹੂ ਜਾਤ ਨ
ਮਾਰਯੋ ॥ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਮਧ ਸੁਦਨ ਜੁ ਕਰਿ ਬੀਚ ਸੁ ਆਪਨੋ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥
ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਰਨ ਮੈ ਬਰਕੈ ਧਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਾਟਿ ਕੈ ਸੀਸ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ਯੋਂ ਤਰਫਯੋ
ਧਰ ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਮਨੋ ਮੀਨ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਗਹਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ੧੧੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਮਾਰ ਲਯੋ ਧਨ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਤਬ ਹੀ ਲਖਿ ਯਾਦਵ ਸੰਖ ਬਜਾਏ ॥ ਕੇਤਕ ਬੀਰ
ਕਟੇ ਬਿਕਟੇ ਹਰਿ ਸੋ ਲਰਿਕੈ ਹਰਿ ਲੋਕ ਸਿਧਾਏ ॥ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਗਜ ਸਿੰਘ
ਜਹਾਂ ਯਹ ਕੇਤਕ ਦੇਖ ਮਹਾਂ ਬਿਸਮਾਏ ॥ ਤੋ ਲਗਿ ਭਾ ਗਲਿ ਆਇ ਕਯੋ ਜੁ
ਰਹੇ ਭਜਿਕੈ ਤੁਮਰੇ ਪਹਿ ਆਏ ॥ ੧੧੨੦ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਗਜਿ
ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਅਤ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਰਾਮ^੨ ਕੀ ਓਰ ਧਵਾਇ
ਤਹਾਂ ਰਥ ਜਾਇ ਪਰਯੋ ॥ ਤਜਿ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਹੁਇ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹਾ
ਤਿਨਯੋਂ ਉਚਰਯੋ ॥ ਧਨਵੈ ਧਨ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸਮੁਹੇ ਲਰਿ ਕੈ ਭਵ ਸਿੰਘ
ਤਰਯੋ ॥ ੧੧੨੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਮੁਖਿ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਸੁ ਲੋਕ
ਰਹੇ ਸੁ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਡੋ ਬਰਛਾਰਿ ਸਕੈ ਕਰਿ ਮੈ ਗਜ ਸਿੰਘ
ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਾ ਬਲਭਦ੍ਰ ਅਬੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ
॥ ਸੋਬਰ ਕੈ ਕਰ ਕੇਤਨ ਕੋ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਉਪਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ੧੧੨੨
॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਇਉ ਬਰਛਾ ਗਹਿ ਕੈ ਬਲਦੇਵ ਸੁ ਏਕ ਉਪਾਇ ਕਰਯੋ
ਹੈ ॥ ਸਿਯੰਦਨ ਪੈ ਨਿਹਰਯੋ ਤਬ ਹੀ ਛਤ੍ਰੀਤਹਿ ਹੁੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਅਰਯੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰ
ਕੇ ਪਾਰਿ ਭਯੋ ਫਲ ਯੇ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਯੋ ਉਚਰਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ
ਕਲਿੰਦ੍ਰ^੩ ਕੇ ਸਿੰਗਹੁ ਤੇ ਨਿਕਸਯੋ ਅਹਿ ਕੋ ਫਨ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ੧੧੨੩ ॥
ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬਲ ਸੋ ਬਲ ਖੈਚ ਲਯੋ ਬਰਛਾ ਤਿਹ ਕੇ ਕਰ ਸੋ ਤਿਰਛਾ ਸੁ ਭ੍ਰਮਾਯੋ ॥
ਯੋ ਚਮਕਿਯੋ ਦਮਕਿਯੋ ਨਭ ਮੋ ਚੁਟੀਆ^੪ ਉਡਤੇ ਜਮ ਨੋ ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਬਲਭਦ੍ਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਰਿਸ ਕੈ ਗਜ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕਾਲ

੧. ਰਾਮ ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਪੜ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ
ਕਵੀ ਹੈ, ਜੇਹੜਾ ਪੂਰਨ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਪੋਤੇ ਨੂੰ
ਰਾਮ ਸ਼ਾਮ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਂਦੇ ਸੀ ਇਹ ਗਲਤ ਖਿਆਲ ਹੈ। ੨. ਬਲਭਦ੍ਰ ।
੩. ਪਹਾੜ । ੪. ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ ਜਮ ਨਜਰ ਆਇਆ ।

ਪਰੀਛਤ ਕੇ ਜਮਦੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਿਧੋ ਚਮਕਾਯੋ ॥ ੧੧੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਜ ਸਿੰਘ
 ਅਨੇਕ ਉਪਾਇ ਕੀਏ ਨ ਬਚਯੋ ਉਰ ਆਇ ਲਗਯੋ ਬਰਛਾ ਬਰ ॥ ਭੂਪ
 ਬਿਲੋਕਤ ਹੋਂ ਸਿਗਰੇ ਧੁਨ ਸੀਸਹਹਾਕਹਿ ਮੀਚਤ ਹੋ ਕਰ ॥ ਘਾਉ ਪ੍ਰਚੰਡ
 ਲਗਯੋ ਤਿਹ ਕੋਂ ਮੁਰਛਾਇ ਪਰਯੋ ਨ ਤਜਯੋ ਕਰਤੇਸਰ ॥ ਸੰਦਨ ਪੈ ਗਜਸਿੰਘ
 ਗਿਰਯੋ ਗਿਰ ਉਪਰਿ ਜਿਉ ਗਜਰਾਜ ਕਲੇਵਰ ॥ ੧੧੨੫ ॥ ਚੇਤ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ
 ਗਜ ਸਿੰਘ ਸੰਭਾਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੁ ਅੰਡ ਤਨਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨ ਲਉ ਖੈਂਚ ਕੇ ਆਨ
 ਸੁ ਤਾਨ ਕੇ ਬਾਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰੋਪ ਚਲਾਯੋ ॥ ਏਕ ਤੇ ਹੁਇ ਕੇ ਅਨੇਕ ਚਲੈ ਤਿਹ ਕੀ
 ਉਪਮਾ ਕਹੁ ਭਾਖ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਪੈਨ ਕੇ ਭੱਛਕ ਤੱਛਕ ਲੱਛਕ ਲੈ ਬਲ ਕੀ
 ਸਰਨਾਗਤ ਆਯੋ ॥ ੧੧੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਨਨ ਏਕ ਲਗਯੋ ਬਲ ਕੋ ਗਜ
 ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਦਨੇਸ ਧਨੇਸ ਮਹੇਸ ਨਿਸੇਸ
 ਖਰੋਸ ਗਹਯੋ ਹੈ ॥ ਜੁੱਧ ਬਿਖੈ ਅਬ ਲੈ ਸੁਨਿ ਲੈ ਸੋਊ ਬੀਰ ਹਨਯੋ ਮਨ ਮੈਜੁ
 ਚਹਯੋ ਹੈ ॥ ਏਕ ਅਚੰਭਵ ਹੈ ਮੁਹਿ ਦੇਖਤ ਤੇ ਤਨ ਮੇ ਕਸ ਜੀਵ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥
 ੧੧੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੇ ਬਤੀਯਾ ਬਲ ਸੋ ਬਰਛਾ ਧੁਜ ਸੰਜੁਤ ਖੈਂਚ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਤੇ ਧਨੁ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਮੁਸਲੀ ਸੋਊ ਆਵਤ ਨੈਨਨ ਸੋ ਲਖਿਪਾਯੋ ॥
 ਉਗੁ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸੰਗ ਬਾਨ ਅਚਾਨਕ ਸੋ ਕਟਿ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਪੰਖਨ ਕੋ ਅਹਿ ਵਾ ਖਗਰਾਜ ਕੇ ਹਾਬ ਪਰਯੋ ਰਿਸਘਾਯੋ ॥ ੧੧੨੮ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥
 ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਗਜ ਸਿੰਘ ਲਯੋ ਬਰਛਾ ਅਰ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਜਾਇ
 ਲਗਯੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰਕੋ ਤਨ ਲਾਗਤ ਤਾ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਪਾਰ ਪ੍ਰਚੰਡ
 ਭਯੋ ਫਲਯੋ ਜਸੁ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਆਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਗੰਗ ਕੀ ਧਾਰ ਕੇ
 ਮੱਧਿ ਉਤੰਗ ਹੋ ਕੂਰਮ ਸੀਸ ਉਚਾਯੋ ॥ ੧੧੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਗਤ ਸਾਂਗ
 ਕੀ ਸੀ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸੁ ਸੰਦਨ ਤੇ ਗਹਿ ਖੈਂਚ ਕਢਯੋ ॥ ਮੁਰਝਾਇ ਕੇ ਭੂਮਿ ਪਰਯੋ
 ਨ ਮਰਯੋ ਸੁਰ ਬਿਛ ਗਿਰਯੋ ਮਨੋ ਜੋਤ ਮਢਯੋ ॥ ਜਬ ਚੇਤ ਭਯੋ ਭੂਮ ਛੂਟਿ ਗਯੋ
 ਉਠ ਠਾਢੇ ਭਯੋ ਮਨ ਕੋਪੁ ਬਢਯੋ ॥ ਰਬ ਹੇਰ ਕੇ ਧਾਇ ਚੜਯੋ ਬਰਸੋ ਗਿਰ ਪੈ
 ਮਨੋ ਕੂਦ ਕੇ ਸਿੰਘ ਚਢਯੋ ॥ ੧੧੩੦ ॥ ਪੁਨ ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਗਜ ਸਿੰਘ ਸੋ
 ਬੀਰ ਬਲੀ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰਯੋ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ
 ਰਿਸ ਬੀਚ ਅਯੋਧਨ ਜੁਧ ਕਰਯੋ ॥ ਜੋਊ ਆਵਤ ਭਯੋ ਸਰਸਤਨੁ ਕੋ ਸੰਗ ਬਾਨਨ
 ਕੇ ਸੋਊ ਕਾਟ ਡਰਯੋ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਲਦੇਵ ਮਹਾਂ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਨਹੀ
 ਪੈਗੁ ਟਰਯੋ ॥ ੧੧੩੧ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਬਹੁ ਰੋਹਲ ਮੁਸਲ ਲੈ ਕਰਿ ਮੋ ਅਰਿ ਸਿਉ
 ਅਰਿ ਕੇ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਲੈ ਬਰਛਾ ਗਜਿ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਬਲਿ ਸਿਉ
 ਬਲਦੇਵ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਸੋ ਲਖਿ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਹਲ ਸੋ ਕਟਿ ਕੇ
 ਪੁਨ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਸੋ ਫਲ ਹੀਨ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਕਸਿ ਕੇ ਬਲ ਭਦ੍ਰ ਕੇ ਗਾਤ
 ਲਗਾਯੋ ॥ ੧੧੩੨ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਖੰਗ ਕਰੰਗਹਿ ਕੇ ਗਜਿ ਸਿੰਘ ਅਨੰਤ ਕੇ ਉਪਰ
 ਕੋਪ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤੇ ਮੁਸਲੀ ਕਰ ਚਰਮ ਲੀਯੋ ਧਰਯੋਂ ਅਰਿ ਕੇ ਬਲ ਘਾਉ ਬਚਾਯੋ
 ॥ ਢਾਲ ਕੇ ਢੂਲ ਪੈ ਧਾਰ ਬਹੀ ਚਿਨਗਾਰ ਉਠੀ ਕਬਿਯੋਂ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਪਾਵਸ ਕੀਨਿ ਸਮੈ ਬਿਜੁਰੀ ਦੁਤਿ ਤਾਰਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟਾਯੋ ॥ ੧੧੩੩ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥

ਘਾਇ ਹਲੀਸਹ ਕੇ ਰਿਪ ਕੇ ਗਹਿ ਕੈ ਕਰ ਵਾਰ ਸੁ ਬਾਰ ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ਧਾਰ
ਬਹੀ ਅਰਿ ਕੰਠਿ ਬਿਖੈ ਕਟਿ ਕੈ ਤਿਹ ਕੇ ਸਿਰ ਭੂਮ ਝਰਯੋ ਹੈ ॥ ਬਜ ਜਰੇ ਰਬ
ਤੇ ਗਿਰਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਜਸ ਯੋ ਕਬਿਨੈ ਉਚਰਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਤਾਰਨ ਲੋਕ ਹੁੰ ਤੇ
ਸੁਰ^੧ ਭਾਨ ਹਨਯੋ ਸਿਰ ਭੂਮਿ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥੧੧੩੪॥ ਮਾਰ ਲਯੋ ਗਜਿ ਸਿੰਘ ਜਬੈ
ਤਜਿ ਕੈ ਰਨ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਭਾਗੇ ॥ ਸੈਨ ਭਰੇ ਲਖਿ ਲੋਥ ਡਰੇ ਨਹਿ ਧੀਰ
ਧਰੇਨਿ ਸਕੇ ਜਨੁ ਜਾਗੇ ॥ ਮਾਰ ਲਏ ਨਿਪੁ ਪੰਚ ਭਗੇ ਤਿਨਯੋਂ ਕਹਯੋ ਜਾ ਅਪਨੇ
ਪ੍ਰਭਿ ਆਗੇ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਕੈ ਦਲ ਧੀਰ ਛੁਟਯੋ ਨਿਪਹੀਯੋ ਫਟਯੋ ਰਿਸ ਮੈ
ਅਨੁਗਾਗੇ ॥ ੧੧੩੫ ॥ ਇਤਿ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਗਜ ਸਿੰਘ ਬਧਹ
ਯਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਦੇਹਰਾ ॥ ਅਣਗ ਸਿੰਘ ਐ ਅਚਲ ਸੀ ਅਮਿਤ ਸਿੰਘ ਨਿਪੁ ਤੀਰ ॥
ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਰ ਅਨਘ ਸੀ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਰਨ ਧੀਰ ॥ ੧੧੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖ
ਤਿਨੈ ਨਿਪੁ ਸਿੰਘ ਜਰਾ ਹਥੀਆਰ ਧਰੇ ਲਖ ਬੀਰ ਪਚਾਰੇ ॥ ਪੇਖਹੁ ਆਜ ਅਯੋ
ਧਨ ਮੈ ਨਿਪੁ ਪੰਚ ਬਲੀ ਜਦੁ ਬੀਰ ਸੇਘਾਰੇ ॥ ਤਾ ਸੰਗਿ ਜਾਇ ਭਿਰੋ ਤੁਮ ਹੁੰ
ਤਜਿ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਬਜਾਇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਅਤਿ ਕੋਪ
ਭਰੇ ਰਨ ਓਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੧੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਜਦੁ ਬੀਰ ਤਿਨੋ ਰਨ
ਭੂਮ ਬਿਖੈ ਜਮ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਪਾਨ ਗਹੇ ਧਨ ਬਾਨ ਸੋਊ ਰਨ ਬੀਚ ਤਿਨੋ
ਬਲਦੇਵ ਹਕਾਰਯੋ ॥ ਖੰਗਕਸੇ ਕਟਿ ਮੈ ਅੰਗ ਕੋ ਚਲੀਏ ਬਰਛਾ ਅਣ ਗੋਸ
ਪਕਾਰਯੋ ॥ ਆਇ ਭਿਰੋ ਹਰਿ ਜੂ ਹਮ ਸਿਉ ਅਬ ਠਾਢੇ ਕਹਾ ਇਹ ਭਾਤਿ
ਉਚਾਰਯੋ ॥ ੧੧੩੮ ॥ ਦੇਖ ਤਬੈ ਤਿਨਕੋਂ ਹਰਿ ਜੂ ਤਬ ਹੀ ਰਨ ਮੈ ਪੰਚ ਬੀਰ
ਹਕਾਰੇ ॥ ਸਯਾਮ ਸੁ ਸੈਨ ਚਲਯੋ ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਤੇਉ ਚਲੇ ਸੁ ਬਜਾਇ ਨਗਾਰੇ ॥
ਪਟਸਿ ਲੋਹ ਹਥੀਪਰ ਸੇ ਅਗਨਾ ਯੁਧ ਲੈ ਕਰਿ ਕੋਪ ਪਹਾਰੇ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਇਤ
ਕੇ ਉਤ ਕੇ ਭਟ ਭੂਮਿ ਗਿਰੇ ਸੁ ਮਨੋ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ੧੧੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ
ਭਯੋ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਡੋ ਚਢਿ ਕੈ ਸਬ ਦੇਵ ਬਿਬਾਨਨਿ ਆਏ ॥ ਕੋਤਕਿ ਦੇਖਨ
ਕੋ ਰਨ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਨ ਮੋਦ ਬਢਾਏ ॥ ਲਾਗਤ ਸਾਂਗਨ ਕੇ ਭਟਯੋ
ਗਿਰ ਅਸੁਵਨ ਤੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਆਏ ॥ ਸੋ ਫਿਰ ਕੈ ਉਠ ਜੁੱਧ ਕਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਗੁਨ
ਕਿੰਨਰ ਗੰਧਬ ਗਾਏ ॥ ੧੧੪੦ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕੇਤੇ ਬੀਰ ਭਾਜੇ ਕੇਤੇ ਗਾਜੇ ਪੁੰਨਿ
ਆਇ ਆਇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਹਰਿ ਜੂ ਸੇ ਜੁੱਧਵੇ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ ਕੇਤੇ ਭੂਮਿ ਗਿਰੇ
ਕੇਤੇ ਭਿਰੇ ਗਜ ਮੱਤਨ ਸਿਉ ਲਰੇ ਤੇਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੁੰ ਕੈ ਛਿਤ ਪੈ ਪਰਤ ਹੈ ॥ ਔਰ
ਦੋਰ ਪਰੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਹੀ ਉਚਰੈ ਹਥਯਾਰਨ ਉਘਰੈ ਪਗ ਏਕ ਨਾ ਟਰਤ ਹੈਂ ॥
ਸੈਣਤ ਉਦਧ ਲੋਹਆਂਚਬੜਵਾਨਲਸੀ ਪੈਨ ਬਾਨ ਚਲੈ ਬੀਰ ਤਿਣ ਜਿਉ
ਜਰਤ ਹੈਂ ॥ ੧੧੪੧ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਅਣਗੋਸ ਬਲੀ ਤਬ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਮਨ ਜਾਨ
ਨਿਦਾਨ ਕੀ ਮਾਰ ਮਚੀਜਬ ॥ ਸਿਯੰਦਨ ਪੈ ਚਢਿ ਕੈ ਕਢਿ ਕੈ ਕਸਿ ਬਾਨ
ਕਮਾਨ ਤਨਾਇ ਲਈਤਬ ॥ ਸੁੀ ਹਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤਨਾਹੂ ਕੇ ਉਪਰਿ ਆਇ ਪਰਯੋ
ਤਿਨ ਬੀਰ ਹਨੇਸਬ ॥ ਭਾਜ ਗਏ ਤਮ ਸੇ ਅਰਯੋ ਨਿਪੁ ਪਾਵਤ ਭਯੋਰਨ ਸੁਰਜ

੧. ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ ਮਾਰਿਆ ।

ਕੀ ਛਬ ॥ ੧੧੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਰ ਤੁਰੰਗ ਸੁ ਆਗੇ ਭਯੋ ਕਰਿ ਲੈ ਅਸ ਢਾਰ
 ਬਡੀ ਧਰ ਕੈ ॥ ਕਛੁ ਜਾਦਵ ਸੋ ਤਿਹ ਜੁੱਧ ਕਰਯੋ ਨ ਟਰਯੋ ਤਿਨ ਸੋ ਪਗ ਦੁਇ
 ਡਰਿ ਕੈ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਟਯੋ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਪਾਨ ਬਿਦਾ ਕਰਿਕੈ
 ॥ ਗੁਹ ਕੋਨ ਚਲੋ ਇਹ ਸੋ ਪੁਨ ਹੈ ਕਿਯੋ ਪਾਨ ਤਜੋ ਕਿਤੁਵੈ ਮਰਿਕੈ ॥ ੧੧੪੩
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਅਸ ਕੋ ਗਹਿ ਕੈ ਜਦੁਬੀਰ ਚਮੁੰ ਕਹੁ ਜਾਇ ਹਕਾਰਾ
 ॥ ਜਾਦਵ ਸੈਨ ਹੁਤੇ ਨਿਕਸਯੋ ਰਨ ਸੁੰਦਰ ਨਾਮ ਸਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰੇਰਿ ਤੁਰੰਗ
 ਭਯੋ ਸਮੁਹੇ ਨਿਪ ਮੁੰਡ ਕਟਯੋ ਨ ਲਗੀ ਕਛੁ ਬਾਰਾ ॥ ਯੋ ਧਰ ਤੇ ਸਿਰ ਛੁਟ
 ਪਰਯੋ ਨਭਿ ਤੇ ਜਿਮ ਟੂਟ ਪਰੇ ਛਿਤ ਤਾਰਾ ॥ ੧੧੪੪ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਪੁਨਿ ਦੋਰ
 ਪਰਯੋ ਜਦੁਵੀ ਪ੍ਰਤਨਾਪਰ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਕੀਨ ਰੁਸਾ ॥ ਉਤ ਤੇ ਜਦੁ ਬੀਰ
 ਫਿਰੇ ਇਕਠੇ ਅਰ ਗਾਇ ਬਢਾਇ ਕੈ ਕਿੱਤ ਗੁਸਾ ॥ ਅਗਨ ਸਤ ਛੁਟਯੋ ਨਿਪ
 ਕੇ ਕਰਤੇ ਜਰਗੇ ਮਨੋ ਪਾਵਕ ਬੀਚ ਤੁਸਾ ॥ ਕਟਿ ਅੰਗ ਪਰੇ ਬਹੁ ਜੈਧਨ ਕੇ ਮਨੋ
 ਜੰਗ ਕੇ ਮੰਡਲ ਮੱਧਿ ਕੁਸਾ ॥ ੧੧੪੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਲੋ ਖੈਚ
 ਕਮਾਨ ਸੁ ਬੀਰਨਿ ਹਾਰ ਕੈ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ਜੋ ਇਹ ਉਪਰ ਆਇ ਪਰੇ ਸਰਸੋ
 ਅਧ ਬੀਚ ਤੇ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਲੋਹ ਹਥੀ ਪਰਸੇ ਕਰਿ ਲੈ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕੀ ਦੇਹ
 ਪੁਹਾਰ ਲਗਾਵੈ ॥ ਜੁੱਧ ਸਮੈ ਥਕਿ ਕੈ ਜਕਿ ਕੈ ਜਦੁ ਬੀਰ ਕੋ ਬਾਰ ਸੰਭਾਰ ਨ
 ਆਵੈ ॥ ੧੧੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਇਹ ਉਪਰਿ ਆਇ ਪਰੇ ਭਟ ਕੋਪ ਭਰੇ
 ਇਨਹੂੰ ਸੁਨਿ ਵਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਮਾਰ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ
 ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਘਾਇਲ ਕੋਟਿ ਚਲੇ ਤਜਿ ਕੈ ਰਨ ਜੁਝ ਪਰੇ ਬਹੁ ਡੀਲ ਡਰਾਰੇ ॥
 ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਸੁ ਮਨੋ ਅਹਰਾਜਪਰੇ ਖਗਰਾਜ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ੧੧੪੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਕੀਯੋ ਜਦੁ ਬੀਰਨ ਸੋ ਉਹ ਬੀਰ ਜਬੈ ਕਰ ਮੈ ਅਸ ਸਾਜਯੋ ॥
 ਮਾਰ ਚਮੁੰ ਸੁ ਬਿਦਾਰ ਦਈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਬਲ ਸੋ ਨਿਪ ਗਾਜਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿ
 ਬੀਰ ਡਰੇ ਸਬ ਹੀ ਧੁਨ ਕੈ ਸੁਨ ਕੈ ਘਨ ਸਾਵਨ ਲਾਜਯੋ ॥ ਛਾਜਤ ਜਿਉ ਅਰ
 ਕੇ ਗਨ ਮੈ ਮਿਗ ਕੇ ਬਨ ਮੈ ਮਨੋ ਸਿੰਘ ਬਿਰਾਜਯੋ ॥ ੧੧੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਹੁਰੋ ਕਰ ਵਾਰ ਸੰਭਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦਈ ਧੁਜਨੀ ਨਿਪ ਕੋਟ ਮਰੇ ॥ ਅਸਵਾਰ
 ਹਜਾਰ ਪਚਾਸ ਹਨੇਰਥ ਕਾਟਿ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਸੁ ਕਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ
 ਤਾਜ ਜਰੇ ਗਜ ਰਾਜ ਘਿਰੇ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਪਰੇ ॥ ਬਿਰ ਨਾਹਿ ਰਹੈ ਨਿਪ ਕੋ ਰਥ
 ਭੂਮ ਮਨੋ ਨਟੁਆਬਰ ਨਿਤ ਕਰੇ ॥ ੧੧੪੯ ॥ ਏਕ ਅਜਾਇਬ ਖਾਂ ਹਰਿ ਕੋ
 ਭਟਿ ਤਾ ਸੰਗ ਸੋ ਨਿਪ ਆਨਿ ਅਰਯੋ ਹੈ ॥ ਭਾਜਤ ਨਾਹਿ ਹਠੀ ਰਨ ਤੇ ਅਣਗੇਸ
 ਬਲੀ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਵਾਰ ਪੁਹਾਰ ਕੀਯੋ ਕਟਿਯੋ ਤਿਹ ਸੀਸ ਕਬੰਧ
 ਲਰਯੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰ ਗਿਰਯੋ ਮਾਨੋ ਆਂਧੀ ਵਹੈ ਦੁਮ ਦੀਰਘ ਭੂ ਪਰਿ ਟੂਟ ਪਰਯੋ ਹੈ
 ॥ ੧੧੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖ ਅਜਾਇਬ ਖਾਨੋ ਦਸਾ ਤਬ ਗੈਰਤ ਖਾਂ ਮਨ ਰੋਸ
 ਭਰਯੋ ॥ ਸੁਧਵਾਇਕੈ ਸਯੰਦਨ ਜਾਇ ਪਰਯੋ ਅਰ ਬੀਰ ਹੂੰ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕ ਡਰਯੋ
 ॥ ਅਸ ਪਾਨ ਧਰੇ ਰਨ ਬੀਚ ਦੁਹੂੰ ਤਿਹ ਆਪਸ ਮੈ ਬਹੁ ਜੁੱਧ ਕਰਯੋ ॥ ਮਨ
 ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਬਨ ਮੈ ਗਜ ਸੋ ਮਦ ਕੋ ਗਜ ਆਨ ਅਰਯੋ ॥ ੧੧੫੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੈਰਤ ਖਾਂ ਬਰਛੀ ਗਹਿਕੈ ਬਰ ਸੋ ਅਰਿ ਬੀਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਈ ॥

ਆਵਤ ਬਿੰਜਲਤਾ ਸਮ ਦੇਖਕੈ ਕਾਟਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੋ ਭ੍ਰਮ ਗਿਰਾਈ ॥ ਸੋ ਨ
 ਲਗੀ ਰਿਸਕੈ ਰਿਪ ਕੋ ਬਰਛੀ ਗਹਿ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਚਲਾਈ ॥ ਜੋ ਉਪਮਾ
 ਉਪਜੀ ਜੀਯ ਮੈ ਮਾਨੋ ਛੂਟ ਚਲੀ ਨਭ ਤੇ ਜੁ ਹਵਾਈ ॥ ੧੧੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਦੂਸਰੀ ਦੇਖਕੈ ਸਾਂਗ ਬਲੀ ਨਿਪ ਆਵਤ ਕਾਟਿਕੈ ਭ੍ਰਮ ਗਿਰਾਈ ॥ ਲੈ ਬਰਛੀ
 ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਮੈ ਨਿਪ ਗੈਰਤ ਖਾਂ ਪਰ ਕੋਪ ਚਲਾਈ ॥ ਲਾਗ ਗਈ ਤਿਹ ਕੇ
 ਮੁਖ ਮੈ ਬਹਿ ਸੁੰਨ ਚਲਯੋ ਉਪਮਾ ਠਹਰਾਈ ॥ ਕੋਪ ਕੀ ਆਗ ਮਹਾਂ ਬਢਿਕੈ
 ਡਢਕੈ ਹੀਯ ਕੇ ਮਨੋ ਬਾਹਰਿ ਆਈ ॥ ੧੧੫੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਿਰਤਕ ਹੁਇ
 ਧਰਨੀ ਪਰਯੋ ਜੋਤਿ ਰਹੀ ਠਹਰਾਇ ॥ ਜਨੁ ਅਕਾਸ ਤੇ ਭਾਸਕਰਿ ਪਯੋ ਰਾਹ
 ਡਰਿ ਆਇ ॥ ੧੧੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਰਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਤਬੈ ਹਰਿ
 ਜੁ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਡਟ ਕੋਨ ਗਨੈ ਲਖਿ ਬੀਰ ਹਨੈ ਮਨ ਮੈ
 ਜੁ ਚਹਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਤਿਹ ਤਾਸ ਤੁਮੈ ਕਿਨਹੂੰ ਕਰ ਮੈ ਧਨ ਹੂੰ ਨ ਗਹਯੋ
 ਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਪਧਾਰਹੁ ਧਾਮਨ ਕੇ ਸੁ ਲਖਯੋ ਤੁਮ ਤੇ ਤੁਰਖਤ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ੧੧੫੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਜਦੁਬੀਰ ਤਿਨੈ ਸਭ ਹੀ ਰਿਸਕੈ ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥
 ਹੁੰਕੈ ਇਕਤੁ ਚਲੇ ਰਨ ਕੋ ਬਲ ਬਿਕ੍ਰਮ ਪੌਰਖ ਜੀਅ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਮਾਰ ਹੀ
 ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰੇ ਜੋਊ ਆਇ ਅਰਯੋ ਅਰਿ ਸੋ ਤਿਹ ਮਾਰਯੋ ॥ ਹੋਤ ਭਯੋ ਤਿਹ
 ਜੁਧ ਬਡੋ ਦੁਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ ਨਿਪ ਠਾਢ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ੧੧੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ
 ਸੁਜਾਨ ਬਡੋ ਬਲਵਾਨ ਧਰੇ ਅਸ ਪਾਨ ਤੁਰੰਗਮ ਡਾਢਯੋ ॥ ਅਸੁ ਪਚਾਸ ਹਨੈ
 ਅਰਯੋ ਅਨਗੋਸ ਬਲੀ ਕਹੁ ਜਾ ਲਲਕਾਰਯੋ ॥ ਧਾਇਕੇ ਘਾਇ ਕਰਯੋ ਨਿਪ ਲੈ
 ਕਰਿ ਬਾਮ ਮੈ ਚਾਮ ਕੀ ਓਟ ਨਿਵਾਰਯੋ ॥ ਦਾਹਨੈ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੀ ਤਾਨ
 ਸੁਜਾਨ ਕੋ ਕਾਟਿਕੈ ਸੀਸ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੧੧੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੀਰ ਸੁਜਾਨ
 ਹਨਯੋ ਜਬੈ ਅਣਗ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਠਾਇ ॥ ਦੇਖਯੋ ਸੈਨਾ ਜਾਦਵੀ ਦੌਰ ਪਰੇ
 ਅਰ ਰਾਇ ॥ ੧੧੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਟ ਲਾਜ ਭਰੇ ਅਰ ਠਾਇ ਪਰੇ ਨ ਡਰੇ
 ਅਰਿ ਸਿਉ ਤੇਊ ਆਇ ਅਰੇ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ਸਬ ਲੋਹ ਜਰੇ ਅਬ ਯਾਹਿ
 ਹਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੇ ॥ ਅਸ ਭਾਲ ਗਦਾ ਅਰੁ ਲੋਹ ਹਥੀ ਬਰਛੀ ਕਰ ਲੈ
 ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਭਨੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਗਨੈ ਕਿਤਨੇ ਬਰ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਧਰੇ ॥ ੧੧੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਨਗੋਸ ਬਲੀ ਧਨ ਬਾਨ ਗਹਯੋ ਅਤਿ ਹੋਸ
 ਭਰਯੋ ਦੇਊ ਨੈਨ ਤਚਾਏ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰਯੋ ਸਰੁ ਸਤਨ ਕੇ ਉਰ
 ਬੀਚ ਲਗਾਏ ॥ ਏਕ ਮਰੇ ਇਕ ਘਾਇ ਭਰੇ ਇਕ ਦੇਖਿ ਡਰੇ ਰਨ ਤਯਾਗ
 ਪਰਾਏ ॥ ਆਇ ਲਰੇ ਜੋਊ ਲਾਜ ਭਰੇ ਮਨ ਮੈ ਰਨ ਕੋਪ ਕੀ ਓਪ ਬਢਾਏ ॥
 ੧੧੬੦ ॥ ਸਾਤਕ ਐ ਮੁਸਲੀ ਰਬ ਪੈ ਬਸਦੇਵ ਤੇ ਆਦਕ ਧਾਇ ਸਬੈ ॥
 ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਉਧਵ ਐਰ ਅਕੂਰ ਚਲੇ ਰਨ ਕੋ ਭਰਿ ਲਾਜ ਤਬੈ ॥ ਤਿਹ ਬੀਚ
 ਘਿਰਿਓ ਨਿਪ ਰਾਜਤ ਯੇ ਲਖਿ ਗੀਬ ਰਹੈ ਭਟ ਤਾਹਿ ਛਬੈ ॥ ਮਨ ਯੋ ਉਪਜੀ
 ਉਪਮਾ ਰਿਤ ਪਾਵਸ ਅਭੁਨ ਮੈ ਦਿਨ ਰਾਜ ਫਬੈ ॥ ੧੧੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਲ
 ਪਾਨ ਸੰਭਾਰ ਲਯੋ ਮੁਸਲੀ ਰਨ ਮੈ ਅਰਿ ਕੈ ਹਯ ਚਾਰੋ ਹੀ ਘਾਏ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ

ਗਹੀ ਬਸਦੇਵ ਭਲੇ ਰਥ ਕੇ ਚਕ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਸਾਤਕ ਸੂਤ ਕੋ ਸੀਸ
ਕਟਯੋ ਰਿਸ ਉਧਵ ਬਾਨ ਅਨੇਕ ਚਲਾਏ ॥ ਫਾਂਧ ਤਰਯੋ ਰਥ ਤੇ ਤਤਕਾਲ
ਲਏ ਅਸ ਢਾਲ ਬਡੇ ਭਟ ਘਾਏ ॥ ੧੧੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਭਟ
ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸੇ ਅਣਗੇਸ ਜੂ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਪਾਇਨ ਕੀ ਕਰਿ ਚੰਚਲਤਾ
ਬਰਸੇ ਅਸ ਸਤ ਕੇ ਸੀਸ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਟੂਟ ਪਰਯੋ ਝਟ ਦੈ ਕਟਿਯੋ ਸਿਰਤਾ
ਛਬਿ ਕੇ ਕਬਿ ਭਾਉ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰਾਹ ਨਿਸਾਕਰ ਕੇ ਨਭਿ ਮੰਡਲ ਤੇ
ਹਨਿ ਕੈ ਛਿਤ ਭਾਰਯੋ ॥ ੧੧੬੩ ॥ ਕੂਦ ਚੜਯੋ ਅਰਕੇ ਰਥ ਉਪਰ
ਸਾਰਥੀ ਕੇ ਬਧ ਕੈ ਤਬਹੀ ॥ ਧਨ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਅਰ ਕੇ ਕਰਿ
ਸਸਤੁ ਲਏ ਸਬ ਹੀ ॥ ਰਥ ਆਪ ਹੀ ਹਾਕ ਕੈ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮਧ ਜਾਦਵ ਸੈਨ
ਪਰਯੋ ਜਬਹੀ ॥ ਇਕ ਮਾਰ ਲਏ ਇਕ ਭਾਜ ਗਏ ਇਕ ਠਾਢੇ ਭਏ ਤੇਉ ਨਾਦ
ਬਹੀ ॥ ੧੧੬੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪ ਹੀ ਰਥ ਹਾਕਤ ਹੈ ਅਰੁ ਆਪਨ ਹੀ
ਸਰਿ ਜਾਲ ਚਲਾਵੈ ॥ ਆਪਨ ਹੀ ਰਿਪ ਘਾਇ ਬਚਾਵਤ ਆਪਨ ਹੀ ਅਰਿ
ਘਾਇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਏਕਨ ਕੇ ਧਨੁ ਬਾਨ ਕਟੇ ਭਟ ਏਕਨ ਕੇ ਰਥ ਕਾਟ ਗਿਰਾਵੈ ॥
ਦਾਮਨ ਜਿਉ ਦਮਕੈ ਘਨ ਮੈ ਕਰ ਮੈ ਕਰਵਾਰਹਿ ਤਿਉ ਚਮਕਾਵੈ ॥ ੧੧੬੫ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਕੇ ਬੀਰ ਘਨੇ ਰਨ ਮੈ ਬਹੁ ਕੋਪ ਕੈ ਦਾਂਤਨ ਓਠ ਚਬਾਵੈ ॥
ਆਵਤ ਜੇ ਇਹ ਕੇ ਅਰਿ ਉਪਰਿ ਬਾਨਨ ਸਿਉ ਤਿਹ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਆਇ
ਪਰੇ ਰਿਪ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਦਲ ਕੈ ਮਲ ਕੈ ਬਹੁਰੇ ਫਿਰ ਧਾਵੈ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕਰੈ ਨ ਡਰੈ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਅਰਿ ਕੇ ਰਥ ਕੋ ਬਲ ਓਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ੧੧੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ
ਰਿਪ ਰਨ ਕੀਨੋ ਘਨੋ ਬਢਯੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤਬ ਤੇਹੁ ॥ ਜਾਦਵ ਪ੍ਰਤ ਹਰਿ ਯੋਂ ਕਹਯੋ
ਦੁਬਿਧਾ ਕਰਿ ਹਨਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੧੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਾਤਕ ਕਾਟਿ ਦਯੋ
ਤਿਨ ਕੋ ਰਥ ਕਾਨ੍ ਤਬੈ ਰਨ ਕਾਟਿ ਕੈ ਭਾਰਯੋ ॥ ਸੂਤ ਕੋ ਸੀਸ ਕਟਯੋ ਮੁਸਲੀ
ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਗ ਪ੍ਰਤੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਬਾਨ ਅਕੂਰ ਹਨਯੋ ਉਰਮੈ ਤਿਹ ਜੋਰ
ਲਗਯੋ ਨਹੀ ਨੈਕ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਮੂਰਛ ਹੁੰ ਰਨਭੂਮ ਗਿਰਯੋ ਅਸਲੈ ਕਰਿ ਉਧਵ
ਸੀਸ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੧੧੬੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਣਗ ਸਿੰਘ ਜਬ ਮਾਰਿਯੋ ਖਟ
ਸਭਟਨ ਮਿਲਿ ਠੋਰ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੀ ਸੈਨ ਤੇ ਚਲੇ ਚਤ੍ਰ ਨਿਪ ਔਰ ॥
੧੧੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਮਤੇਸ ਬਲੀ ਅਚਲੇਸ ਮਹਾਂ ਅਘਨੇ ਸਹਿ ਲੈ
ਅਸੁਰੇਸ ਸਿਧਾਏ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬਡੇ ਬਰਛੇ ਪਰਸੇ ਸੁ ਗਦਾ ਗਹਿ
ਆਏ ॥ ਰੋਸ ਕੈ ਬੀਰਨਿ ਸੰਕ ਭਿਰੇ ਭਟਕੇ ਨ ਟਿਕੈ ਭਟ ਓਘ ਪਰਾਏ ॥ ਆਇ
ਘਿਰਯੋ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਕੋ ਮਧ ਦੂਖਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਾਨ ਲਗਾਏ ॥ ੧੧੭੦ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਘਾਇਨ ਕੋ ਸਹਿਕੈ ਬਿਜ ਰਾਜ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਸਰ ਲੇਤ ਭਯੋ ॥
ਅਸੁਰੇ ਸਹਿ ਕੋ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਅਮਤੇਸਕੀ ਦੇਹ ਬਿਦਾਰ ਛਯੋ ॥ ਅਨਘੇਸ
ਕੇ ਕਾਟਿ ਦੁਖੰਡ ਕੀਯੋ ਮ੍ਰਿਤ ਹੁੰ ਰਥ ਤੇ ਗਿਰ ਭੂਮਿ ਪਯੋ ॥ ਅਚਲੇਸ ਜੂ ਬਾਨਨਿ
ਕੋ ਸਹਿ ਕੈ ਫਿਰ ਠਾਢ ਰਹਯੋ ਨਹੀ ਭਾਜ ਗਯੋ ॥ ੧੧੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਕੋਪ ਕੈ ਬੋਲਤ ਯੋਂ ਹਰਿ ਕੋ ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਤੈ ਬੀਰ ਖਪਾਏ ॥ ਤੈਤੋ ਕਹਾ
ਗਜ ਸਿੰਘ ਹਨਯੋ ਅਣਗੇਸ ਹੁੰ ਤੇ ਛਲ ਸਾਥ ਗਿਰਾਏ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਅਮਿਤੇਸ

ਬਲੀ ਧਨ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾਰ ਕੈ ਬੀਰ ਕਹਾਏ ॥ ਸੋ ਤਬ ਲੈ ਗਜ ਗਾਜਤ ਹੈ ਜਬ
 ਲੈ ਬਨ ਮੈ ਸਿੰਗ ਰਾਜਨ ਆਏ ॥ ੧੧੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਬਤੀਯਾਂ
 ਹਰਿ ਸੋ ਅਭਿਮਾਨ ਭਰੇ ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਸਰਾਸਨ
 ਤਾਨ ਮਹਾਂ ਸਰ ਤੀਛਨ ਸਜਾਮ ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ਲਾਗ ਗਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਉਰ ਮੈ
 ਹਰਿ ਜੂ ਨਹਿ ਆਵਤ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਰਬ ਮਾਝ ਗਿਰੇ ਤਜਿਕੈ
 ਰਨ ਲੈ ਪੁਭ ਸੂਤ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ੧੧੭੩ ॥ ਏਕ ਮਹੂਰਤ ਬੀਤ ਗਯੋ ਤਬ ਸਿਯੰਦਨ
 ਪੈ ਜਦੁਬੀਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਤੋ ਅਚਲੇਸ ਗੁਮਾਨ ਭਰੇ ਅਤਿਹੀ ਹਸਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਜਾਤ ਕਹਾ ਹਮ ਤੇ ਭਜਕੈ ਕਰਿ ਲੈਕੈ ਗਦਾ ਕਟ ਬੋਲ ਉਚਾਰਯੋ
 ॥ ਮਾਨਹੁ ਕੇਹਰਿ ਜਾਤ ਹੁਤੇ ਨਰ ਲੈ ਲਕਟੀ ਕਰਿ ਮੈ ਲਲਕਾਰਯੋ ॥ ੧੧੭੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਆ ਅਰਿ ਕੀ ਰਬੁ ਹਾਕਿ ਫਿਰਯੋ ਹਰਿ ਕੋਪ ਭਯੋ ॥
 ਪਟ ਪੀਤ ਮਹਾ ਫਹਰਿਓ ਧੁਜ ਜਿਉ ਘਨ ਮੈ ਚਪਲਾ ਸਮ ਰੂਪ ਲਯੋ ॥ ਬਰਖਯੋ
 ਸਰ ਬੁੰਦਨ ਜਿਉ ਘਨ ਸਜਾਮ ਤਬੋ ਰਿਪ ਕੋ ਦਲ ਮਾਰ ਦਯੋ ॥ ਰਿਸਕੈ
 ਅਚਲੇਸ ਸੁਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਹੇ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਖਯੋ ॥ ੧੧੭੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਤਬ ਤਿਨ ਕੀਓ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਿਤੈ ਕਰਿ ਨੈਨ ॥ ਬਿਕਟ ਨਿਕਟ ਰਨ
 ਸੁਭਟ ਲਖਿ ਹਰਿ ਪੁਤਿ ਬੋਲਯੋ ਬੈਨ ॥ ੧੧੭੬ ॥ ਅਚਲ ਸਿੰਘ ਬਾਚ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੀਵਤ ਜੇ ਜਗ ਮੈ ਰਹਿ ਹੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਕਥਾ ਹਮਰੀ ਸੁਨਿ ਲੈਹੈ ॥
 ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੀ ਕਵਿਤਾ ਕਰਿਕੈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਨਰੇਸ ਨ ਜਾਇ ਰਿਝੈਹੈ ॥ ਜੇ ਬਲ
 ਪੈ ਕਹਿਹੈ ਕਬ ਪੰਡਿਤ ਗੀਝ ਘਨੋ ਤਿਹ ਕੋ ਧਨ ਦੈਹੈ ॥ ਹੇ ਹਰਿ ਜੂ ਇਹ
 ਆਹਵ ਕੇ ਜੁਗ ਚਾਰਨਿ ਮੈ ਗਨ ਗੰਧੁਬ ਗੈਹੈ ॥ ੧੧੭੭ ॥ ਕੋਪਕੈ ਉੱਤਰ
 ਦੇਤ ਭਯੋ ਅਰਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਸਜਾਮ ਸਬੈ ॥ ਚਿਰੀਯਾ ਬਨ ਮੈ ਚੁਹਕੈ
 ਤਬ ਲੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਨ ਆਵਤ ਬਾਜ ਜਬੈ ॥ ਗਰ ਬਾਤ ਹੈ ਮੂਢ ਘਨੋ ਰਨ ਮੈ
 ਕਟਿਹੈ ਤੁਹਿ ਸੀਸ ਲਖੈਗੋ ਤਬੈ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਤਜਿ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਲਰੋ ਬਲਬੀਰ
 ਕਹਯੋ ਕਹਾਂ ਢੀਲ ਅਬੈ ॥ ੧੧੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿਕੈ ਕਟ ਬੈਨਨ ਕੋ
 ਅਚਲੇਸ ਬਲੀ ਮਨ ਕੋਪ ਜਗਯੋ ॥ ਕਸ ਬੋਲਤ ਹੋ ਕਛੁ ਲਾਜ ਗਹੇ ਰਨ ਠਾਢੇ
 ਰਹੇ ਸੁਨਿ ਹੋ ਨ ਭਗਯੋ ॥ ਯਹ ਉਤਰ ਦੈ ਹਰਿ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਨਿਜ
 ਆਯੁਧ ਲੈ ਉਮਗਯੋ ॥ ਮਨ ਮੈ ਹਰਿਖਯੋ ਧਨ ਕੋ ਕਰਿਖਯੋ ਬਰਖਯੋ ਸਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ
 ਕੋ ਨ ਲਗਯੋ ॥ ੧੧੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਅਚਲੇਸ ਜੂ ਬਾਨ ਚਲਾਵਤ ਸੋ ਹਰਿ
 ਆਵਤ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਜਾਨੇ ਨ ਦੇਹ ਲਗਯੋ ਅਰ ਕੀ ਸਰ ਫੇਰ ਰਿਸਾ ਕਰਿ
 ਔਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਆਵਤ ਬੀਚ ਕਟੈ ਅਪਨੈ ਉਹ ਕੇ ਉਰ ਬੀਚ ਲਗਾਵੈ ॥
 ਦੇਖ ਸਤੰਕ੍ਰਿਤ ਕੋਤਕ ਕੋ ਕਬਿਰਾਮ ਕਹੈ ਪੁਭ ਕੋ ਜਸੁਗਾਵੈ ॥ ੧੧੮੦ ॥ ਦਾਰਦ ਕੋ
 ਕਹਿਓ ਤੇਜ ਕੈ ਸਿਯੰਦਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੂ ਕਰ ਖੰਗ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਦਾਮਨ ਜਿਉ ਘਨ ਮੈ
 ਲਸਕੈ ਰਿਸਕੈ ਬਰਿਕੈ ਅਰਿ ਉਪਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਦੁੱਜਨ ਕੋ ਸਿਰੁ ਕਾਟ ਦਯੋ ਬਿਨ
 ਰੁੰਡ ਭਯੋ ਜਸੁ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਜਿਉ ਸਰਦੂਲ ਮਹਾ ਬਨ ਮੈ ਹਤ ਕੈ ਬਲ
 ਸੋ ਮਨੋ ਕੇਹਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ੧੧੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਡਰ ਸਿੰਘ ਔ ਅਜਬ ਸਿੰਘ

੧. ਇੰਦ੍ਰ ।

ਅਘਟ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ॥ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਅਟਲ ਸਿੰਘ ਮਹਾ ਰਬੀ
 ਰਨਧੀਰ ॥ ੧੧੮੨ ॥ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਿਹਾਰਿਓ
 ਨੈਨ ॥ ਆਠ ਭੁਪ ਮਿਲਿ ਪਰਸ ਪਰ ਬੋਲਤ ਐਸੇ ਬੈਨ ॥ ੧੧੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਦੇਖਤ ਹੋ ਨਿਪ ਸਯਾਮ ਬਲੀ ਤਿਹ ਕੇ ਹਮ ਉਪਰਿ ਧਾਇ ਪਰੈ ॥ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭ
 ਕੇ ਮਿਲਿ ਕਾਜੁ ਕਰੈ ਮੁਸਲੀ ਹਰਿ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰੈ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਗਦਾ ਪਰਸੇ ਬਰਛੇ ਗਹਿ ਤੀਛਨ ਜਾਇ ਅਰੈ ॥ ਸਬ ਹੀ ਸੁਕ ਹੀ ਇਹ ਈ ਪੁਨ
 ਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਹਨੈ ਮਿਲਿ ਜੁਧੁ ਕਰੈ ॥ ੧੧੮੪ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈਸਿ ਗਰੇ ਕਰ ਮੈਸੁ
 ਮੁਕੰਦ ਕੇ ਉਪਰਿ ਦੋਰ ਪਰੈ ॥ ਸੁਧਵਾਇਕੈ ਸਿਯੰਦਨ ਆਨਿ ਅਰੇ ਸੰਗਿ ਚਾਰ
 ਅਛੁਹਨ ਬੀਰ ਬਰੈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਆਹਵ ਮੈ ਅਘ ਖੰਡਨ ਤੇ ਨਹੀ
 ਨੈਕੁ ਡਰੈ ॥ ਮਨੇ ਗਾਜ ਪੁਲੈ ਘਨ ਧਾਇ ਚਲਯੋ ਤਿਮ ਦਉਰੇ ਸੁ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ
 ਕਰੈ ॥ ੧੧੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਛੁਹਨ ਦੋ ਸੰਗਿ ਲੈ ਅਨਗੇਸ
 ਅਛੁਹਨ ਤੀਨ ਸੁ ਲਯਾਏ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਸਯਾਮ ਸੁਨੇ ਛਲ ਸੋ ਰਨ ਮੈ ਦਸ ਹੂੰ ਨਿਪ
 ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ਚਾਰ ਅਛੁਹਨ ਲੈ ਹਮ ਹੂੰ ਦਲ ਤੈ ਪਰ ਆਏ ਹੈ ਕੋਪ ਬਢਾਏ
 ॥ ਤਾਤੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਿ ਲੈ ਹਮਰੇ ਗੁਹ ਕੇ ਤਜਿ ਆਹਵ ਜਾਹੁ ਪਰਾਏ ॥ ੧੧੮੬ ॥
 ਕਾਨੁ ਜੁ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਬਤੀਯਾ ਤਿਹ ਕੀ ਹਰਿ ਕੋਪ ਕਹਯੋ
 ਹਮ ਜੁਧੁ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਦੋਉ ਭ੍ਰਾਤ ਸਬੈ ਅਰ ਸੈਨ
 ਹਰੈਂਗੇ ॥ ਸੂਰ ਸਿਵਾਦਿਕ ਤੇ ਨ ਭਜੈਂ ਹਨਿ ਹੈ ਤੁਮ ਕੋ ਨਹਿ ਜੁਝ ਪਰੈਂਗੇ ॥
 ਮੇਰੁਹਲੈ ਸੁਖ ਹੈ ਨਿਧਿ ਬਾਰ ਤਉ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਨ ਟਰੈਂਗੇ ॥ ੧੧੮੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਬਤੀਯਾ ਤਿਨ ਸੋ ਕਸ ਬਾਨ ਅਗੀਨ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥
 ਲਾਗ ਗਯੋ ਅਜਬੇਸ ਕੇ ਬੰਛ ਸੁ ਲਾਗਤ ਹੀ ਕਛੁ ਖੇਦੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਫੇਰਿ ਹਠੀ
 ਹਠਿ ਕੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਇਮ ਬੈਨ ਮਹਾਂ ਕਰਿ ਕੋਪ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਕਾ ਕਹੀਏ ਤਿਹ
 ਪੰਡਿਤ ਕੋ ਜਿਹ ਤੇ ਧਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਤੂ ਪੜਿ ਆਯੋ ॥ ੧੧੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਕੋਪ ਭਰੀ ਜਦੁਵੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਇਤ ਤੇ ਉਮਡੀ ਉਤ ਤੇ ਵਹ ਆਈ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ
 ਕੀਏ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੀਯ ਰੋਸ ਬਢਾਈ ॥ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਕੇ
 ਲਗੇ ਬਹੁ ਜੁਝਿ ਪਰੇ ਕਰਿ ਦੁੰਦ ਲਗਾਈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੇ ਸੂਰ ਪੇਖ ਸਬੈ ਪੁਹਪਾਵਲ
 ਕੀ ਬਰਖਾ ਬਰਖਾਈ ॥ ੧੧੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਤੇ ਰਨ ਮੈ ਰਿਸ ਬੀਰ ਲਰੈ
 ਨਭਿ ਮੈ ਬਹਮਾਦਿ ਸਨਾਦਿ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਆਗੇ ਨ ਐਸੋ ਭਯੋ ਕਬਹੂ ਰਨ ਆਪਸਿ
 ਮੈ ਇਮ ਬੋਲਿ ਉਚਾਰੈ ॥ ਜੁਝਿ ਪਰੇ ਤਿਹ ਸੈਨ ਢਰੇ ਭਰ ਖੱਪਰ ਜੁੰਗਨ ਪੀ
 ਕਿਲਕਾਰੈ ॥ ਮੁੰਡਨ ਮਾਲ ਅਠੇਕ ਗੁਹੀ ਸਿਵ ਕੇ ਗਨ ਧੰਨੁ ਹੀ ਧੰਨਿ ਪੁਕਾਰੈ
 ॥ ੧੧੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਯੁਧ ਧਾਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਇਕ ਕੋਪ ਭਰੇ ਭਟ ਧਾਇ
 ਅਰੈ ॥ ਇਕ ਮੱਲ ਕੀ ਦਾਇਨ ਜੁਧੁ ਕਰੈ ਇਕ ਦੇਖਿ ਮਹਾਂ ਰਣ ਦੋਰ ਪਰੈ ॥
 ਇਕ ਰਾਮ ਹੀ ਰਾਮ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਤੇ ਇਕ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਇਹੈ ਉਚਰੈ ॥ ਇਕ
 ਜੁਝਿ ਪਰੇ ਇਕ ਘਾਇ ਪਰੇ ਇਕ ਸਯਾਮ ਕਹਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਰਰੈ ॥ ੧੧੯੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੁਕੀਯਾ ਉਲਰੈ ਇਕ ਆਪਸ ਮੈ ਗਹਿ ਕੇਸਨਿ ਕੇਸਨਿ ਏਕ
 ਅਰੇ ਹੈ ॥ ਏਕ ਚਲੇ ਰਨ ਤੇ ਭਜਿ ਕੈ ਇਕ ਆਹਵ ਕੋ ਪਗ ਆਗੈ ਕਰੈ ਹੈ ॥

ਏਕ ਲਰੇ ਗਹਿ ਵੇਟਨਿ ਵੇਟ ਕਟਾਰਨ ਸੇਂ ਦੋਊ ਸੁਝ ਮਰੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋਊ ਲਰੇ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਰਰੇ ਅਪੁਨੇ ਕੁਲ ਕੀ ਜੋਊ ਲਾਜ ਭਰੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਆਠੇ ਹੀ ਭੂਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਸਬ ਲੈ ਪੁਤਿ ਨਾਹਰਿ ਉਪਰਿ ਆਏ ॥ ਜੁੱਧ ਕਰੇ ਨ
 ਤਰੇ ਹਮ ਤੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਦੋਕੈ ਕਸੀਸਨਿ ਈਸਨਿ
 ਚਾਂਪਨਿ ਲੈ ਸਰ ਸੀ ਹਰਿ ਓਰ ਚਲਾਏ ॥ ਸਜਾਮ ਜੂ ਪਾਨ ਸਰਾਸਨਿ ਲੈ ਸਰਸੋ
 ਸਰ ਆਵਤ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ੧੧੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇ ਮਿਲਿ ਕੈ ਪੁਜਨੀ
 ਅਰਿ ਕੀ ਜਦੁਬੀਰ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਤੇ ਗਿਸਿ ਘੋਰਯੋ ॥ ਆਪਸਿ ਮੈ ਮਿਲਿ ਕੈ ਭਟ
 ਧੀਰ ਹਨਯੋ ਬਲਬੀਰ ਇਹੈ ਪੁਨਿ ਟੇਰਯੋ ॥ ਸੀ ਧਨ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਅਚਲੋਸ ਕੈ
 ਔਰ ਨਰੇਸਨਿ ਯਾਹੀ ਨਿਬੇਰਯੋ ॥ ਇਉ ਕਹਿ ਕੈ ਸਰ ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਗਜ ਪੁੰਨ
 ਮਨੋ ਕਰਿ ਕੇਹਰ ਛੇਰਯੋ ॥ ੧੧੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੋਰਿ ਲਯੋ ਹਰਿ ਕੈ ਜਬ ਹੀ
 ਹਰਿ ਜੂ ਤਬ ਹੀ ਸਬ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਕੋਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਫਿਰ ਕੈ ਰਿਸ ਸਾਬ
 ਘਨੇ ਅਰਿ ਬੀਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਏਕਨ ਕੈ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਦਏ ਇਕ ਜੀਵਤ ਹੀ ਗਹਿ
 ਕੇਸ ਪਛਾਰੇ ॥ ਏਕ ਲਰੇ ਕਟਿ ਭੂਮਿ ਪਰੇ ਇਕ ਦੇਖ ਡਰੇ ਮਰਗੇ ਬਿਨ
 ਮਾਰੇ ॥ ੧੧੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਠੇਈ ਭੂਪ ਕਹਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਭਟਿ ਭਾਜਤ
 ਹੋ ਕਹ ਜੁੱਧ ਕਰੇ ॥ ਜਬ ਲੈ ਰਨ ਮੈ ਹਮ ਜੀਵਤ ਹੈ ਤਬ ਲੈ ਹਰਿ ਤੇ ਤੁਮ
 ਹੂ ਨ ਡਰੇ ॥ ਹਮਰੇ ਇਹ ਆਇਸਹੈ ਤੁਮ ਕੋ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਜਾਇ
 ਲਰੇ ॥ ਕੋਊ ਆਹਵ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਟਰੇ ਇਕ ਜੁਝਿ ਪਰੇ ਇਕ ਧਾਇ ਅਰੇ ॥
 ੧੧੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੇਰਿ ਫਿਰੇ ਭਟ ਆਯੁਧ ਲੈ ਰਨ ਮੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੈ ਘੋਰਿ
 ਲੀਯੋ ॥ ਨ ਟਰੇ ਅਤਿ ਰੋਸਿ ਭਿਰੇ ਜੀਯ ਮੈ ਅਤਿ ਆਹਵ ਚਿਤੁ ਬਚਿਤੁ ਕੀਯੋ ॥
 ਅਸ ਲੈ ਬਰ ਬੀਰ ਗਦਾ ਗਹਿਕੈ ਰਿਪ ਕੈ ਦਲ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰਿ ਦੀਯੋ ॥ ਇਕ
 ਬੀਰਨ ਕੇ ਕਰ ਸੀਸ ਕਟੇ ਭਟ ਏਕਨ ਕੋ ਦਯੋ ਫਾਰ ਹੀਯੋ ॥ ੧੧੯੭ ॥ ਸੀ
 ਜਦੁਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਬਹੁ ਕਾਟਿ ਰਥੀ ਸਿਰ ਭੂਮ ਗਿਰਾਏ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈ
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਇਕ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹਰਿ ਪੈ ਪੁਨਿ ਧਾਏ ॥ ਤੇ ਬਿਜਨਾਬ ਕਰੇ ਗਹਿ
 ਖੰਗ ਅਭੰਗਾ ਹਨੇ ਸੁ ਘਨੇ ਤਹ ਘਾਏ ॥ ਭਾਜ ਗਏ ਹਰਿ ਤੇ ਅਰਿ ਯੋ ਸੁ ਕੋਊ
 ਨ ਆਹਵ ਮੈ ਠਹਰਾਏ ॥ ੧੧੯੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਪਨ ਕੀ ਭਾਜੀ ਚਮੁ ਖਾਈ
 ਹਰਿ ਤੇ ਮਾਰਿ ॥ ਤਬਹਿ ਫਿਰੇ ਨਿਪੁ ਜੁੱਧ ਕੋ ਆਯੁਧ ਸਕਲ ਸੰਭਾਰ ॥ ੧੧੯੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਅਯੋਧਨੁ ਮੈ ਕਰਿਕੈ ਕਰਿ ਮੈ ਸਬ ਭੂਪਨ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥
 ਆਇਕੈ ਸਾਮੁਹੇ ਸਜਾਮ ਹੀ ਕੇ ਬਲ ਕੈ ਨਿਜੁ ਆਯੁਧ ਰੋਸ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਕਾਨੁ
 ਸੰਭਾਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਸਰ ਸਤੁਨ ਕਾਟਿਕੈ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥ ਘਾਇ ਬਚਾਇਕੈ
 ਯੋ ਤਿਨਕੈ ਬਹੁਰੇ ਅਰਿ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਉਤਾਰੇ ॥ ੧੨੦੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਜਬ
 ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਿਰ ਕਟਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ॥ ਅਡਰ ਸਿੰਘ ਘਾਇਲ ਕਰਯੋ
 ਅਤਿ ਰਨ ਭੂਮ ਮਭਾਰ ॥ ੧੨੦੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਡਰ ਸਿੰਘ ਘਾਇਲ ਜਬ
 ਭਯੋ ॥ ਅਤਿਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਜੀਯ ਤਿਹ ਠਯੋ ॥ ਬਹੁ ਤੀਛਨ ਬਰਛਾ ਕਰ ਲਯੋ ॥ ਹਰਿ
 ਕੀ ਓਰ ਡਾਰਕੈ ਦਯੋ ॥ ੧੨੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਰਛਾ ਆਵਤ ਲਖਯੋ

੧. ਜਿਹੜੇ ਟੁੱਟਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ।

ਹਰਿ ਧਨਖ ਬਾਨ ਕਰ ਕੀਨ ॥ ਆਵਤ ਸਰ ਸੋ ਕਾਟਿਕੈ ਮਾਰਿ ਵਹੈ ਭਟ ਲੀਨ
 ॥ ੧੨੦੩ ॥ ਅਘੜ ਸਿੰਘ ਲਖਿ ਤਿਹ ਦਸਾ ਦੇਤ ਭਯੋ ਨਹੀ ਪੀਠ ॥ ਸਮੁਹੇ
 ਹਰਿ ਕੇ ਆਇਕੈ ਬੋਲਯੋ ਹੁੈ ਕਰਿ ਢੀਠ ॥ ੧੨੦੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਰਿ ਸਨਮੁਖਿ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਅਡਰ ਸਿੰਘ ਤੁਅ ਛਲ ਸੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ਅਜਬ ਸਿੰਘ
 ਕਰਿ ਕਪਟ ਖਪਾਯੋ ॥ ਯਹ ਸਭ ਭੇਦ ਹਮੇ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ੧੨੦੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਅਘੜ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਨਿਡਰ ਹੁੈ ਬੋਲਯੋ ਹਰਿ ਸਮੁਹਾਇ ॥ ਬਚਨ ਸਯਾਮ ਸੋ ਜੇ
 ਕਹੇ ਸੋ ਕਬਿ ਕਹਿਤ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੨੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਢੀਠ ਹੁੈ ਬੋਲਤ ਭਯੋ
 ਰਨ ਮੈ ਹਸਿਕੈ ਹਰਿ ਸੋ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਲੈਹੋ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਏ ਹਮ ਸੰਗਿ ਨਿਸੰਗ
 ਕਹਾ ਅਤਿ ਜੁਧ ਕੀਏ ਫਲ ਪੈਹੋ ॥ ਤਾਤੇ ਲਰੇ ਨਹੀ ਮੇ ਸੰਗਿ ਆਇਕੈ ਹੋ
 ਲਰਕਾਰਨ ਦੇਖਿ ਪਰੈਹੋ ॥ ਜੇ ਹਠਕੈ ਲਰਿਹੋ ਮਰਿਹੋ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਰਗ
 ਜੀਤ ਨ ਜੈਹੋ ॥ ੧੨੦੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਉ ਬੋਲਯੋ ਅਤਿ ਗਰਬ ਸਿਉ ਇਤ
 ਹਰਿ ਐਚ ਕਮਾਨ ॥ ਸਰ ਮਾਰਯੋ ਅਰਿ ਮੁਖਿ ਬਿਖੈ ਪਰਯੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਰਆਨ ॥
 ੧੨੦੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤਬ ਢੀਠ ਹੁੈ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੋ ਬਾਤ ॥
 ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਹੋ ਆਜ ਹੀ ਕਰਿਹੋ ਤੇਰੋ ਘਾਤ ॥ ੧੨੦੯ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਹਰਿ
 ਖੰਗ ਰਹਿ ਅਰਿ ਸਿਰ ਝਾਰਯੋ ਧਾਇ ॥ ਗਿਰਯੋ ਮਨੋ ਆਧੀ ਬਹੇ ਬਡੇ ਬਿਛ
 ਮੁਰਝਾਇ ॥ ੧੨੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਹਨਯੋ ਅਸਿ ਸੋ ਅਮਰੇਸ
 ਮਹੀਪ ਹਨਯੋ ਤਬ ਹੀ ॥ ਅਟਲੇਸ ਪੈ ਕੋਪ ਭਯੋ ਲਖਿਕੈ ਹਰਿ ਆਪਨੇ ਸਸਤ
 ਲਏ ਸਬ ਹੀ ॥ ਅਤਿ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰਯੋ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਰਯੋ
 ਜਬ ਹੀ ॥ ਕਲਯੋਤ ਕੇ ਭੂਖਨ^੧ ਅੰਗ ਸਜੇ ਜਿਹ ਕੀ ਛਬਿ ਸੋ ਸਵਿਤਾ^੨
 ਦਬ ਹੀ ॥ ੧੨੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੀਓ ਘਮਸਾਨ ਬਡੇ ਬਲਵਾਨ
 ਨ ਜਾਇ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਮੇਘ ਜਯੋ ਗਾਜ ਮੁਰਾਰ ਤਬੇ ਅਸਿ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਅਰਿ
 ਉਪਰਿ ਝਾਰਯੋ ॥ ਹੁੈ ਮ੍ਰਿਤ ਭੂਮ ਪਰਯੋ ਤਬ ਹੀ ਜਦੁਬੀਰ ਜਬੈ ਸਿਰ ਕਾਟਿ
 ਉਤਾਰਯੋ ॥ ਧੰਨਿ ਹੀ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਸਬ ਦੇਵ ਬਡੇ ਹਰਿ ਜੂ ਭੂਅ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਯੋ ॥
 ੧੨੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਟਲ ਸਿੰਘ ਜਬ ਮਾਰਯੋ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਕੇ ਰਾਉ ॥ ਅਮਿਟ
 ਸਿੰਘ ਤਬ ਅਮਿਟ ਹੁਇ ਕੀਨੋ ਜੁਧ ਉਪਾਉ ॥ ੧੨੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਤ
 ਯੋ ਹਠਿਕੈ ਹਰਿ ਸੋ ਭਟ ਤੋ ਲਖਿ ਹੋ ਜਬ ਮੇ ਸੋ ਲਰੈਗੇ ॥ ਮੋਕੇ ਕਹਾ ਇਨ
 ਰਾਜਨ ਜਯੋ ਛਲ ਮੂਰਤ ਹੁੈ ਛਲ ਸਾਬ ਛਰੈਗੇ ॥ ਮੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ਲਖਿਕੈ
 ਰਹਿਹੋ ਨਹਿ ਆਹਵ ਹੁੈ ਤੇ ਟਰੈਗੇ ॥ ਜੇ ਕਬਹੂੰ ਭਿਰਹੋ ਹਮ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਨਿਜ
 ਦੇਹ ਕੇ ਤਯਾਗੁ ਕਰੈਗੇ ॥ ੧੨੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਕਾਨੁ ਅਯੋਧਨ ਮੈ
 ਹਿਤ ਔਰਨ ਕੇ ਰਿਸਿਕੈ ਰਨ ਪਾਰੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਘਾਇ ਸਹੇ ਤਨ ਮੈ ਪੁਨਿ ਕਾਕੇ
 ਕਹੇ ਅਰਿ ਭੂਪਨਿ ਮਾਰੋ ॥ ਜੀਵਤ ਹੋ ਤਬ ਲੋ ਜਗ ਮੈ ਜਬ ਲੋ ਮੁਹਿ ਸੰਗਿ ਭਿਰਯੋ
 ਨ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਕੈ ਛਾਡਤ ਹੋ ਤਜਿਕੈ ਰਨ ਸਯਾਮ ਜੂ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੋ
 ॥ ੧੨੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੇਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਰਿਸਿਕੈ ਅਮਿਟੇਸ ਬਲੀ ਇਹ

੧. ਰਸਤੇ । ੨. ਜ਼ਮੀਨ । ੩. ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ।
 ੪. ਸੂਰਜ । ੫. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ।

ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬੈਸ ਕਿਸੇਰ ਮਨੋਹਰਿ ਮੂਰਤ ਲੈਹੋ ਕਹਾ ਲਖਿ ਜੁੱਧ ਹਮਾਰੇ ॥
 ਹਉ ਤੁਮ ਸਿਉ ਹਰਿ ਸਾਚੁ ਕਹਿਓ ਤੁਮ ਜਉ ਜੀਯ ਮੈ ਕਛੁ ਔਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਕੈ
 ਹਮ ਸੰਗ ਲਰੇ ਤਜਿ ਕੈ ਡਰ ਕੈ ਅਪਨੇ ਸਭ ਆਯੁ ਡਾਰੇ ॥ ੧੨੧੬ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥
 ਆਜੁ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਤੁਮ ਕੇ ਹਨਿ ਹੋ ਤੁਮਰੀ ਸਭ ਹੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕੇ ॥ ਜਉਰੇ ਕੋਊ
 ਤੁਮ ਮੈ ਭਟ ਹੈ ਬਹੁ ਆਵਤ ਹੈ ਬਿਧਿ ਆਹਵਜਾਕੇ ॥ ਸੇ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਆਇ
 ਭਿਰੈ ਨ ਲਰੈ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਸਹੁਤਾ ਕੇ ॥ ਜੇ ਟਰਿ ਹੈ ਇਹ ਆਹਵਤੇ ਸੋਈ
 ਸਿੰਘ ਨਹੀ ਭਟ ਸਯਾਰ ਕਹਾ ਕੇ ॥ ੧੨੧੭ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਕੇ
 ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਜੁ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ॥ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਕਰਿ ਮੇ ਲਏ ਸਨਮੁਖਿ
 ਪਹੁਚਯੋ ਧਾਇ ॥ ੧੨੧੮ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਆਵਤ ਸਯਾਮ ਕੇ ਪੇਖ ਬਲੀ ਅਪਨੇ ਮਨ
 ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਚਾਰੋਈ ਘੋਰਨਿ ਘਾਇਲ ਕੈ ਸਰ ਤੀਛਨ ਦਾਰਕ ਕੇ
 ਉਰਲਾਯੋ ॥ ਦੂਸਰੇ ਤੀਰ ਸੇ ਕਾਨੁ ਸਰੀਰੁਸ ਕੋਪ ਹਨਯੋ ਜੋਊ ਠੋਰ ਤਕਾਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਮਿਟੇਸ ਮਨੋ ਜਦਬੀਰ ਕੀ ਦੇਹ ਕੇ ਲੱਛ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੨੧੯ ॥
 ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਘਨੇ ਹਰਿ ਕੇ ਇਕ ਲੈ ਸਰ ਤੀਛਨ ਔਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਲਾਗਤ
 ਸਯਾਮ ਗਿਰਿਓ ਰਥ ਮੈ ਰਨ ਛਾਡਿ ਕੈ ਦਾਰਕ ਸੂਤ ਪਰਾਯੋ ॥ ਦੇਖ ਕੈ ਭੂਪ
 ਭਜਯੋ ਬਲ ਬੀਰ ਨਿਹਾਰ ਚਮੁ ਤਿਹ ਉਪਰ ਧਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਹੋਰਿ ਬਡੇ ਸਰ ਕੇ
 ਗਜ ਰਾਜ ਕਵੀ ਗਨ ਰੋਦਨ ਆਯੋ ॥ ੧੨੨੦ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਆਵਤ ਦੇਖ ਹਲੀ
 ਅਰਿ ਕੇ ਸੁਧਵਾਇ ਕੈ ਸਯੋਦਨ ਸਾਮੁਹੇ ਆਯੋ ॥ ਤਾਨ ਲੀਯੋ ਧਨੁ ਕੇ ਕਰਿ ਮੈ
 ਸਰ ਕੇ ਧਰ ਕੈ ਅਰ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਸੇ ਅਮਿਟੇਸ ਜੁ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਸੁ ਆਵਤ
 ਬਾਨ ਸੁ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਆਇ ਭਿਰਿਯੋ ਬਲ ਸਿਉ ਤਬ ਹੀ ਅਪਨੇ ਜੀਯ
 ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ੧੨੨੧ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਕਾਟਿ ਧੁਜਾ ਰਥੁ ਕਾਟਿ ਦਯੋ
 ਅਸ ਚਾਪ ਕੇ ਕਾਟਿ ਜੁਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਮੁਸਲ ਔ ਹਲ ਕਾਟ ਦਯੋ ਬਿਨ
 ਆਯੁ ਹੋ ਬਲਦੇਵ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਜਾਤ ਕਹਾ ਮੁਸਲੀ ਭਜਿ ਕੈ ਕਬਿ ਰਾਮ^੧ ਕਹੈ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਅਸ ਕੇ ਗਹਿ ਕੈ ਲਹਿ ਕੈ ਦਲ ਜਾਦਵ
 ਕੇ ਲਲਕਾਰਯੋ ॥ ੧੨੨੨ ॥ ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਜੇ ਇਹ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਭਿਰੈ ਭਟ ਤਾਹੀ
 ਸੰਘਾਰਕੈ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਕਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਲੋ ਤਾਨ ਕਮਾਨ ਘਨੇਸਰ ਸਤ੍ਰਨ ਕੇ
 ਤਨ ਲਾਵੈ ॥ ਸੋਊ ਬਚੇ ਤਿਹ ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਜੋਊ ਭਜਿ ਆਪਨੇ ਪਾਨ ਬਚਾਵੈ ॥
 ਔਰਨ ਕੀ ਸੁ ਕਹਾ ਗਨਤੀ ਜੁ ਬਡੇ ਭਟ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ੧੨੨੩ ॥
 ਸ੍ਰੋਯਾ ॥ ਮੁਸਲ ਔਰ ਲਏ ਮੁਸਲੀ ਚੜਿ ਸਿਯੋਦਨ ਪੈ ਬਹੁਰੇ ਫਿਰ ਧਾਯੋ ॥
 ਆਵਤ ਹੀ ਬਲ ਕੈ ਨਿਪੁ ਸੇ ਚਤੁਰੰਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਭਟ
 ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਰਿਸਿ ਕੈ ਮੁਖਿ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜਾਨਨ ਦੇਹੁ ਅਰੇ ਅਰਿ ਕੇ
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਰਿ ਕੇ ਦਲ ਕੋਪੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ੧੨੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੇ ਹਲਾ ਯੁਧ
 ਕੋਪ ਕਹਯੋ ਤਬ ਜਾਦਵ ਬੀਰ ਸਬੈ ਮਿਲਿ ਧਾਏ ॥ ਜੇ ਇਹ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਰੇ
 ਗੁਹ ਕੇ ਤੇਊ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਏ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਤਹ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਅਸ ਲੈ

੧. ਰਾਮ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮ ਸ਼ਾਮ
 ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਲ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾ ਕਰੋ।

੧ ਰਛੇ ਪਰਸੈ ਗਹਿ ਆਏ ॥ ਜੇਰਿ ਭਿਰੇ ਜੋਊ ਲਾਜ ਭਰੇ ਅਰਿ ਕੋ ਬਰਿ ਕੈ ਤਿਨ
 ਘਾਇ ਲਗਾਏ ॥ ੧੨੨੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਕੋਪ ਹੂੰ ਅਮਿਤ
 ਚਲਾਏ ਬਾਨ ॥ ਹਰਿ ਸੈਨਾ ਤਮ ਜਿਉ ਭਜੀ ਸਰ ਮਾਨੋ ਕਰਿ ਭਾਨ ॥ ੧੨੨੬
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਤ ਭਜੇ ਜਦੁਵੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਰਨ ਮੈ ਮੁਸਲੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪਚਾਰੇ ॥
 ੧੨੨੭ ॥ ਛਤ੍ਰੀਨਿ ਕੇ ਕੁਲ ਮੈ ਉਪਜੈ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਪਰਾਵਤ ਹੋ ਬਲੁਹਾਰੇ ॥ ਆਯੁਧ
 ਛਾਡਤ ਹੋ ਕਰਤੇ ਡਰੁ ਮਾਨ ਘਨੋ ਬਿਨਹੀ ਅਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ਨ ਕਛੁ ਰਨ
 ਮੈ ਜਬ ਲੈ ਤਨ ਮੈ ਬਿਰੁ ਪ੍ਰਾਨ ਹਮਾਰੇ ॥ ੧੨੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਪ ਅਯੋਧਨ
 ਮੈ ਹਲੀ ਸੁਭਟਨਿ ਕਹਯੋ ਪਚਾਰ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਕੋ ਘੋਰ ਕੈ ਕਹਯੋ ਲੇਹੁ ਤੁਮ
 ਸਾਰ ॥ ੧੨੨੯ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇਸ ਪਾਇ ਤਬੈ ਮੁਸਲੀ
 ਚਹੂੰ ਓਰ ਚਮੁੰ ਲਲਕਾਰ ਪਰੀ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੀ ਅਪੁਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਮਿਟੇਸ ਕੇ
 ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਗੀ ॥ ਬਹੁ ਜੁੱਧ ਅਯੋਧਨ ਬੀਚ ਭਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਨਹੀ
 ਨੈਕੁ ਡਰੀ ॥ ਨਿਪ ਬੀਰ ਸਰਾਸਨਿ ਲੈਕਰ ਬਾਨ ਘਨੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕਰੀ
 ॥ ੧੨੩੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਟਿ ਕਰੀ ਰਬ ਕਾਟਿ ਦੇਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੇ ਅਤਿ
 ਬਾਜ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਘਾਇਲ ਘੁਮਤ ਹੈ ਰਨ ਮੈ ਕਿਤਨੇ ਸਿਰ ਭੂਮਿ ਪਰੇ ਧਰ ਭਾਰੇ ॥
 ਜੀਵ ਤਜੇ ਤੇਊ ਆਯੁਧ ਲੈਨ ਡਰੇ ਅਰਿ ਉਪਰਿ ਘਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਤੋ ਤਿਨ ਕੇ
 ਤਨ ਆਹਵ ਮੈ ਅਸਿ ਲੈ ਨਿਪ ਖੰਡ ਨਿਖੰਡ ਕੈ ਡਾਰੇ ॥ ੧੨੩੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੁੱਧ ਬਿਖੈ ਅਤੀ ਤੀਰ ਲਗੈ ਬਹੁ ਬੀਰਨਿ ਕੇ ਤਨ ਸੋਣਤ ਭੀਨੇ ॥ ਕਾਇਰ ਭਾਜ
 ਗਏ ਰਨ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ ਡਰ ਸਿਉ ਜਿਹ ਗਾਤਪਸੀਨੇ ॥ ਭੂਤ ਪਿਚਾਸ ਕਰੈ
 ਕਿਲਕਾਰ ਫਿਰੈ ਰਨ ਜੋਗਿਨ ਖੱਪਰ ਲੀਨੇ ॥ ਆਨ ਫਿਰਯੋ ਤਹ ਸੀ ਤਿਪਰਾਰਸੁ
 ਆਧੇਈ ਅੰਗ ਸਿਵਾ ਤਨ ਕੀਨੇ ॥ ੧੨੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੂਰਛਾ ਤੇ ਪਾਛੇ ਘਰੀ
 ਤੀਨ ਭਏ ਹਰਿ ਚੇਤ ॥ ਦਾਰਕ ਸੋ ਕਹਯੋ ਹਾਕਿ ਰਬ ਪੁਨ ਆਏ ਜਹ ਖੇਤੁ ॥ ੧੨੩੩
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਨੋ ਸਹਾਇ ਭਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਜਦੁਬੰਸਨਿ ਕ੍ਰੋਧ ਜਗਯੋ ॥
 ਅਮਿਟੇਸ ਸੋ ਧਾਇ ਅਰੇ ਰਨ ਮੈ ਤਿਹ ਜੋਧਨ ਸੋ ਨਹੀ ਏਕ ਭਗਯੋ ॥ ਗਹਿ
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਅਤਿਹੀ ਦਲੁ ਆਹਵ ਕੈ ਉਮਗਯੋ ॥ ਬਹੁ ਸੋਨ
 ਪਰੈ ਰੰਗਿ ਸਯਾਮ ਜਗੇ ਮਨੋ ਆਗ ਲਗੇ ਗਨ ਸਾਲ ਦਗਯੋ ॥ ੧੨੩੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਬਧਾਯੁਧ ਲੈ ਪੁਨਿ ਜੁੱਧ ਕੀਓ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਭਟ ਕੋਪ ਭਰੇ ॥
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪਰੇ ਲਖਿਕੈ ਰਨ ਕੋ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰੇ ॥ ਪੁਨ ਯਾ
 ਬਿਧਿ ਸਿਉ ਕਬਿਰਾਮ^੨ ਕਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਘਨੋ ਅਰਿ ਸਾਬ ਅਰੇ ॥ ਰਿਸਿ ਭੂਪ
 ਤਬੈ ਬਲਕੈ ਅਸਿ ਲੈ ਰਿਪ ਕੇ ਤਨ ਦੈ ਕਰਿ ਚਾਰ ਕਰੇ ॥ ੧੨੩੫ ॥ ਐਸੀ
 ਨਿਗਾਰਕੈ ਮਾਰ ਮਚੀ ਜੋਊ ਜੀਵਤ ਬੇ ਤਜਿ ਜੁੱਧ ਪਰਾਨੇ ॥ ਸਯਾਮ^੩ ਭਨੈ
 ਅਮਿਟੇਸ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਆਹਵ ਮੈ ਕੇਊ ਨਾਠਹਿਰਾਨੇ ॥ ਜੇ ਬਰ ਬੀਰ ਕਹਾਵਤ
 ਹੈ ਬਹੁ ਬਾਰ ਭਿਰੇ ਰਨ ਬਾਂਧਿਤ ਬਾਨੇ ॥ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਚਲੇ ਭਜਿਕੈ ਜਿਮ
 ਪੈਨ ਬਹੇ ਦੁਮ ਪਾਤ ਉਡਾਨੇ ॥ ੧੨੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੇਤੇ ਰਹੇ ਰਨ ਮੈ ਰੁਪਕੈ

੧. ਛਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ । ੨. ਕਵੀ ।

੩. ਕਵੀ, ਇਕ ਸਵੈਯਾ ਰਾਮ ਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਸਾਮ ਦਾ ਹੈ ।

ਕਿਤਨੇ ਭਜਿ ਸਯਾਮ ਕੇ ਤੀਰ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਬੀਰ ਘਨੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਗਨੇ ਅਮਿਟੈਸ
 ਬਲੀ ਰਿਸਿ ਸਾਬ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਬਾਜ ਮਰੇ ਗਜਰਾਜ ਪਰੇ ਸੁ ਕਹੂੰ ਰਥ ਕਾਟਿਕੈ
 ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥ ਆਵਤ ਕਾ ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਮੈ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਪ੍ਰਤਪਾਲਨਹਾਰੇ ॥
 ੧੨੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਨ ਆਤੁਰ ਹੈ ਸੁਭਟ ਜੇ ਹਰਿ ਸੋ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨ ॥ ਤਬ
 ਤਿਨਕੋ ਬਿਜਰਾਜ ਜੂ ਇਹ ਬਿਧਿ ਉਤਰ ਦੀਨ ॥ ੧੨੩੭ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਬਾਚ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਿਧਿ ਬਾਰ ਬਿਖੈ ਅਤਿਹੀ ਹਠਕੈ ਬਹੁ ਮਾਸ ਰਹਯੋ ਤਪੁ ਜਾਪੁ
 ਕੀਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਤਜਿਕੈ ਪਿਤ ਮਾਤ ਸੁ ਭ੍ਰਾਤ ਅਵਾਸ ਤਜਯੋ ਬਨਬਾਸ ਲੀਯੋ ॥
 ਸਿਵ ਰੀਝ ਤਪੋਧਨ ਮੈ ਇਹ ਕੋ ਕਹਯੋ ਮਾਂਗ ਮਹਾਂ ਬਰ ਤੋਹਿ ਦੀਯੋ ॥ ਮੁਹਿ
 ਸਾਮੁਹੇ ਕੋਊ ਨ ਸਤੁ ਰਹੈ ਬਰੁ ਦੇਹੁ ਇਹੈ ਮੁਖਿ ਮਾਂਗ ਲੀਯੋ ॥ ੧੨੩੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਸ ਸੁਰੇਸੋ ਗਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਦਿਨੇਸ ਹੂ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥
 ਸੋ ਬਰ ਪਾਇ ਮਹਾਂ ਸਿਵ ਤੇ ਅਰਿ ਬਿੰਦ ਨਰਿੰਦ ਇਨੀ ਰਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸੂਰਨ
 ਸੋ ਬਲਬੀਰ ਤਬੈ ਅਪੁਨੇ ਮੁਖਿ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਤਿਹ
 ਸੰਗਰ ਕੇ ਸਮੁਹੇ ਮਿਤੁ ਕੀ ਬਿਧ ਪੂਛ ਇਹੀ ਜੀਯ ਧਾਰਯੋ ॥ ੧੨੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ਜਬ ਹਰਿ ਜੂ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਮੁਸਲੀ ਸੁਨ ਪਾਇ ॥ ਇਹ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਹੋ
 ਹਨੋ ਬੋਲਯੋ ਬਚਨੁ ਰਿਸਾਇ ॥ ੧੨੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਹਲੀ ਜਦੁਬੀਰ ਹੀ
 ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਕਹੋ ਜਾਇ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਜਉ ਸਿਵ ਆਇ ਸਹਾਇ ਕਰੈ
 ਸਿਵ ਕੋ ਰਨ ਮੈ ਤਿਹ ਸੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰੋ ॥ ਸਾਚ ਕਹੋ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਤੁਮ ਸੋ ਹਨ ਹੋ
 ਅਮਿਟੈਸ ਨਹੀ ਬਲ ਹਾਰੋ ॥ ਪੈਨ ਸਰੂਪ ਸਹਾਇ ਕਰੋ ਤੁਮ ਪਾਵਕ ਹੈ ਰਿਪ
 ਕਾਨ ਨ ਜਾਰੋ ॥ ੧੨੪੧ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਚ ਮੁਸਲੀ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸੋ ਤਿਨ
 ਜਬ ਜੁੱਧ ਕੀਯ ਕਿਉ ਨ ਲਰੇ ਪਗ ਰੋਪ ॥ ਅਬ ਹਮ ਆਗੇ ਗਰਬ ਕੇ ਬਚਨ
 ਉਚਾਰਤ ਕੋਪ ॥ ੧੨੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਦਵ ਭਾਜਿ ਗਏ ਸਿਗਰੇ ਤੁਮ ਬੋਲਤ
 ਹੋ ਅਹੰਕਾਰਨਿ ਜਿਉ ॥ ਅਬ ਆਜ ਹਨੋ ਅਰ ਕੋ ਰਨ ਮੈ ਕਸ ਭਾਖਤ ਹੋ ਮਤ
 ਵਾਰਨ ਜਿਉ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਬਡਵਾਨਲ ਕੇ ਪਰ ਸੇ ਜਰ ਜੈਹੋ ਤਬੈ ਤਿਨ ਭਾਰਨ
 ਜਿਉ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹਯੋ ਵਹ ਕੇ ਹਰਿ ਹੋ ਤਿਹ ਤੇ ਭਜਿ ਹੋ ਬਲ ਬਾਰਨ ਜਿਉ
 ॥ ੧੨੪੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਬਲ ਭਦ੍ਰ ਸੋ ਇਹ ਬਿਧ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥
 ਹਰੇ ਬੋਲ ਬਲ ਜੋ ਕਹਯੋ ਕਰੋ ਜੂ ਪ੍ਰਭਹਿ ਸੁਹਾਇ ॥ ੧੨੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੋ ਬਲ ਸਿਉ ਕਹਯੋ ਰੋਸ ਬਢਾਇ ਚਲਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਹਥਿਯਾਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥
 ਕਾਇਰ ਜਾਤ ਕਹਾ ਥਿਰੁ ਹੋਹੁ ਸੋ ਕੇਹਰਿ ਜਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਭਭਕਾਰੇ ॥ ਬਾਨ
 ਅਨੇਕ ਹਨੇ ਉਨ ਹੂੰ ਹਰਿ ਕੋਪ ਹੈ ਬਾਨ ਸੋ ਬਾਨ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਆਪਨੇ ਪਾਨ ਲਯੋ
 ਧਨੁ ਤਾਨ ਘਨੇਸਰ ਲੈ ਅਰਿ ਉਪਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ੧੨੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਨ
 ਅਨੇਕ ਚਲਾਇਕੈ ਪੁਨਿ ਬੋਲੇ ਹਰਿ ਦੇਵ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਮਿਟ ਜਾਇਗੇ ਝੁਠੇ
 ਤੁਯ ਅਹੰਮੇਵ ॥ ੧੨੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਉ ਜਬ ਜੁੱਧ ਕੇ ਕਾਜ ਚਲਯੋ ਤੁ
 ਅਕਾਲ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਹਮ ਸਉ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਕਹਯੋ ਕਾਨ ਕੀਯੋ ਤਬ ਮੈਤੁਅਹੇਰਿ
 ਕੈ ਆਯੋ ਹਉ ਅਪਨੀ ਗਉ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਨਿਪ ਬੀਰ ਕਹਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਜਿ ਸੰਕ
 ਛਿਰੇ ਦੇਉ ਆਹਵ ਮਉ ॥ ਧੂਅ ਲੋਕ ਟਰੈ ਗਿਰ ਮੇਰਹ ਲੈ ਸੁ ਤਉ ਤੁਮ ਤੇ

ਟਰਿਹੋਂ ਨਹੀਂ ਹਉ ॥ ੧੨੪੭ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਯੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੁਹਿ
 ਮਾਰਿ ਹੋ ਤੂੰ ਕਰਿ ਕੋਟ ਉਪਾਇ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਓ ਤਬਹਿ ਅਤਿ ਹੀ
 ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ੧੨੪੮ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਬਾਚ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਹੋ ਨ ਬੜੀ
 ਬਕ ਨੀਚ ਨਹੀਂ ਬਿਖਭਾਸੁਰ ਸੇ ਛਲ ਸਾਬ ਮੰਘਾਰਯੋ ॥ ਕੇਸੀਨ ਹਉ
 ਗਜ ਧੇਨਕ ਨਾਹਿਨ ਹਉ ਤਿਨਾਵੁਤ ਸਿਲਾ ਪਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਨ ਅਘਾ
 ਸੁਰ ਮੁਸਟ ਚੰਡੂਰ ਸੁ ਕੰਸ ਨਹੀਂ ਗਹਿ ਕੇਸ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ਭਾਤ ਬਲੀ ਤੁਅ
 ਨਾਮ ਪਰਯੋ ਕਹੋ ਕੰਨ ਬਲੀ ਬਲ ਸੇ ਤੁਅ ਮਾਰਯੋ* ॥ ੧੨੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਕਾਚ ਤੁਰਾਨਨ ਮੈ ਬਲੁ ਹੈ ਜੇਉ ਆਹਵ ਮੈ ਹਮ ਸੇ ਰਿਸਿ ਕੈ ਹੈ ॥
 ਕੰਨ ਖਰੋਸ ਗਨੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਮੋਨ ਭਜੈ ਹੈ ॥ ਸੇਸ ਜਲੇਸ
 ਸੁਰੇਸ ਧਨੇਸ ਜੂ ਜੋ ਅਹਿ ਹੈ ਤਉ ਮੋਹਨ ਛੈ ਹੈ ॥ ਭਾਜਤ ਦੇਵ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਮੋਕਉ
 ਤੂ ਲਰਕਾ ਲਰਿਕਾ ਫਲੁ ਲੈ ਹੈ ॥ ੧੨੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੋਵਤ ਹੈ ਜੀਉ ਕਿਹ
 ਨਮਿਤ ਤਜਿਰਨ ਸਜਾਮ ਪਧਾਰ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋਰਨ ਆਜ ਤੁਹਿ ਅਪਨੇ ਬਲਹਿ
 ਸੰਭਾਰ ॥ ੧੨੫੧ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ
 ਬੋਲਯੋ ਹਰਿ ਕਰਿ ਕੋਪ ॥ ਅਬ ਅਕਾਰ ਤੁਅ ਲੋਪ ਕਰ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਬਿਨੁ ਓਪ
 ॥ ੧੨੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕਰਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਜੁਗ ਜਾਮਤ ਬਰਿ ਪਰੀਝਕੈ ਐਸੇ
 ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਬਾਲ ਕਹੋ ਅਰੁ ਜੁੱਧੁ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੋ ਮਾਰੁ ਕਛੁ ਮੁਖ ਜੇ ਜੀਯ ਧਾਰਯੋ ॥
 ਆਪਨੀ ਪਾਤ ਕੀ ਘਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕੇ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ਮੁਰਾਰ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਸਾਮੁਹੇ
 ਮੋਹਿ ਨ ਕੋਉ ਹਨੈ ਅਸ ਲੈ ਤਬ ਕਾਨ ਪਛਾਵਰ ਝਾਰਯੋ ॥ ੧੨੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸੀਸ^੨ ਕਟਯੋ ਨ ਹਟਯੋ ਤਹ ਨੌਰ ਤੇ ਦੈਰ ਕੈ ਆਗੈ ਹੀ ਕੇ ਪਗੁ ਧਾਰਯੋ ॥ ਕੰਚਰੁ
 ਏਕ ਹੁਤੋ ਦਲ ਮੈ ਤਿਹ ਧਾਇ ਕੈ ਜਾਇ ਕੈ ਘਾਇ ਪੁਹਾਰਯੋ ॥ ਮਾਰ ਕਰੀ ਹਨਿ
 ਬੀਰ ਚਲਯੋ ਅਸ ਲੈ ਕਰ ਸੀ ਹਰਿ ਓਰ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਭੂਮਿ ਗਿਰਯੋ ਸਿਰ ਸੀ
 ਸਿਵ ਲੈ ਗੁਹਮੁੰਡ ਕੀ ਮਾਲ ਕੇ ਮੇਰੁ ਸਵਾਰਯੋ ॥ ੧੨੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਟ
 ਸਿੰਘ ਅਤ ਹੀ ਬਲੀ ਬਹੁਤੁ ਕਰਯੋ ਸੰਗਾਮ ॥ ਨਿਕਸਿ ਜੋਤਿ ਹਰਿ ਸੇ ਮਿਲੀ
 ਜਿਉ ਨਿਸਕੋ ਕਰ ਭਾਨ ॥ ੧੨੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਜਿਤੀ ਪ੍ਰਤਿਨਾ ਅਰਿ
 ਕੀ ਤਿਨ ਹੂੰ ਜਦੁਬੀਰ ਸੇ ਜੁੱਧੁ ਕੀਯਾ ॥ ਬਿਨੁ ਭੂਪਤ ਆਨ ਅਰੇ ਨ ਡਰੇ ਰਿਸ
 ਕੇ ਕਰਿ ਕੈ ਅਤਿ ਗਾਢੇ ਹੀਯਾ ॥ ਮਿਲਿ ਧਾਇ ਪਰੇ ਹਰਿ ਪੈ ਭਟਯੋਂ ਕਵਿਤਾ
 ਛਬਿ ਕੇ ਜਸੁ ਮਾਨ ਲੀਯਾ ॥ ਮਾਨੋ ਰਾਤ ਸੇਮੈ ਉਡ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਜਿਉ ਟੂਟ ਪਰੇ
 ਅਵਿਲੋਕ ਦੀਯਾ ॥ ੧੨੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਖੜਗੁ ਗਹਿ
 ਅਰ ਬਹੁ ਦਏ ਗਿਰਾਇ ॥ ਏਕ ਅਰੋਇਕਰੁ ਪਲਰੇ ਇਕ ਰਨ ਛਾਡ ਪਰਾਇ
 ॥ ੧੨੫੭ ॥ ਚਉਪਈ ॥ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਦਲ ਹਰਿ ਜੂ ਹਯੋ ॥ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ

੧. ਤੂੰ ਮੁੰਡਾ ਲੜਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਫਲ ਪਾਵੇਂਗਾ । ੨. ਬਾਬਾ ਦੀਪ
 ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਬਹਾਦਰੀ ਵਿਖਾਈ ਸੀ ਸੋ ਇਕਰ ਦੇ ਸੂਰਮੇ
 ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

*ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਕੁੰਭ ਕਾਨ ਨੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਦੇਖੋ
 ਯਜੁਰ ੧੧ ਕਥਿਤ ੫੧ ਹਨੁਮਾਨ ਨਾਟਕ ।

ਸਤੁ ਦਲ ਭਯੋ ॥ ਉਤ ਤੇ ਸੂਰ ਅਸਤੁ ਹੁਇ ਗਯੋ ॥ ਪਾਚੀ ਦਿਸ ਤੇ ਸਸਿ
ਪਗਟਯੋ ॥ ੧੨੫੮ ॥ ਚਾਰ ਜਾਮ ਦਿਨ ਸੰਗਰ ਕੀਨੋ ॥ ਬੀਰਨ ਕੋ ਬਲੁ ਹੁਇ
ਗਯੋ ਛੀਨੋ ॥ ਦੋਉ ਦਲ ਆਪ ਆਪ ਮਿਲ ਧਾਏ ॥ ਇਤਿ ਜਦੁਬੀਰ ਬਸਤ
ਗੁਹ ਆਏ ॥ ੧੨੫੯ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਅਮਿਟ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਬਧਹਿ ਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਪੰਚ ਭੂਪ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਤਬ ਰੈਨ ਕਉ ਸਕਲ ਬੁਲਾਏ ਭੂਪ ॥ ਬਲ ਗੁਨ ਬਿਕ੍ਰਮ
ਇੰਦੁ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਸਰੂਪ ॥ ੧੨੬੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਪ ਅਠਾਰਹ ਜੁਧ ਮੈ
ਸਯਾਮ ਹਨੇ ਬਲ ਬੀਰ ॥ ਪਾਤ ਜੁਧਵਾ ਸੋ ਕਰੈ ਐਸੇ ਕੋ ਰਨਧੀਰ ॥ ੧੨੬੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਧੂਮ ਸਿੰਘ ਧੁਜ ਸਿੰਘ ਮਨ ਸਿੰਘ ਧਰਾ ਧਰ ਔਰ ॥ ਧਉਰ ਸਿੰਘ
ਪਾਚੇ ਨਿਪਤ ਸੂਰਨਿ ਕੇ ਸਿਰਮੌਰ ॥ ੧੨੬੨ ॥ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਉਠਿ ਸਭਾ ਮਹਿ
ਪਾਚਹੁ ਕੀਯੋ ਪੁਨਾਮ ॥ ਕਾਲ ਭੋਰ ਕੇ ਹੋਤ ਹੀ ਹਨਿ ਹੈ ਬਲ ਦਲ ਸਯਾਮ ॥
੧੨੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਤ ਭੇ ਨਿਪੁ ਸੋ ਤੇਉ ਯੋ ਜਿਨ ਚਿੰਤ ਕਰੇ ਹਮ ਜਾਇ
ਲਰੈਗੇ ॥ ਆਇਸ ਹੋਇਤੁ ਬਾਧਿ ਲਿਆਵਹਿ ਨਾ ਤਰ ਬਾਨ ਸੋ ਪਾਨ ਹਰੈਗੇ ॥
ਕਾਲ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਅਰਿ ਕੈ ਬਲ ਔ ਹਰਿ ਜਾਦਵ ਸੋ ਨ ਟਰੈਗੇ ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਕੇ ਸੰਗਨਿ ਸੰਗ ਉਨੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕਰੈ ਨ ਡਰੈਗੇ ॥ ੧੨੬੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾ
ਸਿੰਧ ਇਹ ਮੰਤੁ ਕਰਿ ਦਈ ਜੁ ਸਭਾ ਉਠਾਇ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਗਿਹ ਗਏ ਰਾਜਾ
ਅਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ੧੨੬੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਹ ਆਏ ਉਠ ਪਾਚ ਨਿਪੁ ਜਾਮ
ਏਕ ਗਈ ਰਾਤ ॥ ਤੀਨ ਪਹਰ ਸੋਏ ਨਹੀ ਝਾਂਕਤ ਹੁਇ ਗਯੋ ਪਾਤ ॥ ੧੨੬੬ ॥
ਕਬਿਤੁ ॥ ਪਾਤ ਕਾਲ ਲਯੋ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟ ਗਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਸੂਰਨਿ ਕੇ ਭਯੋ ਰਥ ਸਾਜਿ
ਕੈ ਸਬੈ ਚਲੇ ॥ ਇਤੈ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਇ ਬਲਦੇਵ ਜੁ ਬੁਲਾਇ ਮਨ ਮਹਾਂ ਸੁਖੁ ਪਾਇ
ਜਦੁਬੀਰ ਸੰਗ ਲੈ ਭਲੇ ॥ ਉਤੈ ਡਰ ਡਾਰ ਕੈ ਹਥਿਯਾਰਨਿ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਸੁ ਆਏ
ਹੈ ਹਕਾਰ ਕੈ ਅਟੱਲ ਭਟ ਨਾ ਟਲੇ ॥ ਸੰਯੋਧਨ ਧਵਾਇ ਸੰਖ ਦੁੰਦਭ ਬਜਾਇ
ਦੁੰਦ ਰੰਗਨਿ ਕੇ ਭਾਇ ਦਲ ਆਪਸਿ ਬਿਖੈ ਰਲੇ ॥ ੧੨੬੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੰਯੋਧਨ ਪੈ ਹਰਿ ਸੋ ਭਿਯੈ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਕੁਮਦ ਨ ਜਾਨਯੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ
ਕੰਜਨ ਮਾਨੋ ਭਾਨ ॥ ੧੨੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘਨ ਜਾਨਕੈ ਮੋਰ ਨਚਿਓ ਬਨ ਮਾਂਝ
ਚਕੋਰ ਲਖਯੋ ਸਸਿ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ॥ ਮਨ ਕਾ ਮਨ ਕਾਮ ਸਰੂਪ ਭਯੋ ਪੁਭ ਦਾਸਨਿ
ਜਾਨਯੋ ਨਰੋਤਮ ਹੈ ॥ ਬਰ ਜੋਗਿਨ ਜਾਨ ਜੁਗੀਸਰ ਈਸਰ ਰੋਗਨ ਮਾਨਯੋ ਸਦਾ
ਛਮ ਹੈ ॥ ੧੨੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਕ ਵਾਨ ਦਿਨੇਸ ਗਜਾਨ ਗਨੇਸ ਗਨਾਨ ਮਹੇਸ
ਮਹਾਤਮ ਹੈ ॥ ਮਘਵਾ ਧਰਨੀ ਹਰਿ ਜਿਉ ਹਰਿਨੀ ਉਪਮਾ ਬਰਨੀ ਨ ਕਛੁ
ਸੁਮ ਹੈ ॥ ਮਿ੍ਗ ਜੁਥਨ ਨਾਦ ਸਰੂਪ ਭਯੋ ਜਿਨ ਕੇ ਨ ਬਿਬਾਦ ਤਿਨੈ ਦਮ ਹੈ ॥
ਨਿਜ ਮੀਤ ਨ ਮੀਤ ਹੈ ਚੀਤ ਬਸਯੋ ਹਰਿ ਸਤ੍ਰਨਿ ਜਾਨਯੋ ਮਹਾਂ ਜਮ ਹੈ ॥ ੧੨੭੦

੧. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਭਾਵਣਾ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਹੈ
ਇਸ ਲਈ ਉਲੇਖਾ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ।

॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂ ਸੈਨਾ ਇਕਠੀ ਭਈ ਅਤਿ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਜੁੱਧ ਕਰਤ
 ਹੈ ਬੀਰ ਬਰ ਰਨ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ॥ ੧੩੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧੂਮ ਧੁਜਾ ਮਨ
 ਧਉਰ ਧਰਾ ਧਰ ਸਿੰਘ ਸਬੈ ਰਨ ਕੋਪ ਕੈ ਆਏ ॥ ਲੈ ਕਰਵਾਰਨ ਢਾਲ ਕਰਾਲ
 ਹੂੰ ਸੰਕਤ ਜੀ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਏ ॥ ਦੇਖਿ ਤਿਨੈ ਤਬ ਹੀ ਬਿਜ ਰਾਜ ਹਲੀ ਸੇ
 ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਰੋ ਮਨ ਭਾਏ ॥ ਧਾਇ ਬਲੀ ਬਲ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਹਲ ਪਾਂਚਨ ਕੇ ਸਿਰ
 ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ੧੨੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੋ ਅਛੁਹਨੀ ਦਲ ਨਿਪਤ ਪਾਂਚੇ
 ਹਨੇ ਰਿਸਾਇ ॥ ਏਕ ਦੋਇ ਜੀਵਤ ਬਚੇ ਰਨ ਤਜਿ ਗਏ ਪਰਾਇ ॥ ੧੨੭੩ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਪਾਂਚ ਭੂਪ ਦੇ
 ਅਛੁਹਨੀ ਦਲ ਸਹਤ ਬਧਹ ਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਭੂਪ ਜੁੱਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਦ੍ਰਾਦਸ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰ ਦਸਾ ਤਿਹ ਦਾਂਤਨ ਪੀਸਕੈ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ॥ ਧਰੀਆ
 ਸਬ ਹੀ ਬਰ ਅੰਤਨ ਕੇ ਬਹੁ ਸਸਤਨਿ ਕੇ ਦਲ ਬਾਂਟ ਦੀਯੋ ॥ ਮਿਲਿ ਆਪ
 ਬਿਖੈ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀਯੋ ਕਰਿਕੈ ਅਤਿ ਛੋਭ ਸੇ ਤਾਤੇ ਹੀਯੋ ॥ ਲਰਿਹੈ ਮਰਿਹੈ
 ਭਵ ਕੋ ਤਰਿਹੈ ਜਸ ਸਾਥ ਭਲੇ ਪਲ ਏਕ ਜੀਯੋ ॥ ੧੨੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ
 ਮਨ ਮੈ ਧਰਿ ਆਇ ਅਰੇ ਸੁ ਘਨੇ ਦਲੁ ਲੈ ਹਰਿ ਪੇਖਿ ਹਕਾਰੈ ॥ ਯਾਹੀ ਹਨੇ
 ਨਿਪ ਪਾਂਚ ਅਬੈ ਹਮ ਸੰਗਿ ਲਰੇ ਹਰਿ ਭਾਤ ਤੁਮਾਰੋ ॥ ਨਾਤਰ ਆਇ ਭਿਰੋ
 ਤੁਮਹੂੰ ਨਹਿ ਆਯੁਧ ਛਾਡਕੈ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੈ ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਮੈ ਬਲੁ ਹੈ ਘਟਿਕਾਲਰਿਕੈ
 ਲਖਿ ਲੈ ਪੁਰਖੰਤ ਹਮਾਰੋ ॥ ੧੨੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾ
 ਤਿਨਕੀ ਸਬ ਆਯੁਧ ਲੈ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਆਯੋ ॥ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੀਸ ਕਟਯੋ
 ਸੁ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੈ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਧੰ ਧਰਕੈ ਪੁਨਿ ਸਾਜਨ
 ਸਿੰਘ ਹਨਯੋ ਰਨ ਪਾਯੋ ॥ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿਕੈ ਸਝਲੇਸ ਧਰਾ ਪਟਕਯੋ ਇਮ
 ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧੨੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਪੁਨਿ ਹਨਯੋ ਰਨ ਸੈਨ ਸਿੰਘ
 ਹਤਿ ਦੀਨ ॥ ਸਫਲ ਸਿੰਘ ਅਰਿ ਸਿੰਘ ਹਨਿ ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਹਰਿ ਕੀਨ ॥
 ੧੨੭੭ ॥ ਸੁਵੱਛ ਸਿੰਘ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਛ ਨਰੇਸ ਕਹਿਯੋ ਹਰਿ ਸਿਉ
 ਅਪਨੇ ਬਲ ਕੋਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ॥ ਅਬ ਤੈ ਦਸ ਭੂਪ ਹਨੇ ਬਲਵੰਡ ਨ ਰੰਚਕ
 ਤਾਸ ਕੀਯੋ ਮਨ ਮੈ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਓਰ ਤੇ ਤੀਰ ਚਲੈ ਬਰਖਾ ਜਿਮ ਸਾਵਨ
 ਕੇ ਘਨ ਮੈ ॥ ਸਰ ਪੋਨ ਕੇ ਜੋਰ ਲਗੇ ਨ ਟਰਯੋ ਗਿਰ ਜਿਉ ਥਿਰੁ ਠਾਢ ਰਹਯੋ
 ਰਨ ਮੈ ॥ ੧੨੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰਨ ਸੋ ਅਤਿ ਲਰਯੋ ਜਿਉ ਬਾਸਵ
 ਸਿਉ ਜੰਭ ॥ ਅਚਲ ਰਹਯੋ ਤਿਹ ਠੌਰ ਨਿਪ ਜਿਉ ਰਨ ਮੈ ਰਨ ਖੰਭ ॥ ੧੨੭੯ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਿਉ ਨ ਹਲੈ ਗਿਰ ਕੰਚਨ ਕੋ ਅਤਿ ਹਾਥਨ ਕੋ ਬਲ
 ਕੋਉ ਕਰੈ ॥ ਅਰਿ ਜਿਉ ਧੁਅ ਲੋਕ ਚਲੈ ਨ ਕਹੂ ਸਿਵ ਮੂਰਤ ਜਿਉ
 ਕਬਹੂ ਨ ਚਰੈ ॥ ਬਰ ਜਿਉ ਨ ਸਤੀ ਸਤਿ ਛਾਡਿ ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ ਜਿਉ
 ਸਿਧ ਜੇਗ ਮੈ ਧਯਾਨ ਧਰੈ ॥ ਤਿਮ ਸਯਾਮ ਚਮੁ ਮਧ ਸੁੱਛ ਨਰੇਸ ਹਠੀ
 ਰਨ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਟਰੈ ॥ ੧੨੮੦ ॥

ਕਬਿਤ ॥ ਫੇਰਿ ਤਿਨ ਕੋਪਿਕੈ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਸਯਾਮ ਕਹਿ ਬੀਰ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ਸੁਛ

ਸਿੰਘ ਮਹਾ ਬਲ ਸੈਂ ॥ ਅਤਿ ਰਥੀ ਸਤਿ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਜੁਗ ਸਤਿ ਤਹਾਂ ਸਿੰਘਰ
 ਹਜਾਰ ਹਨੇ ਸਜਾਮ ਜੂ ਕੇ ਦਲ ਸੈਂ ॥ ਘਨੇ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ਰਨ ਪੈਦਲ ਸੰਘਾਰੇ
 ਭਈ ਰੁਧਰ ਰੰਗੀਨ ਭੂਮਿ ਲਹਰੇ ਉਛਲ ਸੈਂ ॥ ਘਾਇਲ ਗਿਰੇ ਸੁ ਮਾਨੇ ਮਹਾਂ
 ਮਤਵਾਰੇ ਹੁਕੈ ਸੋਏ ਰੂਮੀ ਤਲੇ ਲਾਲ ਡਾਰਕੈ ਅਤਲ ਸੈਂ ॥ ੧੨੮੧ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਤ ਸੈਨ ਹਨਿ ਜਾਦਵੀ ਬਢਯੋ ਗਰਬ ਅਪਾਰ ॥ ਮਾਨੁ ਉਤਾਰਿਯੋ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਲਿਓ ਕੋਪ ਹਕਾਰ ॥ ੧੨੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਭੂਪ
 ਦਸ ਮਾਰੇ ਸਜਾਮ ਰਿਸਾਇ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗ ਬਨ ਤਿਨ ਭੱਛ ਕਰ ਲਰੇ ਨ ਹਰਿ
 ਸਮੁਹਾਇ ॥ ੧੨੮੩ ॥ ਰਿਪ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨੰਤ ਹੀ ਬੋਲੇ ਹਰਿ ਮੁਸਕਾਇ ॥
 ਸੂਛ ਸਿੰਘ ਤੁਅ ਮਾਰਿਹੋ ਸਜਾਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਨਜਾਇ ॥ ੧੨੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਰਕੈ ਜਿਉ ਸਰਦੂਲ ਘਨੇ ਬਲਕੈ ਰਿਸ ਸਾਬ ਤਚਾਯੋ ॥ ਜਿਉ
 ਗਜਰਾਜ ਲਖਯੋ ਬਨ ਮੈ ਮਿਗਰਾਜ ਮਨੋ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਜਿਉ ਚਿਤਵਾ
 ਮਿਗ ਪੇਖਕੈ ਦੋਰਤ ਸੂਛ ਨਰੇਸ ਪੈ ਤਿਉ ਹਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਪੈਨ ਕੇ ਗੋਨ ਤੇ
 ਆਗ ਚਲਯੋ ਹਰਿ ਕੋ ਰਥੁ ਦਾਰਕ ਐਸੇ ਧਵਾਯੋ ॥ ੧੨੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤ
 ਤੇ ਨਿਪ ਸੂਛ ਭਯੋ ਸਮੁਹੇ ਇਤ ਤੇ ਸੁ ਚਲਯੋ ਰਿਸਕੈ ਬਲ ਭੱਯਾ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲਰੇ ਦੋਉ ਆਪਸਿ ਮੈ ਬਰ ਜੁਧੁ ਕਰੱਯਾ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਅਰੇ
 ਨ ਟਰੇ ਰਨ ਤੇ ਅਤਿ ਧੀਰ ਧਰੱਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਤੇ ਰਾਮ ਤੇ ਜਾਦਵ ਤੇ ਨ ਡਰਯੋ
 ਸੁ ਲਰਯੋ ਬਰ ਬੀਰ ਲਰੱਯਾ ॥ ੧੨੮੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਜੁਧੁ ਜਬ
 ਤਿਨ ਕੀਯੋ ਤਬ ਬਿਜਪਤ ਕਾ ਕੀਨ ॥ ਖੜਗਧਾਰਿ ਸਿਰ ਸੱਤੁ ਕੋ ਮਾਰ ਜੁਦਾ
 ਕਰ ਦੀਨ ॥ ੧੨੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਛ ਸਿੰਘ ਜਬ ਮਾਰਯੋ ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਕੀਯੋ
 ਕੋਪ ॥ ਨਹ ਭਾਜਯੋ ਲਖਿ ਸਮਰ ਕੇ ਰਹਯੋ ਸੁ ਦਿੜ ਪਗ ਰੋਪ ॥ ੧੨੮੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਸਕੈ ਬੀਰ ਬਲੀ ਅਸਿ ਲੈ ਅਤਿ ਹੀ ਭਟ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥
 ਅੰਰ ਕਿਤੇ ਗਿਰਿ ਘਾਇਲ ਹੈ ਕਿਤਨੇ ਰਨ ਭੂਮਹਿ ਹਾਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ਸਜਾਮ ਜੂ
 ਪੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ਸਮਰੇਸ ਬਲੀ ਤਿਹ ਤੇ ਹਮ ਹਾਰੇ ॥ ਕਾਸੀ ਮੈ ਜਿਉ
 ਕਲਵਤੁ ਵਹੈ ਤਿਮ ਬੀਰਨ ਚੀਰਕੈ ਦੈ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ੧੨੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬੋਲਿ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਦਲ ਮੈ ਭਟ ਹੈ ਕੋਉ ਜੋ ਅਰਿ ਸੰਗ ਲਰੈ ॥ ਉਹ ਕੋ ਬਹੁ
 ਅਸਤੁ ਸਹੈ ਤਨ ਮੈ ਅਪਨੇ ਉਹਿ ਉਪਰ ਸਸਤੁ ਕਰੈ ॥ ਨਿਜ ਪਾਨ ਪੈ ਪਾਨ
 ਧਰੇ ਘਨ ਸਜਾਮ ਸੁ ਕੋਇ ਨ ਬੀਰਨ ਲਾਜ ਧਰੈ ॥ ਰਨ ਮੈ ਜਸ ਕੋ ਸੋਉ ਟੀਕੈ
 ਲਹੈ ਸਮਰੇਸ ਕੋ ਜੁਧੁ ਤੇ ਨਾਹਿ ਟਰੈ ॥ ੧੨੯੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਤੁ ਜੁਧੁ
 ਸੁਭਟਨਿ ਕਰਯੋ ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਲਵਾਨ ॥ ਆਹਵ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਹੁਤੋ ਮਾਂਗ ਲੀਏ
 ਤਿਹ ਪਾਨ ॥ ੧੨੯੧ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਉ ਪੁਸਨ ਇਹ ਠਾਂ ਕਰੈ
 ਕਿਉ ਨ ਲਰੈ ਬਿਜਰਾਜ ॥ ਯਹ ਉੱਤਰ ਹੈ ਤਾਹਿ ਕੋ ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ ਕਾਜ ॥
 ੧੨੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਹਵ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ਹਰਿ ਕੋ ਭਟ ਸੋ ਤਿਹ ਉਪਰ ਕੋਪਕੈ
 ਧਾਯੋ ॥ ਸੰਗਰ ਸਿੰਘ ਹਠੀ ਹਠਿ ਸਿਉ ਨ ਹਟਯੋ ਸੁ ਤਹਾ ਅਤਿ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥
 ਆਹਵ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੰਗਰ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਅਸ ਲੈ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਐਸੇ
 ਪਰਯੋ ਧਰ ਪੈ ਧਰ ਮਾਨਹੁ ਬੰਜੁ ਪਰਯੋ ਭੂਅ ਕੰਪੁ ਜਨਾਯੋ ॥ ੧੨੯੩ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥

ਭੂਪ ਅਨੁਰਧ ਸਿੰਘ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਸਯਾਮ ਤੀਰ ਹਰਿ ਜੁ ਬਿਲਕਕੇ ਨਿਕਟਿ ਬੋਲ
ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਕੀਨੋ ਸਨਮਾਨ ਘਨ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਰਥਹਿ ਧਵਾਇ
ਚਲਯੋ ਰਨ ਮਾਂਝ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰਨ ਕੋ ਸੈਥੀ ਜਮ ਦਾਰਨ ਕੋ ਘਟਕਾ
ਦੈ ਤਿਹੀ ਠੋਰ ਮਹਾਂ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਸਿੰਗ ਕੋ ਸਿਚਾਨੋ ਜੈਸੇ ਚਿਰੀਆ
ਕੋ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਬੀਰ ਕੋ ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਹਯੋ ਹੈ ॥ ੧੨੯੪ ॥

ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਔਖਦ ਕੇ ਬਲ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਦੂਰ ਕਹੈ
ਸਤਿ ਬੰਦ ਰੋਗ ਸੰਨਪਾਤ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਸੁਕਬਿ ਕੁਕਬਿ ਕੇ ਕਬਿੱਤ
ਸੁਨਿ ਸਭਾ ਬੀਚ ਦੁਖਿ ਕਰਿ ਮਾਨਤ ਨ ਬਾਤ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਨਾਗ
ਕੋ ਹਨਤ ਜਲ ਆਗ ਕੋ ਅਮਲੁ ਸੁਰ ਰਾਗ ਕੋ ਸਚਿੰਤ ਨਰ ਗਾਤ ਕੋ ॥
ਤੈਸੇ ਤਤਕਾਲ ਹਰਿ ਬੀਰ ਮਾਰ ਡਾਰਯੋ ਜੈਸੇ ਲੋਭ ਹੂੰ ਤੇ ਮਹਾਂ ਗੁਨਿ
ਨਾਸੈ ਤਮ ਪ੍ਰਾਤ ਕੋ ॥ ੧੨੯੫ ॥

ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਬੀਰ ਭਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਬਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਲ ਸਿੰਘ ਕੋਪ ਕਰਿ
ਅਰਿ ਸਮੁਹੇ ਭਏ ॥ ਸਮਰ ਕੇ ਬੀਚ ਜਹਾਂ ਠਾਢੇ ਹੈ ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਤਾਹੀ ਕੋ
ਨਿਹਾਰ ਰੂਪ ਪਾਵਕ ਸੇ ਹੂੰ ਗਏ ॥ ਆਯੁਧ ਸੰਭਾਰਿ ਲੀਨੇ ਜੁਧ ਮੈ ਸਬੈ ਪ੍ਰਬੀਨੇ
ਸਯਾਮ ਜੁ ਕੇ ਬੀਰ ਚਾਰੇ ਓਰ ਹੂੰ ਤੇ ਆਖਏ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੇ ਬਲਵਾਨ ਤਾਨਕੇ
ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਚਾਰੇ ਨਿਪੁ ਹਰਿ ਜੁ ਕੇ ਮਾਰ ਛਿਨ ਮੈ ਲਏ ॥ ੧੨੯੬ ॥
ਕਾਨ ਜੁ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਚਾਰੇ ਈ ਬੀਰ ਹਨੇ ਰਨ ਮੇ ਤਬ ਔਰਨ ਸਿਉ
ਹਰਿ ਯੋਂ ਉਚਰੈ ॥ ਅਬ ਕੋ ਭਟ ਹੈ ਹਮਰੇ ਦਲ ਮੈ ਇਹ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇਕੈ ਜੁਧ
ਕਰੈ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਬਲਵਾਨ ਸੋ ਧਾਇਕੈ ਜਾਇਕੈ ਘਾਇ ਕਰੈ ਸੁ ਲਰੈ ਨ ਡਰੈ ॥
ਸਬ ਸਿਉ ਇਮ ਸਯਾਮ ਪੁਕਾਰ ਕਹਯੋ ਕੋਊ ਹੈ ਅਰਿ ਕੋ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕਰੈ ॥
੧੨੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਛਸ ਹੋ ਇਕ ਸਯਾਮ ਕੀ ਓਰ ਸੋਊ ਚਲਕੈ ਅਰਿ ਓਰ
ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਕੂਰ ਧੁਜਾ ਤਿਹ ਨਾਮ ਕਹੈ ਜਗ ਸੇ ਤਿਹ ਸੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥
ਮਾਰਤ ਹੋਰੇ ਸੰਭਾਰ ਅਬੈ ਕਹਿ ਯਾ ਬਤੀਯਾ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਤਾ
ਸਮਰੇਸ ਕੋ ਬਾਨ ਹਨਯੋ ਰਯੋ ਠੋਰ ਮਨੋ ਕਈ ਦਿਵਸ ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੨੯੮ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੂਰ ਧੁਜਾ ਰਨ ਮੈ ਹਨਯੋ ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੋਪ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਕੇ
ਬਧਨ ਕੋ ਬਹੁਰ ਰਹਯੋ ਪਗ ਰੋਪ ॥ ੧੨੯੯ ॥ ਕੂਰ ਧੁਜ ਬਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥
ਗਿਰ ਸੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ਕੂਰਧੁਜ ਆਹਵ ਮੈ ਕਹੈ ਕਬਿਰਾਮ ਸੱਤੁ ਬਧ ਕੋ
ਚਹਤ ਹੈ ॥ ਸੁਨਿ ਰੈ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਮਾਰਯੋ ਜਿਉ ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਤੈਸੇ ਹੈ ਹਨਿਹੋ
ਤੁ ਹਮ ਸੋ ਖਹਤ ਹੈ ॥ ਅਸੇ ਕਹਿ ਗਦਾ ਗਹਿ ਬਡੇ ਬਿਛ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲੀਨੇ ਅਸਿ
ਪਾਨ ਔਰ ਸਸਤ੍ਰਨਿ ਸਹਤ ਹੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਪੁਕਾਰ ਦੇਤ ਕਹਯੋ ਹੈ ਨਿਹਾਰ ਨਿਪੁ
ਤੇ ਮੈ ਕੋਊ ਘਰੀ ਪਲ ਜੀਵਨ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ੧੩੦੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ
ਸੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦਿ ਬੋਲਯੋ ਕੋਪੁ ਬਢਾਇ ॥ ਜਾਨਤ ਹੈ ਘਨਕਾਰ ਕੋ ਗਰਜਤ
ਬਰਸ ਨ ਆਇ ॥ ੧੩੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿਕੈ ਤਿਹ ਬਾਤ ਨਿਸਾਚਰ
ਜੀ ਅਪਨੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਅਸਿ ਲੈ ਤਿਹ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਅਰਯੋ

੧. ਮਾੜਿਆਂ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ।

ਸਕਤੇਸ ਬਲੀ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰਯੋ ॥ ਬਹੁ ਜੁੱਧ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨ ਭਯੋ ਨਭਿ
 ਮੈ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰਯੋ ॥ ਅਬ ਤੋਹਿ ਸੰਘਾਰਿਤ ਹੋ ਪਲ ਮੈ ਧਨੁ ਬਾਨ
 ਸੰਭਾਰਕੈ ਪਾਨ ਧਰਯੋ ॥ ੧੩੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਨਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤ
 ਨਭ ਤੇ ਉਤਰਯੋ ਕੂਰ ॥ ਪੁਨਿ ਆਯੋ ਰਨ ਭੂਮ ਮੈ ਅਧਿਕ ਲਰਯੋ ਬਰ ਸੂਰ ॥
 ੧੩੦੩ ॥ ਸਵੈਯੋ ॥ ਬਾਰਨ ਮਾਰ ਕੈ ਦੈਤ ਬਲੀ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ
 ਹਰਖਯੋ ਹੈ ॥ ਹੀਤ ਜਿ ਸੰਕਨਿ ਸੰਕ ਭਯੋ ਸਕਤੇਸ ਸੰਘਾਰਥੇ ਕੇ ਸਰਖਯੋ ਹੈ ॥
 ਜਿਉ ਚਪਲਾ ਚਮਕੈ ਦਮਕੈ ਬਰਿ ਚਾਂਪ ਲੀਯੋ ਕਰ ਮੈ ਕਰਖਯੋ ਹੈ ॥ ਮੇਘ ਪਰੇ
 ਬਰ ਬੰਦਨ ਜਿਉ ਸਰ ਜਾਲ ਕਰਾਲਨਿ ਤਿਉ ਬਰਖਯੋ ਹੈ ॥ ੧੩੦੪ ॥ ਸੋਰਨਾ
 ॥ ਪਗ ਨ ਟਰਯੋ ਬਰ ਬੀਰ ਸਕਤ ਸਿਅ ਧੁਜ ਕੂਰ ਤੇ ॥ ਅਚਲ ਰਯੋ ਰਨਧੀਰ
 ਜਿਉ ਅੰਗਦ ਰਾਵਨ ਸਭਾ ॥ ੧੩੦੫ ॥ ਸਵੈਯੋ ॥ ਭਾਜਤ ਨਾਹਿਨ ਆਹਵ
 ਤੇ ਸਕਤੇਸ ਮਹਾ ਬਲਵੰਤ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਜਾਲ ਜਿਤੋ ਅਰਿ ਕੇ ਸਰ ਕੇ ਤਬ ਹੀ
 ਅਗਨਾਯੁਧ ਸਾਬ ਪ੍ਰਜਾਰਯੋ ॥ ਪਾਨ ਲਯੋ ਧਨੁ ਬਾਨ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ਕੂਰ ਧੁਜਾ
 ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ਐਸੇ ਹਨਯੋ ਰਿਪ ਜਿਉ ਮਘਵਾ ਬਲ ਕੈ ਬ੍ਰਿਤਰਾਸੁਰ
 ਦੈਤ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ੧੩੦੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਜਬ ਕੂਰ ਧੁਜ ਮਾਰਯੋ ਭੂਮ
 ਗਿਰਾਇ ॥ ਜਿਉ ਬਰਖਾ ਰਿਪ ਕੇ ਸਮੇਂ ਦੋਰ ਪਰੇ ਅਰਗਾਇ ॥ ੧੩੦੭
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਕ ਧੁਜਾ ਨਿਜ ਭ੍ਰਾਤ ਨਿਹਾਰਿ ਹਨਯੋ ਤਬ ਹੀ ਰਿਸ ਕੈ ਵਹੁ
 ਧਾਯੋ ॥ ਦਾਤ ਕੀਏ ਕਈ ਜੋਜਨ ਲੈ ਗਿਰ ਸੋ ਤਿਹ ਆਪਨੇ ਰੂਪ ਬਨਾਯੋ ॥
 ਰੋਮ ਕੀਏ ਤਰੁ ਸੇ ਤਨ ਮੈ ਕਰ ਆਯੁਧ ਲੈ ਰਨਿ ਭੂਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਕਤੇਸ
 ਤਨਯੋ ਕਰ ਚਾਂਪ ਸੁ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਸਿਉ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੩੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਦੈਤ ਚਮੁੰ ਪਤਿ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਕੇ ਬਰ ਕੈ ਨਿਪ ਉਪਰ ਧਾਯੋ ॥ ਰਾਛਸ ਸੈਨ
 ਅਛੁਹਨ ਲੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਬਨਾਇ ਚਢਯੋ ਰਨ ਕੇ
 ਤਿਹ ਆਪਨੇ ਨਾਮੁ ਕੁਰੂਪ ਕਹਾਯੋ ॥ ਐਸੇ ਚਲਯੋ ਅਰਿ ਕੇ ਬਧ ਕੈ ਮਨੋ ਸਾਵਨ
 ਕੇ ਉਨਏ ਘਨੁ ਆਯੋ ॥ ੧੩੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੇਰਿ ਚਮੁੰ ਬਹੁ ਸੱਤ੍ਰਨ ਕੀ
 ਸਕਤੇਸ ਬਲੀ ਮਨ ਰੋਸ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਧੀਰਜ ਬਾਂਧਿ ਅਯੋਧਨ ਮਾਂਝਿ ਸਰਾਸਨਿ
 ਬਾਨ ਸੁ ਪਾਨ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਸਬੈ ਤਜਿ ਕੈ ਲਜਿ ਕੈ ਅਰਿ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਸਮੁਹੇ
 ਸੁ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਦਾਨਵ ਮੇਘ ਬਿਭਾਰਨ ਕੇ ਰਨ ਮੈ ਮਨੋ ਬੀਰ ਸਮੀਰ ਭਯੋ ਹੈ ॥
 ੧੩੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅੰਤਹਿ ਧਯਾਨ ਕੁਰੂਪ ਭਯੋ ਨਭਿ ਮੈ ਤਿਹ ਜਾਇ ਕੈ ਬੈਨ
 ਉਚਾਰੇ ॥ ਜੈਹੋ ਕਹਾ ਹਮ ਤੇ ਭਜਿ ਕੈ ਗਜਬਾਜ ਅਨੇਕ ਅਕਾਸ ਤੇ ਡਾਰੇ ॥ ਰੂਖ

੧. ਰੂਪ ਨੂੰ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਕਈਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਹਨੂਮਾਨ
 ਨਾਟਕ ੩ ਅੰਕ ੭੬ ਕਥਿਤ, ਸੂਪਨਖਾ ਨੇ ਰੂਪ ਵਟਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਤਿਨਹੂੰ
 ਬਿਚਾਰੀ ਏ ਨ ਦੋਉ ਬਿਭਚਾਰੀ ਪਤਿ ਰਹੀ ਨ ਹਮਾਰੀ ਤਬ ਆਪ ਰੂਪ ਹੂੰ
 ਗਈ। ਪਾਇ ਤੋ ਪਤਾਲ ਕਰ ਸੀਸ ਕੈ ਅਕਾਸ ਕਰ ਏਕ ਏਕ ਬਾਂਹ ਕੋਸ ਡੇਢ
 ਡੇਢ ਲੈ ਗਈ। ਬਾਵਰੀ ਦਿਵਾਨੀ ਕਛੁ ਐਸੀ ਬੋਲੀ ਬਾਨੀ ਜਾਤੇ ਜਾਨਕੀ
 ਭਰਾਨੀ ਕਾਪੈ ਮਾਨੋ ਜੂੜੀ ਹੂੰ ਗਈ। ਰਾਮੇ ਲਪਟਾਨੀ ਜੈਸੇ ਸੰਕਰਾ ਭਵਾਨੀ
 ਕਹਯੋ ਨਾਥ ਯਾਕੈ ਹਾਥ ਤੇ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤ ਗੀਤ ਖੂੰ ਗਈ।

ਪਖਾਨ ਸਿਲਾ ਰਥ ਸਿੰਘ ਧਰਾ ਧਰ ਗੀਛ ਮਹਾਂ ਅਹਿਕਾਰੇ ॥ ਆਨ ਪਰੇ ਰਨ
 ਭੂਮਿ ਮੈ ਜੇਰ ਸੇ ਭੂਪ ਬਚਯੋ ਸਿਗਰੇ ਦਬਿ ਮਾਰੇ ॥ ੧੩੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇਤਕ
 ਡਾਰਿ ਦਏ ਨਿਪ ਪੈ ਗਿਰ ਤੇ ਤਕ ਬਾਨਨ ਸਾਥ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਜੇਰ ਜਨੀਚਰ
 ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਸਕਤੇਸ ਬਲੀ ਤਿਹ ਓਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲਏ ਬਲਵਾਨ
 ਸੁ ਘਾਇਲ ਏਕ ਕਰੇ ਇਕ ਮਾਰੇ ॥ ਦੈਤ ਚਮੁੰ ਨ ਬਸਾਤ ਕਛੁ ਅਪਨੇ ਛਲ
 ਛਿਦ੍ਰਿਨਿ ਕੈ ਸਬ ਹਾਰੇ ॥ ੧੩੧੨ ॥ ਸੁੰਯਾ ਛੰਦ ॥ ਨਿਪੁ ਨੇ ਬਹੁਰੇ ਧਨੁ ਬਾਨ
 ਲਯੋ ਰਿਸਿ ਸਾਥ ਕੁਰੂਪ ਕੇ ਬੀਰ ਹਨੇ ॥ ਜੇਉ ਜੀਵਤ ਥੇ ਕਰਿ ਆਯੁਧ ਲੈ
 ਅਰਿਗਾਇ ਪਰੇ ਬਰ ਬੀਰ ਘਨੇ ॥ ਜੇਉ ਆਨ ਲਰੇ ਬਿਨੁ ਪਾਨ ਕਰੇ ਰੁਪ ਠਾਢੇ
 ਲਰੈ ਕੇਉ ਸੁੰਨ ਸਨੇ ॥ ਮਨ ਯੋਂ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਰਿਤ ਰਾਜ ਸਮੈ ਦੁਮ ਕਿੰਸਕ
 ਲਾਲ ਬਨੇ ॥ ੧੩੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਤਿਹੁ ਸਮ ਰਮੈ ਬਹੁਰੇ ਸਸਤੁ
 ਸੰਭਾਰ ॥ ਅਸੁਰ ਸੈਨ ਮੈ ਭਟ ਪ੍ਰਬਲ ਤੇ ਬਹੁ ਦਏ ਸੰਘਾਰ ॥ ੧੩੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਬਿਕ੍ਰਤਾਨਨ ਨਾਮ ਕੁਰੂਪ ਕੇ ਬਾਂਧਵ ਕੋਪ ਭਯੋ ਅਸ ਪਾਨ ਗਹਯੋ ॥ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਰਨ ਮੈ ਤਿਹ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਅਰਿ ਕੇ ਬਧਬੇ ਕੋ ਚਹਯੋ ॥ ਸੁਧਵਾਇ ਕੈ
 ਸਿਯੰਦਨ ਆਯੋ ਤਹਾ ਨਾ ਟਰਯੋ ਵਹ ਜੁੱਧ ਹੀ ਕੋ ਉਮਹਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਰੇ ਸਕਤੇਸ
 ਸੰਭਾਰ ਸੰਘਾਰਤ ਹੋ ਤੁਮ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਯੋ ॥ ੧੩੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ
 ਸਿੰਘ ਯਹਿ ਬਚਨਿ ਸੁਨਿ ਲੀਨੀ ਸਕਤਿ ਉਚਾਇ ॥ ਚਪਲਾਸੀ ਰਵਿ ਕਿਰਨ
 ਸੀਅਰਿ ਤਕ ਦਈ ਚਲਾਇ ॥ ੧੩੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਗ ਗਈ ਬਿਕ੍ਰਤਾਨਨ
 ਕੇ ਉਰ ਚੀਰ ਕੈ ਤਾਤ ਨ ਪਾਰ ਭਈ ॥ ਜਿਹ ਉਪਰਿ ਕੰਚਨ ਕੀ ਸਬ ਆਕ੍ਰਿਤ
 ਹੋ ਸਬ ਹੀ ਸੋਉ ਲੋਹ ਮਈ ॥ ਲਸ ਕੈ ਉਰ ਹਾਕਸ ਕੋ ਮਥ ਯੋਂ ਉਪਮਾ ਤਿਹ
 ਕੀ ਕਬਿ ਭਾਖ ਦਈ ॥ ਮਨੋ ਰਾਹੁ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਪੂਰਬ ਬੈਰ ਕੋ ਸੂਰਜ ਕੀ ਕਰਿ
 ਲੀਲ ਲਈ ॥ ੧੩੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਰ ਬਰਛੀ ਕੇ ਲਗ ਤਹੀ ਪਾਨ ਤਜੇ
 ਬਲਵਾਨ ॥ ਸਬ ਦੈਤਨ ਕੋ ਮਨ ਡਰਯੋ ਹਾਹਾ ਕੀਯੋ ਬਖਾਨ ॥ ੧੩੧੮
 ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਤਾਨਨ ਜਬ ਮਾਰਯੋ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਰਨਧੀਰ ॥ ਸੋ ਕੁਰੂਪ
 ਅਵਿਲੋਕ ਕੈ ਸਹਿ ਨ ਸਕਯੋ ਦੁਖ ਬੀਰ ॥ ੧੩੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਤਾਨਨ
 ਕੋ ਬਧ ਪੇਖ ਕੁਰੂਪ ਸੁਕਾਲ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਿਓ ਅਕਾਸ ਤੇ ਆਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਕਤੇਸ ਬਡੋ ਧਨੁ
 ਤਾਨ ਕੈ ਬਾਨ ਮਹਾਂ ਅਰਿ ਗੀਵ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸੀਸ ਪਰਯੋ ਕਟਿਕੈ ਧਰਨੀ ਸੁਕ
 ਬੰਧ ਲਏ ਅਹਿ ਕੋ ਰਨ ਧਾਯੋ ॥ ੧੩੨੦ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਗਯੋ ਲੀਏ ਕਰ ਵਾਰ ॥ ਏਕ ਬਾਨ ਨਿਪੁ ਨੇ
 ਹਨਯੋ ਗਿਰਯੋ ਭੂਮਿ ਮਝਾਰਿ ॥ ੧੩੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਕੁਰੂਪ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ
 ਭੂਪਤਿ ਦਯੋ ਸੰਘਾਰ ॥ ਤਬ ਜਾਦਵ ਲਖ ਸਮਰ ਮੈ ਕੀਨੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ॥ ੧੩੨੨ ॥
 ਬਹੁਤੁ ਲਰਯੋ ਅਰ ਬੀਰ ਰਨਿ ਕਹਯੋ ਸਜਾਮੈ ਸੋ ਰਾਮ ॥ ਕਿਉ ਨ ਲਰੈ ਕਹਯੋ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਨਾਮ ॥ ੧੩੨੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਹਰਿ ਜੂ
 ਸਬ ਸੋ ਇਮ ਕਹਯੋ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਬਧ ਹਮ ਤੇ ਰਹਯੋ ॥ ਇਨ ਅਤਿ ਹਿਤ

੧. ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੂੰ ਬਲਭੰਦੁ ਨੇ ਆਕਿਆ ।

ਸੇ ਚੰਡ ਮਨਾਈ ॥ ਤਾਤੇ ਹਮਰੀ ਸੈਨ ਖਪਾਈ ॥ ੧੩੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਤੇ
ਤੁਮ ਹੂੰ ਚੰਡ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਜੀਤਨ ਕੇ ਬਰੁ ਦੇਇਗੀ ਅਰਿ
ਤਬ ਲੀਜਹੁ ਘਾਇ ॥ ੧੩੨੫ ॥ ਜਾਗਤ ਜਾਕੀ ਜੋਤਿ ਜਗ ਜਲ ਥਲ ਰਹੀ
ਸਮਾਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਹਰਿ ਰੂਪ ਮੈ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰਹੀ ਠਹਰਾਇ ॥ ੧੩੨੬ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਕੀ ਕਲਾ ਬਰਤੈ ਜਗ ਮੈ ਅਰੁ ਜਾਕੀ ਕਲਾ ਸਬ ਰੂਪਨ
ਮੈ ॥ ਅਰੁ ਜਾਕੀ ਕਲਾ ਬਿਮਲਾ ਹਰਿ ਕੇ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕੇ ਕਮਲਾ ਤਨ
ਮੈ ॥ ਪੁਨਿ ਜਾਕੀ ਕਲਾ ਗਿਰ ਰੂਖਨ ਮੈ ਸਸਿ ਪੂਖਨ ਮੈ ਮਘਵਾ
ਘਨ ਮੈ ॥ ਤੁਮਹੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਭਵਾਨੀ ਕਲਾ ਜਗ ਮਾਨੀ ਕੇ ਧਯਾਨ
ਕਰੇ ਮਨ ਮੈ ॥ ੧੩੨੭ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਬਰ ਸਕਤਿ ਸੇ ਮਾਂਗ ਲਯੋ ਬਲਵਾਨ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
ਪਰਸਾਇ ਤੇ ਰਨ ਜੀਤਤ ਨਹੀ ਹਾਨ ॥ ੧੩੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਿਵ ਸੂਰਜ
ਸਸ ਸਚੀਪਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਸੁਰ ਕੋਇ ॥ ਜੇ ਇਹ ਸੇ ਰਿਸਕੈ ਲਰੈ ਜੀਤ ਨ
ਜੈਹੈ ਸੋਇ ॥ ੧੩੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਹਰਿ ਆਇ ਭਿਰੈ ਇਹ ਸੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤ
ਹੇਂ ਬਲੁ ਹੈ ਤਿਨ ਮੇ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਔਰ ਖੜਾਨਨ ਬਿਸਨ ਘਨੋ ਬਲੁ ਹੈ ਸੁ
ਕਹਯੇ ਜਿਨ ਮੇ ॥ ਪੁਨਿ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਸੁਰਾਦਕ ਜੇ ਅਸੁਰਾਦਿਕ ਹੈ ਗਿਨਤੀ
ਕਿਨ ਮੇ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹਯੇ ਸਬ ਬੀਰਨ ਸੇ ਸੁ ਇਤੋ ਬਲ ਭੂਪ ਧਰੈ ਇਨ ਮੇ ॥
੧੩੩੦ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕਰੋ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਉਤੈ ਇਤ ਹਉ
ਹੀ ਭਵਾਨੀ ਕੇ ਜਾਪ ਜਪੈ ਹਉ ॥ ਐਸੇ ਕਹਯੇ ਜਦੁਬੀਰ ਅਬੈ ਅਤਿ ਹੀ ਹਿਤ
ਭਾਵ ਤੇ ਬਾਪ ਬਪੈ ਹਉ ॥ ਹੁਕੈ ਪੁਤੰਛ ਕਹੈ ਬਰ ਮਾਂਗ ਹਨੋ ਸਕਤੇਸ ਇਹੈ
ਬਰ ਲੈ ਹਉ ॥ ਤਉ ਚੜਕੈ ਅਪੁਨੇ ਰਥ ਪੈ ਅਬ ਹੀ ਰਨ ਮੈ ਇਹ ਕੇ ਬਧ
ਕੈ ਹਉ ॥ ੧੩੩੧ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਪਠੇ ਜਦੁਬੀਰ ਉਤੈ
ਇਤ ਭੂਮਿ ਮੈ ਬੇਠ ਸਿਵਾ ਜਪੁ ਕੀਨੋ ॥ ਔਰ ਦਈ ਸੁਧ ਛਾਡ ਸਬੈ ਤਬ ਤਾਹੀ
ਕੇ ਧਯਾਨ ਬਿਖੇ ਮਨ ਦੀਨੋ ॥ ਚੰਡ ਤਬੈ ਪਰਤੰਛ ਭਈ ਬਰੁ ਮਾਂਗਹੁ ਜੂ ਮਨ ਮੈ
ਜੋਈ ਚੀਨੋ ॥ ਯਾ ਅਰਿ ਆਜੁ ਹਨੋ ਰਨ ਮੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ਜੂ ਮਾਂਗ ਇਹੈ ਬਰ
ਲੀਨੋ ॥ ੧੩੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੇਂ ਬਰ ਪਾਇ ਚੜਯੇ ਰਥ ਪੈ ਹਰਿ ਜੂ ਮਨ
ਬੀਚ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਭਯੋ ॥ ਜਪੁਕੈ ਜੁ ਭਵਾਨੀ ਤੇ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਰਿ ਮਾਰਨ ਕੇ
ਬਰ ਮਾਂਗ ਲਯੋ ॥ ਸਬ ਆਯੁਧ ਲੈ ਬਰ ਬੀਰ ਬਲੀ ਹੂ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਤੋ ਜਦੁਬੀਰ
ਗਯੋ ॥ ਮਨੋ ਜੀਤ ਕੇ ਅੰਕੁਰ ਜਾਤ ਰਹਯੋ ਹੁਤੇ ਯਾ ਬਰ ਤੇ ਉਪਜਯੋ ਸੁਨਯੋ ॥
੧੩੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਉਤ ਸਮਰ ਮੈ ਬਹੁਤੁ ਹਨੇ ਬਰ ਸੂਰ ॥
ਤਬ ਹੀ ਤਿਨਕੇ ਤਨਨ ਸਿਉ ਭੂਮਿ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰ ॥ ੧੩੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

੧. ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਆਦਕਾਂ
ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਦਾ ਪੂਜਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਸੇ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ
ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ ਉਤੇ ਕਈ ਦੇਵੀਆਂ ਝਾੜੂ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੇ ਇਸ
ਭੁਲ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦਿਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੁਰਗਾ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੋਧ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਜੁੱਧ ਕਰੈ ਸਕਤੇਸ ਬਲੀ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹਰਿ ਆਇਕੈ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਜਾਤ ਕਹਾਰ
ਹੁਰੇ ਬਿਰ ਹੈ ਅਬ ਹੋ ਤੁਮ ਪੈ ਬਲ ਕੈ ਇਤਿ ਆਯੋ ॥ ਕੋਪ ਗਦਾ ਕਰ ਲੈ ਘਨ
ਸਜਾਮ ਸੁ ਸਤੁ ਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਘਾਉ ਲਗਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਯੋ ਮਨ ਚੰਡ ਭਜਯੋ
ਤਿਹ ਕੋ ਤਨ ਤਾਹਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੧੩੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਚਲਯੋ
ਤਿਹ ਕੋ ਤਬਹੀ ਜਬਹੀ ਤਨ ਚੰਡ ਕੇ ਲੋਗ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਸੂਰਜ ਇੰਦ੍ਰ ਸਨਾਦਕ
ਜੇ ਸੁਰਹੂੰ ਮਿਲਿਕੈ ਜਸੁ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਐਸੋ ਨ ਆਗੇ ਲਰਯੋ ਰਨ ਮੈ ਕੋਉ
ਆਪਨੀ ਬੈਸਿ ਮੈ ਨਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਕਤੇਸ ਬਲੀ ਧਨ ਹੈ ਹਰਿ ਸੋ
ਲਰਿਕੈ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੧੩੩੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬੈ ਚੰਡ ਕੋ ਹਰਿ ਬਰੁ
ਪਾਯੋ ॥ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਐਰ ਸਤੁ ਬਹੁ ਗਏ ਪਰਾਈ ॥
ਰਵਿ ਨਿਹਾਰ ਜਯੋ ਤਮ ਨ ਰਹਾਈ ॥ ੧੩੩੭ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ
ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਦੁਆਦਸ ਭੂਪ ਸਕਤਿ ਸਿੰਘ ਸੁਧਾ ਬਧਹਿ
ਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਪੰਚ ਭੂਪ ਜੁੱਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਅਸਮ ਸਿੰਘ ਜਸ ਸਿੰਘ ਪੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਬਲਵਾਨ ॥ ਅਭੈ ਸਿੰਘ
ਸੂਰੋ ਬਡੋ ਇੰਛ ਸਿੰਘ ਸੁਰ ਗਜਾਨ ॥ ੧੩੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਮੁੰ ਭਜੀ ਭੂਪਨ
ਲਖੀ ਚਲੇ ਜੁੱਧ ਕੇ ਕਾਜ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਪਾਂਚੋ ਕੀਯੋ ਅਜੁ ਹਨਿਹੇ ਜਦੁਰਾਜ ॥
੧੩੩੯ ॥ ਉਤ ਤੇ ਆਯੁਧ ਲੈ ਸਬੈ ਆਏ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਇਤ ਤੇ ਹਰਿ
ਸਮੁਹੇ ਭਏ ਸਜੈਦਨ ਸੀਘ ਧਵਾਇ ॥ ੧੩੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਭਟੇਸ ਮਹਾਂ
ਬਲਵੰਤ ਤਬੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਓਰ ਤੇ ਆਗੇ ਹੀ ਧਾਯੋ ॥ ਪਾਂਚ ਹੀ ਬਾਨ ਲਏ
ਤਿਹ ਪਾਨ ਬਡੋ ਧਨੁ ਤਾਨ ਕੈ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਹਨਯੋ ਸਰ ਪਾਂਚਨ
ਭੂਪਨਿ ਕੋ ਤਿਨ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਤੂਲਿ ਜਿਉ ਜਾਰਿ ਦਏ ਨਿਪ ਪਾਂਚ ਮਨੋ
ਨਿਪ ਆਂਚਸ ਬੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੩੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਭਟ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਸਮ ਰਮੈ
ਕੀਯੋ ਯੁਚੰਡ ਬਲ ਜਾਸੁ ॥ ਨਰਪਤਿ ਆਏ ਪਾਂਚ ਬਰ ਕੀਨੋ ਤਿਨ ਕੋ ਨਾਸੁ ॥
੧੩੪੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਪਾਂਚ
ਭੂਪ ਬਧਹ ॥

ਅਬ ਦਸ ਭੂਪ ਜੁੱਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਐਰ ਭੂਪ ਦਸ ਕੋਪ ਕੈ ਧਾਇ ਸੰਗ ਲੈ ਬੀਰ ॥ ਜੁੱਧ ਬਿਖੈ ਦੁਰ ਮਦ
ਬਡੇ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਰਨਧੀਰ ॥ ੧੩੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਮਿਲ ਕੈ ਦਸ ਹੂੰ
ਨਿਪ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਟੇਸ ਕੋ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਨੈਨਨ ਹੇਰਿ ਸੋਉ ਹਰਿ ਬੀਰ ਲਯੋ
ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੋ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਉਤਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੀਸ ਕਟਯੋ ਤਨ ਉੱਜਲ
ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਾਇ ਲਗਾਏ ॥ ਉਦਮ ਸਿੰਘ ਹਨਯੋ ਬਹੁਰੋ ਅਸਿ ਲੈ ਕਰ ਸੰਕਰਿ
ਸਿੰਘ ਸੋ ਘਾਏ ॥ ੧੩੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਓਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਤ ਕੀਯੋ ਓਟ ਸਿੰਘ
ਕੋ ਮਾਰ ॥ ਉੱਧ ਸਿੰਘ ਉਸਨੇਸ ਅਰੁ ਉਤਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾਰ ॥ ੧੩੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ
॥ ਭੂਪ ਨਵੇ ਜਬ ਇਨ ਹਨੇ ਏਕ ਬਚਯੋ ਸੰਗਾਮ ॥ ਨਹਿ ਭਾਜਯੋ ਬਲਵੰਤ ਸੋ
ਉਗ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ੧੩੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਗ੍ਰ ਬਲੀ ਪੜ ਮੰਤ੍ਰ ਮਹਾਸਰ

ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਟੇਸ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਲਾਗ ਗਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਬਰ ਕੈ ਤਨ ਡੇਦ
 ਕੈ ਪਾਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ਭੂਮ ਪਰਯੋ ਮਰ ਬਾਨ ਲਗੇ ਤਿਹ ਕੇ ਜਸੁ ਯੋਂ ਕਬਿ ਸਜਾਮ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਹਨੇ ਕੀਏ ਪਾਪ ਘਨੇ ਜਮ ਨੇ ਉਡਯਾ ਮਨੋ ਨਾਗ ਡਸਾਯੋ ॥
 ੧੩੪੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਦਵ ਏਕ ਮਨੋਜ ਸਿੰਘ ਤਬ ਨਿਕਸਯੋ ਬਰ ਬੀਰ ॥
 ਉਗ੍ਰ ਸਿੰਘ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਚਲਯੋ ਮਹਾਂ ਰਨਧੀਰ ॥ ੧੩੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਦਵ
 ਆਵਤ ਪੇਖ ਬਲੀ ਅਰਿ ਬੀਰ ਮਹਾਂ ਰਨਧੀਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਲੋਹ ਮਈ ਗਰੂਓ
 ਬਰਛਾ ਗਹਿ ਕੈ ਬਲ ਸੋ ਕਰਿ ਕੋਪ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਸਿੰਘ ਮਨੋਜ ਹਨਯੋ
 ਤਿਹ ਪਾਨਨ ਲੈ ਜਮ ਧਾਮ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਮਾਰ ਕੈ ਤਾਹਿ ਲੀਯੋ ਧਨੁ ਬਾਨ ਬਲੀ
 ਬਲੁ ਕੈ ਬਲ ਕੋ ਲਲਕਾਰਯੋ ॥ ੧੩੪੯ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਸਤ੍ਰੁਹ ਪੇਖ ਹਲਾ
 ਯੁਧ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ਗਹਿ ਮੂਸਰ ਧਾਯੋ ॥ ਆਪਸਿ ਮੈ ਬਲਵੰਤ ਅਰੈ ਦੋਊ ਸਜਾਮ
 ਕਹੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਉਗ੍ਰ ਨਰੇਸ ਕੇ ਲਾਗ ਗਯੋ ਸਿਰ ਮੂਸਲ ਦਾਇ
 ਬਚਾਇ ਨ ਆਯੋ ॥ ਭੂਮਿ ਗਿਰਯੋ ਮਰ ਕੈ ਜਬ ਹੀ ਮੁਸਲੀ ਅਪਨਾ ਤਬ ਸੰਖ
 ਬਜਾਯੋ ॥ ੧੩੫੦ ॥ ਇਤਿ ਦਸ ਭੂਪ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਬਧਹਿ ਧਯਾਇ ॥

ਦਸ ਭੂਪ ਸਹਤ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਦਸ ਭੂਪਨ ਅਵਿਲੋਕਿਯੋ ਉਗ੍ਰ ਹਨਯੋ ਬਰ ਬੰਡ ॥ ਜੁੱਧ ਕਾਜ ਆਵਿਤ
 ਭਏ ਜਿਹ ਬਲ ਭੁਜਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ੧੩੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਨੂਪਮ ਸਿੰਘ ਅਪੂਰਬ
 ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਰਨ ਕਉ ਮਨ ਕੋਪੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ਆਗੇ ਹੁਇ ਕੰਚਨ ਸਿੰਘ ਚਲਯੋ
 ਬਲ ਆਵਤ ਕੋ ਤਿਹ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸਿਯੰਦਨ ਹੂੰ ਤੇ ਗਿਰਯੋ ਮਿਤੁ ਹੁਇ ਤਬ
 ਜੋਤ ਸਬੂਹ ਤਹਾਂ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਲਗਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਕਿਧੋਂ ਰਵਿ ਕੈਂ ਫਲ ਜਾਨ
 ਕੈ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੩੫੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਪ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਤ ਕੀਯੋ ਕੋਟਿ ਸਿੰਘ
 ਕੋ ਮਾਰ ॥ ਅਉਰ ਅਪੂਰਬ ਸਿੰਘ ਹਤਿਓ ਮੋਹ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾਰ ॥ ੧੩੫੩ ॥
 ਚਉਪਈ ॥ ਕਟਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਨ ਹਨ ਦਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਤਬ ਬਧ ਕਯੋ
 ॥ ਕੋਮਲ ਸਿੰਘਹਿ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਬੇਗ ਤਾਹਿ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ੧੩੫੪ ॥
 ਪੁਨ ਕਨਕਾਚਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਅਨੂਪਮ ਸਿੰਘ ਨ ਰਨ ਤੇ ਹਾਰਯੋ ॥ ਬਲ
 ਕੈ ਆਨ ਸਾਮੁਹੇ ਭਯੋ ॥ ਉਤ ਤੇ ਰਾਮ ਓਰ ਸੋ ਗਯੋ ॥ ੧੩੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਬਲੀ ਅਨੂਪਮ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਬਲ ਸੋ ਲਰਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਨ ਭਟ ਜੁਧ
 ਕਰਿ ਜਮਪੁਰਿ ਦਏ ਪਠਾਇ ॥ ੧੩੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤਾ ਸਤ੍ਰੁ ਆਹਵ
 ਮੈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਰਿਸ ਕੈ ਅਤਿ ਧਾਯੋ ॥ ਆਇ ਕੈ ਸਿੰਘ ਅਨੂਪਹਿ ਸਿਉ
 ਕਰਿ ਮੈ ਅਸਿ ਲੈ ਤਬ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਤਾਨ ਲਯੋ ਧਨੁ ਬਾਨ ਮਹਾਂ ਬਰ ਕੈ ਉਰ
 ਸਿੰਘ ਅਨੂਪ ਕੇ ਲਾਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਪਾਨ ਚਲਯੋ ਤਬ ਹੀ ਰਵਿ ਮੰਡਲ ਡੇਦ ਕੈ
 ਪਾਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ੧੩੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਸਕੰਧ ਬਲੀ ਸੁ ਅਯੋਧਨ
 ਮੈ ਇਹ ਉਪਰ ਆਏ ॥ ਪੇਖਿ ਕ੍ਰਿਤਾਸਤ੍ਰੁ ਸਿੰਘ ਤਬ ਸਰ ਤੀਛਨ ਆਵਤ
 ਤਾਹਿ ਲਗਾਏ ॥ ਚੰਦ੍ਰਕਬਾਨ ਲਗੇ ਤਿਹ ਕਉ ਦੁਹ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਕੈ ਭੂਮਿ
 ਗਿਰਾਏ ॥ ਯੋਂ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮੈ ਮਨੋ ਮੁੰਡਨ ਕੋ ਘਰ ਹੀ ਧਰ ਆਏ ॥

੧੩੫੮ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਦਸ ਭੂਪ
ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਸਹਿਤ ਬਧ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਪੰਚ ਭੂਪ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਛਪੈ ॥

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੈ ਸਿੰਘ ਔਰ ਭਟ ਰਨ ਮੈ ਆਏ ॥ ਜਾਲਪ ਸਿੰਘ ਅਰ
ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨਿਪ ਪਾਂਚ ਮਹਾਂ ਸੁੰਦਰ
ਸੂਰੇ ਬਚਿ ॥ ਤੁਮਲ ਕਰਿਯੋ ਸੰਗਾਮ ਘਨੇ ਮਾਰੇ ਜਾਦਵ ਨਰ ॥ ਤਬ ਸਸਤ੍ਰ
ਕ੍ਰਿਤਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘਕਸ ਚਤ੍ਰ ਭੂਪ ਮਿਰਤਕ ਕੀਏ ॥ ਇਕ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਤ
ਬਚਿਯੋ ਛੱਤ੍ਰਾਪਨ ਦਿੜ ਧਰ ਹੀਏ ॥ ੧੩੫੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜਾਲਪ
ਸਿੰਘ ਧਾਏ ॥ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਜੈ ਸਿੰਘ ਜੁਆਏ ॥ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਗਰਬ
ਜੁ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾਤੇ ਕਾਲ ਪ੍ਰੇਰ ਰਨ ਦੀਨੋ ॥ ੧੩੬੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਸਿੰਘ
ਜਾਲਪ ਸਿੰਘ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਬਰ ਬੀਰ ॥ ਜਯ ਸਿੰਘ ਸਹਿਤ ਕ੍ਰਿਤਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘ
ਹਨੇ ਚਾਰ ਰਨ ਧੀਰ ॥ ੧੩੬੧ ॥ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤਾਸਤ੍ਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਹਰਿ ਕੀ
ਦਿਸ ਕੇ ਨਿਪ ਚਾਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਔਰ ਹਨੇ ਸੁ ਬਨੈਤ ਬਨੈ ਜਦਬੀਰ ਘਨੇ ਜਮ
ਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਜਾਇ ਭਿਰਿਯੋ ਜਗਤੇਸ ਬਲੀ ਸੰਗ ਆਪਨੇ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਰਨ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਭਟ ਪੇਖਿ ਤਿਨੇ ਸਰ ਜਾਲ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥
੧੩੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦਯੋ ਦਲ ਕੇ ਬਹੁਰੇ ਕਰ ਮੈ ਕਰਵਾਰ
ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਧਾਇਕੈ ਜਾਇਕੈ ਆਇ ਅਰਿਯੋ ਜਗਤੇਸ ਕੇ ਸੀਸ ਹੂੰ ਹਾਥ
ਪ੍ਰਹਾਰਿਯੋ ॥ ਦੁਇ ਧਰ ਹੋਇਕੈ ਭੂਮਿ ਗਿਰਿਯੋ ਰਥ ਤੇ ਤਿਹ ਕੇ ਕਵਿ ਭਾਵ
ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਨੋ ਪਹਾਰ ਕੇ ਉਪਰ ਸਾਲਹਿ ਬੀਜ ਪਰੀ ਤਿਹ ਦੇਇ ਕਰ
ਭਾਰਿਯੋ ॥ ੧੩੬੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਠਨ ਸਿੰਘ ਹਰਿ ਕਟਕ ਤੇ ਆਯੋ ਯਾ ਪਰ
ਧਾਇ ॥ ਮਤਿ ਦੁਰਮਤ ਜਿਉ ਸਿੰਘ ਪੈ ਆਵਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ੧੩੬੪ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਹਰਿ ਕੇ ਤਿਹ ਹੇਰ ਸੁ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸੰਘਾਰਿਯੋ
॥ ਬੀਰ ਘਨੇ ਜਦੁ ਬੀਰਨ ਕੇ ਹਤ ਕੋਪ ਕੈ ਸਜਾਮ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਆਇ
ਲਰੋ ਨ ਡਰੋ ਹਰਿ ਜੁ ਰਨ ਠਾਢੇ ਕਹਾਂ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ੧੩੬੫ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਹਰਿ ਜੁ ਕਰ ਕੋਪ ਚਲਿਯੋ ਤਬ ਦਾਰਕ ਸਿਯੰਦਨ ਕੇ ਸੁਧਵਾਯੋ ॥
ਪਾਨ ਲੀਯੋ ਅਸਿ ਸਜਾਮ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਤਾਹਿ ਹਕਾਰ ਕੈ ਤਾਕ ਚਲਾਯੋ ॥ ਢਾਲ
ਕ੍ਰਿਤਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਕਰ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਟ ਕੈ ਵਾਰ ਬਚਾਯੋ ॥ ਆਪਨੀ ਕਾਢ
ਕ੍ਰਿਪਾਠ ਮਿਯਾਨ ਤੇ ਦਾਰਕ ਕੇ ਤਨ ਘਾਉ ਲਗਾਯੋ ॥ ੧੩੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਜੁਧ ਕਰੈ ਕਰ ਵਾਰਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਦੇਉ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੁ
ਅਰਿ ਘਾਇ ਲਗਿਯੋ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਕੇ ਰਿਪੁ ਘਾਇ ਲਗਾਏ ॥ ਕੈਤਕ ਦੇਖ
ਦੇਉ ਠਟਕੇ ਦਲ ਬਿਓਮ ਤੇ ਦੇਵਨ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਲਾਗੀ ਅਵਾਰ ਮੁਰਾਰਿ
ਸੁਨੋ ਪਲ ਮੈ ਮਧੁ ਸੇ ਮੁਰ ਸੇ ਤੁਮ ਘਾਏ ॥ ੧੩੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਾਰ ਮਹੂਰਤ
ਜੁਧ ਭਯੋ ਤਕ ਕੈ ਹਰਿ ਜੁ ਇਹ ਘਾਤ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਰਹੁ ਨਾਹਿ ਕਹਿਯੋ
ਸਿਸ ਹੀ ਮੁਰ ਕੈ ਅਰਿ ਪਾਛੇ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਆਸੁ ਹੀ ਤੀਛਨ ਲੈ ਅਸਿ
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸੰਤ੍ਰ ਕੀ ਗੀਵ ਕੇ ਉਪਰ ਝਾਰਿਯੋ ॥ ਐਸੀ ਏ ਭਾਂਤ ਹਨਿਯੋ ਰਿਪੁ ਕੇ

ਅਪਨੇ ਦਲ ਕੇ ਸਭ ਤਾਸ ਨਿਵਾਰਿਯੋ ॥ ੧੩੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਅਰਿ ਮਾਰ
ਲਯੋ ਰਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਆਪਨੀ ਸੈਨ
ਨਿਹਾਰ ਮੁਗਾਰਿ ਮਹਾਂ ਬਲ ਧਾਰਕੈ ਸੰਖ ਬਜਾਯੋ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇਕ ਸੀ
ਬਿਜਨਾਇਕ ਹੈ ਸਬ ਲਾਇਕ ਨਾਮ ਕਹਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਖ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ
ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਰਨ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧੩੬੯ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ
ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾਂਚ ਭੂਪ ਬਧਹਿ ਧਿਆਇ ॥

ਅਥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਕੇ ਸਿੱਤੁ ਇਕ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਪੈਰੈਸਮਰ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਹੁ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਬਲ ਧਾਮ ॥ ੧੩੭੦ ॥ ਕ੍ਰੋਧੁਤ ਹੈ ਅਤਿ ਮਨ ਬਿਖੇ
ਚਾਰ ਭੂਪ ਤਿਹ ਸਾਥ ॥ ਜੁਧ ਕਰਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਲਿਯੋ ਅਮਿਤ ਸੈਨ ਲੈ ਸਾਥ
॥ ੧੩੭੧ ॥ ਛਪੈ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਬਰਿ ਸਿੰਘ ਐ ਨਿਪੁ ਗੋਨ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ॥
ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਭਵ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਬਲਵੰਤ ਜੁਧ ਕਰ ॥ ਰਥ ਅਨੇਕ ਸੰਗ ਲਿਏ ਸੁ
ਭਟ ਬਹੁ ਬਾਜਤ ਸੱਜਤ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਗਜ ਮੱਤ ਚਲੇ ਘਨਿ ਅਰ ਜਿਮ ਗੱਜਤ
॥ ਮਿਲਿ ਘੋਰ ਲੀਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਤਿਨੋ ਸੁ ਕਬਿ ਸਿਆਮ ਜਸੁ ਲਖਿ ਲੀਯੋ ॥ ਰਿਤ
ਪਾਵਸ ਮੈ ਘਨ ਘਟ ਜਿਉ ਘੋਰ ਮਨੋ ਰਨ ਕੇ ਲੀਯੋ ॥ ੧੩੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜਾਦਵ ਕੀ ਸੈਨਾ ਹੁਤੇ ਨਿਕਸੇ ਭੂਪ ਸੁ ਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਰਸ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਮਹਾ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਸਾਰ ॥ ੧੩੭੩ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੰਗ ਨਿਪੁ ਚਾਰੁ ਚਾਰੁ
ਮਤਿਵੰਤ ॥ ਹਰਿ ਕੀਯੋ ਰਚ ਲੇ ਮਨੋ ਧਾਏ ਇਨ ਕੇ ਅੰਤ ॥ ੧੩੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ
ਸਰਸ ਮਹਾਂ ਐ ਸਾਰ ਪੁਨ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਏ ਚਾਰ ॥ ਜਾਦਵ ਸੈਨਾ ਤੇ ਤਬੈ ਨਿਕਸੇ
ਅਤਿ ਬਲ ਧਾਰਿ ॥ ੧੩੭੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਦਿਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਨਿਪੁ
ਤਿਨ ਵਹਿ ਲੀਨੈ ਮਾਰ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ਇਨਹਿ ਸੰਘਾਰ
॥ ੧੩੭੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਓਰ ਤੇ ਔਰ ਨਰੇਸ ਚਲੇ ਤਿਨ ਸੰਗ ਮਹਾ
ਦਲ ਲੀਨੋ ॥ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਸਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਚਲਯੋ ਬਰ ਸਿੰਘ ਸੁ ਕੋਪ ਪ੍ਰਬੀਨੋ
॥ ਐ ਮਤ ਸਿੰਘ ਸਜਿਯੋ ਤਨ ਕੇ ਚਸੁ ਸਸਤਨ ਅਸਤਨ ਮਾਂਝ ਪ੍ਰਬੀਨੋ ॥ ਧਾਇ
ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁ ਚਾਰ ਹੀ ਭੂਪਨ ਆਹਵ ਕੀਨੋ ॥ ੧੩੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ
॥ ਇਤ ਚਾਰੋ ਭੂਪਤਿ ਲਰੇ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਉਤ ਦੇਉ ਦਿਸ ਕੀ ਲਰਤ
ਬਲ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗ ॥ ੧੩੭੮ ॥ ਕਬਿੱਤਾ ॥ ਰਥੀ ਸੰਗ ਰਥੀ ਮਹਾਂਰਥੀ ਸੰਗਮਹਾਂਰਥੀ
ਸਵਾਰ ਸੋ ਸਵਾਰ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ॥ ਪੈਦਲ ਸੋ ਪੈਦਲ ਲਰਤ ਭਏ ਰਨ
ਬੀਚ ਜੁਧ ਹੀ ਮੈ ਰਾਖੀਯੋ ਮਨ ਰਾਖਿਯੋ ਨ ਘਰਨ ਮੈ ॥ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾਰ ਤਰਵਾਰ
ਘਨੀ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਮੂਸਲ ਤਿਸੂਲ ਬਾਨ ਚਲੈ ਤਾਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ॥ ਦੰਤਨ ਸੋ
ਦੰਤੀ ਪੈ ਬਜੰਤੁ ਸੋ ਬਜੰਤੀ ਲਰਿਯੋ ਚਾਰਨ ਸੋ ਚਾਰਨ ਸੋ ਭਿਰਿਯੋ ਸੈ ਤਾਹੀ ਰਨ
ਮੈ ॥ ੧੩੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁਰੋ ਸਰ ਸਿੰਘ ਹਤਿਓ ਰਿਸ ਕੈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘਹਿ
ਮਾਰ ਲਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥ ਪੁਨ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਸਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸੁ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨਿਯੋ
ਤਬ ਹੀ ॥ ਬਰਿ ਸ੍ਰੀ ਮਤਿ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੀਸ ਕਟਿਯੋ ਲਖਿ ਜਾਦਵ ਸੈਨ ਗਈ
ਦਬ ਹੀ ॥ ਨਭ ਮੈ ਗਨ ਕਿੰਨਰ ਸ੍ਰੀ ਖੜਕੇਸ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਗਾਵਤ ਹੈਂ ਸਬ ਹੀ

॥ ੧੩੮੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛਿਯ ਭੂਪਨ ਕੇ ਛੈ ਕੀਯੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਬਲ ਧਾਮ ॥
 ਔਰੇ ਭੂਪਤਿ ਤੀਨ ਬਰਿ ਧਾਇ ਲਰੈਂ ਸੰਗਾਮ ॥ ੧੩੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਨ
 ਸਿੰਘ ਪੁਨ ਅਰਨਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਬਰਨ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਰੁਪ ਰਨ ਰਹਿਯੋ
 ਏ ਤੀਨੋਂ ਸੰਘਾਰ ॥ ੧੩੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਕੈ ਭੂਪ ਵਡੇ ਰਨ ਮੈ ਰਿਸ ਕੈ
 ਬਹੁਰੇ ਧਨ ਬਾਨ ਲੀਯੋ ॥ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦਏ ਬਹੁ ਸੱਤਨ ਕੈ ਕਰ ਅੱਸਤਨ ਲੈ
 ਪੁਨ ਜੁਧ ਕੀਯੋ ॥ ਜਿਮ ਰਾਵਨ ਸੈਨ ਹਤੀ ਨਿਪੁ ਰਾਘਵ ਤਿਉ ਦਲ ਮਾਰ
 ਬਿਦਾਰ ਦੀਯੋ ॥ ਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਸਿੰਗਾਲਨ ਗੀਧਨ ਜੋਗਨਿ ਸੈਨ ਅਘਾਇ
 ਪੀਯੋ ॥ ੧੩੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕਰ ਖੜਗ ਲੈ ਰੁਦੁ ਰਸਹਿ
 ਅਨੁਰਾਗ ॥ ਇਉਂ ਡੋਲਤ ਰਨ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਮਾਨੋ ਖੇਲਤ ਫਾਗ ॥ ੧੩੮੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਨ ਚਲੇ ਤੇਈ ਕੁੰਕਮ ਮਾਨਹੁ ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ਕੀ ਸਾਂਗ ਪੁਹਾਰੀ ॥
 ਢਾਲ ਮਨੋ ਡਫ ਮਾਲ ਬਨੀ ਹਥ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਛੁਟੇ ਪਿਚਕਾਰੀ ॥ ਸੈਨ ਭਰੇ ਪਟ
 ਬੀਰਨ ਕੇ ਉਪਮਾ ਜਨ ਘੋਰ ਕੈ ਕੇਸਰ ਡਾਰੀ ॥ ਖੇਲਤ ਫਾਗ ਕਿ ਬੀਰ ਲਰੈਂ
 ਨਵਲਾਸੀ ਲੀਏ ਕਰ ਵਾਰ ਕਟਾਰੀ ॥ ੧੩੮੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ
 ਅਤ ਲੜਤ ਹੈ ਰਸ ਰੁਦੁਹਿ ਅਨੁਰਾਗ ॥ ਰਨ ਚੰਚਲਤਾ ਕਰਤ ਬਹੁ ਜਨ ਨਟੁਆ
 ਵਡਭਾਗ ॥ ੧੩੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਾਰਥੀ ਆਪਨੇ ਸੋ ਕਹਿ ਕੈ ਸੁਧਵਾਇ
 ਤਹੀ ਰਥ ਜੁਧ ਮਚਾਵੈ ॥ ਸਸਤੁ ਪੁਹਾਰਤ ਸੂਰਨ ਮੈ ਕਰ ਹਾਬਨ ਕੋ ਅਰਥਾਵ
 ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਦੁੰਦਭਿ ਢੋਲਿ ਮਿਦੰਗ ਬਜੈ ਕਰ ਵਾਰ ਕਟਾਰਨ ਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ॥
 ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਉਚਾਰ ਕਹੈਂ ਮੁਖ ਯੋਂ ਕਰਿ ਨਿਰਤ ਔ ਗਾਨ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ੧੩੮੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਅਲਾਪ ਉਚਾਰਤ ਦੁੰਦਭਿ ਢੋਲ ਮਿਦੰਗ ਅਪਾਰਾ ॥
 ਸਤੁਨ ਕੇ ਸਿਰ ਅੱਤੁ ਤਰਾਕ ਲਗੈ ਤਹਿ ਤਾਲਨ ਕੋ ਠਨਕਾਰਾ ॥ ਜੁਝਿ ਗਿਰੇ
 ਧਰ ਗੀਝ ਕੈ ਦੈਤ ਹੈ ਪਾਨ ਨਦਾਨ ਵਡੇ ਰਿਝਵਾਰਾ ॥ ਨਿਰਤ ਕਰੈਂ ਨਟ ਕੋਪ
 ਲਰੇ ਭਟ ਜੁਧ ਕੀ ਠੋਰ ਕਿ ਨਿਰਤ ਅਖਾਰਾ ॥ ੧੩੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਨ ਭੂਮਿ
 ਭਈ ਰੰਗਿ ਭੂਮਿ ਮਨੋ ਧੁਨਿ ਦੁੰਦਭ ਬਾਜੈ ਮਿਦੰਗ ਹੀਯੋ ॥ ਸਿਰ ਸਤੁਨ ਕੇ
 ਪਰ ਅੱਤੁ ਲਗੈ ਤਤਕਾਰ ਤਰਾਕਨ ਤਾਰ ਲੀਯੋ ॥ ਅਸ ਲਾਗਤ ਝੂਮ ਗਿਰੇ
 ਮਰ ਕੇ ਭਟ ਪਾਨਨ ਮਾਨਹੁ ਦਾਨ ਦੀਯੋ ॥ ਬਰਿ ਨਿਰਤ ਕਰੈ ਕਿ ਲਰੈ ਨਟ
 ਜਿਉ ਨਿਪੁ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਸੁ ਰਾਗ ਕੀਯੋ ॥ ੧੩੮੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤੋ ਜੁਧ
 ਹਰਿ ਹੇਰਿ ਕੈ ਸਬਹਨਿ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਕੋ ਭਟ ਲਾਇਕ ਸੈਨ ਮੈ ਲਰੈ ਜੁ
 ਯਾ ਸੰਗ ਜਾਇ ॥ ੧੩੯੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਘਨ ਸਿੰਘ ਘਾਤ ਸਿੰਘ ਦੋਉ ਜੋਧੇ ॥
 ਜਾਤ ਨ ਕਿਸੀ ਸੁ ਭਟ ਤੇ ਸੋਧੇ ॥ ਘਨ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਘਮੰਡ ਸਿੰਘ ਧਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਚਾਰੇ ਕਾਲ ਪਠਾਏ ॥ ੧੩੯੧ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਤਕ ਚਹੂੰ ਅਨ ਸਰ ਮਾਰੇ ॥ ਚਾਰੇ
 ਪਾਨ ਬਿਨਾ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਸਿਯੰਚਨ ਅੱਸੁ ਸੂਤ ਸਬ ਘਾਏ ॥ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਜਮ
 ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ੧੩੯੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਪਲ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਚੰਚਲ
 ਸੀ ਬਲਵਾਨ ॥ ਚਿਤਰ ਸਿੰਘ ਔ ਚੌਪ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ॥
 ੧੩੯੩ ॥ ਛਤੁ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸੱਤੁ ਸਿੰਘ ਬਲਵੰਡ ॥ ਸਿੰਘ ਚਮੁ
 ਪਤਿ ਅਤਿ ਬਲੀ ਭੁਜ ਬਲਿ ਤਾਹਿ ਅਖੰਡ ॥ ੧੩੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਦਸੈ

ਰਿਸਿ ਕੈ ਕਵਿ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਖੜਗੇਸ ਕੈ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥ ਆਨਤ ਹੀ ਬਲਿ
 ਕੈ ਧਨਲੈ ਸੁਨਿ ਖੰਗਨ ਤੈ ਬਹੁ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਬਾਜ ਹਨੇ ਸਤਿ ਦੇ ਅਰੁ ਗੈਸਤਿ
 ਤੈ ਸਤ ਬੀਰ ਮਹਾਂ ਤਬ ਘਾਏ ॥ ਬੀਸ ਰਬੀ ਐ ਮਹਾਂ ਰਬੀ ਤੀਸ ਅਯੋਧਨ ਮੈ
 ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ੧੩੯੫ ॥ ਪੁਨ ਧਾਇ ਹਨੇ ਸਤਿਗੇਹੰ ਦੈ ਸਤ ਐਤੁ
 ਪਦਾਂਤ ਹਨੇਰਨ ਮੈ ॥ ਸੁ ਮਹਾਂ ਰਬੀ ਐਰ ਪਚਾਸ ਹਨੇ ਕਵਿ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਸੁਤ
 ਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ॥ ਦਸ ਹੂੰ ਨਿਪ ਕੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਭਜੀ ਲਖ ਸਿਉ ਮਿਗ ਕੇ ਹਰ ਕੇ
 ਬਨ ਮੈ ॥ ਤਿਹ ਸੰਘਰ ਮੇ ਖੜਗੇਸ ਬਲੀ ਰੁਪ ਠਾਂਢੇ ਰਹਿਯੋ ਰਿਸ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ॥
 ੧੩੯੬ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਦਸੈ ਭੂਪ ਰਨ ਪਾਰਿਯੋ ਸੈਨ ਕੇ ਬਿਪੱਤ ਡਾਰਿਯੋ ਬੀਰ
 ਪੁਨ ਧਾਰਿਯੋ ਨ ਡਰੱਤ ਕਾਹੁ ਆਨ ਸੇ ॥ ਇਈ ਦਸ ਭੂਪਤਿ ਰਿਸਾਇ ਸਮੁਹਾਇ
 ਗਏ ਉਤ ਆਇ ਸੋਹੇ ਭਯੋ ਮਹਾ ਸੂਰ ਮਾਨਸੇ ॥ ਕਹੈ ਕਵਿ ਸਿਯਾਮ ਅਤਿ ਕ੍ਰਧ
 ਹੂੰ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਾਨ ਕੇ ਕਮਾਨ ਕੇ ਲਗਾਈ ਜਿਹ ਕਾਨਸੇ ॥ ਗਜਰਾਜ ਭੋਰੇ
 ਅਰੁ ਜੁਧ ਕੇ ਕਰਾਰੇ ਭੂਪ ਦਸੈ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਤਿਨ ਦਸ ਦਸਬਾਨ ਸੇ ॥ ੧੩੯੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਂਚ ਬੀਰ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਗਏ ਸੁ ਅਰਿ ਪਰ ਦੋਰ ॥ ਛਕਤ ਸਿੰਘ
 ਅਰੁ ਛਤੁ ਸਿੰਘ ਛੋਹ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਗੋਰ ॥ ੧੩੯੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਛਲਿ ਬਲਿ
 ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਬਲਬੀਰ ਕੇ ॥ ਲਏ ਖੜਗ ਕਰ ਚਾਮ ਖੜਗ
 ਸਿੰਘ ਪਰ ਸੋ ਚਲਿਯੋ ॥ ੧੩੯੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਜੀ ਪਾਂਚ ਬੀਰ ਮਿਲ
 ਧਾਏ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਉਪਰ ਆਏ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਬ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥
 ਸਬ ਹੀ ਪਾਨ ਬਿਨਾ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ੧੪੦੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਜੈਧੇ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਕੇ ਅਤਿ ਬਲਵੰਡ ਅਖੰਡ ॥ ਜੀਤ ਲਯੋ ਹੈ ਜਗਤ ਜਿਨ ਬਲ ਕਰਿ ਭੁਜਾ
 ਪੁਚੰਡ ॥ ੧੪੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਲਮ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਮਤਿ ਸਿੰਘ ਜਗਾਜਤ
 ਸਿੰਘ ਲਏ ਅਸਿ ਧਾਯੋ ॥ ਸਿੰਘ ਧਨੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਵਤ ਸਿੰਘ ਸੁ ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਮਹਾ
 ਬਰ ਧਾਯੋ ॥ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਚਲਯੋ ਜਗ ਸਿੰਘ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਲੈ ਜਸ ਸਿੰਘ
 ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਬੀਰਮ ਸਿੰਘ ਲਏ ਸਕਤੀ ਕਰ ਮੈ ਖੜਗੇਸ ਸੋ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥
 ੧੪੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਨਾਮ ਭਟ ਸੋਊ ਭਯੋ ਤਿਨ ਸੰਗਿ ॥
 ਸਸਤੁ ਧਾਰ ਕਰਿ ਮੈ ਲੀਏ ਸਜਿਯੋ ਕਵਚ ਨਿਖੰਗਿ ॥ ੧੪੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਖੜਗੇਸ ਬਲੀ ਕਹੁ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸਭ ਭੂਪਨ ਬਾਨ ਪੁਹਾਰ ਕਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਠਾਢੇ
 ਰਹਿਯੋ ਦਿੜ ਭੂਪਰਿ ਮੇਰ ਸੋ ਆਹਵ ਤੇ ਨਹੀ ਨੈਕ ਡਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਕੋਪ ਸੋ ਓਪ ਬਢੀ
 ਤਿਹ ਆਨਨ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਕਵਿ ਭਾਉ ਧਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਰੋਸ ਕੀ ਆਗ ਪੁਚੰਡ ਭਈ
 ਸਰ ਪੁੰਜ ਛੁਟੇ ਮਨੋ ਘੀਉ ਪਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੦੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇਦਲ ਹੋ
 ਹਰਿ ਬੀਰਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸੋ ਤੋ ਕਛੁ ਅਰਿ ਮਾਰਿ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਫੇਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਰੁਪ ਕੈ
 ਅਸਿ ਲੈ ਜੀਯ ਮੈ ਪੁਨ ਕੋਪ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰੁ ਦਯੋ ਘਟ ਗਯੋ ਦਲਿ ਸੋ
 ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਭਾਉ ਨਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੂਰ ਪੁਲੈ ਯੋ ਚਢਿਯੋ ਜਲ ਸਾਗਰ ਕੇ ਸਭ
 ਸੂਕ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੦੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤਿਨ ਕੀ ਭੁਜ ਕਾਟਿ ਦਈ ਫਿਰ ਕੇਤਿਨ
 ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਦਏ ॥ ਰਬ ਬਾਜ ਨ ਸੂਤ ਸਮੇਤ ਸਬੈ ਕਵਿ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਰਨ
 ਬੀਚ ਛਏ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਸੁਖ ਕੇ ਸੰਗ ਆਯੁਕਤੀ ਤਿਨ ਕੀ ਲੁਬ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ

ਖਏ ॥ ਜਿਨ ਸੱਤ ਘਨੇ ਰਨ ਮਾਝ ਹਨੇ ਸੇਉ ਸੰਘਰ ਮੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਭਏ ॥
 ੧੪੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਭੂਪਨ ਕੇ ਹਨਿ ਕੈ ਕਵਿ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਰਨ ਮੈ
 ਨਿਪ ਛਾਂਜਿਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਦੂਰ ਘਨੋ ਤਮ ਕੈ ਦਿਨ ਅਧਿਕ ਮੈ ਦਿਵ ਰਾਜ
 ਬਿਰਾਜਿਯੋ ॥ ਗਾਜਤ ਹੈ ਖੜਗੇਸ ਬਲੀ ਪੁਨਿ ਜਾ ਸੁਨ ਕੈ ਘਨ ਸਾਵਨ
 ਲਾਜਿਯੋ ॥ ਕਾਲ ਪੁਲੈ ਜਿਉਂ ਕਰਾਰਨ ਤੇ ਬਢ ਮਾਨਹੁ ਨਾਰਧ ਕੋਪ ਕੈ ਗਾਜਿਯੋ
 ॥ ੧੪੦੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਝਿਤੀ ਜਦੁਬੀਰ ਚਮੁ ਨਿਪ ਇਉਂ ਪੁਰਖੱਤਿ
 ਦਿਖਾਇ ਭਜਾਈ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਭਟ ਆਇ ਭਿਰੇ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੀ ਸਬ ਆਸ
 ਚੁਕਾਈ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਅਸਿ ਸਿਯਾਮ ਭਨੇ ਜਿਨ ਧਾਇ ਕੈ ਆਇ ਕੈ ਕੀਨੀ
 ਲਰਾਈ ॥ ਅੰਤ ਕੇ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਗਏ ਤਿਨ ਨਾਹਕ ਆਪਨੀ ਦੇਹ ਗਵਾਈ ॥
 ੧੪੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁਰੇ ਰਨ ਮੈ ਰਿਸ ਕੈ ਦਸ ਸੈ ਗਜ ਅੰਤ ਤੁਰੰਗ ਚਮੁ
 ਹਨਿਭਾਰੀ ॥ ਦੁਇ ਸਤਿ ਸਿਯੋਦਨ ਕਾਟ ਦਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੇ ਬਲਕੇ ਅਸਿਧਾਰੀ
 ॥ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਪਦਾਂਤ ਹਨੇ ਦੁਮ ਸੇ ਗਿਰ ਹੇਂ ਰਨ ਭੂਮਿ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਮਾਨੋ ਹਨੂ
 ਸਿਰ ਰਾਵਨ ਬਾਗ ਕੀ ਮੂਲ ਹੁੰਤੇ ਜਰ ਮੇਖ ਉਖਾਰੀ ॥ ੧੪੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਰਾਛਸ ਅੰਭੁ ਹੁੰਤੇ ਹਰਿ ਕੀ ਦਿਸ ਸੇ ਬਲ ਕੈ ਨਿਪ ਉਪਰ ਧਾਯੋ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ
 ਸਬੈ ਅਪਨੇ ਚਪਲਾ ਸਮ ਲੈ ਅਸਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਗਾਜਤ ਹੀ ਬਰਖਿਯੋ ਬਰਖਾ
 ਸਰ ਸਿਯਾਮ ਕਵੀਸਰ ਯੋਂ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਗੋਪਨਿ ਕੇ ਗਨ ਪੈ ਅਤਿ ਕੋਪ
 ਕੀਏ ਮਘਵਾ ਚਢ ਆਯੋ ॥ ੧੪੧੦ ॥ ਦੇਤ ਚਮੁ ਘਨ ਜਿਉ ਉਮਡੀ ਮਨ ਮੈਨ
 ਕਛੁ ਨਿਪ ਹੂੰ ਡਰ ਕੀਨੋ ॥ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਘਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਭਲੇ
 ਕਰ ਲੀਨੋ ॥ ਖੈਂਚ ਕੈ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਕਮਾਨ ਸੁ ਛੇਦ ਹਿੰਦਾ ਸਰਸੋਂ ਅਰ ਦੀਨੋ
 ॥ ਮਾਨਹੁ ਬਾਂਬੀ ਮੈ ਸਾਪ ਧਸਿਯੋ ਕਵਿ ਨੇ ਜਸੁ ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੋਇ ਮਚੀਨੋ ॥
 ੧੪੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਨਨ ਸੰਗ ਸੁ ਮਾਰਕੈ ਸੱਤੁਨ ਰਾਮ ਭਨੇ ਅਸਿ ਸੇ
 ਪੁਨ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਸੁੰਨ ਸਮੂਹ ਪਰਿਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਧਰ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਨਾ ਕਰ ਭੂ ਪਰ
 ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਲਖਿਕੈ ਕਵਿ ਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਖਰਗ ਲਗਿਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਜਮ ਦੰਡ
 ਪੁਹਾਰਿਯੋ ॥ ੧੪੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਛਸ ਮਾਰ ਲਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਰਾਛਸ ਕੋ
 ਰਿਸਕੈ ਦਲੁ ਧਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਿਬਧਾਯੁਧ ਲੈ ਅਤਿ
 ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਦੈਂਤ ਘਨੇ ਤਹ ਘਾਇਲ ਹੂੰ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਸੇ ਖੜਗੇਸਹਿ
 ਘਾਯੋ ॥ ਸੇ ਸਹਿਕੈ ਅਸਿ ਕੋ ਗਹਿਕੈ ਨਿਪ ਜੁਧ ਕੀਯੋ ਨਹੀ ਘਾਉ ਜਤਾਯੋ ॥
 ੧੪੧੩ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਸਬ ਰਾਛਸਿ ਯਾ ਮਰਹੈ ਤਿਨ ਕੈ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਯੋ ॥
 ਗਹਿ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਤਿਨ ਮਿਆਨ ਹੂੰ ਤੇ ਕਰਵਾਰੁ ਕਢਯੋ ॥
 ਸਭ ਦਾਨਵ ਤੇਜ ਪਚੰਡ ਕੀਯੋ ਰਿਸ ਪਾਵਕ ਮੈ ਤਿਨ ਅੰਗ ਡਢਿਯੋ ॥ ਇਹ
 ਭਾਂਤਿ ਪੁਹਾਰਤ ਹੈ ਨਿਪ ਕੇ ਤਨ ਕੰਚਨ ਮਾਨੋ ਸੁਨਾਰ ਗਢਿਯੋ ॥ ੧੪੧੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਿਨਹੂੰ ਨਿਪ ਕੇ ਸੰਗ ਜੁਧ ਕੀਯੋ ਸੁ ਸਬੈ ਇਨਹੂੰ ਹਤਕੈ ਤਬ ਦੀਨੋ ॥
 ਔਰ ਜਿਤੇ ਅਰਿ ਜੀਤ ਬਚੈ ਤਿਨ ਕੇ ਬਧ ਕੋ ਕਰਿ ਆਯੁਧ ਲੀਨੋ ॥ ਤੇ ਇਨ
 ਭੂਪ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਕੀਏ ਸੱਤੁਨ ਕੇ ਤਨ ਮੁੰਡਨ ਹੀਨੋ ॥ ਜੋ ਨ ਡਰੇ ਸੁ ਲਰੇ ਪੁਨ

ਧਾਇ ਨਿਦਾਨ ਵਹੀ ਨਿਪ ਖੰਡਨ ਕੀਨੇ ॥ ੧੪੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ
 ਇਕ ਦੌਤ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਭੂਪ ਕੋ
 ਬਾਨ ਹਨੇ ਸਬ ਫੋਕਨ ਲੋ ਗਡਗੇ ਤਨ ਮੈ ॥ ਤਬ ਭੂਪਤਿ ਸਾਂਗ ਹਨੀ ਰਿਪ ਕੋ
 ਧਸਗੀ ਉਰ ਜਿਉ ਚਪਲਾ ਘਨ ਮੈ ॥ ਸੁ ਮਨੋ ਉਰਗੇਸ ਖਗੇਸ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ
 ਧਾਇਕੈ ਜਾਇ ਦੁਰਿਯੋ ਬਨ ਮੈ ॥ ੧੪੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਗਤ ਸਾਂਗ ਕੇ
 ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੇ ਤਿਹ ਔਰ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਕੋ ਅਸਿ ਝਾਰਿਯੋ ॥ ਕੋਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਖੜਗੇਸ
 ਕਹੈ ਕਵਿਰਾਮ ਮਹਾ ਬਲ ਧਾਰਿਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਨਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪਰਿਯੋ ਮਘਵਾ
 ਮਨੋ ਬੱਜੁ ਭਏ ਨਗੁ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ੧੪੧੭ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕੇਤੇ ਰਾਛਸਨ ਹੁੰਕੀ
 ਭੁਜਨ ਕੋ ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਕੇਤੇ ਸਿਰ ਸੱਤਨ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਕੇਤੇ ਭਾਜ ਗਏ
 ਅਰ ਕੇਤੇ ਮਾਰ ਲਏ ਬੀਰ ਰਨ ਹੁੰਕੀ ਭੂਮਿਹੁ ਤੇ ਪੈਗੁ ਨ ਟਰਤ ਹੈ ॥ ਸੰਥੀ
 ਜਮਦਾਰ ਲੈ ਸਰਾਸਨ ਗਦਾ ਤਿਸੁਲ ਦੁੱਜਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬੀਚ ਐਸੇ ਬਿਚਰਤ
 ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਹੁ ਲਰੋਤ ਪਗ ਪਾਛੇ ਨ ਕਰਤ ਡਗ ਕਬੁੰ ਦੇਖੀਅੰਤਿ ਕਬੁੰ ਦੇਖਿਯੋ
 ਨ ਪਰਤ ਹੈ ॥ ੧੪੧੮ ॥ ਕਵਿਯੋਵਾਚ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਬਹੁ ਰਾਛਸ
 ਮਾਰੇ ਕੋਪ ਹੁੰ ॥ ਰਹੇ ਮਨੋ ਮਤਿਵਾਰੇ ਰਨ ਕੀ ਭੂਮਿ ਸੁੰ ॥ ਜੀਤ ਬਚੇ ਤੇ ਭਾਜੇ
 ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇਕੈ ॥ ਹੋ ਜਦੁਪਤਿ ਤੀਰ ਪੁਕਾਰੇ ਸਬ ਹੀ ਆਇਕੈ ॥ ੧੪੧੯ ॥
 ਕਾਨਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬਿਜਪਤਿ ਸਬ ਸੈਨ ਕੋ ਐਸੇ ਕਹਿਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥
 ਕੋ ਲਾਇਕ ਭਟ ਕਟਕ ਮੈ ਲਰੋ ਜੁਧ ਸੰਗ ਧਾਇ ॥ ੧੪੨੦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ
 ਕੇ ਬੀਤ ਦੁੰ ਨਿਕਸੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਹੁੰ ॥ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਰਨਧੀਰ ਇੰਦੁ ਤੁਲ ਬਿਕ੍ਰਮ
 ਜਿਨੈ ॥ ੧੪੨੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿੰਘ ਝੜਾਝੜ ਝੁਝਨ ਸਿੰਘ ਗਏ ਤਿਹ ਸਾਮੁਹੇ
 ਲੈ ਸੁ ਘਨੋ ਦਲੁ ॥ ਘੋਰਨ ਕੀ ਘੁਰਬਾਰ ਬਜੇ ਭੂਅ ਕੰਪ ਉਠੀ ਅਰੁ ਸਾਤਿ
 ਰਿਸਾਤਲੁ ॥ ਯੋ ਖੜਗੇਸ ਰਹਿਯੋ ਥਿਰ ਹੁੰ ਜਿਮ ਪੈਨ ਲਗੇ ਨ ਹਲੈ ਕਨਕਾਚਲੁ
 ॥ ਤਾ ਪੈ ਬਸਾਵਤ ਹੈ ਨ ਕਛੁ ਸਬ ਹੀ ਜਦੁਬੀਰਨ ਕੋ ਘਟ ਗਯੋ ਬਲੁ ॥
 ੧੪੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ਧਨ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਜੁਗ ਭੂਪਨ ਕੀ ਬਹੁ ਸੈਨ
 ਹਨੀ ਹੈ ॥ ਬਾਜ ਘਨੇ ਰਥ ਪੱਤਿ ਕਹੀ ਅਨੀ ਜੋ ਬਿਧ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਗਨੀ
 ਹੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਮਨਿ ਮੈ ਲਖਿਕੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਭਨੀ ਹੈ ॥
 ਜੁਧ ਕੀ ਠੋਰ ਨ ਹੋਇ ਮਨੋ ਰਸ ਰੁਦ ਕੇ ਖੇਲ ਕੋ ਠੋਰ ਬਨੀ ਹੈ ॥ ੧੪੨੩ ॥
 ਲੈ ਧਨ ਬਾਨ ਧਸਿਯੋ ਰਨ ਮੈ ਮਨ ਮੈ ਤਿਹ ਕੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਿਓ ॥ ਜੁ ਹੁਤੇ
 ਦਲੁ ਬੈਰਨ ਕੋ ਸਬ ਹੀ ਰਿਸ ਤੇਜ ਕੇ ਸੰਗ ਪੁੱਤਛ ਡਢਿਯੋ ॥ ਅਰਿ ਸੈਨ ਕੋ
 ਨਾਸ ਕੀਓ ਛਿਨ ਮੈ ਜਸੁ ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੋ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਪਢਿਯੋ ॥ ਤਮ ਜਿਉ
 ਡਰਕੈ ਅਰਿ ਭਾਜ ਗਏ ਇਹ ਸੂਰ ਨਹੀ ਮਨੋ ਸੂਰ ਚਢਿਯੋ ॥ ੧੪੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਕੋਪ ਝੜਾਝੜ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਅਸ ਤੀਛਨ ਲੈ ਕਰ ਤਾਹਿ ਪਹਾਰਿਯੋ ॥ ਭੂਪ
 ਛਨਾਇ ਲੀਯੋ ਕਰਿ ਤੇ ਬਰ ਕੇ ਅਰਿ ਕੇ ਤਨ ਉਪਰ ਝਾਰਿਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ
 ਕਟ ਮੁੰਡ ਗਿਰਿਯੋ ਧਰ ਤਾਂ ਛਬਿ ਕੋ ਕਬਿ ਭਾਉ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਈਸੂਰ
 ਕੋਪ ਭਯੋ ਸਿਰ ਪੂਤ ਕੇ ਕਾਟ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ੧੪੨੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬੀਰ ਹੰਨਿਯੋ ਜਬ ਹੀ ਰਨ ਮੈ ਤਬ ਦੂਸਰ ਕੇ ਮਨ ਕੋਪ ਛਯੋ ॥ ਸੁਧਵਾਇਕੈ

ਸਯੰਦਨ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਗਯੋ ਅਸ ਤੀਛਨ ਪਾਨ ਲਯੋ ॥ ਤਬ ਭੂਪ ਸਰਾਸਨ
 ਬਾਨ ਲਯੋ ਅਰਿ ਕੋ ਅਸਿ ਮੂਠ ਤੇ ਕਾਟ ਦਯੋ ॥ ਮਨੋ ਜੀਹ ਨਿਕਾਰਕੈ ਧਾਯੋ
 ਹੁਤੇ ਜਮ ਜੀਭ ਕਟੀ ਬਿਨ ਆਸ ਭਯੋ ॥ ੧੪੨੬ ॥ ਕਬਿਯੋਵਾਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜਬ ਹੀ ਕਰਿ ਕੋ ਅਸਿ ਕਾਟ ਦਯੋ ਭਟ ਜੇਉ ਭਜੇ ਹੁਤੇ ਤੇ ਸਭ ਧਾਏ ॥ ਆਉਧ
 ਲੈ ਅਪਨੋ ਅਪਨੋ ਕਰ ਚਿੱਤ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥ ਬੀਰ ਬਨੈਤ ਬਨੇ
 ਸਿਗਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਗੁਨ ਸਯਾਮ ਕਵੀਸਰ ਗਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਭੂਪ ਸੁਅੰਬਰ ਜੁੱਧ
 ਰਚਿਯੋ ਭਟਿ ਏਨ ਵਡੇ ਨਿਪ ਆਏ ॥ ੧੪੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਨਿਪ ਸਾਮੁਹੇ
 ਆਇ ਭਿਰੇ ਅਰਿ ਬਾਨਨ ਸੇ ਸੋਈ ਮਾਰ ਲਏ ਹੈਂ ॥ ਕੇਤਕ ਜੋਰਿ ਭਿਰੇ ਹਠਿਕੈ
 ਕਿਤਨੇ ਰਨ ਕੋ ਲਖਿ ਭਾਜ ਗਾਏ ਹੈਂ ॥ ਕੇਤਕ ਹੋਇ ਇਕੱਤੁ ਰਹੇ ਜਸ ਤਾਂ ਛਬਿ
 ਕੋ ਕਵਿ ਚੋਨ ਲਏ ਹੈਂ ॥ ਮਾਨਹੁ ਆਗ ਲਗੀ ਬਨ ਮੈ ਮਦਮੱਤ ਕਰੀ ਇਕ
 ਠੋਰ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ੧੪੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਘਨੇ ਰਨ ਮਾਂਝ ਹਨੇ ਮਨ ਮੈ ਨਿਪ
 ਹੰਚਕ ਕੋਪ ਭਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਬਾਜ ਕਰੀ ਰਬ ਕਾਟਿ ਦਏ ਜਬਹੀ ਕਰ ਮੈ ਕਰਵਾਰ
 ਧਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਪੇਖਕੈ ਸੱਤੁ ਇਕੱਤੁਨ ਕੋ ਨਿਪ ਮਾਰਨ ਕੋ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕਰਿਯੋ ਹੈ ॥
 ਕੇਹਰਿ ਕੋ ਬਧ ਜਿਉ ਚਿਤਵੈ ਸ੍ਰਿਗ ਸੇ ਤੋ ਬਿਥਾ ਕਬਹੂੰ ਨ ਭਰਿਯੋ ਹੈ ॥
 ੧੪੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਬਲੀ ਬਹੁਰੇ ਰਿਸਕੈ ਜਬ ਹਾਥਨ ਮੈ ਹਥਿਆਰ ਗਹੇ
 ਹੈਂ ॥ ਸੂਰ ਹਨੇ ਬਲਵੰਡ ਘਨੇ ਕਵਿਰਾਮ ਭਨੈ ਚਿਤ ਮੈ ਜੁ ਚਹੇ ਹੈਂ ॥ ਸੀਸ
 ਪਰੇ ਕਟਿ ਬੀਰਨ ਕੇ ਧਰਨੀ ਖੜਗੇਸ ਸੁ ਸੀਸ ਛਹੇ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੈਨ ਸਰੋਵਰ
 ਮੈ ਸਿਰ ਸੱਤੁਨ ਕੰਜ ਸੇ ਮੁੰਦ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ੧੪੩੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਕ ਝੁਝ ਸਿੰਘ
 ਕੋ ਖੜਗ ਸੀ ਖੜਗ ਲੀਯੋ ਕਰ ਕੋਪ ॥ ਹਨਿਯੋ ਤਬ ਸਿਰ ਸੱਤੁ ਕੋ ਜਨ ਦੀਨੀ
 ਅਸ ਓਪ ॥ ੧੪੩੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੁਨ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਮਹਾਂ ਰਨ ਮੈ ਲਰਕੈ
 ਮਰਕੈ ਸੁਰਲੋਕ ਬਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਸੈਨ ਜਿਤੇ ਤਿਹ ਸੰਗ ਹੁਤੇ ਤਬਹੀ ਅਸਿ ਲੈ
 ਨਿਪ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰਿਯੋ ॥ ਜੇਤੇ ਰਹੇ ਸੁ ਭਜੇ ਰਨ ਤੇ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਲਾਜ ਕੀ
 ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਦੰਡ ਲੀਏ ਕਰ ਮੈ ਜਮ ਕੇ ਸਮ ਭੂਪ ਮਹਾਂ ਅਸਿ
 ਧਾਰਿਯੋ ॥ ੧੪੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗਸਿੰਘ ਸਰ ਧਨ ਗਹਿਯੋ ਕਿਨਹੂੰ ਰਹਿਯੋ
 ਨ ਧੀਰ ॥ ਚਲੇ ਤਯਾਗਕੈ ਰਨ ਰਥੀ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਬਲਿਬੀਰ ॥ ੧੪੩੩ ॥
 ਜਬ ਭਾਜੀ ਜਾਦਵ ਚਮੁੰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਿਲੋਕੀ ਨੈਨ ॥ ਸਾਂਤਕ ਸੋ ਹਰਿ ਯੋਂ ਕਹਿਯੋ
 ਤੁਮ ਧਾਵਹੁ ਲੈ ਸੈਨ ॥ ੧੪੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਾਂਤਕ ਐ ਬਰਮਾਕ੍ਰਿਤ ਉਧਵ
 ਸੀ ਮੁਸਲੀ ਕਰ ਮੈ ਹਲੁ ਲੈ ॥ ਬਸਦੇਵ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਤਿਹ ਆਗੇ
 ਕੀਯੋ ਬਲ ਕੋ ਦਲੁ ਦੈ ॥ ਸਬਹੂੰ ਨਿਪ ਉਪਰਿ ਬਾਨਨ ਬਿਸਟ ਕਰੀ ਮਨ ਮੈ
 ਤਕਕੈ ਖਲੁ ਛੈ ॥ ਸੁਰਰਾਜ ਪਠੈ ਗਿਰ ਗੋਧਨ ਪੈ ਰਿਸ ਮੇਘ ਮਨੋ ਬਰਖੇ
 ਬਲੁਕੈ ॥ ੧੪੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਰ ਜਾਲ ਕਰਾਲ ਸਬੈ ਸਹਿਕੈ ਗਹਿਕੈ ਬਹੁਰੇ
 ਧਨ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਬਾਜ ਕਰੇ ਸਬਹੂੰਨ ਕੇ ਘਾਇਲ ਸੂਤ ਸਬੈ ਤਿਨਕੇ ਰਨ
 ਘਾਏ ॥ ਪੈਦਲ ਕੇ ਵਲ ਮਾਂਝ ਪਰਿਯੋ ਤੇਈ ਬਾਨਨ ਸੇ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥
 ਸਿਯੰਦਨ ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਬਹੁਰੇ ਸਬ ਹੈ ਬਿਰਥੀ ਜਦੁਬੰਸ ਪਰਾਏ ॥ ੧੪੩੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭਾਜਤ ਹੋ ਰਨ ਤੇ ਬਲ ਜੁੱਧ ਸਮੇ ਪੁਨ ਐਸੋ ਨ ਪੈਹੈ ॥

ਸਾਂਤਕ ਸੋ ਖੜਗੋਸ ਕਹਿਯੋ ਅਬ ਭਾਂਜ ਹੁਤੇ ਕਛੁ ਲਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਕਹੂੰ ਔਰ
 ਸਮਾਜ ਮੈ ਜਾਇ ਹੋ ਸੋ ਕਹਿ ਕਾਇਰ ਰਾਜ ਵਹੈ ਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਆਨ
 ਭਿਰੋ ਕਿਨ ਭਾਜ ਕੈ ਕਾ ਮੁਖ ਲੈ ਘਰ ਜੈ ਹੈ ॥ ੧੪੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨ
 ਸੂਰਨ ਕੇਉ ਫਿਰਿ ਰੋ ਰਿਸ ਕੈ ਅਰਿ ਕੈ ਨਿਪ ਪਾਛੈ ਧਯੋ ਹੈ ॥ ਜਾਦਵ ਭਾਜਤ
 ਜੇਸੇ ਅਜਾ ਖੜਗੋਸ ਮਨੋ ਮਿਗਰਾਜ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਧਾਇ ਮਿਲਿਯੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਕੋ
 ਤਿਨ ਕੰਠ ਬਿਖੈ ਧਨ ਡਾਰ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਤੋ ਹਸਿਕੈ ਅਪਨੇ ਬਸ ਕੈ ਬਲਦੇਵਹਿ
 ਕੋ ਤਬ ਛਾਡ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਸਬ ਹੀ ਭਟ ਭਾਜ ਕੈ ਗਏ
 ਸਰਨਿ ਬਿਜਰਾਇ ॥ ਤਬ ਜਦੁਪਤਿ ਸਬ ਜਾਦਵਨ ਕੀਨੋ ਏਕ ਉਪਾਇ ॥
 ੧੪੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੇਰਹਿੰ ਯਾਹਿ ਸਬੈ ਮਿਲ ਕੈ ਤਬ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਸਬੈ
 ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਆਗੇ ਕੀਯੋ ਬਿਜਭੁਖਨ ਕੋ ਸਬ ਪਾਛੈ ਭਏ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥
 ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਲੋ ਤਾਨ ਕਮਾਨਨ ਯੋ ਨਿਪ ਉਪਰ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਪਾਵਸ ਕੀ ਰਿਤ ਮੈ ਘਨ ਬੁੰਦਨ ਜਿਉ ਸਰਤਿਉ ਬਰਖਾਏ ॥ ੧੪੪੦ ॥ ਕਾਟ
 ਕੈ ਬਾਨ ਸਬੈ ਤਿਨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਤਨ ਲਾਏ ॥ ਘਾਇਨ ਤੇ ਬਹੁ
 ਸੋਨ ਬਹਿਯੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੇ ਪਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਏ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਬਰਿ ਬੀਰ
 ਹੁਤੇ ਰਨ ਦੇਖ ਕੈ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਬਿਸਮਾਏ ॥ ਧੀਰ ਨ ਕਾਹੂੰ ਸਰੀਰ ਰਹਿਯੋ ਜਦੁ
 ਬੀਰ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਪਰਾਏ ॥ ੧੪੪੧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਭਾਜਤ ਹੀ ਛੁਟ
 ਧੀਰ ਗਯੋ ਬਰਿ ਬੀਰਨ ਕੋ ॥ ਅਤਿ ਬਿਯਾਕੁਲ ਬੁਧਿ ਨਿਰਾਕੁਲ ਹੋ ਲਖ ਲਾਗੇ
 ਹੋ ਘਾਇ ਸਰੀਰਨ ਕੋ ॥ ਸੁਧਵਾਹਿ ਕੈ ਸਿਯੰਦਨ ਭਾਜ ਚਲੇ ਡਰ ਮਾਨ ਘਨੋ
 ਅਰਿ ਤੀਰਨ ਕੋ ॥ ਮਨ ਆਪਨ ਕੋ ਸਮਝਾਵਤ ਸਯਾਮ ਤੈਂ ਕੀਨੋ ਹੈ ਕਾਮ
 ਅਹੀਰਨ ਕੋ ॥ ੧੪੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਜ ਮਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ਬਹੁਰ
 ਫਿਰੇ ਘਨ ਸਯਾਮ ॥ ਜਾਦਵ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਲੈ ਪੁਨ ਆਏ ਰਨ ਧਾਮ ॥
 ੧੪੪੩ ॥ ਕਾਨਜੁਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਰਿ ਕਹਿਯੋ
 ਅਬ ਤੂੰ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰ ॥ ਜਾਮ ਦਿਵਸ ਕੇ ਰਹਤ ਹੀ ਡਾਰੋਂ ਤੋਹਿ ਸੰਘਾਰ
 ॥ ੧੪੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕੈ ਬੈਨ ਕਹੈ ਖੜਗੋਸ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੂ ਧਨ
 ਬਾਨਨ ਲੈ ਕੈ ॥ ਚਾਮ ਕੇ ਦਾਮ ਚਲਾਇ ਲਏ ਤੁਮ ਹੂੰ ਰਨ ਮੈ ਮਨ ਕੋ ਨਿਰ
 ਭੈ ਕੈ ॥ ਮੱਤ ਕਰੀ ਗਰਬੈ ਤਬ ਲੈ ਜਬ ਲੈ ਮਿਗਰਾਜ ਗਹਿਯੋ ਨਰਿ ਸੈ ਕੈ ॥
 ਕਾਹੇ ਕੋ ਪੁਾਨਨ ਸੋ ਧਨ ਖੇਵਤ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਹਥਿਯਾਰਨ ਦੈਕੈ ॥ ੧੪੪੫ ॥ ਯੋਂ
 ਸੁਨ ਕੈ ਹਰਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾਂ ਤਬ ਹੀ ਨਿਪ ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਸੋਰ
 ਕਰੈ ਰਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈ ਜਨ ਕਾਹੂੰ ਨੇ ਲੂਟ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਬੋਲਤ ਹੋ ਹਠਿ ਕੇ ਸਠਿ
 ਜਿਉ ਹਮ ਤੇ ਕਈ ਬਾਰ ਨ ਭਾਂਜ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਨਾਮ ਪਰਿਯੋ ਬਿਜ ਰਾਜ ਬਿਬਾ
 ਬਿਨ ਲਾਜ ਸਮਾਜ ਮੈ ਆਜ ਖਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੪੬ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ਕਾਹੇ ਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਜੁੱਧ ਕਰੋ ਹਰਿ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਦਿਨ ਕੋ ਇਕ ਜੀਜੇ ॥ ਬੈਸਕਿ ਸੋ
 ਰਮ ਨੋ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਆਨਨ ਮੈ ਅਬ ਹੀ ਮਸ ਭੀਜੇ ॥ ਜਾਈਐ ਧਾਮ ਸੁਨੋ ਘਨ
 ਸਿਯਾਮ ਬਿੱਸਾਮ ਕਰੋ ਸੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੇ ॥ ਨਾਹਕ ਪੁਾਨਤਜੋ ਰਨ ਮੈ ਅਪਨੇ
 ਤ ਮਾਤ ਅਨਾਥ ਨ ਕੀਜੇ ॥ ੧੪੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਾਨ ਅਯੋਧਨ

ਮੈ ਹਠਿ ਕੇ ਹਮ ਸੋ ਰਨ ਦੁੰਦ ਮਚੈ ਹੋ ॥ ਜੁਧ ਕੀ ਬਾਤ ਬੁਰੀ ਸਬ ਤੇ ਹਰਿ ਕ੍ਰੋਧ
 ਕੀਏ ਨ ਕਛੁ ਫਲ ਪੈਹੋ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਅਥਯਾਰਨ ਮੈ ਹਮ ਸੋ ਲਰਕੈ ਤੁਮ ਜੀਤ
 ਨ ਜੋਹੋ ॥ ਜਾਹੁ ਤੇ ਭਾਜ ਕੇ ਜਾਹੁ ਅਬੇ ਨਹੀ ਅੰਤ ਕੇ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਸਿਪੈਹੋ ॥
 ੧੪੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਸੁਨਿ ਕੇ ਹਰਿ ਚਾਂਪ ਲਯੋ ਕਰ ਤਾਨ ਕੇ ਬਾਨ ਕੇ ਖੈਚ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਭੂਪਤ ਕੇ ਹਰਿ ਘਾਇਲ ਕੀਨੋ ਹੈ ਸੀ ਪਤਿ ਕੇ ਨਿਪ ਘਾਇਲ
 ਗਾਯੋ ॥ ਬਾਰ ਦੁਹੁ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਿਯਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥
 ਬਾਨ ਅਪਾਰ ਚਲੇ ਦੁਹੁ ਓਰ ਤੇ ਅੰਭੁਰਨ ਜਿਉ ਦਿਵ ਮੰਡਲ ਛਾਯੋ ॥ ੧੪੪੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸਹਾਇਕ ਕਾਜ ਜਿਨੋ ਬਰਿ ਬੀਰਨ ਤੀਰ ਚਲਾਏ ॥
 ਭੂਪਤ ਏਕ ਨ ਬਾਨ ਲਗਿਯੋ ਲਖਿ ਦੂਰ ਤੇ ਬਾਨਨ ਸੋ ਬਹੁ ਘਾਏ ॥ ਧਾਇ
 ਪਰੀ ਬਹੁ ਜਾਦਵ ਸੈਨ ਧਵਾਇਕੇ ਸਿਯੋਦਨ ਚਾਂਪ ਚਢਾਏ ॥ ਆਵਤ ਸਿਯਾਮ
 ਭਨੇ ਰਿਸ ਕੇ ਨਿਪ ਸੋ ਖਲ ਮੈ ਦਲ ਪੈਦਲ ਘਾਏ ॥ ੧੪੫੦ ॥ ਏਕ ਗਿਰੇ
 ਤਜਿ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੇ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਜੁਧ ਮਚੈ ਕੈ ॥ ਏਕ ਗਏ ਭਜ ਕੈ ਇਕ
 ਘਾਇਲ ਏਕ ਲਰੇ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢੈ ਕੈ ॥ ਤੋ ਨਿਪ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਕਰਵਾਰ ਦੀਯੋ
 ਬਹੁ ਖੰਡਨ ਖੰਡਨ ਕੈ ਕੈ ॥ ਭੂਪ ਕੇ ਪੋਰਖ ਹੈ ਮਹਬੂਬ ਨਿਹਾਰ ਰਹੇ ਸਭ ਆਸਕ
 ਹੁੰ ਕੈ ॥ ੧੪੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਕਿਤੇ ਬਲਵੰਤ ਹੁਤੇ ਕਬਿ ਸਿਯਾਮ ਜਿਤੇ
 ਨਿਪ ਕੋਪ ਪਛਾਰੇ ॥ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸੁ ਬੀਰ ਬਡੋ ਰਿਸ ਸਾਥ ਸੋਊ ਛਿਨ ਮਾਹਿ
 ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਸਿਯੋਦਨ ਕਾਟ ਦਏ ਤਿਨ ਕੇ ਗਜ ਬਾਜ ਘਨੇ ਸੰਗਿ ਬਾਨਨ ਮਾਰੇ ॥
 ਰੁਦ ਕੇ ਖੇਲ ਕੀਯੋ ਰਨ ਮੈ ਜੇਊ ਜੀਵਤ ਤੇ ਤਜਿ ਜੁਧ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੪੫੨ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਭਜਾਇ ਕੇ ਧਾਇ ਕੇ ਆਇ ਕੇ ਰਾਮ ਔ ਸਯਾਮ ਕੇ ਸਾਥ
 ਅਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਲੇ ਬਰਛਾ ਜਮਧਾਰ ਗਦਾ ਅਸਿ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ ਜੁਧ ਨਿਸੰਗਿ ਕਰਿਯੋ
 ਹੈ ॥ ਤੇ ਬਹੁਰੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕੇ ਪਾਨ ਧਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਜਿਉ
 ਘਨ ਖੁੰਦਨ ਤਿਉ ਸਰਸਿਉਂ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕੇ ਤਨ ਤਾਲ ਭਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੫੩
 ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੇਧਿਯੋ ਤਨ ਜਬ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰਿਸ ਇੰਦ੍ਰਾ ਸਤ੍ਰ ਸੰਧਾਨ ॥ ਮੰਤ੍ਰਨ
 ਸਿਉ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿ ਗਹਿ ਧਨੁ ਛਾਡਿਯੋ ਬਾਨ ॥ ੧੪੫੪ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇ
 ਆਦਿਕ ਬਾਰ ਜਿਤੇ ਤਬ ਹੀ ਸਰ ਛੂਟਤ ਭੂਪਰ ਆਏ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਅਗਨਾ
 ਯੁਧ ਲੈ ਨਿਪ ਕੇ ਲਖਿ ਕੇ ਕਰਿ ਕੋਪ ਚਲਾਏ ॥ ਭੂਪ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਸੁਕਟੇ
 ਅਪਨੇ ਸਰ ਲੈ ਸੁਰ ਕੇ ਤਨ ਲਾਏ ॥ ਘਾਇਲ ਸੁੰਨ ਭਰੇ ਲਖਿ ਕੈ ਸੁਰ ਰਾਜ
 ਡਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਬ ਧਾਏ ॥ ੧੪੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਵਰ ਵਾਦਿਕ ਬੀਰ
 ਘਨੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਏ ਹੈ ॥ ਲੈ ਬਰਛੀ ਕਰਵਾਰ ਗਦਾ ਸੁ
 ਸਬੈ ਰਿਸ ਭੂਪ ਸੋ ਆਇ ਖਏ ਹੈ ॥ ਆਨ ਇਕੰਤੁ ਭਏ ਰਨ ਮੈ ਜਸੁ ਤਾਂ ਛਬਿ
 ਕੇ ਕਬਿ ਭਾਖ ਦਏ ਹੈ ॥ ਭੂਪ ਕੇ ਬਾਨ ਸੁਗੰਧ ਕੇ ਲੈਬੇ ਕੇ ਭੋਰ ਮਨੋ ਇਕ ਠੋਰ
 ਭਏ ਹੈ ॥ ੧੪੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵਨ ਮਿਲ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਘੇਰਿ ਚਹੁੰ ਦਿਸ
 ਲੀਨ ॥ ਤਬ ਭੂਪਤਿ ਧਨ ਬਾਨ ਲੈ ਕਹਿਯੋ ਜੇ ਪੋਰਖ ਕੀਨ ॥ ੧੪੫੭ ॥
 ਕਵਿਯੋਵਾਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੂਰ ਕੇ ਦ੍ਰਾਦਸ ਬਾਨਨ ਖੇਧਿ ਕੈ ਔ ਸਸਿ ਕੇ ਦਸ
 ਬਾਨ ਲਗਾਏ ॥ ਔਰ ਸਚੀਪਤਿ ਕੇ ਸਰ ਸੋ ਸੁ ਲਗੈ ਤਨ ਭੇਦ ਕੈ ਪਾਰ ਪਗਾਏ

॥ ਜੱਛ ਜਿਤੇ ਸੁਰ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ ਤੇ ਸਬ ਤੀਰਨ ਸੇ ਨਿਪ ਘਾਏ ॥ ਕੇਤਨ
 ਭਾਜਿ ਗਏ ਰਨ ਤੇ ਡਰ ਕੇਤਕ ਤੋ ਰਨ ਮੈ ਠਹਰਾਏ ॥ ੧੪੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੁਧ ਭਯੋ ਸੁ ਘਨੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਇੰਦੁ ਰਿਸੈ ਕਰ ਸਾਂਗ ਲਈ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗੇਸ ਸਰਾਸਨ
 ਬਲਿ ਕੇ ਕਰਿ ਕੈ ਤਿਹ ਭੂਪ ਕੇ ਉਪਰ ਡਾਰ ਦਈ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗੇਸ ਸਰਾਸਨ
 ਲੈ ਸਰ ਕਾਟ ਦਈ ਉਪਮਾ ਸੁ ਭਈ ਹੈ ॥ ਬਾਨ ਭਯੋ ਖਗਰਾਜ ਮਨੋ ਬਰਛੀ
 ਜਨੁ ਨਾਗਨ ਭੱਛ ਗਈ ਹੈ ॥ ੧੪੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੀੜਤ ਹੈ ਸਬ ਬਾਨਨ ਸੋ
 ਪੁਨ ਇੰਦੁ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਭਜਾਏ ॥ ਸੁਰ ਸਸੀ ਰਨ ਤਿਆਗ ਭਜੇ ਅਪਨੇ
 ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਤਾਸ ਬਢਾਏ ॥ ਖਾਇ ਕੈ ਘਾਇ ਘਨੇ ਤਨ ਮੈ ਭਜਗੇ ਸਬ ਹੀ
 ਨਹਿ ਕੇ ਠਹਰਾਏ ॥ ਜਾਇ ਬਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰ ਮੈ ਸੁਰ ਸੋਕ ਭਰੇ ਸਭ ਲਾਜ ਲਜਾਏ
 ॥ ੧੪੬੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਸਕਲ ਸੁਰ ਭਜ ਗਏ ਤਬ ਨਿਪ ਕੀਨੋ ਮਾਨ
 ॥ ਧਨਖ ਤਾਨ ਕਰਿ ਮੈ ਪੁਬਲਿ ਹਰਿ ਪਰ ਮਾਰੇ ਬਾਨ ॥ ੧੪੬੧ ॥ ਤਬ ਹਰਿ
 ਰਿਸ ਕੈ ਕਰ ਲੀਯੋ ਰਾਛਾਸਤੁ ਸੰਧਾਨ ॥ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸਿਉ ਅਭਿਮੰਤੁ ਕਰਿ
 ਛਾਡਿਯੋ ਅਤਿ ਭੁਤ ਬਾਨ ॥ ੧੪੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੈਂਤ ਅਨੇਕ ਭਏ ਤਿਹ
 ਤੇ ਬਲਵੰਡ ਕੁਰੂਪ ਭਯਾਨਕ ਕੀਨੋ ॥ ਚੱਕੁ ਧਰੇ ਜਮਦਾਰ ਛੁਰੀ ਅਸ ਢਾਲ
 ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਕਰ ਲੀਨੋ ॥ ਮੂਸਲ ਔਰ ਪਹਾਰ ਉਖਾਰ ਲੀਏ ਕਰ ਮੈ ਦਮੁ ਪਾਤ
 ਬਿਹੀਨੋ ॥ ਦਾਂਤਿ ਬਢਾਇ ਕੈ ਨੈਨਤਚਾਇ ਕੈ ਆਇ ਕੈ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਭਯੋ
 ਦੀਨੋ ॥ ੧੪੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੇਸ ਵਡੇ ਸਿਰ ਬੇਸ ਖੁਰੇ ਅਰੁ ਦੇਹ ਮੈ ਰੋਮ ਵਡੇ
 ਜਿਨ ਕੇ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਨਰ ਹਾਡਨ ਚਾਪਤ ਹੈ ਪੁਨ ਦਾਂਤ ਸੋ ਦਾਂਤ ਬਜੇ ਤਿਨ ਕੇ ॥
 ਸਰ ਸੁੰਨਤ ਕੀ ਅਖੀਆਂ ਜਿਨਕੀ ਸੰਗ ਕੌਨ ਭਿਰੈ ਬਲਕੈ ਇਨ ਕੇ ॥ ਸਰ ਚਾਂਪ
 ਚਢਾਇ ਕੈ ਰੈਨ ਫਿਰੈਂ ਸਬ ਕਾਮ ਕਰੈ ਨਿਤ ਪਾਪਨ ਕੇ ॥ ੧੪੬੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਧਾਇ ਪਰੇ ਮਿਲ ਕੈ ਉਤਰਾਛਸ ਭੂਪ ਇਤੇ ਥਿਰ ਡਾਢੇ ਰਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਡਾਢ ਸੁਕੈ
 ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੇ ਰਿਸ ਸੁੰਨ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਸਬੈ ਹਨਿ ਹੋਂ
 ਰਨ ਮੈ ਕਹਿਯੋ ਬਤੀਯਾਂ ਧਨ ਬਾਨ ਗਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ਯੋ ਨਿਪ ਕੋ ਅਤਿ ਧੀਰਜ
 ਪੇਖ ਕੈ ਦਾਨਵ ਕੋ ਦਲ ਰੀਝ ਰਹਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਨ ਕਮਾਨ
 ਮਹਾਂ ਬਲਵਾਨ ਸੁ ਸੁੰਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਏਕਨ ਕੀ ਭੁਜ ਕਾਟਿ ਦਈ
 ਰਿਸ ਏਕਨ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਸਰ ਲਾਏ ॥ ਘਾਇਲ ਏਕ ਗਿਰੇ ਰਨ ਮੈ ਲਖ ਕਾਇਰ
 ਛਾਡ ਕੈ ਖੇਤ ਪਰਾਏ ॥ ਏਕ ਮਹਾਂ ਬਲਵੰਤ ਦਯੰਤ ਰਹੈ ਥਿਰਹੈ ਤਿਨ ਬੈਨ
 ਸੁਨਾਏ ॥ ੧੪੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਜੂਝ ਕਹੈਂ ਸੁਨ ਰੇ ਨਿਪ ਤੇਹੁ ਕੋ
 ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ਦੀਰਘ ਦੇਹ ਸਲੋਨੀ ਸੀ ਮੂਰਤਿ ਤੇ ਸਮ ਭੱਛ ਕਹਾਂ ਹਮ
 ਪੈਹੈਂ ॥ ਤੂ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਸੁਨ ਰੇ ਸਠ ਤੋ ਕਹ ਦਾਂਤਨ ਸਾਥ ਚਬੈ ਹੈਂ ॥ ਤੋਹੀ
 ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਖੰਡਨ ਖੰਡ ਕੈ ਪਾਵਕ ਬਾਨ ਮੈ ਭੁੰਜ ਕੈਥੈ ਹੈਂ ॥ ੧੪੬੭ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਯੋਂ ਸੁਨ ਕੈ ਤਿਹ ਬੈਨ ਕੋ ਨਿਪ ਬੋਲਿਯੋ ਰਿਸ ਖਾਇ ॥ ਜੋ ਹਮ ਤੇ ਭਜਿ
 ਜਾਇ ਤਿਹ ਮਾਤਾ ਦੂਧ ਅਪਾਇ ॥ ੧੪੬੮ ॥ ਏਕੁ ਬੈਨ ਸੁਨ ਦਾਨਵੀ ਸੈਨ
 ਪਰੀ ਸਬ ਧਾਇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਘੋਰਿਯੋ ਨਿਪਤਿ ਖੇਤ ਬਾਰ ਕੀ ਨਿਯਾਇ ॥
 ੧੪੬੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਮੁਰਨ ਘੋਰ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਲੀਨੋ ॥ ਤਬ ਨਿਪ ਕੋਪ

ਅਨੋਮਨ ਕੀਨੋ ॥ ਧਨਖ ਬਾਨ ਕਰ ਬੀਚ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਸੱਤੁ ਅਨੇਕ ਮਾਰ ਹੀ ਭਾਰੈ
 ॥ ੧੪੭੦ ॥ ਕਰੂਰ ਕਰਮ ਇਕ ਰਾਛਸ ਨਾਮ ॥ ਜਿਨ ਜੀਤੇ ਆਗੇ ਸੰਗਾਮ ॥
 ਸੇ ਤਬ ਹੀ ਨਿਪ ਸਾਮੁਹੇ ਗਯੋ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁਝ ਦੁਹਨ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ੧੪੭੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈ ਸਬ ਹੀ ਅਪਨੇ ਜਬ ਹੀ ਵਹ ਭੂਪਤਿ ਸੰਗ ਅਰਿਯੋ ਹੈ ॥
 ਜੁਧ ਅਨੇਕ ਪਕਾਰ ਕੀਯੋ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ਟਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਤੇ ਨਿਪ
 ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਅਸਿ ਕੇ ਰਿਪ ਮੁੰਡ ਕਟਿਯੋ ਗਿਰ ਭੂਮ ਪਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਦੇਹ ਛੁਟਿਯੋ
 ਨਹੀ ਕੋਪ ਹੁਟਿਯੋ ਨਿਜ ਓਠ ਕੇ ਦਾਂਤਨ ਸੋ ਪਕਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੪੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਕਰੂਰ ਕਰਮ ਕੇ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜਬ ਮਾਰਿਯੋ ਰਨ ਠੋਰ ॥ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਹੁਤੀ
 ਦਾਨਵ ਨਿਕਸਿਯੋ ਔਰ ॥ ੧੪੭੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਰੂਰ ਦੈਂਤ ਜਿਹ ਨਾਮ ਵਡੋ
 ਦੈਤ ਬਲਵੰਡ ਅਤਿ ॥ ਆਗੇ ਬਹੁ ਸੰਗਾਮ ਲਰਿਯੋ ਅਰਿਯੋ ਨਾਹਨ ਡਰਿਯੋ
 ॥ ੧੪੭੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਰੂਰ ਕਰਮ ਬਧ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ
 ਅਪਨੇ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਕਰੂਰ ਦੈਂਤ ਰਿਸ ਨਿਪ ਪਰ ਧਯੋ ॥ ਮਾਨੋ ਕਾਲ
 ਮੇਘ ਉਮਡਾਯੋ ॥ ੧੪੭੫ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਤਿਹ ਭੂਪ ਪਚਾਰਿਯੋ ॥ ਜਾਹੁ ਕਹਾ
 ਮੁਝ ਬੰਧ ਪਛਾਰਿਯੋ ॥ ਹੇ ਤੁਮ ਸੋ ਅਬ ਜੁਧ ਮਚੈ ਹੋ ॥ ਭਾਤ ਗਯੋ ਜਹ ਤੋਹਿ
 ਪਠੈ ਹੋ ॥ ੧੪੭੬ ॥ ਯੋ ਸੁਨ ਕੈ ਤਬ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ
 ਬਲ ਕੋਪ ਪਹਾਰਿਯੋ ॥ ਭੂਪਤਿ ਲਕਿਯੋ ਕਾਟਿ ਅਸਿ ਦੀਨੋ ॥ ਸੋਊ ਮਾਰ ਰਨ
 ਭੀਤਰ ਲੀਨੋ ॥ ੧੪੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰੂਰ ਦੈਂਤ ਔ ਕਰੂਰ ਕਰਮ ਦੋਊ ਗਏ
 ਜਮ ਧਾਮ ॥ ਸੈਨਾ ਤਿਨ ਕੀ ਸਸਤੁ ਲੈ ਘੇਰਿਯੋ ਨਿਪ ਸੰਗਾਮ ॥ ੧੪੭੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਸ ਕੀਯੋ ਤਿਨ ਹੂੰ ਮਨ ਮੈ ਜੇਊ ਦੈਂਤ ਬਚੇ ਨਿਪ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਅਗਨਾਯੁਧ ਲੈ ਕਰ ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥ ਤੇ ਨਿਪ ਤੀਰ
 ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਸਭ ਆਵਤ ਬਾਟ ਮੈ ਕਾਟ ਗਿਰਾਏ ॥ ਆਪਨੇ ਕਾਢ ਨਿਖੰਗ
 ਹੁਤੇ ਸਰ ਸੱਤੁਨ ਕੇ ਉਰ ਬੀਚ ਲਗਾਏ ॥ ੧੪੭੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਸਭ
 ਸਤੁ ਭਾਜ ਕੈ ਗਏ ॥ ਕੋਊ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤ ਨ ਭਏ ॥ ਅਧਿਕ ਦੈਤ ਜਮ ਲੋਕ
 ਪਠਾਏ ॥ ਜੀਅਤਿ ਰਹੇ ਰਨ ਤਿਆਗ ਪਰਾਏ ॥ ੧੪੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਭਾਜ ਗਏ ਸਬ ਦੈਂਤ ਜਬੈ ਤਬ ਭੂਪ ਰਿਸਿਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਸਰ ਮਾਰੇ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ
 ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਨ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਚੀਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ਬੇਧਿ ਕੈ ਔਰਨ ਕੇ
 ਤਨ ਕੇ ਪੁਨ ਔਰਨ ਜਾਇ ਲਗੇ ਸੁ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਦੇਖਹੁ ਪੌਰਖ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਅਬ
 ਏਕ ਹੈ ਆਪ ਅਨੇਕ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ੧੪੮੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜਲ ਕੇ
 ਅਸਤੁ ਚਲਾਯੋ ॥ ਸੋ ਛੁਟ ਕੈ ਨਿਪ ਉਪਰ ਆਯੋ ॥ ਬਰਨ ਸਿੰਘ ਮੂਰਤਿ ਧਰਿ
 ਆਏ ॥ ਸਰਤਨ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਲਿਆਏ ॥ ੧੪੮੨ ॥ ਆਵਤ ਸਿੰਘਨ
 ਸਬਦ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਬਾਰ ਰਾਜ ਅਤਿ ਰਿਸ ਕਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਸੁਨਤ ਸਬਦ ਕਾਂਧੇ
 ਪੁਰ ਤੀਨੋ ॥ ਇਨ ਨਿਪ ਮਨ ਮੈ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ੧੪੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਾਨਨ ਸੰਗ ਜਲਾਧਿਪ ਕੇ ਕਵਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਨ ਤਾੜਨ ਕੀਨੋ ॥ ਸਾਤਹੁ
 ਸਿੰਧਨ ਕੇ ਰਿਸ ਕੈ ਸਰ ਜਾਲਨ ਸਿਉ ਉਰ ਛੇਦ ਕੈ ਦੀਨੋ ॥ ਘਾਇਲ ਕੈ ਸਰ
 ਤਾਂ ਸਗਰੀ ਬਹੁ ਸੁੰਨਤ ਸੋ ਤਿਹ ਕੋ ਅੰਗ ਭੀਨੋ ॥ ਨੈਕੁ ਨ ਠਾਢ ਰਹਿਯੋ ਰਣਮੈ

ਜਲ ਰਾਜ ਭਜਿਯੋ ਗੁਰ ਕੇ ਮਗ ਲੀਨੋ ॥ ੧੪੮੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬੈ
 ਜਲਾਧਿਯ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਤਬ ਹਰਿ ਕੇ ਨਿਪੁ ਪੁਨ ਸਰ ਮਾਰੇ ॥ ਤਬ ਜਮ ਕੇ
 ਹਰਿ ਅਸਤੁ ਚਲਾਯੋ ॥ ਹੁੈ ਪੁਤੰਛ ਜਮ ਨਿਪੁ ਪਰ ਧਾਯੋ ॥ ੧੪੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਬੀਰ ਬਡੋ ਬਿਕ੍ਰੁ ਚੈਂਤ ਸੁਨਾ ਮਹਿ ਕੋਪੁ ਹੁੈ ਸ੍ਰੀ ਪੜਗੇਸ ਪੈ ਧਾਯੋ ॥ ਬਾਨ
 ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਬਾ ਬਰਛੀ ਕਰ ਲੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਤੀਰ ਚਲਾਵਤ
 ਭਯੋ ਬਹੁਰੇ ਤਬ ਤਾਛਬਿ ਕੇ ਕਵਿ ਭਾਵ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਕੇ ਬਾਨ ਮਨੋ ਖਗ
 ਰਾਜ ਕਟਿਯੋ ਅਰਿ ਕੇ ਸਰਨਾਗ ਗਿਗਾਯੋ ॥ ੧੪੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਿਪੁ ਬਿਕ੍ਰੁਤ
 ਦੈਤ ਕੇ ਮਾਰ ਲਯੋ ਜਮ ਕੇ ਰਿਸ ਕੈ ਪੁਨ ਉਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਜੀਯ ਮਾਰ
 ਘਨੇ ਅਰੁ ਦੰਡ ਵਡੇ ਕਰ ਮੈ ਤੁਮ ਲੀਨੋ ॥ ਤੋਹਿ ਨ ਜੀਅਤ ਛਾਡਤ ਹੋਂ ਸੁਨ ਰੇ
 ਅਬ ਮੋਹਿ ਇਹੈ ਪੁਨ ਕੀਨੋ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋਂ ਕਰ ਲੈ ਕਰਨੋ ਕਛੁ ਮੈ ਬਲ ਜਾਨਤ
 ਹੈ ਪੁਰ ਤੀਨੋ ॥ ੧੪੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਬਤੀਯਾਂ ਜਮ ਕੇ ਕਵਿ ਰਾਮ
 ਕਹੈ ਪੁਨ ਜੁੱਧ ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ਭੂਤ ਸਿੰਗਾਲਨ ਕਾਕਨ ਝਾਕਨ ਡਾਕਨ ਮੋਨ
 ਅਘਾਇ ਪੀਯੋ ਹੈ ॥ ਮਾਰਿਯੋ ਮਰੈ ਨ ਕਹੂੰ ਜਮ ਤੇ ਨਿਪੁ ਮਾਨਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ
 ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ਪਾਨ ਲੀਯੋ ਧਨ ਬਾਨ ਜਬੈ ਤਿਨ ਅੰਤ ਕੇ ਅੰਤ ਭਜਾਇ ਦੀਯੋ ਹੈ ॥
 ੧੪੮੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਜਮ ਦੀਯੋ ਭਗਾਇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹੇਰਿ ਨਿਪੁ ਯੋਂ ਕਹਿਯੋ
 ॥ ਲਰਤੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਇ ਮਹਾਂ ਰਬ ਰਨਧੀਰ ਤੁਮ ॥ ੧੪੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੇ ਹਰਿ ਮੰਤੁ ਅਰਾਧਤ ਹੈ ਤਪ ਸਾਧਤ ਹੈ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਯੋ ॥ ਜੱਗਯ ਕੀਏ
 ਬਹੁ ਦਾਨ ਦਾਏ ਸਬ ਖੋਜ ਧਕੈ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਚੀ ਪਤਿ ਨਾਰਦ
 ਸਾਰਦ ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕ ਗਾਯੋ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਮੈ ਆਜ
 ਕਹਾਰ ਕੈ ਜੁਧ ਕੇ ਕਾਜ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ੧੪੯੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਹਰਿ ਜੱਛਅਸਤ
 ਕਰਿ ਲੀਨੋ ॥ ਐਂਚ ਕਮਾਨ ਕਾਢਸਰ ਦੀਨੋ ॥ ਨਲ ਕੂਬਰ ਮਨ ਗੀਵ ਸੁਧਾਏ ॥
 ਸੁਤ ਕੂਬਰ ਕੇ ਦੁੈ ਇਹ ਆਏ ॥ ੧੪੯੧ ॥ ਧਨਦ ਜੱਛ ਕਿੰਨਰ ਸੰਗ ਲੀਨੋ ॥
 ਏ ਆਏ ਮਨ ਸੈ ਰਿਸ ਕੀਨੋ ॥ ਸਗਲ ਸੈਨ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗ ਆਈ ॥ ਧਾਇ ਭੂਪ
 ਸੇ ਕਰੀ ਲਰਾਈ ॥ ੧੪੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕੀਏ ਸਬ ਸਤੁ ਲੀਏ ਕਰ ਮੈ
 ਮਿਲ ਕੈ ਤਿਹ ਪੈ ਤਬ ਆਏ ॥ ਭੂਪਨਿਖੰਗ ਤੇ ਕਾਢ ਕੈ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕੇ ਤਾਨ
 ਸੁ ਖੈਂਚ ਚਲਾਏ ॥ ਹੋਤ ਭਏ ਬਿਰਥੀ ਬਿਨ ਸੁਤ ਘਨੇ ਤਬ ਹੀ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ
 ॥ ਠਾਢੇ ਨ ਕੋਉ ਰਹਿਯੋ ਤਿਹ ਠੋਰ ਸਬੈ ਗਨ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਪਰਾਏ ॥ ੧੪੯੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਸ ਘਨੋ ਨਲ ਕੂਬਰ ਕੈ ਸੁ ਫਿਰਿਯੋ ਲਰਬੇ ਕਹੁ ਬੀਰ ਬੁਲਾਏ ॥
 ਸੋਹੇ ਕੂਬਰ ਭਯੋ ਧਨ ਲੈ ਸਰ ਜੱਛ ਜਿਤੇ ਮਿਲਕੈ ਪੁਨ ਆਏ ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ
 ਪਕਾਰ ਪਰੈ ਸਬ ਹੀ ਕਰ ਮੈ ਅਸਿ ਲੈ ਚਮਕਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗੇਸ ਕੈ
 ਉਪਰ ਦੰਡ ਲੀਏ ਜਮ ਕੇ ਗਨ ਧਾਏ ॥ ੧੪੯੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਕੂਬਰ ਕੇ
 ਸਬ ਦਲ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਨਿਪੁ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਮੈ ਧਨ ਬਾਨ
 ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਅਗਨਤ ਦਲ ਇਕ ਪਲ ਮੈ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ੧੪੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੱਛ
 ਸੈਨ ਬਲਬੰਡ ਨਿਪੁ ਜਮਪੁਰ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥ ਨਲ ਕੂਬਰ ਘਾਇਲ ਕੀਯੋ
 ਅਤਿ ਜੀਯ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ੧੪੯੬ ॥ ਤਬ ਕੂਬਰ ਕੇ ਉਰ ਵਿਖੈ ਮਾਰਿਯੋ

ਤੀਛਨ ਬਾਨ ॥ ਲਾਗਤ ਸਰ ਕੇ ਸਟਕਿਓ ਛੂਟ ਗਯੋ ਸਬ ਮਾਨ ॥ ੧੪੯੭ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਸਬੈ ਭਜ ਗਯੋ ॥ ਠਾਢੇ ਨ ਕੋ ਰਨ ਭੀਤਰ ਭਯੋ ॥
 ਮਨ ਕੁਬੇਰ ਅਤਿ ਤਾਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਜੁਧ ਕਰਨ ਚਿਤ ਬਹੁਰ ਨ ਭਾਯੋ ॥ ੧੪੯੮
 ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਜ ਜੋਛ ਸਬ ਗਏ ਤਬਹਿ ਹਰਿ ਮਹਾ ਬਲ ॥ ਰੁਦ ਸਸਤ
 ਦੀਯੋ ਛਾਡ ਸੁ ਕੰਪਿਯੋ ਤਲ ਬਿਤਲ ॥ ਤਬ ਸਿਵਜੂ ਉਠ ਧਾਏ ਸੂਲ ਸੰਭਾਰ ਕੈ
 ॥ ਹੋ ਕਿਉ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿਯੋ ਹਮੈ ਇਹੈ ਜੀਅ ਧਾਰ ਕੈ ॥ ੧੪੯੯ ॥ ਸੰਗ ਰੁਦ
 ਕੇ ਰੁਦ ਚਲੇ ਭਟ ਉਠ ਤਬੈ ॥ ਏਕਦਨ ਜੂ ਚਲੇ ਸੰਗ ਲੈ ਦਲ ਸਬੈ ॥ ਔਰ
 ਸਕਲ ਗਨ ਚਲੇ ਸੁ ਸਸਤ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕੰਨ ਅਜਿਤ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਭਵ ਕਹੇ
 ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥ ੧੫੦੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋ ਭਟ ਉਪਜਿਯੋ ਜਗਤ ਮੈ ਸਬ ਯੋ
 ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ਸਿਵ ਸਿਖਿ ਬਾਹਨ ਗਨ ਸਹਿਤ ਆਏ ਰਨ ਰਿਸਿ ਧਾਰ ॥
 ੧੫੦੧ ॥ ਪੁਲੈ ਕਾਲ ਕਰਤਾ ਜਹੀ ਆਏ ਤਿਹ ਠਾਂ ਦੋਰ ॥ ਰਨ ਨਿਹਾਰ ਮਨ
 ਮੈ ਕਹਿਯੋ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਠੋਰ ॥ ੧੫੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਨ ਗਨੇਸ ਸਿਵ ਖਟ
 ਬਦਨ ਦੇਖੇ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ॥ ਸੋ ਰਿਸ ਭੂਪਤਿ ਜੁਧ ਹਿਤ ਲੀਨੇ ਆਪ ਹਕਾਰ
 ॥ ੧੫੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੇ ਸਿਵ ਆਜ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਲਰਿ ਕੈ ਹਮ ਸੋ ਕਰ
 ਲੈ ਬਲ ਜੇਤੋ ॥ ਔਰੇਗਨੇਸਲਰੈ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਤੁਮਰੇ ਤਨ ਮੈ ਬਲ ਏਤੋ ॥
 ਕਿਉ ਰੇ ਖੜਾਨਨ ਤੂੰ ਗਰਬੈ ਮਰਹੈ ਅਬ ਹੀ ਇਕ ਬਾਨ ਲਗੈ ਤੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੈ
 ਜੂਝ ਮਰੇ ਰਨ ਮੈ ਅਬ ਲੋ ਨ ਗਯੋ ਕਛੁ ਜੀਅ ਮਹਿ ਚੇਤੋ ॥ ੧੫੦੪ ॥ ਸਿਵ ਜੂ
 ਵਾਚ ਖੜਗੇਸ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬੋਲਿ ਉਠਯੋ ਰਿਸਿ ਕੈ ਸਿਵ ਜੂਅਰੇ ਕਿਉ ਸੁਨ
 ਤੂੰ ਗਰਬਾਤੁ ਹੈ ਏਤੋ ॥ ਏਤਨ ਸਿਉ ਜਿਨ ਰਾਰ ਮੰਡੋ ਅਬਿਹੀ ਲਖਿਹੈ ਹਮ ਮੈ
 ਬਲੁ ਜੇਤੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਮੈ ਅਤਿ ਪੌਰਖ ਹੈ ਅਬ ਢੀਲ ਕਹਾ ਧਨ ਬਾਨਹ ਲੇਤੋ ॥
 ਜੇਤੋ ਹੈ ਦੀਰਘ ਗਾਤ ਤਿਹਾਰੋ ਸੁ ਬਾਨਨ ਸੋ ਕਰਿਹੈ ਲਹੁ ਤੇਤੋ ॥ ੧੫੦੫ ॥
 ਖੜਗੇਸ ਬਾਚ ਸਿਵ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਿਉ ਸਿਵਮਾਨ ਕਰੈ ਇਤਨੋ ਭਜਿਹੈ
 ਤਬ ਹੀ ਜਬ ਮਾਰ ਮਚੈਗੀ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਲਗੈ ਕਪ ਜਿਉ ਸਿਗਰੀ ਤੁਮਰੀ
 ਅਬ ਸੈਨ ਨਚੈਗੀ ॥ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਨ ਕੀ ਧੁਜਨੀ ਮਰਿਹੈ ਰਨ ਮੈ ਨਹੀ ਨੈਕ
 ਬਚੈਗੀ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਸੁਨਤ ਸੋ ਸੁਨਿਆ ਜੁ ਧਰਾ ਇਹ ਆਰਨ ਬੇਖ ਰਚੈਗੀ ॥
 ੧੫੦੬ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਸਿਵ ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਧਨੁ ਬਾਨੁ ਲਯੋ ॥ ਕਸਕਾਨ
 ਪ੍ਰਮਾਨ ਲੈ ਛਾਡ ਦਯੋ ॥ ਨਿਪ ਕੇ ਮੁਖ ਲਾਗ ਬਿਰਾਜ ਰਹਯੋ ॥ ਖਗਰਾਜ ਮਨੋ
 ਅਹਿਰਾਜ ਗਹਯੋ ॥ ੧੫੦੭ ॥ ਬਰਛੀ ਤਬ ਭੂਪ ਚਲਾਇ ਦਈ ॥ ਸਿਵਕੇ
 ਉਰਮੈ ਲਗ ਕ੍ਰਾਂਤ ਭਈ ॥ ਉਧਮਾ ਕਬਿ ਨੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੀ ॥ ਰਵਿ ਕੀ
 ਕਿਰਕੰਜ ਪੈ ਮਾਂਡ ਰਹੀ ॥ ੧੫੦੮ ॥ ਤਬ ਹੀ ਹਰਿ ਦੈ ਕਰਿ ਖੈਂਚ ਨਿਕਾਰੀ ॥
 ਗਹਿ ਭਾਰ ਦਈ ਮਨੋ ਨਾਗਨ ਕਾਰੀ ॥ ਬਹੁਰੇ ਨਿਪ ਮਯਾਨ ਤੇ ਖਗੁ ਨਿਕਾਰਯੋ
 ਕਰਿ ਕੈ ਬਲੁ ਕੈਸਿਵ ਉਪਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ੧੫੦੯ ॥ ਹਰਿ ਮੋਹ ਰਹਿਓ ਗਿਰ ਭੂਮ
 ਪਰਯੋ ॥ ਮਨੋ ਬਜ ਪਰਯੋ ਗਿਰ ਸਿੰਗ ਝਰਯੋ ॥ ਇਹ ਰੁਦ ਦਸਾ ਸਬ ਸੋਨ
 ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਬਰਛੀ ਤਬ ਹੀ ਸਿਵਪੂਤ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ੧੫੧੦ ॥ ਜਬ ਕਰ ਬੀਚ

੧. ਫੌਜ ।

੨. ਲਾਲ ।

ਸਕਤ ਕੇ ਲਇਓ ॥ ਤਬ ਆਇ ਨਿਪਤ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਭਇਓ ॥ ਕਰਕੇ
 ਬਲੁਕੈ ਨਿਪ ਓਰ ਚਲਾਈ ॥ ਬਰਛੀ ਨਹੀ ਮਾਨੋ ਸਿਤ ਪਠਾਈ ॥ ੧੫੧੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਿਪ ਆਵਤ ਕਾਟਿ ਦਈ ਬਰਛੀ ਸਰ ਤੀਛਨ ਸੇ ਅਰ ਕੇ ਉਰ
 ਮਾਰਯੋ ॥ ਸੇ ਸਰ ਸੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਬਾਹਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤ ਅੰਗੁ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥
 ਏਕ ਗਨੇਸ ਲਿਲਾਟ ਬਿਖੈ ਸਰ ਲਾਗ ਰਹਿਓ ਤਿਰਛੋ ਛਬਿ ਧਾਰਯੋ ॥ ਮਾਨ
 ਬਢਯੋ ਗਜਿ ਆਨਨ ਦਾਹੰ ਮਨੋਸਰ ਅੰਤੁਸ ਸਾਬ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੧੫੧੨ ॥ ਚੇਤ
 ਭਯੋ ਚਢਿ ਬਾਹਨਿ ਪੈ ਸਿਵ ਲੈ ਧਨੁ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਸੇ ਸਰ ਤੀਛਨ
 ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਇਹ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਉਰ ਲਾਗ ਰਾਯੋ ਹੈ ॥ ਫੂਲ ਗਯੋ ਜੀਅ ਜਾਨ
 ਨਰੇਸ ਹਨਯੋ ਨਹੀ ਰੋਚਕ ਤਾਸ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਚਾਪ ਤਨਾਇ ਲੀਯੋ ਕਰਿ ਮੈ ਸੁ
 ਨਿਖੰਗ ਤੇ ਬਾਨ ਨਿਕਾਸ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ੧੫੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਭੂਪਤਿ
 ਬਾਨ ਇਕ ਕਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੁ ਤਾਨ ॥ ਲਖਿ ਮਾਰਿਓ ਸਿਵ ਉਰ ਬਿਖੈ ਅਰਿ
 ਬਧ ਹਿਤ ਹੀਯ ਜਾਨ ॥ ੧੫੧੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹਰਿਕੇ ਉਰ ਤਿਨ ਸਰ
 ਮਾਰਯੋ ॥ ਇਹ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਿਵਸੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਕਾਰਤਕੇਯ ਨਿਜ ਦਲੁ ਲੈ
 ਧਾਯੋ ॥ ਗਨ ਗਨੇਸ ਮਨ ਕੋਪ ਬਧਾਯੋ ॥ ੧੫੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਦੁਹ
 ਕੇ ਲਖ ਭੂਪਤ ਜੀ ਅਪਨੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਪੈਰਖ ਕੈ ਭੁਜ ਦੰਡਨ ਕੇ
 ਸਿਖਿ ਬਾਹਨ ਕੇ ਇਕੁ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਗਨ ਕੇ ਦਲੁ ਆਵਤ ਸੇ
 ਛਿਨ ਮੈ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ਆਇ ਖੜਾਨਨ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਗਜ ਆਨਨ
 ਛਾਡਿ ਕੈ ਖੇਤ ਪਰਾਯੋ ॥ ੧੫੧੬ ॥ ਮੋਦ ਭਯੋ ਨਿਪ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਜਬ ਹੀ ਸਿਵ
 ਕੇ ਦਲੁ ਮਾਰਿ ਭਜਾਯੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੈ ਭਾਜਤ ਰੇ ਡਰਿਕੈ ਜਿਨ ਭਾਜਹੁ ਇਉ ਤਿਹ
 ਟੇਰ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਖੜਗੇਸ ਤਬੈ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਲੈ ਬਰ ਸੰਖ ਬਜਾਯੋ ॥
 ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਬੈ ਤਬ ਹੀ ਮਨੋ ਅੰਤਕ ਰੂਪ ਕੀ ਏਰ ਨ ਆਯੋ ॥ ੧੫੧੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਟੇਰ ਸੁਨੇ ਸਬ ਫੇਰ ਫਿਰੈ ਕਰਿ ਲੈ ਕਰਵਾਰਨ ਕੋਪਹੈ ਧਾਏ ॥
 ਲਾਜ ਭਰੇ ਸੁ ਟਰੇ ਨ ਡਰੇ ਤਿਨ ਹੂੰ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸਬ ਸੰਖ ਬਜਾਏ ॥ ਮਾਰ ਹੀ
 ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰੈ ਲਲਕਾਰ ਕਹੈ ਅਰਿ ਤੇ ਬਹੁ ਘਾਏ ॥ ਮਾਰਤ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਹਨ
 ਛਾਡਤ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਸਰ ਓਘ ਚਲਾਏ ॥ ੧੫੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਆਨ
 ਨਿਦਾਨ ਕੀ ਮਾਰ ਮਚੀ ਤਬ ਹੀ ਨਿਪ ਆਪਨੇ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਖੰਗ ਗਦਾ
 ਬਰਛੀ ਜਮ ਧਾਰ ਸੁ ਲੈ ਕਰਵਾਰ ਹੀ ਸਤੁ ਪਚਾਰੇ ॥ ਪਾਨ ਲੀਓ ਧਨੁ ਬਾਨੁ
 ਸੰਭਾਰ ਨਿਹਾਰ ਕਈ ਅਰਿ ਕੋਟ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਭੂਪ ਨ ਮੋਰਤਿ ਸੰਗਰ^੨ ਤੇ ਮੁਖ
 ਅੰਤ ਕੇ ਅੰਤਕ ਸੇ ਭਟਹਾਰੇ ॥ ੧੫੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੈ ਅਪੁਨੇ ਸਿਵ ਪਾਨ
 ਸਰਾਸਨ ਜੀ ਅਪੁਨੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਭੂਪਤ ਕੇ ਚਿਤਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਬਧ
 ਬਾਹਨ ਆਪਨ ਕੇ ਸੁਧਵਾਯੋ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋ ਅਬ ਯਾ ਰਨ ਮੈ ਕਹਿਕੈ ਨਿਪ
 ਕੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਨਾਦ ਬਜਾਵਤ ਤਯੋਂ ਮਨੋ ਅੰਤ ਭਯੋ ਪਰਲੈ
 ਘਨ ਆਯੋ ॥ ੧੫੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਦ ਸੁਨਾਦ ਰਹਿਓ ਭਰਪੂਰ ਸੁਨਯੋ
 ਪੁਰਹੂਤ^੩ ਮਹਾ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਨਦੀ ਨਦ ਔਸਰ ਬਿੰਬ ਸੁਮੇਰ

੩. ਵੱਡਾ ਲੰਮਾ । ੧. ਰਾਜੇ ਜੰਗ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਦੇ । ੨. ਇੰਦ੍ਰ ।

ਮਹਾ ਗਰਜਾਯੋ ॥ ਕਾਂਪ ਉਠਿਓ ਸੁਨਯੋਂ ਸਹਸਾਨਨ ਚੇਦਹ ਲੋਕਨ ਚਾਲੁ
 ਜਨਾਯੋ ॥ ਸੰਕਤ ਹੁੰ ਸੁਨ ਕੈ ਜਗ ਕੈ ਜਨ ਭੂਪਨ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥
 ੧੫੨੧ ॥ ਖੜਗੇਸ ਬਾਚ ਸਿਵਸੇ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਆਨਨ ਕੇ ਅਵਿਲੋਕ
 ਕੈਯੋਂ ਅਹਿ ਕੈ ਨਿਪ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਜੁਗੀਯਾ ਕਰ ਲੈ ਕਰ ਡਿੰਭ
 ਕੇ ਕਾਰਨ ਨਾਦ ਬਜਾਈ ॥ ਤੰਦੁਲ ਮਾਂਗਨ ਹੈ ਤੁਯ ਕਾਰਜ ਮੈ ਨ ਡਰੋ ਤੁਹਿ
 ਚਾਂਪ ਚਢਾਈ ॥ ਜੁਝਬੇ ਕਾਮ ਹੈ ਛਤ੍ਰਨ ਕੇ ਕਛੁ ਜੋਗਨ ਕੇ ਨਹੀ ਕਾਮ ਲਗਾਈ
 ॥ ੧੫੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਬਤੀਯਾ ਸਿਵ ਸੇ ਨਿਪ ਪਾਨ ਬਿਖੈ ਰਿਸ
 ਖੜਗ ਬਡੋ ਲੈ ॥ ਮਾਰਤ ਭੇ ਹਰ ਕੇ ਤਨ ਮੈ ਕਥਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਜੀਯ ਕੋਪ ਮਹਾਂ
 ਕੈ ॥ ਘਾਉ ਕੈ ਮੁੰਭ ਕੈ ਗਾਤ ਬਿਖੈ ਇਮ ਬੋਲਿ ਉਠਿਓ ਹਸਿ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਜੈ ॥
 ਰੁਦ੍ਰ ਗਿਰਿਓ ਸਿਰ ਮਾਲ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਬੈਲ ਗਿਰਿਓ ਗਿਰਯੋ ਸੂਲ ਕਹੂੰ ਹੈ ॥
 ੧੫੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੇਰ ਲਾਯੋ ਮਿਲ ਕੈ ਨਿਪ ਕੈ ਜਬ ਹੀ ਸਿਵ ਕੇ ਦਲ
 ਕੋਪ ਕਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਹੈ ਭੂਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਦਿਢ ਠਾਢੇ ਰਹਿਓ ਨਹੀ ਪੈਗ
 ਟਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਲ ਜਹਾਂ ਰਬ ਰੂਖ ਧੁਜਾ ਭਟ ਪੰਛਨ ਸਿਉ ਰਨ ਭਾਗ ਭਰਿਯੋ ਹੈ
 ॥ ਭਾਗ ਗਏ ਗਨ ਜੈਸੇ ਬਿਹੰਗ ਮਨੋ ਨਿਪ ਟੂਟ ਕੈ ਬਾਜ ਪਰਿਯੋ ਹੈ ॥ ੧੫੨੪
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਸਿਵ ਕੇ ਗਨ ਥਿਰੁ ਰਹੇ ਅਤਿ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਗਨ ਛਉਨਾ
 ਗਨ ਰਾਜ ਸੀ ਮਹਾ ਬੀਰ ਮਨ ਰਾਇ ॥ ੧੫੨੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰਨ ਕੀ ਮਨ
 ਸੀ ਗਨ ਰਾਇ ਮਹਾਂ ਬਰ ਬੀਰ ਫਿਰਿਓ ਗਨ ਛੋਨਾ ॥ ਲੋਹਤ ਨੈਨ ਚਲਿਓ
 ਸਿਸ ਹੋਤ ਕੀਓ ਗਹਿਜਾਜਮਰਾਜ ਖਿਲੋਨਾ ॥ ਆਵਤ ਭੂਪ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਸੱਤਨ
 ਆਪ ਕੀਯੋ ਮਨ ਰੰਚਕ ਭੋਨਾ ॥ ਮਾਰ ਲਏ ਰਨ ਮੈ ਗਨ ਕੇ ਗਨ ਜੁੱਧ ਕੀਓ ਕਿ
 ਕੀਓ ਕਛੁ ਟੋਨਾ ॥ ੧੫੨੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਅਰਿ ਲਖਿ ਕੈ ਸਰ ਸੇ ਮਾਰਿਓ
 ॥ ਜਿਹ ਕੁਦਿਸਟਿ ਨਿਪ ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਓ ॥ ਪੁਨ ਗਨੇਸ ਕੋ ਨਿਪ ਲਲਕਾਰਿਓ
 ॥ ਤਸਤ ਭਯੋ ਤਜ ਜੁੱਧ ਪਧਾਰਿਓ ॥ ੧੫੨੭ ॥ ਜਬ ਸਿਵ ਜੁ ਕਛੁ ਮੰਗਿਆ
 ਪਾਈ ॥ ਭਾਜਿ ਗਯੋ ਤਜ ਦਈ ਲਗਾਈ ॥ ਅਉਰ ਸਗਲ ਡਰ ਕੇ ਗਨ ਭਾਗੈ
 ॥ ਐਸੋ ਭਟ ਆਵੈ ਆਗੈ ॥ ੧੫੨੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬਹ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿਵ
 ਭਜਤ ਨਿਹਾਰਿਓ ॥ ਇਹੈ ਆਪਨੇ ਹਿਦੈ ਬਿਚਾਰਿਓ ॥ ਅਬ ਹਉ ਆਪਨ ਇਹ
 ਸੰਗ ਲਰੋ ॥ ਕੈ ਅਰਿ ਮਾਰੋ ਕੈ ਲਰਿ ਮਰੋ ॥ ੧੫੨੯ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਸਉ ਹੈ ਹਰਿ
 ਜੁ ਗਯੋ ॥ ਰਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਤਕਿ ਤਿਹ ਬਾਨ
 ਲਗਾਯੋ ॥ ਸਿਯੰਦਨ ਤੇ ਹਰਿ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੫੩੦ ॥ ਕਥਿਯੋਬਾਚ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਨਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਚੀਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਨਕਾਦਿ ਕਹੁ ਜਪੁ ਕੀਨੋ
 ॥ ਸੁਰ ਸਸੀ ਸੁਰ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਤਾਹੀ ਕੇ ਧਯਾਨ ਬਿਖੈ ਮਨੁ ਦੀਨੋ ॥ ਖੋਜਤ
 ਹੈ ਜਿਹ ਸਿੰਧ ਮਹਾ ਮੁਨ ਬਯਾਸ ਪਰਾਸੁਰ ਭੇਦ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਸੇ ਖੜਗੇਸ ਅਯੋਧਨ
 ਮੈ ਕਰ ਮੋਹਿਤ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ੧੫੩੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰ ਬਕੀ ਬਕ
 ਐਰ ਆਘਾਸੁਰ ਧੋਨਕ ਕੇ ਪਲ ਮੈ ਬਧ ਕੀਨੋ ॥ ਕੇਸੀ ਬਕਾਸੁਰ ਮੁਸਟ ਚੰਡੂਰ
 ਕੀਏ ਚਕਚੂਰ ਸੁਨਯੋ ਪੁਰ ਤੀਨੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸੱਤੁ ਅਨੇਕ ਹਨੇ ਤਿਹ ਕੋਨ ਗਨੇ
 ਕਥਿ ਸਜਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨੋ ॥ ਕੰਸ ਕੈ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੇਸਿਵ ਭੂਪ ਮਨੋ ਬਦਲ

ਵਹ ਲੀਨੋ ॥ ੧੫੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਜੋ ਇਹ ਕੈ
 ਅਬ ਹੋ ਬਧਕੈ ਹੋ ॥ ਸੈਨ ਸਭੈ ਭਜਹੈ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਕਾ ਸੰਗ ਜਾਇਕੈ ਜੁਧ ਮਚੈ
 ਹੋ ॥ ਹੋ ਕਿਹ ਪੈ ਕਰਿਹੋ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਕਾ ਕੇ ਹੋ ਘਾਇ ਸਨਮੁਖ ਖੈਹੋ ॥ ਛਾਡ
 ਦਯੋ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਹਰਿ ਤੇ ਸਮ ਸੂਰ ਕਹੂ ਨਹੀ ਪੈ ਹੋ ॥ ੧੫੩੩ ॥ ਸ੍ਰੇਯਾ ॥
 ਪੋਰਖ ਜੈਸੇ ਬਡੋ ਕੀਯੋ ਭੂਪਨ ਆਗੇ ਕਿਸੀ ਨਿਪ ਐਸੇ ਕੀਯੋ ॥ ਭਟ ਪੇਖਿਕੈ
 ਭਾਜਿ ਗਏ ਸਿਗਰੇ ਕਿਨਹੂੰ ਧਨੁ ਬਾਨਨ ਪਾਨ ਲੀਯੋ ॥ ਹਥਿਯਾਰ ਉਤਾਰ
 ਚਲੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਰਥੀ ਰਥ ਟਾਰ ਡਰਾਤ ਹੀਯੋ ॥ ਰਨ ਮੈ ਖੜਗੋਸ ਬਲੀ ਬਲੁ ਕੈ
 ਅਪਨੋ ਕਰਕੈ ਹਰਿ ਛਾਡ ਦੀਯੋ ॥ ੧੫੩੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਛਾਡ ਕੇਸ ਤੇ ਜਬ
 ਹਰਿ ਦਯੋ ॥ ਲੱਜਤ ਭਯੋ ਬਿਸਰ ਬਲ ਗਯੋ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਤੱਛ ਹੁਇ ਆਯੋ
 ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤਾਪ ਤਿਨ ਸਕਲ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ੧੫੩੫ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਹੇ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਸਿਉ ਇਹ ਬਿਧ ਬੈਨਾ ॥ ਲਾਜ ਕਰੋ ਨਹੀ ਪੰਕਜ ਨੈਨਾ ॥ ਇਹ ਪੋਰਖ ਹਉ
 ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਉ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਤੋਕਹੁ ਅਬਹਿ ਰਿਝਾਉ ॥ ੧੫੩੬ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਾਚ
 ॥ ਤੋਟਕ ॥ ਜਬ ਹੀ ਇਹ ਭੂਪਤ ਜਨਮ ਲੀਯੋ ॥ ਤਜਿ ਧਾਮ ਤਬੈ ਬਨਬਾਸ
 ਕੀਯੋ ॥ ਤਪਸਾ ਕਰਿਕੈ ਜਗ ਮਾਤ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਤਹਤੇ ਅਰਿ ਜੀਤਨ ਕੇ ਬਰੁ
 ਪਾਯੋ ॥ ੧੫੩੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਇਹ ਕੇ ਬਧ ਕੇ ਏਕ ਉਪਾਈ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਤੋਕਹੁ
 ਕਹਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਬਿਸਨ ਆਇ ਜੋ ਯਾ ਸੰਗਿ ਲਰੈ ॥ ਤਾਹ ਭਜਾਵੈ ਬਿਲਮੁ
 ਨ ਕਰੈ ॥ ੧੫੩੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਦ੍ਰਾਦਸਿ ਭਾਨ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਰੁਦ੍ਰ
 ਗਿਆਰਹ ਮਿਲ ਕਰ ਧਾਵਹੁ ॥ ਸੋਮਸੁ ਜਮ ਆਠੋ ਬਸ ਜੋਧੇ ॥ ਐਸੀ ਬਿਧਿ
 ਬਿਧਿ ਹਰਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧੇ ॥ ੧੫੩੯ ॥ ਸੋਰਨਾ ॥ ਏ ਸਭ ਸੁਭਟ ਬੁਲਾਇ ਜੁਧ
 ਕਾਜ ਰਨ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ॥ ਅਪਨੇ ਦਲਹਿ ਜਗਾਇ ਕਹੇ ਜੂਝ ਏਉ ਕਰਹਿ ॥ ੧੫੪੦
 ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਪੁਨਿ ਅਪੱਛਰਾ ਸਕਲ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਇਹ ਕੀ ਅਗ੍ਰਜ ਦ੍ਰਿਸਟਿ
 ਨਚਾਵਹੁ ॥ ਕਾਮ ਦੇਵ ਕਉ ਆਇਸ ਦੀਜੈ ॥ ਯਾਕੋ ਚਿੰਤ ਮੋਹਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥
 ੧੫੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬਹਿ ਕ੍ਰਿਸਨਿ ਸੋਊ ਕੀਓ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਖ ਦੀਨ ॥
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਸਬ ਰੁਦ੍ਰ ਬਸ ਜਮਹਿ ਬੋਲ ਕਰਿ ਲੀਨ ॥ ੧੫੪੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਨਿਕਟਿ ਸਯਾਮ ਕੇ ਤਬ ਸਬ ਆਏ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਹੋਇ ਮਨ ਜੁਧਹਿ ਧਾਏ ॥ ਇਤ
 ਸਬ ਮਿਲਕੈ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਉਤ ਅਪੱਛਰਾ ਨਭ ਝਰ ਲਾਯੋ ॥ ੧੫੪੩ ॥
 ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਕੈਕੈ ਕਟਾਛ ਨਚੈ ਤੇਉ ਭਾਮਨ ਗੀਤ ਸਬੈ ਮਿਲ ਕੈ ਸੂਰ ਗਾਵੈ ॥ ਬੀਨ
 ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਬਜੈ ਡਫ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕਨ ਭਾਉ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸੋਠ
 ਮਾਲਸਿਰੀ ਅਰੁ ਰਾਮਕਲੀ ਨਟ ਸੰਗ ਮਿਲਾਵੈ ॥ ਭੋਗਨ ਮੋਹ ਕੀ ਬਾਤ ਕਿਤੀ
 ਸੁਨਿਕੈ ਮਨ ਜੋਗਨ ਕੇ ਦ੍ਰਵ ਜਾਵੈ ॥ ੧੫੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤ ਸੁੰਦਰ ਨਿਰਤ
 ਕਰੈ ਨਭ ਮੈ ਇਤ ਬੀਰ ਸਬੈ ਮਿਲਿ ਜੁਧ ਕਰੈ ॥ ਬਰਛੀ ਕਰਵਾਰ ਕਟਾਰਨ
 ਸਿਉ ਜਬ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਰਦਨੱਛਦੈ
 ਪੀਸਕੈ ਆਨ ਪਰੈ ਨ ਡਰੈ ॥ ਲਰਿਕੈ ਮਰਿਕੈ ਜੁ ਕਬੰਧ ਉਠੈ ਅਰਿ ਕੈ ਸੁ
 ਅਪੱਛਰ ਤਾਹਿ ਬਰੈ ॥ ੧੫੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਡੋ ਜੁਧ ਭੂਪਤ ਕੀਓ ਮਨ ਮੈ

ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਸਬ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦਿਨ ਪਰੇ ਸੋ ਕਬਿ ਕਹਤੁ ਸੁਨਾਇ ॥
 ੧੫੪੬ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਗਿਆਰਹ ਰੁਦਨ ਕੇ ਸਰਬਾਇਸ ਦੁਦਸ ਭਾਨਨ ਚਉ
 ਬਿਸਿ ਮਾਰੇ ॥ ਇੰਦੁ ਸਹੰਸੁ ਖੜਾਨਨ ਕੇ ਖਟ ਪਾਚਸਿ ਕਾਨੁ ਕੇ ਕੋਪ ਪੁਹਾਰੇ ॥
 ਸੋਮ ਕੇ ਸਾਠ ਗਨੇਸ ਕੇ ਸੰਤਰ ਆਠ ਬਸੁਨ ਕੇ ਚੋਸਠ ਭਾਰੇ ॥ ਸਾਤ ਕੁਬੇਰ ਕੇ
 ਨੌ ਜਮ ਰਾਜਹਿ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਸੋ ਔਰ ਸਘਾਰੇ ॥ ੧੫੪੭ ॥ ਸਵੰਯਾ ॥ ਬਾਨਨ
 ਬੇਧਿ ਜਲਾਧਿਧਿ ਕੇ ਨਲ ਕੂਬਰ ਔ ਜਮ ਕੇ ਉਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਲਗਿ
 ਸਯਾਮ ਗਨੈ ਜੁ ਹੁਤੇ ਰਨ ਮੇ ਸਬਹੂ ਨ ਪੁਹਾਰਯੋ ॥ ਸੰਕਤ ਮਾਨ ਭਏ ਸਬ ਹੀ
 ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਭੂਪ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਮਾਨੋ ਜੁਗੰਤ ਕੇ ਅੰਤ ਸਮੇ ਪੁਗਟਿਓ
 ਕਲ ਕਾਲ ਤਿਨੇ ਸੁ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ੧੫੪੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਿਆਗ ਦਯੇ ਰਨ
 ਤੁਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਨ ਤਿਹ ਸੋ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਚਿਤ ਸਬਹੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਇਹ ਨਹੀ ਮਰੈ ਕਿਸੁ ਤੇ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੫੪੯ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮੇ ਹਰਿ
 ਨਿਕਟਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਜਬ ਸਗਲੇ ਦਲ ਨਿਪਤ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਜਬ ਲਗਿ ਇਹ
 ਤੇਤਾ ਕਰਿ ਮੋਹੈ ॥ ਤਬ ਲਗ ਬੰਜੁ ਸੂਲ ਧਰ ਕੋਹੈ ॥ ੧੫੫੦ ॥ ਤਾਤੇ ਇਹੋ
 ਕਾਜ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਭਿਛਕਿ ਹੋਇ ਮਾਗ ਸੋ ਲੀਜੈ ॥ ਮੁਕਟ ਰਾਮ ਤੇ ਜੋ ਇਹ
 ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਹਾਬ ਨ ਆਯੋ ॥ ੧੫੫੧ ॥ ਜਬ ਤੇਤਾ ਇਹ ਕਰਤੇ
 ਲੀਜੈ ॥ ਤਬ ਯਾਕੇ ਬਧ ਛਿਨ ਮਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਜਿਹ ਉਪਾਇ ਕਰਤੇ ਪਰ ਹਰੈ ॥
 ਤੋ ਕਦਾਚ ਨਿਪ ਮਰੈ ਤੋ ਮਰੈ ॥ ੧੫੫੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਦਿਜ ਬੇਖ
 ਬਨਾਯੋ ॥ ਮਾਂਗਨ ਤਿਹ ਪੇ ਹਰਿ ਬਿਧਿ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਸਯਾਮ ਬ੍ਰਹਮ
 ਲਖਿ ਲਾਨੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਮ ਉਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ੧੫੫੩ ॥ ਖੜਗੇਸ ਬਾਚ ॥
 ਸਵੰਯਾ ॥ ਬੇਖ ਕੀਓ ਹਰਿ ਬਾਮਨ ਕੇ ਬਲ ਬਾਵਨ ਜਿਉ ਛਲਬੇ ਕਹੁ ਆਯੋ ॥
 ਰੇ ਚਤੁਰਾਨਨ ਤੂ ਬਸਿ ਕਾਨਨ ਕਾਕੇ ਕਹੇ ਤਪਿਸਾ ਤਜਿ ਧਾਯੋ ॥ ਧੂਮ ਤੇ ਆਗ
 ਰਹੇ ਨਦੁਗ ਜਿਮ ਤਿਉ ਛਲ ਤੇ ਤੁਮ ਕੇ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਮਾਂਗਹੁ ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਮਨ
 ਮੇ ਅਬ ਮਾਂਗਨ ਹਾਰੇ ਕੇ ਰੂਪ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੫੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਇਹ
 ਬਿਧਿ ਸੋ ਨਿਪ ਕਹਯੋ ਕਹਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਸੁ ਲੇਹੁ ॥ ਜੰਗ ਅਨਲ ਤੇ ਜੋ ਮੁਕਟਿ
 ਉਪਜਿਓ ਸੋ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ॥ ੧੫੫੫ ॥ ਜਬ ਚਤੁਰਾਨਨ ਯੋ ਕਹੀ ਪੁਨਿ
 ਖੇਲਿਯੋ ਜਦੁਬੀਰ ॥ ਗਉਰਾ ਤੇਤਾ ਤੁਹਿ ਦਯੋ ਸੋ ਮੁਹਿ ਦੇ ਨਿਪ ਧੀਰ ॥
 ੧੫੫੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਨਿਪ ਮਨ ਕੇ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਹੈ ॥ ਰੇ ਜਾਅ ਜੀਯਤ
 ਨ ਚਹੁ ਜੁਗ ਰਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਧਰਮ ਢੀਲ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਜੋ ਹਰਿ ਮਾਂਗਤ ਸੋ
 ਇਹ ਦਾਜੈ ॥ ੧੫੫੭ ॥ ਸਵੰਯਾ ॥ ਕਿਉਤਨ ਕੀ ਮਨ ਸੰਕ ਕਰੈ ਬਿਰ ਤੇ ਜਗ
 ਮੇ ਅਬ ਤੂੰ ਨਰਹੈ ਹੈ ॥ ਯਾਤੇ ਭਲੇ ਨ ਕਛੁ ਇਹ ਤੇ ਜਸੁ ਲੈ ਰਨ ਅੰਤਹਿ ਮੇ
 ਤਜਿ ਜੋਹ ॥ ਰੇ ਮਨ ਢੀਲ ਰਹਯੋ ਗਹਿ ਕਾਹੇ ਤੇ ਔਸਰ ਬਾਂਤ ਗਏ ਪਛੁਤੋਹ
 ॥ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਨਿ ਸੰਕਹੇ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਸੋ ਭਿਛਕ ਹਾਬਿ ਨ ਔਹੈ ॥ ੧੫੫੮ ॥
 ਮਾਂਗਤ ਜੋ ਬਿਧਿ ਸਯਾਮ ਅਰੇ ਮਨ ਸੇ ਤਜਿ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਹੁਇ ਦੀਜੈ ॥ ਜਾਚਤ
 ਹੋ ਜਿਹ ਤੇ ਸਗਰੋ ਜਗ ਸੋ ਤੁਹਿ ਮਾਂਗਤ ਢੀਲ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਔਰ ਬਿਚਾਰ ਕਰੋ
 ਨ ਕਛੁ ਅਬ ਯਾ ਮਹਿ ਤੇ ਨ ਰਤੀ ਸੁਖ ਛੀਜੈ ॥ ਦਾਨਨ ਦੇਤ ਨ ਮਾਨ ਕਰੋ

ਬਸੁਦੈ ਅਸੁਦੈ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਲੀਜੈ ॥ ੧੫੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਮਨ ਬੇਖ ਕੇ
 ਸਜਾਮ ਜੁ ਚਾਹਤ ਸੀ ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਦੀਨੋ ॥ ਜੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਕੇ ਚਿਤ
 ਮੈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਸੁ ਵਹੈ ਨਿਪ ਕੀਨੋ ॥ ਜੋ ਵਹ ਮਾਂਗਤਿ ਸੋਊ ਦਯੋ ਤਬ ਦੇਤ
 ਸਮੈ ਰਸ ਮੈ ਮਨ ਭੀਨੋ ॥ ਦਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ਦੁਹੂੰ ਬਿਧਿ ਕੈ ਤਿਹੁ ਲੋਕਨ ਮੈ ਅਤਿ
 ਹੀ ਜਸੁ ਲੀਨੋ ॥ ੧੫੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਰੀਟ ਤਵੀਤ ਲਯੋ ਹਰਿ
 ਗਾਜਿ ਉਠੇ ਤਬ ਹੀ ਸਬ ਸੂਰੇ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਨਿਪ ਪੈ ਮਿਲਿਕੈ ਚਿਤਿ ਮੈ
 ਚਪਰੋਸਿ ਕੈ ਮਾਰ ਮਰੂਰੇ ॥ ਭੂਪ ਹਨੇ ਬਰ ਬੀਰ ਘਨੇ ਸੁ ਪਰੇ ਧਰ ਉਪਰਿ
 ਲਾਗਤਿ ਰੂਰੇ ॥ ਛਾਰ ਲਗਾਇਕੈ ਅੰਗ ਮਲੰਗ ਰਹੇ ਮਨੋ ਸੋਇਕੈ ਖਾਇ ਧਤੂਰੇ
 ॥ ੧੫੬੧ ॥ ਹੇਰ ਸਬੈ ਮਿਲਿ ਘੇਰਿ ਲਯੋ ਸੁ ਭਯੋ ਮਨ ਭੂਪਤ ਕੋਪ ਮਈ ਹੈ ॥
 ਰਾਮ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਫਿਰ ਕੈ ਕਰਗੀ^੨ ਕਰ ਬੀਚ ਕਮਾਨ ਲਈ ਹੈ ॥ ਸੂਰਜ ਕੀ
 ਸਸ ਕੀ ਜਮ ਕੀ ਹਰਿ ਕੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਗਿਰਾਇ ਦਈ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਫਾਗਨ
 ਮਾਸ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪੈਨ ਬਹਿਓ ਪਤਿ ਝਾਰ ਭਈ ਹੈ ॥ ੧੫੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਨ
 ਸੰਭਾਰ ਬਡੋ ਧਨੁ ਭੂਪਤ ਰੁਦੁ ਲਿਲਾਟ ਮੈ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਏਕ ਕੁਬੇਰ ਕੇ
 ਮਾਰਿਓ ਰਿਦੇ ਸਰ ਲਾਗਤਿ ਡਾਰ ਹਥਿਯਾਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ਦੇਖਿ ਜਲਾਧਿਪ ਤਾਹਿ
 ਦਸਾਰਨ ਛਾਡ ਭਜਯੋ ਮਨ ਮੈ ਡਰਪਾਯੋ ॥ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਰਿਸ ਕੈ ਜਮੁ ਯਾ
 ਪਰਸੋ ਨਿਪ ਬਾਨ ਸੋ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੫੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਜਮਰਾਜ
 ਗਿਰਾਇ ਦਯੋ ਤਬ ਹੀ ਰਿਸਿ ਕੈ ਹਰਿ ਕੋ ਦਲ ਧਾਯੋ ॥ ਆਇ ਹੈ ਕੋਪ ਭਰੇ
 ਭਟ ਦੁਇ ਬਿਬਿਧਾਯੁਧ ਲੈ ਤਿਨ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸਿੰਘ ਹੁਤੇ ਬਲਵੰਡ ਸੋ
 ਜਾਦਵ ਸੋ ਰਿਸਿ ਸੋ ਨਿਪ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਬਾਹੁ ਬਲੀ ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧੁ
 ਸੋਊ ਰਨ ਤੇ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ ੧੫੬੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਮਹਾਬਲੀ ਸਿੰਘ
 ਹੁਤੇ ਸੰਗ ਤੇਜਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰ ਲਯੋ ॥ ਪੁਨ ਬੀਰ ਮਹਾਜਸ ਸਿੰਘ ਹੁਤੇ
 ਰਿਸਿ ਕੈ ਇਹ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਗਯੋ ॥ ਸੋਊ ਖੰਗ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਕੋਪ ਭਰੇ ਤਿਹ ਕੋ
 ਨਿਪ ਨੈ ਲਲਕਾਰ ਲਯੋ ॥ ਕੀਯੋ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੋ ਅੰਤ ਕੇ
 ਧਾਮ ਪਠਾਇ ਦਯੋ ॥ ੧੫੬੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਪੁਲੈ ਸਿੰਘ ਧਾਏ ॥
 ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਅਸ ਲੈ ਕਰਿ ਆਏ ॥ ਅਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਗਏ ॥
 ਪਾਂਚੋ ਭੂਪ ਮਾਰ ਤਿਹ ਲਏ ॥ ੧੫੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ^੩ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਅਰ ਫੌਜ
 ਸਿੰਘ ਚਿਤ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਏ ਦੋਊ ਭਟ ਆਵਤ ਹੁਤੇ ਭੂਪਤਿ ਹਨੇ
 ਬਜਾਇ ॥ ੧੫੬੭ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਭੁਜ ਸਿੰਘ ਸੁ ਕੋਪ ਬਢਾਇਯੋ ॥
 ਮਹਾ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਧਾਇਯੋ ॥ ਔਰ ਮਹਾ ਭਟ ਧਾਏ ਸਸਤੁ
 ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ਹੋਤੇ ਛਿਨ ਮੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਦਏ ਸੰਘਾਰ ਕੈ ॥ ੧੫੬੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥

੧. ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਫੜਕੇ
 ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ ਲੜ ਮਰਨਾ ਇਹ ਵੀ ਕੰਮ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕੰਮਾਂ
 ਕਰਕੇ ਜਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

੨. ਕਰੜੀ ਕਮਾਨ ਹਥ ਵਿਚ ਲਈ ਹੈ । ੩. ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ
 ਰਾਜਪੂਤ ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਸਿੰਹ=ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਸਦਾਂਦੇ ਸੀ ।

ਬਿਕਟਿ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਨਾਮ ਬਿਕਟਿ ਬੀਰ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ॥ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਕਾਮ
 ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਅਰਿ ਬਧ ਨਮਿਤਿ ॥ ੧੫੬੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਕਟ ਸਿੰਘ
 ਆਵਤ ਲਖਯੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਧਨੁ ਤਾਨ ॥ ਮਾਰਿਓ ਸਰ ਉਰ ਸੱਤੁ ਕੇ ਲਾਗਤ
 ਤਜੇ ਪਰਾਨ ॥ ੧੫੭੦ ॥ ਸੋਠਾ ॥ ਰੁਦੁ ਸਿੰਘ ਇਕ ਬੀਰ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਜਦੁ
 ਬੀਰ ਢਿਗ ॥ ਮਹਾਰਬੀ ਰਣਧੀਰ ਰਿਸਿ ਕਰਿ ਨਿਪੁ ਸਉਹੋ ਭਯੋ ॥ ੧੫੭੧ ॥
 ਕੋਪਈ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਬ ਧਨਖ ਸੇਭਾਰਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਸਿੰਘ ਜਬ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ
 ॥ ਛਾਡਿ ਬਾਨ ਅਸ ਬਲ ਸੋ ਦਯੋ ॥ ਆਵਤ ਸਤੁ ਮਾਰ ਤਿਹ ਲਯੋ ॥ ੧੫੭੨
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾ ਰਿਸ ਸਿਉ ਇਹੋ ਭੂਪਤਿ ਪੈ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਈ
 ॥ ਹਾਥ ਸੰਭਾਲ ਕੈ ਢਾਲ ਲਈ ਤਬ ਹੀ ਸੋਊ ਆਵਤ ਹੀ ਸੁ ਬਚਾਈ ॥ ਫੂਲਹੁ
 ਪੈ ਕਰਵਾਰ ਲਗੀ ਚਿਨਗਾਰ ਜਗੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਗਾਈ ॥ ਬਾਸਵ ਪੈ ਸਿਵ
 ਕੋਪ ਕੀਓ ਮਾਨੋ ਤੀਸਰੇ ਨੈਨ ਕੀ ਜਾਲ ਦਿਖਾਈ ॥ ੧੫੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੁਨ
 ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਬਲੁ ਕੈ ਇਹ ਭੂਪ ਕੇ ਉਪਰਿ ਘਾਉ ਕੀਯੋ ॥ ਕਰ ਵਾਰ
 ਫਿਰਿਓ ਅਪੁਨੇ ਦਲੁ ਕੋ ਨਿਪੁ ਤੋ ਲਲਕਾਰ ਹਕਾਰ ਲੀਯੋ ॥ ਸਿਰ ਮਾਂਝ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੀ ਤਾਨ ਦਈ ਬਿਬਿ ਖੰਡ ਹੁਇ ਭੂਮਿ ਗਿਰਿਓ ਨ ਜੀਯੋ ॥ ਸਿਰ
 ਤੇਗ ਬਹੀ ਚਪਲਾ ਸੀ ਮਨੋ ਅਧਬੀਚ ਤੇ ਭੂਧਰ ਚੀਰ ਦੀਯੋ ॥ ੧੫੭੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਹਨਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਸਬ ਹੀ ਭਟ ਕੋਪ ਭਰੇ ॥ ਮਹਾ
 ਰੁਦੁ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਇਹ ਪੈ ਇਕ ਬਾਰ ਹੀ ਟੂਟ ਪਰੇ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀਨ ਕੇ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਬਹੁ ਵਾਰ ਕਰੇ ॥ ਨਿਪੁ ਘਾਇ
 ਬਚਾਇ ਸਭੈ ਤਿਨ ਕੇ ਇਹ ਪੋਰਖ ਦੇਖ ਕੈ ਸੱਤੁ ਡਰੇ ॥ ੧੫੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਰੁਦੁ ਤੇ ਆਦਿ ਜਿਤੇ ਗਨ ਦੇਵ ਤਿਤੇ ਮਿਲ ਕੈ ਨਿਪੁ ਉਪਰਿ ਧਾਏ ॥ ਤੇ
 ਸਬ ਆਵਤ ਦੇਖ ਬਲੀ ਧਨੁ ਤਾਨ ਹਕਾਰ ਕੈ ਬਾਨ ਲਗਾਏ ॥ ਏਕ ਗਿਰੇ ਤਹ
 ਘਾਇਲ ਹੁੈ ਇਕ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਤਜਿ ਜੁੱਧੁ ਪਰਾਏ ॥ ਏਕ ਲਰੈ ਨ ਡਰੈ ਬਲਵਾਨ
 ਨਿਦਾਨ ਸੋਊ ਨਿਪੁ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ੧੫੭੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿਵ ਕੇ ਦਸ
 ਸੈ ਗਨ ਜੀਤ ਲਏ ਰਿਸਿ ਸੋ ਪੁਨਿ ਲੱਛਕ ਜੱਛ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਰਾਛਸ
 ਤੇਈਸ ਲਾਖ ਹਨੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਜਮ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ
 ਕੀਓ ਬਿਰਥੀ ਬਹੁ ਦਾਰਕ ਕੇ ਤਨ ਘਾਉ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੂਰ
 ਨਿਹਾਰ ਨਿਸੇਸ ਧਨੇਸ ਜਲੇਸ ਪਸੇਸ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੫੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁਰੇ
 ਅਯਤੁ ਗਜ ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਪੁਨ ਤੀਸ ਹਜਾਰ ਰਥੀ ਰਿਸਿ ਘਾਯੋ ॥ ਛੱਤੀਸ ਲਾਖ
 ਸੁ ਪੱਤਯ ਹਨੇ ਦਸ ਲਾਖ ਸੂਰਨ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਭੂਪਤ ਲੱਛ ਹਨੇ ਬਹੁਰੇ
 ਦਲ ਜੱਛ ਪ੍ਰਤਛਹਿ ਮਾਰ ਭਜਾਯੋ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੂਰਨ ਗਜਾਰਹ ਰੁਦੁਨ ਕੇ
 ਦਲ ਕੋ ਹਨਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਧਾਯੋ ॥ ੧੫੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਾਠ ਹਜਾਰ ਹਨੇ
 ਬਹੁਰੇ ਭਟ ਜੱਛ ਸੁ ਲੱਛ ਕਈ ਤਿਹ ਘਾਏ ॥ ਜਾਦਵ ਲੱਛ ਕੀਏ ਬਿਰਥੀ ਬਹੁ
 ਜੱਛਨ ਕੇ ਤਨ ਲੱਛ ਬਨਾਏ ॥ ਪੈਦਲ ਲਾਖ ਪਚਾਸ ਹਨੇ ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ ਕਰ
 ਭੂਮ ਗਿਰਾਏ ॥ ਔਰ ਹਨੇ ਬਲਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਜੋ ਇਹ ਭੂਪ ਕੇ ਉਪਰਿ ਆਏ

੧. ਪਸੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਿਵ ।

॥ ੧੫੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾ ਉਦੈ ਮੂਛ ਦੁਹੁ ਕਹ ਭੂਪਤਿ ਸੈਨ ਮੈ ਜਾਇ ਨਿਸੰਕ
 ਪਰਯੋ ॥ ਪੁਨ ਲਾਖ ਸਆਰ ਹਨੇ ਬਲਿ ਕੈ ਸਸਿ ਕੇ ਰਵਿ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਹਰਯੋ
 ॥ ਜਮ ਕੇ ਸਰ ਏਕ ਤੇ ਡਾਰ ਦਯੋ ਛਿਤ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਡਰਯੋ ॥ ਜੋਉ
 ਸੂਰ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਰਨ ਮੈ ਸਬਹੁ ਨਿਪੁ ਖੰਡ ਨਿਖੰਡ ਕਰਯੋ ॥ ੧੫੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਰਨ ਮੈ ਦਸ ਲੱਛ ਹਨੇ ਪੁਨ ਜੱਛ ਜਲਾਧਿਪ ਕੇ ਭਟ ਲੱਛਕ ਮਾਰਯੋ ॥ ਇੰਦੁ
 ਕੇ ਸੂਰ ਹਨੇ ਅਗਨੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸੁਨਹੀ ਨਿਪੁ ਹਾਰਯੋ ॥ ਸਾਤਕ ਕੇ
 ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਕੇ ਬਸ ਦੇਵਹ ਕੇ ਕਰਿ ਮੂਰਛ ਡਾਰਯੋ ॥ ਭਾਜ ਗਯੋ 'ਜਮ ਔਰ
 ਸਚੀਪਤਿ ਕਾਹੂ ਨ ਹਾਥ ਹਥੀਯਾਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ੧੫੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ
 ਭੂਪਤ ਏਤੋ ਕੀਓ ਜੁੱਧ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਸਾਥ ॥ ਤਬ ਬਿਜਪਤ ਆਵਤ ਭਯੋ ਧਨੁਖ
 ਬਾਨ ਲੈ ਹਾਥ ॥ ੧੫੮੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ* ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਿਸ ਭਰਬਲ ਕਰ
 ਅਰਿ ਪਰ ਜਬ ਧਨ ਧਰਿ ਕਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਤਬ ਨਿਪੁ ਮਨ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ਸ੍ਰੀ
 ਪਤਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੂ ਪੁਰ ਸੇਸ ਅੰਤਿ
 ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥ ਬੇਦ ਭੇਦ ਜਾਕੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਸੋ ਨੰਦ ਨੰਦ ਕਹਾਯੋ ॥ ਕਾਲ ਰੂਪ
 ਨਾਥਿਓ ਜਿਹ ਕਾਲੀ ਕੰਸ ਕੇਸ ਗਹਿ ਘਾਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈ ਰਨ ਮਹਿ ਓਰ ਆਪਨੀ
 ਕੇ ਪਹ ਕਾਰ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਜਾਕੇ ਧਯਾਨ ਰਾਮ ਨਿਤ ਮੁਨ ਜਨ ਧਰਤਿ ਹਿੰਦੈ ਨਹੀ
 ਆਯੋ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਮੇਰੇ ਤਿਹ ਹਰਿ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧੫੮੩ ॥
 ਜਦ ਪਤਿ ਮੋਹਿ ਸਨਾਥ ਕੀਯੋ ॥ ਦਰਸਨ ਦੇਤ ਨ ਦਰਸਨ ਹੂ ਕੇ ਮੋਕਉ ਦਰਸ
 ਦੋਯੋ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਨਤ ਹਉ ਜਗ ਮੈ ਸਮ ਮੋਸੇ ਅਉਰਨ ਬੀਰ ਬੀਯੋ ॥ ਜਿਹ
 ਰਨ ਮੈ ਬਿਜ ਰਾਜ ਆਪਨੀ ਓਰ ਹਕਾਰ ਲੀਯੋ ॥ ਜਾਕੇ ਸੁਕ ਨਾਰਦ ਮੁਨ
 ਸਾਰਦ ਗਾਵਤ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਕਉ ਸਜਾਮ ਆਜ ਰਿਸ ਕਰਿ ਕੈ ਭਿਰਬੇ
 ਹੇਤ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ੧੫੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੁਨ ਗਾਇ ਕੈ ਯੋ ਧਨੁ ਪਾਨ ਗਾਯੋ
 ਪੁਨ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਬਹੁ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਜੇ ਭਟ ਆਨ ਪਰੇ ਰਨ ਮੈ ਨਹ ਜਾਨ
 ਦੇਏ ਬਹੁ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ਘਾਇ ਲਗੇ ਜਿਨ ਕੇ ਤਨ ਮੈ ਤਿਨ ਮਾਰਨ ਕਉ
 ਨਹਿ ਹਾਥ ਉਠਾਏ ॥ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰ ਦਈ ਜਦਵੀ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਉਪਰ ਹੀ
 ਨਿਪੁ ਧਾਏ ॥ ੧੫੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਕੇ ਸੁਕਰੀਟ ਗਿਰਾਇ
 ਕੈ ਬਾਨ ਕੇ ਸੰਗਿ ਦਯੋ ਹੇ ॥ ਪੰਦਹਿ ਸੈ ਗਜਰਾਜ ਸਮਾਜ ਮੈ ਬਾਜ ਅਨੇਕਨ
 ਮਾਰ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਦੂਦਸ ਲੱਛ ਜਿਤੇ ਪੁਨ ਜੱਛ ਸੁ ਸੈਨ ਘਨੋ ਬਿਨ ਪਾਨ ਭਯੋ ਹੈ
 ॥ ਐਸੀਓ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਜੁੱਧ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਸੂਰਨ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੁ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੧੫੮੬
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਸ ਦਿਵਸ ਨਿਸਾ ਦਸ ਜੁੱਧ ਕੀਓ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਸੋ ਨ ਟਰਯੋ
 ਭਟ ਟਾਰਯੋ ॥ ਚਾਰ ਅਛੁਹਨ ਔਰ ਤਹਾਂ ਰਿਸਿ ਠਾਨ ਸਤੱਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਦਲੁ ਮਾਰਯੋ

੧. ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਸੂਰਮੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗੇ ਜਮ ਵੀ
 ਡਰ ਕੇ ਭਜ ਗਿਆ ਹੈ। *ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਚ ਬਿਸਨ ਜਾਂ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ
 ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਿਸਨ ਪਦੇ ਹੈ। ੨. ਓਹ ਕਿਸ਼ਨ
 ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ
 ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਨ।

॥ ਮੂਰਛ ਹੁੰ ਭਟ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਕੈ ਲਰਤੇ ਬਲੁ ਹਾਰਯੋ ॥ ਕੇਤੇ ਭਜੇ
 ਡਰੁ ਮਾਨ ਤਿਨੋ ਕਹੁ ਜਾਤ ਬਲੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਕਾਰਯੋ ॥ ੧੫੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਟੈਰ ਸੁਨੇ ਸਬ ਫੇਰ ਫਿਰੇ ਤਬ ਭੂਪਤਿ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਮਗ
 ਬੀਚ ਗਿਰੇ ਤਨ ਫੇਰ ਜਿਰੇ ਸਰ ਪਾਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ਏਕ ਬਲੀ ਤਬ ਦੇਰ ਪਰੇ ਮੁਖ
 ਢਾਲਨ ਲੈ ਹਥਿਯਾਰ ਉਘਾਰੇ ॥ ਪੈਰਖ ਏਕ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਭੂਪ ਕੋ ਬੀਰ ਅਯੋਧਨ
 ਮੈ ਠਟਕਾਰੇ ॥ ੧੫੮੮ ॥ ਏਕ ਸਤਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਗਜ ਦੀਰਘ ਕ੍ਰਧਤ ਹੋਇ ਨਿਪੁ
 ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਘਨ ਜਿਉ ਗਰਭਿਓ ਅਪਨੋ ਰੋਨ ਮੈ ਅਤਿ ਓਜ
 ਜਨਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ਲਯੋ ਅਸ ਹਾਥਿ ਕਟਿਓ ਕਰਿ ਤਾਹਿ ਤਬੈ ਸੁਪਰਾਯੋ ॥
 ਇਉ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮੈ ਗਜ ਸੁੰਡ ਮਨੋ ਘਰ ਹੀ ਧਰਿ ਆਯੋ ॥ ੧੫੮੯
 ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁਧ ਇਤੋ ਇਤ ਹੋਤ ਭਯੋ ਉਤ ਹਰਿ ਹੋਤ ਸਹਾਇ ॥ ਪਾਂਚੋ ਪਾਂਡਵ
 ਸਯਾਮ ਭਨ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ॥ ੧੫੯੦ ॥ ਬਹੁਤ ਵੇਹਨੀ ਦਲੁ ਲੀਏ
 ਰਬ ਪੈਦਲ ਗਜ ਬਾਜ ॥ ਆਵਤ ਭੇ ਤਹ ਸਯਾਮ ਕਹਿ ਜਦੁ ਪਤਿ ਹਿਤ ਕੇ
 ਕਾਜ ॥ ੧੫੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛੋਹਣ ਦੋਇ ਮਲੇਛ ਹੈ ਤਿਹ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸੰਗਿ ॥
 ਕਵਚੀ ਖੜਗੀ ਸਕਤਿ ਧਰਿ ਕਟ ਮਧਿ ਕਸੇ ਨਿਖੰਗਿ ॥ ੧੫੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਮੀਰ ਔ ਸਯਦ ਸੇਖ ਪਠਾਨ ਸਬੈ ਤਿਹ ਭੂਪ ਕੇ ਉਪਰਿ ਧਾਏ ॥ ਕੋਚ
 ਨਿਖੰਗ ਕਸੇ ਕਟਿ ਮੈ ਸਬ ਆਯਧ ਲੈ ਕਰਿ ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥ ਨੈਨ ਤਚਾਇ
 ਦੋਉਰਦਨੱਛਦ ਪੀਸ ਕੈ ਭੋਹ ਸੋ ਭੋਹ ਚਢਾਏ ॥ ਆਇ ਹਕਾਰ ਪਰੇ ਚਹੁ ਓਰ
 ਤੇ ਵਾ ਨਿਪ ਕੋ ਬਹੁ ਘਾਇ ਲਗਾਏ ॥ ੧੫੯੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਲ ਘਾਇ ਸਹ
 ਕੈ ਨਿਪਤਿ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਧਨਖ ਬਾਨ ਗਹਿ ਜਮ ਸਦਨ ਬਹੁ
 ਅਰ ਦਏ ਪਠਾਇ ॥ ੧੫੯੪ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਸੇਰ ਖਾਨ ਮਾਰੋ ਸੀਸ ਸੈਦ ਖਾਂ
 ਕੋ ਕਾਟਿ ਡਾਰਯੋ ਐਸੇ ਰਨ ਪਾਰੋ ਪਰੇ ਸੈਦਨ ਮੈ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਸੈਦ ਮੀਰ
 ਮਾਰੋ ਸੈਦਨਾ ਹਰਿ ਸੰਘਾਰ ਡਾਰੋ ਸੇਖਨ ਕੀ ਫੈਜਨ ਕੋ ਦੀਨੋ
 ਬਚਲਾਇਕੈ ॥ ਸਾਦਕ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਭਲੇ ਬਿਧ ਜੁਝ ਕੀਨੋ ਭੂਪ ਤਨ ਘਾਇ
 ਗਿਰਿਓ ਆਪ ਘਾਇ ਖਾਇਕੈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਹੋਰਕੈ ਨਿਬੇਰ ਦੀਨੋ ਸੂਰ ਸਬੈ
 ਆਪ ਬਿਜਰਾਜ ਤਾਕੇ ਉਠੇ ਗੁਨ ਗਾਇਕੈ ॥ ੧੫੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਖ
 ਜੁਧਿਸਟਰ ਓਰ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੋ ਭਗਤਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ਤਿਹ ਨਿਪ ਕੋ ਪੈਰਖ ਸੁਜਸੁ
 ਮੁਖ ਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੫੯੬ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਸੂਰਮਾ ਸੰਘਾਰ
 ਡਾਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜਮ ਕੀ ਜਮਨ ਕੀ ਘਨੀ ਹੀ ਸੈਨਾ ਛਈ ਹੈ ॥ ਸਸ ਕੀ ਸੁਰੇਸ
 ਕੀ ਦਿਨੇਸ ਕੀ ਧਨੇਸ ਕੀ ਲੁਕੇਸ ਹੂ ਕੀ ਚਮੁ ਮਿਤਲੋਕ ਕੋ ਪਠਈ ਹੈ ॥
 ਭਾਜਗੇ ਜਲੇਸ ਸੇ ਗਨੇਸ ਸੇ ਗਨਤ ਕੈਨ ਐਰ ਹੋ ਕਹਾ ਕਹੋ ਪਸੁਸਿ ਪੀਠ
 ਦਈ ਹੈ ॥ ਜਾਦਵ ਸਬਨ ਤੇ ਨ ਡਰੋ ਗੀਝ ਲਰੋ ਹਾਹਾ ਵੇਖੇ ਨਿਪ ਹਮ ਤੇ ਬਜਾਇ
 ਬਾਜੀ ਲਈ ਹੈ ॥ ੧੫੯੭ ॥ ਰਾਜਾ ਜੁਧਿਸਟਰ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਿਓ

੧. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੈਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜੇ ਪਾਂਡਵ ਅਤੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਆਦਿਕ ਕੈਰਵੀ ਫੌਜ ਵੀ ਆਈ ਹੈ ।

੨. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਜੁਧਿਸਟਰ ਦੇ ਅਗੇ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਜੁਧਿਸਟਰਿ ਨਿੰਮੁ ਹੁਇ ਸੁਨੀਯੈ ਸੀ ਬਿਜ ਰਾਜ ॥ ਯਹ ਸਮਾਜੁ ਤੁਮ ਹੀ ਕੀਯੈ
ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ ਕਾਜ ॥ ੧੫੯੮ ॥ ਚੰਪਈ ॥ ਯੋ ਨਿਪੁ ਹਰਿ ਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ
॥ ਬਹੁਰੇ ਉਨ ਭਟ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ਪੁਨ ਮਲੇਛ ਕੀ ਸਨਾ ਧਾਈ ॥ ਨਾਮ
ਤਿਨਹੁ ਕਬਿ ਦੇਤ ਬਤਾਈ ॥ ੧੫੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਹਰਿ ਖਾਨ ਝੜਾ
ਝੜ ਖਾਂ ਬਲਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਖਾਨ ਤਬੈ ॥ ਪੁਨ ਖਾਨ ਨਿਹੰਗ ਭੜੰਗ ਝੜੰਗ
ਲਰੇ ਰਨ ਆਗੇ ਡਰੇ ਨ ਕਬੈ ॥ ਜਿਹ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਡਰੈ ਦਿਗਪਾਲ ਮਹਾ ਭਟ
ਤੇ ਕਬਹੂ ਨ ਦਬੈ ॥ ਕਰਿ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਧਰੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ
ਖਾਨ ਸਬੈ ॥ ੧੬੦੦ ॥ ਜਾ ਹਦ ਖਾਨਹੁ ਜੱਬਰਖਾਨ ਸੁ ਵਾਹ ਦਖਾਨ ਗਏ
ਸੰਗ ਸੂਰੇ ॥ ਚੋਪਚਹੁ ਦਿਸਤੇ ਉਮਗੇ ਚਿਤ ਮੈ ਚਪਰੋਸ ਕੇ ਮਾਰ ਮਰੂਰੇ ॥ ਗੋਰੇ
ਮਲੇਛ ਚਲੇ ਨਿਪੁ ਪੈ ਇਕ ਸਜਾਹ ਮਲੇਛ ਚਲੇ ਇਕ ਭੂਰੇ ॥ ਭੂਪ ਸਰਾਸਨ ਲੈ
ਤਬ ਹੀ ਸੁ ਅਚੂਰ ਬਡੇ ਛਿਨ ਭੀਤਰ ਚੂਰੇ ॥ ੧੬੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਮਲੇਛਨ
ਕੀ ਪੁਤਨਾ ਸੁ ਦੁਧਾ ਕਰਿਕੈ ਸਤਿਧਾ ਕਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਬੀਰ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਮਰੇ
ਕਹੂੰ ਝੂਮ ਗਿਰੇ ਗਜਿ ਭੂ ਪਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਘੁਮਤਿ ਹੈ ਕਹੂੰ ਘਾਇ ਲਗੇ ਭਟ ਬੋਲ
ਸਕੈ ਨ ਗਏ ਬਲੁਹਾਰੀ ॥ ਆਸਨ ਲਾਇ ਮਨੋ ਮੁਨ ਰਾਇ ਲਗਾਵਤ ਧਿਆਨ
ਬਡੇ ਬੁਤ ਧਾਰੀ ॥ ੧੬੦੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧੁ ਇਤੇ ਜਬ ਭੂਪ ਕੀਓ ਤਬ
ਹਰਿ ਖਾਂ ਜਿ ਕੈ ਅਟਿਕਯੋ ॥ ਹਥਿਯਾਰ ਸੰਭਾਰਹ ਕਾਰ ਪਰਿਓ ਜੁ ਸਮਾਜ
ਮੈ ਬਾਜ ਹੁਤੇ ਮਟਿਕਯੋ ॥ ਖੜਗੇਸ ਤਿਨੈ ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਝਟਕਯੋ ਅਰੁ ਭੂਮਿ
ਬਿਖੈ ਪਟਿਕਯੋ ॥ ਤਬ ਤਾਹਰਿ ਖਾਂ ਇਹ ਦੇਖ ਦਸਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਭਜ
ਗਯੋ ਨ ਟਿਕਯੋ ॥ ੧੬੦੩ ॥ ਤਾਹਰਿ ਖਾਂ ਭਜ ਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਗਿਸਿ
ਖਾਨ ਝੜਾ ਝੜ ਆਏ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਭ ਅਪੁਨੇ ਜਮ ਰੂਪ ਕੀਏ ਨਿਪੁ ਉਪਰਿ
ਧਾਏ ॥ ਭੂਪਤਿ ਬਾਨ ਹਨੇ ਇਨ ਕੇ ਇਨ ਹੂੰ ਨਿਪੁ ਕੇ ਬਹੁ ਬਾਨ ਲਗਾਏ ॥
ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਰਹੈ ਉਪਮਾ ਰਨ ਚਾਰੁਨ ਜੀਤ ਕੇ ਗੀਤ ਬਨਾਏ ॥ ੧੬੦੪ ॥
ਦੇਹਰਾਂ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਲਖਿ ਬਿਕਟਿ ਭਟ ਤਿਉਰੈ ਚੜਾਏ ਮਾਥ ॥ ਸੀਸ
ਕਾਟਿ ਅਰਿ ਕੇ ਦਯੋ ਏਕ ਬਾਨ ਕੈ ਸਾਥ ॥ ੧੬੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੁਨਿ ਖਾਨ
ਨਿਹੰਗ ਝੜੰਗ ਭੜੰਗ ਚਲੇ ਮੁਖ ਢਾਲਨਿ ਕੇ ਧਰਿ ਕੈ ॥ ਕਰਿ ਮੈ ਕਰਵਾਰ
ਸੰਭਾਰ ਹਕਾਰ ਮੁਰਾਰ ਪੈ ਧਾਇ ਪਰੇ ਅਰਿ ਕੈ ॥ ਦਲੁ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦਯੋ ਪਲ
ਮੈ ਧਰਿ ਮੂੰਡ ਸੁ ਮੀਨਨ ਜਿਉ ਫਰਕੈ ॥ ਨ ਟਰੈ ਰਨ ਭੂਮ ਹੁਤੇ ਤਬ ਲੈ ਜਬ ਲੈ
ਛਿਤ ਪੈਨ ਪਰੇ ਮਰਿ ਕੈ ॥ ੧੬੦੬ ॥ ਦੇਹਰਾਂ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਕੀ ਸਰਤਾ ਤਹਾ ਚਲੀ
ਮਹਾ ਅਰਿਰਾਇ ॥ ਮੇਦ ਮਾਸ ਮਜਿਯਾ ਬਹੁਤ ਬੈਤਰੁਨੀ ਕੇ ਭਾਇ ॥ ੧੬੦੭
॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਮਚਯੋ ਰਨ ਦਾਰਨ ਦਿਲਾਵਰ ਦਲੇਲ ਖਾਂ ਸਿ ਚਾਨਨ ਕੀ ਭਾਂਤਿ
ਚਨ ਭੂਮ ਝਟ ਪਟੀ ਸੀ ॥ ਹਟੀ ਨ ਨਿਪਟ ਖਟਪਟੀ ਸੁ ਭਟਨ ਹੂਕੀ ਆਨਨ
ਕੀਆ ਭਾਤਾ ਕੀ ਲਾਗੈ ਨੈਕੁ ਲਟੀਸੀ ॥ ਭੂਪਤਿ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਨ
ਤਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕੈ ਸੰਘਾਰੀ ਸੈਨ ਬਚੀ ਫੂਟੀ ਫਟੀਸੀ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ਕਹੂੰ

੧. ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ । ੨. ਤਿੰਨ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ । ੩. ਤਿਉੜੀ ।
੪. ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਵੱਢਿਆ ਟੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਦੇਖੋ ੧੬੯੮ ਪੰਨਾ

ਗਿਰੇ ਗਜ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਭੂਪ ਮਾਨੋ ਕਰੀ ਭਟਕਟੀ ਬਨਕਟੀ^੪ ਸੀ ॥ ੧੬੦੮ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਬ ਖੜਗ ਗਹਿ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਸੈਨ
 ਮਲੇਛਨ ਕੀ ਹਨੀ ਜਮਪੁਰ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥ ੧੬੦੯ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੋਇ
 ਛੂਹਨੀ ਸੈਨ ਜਬ ਮਲੇਛ ਕੀ ਨਿਪ ਹਨੀ ॥ ਔਰ ਸੁ ਭਟ ਜੇ ਔਨ ਚਲੇ ਨਾਮ
 ਕਬਿ ਦੇਤ ਕਹਿ ॥ ੧੬੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੀਮ ਗਦਾ ਕਰਿ ਭੀਮ ਲੀਏ ਇ ਖੁਧੀ
 ਕਟਿ ਸੋ ਕਸਿ ਪਾਰਥ ਧਾਯੋ ॥ ਰਾਇ ਜੁਧਿਸਟਰ ਲੈ ਧਨੁ ਹਾਥ ਚਲਯੋ ਚਿਤ
 ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਬਲੀ ਦੋਊ ਸਾਥ ਲੀਏ ਦਲੁ ਜੇਤਕ ਸੰਗ
 ਹੁਤੇ ਸੁ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਐਸੇ ਭਿਰੇ ਬ੍ਰਿਤਰਾਸੁਰ ਸਿਉ ਮਘਵਾ ਰਿਸਿ ਕੈ ਜਿਮ
 ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧੬੧੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਸੁ ਭਟਨ
 ਸਭੇ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਸਮੁਹਾਇ ਬਚਨ ਕਹਤ ਭਯੋ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਸਿਉ ॥ ੧੬੧੨ ॥ ਖੜਗੋਸ ਬਾਚ ਸਭਨ ਭਟਨ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਸਚਮ
 ਸੂਰਜ ਚੜੈ ਕਬਹੂ ਅਰੁ ਗੰਗ ਬਹੀ ਉਲਟੀ ਜੀਅ ਆਵੈ ॥ ਜੇਠ ਕੇ ਮਾਸ
 ਤੁਖਾਰ ਪਰੇ ਬਨ ਔਰ ਬਸਤ ਸਮੀਰ ਜਗਾਵੈ ॥ ਲੋਕ ਹਲੈ ਧਾ ਕੇ ਜਲ ਕੇ ਥਲ
 ਹੁੰ ਥਲ ਕੇ ਕਬਹੂ ਜਲੁ ਜਾਵੈ ॥ ਕੰਕਨ ਕੇ ਨਗੁ ਪੰਖਨ ਧਾਰਿ ਉਡੈ ਖੜਗੋਸਨ^੧
 ਪਾਠ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ੧੬੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਧਨੁ ਕੈ ਰਹਿ ਕੈ ਲਹਿ ਕੈ
 ਚਹਿ ਕੈ ਬਹੁ ਬੀਰ ਕਟੇ ॥ ਇਕ ਧਾਇ ਪਰੈ ਪੁਨ ਸਾਮੁਹਿ ਹੁੰ ਇਕ ਭਾਜ ਗਏ
 ਇਕ ਸੂਰ ਲਟੇ ॥ ਬਲਬੰਡ ਘਨੇ ਛਿਤ ਪੈ ਪਟਕੇ ਭਟ ਐਸੀ ਦਸਾ ਬਹੁ ਹੇਰ
 ਰਟੇ ॥ ਕਬਿ ਸਮਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਆਹਵ ਮੈ ਸੁ ਰਹੋ ਕੇਉ ਬੀਰ ਫਟੇ ਈ ਫੁਟੇ ॥
 ੧੬੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨੁ ਪਾਰਥ ਕੋ ਤਿਹ ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਪੁਨਿ ਕਾਟਿ ਕੈ ਭੀਮ
 ਗਦਾਉ ਗਿਰਾਈ ॥ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਕਰਵਾਰ ਕਟੀ ਕਹੂ ਜਾਇ ਪਰੀ ਕਛੁ ਜਾਨੀ
 ਨ ਜਾਈ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਦੋਊ ਅਰ ਸੈਨ ਘਨੀ ਅਤਿ ਰੋਸ ਭਰੀ ਨਿਪ ਉਪਰ ਧਾਈ ॥
 ਭੂਪਤ ਬਾਨ ਹਨੇ ਤਿਹ ਕੋ ਤਨ ਫੋਰ ਏਈ ਉਹ ਓਰ ਦਿਖਾਈ ॥ ੧੬੧੫ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਸੈਨ ਅਛੂਹਨ ਤੁਰਤ ਹੀ ਦੀਨੀ ਤਿਨਹ ਸੰਘਾਰ ॥ ਪੁਨਿ ਰਿਸਿ ਸਿਉ
 ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਅਪਨੇ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ॥ ੧੬੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਚਟਾਕ ਚਪੇਟ
 ਹਨੇ ਇਕ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਕਰ ਵਾਰ ਸੰਘਾਰੈ ॥ ਏਕਨ ਕੇ ਉਰ ਫਾਰ ਕਟਾਰਨ
 ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਏਕ ਪਛਾਰੈ ॥ ਏਕ ਚਲਾਇ ਦਏ ਦਸਹੂ ਦਿਸ ਏਕ ਭਰੇ
 ਮਰਗੇ ਬਿਨੁ ਮਾਰੈ ॥ ਪੈਦਲੁ ਕੋ ਦਲੁ ਮਾਰ ਦਯੋ ਦੁਹ ਹਾਥਨ ਹਾਥੀਨ ਦਾਂਤ
 ਉਖਾਰੈ ॥ ੧੬੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਥ ਆਨ ਕਮਾਨ ਗਹੀ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਕੋ
 ਇਕ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਅਵਸਾਨ ਗੁਮਾਨ ਗਯੋ ਖੜਗੋਸ ਮਹਾ ਦੁਖ
 ਪਾਯੋ ॥ ਪੈਰਖ ਪੇਖ ਕੈ ਜੀਹਰਿਖਿਓ ਬਲ ਟੇਰ ਨਰੇਸ ਸੁ ਐਸੁ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਧੰਨ
 ਪਿਤਾ ਧੰਨ ਵੇ ਜਨਨੀ ਜੁ ਧਨੰਜੈ ਨਾਮੁ ਜਿਨੋ ਸੁਤ ਜਾਯੋ ॥ ੧੬੧੮ ॥ ਖੜਗੋਸ
 ਬਾਚ ਪਾਰਥ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਨਨ ਮੈ ਮਸੁ ਭੀਜਤ ਹੈ ਬਰ ਬਾਰਜ ਸੇ ਜੁਗ
 ਲੋਚਨ ਤੇਰੇ ॥ ਛੂਟ ਰਹੀ ਅਲਕੈ ਕਟ ਲੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮਨੋ ਜੁਗ ਨਾਗ ਕਰੇਰੇ

੧ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰ ਖੜਗਸਿੰਘ ਪਿਠ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਵੇਗਾ।
 ੨ ਇਹ ਬਚਨ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ।

॥ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ਕਿਧੋ ਮੁਖ ਚੰਦ ਕਟੇ ਦੁਖ ਫੰਧ ਚਕੋਰਨ ਕੇਰੇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰਤ
 ਕੈਸੇ ਹਨੇ ਤੁਮ ਦੇਖ ਦਯਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਮੇਰੇ ॥ ੧੬੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਥ
 ਹੇਰ ਹਸਿਓ ਪੁਨਿ ਬਨ ਚਲਯੋ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕੈ
 ਪਾਨ ਲੀਯੋ ਲਲਕਾਰ ਪਰਿਓ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਡਰਯੋ ॥ ਉਤ ਤੇ ਖੜਗੇਸ ਭਯੋ ਸਮੁ
 ਹੈ ਅਤਿ ਬਾਨਨ ਕੇ ਦੁਹੁ ਜੁਧੁ ਕਰਯੋ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਸਿਉ ਲਹਬੋ ਤਜਿ ਕੈ
 ਨਿਪੁ ਭੀਮ ਕੇ ਉਪਰਿ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ॥ ੧੬੨੦ ॥ ਤਬ ਭੀਮ ਕੇ ਸੰਦੇਹ
 ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਅਰੁ ਬੀਰ ਘਨੇ ਰਨ ਮਾਂਝ ਛਏ ਹੈ ॥ ਘਾਇਲ ਏਕ ਪਰੇ ਛਿਤ ਪੈ
 ਇਕ ਘਾਇਲ ਘਾਇਲ ਆਇ ਖਏ ਹੈ ॥ ਏਕ ਗਏ ਭਜਿ ਕੈ ਇਕ ਤੇ ਸਜਿਕੈ
 ਹਥਿਯਾਰਨਕੋਪਤਏ ਹੈ ॥ ਏਕ ਫਿਰੈ ਭਟ ਕਾਂਪਤ ਹੀ ਕਰਤੇ ਛੁਟ ਕੈ ਕਰਵਾਰ ਗਏ
 ਹੈ ॥ ੧੬੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਨ ਪਾਰਥ ਧਨੁ ਲੈ ਫਿਰਿਓ ਕਸਿ ਕੈ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ॥
 ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਖੜਗੇਸ ਤਨ ਮਨ ਅਰਿ ਬਧਿ ਹਿਤ ਜਾਨ ॥ ੧੬੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਾਨ ਲਗਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਿਹ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਰਿਸਿ ਕੈ ਕਰੀ ਭੂਪਤ ਬਾਤੈ ॥ ਕਾਹੇ
 ਕੋ ਆਗ ਬਿਰਾਨੀ ਜਰੈ ਸੁਨ ਰੇ ਸਿੰਦ ਮੂਰਤ ਹੈ ਕਹੇ ਤਾਤੈ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੇਤ
 ਹਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸਿਖਈ ਜਿਹ ਬਾਨ ਚਲਾਨ ਕੀ ਘਾਤੈ ॥ ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਗੁਹ ਛਾਡਤ
 ਹੋ ਤੁਝ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨਨਿ ਜਾਨਿ ਕੈ ਨਾਤੈ ॥ ੧੬੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਕਹਿ
 ਭੂਪਤਿ ਪਾਰਥ ਕੋ ਰਨ ਧਾਇ ਪਰਿਓ ਕਰ ਲੈ ਅਸ ਪੈਨਾ ॥ ਸੈਨ ਨਿਹਾਰ ਮਹਾ
 ਬਲੁ ਧਾਰ ਹਕਾਰ ਪਰਿਓ ਮਨ ਰੰਚਕ ਭੈ ਨਾ ॥ ਸਤੁਨ ਕੇ ਅਵਸਾਨ ਗਏ ਛੁਟ
 ਕੋਉ ਸਕਿਓ ਕਰਿ ਆਯੁਧ ਲੈਨਾ ॥ ਮਾਰ ਅਨੇਕ ਦਏ ਰਨ ਮੈ ਇਕ ਪਾਨੀ ਹੀ
 ਪਾਨੀ ਰਟੈ ਕਰਿ ਸੈਨਾ ॥ ੧੬੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਜੀ ਸੈਨ ਜਬ ਪਾਂਡਵੀ ਕਿਸਨ
 ਬਿਲੋਕੀ ਨੈਨ ॥ *ਦੁਰਯੋਧਨ ਸੋ ਯੋਂ ਕਹੀ ਤੁਮ ਧਾਵਹੁ ਲੈ ਸੈਨ ॥ ੧੬੨੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਰਿ ਕੀ ਬਤੀਆ ਸਜਿ ਕੈ ਦੁਰਯੋਧਨ ਸੈਨ ਸਿਧਾਰਯੋ
 ॥ ਭੀਖਮ ਆਗੈ ਭਯੋ ਸੰਗ ਭਾਨ ਜੁ ਦੋਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਿਜ ਸਾਥ ਪਧਾਰਯੋ ॥
 ਧਾਇ ਪਰੇ ਅਰਗਾਇ ਸਬੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਸੇ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ਆਗੈ
 ਹੁਇ ਭੂਪ ਲਰਿਓ ਨ ਡਰਿਓ ਸਭ ਕਉ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ੧੬੨੬
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਭੀਖਮ ਕੋਪ ਕੀਓ ਮਨ ਮੈ ਇਹ ਭੂਪਤ ਪੈ ਬਹੁ ਤੀਰ ਚਲਾਏ
 ॥ ਆਵਤ ਬਾਨ ਸੋ ਬਾਨ ਕਟੇ ਖੜਗੇਸ ਮਹਾ ਅਸ ਲੈ ਕਰਿ ਧਾਏ ॥ ਹੋਤ
 ਭਯੋ ਤਹ ਜੁਧੁ ਬਡੋ ਰਿਸਿ ਭੀਖਮ ਕੋ ਨਿਪੁ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਤੋ ਲਖਿ ਹੋ ਹਮਰੇ
 ਬਲ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਜਮ ਕੇ ਬਸਿ ਹੋ ਗੁਹ ਜਾਏ ॥ ੧੬੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਜਤ ਨ
 ਭੀਕਮ ਜੁਧ ਤੇ ਭੂਪ ਲਖੀ ਇਹ ਗਾਥ ॥ ਸੀਸ ਕਟਿਓ ਤਿਹ ਸੂਤ ਕੋ
 ਏਕ ਬਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੧੬੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਸੁ ਲੈ ਭੀਖਮ ਕੋ ਭਜਿ ਰੇ
 ਤਬ ਹੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੋਪ ਭਰਿਓ ॥ ਸੰਗ ਦੋਣ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਰ ਲੈ ਬਰਮਾ
 ਕ੍ਰਿਤ ਜਾਦਵ ਜਾਇ ਪਰਿਓ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਲੈ ਦੋਣ ਹੁਆ ਪਤ ਬੈਹਨ
 ਠਾਨ ਰਹਿਓ ਨਹ ਨੈਕੁ ਡਰਿਓ ॥ ਕਰ ਵਾਰ ਕਟਾਰਨਿ ਸੂਲਨਿ ਸਾਂਗਨਿ

*ਕੈਰਵਾਂ ਤੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਏਥੇ ਸਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਸ੍ਰੀ
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ।

ਚਕ੍ਰਨਿ ਕੋ ਅਤਿ ਜੂਝ ਕਰਿਓ ॥ ੧੬੨੯ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਬਾਚ ਖੜਗੇਸ ਸੇ ॥
 ਸਵੇਯਾ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਲੀਏਧਨ ਸੀ ਖੜਗੇਸ ਕੋ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥
 ਮਾਰਤ ਹੋ ਹਠਿ ਕੈ ਸਠਿ ਤੋ ਕਹੁ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਅਤਿ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਏਕ ਘਰੀ
 ਲਰਿ ਲੈ ਮਰਿ ਹੈ ਅਬ ਜਾਨਤ ਹੋ ਤੁਯ ਕਾਲ ਹੀ ਆਯੋ ॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਜੇ
 ਚਿਤ ਮੈ ਹਰਿ ਇਉ ਕਹਿ ਕੈ ਧਨੁ ਬਾਨ ਚਲਾਯੋ ॥ ੧੬੩੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਵਤ
 ਸਰ ਸੇ ਕਾਟਿ ਕੈ ਰਿਸਿ ਬੋਲਯੋ ਖੜਗੇਸ ॥ ਮੁਹਿ ਪੈਰਖ ਜਾਨਤ ਸਕਲ ਸੇਸ
 ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ॥ ੧੬੩੧ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਭੋਖ ਜੈਹੋ ਭੂਤਨ ਭਜਾਇ ਦੋਹੇ ਸੁਰਾਸੁਰ
 ਸਯਾਮ ਪਟਿ ਕੈਹੋ ਭੂਮਿ ਭੁਜਾ ਅਸ ਜੋ ਗਹੋ ॥ ਭੈਰਵ ਨਚੈ ਹੋ ਭਾਰੀ ਜੁਧਹਿ ਮਚੈ
 ਹੋ ਪੁਨਿ ਭਾਜ ਹੂੰ ਨਜੈ ਹੋ ਸੁਨਿ ਸਾਚੀ ਹਰਿ ਹੋ ਕਹੋ ॥ ਕਹਾਂ ਦ੍ਰੋਣ ਦਿਜ ਕੋ
 ਸੰਘਾਰ ਤਨ ਲਾਗੈ ਪਲੁ ਮਾਰੇ ਦਲ ਬਲ ਇੰਦੁ ਜਮ ਰੁਦੁ ਜੋ ਚਹੋ ॥ ਰਾਧਕਾ
 ਰਵਨ ਤਉ ਤੇਰੇ ਰਨ ਜੁਰੇ ਆਜੁ ਛਤੀ ਖੜਗੇਸ ਹੈ ਅਨੈਸੇ ਬੋਲ ਹੋ ਸਹੋ ॥
 ॥ ੧੬੩੨ ॥ ਛਪੈ ॥ ਤਬਹਿ ਦ੍ਰੋਣ ਰਿਸ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਨਿਪੁ ਸਉਹੈ ਧਾਯੋ ॥
 ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਗਹਿ ਪਾਨ ਬਹੁਤੁ ਬਿਧਿ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਸੁਉਣ ਤਨ
 ਭਰੇ ਲਰੇ ਭਟ ਘਾਇਲ ਐਸੇ ॥ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਭਰੇ ਪਟਿ ਖੇਲਤ ਚਾਚਰ ਜੈਸੇ
 ॥ ਤਬ ਦੇਖ ਸਭੈ ਸੁਰਯੋਂ ਕਹੈ ਧੰਨਿ ਦਿਜ ਧੰਨਿ ਸੁ ਭੂਪ ਤੁਅ ॥ ਜੁਗ ਚਾਰਨ ਮੈ
 ਅਬ ਲਉ ਕਹੂੰ ਐਸੇ ਜੁਧਨ ਭਯੋ ਭੁਅ ॥ ੧੬੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘੇਰਿਓ ਤਬ
 ਖੜਗੇਸ ਕਉ ਪਾਂਡਵ ਸੈਨ ਰਿਸਾਇ ॥ ਪਾਰਥ ਭੀਖਮ ਭੀਮ ਦਿਜ ਦ੍ਰੋਣ
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੁਰਗਾਇ ॥ ੧੬੩੪ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਜੈਸੇ ਬਾਰ ਖੇਤ ਕੋ ਜੁਕਾਲ ਫਾਸ ਚੇਤ
 ਕੋ ਸੁ ਭਿਛ ਦਾਨ ਦੇਤ ਕੋ ਸੁ ਕੰਕਨ ਜਿਉ ਕਰ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਹ ਪਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਵੇਖ
 ਸਸ ਭਾਨ ਕੋ ਅਗਯਾਨ ਜੈਸੇ ਗਯਾਨ ਕੋ ਸੁ ਗੋਪੀ ਜੈਸੇ ਹਰਿ ਕੋ ॥ ਜਿਉ ਤੜਾਗ
 ਆਪ ਕੋ ਸੁਮਾਲਾ ਜੈਸੇ ਜਾਪ ਕੋ ਸੁ ਪੁੰਨਿ ਜੈਸੇ ਪਾਪ ਕੋ ਜਿਉ ਆਲ ਬਾਲ ਤਰ
 ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਉਡ ਧੁਅ ਕੋ ਸਮੁੰਦੁ ਜੈਸੇ ਭੂਅ ਕੋ ਸੁ ਤੈਸੇ ਘੇਰਿ ਲੀਨੋ ਹੈ ਖੜਗ
 ਸਿੰਘ ਬਰ ਕੋ ॥ ੧੬੩੫ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਘੇਰਿ ਲਯੋ ਖੜਗੇਸ ਜਬੈ ਤਬ ਹੀ
 ਦੁਰਜੇਧਨ ਕੋਪ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਪਾਰਥ ਭਾਮ ਜੁਧਿਸਟਰਿ ਭੀਖਮ ਔਰ ਹਲੀ ਹਲ
 ਪਾਨ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਭਾਨਜ ਦ੍ਰੋਣ ਜੁ ਔਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲਏ ਅਰਿ ਓਰ ਗਯੋ
 ਹੈ ॥ ਅਤੁਨ ਲਾਤਨ ਮੂਕਨ ਦਾਤਨ ਕੋ ਤਹਾਂ ਆਹਵ ਹੇਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੧੬੩੬ ॥
 ਸਵੇਯਾ ॥ ਸੀ ਖੜਗੇਸ ਲਯੋ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕਈ ਅਰਿ ਕੋਟਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥
 ਬਾਜ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਗਿਰੇ ਗਜ ਰਾਜ ਗਿਰੇ ਗਿਰ ਸੇ ਧਰਿ ਕਾਰੇ ॥ ਘਾਇਲ
 ਏਕ ਪਰੈ ਤਰਫੈ ਸੁ ਮਨੋ ਕਰ ਸਾਯਲ ਸਿੰਘ ਬਿਛਾਰੇ ॥ ਏਕ ਬਲੀ ਕਰਵਾਰਨ
 ਸੋ ਅਰਿ ਲੋਥ ਪਗੀ ਤਿਹ ਮੂੰਡ ਉਤਾਰੇ ॥ ੧੬੩੭ ॥ ਸਵੇਯਾ ॥ ਭੂਪਤ ਬਾਨ
 ਕਮਾਨ ਗਹੀ ਜਦੁ ਬੀਰਨ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਉਤਾਰੇ ॥ ਫੇਰਿ ਲਈ ਜਮ ਧਾਰ
 ਸੰਭਾਰ ਹਕਾਰ ਕੋ ਸਤੁਨ ਕੇ ਉਰ ਫਾਰੇ ॥ ਘਾਇਲ ਏਕ ਗਿਰੇ ਰਨ ਮੈ ਅਪਨੇ
 ਮਨ ਮੈ ਜਗਦੀਸ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਤੇਵਹ ਮੇਖ ਭਏ ਤਬ ਹੀ ਭਵ ਕੋ ਤਰ ਕੈ ਹਰਿ ਲੋਕ
 ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੬੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਪਟ ਸੁ ਭਟ ਚਟ ਪਟ ਕਟੇ ਖਟ ਪਟ ਕਹੀ

੧. ਹੋ ਰਾਸਕਾਂ ਦੇ ਪਤੀ । ੨. ਇਸਤਰਾਂ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੈ।

ਨ ਜਾਇ ॥ ਸਟ ਪਟ ਜੇ ਭਾਜੇ ਤਿਨਹ ਪਾਰਥ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੬੩੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀ ਬਿਜ ਰਾਜ ਕੈ ਕਾਜ ਕਉ ਆਜ ਕਰੇ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਨਾਹਿ ਟਰੇ ॥
 ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਪਾਨਨ ਮੈ ਅਰਿ ਭੂਪਤ ਕੈ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ॥ ਮੁਖ ਤੇ
 ਮਿਲਿ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਰਰੇ ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਹਥਿਯਾਰ ਧਰੇ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਕੁਲ ਕੀ ਕਛੁ
 ਲਾਜ ਕਰੇ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਸੰਗਿ ਲਰੇ ਨ ਡਰੇ ॥ ੧੬੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਨਜ
 ਕੋਪ ਭਯੋ ਚਿਤ ਮੇ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਹਠ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਯੋ ॥ ਚਾਂਪ ਚਢਾਇ ਲਯੋ
 ਕਰ ਮੈ ਸਰਯੋ ਤਬ ਹੀ ਇਕ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਆਯੋ ਹੈ ਕੇਹਰਿ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਮਿ੍ਰਗ
 ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਨਿਪ ਤੋਂ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਭੂਪਤ ਹਾਬ ਲਯੋ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ
 ਕਹਿਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ੧੬੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਨਜ ਕਾਹੇ ਕਉ ਜੂਝ ਮਰੇ
 ਗੁਹ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਦਿਨ ਕੋਇਕ ਜੀਜੋ ॥ ਖਾਤ ਹਲਾਹਲ ਕਿਉ ਅਪਨੇ ਕਰ
 ਜਾਇ ਕੈ ਧਾਮੁ ਸੁਧਾਰ ਸੁਪੀਜੋ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਭੂਪਤਿ ਬਾਨ ਹਨਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਯੋ
 ਜੁੱਧਹਿ ਕੋ ਫਲੁ ਲੀਜੋ ॥ ਲਾਗਤਿ ਬਾਨ ਗਿਰਿਓ ਮੁਰਛਾਇਕੇ ਸੁਉਨਿ ਗਿਰਿਓ
 ਸਗਰੇ ਅੰਗ ਭੀਜੋ ॥ ੧੬੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਭੀਮ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ
 ਪੁਨ ਪਾਰਥ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਧਨੁ ਧਾਯੋ ॥ ਭੀਖਮ ਦੁਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਹਦੇਵ ਸੁ ਭੂਰ
 ਸੁਵਾ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸੀ ਦੁਰਜੋਧਨ ਰਾਇ ਜੁਧਿਸਟਰਿ ਸੀ ਬਿਜਨਾਇਕ
 ਲੈ ਦਲੁ ਆਯੋ ॥ ਭੂਪ ਕੇ ਤੀਰਨ ਕੇ ਡਰ ਤੇ ਬਰ ਬੀਰਨ ਤਉ ਮਨ ਮੈ ਡਰ
 ਪਾਯੋ ॥ ੧੬੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਲਗਿ ਸੀ ਪਤਿ ਆਪ ਕੁਪਯੋ ਸਰ ਭੂਪਤਿ ਕੇ
 ਉਰ ਮੈ ਇਕ ਮਾਰਿਓ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ ਤਾਨ ਤਬੈ ਤਿਹ ਸਾਰਥੀ ਕੋ ਪੁਤਅੰਗ
 ਪੁਹਾਰਿਓ ॥ ਭੂਪਤਿ ਆਗੇ ਹੀ ਹੋਤ ਭਯੋ ਰਨ ਭੂਮਹਿ ਤੇ ਨ ਟਰਯੋ ਪਗਟਾਰਿਓ
 ॥ ਸੂਰ ਸਰਾਹਤ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਜਸੁ ਯੋਂ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰਿਓ ॥
 ੧੬੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀ ਹਰਿ ਕੇ ਅਵਿਲੋਕ ਕੈ ਆਨਨ ਇਉ ਕਹਿ ਕੈ ਨਿਪ
 ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਛੂਟ ਰਹੀ ਅਲ ਕੈ ਕਟਿ ਲੋ ਉਪਮਾ ਮੁਖ ਕੀ ਬਰਨੀ ਨਹੀ
 ਜਾਈ ॥ ਚਾਰ ਦਿਪੈ ਅਖੀਆਨ ਦੋਉ ਉਪਮਾਨ ਕਛੁ ਇਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥
 ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਰਿ ਛਾਡਤ ਲੋਹੁ ਕਹਾ ਹਠ ਠਾਨ ਲਰਾਈ ॥ ੧੬੪੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕਹਯੋ ਬਹੁਰੇ ਹਮਰੀ ਬਤੀਯਾ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ
 ॥ ਕਿਉ ਹਠਿ ਠਾਨ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਹਮ ਸਿਉ ਸਮੁਹਾਇ ਕੈ ਆਹਵ ਕੀਜੈ ॥
 ਮਾਰਤ ਹੋਂ ਅਬ ਤੋਹਿ ਨ ਛਾਡਤ ਜਾਹੁ ਭਲੇ ਅਬ ਲੋ ਨਹੀ ਛੀਜੈ ॥ ਮਾਨ ਕਹਯੋ
 ਹਮਰੇ ਪੁਰ ਕੀ ਕਜਰਾਰਨਿ ਕੋ ਨ ਬਿਥਾ ਦੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੧੬੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਹੋ ਹਠ ਠਾਨ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ਘਨੇ ਰਨ ਬੀਰ ਨਿਬੇਰੇ ॥ ਕਾਕੇ ਕਹੇ
 ਹਮ ਸੇ ਹਰਿ ਜੂ ਸਮੁਹਾਇ ਭਯੋ ਨ ਫਿਰਯੋ ਰਨ ਹੇਰੇ ॥ ਮਾਰੋ ਕਹਾ ਅਬ ਤੇ ਕਹੁ
 ਹੋ ਕਰੁਨਾ ਅਤ ਹੀ ਜੀਯ ਆਵਤ ਮੇਰੇ ॥ ਤੋ ਕੋ ਮਰਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਛਿਨ ਮੈ ਮਰਿ
 ਜੈਹੈ ਸਖਾ ਹਰਿ ਜੇਤਕ ਤੇਰੇ ॥ ੧੬੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਰਿ ਇਉ ਸੁਨਿ ਕੈ ਧਨੁ
 ਬਾਨ ਲਯੋ ਰਿਸਿ ਕੈ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
 ਘਟਿ ਕਾ ਜੁਗ ਬਾਨਨ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਗਿਰਾਵਤ ਭਯੋ ਨਿਪ ਕੋ ਨਿਪ
 ਹੂ ਰਥ ਤੇ ਹਰਿ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਕੋਤਕ ਹੇਰ ਸਰਾਹਤ ਭੇ ਭਟ ਸੀ ਹਰਿ ਕੋ ਨਿਪ

ਕੈ ਜਸੁ ਗਾਯੋ ॥ ੧੬੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਸਜਾਮ ਚਢ੍ਯੋ ਰਥ ਆਪਨ ਪੈ
 ਰਥ ਪੈ ਉਤ ਸੀ ਖੜਗੋਸ ਚਢ੍ਯੋ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਮਹਾਂ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਹ
 ਮਜਾਨ ਹੁਤੇ ਕਰ ਵਾਰ ਕਢ੍ਯੋ ॥ ਸੁਘਨੋਦਲ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੇ ਰਿਸਿ ਤੇਜ ਕੀ
 ਪਾਵਕ ਸੰਗ ਡਢ੍ਯੋ ॥ ਧੁਨ ਬੇਦ ਕੀ ਅਸਤੁਨਿ ਸਸਤੁਨਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਮਾਨਹੁ
 ਪਾਰਥ ਸਾਥ ਪਢ੍ਯੋ ॥ ੧੬੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਲਖਿ
 ਭੂਪ ਤਬੈ ਅਤਿ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਬਾਂਕੇ ਕੀਏ ਬਿਰਥੀ ਤਹ ਬੀਰ ਘਨੇ ਤਬ ਹੀ
 ਜਮ ਧਾਮ ਪਠਾਏ ॥ ਭੀਖਮ ਦੁਉਣ ਤੇ ਆਦਿਕ ਸੂਰ ਭਜੇ ਰਣ ਮੈ ਨ ਕੇਉ
 ਠਹਰਾਏ ॥ ਜੀਤ ਕੀਆ ਸਤਜੀ ਬਹੁਰੇ ਖੜਗੋਸ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਨਾਹਿਨ ਆਏ ॥
 ੧੬੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਉਣਜ^੧ ਭਾਨੁਜ^੨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਜਿ ਗਏ ਨ ਬਾਧੀ ਧੀਰ ॥
 ਭੂਰਸੁਵਾ ਕੁਰਰਾਜ^੩ ਸਬ ਟਰੇ ਲਖੀ ਰਨ ਭੀਰ ॥ ੧੬੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਜੇ
 ਸਬੈ ਲਖਿ ਕੈ ਸੁ ਜੁਧਿਸਟਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੇ ਤਟ ਐਸੇ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਭੂਪ ਬਡੋ
 ਬਲਵੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਕਾਹੁ ਤੇ ਪੈਗ ਟਰਿਓ ਨਹੀ ਟਾਰਯੋ ॥ ਭਾਨੁਜ ਭੀਖਮ
 ਦੁਉਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮ ਪਾਰਥ ਭੀਮ ਘਨੇ ਰਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ਸੋ ਨਹਿ ਨੈਕ ਟਰੇ ਰਨ
 ਤੇ ਹਮ ਹੂੰ ਸਬਹੂੰ ਪ੍ਰਭ ਪੋਰਖ ਹਾਰਯੋ ॥ ੧੬੫੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਭੀਖਮ ਭਾਨੁਜ
 ਐ ਦੁਰਯੋਧਨ ਭੀਮ ਘਨੇ ਹਠ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਸਲੀ ਬਰਮਾਕ੍ਰਿਤ ਸਾਤਕ
 ਕੋਪ ਘਨੇ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਬਢਾਯੋ ॥ ਹਾਰ ਰਹੇ ਰਨਧੀਰ ਸਬੈ ਅਬ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਜੁ
 ਤੁਮਰੇ ਮਨ ਆਯੋ ॥ ਭਾਗਤ ਪੈ ਗਨ ਸੋ ਰਨ ਤੇ ਤਿਹ ਸੋ ਹਮਰੇ ਸੁ ਕਛੁ ਨ
 ਬਸਾਯੋ ॥ ੧੬੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਤੇ ਆਦਿ ਜਿਤੇ ਗਨ ਦੇਵਤਿ ਤੇ ਮਿਲਿ
 ਕੈ ਨਿਪ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥ ਤੇ ਸਬ ਆਵਤ ਦੇਖ ਬਲੀ ਧਨੁ ਤਾਨ ਕੈ ਬਾਨਹੁ
 ਕਾਰਿ ਲਗਾਏ ॥ ਏਕ ਗਿਰੇ ਤਹ ਘਾਇਲ ਹੂੰ ਇਕ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਤਜਿ ਜੁਧੁ
 ਪਰਾਏ ॥ ਏਕ ਲਰੇ ਨ ਡਰੇ ਬਲਵਾਨ ਨਿਦਾਨ ਸੋਉ ਨਿਪ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥
 ੧੬੫੪ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜੀਤ ਸੁਰੇਸ ਧਨੇਸ ਖਰੋਸ ਗਨੇਸ ਕੇ ਘਾਇਲ ਕੈ ਮੁਰਛਾਯੋ ॥
 ਭੂਮ ਪਰਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰਿ ਨਿਹਾਰ ਜਲੇਸ ਦਿਨੇਸਨਿਸੇਸ ਪਰਾਯੋ ॥ ਬੀਰ
 ਮਹੇਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਭਾਜ ਗਏ ਇਹ ਸਾਮੁਹੇ ਏਕ ਨ ਆਯੋ ॥ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਨਿਧਿਆਵਤ ਜੋ ਸੂਚ ਪੇਟ ਸੋ ਮਾਰਕੈ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੬੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹਰਿ ਏਕ ਹੀ ਬਾਤ ਧਰਮ ਕੇ ਤਾਤ^੪ ॥ ਤਿਹੀ ਸਮੈ ਸਿਵਜੁ
 ਕਹਯੋ ਬ੍ਰਹਮੇ ਸਿਉ ਮੁਸਕਾਤ ॥ ੧੬੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪਨ ਸੋ ਸਬ ਹੀ ਭਟ
 ਜੁਝ ਰਹੈ ਕਰਕੈ ਨ ਮਰੈ ਨਿਪ ਮਾਰਯੋ ॥ ਤੇ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸਿਉ ਸਿਵਜੁ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਸਕ੍ਰ ਜਮਾਦਿਕ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਹਮ ਹੂੰ ਇਨ
 ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ਏਤੋ ਨਹੀ ਬਲ ਹਾਰਤ ਰੰਚਕ ਚਉਦਹੂੰ ਲੋਕਨਿ
 ਕੇ ਦਲੁ ਹਾਕਯੋ ॥ ੧੬੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੋਉ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ਇਤ ਪੰਕਜ
 ਪੂਤ ਤਿਨੈਨ ॥ ਉਤਰ ਵਿਅਸਤਾ ਚਲਿ ਗਯੋ ਸਸ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਭਈ ਰੈਨ ॥
 ੧੬੫੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੋਉ ਦਲ ਅਤਿ ਹੀ ਅਕੁਲਾਨੇ ॥ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਸੋ ਤਨ

੧. ਦੋਣਾਚਾਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਅਸਤਾਮਾ । ੨. ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਰਨ ।
 ੩. ਦੁਰਯੋਧਨ । ੪. ਜੁਧਿਸਟਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੱਲ ਆਖੀ ।

ਮੁਰਝਾਨੇ ॥ ਅਰਤੇ ਲਰਤੇ ਹੈ ਗਈ ਸਾਂਝ ॥ ਰਹਿ ਗਏ ਤਾਹੀ ਰਨ ਕੇ ਸਾਂਝ ॥
 ੧੬੫੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੋਰ ਭਯੋ ਸਭ ਸੁ ਭਟ ਸੁ ਜਾਗੇ ॥ ਦੁਹਦਿਸ ਮਾਰੂ
 ਬਾਜਨ ਲਾਗੇ ॥ ਸਾਜੇ ਕਰਚ ਸਸਤੁ ਕਰ ਧਾਰੇ ॥ ਬਹੁਰ ਜੁੱਧ ਕੇ ਹੇਤ ਸਿਧਾਰੇ
 ॥ ੧੬੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿਵ ਕੋ ਜਮ ਕੋ ਰਵਿ ਕੋ ਸੰਗ ਲੈ ਬਸਦੇਵ ਕੋ ਨੰਦ
 ਚਲਯੋ ਰਨਧਾਨੀ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋ ਅਰਿਕੈ ਅਰਿਕੋ ਹਰਿਕੋ ਹਰਿ ਭਾਖਤ ਯੋ ਮੁਖ
 ਬਾਨੀ ॥ ਸਯਾਮ ਕੇ ਸੰਗਿ ਘਨੇ ਉਮਡੇ ਭਟ ਪਾਨਨ ਬਾਨ ਕਮਾਨਨਿ ਤਾਨੀ ॥
 ਆਇ ਭਿਰੇ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਅਸੰਕ ਭਏ ਕਛੁ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ੧੬੬੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਯਾਰਹ ਘਾਇਲ ਕੈ ਸਿਵ ਕੇ ਗਨ ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੂਰਨਿ ਕੇ ਰਥ ਕਾਟੇ
 ਘਾਇ ਕੀਯੋ ਜਮਕੋ ਬਿਰਥੀ ਬਸੁ ਆਨਨ ਕੋ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਡਾਟੇ ॥ ਸਤੁ
 ਬਿਮੁੰਡਤ ਕੀਨੇ ਘਨੇ ਜੁ ਰਹੇ ਰਨ ਤੇ ਤਿਨ ਕੇ ਪਗ ਹਾਟੇ ॥ ਪੈਨ ਸਮਾਨ ਛੁਟੇ
 ਨਿਪਬਾਨ ਸਬੈ ਦਲ ਬਾਦਲ ਜਿਉ ਚਲ ਛਾਟੇ ॥ ੧੬੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਜ
 ਗਏ ਰਨ ਤੇ ਡਰ ਕੈ ਭਟ ਤਉ ਸਿਵ ਏਕ ਉਪਾਇ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਮਾਟੀ* ਕੋ
 ਮਾਨਸ ਏਕ ਕੀਯੋ ਤਿਹ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰੇ ਜਬ ਸਯਾਮ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਸਿੰਘ ਅਜੀਤ
 ਧਰਿਓ ਤਿਹ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਬਰ ਰਦੁ ਮਰੈ ਨਹੀ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸੋਊ
 ਕਰ ਮੈ ਖੜਗੇਸ ਕੇ ਮਾਰਨ ਹੇਤ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੧੬੬੩ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਅਤਿ
 ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਵੰਡ ਬਹੁਰ ਮਿਲਿਕੈ ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਅਪਨੇ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਲੀਏ
 ਕਰਿ ਸੰਖ ਬਜਾਏ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਭਾਨਨ ਤਾਨ ਕਮਾਨਨਿ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਯੋ
 ਬਰਖੇ ਸਹ ਜਾਲ ਮਨੋ ਪਰਲੈ ਘਨ ਆਏ ॥ ੧੬੬੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਨਨਿ ਸੋ
 ਬਾਨਨਿ ਕਟੇ ਕੋਪ ਤਚੇ ਜੁਗ ਨੈਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸੋ ਖੜਗੇਸ ਤਬ ਰਿਸ ਕਰਿ
 ਬੋਲਯੋ ਬਨ ॥ ੧੬੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖਿਉ ਰੇ ਗੁਮਾਨ ਕਰੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ਅਬੈ
 ਰਨ ਤੇ ਪੁਨਿ ਤੋਹਿ ਭਜੈ ਹੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਆਨ ਅਰਯੋ ਸੁਨ ਰੇ ਸਿਰ ਕੇਸਨਿ ਤੇ
 ਬਹੁਰੋਗਹਿ ਲੈਹੋ ॥ ਐਰੋ ਅਹੀਰ ਅਧੀਰ ਡਰੈ ਨਹਿ ਤੇ ਕਹਿ ਜੀਵਤ ਜਾਨਨ
 ਦੈਹੋ ॥ ਇੰਦ ਬਿਰੰਚ ਕੁਬੇਰ ਜਲਾਧਿਪ ਕੋ ਸਸਿ ਕੋ ਸਿਵ ਕੋਹਤ ਕੈਹੋ ॥ ੧੬੬੬
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੈ ਬੀਰ ਮਹੋਤਕਟ ਸਿੰਘ ਹੁਤੇ ਰਨ ਮੋ ਮਨ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥
 ਕਰਮੈ ਕਰਵਾਰ ਲੈ ਧਾਇ ਚਲਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਰੈ ਨਹੀ ਨੈਕ ਭਰਯੋ ॥ ਅਸ
 ਜੁੱਧ ਦੁਹੰ ਨਿਪ ਕੀਨ ਬਡੋ ਨ ਕੋਊ ਰਨ ਤੇ ਪਗ ਏਕ ਟਰਯੋ ॥ ਖੜਗੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਕੀ ਤਾਨ ਦਈ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕਰਯੋ ਗਿਰ ਭੂਮ ਪਰਯੋ ॥ ੧੬੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਬਚਿਤੁ ਸੁ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਰਿਸ ਕੈ ਵਹ ਧਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
 ਧਨੁ ਬਾਨਨ ਲੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਸਿਉ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗੇਸ ਬਲੀ
 ਧਨੁ ਤਾਨ ਮਹਾ ਬਰ ਬਾਨ ਪਕੋਪ ਚਲਾਯੋ ॥ ਲਾਗਿ ਗਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਉਰ ਮੈ
 ਸਰ ਘੁਮਿ ਗਿਰਿਓ ਧਰ ਇਉ ਅਰਿਘਾਯੋ ॥ ੧੬੬੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤ
 ਸਿੰਘ ਆਪ ਹੀ ਧਾਯੋ ॥ ਧਨਖ ਬਾਨ ਲੈ ਰਨ ਮਧਿ ਆਯੋ ॥ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਤਿਨ
 ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੇ ਬਧ ਹਿਤ ਸਿਵ ਮੁਹਿ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ੧੬੬੯ ॥ ਅਜੀਤ

੧. ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਗੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਹਾਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਏਸੇ ਵਾਸਤੇ
 ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ। *ਸਿਵ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ।

ਸਿੰਘ ਯੋਂ ਬਚਨ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਰਨ ਮਾਹਿ ਹਕਾਰਯੋ ॥ ਨਿਪੁ ਏ
 ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਨਹੀ ਡਰਯੋ ॥ ਮਹਾਂਬੀਰ ਪਗੁ ਆਗੈ ਧਰਯੋ ॥ ੧੬੭੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਅਜਿਤ ਸਿੰਘ ਰੱਛਾ ਹਿਤ ਧਾਏ ॥ ਗਜਾਰਹ ਰੁਦੁ ਭਾਨ ਸਭ ਆਏ ॥ ਇੰਦੁ
 ਕਿਸਨ ਜਮ ਬਸੁ ਰਿਸ ਭਰੇ ॥ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਘੇਰ ਸਭ ਖਰੇ ॥ ੧੬੭੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿੰਘ ਅਜੀਤ ਜਬੈ ਖੜਗੇਸ ਸੇ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਜੁੱਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥
 ਸੰਗ ਸਿਵਾਇਕ ਸੂਰ ਜਿਤੇ ਅਰਿ ਮਾਰਨ ਕੋ ਤਿਹ ਹਾਥ ਉਚਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਚਲੇ
 ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਮੈ ਨਿਪੁ ਕਾਟਿ ਸਬੈ ਮਨ ਰੋਸਿ ਤਚਾਯੋ ॥ ਲੈ ਧਨੁ ਬਾਨ ਮਹਾ
 ਬਲਵਾਨ ਹਨਯੋ ਭਟਕੈ ਕਿਨਹੂੰ ਨ ਬਚਾਯੋ ॥ ੧੬੭੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ
 ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਰ ਗਿਤਾਯੋ ॥ ਸੁਭਟਨ ਮਨ ਭਟਕਿਉ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ
 ਭੂਪਤ ਖੜਗ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਭੇਸ ਬਹੁ ਬਲੁ ਹਾਰਯੋ ॥ ੧੬੭੩ ॥ ਤਬ
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਿਧ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਮਰੈ ਨ ਜਰੈ ਅਗਨ ਤੇ ਜਾਰਯੋ ॥ ਤਾਤੇ
 ਜਤਨ ਕਛੁ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਯਾਤੇ ਮਾਰ ਭੂਪ ਇਹ ਲੀਜੈ ॥ ੧੬੭੪ ॥ ਬਹੁਮੇ
 ਕਹਯੋ ਸੁ ਇਹ ਬਿਧ ਕੀਜੈ ॥ ਮੇ ਹਿਤ ਹੂੰ ਮਨ ਤਬ ਬਲ ਛੀਜੈ ॥ ਜਬ ਇਹ
 ਭੂਪ ਗਿਰਿਓ ਲਖਿ ਲਈਯੋ ॥ ਤਬ ਇਹ ਜਮ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਈਯੋ ॥ ੧੬੭੫ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਪੁਨ ਅਪੱਛਨ ਆਇਸ ਦੀਜੈ ॥ ਜਾ ਸੇ ਨਿਪੁ ਰੀਝੈ ਸੇਈ ਕੀਜੈ ॥
 ਕੈਤਕ ਹੋਰ ਭੂਪ ਜਬ ਲੈਹੈ ॥ ਘਟ ਜੇਹੈ ਬਲ ਮਨ ਦੁਵਿ ਜੇਹੈ ॥ ੧੬੭੬ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਕਮਲਜਯੋ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕਹਯੋ ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਸੁਰ ਰਾਜ ॥ ਨਭਿ ਨਿਹਾਰ
 ਬਾਸਵ ਕਹਯੋ ਕਰਹੁ ਨਿਤੁ ਸੁਰਰਾਜ ॥ ੧੬੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤਦੇਵ
 ਬਧੁ ਮਿਲਿ ਨਿਤੁ ਕਰੈ ਇਤ ਸੂਰ ਸਬੈ ਮਿਲਿ ਜੁੱਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧਬ
 ਗਾਵਤ ਹੈ ਉਤ ਮਾਰੂ ਬਜੈ ਰਨ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਕੈਤਕ ਦੇਖਿ ਬਡੇ ਤਿਨ ਕੇ
 ਇਹ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਮਨ ਤੇ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਅਚਾਨ ਲਯੋ ਧਨ ਤਾਨ ਸੁ ਬਾਨ
 ਮਹਾਂ ਨਿਪੁ ਕੇ ਤਨ ਲਾਯੋ ॥ ੧੬੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਸਰ
 ਮੋਹਿਤ ਭਯੋ ਤੇਉ ਤੀਰਨ ਸੋ ਬਰਬੀਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਗਜਾਰਹ ਰੁਦੁਨਿ ਕੇ ਅਗ
 ਨੰਗਨ ਮਾਰ ਲਏ ਹਰਿ ਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਦੁਾਦਸ ਭਾਨ ਜਲਾਧਿਪ ਅਉ ਸਸਿ
 ਇੰਦੁ ਕੁਬੇਰ ਕੇ ਅੰਗ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਭਟ ਠਾਢੇ ਹਰੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਬਿਪ ਤੇ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ੧੬੭੯ ॥ ਸਕੁ ਕੇ ਸਾਠ ਲਗਾਵਤ ਭਯੋ ਸਰ
 ਦੂਸਤਿ ਕਾਨੁ ਕੇ ਗਾਤਲਗਾਏ ॥ ਚੋਸਠਿ ਬਾਨ ਹਨੇ ਜਮਕੋਂ ਰਵਿਦੁਾਦਸ ਦੁਾਦਸ
 ਕੇ ਸੰਗ ਘਾਏ ॥ ਸੋਮ ਕੋਂ ਸੋ ਸਤਿ ਰੁਦੁ ਕੋ ਚਾਰ ਲਗਾਵਤ ਭਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਸੁਨਾਏ ॥ ਸੋਨ ਭਰੇ ਸਬ ਕੇ ਪਟ ਮਾਨਹੁ ਚਾਚਰ ਖੇਲ ਅਬੈ ਭਟ ਆਏ ॥
 ੧੬੮੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਔਰ ਸੁਭਟ ਬਹੁਤੇ ਤਿਹ ਮਾਰੇ ॥ ਜੂਝ ਪਰੇ ਜਮ ਧਾਮ
 ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਤਬ ਨਿਪੁ ਪੈ ਬਹੁਮਾ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਯਹ ਬੈਨ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੧੬੮੧ ॥ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਿਉ ਇਨ ਕੋ ਰਨ ਮਾਰੈ ॥ ਬਿਥਾ ਕੋਪਕੈ
 ਕਿਉ ਸਰ ਡਾਰੈ ॥ ਤਾਤੇ ਇਹੈ ਕਾਜ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਦੇਹ ਸਹਿਤ ਨਭਿ ਮਾਰਗ

੧. ਰਾਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਬਲ ਘਟਾਇਆ ਹੈ ਰਾਜਾ
 ਭਰਮ ਗਿਆ ਹੈ ਏਸੇ ਲਈ ਜਤ ਸਤ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੀਜੈ ॥ ੧੬੮੨ ॥ ਜੁੱਧ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਰਿਦੈ ਚਿਤਾਰੋ ॥ ਅਪਨੋ ਅਗਲੋ ਕਾਜ
 ਸਵਾਰੋ ॥ ਤਾਤੇ ਅਬਿ ਬਿਲੰਬ ਨਹੀਂ ਕੀਜੈ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨਕੈ ਲੀਜੈ ॥
 ੧੬੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਧਾਮ ਚਲੇ ਬਲਵਾਨ ਸੁਜਾਨ ਸੁਨੋ ਅਬ ਢੀਲ
 ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਦੇਵ ਬਧੂ ਜੋਊ ਚਾਹਤ ਹੈ ਤਿਹ ਕੋ ਮਿਲੀਐ ਮਿਲਕੈ ਸੁਖ ਲੀਜੈ ॥
 ਤੇਰੋ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਹ ਮਾਨ ਕਹਿਓ ਨਿਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੈ ॥ ਰਾਜਨ
 ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤਜੇ ਇਨ ਬੀਰਨ ਕੋ ਨ ਬਿਥਾ ਦੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ੧੬੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਬਤੀਯਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਭੂਪ ਸਤ੍ਰੁ ਦੁਖ ਦੈਨ ॥ ਅਤਿ ਚਿਤ ਹਰਖ
 ਬਢਾਇਕੈ ਬੋਲਯੋ ਬਿਧਿ ਸੋ ਬੈਨ ॥ ੧੬੮੫ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਯੋਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੋ ਬੈਨ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੇ ਸਿਉ ਕਹੋ ਜੁਮਨ ਮੈ ਆਯੋ ॥ ਮੋਸੋ ਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰੁ ਜਬ ਧਰੈ ॥
 ਕਹੋ ਬਿਸਨ ਬਿਨ ਕਾ ਸੋ ਲਰੈ ॥ ੧੬੮੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸਬ ਜਾਨਤ ਬਿਸੁ
 ਕਰ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਮੋਹਿ ਨਾਉ ॥ ਲਾਜ ਆਪਨੋ ਨਾਉ ਕੀ ਕਹੋ ਕਹਾ ਭਜ ਜਾਉ ॥
 ੧੬੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਮੋ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਲੈ ਚਿਤ ਦੈ ਦੁਹ ਸੁਨਨ
 ਮੈ ਧਰੀਯੈ ॥ ਉਪਮਾ ਕੋ ਜਬ ਉਮਗੈ ਮਨ ਤੋ ਉਪਮਾ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਕੀ ਕਰੀਯੈ
 ॥ ਪਰੀਯੈ ਨਹੀਂ ਆਨ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਰ ਕੇ ਦਿਜ ਕੇ ਪਰੀਯੈ ॥ ਜਿਹ
 ਕੇ ਜੁਗ ਚਾਰ ਮੈ ਨਾਉ ਜਪੈ ਤਿਹ ਸੋ ਲਰੀਯੈ ਮਰੀਯੈ ਤਰੀਯੈ ॥ ੧੬੮੮ ॥
 ਜਾ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸੋਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਖੋਜਤ ਹੈ ਕਛੁ ਅੰਤਿ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਚੋਦਹ
 ਲੋਕਨ ਬੀਚ ਸਦਾ ਸੁਕ ਬਯਾਸ ਮਹਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁ ਗਾਯੋ ॥ ਜਾਹੀ ਕੇ
 ਨਾਮ ਪੁਤਾਪ ਹੂ ਤੇ ਧੁਅ ਸੇ ਪੁਹਲਾਦ ਅਛੈ ਪਦ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਅਬ ਮੋ ਸੰਗ
 ਜੁੱਧ ਕਰੈ ਜਿਹ ਸ੍ਰੀ ਧਰੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਹਾਯੋ ॥ ੧੬੮੯ ॥ ਅੜਿਲ ॥
 ਚਤੁਰਾਨਨ ਏ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਚਕ੍ਰੁਤ ਭਯੋ ॥ ਬਿਸਨ ਭਗਤ ਕੋ ਤਬੈ ਭੂਪ ਚਿਤ
 ਮੈ ਲਯੋ ॥ ਸਾਧ ਸਾਧ ਕਰਿ ਬੋਲਯੋ ਬਦਨ ਨਿਹਾਰਕੈ ॥ ਹੋ ਮੋਨ ਰਹਯੋ ਗਹਿ
 ਕਮਲਜ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਚਾਰਕੈ ॥ ੧੬੯੦ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਿਧਾਤਾ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਇਹ
 ਬਿਧ ਕਹਯੋ ॥ ਭਗਤਿ ਗਯਾਨ ਕੋ ਤੰਤੁ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਤੈ ਲਹਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਅਬ
 ਤਨ ਸਾਥਹਿ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਰੀਯੈ ॥ ਹੋ ਮੁਕਤਿ ਓਰ ਕਰਿ ਦਿਸਟਿ ਨ ਜੁੱਧ
 ਨਿਹਾਰੀਯੈ ॥ ੧੬੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਯੋ ਨ ਮਾਨੈ ਭੂਪ ਜਬ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮੇ
 ਕਹ ਕੀਨ ॥ ਨਾਰਦ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕੀਓ ਮੁਨਿ ਆਯੋ ਪਰਬੀਨ ॥ ੧੬੯੨ ॥
 ਤਬ ਹੀ ਮੁਨ ਨਾਰਦ ਆਇ ਗਯੋ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਇਕ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਚੋਦਹ
 ਲੋਕਨ ਬੀਚ ਕਹਯੋ ਪਛ ਤੇ ਸਮ ਰਾਜਨ ਕੇਉ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਬੀਰਨ
 ਕੀ ਮਨ ਤੈ ਸੁ ਭਲੇ ਕੀਯੋ ਸਯਾਮ ਸੋ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਮੁਨ ਕੀ
 ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਭੂਪ ਘਨੋ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੬੯੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਭਿਬੰਦਨਿ
 ਭੂਪਤਿ ਕੀਯੋ ਨਾਰਦ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਮੁਨਪਤਿ ਇਹ ਉਪਦੇਸ ਦੀਅ ਜੁੱਧ
 ਕਰੈ ਬਲਵਾਨ ॥ ੧੬੯੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਭੂਪਤਿ ਨਾਰਦ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ
 ਭਗਤ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਉਤ ਮਹੇਸ ਚਲਿ ਤਹ ਗਏ ਜਹ ਠਾਂਢੇ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧੬੯੫ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਇਤੇ ਰੁਦ੍ਰ ਮਨ ਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਕੇ ਨਿਕਟਿ
 ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਅਬ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਹਿ ਆਇਸੁ ਦੀਜੈ ॥ ਤਬ ਇਹ ਭੂਪ ਮਾਰਿਕੈ ਲੀਜੈ

॥ ੧੬੯੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰ ਅਪਨੇ ਮੈ ਮ੍ਰਿਤੁ ਧਰਿ ਇਹ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਉਪਾਇ
 ॥ ਅਬ ਕਸਿਕੈ ਧਨੁ ਛਾਡੀਏ ਭੂਲੇ ਬਡਿ ਅਨਿਆਇ ॥ ੧੬੯੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਸੋਈ ਕਾਮ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੀਨੋ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਸੇਂ ਸਿਵ ਜੂ ਕਹਿ ਦੀਨੋ ॥ ਤਬ
 ਚਿਤਵਨ ਹਰਿ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੀਯੋ ॥ ਮੀਚ ਆਇਕੈ ਦਰਸਨੁ ਦਾਯੋ ॥ ੧੬੯੮ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਯੋ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਮੇ ਸਰ ਮੈ ਕਰ ਬਾਸੁ ॥ ਅਬ ਛਾਡਤ
 ਹਾਂ ਸਤੁ ਪੈ ਜਾਇ ਕਰਹੁ ਤਿਹ ਨਾਸੁ ॥ ੧੬੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਵ ਬਧੂਨ
 ਕੇ ਨੈਨ ਕਟਾਛ ਬਿਲੇਕਤ ਹੀ ਨਿਪੁ ਚਿੰਤ ਲੁਭਾਯੋ ॥ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਦੁਹੁ
 ਮਿਲਿਕੈ ਰਨ ਮੈ ਸੇਗ ਬਾਤਨ ਕੇ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਤਬੈ ਲਖਿ ਘਾਤ ਭਲੀ
 ਅਰਿ ਮਾਰਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨ ਚਲਾਯੋ ॥ ਮੰਤ੍ਰਿਨਿ ਕੇ ਬਲ ਸੇਂ ਛਲ ਸੇਂ ਤਬ
 ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੭੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਦਿਪਿ ਸੀਸ ਕਟਯੋ
 ਨ ਹਟਯੋ ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਹਰਿ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਚਲਯੋ ਦਿਵ
 ਆਨਨ ਕਾਜ ਬਿਦਾ ਬਿਜਰਾਜ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ਸੇ ਸਿਰ ਲਾਗ ਗਯੋ ਹਰਿ ਕੇ ਉਰ
 ਮੂਰਛ ਹੁੈ ਪਗੁ ਨਾ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਦੇਖਹੁ ਪੌਰਖ ਭੂਪ ਕੇ ਮੁੰਡ ਕੇ ਸੰਦਨ ਤੇ ਪੁਭ
 ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੭੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪਤਿ ਜੈਸੇ ਸੁ ਪੌਰਖ ਕੀਨੋ ਹੈ ਤੈਸੀ
 ਕਰੀ ਨ ਕਿਸੀ ਕਰਨੀ ॥ ਲਖਿ ਜੰਛਨਿ ਕਿੰਨੁਨੀ ਗੰਝ ਰਹੀ ਨਭਿ ਮੈ ਸਭ
 ਦੇਵਨ ਕੀ ਘਰਨੀ ॥ ਸਿਦ ਬਾਜਤ ਬੀਨ ਸਿਦੰਗ ਉਪੰਗ ਮੁਚੰਗ ਲੀਏ ਉਤਰੀ
 ਧਰਨੀ ॥ ਸਬ ਨਾਚਤ ਗਾਵਤ ਗੰਝ ਰਿਝਾਵਤ ਯੋ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਨੇ ਬਰਨੀ ॥
 ੧੭੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਭ ਤੇ ਉਤਰੀ ਸੁੰਦਰੀ ਸਕਲ ਲੀਏ ਸੁਰ ਸਾਜ ॥ ਕਵਨ
 ਹੇਤ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹਿ ਭੂਪਤ ਬਰਬੇ ਕਾਜ ॥ ੧੭੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੁੰਡ
 ਬਿਨਾ ਤਬ ਚੁੰਡ ਸੁ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਭਾਨ
 ਜੁ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਭਾਜ ਗਏ ਕਰ ਤ੍ਰਾਸ
 ਸੋਊ ਸਿਵ ਠਾਢੇ ਰਹਯੋ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਆਯੋ ॥ ਸੇ ਨਿਪੁ ਬੀਰ ਮਹਾ ਰਨਧੀਰ
 ਚਟਾਕ ਚਪੇਟ ਦੈ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੧੭੦੪ ॥ ਏਕਨ ਮਾਰ ਚਪੇਟਨ ਸਿਉ
 ਅਰੁ ਏਕਨ ਕੇ ਧਮਕਾਰ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਚੀਰਕੈ ਏਕਨ ਡਾਰ ਦਏ ਗਹਿ ਏਕਨ
 ਕੇ ਨਭਿ ਓਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਬਾਜ ਸਿਉ ਬਾਜਨ ਲੇ ਰਥ ਸਿਉ ਰਥ ਐ ਗਜ ਸਿਉ
 ਗਜਰਾਜ ਬਜਾਵੈ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਰਨ ਯਾ ਬਿਧਿ ਭੂਪਤਿ ਸਤ੍ਰਿਨਿ ਕੇ ਜਮ ਧਾਮ
 ਪਠਾਵੈ ॥ ੧੭੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੁਕੈ ਸੁਚੇਤ ਚਢਯੋ ਰਥ ਸਯਾਮ ਮਹਾ ਮਨ
 ਭੀਤਰ ਕੋਪ ਬਢਯੋ ਹੈ ॥ ਆਪਨ ਪੌਰਖ ਸੋਊ ਸੰਭਾਰਕੈ ਮਯਾਨਹੁ ਤੇ ਕਰ ਵਾਰ
 ਕਢਯੋ ਹੈ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਰਿਸ ਖਾਇ ਘਨੀ ਅਰਿ ਰਾਇ ਮਨੋ ਨਿਧਿ ਨੀਰ
 ਹਢਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਨ ਕਮਾਨਨਿ ਮਾਰਤ ਬਾਨਨ ਸੂਰਨ ਕੇ ਚਿਤ ਚੋਪ ਚਢਯੋ ਹੈ ॥
 ੧੭੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰਨ ਘਾਇ ਕਰੇ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਪੌਰਖ ਭੂਪ ਕਬੰਧ

੧. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਲ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

੨. ਸਿਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਾਲੀ ਧੜ ਹੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੇਦੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ।

ਸਮਾਰਯੋ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਤਬੈ ਅਪੁਨੇ ਇਨ ਨਾਸ ਕਰੋਂ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ
 ॥ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਰਿਸਿ ਸਿਉ ਰਨ ਮੈ ਅਰਿ ਭਾਜ ਗਏ ਜਸੁ ਰਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥
 ਤਾਰਨ ਕੇ ਮਨੋ ਮੰਡਲ ਭੀਤਰ ਸੂਰ ਚਢਯੋ ਅੰਧਿਆਰਿ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੧੭੦੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਗਏ ਭਜਿਕੈ ਨ ਕੋਉ ਠਹਰਾਨਯੋ ॥
 ਆਹਵ ਭੂਮਿ ਮੈ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਸਬ ਸੂਰਨ ਮਾਨਹੁ ਕਾਲ ਪਛਾਨਯੋ ॥ ਭੂਪ ਕਮਾਨ
 ਤੇ ਬਾਨ ਚਲੇ ਮਨੋ ਅੰਤਿ ਪੁਲੈ ਘਨ ਸਿਉ ਬਰਖਾਨਯੋ ॥ ਇਉ ਲਖਿ ਭਾਜਿ
 ਗਏ ਸਿਗਰੇ ਕਿਨਹੂੰ ਨਿਪ ਕੇ ਸੰਗ ਜੁਧੁ ਨ ਠਾਨਯੋ ॥ ੧੭੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਬ ਹੀ ਭਟ ਭਾਜਿ ਗਏ ਜਬ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਤਬ ਭੂਪ ਭਯੋ ਅਨਰਾਗੀ ॥ ਜੂਝ
 ਤਬੈ ਤਿਨ ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਕੀ ਤਾਰਿ ਸਮਾਧਿ ਸੀ ਲਾਗੀ ॥
 ਰਾਜਨ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਬਿਖੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਹਰਿ ਮੈ ਮਤ ਪਾਗੀ ॥ ਧੀਰ
 ਗਹਿਓ ਧਰ ਠਾਢੇ ਰਹਯੋ ਕਹੈ ਭੂਪਤਿ ਤੇ ਅਬ ਕੋ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ੧੭੦੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਸਬੋ ਧਰ ਡਾਰਨਿ ਕੋ ਜਬ ਘਾਤ ਬਨਾਯੋ ॥
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਮਿਲਿਕੈ ਫਿਰਿਕੈ ਇਹ ਪੈ ਪੁਨਿ ਬਾਨਨਿ ਓਘ ਚਲਾਯੋ ॥ ਦੇਵ
 ਬਧੁ ਮਿਲਿਕੈ ਸਬਹੁ ਇਹ ਭੂਪ ਕਬੰਧ ਬਿਵਾਨ ਚਢਾਯੋ ॥ ੧੭੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਬਿਵਾਨ ਚਢਯੋ ਪੁਨਿ ਸਸਤੁ ਲੀਏ ਰਨਭੂ ਮਧਿ ਆਯੋ ॥ ੧੭੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਲੈ ਪਾਨ ਮੈ ਆਨ ਪਰਯੋ ਰਨ ਬੀਚ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹੁਬਿਧ ਹਨੇ
 ਲਲਕਾਰਯੋ ਤਬ ਮੀਚ ॥ ੧੭੧੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅੰਤਕ ਜਮ ਜਬ ਲੈਨੇ ਆਵੈ ॥
 ਲਖਿ ਤਿਹ ਕੇ ਤਬ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ਮ੍ਰਿਤੁ ਪੇਖਕੈ ਇਤ ਉਤ ਟਰੈ ॥ ਮਾਰਯੋ
 ਕਾਲ ਹੂ ਕੇ ਨਹੀ ਮਰੈ ॥ ੧੭੧੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੁਨਿ ਸਤਨਿ ਦਿਸਿ ਰਿਸਿ
 ਕਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਜਮ ਮੂਰਤਿ ਧਰ ਆਯੋ ॥ ਇਉ ਸੁ ਜੁਧੁ ਬੈਰਨ ਸੰਗਿ
 ਕਰਯੋ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਿਧ ਸੁਭਟਨਿ ਮਨੁ ਡਰਯੋ ॥ ੧੭੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਾਰਿ
 ਪਰੈ ਮਨੁ ਹਾਰੁ ਕਰੈ ਕਹੈ ਇਉ ਨਿਪ ਜੁਧੁ ਬਿਥਾ ਨ ਕੱਯੈ ॥ ਡਾਰ ਦੈ ਹਾਥਨ
 ਤੇ ਹਥੀਆਰਨ ਕੋਪ ਤਜੋ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ ਸਮਯੈ ॥ ਸੂਰ ਨ ਕੋਉ ਭਯੋ ਤੁਮਰੇ ਸਮ
 ਤੇਰੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੁ ਪੁਰ ਗਯੈ ॥ ਛਾਡਤਿ ਹੈ ਹਮ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਸੁ ਬਿਵਾਨ ਚੜੇ
 ਸੁਰਧਾਮ ਸਿਧਯੈ ॥ ੧੭੧੪ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਸਬ ਦੇਵਨ ਅਰੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀਨ ਹੁੈ
 ਜਬ ਕਹਯੋ ॥ ਹਟੇ ਜੁਧ ਤੇ ਭੂਪ ਹਮੇ ਮੁਖ ਤਿਨ ਗਹਯੋ ॥ ਨਿਪ ਸੁਨਿ ਆਤੁਰ
 ਬੈਨ ਸੁ ਕੋਪੁ ਨਿਵਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਦਿਓ ਡਾਰ ਰਾਮ ਮਨੁ ਧਾਰਿਯੋ ॥
 ੧੭੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਅਪੱਛਰਨਿ ਲਯੋ ਬਿਵਾਨ ਚਢਾਇ ॥
 ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਅਪਾਰ ਸੁਨ ਹਰਖੇ ਮੁਨਿ ਸੁਰ ਰਾਇ ॥ ੧੭੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਭੂਪ ਗਯੋ ਸੁਰਲੋਕ ਜਬੈ ਤਬ ਸੂਰ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਭਏ ਸਬ ਹੀ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੈ
 ਰਨ ਮੈ ਸਿਗਰੇ ਮੁਖਿ ਕਾਲ ਕੇ ਜਾਇ ਬਚੇ ਅਬ ਹੀ ॥ ਸਸਿ ਭਾਨ ਧਨਾਧਿਪ ਰੁਦੁ
 ਬਿਰੰਚ ਸਬੈ ਹਰਿ ਤੀਰ ਗਏ ਜਬ ਹੀ ॥ ਹਰਖੇ ਬਰਖੇ ਨਭ ਤੇ ਸੁਰਫੂਲ ਸੁ ਜੀਤ

੧. ਸੂਰਮੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ।

੨. ਦੇਖੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕ ਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਰਾਜਾ ਹੁਣ ਅਸੀਂ
ਹਾਰ ਗਏ ਹਾਂ ।

ਕੀ ਬੰਬ ਬਜੀ ਤਬਹੀ ॥ ੧੭੧੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਬਧਹਿ
ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਕੋਪ ਕੀਓ ਮੁਸਲੀ ਅਰਿ ਬੀਰ ਤਬੈ ਸੰਗ ਤੀਰ
ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਐਂਚ ਲੀਏ ਇਕ ਬਾਰ ਹੀ ਬੈਰਨ ਪਾਨ ਬਿਨਾ ਕਰ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥
ਏਕ ਬਲੀ ਗਹਿ ਹਾਥਨ ਸੋ ਛਿਤ ਪੈ ਕਰ ਕੋਪ ਫਿਰਾਇ ਪਛਾਰੇ ॥ ਜੀਵਤ
ਜੇਉ ਬਚੇ ਬਲ ਤੇ ਰਨ ਤਯਾਗ ਸੋਉ ਨਿਪੁ ਤੀਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੧੭੧੮ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਪੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਰਨ ਭੀਤਰ ਮਾਰੇ ॥
ਇਉ ਸੁਨਿਕੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਬੈਨਾ ॥ ਰਿਸਿ ਕੇ ਸੰਗ ਅਰੁਨ ਭਏ ਨੈਨਾ ॥
੧੭੧੯ ॥ ਅਪੁਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਬੈ ਬੁਲਾਏ ॥ ਤਿਨ ਪੁਤਿ ਭੂਪਤਿ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥
ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜੁਝੇ ਰਨ ਮਾਹੀ ॥ ਐਰ ਸੁਭਟ ਕੋ ਤਿਹ ਸਮ ਨਾਹੀ ॥ ੧੭੨੦ ॥
ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਸੋ ਸੂਰੋ ਨਾਹੀ ॥ ਤਿਹ ਸਮ ਜਾਇ ਲਰੈ ਰਨ ਮਾਹੀ ॥ ਅਬ
ਤੁਮ ਕਹੋ ਕਉਨ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥ ਕੋਨ ਸੁ ਭਟ ਕੋ ਆਇਸ ਦੀਜੈ ॥ ੧੭੨੧
॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਨਿਪੁ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬੋਲਯੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਮਤ
ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੇ ਤੀਰ ॥ ਸਾਂਝ ਪਰੀ ਹੈ ਅਬ ਨਿਪੁਤ ਕੋ ਨ ਲਰੈ ਰਨਬੀਰ ॥
੧੭੨੨ ॥ ਉਤਰਾਜਾ ਚੁਪ ਹੋਇ ਰਹਯੋ ਮੰਤ੍ਰ ਕਹੀ ਜਬ ਰਾਥ ॥ ਇਤ ਮੁਸਲੀ
ਧਰ ਤਹ ਗਯੋ ਜਹਾਂ ਹੁਤੇ ਬਿਜ ਨਾਥ ॥ ੧੭੨੩ ॥ ਮੁਸਲੀ ਬਾਚ ਕਾਨ ਸੋ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਇਹ ਕੋਨ ਸੁਤ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਨਾਮ ॥ ਐਸੋ ਅਪੁਨੀ
ਬੈਸ ਮੈ ਨਹਿ ਦੇਖਯੋ ਬਲ ਧਾਮ ॥ ੧੭੨੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਾਤੇ ਯਾਕੀ ਕਥਾ
ਪੁਕਾਸੋ ॥ ਮੇਰੋ ਮਨ ਕੋ ਭਰਮੁ ਬਿਨਾਸੋ ॥ ਐਸੀ ਬਿਧ ਸੋ ਬਲ ਜਬ ਕਹਯੋ ॥
ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਿ ਮੋਨ ਹੂੰ ਰਹਯੋ ॥ ੧੭੨੫ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਪੁਨਿ ਬੋਲਯੋ ਬਿਜਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਵੰਤ ਹੂੰ ਬੰਧ ਸਿਉ ॥ ਸੁਨਿ ਬਲ ਯਾਕੀ ਗਾਥ
ਜਨਮ ਕਥਾ ਭੂਪਤ ਕਹੋ ॥ ੧੭੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਟ ਮੁਖ ਰਮਾ ਗਨੇਸ ਪੁਨਿ
ਸਿੰਝੀ ਰਿਖ ਘਨਸ਼ਾਮ ॥ ਆਦ ਬਰਨ ਬਿਧਿ ਪੰਚ ਲੈ ਧਰਯੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ
ਨਾਮ ॥ ੧੭੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਰਗ ਰਮਯ ਤਨ ਗਰਮਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨਾਦ
ਘਮਸਾਨ ॥ ਪੰਚ ਬਰਨ ਕੋ ਗੁਨੰ ਲੀਓ ਇਹ ਭੂਪਤ ਬਲਵਾਨ ॥ ੧੭੨੮
॥ ਛਪੈ ॥ ਖਰਗ ਸਕਤਿ ਸਿਵ ਤਾਤ ਦਈ ਤਿਹ ਹੇਤ ਜੀਤ ਅਤਿ ॥ ਬਹੁ
ਸੁੰਦਰਤਾ ਰਮਾ ਦਈ ਤਿਨ ਬਿਮਲ ਅਮਲ ਮਤਿ ॥ ਗਰਮਾ ਸਿੰਧ ਗਨੇਸ
ਸਿੰਗ ਰਿਖ ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਦੀਯ ॥ ਕਰਤ ਅਧਿਕ ਘਮਸਾਨ ਇਹੈ ਘਨ ਸ਼ਾਮ
ਹੇਤ ਕੀਯ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਪੁਕਾਸ ਭੂਪਤ ਕੀਯੋ ਸੁਨ ਹਲਧਰ ਇਮ ਮੈ ਕਹਯੋ ॥
ਬਿਜ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਸਨਾਥ ਤੁਮ ਬਡੋ ਸਤ੍ਰ ਰਨ ਮਧਿ ਹਯੋ ॥ ੧੭੨੯ ॥

੧. ਖੜਗ ਚਲੋਣ ਦੀ ਗੀਤੀ ਖੜਾਨਨ ਤੋਂ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਰਮਾ ਤੋਂ ਲਈ।
ਤਨ ਦੀ ਪੁਕਾਸਤਾ ਗਨੇਸ ਤੋਂ ਲਈ, ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਬੋਲ ਸਿੰਝੀ ਤੋਂ ਲਿਆ,
ਜੰਗ ਵਿਚ ਘਮਸਾਨ ਪੈਣਾ ਘਨਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣ
ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਾਮ ਹੋਇਆ।

ਸੋਰਠਾ ॥ ਪੁਨਿ ਬੋਲਯੋ ਬਿਜ ਚੰਦ ਸੰਕਰਖਨ ਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ॥ ਜਾਦਵ ਇਕ
 ਮਤ ਮੰਦ ਗਰਬ ਕਰੈ ਬਹੁ ਭੁਜਾ ਕੇ ॥ ੧੭੩੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਾਦਵ ਬੰਸ ਮਾਨ
 ਭਯੋ ਭਾਰੀ ॥ ਰਾਮ ਸਯਾਮ ਹਮਰੇ ਰਖਵਾਰੀ ॥ ਡੀਠ ਆਨ ਕੇ ਆਨਤ
 ਨਾਹੀ ॥ ਤਾਕੋ ਫਲ ਪਾਯੋ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ੧੭੩੧ ॥ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਧਰਿ
 ਜਾਨੇ ॥ ਮੇਰੇ ਕਹਯੋ ਸਾਚੁ ਕਰ ਮਾਨੋ ॥ ਤਿਹ ਕੇ ਹੇਤ ਭੂਪ ਅਵਤਰਯੋ ॥
 ਇਹ ਬਿਧ ਜਾਨ ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਯੋ ॥ ੧੭੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਰੰਕ ਭੂਪਾਲ
 ਏ ਕਰਯੋ ਇਤੋ ਸੰਗਾਮ ॥ ਜਾਦਵ ਗਰਬ ਬਿਨਾ ਸਹਿਤ ਉਪਜਾਯੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ
 ॥ ੧੭੩੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਾਦਵ ਕੁਲ ਤੇ ਗਰਬ ਨ ਗਯੋ ॥ ਇਨ ਕੇ
 ਨਾਸ ਹੇਤ ਰਿਖ ਭਯੋ ॥ ਦੁਖ ਕੈ ਸ੍ਰਾਪ ਮੁਨੀਸੁਰ ਦੈਹੈ ॥ ਏਕ ਸਮੈ ਸਭ ਹੀ
 ਕੇ ਛੈ ਹੈ ॥ ੧੭੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਨਿ ਬੋਲਯੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਪੰਕਜ ਨੈਨ
 ਬਿਸਾਲ ॥ ਹੇ ਮੁਸਲੀਧਰ ਬੁੱਧ ਬਰ ਸੁਨ ਅਬ ਕਥਾ ਰਿਸਾਲ ॥ ੧੭੩੫ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਸੁਨਿਦੈ ਸੁੰਨ ਬਾਤ ਕਹੋ ਤੇਸੈ ॥ ਕਵਨ ਜੁੱਧੁ ਕਰਿ ਜੀਤੈ ਮੇਸੈ ॥
 ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਮੈ ਅੰਤਰ ਨਾਹੀ ॥ ਮੁਹਿ ਸਰੂਪ ਵਰਤਤ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ੧੭੩੬
 ॥ ਸਾਚ ਕਹਯੋ ਹੈ ਹੇ ਬਲਦੇਵਾ ॥ ਪਾਯੋ ਨਹਿ ਨ ਕਿਸੂ ਇਹ ਭੇਵਾ ॥ ਸੂਰਨ
 ਮੈ ਕੋਊ ਇਹ ਸਮ ਨਾਹੀ ॥ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਬਸੈ ਰਿਦ ਮਾਹੀ ॥ ੧੭੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਉਦਰ ਮਾਂਝ ਬਸਿ ਮਾਸ ਦਸ ਤਜਿ ਭੋਜਨ ਜਲ ਪਾਨ ॥ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ਹੁਇ
 ਰਹਿਓ ਬਰ ਦੀਨੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧੭੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਿਪ ਜੀਤਨ ਕੇ ਬਰੁ
 ਲੀਯੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਬਲਵਾਨ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਪਸਯਾ ਬਨ ਕਰੀ ਦ੍ਰਾਦਸ ਬਰਖ
 ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੧੭੩੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬੀਤੀ ਕਥਾ ਭਯੋ ਤਬ ਭੋਰ ॥ ਜਾਗੇ ਸੁਭਟ
 ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਓਰ ॥ ਜਗਸਿੰਧ ਦਲੁ ਸਜਿ ਰਨ ਆਯੋ ॥ ਜਾਦਵ ਦਲੁ ਬਲ ਲੈ
 ਸਮੁਹਾਯੋ ॥ ੧੭੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਸਬੈ ਦਲੁ ਲੈ ਇਤ ਤੇ
 ਉਮਡਿਓ ਉਤ ਤੇ ਉਇ ਆਏ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕੀਯੋ ਹਲ ਲੈ ਨਿਜ ਪਾਨ ਹਕਾਰ
 ਕਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਗਾਏ ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਭਟ ਜੁਝ ਧਰਾਪਰ ਏਕ ਲਰੈ ਮਿਲਿ ਕੈ
 ਇਕ ਧਾਏ ॥ ਮੁਸਲ ਲੈ ਬਹੁਰੇ ਕਰ ਮੈ ਅਰਿ ਮਾਰ ਘਨੇ ਜਮ ਧਾਮ
 ਪਠਾਏ ॥ ੧੭੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਸ ਭਯੋ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਲਯੋ
 ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਤ ਹੀ ਉਠ ਧਾਯੋ ॥ ਆਨ ਪਰਯੋ ਤਬ ਹੀ ਤਿਨ
 ਪੈ ਰਿਪ ਕੇ ਹਤਿਕੈ ਨਦ ਸੁੰਨ ਬਹਾਯੋ ॥ ਬਾਜ ਕਰੀ ਰਬ ਪਤਿ ਬਿਪਤਿ
 ਪਰੀ ਰਨ ਮੈ ਨਹਿ ਕੇ ਠਹਿਰਾਯੋ ॥ ਭਾਜਤ ਜਾਤ ਸਬੈ ਰਿਸਿ ਖਾਤ ਕਛੁ ਨ
 ਬਸਾਤ ਕਹੈ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ੧੭੪੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਗੈ ਕੀ ਸੈਨ ਭਜੀ ਜਬ ਹੀ
 ਤਬ ਪੌਰਖ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਰਾਜ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਠਾਢੇ ਜਹਾ ਦਲ ਕੇ ਪਤ ਹੈ ਤਹਾ ਜਾਇ
 ਪਰਯੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਮੁਰਾਰ ਸਬੈ ਨਿਪ ਠਾਢੇ ਜਹਾ
 ਤਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਹੀ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਜਗਸਿੰਧ ਕੇ
 ਅਭਿਮਾਨ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੧੭੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਤੇ ਜਬ
 ਤੀਰ ਛੁਟੇ ਤਬ ਕੇ ਠਹਰਾਵੈ ॥ ਜਾਇ ਲਗੇ ਜਿਹ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਸਰ ਸੇ ਛਿਨ ਮੈ

੧. “ਦੁਰਬਾਸਾ ਸਿਉ ਕਰਤ ਠਗਉਰੀ” (ਭਗਤ ਵਾਕ)

ਜਮ ਧਾਮ ਸਿਧਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਜਗ ਮੇ ਭਟ ਜੋ ਸਮੁਹਾਇਕੈ ਜੁਧੁ
 ਮਚਾਵੈ ॥ ਭੁਪਤ ਕੋ ਨਿਜ ਬੀਰ ਕਹੈ ਹਰਿ ਮਾਰਤ ਸੈਨ ਚਲਯੋ ਰਨ ਆਵੈ ॥
 ੧੭੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਕੀ ਓਰ ਤੇ ਬਾਨ ਛੁਟੇ ਨਿਪ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਬਹੁ
 ਬੀਰਨ ਘਾਏ ॥ ਜੇਤਿਕ ਆਇ ਭਿਰੇ ਹਰਿ ਸੇ ਛਿਨ ਬੀਚ ਤੇਉ ਜਮ ਧਾਮ
 ਪਠਾਏ ॥ ਕੋਤਕਿ ਦੇਖਿਕੈ ਜੋ ਰਨ ਮੈ ਅਤ ਆਤੁਰੁ ਹੁਇ ਤਿਨ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥
 ਆਵਨ ਦੇਹੁ ਅਬੈ ਹਮ ਲੋ ਨਿਪ ਐਸੇ ਕਹਿਓ ਸਿਗਰੇ ਸਮਝਾਏ ॥ ੧੭੪੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੁਪ ਲਖਯੋ ਹਰਿ ਆਵਤ ਹੀ ਸੰਗ ਲੈ ਪਤਨਾ ਤਬ ਆਪ ਹੀ
 ਧਾਯੋ ॥ ਆਗੇ ਕੀਏ ਨਿਜ ਲੋਗ ਸਬੈ ਤਬ ਲੈ ਕਰਿ ਮੇ ਬਰ ਸੰਖ ਬਜਾਯੋ ॥
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਆਹਵ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕੋ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਧੁਨ
 ਕੋ ਸੁਨਿਕੈ ਬਰ ਬੀਰਨ ਕੇਚਿਤ ਮਾਨਹੁ ਚਾਉ ਬਢਾਯੋ ॥ ੧੭੪੬ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥
 ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੀ ਅਤਿ ਚਮੁੰ ਉਮਡੀ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ॥ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਹਰਿ ਪਾਨ ਲੈ
 ਛਿਨ ਮੈ ਦੀਨੀ ਘਾਇ ॥ ੧੭੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕਮਾਨ ਤੇ ਬਾਨ
 ਛੁਟੇ ਅਵਸਾਨ ਗਏ ਲਖ ਸਤ੍ਰਨ ਕੇ ॥ ਗਜਰਾਜ ਮਰੇ ਗਿਰ ਭੂਮਿ ਪਰੇ ਮਨੋ
 ਰੂਖ ਕਟੇ ਕਰਵਤ੍ਰਨ ਕੇ ॥ ਰਿਪ ਕੈਨ ਗਨੇ ਜੁ ਹਨੇ ਤਿਹ ਠਾਂ ਮੁਰਝਾਇ ਗਿਰੇ
 ਸਿਰ ਛਤ੍ਰਨ ਕੇ ॥ ਰਨ ਮਾਨੋ ਸਰੋਵਰ ਆਂਧੀ ਬਹੈ ਟੁਟ ਫੂਲ ਪਰੇ ਸਤ ਪਤ੍ਰਨ
 ਕੇ ॥ ੧੭੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘਾਇ ਲਗੇ ਇਕ ਘੁਮਤ ਘਾਇਲ ਸੈਨ ਸੋ ਏਕ
 ਫਿਰੈ ਚੁਚਵਾਤੇ ॥ ਏਕ ਨਿਹਾਰਕੇ ਡਾਰਿ ਹਥਿਯਾਰ ਭਜੈ ਬਿਸੰਭਾਰ ਗਈ ਸੁਧ
 ਸਾਤੇ ॥ ਦੈ ਰਨ ਪੀਠ ਮਰੈ ਲਰਕੈ ਤਿਹ ਮਾਸ ਕੋ ਜੰਬਕ ਗੀਧ ਨ ਖਾਤੇ ॥
 ਬੋਲਤ ਬੀਰ ਸੁ ਏਕ ਫਿਰੈ ਮਨੋ ਡੋਲਤ ਕਾਨਨ ਮੈ ਗਜ ਮਾਤੇ ॥ ੧੭੪੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਹੀ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਬਡੇ ਰਿਪ ਤੇ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀਏ ॥
 ਗਜ ਬਾਜਨ ਕੇ ਅਸਵਾਰ ਹਜਾਰ ਮੁਰਾਰ ਸੰਘਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦੀਏ ॥ ਅਰ ਏਕਨ
 ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦਏ ਇਕ ਬੀਰਨ ਕੇ ਦਏ ਫਾਰ ਹੀਏ ॥ ਮਨੋ ਕਾਲ ਸਰੂਪ
 ਕਰਾਲ ਲਖਯੋ ਹਰਿ ਸਤ੍ਰ ਭਜੇ ਇਕ ਮਾਰ ਲੀਏ ॥ ੧੭੫੦ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਰੋਸ
 ਭਰੇ ਬਹੁਰੇ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਪਾਨ ਲੀਨੋ ਰਿਪਨ ਸੰਘਾਰਤ ਇਉ ਕਮਲਾ ਕੋ ਕੰਤੁ
 ਹੈ ॥ ਕੇਤੇ ਗਜ ਮਾਰੇ ਰਥੀ ਬਿਥੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ਕੇਤੇ ਐਸੇ ਭਯੋ ਜੁਧੁ ਮਾਨੋ ਕੀਨੋ
 ਰੁਦ੍ਰ ਅੰਤੁ ਹੈ ॥ ਸੈਥੀ ਚਮਕਾਵਤ ਚਲਾਵਤ ਸੁਦਰਸਨ ਕੋ ਕਹੈ ਕਬਿਰਾਮ
 ਸਜਾਮ ਐਸੇ ਤੇਜਵੰਤੁ ਹੈ ॥ ਸੈਨਤ ਰੰਗੀਨ ਪਟ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਬੀਨ ਰਨ ਫਾਗ
 ਖੇਲ ਪੌਢ ਰਹੇ ਮਾਨੋ ਬਡੇ ਸੰਤ ਹੈ ॥ ੧੭੫੧ ॥ ਕਾਨੁ ਤੇ ਨ ਡਰੇ ਅਰਿ ਅਰ-
 ਗਾਇ ਪਰੇ ਸਬ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਲਰਬੇ ਕੋ ਉਮਗਤਿ ਹੈ ॥ ਰਨ ਮੈ ਅਡੋਲ
 ਸ੍ਰਾਮ ਕਾਰਜੀ ਅਮੋਲ ਬੀਰ ਗੋਲ ਤੇ ਨਿਕਸ ਲਰੈ ਕੋਪ ਮੈ ਪਗਤ ਹੈ ॥ ਡੋਲਤ
 ਹੈ ਆਸ ਪਾਸ ਜੀਤਬੇ ਕੀ ਕਰੈ ਆਸ ਤਾਸ ਮਨ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਨਿਪ ਕੇ ਭਗਤ
 ਹੈ ॥ ਕੰਚਨ ਅਚਲ ਜਿਉ ਅਟਲ ਰਹਿਓ ਜਦੁਬੀਰ ਤੀਰ ਤੀਰ ਸੂਰ ਮਾਨ
 ਛਤ੍ਰ ਸੇ ਡਗਤ ਹੈ ॥ ੧੭੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਇਤੇ ਜਦੁਬੀਰ ਘਿਰਿਓ
 ਉਤ ਕੋਪ ਹਲਾ ਯੁਧ ਬੀਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਪਾਨ ਧਰੇ ਬਿਨ
 ਪ੍ਰਾਨ ਪਰੇ ਛਿਤ ਮਾਰੇ ॥ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਕੀਏ ਹਲਿ ਸੋ ਬਲ ਕਾਤਰ ਦੇਖਿ ਭਜੇ

ਬਿਸੰਭਾਰੇ ॥ ਜੀਤਤ ਭਯੋ ਮੁਸਲੀ ਰਨ ਮੈ ਅਰਿ ਭਾਜਿ ਚਲੇ ਤਬ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰੇ
 ॥ ੧੭੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਹੁਇ ਚਿਤ ਬੀਚ ਚਮੁਪਤਿ ਆਪੁਨੀ ਸੈਨ
 ਕਉ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਭਾਜਤ ਜਾਤ ਕਹਾਂ ਰਨ ਤੇ ਭਟ ਜੁਧੁ ਨਿਦਾਨ ਸਮੇ ਅਬ
 ਆਯੋ ॥ ਇਉ ਲਲਕਾਰ ਕਹਿਓ ਦਲ ਕੇ ਤਬ ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਸਬਹੁ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥
 ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਫਿਰੇ ਤਬ ਹੀ ਅਰਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹਟ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ੧੭੫੪ ॥
 ਬੀਰ ਬਡੇ ਰਨਧੀਰ ਸੋਊ ਜਬ ਆਵਤ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
 ਕਰ ਕੋਪ ਤਿਹੀ ਛਿਨ ਸਾਮੁਹੇ ਹੋਇ ਹਰਿ ਸਸਤੁ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਏਕਨ ਕੇ ਕਰ ਕਾਟਿ
 ਦਏ ਇਕ ਮੁੰਡ ਬਿਨਾ ਕਰ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਕੀ ਆਸ ਤਜੀ ਅਰ ਏਕ
 ਨਿਹਾਰਕੈ ਡਾਰ ਹਥਯਾਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੭੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਅਤਿ ਦਲ
 ਭਜਿ ਗਯੋ ਤਬ ਨਿਪ ਕੀਓ ਉਪਾਇ ॥ ਆਪਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਮਤਿ ਕੇ ਲੀਨੇ
 ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ॥ ੧੭੫੬ ॥ ਦੁਦਸ ਛੁਹਨ ਸੈਨ ਅਬ ਲੈ ਧਾਵਹੁ ਤੁਮ ਸੰਗ
 ॥ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਭੂਪਤਿ ਦਯੋ ਅਪਨੇ ਕਵਚ ਨਿਖੰਗ ॥ ੧੭੫੭ ॥ ਸੁਮਤਿ
 ਚਲਤ ਰਨ ਇਉ ਕਹਯੋ ਸੁਨੀਏ ਬਚਨ ਨਿਪਾਲ ॥ ਹਰਿ ਹਲਧਰ ਕੇਤਕ
 ਬਲੀ ਕਰੇ ਕਾਲ ਕੇ ਕਾਲ ॥ ੧੭੫੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਇਉ ਕਹਿ ਜਰਾਸਿੰਧ
 ਸਿਉ ਮੰਤ੍ਰੀ ॥ ਸੰਗ ਲੀਏ ਤਿਹ ਅਧਿਕ ਬਜੰਤੀ ॥ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਬਜਾਵਤ ਧਾਯੋ
 ॥ ਦੁਦਸ ਛੁਹਣ ਲੈ ਦਲੁ ਆਯੋ ॥ ੧੭੫੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਕਰਖਣ ਹਰਿ ਸੇਂ
 ਕਹੋਯੋ ਕਰੀਐ ਕਵਨ ਉਪਾਇ ॥ ਸੁਮਤਿ ਮੰਤ੍ਰ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ਲੈ ਰਨ ਮਧਿ
 ਪਹੁਚਯੋ ਆਇ ॥ ੧੭੬੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਬ ਬੋਲਿਓ ਜਦੁਬੀਰ ਢੀਲ ਤਜੋ
 ਬਲ ਹਲਿ ਗਹੇ ॥ ਰਹੀਯੋ ਤੁਮ ਮਮ ਤੀਰ ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਜਾਹਿ ਜਿਨ ॥
 ੧੭੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਮ ਲੀਯੋ ਧਨੁ ਪਾਨ ਸੰਭਾਰ ਧਸਯੋ ਤਿਨ ਮੈ ਮਨ
 ਕੋਪੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ਬੀਰ ਅਨੇਕ ਹਨੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਘਨੇ ਅਰਿ ਸਿਉ ਤਬ ਜੁਧੁ
 ਮਚਾਯੋ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਬਲ ਸਿਉ ਅਤਿ ਹੀ ਸੋਊ ਘਾਇਨ ਕੇ ਸੰਗ
 ਘਾਯੋ ॥ ਮੂਰਛ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਭਟ ਝੂਮ ਰਹੇ ਰਨ ਮੈ ਤਿਨ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਯੋ ॥
 ੧੭੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕਮਾਨ ਲੀਏ ਕਰ ਮੈ ਰਨ ਮੈ ਜਬ ਕੇਹਰਿ ਜਿਉ
 ਭਭਕਾਰੇ ॥ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਭਟ ਐਸੋ ਬਲੀ ਜਗ ਧੀਰ ਧਰੇ ਹਰਿ ਸੇ ਰਨ ਪਾਰੇ ॥
 ਔਰ ਸੁ ਕੋਨ ਤਿਹੁ ਪੁਰ ਮੈ ਬਲਿ ਸਯਾਮ ਸਿਉ ਬੈਰ ਕੋ ਭਾਉ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਜੇ
 ਹਠ ਕੈ ਕੋਊ ਜੁਧੁ ਕਰੈ ਸੁ ਮਰੈ ਪਲ ਮੈ ਜਮ ਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੧੭੬੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਜੁਧੁ ਕੇ ਸਯਾਮ ਜੂ ਰਾਮ ਚਢੇ ਤਬ ਕੋਨ ਬਲੀ ਰਨ ਧੀਰ ਧਰੈ ॥
 ਜੋਊ ਚੋਦਹ ਲੋਕਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਪਾਲ ਨਿਪਾਲ ਸੁ ਬਾਲਕ ਜਾਨ ਲਰੈ ॥ ਜਿਹ ਨਾਮ
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਪਾਪ ਟਰੈ ਤਿਹ ਕੇ ਰਨ ਭੀਤਰ ਕੋਨ ਹਰੈ ॥ ਮਿਲਿ ਆਪਸਿ ਮੈ
 ਸਬ ਲੋਕ ਕਹੈ ਟਿਪ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਬਿਨ ਆਈ ਮਰੈ ॥ ੧੭੬੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
 ਇਤ ਏ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ਸੁਭਟ ਲੋਕ ਨਿਪ ਕਟਕ ਮੈ ॥ ਉਤ ਬਲ ਸਸਤੁ
 ਸੰਭਾਰ ਧਾਇ ਪਰਯੋ ਨਾਹਨਿ ਡਰਯੋ ॥ ੧੭੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੁਸਲ ਲੈ
 ਮੁਸਲੀ ਕਰ ਮੈ ਅਰਿ ਕੇ ਪਲ ਮੈ ਦਲ ਪੁੰਜ ਹਰਯੋ ਹੈ ॥ ਬੀਰ ਪਰੇ ਧਰਨੀ
 ਪਰ ਘਾਇਲ ਸੁਉਨਤ ਸਿਉ ਤਨ ਤਾਹਿ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਜਸ ਉਚ

ਮਹਾਂ ਮਨ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਕੈ ਸਜਾਮ ਕਰਜੇ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਦੇਖਨ ਕੋ ਰਨ ਕੋਤਕ
 ਕ੍ਰੋਧ ਭਜਾਨਕ ਰੂਪ ਧਰਜੇ ਹੈ ॥ ੧੭੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਓਰ ਹਲਾ ਯੁਧ
 ਜੁਧ ਕਰੈ ਉਤ ਸ੍ਰੀ ਗਰਙ੍ਗੋਪੁਜ ਕੋਪ ਭਰਜੇ ਹੈ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਮੁਰਾਰ ਤਬੈ
 ਅਰ ਸੈਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇ ਅਰਜੇ ਹੈ ॥ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦਏ ਦਲ ਕੋ ਰਨ ਯਾ
 ਬਿਧਿ ਚਿਤੁ ਬਚਿਤੁ ਕਰਜੇ ਹੈ ॥ ਬਾਜ ਪੈ ਬਾਜ ਰਥੀ ਰਥ ਪੈ ਗਜ ਪੈ ਗਜ
 ਸ੍ਵਾਰ ਪੈ ਸ੍ਵਾਰ ਪਰਜੇ ਹੈ ॥ ੧੭੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਕਟੇ ਅਧ ਬੀਚਹੁ ਤੇ ਭਟ
 ਏਕਨ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਏਕ ਕੀਏ ਬਿਰਥੀ ਤਬ ਹੀ ਗਿਰਭੂਮਿ ਪਰੇ
 ਸੰਗ ਬਾਨਨ ਘਾਏ ॥ ਏਕ ਕੀ ਏਕ ਰਹੀ ਨ ਬਲੀ ਪਗ ਹੀਨ ਕਿਤੇ ਗਨਤੀ
 ਨਹਿ ਆਏ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਧੀਰ ਧਰਿਓ ਤਬ ਹੀ ਰਨ ਛਾਡਿ
 ਪਰਾਏ ॥ ੧੭੬੮ ॥ ਜਾ ਦਲਜੀਤ ਲਯੋ ਸਗਰੋ ਜਗ ਔਰ ਕਹੂ ਰਨ ਤੇ ਨਹੀ
 ਹਾਰਿਓ ॥ ਇੰਦੁ ਸੇ ਭੂਪ ਅਨੇਕ ਮਿਲੇ ਤਿਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਜਾਪ ਗੁਟਾਰਿਓ ॥
 ਸੋ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਭਜਾਇ ਦੀਯੋ ਪਲਮੈ ਨ ਕਿਨੂੰ ਧਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਿਓ ॥ ਦੇਵ
 ਅਦੇਵ ਕਰੈ ਉਪਮਾ ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਬਡੋ ਰਨ ਪਾਰਿਓ ॥ ੧੭੬੯ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂ ਅਛੂਹਨੀ ਸੈਨ ਰਨ ਦਈ ਸਜਾਮ ਜਬ ਘਾਇ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁ ਮਤਿ
 ਸਮੇਤ ਦਲੁ ਕੋਪ ਪਾਰਿਓ ਅਰਿਗਾਇ ॥ ੧੭੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ
 ਕਰ ਕੋਪ ਤਬੈ ਭਟ ਦੈ ਮੁਖ ਢਾਲ ਲਏ ਕਰਵਾਰੈ ॥ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਹਠੀ
 ਹਠਿ ਸਿਉ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਕਹਾਂ ਇਹ ਭਾਂਤ ਹਕਾਰੈ ॥ ਮੂਸਲ ਚੱਕੁ ਗਦਾ
 ਗਹਿਕੈ ਸੁ ਹਤੈ ਹਰਿ ਕੋਚ ਉਠੈ ਚਿਨਗਾਰੈ ॥ ਮਾਨੋ ਲੁਹਾਰ ਲੀਏ ਘਨ ਹਾਬਨ
 ਲੋਹ ਕਰੇਰੇ ਕੋ ਕਾਮੁ ਸਵਾਰੈ ॥ ੧੭੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੈ ਲਗ ਹੀ ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ
 ਉਧਵ ਆਏ ਹੈ ਸਜਾਮ ਸਹਾਇ ਕੇ ਕਾਰਨ ॥ ਔਰ ਅਕੂਰ ਲਏ ਸੰਗ ਜਾਦਵ
 ਧਾਇ ਪਰਜੇ ਅਰਿ ਬੀਰ ਬਿਦਾਰਨ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਭੈ ਅਪੁਨੇ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਮੁਖ ਮਾਰ ਉਚਾਰਨ ॥ ਓਰ ਦੁਹੁ ਅਤਿ ਜੁਧ ਭਯੋ ਸੁ ਗਦਾ
 ਬਰਛੀ ਕਰਵਾਰ ਕਟਾਰਨ ॥ ੧੭੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ
 ਜੁ ਅਰੁ ਸੈਨ ਹੁਤੇ ਸੁ ਘਨੇ ਭਟ ਕੂਟੇ ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਬਿਬ ਖੰਡਤਹੀ ਅਰੁ
 ਏਕ ਗਿਰੇ ਧਰ ਪੈ ਸਿਰ ਫੂਟੇ ॥ ਏਕ ਮਹਾਂ ਬਲਵਾਨ ਕਮਾਨਨ ਤਾਨ ਚਲਾਵਤ
 ਇਉ ਸਰ ਛੂਟੇ ॥ ਕਾਜ ਬਸੇਰੇ ਕੇ ਰੈਨ ਸਮੈ ਮਧਿ ਆਨ ਮਨੋ ਤਰ ਪੈ
 ਖਗ ਟੂਟੇ ॥ ੧੭੭੩ ॥ ਏਕ ਕਬੰਧ ਲੀਏ ਕਰਵਾਰ ਫਿਰੈ ਰਨਭੂਮ ਕੇ ਭੀਤਰ
 ਡੋਲਤ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਤਿਹ ਓਰ ਬਲੀ ਭਟ ਜੋ ਤਿਹ ਕੋ ਲਲਕਾਰਕੈ ਬੋਲਤ ॥
 ਏਕ ਪਰੇ ਗਿਰ ਪਾਇ ਕਟੇ ਉਠਬੇ ਕਹੁ ਬਾਹਨਿ ਕੋ ਬਲ ਤੋਲਤ ॥ ਏਕ ਕਟੀ
 ਭੁਜ ਯੋ ਤਰਫੈ ਜਲ ਹੀਨ ਜਿਉ ਮੀਨ ਪਾਰਿਓ ਝਕ ਝੋਲਤ ॥ ੧੭੭੪ ॥
 ਏਕ ਕਬੰਧ ਬਿਨਾ ਹਥਿਯਾਰਨ ਰਾਮ ਕਹੈ ਰਨ ਭੂਮ ਮੈ ਦੋਰੈ ॥ ਸੁੰਡਨ ਤੇ
 ਗਜਰਾਜਨ ਕੋ ਗਹਿਕੈ ਕਰਿਕੈ ਬਲ ਸੇ ਝਕਝੋਰੈ ॥ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ਮਿਤ ਅਸੁਨ ਕੀ
 ਦੁਹੂੰ ਹਾਬਨ ਸੇ ਗਹਿ ਗੀਵ ਮਰੇਰੈ ॥ ਸਯੰਦਨ ਕੇ ਅਸਵਾਰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਏਕ
 ਚਪੇਟ ਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਤੋਰੈ ॥ ੧੭੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੂਦਤ ਹੈ ਰਨ ਮੈ ਭਟ ਏਕ
 ਕੁਲਾਚਨ ਦੈ ਕਰ ਜੁਧ ਕਰੈ ॥ ਇਕ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਤੇ ਕਬਿਰਾਮ

ਕਹੈ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਡਰੈ ॥ ਇਕ ਕਾਇਰ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇ ਚਿਤੈ ਰਨ ਭੂਮ ਹੂ ਤੇ
 ਤਜ ਸਸਤੁ ਟਰੈ ॥ ਇਕ ਲਾਜ ਭਰੇ ਪੁਨ ਆਇ ਲਰੈ ਲਰਿਕੈ ਮਰਿਕੈ ਗਿਰ
 ਭੂਮ ਪਰੈ ॥ ੧੭੭੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰਤ ਹੀ ਤਬ ਹੀ
 ਦਲੁ ਬੈਰਨ ਕੇ ਧਸਿਕੈ ॥ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕੀਏ ਬਲਵਾਨ ਘਨੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ
 ਸੁ ਕਛੁ ਹਸਿਕੈ ॥ ਇਕ ਚੂਰਨ ਕੀਨ ਗਦਾ ਗਹਿਕੈ ਇਕ ਪਾਸ ਕੇ ਸੰਗ ਲੀਏ
 ਕਸਿਕੈ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਬਲ ਕੈ ਅਰਿ ਬੀਰ ਲੀਏ ਸਬ ਹੀ ਬਸਿਕੈ ॥
 ੧੭੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਲਭਦੁ ਇਤੇ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੇ ਬਿਜਨਾਥ ਉਤੈ ਬਹੁ
 ਸੂਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਜੇ ਸਭ ਜੀਤ ਫਿਰੈ ਜਗ ਕੈ ਅਰਿ ਗਾਢ ਪਰੀ ਨਿਪੁ ਕਾਮ
 ਸਵਾਰੇ ॥ ਤੇ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕੀਏ ਅਰ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥
 ਇਉ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਯ ਮੈ ਕਦਲੀ ਮਨੋ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਉਖਾਰੇ ॥ ੧੭੭੮ ॥
 ਜੇ ਰਨ ਮੰਡਨ ਸਜਾਮ ਕੇ ਸੰਗਿ ਭਲੇ ਨਿਪੁ ਧਾਮਨ ਕੋ ਤਜਿ ਧਾਏ ॥ ਏਕ
 ਰਬੈ ਗਜਰਾਜ ਚਢੈ ਇਕ ਬਾਜਨ ਕੇ ਅਸਵਾਰ ਸੁਹਾਏ ॥ ਤੇ ਘਨਿ ਜਿਉ
 ਬਿਜਰਾਜ ਕੇ ਪੈਰਖ ਪੈਨ ਬਹੈ ਛਿਨ ਮਾਹ ਉਡਾਏ ॥ ਕਾਇਰ ਭਾਜਤ ਐਸੇ
 ਕਹੈ ਅਬ ਪਾਨ ਰਹੈ ਮਨੋ ਲਾਖ ਨ ਪਾਏ ॥ ੧੭੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਕੇ
 ਛੂਟਤ ਬਾਨਨਿ ਚਕ੍ਰ ਸੁ ਚਕ੍ਰਤ ਹੂ ਰਬ ਚਕ੍ਰ ਭੁਮਾਵਤ ॥ ਏਕ ਬਲੀ ਕੁਲ ਲਾਜ
 ਲੀਏ ਦਿੜੁ ਹੁਇ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗਿ ਜੁਝ ਮਚਾਵਤ ॥ ਔਰ ਬਡੇ ਨਿਪੁ ਲੈ ਨਿਪੁ
 ਆਇਸ ਆਵਤ ਹੈ ਚਲੇ ਗਾਲ ਬਜਾਵਤ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਦੇਖਨ
 ਚੋਪ ਚੜੇ ਲਰਬੇ ਕਹੁ ਧਾਵਤ ॥ ੧੭੮੦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਤਬੈ ਤਿਨਹੀ ਧਨੁ
 ਤਾਨਕੈ ਬਾਨ ਸਮੂਹ ਚਲਾਵਤ ॥ ਆਨ ਲਗੇ ਭਟ ਏਕਨ ਕੋ ਨਟਸਾਲ ਭਏ
 ਮਨ ਮੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਤ ॥ ਏਕ ਤੁਰੰਗਨ ਕੀ ਭੁਜ ਬਾਨ ਲਗੈ ਅਤ ਰਾਮ ਮਹਾ
 ਛਬਿ ਪਾਵਤ ॥ ਸਾਲ ਮੁਨੀਸੂਰ ਕਾਟੇ ਹੁਤੇ ਬਿਜਰਾਜ ਮਨੋ ਤਿਹ ਪੰਖ
 ਬਨਾਵਤ ॥ ੧੭੮੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਸਭ ਸਤੁ ਕੋਪ ਮਨ ਭਰੇ ॥ ਘੇਰਿ ਲਯੋ
 ਹਰਿ ਨੇਕੁ ਨ ਡਰੇ ॥ ਬਿਬਿਧਾਯੁਧ ਲੈ ਆਹਵ ਕਰੈ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਮੁਖ ਤੇ
 ਉੱਚਰੈ ॥ ੧੭੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧਤ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੰਭਾਰਕੈ ਸਜਾਮ ਕੈ
 ਸਾਮੁਹੇ ਟੇਰ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕੇਸ ਗੋਹੇ ਖੜਗੇਸ ਬਲੀ ਜਬ ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਤਬ
 ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਗੋਰਸ ਖਾਤ ਗਾਰਨ ਵੈ ਦਿਨ ਭੂਲ ਗਏ ਅਬ ਜੁਧ ਬਿਚਾਰਯੋ
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਮਾਨਹੁ ਬੈਨਨ ਬਾਨਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੭੮੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਉ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੋਪ ਕੀਓ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰਯੋ
 ॥ ਨੈਕ ਭੁਮਾਇ ਕੈ ਪਾਨ ਬਿਖੈ ਬਲਿਕੈ ਅਤਿ ਗੀਵ ਕੇ ਉਪਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ਲਾਗਤ
 ਸੀਸੁ ਕਟਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਗਿਰ ਭੂਮਿ ਪਰਯੋ ਜਸੁ ਸਜਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤਾਰ ਕੁੰਭਾਰ
 ਲੈ ਹਾਥ ਬਿਖੈ ਮਨੋ ਚਾਕ ਤੇ ਕੁੰਭ ਤੁਰੰਤ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੧੭੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੁਧ ਕੀਓ ਬਿਜਨਾਥ ਕੈ ਸਾਥ ਸੁ ਸਤੁ ਬਿਦਾਰ ਕਹੈ ਜਗ ਜਾਕੈ ॥ ਜਾ ਦਸਹੁ

੧. ਕੇਸ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਹੁੰਦੇ
 ਸਨ, ਹੁਣ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੁਆਰੇ ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ
 ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਲਗਦੇ ਹਨ ।

ਦਿਸ ਜੀਤ ਲਈ ਛਿਨ ਮੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕੀਓ ਹਰਿ ਤਾਕੇ ॥ ਜੇਤ ਮਿਲੀ ਤਿਹ
 ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਜਿਮ ਦੀਪਕ ਕ੍ਰਾਂਤ ਮਿਲੈ ਰਵਿ ਭਾਕੇ ॥ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਛੇਦਕੈ
 ਭੇਦਕੈ ਪਾਨ ਗਏ ਹਰਿ ਧਾਮ ਦਸਾ ਕੈ ॥ ੧੭੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਤੁ ਬਿਦਾਰ
 ਹਨਿਓ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜੁ ਭੂਖਨ ਕੋਪ ਭਰਜੇ ਹੈ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਜਿਕੈ ਸਬ
 ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਹੁਇ ਬੈਰਨ ਮਾਝ ਪਰਜੇ ਹੈ ॥ ਭੈਰਵਿ ਭੂਪ ਸਿਉ ਜੁੱਧ ਕੀਓ ਸੁ ਵਹੈ
 ਛਿਨ ਮੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕਰਜੇ ਹੈ ॥ ਭੂਮ ਗਿਰਜੇ ਰਬ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਮਨੋ ਨਭ ਤੇ
 ਗ੍ਰਹ ਟੁਟ ਪਰਜੇ ਹੈ ॥ ੧੭੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਭਰੇ ਭਟ ਸੋਨਤ ਸੋ ਭਭਕਾਰਤ
 ਘਾਇ ਫਿਰੈ ਰਨ ਡੋਲਤ ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਗਿਰਕੈ ਧਰਨੀ ਤਿਨਕੇ ਤਨ
 ਜੰਬਕ ਗੀਧਕ ਢੋਲਤ ॥ ਏਕਨ ਕੇ ਮੁਖਿ ਓਠਨ ਆਖਨ ਕਾਗ ਸੁ ਚੋਚਨ ਸਿਉ
 ਟਕ ਟੋਲਤ ॥ ਏਕਨ ਕੀ ਉਰ ਆਂਤਨ ਕੇ ਕਢ ਜੋਗਨ ਹਾਥਨ ਸਿਉ ਝਕ ਝੋਲਤ
 ॥ ੧੭੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਨ ਭਰੇ ਅਸਪਾਨ ਧਰੇ ਚਹੂੰਓਰਨ ਤੇ ਬਹੁਰੇ ਅਰ ਆਏ
 ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਇਤ ਤੇਤੇ ਉ ਧਾਏ ॥ ਬਾਨਨ
 ਸੈਬਨ ਅਉ ਕਰਵਾਰ ਹਕਾਰ ਹਕਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਗਾਏ ॥ ਆਇ ਖਏ ਇਕ
 ਜੀਤ ਲਏ ਇਕ ਭਾਜ ਗਏ ਇਕ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ੧੭੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਭਟ
 ਆਹਵ ਮੈ ਕਬਹੂ ਅਰਿਕੈ ਲਰਿਕੈ ਪਗੁ ਏਕ ਨ ਟਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਫਿਰੈ ਸਬ
 ਦੇਸਨ ਕੇ ਸੋਊ ਭਾਜ ਗਏ ਜਿਹ ਓਰ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਜੋ ਜਮ ਕੇ ਸੰਗਿ ਜੂਝ ਕਰੈ
 ਤਬ ਅੰਤਕ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਤੇ ਭਟ ਝੂਮ ਪਰੇ ਰਨ ਮੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ
 ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ੧੭੮੯ ॥ ਏਕ ਹੁਤੇ ਬਲਬੀਰ ਬਡੇ ਜਦੁਬੀਰ
 ਲਿਲਾਟ ਮੈ ਬਾਨੁ ਲਗਾਏ ॥ ਫੋਕ ਰਹੀ ਗਡਿ ਭੋਹਨਿ ਮੈ ਸਰੁ ਛੇਦ ਸਭੈ ਸਿਰ
 ਪਾਰ ਪਰਾਏ ॥ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਬਰ ਘਾਇ ਲਗੇ ਬਹੁ ਸੋਨ
 ਬਹਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਇੰਦ੍ਰ ਪੈ ਕੋਪੁ ਕੀਯੋ ਸਿਵ ਤੀਸਰੇ ਨੈਨ ਕੋ ਤੇਜਿ ਦਿਖਾਏ ॥
 ੧੭੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਮਹਾ ਰਨਧੀਰ ਜਬੈ ਸੁਧਵਾਇ ਪਰੇ ਰਬ ਇਉ
 ਕਹਿਕੈ ॥ ਬਲਦੱਛਨ ਓਰ ਨਿਹਾਰ ਕਿਤੇ ਦਲ ਧਾਏ ਹੈ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਗਹਿਕੈ ॥
 ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿਯੋ ਬਿਜੁ ਨਾਇਕ ਕੀ ਹਲ ਸੋ ਬਲਿ ਧਾਇ ਲੀਏ ਚਹਿ ਕੈ ॥
 ਤਿਹ ਕੇ ਅਤਿ ਸੋਨ ਪਰਿਓ ਭੂਅ ਮੈ ਮਨੋ ਸਾਰਸੁਤੀ ਸੁ ਚਲੀ ਬਹਿਕੈ ॥
 ੧੭੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਨਿਹਾਰ ਭਯੋ ਅਤਿ ਆਹਵ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਜਿਕੈ ਰਨ
 ਭਾਗੇ ॥ ਘਾਇਲ ਘੁਮਤ ਏਕ ਫਿਰੈ ਮਨੋ ਨੀਦ ਘਨੀ ਨਿਸ ਕੇ ਕਹੂੰ ਜਾਗੇ ॥
 ਪੇਰਖਵੰਤ ਬਡੇ ਭਟ ਏਕ ਸੁ ਸਜਾਮ ਸੋ ਜੁੱਧ ਹੀ ਕੋ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ਏਕ
 ਤਿਯਾਗ ਕੈ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਜਦੁਰਾਇ ਕੇ ਆਇਕੈ ਪਾਇ ਨ ਲਾਗੇ ॥ ੧੭੯੨
 ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਜੇ ਸੰਤੁ ਜਬ ਜੁੱਧ ਤੇ ਮਨ ਮੈ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇ ॥ ਔਰ ਸੂਰ
 ਆਵਤ ਭਏ ਕਰਵਾਰਨ ਚਮਕਾਇ ॥ ੧੭੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਭੈ
 ਭਟ ਆਇ ਕੈ ਧਾਇਕੈ ਸਜਾਮ ਸੋ ਜੁੱਧ ਮਚਾਏ ॥ ਚਕ੍ਰ ਗਹਿਓ ਕਰ ਮੈ ਬਿਜੁ
 ਨਾਇਕ ਕੋਪ ਭਯੋ ਤਿਹ ਉਪਰ ਧਾਏ ॥ ਬੀਰ ਕੀਏ ਬਿਨ ਪਾਨ ਘਨੇ ਅਰ
 ਸੈਨ ਸਬੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਭਜਾਏ ॥ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਮਾਨ ਸੁ ਕਾਨੁ ਮਨੋ ਉਮਡਿਓ
 ਦਲੁ ਮੇਘ ਉਡਾਏ ॥ ੧੭੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਟਤ ਏਕਨ ਕੇ ਸਿਰ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ

ਗਹਿ ਦੂਜਨ ਕੇ ਤਨ ਝਾਰੇ ॥ ਤੀਜਨ ਨੈਨ ਦਿਖਾਇ ਗਿਰਾਵਤ ਚੌਥਨ ਚੌਪ
 ਚਪੇਟਨ ਮਾਰੇ ॥ ਚੀਰ ਦਏ ਅਰ ਕੇ ਉਰ ਸੀ ਹਰਿ ਸੂਰਨ ਕੇ ਅੰਗ ਅੰਗ
 ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਧੀਰ ਤਹਾਂ ਭਟ ਕੇ ਨ ਧਰੈ ਜਦੁਬੀਰ ਜਬੈ ਤਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥
 ੧੭੯੫ ॥ ਰੋਸ ਭਰਯੋ ਜਬ ਹੀ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਦੁੱਜਨ ਸੈਨ ਨਿਹਾਰ ਪਰੈ ॥
 ਤੁਮ ਹੂ ਧੈ ਬਿਚਾਰ ਕਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਜਗ ਕਉਨ ਬੀਓ ਭਟ ਧੀਰ ਧਰੈ ॥ ਜੋਉ
 ਸਾਹਸ ਕੈ ਸਬ ਆਯੁਧ ਲੈ ਸੰਗਿ ਸਯਾਮ ਕੇ ਆਇਕੈ ਨੈਕ ਅਰੈ ॥ ਤਿਹ ਕਉ
 ਜਦੁਬੀਰ ਤਿਹੀ ਛਿਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਕਰੈ ॥ ੧੭੯੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਭਟ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਬੈ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਪੈ ਅਤਿ ਐਡੋ ਸੁ ਆਵੈ ॥
 ਜੋ ਕੋਉ ਦੂਰ ਤੇ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਧਨੁ ਤਾਨ ਕੈ ਸਯਾਮ ਪੈ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ਜੋ ਅਰਿ
 ਆਇ ਸਕੈ ਨਹੀ ਸਾਮੁਹੈ ਦੂਰ ਤੇ ਠਾਢੇ ਈ ਗਾਲੁ ਬਜਾਵੈ ॥ ਤਾਹਿ ਕਉ ਸੀ
 ਬਿਜ ਨਾਥ ਚਿਤੈ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਸੋ ਪਰਲੋਕ ਪਠਾਵੈ ॥ ੧੭੯੭ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥
 ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਨ ਕੀ ਬਡੇਈ ਬੀਰ ਸਤੁਨ ਕੇ ਰਾਮ ਭਨੈ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਚਿਤ ਮੈ
 ਰਿਸਾਤ ਹੈ ॥ ਲੀਨੇ ਕਰਵਾਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਹੀ ਉਚਾਰ ਸਮੁਹਾਇ ਆਇ ਸਯਾਮ
 ਜੂ ਸੋ ਜੁਧੁ ਹੀ ਮਚਾਤ ਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿਜ ਕਾਤਨ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਡਰਾਤ ਮੁਸਕਾਤ
 ਘਾਇ ਖਾਤ ਮਾਨੋ ਸਬੈ ਏਕ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ਗਾਲਹਿ ਬਜਾਤ ਏਕ ਹਰਖ ਬਢਾਤ
 ਛਤੁ ਧਰਮ ਕਰਾਤ ਤੇ ਵੇ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਤ ਹੈ ॥ ੧੭੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਕੇ ਬਲ ਲਾਇਕ ਜੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਉ ਸਾਮੁਹੈ ਆਵੈ ॥
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਅਤਿ ਜੁਧ ਮਚਾਵੈ ॥ ਏਕ ਪਰੇ
 ਬਿਨੁ ਪਾਨ ਧਰਾ ਇਕ ਸੀਸ ਕਟੇ ਰਨ ਭੂਮਹਿ ਧਾਵੈ ॥ ਏਕਨ ਕੀ ਬਰ ਲੋਥ
 ਪਰੀ ਕਰ ਸੋ ਗਹਿਕੈ ਅਰਿ ਓਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ੧੭੯੯ ॥ ਸੂਰ ਸੁ ਏਕ ਹਨੈ ਤਹ
 ਬਾਜ ਤਹਾ ਇਕ ਬੀਰ ਬਡੇ ਗਜ ਮਾਰੈ ॥ ਏਕ ਰਥੀ ਬਲਵਾਨ ਹਨੈ ਇਕ
 ਪਾਇਕ ਮਾਰਕੈ ਬੀਰ ਪਛਾਰੈ ॥ ਏਕ ਭਜੇ ਲਖਿ ਆਹਵ ਕੈ ਇਕ ਘਾਇਲ
 ਘਾਇਲ ਕੋ ਲਲਕਾਰੈ ॥ ਏਕ ਲਰੈ ਨ ਡਰੈ ਘਨ ਸਯਾਮ ਕੋ ਧਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਕੇ ਘਾਇ ਪੁਹਾਰੈ ॥ ੧੮੦੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘੋਰ ਲੀਓ ਚਹੂ ਓਰ ਹਰਿ ਬੀਰਨਿ
 ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ॥ ਬਾਰ ਖੇਤ ਜਿਉ ਛਾਪ ਨਗ ਰਵਿ ਸਸਿ ਜਿਉ ਪਰਵਾਰ ॥
 ੧੮੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੋਰਿ ਲੀਓ ਹਰਿ ਕੈ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਸੀ ਜਦੁਨਾਥ
 ਸਰਾਸਨ ਲੀਨੋ ॥ ਦੁੱਜਨ ਸੈਨ ਬਿਖੈ ਧਸਿਕੈ ਛਿਨ ਮੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਘਨੋ
 ਦਲੁ ਕੀਨੋ ॥ ਲੋਥ ਪੈ ਲੋਥ ਗਈ ਪਰਿਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਰਯੋ ਅਤਿ ਜੁਧੁ
 ਪੁਬੀਨੋ ॥ ਜੋ ਕੋਉ ਸਾਮੁਹੈ ਆਇ ਅਰਿਓ ਅਰਿ ਸੋ ਗੁਹ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ
 ਦੀਨੋ ॥ ੧੮੦੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁਬੀਰ ਹਨੇ ਲਖਿ ਕੈ ਰਨ ਮੈ ਬਰਬੀਰ ਬਡੇ
 ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਉਪਰ ਆਇ ਪਰੇ ਹਠਿ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਨੈਕੁ
 ਡਰੇ ॥ ਸਬ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਪੁਹਾਰ ਕਰੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਨਹੀ ਪੈਗੁ ਟਰੇ ॥
 ਬਿਜ ਨਾਥ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਤਿਨ ਕੇ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਸੋ ਪਾਨ ਹਰੇ ॥ ੧੮੦੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁ ਭੂਮਿ ਗਿਰੇ ਬਰਬੀਰ ਜਬੈ ਜੋਉ ਸੂਰ ਰਹੈ ਮਨ ਕੋਪੁ ਪਗੈ ॥ ਬਿਜ
 ਨਾਥ ਨਿਹਾਰ ਉਚਾਰਤ ਯੋ ਸਬ ਗੂਜਰ ਪੂਤ ਤੇ ਕੈਨ ਭਗੈ ॥ ਅਬ ਯਾ ਕਹੁ

ਮਾਰਤ ਹੈ ਰਨ ਮੈ ਮਨ ਮੈ ਰਸ ਬੀਰ ਮਿਲੇ ਉਮਗੈ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਤੀਰ ਛੁਟੇ
ਤੇ ਭਰੇ ਭਟ ਜਿਉ ਕੋਉ ਸੇਵਤ ਚੋਕ ਜਗੈ ॥ ੧੮੦੪ ॥

ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ॥

ਲੀਯੋ ਪਾਨ ਸੰਭਾਰਕੈ ਚਕ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੈਨ ਕੁੱਟੀ ॥
ਮਹੀ ਚਾਲ ਕੀਨੋ ਦਸੋਨਾਗ ਭਾਗੇ ਰਮਾਨਾਥ ਜਾਗੇ ਹਰੋਹਿ ਡੀਠਛੁੱਟੀ ॥
ਘਨੀ ਮਾਰ ਸੰਘਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦੀਨੀ ਘਨੀ ਸਜਾਮਕੋ ਦੇਖਕੈ ਸੈਨ ਛੁੱਟੀ ॥
ਐਸੇ ਸਜਾਮ ਭਾਖੈ ਮਹਾਂਸੂਰਮੋ ਕੀ ਤਹਾਂ ਆਪਨੀ ਜੀਤ ਕੀਆਸਤੁੱਟੀ ॥ ੧੮੦੫ ॥

ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ॥ ਘਨੀ ਮਾਰ ਮਾਚੀ ਤਹਾ ਕਾਲ ਨਾਚੀ ਘਨੇ ਜੁੱਧ ਕੋ ਛਾਡਿਕੈ
ਬੀਰ ਭਾਗੇ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਐਸੇ ਸਜਾਮ ਭਾਖੈ ਘਨਜੋ
ਪਾਨ ਤਯਾਗੇ ॥ ਘਨਜੋ ਹਾਥ ਕਾਟੇ ਗਿਰੇ ਪੇਟ ਫਾਟੇ ਫਿਰੈ ਬੀਰ ਸੰਗਾਮ ਮੈ
ਬਾਨ ਲਾਗੇ ॥ ਘਨਜੋ ਘਾਇ ਲਾਗੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁੰਨ ਪਾਗੇ ਮਨੋ ਪਹਿਨ ਆਏ ਸਬੈ
ਲਾਲ ਬਾਗੇ ॥ ੧੮੦੬ ॥ ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ॥ ਜਬੈ ਸਜਾਮ ਬਲ ਰਾਮ ਸੰਗਾਮ
ਮਯਾਨੇ ਲੀਯੋ ਪਾਨ ਸੰਭਾਰਕੈ ਚਕ੍ਰ ਭਾਗੀ ॥ ਕੋਉ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕੋ ਤਾਨ ਧਾਏ
ਕੋਉ ਢਾਲ ਤਿਸੂਲ ਮੁਗਦਰ ਕਟਾਰੀ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੀ ਫੌਜ ਮੈ ਚਾਲ ਪਾਰੀ
ਬਲੀ ਦੌਰਕੈ ਠੌਰ ਸੈਨਾ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਦੁਹੁ ਓਰ ਤੇ ਸਾਰ ਮੈ ਸਾਰ ਬਾਜਯੋ ਛੁਟੀ
ਸੈਨ ਕੇ ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਨੈਨ ਤਾਰੀ ॥ ੧੮੦੭ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਘਮਕਾਰ ਤਰਵਾਰ
ਬਰਛੀ ਗਦਾ ਛੁਰੀ ਜਮਧਰਨ ਅਰ ਦਲ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਬਛੀ ਸਉਨ ਸਲਤਾ ਬਹੇ
ਜਾਤ ਗਜ ਬਾਜ ਰਥ ਮੁੰਡ ਕਰ ਮੁੰਡ ਭਟ ਤੁੰਡ ਨਿਆਰੇ ॥ ਤੁਸੇ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ
ਭੈਰਵਿ ਭਗੀ ਜੁਗਨੀ ਪੌਰ ਖੱਪਰ ਉਲਟ ਉਰ ਸੁ ਧਾਰੇ ॥ ਭਨੇ ਰਾਮ ਸੰਗਾਮ
ਅਤਿ ਤੁਮਲ ਦਾਰਨ ਭਯੋ ਮੋਨ ਤਜਿ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਅ ਡਰਾਰੇ ॥ ੧੮੦੮ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਸਜਾਮ ਸੁ ਪੌਰਖ ਏਤੋ ਕੀਯੋ ਅਰੁ ਸੈਨ ਹੁਤੇ ਭਟ ਏਕ ਪੁਕਾਰਯੋ
॥ ਕਾਨੁ ਬਡੋ ਬਲਵੰਡ ਪੁਚੰਡ ਘਮੰਡ ਕੀਯੋ ਅਤਿ ਨੈਕੁ ਨ ਹਾਰਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਅਬੈ
ਭਜੀਐ ਤਜੀਐ ਰਨ ਯਾਤੇ ਨ ਕੋਉ ਬਚਯੋ ਬਿਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਬਾਲਕ ਜਾਨਕੈ
ਭੂਲਹੁ ਰੇ ਜਿਨ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੰਸ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ੧੮੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੋ
ਉਚਾਰ ਸਬੈ ਸੁਨਿਕੈ ਕਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਸੰਕਤਿ ਮਾਨ ਭਏ ਹੈ ॥ ਕਾਇਰ ਭਾਜਨ
ਕੋ ਮਨ ਕੀਨੋ ਹੈ ਸੂਰਨ ਕੇ ਮਨ ਕੋਪ ਤਏ ਹੈ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਲੈ
ਕਰਿ ਮਾਨ ਭਰੇ ਭਟ ਆਇ ਖਏ ਹੈ ॥ ਸਜਾਮ ਲਯੋ ਅਸਿ ਪਾਨ ਸੰਭਾਰ ਹਕਾਰਿ
ਬਿਦਾਰਿ ਸੰਘਾਰ ਦਏ ਹੈ ॥ ੧੮੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਭਯੋ ਲਖਿ ਭੀਰ ਪਰੀ
ਜਦੁਬੀਰ ਕਹੀ ਬਲਬੀਰ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਜਿਤੇ ਤੁਮਰੇ ਪਹਿਹੈ ਜੁ ਅਰੋ ਅਰਿ
ਤਾਹਿ ਹਕਾਰ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਧਾਇ ਨਿਸੰਕ ਪਰੋ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਸੰਕ ਕਛੁ ਚਿਤ ਮੈ
ਨ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਭਾਜਤ ਜਾਤ ਜਿਤੇ ਰਿਪੁ ਹੈ ਤਿਹ ਪਾਸ ਕੇ ਸੰਗ ਗੁਸੇ ਜਿਨ
ਮਾਰੋ ॥ ੧੮੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਰਾਜ ਕੇ ਆਨਨ ਤੇ ਮੁਸਲੀਧਰ ਬੈਨ
ਇਹੈ ਸੁਨ ਪਾਏ ॥ ਮੁਸਲ ਐ ਹਲ ਪਾਨ ਲਯੋ ਬਲ ਪਾਸ ਸੁਧਾਰਕੈ ਪਾਛੇ ਹੀ
ਧਾਏ ॥ ਭਾਜਤ ਸਤਨਿ ਕੋ ਮਿਲਕੈ ਗਰ ਡਾਰ ਦਈ ਰਿਪੁ ਹਾਥ ਬੰਧਾਏ ॥
ਏਕ ਲਰੇ ਰਨ ਮਾਂਝ ਮਰੇ ਇਕ ਜੀਵਤ ਜੇਲ ਕੈ ਬੰਧ ਪਠਾਏ ॥ ੧੮੧੨ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਤਬੈ ਅਰਿ ਸੈਨ ਕੇ ਪਾਛੇ ਪਰੇ ਅਸ ਧਾਰੇ ॥
 ਆਇ ਖਏ ਸੋਊ ਮਾਰ ਲਏ ਤੇਊ ਜਾਨ ਦਏ ਜਿਨ ਇਉ ਕਹਯੋ ਹਾਰੇ ॥ ਜੋ
 ਨ ਟਰੇ ਕਬਹੂ ਰਨ ਤੇ ਅਰਿ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮ ਟਾਰੇ ॥ ਭਾਜ ਗਏ
 ਬਿਸੰਭਾਰ ਭਏ ਗਿਰਗੇ ਕਰ ਤੇ ਕਰਵਾਰ ਕਟਾਰੇ ॥ ੧੮੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ
 ਭਟ ਠਾਢੇ ਰਹੇ ਰਨ ਮੈ ਤੇਊ ਦੋਰ ਪਰੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਰਿਸੈਕੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਅਸਿ
 ਲੋਹ ਹਥੀ ਬਰਛੀ ਪਰਸੇ ਅਰ ਨੈਨ ਚਿਤੈਕੈ ॥ ਨੈਕੁ ਡਰੈ ਨਹੀ ਧਾਇ ਪਰੇ ਭਟ
 ਗਾਜ ਸਬੈ ਪਭ ਕਾਜ ਜਿਤੈ ਕੈ ॥ ਔਰ ਦੁਹੁਦਿਸ ਜੁਧੁ ਕਰੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
 ਸੁਰਧਾਮ ਹਿਤੈਕੈ ॥ ੧੮੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੁਨ ਜਾਦਵ ਧਾਇ ਪਰੇ ਇਤ ਤੇ
 ਉਤ ਤੇ ਮਿਲਿਕੈ ਅਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਏ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਤਿਨ ਆਪਸਿ ਬੀਚ
 ਹਕਾਰ ਹਕਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਗਾਏ ॥ ਏਕ ਮਰੇ ਇਕ ਸ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਤਰਫੇ ਇਕ
 ਘਾਇਲ ਭੁ ਪਰ ਆਏ ॥ ਮਾਨੋ ਮਲੰਗ ਅਖਾਰਨ ਭੀਤਰ ਲੋਟਤ ਹੈ ਬਹੁ ਭਾਂਗ
 ਚੜਾਏ ॥ ੧੮੧੫ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬਡੇ ਸ੍ਰਾਮਕਾਰ ਜੀ ਅਟਲ ਸੁਰ ਆਹਵ ਮੈ
 ਸਤ੍ਰਿਨਿ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਤੇ ਪੈਗੁ ਨਾ ਟਰਤ ਹੈ ॥ ਬਰਛੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਕਮਾਨ
 ਬਾਨ ਸਾਵਧਾਨ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਚਿਤ ਮੈ ਹੁਲਾਸ ਕੇ ਲਰਤ ਹੈ ॥ ਜੂਝਕੈ
 ਪਰਤ ਭਵਸਾਗਰ ਤਰਤ ਭਾਨ ਮੰਡਲ ਕੋ ਭੇਦ ਪਯਾਨ ਬੈਠ
 ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਆਗੈ ਕੋ ਧਸਤ ਐਸੇ ਜੈਸੇ ਨਰ
 ਪੈਰ ਪੈਰ ਕਾਰੀ ਪੈ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ੧੮੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੋ
 ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਲਖਿਕੈ ਭਟ ਕ੍ਰਧਤ ਹੈ ਰਿਪ ਓਰ ਚਹੈ ॥ ਬਰਛੀ ਕਰ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਪਰਸੇ ਤਿਰਸੂਲ ਗਹੈ ॥ ਰਿਪੁ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਇਕੈ ਘਾਇ ਕਰੈ ਨ
 ਟਰੈ ਬਰ ਤੀਰ ਸਰੀਰ ਸਹੈ ॥ ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ ਤਨ ਹੁੈ ਰਨ ਮੈ ਦੁਖੁ ਤੇ ਮਨ ਮੈ
 ਮੁਖ ਤੇ ਨ ਕਹੈ ॥ ੧੮੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਭਟ ਆਇ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਕਰਿ ਕੋਪ
 ਭਿਰੇ ਨਹਿ ਸੰਕ ਪਧਾਰੇ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਬੈ ਕਰਮੈ ਤਨ ਸੋਹੇ ਕਰੈ ਨਹਿ
 ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ਰੋਸ ਭਰੇ ਜੋਊ ਜੂਝ ਮਰੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਰਰੇ ਸੁਰ ਲੋਗ
 ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਤੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਰ ਧਾਮ ਬਸੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥
 ੧੮੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਭਟ ਯੋ ਅਰਿ ਕੈ ਬਰਿਕੈ ਲਰਿ ਭੂਮਿ
 ਪਰੇ ॥ ਇਕ ਦੇਖ ਦਸਾ ਭਟ ਆਪਨ ਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੀਅ ਕੋਪ ਲਰੈ ॥
 ਤਬ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਹਕਾਰ ਪਰੈ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਸੋ ਆਇ ਅਰੈ ਨ ਟਰੈ ॥ ਤਜਿ
 ਸੰਕ ਲਰੈ ਰਨ ਮਾਝ ਮਰੈ ਤਤਕਾਲ ਬਰੰਗਨ ਜਾਇ ਬਰੈ ॥ ੧੮੧੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਕ ਜੂਝ ਪਰੇ ਇਕ ਦੇਖਿ ਡਰੇ ਇਕ ਤੋ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੈ
 ॥ ਕਹਿ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਸੁਾਰਥੀ ਸੋ ਸੁਧਵਾਇ ਕੈ ਸਜੰਦਨ ਆਇ ਅਰੈ ॥
 ਤਰਵਾਰ ਕਟਾਰਨ ਸੰਗ ਲਰੈ ਅਤਿ ਸੰਗ ਰਮੋ ਨਹਿ ਸੰਕ ਧਰੈ ॥ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਮਾਰਿ ਹੀ ਮਾਰਿ ਕਰੈ ਨ ਟਰੈ ॥ ੧੮੨੦ ॥ ਜਬ ਯੋ
 ਭਟ ਆਵਤ ਸੀ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਤੋ ਸਬ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਕੋਪ ਬਢਾਇ
 ਚਿਤੈ ਤਿਨ ਕੋ ਇਕ ਬਾਰ ਹੀ ਬੈਰਨ ਕੇ ਤਨ ਝਾਰੇ ॥ ਏਕ ਹਨੇ ਅਰਿ ਪਾਇਨ
 ਸੋ ਇਕਦਾਇਨ ਸੋ ਗਹਿ ਭੂਮਿ ਪਛਾਰੇ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਤਿਹ ਆਹਵ ਮੈ ਬਹੁ

ਸੂਰ ਬਿਨਾ ਕਰ ਪਾਨ ਨ ਡਾਹੇ ॥ ੧੮੨੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਲਗੇ ਭਟ
 ਘਾਇਨ ਕੇ ਤਜ ਦੇਹ ਕੇ ਪਾਨ ਗਏ ਜਮ ਕੇ ਘਰ ॥ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗ ਸੁ ਏਕਨਿ ਕੇ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੇ ਰਹੇ ਸੋਨਤ ਸੋ ਭਰ ॥ ਏਕ ਕਬਿਧ ਫਿਰੈ ਰਨ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ
 ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਸੀਸ ਕਟੇ ਬਰ ॥ ਏਕ ਸੁ ਸੰਕਤਿ ਹੁੰ ਚਿਤ ਮੈ ਤਜ ਆਹਵ ਕੇ
 ਨਿਪ ਤੀਰ ਗਏ ਡਰ ॥ ੧੮੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਜ ਤਬੈ ਭਟ ਆਹਵ ਤੇ
 ਮਿਲ ਭੂਪ ਪੈ ਜਾਇਕੈ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਜੇਤੇ ਸੁ ਬੀਰ ਪਠੇ ਤੁਮ ਰਾਜ ਗਏ ਹਰਿ
 ਪੈ ਹਥਿਯਾਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਨ ਕੋਊ ਸਕੈ ਤਿਹ ਕੋਂ ਹਮ ਤੈ ਸਬ ਹੀ ਬਲਕੈ
 ਰਨ ਹਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਸੁ ਤਾਨ ਕੈ ਪਾਨ ਸਬੈ ਤਿਨ ਪਾਨ ਬਿਨਾ ਕਰਿ
 ਡਾਰੇ ॥ ੧੮੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਉ ਨਿਪ ਕੇ ਭਟ ਬੋਲ ਕਹੈ ਹਮਰੀ ਬਿਨਤੀ
 ਪੁਭ ਜੁ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਆਹਵ ਮੰਤੁਨਿ ਸੋਪ ਚਲੇ ਗੁਹ ਕੇ ਸਿਗਰੇ ਪੁਰ ਕੋਂ
 ਸੁਖ ਦੀਜੈ ॥ ਆਜ ਲੋ ਲਾਜ ਰਹੀ ਰਨ ਮੈ ਸਮ ਜੁਧ ਭਯੋ ਅਜੇ ਬੀਰ ਨ
 ਛੀਜੈ ॥ ਸਜਾਮ ਤੇ ਜੁਧ ਕੀ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸੁਪਨੇ ਹੁ ਮੈ ਜੀਤ ਕੀ ਆਸ ਨ
 ਕੀਜੈ ॥ ੧੮੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਏ ਬਚਨਿ ਸੁਨਿ ਰਿਸਿ ਕਰਿ ਵੋਲਯੋ
 ਬੈਨ ॥ ਸਕਲ ਸੁਭਟ ਹਰਿ ਕਟਿਕ ਕੇ ਪਠਉ ਜਮ ਕੇ ਐਨ ॥ ੧੮੨੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾ ਭਿਯੋ ਜੋ ਮਘਵਾ ਬਲਵੰਡ ਹੈ ਆਜ ਹੋ ਤਾਹੀ ਸੋ ਜੁਧ ਮਚੈਹੋ ॥
 ਭਾਨ ਪਚੰਡ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਹਨਿ ਤਾਹੀ ਕੋ ਹੋ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠੈਹੋ ॥ ਐਜੁ ਕਹਾ
 ਸਿਵ ਮੈ ਬਲੁ ਹੈ ਮਰਿਹੈ ਪਲ ਮੈ ਜਬ ਕੋਪ ਬਢੈ ਹੋ ॥ ਪੋਰਖ ਰਾਖਤ ਹੋ
 ਇਤਨੋ ਕਹਾ ਭੂਪ ਹੈ ਗੁਜਰ ਤੇ ਭਜਿ ਜੈਹੋ ॥ ੧੮੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਉ ਕਹਿ
 ਕੈ ਮਨ ਕੋਪ ਭਰਿਓ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸੁ ਬੁਲਾਈ ॥ ਆਇ ਹੈ ਸਸਤੁ
 ਸੰਭਾਰ ਸਬੈ ਸੰਗ ਸਜਾਮ ਮਚਾਵਨ ਕਾਜ ਲਗਾਈ ॥ ਛਤੁ ਤਨਾਇ ਕੈ ਪੀਛੇ
 ਚਲਯੋ ਨਿਪ ਸੈਨ ਸਬੈ ਤਿਹ ਆਗੇ ਸਿਧਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪਾਵਸ ਕੀ ਰਿਤ ਮੈ
 ਘਨਘੋਰ ਘਟਾ ਘੁਰ ਕੈ ਉਮਡਾਈ ॥ ੧੮੨੭ ॥ ਭੂਪ ਬਾਚ ਹਰਿ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਭੂਪ ਤਬੈ ਹਰਿ ਹੇਰਿ ਕੈ ਐਸੇ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਇ ॥ ਤੂ ਗੁਆਰ ਛਤੀਨ ਸੋ
 ਜੂਝ ਕਰੈਗੋ ਆਇ ॥ ੧੮੨੮ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਚ ਨਿਪ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛਤੀ
 ਕਹਾਵਤ ਆਪਨ ਕੋ ਭਜਿਹੋ ਤਬ ਹੀ ਜਬ ਜੁਧ ਮਚੈਹੋ ॥ ਧੀਰ ਤਬੈ ਲਖਿਹੋ
 ਤੁਮ ਕੋ ਜਬ ਭੀਰ ਪਰੈ ਇਕ ਤੀਰ ਚਲੈਹੋ ॥ ਮੂਰਛਤ ਹੁੰ ਅਬ ਹੀ ਛਿਤ ਮੈ
 ਗਿਰਹੋ ਨਹਿ ਸੰਦਨ ਮੈ ਠਹਰੈਹੋ ॥ ਏਕਹ ਬਾਨ ਲਗੇ ਹਮਰੋ ਨਭ ਮੰਡਲ ਪੈ
 ਅਬ ਹੀ ਉਡ ਜੈਹੋ ॥ ੧੮੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਉ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੈ ਬਿਜ ਭੂਖਨ
 ਤੋ ਮਨ ਮੈ ਨਿਪ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸਾਰਥੀ ਆਪਨ ਕੋ ਕਹਕੈ ਰਥ ਤੋ ਜਦੁਰਾਇ
 ਕੀ ਓਰ ਧਵਾਯੋ ॥ ਚਾਂਪ ਚਢਾਇ ਮਹਾਂ ਰਿਸ ਖਾਇ ਕੈ ਲੋ ਹਿਤ ਬਾਨ ਸੁ ਖੈਂਚ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਸੀ ਗਰਝਾਸਨਿ ਜਾਨਕੈ ਸਜਾਮ ਮਨੋ ਦੁਰਬੇ ਕਹੁ ਤੰਛਕ ਧਾਯੋ ॥
 ੧੮੩੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਤਾ ਸਰ ਕੋ ਲਖਿ ਕੈ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਆਪਨੋ
 ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਲੋ ਖੈਂਚ ਕਮਾਨ ਚਲਾਇ ਦਏ ਜਿਨ ਕੇ
 ਪਰਕਾਰੇ ॥ ਭੂਪ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਢਾਲ ਲਈ ਤਿਹ ਮੱਧ ਲਗੈ ਨਹਿ ਜਾਤ ਨਿਕਾਰੇ
 ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੂਰਜ ਕੋ ਗ੍ਰਸਬੇ ਕਹੁ ਰਾਹ ਕੇ ਬਾਹਨ ਪੰਖ ਪਸਾਰੇ ॥ ੧੮੩੧ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪਤ ਪਾਨ ਕਮਾਨ ਲਈ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਕੈ ਲਖਿ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥
 ਇਉ ਛੁਟਕੇ ਕਰਕੇ ਬਰਤੇ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥ ਮੇਘ
 ਕੀ ਬੂੰਦਨ ਜਿਉ ਬਰਖੇ ਸਰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕੇ ਉਪਰ ਆਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੂਰ
 ਨਹੀ ਸਰ ਸੇ ਤਿਹ ਭੱਛਨ ਕੇ ਸਲਭਾ ਮਿਲਿ ਧਾਏ ॥ ੧੮੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੇ ਸਰ ਭੂਪ ਚਲਾਵਤ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਕਾਟ ਉਤਾਰੇ ॥ ਫੋਕਨ ਤੇ
 ਫਲ ਤੇ ਮਧਿ ਤੇ ਪਲ ਮੈ ਕਰ ਖੰਡਨ ਖੰਡ ਕੈ ਡਾਰੇ ॥ ਐਸੀਯ ਭਾਂਤਿ ਪਰੇ ਛਿਤ
 ਮਨੋ ਅਰਿ ਬਾਨ ਬਿਹੰਗ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ੧੮੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ
 ਲਰੇ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਦੁਤੀ ਓਰ ਬਲ ਹਲ ਗਹੇ ਹਨੀ ਸੈਨ ਚਤਰੰਗ ॥
 ੧੮੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਲ ਪਾਨ ਲਏ ਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੰਘਾਰਤ ਬਾਜ ਕਰੀ ਰਥ
 ਪੈਦਲ ਆਯੋ ॥ ਮਾਰ ਹਰੇਲ ਭਜਾਇ ਦਏ ਨਿਪ ਗੋਲ ਕੇ ਮੱਧਿ ਪਰਯੋ ਤਬ
 ਧਾਯੋ ॥ ਏਕ ਕੀਏ ਸੁ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਅਰਿ ਏਕਨ ਕੋ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਘਾਯੋ ॥
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸਭ ਸੂਰਨ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਲੀ ਪੁਰਖੱਤ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ੧੮੩੫
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰਯੋ ਰਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕੂਰ ਸੁ ਪਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੀਏ ॥
 ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਡੋਲਤ ਹੈ ਰਨ ਭੀਤਰ ਆਨੈ ਕੇ ਆਨਤ ਹੈ ਨ ਹੀਏ ॥ ਅਤਿ ਹੀ
 ਰਸ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਬੀਚ ਛਕਿਓ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਮਦ ਪਾਨ ਪੀਏ ॥ ਬਲਭਦ੍ਰ
 ਸੰਘਾਰਤ ਸਤ ਫਿਰੈ ਜਮ ਕੇ ਸੁ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਕੀਏ ॥ ੧੮੩੬ ॥ ਸੀਸ ਕਟੇ
 ਅਰਿ ਬੀਰਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਭੀਤਰ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹੈ ॥ ਕੇਤਨ ਕੇ ਪਦ ਪਾਨ
 ਕਟੇ ਅਰਿਕੇਤਨ ਕੇ ਤਨ ਘਾਇ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਬਲਬੰਡ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਨਿਜ
 ਠੋਰ ਕੇ ਛਾਡਿ ਕੇ ਦੋਰ ਪਰੇ ਹੈ ॥ ਤੀਰ ਸਰੀਰਨ ਬੀਚ ਲਗੇ ਭਟ ਮਾਨਹੁ ਸੇਹ
 ਸਰੂਪ ਧਰੇ ਹੈ ॥ ੧੮੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਐਸੇ ਹਲਾਯੁਧ ਜੁਧ ਕੀਯੋ ਉਤਿ
 ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਕੋਪੁ ਬਢਾਯੋ ॥ ਜੇ ਭਟ ਸਾਮੁਹੇ ਆਇ ਗਯੋ ਸੋਊ ਏਕ ਹੀ
 ਬਾਨ ਸੇ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੋ ਨਿਪ ਸੈਨ ਹੁਤੋ ਸੁਨਿ ਮੇਖ ਬਿਖੈ ਜਮ
 ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਾਹੂ ਨ ਧੀਰ ਧਰਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਭਜਿ ਗੇ ਜਬ ਸਜਾਮ ਇਤੋ ਰਨ
 ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਭਟ ਲਾਜ ਭਰੇ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕਾਰਜ ਜਾਨਕੈ
 ਕੋਪ ਬਢਾਏ ॥ ਸੰਕਹਿ ਤਯਾਗ ਅਸੰਕਤ ਹੁਇ ਬਜਾਇ ਨਿਸਾਨਨਿ ਕੇ
 ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਲੈ ਹਾਥ ਸੁ ਖੈਂਚ ਚਢਾਇ ਕੈ ਬਾਨ ਚਲਾਏ
 ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਬਲਬੰਡ ਬਡੇ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਸੇ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ॥ ੧੮੩੯ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੇ ਦਲੁ ਹਰਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਸਬ ਗਰਬ ਉਤਾਰਯੋ
 ॥ ਅਬਿ ਕਹੁ ਕੋਨ ਉਪਾਵਹ ਕਰੇ ॥ ਰਨ ਮੈ ਆਜ ਜੂਝ ਹੀ ਮਰੇ ॥ ੧੮੪੦ ॥
 ਇਉ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਧਨਖ ਕਰ ਗਹਯੋ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੰਗ ਜੂਝਿ ਪੁਨਿ ਚਹਯੋ ॥
 ਪਹਰਯੋ ਕਵਚ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ੧੮੪੧ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਰਨਭੂਮਿ ਮੈ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਚਢਾਇ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਬ
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੇ ਬੋਲਯੋ ਭਉਹ ਤਨਾਇ ॥ ੧੮੪੨ ॥ ਨਿਪ ਜਰਾਸਿੰਧ ਬਾਚ ਕਾਨੁ
 ਸੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਬਲਹੈ ਤੁਮ ਮੈ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਸੇ ਅਬ ਪੈਰਖ ਮੋਹਿ ਦਿਖਯੋ ॥

ਠਾਢੇ ਕਹਾ ਮੁਹਿ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤ ਮਾਰਤ ਹੋ ਸਰ ਭਾਜਨ ਜੱਯੈ ॥ ਕੈ ਅਬ ਡਾਰ
 ਹਥਿਆਰ ਗਵਾਰ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਮੈ ਸੰਗ ਜੂਝ ਮਚੱਯੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੈ ਪਾਨ ਤਜੈ ਰਨ
 ਮੈ ਬਨ ਮੈ ਸੁਖ ਸੋ ਬਛ ਗਾਇ ਚਰੱਯੈ ॥ ੧੮੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜ
 ਰਾਜ ਮਨੈ ਕਬਿ ਸਗਾਮ ਭਨੈ ਉਹ ਭੂਪ ਕੇ ਬੈਨ ਸੁਨੈ ਜਬ ਐਸੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ
 ਉਰ ਮੈ ਰਿਸਿ ਯੋ ਪ੍ਰਗਟੀ ਪਰਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਵਕ ਤੈਸੇ ॥ ਜਿਉ ਮਿਗ ਰਾਜ
 ਸਿਗਾਲ ਕੀ ਕੂਕ ਸੁਨੈ ਬਨ ਹੁੰਕ ਉਠੈ ਮਨ ਵੈਸੇ ॥ ਜਯੋਂ ਮਟਕੀ ਅਰਿ ਕੀ
 ਬਤੀਯਾ ਖਟਕੈ ਪਗ ਮੈ ਅਟਕੰਟਕ ਜੈਸੇ ॥ ੧੮੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੁੰ
 ਬਿਜ ਰਾਜ ਇਤੇ ਸੁ ਘਨੇ ਲਖਿ ਕੈ ਤਿਹ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਕੋਪ ਉਤੇ ਧੰਨੁ ਲੇਤ
 ਭਯੋ ਨਿਪ ਸਗਾਮ ਭਨੈ ਦੋਉ ਨੈਨ ਤਚਾਏ ॥ ਜੋ ਸਰ ਆਵਤ ਭਯੋ ਹਰਿ ਉਪਰਿ
 ਸੋ ਛਿਨ ਮੈ ਸਬ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸਰ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਤਨ ਕੈ ਤਨ
 ਕੋ ਨਹਿ ਭੇਟਨ ਪਾਏ ॥ ੧੮੪੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਸੋ ਨਿਪ ਜੂਝਿ ਕਰੈ ਹਰਿ
 ਸਿਉ ਉਤ ਤੇ ਮੁਸਲੀ ਇਕ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਮਾਰ ਬਿਦਾਰ ਦਏ ਤੁਮਰੇ ਭਟ
 ਤੈ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਨੈਕ ਲਜਾਯੋ ॥ ਰੇ ਨਿਪ ਕਾਹੇ ਕਉ ਜੂਝ ਮਰੈ ਫਿਰ ਜਾਹੁ ਘਰੈ
 ਲਰਕਾ ਫਲ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਬਡੋ ਜਵਹੈ ਮਿਗ ਭੂਪਤਿ ਕੇਹਰਿ ਸੋ ਰਨ ਜੀਤਨ
 ਆਯੋ ॥ ੧੮੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਹ ਸੁਭਟਨਿ ਬਲਿ ਲਰਤ ਹੋ ਤੇ ਸਭ ਗਏ
 ਪਰਾਇ ॥ ਕੈ ਲਰਿ ਮਰਿ ਕੈ ਭਾਜਿ ਸਠਿ ਕੈ ਪਰਹਰਿ ਕੇ ਪਾਇ ॥ ੧੮੪੭ ॥
 ਜਰਾਸਿੰਧ ਨਿਪ ਬਾਚ ਹਲੀਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਮਮ ਓਰ ਕੇ ਸੂਰ ਹਨੇ
 ਸੰਗਾਮ ॥ ਲਰਬੋ ਮਰਬੋ ਜੀਤਬੋ ਇਹ ਸੁਭਟਨਿ ਕੇ ਕਾਮ ॥ ੧੮੪੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਮਨ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਤਬ ਭੂਪ ਹਲੀ ਕਹੁ ਬਾਨੁ ਚਲਾਯੋ ॥
 ਲਾਗਤਿ ਹੀ ਨਟਸਾਲ ਭਯੋ ਤਨ ਮੈ ਬਲਭਦੁ ਮਹਾਂ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਮੂਰਛ
 ਹੁੰ ਕਰਿ ਸੰਦਨ ਬੀਚ ਗਿਰਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਕਬਿ ਨੇ ਜਸੁ ਗਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਬਾਨ
 ਭੁੰਗ ਡਸਯੋ ਧਨੁ ਧਾਮ ਸਬੈ ਮਨ ਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ੧੮੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਹੁਰੋ ਚਿਤ ਚੇਤ ਭਯੋ ਬਲਦੇਵ ਚਿਤੇ ਅਰਿ ਕੋ ਅਤਿ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਭਾਰੀ
 ਗਦਾ ਗਹਿਕੈ ਕਰ ਮੈ ਨਿਪ ਕੇ ਬਧ ਕਾਰਨ ਤਾਰਨ ਆਯੋ ॥ ਪਾਉ ਪਿਆਏ
 ਹੁਇ ਸੰਦਨ ਤੇ ਕਬਿ ਸਗਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਤ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਔਰ ਕਿਸੀ ਭਟ
 ਜਾਨਯੋ ਨਹੀ ਕਬਿ ਦੋਰ ਪਰਯੋ ਨਿਪ ਨੇ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੫੦ ॥ ਆਵਤ ਦੇਖ
 ਹਲਾਯੁਧ ਕੇ ਸੁ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਨਿਪ ਕੋਪ ਮਈ ਹੈ ॥ ਜੁਧੁ ਹੀ ਕੋ ਸਮੁਹਾਇ ਭਯੋ
 ਨਿਜ ਪਾਨ ਕਮਾਨ ਸੁ ਤਾਨ ਲਈ ਹੈ ॥ ਲਜਾਇਓ ਹੁਤੋ ਚਪਲਾ ਸੀ ਗਦਾਸਰ
 ਏਕ ਹੀ ਸਿਉ ਸੋਊ ਕਾਟ ਦਈ ਹੈ ॥ ਸਤੁ ਕੇ ਮਾਰਨਿ ਕੀ ਬਲਭਦੁਹਿ ਮਾਨਹੁ
 ਆਸ ਦੁਟੁਕ ਭਈ ਹੈ ॥ ੧੮੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਟ ਗਦਾ ਜਬ ਐਸੇ ਦਈ
 ਤਬ ਹੀ ਬਲ ਢਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਧਾਇ ਚਲਯੋ ਅਰਿ ਮਾਰ ਨਿਕਾਰ
 ਨਿਸੰਕ ਕਛੁ ਚਿਤ ਮੈ ਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਆਵਤ ਕੇ ਗਰਜਯੋ ਬਰਖਾ
 ਕਰਿ ਬਾਨਨਿ ਭਾਰੀ ॥ ਢਾਲ ਦਈ ਸਤਧਾ ਕਰਿਕੈ ਕਰ ਕੀ ਕਰਵਾਰ ਤਿਧਾ
 ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ੧੮੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਢਾਲ ਕਟੀ ਤਰਵਾਰ ਗਈ ਕਟਿ ਐਸੇ

੧. ਸਤ ਟੁਕੜੇ ।

ਹਲਾਯੁਧ ਸੰਯਮ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋ ਬਲ ਕੇ ਅਬ ਹੀ ਨਿਪ ਯੋਂ ਅਪਨੇ
 ਮਨ ਮਾਇ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਮੁਰਾਰ ਤਬੈ ਕਰ ਜੁਧ ਕੇ ਹੇਤ ਚਲਯੋ ਬਲ
 ਧਾਰਯੋ ॥ ਹੇ ਨਿਪ ਤੂ ਭਿਰ ਮੇ ਸੰਗ ਆਇਕੈ ਰਾਮ ਭਨੈ ਇਮ ਸੰਯਮ ਪੁਕਾਰਯੋ
 ॥ ੧੮੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋਂ ਬਤੀਯਾ ਰਨ ਮੈ ਸੁਨਿ ਭੂਪਤਿ ਜੂਝ ਮਚਾਵਨ
 ਸੰਯਮ ਸਿਉ ਆਯੋ ॥ ਹੋਸਿ ਬਢਾਇ ਘਨੋ ਚਿਤ ਮੈ ਕਰਕੇ ਬਰਸੋ ਧਨੁ ਤਾਨ
 ਚਢਾਯੋ ॥ ਦੀਰਘ ਕੋਚ ਸਜੇ ਤਨ ਮੈ ਕਬਿ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਜਸੁ ਇਉ ਉਪਜਾਯੋ ॥
 ਮਾਨਹੁ ਜੁਧ ਸਮੈ ਰਿਸ ਕੈ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਉਪਰ ਰਾਵਨ ਆਯੋ ॥ ੧੮੫੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਭਯੋ ਨਿਪ ਸੰਯਮ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਤੋ ਧਨੁ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਸੰਭਾਰਯੋ
 ॥ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਇਤ ਤੇ ਹਰਿ ਸਾਮੁਹੇ ਤ੍ਰਾਸ ਕਛੁ ਚਿਤ ਮੈ ਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨ
 ਪਮਾਨ ਲੈ ਤਾਨ ਕਮਾਨ ਸੁ ਬਾਨ ਲੈ ਸਤੁ ਕੇ ਛਤੁ ਪੈ ਮਾਰਯੋ ॥ ਖੰਡ ਹੂੰ ਖੰਡ
 ਗਿਰਯੋ ਛਿਤ ਮੈ ਮਨੋ ਚੰਦ ਕੋਂ ਰਾਹੁ ਨੇ ਮਾਰ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ੧੮੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਛਤੁ ਕਟਿਓ ਨਿਪ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਮਨ ਭੂਪਤ ਕੋਪ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਸੰਯਮ
 ਕੀ ਓਰ ਕੁਦਿਸਟਿ ਚਿਤੇ ਕਰਿ ਉਗੁ ਸਰਾਸਨ ਹਾਥ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋਰ ਸੋ
 ਖੈਂਚਨ ਲਾਗਯੋ ਤਹਾ ਨਹਿ ਐਚ ਸਕੋ ਕਰਕੰਪ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਲੈ ਧਨੁ ਬਾਨ ਮੁਰਾਰ
 ਤਬੈ ਤਿਹ ਚਾਂਪ ਚਟਾਕ ਦੇ ਕਾਟਿ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ੧੮੫੬ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਬਿਜ ਰਾਜ
 ਸਰਾਸਨ ਕਾਟ ਦਯੋ ਤਬ ਭੂਪਤ ਕੋਪੁ ਕੀਯੋ ਮਨ ਮੈ ॥ ਕਰਵਾਰ ਸੰਭਾਰ ਮਹਾ
 ਬਲਧਾਰ ਹਕਾਰ ਪਰਯੋ ਰਿਪ ਕੇ ਗਨ ਮੈ ॥ ਤਹਾ ਢਾਲ ਸੋ ਢਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਸੋ ਯੋਂ ਅਟ ਕੇ ਖਟਕੇ ਰਨ ਮੈ ॥ ਮਨੋ ਜਾਲ ਦਵਾਨਲ ਕੀ ਲਪਟੋ ਚਟਕੈ ਪਟਕੈ
 ਤਿਨ ਜਿਉ ਬਨ ਮੈ ॥ ੧੮੫੭ ॥ ਘੁਮਤ ਘਾਇਲ ਹੂੰ ਇਕ ਬੀਰ ਫਿਰੈ ਇਕ
 ਸੋਨ ਭਰੇ ਭਭਕਾਤੇ ॥ ਏਕ ਕਬੰਧ ਫਿਰੈ ਬਿਨ ਸੀਸ ਲਖੈ ਤਿਨ ਕਾਇਰ ਹੈ
 ਬਿਲਲਾਤੇ ॥ ਤਯਾਗ ਚਲੇ ਇਕ ਆਹਵ ਕੋ ਇਕ ਡੋਲਤ ਜੁਧਹ ਕੇ ਰੰਗ ਰਾਤੇ
 ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਭਟ ਪਾਨ ਬਿਨਾ ਮਨੋ ਸੋਵਤ ਹੈ ਮਦਰਾ ਮਦ ਮਾਤੇ ॥ ੧੮੫੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਦਵ ਜੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਗਹਿ ਆਯੁਧ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਪਹਿ ਧਾਵਤ ॥
 ਐਰ ਜਿਤੇ ਸਿਰਦਾਰ ਬਲੀ ਕਰਵਾਰ ਸੰਭਾਰ ਹਕਾਰ ਬੁਲਾਵਤ ॥ ਭੂਪਤ
 ਪਾਨ ਲੈ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗੁਮਾਨ ਭਰਯੋ ਰਿਪ ਓਰ ਚਲਾਵਤ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ
 ਸਾਥ ਕੀਏ ਬਿਨ ਮਾਥ ਸੁਨਾਥ ਅਨਾਥ ਹੂੰ ਆਵਤ ॥ ੧੮੫੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਏਕਨ ਕੀ ਭੁਜ ਕਾਟਿ ਦਈ ਅਰੁ ਏਕਨ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਜਾਦਵ
 ਏਕ ਕੀਏ ਬਿਤਥੀ ਪੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਤੀਰ ਲਗਾਏ ॥ ਐਰ ਹਨੇ ਗਜਰਾਜ
 ਘਨੇ ਬਰਬਾਜ ਬਨੇ ਹਨਿ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਜੋਗਿਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਸ੍ਰਿਗਾਲਨਿ
 ਸੋਨਤ ਸਾਗਰ ਮਾਝ ਅਨੁਾਏ ॥ ੧੮੬੦ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਬੀਰ ਸੰਘਾਰ ਕੈ ਸ੍ਰੀ
 ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਭੂਪ ਭਯੋ ਅਤਿ ਕੋਪ ਮਈ ਹੈ ॥ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਮਨ ਦੇਤ ਭਯੋ ਤਨ
 ਕੀ ਸਿਗਰੀ ਸੁਧ ਭੂਲ ਗਈ ਹੈ ॥ ਐਨਹੀ ਸੈਨਹਨੀ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੁ ਪਰੀਛਿਤ
 ਮੈ ਬਿਨ ਪਾਨ ਭਈ ਹੈ ॥ ਭੂਪਤਿ ਮਾਨਹੁ ਸੀਸਨ ਕੀ ਸਬ ਸੂਰਨਿ ਹੂੰ ਕੀ
 ਜਗਾਤ ਲਈ ਹੈ ॥ ੧੮੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛਾਡਿ ਦੇਏ ਜਿਤ ਸਾਚ ਕੈ ਮਾਨਹੁ
 ਮਾਰ ਦੇਏ ਮਨ ਝੂਠ ਨ ਭਾਯੋ ॥ ਜੋ ਭਟ ਘਾਇਲ ਭੂਮ ਪਰੇ ਮਨੋ ਦੋਸ ਕੀਯੋ

ਕਛੁ ਦੰਡੁ ਦਿਵਾਯੋ ॥ ਏਕ ਹਨੇ ਕਰ ਪਾਇਨ ਤੇ ਜਿਨ ਜੈਸੋ ਕੀਯੋ ਫਲ ਤੈਸੋ ਈ
 ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੰਦਨ ਬੈਠ ਕੈ ਸੂਰਨ ਕੋਂ ਨਿਪੁ ਨਿਆਉ ਚੁਕਾਯੋ ॥
 ॥ ੧੮੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਭੂਪ ਇਤੋ ਰਨ ਪਾਰਤ ਭਯੋ ਤਬ ਸੀ ਬਿਜਨਾਇਕ
 ਕੋਪ ਭਰਯੋ ॥ ਨਿਪੁ ਸਾਮੁਹੇ ਜਾਇਕੈ ਜੂਝ ਮਚਾਤ ਭਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਨ ਰਤੀ ਕੁ
 ਡਰਯੋ ॥ ਬਿਜਨਾਇਕ ਸਾਇਕ ਏਕ ਹਨਯੋ ਨਿਪੁ ਕੇ ਉਰ ਲਾਗ ਕੈ ਭੂਮ
 ਪਰਯੋ ॥ ਇਮ ਮੇਦ ਸੋ ਬਾਨ ਚਖਯੋ ਨਿਪੁ ਕੋ ਮਨੋ ਪੰਨਗ ਦੂਧ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਯੋ
 ॥ ੧੮੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਹਿਕੈ ਸਰ ਸੀ ਹਰਿ ਕੋ ਉਰ ਮੈ ਨਿਪੁ ਸਜਾਮ
 ਹੀ ਕਉ ਇਕ ਬਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸੂਤ ਕੇ ਏਕ ਲਗਾਵਤ ਭਯੋ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਲਾਗਤ
 ਹੀ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਹੁੰ ਬਿਸੰਭਾਰ ਗਿਰਯੋ ਈ ਚਹੈ ਤਿਹ ਕੋ ਰਬ ਆਸਨ ਨਾ
 ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਸਮੈ ਚਪਲੰਗ ਤੁਰੰਗਨਿ ਆਪਨੀ ਚਾਲ ਕੋ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਯੋ
 ॥ ੧੮੬੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੁਜਾ ਪਕਰ ਕੈ ਸਾਰਥੀ ਰਬ ਤਬ ਡਾਰਯੋ ਧੀਰ ॥
 ਸੰਦਨ ਹਾਕਤ ਆਪ ਹੀ ਚਲਯੋ ਲਰਤ ਬਲ ਬੀਰ ॥ ੧੮੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਾਰਥੀ ਸੰਦਨ ਪੈ ਨ ਲਖਯੋ ਬਲਦੇਵ ਕਹਿਓ ਰਿਸਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨੈ ਕੈ ॥ ਜਿਉ
 ਦਲ ਤੋਰ ਜਿਤਯੋ ਸਬਹੀ ਤੈਸੋ ਤੋ ਜਿਤ ਹੈ ਜਸ ਡੰਕ ਬਜੈ ਕੈ ॥ ਮੂਢ ਭਿਰੈ ਪਤ
 ਚੋਦਹ ਲੋਕ ਕੇ ਸੰਗਿ ਸੁਆਪ ਕੋ ਭੂਪ ਕਹੈ ਕੈ ॥ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਸੁ ਬਾਜਨ ਸੰਗ
 ਉਡਯੋ ਕਛੁ ਚਾਹਤ ਪੰਖ ਲਗੈ ਕੈ ॥ ੧੮੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛਾਡਤ ਹੈ ਅਜਹੂ
 ਤੁਹ ਕੋ ਪਤਿ ਚੋਦਹ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸੰਗ ਨਾ ਲਰੁ ॥ ਗਯਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਧਰੋ ਮਨ ਮੈ
 ਸੁ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਚਿੰਤ ਤੇ ਬਾਤ ਬਿਦਾ ਕਰੁ ॥ ਰੱਛਕ ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਬਿਜ ਨਾਥ
 ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਇਹੈ ਜੀਅ ਮੈ ਧਰੁ ॥ ਤਯਾਗ ਕੈ ਆਵਹੁ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਸੁ ਅਬੈ
 ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪੈ ਪਰੁ ॥ ੧੮੬੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬੈ ਹਲਾ ਯੁਧ ਐਸੇ
 ਕਹਯੋ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਡੀਠ ਰਾਜਾ ਤਨ ਚਹਯੋ ॥ ਕਹਯੋ ਨਿਪੁਤ ਸਬ ਕੋ ਸੰਘਰਹੋ ॥ ਛਤੀ
 ਹੋਇ ਗੁਰ ਤੇ ਟਰਹੋ ॥ ੧੮੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਖਬੋ ਇਉ ਨਿਪੁ ਕੋਂ ਸੁਨ ਕੈ
 ਜਦੁਬੀਰ ਸਬੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਭਰੇ ਹੈ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਤਜਿ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਚਿਤੈ ਅਰਿ
 ਕੈ ਚਿਤ ਮੈ ਨ ਡਰੇ ਹੈ ॥ ਭੂਪ ਅਯੋਧਨ ਮੈ ਧਨੁ ਲੈ ਤਿਹ ਸੀਸ ਕਟੇ ਗਿਰਿ ਭੂਮਿ
 ਪਰੇ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਹੇ ਛੁਟ ਬੇਲਨ ਤੇ ਟੁਟ ਫੂਲ ਝਰੇ ਹੈ ॥ ੧੮੬੯
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰਤ ਭੂਪ ਫਿਰੈ ਭਟ ਆਨ ਕੋ ਆਖ ਤਰੈ ਨਹੀ ਆਨੇ ॥
 ਬਾਜ ਘਨੇ ਗਜ ਰਾਜਨ ਕੇ ਸਿਰ ਪਾਇਨ ਲੋ ਸੰਗਿ ਸੈਨ ਕੇ ਸਾਨੇ ॥ ਔਰ ਰਥੀ
 ਨ ਕਰੇ ਬਿਰਥੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹਨੇ ਜੇਉ ਬਾਂਧਤ ਬਾਨੇ ॥ ਸੂਰਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤ ਅੰਗ
 ਗਿਰੇ ਮਾਨੇ ਬੀਜ ਬੁਯੋ ਛਿਤ ਮਾਹਿ ਕ੍ਰਿਸਾਨੇ ॥ ੧੮੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ
 ਭਾਂਤ ਬਿਰੁਧ ਨਿਹਾਰ ਭਯੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਸਜਾਮ ਸੋ ਤੇਜਤਏ ਹੈ ॥ ਭਾਖ ਦੋਉ
 ਨਿਜ ਸੂਤਨ ਕੋਂ ਰਿਪ ਸਾਮੁਹੇ ਜੁਧ ਕੇ ਕਾਜ ਗਏ ਹੈ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈ ਸੁ ਹਠੀ
 ਕਵਚੀ ਰਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਵਕ ਬੇਖ ਭਏ ਹੈ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਇਮ ਧਾਵਤ ਭੇ
 ਮਾਨਹੁ ਕੇਹਰਿ ਦੁਇ ਮ੍ਰਿਗ ਹੇਰ ਧਏ ਹੈ ॥ ੧੮੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਨੁਸਾਇਕ
 ਲੈ ਰਿਸ ਭੂਪਤ ਕੇ ਤਨ ਘਾਇ ਕਰੇ ਬਿਜ ਰਾਜ ਤਬੈ ॥ ਪੁਨਿ ਚਾਰੋ ਈ ਬਾਨਨ
 ਸੋ ਹਯ ਚਾਰੋ ਈ ਰਾਮ ਭਨੈ ਹਨ ਦੀਨੇ ਸਬੈ ॥ ਤਿਲ ਕੋਟਿਕ ਸਿਯੰਦਨ ਕਾਟਿ

ਕੀਯੋ ਧਨੁ ਕਾਟਿ ਦੀਯੋ ਕਰਿ ਕੋਪ ਜਬੈ ॥ ਨਿਪੁ ਪਿਆਦੋ ਰਦਾਗਹਿ ਸਉਹੇ
 ਗਯੋ ਅਤਿ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਕਹਿ ਹੋ ਸੁ ਅਬੈ ॥ ੧੮੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਇ ਨ ਧਾਇ
 ਕੰ ਭੂਪ ਬਲੀ ਸੁ ਗਦਾ ਕਹੁ ਘਾਇ ਹਲੀ ਪ੍ਰਤਿ ਝਾਰਯੋ ॥ ਕੋਪ ਹੁਤੋ ਸੁ ਜਿਤੋ
 ਤਿਹ ਮੈ ਸਬ ਸੂਰਨ ਕੇਂ ਸੁ ਪੁਤੱਖ ਦਿਖਾਰਯੋ ॥ ਕੂਦ ਹਲੀ ਭੂਅ ਠਾਢੇ ਭਯੋ
 ਜਸੁ ਤਾ ਛਬਿ ਕੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਚਾਰੋਈ ਅੱਸੁਨ ਸੂਤ ਸਮੇਤ ਸੁਕੈ
 ਸਬ ਹੀ ਰਬ ਚੂਰਨ ਡਾਰਯੋ ॥ ੧੮੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਭੂਪ ਗਦਾ ਗਹਿ
 ਆਵਤ ਭਯੋ ਉਤ ਲੋਕੇ ਗਦਾ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਧਾਯੋ ॥ ਆਇ ਅਯੋਧਨ ਬੀਚ ਦੁਹੁ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹ ਰਨ ਦੁੰਦ ਮਚਾਯੋ ॥ ਜੁਧੁ ਕੀਯੋ ਬਹੁਤੇ ਚਿਰ ਲੋ ਨਹਿ ਆਪਿ
 ਗਿਰਿਓ ਉਹ ਕੰਨ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਅੰਸੇ ਰਿਝਾਵਤ ਭਯੋ ਸੂਰ ਲੋਗਨ ਧੀਰਨ
 ਬੀਰਨ ਕੇ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥ ੧੮੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਾਰ ਕੈ ਬੈਠ ਹਰੈ ਦੋਊ ਬੀਰ
 ਸੰਭਾਰ ਉਠੇ ਪੁਨ ਜੁਧੁ ਮਚਾਵੈ ॥ ਰੰਚਨਸੰਕ ਕਰੈ ਚਿਤ ਮੈ ਰਿਸ ਕੈ ਦੋਊ ਮਾਰ
 ਹੀ ਮਾਰ ਉਘਾਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗਦਾਹਵ ਕੀ ਬਿਧ ਹੈ ਦੋਊ ਤੈਸੇ ਲਰੈ ਅਰੁ ਘਾਵ
 ਚਲਾਵੈ ॥ ਨੈਕ ਟਰੈ ਨ ਅਰੈ ਹਠ ਬਾਂਧ ਗਦਾ ਕੋ ਗਦਾ ਸੰਗ ਵਾਰ ਬਚਾਵੈ ॥
 ੧੮੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਆਹਵ ਮੈ ਮੁਸਲੀ ਅਰੁ ਭੂਪਤ ਕੋਪ
 ਭਰੇ ਹੈ ॥ ਆਪਸ ਬੀਚ ਹਕਾਰ ਦੋਊ ਭਟ ਚਿੰਤ ਬਿਖੈ ਨਹੀ ਨੈਕ ਡਰੇ ਹੈ ॥
 ਭਾਰੀ ਗਦਾ ਗਹਿ ਹਾਥਨ ਮੈ ਰਨ ਭੂਮ ਹਤੇ ਨਹਿ ਪੈਗੁ ਟਰੇ ਹੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਮੱਧ
 ਮਹਾਂ ਬਨ ਕੇ ਪਲ ਕੇ ਹਿਤ ਹੁੰ ਬਰ ਸਿੰਘ ਅਰੇ ਹੈ ॥ ੧੮੭੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਕਾਟਿ ਗਦਾ ਬਲਦੇਵ ਦਈ ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਕੀ ਅਰੁ ਬਾਨਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਪੋਰਖ
 ਯਾ ਹੀ ਭਿਰਯੋ ਹਮ ਸੋ ਰਿਸ ਕੈ ਅਰਿ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪਚਾਰਯੋ ॥ ਇਉ
 ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਬਾਨਨਿ ਮਾਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਤਿਹ ਗੀਵਹ ਡਾਰਯੋ ॥ ਦੇਵ ਕਰੋ
 ਉਪਮਾ ਸੁ ਕਹੈ ਜਦੁਬੀਰ ਜਿਤਯੋ ਸੁ ਬਡੋ ਅਰਿ ਹਾਰਯੋ ॥ ੧੮੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਕੰਪਤ ਹੋ ਜਿਹ ਤੇ ਸੁ ਖਰੋਸ ਮਹੇਸ ਮੁਨੀ ਜਿਹ ਤੇ ਭੈ ਭੀਤਯੋ ॥ ਸੇਸ ਜਲੇਸ
 ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਹੁਤੇ ਚਿਤ ਮੈ ਨਨਿਚੀਤਯੋ ॥ ਤਾ ਨਿਪ ਕੇ
 ਸਿਰ ਪੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਕਾਲ ਇਸੇ ਅਬ ਬੀਤਯੋ ॥ ਧੰਨਹਿ
 ਧੰਨੁ ਕਹੈ ਸਬ ਸੂਰ ਭਲੇ ਭਗਵਾਨ ਬਡੋ ਅਰਿ ਜੀਤਯੋ ॥ ੧੮੭੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਲਭਦੁ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਇਤ ਤੇ ਰਿਸ ਸਾਥ ਕਹਯੋ
 ਅਰਿ ਕਉ ਹਰਿ ਹੋ ॥ ਇਹ ਪੁਨ ਬਚਾਵਤ ਕੇ ਹਮ ਸੋ ਜਮ ਜਉ ਭਿਰਿ ਹੈ ਨ
 ਤਉ ਡਰਿ ਹੈ ॥ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਸਬੈ ਸੰਗ ਜਾਦਵ ਲੈ ਤਜਿ ਯਾਹ ਕਹੈ ਨ ਭਯਾ
 ਟਰਿ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਮੁਸਲੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਅਬੈ ਇਹ ਕੋ ਬਧੁ ਹੀ ਕਰਿ
 ਹੈ ॥ ੧੮੭੯ ॥ ਸੁਨਿ ਭੂਪ ਹਲਾ ਯੁਧ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਅਪੁਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ
 ਡਰੁ ਮਾਨਯੋ ॥ ਮਾਨਖ ਰੂਪ ਲਖਯੋ ਨ ਬਲੀ ਨਿਹਚੈ ਬਲ ਕੇ ਜਮਰੂਪ ਪਛਾਨਯੋ
 ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਓਰ ਚਿਤੈ ਤਜਿ ਆਯੁਧ ਪਾਇਨ ਸੋ ਲਪਟਾਨਯੋ ॥ ਮੇਰੀ
 ਸਹਾਇ ਕਰੋ ਪੁਡ ਜੂ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਕਹਿ ਯੋਂ ਘਿਘਿਯਾਨਯੋ ॥ ੧੮੮੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਕੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਢਾਯੋ
 ॥ ਕੋਪਹਿ ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਦੁਹੁ ਨੈਨਨਿ ਭੀਤਰ ਨੀਰ ਬਹਾਯੋ ॥ ਬੀਰਹਲਾ

ਯੁਧ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਕੇ ਕਹਕੈ ਇਹ ਬੇਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਛਾਡਿ ਦੇ ਜੋ ਹਮ ਜੀਤਨ
 ਆਯੋ ਹੋ ਸੋ ਹਮ ਜੀਤ ਲਯੋ ਬਿਲਖਾਯੋ ॥ ੧੮੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਹ ਛੋਡ
 ਹਲੀ ਨਹੀ ਛੋਡਤਹੋ ਕਿਹ ਕਾਜ ਕਹਿਓ ਤੁਹਿ ਬਾਨਨਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਜੀਤ ਲਯੋ
 ਤੋ ਕਹਾ ਭਯੋ ਸਜਾਮ ਬਡੋ ਅਰਿ ਹੋ ਇਹ ਪੋਰਖ ਹਾਰਯੋ ॥ ਆਛੇ ਰਖੀ ਹੋ ਭਯੋ
 ਬਿਰਥੀ ਅਰੁ ਪਾਇ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤੇਈਸ ਛੋਹਨੀ ਕੋਪਤਿ ਹੋ ਤੋ
 ਕਹਾ ਇਹ ਕੇ ਸਬ ਸੋਨ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ੧੮੮੨ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਸੋਨ ਬਡੋ ਸੰਗਿ ਸਤੁ
 ਕੇ ਜੀਤ ਤਾਹਿ ਤਿਹ ਜੀਤ ॥ ਛਾਡਤ ਹੋ ਨਹਿ ਬਧਤ ਤਿਹ ਇਹੋ ਬਡਨ ਕੀ
 ਗੀਤ ॥ ੧੮੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਗ ਦਈ ਅਰੁ ਬਾਗੋ ਦਯੋ ਇਕ ਸੰਦਨ
 ਦੈਤਿਹ ਛਾਡਿ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਭੂਪ ਚਿਤੈ ਹਰਿ ਕੋ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰ ਲੱਜਤ-
 ਵਾਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਗੀਵ ਨਿਵਾਇ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ਘਨੋ ਪਛੁਤਾਇਕੈ ਧਾਮ ਗਯੋ
 ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਚੇਦਹ ਲੋਕਨ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਸੁ ਪੂਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ੧੮੮੪
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇਈਸ ਛੋਹਨ ਤੇਈਸ ਬਾਰ ਅਯੋਧਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਐਸੇ ਹੀ ਮਾਰੇ ॥
 ਬਾਜ ਘਨੋ ਗਜਪਤਿ ਹਨੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੇ ਬਿਪਤੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਏਕ ਹੀ
 ਬਾਨ ਲਗੇ ਹਰਿ ਕੋ ਜਮਧਾਮ ਸੋਊ ਤਜਿ ਦੇਹ ਪਧਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਰਾਜਕੀ
 ਜੀਤ ਭਈ ਅਰ ਤੇਈਸ ਬਾਰਨ ਐਸੇ ਈ ਹਾਰੇ ॥ ੧੮੮੫ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਦੇਵਨ
 ਜੋ ਉਸਤਤ ਕਰੀ ਪਾਛੇ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥ ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੈ ਹੋਇ ਹੈ ਕਹਿ ਹੋ ਵਹੀ
 ਬਨਾਇ ॥ ੧੮੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤ ਭੂਪਤਿ ਹਾਰ ਗਯੋ ਗਹ ਕੰਉ
 ਰਨ ਜੀਤ ਇਤੈ ਹਰਿ ਜੀ ਗ੍ਰਹ ਆਯੋ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੋ ਜੁਹਾਰ ਕੀਯੋ ਪੁਨਿ
 ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਸਿਰ ਛੁਤੁ ਤਨਾਯੋ ॥ ਬਾਹਰਿ ਆਇ ਗੁਨੀਨਸੁ ਦਾਨ ਦੀਯੋ ਤਿਨ
 ਇਉ ਜਸੁ ਭਾਖ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਮਹਾ ਰਨਧੀਰ ਬਡੋ ਅਰਿਜੀਤ ਭਲੇ
 ਜਸੁ ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਜਿਤੀ ਪੁਰ ਨਾਰ ਹੁਤੀ ਮਿਲਿ ਕੰ
 ਸਭਿ ਸਜਾਮ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਭੂਖਨ ਔਰ ਜਿਤੋ ਧਨੁ ਹੈ ਪਟ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ
 ਕੇ ਉਪਰਿ ਵਾਰੈ ॥ ਬੀਰ ਬਡੋ ਅਰਿ ਜੀਤ ਲਯੋ ਰਨ ਯੋ ਹਸਿ ਕੇ ਸਬ ਬੈਨ
 ਉਚਾਰੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੋਈ ਪੋਰਖ ਮੈ ਕਹਿ ਇਉ ਸਬ ਸੋਕ ਬਿਦਾ ਕਰ ਡਾਰੈ ॥
 ੧੮੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਸਿ ਕੇ ਪੁਰਿ ਨਾਰ ਮੁਰਾਰ ਨਿਹਾਰ ਸੁ ਬਾਤ ਕਹੈ ਕਛੁ
 ਨੈਨ ਨਚੈਕੈ ॥ ਜੀਤ ਫਿਰੇ ਰਨ ਧਾਮਹਿ ਕੇ ਸੰਗਿ ਬੈਰਨ ਕੇ ਬਹੁ ਜੂਝ ਮਚੈਕੈ ॥
 ਏਈ ਸੁ ਬੈਨ ਕਹੈ ਹਰਿ ਸੋ ਤਬ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਕਛੁ ਸੰਕ ਨ ਕੈਕੈ ॥ ਰਾਧਕਾ
 ਸਾਬ ਹਸੇ ਪ੍ਰਭ ਜੈਸੇ ਸੁ ਤੈਸੇ ਹਸੇ ਹਮ ਓਰ ਚਿਤੈਕੈ ॥ ੧੮੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਇਉ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੈ ਪੁਰਬਾਸਨਿ ਤਉ ਹਸਿਕੈ ਬਿਜਨਾਥ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਚਾਰ
 ਚਿਤੋਨ ਕੇ ਹੋਰਿ ਤਿਨੋ ਮਨ ਕੇ ਸਬ ਸੋਕ ਸੰਤਾਪ ਬਿਛਾਰੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਛਕੀ ਤੀਯ
 ਭੂਮ ਕੇ ਉਪਰ ਭੂਮ ਗਿਰੀ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਉਚਾਰੈ ॥ ਭਉਹ ਕਮਾਨ ਸਮਾਨ
 ਮਨੋ ਦਿਗ ਸਾਇਕ ਯੋ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਮਾਰੈ ॥ ੧੮੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤ
 ਸੰਕਤਿ ਹੁਇ ਤੀਯਾ ਧਾਮ ਗਈ ਇਤ ਬੀਰ ਸਭਾ ਮਹਿ ਸਜਾਮ ਜੀ ਆਯੋ ॥
 ਹੋਰਿਕੈ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਹਿ ਭੂਪਤਿ ਦੋਰਕੈ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਲੁਡਾਯੋ ॥ ਆਦਰ ਸੇ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਨਿਪ ਲੋ ਸੁ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੀਰ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਬਾਰਨੀ ਲੋ ਰਸੁ

ਆਗੇ ਧਰਜੇ ਤਿਹ ਪੇਖਿਕੈ ਸਜਾਮ ਮਹਾ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਾਰੁਨੀ ਕੇ ਰਸ ਸੇ ਜਬ ਸੂਰ ਛਕੈ ਸਬ ਹੀ ਬਲਭਦ੍ਰ ਚਿਤਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ
 ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਮੈ ਬਾਜ ਹਨੇ ਗਜਰਾਜ ਨ ਕੋਉ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸੇ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ
 ਕੀਯੋ ਛਿਨ ਮੈ ਰਿਸਕੈ ਜਿਹ ਬਾਨ ਸੁਏਕ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਬੀਰਨ ਬੀਚ ਸਰਾਹਤ
 ਭਯੋ ਸੁ ਹਲੀ ਜੁਧੁ ਸਜਾਮ ਇਤੇ ਰਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ੧੮੯੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭਾ
 ਬੀਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੇ ਹਲੀ ਕਹੈ ਪੁਨ ਬੈਨ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਮਦਰਾ ਸੇ ਛਕੈ ਅਰੁਨ
 ਭਏ ਜੁਗ ਨੈਨ ॥ ੧੮੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੀਬੋ ਕਛੁ ਮਯ ਪੀਬੋ ਘਨੋ ਕਹਿ ਸੂਰਨ ਸੇ
 ਇਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜੁਝਬੋ ਜੁਝਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੈਬੋ ਜੁਝਾਇਬੋ ਛਤਨ ਕੇ ਬਨ
 ਆਯੋ ॥ ਬਾਰਨੀ ਕੋਉ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਕਚੁ ਕੇ ਹਿਤ ਤੋ ਭਿਗ ਨਿੰਦ ਕਰਾਯੋ ॥
 ਰਾਮ ਕਹੈ ਚਤੁਰਾਨਿਨ ਸੇ ਸੁ ਇਹੀ ਰਸ ਕੇ ਰਸ ਦੇਵਨ ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੯੪ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਖ ਹਰਿ ਜੂ ਕੀਏ ਤੈਸੇ ਕਰੇ ਨ ਔਰ ॥ ਔਸੇ ਅਰਿ ਜਿਤ ਇੰਦ੍ਰ
 ਸੇ ਰਹਤ ਸੂਰ ਨਿਤ ਪੌਰ ॥ ੧੮੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੀਝ ਕੇ ਦਾਨ ਦੀਯੋ ਜਿਨ
 ਕੋਉ ਤਿਨ ਮਾਗਨਿ ਕੈਨ ਕਹੂੰ ਮਨੁ ਕੀਨੋ ॥ ਕੋਪ ਨ ਕਾਹੂ ਸਿਉ ਬੈਨ ਕਹਯੋ ਜੁ
 ਪੈ ਭੂਲ ਪਰੀ ਚਿਤ ਕੇ ਹਸ ਦੀਨੋ ॥ ਦੰਡ ਨ ਕਾਹੂ ਲਯੋ ਜਨ ਤੇ ਖਲ ਮਾਰਨ
 ਤਾਕੇ ਕਛੁ ਧਨ ਛੀਨੋ ॥ ਜੀਤ ਨ ਜਾਨ ਦਯੋ ਗੁਹ ਕੇ ਅਰਿ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਰਾਜ ਇਹੈ
 ਬਤ ਲੀਨੋ ॥ ੧੮੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਭੂਅ ਕੇ ਨਲ ਰਾਜ ਭਏ ਕਬਿ ਸਜਾਮ
 ਕਹੈ ਸੁਖ ਹਾਥ ਨ ਆਯੋ ॥ ਸੇ ਸੁਖ ਭੂਮਿ ਨ ਪਾਯੋ ਤਬੈ ਮੁਰ ਮਾਰ ਜਬੈ ਜਮ
 ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ਜੋ ਹਰਿਨਾਕਸ ਭ੍ਰਾਤ ਸਮੇਤ ਭਯੋ ਸੁਪਨੇ ਪ੍ਰਿਥੁਨਾਦ ਰਸਾਯੋ ॥
 ਸੇ ਸੁਖ ਕਾਨੁ ਕੀ ਜੀਤ ਭਏ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਪੁਹਮੀਅਤ ਪਾਯੋ ॥ ੧੮੯੭ ॥
 ਸ੍ਰੇਯਾ ॥ ਜੇਰ ਘਟਾ ਘਨਘੋਰ ਘਨੈ ਜੁਰ ਗਾਜਤ ਹੈ ਕੋਉ ਔਰਨ ਗਾਜੈ ॥
 ਆਯੁਧ ਸੂਰ ਸਜੈ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਆਨਨਿ ਆਯੁਧ ਅੰਗਹਿ ਸਾਜੈ ॥ ਦੁੰਦਭ
 ਦੁਆਰ ਬਜੈ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਬਿਨ ਬਜਾਹਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਦੁਆਰਹਿ ਬਾਜੈ ॥ ਪਾਪ ਨ ਹੋਤ
 ਕਹੂ ਪੁਰ ਮੈ ਜਿਤਹੀ ਕਿਤ ਧਰਮ ਹੀ ਧਰਮ ਬਿਗਾਜੈ ॥ ੧੮੯੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੁਧੁ ਜੋ ਹਉ^੨ ਕਹਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸੰਗਿ ਸਨੇਹ ॥ ਜਿਹ ਲਾਲਚ ਇਹ ਮੈ
 ਰਚਯੋ ਮੋਹਿ ਵਹੈ ਬਰੁ ਦੇਹਿ ॥ ੧੮੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥* ਹੇ ਰਵਿ ਹੇ ਸਸਿ ਹੇ
 ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਮੇਰੀ ਅਬੈ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਔਰਨ ਮਾਗਤ ਹੋ ਤੁਮ ਤੇ

੧. ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪੀਣਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਕੁਲ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੋ ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਨੇ ਭੁਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕੁਰ ਦੇ ਲੇਖ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ। ਸਿਖ ਮਤ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਹੈ।

*ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਕੇ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਦਸਦੇ ਹਨ, ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਪਾਸ ਵੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਤੋਂ ਲਿਖਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦੇ ਲੇਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕਛੁ ਚਾਹਤ ਹੋ ਚਿਤ ਮੈ ਸੋਈ ਕੀਜੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਿਉ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਭੀਤਰ
ਜੂਝ ਮਰੇ ਕਹਿ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਸਦਾ ਜਗ ਮਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ
ਸਯਾਮ ਇਹੋ ਬਰੁ ਦੀਜੈ ॥ ੧੯੦੦ ॥ ਜਉ ਕਿਛੁ ਇੱਛੁ ਕਰੇ ਧਨ ਕੀ ਤੇ
ਚਲਯੋ ਧਨੁ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਤੇ ਆਵੈ ॥ ਐ ਸਬ ਰਿਧਨਿ ਸਿੰਧਨ ਪੈ ਹਮਰੇ ਨਹੀ
ਨੈਕੁ ਹੀਯਾ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ਐਰ ਸੁਨੋ ਕਛੁ ਜੋਗ ਬਿਖੈ ਕਹਿ ਕੋਨ ਇਤੋ ਤਪ ਕੈ
ਤਨੁ ਤਾਵੈ ॥ ਜੂਝ ਮਰੇ ਰਨ ਮੈ ਤਜਿ ਭੈ ਤੁਮ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਸਯਾਮ^੧ ਇਹੋ ਬਰੁ ਪਾਵੈ
॥ ੧੯੦੧ ॥ ਪੂਰ ਰਹਯੋ ਸਿਗਰੇ ਜਗ ਮੈ ਅਬ ਲੋ ਹਰਿ ਕੇ ਜਸੁ ਲੋਕ ਸੁਗਾਵੈ
॥ ਸਿੰਧ ਮੁਨੀਸੂਰ ਈਸੂਰ ਬ੍ਰਹਮ ਅਜੋ ਬਲ ਕੋ ਗੁਨ ਬਯਾਸ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਅਤੁ
ਪਰਾਸੁਰ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਸੇਸਨ ਅੰਤਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤਾਕੋ ਕਬਿੱਤਨ ਮੈ
ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਕਹਿਕੋ ਕਬਿ ਕੋਨ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ੧੯੦੨ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਰੰਬੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧੇ ਨਿਪੁ ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੋ
ਪਕਰ ਕਰ ਛੋਰ ਦੀਬੋ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਕਾਲ ਜਮਨ ਕੋ ਲੇ ਜਰਾਸਿੰਧ^੨ ਫਿਰ ਆਏ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਭੂਪ ਸੁ ਦੁੱਖਯਤ ਹੋ ਅਤਿ ਹੀ ਅਪਨੇ ਲਿਖ ਮਿਤੁ ਕਉ ਪਾਤੀ ਪਠਾਈ
ਸੈਨ ਹਨਯੋ ਹਮਰੇ ਜਦੁਨੰਦਨ ਛੋਰ ਦਯੋ ਮੁਹਿ ਕੈ ਕਰੁਨਾਈ ॥ ਬਾਚਤ ਪਾਤੀ
ਚੜੇ ਤੁਮ ਹੂ ਇਤ ਆਵਤ ਹੋ ਸਬ ਸੈਨ ਬੁਲਾਈ ॥ ਐਸੀ ਦਸਾ ਸੁਨਿ ਮਿਤਹ
ਕੀ ਤਬ ਕੀਨੀ ਹੋ ਕਾਲ ਜਮਨ ਚੜਾਈ ॥ ੧੯੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਕੀਯੋ
ਇਕਠੋ ਅਪਨੇ ਜਿਹ ਸੈਨਹਿ ਕੋ ਕਛੁ ਪਾਰ ਨ ਪੱਯੈ ॥ ਬੋਲ ਉਠੇ ਕਈ ਕੋਟ
ਬਲੀ ਜਬ ਏਕ ਕੋ ਲੈ ਕਰ ਨਾਮੁ ਬੁਲੱਯੈ ॥ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਬਜੈ ਤਿਨ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੋ
ਤਿਨ ਕੀ ਧੁਨਿ ਨਾ ਸੁਨਿ ਪੱਯੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਾ ਸਭ ਹਯਾਨ ਇਕੋ ਪਲਿ
ਸਯਾਮ ਹੀ ਸੋ ਚਲਿ ਜੁਧੁ ਮਚੱਯੈ ॥ ੧੯੦੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲ ਨੇਮ ਆਯੋ
ਪ੍ਰਬਲ ਏਤੋ ਸੈਨ ਬਢਾਇ ॥ ਬਨ ਪਤ੍ਰਨ ਕੋਉ ਗਨ ਸਕੈ ਉਠੇ ਨ ਗਨਬੋ ਜਾਇ
॥ ੧੯੦੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਡੇਰੋ ਪਰੈ ਤਿਨ ਕੋ ਜੁ ਜਹਾਂ ਲਘ ਘੋਰਨ ਕੀ ਨਦੀਆ
ਉਠ ਧਾਵੈ ॥ ਤੇਜ ਚਲੇ ਹਹਰਾਟ ਕੀਏ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਸੱਤ੍ਰਨ ਕੇ ਡਰੁ ਪਾਵੈ
॥ ਪਾਰਸੀ ਬੋਲ ਮਲੇਛ ਕਹੈ ਰਨ ਤੇ ਟਰਿਕੈ ਪਗੁ ਏਕ ਨ ਆਵੈ ॥ ਸਯਾਮ
ਜੂ ਕੋਟੁਕਹੋਰਿ ਕਹੈ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਸਉ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਵੈ ॥ ੧੯੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ
ਅਗਨੇ ਇਤ ਕੋਪ ਮਲੇਛ ਚੜੇ ਉਤੁ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਬਹੁ ਲੈ ਦਲੁ ਆਯੋ ॥ ਪਤੁ
ਸਕੈ ਬਨ ਕੈ ਗਨਕੈ ਕੋਉ ਜਾ ਤਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਬਿਜਨਾਇਕ
ਬਾਰੁਨੀ ਪੀਤੋ ਹੁਤੇ ਤਹ ਹੀ ਤਿਮ ਦੁਤਨ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਐਰ ਜੁ ਹੋ ਡਰੁ

੧. ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਰਾਤਨ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ਕਾ ਕਰੇ ਕਿ ਏਥੇ ਸ਼ਾਮ ਨਾਮ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਖੀਰ
ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਤਖੱਲਸ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਆਪ ਆਖਿਆ
ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕਰਨੀ, ਬਖਸ਼ੋ ਹੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ।

੨. ਜਰਾਸਿੰਧ ਕੰਸ ਦਾ ਸੌਹਰਾ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜਰਾਸਿੰਧ ਹਾਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ
ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤ੍ਰ ਕਾਲ ਜਮਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ।

ਪਾਨ ਤਜੈ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਮਹਾਂ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ੧੯੦੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ
 ਕੋਪ ਮਲੇਛ ਚੜੇ ਅਗਨੇ ਉਤ ਆਯੋ ਲੈ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਦਲ ਭਾਰੋ ॥ ਆਵਤ ਹੈ
 ਗਜਰਾਜ ਬਨੇ ਮਨੋ ਆਵਤ ਹੈ ਉਮਡਯੋ ਘਨਕਾਰੋ ॥ ਸਯਾਮ ਹਲੀ ਮਥੁਰਾ ਹੀ
 ਕੇ ਭੀਤਰ ਘੇਰ ਲਏ ਜਸ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੇਰ ਬਡੇ ਦੇਉ ਘੇਰ ਲਏ ਬਹੁ
 ਬੀਰਨ ਕੋ ਮਨੋ ਕੈ ਕਰਿ ਬਾਰੋ ॥ ੧੯੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨਹਲੀ ਸਭ
 ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਘਨੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸੈਨ ਮਲੇਛਨ ਕੋ ਜਹ ਖੋ
 ਤਿਹ ਓਰ ਹੀ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਪਗ ਧਾਰਯੋ ॥ ਪਾਨ ਕੀਏ ਬਿਨ ਬੀਰ ਘਨੇ
 ਘਨ ਘਾਇਲ ਕੈ ਘਨੁ ਸੂਰਨ ਡਾਰਯੋ ॥ ਨੈਕ ਸੰਭਾਰ ਰਹੀ ਨ ਤਿਨੈ ਇਹ
 ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਸਯਾਮ ਜੂ ਯੋ ਦਲੁ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੯੦੯ ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਭਟ ਘਾਇਲ
 ਹੁਇ ਧਰ ਏਕ ਪਰੇ ਬਿਨ ਪਾਨ ਹੀ ਮਾਰੋ ॥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਤਿਨਕੇ ਸੁ ਕਟੇ ਕਹੂੰ ਹਾਥ
 ਪਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਕਹੂੰ ਡਾਰੋ ॥ ਏਕ ਸੁ ਸੰਕਤ ਹੁਇ ਭਟਵਾ ਤਜਿ ਤੈਨ ਸਮੇ ਰਨ
 ਭੁੰਮ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਅਸੇ ਸੁ ਜੀਤ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜੁ ਮਲੇਛ ਹੁਤੇ ਸਭ ਯਾ ਬਿਧ
 ਹਾਰੋ ॥ ੧੯੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਵਾਹਦ ਖਾਂ ਫਰਜੁੱਲਹਿ ਖਾਂ ਬਰ ਬੀਰ ਨਿਜਾਬਤ
 ਖਾਂ ਹਰਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਜਾਹਦ ਖਾਂ ਲਤਫੁੱਲਹ ਖਾਂ ਇਨਹੂੰ ਕਰ ਖੰਡਨ ਖੰਡਹਿ
 ਡਾਰਯੋ ॥ ਹਿੰਮਤ ਖਾਂ ਪੁਨ ਜਾਫਰ ਖਾਂ ਇਨਹੂੰ ਮੁਸਲੀ ਜੁ ਗਦਾ ਸਿਉ
 ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਅਸੇ ਸੁ ਜੀਤ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਭ ਸੈਨ ਮਲੇਛਨ ਕੋ ਇਮ ਮਾਰਯੋ ॥
 ੧੯੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏ ਉਮਰਾਵ ਹਨੇ ਜਦੁਨੰਦਨ ਔਰਘਨੋ ਰਿਸਿ ਸੋ ਦਲੁ ਘਾਯੋ
 ॥ ਜੋ ਇਨ ਉਪਰ ਆਵਤ ਭਯੋ ਗਹ ਕੋ ਸੋਈ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਜੈਸੇ
 ਮਧਿਆਨ ਕੋ ਸੂਰ ਦਿਪੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਕ੍ਰੋਧਕੈ ਤੇਜ ਬਢਾਯੋ ॥ ਭਾਜ ਮਲੇਛਨ
 ਕੇ ਗਨਗੇ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਏਕ ਨ ਆਯੋ ॥ ੧੯੧੨ ॥ ਅਸੇ ਸੁ ਜੁਧ
 ਕੀਯੋ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਯਾ ਸੰਗ ਜੁਝ ਕੇ ਏਕ ਨ ਆਯੋ ॥ ਹੇਰ ਦਸਾ ਤਿਹ ਕਾਲ-
 ਜਮੰਨ ਕਰੋਰ ਕਈ ਦਲ ਔਰ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸੋਉ ਮਹੂਰਤ ਦੈਕ ਭਿਰਯੋ ਨ ਟਿਕਯੋ
 ਫਿਰ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਗੀਝ ਰਹੇ ਸਭ ਦੇਵ ਕਹੈ ਇਵ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ
 ਭਲੇ ਰਨ ਪਾਯੋ ॥ ੧੯੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਰਨ ਭੁੰਮਿ ਬਿਖੈ ਇਕ
 ਜਾਦਵ ਸਸਤੁਨ ਕੋ ਗਹਿਕੈ ॥ ਬਲ ਆਪ ਬਰਾਬਰ ਸੂਰ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਜੁਝ ਕੋ
 ਜਾਤਿ ਤਹਾ ਚਹਿਕੈ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਭਿਰੇ ਨ ਟਰੈ ਤਹ ਤੇ ਦੇਉ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ
 ਬਲੀ ਕਹਿਕੈ ॥ ਸਿਰ ਲਾਗੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਰੈ ਕਟਿਕੈ ਤਨ ਭੀ ਗਿਰ ਨੈਕੁ ਖਰੇ
 ਰਹਿਕੈ ॥ ੧੯੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜਰਾਜ ਕੋ ਬੀਚ ਅਯੋਧਨ ਕੇ ਸੰਗਿ
 ਸਸਤੁਨ ਕੈ ਜਬ ਜੁੱਧ ਮਚਯੋ ॥ ਭਟਵਾਨ ਕੇ ਲਾਲ ਭਏ ਪਟਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਨੋ
 ਆਰਣ ਲੋਕ ਰਚਯੋ ॥ ਔਰ ਨਿਹਾਰ ਭਯੋ ਅਤਿ ਆਹਵ ਖੋਲ ਜਟਾ ਸਬ
 ਈਸ ਨਚਯੋ ॥ ਪੁਨ ਵੈ ਸਭ ਸੈਨ ਮਲੇਛਨ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਨਹੀ ਏਕ
 ਬਚਯੋ ॥ ੧੯੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਯਾਯੋ ਥੋ ਜੋ ਸੈਨ ਸੰਗਿ ਤਿਨ ਤੇ ਬਚਯੋ ਨ
 ਬੀਰ ॥ ਜੁਧ ਕਰਨ ਕੇ ਕਾਲ ਜਮਨ ਆਪ ਧਰਯੋ ਤਬ ਧੀਰ ॥ ੧੯੧੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇਗ ਦਰਾਇਕ ਕਾਲਜਮੰਨ ਬਗੋਇਦ ਕੀ ਮਨ ਫੌਜ ਕੋ ਸ਼ਾਹਮ ॥
 ਬਾਮਨ ਜੰਗ ਬੁਗੋਕੁਨ ਬਜਾ ਹਰਗਿਜ ਦਿਲਮੋ ਨ ਜਰਾਕੁਨ ਵਾਹਮ ॥ ਰੋਜ

ਮਯਾਂ ਦੁਨੀਆ ਅਫਤਾਬਮ ਸਯਾਮ ਸਬੇ ਅਦਲੀ ਸਬ ਸ਼ਾਹਮ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਗੁਰੈਜੀ
 ਮਕੁਨ ਤੁ ਬਿਆ ਖੁਸਮਾਤੁ ਕੁਨੇਮ ਜਿ ਜੰਗ ਗੁਆਹਮ ॥ ੧੯੧੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਹ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਬਿਜਨਾਇਕ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਰ
 ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ਚਿਤੇ ਤਿਹ ਕੇ ਅਗਨਾਯੁਧ ਲੈ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਝਾਰੇ
 ਸੁਤਹਨਯੋ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤਿਹ ਕੇ ਫਿਰਕੈ ਤਿਹਕੇ ਹਯ ਚਾਰ ਹੀ ਮਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ
 ਬਿਬਧਾਸਤੁ ਹੁਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ॥ ੧੯੧੮ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਜੋ ਮਲੇਛ ਰਿਸ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਸੋ ਕਟਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਬਹ ਡਾਰੇ ॥
 ਆਯੋ ਭਿਰਨ ਇਹੀ ਬਲੁ ਕਹਯੋ ॥ ਜਬ ਅਰਿ ਪਾਇ ਪਿਆਦਾ ਰਹਯੋ ॥
 ੧੯੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਭਈ ਸੋਨ ਮਲੇਛ ਜੋ ਮੁਸਟ
 ਲਰੈ ਹੈ ॥ ਤੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹਮਰੇ ਸਭ ਹੀ ਤਨ ਕੇ ਅਪਵਿਤੁ ਕਰੈ ਹੋ ॥
 ਆਯੁਧ ਕੋਚ ਸਜੇ ਤਨ ਮੈ ਸਭ ਸੈਨ ਜੁਰੈ ਮੁਹ ਨਾਇ ਬਧੈ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਹ ਕੋ
 ਸਿਰ ਕਾਟਤ ਹੋ ਤੁ ਨਿਰਸਤੁ ਭਯੋ ਹਮਰੇ ਬਲੁ ਜੈਹੈ ॥ ੧੯੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਏਕ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਭਜਹੈ ਇਹ ਤੇ ਇਹ ਪਾਛੇ ਪਰੈਹੈ ॥ ਜੈਹੋ ਹਉ
 ਖੋਰੇ ਈ ਬੀਚ ਚਲਯੋ ਤਨ ਭੇਟਨ ਯਾਹ ਮਲੇਛਨ ਦੈਹੈ ॥ ਸੋਵਤ ਹੈ ਮੁਚਕੰਦ
 ਜਹਾਂ ਧਸਿਵਾਹੀ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਜਾਇ ਜਗੈਹੈ ॥ ਜੈਹੋ ਬਚਾਇ ਮੈ ਆਪਨ ਕੇ
 ਤਿਹ ਭੀਠਹ ਸੋ ਇਹ ਕੇ ਜਰਵੈਹੈ ॥ ੧੯੨੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤੋ ਇਹ ਸੁਰਗਹਿ
 ਜਾਇ ਜੋ ਇਹ ਰਨ ਭੀਤਰ ਹਨਉ ॥ ਅਗਨ ਭਏ ਜਰਵਾਇ ਖੈਹੋ ਧਰਮ ਮਲੇਛ
 ਕੇ ॥ ੧੯੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛੋਰ ਕੈ ਸੰਦਨ ਸਸਤੁਨ ਤਯਾਗ ਕੇ ਕਾਨ੍ਹ ਭਜਯੋ
 ਜਨੁ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਵਾਹਿ ਲਖਯੋ ਕਿ ਭਜਯੋ ਮੁਹਿ ਤੇ ਮਥੁਰਾ ਹੂ ਕੇ ਨਾਇਕ
 ਹੂ ਕਹਿ ਯਾਯੋ ॥ ਸੋਵਤ ਥੋ ਮੁਚਕੰਦ ਜਹਾਂ ਸੁ ਤਹਾਂ ਹੀ ਗਯੋ ਤਹਿ ਜਾਇ ਜਗਾਯੋ
 ॥ ਆਪ ਬਚਾਇ ਗਯੋ ਤਨ ਕੇ ਇਹ ਆਵਤ ਥੋ ਇਹ ਕੇ ਜਰਵਾਯੋ ॥
 ੧੯੨੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਆਪਨ ਕੇ ਬਚਵਾਇ ਗਯੋ ਕਾਨ੍ਹ ਮੁਚਕੰਦ ਤੇ ॥ ਤਜੀ
 ਨੀਦ ਤਿਹ ਰਾਇ ਹੋਰਤ ਭਸਮ ਮਲੇਛ ਭਯੋ ॥ ੧੯੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਰ
 ਫਾਰ ਮਲੇਛ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਮੁਚਕੰਦ ਪੈ ਤਉ ਬਿਜ ਭੂਖਨ ਆਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ
 ਤਿਹ ਕਾਨ੍ਹ ਕੇ ਹੋਰ ਕੈ ਪਾਇਨ ਉਪਰਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਦੁਖ ਥੋ
 ਤਿਹ ਕੇ ਹਰਿ ਬਾਤਨ ਸੋ ਤਿਹ ਤਾਪ ਬੁਝਾਯੋ ॥ ਐਸ ਸਮੇਧ ਕੈ ਤਾ ਤਿਹ
 ਜਾਰ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਡੇਰ ਨ ਆਯੋ ॥ ੧੯੨੫ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਕਾਲ ਜਮਨ ਬਧਹਿ
 ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਲਗਿ ਡੇਰਨ ਆਵਤ ਥੋ ਤਬ ਲੋ ਇਕ ਆਇ ਸੰਦੇਸ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਧਾਮ ਚਲੋ ਬਿਜਨਾਬ ਕਹਾ ਤੁਮ ਪੈ ਸਜਿ ਸੈਨ ਜਰਾਸਿੰਧ ਆਯੋ ॥
 ਔ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾ ਤਿਹ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਭਫ ਔਰਨ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ
 ਭਨੈ ਜਦੁਬੀਰ ਹਲੀ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਆਪਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੧੯੨੬ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਈ ਬਾਤੈ ਕਰਤ ਭਟ ਨਿਜ ਪੁਰ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ॥ ਭੂਪ ਬੈਠ ਬੁਧ-
 ਵੰਤ ਸਭ ਅਪਨੇ ਲੀਏ ਬੁਲਾਇ ॥ ੧੯੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਰ ਘਨੇ ਦਲੁ ਸਿੰਧ

ਜਰਾ ਨਿਪ ਆਯੋ ਹੈ ਕੋਪ ਅਬੈ ਕਹਿ ਕੱਯੈ ॥ ਸੈਨ ਘਨੋ ਇਹ ਕੇ ਸੰਗਿ ਹੈ ਜੈ
 ਪੈ ਜੁਧ ਕਰੈ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਦੱਯੈ ॥ ਕੈ ਇਹ ਕੋ ਸਭ ਜਾਇ ਸਿਲੈ ਪੁਰ ਛਾਡ
 ਨਹੀ ਅਨ ਤੈ ਕਉ ਸਿਧਯੈ ॥ ਬਾਤ ਕੁਪੇਚ ਬਨੀ ਸਭ ਹੀ ਇਨ ਬਾਤਨ ਤੇ
 ਧੋ ਕਹਾ ਅਬ ਕੱਯੈ ॥ ੧੯੨੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕੀਨੋ ਇਹੋ ਬਿਚਾਰ ਪੁਰ ਤਜਿਕੈ
 ਅਨ ਤੈ ਬਸਹਿ ॥ ਨਾਤਰ ਡਾਰੈ ਮਾਰ ਜਰਾਸਿੰਧ ਭੂਪਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ੧੯੨੯ ॥
 ਕੀਜੈ ਸੋਊ ਬਿਚਾਰ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸਭ ਜਨਨ ਮਨ ॥ ਅਪਨੇ ਚਿਤਹ ਬਿਚਾਰ ਬਾਤਨ
 ਕੀਜੈ ਠਾਨ ਹਨ ॥ ੧੯੩੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਜਿਕੈ ਮਥੁਰਾ ਸੁਨਿਕੈ ਇਹ ਸਤੁ
 ਸੁ ਲੈਕੇ ਕੁਟੰਬਨ ਜਾਦੋਪਰਾਏ ॥ ਏਕ ਬਡੇ ਗਿਰ ਥੋ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਨੈਕੁ ਟਿਕੈ
 ਚਿਤ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥ ਘੋਰਤ ਭਯੋ ਨਗ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਤਿਹ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥ ਪਾਤਨ ਕੇ ਜਨ ਭੱਛਨ ਕੋ ਭਟਵਾ ਨਹਿ ਬਾਦਰ ਹੀ ਮਿਲਿ
 ਆਏ ॥ ੧੯੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਤਬ ਸੰਤੀਅਨ ਸੰਗਿ ਯੋ ਕਹਯੋ
 ਸੁਨਾਇ ॥ ਨਗ ਭਾਰੀ ਇਹ ਸੈਨ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ ਸੋਯੋ ਜਾਇ ॥ ੧੯੩੨ ॥
 ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੀਜੈ ਆਗ ਲਗਾਇ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਤੇ ਘੋਰਿ ਗਿਰ ॥ ਆਪਨ ਹੀ
 ਜਰ ਜਾਇ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੁਟੰਬ ਸਨ ॥ ੧੯੩੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੋਰ ਦਸੋ ਦਿਸ
 ਤੇ ਗਿਰ ਕੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਦਈ ਆਗ ਲਗਾਈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੈਨ ਪੁੰਡ
 ਬਹਯੋ ਤਿਹ ਪੈਨ ਸੋ ਆਗ ਘਨੀ ਹਰਗਈ ॥ ਜੀਵ ਬਡੇ ਤਿਨ ਰੂਖ ਘਨੇ ਛਿਨ
 ਬੀਚ ਦਏ ਫੁਨ ਤਾਹਿ ਜਰਾਈ ॥ ਤੋਨ ਘਰੀ ਤਿਨ ਲੋਗਨ ਪੈ ਫੁਨ ਹੋਤ ਭਈ
 ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ੧੯੩੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜੀਵ ਮਨੁੱਛ ਜਰੇ ਤਿਨ ਜਬੈ ॥
 ਸੰਕਾ ਕਰਤ ਭਏ ਭਟ ਤਬੈ ॥ ਮਿਲ ਸਭ ਹੀ ਜਦੁਪਤਿ ਪੈ ਆਏ ॥ ਦੀਨ ਭਾਂਤਿ
 ਹੁਇ ਅਤਿ ਘਿਘਿਆਏ ॥ ੧੯੩੫ ॥ ਸਭ ਜਾਦੋਬਾਰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਪੁਭ ਜੂ
 ਹਮਰੀ ਰੱਛਾ ਕੀਜੈ ॥ ਜੀਵ ਰਾਖ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਲੀਜੈ ॥ ਆਪਹ ਕੋਊ ਉਪਾਵ
 ਬਤੱਯੈ ॥ ਕੈ ਭਜੀਐ ਕੈ ਜੂਝ ਮਰੱਯੈ ॥ ੧੯੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਿਨਕੀ ਬਤੀਯਾ
 ਸੁਨਿਕੈ ਪੁਭ ਜੂ ਗਿਰ ਕੋ ਸੰਗਿ ਪਾਇਨ ਕੇ ਮਸਕਯੋ ॥ ਨ ਸਕਯੋ ਸਹ ਭਾਰ ਸੁਤਾ
 ਪਗ ਕੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਲ ਲੋ ਧਸਿਕਯੋ ॥ ਉਸਕਯੋ ਗਿਰ ਉਰਧ ਕੋ
 ਧਸਿਕੈ ਕੋਊ ਪਾਵਕ ਜੀਵ ਜਰਾ ਨ ਸਕਯੋ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਹਲੀ ਤਿਹ ਸੈਨ ਮੈ
 ਕੂਦ ਪਰੇ ਨ ਹਿਯਾ ਤਿਨ ਕੋ ਕਸਿਕਯੋ ॥ ੧੯੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕਹ ਹਾਬ
 ਗਦਾ ਗਹਿ ਸਜਾਮ ਜੂ ਭੂਪਤ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਭਟ ਮਾਰੇ ॥ ਔਰ ਘਨੇ ਅਸਵਾਰ ਹਨੇ
 ਬਿਨ ਪਾਨ ਘਨੇ ਗਜਿਕੈ ਭੂਅ ਪਾਰੇ ॥ ਪਾਇਨ ਪੰਤ ਹਨੇ ਅਗਨੇ ਰਥ ਤੋਰ
 ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਭਈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਯੋਂ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ
 ਸਭ ਯੋਂ ਅਰਿ ਹਾਰੇ ॥ ੧੯੩੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਹਟ ਸਜਾਮ ਸੋ ਜੂਝ ਕੋ ਆਵਤੁ
 ਜੂਝਤ ਹੈ ਸੁ ਲਗੇ ਭਟ ਭੀਰ ਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਕੇ ਤੇਜ ਕੇ ਅਗ ਕਹੈ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਧਰੇ ਕੋਊ ਧੀਰਨ ॥ ਭੂਪਤ ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਨ ਕੀ ਸੁ ਕਹਿਓ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਭਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ॥ ਮਾਨੋ ਤੰਬਲੀ ਹੀ ਕੀ ਸਮ ਹੂੰ ਨਿਪ ਫੋਰਤ ਪਾਨਨ ਕੀ

੧. ਇਹਨਾਂ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਏਸੇ ਪੰਥੀ ਦਾ ੧੦੧
 ਪੰਨੇ ਦਾ * ਵਾਲਾ ਫੁਟਨੋਟ ਦੇਖੋ ।

ਜਿਮ ਬੀਰਨਿ ॥ ੧੯੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਕੋ ਪਗ ਦਾਗਹਿ ਕੈ ਮੁਸਲੀਧਰ
 ਸਤਨ ਸੇਨ ਭਲੇ ਝਕਝਰਯੋ ॥ ਜੇ ਭਟ ਆਇ ਭਿਰੇ ਸਮੁਹੇ ਤਿਹ ਏਕ ਚਪੇਟਹਿ
 ਸੇ ਸਿਰ ਤੋਰਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੀ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਤਿਨ ਕੋ ਮੁਖ ਐਸੀ ਹੀ ਭਾਂਤ
 ਸੇ ਮੋਰਯੋ ॥ ਜੀਤ ਲਏ ਸਭ ਹੀ ਅਰਿਵਾ ਤਿਨ ਤੇ ਅਜਿਤਿਓ ਭਟ ਏਕ ਨ
 ਛੋਰਯੋ ॥ ੧੯੪੦ ॥ ਕਾਨੁ ਹਲੀ ਮਿਲਿ ਭ੍ਰਾਤ ਦੁਹੂੰ ਜਬ ਸੈਨ ਸਬੈ ਤਿਹ ਭੂਪ
 ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸੇ ਕੋਊ ਜੀਤ ਬਚਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਜਿਨ ਦਾਂਤਨ ਘਾਸ ਗਹਿਓ ਬਲੁ
 ਹਾਰਯੋ ॥ ਐਸੀ ਦਸਾ ਜਬ ਭੀ ਦਲ ਕੀ ਤਬ ਭੂਪਤ ਆਪਨੇ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥
 ਜੀਤ ਅਉਜੀਵ ਕੀ ਆਸ ਤਜੀ ਹਠ ਠਾਨਤ ਭਯੋ ਪੁਰਖੱਤ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ੧੯੪੧ ॥
 ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੀਨੀ ਗਦਾ ਚਲਾਇ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਨਿਪੁ ਹੋਰਿਕੈ ॥ ਸੂਤਹਿ ਦਯੋ
 ਗਿਰਾਇ ਅਸੁ ਚਾਰ ਸੰਗ ਹੀ ਹਨ ॥ ੧੯੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਵ ਪਿਆਦਾ
 ਭੂਪ ਭਯੋ ਔਰ ਗਦਾ ਤਬ ਝਾਰ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸੰਗ ਏਕ ਹੀ ਘਾਇ ਭਯੋ
 ਬਿਸੰਭਾਰ ॥ ੧੯੪੩ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਜਬ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭਯੋ ॥
 ਗਹਿਕੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਘਨਿ ਸਜਾਮੁ ਲਯੋ ॥ ਗਹਿਕੈ ਤਿਹ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਕਹਯੋ ॥ ਪੁਰਖੱਤ ਇਹੀ ਜੜ ਜੁਧ ਚਹਯੋ ॥ ੧੯੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਹਲੀ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੇ ॥ ਕਾਟਤ ਹੋ ਅਬ ਸੀਸ ਇਹ ਮੁਸਲੀ ਧਰ
 ਕਹਯੋ ਆਇ ॥ ਜੇ ਜੀਵਤ ਇਹ ਛਾਡਿ ਹੋ ਤਉ ਇਹ ਰਾਰ ਮਚਾਇ
 ॥ ੧੯੪੫ ॥ ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਧ ਲੈ ਤਬ ਭੂਪ ਡਰਾ ਤੁਰ ਹੂੰ
 ਤਜਿ ਸਤਨੁ ਸਜਾਮ ਕੇ ਪਾਇ ਪਰਯੋ ॥ ਬਧ ਮੋਰੋ ਕਰੋ ਨ ਅਬੈ ਪੁਭ ਜੂ ਨ
 ਲਹਿਓ ਤੁਮਰੋ ਬਲ ਭੂਲ ਪਰਯੋ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਭਯੋ ਘਿਘਿਯਾਤ ਘਨੇ ਨਿਪੁ
 ਤੂੰ ਸਰਨਾਗਤ ਐਸੇ ਰਰਯੋ ॥ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭੂਪ ਕੀ ਦੇਖ ਦਸਾ
 ਕਰੁਣਾਨਿਧ ਲਾਜ ਭਰਯੋ ॥ ੧੯੪੬ ॥ ਕਾਨੁ ਜੂ ਬਾਚ ਹਲੀਸੇ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ
 ॥ ਇਹ ਦੈਰੇ ਹਲੀ ਕਹਯੋ ਛੋਰਿ ਅਬੈ ॥ ਮਨ ਤੇ ਤਜਿ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਬਾਤ ਸਬੈ ॥
 ਕਹਿਓ ਕਿਉ ਹਮ ਸੇ ਇਹ ਜੂਝ ਚਹਯੋ ॥ ਤਬ ਯੋ ਹਸਿ ਕੋ ਜਦੁਗਾਇ ਕਹਯੋ ॥
 ੧੯੪੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਡੋ ਸਤੁ ਜੋ ਹੋਹਿ ਤਜਿ ਸਸਤਨੁ ਪਾਇਨ ਪਰੈ ॥ ਨੈਕਨ
 ਕਰਿ ਚਿਤ ਰੋਹਿ ਬਡੇ ਨ ਬਧ ਤਾਕੋ ਕਰਤ ॥ ੧੯੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ
 ਕੋ ਛੋਰ ਪੁਭ ਕਹਯੋ ਕਹਾ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ॥ ਜੇ ਬਤੀਯਾ ਤੁਹਿ ਸੇ ਕਹੋਂ ਤੁਮ ਤਿਨ ਸੇ
 ਚਿਤੁ ਦੇਹੁ ॥ ੧੯੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ *ਰੇ ਨਿਪੁ ਨਿਆਇ ਸਦਾ ਕਰੀਯੋ ਦੁਖੁ ਦੇਕੈ
 ਅਨਯਾਇ ਨ ਅਨਾਥਹ ਦੀਜੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਜਨ ਹੋ ਤਿਨ ਦੈ ਕਛੁ ਕੈਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਸਭ ਤੇ ਜਸੁ ਲੀਜੋ ॥ ਬਿੱਪਨ ਸੇਵ ਸਦਾ ਕਰੀਯੋ ਦਗ ਬਾਜਨ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ
 ਦੀਜੋ ॥ ਯੈ ਹਮ ਸੇ ਸੰਗ ਛਤੁਨਿ ਕੇ ਕਬਹੂ ਰਿਸ ਮਾਂਡ ਕੈ ਜੁੱਧ ਨ ਕੀਜੋ ॥
 ॥ ੧੯੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਸਿਰਨਾਇ ਕੈ ਧਾਮ ਗਯੋ ਪਛੁਤਾਇ ॥
 ਇਤ ਗੁਹ ਆਏ ਸਜਾਮ ਜੂ ਹਰਖ ਹੀਏ ਹੁਲਸਾਇ ॥ ੧੯੫੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
 ਬਚਿਤੁ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਪਕਰ ਕੈ ਛੋਰਬੈ
 ਪਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

*ਸੂਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਚੋਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਜੀਤ ਫੂਲੇ ਸਭ ਆਵਹ ॥ ਨਿਪ ਛੋਰਯੋ ਸੁਨਿ ਸੀਸੁ
 ਫੁਰਾਵਹ ॥ ਯਾਤੇ ਹਿਯਾਉ ਸਭਨ ਕਾ ਡਰਯੋ ॥ ਕਹਤ ਸਯਾਮ ਘਟ ਕਾਰਜ
 ਕਰਯੋ ॥ ੧੯੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਰਜ ਕੀਯੋ ਲਰਕਾਹੁ ਕੋ ਸਯਾਮ ਜੀ ਐਸੋ
 ਬਲੀ ਤੁਮਰੇ ਕਰ ਆਯੋ ॥ ਛੋਰ ਦਯੋ ਕਰ ਕੈ ਕਰੁਨਾ ਤਿਨ ਕਾਢਿ ਦਯੋ ਪੁਰ ਤੇ
 ਫਲ ਪਾਯੋ ॥ ਐਸੋ ਅਜਾਨਨ ਕਾਮ ਕਰੈ ਜੁ ਕੀਯੋ ਹਰਿ ਤੈ ਕਹਯੋ ਸੀਸੁ ਫੁਰਾਯੋ ॥
 ਛਾਡ ਦਯੋ ਨਹੀ ਜੀਤ ਅਬੈ ਅਰ ਔਰ ਚਮੁੰ ਬਹੁ ਲੰਨ ਪਠਾਯੋ ॥ ੧੯੫੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਚਲੋ ਇਕ ਫੇਰਿ ਕਹੈ ਨਿਪ ਲੈ ਦਲ ਐਹੈ ॥
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਕੇ ਤਬ ਸੰਗ ਕਹੈ ਭਟ ਕੋ ਨ ਸੇ ਜੁਝ ਮਚੈ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕਦਾਂਚ
 ਕੋਉ ਹਠ ਠਾਨ ਕੈ ਜੋ ਲਰਿ ਹੈ ਤਉ ਜੀਤ ਨ ਐਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਨ ਧਾਇ ਧਸੋ ਪੁਰ
 ਮੈ ਬਿਧਨਾ ਜੋਉ ਲੇਖ ਲਿਖਿਓ ਸੋਉ ਹੁੈ ਹੈ ॥ ੧੯੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛਾਡਿ ਬੋ
 ਭੁਪਤ ਕੋ ਸੁਨ ਕੈ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਜਾਦਵ ਤਾਸ ਭਰੇ ॥ ਨਿਧ ਨੀਰ ਕੇ ਭੀਤਰ
 ਜਾਇ ਬਸੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭ ਐਸੇ ਚਲੇ ਸੁਰਰੇ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਪੁਨੇ
 ਪੁਰ ਕੀ ਪੁਨ ਓਰ ਕੈ ਪਾਇ ਧਰੇ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਹੋ ਡਰੇ ਬਲਵੰਤ ਖਰੇ ਬਿਨ
 ਆਯੁਧ ਹੀ ਸਭ ਮਾਰ ਮਰੇ ॥ ੧੯੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਿੰਧ ਪੈ ਜਾਇ ਖਰੇ ਭਏ
 ਸਯਾਮ ਜੁ ਸਿੰਧ ਹੁਤੇ ਸੁ ਕਛੁ ਕਰਿ ਚਾਹਯੋ ॥ ਛੋਰ ਕਹਯੋ ਭੂਯ ਛੋਰ ਦਈ ਤਨ
 ਕੇ ਧਨ ਕੈ ਜਿਹ ਲੈ ਸਰ ਬਾਹਯੋ ॥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕੈ ਦੀਏ ਤਯਾਰ ਭਲੇ ਕਿਨਹੂੰ
 ਤਿਨ ਕੰਨ ਅਚਾਹਯੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹੈ ਸਭ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜੁ ਸਭ ਕੋ ਦੁਖ
 ਦਾਹਯੋ ॥ ੧੯੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਸਨਕਾਦਿਕ ਕੈ ਰਹੇ ਸੇਵ ਘਨੀ ਤਿਨ ਕੇ
 ਹਰਿ ਹਾਥ ਨ ਆਏ ॥ ਪੂਜਤ ਹੈ ਬਹੁਤੇ ਹਿਤ ਕੈ ਤਿਨ ਕੈ ਪੁਨ ਪਾਹਨ ਮੈ ਸਚ
 ਪਾਏ ॥ ਔਰ ਘਨਯੋ ਮਿਲਿ ਬੇਦਨ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਠਹਰਾਏ ॥ ਤੇ
 ਕਹੈ ਈਹਾ ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਬ ਕੰਚਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਸਯਾਮ ਬਨਾਏ ॥ ੧੯੫੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸਭ ਸੂਰਨ ਸੋ ਮੁਸਕਾਇ ਹਲੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਯੋ ॥
 ਯਾ ਕੋ ਲਹਯੋ ਨ ਕਛੁ ਤੁਮ ਭੇਦ ਅਰੇ ਇਹ ਚਉਦਹ ਲੋਕ ਸਵਾਰਯੋ ॥ ਯਾ ਹੀ
 ਹਨਯੋ ਦਸ ਕੰਧ ਮੁਰਾਰ ਸੁ ਬਾਹ ਇਹੀ ਬਕ ਕੋ ਮੁਖ ਫਾਰਯੋ ॥ ਔਰ ਸੁਨੋ ਅਰਿ
 ਦਾਨਵ ਸੰਖ ਬਲੀ ਇਹ ਏਕ ਗਦਾ ਹੀ ਸੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ੧੯੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਹਜਾਰ ਹੀ ਬਰਖ ਇਹੀ ਲਹਿ ਕੈ ਮਧੁ ਕੀਟਭ ਕੇ ਘਟਿ ਤੇ ਜੀਉ ਕਾਢਯੋ ॥ ਔਰ
 ਜਬੈ ਨਿਧ ਨੀਰ ਮਥਿਓ ਤਬ ਦੇਵਨ ਰੱਛ ਕਰੀ ਸੁਖ ਬਾਢਯੋ ॥ ਰਾਵਨ ਏਹੀ
 ਹਨਿਓ ਰਨ ਮੈ ਹਨਿ ਕੈ ਤਿਹ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਸਰ ਗਾਢਯੋ ॥ ਔਰ ਘਨੀ ਹਮ ਉਪਰਿ
 ਭੀਰ ਪਰੀਤੁ ਰਹਿਓ ਰਨ ਖੰਭ ਸੋ ਠਾਢਯੋ ॥ ੧੯੫੯ ॥ ਔਰ ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇ
 ਸਬੈ ਤੁਮਰੇ ਹਿਤ ਕੰਸ ਸੇ ਭੂਪ ਪਛਾਰੇ ॥ ਔਰ ਹਨੇ ਤਿਹ ਬਾਜ ਘਨੇ ਗਜ ਮਾਨਹੁ
 ਮੂਲ ਤੇ ਰੁਖ ਉਖਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਹਮ ਪੈ ਮਿਲਿ ਕੈ ਅਰਿ ਆਇ ਹੁਤੇ ਸੁ ਸਭੋ
 ਇਹ ਮਾਰੇ ॥ ਮਾਟੀ ਕੇ ਧਾਮ ਤੁਮੈ ਛਡਵਾਇਕੈ ਕੰਚਨ ਕੇ ਅਬ ਧਾਮ ਸਵਾਰੇ ॥
 ੧੯੬੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੈ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਤਉ ਸਬ ਕੇ ਮਨ ਮੈ
 ਸਚੁ ਆਯੋ ॥ ਯਾਹੀ ਹਨਿਓ ਬਕ ਔਰ ਅਘਾਸੁਰ ਯਾਹੀ ਚੰਡੂਰ ਭਲੀ ਬਿਧ
 ਆਯੋ ॥ ਕੰਸ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਨ ਜੀਤ ਸਕਿਓ ਇਨ ਸੋ ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਤੇ ਪਟਕਾਯੋ ॥

ਕੰਚਨ ਕੇ ਅਬ ਧਾਮ ਦੀਏ ਕਹਿ ਸੀ ਬਿਜਨਾਬ ਸਹੀ ਪਭ ਪਾਯੋ ॥ ੧੯੬੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਦਿਵਸ ਬਤੀਤ ਕੀਏ ਸੁਖੁ ਸੇ ਦੁਖੁ ਪੈ ਕਿਨਹੂ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥
 ਕੰਚਨ ਧਾਮ ਬਨੇ ਸਭ ਕੇ ਸੁ ਨਿਹਾਰਿ ਜਿਨੈ ਸਿਵ ਸੇ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ
 ਤਯਾਗ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਸਭ ਦੇਵਨ ਲੈ ਤਿਨ ਦੇਖਨ ਆਯੋ ॥ ਦੁਰਵਤੀ ਹੂ ਕੇ
 ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਜਦੁਗਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧ ਬਿਓਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੯੬੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
 ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਯਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਬਲਭਦ੍ਰ ਬਯਾਹ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਐਸੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਤੀਤ ਬਹੁ ਦਿਵਸ ਕੀਏ ਸੁਖੁ ਮਾਨ ॥ ਤਬ ਲਗ ਰੇਵਤ
 ਭੂਪ ਇਕ ਹਲੀ ਪਾਇ ਗਹੇ ਆਨ ॥ ੧੯੬੩ ॥ ਨਾਮ ਰੇਵਤੀ ਜਾਹ ਕੇ ਮਮ
 ਕੰਨਿਆ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ਕਹਯੋ ਭੂਪ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਨਿ ਹੂ ਤਾਹਿ ਬਹੇ ਬਲਰਾਮ ॥ ੧੯੬੪
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਕੀ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾ ਬਲਰਾਮ ਘਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥
 ਬਯਾਹ ਕੇ ਜੋਰ ਸਮਾਜ ਸਬ ਤਿਹ ਬਯਾਹ ਕੇ ਕਾਜ ਤਬੈ ਉਠ ਧਾਯੋ ॥ ਬਯਾਹ ਕੀਯੋ
 ਸੁਖੁ ਪਾਇ ਘਨੇ ਬਹੁ ਬਿਪਨ ਲੋਕਨ ਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ॥ ਐਸੇ ਬਯਾਹ ਹੁਲਾਸ
 ਬਢਾਇ ਕੇ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਅਪਨੇ ਗੁਹ ਆਯੋ ॥ ੧੯੬੫ ॥ ਚੰਪਈ ॥ ਜਬ
 ਪੀਅ ਤੀਅ ਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਓ ॥ ਛੋਟੇ ਹਮ ਇਹ ਬਤੀ ਬਿਚਾਰਿਓ ॥ ਤਿਹ
 ਕੇ ਹਲੁ ਲੈ ਕੰਧਹਿ ਧਰਿਓ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਤਾਕੇ ਤਨੁ ਕਰਿਓ ॥ ੧੯੬੬ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਯਾਹ ਭਯੋ ਬਲਦੇਵ ਕੇ ਨਾਮ ਰੇਵਤੀ ਸੰਗ ॥ ਸੁ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਪੂਰਨ
 ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ੧੯੬੭ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ
 ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਬਲਭਦ੍ਰ ਬਯਾਹ ਬਰਨਨੰ ॥

ਅਬ ਰੁਕਮਨ ਬਯਾਹ ਕਬਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਬਲਰਾਮ ਕੇ ਬਯਾਹ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਮਿਲਿ ਕੈ ਨਰ ਨਾਰ ਤਬੈ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ
 ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਬ ਕੇ ਬਯਾਹ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੀਅਰਾ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਭੀਖਮ
 ਬਯਾਹ ਉਤੈ ਦੁਹਤਾ ਕੇ ਰਚਿਓ ਅਪਨੇ ਸਭ ਸੈਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਆਪਨੇ
 ਬਯਾਹ ਕੇ ਜਦੁਬੀਰ ਭਲੀ ਬਿਧ ਬਯੋਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ੧੯੬੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੀਖਮ
 ਭੂਪ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਦੁਹਤਾ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕਉ ਦੀਜੈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਭਲੋ ਨ
 ਕਛੁ ਕਹੁ ਹੈ ਹਮ ਸਯਾਮ ਲਹੈ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਲੀਜੈ ॥ ਤਉ ਲਗਿ ਆਇ ਗਯੋ
 ਰੁਕਮੀ ਰਿਸ ਬੋਲ ਉਠਯੋ ਸੁ ਪਿਤਾ ਕਸ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਕੁਲ ਕੀਨ ਬਿਵਾਹਤ ਹੈ
 ਹਮਤਾ ਦੁਹਤਾ ਜੈ ਕਹਾ ਜਗੁ ਜੀਜੈ ॥ ੧੯੬੯ ॥ ਰੁਕਮੀ ਬਾਚ ਨਿਪ ਸੇ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੈ ਸਸਪਾਲ ਚੰਦੇਗੀ ਮੈ ਬੀਰ ਸੁ ਤਾਹਿ ਬਿਯਾਹ ਕੇ ਕਾਜ ਬੁਲਯੋ ॥
 ਗੂਜਰ ਕੋ ਕਹਯੋ ਦੇ ਦੁਹਤਾ ਜਗ ਮੈ ਸੰਗਲਾ ਜਨ ਕੇ ਮਰ ਜਯੈ ॥ ਸ੍ਰੇਸਟ ਏਕ
 ਬੁਲਾਇ ਭਲੋ ਦਿਜ ਤਾਹੀ ਕੇ ਲਿਆਵਨ ਕਾਜ ਪਠਯੋ ॥ ਬਯਾਹ ਕੀ ਜੋ ਬਿਧ
 ਬੇਦ ਲਿਖੀ ਦੁਹਤਾ ਸੋਊ ਕੈ ਬਿਧ ਤਾਹਿ ਕਉ ਦੱਯੋ ॥ ੧੯੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੁਤਿ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਨਿਪ ਬਾਮਨ ਤਾਹੀ ਕੇ ਲੈਨ ਪਠਾਯੋ ॥ ਦੇ
 ਦਿਜ ਸੀਸ ਚਲਿਓ ਉਤ ਕੇ ਦੁਹਤਾਇਤ ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸੀਸ
 ਧੁਨੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਿਨ ਨੈਨਨ ਤੇ ਅਤਿ ਨੀਰ ਬਹਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਆਸਹਿ

ਕੀ ਕਟਿਗੀ ਜਰ ਸੁੰਦਰ ਰੂਖ ਸੁ ਹੈ ਮੁਰਝਾਯੋ ॥ ੧੯੭੧ ॥ ਰੁਕਮਨੀ ਬਾਚ ਸਖੀਨ
 ਸੋਂ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਸਹੇਲਨ ਬਲਤ ਭੀ ਸਜਨੀ ਪਨ ਏਕ ਅਬੈ ਕਰਿ ਹੋਂ ॥
 ਕਿਤੇ ਜੋਗਨ ਭੇਸ ਕਰੋ ਤਜ ਦੇਸਨ ਹੀ ਬਿਰਹਾਗਨ ਸੋਂ ਜਰਿ ਹੋਂ ॥ ਮੋਰ ਪਿਤਾ
 ਹਠ ਜਿਉ ਕਰਿ ਹੈ ਤੂ ਬਿਸੇਖ ਕਹਿਓ ਬਿਖ ਖਾ ਮਰਿ ਹੋਂ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਨਿਪ ਕੀ
 ਕਹਿਓ ਨਾ ਤਿਹ ਕੈ ਬਰਿ ਹੈ ਤੂ ਸਜਾਮ ਹੀ ਕੈ ਬਰਿ ਹੋਂ ॥ ੧੯੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਔਰ ਬਿਚਾਰੀ ਮਨ ਬਿਖੈ ਕਰਿ ਹੈ ਏਕ ਉਪਾਇ ॥ ਪਤੀਆ ਦੇ ਕੋਊ ਭੇਜਹੋ
 ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਹੈ ਸੁਧ ਜਾਇ ॥ ੧੯੭੩ ॥ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਚਿਤ ਬਿਖੈ ਇਕ ਦਿਜ
 ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਬਹੁ ਧਨੁ ਦੇ ਤਾਕੇ ਕਹਿਓ ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਪਤੀਆ ਜਾਇ ॥ ੧੯੭੪
 ॥ ਰੁਕਮਨੀ ਪਾਤੀ ਪਠੀ ਕਾਨ ਪੁਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੋਚਨ ਚਾਰ ਬਿਚਾਰ
 ਕਰੋ ਜਿਨ ਬਾਚਤ ਹੀ ਪਤੀਆ ਉਠ ਧਾਵਹੁ ॥ ਆਵਤ ਹੈ ਸਸਪਾਲ
 ਇਤੇ ਮੁਹਿ ਬਜਾਹਨ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਢੀਲ ਨ ਲਾਵਹੁ ॥ ਮਾਰ ਇਨੈ ਮੁਹਿ ਜੀਤ
 ਪ੍ਰਭੁ ਚਲੇ ਦੁਾਰਵਤੀ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਪਾਵਹੁ ॥ ਮੋਰੀ ਦਸਾ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭ ਯੋ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਕਰਿ ਪੰਖਨ ਆਵਹੁ ॥ ੧੯੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੇ ਪਤਿ
 ਚੇਦਹਿ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸੁਨੀਐ ਚਿਤ ਦੇ ਜੁ ਸੰਦੇਸ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਸੁ ਅਹੰ
 ਅਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਿਓ ਸਭ ਆਤਮੇ ਤੀਨ ਬਹੇ ਹੈ ॥ ਯੋਂ ਸੁਨੀਐ ਤਿਪਰਾਰ ਤੇ
 ਆਦਿਕ ਚਿੰਤ ਬਿਖੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਚਹੇ ਹੈ ॥ ਬਾਚਤ ਹੀ ਪਤੀਯਾ ਉਠਿ ਆਵਹੁ ਜੁ
 ਬਜਾਹ ਬਿਖੈ ਦਿਨ ਤੀਨ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ੧੯੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨ ਬਜਾਹ ਮੈ
 ਦਿਨ ਰਹੇ ਇਉ ਕਹੀਐ ਦਿਜ ਗਾਥ ॥ ਤਜਿ ਬਿਲੰਬ ਆਵਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਤੀਆ
 ਪੜ ਦਿਜ ਸਾਥ ॥ ੧੯੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔ ਜਦੁਬੀਰ ਸੋ ਯੋ ਕਹੀਯੋ ਤੁਮਰੇ
 ਬਿਨ ਦੇਖਨਿ ਸਾ ਡਰੁ ਆਵੈ ॥ ਬਾਰ ਹੀ ਬਾਰ ਅਤਿ ਆਤੁਰ ਹੈ ਤਨ ਤਿਆਗ
 ਕਹਯੋ ਜੀਅ ਮੋਰ ਪਰਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰਾਚੀ ਪੁੱਤਛ ਭਯੋ ਸਸ ਪੂਰਨ ਸੋ ਹਮ ਕੇ ਅਤਿ ਸੈ
 ਕਰਿ ਤਾਵੈ ॥ ਮੈ ਨ ਮਨੋ ਮੁਖ ਆਰਨ ਕੈ ਤੁਮਰੇ ਬਿਨੁ ਆਇ ਹਮੇ ਡਰੁ ਪਾਵੈ ॥
 ੧੯੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਗ ਰਹਿਓ ਤੁਹਿ ਓਰਹਿ ਸਜਾਮ ਜੀ ਮੈ ਇਹ ਬੇਰ
 ਘਨੀ ਹਟਕੇ ॥ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਕੀ ਬੰਕ ਬਿਲੋਕਨ ਫਾਸ ਕੇ ਸੰਗਿ ਫਸੇ ਸੁਨਹੀ
 ਛੁਟਕੇ ॥ ਨਹੀ ਨੈਕੁ ਮੁਰਾਏ ਮੁਰੈ ਹਮਰੇ ਤੁਹਿ ਮੂਰਤ ਹੇਰ ਨਹੀ ਅਟਕੇ ॥ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਭਨੇ ਸੰਗ ਲਾਜ ਕੇ ਆਜ ਭਏ ਦੋਊ ਨੈਨ ਬਟਾ ਨਟਕੇ ॥ ੧੯੭੯ ॥
 ਸਾਜ ਦਯੋ ਰਥ ਬਾਮਨ ਕੋ ਬਹੁਤੈ ਧਨੁ ਦੇ ਤਿਹ ਚਿੰਤ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ
 ਲਿਆਵਨ ਕਾਜ ਪਠਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਨਹੂੰ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਯੋਂ ਸੋਊ ਲੈ ਪਤੀਯਾ
 ਕੋ ਚਲਯੋ ਸੁ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਥਾ ਕਹਿ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪੰਨ ਕੇ ਗੋਨ ਹੂੰ
 ਤੇ ਸੁ ਸਿਤਾਬ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ੧੯੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ
 ਨਾਥ ਕੇ ਬਾਸ ਜਹਾਂ ਸੁ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਪੁਰੀ ਅਤਿ ਨੀਕੀ ॥ ਬੱਜ ਖਚੇ ਅਰੁ
 ਲਾਲ ਜਵਾਹਰਿ ਜੋ ਤਜ ਗੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਮਨੀ ਕੀ ॥ ਕੋਨ ਸਰਾਹ ਕਰੈ ਤਿਹ
 ਕੀ ਤੁਮ ਹੀ ਨ ਕਹੋ ਐਸੀ ਬੁੱਧ ਕਿਸੀ ਕੀ ॥ ਸੇਸ ਨਿਸੇਸ ਜਲੇਸ ਕੀ ਔਰ
 ਸੁਰੇਸ ਪੁਰੀ ਜਿਹ ਅੰਗੁਜ ਫੀਕੀ ॥ ੧੯੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੀ ਪੁਰੀ ਨਿਹਾਰਕੈ
 ਅਤਿ ਚਿਤ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਪਤ ਕੋ ਗੁਹ ਜਹਾਂ ਤਹ ਦਿਜ ਪਹੁਚਿਓ

ਜਾਇ ॥ ੧੯੮੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਬਿਜਨਾਥ ਦਿਜੋਤਮ ਠਾਵ ਭਯੋ ਉਠ
 ਆਗੇ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਲੈ ਦਿਜ ਆਗੇ ਧਰੀ ਪਤੀਆ ਤਿਹ ਬਾਚਤ ਹੀ ਪੁਭ ਜੀ
 ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਦਨ ਸਾਜ ਚੜਓ ਅਪੁਨੇ ਸੋਊ ਸੰਗਿ ਲਯੋ ਮਨੋ ਪੈਨ ਹੁੰ
 ਯਾਯੋ ॥ ਮਾਨੋ ਛੁਧਾਤਰੁ ਹੋਇ ਅਤਿ ਹੀ ਸਿੰਗ ਝੰਡਤ ਕੇ ਉਠ ਕੇਹਰਿ ਯਾਯੋ
 ॥ ੧੯੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੈਯਮ ਜੂ ਸ੍ਰੈਯਦਨ ਸਾਜ ਚੜਯੋ ਉਤ ਲੈ ਸਸਪਾਲ
 ਘਨੋ ਦਲੁ ਆਯੋ ॥ ਆਵਤ ਸੋ ਇਨਹੂੰ ਸੁਨਿਕੈ ਪੁਰ ਦੁਾਰ ਬਜਾਰ ਜੁ ਥੇ ਸੁ
 ਬਨਾਯੋ ॥ ਸੈਨ ਬਨਾਇ ਭਲੀ ਇਤ ਤੇ ਰੁਕਮਾਦਿਕ ਆਗੇ ਤੇ ਲੈਨ ਕਉ
 ਯਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਮ ਭਨੈ ਸਭ ਹੀ ਭਟਵਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥
 ੧੯੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਬਡੇ ਨਿਪ ਆਵਤ ਭੇ ਚਤਰੰਗ ਚਮੁੰ ਸੁ ਘਨੀ
 ਸੰਗ ਲੈਕੈ ॥ ਹੇਰਨ ਬਜਾਹ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਸੁ ਹੁਲਾਸ ਬਢੈ ਕੈ
 ॥ ਭੇਰ ਘਨੀ ਸਹਨਾਇ ਸੰਗੋ ਰਨ ਦੁੰਦਭ ਔ ਤੁਰਹੀਨ ਬਜੈ ਕੈ ॥ ਸ੍ਰੈਯਮ
 ਇਤੇ ਛਪ ਆਵਤ ਭਯੋ ਕਬਿ ਸ੍ਰੈਯਮ ਭਨੈ ਤਿਨ ਕਾਰਨ ਛੈਕੈ ॥ ੧੯੮੫ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਮ ਭਨੈ ਜੋਊ ਬੇਦ ਕੇ ਬੀਚ ਲਿਖੀ ਬਿਧ ਬਜਾਹ ਕੀ ਸੋ ਦੁਹੂੰ ਕੀਨੀ ॥
 ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੋ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕੈ ਭੂਅ ਫੇਰਨ ਕੀ ਸੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੈ ਲੀਨੀ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ
 ਦਿਜ ਸੋਸਟ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦਛਨਾ ਤਿਨ ਦੀਨੀ ॥ ਬੇਦੀ ਰਚੀ ਭਲੀ
 ਭਾਂਤਹ ਸੋ ਜਦੁਬੀਰ ਬਿਨਾ ਸਭ ਲਾਗਤ ਹੀਨੀ ॥ ੧੯੮੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਤੋ ਹੀ ਲੈ ਲੈ ਕਿਹ ਸੰਗ ਪਰੋਹਤਿ ਦੇਵੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕੇ ਕਾਜ ਸਿਧਾਰੇ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਦਨ ਪੈ ਚੜਵਾਇ ਤਬੈ ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਚਲੈ ਤਿਹ ਕੇ ਭਟ ਭਾਰੇ ॥ ਯਾ ਬਿਧ
 ਦੇਖ ਪ੍ਰਤਾਪ ਘਨੋ ਮੁਖ ਤੇ ਰੁਕਮੈ ਇਹ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਰਾਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤਿ ਮੋਰ
 ਭਲੀ ਬਿਧ ਧੰਨਜ ਕਹਯੋ ਅਬ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ੧੯੮੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ
 ਰੁਕਮਨ ਤਿਹ ਮੰਦਰ ਗਈ ॥ ਦੁਖ ਸੰਗ ਬਿਹਬਲ ਅਤਿ ਹੀ ਭਈ ॥ ਤਿਨ
 ਇਵ ਰੋਇ ਸਿਵਾ ਸੰਗ ਰਰਿਓ ॥ ਤੁਹਿ ਤੇ ਮੋਹਿ ਇਹੀ ਬਰੁ ਸਰਿਓ ॥ ੧੯੮੮
 ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੂਰ ਦਈ ਸਖੀਆਂ ਕਰਿਕੈ ਕਰਿ ਲੀਨ ਛੁਰੀ ਕਹਿਓ ਘਾਤ ਕਰੈ
 ਹੋ ॥ ਮੈ ਬਹੁ ਸੇਵ ਸਿਵਾ ਕੀ ਕਰੀ ਤਿਹ ਤੇ ਸਬਹੋਂ ਸੁ ਇਹੈ ਫਲੁ ਪੈਹੋ ॥
 ਪ੍ਰਾਨਨ ਧਾਮ ਪਠੋ ਜਮ ਕੇ ਇਹ ਦੇਹਰੇ ਉਪਰ ਪਾਪ ਚੜੈਹੋ ॥ ਕੈ ਇਹ ਕੇ
 ਰਿਝਵਾਇ ਅਬੈ ਬਰਿਬੋ ਹਰਿ ਕੇ ਇਹ ਤੇ ਬਰੁ ਪੈਹੋ ॥ ੧੯੮੯ ॥ ਦੇਵੀ ਜੁ
 ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਹ ਕੀ ਜਗ ਮਾਤ ਪੁੱਤਛ ਹੂੰ ਤਾਹਿ ਕਹਿਓ
 ਹਸਿ ਔਸੇ ॥ ਸ੍ਰੈਯਮ ਕੀ ਬਾਮ ਤੈ ਆਪਨੇ ਚਿੱਤ ਕਰੋ ਦੁਚਿਤਾ ਫੁਨ ਰੰਚਨ ਕੈਸੇ
 ॥ ਜੋ ਸਿਸਪਾਲ ਕੇ ਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਨਹਿ ਹੂੰ ਹੈ ਸੋਊ ਤਿਹ ਕੀ ਸੁਰਚੈਸੇ ॥ ਹੁਇ
 ਹੈ ਅਵੱਸਿ ਸੋਊ ਸੁਨਿ ਹੀ ਕਬਿ ਸ੍ਰੈਯਮੋ ਕਹੈ ਤੁਮਰੇ ਜੀਅ ਜੈਸੇ ॥ ੧੯੯੦ ॥
 ਦੇਹਰਾ ॥ ਯੈ ਬਰੁ ਲੈਕੈ ਸਿਵਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਲੀ ਹੁਇ ਚਿੱਤ ॥ ਸ੍ਰੈਯਦਨ
 ਪੈ ਚੜ ਮਨ ਬਿਖੈ ਚਹਿ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਮਿੱਤ ॥ ੧੯੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੜੀ

੧. ਦੇਵੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਵਰ ਦੇਣੇ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਵੀਆਂ ਨੂੰ
 ਪੂਜਣਾ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਰਸਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ
 ਖੜਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਖਿਆਲ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਾਤ ਹੁਤੀ ਸੋਊ ਸਜੰਦਨ ਪੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਦਿਸਟਿ ਬਿਖੈ ਕਰਿਕੈ ॥ ਔ ਸਤਨੁ
ਸੈਨ ਨਿਹਾਰ ਘਨੀ ਤਿਹ ਤੇ ਨਹੀ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਡਰਿ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਪਰਿਓ
ਤਿਹ ਮੱਧਿ ਬਿਖੈ ਇਹ ਲੇਤ ਹੋ ਰੇ ਇਮ ਉੱਚਰਿ ਕੈ ॥ ਬਲ ਧਾਰ ਲਈ ਰਬ
ਭੀਤਰ ਡਾਰ ਮੁਰਾਰ ਤਬੈ ਬਹੀਯਾ ਧਰਿਕੈ ॥ ੧੯੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਡਾਰ
ਰੁਕੰਮਨ ਸਜੰਦਨ ਪੈ ਸਭ ਸੁਰਨ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਜਾਤ ਹੋ ਰੇ ਇਹ
ਕੈ ਅਬ ਲੈ ਇਹ ਕੈ ਰੁਕਮੈ ਅਬ ਦੇਖਤ ਭਾਈ ॥ ਪੈਰਖ ਹੋ ਜਿਹ ਸੂਰ ਬਿਖੈ
ਸੋਊ ਯਾਹ ਛਡਾਇਨ ਮਾਂਡ ਲਰਾਈ ॥ ਆਜ ਸਭੇ ਮਰਿਹੋ ਟਰਿਹੋ ਨਹੀ ਸਜਾਮ
ਭਨੈ ਮੁਹ ਰਾਮ ਦੁਹਾਈ ॥ ੧੯੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿਕੈ ਤਿਹ
ਕੀ ਸਭ ਆਇ ਪਰੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢੈਕੈ ॥ ਰੋਸ ਭਰੈ ਭਟ ਠੋਕ ਭੁਜਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ
ਕਹੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੁਕੈ ॥ ਭੇਰ ਘਨੀ ਸਰਨਾਇ ਸਿੰਗੇ ਰਨ ਦੁੰਦਭ ਔ ਅਤਿ
ਤਾਲ ਬਜੈਕੈ ॥ ਸੋ ਜਦੁਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਲੈ ਛਿਨ ਬੀਚ ਦਏ ਜਮਲੋਕ ਪਠੈਕੈ ।
੧੯੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਭਟ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨੈਕ ਟਰੈ ਨਹਿ ਸੋ ਰਿਸਕੈ ਤਿਹ ਸਾਮੁਹੇ
ਆਏ ॥ ਗਾਲ ਬਜਾਇ ਬਜਾਇਕੈ ਦੁੰਦਭ ਜਿਉ ਘਨ ਸਾਵਨ ਕੇ ਘਹਰਾਏ ॥
ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਬਾਨ ਛੁਟੇ ਨ ਟਿਕੈ ਪਲ ਏਕ ਤਹਾਂ ਠਹਰਾਏ ॥ ਏਕ ਪਰੇ
ਹੀ ਕਰਾਹਤ ਬੀਰ ਬਲੀ ਇਕ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਏ ॥ ੧੯੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਐਸੀ ਨਿਹਾਰ ਦਸਾ ਦਲ ਕੀ ਸਸਪਾਲ ਤਬੈ ਰਿਸ ਆਪਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਇਕੈ
ਸਜਾਮ ਸੋ ਐਸੋ ਕਹਿਓ ਨ ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਹਉ ਜੋਊ ਤੋਹਿ ਭਗਾਯੋ ॥ ਯੋ ਬਤੀਯਾ
ਕਹਿਕੈ ਕਸਕੈ ਧਨੁ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਲੋ ਤਾਨ ਚਲਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕ੍ਰੋਧ ਸਭੈ ਤਿਹ
ਕੋ ਸੁ ਪੁੱਛ ਹੈ ਸਜਾਮ ਕੇ ਉਪਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ੧੯੯੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਸਰ
ਆਵਤ ਦੇਖਕੈ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੁਇ ਵਿਜਨਾਥ ॥ ਕਟਿ ਮਾਰਗ ਭੀਤਰ ਦਯੋ ਏਕ
ਬਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੧੯੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਰਿ ਕਾਟਿਕੈ ਸਜੰਦਨ ਕਾਟ ਦਯੋ
ਅਰੁ ਸੂਤ ਕੋ ਸੀਸ ਦਯੋ ਕਟਿਕੈ ॥ ਅਰ ਚਾਰੇ ਹੀ ਅਸੂਨ ਸੀਸ ਕਟੇ ਬਹੁ
ਢਾਲਨ ਕੇ ਤਬ ਹੀ ਝਟਿਕੈ ॥ ਫਿਰ ਦੋਰ ਚਪੇਟ ਚਟਾਕ ਹਨਿਓ ਗਿਰ ਗਯੋ
ਜਬ ਚੋਟ ਲਗੀ ਭਟਿਕੈ ॥ ਤੁਮਹੀ ਨ ਕਹੋ ਭਟ ਕੋਨ ਬੀਯੋ ਜਗ ਮੈ ਜੋਊ ਸਜਾਮ
ਜੁ ਸੋ ਅਟਿਕੈ ॥ ੧੯੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਜਿਨ ਧਿਆਨ ਧਰਯੋ ਹਿਤ ਕੈ
ਸੋਊ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਲੋਕਹਿ ਕੇ ਸਟਿਕਯੋ ॥ ਪਗ ਰੋਪ ਜੋਊ ਅਟਕਯੋ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਕਬਿ
ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਪਲ ਸੋ ਨ ਟਿਕਯੋ ॥ ਅਟਕਯੋ ਜੋਊ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਬੇਧਕੈ ਲੋਕ ਚਲਯੋ
ਤਿਨ ਕੋਨ ਕਿਨਹੀ ਹਟਕਯੋ ॥ ਜਿਹ ਨੈਕ ਬਿਰੋਧ ਹੀਯੋ ਸਚਕਯੋ ਨਰ ਸੋ ਸਭ
ਹੀ ਭੁਅ ਮੋ ਪਟਕਯੋ ॥ ੧੯੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਫੌਜ ਬਿਦਾਰ ਘਨੀ ਬਿਜਨਾਥ
ਬਿਮੁੰਛਤ ਕੈ ਸਸਪਾਲ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਦਲੁ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਸੋਊ ਦੇਖ ਦਸਾ
ਕਰਿ ਤਾਸ ਪਰਾਯੋ ॥ ਫੇਰ ਰਹੇ ਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬਾਰ ਕੋਊ ਫਿਰਿ ਜੁੱਧ ਕੇ ਕਾਜ
ਨ ਆਯੋ ॥ ਤਉ ਰੁਕਮੀ ਬਲ ਲੈ ਬਹੁਤੇ ਸੰਗਿ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਜੁੱਧ ਕੋ
ਧਾਯੋ ॥ ੨੦੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ ਇਹ ਕੀ ਦਿਸ ਕੇ ਰਿਸ ਸੋ ਜਦੁਬੀਰ
ਕੈ ਮਾਰਨ ਧਾਏ ॥ ਜਾਤ ਕਹਾ ਫਿਰ ਸਜਾਮ ਲਰੇ ਹਮ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਬੁਲਾਏ ॥ ਤੇ ਬਿਜਨਾਥ ਹਨੇ ਸਭ ਹੀ ਕਹਿਕੈ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥

ਮਾਨਹੁ ਹੋਰ ਪਤੰਗ ਦੀਆ ਕਹੁ ਟੂਟ ਪਰੇ ਫਿਰਿ ਜੀਤ ਨ ਆਏ ॥ ੨੦੦੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਸੈਨ ਹਨਯੋ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਸਭੈ ਰੁਕਮੀ ਕੁਪਕੈ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹਿਓ
 ॥ ਜਬ ਗੁਜਰ ਹੈ ਧਨ ਬਾਨ ਗਹਯੋ ਛਤ੍ਰਾਪਨ ਛਤ੍ਰਨ ਤੇਤੇ ਰਹਿਓ ॥ ਜਿਮ
 ਬੋਲਤ ਥੈ ਬਧਕੈ ਸਰ ਸਜਾਮ ਬਿਮੁਛਤਕੈ ਸੁ ਸਿਖਾ ਤੇ ਗਹਿਓ ॥ ਗਹਿਕੈ ਤਿਹ
 ਮੁੰਡ ਕੋ ਮੁੰਡ ਦਯੋ ਉਪਹਾਸਕੈ ਜਿਉ ਚਿਤ ਬੀਚ ਚਹਿਓ ॥ ੨੦੦੨ ॥ ਦੇਹਰਾ
 ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਦਸਾ ਪਿਖ ਰੁਕਮਨੀ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਕੈ ਗਹਿ ਪਾਇ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਸੋ
 ਸਜਾਮ ਕਬਿ ਭ੍ਰਾਤ ਲਯੋ ਛੁਟਕਾਇ ॥ ੨੦੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇਉ ਤਾਹਿ
 ਸਹਾਇ ਕੋ ਆਵਤ ਭੇ ਸੁ ਹਨੇ ਸਭ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਚਹਿਕੈ ॥ ਜੇਉ ਸੂਰ ਹਨਯੋ
 ਨ ਹਨਯੋ ਛਲ ਸੋ ਅਰੇ ਮਾਰਤ ਹੋ ਤੁਹਿ ਯੋ ਕਹਿਕੈ ॥ ਬਹੁ ਭੂਪ ਹਨੇ ਗਜ ਬਾਜ
 ਰਥੀ ਸਰਤਾ ਬਹੁ ਸੋਨ ਚਲੀ ਬਹਿਕੈ ॥ ਫਿਰ ਤੀਯ ਕੇ ਕਹੇ ਪੀਯ ਛੋਡ ਦਯੋ
 ਰੁਕਮੀ ਰਨ ਜੀਤ ਭਲੇ ਗਹਿਕੈ ॥ ੨੦੦੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇ ਲਉ ਗਦਾ
 ਗਹਿਕੈ ਬਲਭੰਦੁ ਪਰਿਓ ਤਿਨ ਮੈ ਚਿਤ ਰੋਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸਤਨ ਸੈਨ ਭਜਯੋ
 ਜੇਉ ਜਾਤਹੋ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸਭ ਕਉ ਮਿਲਿ ਘਾਯੋ ॥ ਘਾਇਕੈ ਸੈਨ ਭਲੀ ਬਿਧ
 ਸੋ ਫਿਰਕੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੀ ਫਿਗ ਆਯੋ ॥ ਸੀਸ ਮੁੰਡਿਓ ਰੁਕਮੀ ਕੋ ਸੁਨਯੋ
 ਜਬ ਤੇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਇਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੦੦੫ ॥ ਬਲਭਦ੍ਰਬਾਚ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥
 ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਆ ਕੋ ਰਨ ਬਿਖੈ ਕਾਨੁ ਜੀਤ ਜੋ ਲੀਨ ॥ ਸੀਸ ਮੁੰਡ* ਤਾਕੋ ਦਯੋ ਕਹਯੋ
 ਕਾਜ ਘਟ ਕੀਨ ॥ ੨੦੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਨਿ ਤੇ ਪੁਰ ਬਾਂਧ ਰਹੋ ਰੁਕਮੀ ਉਤ ਦੁਾਰ
 ਪਤੀ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਇਤ ਆਏ ॥ ਆਇਹੋ ਕਾਨੁਜੂ ਜੀਤ ਤੁਆ ਸਭ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਜਨ
 ਦੇਖਨ ਧਾਏ ॥ ਬਜਾਹ ਕੇ ਕਾਜਕਉ ਜੇਥੇ ਦਿਜੋਤਮ ਤੇ ਸਭਹੀ ਮਿਲਿਕੈ ਸੁਬਲਾਏ
 ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਬਲਵੰਡ ਬਡੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਸਭ ਬੋਲ ਪਠਾਏ ॥ ੨੦੦੭ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨੁ ਕੋ ਬਜਾਹ ਸੁਨਯੋ ਪੁਰ ਨਾਰਨ ਆਵਤ ਭੀ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲ
 ਗਾਵਤ ॥ ਨਾਚਤ ਡੋਲਤ ਭਾਤ ਭਲੀ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਮਿਲ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ
 ॥ ਆਪਸਿ ਮੈ ਮਿਲਿ ਕੈ ਤਰੁਨੀ ਸਭ ਖੇਲਨ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਠਟ ਪਾਵਤ ॥ ਔਰ
 ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹੀਐ ਪਿਖਬੇ ਕਹੁ ਦੇਵ ਬਧੁ ਮਿਲਿ ਆਵਤ ॥ ੨੦੦੮ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰਿ ਨਿਹਾਰਨ ਕੈ ਤਜਿ ਕੈ ਗਹ ਜੋ ਇਹ ਕੋਤਕ ਆਵੈ ॥
 ਨਾਚਤ ਕੂਦਤ ਭਾਂਤ ਭਲੀ ਗੁਹ ਕੀ ਸੁਧ ਔਰ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥ ਦੇਖਕੈ ਬਜਾਹ
 ਕੀ ਰਚਨਾ ਸਭ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹੈ ਬਲਿ ਜਾਹਿ ਸਭੈ
 ਜਬ ਕਾਨੁ ਕੋ ਦੇਖ ਸਭੈ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ੨੦੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਕਾਨੁ ਕੇ ਬਜਾਹ
 ਕੋ ਬੇਦੀ ਰਚੀ ਪੁਰ ਨਾਰਿ ਸਭੈ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਨਾਚਤ ਭੇ ਨਟੁਆ ਤਿਹ
 ਠੋਰ ਮਿਦੰਗਨ ਤਾਲ ਭਲੀ ਬਿਧ ਦਯਾਯੋ ॥ ਕੋਟ ਕੰਤੂਹਲ ਹੋਤ ਭਏ ਅਰੁ
 ਬੇਸਜਨ ਕੇ ਕਛੁ ਅੰਤ ਨ ਆਯੋ ॥ ਜੋ ਇਹ ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ ਕੋ ਚਲ ਆਯੋ ਹੁਤੇ

੧. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣ ਕੇ ਅਮੀਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ
 ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ ਗਈ ।
 ਇਹ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ
 ਦਾ ਨੌਕਰ ਸ਼ਾਮ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । *ਮੁੰਨਨ ਦੀ ਰੀਤੀ ਏਥੋਂ ਚਲੀ ਹੈ ।

ਸਭ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੨੦੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਬਜਾਵਤ ਬੇਨ ਸਖੀ ਇਕ
 ਹਾਥ ਲੀਏ ਸਖੀ ਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ॥ ਨਾਰਤ ਏਕ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਏਕ
 ਭਲੀ ਬਿਧ ਗਾਵੈ ॥ ਝਾਂਝਰ ਏਕ ਮਿੰਦਗ ਕੇ ਬਾਜਤ ਆਇ ਭਲੇ ਇਕ ਹਾਵ
 ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਭਾਇ ਕਹੈ ਇਕ ਆਇ ਤਬੈ ਚਿਤ ਕੇ ਰਨਵਾਰਨ ਮੋਦ ਬਢਾਵੈ ॥
 ੨੦੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਰਨੀ ਕੇ ਰਸ ਸੰਗ ਛਕੇ ਜਹ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹੁਲਾਸ
 ਬਢੈਕੈ ॥ ਕੁੰਕਮ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ਪਟਵਾ ਭਟਵਾ ਅਪਨੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੈਕੈ ॥ ਮੰਗਨ
 ਲੋਗਨ ਦੇਤ ਘਨੇ ਧਨੁ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਨਚਵੈਕੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੈ ਮਨ ਮੈ
 ਸਭ ਹੀ ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਓਲ ਚਿਤੈ ਕੈ ॥ ੨੦੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੇਦ ਕੇ
 ਬੀਚ ਲਿਖੀ ਬਿਧ ਜਿਉ ਜਦੁਬੀਰ ਬਯਾਹਤਿ ਹੀ ਬਿਧ ਕੀਨੋ ॥ ਜੋ ਰੁਕਮੀ
 ਤੇ ਭਲੀ ਬਿਧ ਕੈ ਰੁਕਮਨਹਿ ਕੇ ਪੁਨ ਜੀਤ ਕੈ ਲੀਨੋ ॥ ਜੀਤਹਿ ਕੀ ਬਤੀਆ
 ਸੁਨਿਕੈ ਅਤਿ ਭੀਤਰ ਮੋਦ ਬਢਿਓ ਪੁਰ ਤੀਨੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਹ ਕੋਤਕ
 ਕੈ ਸਭ ਹੀ ਜਦੁਬੀਰਨ ਕੈ ਸੁਖ ਦੀਨੋ ॥ ੨੦੧੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੈ
 ਮਾਇ ਪੀਯੋ ਜਲ ਵਾਰ ਕੈ ਐ ਦਿਜ ਲੋਕਨ ਦਾਨ ਦੀਯੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸਭ
 ਹੀ ਭੁਖ ਕੇ ਸੁਖ ਆਜ ਸਭੈ ਹਮ ਲੂਟ ਲੀਯੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਹੁਲਾਸ ਭਯੋ ਸਜਨੀ
 ਉਮਗੈ ਨ ਰਹੈ ਕਹੈ ਮੋਰ ਹੀਯੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਕੇ ਦਿਵਸਹੂ ਪੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ਅਗੈ
 ਜਬ ਮੇ ਸੁਤ ਬਯਾਹ ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ੨੦੧੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਰੁਕਮਨੀ ਹਰਨ
 ਇਤ ਬਯਾਹ ਕਰਨ ਬਰਨਨੰ ਧਿਆਇ ॥

ਪੁਦੁਮਨ ਕਾ ਜਨਮ ਕਥਨੰ ॥ ਪੁਰਖ ਤ੍ਰੀਆ ਆਨੰਦ ਸੋ ਬਹੁ ਦਿਨ ਭਏ
 ਬਿਤੀਤ ॥ ਗਰਭ ਭਯੋ ਤਬ ਰੁਕਮਨੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ॥ ੨੦੧੫ ॥
 ਸੋਰਠਾ ॥ ਉਪਜਯੋ ਬਾਲਕ ਬੀਰ ਨਾਮ ਧਰਯੋ ਤਿਹ ਪਰਦੁਮਨ ॥ ਮਹਾਂ ਰਥੀ
 ਰਠਧੀਰ ਸਭ ਜਾਨਤ ਹੈ ਜਗਤਿ ਜਿਹ ॥ ੨੦੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਸ ਦਿਉਸ
 ਕੇ ਬਾਲਕੁ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਸੰਬਰ ਦੈਤ ਲੈ ਤਾਹਿ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਸਿੰਧ ਕੇ ਭੀਤਰ
 ਡਾਰ ਦਯੋ ਇਕ ਮੱਛ ਹੁਤੋ ਤਿਹ ਲੀਲ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਮੱਛ ਸੋਊ ਗਾਹਿ ਝੀਵਰ
 ਏਕ ਸੁ ਸੰਬਰ ਪੈ ਫਿਰ ਜਾਇ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਭੱਛਨ ਕੇ ਫੁਨ ਤਾਹਿ ਰਸੋਇ ਮੈ ਭੇਜ
 ਦਯੋ ਸੁ ਉਲਾਸ ਕਯੋ ਹੈ ॥ ੨੦੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਮੱਛ ਕੋ ਪਾਰਨ ਪੇਟ
 ਲਗੇ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਬਾਰਕ ਏਕ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ਵਤੀ ਸੁ ਤ੍ਰੀਆ
 ਕਰੁਨਾਰਸੁ ਪੈ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਨ ਧਾਰਯੋ ॥ ਤੇਰੋ ਕਹਯੋ ਪਤਿ ਹੈ ਇਮ ਨਾਰਦ
 ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਸੋ ਬਤੀਆ ਸੁਨਿਕੈ ਮੁਨ ਨਾਰ ਭਲੀ ਬਿਧ
 ਸੋ ਭਰਤਾ ਕਰ ਪਾਰਯੋ ॥ ੨੦੧੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੋਖਨ ਬਹੁਤੁ ਦਿਵਸ ਜਬ
 ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਇਹ ਦਿਸਟ ਤ੍ਰੀਆ ਕੀ ਧਰੀ ॥ ਕਾਮ ਭਾਵ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਚਹਯੋ
 ॥ ਰੁਕਮਨ ਸੁਤ ਸਿਉ ਬਚ ਇਹ ਕਹਯੋ ॥ ੨੦੧੯ ॥ ਸੈਨਵਤੀ ਤਬ ਬੰਨ
 ਸੁਨਾਏ ॥ ਤੁਮ ਮੇ ਪਤਿ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਜਾਏ ॥ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਬਰ ਦਾਨਵ ਹਰਯੋ ॥

ਆਨ ਸਿੰਧ ਕੇ ਭੀਤਰ ਡਰਯੋ ॥ ੨੦੨੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਇਕ ਮੱਛ ਲੀਲ
 ਤੁਹਿ ਲਯੋ ॥ ਸੇ ਭੀ ਮੱਛ ਫਾਸ ਬਸਿ ਭਯੋ ॥ ਝੀਵਰ ਫਿਰ ਸੰਬਰ ਪੈ ਲਿਆਯੋ ॥
 ਤਿਹ ਹਮ ਪੈ ਭੱਛਨ ਹਿਤ ਦਿਆਯੋ ॥ ੨੦੨੧ ॥ ਜਬ ਹਮ ਪੇਟ ਮੱਛ ਕੋ
 ਫਾਰਯੋ ॥ ਤਬ ਤੋਹਿ ਕੋ ਮੈ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਮੇਰੇ ਹਿਦੈ ਦਯਾ ਅਤਿ ਆਈ
 ॥ ਐ ਨਾਰਦ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ੨੦੨੨ ॥ ਇਹ ਅਵਤਾਰ ਮਦਨ
 ਕੋ ਆਹੀ ॥ ਢੁੰਢਤ ਫਿਰਤ ਰੈਨ ਦਿਨ ਜਾਹੀ ॥ ਮੈ ਪਤਿ ਲਖਿ ਤੁਹਿ ਸੇਵਾ
 ਕਰੀ ॥ ਅਬ ਮੈ ਮਦਨ ਕਥਾ ਚਿਤ ਧਰੀ ॥ ੨੦੨੩ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋਪ ਕਾਂਇਆ
 ਤੁਹਿ ਜਰੀ ॥ ਤਬ ਮੈ ਪੂਜਾ ਸਿਵ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਬਰੁ ਸਿਵ ਦਯੋ ਹੁਲਾਸ
 ਬਢੈਰੈ ॥ ਭਰਤਾ ਵਹੀ ਮੂਰਤ ਤੂ ਪੈਰੈ ॥ ੨੦੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਹੋ
 ਸੰਬਰ ਦੋਤ ਕੀ ਭਈ ਰਸੋਇਨ ਆਇ ॥ ਅਬ ਭਰਤਾ ਮੁਹਿ ਰੁਦ੍ਰ ਤੂੰ ਸੁੰਦਰ
 ਦਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ੨੦੨੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੁਤ ਕਾਨ੍ਹ ਕੇ ਯੋ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨਿ ਕੈ
 ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ
 ਕੈ ਅਰਿ ਕੇ ਬਧ ਕਾਰਨ ਧਾਯੋ ॥ ਧਾਮ ਜਹਾ ਤਿਹ ਬੈਰੀ ਕੋ ਸੋ ਤਿਹ ਦੁਾਰ ਪੈ
 ਜਾਇ ਕੈ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜਾਹਿ ਕੋ ਸਿੰਧ ਪੈ ਡਾਰ ਦਯੋ ਅਬ ਸੋ ਤੁਹਿ ਸੋ ਲਰਬੇ
 ਕਹੁ ਆਯੋ ॥ ੨੦੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੇ ਸੁਤ ਸਯਾਮ ਤੋ ਸੰਬਰ
 ਸਸਤੁ ਗਦਾ ਗਹਿ ਆਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਕਹੀ ਬਿਧਿ ਜੁਧਹਿ ਕੀ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਤਾਹੀ
 ਨੇ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਆਪ ਭਜਯੋ ਨਹਿ ਤਾ ਭੂਅ ਤੇ ਕਹਿ ਵਾਹਿ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਦੇ ਪੈਗੁ
 ਭਜਾਯੋ ॥ ਆਹਵ ਯਾ ਬਿਧਿ ਹੋਤ ਭਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥
 ੨੦੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਬ ਮਾਰ ਮਚੀ ਅਰਿ ਜਾਤ ਭਯੋ
 ਨਤਿ ਮੈ ਛਲੁ ਕੈ ਕੈ ॥ ਲੈ ਕਰਿ ਬਿਸਟ ਕਰੀ ਸੁਤ ਸਯਾਮ ਕੇ ਪੈ ਅਤਿ
 ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੁ ਕੈ ॥ ਸੋਇਨ ਪਾਹਨ ਪਾਹਨ ਬਿਅਰਥ ਕਰੇ ਤਿਨ ਕੋ ਸਰ ਏਕਹਿ ਏਕ
 ਲੋਗੈ ਕੈ ॥ ਸਸਤੁਨ ਸੋ ਤਿਨ ਕੋ ਤਨ ਬੇਧ ਕੈ ਭੂਮ ਡਰਿਓ ਅਤਿ ਰੋਸ ਬਢੈ ਕੈ
 ॥ ੨੦੨੮ ॥ ਅਸ ਐਂਚ ਝਟਾਕਲ ਯੋ ਕਟਿ ਤੇ ਸਿਰ ਸੰਬਰ ਕੈ ਸੁ ਝਟਾਕ ਦੇ
 ਝਾਰਯੋ ॥ ਦੇਵਨ ਕੇ ਗਨ ਹੋਰਤ ਜੇ ਤਿਨ ਪੋਰਖ ਦੇਖ ਕੈ ਧੰਨਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਭੂਮਿ
 ਗਿਰਾਇ ਦਯੋ ਕੈ ਬਿਮੁਛਤ ਸੁਨ ਸੰਬੁਹ ਧਰਾ ਪੈ ਬਿਥਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨ ਕੋ ਪੂਤ
 ਸਪੂਤ ਭਯੋ ਜਿਨ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤੇ ਸੰਬਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੦੨੯ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
 ਬਚਿਤ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਪਰਦੁਮਨ ਸੰਬਰ ਦੋਤ ਹਰਿ ਲੈ ਗਯੋ ਇਤ
 ਸੰਬਰ ਕੋ ਪਰਦੁਮਨ ਬਧ ਕੀਓ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥ ਅਫਜੂ ॥

ਅਬ ਪਰਦੁਮਨ ਸੰਬਰ ਕੋ ਬਧ ਰੁਕਮਨ ਕੋ ਮਿਲੇ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਤਿਹ ਕੋ ਬਧਕੈ ਪਰਦੁਮਨ ਆਯੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ॥ ਰਤਿ ਆਪਨੇ ਪਤਿ
 ਸੰਗਿ ਤਬੈ ਕਹਿਓ ਬਢੈਕੈ ਨੇਹ ॥ ੨੦੩੦ ॥ ਚੀਲੀ ਆਪ ਹੁ ਆਪਨੇ ਉਪਰਿ
 ਪਤਹਿ ਚੜਾਇ ॥ ਰੁਕਮਨ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਥੋ ਜਹਾ ਤਹ ਹੀ ਪਹੁਚੀ ਆਇ ॥
 ੨੦੩੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛੋਰਕੈ ਚੀਲ ਕੋ ਰੂਪ ਦਯੋ ਤੁਆ ਕੋ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ

੧. ਰੂਪ ਬਦਲ ਲਿਆ, ਏਸੇ ਪੋਥੀ ਦਾ ਸਫਾ ੧੪੧ ਦੇਖੋ ਫੁਟ ਨੋਟ
 ਵਿਚ ਰੂਪ ਬਦਲ ਲੈਣ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ।

ਰੂਪ ਬਨਾਯੋ ॥ ਵਾਹ ਉਤਾਰਕੈ ਕੰਧਹਿ ਤੇ ਤਿਹ ਕੰਧ ਪਟੰਬਰ ਪੀਤ ਧਰਾਯੋ ॥
 ਸੋਰ ਹਜਾਰ ਤੀਆ ਸਭ ਥੀ ਜਹ ਠਾਢ ਤਿਨੋ ਇਹ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਕਚੀ
 ਚਿਤ ਬੀਚ ਸਭੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਲਖਯੋ ਬਿਜਨਾਇਕ ਆਯੋ ॥ ੨੦੩੨ ॥
 ਸਵਯਾ ॥ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰਿਕੈ ਸਜਾਮ ਸੀ ਮੂਰਤਿ ਤੀਅ ਸਭੈ ਮਨ ਮੈ ਸੁਕਚਾਹੀ ॥
 ਲਿਆਯੋ ਹੈ ਆਨ ਬਧੂ ਕੋਊ ਬਜਾਹ ਕਹੈ ਸਖੀ ਕੀ ਸੁ ਸਖੀ ਗਹਿ ਬਾਹੀ ॥
 ਏਕ ਨਿਹਾਰ ਕਹੈ ਤਿਹ ਕੇ ਉਰ ਓਰ ਬਿਚਾਰ ਭਲੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਲੱਛਨ ਔਰ
 ਸਭੈ ਹਰਿ ਕੇ ਇਹ ਏਕ ਲਤਾ ਭ੍ਰਿਗ ਕੀ ਉਰ ਨਾਹੀ ॥ ੨੦੩੩ ॥ ਸਵਯਾ ॥
 ਪੇਖਤ ਤਾਹਿ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਸੁ ਪਯੋਧਰਵਾ ਪਯੈ ਸੋ ਭਰਿ ਆਏ ॥ ਮੇਹੁ ਬਢਯੋ
 ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਕਰੁਨਾਰਸੁ ਸੋ ਵੁਰਿ ਬਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਅਸੋ ਸਖੀ ਕਹਿਓ ਮੋ
 ਸੁਤ ਥੋ ਪੁਭ ਦੇ ਹਮ ਕੋ ਹਮ ਤੇ ਜੁ ਛਿਨਾਏ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਸਾਸ ਉਸਾਸ ਲਯੋ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਦੋਊ ਨਨ ਬਹਾਏ ॥ ੨੦੩੪ ॥ ਇਤ ਤੇ ਬਿਜਨਾਇਕ
 ਆਇ ਗਯੋ ਇਹ ਮੂਰਤ ਓਰ ਰਹੇ ਟਕ ਲਾਈ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਨਾਰਦ ਆਇ
 ਗਯੋ ਬਿਰਥਾ ਸਭ ਹੀ ਤਿਨ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੁ ਪੂਤ ਤਿਹਾਰੇ ਈ ਹੋ
 ਇਹ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਪੁਰ ਬਾਜੀ ਬਧਾਈ ॥ ਭਾਗਨ ਕੀ ਨਿਧ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਦੁ-
 ਬੀਰ ਮਨੋ ਇਹ ਦਿਵਸਹਿ ਪਾਈ ॥ ੨੦੩੫ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ
 ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਅਵਤਾਰੇ ਪਰਦੁਮਨ ਸੰਬਰ ਦੰਤ ਬਧਕੈ ਰੁਕਮਨ
 ਕਾਨ੍ਹ ਜੁ ਕੋ ਆਇ ਮਿਲਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਸੂਰਜ ਤੇ ਮਨ ਲਿਆਏ ਜਾਮਵੰਤ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਇਤ ਸੂਰਜ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਬਲਵਾਨ ॥ ਰਵਿ ਤਿਹ ਕੋ ਤਬ
 ਮਨ ਦਈ ਉੱਜਲ ਆਪ ਸਮਾਨ ॥ ੨੦੩੬ ॥ ਸਵਯਾ ॥ ਲੋ ਮਨ ਸੂਰਜ ਤੇ
 ਅਰਿ ਜੀਤ ਜੁ ਤਾਂ ਦਿਨ ਆਪਨੇ ਧਾਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਜੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਕਰ
 ਸੇਵ ਘਨੋ ਰਵਿ ਕੋ ਚਿਤ ਤਾ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥ ਅੰ ਕਰਿਕੈ ਤਪਸਯਾ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ
 ਕੀ ਹਿਤ ਸੋ ਤਿਹ ਕੋ ਜਬ ਗਾਯੋ ॥ ਸੋ ਸੁਨਿਕੈ ਸੁ ਬਿਥਾ ਪੁਰ ਲੋਗਨ ਯੋ
 ਜਦੁਬੀਰ ਪੈ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੦੩੭ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੁ ਬਾਚ ॥ ਸਵਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ
 ਬੁਲਾਇ ਅਰੰਜਿਤ ਕੋ ਹਸਿਕੈ ਮੁਖ ਤੇ ਇਹ ਆਇਸ ਦਾਨੋ ॥ ਭੂਪ ਕੋ ਦੰਤੁ
 ਕਹਿਓ ਅਬ ਹੀ ਰਵਿ ਤੇ ਜੁ ਰਿਝਾਇਕੈ ਤੇ ਧਨੁ ਲੀਨੋ ॥ ਜੋ ਚਹਿਕੈ ਚਿਤ ਮੋ
 ਚਪਲਾ ਦੁਤਿ ਯਾਹਿ ਕਹਯੋ ਇਨ ਨੈਕੁ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਮੇਨ ਹੀ ਠਾਨਕੈ ਬਠ ਰਹਯੋ
 ਬਿਜਨਾਥ ਕੋ ਉਤਰੁ ਨੈਕੁ ਨ ਦੀਨੋ ॥ ੨੦੩੮ ॥ ਸਵਯਾ ॥ ਪੁਭ ਯੋ ਬਤੀਆ
 ਕਹਿ ਬਠ ਰਹਯੋ ਤਿਹ ਭ੍ਰਾਤੁ ਅਪੇਟ ਕੇ ਕਾਜ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਬਾਂਧ ਭਲੇ ਮਨ ਕੋ
 ਸਿਰ ਪੈ ਸਭਹੂੰ ਜਨ ਦੂਸਰ ਭਾਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨਨ ਕੇ ਜਬ ਬੀਚ ਗਯੋ
 ਮਿਗਰਾਜ ਬਡੋ ਇਕ ਯਾਹ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤਾਨਕੈ ਬਾਨ ਚਲਾਵਤ ਭਯੋ ਸਰਵਾ
 ਸਹਿਕੈ ਇਹ ਕੋ ਫਿਰਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੦੩੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਕੇਹਰਿ
 ਕੇ ਸਰਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਤਬ ਕੇਹਰਿ ਪੁਰਖੰਤ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਏਕ ਚਪੇਟ ਚੋਕ ਤਿਹ

੧. ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ । ੨. ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਇੱਛਰਾਂ ਦੇ
 ਬਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਧ ਉਤਰ ਆਇਆ ਸੀ ।

ਮਾਰੀ ॥ ਮਨ ਸਮੇਤ ਲਈ ਪਾਗ ਉਤਾਰੀ ॥ ੨੦੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਹ ਬਧਕੈ
 ਮਨ ਪਾਗਲ ਸਿੰਘ ਧਸਯੋ ਬਨ ਜਾਇ ॥ ਭਾਲਕ ਏਕ ਬਡੋ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਹੇਰਿਓ
 ਮਿਗਰਾਇ ॥ ੨੦੪੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਲਕ ਦੇਖ ਮਨੀ ਦੁੱਤਿ ਕੋ ਸੁ ਲਖਯੋ
 ਕੋਉ ਕੇਹਰਿ ਲੈ ਫਲੁ ਆਯੋ ॥ ਯਾ ਫਲ ਕੋ ਅਬ ਭੱਛ ਕਰੋ ਸੁ ਫੁਧਾਤਰੁ ਹੋ
 ਤਹ ਭੱਛਨ ਧਾਯੋ ॥ ਜਯੋ ਮਿਗਰਾਜ ਥੋ ਜਾਤ ਚਲਯੋ ਤਿਉ ਅਚਾਨਕ ਆਇਕੈ
 ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਏਕ ਚਪੇਟ ਚਟਾਕ ਦੇ ਮਾਰ ਝਟਾਕ ਦੇ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥
 ੨੦੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਮਵਾਨ ਬਧ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਨ ਲੈ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥
 ਜਾਹਿ ਗ੍ਰਹ ਆਪਨ ਹੁਤੇ ਤਹ ਹੀ ਪਹੁਚਯੋ ਆਇ ॥ ੨੦੪੩ ॥ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ
 ਲਖਿ ਭੇਦ ਨਹਿ ਸਭਹਨ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਾਰਿ ਮੁਹਿ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ
 ਲੀਨੀ ਮਨ ਛੁਟਕਾਇ ॥ ੨੦੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਚਰਚਾ ਪੁਭ ਜੁ
 ਅਪਨੇ ਵਿਗ ਜਾ ਤਿਹ ਕੋ ਸੁ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰਾਜੀਤ ਕਹੈ ਮੁਹਿ ਭ੍ਰਾਤ ਹਨਯੋ
 ਹਰਿ ਜੁ ਮਨ ਹੇਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਐਸੇ ਕੁਬੋਲ ਸੁਨੇ ਮਨੁਆ ਹਮਰੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਹਿ
 ਕੇ ਸੰਗਿ ਤਾਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਚਲੋ ਤੁਮਹੂੰ ਤਿਹ ਸੋਧਕੋ ਹੋਂ ਹੂ ਚਲੋ ਕਹਿ ਖੋਜਨ
 ਧਾਯੋ ॥ ੨੦੪੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਦਵ ਲੈ ਬਿਜਨਾਬ ਜਬੈ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਖੋਜਨ
 ਤਾਹਿ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਅਸੁਪਤੀ ਬਿਨੁ ਪਾਨ ਪਰੇ ਸੁਤ ਹੀਏ ਗਏ ਦੋਉ ਜਾਇ
 ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਕੇਹਰਿ ਕੋ ਤਹ ਖੋਜ ਪਿਖਯੋ ਇਹ ਵਾਹੀ ਹਨੇ ਭਟ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰੇ ॥
 ਆਗੇ ਜੋ ਜਾਇ ਤੋ ਸਿੰਘ ਪਿਖਯੋ ਮ੍ਰਿਤ ਚੋਕ ਪਰੇ ਸਭ ਪੋਰਖ ਵਾਰੇ ॥ ੨੦੪੬ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹ ਭਾਲਕ ਕੇ ਖੋਜ ਕੋ ਚਿਤੈ ਰਹੈ ਸਿਰ ਨਾਇ ॥ ਜਹਾ ਖੋਜ ਤਿਹ
 ਜਾਤ ਪਗ ਤਹਾ ਜਾਤ ਭਟ ਧਾਇ ॥ ੨੦੪੭ ॥ ਕਬਿਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾ
 ਪੁਭ ਕੇ ਬਰ ਦਾਨ ਦਏ ਅਸਰਾਰ ਜਿਤੇ ਸਭ ਦਾਨਵ ਭਾਗੇ ॥ ਜਾ ਪੁਭ ਸਤਨ
 ਨਾਸ ਕਯੋ ਸਸ ਸੂਰ ਥਪੇ ਫਿਰ ਕਾਰਜ ਲਾਗੇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਜਾਹਿ ਕਰੀ ਕੁਬਿਜਾ
 ਛਿਨ ਬੀਚ ਸੁਗੰਧ ਲਗਾਵਤ ਬਾਗੇ ॥ ਸੋ ਪੁਭ ਆਪਨੇ ਕਾਰਜ ਹੇਤ ਸੁ ਜਾਤ
 ਹੋ ਗੰਛ ਕੇ ਖੋਜਹਿ ਲਾਗੇ ॥ ੨੦੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੋਜ ਲੀਏ ਸਭ ਏਕ ਗੁਫਾ
 ਹੂ ਮੈ ਜਾਤ ਭਏ ਹਰਿ ਐਸੇ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਕੋਉ ਸੂਰ ਧਸੈ ਇਹ ਬੀਚਨ ਕਾਹੂੰ
 ਬਲੀ ਪੁਰਖਤ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਯਾਹੀ ਕੇ ਬੀਚ ਧਸਯੋ ਸੋਈ ਗੰਛ ਸਭੇ ਮਨ ਮੇਂ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕੋਉ ਕਹੈ ਨਹਿ ਯਾ ਮੈ ਕਹਯੋ ਹਰਿਰੇ ਹਮ ਖੋਜ ਇਹੀ
 ਮਹਿ ਭਾਰਯੋ ॥ ੨੦੪੯ ॥ ਕੋਉ ਨ ਬੀਰ ਗੁਫਾ ਮੈ ਧਸਯੋ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਤਾਹ
 ਮੈ ਸਜਾਮ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਭਾਲਕ ਲੈ ਸੁਧ ਬੀਚ ਗੁਫਾ ਹੂ ਕੇ ਜੁਧੁ ਕੋ ਸਾਮ੍ਹਰੇ ਕੋਪ
 ਅਯੋ ਹੈ ॥ ਸਜਾਮ ਜੁ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਉਹ ਸੋ ਦਿਨ ਦ੍ਰਾਦਸ ਬਾਹਨ ਜੁਧੁ ਕਯੋ ਹੋ ॥
 ਜੁਗ ਇਤੇ ਜੁਗ ਚਾਰਨ ਮੈ ਨਹ ਹੁੰਦੈ ਕਬੈ ਕਬਹੂ ਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੨੦੫੦ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਦਿਉਸ ਭਿਰੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਨਹੀ ਤਿਹ ਤੇ ਹਰਿ ਨੈਕ ਡਰਾਨੋ ॥
 ਲਾਤਨ ਮੂਕਨ ਕੋ ਅਤਿਹੀ ਫੁਨ ਤੇਨ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਜੁਧੁ ਮਚਾਨੋ ॥ ਪੋਰਖ ਭਾਲਕ
 ਕੋ ਘਟ ਗਯੋ ਇਹ ਮੈ ਬਹੁ ਪੋਰਖਤਾ ਪਹਚਾਨੋ ॥ ਜੁਧੁ ਕੋ ਛਾਡਕੈ ਪਾਇ ਪਰਯੋ
 ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਰਾਮ ਸਹੀ ਕਰ ਜਾਨੋ ॥ ੨੦੫੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਇ ਪਰਯੋ
 ਘਿਘਿਆਨੋ ਘਨੋ ਬਤੀਯਾ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੈ ਯਾ ਬਿਧ ਭਾਖੀ ॥ ਹੋ ਤੁਮ ਰਾਵਨ

ਕੈ ਮਰੀਆ ਤੁਮਹੀ ਪੁਨ ਲਾਜ ਦਰੋਪਤੀ ਰਾਖੀ ॥ ਭੂਲ ਭਈ ਹਮ ਤੇ ਪੁਭ ਜੂ
 ਸੁ ਛਿਮਾ ਕਰੀਯੈ ਸਿਵ ਸੂਰਜ ਸਾਖੀ ॥ ਯੋ ਕਹਿਕੈ ਦੁਹਿਤਾ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸੋਊ ਲੈ
 ਬਿਜਨਾਬ ਕੇ ਅੰਗੁਜ ਰਾਖੀ ॥ ੨੦੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਤ ਜੁਧਕੈ ਸਯਾਮ ਜੁ
 ਬਯਾਹ ਕਯੋ ਇਤ ਹੁਕੈ ਨਿਰਾਸ ਏ ਧਾਮਨ ਆਏ ॥ ਕਾਨ੍ ਗੁਫਾ ਹੁ ਕੈ ਬੀਚ
 ਧਸੇ ਸੋਊ ਕਾਹੁ ਹਨੇ ਸੁ ਇਹੀ ਠਹਰਾਏ ॥ ਨੀਰ ਢਰੈ ਭਟਵਾਨ ਕੀ ਆਖਨ
 ਲੋਟਤ ਹ ਚਿਤ ਮੈ ਦੁਖ ਪਾਏ ॥ ਸੀਸ ਧੁਨੈ ਇਕ ਐਸੇ ਕਹੈ ਹਮਹੂੰ ਜਦੁਬੀਰ
 ਕੇ ਕਾਮ ਨ ਆਏ ॥ ੨੦੫੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਜਿਤੋ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸੰਗ ਗਯੋ
 ਸੋਊ ਭੂਪ ਪੈ ਰੋਵਤ ਆਯੋ ॥ ਭੂਪਤਿ ਦੇਖ ਦਸਾ ਤਿਨ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਅਪਨੈ
 ਮਨ ਮੈ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਧਾਇ ਗਯੋ ਬਲਭਦੁ ਪੈ ਪੂਛਨ ਰੋਇ ਇਹੀ ਤਿਨ ਬੇਨ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਕਾਨ੍ ਗੁਫਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਧਸਿਕੈ ਤਿਹ ਤੇ ਬਹੁਰੋ ਨਹੀ ਬਾਹਰਿ ਆਯੋ ॥
 ੨੦੫੪ ॥ ਹਲੀਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੈ ਲਰਿਕੈ ਅਰਿ ਕਾਹੁ ਕੇ ਸੰਗ ਤਨ
 ਆਪਨ ਕੇ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ ਖੋਜਤ ਕੈ ਮਨ ਯਾ ਜੜ ਕੀ ਬਲਿ ਲੋਕ ਗਯੋ
 ਕੋਊ ਮਾਰਗ ਪਾਯੋ ॥ ਕੈ ਮਨ ਲੈ ਇਹ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਗਯੋ ਜਮ ਲੈ ਤਿਨ
 ਲੈਨ ਕੈ ਧਾਯੋ ॥ ਕੈ ਇਹ ਮੂਰਖ ਕੇ ਸੁ ਕਬੋਲ ਲਗਯੋ ਹੁਇ ਲਜਾਤੁਰ ਧਾਮ ਨ
 ਆਯੋ ॥ ੨੦੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੋਇ ਜਬੈ ਸੰਗ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਮੁਸਲੀ
 ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤੋ ਸੱਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕੋ ਮਿਲਕੈ ਸਭ ਜਾਦਵ ਲਾਤਨ
 ਮੂਕਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਦਈ ਮੁਸਕੈ ਗਹਿ ਗੋਡਨ ਤੇ ਮਧਿ
 ਕੁਪ ਕੇ ਡਾਰਯੋ ॥ ਛੋਡਬੋ ਤਾਕੈ ਕਹਯੋ ਨ ਕਿਹੁ ਸਭਹੁ ਤਿਹ ਕੋ ਬਧਬੋ
 ਚਿਤ ਧਾਰਯੋ ॥ ੨੦੫੬ ॥ ਕਾਨ੍ਰ ਕੀ ਜਬ ਏ ਬਤੀਯਾ ਪੁਭ ਕੀ
 ਸਭ ਨਾਰਨ ਜੋ ਸੁਨ ਪਾਈ ॥ ਰੋਵਤ ਭੀ ਕੋਊ ਭੂਮਿ ਪਰੀ ਗਿਰ ਪੀਟਤ ਭੀ
 ਕਰਿਕੈ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਪਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੈ ਅਬ ਹੁੈ ਹੈ ਕਹਾ ਹਮਰੀ ਗਤ
 ਮਾਈ ॥ ਔਰ ਰੁਕਮਨਿ ਦੇਤ ਦਿਜੋਤਮ ਦਾਨ ਸਤੀ ਫੁਨ ਹੋਬੇ ਕੋ ਆਈ ॥
 ੨੦੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਅਰੁ ਦੇਵਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਚਿਤਹਿ ਬਢਾਇ ॥
 ਪੁਭ ਗਤਿ ਦੁੈ ਬਿਧ ਹੇਰਿ ਕੈ ਬਰਜਿਓ ਰੁਕਮਨ ਆਇ ॥ ੨੦੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ਪੁਤ੍ਰ ਬਧੂਹੁ ਕੋ ਦੇਵਕੀ ਆਇ ਸੁ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਬਿਧਯਾ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਜੋ ਹਰਿ
 ਜੁਝ ਮਰੇ ਰਨ ਮੋ ਜਰਬੋ ਤੁਹਿ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਬਨਿ ਆਯੋ ॥ ਜੋ ਮਨ ਦੁੰਦਤ ਯਾ
 ਜੜ ਕੀ ਬਿਜਨਾਬ ਘਨੇ ਪੁਨ ਕੋ ਸਸਿ ਧਾਯੋ ॥ ਤਾਤੇ ਰਹੋ ਚੁਪਕੈ ਸੁਧ ਲੈ
 ਅਰੁ ਯੋਂ ਕਹਿ ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ੨੦੫੯ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇਧ ਕੈ ਪੁਤ੍ਰ ਬਧੂ
 ਕੇ ਭਵਾਨੀ ਕੋ ਪੈ ਤਿਨ ਜਾਇ ਮਨਾਯੋ ॥ ਠਾਈਸ ਦਿਵਸ ਲੋ ਸੇਵ ਕਰੀ ਤਿਹ
 ਕੀ ਤਿਹ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥ ਗੀਝਿ ਸਿਵਾ ਤਿਨ ਪੈ ਤਬ ਹੀ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਇਹੀ ਬਰੁਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ॥ ਆਇ ਹੈ ਸਯਾਮਨ ਸੋਕ ਕਰੋ ਤਬ ਲੋ
 ਹਰਿ ਲੀਨੇ ਤੀਆ ਮਨ ਆਯੋ ॥ ੨੦੬੦ ॥ ਕਾਨ੍ ਕੋ ਹੇਰਿ ਤੀਆ ਮਨਿ ਕੇ
 ਜੁਤ ਸੋਕ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਡਾਰ ਕਮੰਡਲ ਮੈ ਜਲੁ ਸੀਤਲ ਮਾਇ
 ਪੀਯੋ ਪੁਨ ਵਾਰਕੈ ਆਈ ॥ ਜਾਦਵ ਔਰ ਸਭੈ ਹਰਖੇ ਅਰੁ ਬਾਜਤ ਭੀ ਪੁਰ
 ਬੀਚ ਬਧਾਈ ॥ ਔਰ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸਿਵਾ ਸੁ ਸਭੈ ਜਗ ਮਾਇ ਸਹੀ

ਠਹਰਾਈ ॥ ੨੦੬੧ ॥ ਇਤਿ ਜਾਮਵੰਤ ਕੇ ਜੀਤ ਕੇ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਸਕੀ ਮਨ
ਸਹਿਤ ਲਿਆਵਤ ਭਏ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਹੇਰ ਕੇ ਸਜਾਮ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕੇ ਮਨ ਲੈ ਕਰਿ ਮੈ ਫੁਨਿ ਤਾ
ਸਿਰ ਮਾਰੀ ॥ ਜਾ ਹਿਤ ਦੋਸ ਦਯੋ ਸੋਈ ਲੈ ਜੜ ਕੋਪ ਭਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਉਚਾਰੀ ॥ ਚੋਕ ਕਹੈ ਸਭ ਜਾਦਵ ਯੋ ਸੁ ਪਿਖੋ ਰਿਸ ਕੈਸੀ ਕਰੀ ਗਿਠਿਧਾਰੀ ॥
ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੋਬਿੰਤ ਨ ਬੀਚ ਕਥਾ ਜਗ ਮੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਬਿਥਾਰੀ ॥
੨੦੬੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਾਥਿ ਰਹਿਓ ਮਨ ਕੇ ਧਰਿਕੈ ਤਿਨ ਨੈਕ ਨ ਕਾਹੂ ਕੀ
ਓਰ ਨਿਹਾਰਿਓ ॥ ਲੱਜਤ ਹੂੰ ਖਿਸਿਯਾਨੋ ਘਨੋ ਦੁਬਿਧਾ ਕਰਿ ਧਾਮ ਕੀ ਓਰ
ਸਿਧਾਰਿਓ ॥ ਬੈਰ ਪਰਯੋ ਹਮਰੋ ਹਰਿ ਸਉਰੁ ਕਲੰਕ ਚੜ੍ਹਯੋ ਗਯੋ ਭਾਤ
ਮਾਰਿਓ ॥ ਭੀਰ ਪਰੀ ਤੇ ਅਧੀਰ ਭਯੋ ਦੁਹਿਤਾ ਵੇਉ ਸਜਾਮ ਇਹੀ ਚਿਤ
ਧਾਰਿਓ ॥ ੨੦੬੩ ॥

ਇਤਿ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕੀ
ਦੁਹਿਤਾ ਕੇ ਬਯਾਹ ਕਥਨ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲ ਦਿਜੋਤਮ ਬੇਦਨ ਕੀ ਬਿਧ ਜੈਸ ਕਹੀ ਤਸ ਬਯਾਹ ਰਚਾਯੋ ॥
ਸਤਿ ਭਾਮਨ ਕੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਿਹ ਕੇ ਸਭ ਲੋਗਨ ਮੈ ਜਸੁ ਛਾਯੋ ॥
ਪਾਵਤ ਹੈ ਉਪਮਾ ਲਛਮੀ ਕੀਨ ਤਾ ਸਮ ਯੋ ਕਹਿਬੋ ਬਨਿ ਆਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ
ਬਯਾਹਨ ਕਾਜ ਸੁਦੈਮਨ ਮਾਨ ਭਲੈ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ੨੦੬੪ ॥ ਸੀ
ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਸੁਨੇ ਬਤੀਯਾ ਸੁਭ ਸਾਜ ਜਨੇਤ ਤਹਾਂ ਕੋ ਸਿਧਾਏ ॥ ਆਵਤ ਸੋ
ਸੁਨਿ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸਭ ਆਗੇ ਹੀ ਤੇ ਮਿਲਿਬੇ ਹੀ ਕੇ ਧਾਏ ॥ ਆਦਰ ਸੰਗ
ਲਵਾਇ ਕੈ ਜਾਇ ਬਯਾਹ ਕੀਯੋ ਦਿਜ ਦਾਨ ਦਿਵਾਏ ॥ ਐਸੇ ਬਿਵਾਹ ਪ੍ਰਭੂ
ਸੁਖ ਪਾਇ ਤੀਯਾ ਸੰਗ ਲੈ ਕਰਿ ਧਾਮਹਿ ਆਏ ॥ ੨੦੬੫ ॥ ਇਤ ਬਿਵਾਹ
ਸਪੂਰਨ ਹੋਤ ਭਯੋ ॥

ਲਛਮੀ ਗ੍ਰਿਹ ਪਰਸੰਗ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਐਸੇ ਸੁਨੀ ਬਤੀਯਾ ਲਛਮੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸੁਤ ਪੰਡ ਕੇ ਆਏ ॥
ਗਾਇ ਸਮੇਤ ਸਭੇ ਮਿਲਿ ਕੋਰਨ ਚਿੰਤ ਬਿਖੈ ਕਰੁਨਾ ਨ ਬਸਾਏ ॥ ਐਸੇ
ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਸੁ ਤਹਾਂ ਕੋ ਚਲੈ ਸਭ ਬਿਸਨ ਬੁਲਾਏ ॥ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ
ਸੁ ਸਾਜ ਕੈ ਸੰਦਨ ਸੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਤਹਾਂ ਕੋ ਸਿਧਾਏ ॥ ੨੦੬੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਕਾਨੁ ਚਲੇ ਉਤ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਤੋ ਇਤ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਲੈ
ਅਕਰੂਰ ਕੇ ਆਪਨੇ ਸੰਗਿ ਕਹਯੋ ਅਰੇ ਕਾਨੁ ਕਹੂੰ ਕੋ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਛੀਨ ਲੈ ਯਾ ਤੇ
ਅਰੇ ਮਿਲਿਕੈ ਮਨ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਤਿਹ ਮਾਰਯੋ ॥ ਲੈ ਬਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਵਾ
ਬਧਕੈ ਮਨ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੨੦੬੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਤਿ
ਧੰਨਾ ਭੀ ਸੰਗ ਚਲਾਯੋ ॥ ਜਬ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕੇ ਤਿਨ ਘਾਯੋ ॥ ਏ ਤਿਨ ਬਧ ਕੈ
ਭੇਰਨ ਆਏ ॥ ਉਤੇ ਸੰਦੇਸ ਸਜਾਮ ਸੁਨ ਪਾਏ ॥ ੨੦੬੮ ॥ ਦੂਤ ਬਾਚ ਕਾਨੁ
ਸੋ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਦੂਤਨ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਬਰਮਾ
ਮਾਰੇ ॥ ਮਨ ਧਨ ਛੀਨ ਤਾਹਿ ਤੇ ਲਯੋ ॥ ਤੋਹਿ ਤੀਆ ਕੋ ਅਤਿ ਦੁਖੁ ਦਯੋ ॥

੨੦੬੯ ॥ ਜਬ ਜਦੁਪਤਿ ਇਹ ਬਿਧ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਛੋਰ ਔਰ ਸਭ ਕਾਰਜ
 ਆਯੋ ॥ ਹਰਿ ਆਵਨ ਕ੍ਰਿਤ ਬਰਮੈ ਜਾਨੀ ॥ ਸਤਿ ਧੰਨਾ ਸੇ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥
 ੨੦੭੦ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਕਹੁ ਸਤਿ ਧੰਨਾ ਬਾਤ ਅਬੈ ਹਮ ਕਿਆ ਕਰੈ ॥
 ਕਹੋ ਪਰੈ ਕੈ ਜਾਇ ਕਹੋ ਲਰਿਕੈ ਮਰੈ ॥ ਦੁਇ ਮੈ ਇਕ ਮੁਹਿ ਬਾਤ ਕਹੋ ਸਮਝਾਇ
 ਕੈ ॥ ਹੋ ਕੈ ਉਪਾਇ ਕੈ ਸਜਾਮਹਿ ਮਾਰੈ ਜਾਇਕੈ ॥ ੨੦੭੧ ॥ ਕ੍ਰਿਤ
 ਬਰਮਾ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਤ ਤਿਨ ਯੋਂ ਕਹਯੋ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਬਲੀ ਪੁਚੰਡ ਹਨਯੋ
 ਅਰ ਜੋ ਚਹਯੋ ॥ ਤਾ ਸੋ ਹਮ ਪੈ ਬਲ ਨ ਲਰੈ ਪੁਨ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕੰਸ ਸੇ ਛਿਨਮੈ
 ਮਾਰ ਦਏ ਸੁਖੁ ਪਾਇਕੈ ॥ ੨੦੭੨ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਤੀਆ ਸੁਨਿ ਤਿਨ ਕੀ
 ਅਕਰੂਰ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ਪੁਭ ਦੁਬਿਧਾ ਕੋ ਭੇਦ ਸੁ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕਹਯੋ
 ਅਬ ਸੁਨ ਤੇਰੋ ਇਹੀ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਪੁਭ ਤੇ ਬਚਹੈ ਸੋਊ ਜੁ ਪਾਨ ਬਚਾਇ
 ਹੈ ॥ ੨੦੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੈ ਮਨ ਤਾਹਿ ਉਦਾਸ ਭਯੋ ਕਿਹ ਓਰ ਭਜੋ ਚਿਤ
 ਮੈ ਇਹ ਧਾਰਯੋ ॥ ਮੈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਓ ਹਰਿ ਕੋ ਮਨ ਹੇਤ ਬਲੀ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ
 ਮਾਰਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਕੇ ਹੇਤ ਗੁਸਾ ਕਰਿ ਸਜਾਮ ਸਭੈ ਅਪਨੋ ਪੁਰਖਤ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥
 ਯੋ ਰਹਿਹੈ ਤਉ ਮਾਰਤ ਹੈ ਏਹ ਕੈ ਡਰੁ ਉਤਰੁ ਓਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੨੦੭੪ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤਿ ਧੰਨਾ ਮਨ ਲੈ ਜਹਾਂ ਭਜ ਗਯੋ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇ ॥ ਸਜੇਦਨ ਪੈ
 ਚੜ ਸਜਾਮ ਜੁ ਤਹ ਹੀ ਪਹੁਚਯੋ ਜਾਇ ॥ ੨੦੭੫ ॥ ਪਾਵ ਪਿਆਦਾ ਸਤ੍ਰੁ
 ਹੋਇ ਭਜਯੋ ਸੁ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇ ॥ ਤਬ ਜਦੁਬੀਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੇ ਮਾਰਯੋ ਤਾਕੈ
 ਜਾਇ ॥ ੨੦੭੬ ॥ ਖੋਜਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਮਾਰਕੈ ਮਨ ਨਹੀ ਆਈ ਹਾਥ ॥ ਮਨ
 ਨਹੀ ਆਈ ਹਾਥ ਯੋਂ ਕਹੀ ਹਲੀ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੨੦੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੇ ਲਖਯੋ
 ਮੁਸਲੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁ ਪੁਭੁ ਹਮ ਤੇ ਮਨ ਆਜ ਛਪਾਈ ॥ ਲੈ ਅਕਰੂਰ ਬਨਾਰਸ
 ਗਯੋ ਮਨ ਕੈ ਤਿਹ ਕੀ ਨ ਕਛੁ ਸੁਧ ਪਾਈ ॥ ਸਜਾਮ ਜੁ ਮੈ ਇਕ ਸਿਖਯੋ ਹੈ
 ਭੂਪਤ ਜਾਤ ਤਹਾਂ ਹਉ ਸੇ ਐਸੇ ਸੁਨਾਈ ॥ ਯੋਂ ਬਤੀਯਾ ਕਹਿ ਜਾਤ ਰਹਯੋ
 ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ੨੦੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਮੁਸਲੀ ਤਿਹ
 ਪੈ ਗਯੋ ਤੋ ਭੂਪਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ਲੈ ਅਪਨੇ ਤਿਹ ਧਾਮ ਗਯੋ ਆਗੇ ਹੀ ਤੇ
 ਆਇ ॥ ੨੦੭੯ ॥ ਗਦਾ ਜੁਧ ਮੈ ਅਤਿ ਚਤੁਰ ਯੋਂ ਸਭ ਤੇ ਸੁਨ ਪਾਇ ॥
 ਤਬੈ ਦੁਜੋਧਨ ਹਲੀ ਤੇ ਸਭ ਸੀਖੀ ਬਿਧ ਆਇ ॥ ੨੦੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਤਧੰਨਾ ਕਉ ਮਾਰ ਜਬੈ ਜਦੁਨੰਦਨ ਦੁਾਰਪਤੀ ਹੂ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਕੰਚਨ
 ਕੋ ਅਕਰੂਰ ਬਨਾਰਸ ਦਾਨ ਕਰੈ ਬਹੁ ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸੂਰਜਿ ਦਿੱਤ ਉਹੀ
 ਪਹਿ ਹੈ ਮਨ ਯੋਂ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁ ਜਨਾਯੋ ॥ ਮਾਨਸ ਭੇਜ ਭਲੇ ਤਿਹ ਪੈ
 ਤਿਹ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਹਿ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ॥ ੨੦੮੧ ॥ ਜੋ ਹਰਿ ਪੈ ਸੋਊ ਆਵਤ ਭਯੋ
 ਤਿਹ ਤੇ ਮਨ ਤੋਇਨ ਮਾਗ ਲਈ ਹੈ ॥ ਸੂਰਜ ਜੋ ਤਿਹ ਗੀਝ ਦਈ ਧਨ ਸੱਤਿ
 ਕੀ ਜਾ ਹਿਤ ਦੇਹ ਗਈ ਹੈ ॥ ਜਾ ਹਿਤ ਸਜਾਮ ਤਿਯਾ ਹਰਿ ਭ੍ਰਾਤਹਿ ਮਾਨਹਿ
 ਕੀ ਮਨ ਬਾਤ ਠਈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦਿਖਰਾਇ ਸਭੋ ਹਰਖਾਇਕੈ ਲੈ ਅਕਰੂਰਹਿ ਫੇਰ
 ਦਈ ਹੈ ॥ ੨੦੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਸੱਤ੍ਰਾਜਿਤ ਕੈ ਕਰ ਸੇਵ ਸੁ ਸੂਰਜ ਕੀ ਫੁਨ
 ਤਾਹਿ ਤੇ ਪਾਈ ॥ ਜਾ ਹਰਿ ਕੈ ਇਹ ਕੋ ਬਧਕੈ ਧਨਸੱਤਿ ਸੁ ਆਪਨੀ ਦੇਹ

ਗਵਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਗਯੋ ਅਕਰੂਰ ਥੋ ਲੈ ਤਿਹ ਤੇ ਫਿਰ ਸੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਪੈ ਆਈ ॥
ਸੋ ਹਰਿ ਦੇਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਮੁੰਦਰੀ ਮਨੋ ਸਯਾਮ ਜੂ ਰਾਘਵ ਹਾਈ ॥ ੨੦੮੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਡੇ ਜਸਹਿ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ਮਨ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ॥ ਜੋ ਕਟੀਆ ਸਿਰ
ਦੁਰਜਨਨ ਹਰਤਾ ਸਾਧਨ ਪੀਰ ॥ ੨੦੮੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਸਤਧੰਨੇ ਕੋ ਬਧਕੈ ਅਕਰੂਰ ਕੋ ਮਨ ਦੇਤ ਭਯੋ ॥

ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਆਵਨ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥

ਜਬ ਅਕ੍ਰੂਰਹਿ ਕੋ ਮਨ ਦਈ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਦਿੱਲੀ ਕੋ ਸੁਧ ਕਈ ॥ ਤਬ
ਦਿੱਲੀ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਏ ॥ ਪਾਂਡਵ ਪਾਂਚ ਚਰਨ ਲਪਟਾਏ ॥ ੨੦੮੫ ॥ ਦੋਹਰਾ
॥ ਤਬ ਕੁੰਤੀ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਗਏ ਕੁਸਲ ਪੁੰਡਿਯੋ ਜਾਇ ॥ ਜੋ ਦੁਖ ਇਨਕੈ ਰਵਿ
ਦਏ ਸੋ ਸਭ ਦਏ ਬਤਾਇ ॥ ੨੦੮੬ ॥ ਇੰਦ੍ਰਪ੍ਰਸਤ ਮੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੂ ਰਹੇ ਮਾਸ
ਜਬ ਚਾਰ ॥ ਤਬ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸੰਗ ਲੈ ਇਕ ਦਿਨ ਚੜੇ ਸਿਕਾਰ ॥ ੨੦੮੭ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਧ ਸਿਕਾਰ ਕੋ ਲੈ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁ ਘਨੋ ਜਹ ਥੋ ਤਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥
ਗੋਇਨ ਸੂਕਰ ਰੀਛ ਬਡੇ ਬਹੁ ਚੀਤਰ ਔਰ ਸਸੇ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਗੈਡੇ ਹਨੇ
ਮਹਿਖਾਸ ਕੇ ਮੱਤ ਕਰੀ ਅਰੁ ਸਿੰਘਨ ਝੰਡਹਿ ਝਾਰੇ ॥ ਨੈਕੁ ਸੰਭਾਰ ਰਹੀ ਨ ਪਰੇ
ਬਿਸੰਭਾਰ ਜਿਨੋ ਸਰ ਸਯਾਮ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ੨੦੮੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਬ ਕੋ ਸੰਗ
ਲੈ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਬਨ ਮੇ ਧਸਿਕੈ ਬਹੁਤੇ ਮ੍ਰਿਗ ਘਾਏ ॥ ਏਕ ਹਨੇ ਕਰਵਾਰਨ ਸੋ
ਤਕਿ ਏਕਨ ਕੇ ਤਨ ਬਾਨ ਲਗਾਏ ॥ ਅਸੂਨ ਕੋ ਦਵਰਾਇ ਭਜਾਇਕੈ ਕੂਕਰ
ਤੇਉ ਹਨੇ ਜੁ ਪਰਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਕੇ ਅਗ੍ਰਜ ਜੇ ਉਠ ਭਾਜਤ ਭੇ ਤੇਉ ਜਾਨ
ਨ ਪਾਏ ॥ ੨੦੮੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਬ ਏਕ ਘਨੇ ਮ੍ਰਿਗਵਾ ਇਕ ਆਪਹਿ
ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥਿਕ ਘਾਏ ॥ ਜੇ ਉਠ ਭਾਜਤ ਭੇ ਬਨ ਮੈ ਸੋਉ ਕੂਕਰ ਡਾਰ ਸਬੈ
ਗਹਵਾਏ ॥ ਤੀਤਰ ਜੇ ਉਡਿਕੈ ਨਭਿ ਓਰ ਗਏ ਤਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਬਾਜ ਚਲਾਏ ॥
ਚੀਤਨ ਏਕ ਮ੍ਰਿਗਾ ਗਹਿਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ੨੦੯੦ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੇਸਰੇ ਔਰ ਕੁਹੀ ਬਹਰੀ ਅਰੁ ਬਾਜ ਜੁਰੇ ਬਹੁਤੇ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ॥
ਬਾਸੇ ਘਨੇ ਲਗਰਾ ਚਰਗੇ ਸਿਕਰੈ ਨ ਕੋ ਫੇਟ ਭਲੀ ਬਿਧ ਕੀਨੇ ॥ ਪੂਤੀਉਕਾਬ
ਬਸੀਨਨ ਕੋ ਸਜ ਕੰਠ ਜਗੋਲਨ ਦੁਾਲ ਨਵੀਨੇ ॥ ਜਾ ਸੰਗ ਹੋਰ ਚਲਾਵਤ
ਭੇ ਤਿਨ ਪਾਛਨ ਤੇ ਇਕ ਜਾਨ ਨ ਦੀਨੇ ॥ ੨੦੯੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਬ
ਔ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਿਲਿ ਕੈ ਜਬ ਐਸੇ ਸਿਕਾਰ ਕੀਯੋ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਆਪਸ ਮੈ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਠੋਰ ਦੁਹੁ ਅਤਿ ਹੇਤ ਬਢਾਯੋ ॥ ਔ ਦੁਹੁ ਕੋ ਜਲ ਪੀਵਨ
ਕੋ ਮਨ ਔਸਰ ਤੋ ਨ ਸੁਹੈ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਛੋਰ ਅਖੇਟਕ ਦੀਨ ਦੁਹੁ ਚਲਿਕੈ ਪ੍ਰਭ
ਜੂ ਜਮਨਾ ਤਟ ਆਯੋ ॥ ੨੦੯੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਤ ਹੁਤੇ ਜਲ ਪੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ
ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਪੂਛਹੁ ਕੋ ਹੈ ਕਹਾ ਇਹ ਦੇਸੁ ਕਹਯੋ ਸੰਗਿ

੧. ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਠੀਕ ਠੀਕ ਮੂਰਤਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਜੇ ਵੇਖਣੇ ਹਨ ਤਾਂ
ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਪਿਆਰੇ ਸ: ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਬਣਾਇਆ
'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦ ਪਹਿਲੀ ਦਾ ਪੰਨਾ ੫੭੨ ਦੇਖੋ।

ਪਾਰਥ ਯੋ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥ ਆਇਸ ਮਾਨ ਪੁਰੰਦਰ ਕੋਸ ਭਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਸੰਗ ਬਾਤ
ਉਚਾਰੀ ॥ ਕੋਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਹੈ ਦੇਸ ਕਹਾ ਤੁਹਿ ਕੋ ਤੁਹਿ ਭ੍ਰਾਤ ਤੂ ਕੋਨ ਕੀ
ਨਾਰੀ ੨੦੯੩ ॥ ਅਬ ਜਮਨਾ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਸੋ ਜਮਨਾ ਤਬੈ
ਐਸੇ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਬਰ ਹੀ ਚਾਹ ਚਿਤ ਤਪੁ ਕੀਨੋ ਮੈ ਆਇ
॥ ੨੦੯੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਆਇ ਕੈ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਸੁ ਸਯਾਮ ਜੂ
ਸਿਉ ਇਹ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੂਰਜ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਜਮਨਾ ਇਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਜਗ
ਜਾਹਰਿ ਸਾਰੇ ॥ ਭੇਸ ਤਪੋ ਧਨ ਕਾਹੇ ਕੀਯੋ ਇਨ ਐ ਗ੍ਰਹਿ ਕੇ ਸਭ ਕਾਜ
ਬਿਸਾਰੇ ॥ ਅਰਜਨ ਉਤਰ ਐਸੇ ਦੀਯੋ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨੋ ਬਰ ਹੇਤ ਤੁਮਾਰੇ ॥
੨੦੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਥ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਸੁਨ ਯੋ ਬਹੀਯਾ ਗਹ ਡਾਰ ਲਈ
ਰਥ ਉਪਰ ॥ ਚੰਦ ਸੋ ਆਨਨ ਜਾਹਿ ਲਸੈ ਅਤਿ ਜੋਤਿ ਜਗੈ ਸੁ ਕਪੋਲਨ
ਦੁਪਰ ॥ ਕੈ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ ਪੈ ਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਸਯਾਮ ਜੂ ਐਸੀ
ਕਿਸੀ ਪਰ ॥ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਲਿਆਵਤ ਭਯੋ ਸਭ ਐਸ ਕਥਾ ਇਹ ਮਾਲਮ
ਭੂਪਰ ॥ ੨੦੯੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਡਾਰ ਜਬੈ ਰਥ ਪੈ ਜਮਨਾ ਕਹੁ ਸੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਇਕ
ਡੋਰ ਨ ਆਯੋ ॥ ਬਜਾਹ ਕੇ ਬੀਚ ਸਭਾਹੁ ਜੁਪਿਸਟਰ ਗਯੋ ਨਿਪ ਪਾਇਨ ਸੋ
ਲਪਟਾਯੋ ॥ ਦੁਆਰਕਾ ਜੈਸਿ ਰਚੀ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਤੁਮ ਮੋ ਪੁਰ ਤੈ ਸਿ ਰਚੈ ਸੁ ਸੁਨਾਯੋ ॥
ਆਇਸ ਦੇਤ ਭਯੋ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਕਰਮਾ ਬਿਸੁ ਸੋ ਤਿਨ ਤੈਸੋ ਬਨਾਯੋ ॥ ੨੦੯੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਬੋ ਸਪੁਰਨ ਜਮਨਾ ਕੋ
ਬਿਵਾਹਤ ਭਏ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਤੇ ਅਰੁ ਕੰਤੀ ਤੇ ਲੈਕੇ ਬਿਦਾ ਘਨਿ ਸਯਾਮ
ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਉਜੈਨ ਪੁਰੀ ਕੋ ਜਹਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਹ ਪੈ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥
ਤਾ ਦੁਹਿ ਤਾਹੁ ਕੇ ਬਜਾਹਨ ਕਾਜ ਦੁਰਜੋਧਨ ਹੂੰ ਕੋ ਭੀ ਚਿੰਤੁ ਲੁਭਾਯੋ ॥ ਸੈਨ
ਬਨਾਇ ਭਲੀ ਅਪਨੀ ਤਿਹ ਬਜਾਹਨ ਕੋ ਇਤ ਤੇ ਇਹ ਧਾਯੋ ॥ ੨੦੯੮ ॥
ਉਜੈਨ ਰਾਜਾ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਬਜਾਹ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜ ਸੈਨ ਦੁਰਜੋਧਨ
ਆਯੋ ਉਤੇ ਪੁਰਤਾਹੀ ਇਤੈ ਬ੍ਰਿਜਨਾਇਕ ਆਏ ॥ ਭੂਪਤਿ ਔਰ ਬਡੇ
ਬਲਵੰਡ ਸੁ ਵਾਹ ਬਿਯਾਹ ਕੇ ਦੇਖਨ ਧਾਏ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਕੀ ਭਗਨੀ
ਹਿਤ ਆਨੰਦ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਬਜਾਏ ॥ ਤੇ ਹੀ ਲੋ ਸਯਾਮ ਜੀ ਬਜਾਹ ਕੇ ਤਾਹ ਕੇ
ਪਾਰਥ ਲੈ ਸੰਗਿ ਐਧ ਸਿਧਾਏ ॥ ੨੦੯੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਜਦੁਬੀਰ
ਅਜੁਧਿਆ ਆਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਭੂਪਤ ਲੈਬੇ ਕਹੁ ਧਾਯੋ ॥ ਸਿੰਘਾਸਨ ਅਪਨੇ ਬੈਠਾਰਯੋ
॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਝ ਦੂਰ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ੨੧੦੦ ॥ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਗਹਿ ਕਰਿ
ਰਹਯੋ ॥ ਤੁਮ ਦਰਸਨ ਪਾਵਤ ਦੁਖ ਬਯਯੋ ॥ ਅਰੁ ਨਿਪ ਚਿਤ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਯੋ
॥ ਮਨ ਅਪਨੰ ਸੰਗਿ ਸਯਾਮ ਮਿਲਾਯੋ ॥ ੨੧੦੧ ॥ ਕਾਨੁ ਬਾਚ ਨਿਪ ਸੋ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਪੋਤਮ ਕੀ ਹਸਿ ਕੈ ਤਿਹ ਸੋਇ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੋ ॥
ਹੋ ਤੁਮ ਰਾਘਵ ਕੇ ਕੁਲ ਤੇ ਜਿਨ ਰਾਵਨ ਸੋ ਰਿਸ ਸੱਤੁ ਪਛਾਰੋ ॥ ਮਾਂਗਵੇ ਛਤਨ
ਕੋ ਨ ਕਹਯੋ ਤਉ ਮਾਂਗਤਿ ਹੋ ਨਹਿ ਸੰਕ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਆਪਨੀ ਦੈ ਦੁਹਤਾ ਹਮਕੈ
ਤਿਹ ਕੋ ਚਿਤ ਚਾਹਤ ਹੈ ਸੁ ਹਮਾਰੋ ॥ ੨੧੦੨ ॥ ਨਿਪ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੋ ॥

ਚੰਪਈ ॥ ਤਬ ਯੈ ਭੂਪ ਸਯਾਮ ਸੋ ਭਾਖੀ ॥ ਏਕ ਪੁਤੰਗਯਾ ਮੈ ਕਰ ਰਾਖੀ ॥
 ਜੋ ਇਨ ਸਤ ਬਿਖ ਭਨ ਕੋ ਨਾਥੈ ॥ ਸੋ ਇਹ ਕੋ ਲੈ ਜਾ ਕਰਿ ਸਾਥੈ ॥ ੨੧੦੩ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਟ ਸੋ ਕਸਿ ਸਯਾਮ ਪਿਤੰਬਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਨ ਸਾ ਤਉ ਬੇਖ
 ਬਨਾਏ ॥ ਦੇਖਬੇ ਭੀਤਰ ਏਕ ਹੀ ਸਯਾਮ ਲਗੈ ਕਿਨਹੂ ਲਖਿ ਭੇਦ ਨ ਪਾਏ ॥
 ਪਾਗਹਿ ਦਾਬਨਚਾਇਕੈ ਭਉਹਨ ਸੂਰ ਸਭੋ ਮਹਿ ਸੂਰ ਕਹਾਏ ॥ ਧੰਨਿ ਹੀ
 ਧੰਨਿ ਕਹਯੋ ਸਭ ਹੀ ਜਬ ਸਾਤ ਏ ਬੈਲਨ ਕੋ ਨਥ ਆਏ ॥ ੨੧੦੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਬ ਨਾਥਤ ਭਯੋ ਪੁਭ ਸਾਤ ਬਿਖਭ ਤਬ ਭਾਖਤ ਭੇ ਭਟਵਾਇਹਸਾਥੇ
 ॥ ਆਵਤ ਜੋ ਬਲਵੰਤ ਇਹੀ ਤਿਹ ਸੋ ਪੁਰ ਏ ਇਨ ਸੀਗ ਨ ਸਾਥੈ ॥
 ਕੋ ਨ ਬਲੀ ਪੁਗਟਯੋ ਜਗ ਮੈ ਇਨ ਸਾਤਨ ਕੋ ਜੋਊ ਨਾ ਕਹਿ ਨਾਥੈ ॥
 ਬੀਰ ਕਹੈ ਹਸਕੈ ਰਨਧੀਰ ਬਿਨਾ ਰਿਪ ਚੀਰ ਸੁ ਸੀ ਬਿਜਨਾਥੈ ॥ ੨੧੦੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਾਧ ਕਹੈ ਇਕ ਯੋ ਹਸਿਕੇ ਸਮ ਸਯਾਮ ਕੀ ਕੋ ਜਗ ਬੀਰ ਬਯੋ
 ਹੈ ॥ ਜਾ ਮਗਵਾ ਜਿਤ ਜੀਤ ਲਯੋ ਸਿਰ ਰਾਵਨ ਕਾਟਿ ਕਬੰਧ ਕਯੋ ਹੈ
 ॥ ਗਾੜ ਪਰੀ ਗਜ ਪੈ ਜਬ ਹੀ ਤਿਹ ਨਾ ਕਹਿਤੇ ਪੁਭ ਰਾਖ ਲਯੋ ਹੈ ॥
 ਭੀਰ ਪਰੇ ਰਨਧੀਰ ਭਯੋ ਜਨ ਪੀਰ ਨਿਹਾਰ ਅਧੀਰ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੨੧੦੬ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਬਿਧ ਬੇਦ ਕੇ ਬੀਚ ਲਿਖੀ ਬਿਧ ਤਾਹੀ ਸੋ ਬਯਾਹ
 ਸਯਾਮ ਕੋ ਕੀਨੋ ॥ ਆਨੰਦ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਸਭ ਦੀਨ ਸੁ ਬਿਪੁਨ ਸਾਜ
 ਨਵੀਨੋ ॥ ਐ ਗਜਰਾਜ ਬਡੇ ਅਰੁ ਬਾਜ ਘਨੇ ਧਨ ਲੈ ਬਿਜਨਾਥ ਕੋ ਦੀਨੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਭੂਪਤ ਲੋਕ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਹੀ ਜਸੁ ਲੀਨੋ ॥ ੨੧੦੭ ॥
 ਨਿਪੁ ਬਾਚ ਸਭਾ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੈ ਮੱਧਿ ਸਭਾ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਈ ਕਾਮ ਕੀਯੋ ਜਦੁਨੰਦਨ ਜਿਉ ਧਨ ਸੀ ਰਘੁ-
 ਨੰਦਨ ਤਾਨਯੋ ॥ ਜੀਤ ਉਜੈਨ ਕੇ ਭੂਪ ਕੀ ਭੇਨ ਪੁਰੀ ਇਹ ਐਧ ਜਬ ਪਗੁ
 ਠਾਨਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਸੂਰ ਸਹੀ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ ॥
 ੨੧੦੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਜਦੁਬੀਰ ਕੋ ਬੀਰ ਸਹੀ ਕਰਿ
 ਜਾਨਯੋ ॥ ਸੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਜੁੱਧ ਸਮੈ ਅਰਿ ਔਰਨ ਆਖਨ ਅਗੁਜ ਆਨਯੋ ॥
 ਮੰਤਨ ਹੋਰ ਸਭੈ ਹਰਿ ਕੋ ਬਰੁਲਾਇ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਐਧ ਕੇ
 ਰਾਇ ਤਬੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਮਹਾਂ ਸੁਖੁ ਮਾਨਯੋ ॥ ੨੧੦੯ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਰ ਮਨ ਮੈ ਦਿਜ ਸੁਸਟ ਜੁ ਬੇ ਜਬ ਸੋ ਇਹ ਭੂਪ ਸਭਾ ਹੂ ਮੈ ਆਏ ॥
 ਦੇਕੈ ਅਸੀਸ ਨਿਪੋਤਮ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਜਾਦੁਹਤਾ
 ਕੇ ਸੁਨੈ ਤੁਮ ਹੇਤੁ ਘਨੇ ਦਿਜ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਪਠਾਏ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਰਾਇ
 ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਬਰੁ ਲਾਇਕ ਸੀ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਪਾਏ ॥ ੨੧੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਯੈ ਸੁਨਿਕੈ ਬਤੀਯਾ ਤਿਨ ਕੀ ਚਿਤ ਕੇ ਨਿਪੁ ਬੀਚ ਹੁਲਾਸ ਬਢੈ ਕੈ ॥
 ਦਾਜ ਦਯੋ ਜਿਹ ਅੰਤ ਨ ਆਵਤ ਬਾਜਨ ਦੁਾਰ ਅਨੇਕ ਬਜੈਕੈ ॥ ਬਿਪੁਨ

੧. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ "ਮਨਮੁਖ ਦਾਜ ਜੇ ਕਢ ਦਿਖਾਲੈ" ਸੋ
 ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਦਾਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ
 ਖਤਿਆ ਹੈ ।

ਦੀਨ ਘਨੀ ਦਛਨਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ਚਿਤੈ ਜਦੁਬੀਰ ਚਿਤੈਕੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਜੋ ਅਪਨੀ
ਦੁਹਤਾ ਸੁ ਦਈ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਕੇ ਸੰਗਿ ਪਠੈਕੈ ॥ ੨੧੧੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੀਤ
ਸੁਅੰਬਰ ਮੈ ਹਰਿ ਔਧ ਕੇ ਭੂਪਤ ਕੀ ਦੁਹਤਾ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਬਾਗ ਕੇ ਭੀਤਰ
ਸੈਲ ਕਰੈ ਸੰਗ ਪਾਰਥ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਘਨੇ
ਮਦ ਪੀਵਨ ਕੇ ਤਿਨ ਕਾਜ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਮੰਗਨ ਲੋਗਨ ਬੋਲ ਪਠਯੋ ਬਹੁ ਆਵਤ
ਭੇ ਜਿਨ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੧੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਹੁ ਰਾਮ ਜਨੀ^੨ ਤਹ ਨਾਚਤ
ਹੈ ਇਕ ਝਾਝਰ ਬੀਨ ਸਿੰਦਗ ਬਜਾਵੈ ॥ ਦੈ ਇਕ ਝੁਮਕ ਆਵਤ ਹੈ ਇਕ
ਭਾਮਨ ਦੈ ਹਰਿ ਝੁਮਕ ਜਾਵੈ ॥ ਕਾਨੁ ਪਟੰਬਰ ਦੇਤ ਤਿਨੈ ਮਨ ਲਾਲ ਘਨੇ
ਚਿਤ ਕੇ ਜੁ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਬਹੁ ਮੋਲ ਖਰੇ ਸੁਰਰਾਜਹਿ ਕੇ ਜੋਉ ਹਾਥ
ਨ ਆਵੈ ॥ ੨੧੧੩ ॥ ਪਾਵਤ ਰਾਮਜਨੀ ਨਚਕੈ ਧਨ ਪਾਵਤ ਹੈ ਬਹੁ ਦਾਨ
ਗਵੰਯਾ ॥ ਏਕ ਰਿਝਾਵਤ ਹੈ ਹਰਿ ਕੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਪੜ ਛੰਤ ਸਵੰਯਾ ॥
ਅਉਰ ਦਿਸਾ ਕੈ ਬਿਖੈ ਸੁ ਘਨੇ ਮਿਲਿ ਨਾਚਤ ਹੈ ਕਰ ਗਾਨ ਭਵੰਯਾ ॥ ਕੋਨ
ਕਮੀ ਕਹੋ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਜੋਉ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਧਾਮ ਅਵੰਯਾ ॥ ੨੧੧੪ ॥
ਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ ਦੇ ਸੰਗਿ ਪਾਰਥ ਲੈ ਹਰਿ ਭੋਜਨ ਕੀ ਭੂਅ ਮੈ ਪਗ ਧਾਰਯੋ ॥
ਪੋਸਤ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਮੰਗਾਇ ਪੀਯੋ ਮਦ ਸੋਕ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਮੱਤਿਹੋ
ਚਾਰੋਈ ਕੈਫਨ ਸੋ ਸੁਤ ਇੰਦੁ ਕੈ ਸੋ ਇਮ ਸਜਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੀਯੋ
ਬਹੁਮਾ ਘਟਿ ਕਿਉ ਮਦਰਾ^੩ ਕੋ ਨ ਆਠਵੈ ਸਿੰਧ ਸਵਾਰਯੋ ॥ ੨੧੧੫ ॥
ਦੇਹਰਾ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਕਰਿ ਜੋਰਿਕੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜੜ ਬਾਮਨ
ਇਨ ਰਸਨ ਕੋ ਜਾਨੈ ਕਹਾ ਉਪਾਇ ॥ ੨੧੧੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ

ਬਿਖਭ ਨਾਥ ਅਵਧ ਰਾਜੇ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਬਿਵਾਹਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਇੰਦੁ ਭੂਮਾਸੁਰ ਕੇ ਦੁਖਤੇ ਆਵਤ ਭਏ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥

ਦੁਾਰਪਤੀ ਜਬ ਜਦੁਪਤਿ ਆਯੋ ॥ ਇੰਦੁ ਆਇ ਪਾਇਨ ਲਪਟਾਯੋ ॥
ਭੂਮਾਸੁਰ ਕੇ ਦੁਖ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਹਿਤ ਤੇ ਮੈ ਅਤਿ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ੨੧੧੭ ॥
ਦੇਹਰਾ ॥ ਸੋ ਮੈ ਪਰ ਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਮੈ ਪੈ ਸਧਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥ ਤਾਕੇ ਆਪਨ ਹੀ
ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਜੈ ਨਾਸ ਉਪਾਇ ॥ ੨੧੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਬ ਇੰਦੁ ਬਿਦਾ ਕੈ ਦਯੋ
ਪ੍ਰਭੁ ਜੁ ਤਿਹ ਕੇ ਸੁ ਸਮੋਧ ਭਲੈ ਕਰਿਕੈ ॥ ਮਨ ਮੈ ਕਹਯੋ ਚਿੰਤ ਨ ਤੁ ਕਰ ਰੇ
ਚਲਿ ਹਉ ਨਹੀ ਹਉ ਤਿਹ ਤੇ ਟਰਿਕੈ ॥ ਕੁਪਕੈ ਜਬ ਹੀ ਰਥ ਪੈ ਚੜ ਹਉ ਸਭ
ਸਸਤਨੁ ਹਾਥਨ ਮੈ ਧਰਿਕੈ ॥ ਡਰਿ ਤੁ ਨ ਅਰੇ ਡਰਿ ਹਉ ਤੁਮਰੈ ਅਰਿ ਕਉ ਪਲਿ
ਮੈ ਸਤਿਧਾ ਕਰਕੈ ॥ ੨੧੧੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਘਵਾ ਸਿਰ ਨਿਆਇ ਗਯੋ ਗ੍ਰਹ ਕੇ
ਤਿਹ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਬਧੁ ਸਜਾਮ ਬਸਾਯੋ ॥ ਸੰਗ ਲਈ ਜਦੁਵੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਨਹਿ ਪਾਰਥ
ਕੇ ਕਰਿ ਸੰਗ ਚਲਾਯੋ ॥ ਏਕ ਤ੍ਰੀਯਾ ਹਿਤ ਲੈ ਸੰਗ ਕਉਤਕਿ ਯੋਂ ਕਹਿਕੈ ਕਬਿ

੧. ਅਮਲ ਪੀਣੇ ਵਰਤਣੇ ਮੰਦ ਕਰਮੀਆਂ ਦੀ ਗੰਤੀ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਦ ਕਰਮ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ।

੨. ਵੇਸ਼ਵਾਂ ਦੇ ਨਾਚ ਕਰੋਣੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਨੀਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਰਮ ਹੈ।

੩. ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਚੰਗਾਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾਜੇ ਅੰਠਵਾਂਸਮੁੰਦੁ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ।

ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਚਲੇ ਤਿਹ ਓਰ ਨਹੀ ਤਿਹ ਉਪਰਿ ਅੰਤ ਦਸਾ ਨਹਿ
 ਧਾਯੋ ॥ ੨੧੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਰੜਾ ਪਰ ਸਜਾਮ ਜਬੈ ਚੜਕੈ ਤਿਹ ਸਤਹਿ ਕੀ
 ਜਬ ਓਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਪਾਹਨ ਕੋਟਿ ਪਿਖਯੋ ਪਿਖਮੈ ਦੁਤੀਏ ਬਰ ਲੋਹ ਕੋ
 ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਨੀਰ ਕੋ ਹੋਰਤ ਭਯੋ ਤਿਤੀਏ ਅਰੁ ਆਗ ਕੋ ਚਉਥੀ ਸੁਠਉਰ
 ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਪਾਂਚਵੇ ਪਉਨ ਪਿਖਿਓ ਖਟ ਫਾਸਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਹੰਕਾਰਯੋ ॥ ੨੧੨੧ ॥ ਕਾਨਜੁਬਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰੇ ਦੁਰਗਪਤਿ ਦੁਰਗ ਕੋ
 ਰਹਯੋ ਕਹਾ ਛਪ ਬੀਚ ॥ ਰਿਸ ਹਮ ਸੋ ਰਨ ਮਾਂਡ ਤੁਹਿ ਠਾਢ ਪੁਕਾਰਤ ਮੀਚ ॥
 ੨੧੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਹਯੋ ਜਦੁ ਨੰਦਨ ਤੋ ਉਹ ਸਤੁ ਲਖਯੋ ਕੋਊ
 ਆਯੋ ॥ ਔਰ ਸੁਨਯੋ ਜਿਹ ਏਕ ਹੀ ਚੋਟ ਸੋ ਕੋਟਨ ਕੋਪ ਚਟਾਕ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਬਾਰ
 ਕੋ ਕੋਟ ਬਿਖੈ ਮੁਰ ਦੈਤ ਹੁਤੋ ਸੁਨ ਸੋਰ ਸੋਊ ਉਠ ਧਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਕੋ ਬਾਹਨ ਕੋ
 ਤਿਨ ਕੋਪਿ ਤਿਸੂਲ ਕੋ ਆਇ ਕੋ ਘਾਵ ਚਲਾਯੋ ॥ ੨੧੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਖ
 ਗਰਾਜਨ ਚੋਟ ਗਨੀ ਤਿਨ ਦੋਰ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕਾਨ ਕੋ ਮਾਰੀ ॥ ਆਵਤ ਹੈ ਸਿਰ
 ਸਾਮੁਹੇ ਚੋਟ ਚਿਤੈ ਇਮ ਸੀ ਬਿਜਨਾਥ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਤਬੈ ਅਪਨੇ ਸੁ
 ਕਮੋਦ ਕੀ ਹਾਥ ਕੋ ਬੀਚ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਚੋਟ ਜੁ ਆਵਤ ਹੀ ਅਰ ਕੀ ਇਹ ਏਕਹਿ
 ਚੋਟ ਚਟਾਕ ਨਿਵਾਰੀ ॥ ੨੧੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘਾਵ ਬਿਅਰਬ ਗਯੋ ਜਬ ਹੀ
 ਤਬ ਗਾਜ ਕੋ ਰਾਛਸ ਕੋਪ ਬਢਾਯੋ ॥ ਦੇਹ ਬਢਾਇ ਬਢਾਇ ਕੋ ਆਨਨ ਸਜਾਮ ਜੁ
 ਕੋ ਬਧ ਕਾਰਨ ਧਾਯੋ ॥ ਨੰਦਗ ਕਾਢ ਤਬੈ ਕਟਿ ਤੇ ਬਿਜਨਾਥ ਤਬੈ ਤਕਿ ਤਾਹਿ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁਮਾਰ ਕਟੈ ਘਟਿ ਕੋ ਅਰਿ ਕੋ ਸਿਰ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥
 ੨੧੨੫ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਮੁਰਦੈਤ ਬਧਹ ॥

ਅਥ ਜੁਧ ਭੂਮਾਸੁਰ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਮੁਰ ਮਾਰ ਮੁਰਾਰ ਜਬੈ ਅਸ ਸਿਉ ਤਿਹ ਪਾਨ ਤਬੈ ਜਮ ਲੋਕੁ ਪਠਾਏ ॥
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਸੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ ਜੁਧ ਮਚਾਏ ॥ ਥੋ ਸੁ ਕੁਟੰਬ
 ਜਿਤੋ ਤਿਹ ਕੋ ਸੁ ਸੁਨਯੋ ਤਿਹ ਯੋ ਮੁਰ ਸਜਾਮਹਿ ਘਾਏ ॥ ਲੈ ਕੋ ਅਨੀ ਚਤਰੰਗ
 ਘਨੀ ਹਰਿ ਪੈ ਤਿਹ ਕੋ ਸੁਤ ਸਾਤ ਹੀ ਧਾਏ ॥ ੨੧੨੬ ॥ ਘੋਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਤੇ
 ਹਰਿ ਕੋ ਤਿਹ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਕਿ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਏਕ ਗਦਾ ਗਹਿ ਹਾਥਨ ਬੀਰ
 ਭਿਰੇ ਮਨ ਕੋ ਫੁਨ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਸੋ ਸਭ ਆਯੁਧ ਸਜਾਮ ਸਹਾਰ ਕੋ ਜੋ ਅਪਨੇ
 ਰਿਸ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਸੂਰਨ ਕਾਹੁ ਕੋ ਛੋਰਤ ਭਯੋ ਸਭ ਹੀ ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ ਕਰਿ ਡਾਰੇ
 ॥ ੨੧੨੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਨਿਹਾਰ ਹਨੀ ਅਗਨੀ ਸੁਨ ਸਾਤੋ ਉ ਭ੍ਰਾਤੁ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ
 ॥ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਜੁ ਪੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸਭ ਸਸਤੁਨ ਲੈ ਕਿਲਕਾਰ ਪਰੇ ॥ ਚਹੁ
 ਓਰ ਤੇ ਘੋਰਤ ਭੇ ਹਰਿ ਕੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਡਰੇ ॥ ਤਬ ਲੋ ਜਬ ਲੋ
 ਜਦੁਬੀਰ ਸ਼ਰਾਸਨ ਲੈ ਨਹੀ ਖੰਡਨ ਖੰਡ ਕਰੇ ॥ ੨੧੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਕਰ
 ਸਾਰਿੰਗ ਸਜਾਮ ਲੈ ਅਤਿ ਚਿਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ॥ ਪੀਟ ਸਤੁ ਭੰਯਨ ਸਹਿਤ ਜਮ
 ਪੁਰ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥ ੨੧੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਅ ਬਾਲਕ ਤੋ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁਨਯੋ ਮੁਰ
 ਬੀਰ ਸੁਪੁਤੁ ਮੁਰਾਰ ਖਪਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੋ ਦਲੁ ਗਯੋ ਤਿਨ ਸੋ ਸੁ ਸੋਊ ਛਿਨ ਮੈ
 ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ ਯਾ ਸੰਗ ਜੁਝ ਕੀ ਲਾਇਕ ਹੈ ਹੀ ਹੋ ਯੋ ਕਹਿ ਕੋ ਚਿਤ ਕ੍ਰੋਧ
 ਬਢਾਯੋ ॥ ਸੈਨ ਬਲਾਇ ਸਭੈ ਅਪਨੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸੋ ਕਾਰਨ ਜੁਧ ਕੇ ਧਾਯੋ ॥
 ੨੧੩੦ ॥ ਜਬ ਭੂਮ ਕੋ ਬਾਰਕ ਜੁਧ ਕੋ ਕਾਜ ਚੜਯੋ ਤਬ ਕੋਠ ਸੁ ਸੂਰਨ ਸਾਜੇ ॥

ਆਯੁਧ ਔਰ ਸੰਭਾਰ ਸਭੈ ਅਰਿ ਘੋਰਿ ਲਯੋ ਬਿਜਨਾਇਕ ਸਾਜੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕਾਲ
 ਪੁਲੈ ਚਿਨ ਕੇ ਪੁਗਟਯੋ ਘਨ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਮਾਨਹੁ ਅੰਤਕ ਕੇ ਪੁਰ ਮੈ
 ਭਟਵਾਨਹਿ ਬਾਜਤ ਹੈ ਜਨੁ ਬਾਜੇ ॥ ੨੧੩੧ ॥ ਅਰਿਸੈਨ ਜਬੈ ਘਨਿ ਜਿਉ
 ਉਮਡਿਯੋ ਪੁਨ ਸੀ ਬਿਜਨਾਥ ਚਿਤੈ ਚਿਤ ਜਾਨਯੋ ॥ ਔਰ ਭੁਮਾਸੁਰ ਭੁਮ ਕੋ ਬਾਰਕ
 ਭੂਪਤ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਪਹਿਚਾਨਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਅੰਤ ਸਮੈ ਨਿਧ ਨੀਰ ਹੀਐ ਉਮਡਯੋ
 ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਜੂ ਹੇਰ ਤਿਨੋ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਨੈਕ ਨਹੀ
 ਡਰੁ ਪਾਨਯੋ ॥ ੨੧੩੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਰਪੁੰਜ ਗਇੰਦਨ ਮੈ ਧਨੁ ਤਾਹਿ ਲਸੈ ਸਭ
 ਹੀ ਜਿਹ ਲੋਕ ਫਟਾ ॥ ਬਕ ਕੋ ਜਿਨ ਕੋਪ ਬਿਨਾਸ ਕੀਆ ਮੁਰ ਕੋ ਛਿਨ ਮੈ ਜਿਹ
 ਮੁੰਡ ਕਟਾ ॥ ਮਦਮੱਤਿ ਕਰੀ ਦਲ ਆਵਤ ਯੋ ਜਿਮ ਜੋਰ ਕੇ ਆਵਤ ਮੇਘ ਘਟਾ ॥
 ਤਿਨ ਮੈ ਧਨੁ ਸਯਾਮ ਕੀ ਯੋ ਚਮਕੈ ਜਿਮ ਅਭੁਨ ਭੀਤਨ ਬਿੱਜ ਛਟਾ ॥ ੨੧੩੩ ॥
 ਬਹੁ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ ਹਨੇ ਭਟਵਾ ਬਹੁਤੇ ਪੁਭ ਧਾਇ ਚਪੇਟਨ ਮਾਰੇ ॥ ਏਕ ਗਦਾ ਹੀ
 ਸੋ ਧਾਇ ਹਨੇ ਗਿਰ ਭੁਮ ਪਰੇ ਬਹੁਰੇ ਨ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਏਕ ਕਟੇ ਕਰਵਾਰਨ ਸੋ ਅਧ
 ਬੀਚ ਤੇ ਹੋਇ ਪਰੇ ਭਟ ਨਿਆਰੇ ॥ ਮਾਨੋ ਤਖਾਨਨ ਕਾਨਨ ਮੈ ਕਟਿਕੈ ਕਰਵਤਨ^੧
 ਸੋ ਦੁਮ ਡਾਰੇ ॥ ੨੧੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਪਰੇ ਭਟ ਜੁਝ ਧਰਾ ਇਕ ਦੇਖ
 ਦਸਾ ਤਿਹ ਸਾਮੁਹੇ ਧਾਏ ॥ ਨੈਕਨ ਤਾਸ ਧਰੇ ਚਿਤ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਭਨੇ ਨਹੀ ਤਾਸ ਬਢਾਏ ॥ ਦੈ ਮੁਖ ਢਾਲ ਲੀਏ ਕਰਵਾਰ ਨਿਸੰਕ ਦੈ
 ਸਯਾਮ ਕੇ ਉਪਰ ਆਏ ॥ ਤੇ ਸਰ ਏਕ ਹੀ ਸੋ ਪੁਭ ਜੂ ਹਨ ਅੰਤਕ ਕੇ
 ਪੁਰ ਬੀਚ ਪਠਾਏ ॥ ੨੧੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਜਬੈ ਰਿਸ
 ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਭਟਵਾ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਭਟ ਜੀਤ ਬਚੇ ਇਨ
 ਦੇਖ ਦਸਾ ਡਰਿ ਕੈ ਸੁ ਪਰਾਏ ॥ ਜੇ ਹਰਿ ਉਪਰਿ ਧਾਇ ਗਏ ਏਤੇ ਫਿਰ
 ਜੀਤ ਨ ਆਏ ॥ ਐਸੇ ਉਘਾਇਕੈ ਸੀਸ ਢੁਰਾਇਕੈ ਆਪਹਿ ਭੂਪਤ ਜੁੱਧ ਕੈ ਧਾਏ ॥
 ੨੧੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਕੋ ਆਵਤ ਭੂਪ ਜਬੈ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਅਪਨੇ ਨੈਨ
 ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਠਾਢ ਰਹਯੋ ਨਹਿ ਤੋਨ ਧਰਾ ਪਰ ਆਗੇ ਹੀ ਜੁੱਧ ਕੋ ਆਪ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥
 ਮਾਰਤਹੋ ਤੁਹ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਰਹੁ ਠਾਢ ਅਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਯੋ ਕਹਿਕੈ
 ਪੁਨ ਸਾਰੰਗ ਕੋ ਤਨ ਕੈ ਸਰ ਸਤੁ ਹਿੰਦੈ ਮਹਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੧੩੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਾਰੰਗਤਾਨ ਜਬੈ ਅਰਿ ਕੋ ਬਿਜ ਨਾਇਕ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਚਲਾਯੋ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ
 ਗਿਰ ਭੁਮ ਭੁਮਾਸੁਰ ਝੁਮ ਪਰਯੋ ਜਮ ਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸੋਨ ਲਗਯੋ ਨਹਿ ਤਾਸਰ
 ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਚਲਾਕੀ ਸੋ ਪਾਰ ਪਰਾਯੋ ॥ ਜੋਗਕੇ ਸਾਧਕ ਜਿਉ ਤਨ ਤਯਾਗ
 ਚਲਯੋ ਨਭ ਪਾਪਨ ਭੇਟ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੧੩੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਤਾਰੇ ਭੁਮਾਸੁਰ ਬਧੇ
 ਅਥ ਉਸ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇਤ ਭੇ ਸੋਲਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਰਾਜਸੁਤਾ ਬਿਆਹ

੧. ਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ।

੨. ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਏਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
 ਜੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਸੋ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੰਕਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਏਹੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ
 ਸਮਰੱਥ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ੩੨
 ਰਾਣੀਆਂ ਸਨ ।

ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੀ ਦਸਾ ਜਬ ਭੀ ਇਹ ਕੀ ਤਬਮਾਇ ਭੂਮਾਸੁਰ ਕੀ
ਸੁਨਿ ਧਾਈ ॥ ਭੂਮ ਕੇ ਉਪਰ ਝੂਮ ਗਿਰੀ ਸੁਧ ਬਸਤਨ ਕੀ ਚਿਤ ਤੇ ਬਿਸਰਾਈ
॥ ਪਾਇਨ ਡਾਰਤ ਭੀ ਪਨੀਆ ਸੁ ਉਤਾਵਲ ਸੋ ਭਲਿ ਸਯਾਮ ਪੈ ਆਈ ॥ ਵੇਖਤ
ਸਯਾਮ ਕੋ ਰੀਝ ਰਹੀ ਦੁਖ ਭੂਲ ਗਯੋ ਸੁ ਤੋ ਕੀਨ ਬਡਾਈ ॥ ੨੧੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਬਹੁ ਉਸਤਤਿ ਜਦਪਤ ਕਰੀ ਲੀਨੋ ਸਯਾਮ ਰਿਝਾਇ ॥ ਪੋਤੁ ਆਨ ਪਾਇਨ
ਡਰਯੋ ਸੋ ਲੀਨੋ ਬਖਸਾਇ ॥ ੨੧੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪਤ ਤਾਹੀ ਕੋ ਬਾਲਕ ਬਾਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਛੋਰ ਨ ਬੰਦ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸੇਲਹ ਸਹੰਸਰ ਭੂਪਨ ਕੀ ਦੁਹਤ ਾਥੀ ਜਹਾ
ਤਿਹ ਠਉਰਹਿ ਆਯੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਹੋਰ ਕੈ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੋ ਤਿਨ ਤੀਅਨ ਕੋ ਅਤਿ ਚਿੱਤ
ਲੁਭਾਯੋ ॥ ਯਾ ਲਖਿ ਪਾਇ ਬਿਵਾਹ ਸਭੋ ਕਰਿ ਸਯਾਮ ਭਨੇ ਜਸੁ ਡੰਕ ਬਜਾਯੋ ॥
੨੧੪੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੇ ਸਭ ਜੋਰਿ ਭੂਮਾਸੁਰ ਰਾਖੀ ॥ ਕਹਿ ਲਗਿ ਗਨੋ ਤਿਨਨ
ਕੀ ਸਾਖੀ ॥ ਤਿਨ ਯੋ ਕਹਯੋ ਇਹੀ ਹਉ ਕਰਿ ਹੋ ॥ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਏਕਠੀ ਬਰਿ
ਹੋ ॥ ੨੧੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁੱਧ ਸਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਹੁਇ ਜਦਪਤਿ ਬਧ ਕੈ ਤਾਹਿ ॥
ਸੋਰਹ ਸਹਸੁ ਸੁੰਦਰੀ ਆਪਹਿ ਲਈ ਬਿਵਾਹਿ ॥ ੨੧੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁੱਧ ਸਮੈ
ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਹੁਇ ਸਯਾਮ ਜੂ ਸਤੁ ਸਭੈ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਪਛਾਰੇ ॥ ਰਾਜ ਦਯੋ ਫਿਰ ਤਾਸੁਤ
ਕੋ ਸੁਖੁ ਦੇਤ ਭਯੋ ਤਿਨ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਫੇਰ ਬਰਯੋ ਤੀਅ ਸੋਰਹ ਸਹੰਸੁ ਸੁਤਾ ਪੁਰਮੈ
ਅਤਿ ਕੈ ਕੈ ਅਖਾਰੇ ॥ ਬਿੱਪਨ ਦਾਨ ਦੇ ਲੈ ਤਿਨ ਕੋ ਸੰਗਿ ਦੁਆਰ ਵਤੀ ਜਦੁ
ਰਾਇ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੨੧੪੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਰਹ ਸਹੰਸੁ ਕੋ ਸੋਰਹ ਸਹੰਸੁ ਹੀ ਧਾਮੰ
ਦੀਏ ਸੁ ਹੁਲਾਸ ਬਵੈਕੈ ॥ ਦੇਤ ਭਯੋ ਸਭ ਤੀਅਨ ਕੋ ਸੁਖ ਰੂਪ ਅਨੇਕਨ ਭਾਂਤ
ਬਠੈਕੈ ॥ ਐਸੇ ਲਖਯੋ ਸਭਹੁ ਹਮਰੇ ਗਿਹ ਸਯਾਮ ਬਸੈ ਨ ਬਸੈ ਅਨ ਤੈਕੈ ॥ ਸੋ
ਕਬਿਸਯਾਮ ਪੁਰਾਨਨ ਤੇ ਸੁਨ ਭੇਦੁ ਕਹਯੋ ਸਭ ਸੰਤ ਸੁਨੈਕੈ ॥ ੨੧੪੫ ॥

ਇਤ ਭੂਮਾਸੁਰ ਬਧਹਿ ਸੁਤ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਤ ਸੋਰਹ ਸਹੰਸੁ ਸੁਤਾ ਬਿਵਾਹਤ ਭਏ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਖ ਦੇ ਤਿਨ ਤੀਅਨ ਕੋ ਫਿਰ ਸਯਾਮ ਪੁਰੰਦਰ ਲੋਕ
ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਦੇਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਪਾਇਕੈ ਸੋਕ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਸੁੰਦਰ
ਏਕ ਪਿਖਯੋ ਤਿਹ ਰੂਖ ਤਿਹੀ ਪਰ ਸਯਾਮ ਕੋ ਚਿੱਤ ਲੁਭਾਯੋ ॥ ਮਾਂਗਤਿ ਭਯੋ ਨ
ਦਯੋ ਸੁਰ ਰਾਜਤ ਹੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹਹਿ ਜੁੱਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ੨੧੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਿਸ
ਰਾਜ ਪੁਰੰਦਰ ਸੈਨ ਚੜਯੋ ਚਲਿ ਕੈ ਸਭ ਸਯਾਮ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਆਏ ॥ ਘੋਰਤ ਮੇਘ
ਲਸੈ ਚਪਲਾ ਬਰਖਾ ਬਰਸੈ ਰਬ ਸਾਜ ਬਨਾਏ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੂਰ ਸਬੈ ਉਮਡੈ ਬਸ
ਰਾਵਨ ਸੇਜਿਨ ਹੂ ਬਿਚਲਾਏ ॥ ਭੇਦ ਲਹਯੋ ਨਹੀ ਨੈਕ ਚਲੇ ਮਦ ਮੱਤਿ ਸੁ ਸਯਾਮ
ਪੈ ਘੁਮਤ ਧਾਏ ॥ ੨੧੪੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਮਿਲਿ ਕੈਸ ਭਹੁੰ ਜਦੁ ਬੀਰ
ਕੇ ਉਪਰ ਸਿੰਧਰਪੇਲੇ ॥ ਪੰਖ ਸੁਮੇਰ ਚਲੇ ਕਰਿਕੈ ਜਿਨ ਕੇ ਰਿਸ ਸੋ ਟੁਕ ਦਾਂਤਕ
ਠੇਲੇ ॥ ਸੁੰਡ ਕਟੇ ਤਿਨ ਕੇ ਬਿਜਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸੋ ਝਟਿ ਦੇ ਜਿਮ ਕੇਲੇ ॥ ਸੁੰਨ
ਭਰੇ ਰਮਨੀਯ ਰਮਾਪਤਿ ਫਾਗੁਨ ਅੰਤਿ ਬਸੰਤ ਸੇ ਖੇਲੇ ॥ ੨੧੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ
ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਬੈਰਨ ਸੋ ਜਬ ਹੀ ਰਿਸਮਾਂਡਿ ਕੀਯੋ ਖਰਕਾ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਭਏ

੧. ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ
ਅਨੇਕਾਂ ਮਹਾਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ੨ ਮਹਿਲ ਆਰਾਮ ਲਈ ਦਿਤੇ ਹਨ ਸੋ ਇਹ
ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੋਤਕ ਸਮਰੱਥ ਪਰਖ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਬਿਨ ਪਾਨ ਤਬੈ ਜਬ ਨਾਦ ਪੁਚੰਡ ਸੁਨਯੋ ਹਰਕਾ ॥ ਜਦੁਬੀਰ ਫਿਰਾਵਤ ਭਯੋ
ਗਹਿ ਕੈ ਗਜ ਸੁੰਡਨ ਸੋ ਬਰਕੈ ਕਰਕਾ ॥ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਕਬਿਕੇ ਮਨਯੋ ਘਿਸੁਆ
ਮਨੋ ਫੇਰਤ ਹੈ ਲਰਕਾ ॥ ੨੧੪੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੀਵਤ ਸੋ ਨ ਦਯੋ ਗ੍ਰਹ ਜਾਨ
ਜੇਉ ਬਿਜਨਾਥ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਆਯੋ ॥ ਜੀਤ ਸੁਰੇਸ ਦਿਵਾਕਰਿ ਦ੍ਰਾਦਸ ਆਨੰਦ ਕੈ
ਚਿਤ ਸੰਖ ਬਜਾਯੋ ॥ ਰੁਖ ਚਲੇ ਤੁਮ ਹੀ ਹਮਰੇ ਗ੍ਰਹ ਲੈ ਉਨ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸੋ ਤਰੁ ਲੈ ਹਰਸਿੰਗ ਚਲੈ ਸੁ ਕਬਿੰਤਨ ਭੀਤਰ ਸਯਾਮ ਬਨਾਯੋ ॥
੨੧੫੦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਆਵਤ ਭੇ ਤਰੁ ਸੁੰਦਰ ਲੈਕੇ ॥ ਲਾਲ
ਲਗੇ ਜਿਨ ਧਾਮਨ ਕੋ ਬਹਮਾ ਰਹੈ ਦੇਖਤ ਜਾਹਿ ਲੁਭੈਕੈ ॥ ਤੈਨ
ਸਮੈ ਸੋਊ ਸਯਾਮ ਕਥਾ ਜਦੁਬੀਰ ਕਹੀ ਤਿਨ ਕੋ ਸੁ ਸੁਨੈਕੈ ॥ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
ਕਬਿੰਤਨ ਬੀਚ ਕਹੀ ਸੁਨਯੋ ਸਭ ਹੇਤ ਬਢੈਕੈ ॥ ੨੧੫੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਇੰਦੁ ਕੋ ਜੀਤ ਕਰ ਕਲਪ ਬਿਛੁ ਲਿਆਵਤ ਭਏ ॥

ਰੁਕਮਨ ਸਾਥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੀ ਹਾਸੀ ਕਰਨ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਕਹਿਯੋ ਤੀਅ ਸੋ ਮੁਹਿ ਭੋਜਨ ਗੋਪਨ ਧਾਮ ਕਰਯੋ ॥ ਸੁਨ
ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਹਮਰੇ ਬਿਚੀਆ ਦਧ ਕੋ ਫੁਨ ਨਾਮ ਪਰਯੋ ॥ ਜਬ ਸਿੰਧ ਜਰਾ
ਦਲੁ ਸਾਜ ਚੜ੍ਹਯੋ ਭਜਗੇ ਤਬ ਨੈਕੁ ਨ ਧੀਰ ਢਰਯੋ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮਹੀ ਮਤਿ ਕੋ
ਅਬ ਕਾ ਕਹੀਐ ਹਮ ਸੋਊ ਕਹਿ ਆਨਿਬਰਯੋ ॥ ੨੧੫੨ ॥ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਨਹੀ ਸੁਨ
ਸੁੰਦਰ ਨਾ ਧਨ ਕਾਹੂ ਤੇ ਮਾਂਗ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਸੂਰ ਨਹੀ ਜਿਨ ਤਿਆਗ ਕੈ ਆਪਨੋ
ਦੇਸ ਸਮੁੰਦ ਮੋ ਬਾਸ ਕਯੋ ਹੈ ॥ ਚੇਰਿ ਪਰਯੋ ਮਨ ਕੋ ਫੁਨ ਨਾਮ ਸੁ ਯਾਹੀ ਤੇ
ਕ੍ਰੋਧਤ ਭਾਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਮੋ ਤਜਿਕੈ ਬਰੁ ਆਨਹਿ ਤੇਰੋ ਕਛੁ ਅਬ ਲੈ
ਨ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੨੧੫੩ ॥ ਰੁਕਮਨ ਬਾਚ ਸਖੀ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਹਮ
ਸੋ ਮਨ ਮੈ ਨ ਥੀ ਜਾਨਤ ਸਯਾਮ ਇਤੀ ਕਰਿਹੈ ॥ ਬਰੁ ਮੋ ਤਜਿ ਕੈ ਤੁਮ ਆਨਹਿ
ਕੋ ਬਚਨਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਉਚਰਿਹੈ ॥ ਹਮਰੇ ਮਰਬੋ ਈ ਬਨਯੋ ਇਹ ਠਾਂ ਜੀਅ ਹੈ
ਨਾ ਅਵੱਸਿ ਅਬੈ ਮਰਿਹੈ ॥ ਮਰਿਬੋ ਜੁ ਨ ਜਾਤ ਭਲੇ ਸਜਨੀ ਅਪਨੇ ਪਤਿ ਸੋ
ਹਠਿ ਕੈ ਜਰਿਹੈ ॥ ੨੧੫੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ਤੀਅ ਕਾਨ੍ਹ ਸੋ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਮਨ ਮੈ ਮਰਿ
ਬੋਈ ਬਨਯੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਮੋ ਸੰਗਿ ਕਿਉ ਬਿਜ ਨਾਥ ਅਬੈ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਟ ਬੈਨ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਖਾਇ ਤਵਾਰ ਧਰਾ ਪਰ ਝੂਮ ਗਿਰੀ
ਨਹੀ ਨੈਕ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਯੋਂ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਮੈ ਜਨ ਟੂਟ ਗਯੋ ਰੁਖ ਬਯਾਰ
ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੧੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਕ ਲੀਯੋ ਭਰ ਕਾਨ੍ਹ ਤਿਹ ਦੂਰ ਕਰਨ ਕੋ
ਕ੍ਰੋਧ ॥ ਸਵਾਧਾਨ ਕਰ ਰੁਕਮਨੀ ਜਦੁਪਤਿ ਕੀਯੋ ਪੁਬੋਧ ॥ ੨੧੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਰਮ ਤੇ ਮੈ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੰਸ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਰਮ
ਤੇ ਸਿੰਧ ਜਰਾਹੂ ਕੋ ਸੈਨ ਸਭੈ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਰਮ ਜਿਤਯੋ

੧. ਪਾਰਜਾਤ ਗੋਪੀ ਲੈ ਆਇਆ.....

੨. ਆਪਣੀ ਨਿੰਦਿਆ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਨ । ੩. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ
ਤਾਂ ਸਮਰਥ ਸਨ ਇਸ ਦੂਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂ ਆਪ ਉਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਅਰੋਪਦਾ ਪਰ
ਅਜ ਕਲ ਜੋ ਵਿਸ਼ਈ ਲੋਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹੋ ਹੀ ਅਧੋਗਤੀ ਵਾਲੀ ਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਮਘਵਾ ਅਰੁ ਤੇਰੇ ਹੀ ਧਰਮ ਭੂਮਾਸੁਰ ਮਾਰਜੇ ॥ ਤੋਸੇ ਕੀਯੋ ਉਪਹਾਸ ਅਬੈ ਮੁਹਿ
 ਤੈ ਅਪਨੇ ਜੀਅ ਸਾਚ ਬਿਚਾਰਜੇ ॥ ੨੧੫੭ ॥ ਰੁਕਮਨੀ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਯੋ ਪੀਅ ਕੀ ਤੀਆ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਦੁਖ ਕੀ ਤਬ ਬਾਤ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਭੂਲ
 ਪਰੀ ਪੁਭ ਕੀਜੈ ਛਿਮਾ ਮੁਹਿ ਨਾਰ ਨਿਵਾਇ ਕੈ ਨਾਰ ਸੁਨਾਈ ॥ ਔਰ ਕਰੀ ਉਪਮਾ
 ਪੁਭ ਕੀ ਜੁ ਕਬਿਤਨ ਮੈ ਬਰਨੀ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਈ ਹਸਿ ਕੈ
 ਹਰਿ ਮੈ ਉਪਹਾਸ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਪਾਈ ॥ ੨੧੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਨ ਕਥਾ
 ਰੁਕਮਨੀ ਕੀ ਸਜਾਮ ਕਹੀ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਆਗੇ ਕਥਾ ਸੁ ਹੋਇਗੀ ਸੁਨੀਅਹੁ
 ਪੁਮ ਬਢਾਇ ॥ ੨੧੫੯ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੀ ਜੇਤੀ
 ਤੀਆ ਸਭ ਕੋ ਦਸਹੂੰ ਦਸ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀਏ ॥ ਅਰੁ ਏਕਹਿ ਏਕ ਦਈ ਦੁਹਿਤਾ
 ਤਿਨ ਕੇ ਸੁ ਹੁਲਾਸ ਬਢਾਇ ਹੀਏ ॥ ਸਭ ਕਾਨੁ ਕੀ ਮੂਰਤ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਸਭ
 ਕੰਧ ਪਟੰਬਰ ਪੀਤ ਲੀਏ ॥ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕੋਤਕ ਦੇਖਨ ਕੋ ਇਹ ਭੂਪਰ ਆਇ
 ਚਰਿਤੁ ਕੀਏ ॥ ੨੧੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤੁ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਰੁਕਮਨੀ
 ਉਪਹਾਸ ਸਮਾਪਤਿ ॥

ਅਨਰੁਧ ਜੀ ਕੋ ਬਯਾਹ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੈ ਹੀ ਲੋ ਪੈਤੁ ਕੋ ਬਯਾਹ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਰੁਕਮਾਨ ਬਿਚਾਰਜੇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਥੀ ਰੁਕਮੀ ਕੀ ਸੁਤਾ ਤਿਹ
 ਬਯਾਹਹਿ ਕੋ ਸਭ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਜੇ ॥ ਟੀਕਾ ਦੀਯੋ ਤਿਹ ਭਾਲ ਮੈ ਕੁੰਕਮ ਔ
 ਮਿਲਿ ਬਿਪਨ ਬੇਦ ਉਚਾਰਜੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਤੀਆ ਸੰਗ ਲੈ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸੁ
 ਕੋਤਕ ਕਾਜ ਸਿਧਾਰਜੇ ॥ ੨੧੬੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਿਸਨ ਜਬੈ ਤਿਹ ਪੁਰ ਮੈ ਗਏ ॥
 ਅਤਿ ਉਪਹਾਸ ਠੰਰ ਤਿਹ ਭਏ ॥ ਰੁਕਮਨ ਜਬ ਰੁਕਮੀ ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਭੈ ਨ ਭ੍ਰਾਤ
 ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੨੧੬੨ ॥ ਬਯਾਹ ਵਲੋ ਅਨਰੁਧ ਕੋ ਕਯੋ ॥ ਜਦੁਪਤਿ
 ਆਪ ਸੇਹਰਾ ਦਯੋ ॥ ਜੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਉਤ ਰੁਕਮ ਬਿਚਾਰਜੇ ॥ ਖੇਲ ਹਲੀ ਹਮ ਸੰਗ
 ਉਚਾਰਜੇ ॥ ੨੧੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਹਲੀ ਕੇ ਤਬੈ ਰੁਕਮੀ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਜੁ
 ਆਹੂੰ ਕੋ ਖੇਲੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਘਨੇ ਜਿਹ ਥੇ ਤਿਨ ਦੇਖਤ ਦਰਬ ਘਨੋ ਤਿਹ
 ਮਾਂਝਿ ਲਗਾਯੋ ॥ ਦਾਵ ਪਰਜੇ ਮੁਸਲੀ ਕੋ ਸਭੋ ਰੁਕਮੀ ਹੂੰ ਕੋ ਦਾਵ ਪਰਜੇ ਯੋ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਹਾਸ ਕੀਯੋ ਮਿਲ ਕੈ ਅਤਿ ਹੀ ਗਰਝੱਧੁਜ ਭ੍ਰਾਤਘਨੋ ਰਿਸਵਾਯੋ ॥ ੨੧੬੪
 ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਐਸੇ ਘਨੀ ਬੇਰ ਡਹਕਾਯੋ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਭ੍ਰਾਤ ਕ੍ਰੋਧ ਅਤਿ ਆਯੋ ॥ ਏਕ
 ਗਦਾ ਉਠ ਕਰ ਮੈ ਧਰੀ ॥ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ॥ ੨੧੬੫ ॥ ਘਨੇ ਚਾਇ
 ਚਾਇ ਸੋ ਭੂਪ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਪਰੇ ਝੁਮ ਕੈ ਭੂਅ ਬਿਸੰਭਾਰੇ ॥ ਗਿਰੇ ਸੁੰਨ ਕੇ ਰਸ ਸੋ
 ਰਾਤੇ ॥ ਖੇਡ ਬਸੰਤ ਮਨੋ ਮਦਮਾਤੇ ॥ ੨੧੬੬ ॥ ਫਿਰਤ ਭੂਤ ਸੋ ਤਿਨ ਮੈ ਹਲੀ ॥
 ਜੈਸੇ ਅੰਤ ਕਾਲ ਸਿਵ ਬਲੀ ॥ ਜਿਉ ਰਿਸ ਡੰਡ ਲੀਏ ਜਮੁ ਆਵੈ ॥ ਤੇ ਸਹੀ
 ਮੁਸਲੀ ਛਬ ਪਾਵੈ ॥ ੨੧੬੭ ॥ ਰੁਕਮੀ ਭਯੋ ਗਦਾ ਗਹਿ ਠਾਵੈ ॥ ਘਨੋ ਕ੍ਰੋਧ

੧. ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੋਤਕ ਸਮਰੱਥ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ੨. ਜੁਆ ਖੇਲਣਾ
 ਵੀ ਮੰਦ ਕਰਮ ਹੈ ਇਹ ਰੀਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹੈ ਤਾਂਹੀ ਇਹ
 ਕੰਮ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ ਗਈ ਹੈ। ੩. ਜੁਏ ਵਿਚ ਜਰੂਰ ਲੜਾਈ ਹੋ ਪੈਂਦੀ ਹੈ,
 ਏਸੇ ਲਈ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੰਦ ਕਰਮ ਆਖਿਆ ਹੈ।

ਤਾਕੈ ਚਿਤ ਬਾਢੇ ॥ ਭਾਜਤ ਭਯੋ ਨ ਸਾਮੁਹੇ ਆਯੋ ॥ ਆਏ ਹਲੀ ਸੋ ਜੁਧੁ
 ਮਚਾਯੋ ॥ ੨੧੬੮ ॥ ਹਲੀ ਗਦਾ ਤਬ ਤਾ ਪਰ ਮਾਰੀ ॥ ਉਨਹੂੰ ਕੋਪ ਸੋ ਤਾ ਪਰ
 ਝਾਰੀ ॥ ਸੋਨਤ ਛੁਟਯੋ ਅਰੁਨ^੧ ਦੇਉ ਭਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪ ਹੂੰ ਗਏ ॥ ੨੧੬੯
 ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਦਾਂਤ ਕਾਢ ਇਕ ਹਸਤ ਥੋ ਸੋ ਇਹ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ॥ ਰੁਕਮ ਜੁਧੁ ਕੋ
 ਛੋਰ ਕੈ ਤਾ ਪਰ ਚਲਯੋ ਹਕਾਰ ॥ ੨੧੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਤੋਰ ਕੈ ਦਾਂਤ ਦਏ
 ਤਿਹ ਕੇ ਬਲਭਦੁ ਗਦਾ ਸੰਗ ਪੈ ਗਹਿ ਕੈ ॥ ਦੇਉ ਮੁਛ ਉਖਾਰ ਲਈ ਤਿਹ ਕੀ
 ਅਤਿ ਸੋਨ ਚਲਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਬਹਿ ਕੈ ॥ ਫਿਰ ਔਰ ਹਨੇ ਬਲਵੰਡ ਘਨੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਕਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਚਹਿਕੈ ॥ ਫਿਰ ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਰੁਕਮੀ ਸੰਗ ਯੋ ਤੁਹਿ ਮਾਰਤ ਹਉ
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿਕੈ ॥ ੨੧੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਰੁਕਮੀ ਪੈ ਹਲੀ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਚਿਤ ਰੋਸ ਬਢੈ ਕੈ ॥ ਰੋਮ ਖਰੇ ਕਰਿ ਕੈ ਅਪਨੇ ਪੁਨ ਔਰ ਪੁਚੰਡ ਗਦਾ
 ਕਰਿ ਲੈ ਕੈ ॥ ਆਵਤ ਭਯੋ ਉਤ ਤੇ ਸੋਉ ਬੀਰ ਸੁ ਆਪਸ ਮੈ ਰਨ ਦੁੰਦ ਮਚੈ ਕੈ ॥
 ਹੂੰ ਬਿਸੰਭਾਰ ਪਰੇ ਦੇਉ ਬੀਰ ਧੰਰਾ ਪਰ ਘਾਇਨ ਕੇ ਸੰਗ ਘੈ ਕੈ ॥ ੨੧੭੨ ॥
 ਚੈ ਪਈ ॥ ਪਹਰ ਦੋਇ ਤਹ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਏਕਨ ਦੋ ਮੈ ਮਾਰਨ ਪਾਯੋ ॥ ਬਿਹਬਲ
 ਹੋਇ ਦੇਉ ਧਰ ਪਰੇ ॥ ਜੀਵਤ ਬਚੇ ਸੁ ਮਾਨਹੁ ਮਰੇ ॥ ੨੧੭੩ ॥ ਮੁੱਛਤ ਹੂੰ ਫਿਰਿ
 ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਕੋਤਕ ਸਭ ਲੋਕਨ ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੋਇ ਸੁ ਯਾ ਬਿਧਿ ਅਰੇ ॥
 ਕੇਹਰਿ ਦੁਇ ਜਨ ਬਨ ਮੈ ਲਰੇ ॥ ੨੧੭੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁਧੁ ਬਿਖੇ ਬਕ ਗਯੋ
 ਰੁਕਮੀ ਤਬ ਧਾਇ ਹਲੀ ਇਕ ਘਾਇ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤੋ ਉਨਹੂੰ ਅਰਿ ਕੋ ਪੁਨਿ ਘਾਇ
 ਸੁ ਆਵਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤੋ ਹੀ ਸੰਭਾਰ ਗਦਾ ਅਪਨੀ ਅਰੁ ਚਿੱਤ
 ਬਿਖੇ ਅਤਿ ਰੋਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਬੀਰ ਤਬੈ ਸੁ ਗਦਾ ਕੋ ਗਦਾ ਸੰਗਿ
 ਘਾਇ ਬਚਾਯੋ ॥ ੨੧੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਅਰਿ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਇਹ
 ਆਵਤ ਘਾਇ ਕੋ ਬੀਚ ਨਿਵਾਰਯੋ ॥ ਤੋ ਬਲਭਦੁ ਮਹਾਂ ਰਿਸ ਠਾਨ ਸੁ ਔਰ ਗਦਾ
 ਹੂ ਕੋ ਘਾਉ ਪੁਹਾਰਯੋ ॥ ਸੋ ਇਹ ਕੇ ਸਿਰ ਭੀਤਰ ਲਾਗ ਗਯੋ ਇਨਹੂੰ ਨਹੀ ਨੈਕ
 ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਝੂਮ ਕੈ ਦੇਹ ਪਰਯੋ ਧਰਨੀ ਰੁਕਮੀ ਪੁਨ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥
 ੨੧੭੬ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਜਿਤੇ ਰੁਕਮੀ ਕੇ ਹੁਤੈ ਬਧੁ ਭ੍ਰਾਤ ਨਿਹਾਰਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ॥ ਬਰਛੀ
 ਅਰੁ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਯਾ ਪਰ ਆਇ ਪਰੇ ॥ ਕਿਲਕਾਰ ਦਸੋ
 ਦਿਸ ਘੋਰਤ ਭੇ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਕੋ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਡਰੇ ॥ ਨਿਸ ਕੋ ਮਨੋ ਹੇਰ ਪਤੰਗ ਦੀਆ
 ਪਰ ਨੈਕ ਡਰੇ ਨਹੀ ਟੁਟ ਪਰੇ ॥ ੨੧੭੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੰਗ ਹਲਾਯੁਧ ਕੇ
 ਉਨਹੂੰ ਸੁ ਉਤੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਹੁਇ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਤੀਅ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ
 ਸੰਗ ਇਹੋ ਪਭ ਜੁ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਬੈਠ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਸਭ ਹੂੰ ਜੁ ਸਬੈ ਜਦੁਬੀਰ
 ਕੁਟੰਬ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਔਰ ਕਥਾ ਦਈ ਜੋਰ ਹਲੀ ਕੀ ਸਹਾਇ ਕੈ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ
 ਯਾਯੋ ॥ ੨੧੭੮ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਜਮ ਰੂਪੀ ਬਲਭਦੁ ਪਿਖ ਹਰਿ ਆਗਮ ਸੁਨ
 ਪਾਇ ॥ ਬੁਧਵੰਤਨ ਤਿਹ ਭਾਈਅਨ ਕਹੀ ਸੁ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੨੧੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਦੇਖ ਅਨੀ ਜਦੁਬੀਰ ਘਨੀ ਲੀਏ ਆਰਤ ਹੈ ਡਰੁ ਤੋਹਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਕੋਨ ਬਲੀ

੧. ਲਾਲ ਭਾਵ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋ ਗਏ । ੨. ਦੇਖੋ ਜੁਏ ਦਾ ਸੁਆਦ ।
 ੩. ਅੰਤ ਨੂੰ ਅਪਨਿਆਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਹੈਤਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ
 ਭਲਿਆਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਗੀਤੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਭੂਅ ਮੈ ਤੁਮ ਹੀ ਨ ਕਹੋ ਇਨ ਸੋ ਸਮੁਹਾਵੈ ॥ ਜੇ ਜੜ ਕੈ ਹਠ ਹੀ ਭਿਰ
 ਹੈ ਤੁ ਕਹਾ ਫਿਰ ਜੀਵਤ ਧਾਮਹਿ ਆਵੈ ॥ ਆਜ ਸੋਊ ਬਚਿ ਹੈ ਇਹ ਔਸਰ ਜੋ
 ਭਜਿ ਕੈ ਭਟ ਪਾਨ ਬਚਾਵੈ ॥ ੨੧੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਲਗ ਹੀ ਜੁਤ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਨਿਧ ਆਹਵ ਕੀ ਛਿਤ ਭੀਤਰ ਆਏ ॥ ਸੁੰਨ ਭਰਯੋ ਬਲਭਦ੍ਰ ਪਿਖਯੋ ਬਿਨ ਪਾਨ
 ਪਰੈ ਰੁਕਮੀ ਦਰਸਾਏ ॥ ਭੂਪਤ ਔਰ ਘਨੇ ਈ ਪਿਖੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਹਰਿ ਘਾਇਨ
 ਘਾਏ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਦੇਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਬਲਿ ਨਾਰ ਕੋ ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਨਿਵਾਏ ॥
 ੨੧੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਥ ਤੇ ਤਬ ਆਪਹਿ ਧਾਇ ਕੈ ਸਯਾਮ ਜੂ ਜਾਇ ਹਲੀ ਕਹੁ
 ਅੰਕ ਲੀਯੋ ॥ ਫੁਨ ਔਰਨ ਜਾਹਿ ਗਹਯੋ ਰੁਕਮੀ ਤਿਹ ਕੋ ਸੁ ਭਲੀ ਬਿਧ ਦਾਹ
 ਕੀਯੋ ॥ ਉਤ ਦੋਰ ਰੁਕਮਨ ਭੋਇਯਨ ਬੀਚ ਗਈ ਤਿਨ ਜਾਇ ਸਮੋਧ ਕੀਯੋ ॥ ਕਿਹ
 ਕਾਜ ਕਹਯੋ ਇਨ ਸੋ ਤੁਮ ਜੁਝ ਕੀਯੋ ਜਿਨ ਸੋ ਭਟ ਕੋ ਨ ਬੀਯੋ ॥ ੨੧੮੨ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਤਿਨ ਯੋ ਸਯਾਮ ਸਮੋਧ ਕਰਾਯੋ ॥ ਪੋਤੁ ਬਧੂ ਲੈ ਡੋਰਨ ਆਯੋ ॥ ਸਯਾਮ
 ਕਥਾ ਹੁੈ ਹੈ ਮੈ ਕੈਹਉ ॥ ਸ੍ਰੋਤਨ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਰਿਝਵੈਹਉ ॥ ੨੧੮੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
 ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਪੋਤੁ ਬਿਆਹ ਰੁਕਮ ਬਧ ਕਰਤ ਭਏ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਥ ਉਖਾ ਕੋ ਬਿਆਹ ਕਥਨੰ ॥ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜਾ ਕੋ ਗਰਬੁ ਹਰਨ ਕਥਨੰ ॥

ਚੋਪਈ ॥ ਜਦੁ ਪਤਿ ਪੋਤੁ ਬਯਾ ਘਰ ਆਯੋ ॥ ਅਤਿ ਚਿਤਿ ਅਪਨੇ
 ਹਰਖ ਬਢਾਯੋ ॥ ਗਰਬ ਉਤੈ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜ ਕੀਨੋ ॥ ਮੈ ਬਰ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਤੇ ਲੀਨੋ
 ॥ ੨੧੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਾਲੁ ਬਜਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੋ ਅਰੁ ਤਾਲ ਸਭੋ ਮਿਲਿ
 ਹਾਥਨ ਦੀਨੋ ॥ ਜੈਸੇ ਲਿਖੀ ਬਿਧ ਬੇਦ ਬਿਖੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤ ਹੀ ਬਿਧ ਸੋ ਤਪੁ ਕੀਨੋ
 ॥ ਜੰਗ ਕਰੇ ਸਭ ਹੀ ਬਿਧ ਪੁਰਬ ਕੰਨ ਬਿਧਾਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੀਨੋ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਰਿਝਾਇ
 ਕਹਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁ ਹੋ ਕੁਟਵਾਰ ਇਹੀ ਬਰੁ ਲੀਨੋ ॥ ੨੧੮੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰ
 ਜਬੈ ਕੁਟਵਾਰ ਕਯੋ ਤਬ ਦੇਸਨਿ ਦੇਸਨ ਧਰਮ ਚਲਾਯੋ ॥ ਪਾਪ ਕੀ ਬਾਤ ਗਈ
 ਛਪ ਕੈ ਸਭ ਹੀ ਜੰਗ ਮੈ ਜੰਸੁ ਭੂਪਤਿ ਛਾਯੋ ॥ ਸਤੁ ਤਿਸੁਲ ਕੇ ਬਸਿ ਭਏ ਅਰਿ
 ਔਰ ਕਿਹੂ ਨਹੀ ਸੀਸ ਉਠਾਯੋ ॥ ਲੋਗਨ ਤੈਨ ਸਮੈ ਜੰਗ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
 ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ੨੧੮੬ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਏ ਅਰਿ ਬੱਸਿ ਕਿਹੂੰ ਅਰਿ
 ਆਠਨ ਸੀਸ ਉਠਾਯੋ ॥ ਕਰਿ ਲੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਇਹ ਪਾਇਨ
 ਉਪਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਭੂਪਨ ਰੰਚਕ ਬਾਤ ਲਹੀ ਇਹ ਪੋਰਖ ਮੇਰੋ ਈਹੋ ਲਖਿ
 ਪਾਯੋ ॥ ਪੋਰਖ ਭਯੋ ਭੁਜਦੰਡਨ ਰੁਦ੍ਰ ਤੇ ਜੁਧ ਹੀ ਕੋ ਬਰੁ ਮਾਂਗਨ ਧਾਯੋ ॥ ੨੧੮੭
 ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੂਰਖ ਲਹਯੋ ਨ ਭੇਦੁ ਜੁਧ ਚਹਨਿ ਸਿਵ ਪੈ ਚਲਯੋ ॥ ਕਰਿ ਬਿਰਥਾ
 ਸਭ ਖੇਦ ਜਿਵ ਰਵਿ ਤਪ ਬਾਰੂ ਤਪੈ ॥ ੨੧੮੮ ॥ ਨਿਪ ਬਾਚ ਰੁਦ੍ਰ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ਕੈ ਯੋ ਨਿਪ ਰੁਦ੍ਰ ਸੋ ਬੈਨ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਜਾਤ ਹੋ
 ਹਉ ਜਿਹ ਸਤੁ ਪੈ ਰੁਦ੍ਰ ਜੁ ਕੋਉ ਨ ਆਗੇ ਤੇ ਹਾਥ ਉਠਾਵੈ ॥ ਤਾਤੇ ਅਯੋਧਨ ਕੋ
 ਹਮਰੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕੋਹੇ ਮਨੁਆ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ਚਾਹਤ ਹੋ ਤੁਮ ਤੇ ਬਰੁ ਆਜ
 ਕੋਉ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਜੁਝ ਮਚਾਵੈ ॥ ੨੧੮੯ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਬਾਚ ਨਿਪ ਸੋ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਯੋ
 ਸੁਨਿ ਕੇ ਸਿਵ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਤਿਹ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜਬੈ ਪੁਜਾ
 ਤੁਮਰੀ ਗਿਰ ਪਰ ਹੈ ॥ ਤਬੈ ਸੁਰ ਕੋਉ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਲਰਿ ਹੈ ॥ ੨੧੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਹੁੈ ਕਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਜਬੈ ਸਿਵਜੁ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਤਿਨ ਬੈਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਲਖਯੋ

ਨਹ ਭੇਦ ਕਛੁ ਸੁ ਲਖਯੋ ਚਿਤ ਚਾਹਤ ਹੋ ਸੋਊ ਪਾਯੋ ॥ ਬਾਗੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਫੁਲ
 ਗਯੋ ਭੁਜਦੰਡਨ ਕੋ ਅਤਿ ਓਜ ਜਨਾਯੋ ॥ ਯੋ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਅਤਿ
 ਆਨੰਦ ਸੋ ਫਿਰ ਮੰਦਰ ਆਯੋ ॥ ੨੧੯੧ ॥ ਏਕ ਹੁਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹ ਕੀ ਤਿਹ
 ਸੋਤ ਨਿਸਾ ਸੁਪਨੋ ਇਕ ਪਾਯੋ ॥ ਮੈਨ ਸੇ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸੀ ਮੂਰਤ ਸੋ ਇਹ ਕੇ ਚਲ
 ਮੰਦਰ ਆਯੋ ॥ ਭੋਗ^੧ ਕੀਯੋ ਤਿਹ ਸੋ ਮਿਲਿ ਕੈ ਇਨ ਚਿੱਤ ਬਿਖੇ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ
 ਪਾਯੋ ॥ ਚੋਕ ਪਰੀ ਨਹੀ ਪੀਯ ਪਿਖਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਤਿਨ ਸੋਕ ਜਨਾਯੋ ॥
 ੨੧੯੨ ॥ ਜਾਗਤ ਹੀ ਬਿਰਲਾਪ ਕੀਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਸੋਕ ਕੀ ਬਾਤ ਜਨਾਈ
 ॥ ਅੰਗਨ ਮੈ ਡਗਰੀ ਸੀ ਫਿਰੈ ਪਤਿ ਕੀ ਕਰਿ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਦੁਚਤਾਈ ॥ ਪ੍ਰੇਤ
 ਲਗਯੋ ਕਿਯੋ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੀ ਕਿ ਕਛੁ ਅਬ ਯਾ ਠਗਮੂਰੀ ਸੀ ਖਾਈ ॥ ਭਾਖਤ ਭੀ
 ਸਖੀ ਮੋਕਉ ਅਬੈ ਮੋਰੇ ਦੇ ਗਯੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਜੁ ਦਿਖਾਈ^੨ ॥ ੨੧੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਏਤੀ ਹੀ ਕੈ ਬਤੀਯਾ ਮੁਖ ਤੇ ਗਿਰ ਭੂ ਪੈ ਪਰੀ ਸਭ ਸੁਧ ਭੁਲਾਈ ॥ ਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰ
 ਪਰੀ ਧਰਨੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਮਨੋ ਨਾਗਨ ਖਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਪਹੁਚਯੋ
 ਇਹ ਦੇ ਗਯੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੋਤ ਦਿਖਾਈ ॥ ਤੋ ਲਗਿ ਚਿਤੁ ਰੇਖਾ ਜੁ ਹੁਤੀ ਸੁ ਸਖੀ
 ਇਹ ਕੀ ਇਹ ਕੇ ਢਿਗ ਆਈ ॥ ੨੧੯੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਖਿਹ ਦਸਾ ਜਬ ਯਾਹਿ
 ਸੁਨਾਈ ॥ ਚਿਤੁ ਰੇਖ ਤਬ ਸੋਚ ਜਨਾਈ ॥ ਇਹ ਜੀਏ ਜੀਯ ਹੋ ਨਹੀ ਮਰਿਹੋ ॥
 ਜਾਨਤ ਜਤਨ ਏਕ ਸੋ ਕਰਿਹੋ ॥ ੨੧੯੫ ॥ ਜੋ ਮੈ ਨਾਰਦ ਸੋ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਵਹੈ
 ਜਤਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਯੋ ॥ ਜਤਨ ਆਜ ਸੋਊ ਮੈ ਕਰਿਹੋ ॥ ਬਾਨਾਸੁਰ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ
 ਡਰਿਹੋ ॥ ੨੧੯੬ ॥ ਸਖੀ ਬਾਚ ਚਿਤੁ ਰੇਖ ਸੋ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਤੁਰ ਹੂੰ ਤਿਹ ਕੀ
 ਸਖੀ ਤਿਹ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜੋ ਜਾਨਤ ਹੈ ਜਤਨ ਤੂੰ ਸੋ ਅਬ ਤੁਰਤੁ ਬਨਾਇ ॥
 ੨੧੯੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਹ ਕੀ ਬਤੀਯਾ ਤਬ ਹੀ ਇਹ ਚੋਦਹ ਲੋਕ
 ਬਨਾਏ^੩ ॥ ਜੀਵ ਜਨਾਵਰ ਦੇਵ ਨਿਸਾਚਰ ਭੀਤ ਕੇ ਬੀਚ ਲਿਖੇ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥
 ਔਰ ਸਭੈ ਰਚਨਾ ਜਗਹੂੰ ਕੀ ਲਿਖੀ ਕਹਿ ਲੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥ ਤੋ ਇਹ
 ਆਇਸ ਮੁਚਤ ਕੈ ਬਹੀਯਾ ਗਹਿਯਾ ਸਭ ਹੀ ਦਰਸਾਏ ॥ ੨੧੯੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੋ ਬਹੀਆਂ ਗਹਿਕੈ ਇਹ ਕੀ ਉਨ ਚਿਤੁ ਸਭੈ ਇਹ ਕੈ ਦਰਸਾਏ ॥ ਦੇਖਤਿ
 ਦੇਖਤਿ ਗੀ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਹ ਦੁਾਰਵਤੀ ਬਿਜਨਾਥ ਬਨਾਏ ॥ ਸੰਬਰ ਕੋ ਅਰਿ ਬੋ
 ਜਿਹ ਠੈਰ ਲਿਖਯੋ ਇਹ ਤਾ ਪਿਖ ਨੈਨ ਨਿਵਾਏ ॥ ਤਾ ਸੁਅ ਦੇਖ ਕਹਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਸਹੀ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਏ ਸਖੀ ਪਾਏ ॥ ੨੧੯੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਹਯੋ ਸਖੀ ਅਬ ਢੀਲ
 ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੁਹਿ ਮਿਲਾਇਕੈ ਦੀਜੈ ॥ ਜਬ ਸਜਨੀ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕੈਹੋ ॥
 ਜੀਵ ਦਾਨ ਤਬ ਮੋਕਹੁ ਦੈਹੋ ॥ ੨੨੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਬਤੀਆ ਸੁਨਿਕੈ
 ਭਈ ਚੀਲ ਚਲੀ ਉਡ ਦੁਾਰ ਵਤੀ ਮਹਿ ਆਈ ॥ ਪੈਤੁਹੁਤੋ ਜਿਹ ਸਯਾਮ ਜੁ ਕੋ
 ਛਿਪ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਏਕ ਤੀਯਾ ਅਟਕੀ ਤੁਮ ਪੈ ਤੁਹਿ
 ਲਯਾਇਬੇ ਕੇ ਹਿਤ ਹੋਂ ਹੂੰ ਪਠਾਈ ॥ ਤਾਤੇ ਚਲੈ ਤਹ ਬੇਗ ਬਲਾਇ ਲਿਉ

੧. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਕਰਮ
 ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਕ ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਧੋਤੀ ਪਾੜ ਸੁਟੀ ਸੀ ।
 ੧. ਸੁਪਨ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ । ੨. ਸਖੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਕਿਸੇ
 ਡਰੈਂਗ ਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਹੈ ।

ਮੇਟ ਸਭੈ ਚਿਤ ਕੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ੨੨੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੈਨ ਸੁਨਾਇਕੈ ਸਯਾਮ
 ਭਨੈ ਤਿਹ ਆਪਨੇ ਰੂਪ ਪੁਤੰਛ ਦਖਾਯੇ ॥ ਜੋ ਤੀਯ ਮੋ ਪਰ ਹੈ ਅਟਕੀ ਤਿਹ ਜਾਇ
 ਪਿਖੇ ਮਨ ਯਾਹਿ ਲੁਭਾਯੇ ॥ ਖੈਂਚ ਨਿਖੰਗ ਕਸਯੋ ਕਟ ਸੋਧਨੁ ਲੈ ਚਲਿਬੇ ਕਹੁ
 ਸਾਜ ਬਨਾਯੇ ॥ ਦੂਤੀ ਕੋ ਸੰਗ ਲਏ ਅਪਨੇ ਇਹ ਤਾ ਤੀਯ ਲਿਆਵਨ ਕਾਜ
 ਸਿਧਾਯੇ ॥ ੨੨੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਗ ਲਯੋ ਅਨਰੁੱਧ ਕੋ ਦੂਤੀ ਹਰਖ ਬਢਾਇ
 ॥ ਉਖਾ ਕੋ ਪੁਰ ਥੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚੀ ਆਇ ॥ ੨੨੦੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤੀਅ ਪੀਅ
 ਦਯੋ ਮਿਲਾਇ ਚਤੁਰ ਤੀਆ ਕਰ ਚਤੁਰਤਾ ॥ ਕੀਯੋ ਭੋਗ ਸੁਖ ਪਾਇ ਉਖਾ
 ਅਰੁ ਅਨਰੁੱਧ ਮਿਲ ॥ ੨੨੦੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਾਰ ਪਕਾਰ ਕੋ ਭੋਗ ਕੀਯੋ ਨਰ ਨਾਰ
 ਹੁਲਾਸ ਹੀਯੋ ਮੈ ਬਢੈ ਕੈ ॥ ਆਸਨ ਕੋਕ ਕੇ ਬੀਚ ਜਿਤੇ ਕਬਿ ਭਾਖਤ ਹੈ ਸੁ ਸਬੈ
 ਇਨ ਕੈ ਕੈ ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ ਅਨਰੁੱਧ ਕਛੁ ਮੁਸਕਾਇ ਤੀਆ ਸੰਗ ਨੈਨ ਨਚੈਕੈ ॥
 ਜਿਉ ਹਮਰੀ ਤੁਮ ਹੁੰਦੈ ਰਹੀ ਸੁੰਦਰਿ ਤਿਉ ਹਮ ਹੁ ਤੁਮਰੇ ਰਹੇ ਹੁੰ ਕੈ ॥ ੨੨੦੫
 ਸੁੰਦਰ ਥੀ ਜੁਧ ਜਾ ਨਿਪ ਕੀ ਸੁ ਗਿਰੀ ਭੂਅ ਪੈ ਲਖ ਭੂਪਤਿ ਪਾਯੇ ॥ ਜੋ ਬਰੁ ਦਾਨ
 ਦਯੋ ਮੁਹਿ ਰੁਦਵਹੈ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਚਿਤ ਮੈ ਸੁ ਜਨਾਯੋ ॥ ਤੋ ਹੀ ਲੋ ਆਇ ਕਹੀ ਇਕ
 ਯੋ ਤੁਮਰੀ ਦੁਹਤਾ ਗੁਹ ਮੋ ਕੋਉ ਆਯੋ ॥ ਯੋ ਨਿਪ ਬਾਤ ਚਲਯੋ ਸੁਨਿਕੈ ਅਪਨੇ
 ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਰੋਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ੨੨੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਕਰਿ ਸਸਤੁ
 ਸੰਭਾਰਤ ਕੋਪ ਭਯੋ ਚਿਤ ਰੋਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਪੈਤੁ ਸੋ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਦੁਹਤਾਹੁ
 ਕੇ ਮੰਦਰ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਹੁੰ ਬਿਸੰਭਾਰ ਪਰਯੋ ਜਬ ਸੋ ਤਬ ਹੀ ਇਹ ਕੋ ਕਰਿ
 ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਨਾਦ ਬਜਾਇ ਦਿਖਾਇ ਸਭੋ ਬਲੁ ਲੈ ਇਹ ਕੋ ਨਿਪਯਾਮ
 ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੨੦੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਪੈਤੁ ਕੋ ਬਾਧ ਕੈ ਭੂਪ ਫਿਰਯੋ ਉਤ
 ਨਾਰਦ ਜਾਇ ਸੁਨਾਈ ॥ ਕਾਨ ਚਲੋ ਉਠ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਅਪਨੀ ਜਦੁਵੀ ਸਭ
 ਸੈਨ ਬਨਾਈ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਸਯਾਮ ਚਲੇ ਬਤੀਯਾ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ
 ਬਢਾਈ ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ਸਭੈ ਰਿਸ ਸੋ ਜਿਨ ਕੋ ਅਸਤੇਜੁ ਲਖਯੋ ਨਹੀ ਜਾਈ
 ॥ ੨੨੦੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਤੀਆ ਸੁਨਿ ਮੁਨ ਕੀ ਸਕਲ ਜਦੁਪਤਿ ਸੈਨ ਬਨਾਇ ॥
 ਜਹ ਭੂਪਤ ਕੋ ਪੁਰ ਹੁਤੇ ਤਹ ਹੀ ਪਹੁਚਯੋ ਆਇ ॥ ੨੨੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ
 ਸਯਾਮ ਜੀ ਕੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਿਪ ਮੰਤੁ ਪੁਛਯੋ ਤਿਨ ਮੰਤੁਨ ਦੀਨੋ ॥ ਏਕ ਕਹੀ ਹਮ ਜੋ
 ਦੁਹਤਾ ਇਹ ਦੈ ਸੁ ਕਹਯੋ ਤੁਹਿ ਮਾਨ ਨ ਲੀਨੋ ॥ ਮਾਂਗ ਲਯੋ ਸਿਵ ਤੇ ਰਨ ਕੋ
 ਬਰ ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੂੰ ਭਯੋ ਮਤਿ ਹੀਨੋ ॥ ਛੇਰਿ ਹੋ ਦੈ ਕਰਿਕੈ ਕਰ ਆਜੁ ਸੁ ਸ੍ਰੀ
 ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਇਹੈ ਪੁਨ ਕੀਨੋ ॥ ੨੨੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਨੋ ਤੋ ਬਾਤ ਕਹੋ ਨਿਪ
 ਏਕ ਜੋ ਸੁੰਨਨ ਮੈ ਹਿਤ ਕੈ ਧਰੀਐ ॥ ਤੁਮਰੇ ਨਿਪ ਪਾਇ ਪਰੈ ਸੁਨੀਐ ਨਹੀ ਸਯਾਮ
 ਕੇ ਸੰਗਿ ਕਬੈ ਲਰੀਐ ॥ ਅਰਿਹੋ ਨ ਜੋ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਹਰਿ ਸੋ ਭੂਅ ਪੈ ਤਬ ਰਾਜ
 ਸਦਾ ਕਰੀਐ ॥ ੨੨੧੧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਇਕ ਜੋ ਰਿਸ ਕੈ ਰਨ ਮੈ ਕਰ ਜੋ ਧਨੁ
 ਸਾਰੰਗ ਲੈਹੈ ॥ ਕੈਨ ਬਲੀ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਭੂਅ ਪੈ ਤੁਮ ਹੂੰ ਨ ਕਹੋ ਬਲ ਜੋ ਠਹਰੈ ਹੈ ॥
 ਜੋ ਹਠ ਕੈ ਭਿਰਹੈ ਤਿਹ ਸੋ ਤਿਹ ਕੈ ਛਿਨ ਮੈ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠੈਹੈ ॥ ਔਰ ਭੁਜਾ
 ਕਟਿਕੈ ਤੁਮਰੀ ਸਬ ਦੈ ਭੁਜ ਗਾਖਿ ਤੂੰ ਪਾਨ ਬਚੈ ਹੈ ॥ ੨੨੧੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

੧. ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸਿੰਗਾਰ ਰਸ ਦੀਆਂ ਖੁਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਏਸੇ
 ਲਈ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦੀ ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਦੀ ਬੁਧੀ ਦੀ ਸਿਥਲਤਾ ਹੈ।

ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨਤ ਭਯੋ ਨਿਪ ਆਪਨੋ ਓਜ ਅਖੰਡ ਜਨਾਯੋ॥ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰ
 ਕੈ ਹਾਥਨ ਮੈ ਫੁਨ ਬੀਰਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਗਰਬਾਯੋ ॥ ਸੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੁਤੇ ਜਿਤਨੋ
 ਤਿਸ ਕੈ ਨਿਪ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਮਨਾਇ ਜਨਾਇ ਘਨੋ ਬਲੁ
 ਸਜਾਮ ਜੂ ਸੇ ਲਰਬੇ ਕਹੁ ਧਾਯੋ ॥ ੨੨੧੩ ॥ ਉਤ ਸਜਾਮ ਜੂ ਬਾਨ ਚਲਾਵਤ
 ਭਯੋ ਉਤ ਤੇ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਜਾਦਵ ਆਵਤ ਭੇ ਉਤ ਤੇ ਇਤ ਤੇ
 ਇਨ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਘਾਇ ਕਰੈ ਮਿਲ ਆਪਸ ਮੈ ਤਿਨ ਯੋ ਉਪਮਾ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਫਾਗਨ ਕੀ ਰੁਤ ਭੀਤਰ ਖੇਲਨ ਬੀਰ ਬਸੰਤਹ
 ਆਏ ॥ ੨੨੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਭਿਰੇ ਕਰਵਾਰਨ ਸੇ ਭਟ ਏਕ ਭਿਰੇ ਬਰਛੀ
 ਕਰਿ ਲੈਕੈ ॥ ਏਕ ਕਟਾਰਨ ਸੰਗ ਭਿਰੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਰੋਸਿ ਬਢੈਕੈ ॥
 ਬਾਨ ਕਮਾਨਨ ਕਉ ਇਕ ਬੀਰ ਸੰਭਾਰਤ ਭੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੂ ਕੈ ॥ ਕੇਤਕ ਦੇਖਤ
 ਭਯੋ ਉਤ ਭੂਪ ਇਤੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਆਨੰਦ ਕੈਕੈ ॥ ੨੨੧੫ ॥ ਜਾ ਭਟ ਆਹਵ
 ਮੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ਸੇ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੈ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਸੇ
 ਸਜਾਮ ਧਰਾ ਪਰਕੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਜੇ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰ ਬਲੀ ਕਉ
 ਔ ਇਹ ਕੇ ਰਿਸ ਉਪਰ ਆਯੋ ॥ ਸੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਅਪਨੈ ਗ੍ਰਹ ਕੈ ਫਿਰ
 ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੨੧੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗੋਕਲ ਨਾਥ ਜੂ ਬੈਰਨ ਸੇ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਬ ਹੀ ਰਨ ਮਾਂਡਯੋ ॥ ਜੇਤਿਕ ਸਤਨੁ ਸਾਮੁਹੇ ਭੇ ਰਿਸ ਸੇ
 ਸਭਿ ਗਿੱਧ ਸਿੰਗਲਨ ਬਾਂਡਯੋ ॥ ਪੱਤਿ ਰਥੀ ਗਜਿ ਬਾਜ ਘਨੇ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ
 ਕੀਏ ਕਉ ਜੀਤਨ ਛਾਡਯੋ ॥ ਦੇਵ ਸਰਾਹਤ ਭੇ ਸਭ ਹੀ ਸੁ ਭਲੇ ਭਗਵਾਨ
 ਅਖੰਡਨ ਖਾਂਡਯੋ ॥ ੨੨੧੭ ॥ ਜੀਤੇ ਸਭੈ ਭਯ ਭੀਤ ਭਏ ਤਜਿ ਆਹਵ ਕੇ ਸਭ ਹੀ
 ਭਟ ਭਾਗੇ ॥ ਠਾਢੇ ਬਨਾਸੁਰਥੇ ਜਿਹ ਠੋਰ ਸਭੈ ਚਲਿਕੈ ਤਿਹ ਪਾਇਨ ਲਾਗੇ ॥
 ਛੂਟ ਗਯੋ ਸਭਹੂਨ ਤੇ ਧਾਂਰਜ ਤ੍ਰਾਸਹਿ ਕੇ ਰਸ ਮੈ ਅਨੁਗਾਗੇ ॥ ਭਾਖਤ ਭੇ ਨਿਪ ਸੇ
 ਭਜੀਐ ਬਚ ਹੋਨ ਕਉ ਬਿਜਨਾਥ ਕੇ ਆਗੇ ॥ ੨੨੧੮ ॥ ਭੀਰ ਪਰੀ ਜਬ ਭੂਪਤ
 ਪੈ ਤਬ ਆਪਨੇ ਜਾਨਕੇ ਈਸ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਕੇ ਜਾਇ ਭਿਰਯੋ ਬਿਜ
 ਨਾਇਕ ਸੋਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਆਯੁਧ ਲੈ ਅਪਨੇ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਓਰ ਸੁ ਜੁੱਧ
 ਕੇ ਕਾਜ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਸੁ ਕਹੋ ਅਬ ਹੋ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਦੁਹੁ ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਨ
 ਪਾਰਯੋ ॥ ੨੨੧੯ ॥ ਰੁਦੁ ਹੈ ਰੁਦੁ ਜਬੈ ਰਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਰਿਸ ਨਾਦ
 ਬਜਾਯੋ ॥ ਸੂਰਨ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨਕੁ ਟਿਕਯੋ ਗਯੋ ਭਾਜ ਗਏ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਦਿੜਾਯੋ ॥
 ਸਤਨੁ ਕੇ ਦੁਹੁ ਸਤਨੁ ਸੰਗ ਲੋ ਰੋਖ ਹਲੀ ਸੁ ਸੋਊ ਡਰੁ ਪਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਸੇ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਜਬ ਹੀ ਸਿਵ ਆਇਕੈ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ੨੨੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ
 ਸਭ ਘਾਇ ਚਲਾਵਤ ਭਯੋ ਸਿਵ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਬਿਜਨਾਥ ਬਚਾਏ ॥ ਤੋਨ ਸਮੈ ਸਿਵ
 ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਭ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਕ ਘਾਇ ਲਗਾਏ ॥ ਜੁਧੁ ਕੀਯੋ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਦੁਹੁ
 ਜਿਹ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਸੂਰ ਦੇਖਨ ਆਏ ॥ ਅੰਤ ਖਿਸਾਇ ਰਿਸਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧ ਏਕ
 ਗਦਾ ਹੂ ਸੇ ਰੁਦੁ ਗਿਰਾਏ ॥ ੨੨੨੧ ॥ ਚੋਪਏ ॥ ਜਬ ਰੁਦੁਹਿ ਹਰਿ ਘਾਇ ਲਗਾਯੋ ॥
 ਬਿਸੁਧੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਸੰਕਤ ਭਯੋ ਨ ਫਿਰ ਧਨੁ ਤਾਨਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ
 ਜਦੁਬੀਰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਯੋ ॥ ੨੨੨੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰੁਦੁ ਕੋਪ ਦਯੋ ਤਯਾਗ
 ਜਦੁਪਤਿ ਕੋ ਬਲੁ ਹੋਰਕੈ ॥ ਪਾਇਨ ਲਾਗਯੋ ਆਇ ਰਹਯੋ ਚਰਨ ਗਹਿ ਹਰ

ਦੋਉ ॥ ੨੨੨੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਦੇਖ ਦਸਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁ ਆਪਹਿ ਜੁਧ
 ਕੇ ਭੂਪਤ ਆਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜ ਸਜਾਮ ਕੇ ਉਪਰ ਬਾਨਨ ਓਘ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਓਘ ਜੋ ਆਵਤ ਬਾਨਨ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਮਾਰਗ ਮੈ ਨਿਵਰਾਯੋ ॥
 ਸਾਰੰਗ ਆਪਨ ਹਾਥ ਬਿਖੈ ਧਰਿਕੈ ਅਰਿ ਕੇ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਘਾਯੋ ॥ ੨੨੨੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੈ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਮੈ ਧਨੁ ਸਾਰੰਗ ਲੈਕੈ ॥
 ਜੁਧ ਮਚਾਵਤ ਭਯੋ ਦਸ ਸੈ ਭੁਜ ਸੈ ਅਤਿ ਓਜ ਅਖੰਡ ਜਨੈਕੈ ॥ ਔਰ ਹਨੇ
 ਬਲਵੰਡ ਘਨੇ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਪੰਰਖ ਕੈਕੈ ॥ ਛੋਰਿ ਦਯੋ ਤਿਹ ਭੂਪਤ
 ਕੈ ਰਨ ਮੈ ਤਿਹ ਕੀ ਸੁ ਭੁਜਾ ਫੁਨ ਦੁਕੈ ॥ ੨੨੨੫ ॥ ਕਬਿਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਬਾਹ ਸਹੰਸੁ ਕਹੋ ਤੁਮਹੀ ਅਬ ਲੋ ਜਗ ਮੇ ਨਰ ਕਾਹੂ ਕੀ ਹੋਈ ॥ ਔਰ ਕਹੋ ਇਹ
 ਭੂਪ ਇਤੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਬੀਚ ਸੰਪੱਤਿ ਸਮੋਈ ॥ ਏਤੇ ਪੈ ਸੰਤ ਸੁਨੇ ਹਿਤ ਕੈ
 ਸਿਵ ਸੋ ਛਰੀਯਾ ਪੁਨ ਰਾਖਤ ਕੋਈ ॥ ਤਾ ਨਿਪ ਕੇ ਬਰਯਾ ਬਿਧਿ ਈਸ ਦਯੋ
 ਜਗਦੀਸ ਕੀਯੋ ਭਯੋ ਸੋਈ ॥ ੨੨੨੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਤਿਹ ਮਾਇ ਬਾਤ ਸੁਨ
 ਪਾਈ ॥ ਨਿਪ ਹਾਰਯੋ ਜੀਤਯੋ ਜਦੁਰਾਈ ॥ ਸਭ ਤਜਿ ਬਸਤੁ ਨਗਨ ਹੁਇ
 ਆਈ ॥ ਆਇ ਸਜਾਮ ਕੇ ਦਈ ਦਿਖਾਈ ॥ ੨੨੨੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਭ
 ਦਿਗ ਨੀਚੇ ਹੁਇ ਰਯੋ ॥ ਨੈਕ ਨ ਜੁਝਬ ਚਿਤ ਮੋ ਚਹਯੋ ॥ ਭੂਪਤ ਸਮੈ ਭਜਨ
 ਕੇ ਪਾਯੋ ॥ ਭਾਜਿ ਗਯੋ ਨਹਿ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ੨੨੨੮ ॥ ਨਿਪਬਾਚ ਬੀਰ ਸੋ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿੱਪਤ ਹੈ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਸੋ ਨਿਪ ਬੀਰਨ ਮੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰਯੋ ॥
 ਕੋਉ ਨ ਸੂਰ ਟਿਕਯੋ ਮੁਹਿ ਅਗ੍ਰਜ ਹੋ ਜਿਹ ਕੀ ਰਿਸ ਓਰ ਪਧਾਰਯੋ ॥ ਗਾਜਬੋ
 ਮੋ ਸੁਨਿਕੈ ਅਬ ਲੋ ਕਿਨਹੂ ਰਨ ਮੈ ਨਹਿ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਏਤੇ ਪੈ ਮੋ ਸੰਗਿ
 ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਸੁ ਸਹੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਬੀਰ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ੨੨੨੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਤੇ ਜੋ ਸਹੰਸੁ ਭੁਜ ਭਾਜ ਗਯੋ ਨਹ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਦੈ ਭੁਜ ਦੇਖ ਭਈ
 ਅਪਨੀ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਯੋ ॥ ਸੋ ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ ਲੈ ਨਿਭਯੋ ਜਿਨ
 ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਹਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਤੋਹੀ ਜਬਾ ਮਤਿ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਯੋ ਕਹਿਕੈ
 ਕਛੁ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੨੩੦ ॥ ਆਵਤ ਭਯੋ ਰਿਸਕੈ ਸਿਵ ਜੁ ਫਿਰਿ ਆਪਨੇ
 ਸੰਗ ਸਭੈ ਗਨ ਲੈਕੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹੇ ਬੀਰ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁ
 ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੈਕੈ ॥ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਗਹਿ ਆਵਤ ਭੇ ਰਿਸ ਨਾਦ ਬਜੈਕੈ ॥
 ਸੋ ਛਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਭ ਜੁ ਸਭ ਬੀਰ ਦਏ ਫੁਨ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠੈਕੈ ॥ ੨੨੩੧ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਹਨੇ ਜਦੁਰਾਇ ਗਦਾ ਗਹਿ ਏਕ ਬਲੀ ਰਿਪ ਸੰਬਰ ਘਾਏ ॥ ਏਕ
 ਭਿਰੇ ਮੁਸਲੀ ਧਰ ਸੋ ਸੁ ਤੋ ਜੀਵਤ ਧਾਮ ਹੂੰ ਜਾਨ ਨ ਪਾਏ ॥ ਜੋ ਫਿਰ ਆਇ
 ਭਿਰੇ ਹਰਿ ਸੇ ਚਿਤ ਮੈ ਫੁਨ ਕੋਪ ਕੀ ਓਪ ਬਢਾਏ ॥ ਯੋ ਫਿਰ ਛੇਦਤ ਭਯੋ ਤਿਨ
 ਕੈ ਜੋਉ ਜੰਬਕ ਗੀਧਨ ਹਾਥ ਨ ਆਏ ॥ ੨੨੩੨ ॥ ਐਸੇ ਨਿਹਾਰਤ ਭਯੋ ਤਹ
 ਆਹਵ ਚਿਤ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਠੋਕ ਭੁਜਾ ਅਪਨੀ ਦੋਉ ਆਪ ਹੀ ਹਾਥ
 ਲੈ ਆਪਨੈ ਨਾਦ ਬਜਾਯੋ ॥ ਜਿਉ ਕੁਪ ਅੰਧਕ ਦੋਤ ਪੈ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਤਿਮ ਕੋਪਕੈ
 ਸਜਾਮ ਪੈ ਧਾਯੋ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਲਰਬੇ ਕਹੁ ਕੇਹਰਿ ਸੋ ਜਨੁ ਕੇਹਰਿ ਆਯੋ ॥
 ਜੁਧ ਮੰਡਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਤਬ ਹੀ ਸਿਵ ਤਾਪ ਹੁਤੇ ਇਕ ਸੋਉ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਜੁ
 ਭੇਦ ਸਭੈ ਲਹਿਕੈ ਜੁਰ ਸੀਤ ਸੁ ਤਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਪਚਾਰਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਜੁਰ ਸੀਤ

ਕੈ ਸੋ ਜੁਰ ਭਾਜਿ ਗਯੋ ਨ ਰਤੀਕ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਯੋ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਸੋ ਬਦਰਾ
ਬਹਯੋ ਜਾਤ ਬਿਯਾਰ ਕੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੨੩੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਰਬ ਜਿਤੋ ਸਿਵ ਬੀਚ
ਹੁਤੋ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰੋਧਕੈ ਜੁਧ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ਜੇ ਤਿਨ ਤੀਰਨ ਬਿਸਟ ਕਰੀ ਤਿਹ
ਤੇ ਸਰ ਏਕ ਨ ਭੇਟਨੋ ਪਾਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਗਨ ਸੰਗ ਹੁਤੇ ਸਭ ਕੋ ਹਰਿ ਘਾਇ
ਘਨੇ ਸੰਗ ਘਾਯੋ ॥ ਐਸੋ ਨਿਹਾਰਕੈ ਪੈਰਖ ਸਯਾਮ ਗਨਪਤਿ ਪਾਇਨ ਸੋ ਲਪਟਾਯੋ
॥ ੨੨੩੫ ॥ ਸਿਵਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਲ ਪਰਯੋ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਘਟ ਕਾਮ ਕੀਯੋ ਤੁਮ
ਸੋ ਜੁ ਪੈ ਜੁਧ ਚਹਯੋ ॥ ਤੋ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਰਿਸ ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਤੁ ਕਹਾ ਇਹ ਠਾਂ
ਮੇਰੇ ਮਾਨ ਰਹਯੋ ॥ ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਹੀ ਸਹਸੰਫਨ ਔ ਚਤੁਰਾਨਨ ਹਾਰ ਰਹਯੋ
॥ ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਕੋਨ ਗਨੈ ਕਹ ਲੈ ਜਿਹ ਬੇਦ ਸਕੈ ਨਹਿ ਭੇਦ ਕਹਯੋ ॥ ੨੨੩੬ ॥
ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਧਰ ਮੁੰਡ ਜਟਾ ਸੁ ਤਪੋਧਨ ਕੋ ਜਗ ਭੇਖ
ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਕੋਊ ਲੋਚਨ ਮੁੰਦ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੋ ਹਰਿ ਕੋ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥
ਔਰ ਕਹਾ ਜੁ ਪੈ ਆਰਤੀ ਲੈ ਕਰਿ ਧੂਪ ਜਗਾਇਕੈ ਸੰਖ ਬਜਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਕਹੈ
ਤੁਮ ਹੀ ਨ ਕਹੋ ਬਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਹੂ ਬਿਜਨਾਇਕ ਪਾਯੋ ॥ ੨੨੩੭ ॥ ਤਿਉ
ਚਤੁਰਾਨਨ ਤਿਉ ਹੂ ਖੜਾਨਨ ਤਿਉ ਸਹਸਾਨਨ ਹੀ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਨਾਰਦ ਸੰਕ
ਸਦਾ ਸਿਵ ਬਯਾਸ ਇਤੇ ਗੁਨ ਸਯਾਮ ਕੋ ਗਾਇ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਚਾਰੋ ਈ ਬੇਦ ਨ
ਭੇਦ ਲਹਯੋ ਜਗ ਖੋਜਤ ਹੈ ਸਭ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤੁਮਹੀ ਨ ਕਹੋ
ਬਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹੂ ਬਿਜਨਾਥ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ੨੨੩੮ ॥ ਸਿਵ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ
ਪਾਇ ਪਰਯੋ ਸਿਵ ਜੁ ਹਰਿ ਕੇ ਕਹਯੋ ਮੋ ਬਿਨਤੀ ਹਰਿ ਜੁ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਸੇਵਕ
ਮਾਂਗਤ ਹੈ ਬਰੁ ਏਕ ਵਹੈ ਅਬ ਗੀਝ ਦਇਆਨਿਧ ਦੀਜੈ ॥ ਹੇਰ ਹਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
ਭਨੈ ਕਬਹੂ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਕੇ ਸੰਗ ਭੀਜੈ ॥ ਬਾਹੈ ਕਟੀ ਸਹਸ੍ਰਾਭੁਜ ਕੀ ਤੁ ਭਲੇ ਤਹ
ਕੋ ਅਬ ਨਾਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ੨੨੩੯ ॥ ਕਾਨੁ ਜੁ ਬਾਚ ॥ ਸੋ ਕਰਿਹੋ ਅਬ ਹੋ ਸੁਨਿ
ਹੁਦੁ ਜੁ ਤੋ ਸੰਗ ਬੈਨ ਉਚਾਰਤ ਹੋ ॥ ਬਾਹੈ ਕਟੀ ਤਿਹ ਭੂਲ ਨਿਹਾਰ ਅਬ ਹੋ ਹੂੰ
ਸੁ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰਤ ਹੋ ॥ ਪਹਲਾਦ ਕੈ ਪੈਤੁ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਸੁ ਇਹੈ ਜੀਅ ਮਾਹਿ
ਬਿਚਾਰਤ ਹੋ ॥ ਤਾਤੇ ਡੰਡ ਹੀ ਦੇ ਕਰਿ ਛੇਰਿ ਦਯੋ ਇਹ ਤੇ ਨਹਿ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰਤ
ਹੋ ॥ ੨੨੪੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਬਖਸਾਇਕੈ ਸਯਾਮ ਜੁ ਸੋ ਤਹ ਭੂਪ ਕੋ ਸਯਾਮ
ਕੋ ਪਾਇਨ ਭਾਰੋ ॥ ਭੂਲਕੈ ਭੂਪਤ ਕਾਮ ਕਰਯੋ ਅਬ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੁ ਤੁਮ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰੋ ॥
ਪੈਤੁ ਕੋ ਬਯਾਹ ਕਰੋ ਇਹ ਕੀ ਦੁਹਤਾ ਸੰਗ ਔਰ ਕਛੁ ਮਨ ਮੈ ਨ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਯੋ
ਕਰਿ ਬਯਾਹ ਸੰਗ ਉਖਹ ਲੈ ਅਨਰੁਧ ਕੋ ਸਯਾਮ ਜੁ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ੨੨੪੧ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਸੁਨਿਹੈ ਗੁਨ ਸਯਾਮ ਜੁ ਕੇ ਫੁਨ ਔਰਨ ਤੇ ਅਰੁ ਆਪਨ ਗੈਹੈ ॥
ਆਪਨ ਜੋ ਪੜਹੈ ਪੜਵਾਇ ਹੈ ਔਰ ਕਬਿੱਤਨ ਬੀਚ ਬਨੈਹੈ ॥ ਸੇਵਤ ਜਾਗਤ
ਧਾਵਤ ਧਾਮ ਸੁ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੀ ਸੁਧ ਲੈਹੈ ॥ ਸੇਊ ਸਦਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
ਫੁਨ ਯਾ ਭਵ ਭੀਤਰ ਫੇਰ ਨ ਐਹੈ ॥ ੨੨੪੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ

੧. ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸਿਰ ਤੇ ਜਟਾਂ ਧਰ ਕੇ ਸੰਤ ਬਣਕੇ ਜਗ ਨੂੰ ਭੇਖ
ਵਿਖਾਇਆ। ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਕੇ ਹਰੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਏ, ਆਰਤੀ ਕੀਤੀ, ਧੂਪ ਧੁਖਾਏ,
ਸੰਖ ਵਜਾਏ, ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਕੇ ਦੱਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਹੋਈ ਹੈ? ੨. ਸ਼ਿਵਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਬਨਾਸੁਰ ਕੋ ਜੀਤ ਅਨਰੁਧ ਉਖਾ ਕੋ ਬਯਾਹ
ਲਿਆਵਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਡਿਗ ਰਾਜਾ ਕੋ ਉਧਾਰ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥

ਏਕ ਭੂਪ ਛਤ੍ਰੀ ਡਿਗ ਨਾਮਾ ॥ ਧਰਯੋ ਤਾਹਿ ਕਿਰਲਾ ਕੋ ਜਾਮਾ ॥ ਸਭ
ਜਾਦਵ ਮਿਲਿ ਖੇਲਨ ਆਏ ॥ ਪਯਾਸੇ ਭਏ ਕ੍ਰੂਪ ਪਿਖ ਧਾਏ ॥ ੨੨੪੩ ॥ ਇਕ
ਕਿਰਲਾ ਤਿਹ ਮਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਕਾਢੇ ਯਾਕੋ ਇਹੋ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾਢਨ ਲਗੇ ਨ
ਕਾਢਯੋ ਗਯੋ ॥ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਸਭਹਿਨ ਮਨ ਭਯੋ ॥ ੨੨੪੪ ॥ ਜਾਦਵ ਬਾਚ
ਕਾਨੁ ਸੋ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਸਭ ਸੁਚਿੱਤ ਜਾਦਵ ਭਏ ਗਏ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪੈ ਧਾਇ ॥
ਕਹਿ ਕਿਰਲਾ ਇਕ ਕ੍ਰੂਪ ਮੈ ਤਾਕੋ ਕਰਹੁ ਉਪਾਇ ॥ ੨੨੪੫ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥
ਸੁਨਤ ਹੀ ਬਾਤੈ ਸਭ ਜਾਦਵ ਕੀ ਜਦੁਗਾਇ ਜਾਨਿਓ ਸਭ ਭੇਦ ਕਹੀ
ਬਾਤ ਮੁਸਕਾਇਕੈ ॥ ਕਹਾ ਵਹ ਕ੍ਰੂਪ ਕਹਾ ਪਰਿਓ ਹੈ ਕਿਰਲਾ ਤਾ ਮੈ ਬੇਲਤ
ਭਯੋ ਯੋ ਮੁਹਿ ਦੀਜੀਐ ਦਿਖਾਇਕੈ ॥ ਆਗੇ ਆਗੇ ਸੋਊ ਘਨ ਸਯਾਮ ਤਿਨ ਪਾਛੈ
ਪਾਛੈ ਚਲਤ ਚਲਤ ਜੋ ਨਿਹਾਰਯੋ ਸੋਊ ਜਾਇਕੈ ॥ ਮਿਟਿ ਗਏ ਪਾਪ ਤਾਕੇ
ਏਕੋ ਨ ਰਹਨ ਪਾਏ ਭਯੋ ਨਰ ਜਬੈ ਹਰਿ ਲੀਨੋ ਹੈ ਉਠਾਇਕੈ ॥ ੨੨੪੬ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਮੋਛ ਭਈ ਛਿਨ ਮੈ ਜਿਨ ਏਕ ਘਰੀ ਘਨ ਸਯਾਮ ਜੁ
ਧਯਾਯੋ ॥ ਔਰ ਤਰੀ ਗਨਕਾ ਤਬ ਹੀ ਜਿਹ ਹਾਥ ਲਯੋ ਸੁਕ ਸਯਾਮ ਪੜਾਯੋ ॥
ਕੋ ਨ ਤਰਯੋ ਜਗ ਮੈ ਨਰ ਜਾਹਿ ਨਰਾਇਨ ਕੋ ਚਿਤ ਨਾਮ ਬਸਾਯੋ ॥ ਏਤੇ ਪੈ ਕਿਉ
ਨ ਤਰੈ ਕਿਰਲਾ ਜਿਹ ਕੋ ਹਰਿ ਆਪਨ ਹਾਥ ਲਗਾਯੋ ॥ ੨੨੪੭ ॥ ਤੋਟਕ
ਛੰਦ ॥ ਜਬ ਹੀ ਸੋਊ ਸਯਾਮ ਉਠਾਇ ਲਯੋ ॥ ਤਬ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਸੋਊ ਬੇਖ
ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਯੋ ਬਿਜਨਾਥ ਸੁ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਤੇਰੋ ਦੇਸੁ ਕਹਾ ਤੇਰੋ ਨਾਮ ਕਹਾਰੇ
॥ ੨੨੪੮ ॥ ਕਿਰਲਾ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੋ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਡਿਗ ਮੇਰੋ ਥੋ ਨਾਉ ਏਕ
ਦੇਸ ਕੋ ਭੂਪ ਹੈ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਕਥਾ ਸੁਨਾਉ ਜਾ ਤੇ ਹਉ ਕਿਰਲਾ ਭਯੋ ॥ ੨੨੪੯ ॥
ਕਬਿਤੁ ॥ ਨਾਥ ਹੋ ਤੇ ਨਿਤਾਪਤੁ ਸੋਨੇ ਕੋ ਬਨਾਇ ਸਾਜ ਗਉ ਸਤਿ ਦੇਤੇ ਦਿਜ
ਸੁਤ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੈ ॥ ਏਕ ਗਉ ਮਿਲੀ ਮੇਰੀ ਪੁੰਨ ਕਰੀ ਗਉਅਨ ਸੋ ਜੋ ਹੈ
ਪੁੰਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਰਾਖਤ ਮੰਗਾਇਕੈ ॥ ਸੋਊ ਪੁੰਨ ਕਰੀ ਡੀਠ ਤਾਹੀ ਦਿਜ ਪਰੀ
ਕਹਯੋ ਮੇਰੀ ਗਉ ਤਾਕੋ ਧਨੁ ਦੇ ਰਹੋ ਸੁਨਾਇਕੈ ॥ ਵਾਨ ਧਨ ਲਯੋ ਮੈ ਹੈ ਹੈ
ਸ੍ਰਾਪ ਦਯੋ ਹੋਹੁ ਕਿਰਲਾ ਕੂਆ ਕੋ ਹੈ ਸੁ ਭਯੋ ਤਾ ਤੇ ਆਇਕੈ ॥ ੨੨੫੦ ॥
ਦੇਹਰਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਕਰ ਤੇ ਛੁਅਤ ਅਬ ਮਿਟ ਗਏ ਸਗਰੇ ਪਾਪ ॥ ਸੋ ਫਲ ਲਹਯੋ
ਜੁ ਬਹੁਤੁ ਦਿਨ ਮੁਨਿ ਕਰ ਪਾਵਤ ਜਾਪ ॥ ੨੨੫੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਕਿਰਲਾ ਕੋ ਕ੍ਰੂਪ ਤੇ ਕਾਢਕੈ
ਉਧਾਰ ਕਰਤ ਭਏ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਥ ਗੋਕਲ ਬਿਖੈ ਬਲਭਦ੍ਰ ਜੁ ਆਏ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਹ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਭ ਜੁ
ਗ੍ਰਹਿ ਆਯੋ ॥ ਗੋਕਲ ਕੋ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਆਇ ਨੰਦ ਕੇ ਪਾਇਨ ਲਾਗਯੋ ॥
ਸੁਖ ਅਤਿ ਭਯੋ ਸੋਕ ਸਭ ਭਾਗਯੋ ॥ ੨੨੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੰਦ ਕੇ ਪਾਇਨ ਲਾਗ

੧. ਇਹ ਪੁੰਨ ਦਾ ਫਲ ਵੇਖ ਲਓ ਏਸੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁੰਨ
ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਸ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬਿਅਰਥ ਹੈ।

ਹਲੀ ਚਲਿਕੈ ਜਸੁਧਾ ਹੂ ਕੇ ਮੰਦਰ ਆਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਤਿਹ ਕੈ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁ
 ਪਾਇਨ ਉਪਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ਲਯੋ ਕਹਿ ਯੋ ਸੋਊ ਮਨ ਮੈ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਬਠਾਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਜੂ ਲੇਤ ਕਬੈ ਹਮਰੀ ਸੁਧ ਮਾਇ ਯੋ ਰੋਇਕੈ ਤਾਤ
 ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੨੫੩ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਗੋਪੀ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ਇਹ ਠੈਰ ਬਲਭਦ੍ਰ ਆਯੋ
 ਸਜਾਮ ਆਯੋ ਹੂ ਹੈ ਮਾਂਗ ਸੇਂਧਰ ਭਰਤ ਹੈ ॥ ਬੇਸਰ ਬਿੰਦੁਆ ਤਨ ਭੂਖਨ ਬਠਾਇ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਚਾਰ ਲੋਚਨਨ ਅੰਜਨ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਦਾਮਨ ਸੀ ਦਮਕ ਦਿਖਾਇ
 ਨਿਜ ਕਾਇ ਆਇ ਬੁਝੈ ਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਕੀਨ ਸੰਕਾ ਕੋ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਦੀਜੈ ਘਨਸਜਾਮ
 ਕੀ ਬਤਾਇ ਸੁਧਹਾਇ ਹਮੈ ਸਜਾਮ ਬਲਿਰਾਮ ਹਾਹਾ ਪਾਇਨ ਪਰਤ ਹੈ ॥
 ੨੨੫੪ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹਲੀ ਕੀਯੋ ਸਨਮਾਨ ਸਭ ਗੁਆਰਨ ਕੇ
 ਤਿਹ ਸਮੈ ॥ ਹੋ ਕਹਿ ਹੋਂ ਸੁ ਬਖਾਨ ਜਿਉ ਕਬ ਆਗੇ ਹੋਇ ਹੈ ॥ ੨੨੫੫ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਸਮੈ ਮੁਸਲੀਧਰ ਤਾਹੀ ਮੈ ਆਨੰਦ ਸੋ ਇਕ ਖੇਲੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਯਾਹੀ
 ਕੇ ਪੀਵਨ ਕੋ ਮਦਰਾ ਤਿਹ ਸਜਾਮ ਜਲਾਧਿਪ ਦੇਕੈ ਪਠਾਯੋ ॥ ਪੀਵਤ ਭਯੋ ਤਬ
 ਸੋ ਮੁਸਲੀ ਮਦਿਮੱਤਿ ਭਯੋ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਨੀਰ ਚਹਿਯੋ ਜਮਨਾ ਕੀਯੋ
 ਮਾਨ ਸੁ ਐਂਚ ਲਈ ਹਲਿ ਸਿਉ ਕਬਿ ਗਾਯੋ ॥ ੨੨੫੬ ਜਮਨਾ ਬਾਚ ਹਲੀ ਸੇ
 ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਲੇਹੁ ਹਲੀ ਤੁਮ ਨੀਰੁ ਬਿਨੁ ਦੀਜੈ ਨਹ ਦੇਸ ਦੁਖ ॥ ਸੁਨਹੁ ਬਾਤ
 ਰਨਧੀਰ ਹਉ ਚੇਰੀ ਜਦੁਗਾਇ ਕੀ ॥ ੨੨੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੁਇ ਹੀ ਸੁਮਾਸ
 ਰਹੇ ਤਿਹ ਠਾਂ ਫਿਰ ਲੇਨ ਬਿਦਾ ਚਲ ਨੰਦ ਪੈ ਆਏ ॥ ਫੇਰ ਗਏ ਜਸੁਧਾ ਹੂ
 ਕੇ ਮੰਦਰ ਤਾ ਪਗ ਪੈ ਇਹ ਮਾਥ ਛੁਹਾਏ ॥ ਮਾਂਗਤ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀ ਸੁ ਬਿਦਾ
 ਤਬ ਸੋਕ ਕੀਯੋ ਦੁਹ ਨੈਨ ਬਹਾਏ ॥ ਕੀਨੋ ਬਿਦਾ ਫਿਰ ਯੋ ਕਹਿਕੈ ਤੁਮ ਯੋ
 ਕਹੀਯੋ ਹਰਿ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਏ ॥ ੨੨੫੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੰਦ ਤੇ ਲੈ ਜਸੁਧਾ ਤੇ
 ਬਿਦਾ ਚੜਿ ਸਜੰਦਨ ਪੈ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਲਾਂਘਤ ਲਾਂਘਤ ਦੇਸ ਕਈ ਨਗ
 ਔਰ ਨਦੀ ਪੁਰ ਕੇ ਨਿਜਕਾਯੋ ॥ ਆ ਪਹੁਚਯੋ ਨਿਪੁ ਕੇ ਪੁਰ ਕੇ ਜਨ ਕਾਹੂ ਤੇ ਯੋ
 ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਆਪਹੂ ਸਜੰਦਨ ਪੈ ਚੜਕੈ ਅਤਿ ਭ੍ਰਾਤ ਸੋ ਹੇਤਕੈ ਆਗੇ
 ਹੀ ਆਯੋ ॥ ੨੨੫੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਕ ਭ੍ਰਾਤ ਦੇਉ ਮਿਲੈ ਅਤਿ ਪਾਯੋ ਸੁਖ ਚੈਨ
 ॥ ਮਦਰਾ ਪੀਵਤ ਅਤਿ ਹਸਤਿ ਆਏ ਅਪਨੇ ਐਨ ॥ ੨੨੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਬਲਭਦ੍ਰ ਗੋਕਲ ਬਿਖੈ ਜਾਇ ਕਰ ਆਵਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਸਿਰਗਾਲ ਕੇ ਦੂਤ ਭੇਜਬੋ ਜੁ ਹਉ ਕ੍ਰਿਸਨਹੋ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਦੇਉ ਭ੍ਰਾਤ ਅਤਿ ਸੁਖੁ ਕਰਤ ਨਿਜ ਗੁਹ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ॥ ਪੰਡਰੀਕ ਕੀ ਇਕ
 ਕਥਾ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ ॥ ੨੨੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੂਤ ਸਿਰਗਾਲ ਪਠਯੋ ਹਰਿ
 ਕੈ ਕਹਿ ਹੋ ਹਰਿ ਹੋਂ ਤੁਹਿ ਕਿਉ ਕਹਿਵਾਯੋ ॥ ਭੇਖ ਸੋਊ ਕਰਿ ਦੂਰ ਸਬੈ ਕਬਿ
 ਸਜਾਮ ਅਬੈ ਜੋ ਤੈ ਭੇਖ ਬਠਾਯੋ ॥ ਤੈ ਰੇ ਗੁਆਰ ਹੈ ਗੋਕਲਨਾਥ ਕਹਾਵਤ ਹੈ
 ਡਰੁ ਤੋਹਿ ਨ ਆਯੋ ॥ ਕੈ ਇਹ ਦੂਤ ਕੋ ਮਾਨ ਕਹਯੋ ਨਹੀ ਪੇਖ ਹੋਂ ਲੀਨੇ
 ਸਭੈ ਦਲੁ ਆਯੋ ॥ ੨੨੬੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨ ਮਾਨੀ ਬਾਤ ਜੋ ਤਿਹ

੧. ਸ਼ਰਾਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਪੜ ਸੁਣ ਕੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਬੈਠੇ ਹਨ ।

ਦੁਤ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕਹੀ ਜਾਇ ਤਿਨ ਬਾਤ ਪਤ ਆਪਨ ਚੜਿ ਆਇਯੋ ॥
 ੨੨੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਸੀ ਕੇ ਭੂਪਤਿ ਆਦਿਕ ਭੂਪਨ ਕੇ ਸੁ ਸਿੰਗਾ-
 ਲਹਿ ਸੈਨ ਬਨਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਇਤੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮੁਸਲੀਧਰ ਆਦਿਕ
 ਸੈਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਜਾਦਵ ਔਰ ਸਭੈ ਸੰਗ ਲੈ ਹਰਿ ਸੋ ਹਰਿ ਜੁਧੁ ਮਚਾਵਨ ਆਯੋ ॥
 ਆਇ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਭਟ ਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੨੬੪ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੈਨ ਜਬੈ ਦੁਹੁ ਓਰਨ ਕੀ ਜੁ ਦਈ ਜਬ ਆਪਸਿ ਬੀਚ ਦਿਖਾਈ ॥
 ਮਾਨਹੁ ਮੇਘ ਪੁਲੈ ਦਿਨ ਕੇ ਉਮਡੇ ਦੋਉ ਇਉ ਉਪਮਾ ਜੀਅ ਆਈ ॥ ਬਾਹਰ ਹੋ
 ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਸੈਨ ਤੇ ਸੈਨ ਦੁਹੁ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਠਾਵੇ ਰਹੈ ਦੋਉ
 ਸੈਨ ਦੋਉ ਹਮ ਮਾਂਡਿਹੈ ਯਾ ਭੂਅ ਬੀਚ ਲਰਾਈ ॥ ੨੨੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਯਾ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਕਹਾਯੋ ਸੁਨੇ ਸਭ ਮੈ ਹੋਤੇ ਤੈ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਕਹਾਯੋ ॥ ਯਾ ਹੀ
 ਤੇ ਸੈਨ ਸਿੰਗਾਲ ਲੈ ਆਯੋ ਹੋ ਹੋਹੁ ਤਬੈ ਦਲੁ ਲੈ ਸੰਗਿ ਧਾਯੋ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਸੈਨ
 ਲਰੈ ਦੋਉ ਆਪ ਮੈ ਕੋਤਕ ਦੇਖ ਸੁ ਠਾਢ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਲਰਬੈ ਰਨ
 ਮੈ ਹਮਰੋ ਅਰੁ ਯਾਹੀ ਹੀ ਕੋ ਬਨਿ ਆਯੋ ॥ ੨੨੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਨ ਬਾਤ
 ਠਾਵੇ ਰਹੈ ਸੈਨ ਦੋਉ ਤਜ ਕ੍ਰੋਧ ॥ ਦੋਉ ਹਰਿ ਆਨਤ ਭਏ ਹਰਿ ਸਮਾਨ ਹਿਤ
 ਜੁਧ ॥ ੨੨੬੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਏ ਹੈ ਮੱਤਿ ਕਰੀ ਜਨੁ ਦੈ ਲਰਬੈ ਕਹੁ
 ਸਿੰਘ ਦੋਉ ਜਨ ਆਏ ॥ ਅੰਤ ਕਿ ਅੰਤ ਸਮੈ ਜਨੁ ਈਸ ਸਪੱਛ ਮਨੋ ਗਿਰ
 ਜੁਝਨ ਧਾਏ ॥ ਕੈ ਦੋਉ ਮੇਘ ਪੁਲੈ ਦਿਨ ਕੇ ਨਿਧਨੀਰ ਦੋਉ ਕਿਧੋ ਕ੍ਰੋਧ
 ਬਢਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰੁਦਹਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਦੋਉ ਹੈ ਮਨ ਮੈ ਲਖਿ ਯੋ ਕਬਿ ਪਾਏ ॥
 ੨੨੬੮ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਜੈਸੇ ਝੁਠ ਸਾਚ ਸੋ ਪਖਾਨ ਜੈਸੇ ਕਾਚ ਸੋ ਔ ਪਾਰਾ ਜੈਸੇ
 ਆਚ ਸੋ ਪਤਉਆ ਜਿਉ ਲਹਰਿ ਸੋ ॥ ਜੈਸੇ ਗਯਾਨ ਮੋਹ ਸੋ ਬਿਬੇਕ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰੋਹ
 ਸੋ ਤਪੱਸੀ ਦਿਜ ਦ੍ਰੋਹ ਸੋ ਅਨਰ ਜੈਸੇ ਨਰ ਸੋ ॥ ਲਾਜ ਜੈਸੇ ਕਾਮ ਸੋ ਸੁ ਸੀਤ
 ਜੈਸੇ ਘਾਮੁ ਸੋ ਔ ਪਾਪ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੋ ਅਛਰ ਜੈਸੇ ਛਰ ਸੋ ॥ ਸੁਮਤਾ ਜਯੋ ਦਾਨ
 ਸੋ ਜਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਸਨਮਾਨ ਸੋ ਸੁ ਸਯਾਮ ਕਬਿ ਐਸੇ ਆਇ ਭਿਰਯੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋ ॥
 ੨੨੬੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁ ਤਹਾਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਚਕ੍ਰ
 ਨਿਭਾਰਯੋ ॥ ਮਾਰਤ ਹੋ ਤੁਹਿ ਏਰੇ ਸਿੰਗਾਲ ਮੈ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਮ ਸਯਾਮ ਪਚਾਰਯੋ ॥
 ਛੋਰ ਸੁਦਰਸਨ ਦੇਤ ਭਯੋ ਸਿਰ ਸਤੁ ਕੋ ਮਾਰ ਜੁਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ
 ਕੁਮਾਰ ਲੈ ਤਾਗਹਿ ਕੋ ਚਕ ਤੇ ਫੁਨ ਬਾਸਨ ਕਾਟਿ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ੨੨੭੦ ॥ ਦੇਖਿ
 ਸਿੰਗਾਲ ਹਨਯੋ ਰਨ ਮੈ ਇਕ ਕਾਸੀ ਕੇ ਭੂਪ ਹੁਤੇ ਸੋਉ ਧਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਸੋ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ ਆਇਕੈ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਮਾਰ ਮਚੀ ਅਤਿ ਜੋ ਤਿਹ
 ਠਾਂ ਸੁ ਤਬੈ ਤਿਹ ਸਯਾਮ ਜੁ ਚਕੁ ਚਲਾਯੋ ॥ ਜਿਉ ਅਰਿਆਗਲ ਕੋ ਕਟਯੋ ਸੀਸੁ
 ਤਿਹੀ ਬਿਧ ਯਾਹੀ ਕੋ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੨੨੭੧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਜੁ ਜਬ
 ਏ ਦੋਉ ਸੈਨ ਕੇ ਦੇਖਤ ਕੋਪ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਫੂਲ ਭਈ ਮਨ ਸਬਨਨ ਕੇ ਤਬ ਬਾਜ
 ਉਠੀ ਸਹਨਾਇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਅਰਿ ਬੀਰ ਹੁਤੇ ਸਭ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਧਾਮ
 ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਫੂਲ ਪਰੇ ਨਭ ਮੰਡਲ ਤੇ ਘਨਿ ਜਿਉ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਪੈ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੇ
 ॥ ੨੨੭੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਸਿੰਗਾਲ ਕਾਸੀ ਕੇ
 ਭੂਪ ਸਹਤ ਬਧਹ ਧਿਆਇ ਸਪੁਰਨੇ ॥

ਅਬ ਸੁ ਦੱਛ ਜੁਧ ਕਬਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸੈਨ ਭਜਯੋ ਜਬ ਸਤਨ ਕੋ ਤਬ ਆਪਨੇ ਸੈਨ ਮੈ ਸਯਾਮ ਜੁ ਆਏ ॥
ਆਵਤ ਦੇਵ ਹੁਤੇ ਜਿਤਨੇ ਤਿਤਨੇ ਹਰਿ ਪਾਇਨ ਸੋ ਲਪਟਾਏ ॥ ਦੈ ਕੈ ਪੁਦੱਛਨ
ਸਯਾਮ ਸਭੇ ਤਿਨ ਸੰਖ ਬਜਾਇਕੈ ਧੂਪ ਜਗਾਏ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸਭਹੁ ਮਨ
ਮੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਬੀਰ ਸਹੀ ਕਰ ਪਾਏ ॥ ੨੨੭੩ ॥ ਉਤ ਕੈ ਉਪਮਾ ਗਿਹੁ
ਦੱਛ ਗਏ ਇਤਿ ਦੁਾਰ ਵਤੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਆਯੋ ॥ ਜਾਇ ਉਤੈ ਸਿਰ ਭੂਪ
ਕੋ ਕਾਂਸੀ ਕੇ ਬੀਚ ਪਰਯੋ ਪੁਰ ਸੋਕ ਜਨਾਯੋ ॥ ਭਾਖਤ ਭੇਸ ਭਯੋ ਬਤੀਯਾ
ਸੋਈ ਯੋ ਕਹਿ ਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਜੁ ਸੋ ਹਮਰੇ ਜੈਸੇ ਭੂਪਤ
ਕਾਜ ਕੀਯੋ ਫਲੁ ਤੈਸੇ ਈ ਪਾਯੋ ॥ ੨੨੭੪ ॥ ਜਾ ਚਤੁਰਾਨਨ ਨਾਰਦ ਕੋ
ਸਿਵ ਕੋ ਉਠ ਕੈ ਜਗ ਲੋਕੁ ਧਿਆਵੈ ॥ ਨਾਰ ਨਿਵਾਇ ਭਲੇ ਤਿਨ ਕੋ ਫੁਨ
ਸੰਖ ਬਜਾਇਕੈ ਧੂਪ ਜਗਾਵੈ ॥ ਡਾਰ ਕੈ ਫੁਲ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
ਭਨੈ ਤਿਹ ਸੋ ਸਿਰ ਨਾਵੈ ॥ ਤੇ ਬਿਜ ਨਾਥ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ
ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ੨੨੭੫ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਕਾਂਸੀ ਕੈ ਭੂਪ ਕੋ ਪੂਤ ਸੁ ਦੱਛਨ ਤਾ
ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ॥ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕੀਯੋ ਬਧੁ ਜਾਇ ਹੋ ਤਾਹਿ ਹਨੋ
ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਸਾਯੋ ॥ ਸੇਵ ਕਰੀ ਸਿਵ ਕੀ ਹਿਤ ਸੋ ਤਿਹ ਗਾਲੁ ਬਜਾਇ
ਪੁਸੰਨ ਕਰਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਹਨੋ ਝਟ ਦੈ ਛਿਨ ਮੈ ਤਿਨ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਤਟ ਦੈ
ਬਰੁ ਪਾਯੋ ॥ ੨੨੭੬ ॥ ਰੁਦੁ ਬਾਚ ਦੱਛ ਸੋ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਸਿਵ ਜੁ ਫਿਰ
ਯੋ ਉਚਰੋ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਬਧ ਹਿਤ ਹੋਮਹਿ ਕਰੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੂਰਤਿ ਏਕਨਿ
ਕਰਿਹੈ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨਨ ਹਰਿਹੈ ॥ ੨੨੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ
ਕਹੀ ਤਿਹ ਜੁਧ ਮੈ ਜੋ ਕੋਊ ਬਿਮੁਖ ਕਰਾਇ ॥ ਤਾ ਪੈ ਬਲੁ ਨਹਿ ਚਲਿ ਸਕੈ
ਤੁਹ ਮਾਰੈ ਫਿਰਿ ਆਇ ॥ ੨੨੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਐਸੇ ਸੁ ਦੱਛਨ ਕੋ ਜਬ ਹੀ
ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਐਸੇ ਰੁਦੁ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਸੋ ਉਨ ਕਾਜ ਕੀਯੋ ਉਠਕੈ ਅਪਨੇ
ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਹਰਿਖਾਨਯੋ ॥ ਹੋਮ ਕੀਓ ਤਿਨ ਪਾਵਕ ਮੈ ਘ੍ਰਿਤ ਅੱਛਤ ਜਉ
ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਨ ਮਾਨਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਕੇ ਭਾਖਬੇ ਕੋ ਸੁ ਕਛੁ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਜੜ
ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਯੋ ॥ ੨੨੭੯ ॥ ਤੋ ਨਿਕਸੀ ਤਿਹ ਤੇ ਪੁਤਮਾ ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ
ਸਭ ਕੋ ਡਰੁ ਆਵੈ ॥ ਕੰਨ ਬਲੀ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਜਗ ਮੈ ਇਹ ਧਾਵਤ ਅਗੁਜ ਕੋ
ਠਹਰਾਵੈ ॥ ਠਾਢੀ ਭਈ ਕਰਿ ਲੈ ਕੈ ਗਦਾ ਅਤਿ ਰੋਸ ਕੈ ਦਾਂਤ ਸੋ ਦਾਂਤ
ਬਜਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਲਖਯੋ ਸਭਹੁ ਇਹ ਤੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਜੀਵਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਵੈ
॥ ੨੨੮੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਦਿਸ ਦੁਾਰਵਤੀ ਕੀ ਧਾਈ ॥ ਅਤਿ ਚਿਤਿ
ਅਪਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਇਤੈ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਏਕ ਤੇਜ ਕੋਊ
ਹਮ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ੨੨੮੧ ॥ ਜੋ ਇਹ ਕੇ ਫੁਨ ਅਗੁਜ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਭਸਮ
ਹੋਤ ਹੀ ਜਾਵੈ ॥ ਜੋ ਇਨ ਸੰਗ ਮਾਂਡ ਰਨ ਲਰੈ ॥ ਸੋ ਜਮ ਲੋਕ ਪਯਾਨੋ ਕਰੈ
॥ ੨੨੮੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਉਹ ਕੇ ਮੁਖ ਆਇ ਗਯੋ ਪੁਭ ਸੋ ਉਨਹੁ ਛਿਨ
ਮਾਹਿ ਜਰਾਯੋ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਚੜ੍ਹਯੋ ਰਥ ਪੈ ਹਰਿ ਤਾਹੀ ਕੀ ਸਾਮੁ ਹੋ
ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਕੇ ਤਿਨ ਅਗੁਨ ਤਾਹੀ ਕੋ ਪੋਰਖ ਨੈਕੁ ਬਸਾਯੋ
॥ ਅੰਤ ਖਿਸਾਇ ਚਲੀ ਫਿਰਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੋਊ ਭੂਪਤਿ ਘਾਯੋ ॥

੨੨੮੩ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੋ ਜਿਨਹੂ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਨਹਿ ਧਯਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਗੁਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਗਾਵਤ
ਹੈ ਗੁਨ ਸਯਾਮਨ ਗਾਯੋ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਜਗਦੀਸ ਬਿਨਾ ਸੁ ਗਨੇਸ
ਮਹੇਸ ਮਨਾਯੋ ॥ ਲੋਕ ਪੁਲੋਕ ਕਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਸਦਾ ਤਿਹ ਆਪਨੋ ਜਨਮ
ਗਵਾਯੋ ॥ ੨੨੮੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਮੂਰਤ ਸੁਦੰਛਨ ਭੂਪ ਸੁਤ ਕੋ ਬਧਹਿ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਥ ਕਪ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋਊ ਜੀਤ ਕੈ ਛੋਰ ਦਯੋ ਰਨ ਮੈ
ਨਿਪੁ ਜੋ ਰਨ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨ ਟਰੈ ॥ ਦਈ ਕਾਟ ਸਹੱਸੁ ਭੁਜਾ ਤਿਹ ਕੀ ਜਿਹ
ਤੇ ਫੁਨ ਚੇਦਹ ਲੋਕ ਡਰੈ ॥ ਕਰਿ ਕੰਚਨ ਧਾਮ ਦਏ ਤਿਹ ਕੋ ਦਿਜ ਮਾਂਗ ਸਦਾ
ਜੋਊ ਪੇਟ ਭਰੈ ॥ ਫੁਨ ਰਾਖ ਕੈ ਲਾਜ ਲਈ ਦੁਪਤੀ ਬਿਜ ਨਾਥ ਬਿਨਾ ਐਸੀ
ਕੌਨ ਕਰੈ ॥ ੨੨੮੫ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਰੇਵਤ ਨਗਰ ਹਲਧਰ ਜੂ ਗਯੋ ॥
ਤੀਯ ਸੰਗਿ ਲੈ ਹੁਲਾਸ ਚਿਤ ਭਯੋ ॥ ਸਭਨ ਤਹਾ ਮਿਲ ਮਦਰਾ ਪੀਯੋ ॥
ਗਾਵਤ ਭਯੋ ਉਮਗ ਕੈ ਹੀਯੋ ॥ ੨੨੮੬ ॥ ਇਕ ਕਪ ਹੁਤੇ ਤਹਾ ਸੋ ਆਯੋ ॥
ਮਦਰਾ ਸਕਲ ਫੋਰ ਘਟ ਗਾਯੋ ॥ ਫਾਧਤ ਭਯੋ ਰਤੀ ਕੁ ਨ ਡਰਯੋ ॥ ਮੁਸਲੀ
ਧਰਿ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਹਿ ਭਰਯੋ ॥ ੨੨੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਠ ਠਾਢੇ ਮੁਸਲੀ ਭਯੋ ਦੇਊ
ਅਸਤੁ ਸੰਭਾਰ ॥ ਜਿਉ ਕਪ ਨਾਚਤ ਫਿਰਤ ਥੋ ਛਿਨ ਮੈ ਦਯੋ ਸੰਘਾਰ ॥ ੨੨੮੮ ॥

ਇਤਿ ਕਪ ਕੋ ਬਲ ਭਦੁ ਬਧ ਕੀਬੋ ਸਮਾਪਤ ॥

ਗਜ ਪੁਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕੀ ਦੁਹਤਾ ਸਾਬਰਬਰੀ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਗਜ ਪੁਰ
ਕੇ ਰੁਚ ਸੋ ਦੁਹਤਾ ਕੋ ਦੁਜੋਧਨ ਬਯਾਹ ਰਚਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਜਿਤੇ ਭੂਅ ਮੰਡਲ ਕੇ
ਤਿਨ ਕੌਤਕ ਹੋਰਬੇ ਕਾਜ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਅੰਧ ਕੇ ਪੂਤਹਿ ਬਯਾਹ ਰਚਯੋ ਸੋ
ਸੁਤਾਹੀ ਕੋ ਦੁਾਰ ਵਤੀ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਾਂਬਹੁ ਤੋ ਇਕ ਕਾਨੁ ਕੋ ਬਾਲਕ ਜਾਂਬ
ਵਤੀ ਹੂੰ ਤੇ ਸੋ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ੨੨੮੯ ॥ ਗਹਿ ਕੈ ਬਹੀਯਾ ਪੁਨ ਭੂਪ ਸੁ ਤਾਹੂ
ਕੀ ਸਯੋਦਨ ਭੀਤਰ ਡਾਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਜੋ ਭਟ ਤਾਹਿ ਸਹਾਇ ਕੇ ਕਾਜ ਲਰਯੋ
ਸੋਊ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਸੋ ਮਾਰਯੋ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਛਿ ਰਥੀ ਮਿਲਿਕੈ ਸੁ ਘਨੋ ਦਲੁ
ਲੈ ਜਬ ਭੂਪ ਪਚਾਰਯੋ ॥ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠੋਰ ਘਨੋ ਸੋਊ ਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ੨੨੯੦ ॥ ਪਾਰਥ ਭੀਖਮ ਦੇਣ ਕ੍ਰਿਪਾਰੁ ਕ੍ਰਿਪੀ ਸੁਤ ਕੋਪ
ਭਰਯੋ ਮਨ ਮੈ ॥ ਅਰੁ ਔਰ ਸੁ ਕਰਨ ਚਲਯੋ ਰਿਸ ਸੋ ਅਕਟੋ ਧਰ ਕੌਚ ਤਬੈ
ਤਨ ਮੈ ॥ ਛਬਿ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸੋਊ ਯੋ ਇਨ ਸੂਰਨ ਕੇ ਗਨ
ਮੈ ॥ ਜਿਮ ਸੂਰਜ ਸੋਭਤ ਦਿਵਤਨ ਮੈ ਇਹ ਸੋ ਛਬ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ਰਨ ਮੈ
੨੨੯੧ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਜੰਗ ਭਯ ਜਿਹ ਠੋਰਨਿ ਸੰਗ ਸੁ ਛੁਟਤ ਭੇ ਦੁਹੁ ਓਰ
ਤੇ ਭਾਲੇ ॥ ਘਾਇਨ ਲਾਗ ਭਯੋ ਭਟ ਯੋ ਮਨੋ ਖਾਇ ਚਲੇ ਗੁਹ ਕੇ ਸੁਨਿ
ਵਾਲੇ ॥ ਬੀਰ ਫਿਰੈ ਅਤਿ ਘੁਮਤਿ ਹੀ ਸੋ ਮਨੋ ਅਤਿ ਪੀ ਮਦਰਾ

੧. ਸ਼ਾਮ ਕਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੈ ਏਸੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਡਿਆਈ
ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਹੜੇ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਹੈ ਉਹ
ਭੁਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ
ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ੨. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਮਤਵਾਲੇ ॥ ਬਾਸਨ ਤੇ ਧਨ ਔਰ ਨਿਖੰਗ ਫਿਰੈ ਰਨ ਬੀਚ ਖਤੰਗ
 ਪਯਾਲੇ ॥ ੨੨੯੨ ॥ ਸਾਂਬ ਸਰਾਸਨ ਲੈਕਰ ਮੈ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੇ ਤਿਹ ਠੋਰ
 ਕਰਾਰੇ ॥ ਏਕਨ ਕੇ ਬਿਬ ਪਾਗ ਕਟੇ ਅਰੁ ਏਕਨ ਕੇ ਸਿਰ ਹੀ ਕਟਿ ਡਾਰੇ
 ॥ ਔਰ ਨਿਹਾਰ ਭਜੇ ਭਟ ਯੋ ਉਪਮਾ ਤਿਨ ਕੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੇ ॥
 ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤ ਪਾਇ ਮਨੋ ਜਨੁ ਪੁੰਨਿ ਕੇ ਅਗੁਜ ਪਾਪ ਪਧਾਰੇ ॥
 ੨੨੯੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕਨ ਕੀ ਦਈ ਕਾਟ ਭੁਜਾ ਅਰੁ ਏਕਨ ਕੇ ਕਰਿ
 ਹੀ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ॥ ਏਕ ਕਟੇ ਅਧ ਬੀਚਹੁ ਤੇ ਰਬ ਕਾਟਿ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ
 ਕਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਸੀਸ ਕਟੇ ਭਟ ਠਾਢੇ ਰਹੇ ਇਕ ਸ੍ਰੇਣ ਉਠਿਓ
 ਛਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬੀਰਨ ਕੇ ਮਨੋ ਬਾਗ ਬਿਖੈ ਜਨ ਛੂਟੇ ਹੈ ਏਸੁ ਅਨੇਕ
 ਫੁਹਾਰੇ ॥ ੨੨੯੪ ॥ ਸੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜਬੈ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੇ ਰਨ ਮੈ ਚਹਿਕੈ ॥
 ਇਕ ਭਾਜ ਗਏ ਨ ਮੁਰੈ ਬਹੁਰੇ ਇਕ ਘਾਇਨ ਆਇ ਪਰੇ ਸਹਿਕੈ ॥ ਬਹੁ
 ਹੁਇਕੈ ਨਿਰਾਯੁਧ ਹੈ ਇਹ ਕੈ ਹਮ ਰਾਖਹੁ ਪਾਇ ਪਰੇ ਕਹਿਕੈ ॥ ਇਕ ਠਾਢੇ ਭਏ
 ਘਿਘਿਯਾਤ ਬਲੀ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਹੂੰ ਦਾਂਤਨ ਮੈ ਗਹਿਕੈ ॥ ੨੨੯੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੁਧੁ ਕੀਯੋ ਸੁਤ ਕਾਨੁ ਇਤੇ ਨਹਿ ਹੈਹੈ ਕਬੈ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਕੀਨੋ ॥ ਦ੍ਰੈ ਘਟਿ
 ਆਠ ਰਥੀ ਬਲਵੰਡ ਤਿਨੋ ਹੂ ਤੇ ਏਕ ਬਲੀ ਨਹੀ ਗੀਨੋ ॥ ਸੋ ਮਿਲਿਕੈ ਕਰਿ
 ਕੋਪ ਪਰੈ ਸੁਤ ਕਾਨ ਕੇ ਉਪਰ ਜਾਨ ਨ ਦੀਨੋ ॥ ਰੋਸ ਬਢਾਇ ਮਚਾਇਕੈ ਮਾਰ
 ਹੰਕਾਰ ਕੈ ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ੨੨੯੬ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਇਨ ਬੀਰਨ ਕੀ
 ਜਬ ਜੀਤ ਭਈ ॥ ਦੁਹਤਾ ਤਬ ਭੂਪ ਕੀ ਛੀਨ ਲਈ ॥ ਸੋਊ ਛੀਨਕੈ ਮੰਦਰਿ
 ਆਨ ਧਰੀ ॥ ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਕੀ ਸਭ ਦੂਰਿ ਕਰੀ ॥ ੨੨੯੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਤੈ
 ਦੁਜੋਧਨ ਹਰਖ ਜਨਾਯੋ ॥ ਉਤ ਹਲਧਰ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸੁਨ ਬਸਦੇਵ
 ਕ੍ਰੋਧ ਅਤਿ ਭਰਕੈ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਮੁਛਹਿ ਰਹਿਓ ਧਰਿਕੈ ॥ ੨੨੯੮ ॥ ਬਸਦੇਵ
 ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਹ ਸੁਧ ਕੋ ਕੋਊ ਦੂਤ ਪਠਾਇਯੋ ॥ ਪੌਤ੍ਰ ਸੋਧ ਕੋ ਬੇਗ
 ਮੰਗਾਇਯੋ ॥ ਮੁਸਲੀਧਰ ਤਿਹ ਠੋਰ ਪਠਾਯੋ ॥ ਚਲਿ ਹਲਧਰ ਤਿਹ ਪੁਰ ਮੈ
 ਆਯੋ ॥ ੨੨੯੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇਸ ਪਾਇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਜਬੈ ਚਲਿਕੈ ਬਲਿਭਦ੍ਰ
 ਗਜਾਪੁਰ ਆਯੋ ॥ ਆਇਸ ਐਸੇ ਦਯੋ ਹਮਰੇ ਨਿਪ ਛੋਰ ਇਨੈ ਸੁਤ ਅੰਧ ਸੁਨਾਯੋ ॥
 ਸੋ ਸੁਨ ਬਾਤ ਰਿਸਾਇ ਗਯੋ ਗ੍ਰਹ ਤੇ ਅਪਨੇ ਇਹ ਓਜ ਜਨਾਯੋ ॥ ਔਚ ਲਯੋ
 ਪੁਰ ਤਾਸ ਭਰਯੋ ਸੋਊ ਲੈ ਦੁਹਿਤਾ ਇਹ ਪੂਜਨ ਆਯੋ ॥ ੨੩੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸਾਂਬ ਸੈ ਬਯਾਹ ਸੁਤਾ ਕੋ ਕੀਯੋ ਦੁਰਜੋਧਨ ਚਿੰਤ ਘਨੋ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਦਾਨ ਦਯੋ
 ਜਿਹ ਅੰਤ ਕਛੁ ਨਹਿ ਬਿਪੁਨ ਕੋ ਕਹਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸੰਗ
 ਹਲਾਯੁਧ ਲੈ ਕਰਿ ਦੁਾਰਵਤੀ ਕੋ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਉਤੈ ਪਿਖਬੇ ਕਹੁ
 ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਚਲਿ ਨਾਰਦ ਆਯੋ ॥ ੨੩੦੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ
 ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਸਾਂਬ ਕੋ ਬਯਾਹ
 ਲਿਆਵਤ ਭਏ ॥ ਨਾਰਦ ਕੋ ਆਇਬੋ ਕਥਨੰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਨਾਰਦ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਪਹੁਚਿਓ ਆਇ ॥ ਜਹਾਂ ਕਾਨੁ ਬੈਠੋ
 ਹੁਤੇ ਉਠ ਲਾਗੋ ਰਿਖ ਪਾਇ ॥ ੨੩੦੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੂਸਰੇ ਮੰਦਰ ਭੀਤਰ ਨਾਰਦ
 ਜਾਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਸਯਾਮ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਔਰ ਗਯੋ ਗ੍ਰਹ ਸਯਾਮ ਤਬੈ ਰਿਖ ਆਨੰਦ
 ਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਪੇਖ ਭਯੋ ਸਭਹੁ ਗ੍ਰਹ ਸਯਾਮ ਸੁ ਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮਹਿ

ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਧਾਰਯੋ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਮੁਨ ਈਸ ਸਹੀ ਕਰਿਕੈ ਜਗਦੀਸ ਬਿਚਾਰਯੋ
 ॥ ੨੩੦੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਗਾਵਤ ਹੈ ਕਹੂੰ ਹਾਥ ਲੀਏ ਪੁਭ ਬੀਨ
 ਬਜਾਵੈ ॥ ਪੀਵਤ ਹੈ ਸੁਕਹੂੰ ਮਦਰਾ ਐ ਕਹੂੰ ਲਰਕਾਨ ਕੋ ਲਾਡ ਲਡਾਵੈ ॥ ਜੁਧ
 ਕਰੈ ਕਹੂੰ ਮੱਲਨ ਸੇ ਕਹੂੰ ਨੰਦਗ ਹਾਥ ਲੀਏ ਚਮਕਾਵੈ ॥ ੧੯੯੯ ਹਰਿ ਕੇਲ ਕਰੈ
 ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਿਹ ਕੋਤਕ ਕੋ ਕੋਉ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ੨੩੦੪ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਯੋ ਰਿਖ
 ਦੇਖ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹਰਿ ਚਰਨ ਰਹਯੋ ਲਪਟਾਇ ॥ ਚਲਤ ਭਯੋ ਸਭ ਜਗਤ ਕੋ ਕੋਤਕ
 ਦੇਖੋ ਜਾਇ ॥ ੨੩੦੫ ॥

ਅਬ ਜਰਾਸਿੰਧ ਬਧ ਕਥਨੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੂਰਤ ਸਜਾਮ ਉਠੇ ਉਠ ਨਾਇ ਹਿੰਦੇ ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ॥
 ਫਿਰ ਸੰਧਯਹਿ ਕੇ ਰਵਿ ਹੋਤ ਉਦੈ ਸੁ ਜਲਾਜਲੁ ਦੇ ਅਰੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਰਰੈ ॥ ਫਿਰ ਪਾਠ
 ਕਰੈ ਸਤਿ ਸੈਇ ਸਲੋਕ ਕੋ ਸਜਾਮ ਨਿਤਾਪੁਤ ਪੈ ਨ ਟਰੈ ॥ ਤਬ ਕਰਮਨ ਕੋਨ
 ਕਰੈ ਜਗ ਮੈ ਜਬ ਆਪਨ ਸਜਾਮ ਜੂ ਕਰਮ ਕਰੈ ॥ ੨੩੦੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਾਇਕੈ
 ਸਜਾਮ ਜੂ ਲਾਇ ਸੁਗੰਧ ਭਲੇ ਪਟ ਧਾਰਕੈ ਬਾਹਰਿ ਆਵੈ ॥ ਆਇ ਸਿੰਘਾਸਨ
 ਉਪਰ ਬੈਠਕੈ ਸਜਾਮ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਨਜਾਉ ਕਰਾਵੈ ॥ ਐ ਸੁਖਦੇਵ ਕੋ ਤਾਤ ਭਲਾ
 ਸੁ ਕਥਾ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਤੋ ਲਗਿ ਆਇ ਕਹੀ ਬਤੀਆ ਇਕ
 ਸੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਿ ਭਾਖ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ੨੩੦੭ ॥ ਦੂਤਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਜੋ
 ਤੁਮ ਜੀਤਕੈ ਭੂਪਤ ਛੋਰਿ ਦਯੋ ਤਿਹ ਓਜ ਜਨਾਯੋ ॥ ਮੈ ਦਲ ਤੇਈਸ ਛੂਹਨ ਲੈ
 ਸੰਗ ਤੇਈਸ ਬਾਰ ਸੁ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਕੋ ਅੰਤ ਭਜਾਇ ਰਹਯੋ ਮਥੁਰਾ ਕੇ
 ਬਿਖੈ ਰਹਨੇ ਹੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਬੇਚਕੈ ਖਾਈ ਹੈ ਲਾਜ ਮਨੋ ਤਿਨ ਯੋ ਜੜ ਆਪਨ
 ਕੋ ਗਰਬਾਯੋ ॥ ੨੩੦੮ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ
 ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰ ਦਿੱਲੀ ਕੋ ਆਵਨ ਰਾਜਸੂਇ ਜੋਗ ਕਰਨ ਕਥਨੇ ॥

ਦੇਹਰਾ ॥ ਤਬ ਲੋ ਨਾਰਦ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੀ ਸਭਾ ਪਹੁਚਿਓ ਆਇ ॥ ਦਿੱਲੀ ਕੋ
 ਬਿਜਨਾਥ ਕੋ ਲੈ ਚਲਿਓ ਸੰਗ ਲਵਾਇ ॥ ੨੩੦੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਕਹੀ ਸਭ ਸੋ ਹਮ ਦਿੱਲੀ ਚਲੈ ਕਿਧੇ ਤਾਹੀ ਕੋ ਮਾਰੈ ॥ ਜੋ ਮਤਵਾਰਨ ਕੋ ਮਨ
 ਭੀਤਰ ਆਵਤ ਹੈ ਸੋਉ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਉਧਵ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਪੁਭ ਜੂ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਫੁਨ
 ਦਿੱਲੀ ਹੀ ਓਰ ਸਿਧਾਰੈ ॥ ਪਾਰਬ ਭੀਮ ਕੋ ਲੈ ਸੰਗ ਆਪਨੇ ਤੋ ਤਿਹ ਸਤੁ ਕੋ
 ਜਾਇ ਸੰਘਾਰੈ ॥ ੨੩੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਉਧਵ ਜੋ ਸਭ ਸਤੁ ਕਉ ਮਾਰਿ ਕਹੈ ਸੁ
 ਸਭੈ ਹਰਿ ਮਾਨ ਲੀਯੋ ॥ ਰਬ ਪਤਿ ਘਨੇ ਗਜ ਬਾਜਨ ਕੋ ਬਿਜਨਾਇਕ ਸੈਨ
 ਭਲੇ ਰਚੀਯੋ ॥ ਮਿਲਿ ਟਾਂਕ ਅਫੀਮਨ^੩ ਭਾਂਗ ਚੜਾਇ ਸੁ ਐ ਮਦਰਾ ਸੁਖ ਮਾਨ

੧. ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ।

੨. ਚੰਗਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਤਨੇਮ ਭਲੇ ਕਰਮ ਇਸ ਲਈ ਸਦਾ ਨੇਮ
 ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾੜੇ ਆਦਮੀ ਭਲੇ ਕਰਮ ਨ ਛੱਡ ਦੇਣ ।

੩. ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜੰਗ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂ ਜਿਤ ਸਕਦੇ ।
 ਏਥੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਰਤਣਾ ਮੁੜ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਦੇਖੋ ਸਿਖ ਰਾਜ ਦਾ ਅੰਤ
 ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਨਸ਼ਾ ਵਰਤਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ
 ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ।

ਪੀਯੋ ॥ ਸੁਧ ਕੈਬੇ ਕਉ ਨਾਰਦ ਭੇਜ ਦਯੋ ਕਹਯੋ ਉਧਵ ਸੋ ਮਿਲ ਕਾਜ ਕਯੋ ॥
 ੨੩੧੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦਿੱਲੀ ਸਜ ਸਭ ਹੀ ਦਲ ਆਏ ॥ ਕੁੰਤੀ ਸੁਤ ਪਾਇਨ
 ਲਪਟਾਏ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਕੀ ਅਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਸਭ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਪਰਹਰੀ ॥
 ੨੩੧੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਹੀ ਜੁਧਿਸਟਰ ਬਾਤ ਇਕ ਪ੍ਰਭ ਹਉ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤ ॥ ਜੋ
 ਪ੍ਰਭ ਸੁਵਨ ਸੁਹਾਤ ਰਾਜਸੂ ਅਤ ਬਮੈ ਕਰੇ ॥ ੨੩੧੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ
 ਜਦੁਪਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਮੈ ਇਹ ਕਾਰਜ ਹੀ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਪਹਲੇ ਜਰਾਸਿੰਧ
 ਕੋ ਮਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਜੱਗਜ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੈ ॥ ੨੩੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੀਮ ਪਠਿਓ
 ਤਬ ਪੂਰਬ ਕੋ ਅਰੁ ਦੱਛਨ ਕੋ ਸਹਦੇਵ ਪਠਾਯੋ ॥ ਪੱਛਮ ਭੇਜਤ ਭੇ ਨੁਕਲੱਕਹਿ
 ਬਿਉਤ ਇਹੈ ਨਿਪੁ ਜੱਗਜ ਬਨਾਯੋ ॥ ਪਾਰਥ ਗਯੋ ਤਬ ਉਤਰ ਕੋਨ ਬਚਯੋ ਜਿਹ
 ਯਾ ਸੰਗ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਜੋਰ ਘਨੋ ਧਨੁ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸੁ ਦਿਲੀਪਤਿ ਪੈ ਚਲਿ
 ਅਰਜਨ ਆਯੋ ॥ ੨੩੧੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੂਰਬ ਜੀਤ ਕੈ ਭੀਮ ਫਿਰਯੋ ਅਰੁ ਉੱਤਰ
 ਜੀਤ ਕੈ ਪਾਰਥ ਆਯੋ ॥ ਦੱਛਨ ਜੀਤ ਫਿਰਿਓ ਸਹਦੇਵ ਘਨੋ ਚਿਤ ਮੈ ਤਿਨ ਓਜ
 ਜਨਾਯੋ ॥ ਪੱਛਮ ਜੀਤ ਲਯੋ ਨੁਕਲੈ ਨਿਪੁ ਕੈ ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਪੈ ਸਿਰ ਨਿਆਯੋ
 ॥ ਐਸ ਕਹਯੋ ਸਭ ਜੀਤ ਲਏ ਹਮ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਨਹੀ ਜੀਤ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੩੧੬ ॥
 ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਦਿਜ ਭੇਖ ਧਰਤਾ ਸੋ ਹਮ ਅਬਰਨ ਚਹੈ ॥ ਭਿਰ ਹਮ ਸਿਉ
 ਹੁਇ ਏਕ ਸੁਭਟ ਸੋਨ ਸਭ ਛੋਰਕੈ ॥ ੨੩੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੇਖ ਧਰੋ ਤੁਮ ਬਿੱਪਨ
 ਕੋ ਸੰਗ ਪਾਰਥ ਭੀਮ ਕੇ ਸਯਾਮ ਕਹਿਓ ॥ ਹਮਹੁ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਬਿੱਪ ਕੇ ਭੇਖਹਿ
 ਧਾਰਤ ਹੈ ਨਹਿ ਜਾਤ ਰਹਿਓ ॥ ਚਿਤ ਚਾਹਤ ਹੈ ਚਹਿਹੈ ਤਿਹ ਤੇ ਫੁਨ ਏਕਲੇ
 ਕੈ ਕਰ ਖੰਗ ਗਹਿਓ ॥ ਕਹਿਓ ਫਿਰ ਆਪਨ ਬਿਪ ਕੋ ਰੂਪ ਧਰਿਓ ਨਹੀ ਕਾਹੁ
 ਤੇ ਜਾਤ ਲਹਿਓ ॥ ੨੩੧੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਮਨ ਭੇਖ ਜਬੈ ਧਰਿਕੈ ਨਿਪੁ ਸਿੰਧ
 ਜਰਾ ਕੇ ਗਏ ਨਿਪੁਜਾਨੀ ॥ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਬਡੇ ਭੁਜਦੰਡ ਸੁ ਛੱਤਨ ਕੀ ਸਭ
 ਰੀਤ ਪਛਾਨੀ ॥ ਤੇਈਸ ਬਾਰ ਭਿਰਯੋ ਹਮ ਸੋ ਸੋਊ ਹੈ ਜਿਹ ਦੁਆਰਵਤੀ ਰਜਧਾਨੀ
 ॥ ਭੇਦ ਲਹਯੋ ਸਬ ਹੀ ਛਲਿ ਕੈ ਇਹ ਆਯੋ ਹੈ ਗੋਕਲ ਨਾਥ ਗੁਮਾਨੀ ॥
 ੨੩੧੯ ॥ ਸਯਾਮ ਜੁ ਆਪ ਨਹੀ ਉਠਕੈ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥
 ਤੇਈਸ ਬੇਰ ਭਜਯੋ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹਰਿ ਕੋ ਤੂੰ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਭਜਾਯੋ ॥ ਏਤੇ ਪੈ
 ਬੀਰ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਸੁ ਇਹੈ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਪੈ ਅਬ ਆਯੋ ॥ ਬਾਮਨ ਹੁਇ ਤੁਹਿ ਸੇ
 ਸੰਗ ਛਤੀ ਕੇ ਚਾਹਤ ਹੈ ਕਰ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ੨੩੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਲ ਮਾਪ ਕੈ
 ਦੇਹ ਦਈ ਹਰਿ ਕੋ ਸਭ ਹੋਰ ਰਹੈ ਨ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ॥ ਕਹਯੋ ਕਾ ਤਨੁ ਹੈ
 ਭਗਵਾਨੁ ਸੋ ਭਿੱਛਕੁ ਮਾਂਗਤ ਦੇਹ ਬੀਯੋ ਨ ਬੀਯੋ ॥ ਸੁਨ ਰਾਮ ਜੁ ਰਾਵਨ
 ਮਾਰਕੈ ਰਾਜੁ ਭਭੀਛਨ ਦੇ ਤਿਹ ਤੇ ਨ ਲੀਯੋ ॥ ਹਮਰੇ ਅਬ ਮਾਂਗਤ ਹੈ
 ਨਿਪੁ ਕੋ ਚੁਪ ਠਾਨ ਰਹਿਓ ਸੁਕਚਾਤ ਹੀਯੋ ॥ ੨੩੨੧ ॥ ਦੇਖ ਦਯੋ
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੁਤ ਸੂਰਜ ਚਿੱਤ ਬਿਖੈ ਨਹੀ ਤਾਸ ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ਦਾਸ ਭਯੋ ਹਰਿ
 ਚੰਦ ਸੁਨਯੋ ਸੁਤ ਕਾਜ ਨ ਲਾਜ ਕੀ ਓਰ ਧਯੋ ਹੈ ॥ ਮੁੰਡ ਦਯੋ ਮਧ ਕਾਟਿ

੧. ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਨਿੱਕਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ
 ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਅਜ ਕਲ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ
 ਨਿਕੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਮੁਰਾਰ ਰਤੀਕ ਨ ਸੰਕਤ ਮਾਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜੁੱਧਹਿ ਚਾਹਤ ਹੋ ਤਿਨ ਤੇ ਤੁਮਰੋ
ਬਕਹਾ ਬਲੁ ਘਾਟ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੨੩੨੨ ॥ ਪੱਛਮ ਸੂਰ ਚੜ੍ਹੇ ਸੁਨੀਯੈ ਉਲਟੀ
ਫਿਰਿ ਗੰਗ ਬਹੀ ਅਬ ਆਵੈ ॥ ਸੱਤਿ ਟਰਿਓ ਹਰੀਚੰਦ ਹੂੰ ਕੋ ਧਰਨੀ ਧਰ
ਤਿਆਗ ਧਰਾ ਤੇ ਪਗਾਵੈ ॥ ਸਿੰਘ ਚਲੈ ਮਿਗ ਤੇ ਟਰਿਕੈ ਗਜਰਾਜ ਉਡਯੋ
ਨਭ ਮਾਰਗ ਜਾਵੈ ॥ ਪਾਰਥ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਤਬ ਭੂਪਤ ਤਾਸ ਭਰੈ ਨਹਿ
ਜੁਧੁ ਮਚਾਵੈ ॥ ੨੩੨੩ ॥ ਜਰਾਸਿੰਧ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਰਥ ਸੋ
ਬਿਜਨਾਥ ਜਬੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
ਇਹੀ ਇਹ ਪਾਰਥ ਭੀਮ ਇਹੋ ਤਿਹ ਭੂਪਤਿ ਜਾਨੋ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਭਜਯੋ ਹਮ
ਤੇ ਇਹ ਬਾਲਕ ਯਾ ਸੰਗ ਹੋ ਲਰਿਹੋ ਸੁ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕੇ ਕਾਰਨ ਠਾਵੈ
ਭਯੋ ਉਠਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਛੁ ਤਾਸ ਨ ਮਾਨੋ ॥ ੨੩੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਭਾਰੀ ਗਦਾ ਹੁਤੀ ਧਾਮ ਘਨੀ ਇਕ ਭੀਮ ਕੋ ਆਪ ਕੋ ਅਉਰ ਮੰਗਾਈ ॥ ਏਕ
ਦਈ ਕਰ ਭੀਮਹਿ ਕੇ ਇਕ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਕੇ ਬੀਚ ਸੁਹਾਈ ॥ ਰਾਤ ਕੋ ਸੋਇ ਰਹੈ
ਸੁਖ ਪਾਇ ਸੁ ਦਿਵਸ ਕਰੈ ਉਠ ਨਿੰਤ ਲਗਾਈ ॥ ਐਸੇ ਕਥਾ ਦੁਹਬੀਰਨ ਕੀ
ਮਨ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਕੈ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਈ ॥ ੨੩੨੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੀਮ ਗਦਾ ਗਹਿ
ਭੂਪ ਪੈ ਮਾਰਤ ਭੂਪ ਗਦਾ ਗਹਿ ਭੀਮ ਪੈ ਮਾਰੀ ॥ ਰੋਸ ਭਰੇ ਬਲਵੰਤ ਦੋਉ ਲਰੈ
ਕਾਨਨ ਮੈ ਜਨ ਕੇਹਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਜੁੱਧੁ ਕਰੈ ਨ ਮੁਰੈ ਤਿਹ ਠੈਰ ਤੇ ਬਾਂਟਤ ਹੈ ਤਿਹ
ਠਾਂ ਜਨ ਯਾਰੀ ॥ ਯੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਚਤੁਰੇਜਨ ਖੇਲਤ ਹੈ ਫੁਲ ਥਾ ਸੋ ਖਿਲਾਰੀ ॥
੨੩੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਿਵਸ ਸਤਾਈਸ ਜੁਧੁ ਭਯੋ ਜਬ ਭੂਪ ਜਿਤਯੋ ਬਲੁ ਭੀਮਹਿ
ਹਾਰਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਦਯੋ ਤਬ ਹੀ ਬਲੁ ਜੁੱਧੁ ਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਓਰ ਪਚਾਰਯੋ ॥
ਲੈ ਤਿਨਕਾ ਇਕ ਹਾਥਹਿ ਭੀਤਰ ਚੀਰ ਦਯੋ ਇਹ ਭੇਦ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਭੀਮ ਨੇ ਚੀਰ ਦਯੋ ਨਿਪ ਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ੨੩੨੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਜਰਾਸਿੰਧ ਬਧਹਿ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਕੇ ਭੂਪ ਗਏ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਹ ਬਾਂਧੇ ਕਈ ਪੁਨ ਭੂਪ ਪਰੇ ॥
ਹਰਿ ਦੇਖਤ ਸੋਕ ਮਿਟੇ ਤਿਨਕੇ ਇਤ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗ ਲਾਜ ਭਰੇ ॥ ਬੰਧਨ
ਜੇਤਿਕ ਥੇ ਤਿਨ ਕੇ ਸਬ ਹੀ ਛਿਨ ਭੀਤਰ ਕਾਟਿ ਡਰੇ ॥ ਦਏ ਛੋਰ ਸਭੈ ਕਬਿ
ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਕਰੁਨਾਰਸੁ ਸੋ ਜਬ ਕਾਨ੍ਹ ਢਰੇ ॥ ੨੩੨੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ
ਸਭੈ ਤਿਨਕੇ ਤਿਨਕੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਐਸੇ ਉਚਾਰੋ ॥ ਆਨਦ ਚਿਤ ਕਰੋ ਅਪਨੇ
ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਜਿਤੇ ਤੁਮ ਜਾਇਕੈ ਸਯਾਮ
ਭਨੈ ਧਨ ਧਾਮ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਕਹੀ ਤਿਹ ਕੋ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਦੇਸ
ਸਿਧਾਰੋ ॥ ੨੩੨੯ ॥ ਬੰਧਨ ਛੋਰ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਯੋ ਸਭ ਭੂਪਨ ਤੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਉਚਾਰੀ ॥ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਕਛੁ ਨਹੀ ਤੇਰੋ ਹੀ ਧਿਆਨ ਲਹੈ ਸੁ ਇਹੈ ਜੀਅ ਧਾਰੀ ॥
ਰਾਜ ਕਰੋਰ ਇਹੋ ਲਹਿਹੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸੋ ਉਨ

੧. ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹਾਂਬੀਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਪ੨ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਘਰੋ
ਘਰ ਪੁਚਾਇਆ ਸੀ।

ਮਾਨ ਕਹੀ ਹਰਿ ਇਉ ਸੁ ਸਦਾ ਰਹੀਯੋ ਸੁਧ ਲੇਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ੨੩੩੦ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਜਰਾਂਸਿੰਧ ਕੇ ਬਧ ਕਰ
 ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਫੁਰਾਇ ਦਿੱਲੀ ਮੇ ਆਵਤ ਭਏ ॥

ਅਬ ਰਾਜਸੂ ਜੱਗ ਸਿਸਪਾਲ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਉਤ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਗਏ ਨਿਪ ਧਾਮ ਇਤੈ ਜਦੁਰਾਇ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ
 ਆਯੋ ॥ ਭੀਮ ਕਹਿਓ ਸਭ ਭੇਦ ਸੁ ਮੈ ਬਲੁ ਯਾਹੀ ਤੇ ਪਾਇਕੈ ਸੱਤਹਿ ਘਾਯੋ ॥
 ਬਿੰਪੂ ਬੁਲਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੇ ਫਿਰ ਰਾਜਸੂ ਐ ਇਕ ਜੱਗੁ ਮਚਾਯੋ ॥ ਆਰੰਭ
 ਜੱਗ ਕੇ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਜਸੁ ਦੁੰਦਭ ਜੋ ਬਿਜਨਾਥ ਬਚਾਯੋ ॥ ੨੩੩੧ ॥
 ਜੁਧਿਸਟਰ ਬਾਚ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਰ ਸਭਾ ਦਿਜ ਛੱਤ੍ਰਨ ਕੀ ਪ੍ਰਿਥਮੈ
 ਨਿਪ ਯੋ ਕਹਯੋ ਕਉਨ ਮਨਯੋ ॥ ਕੇ ਇਹ ਲਾਇਕ ਬੀਰ ਈਹਾਂ ਜਿਹ ਭਾਲ ਮੈ
 ਕੁੰਕਮ ਅੱਛਤ ਲੱਯੋ ॥ ਬੋਲ ਉਠਯੋ ਸਹਦੇਵ ਤਬੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਲਾਇਕ ਯਾਹ
 ਚੜ੍ਹਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭ ਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਜਿਹ ਕੇ ਬਲ ਜੱਯੋ ॥
 ੨੩੩੨ ॥ ਜਾਹੀ ਕੀ ਸੇਵ ਸਦਾ ਕਰੀਐ ਮਨ ਔਰ ਨ ਕਾਜਨ ਮੈ ਉਰਝਯੋ ॥
 ਛੋਰ ਜੰਜਾਰ ਸਭੈ ਗ੍ਰਹ ਕੇ ਤਿਹ ਧਿਆਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਚਿੱਤ ਲਗਯੋ ॥ ਜਾਹਿ ਕੇ
 ਭੇਦੁ ਪੁਰਾਨਨ ਤੇ ਮਤ ਸਾਧਨ ਬੇਦਨ ਤੇ ਕਛੁ ਪੱਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੇ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਪ੍ਰਥਮੈ
 ਉਠਕੈ ਕਿਉ ਨ ਕੁੰਕਮ ਭਾਲ ਲਗਯੋ ॥ ੨੩੩੩ ॥ ਯੋਂ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੈ ਸਹਦੇਵ
 ਤੇ ਭੂਪਤ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਚੁ ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਸਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਕੁੰਕਮ ਅੱਛਤ ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ਕਰਿ ਬੇਦਨ ਕੀ ਧੁਨ
 ਭਾਲ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਬੈਨੋ ਹੁਤੇ ਸਸਪਾਲ ਤਹਾਂ ਅਤਿ ਸੋ ਅਪਨੋ ਮਨ ਬੀਚ ਰਿਸਾਯੋ ॥
 ੨੩੩੪ ॥ ਸਿਸਪਾਲ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਰ ਬਡੈ ਹਮ ਸੋ ਤਜਿਕੈ ਇਹ
 ਕਾਜਿਹ ਕੁੰਕਮ ਭਾਲ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਗੋਕਲ ਗਾਉਂ ਕੇ ਬੀਚ ਸਦਾਇਨ ਗਾਰਨ
 ਸੋ ਮਿਲ ਗੋਰਸੁ ਖਾਯੋ ॥ ਔਰ ਸੁਨੋ ਡਰੁ ਸਤ੍ਰਨ ਕੇ ਗਯੋ ਦੁਆਰਵਤੀ ਭਜ
 ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਯੋ ॥ ਐਸੇ ਸੁਨਾਇ ਕਹੀ ਬਤੀਯਾ ਅਰੁ ਕੋਪਹਿ ਸੋ ਅਤਿ ਹੀ ਭਰ
 ਆਯੋ ॥ ੨੩੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਤ ਭਯੋ ਸਸਪਾਲ ਤਬੈ ਸੁ ਸੁਨਾਇ ਸਭਾ
 ਸਭ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢੈਕੈ ॥ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਉਠ ਠਾਢੇ ਭਯੋ ਸੁ ਗਰਿਸਟਿ ਗਦਾ ਕਰਿ ਭੀਤਰ
 ਲੈਕੈ ॥ ਗੂਜਰ ਹੁੈ ਜਦੁਰਾਇ ਕਹਾਵਤ ਗਾਰੀ ਦਈ ਦੇਉ ਨੈਨ ਨਚੈਕੈ ॥
 ਸੋ ਸੁਨ ਫੁਫੀ ਕੇ ਬੈਨ ਚਿਤਾਰ ਰਹਯੋ ਬਿਜਨਾਇਕ ਜੂ ਚੁਪ ਹੁੈਕੈ ॥ ੨੩੩੬ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਫੁਫੀ ਬਚਨ ਚਿੱਤ ਹਰਿ ਧਰਯੋ ॥ ਸਤ ਗਾਰਨ ਲੋ ਕ੍ਰੋਧਨ ਭਰਯੋ
 ॥ ਸੋਬ ਠਾਢ ਬਰ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਤਬ ਜਦੁਬੀਰ ਚਕ੍ਰ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ॥
 ੨੩੩੭ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੈ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਭਯੋ ਉਠ ਠਾਢ ਸੁ ਯੋ
 ਤਿਹ ਸੋ ਰਿਸ ਬਾਤ ਕਹੀ ॥ ਫੁਨ ਫੁਫੀ ਕੇ ਬੈਨ ਤੁਮੈ ਅਬ ਲੋ ਤੁਹ ਨਾਸ
 ਕੀਯੋ ਨਹੀ ਮੋਨ ਗਹੀ ॥ ਸਤਿ ਗਾਰਨ ਤੇ ਬਢ ਏਕ ਕਹੀ ਤੁਹਿ ਜਾਨਤ
 ਆਪਨੀ ਮਿਤ ਚਹੀ ॥ ਪਿਖ ਹੈ ਸਭ ਭੂਪ ਜਿਤੇ ਇਹ ਠਾਂ ਅਬ ਹੋ ਹੀ ਨ ਹੁੈ
 ਹੋ ਕਿ ਤੂ ਹੀ ਨਹੀ ॥ ੨੩੩੮ ॥ ਸਿਸਪਾਲ ਬਾਚ ਕਾਨ੍ਹ ਸੋ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ
 ਕੈ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਯੋ ਜਬ ਹੀ ਅਭਮਾਨੀ ॥ ਤੇਰੇ ਮਰੇ ਮਰਿ
 ਹੋਅਰੇ ਗੂਜਰ ਇਉ ਮਖ ਤੇ ਤਿਨ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਔਰ ਕਹਾ ਜ ਪੈ ਐਸੀ

ਸਭਾਹੁ ਮੈ ਜੁਝਬ ਮਿਤ ਹੀ ਹੈ ਨਿਜ ਕਾਨੀ ॥ ਤੈਅਰੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਨ ਮੈ
 ਚਲਿਹੈ ਜਗ ਮੈ ਜੁਗ ਚਾਰ ਕਹਾਨੀ ॥ ੨੩੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ
 ਚਮਕਾਇਕੈ ਚਕ੍ਰਹਿ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਤੁਹਿ ਮਾਰਿ ਡਰੋਗੇ ॥ ਗੂਜਰ ਤੋ ਤੇ ਹੋ ਛਤੀ
 ਕਹਾਇਕੈ ਐਸੀ ਸਭਾ ਹੂੰ ਕੇ ਬੀਚ ਟਰੋਗੇ ॥ ਮਾਤ ਸੁਭਾਤ ਅਰੁ ਤਾਤ ਕੀ
 ਸਉਹ ਰੇ ਤੁਹਿ ਮਰਿ ਹੋ ਨਹਿ ਆਪ ਮਰੋਗੇ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਰੁਕਮਨ ਕੇ ਧਰਕੈ ਹਰਿ ਤੋ
 ਸੰਗ ਆਜ ਨਿਦਾਨ ਕਰੋਗੇ ॥ ੨੩੪੦ ॥ ਕੋਪ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੀਯੋ ਤਬ ਸਯਾਮ ਜਬ
 ਏ ਬਤੀਯਾ ਸਿਸਪਾਲਹਿ ਭਾਖੀ ॥ ਕਾਨ ਕਹਯੋ ਜੜ ਚਾਹਤ ਮਿਤ ਕੀਯੋ ਸਭ
 ਲੋਗਨਿ ਸੂਰਜ ਸਾਖੀ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਲੈ ਕਰ ਭੀਤਰ ਕੂਦ ਸਭਾ ਸਭ ਹੀ
 ਸੋਊ ਨਾਖੀ ॥ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਸੁ ਭਯੋ ਤਿਹ ਕੇ ਬਧ ਕੇ
 ਅਭਿਲਾਖੀ ॥ ੨੩੪੧ ॥ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਬਿਜਨਾਇਕ ਜੁ ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਤੇ ਸੋਊ
 ਸਾਮੁਹੇ ਆਯੋ ॥ ਰੋਸ ਬਢਾਇ ਘਨੋ ਚਿਤ ਮੈ ਤਕਿ ਕੈ ਤਿਹ ਸੱਤ ਕੋ ਚਕ੍ਰ
 ਚਲਾਯੋ ॥ ਜਾਇ ਲਗਯੋ ਤਿਹ ਕੰਠ ਬਿਖੈ ਕਟਿ ਦੇਤ ਭਯੋ ਛੁਟ ਭੂਪਰ ਆਯੋ ॥
 ਇਉ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜੀਅ ਮੈ ਦਿਵਤੇ ਰਵਿ ਕੈ ਮਾਨੋ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੨੩੪੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਰਾਜਸੂ ਜੋਗ ਕਰਿ
 ਸਸਪਾਲ ਬਧਹਿ ਧਿਆਇ ॥

ਅਥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਕੋਪ ਰਾਜਾ ਜੁਧਿਸਟਰ ਛਿਮਾਪਨ ਕਰਤ ਭਏ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਟ ਕੈ ਸੀਸ ਦਯੋ ਸਸਪਾਲ ਕੇ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਦੋਊ ਨੈਨ
 ਨਚਾਵੈ ॥ ਕੋਨ ਬਲੀ ਇਹ ਬੀਚ ਸਭਾਹੁ ਕੇ ਹੋ ਹਮ ਸੋ ਸੋਊ ਜੁਧੁ ਮਚਾਵੈ ॥
 ਪਾਰਥ ਭੀਮ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੀਰ ਰਹੇ ਚੁਪ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਡਰ ਆਵੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਐਸੇ
 ਸਰੂਪ ਕੇ ਉਪਰਿ ਸਯਾਮ ਕਬੀਸਰ ਪੈ ਬਲ ਜਾਵੈ ॥ ੨੩੪੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜੋਤ ਜਿਤੀ ਅਰ ਭੀਤਰ ਥੀ ਸੁ ਸਬੈ ਮੁਖ ਸਯਾਮ ਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨੀ ॥ ਬੋਲ
 ਸਕੈ ਨ ਰਹੇ ਚੁਪ ਹੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਜੁ ਬਡੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਬਾਂਕੋ ਬਲੀ
 ਸਸਪਾਲ ਹਨਯੋ ਜਿਹ ਕੀਹੁਤੀ ਚੰਦ੍ਰਵਤੀ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਯਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਕੋਊ
 ਬੀਯੋ ਜਗ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੀ ॥ ੨੩੪੪ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਜਦੁ
 ਰਾਇ ਬਡੋ ਭਟ ਜਾਹਿ ਬਲੀ ਸਸਪਾਲ ਸੋ ਘਾਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸੂਰਜ ਤੇ ਜਮ
 ਤੇਹੁ ਤੋ ਜਾ ਤਨ ਸੋ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਯੋ ॥ ਸੋ ਇਹ ਏਕ ਹੀ ਆਖ ਕੇ ਫੋਰ ਕੈ
 ਭੀਤਰ ਮਾਰ ਦਯੋ ਜੀਅ ਆਯੋ ॥ ਚੰਦਹ ਲੋਕਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਸਹੀ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ੨੩੪੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚੰਦਹ ਲੋਕਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਧਨ
 ਸੰਤ ਇਹੈ ਜੀਅ ਜਾਨਯੋ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕੀਏ ਸਭ ਯਾਹੀ ਕੇ ਬੇਦਨ ਤੇ ਗੁਨ
 ਜਾਨਿ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਬੀਰਨ ਬੀਰ ਬਡੋ ਈ ਲਖਯੋ ਹਰਿ ਭੂਪ ਨ ਭੂਪਨ ਤੇਖੁਨ
 ਸਾਨਯੋ ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਅਰਿ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਸਯਾਮ ਸਹੀ ਕਰਿ ਕਾਲ ਪਛਾਨਯੋ
 ॥ ੨੩੪੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਠਾਂਢ ਤਹਾਂ ਕਰ ਬੀਚ ਸੁਦਰਸਨ
 ਚਕ੍ਰ ਲੀਏ ॥ ਬਹੁਰੋ ਸਠ ਨੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰਯੋ ਅਰਿ ਆਨ ਕੋ ਆਨਤ ਹੈ
 ਨ ਹੀਏ ॥ ਤਿਹ ਠੋਰ ਸਭਾਹੁ ਮੈ ਗਾਜਤ ਭਯੋ ਸਭ ਕਾਲਹਿ ਕੇ ਮਨੋ ਭੇਖ ਕੀਏ
 ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਪਾਨ ਤਜੈ ਅਰਿ ਵਾ ਬਹੁ ਸੰਤਨਿ ਹਾਰ ਕੈ ਰੂਪ ਜੀਏ ॥ ੨੩੪੭ ॥
 ਨਿਪ ਯੁਧਿਸਟਰ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪ ਹੀ ਭੂਪ ਕਹੀ ਓਠ ਕੈ ਕਰਿ

ਜੇਰਿ ਦੋਊ ਪੁਭ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਥੋ ਸਿਸਪਾਲ ਬਡੋ ਖਲ ਸੋ ਤੁਮ ਚਕ੍ਰਹਿ ਲੈ
 ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਪਾਇ ਰਹਯੋ ਗਹਿ ਕੈ ਦੁਹੂ ਆਪਨੇ ਨੈਨਨ
 ਤੇ ਜਲੁ ਢਾਰੇ ॥ ਕਾਨ ਜੂ ਜੋ ਤੁਮ ਰੋਸ ਕਰੋ ਤੇ ਕਹਾ ਤੁਮ ਸੋ ਬਸੁਹੈ ਬਹਮਾਰੇ ॥
 ੨੩੪੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਾਸ ਕਹੈ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਹਰਿ ਜੂ
 ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥ ਕੋਪ ਚਿਤੇ ਤੁਮਰੇ ਮਰੀਐ ਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹੇਰਤ ਹੀ ਪਲ ਜੀਜੈ
 ॥ ਆਨੰਦ ਕੈ ਚਿਤਿ ਬੈਠੋ ਸਭਾ ਮਹਿ ਦੇਖਹੁ ਜਗਜ ਕੇ ਹੇਤ ਪਤੀਜੈ ॥ ਹੋ
 ਪੁਭ ਜਾਨ ਕਰੋ ਬਿਨਤੀ ਪੁਭ ਜੂ ਪੁਨ ਕੋਪ ਛਿਮਾ ਪਨ ਕੀਜੈ ॥ ੨੩੪੯ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੈਠਾਯੋ ਜਦੁਗਾਇ ਕੋ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕਰਿ ਭੂਪ ॥ ਕੰਜਨ ਸੇ
 ਦਿ੍ਗ ਜਿਹ ਬਨੇ ਬਨਯੋ ਸੁ ਮੈਨ ਸਰੂਪ ॥ ੨੩੫੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਕਾਨ ਜੂ ਕੋ ਕੋਪ
 ਰਾਜਾ ਯੁਪਿਸਟਰ ਛਮਾਪਨ ਕਰਤ ਭਏ ਧਿਆਇ ॥

ਅਥ ਰਾਜਾ ਯੁਪਿਸਟਰ ਰਾਜਸੂਅ ਜੱਗ ਕਰਤ ਭਏ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸੋਪੀ ਹੈ ਸੇਵ ਹੀ ਪਾਰਥ ਕਉ ਦਿਜ ਲੋਕਨ ਕੀ ਜੋ ਪੈ ਨੀਕੀ ਕਰੈ ॥ ਅਰੁ ਪੂਜ
 ਕਰੈ ਦੋਊ ਮਾਦੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੁ ਰਿਖੀਨ ਕੀ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ਭਯੋ ਭਾਂਮ
 ਰਸੋਈਆ ਦੁਜੋਧਨ ਧਾਮ ਪੈ ਬਯਾਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਬੇਦ ਰਰੈ ॥ ਕੀਯੋ ਸੂਰ ਕੋ
 ਬਾਲਕ ਕੈਬੇ ਕੋ ਦਾਨ ਜੂ ਜਾਹੀ ਤੇ ਚੋਦਹ ਲੋਕ ਡਰੈ ॥ ੨੩੫੧ ॥ ਸੂਰਜ
 ਚੰਦ ਗਨੇਸ ਮਹੇਸ ਸਦਾ ਉਠ ਕੈ ਜਿਹ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ॥ ਅਰ ਨਾਰਦ ਸੋ ਸੁਕ
 ਸੋ ਦਿਜ ਬਯਾਸ ਸੋ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਜਿਹ ਜਾਪ ਰਰੈ ॥ ਜਿਹ ਮਾਰ ਦਯੋ ਸਿਸਪਾਲ
 ਬਲੀ ਜਿਹ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ਸਭ ਲੋਕੁ ਡਰੈ ॥ ੧ ਅਬ ਬਿੱਪਨ ਕੇ ਪਗ ਧੋਵਤ ਹੈ
 ਬਿਜਨਾਥ ਬਿਨਾ ਐਸੀ ਕਉਨ ਕਰੈ ॥ ੨੩੫੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਹਵ ਕੈ ਸੰਗ
 ਸਤਨ ਕੇ ਤਿਨਿ ਤੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਧਨੁ ਲੀਨੋ ॥ ਬਿਪਨ ਕੋ ਜਿਮ ਬੇਦ
 ਕੇ ਬੀਚ ਲਿਖੀ ਬਿਧ ਹੀ ਤਿਹੀ ਭਾਂਤਹਿ ਦਾਨੋ ॥ ਏਕਨ ਕੋ ਸਨਮਾਨ ਕੀਯੋ
 ਅਰੁ ਏਕਨ ਦੇ ਸਭ ਸਾਜ ਨਵੀਨੋ ॥ ਭੂਪ ਜੁਪਿਸਟਰ ਤੋਨ ਸਮੈ ਸੁ ਸਭੈ ਬਿਧ
 ਜੱਗਜ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਨੋ ॥ ੨੩੫੩ ॥ ਨਾਨ ਗਯੋ ਸਰਤਾ ਦਯੋ ਦਾਨ ਸੁ ਦੇ
 ਜਲ ਪੈ ਪੁਰਖਾ ਰਿਝਵਾਏ ॥ ਜਾਚਕ ਖੇ ਤਿਹ ਠੋਰ ਜਿਤੇ ਧਨ ਦੀਨ ਘਨੋ ਤਿਨ
 ਕੋ ਸੁ ਅਘਾਏ ॥ ਪੁਤ੍ਰੁ ਲੋ ਪੋਤ੍ਰੁ ਲੋ ਪੈ ਤਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਅਨਤੈ ਨਹਿ ਮਾਂਗਨ
 ਧਾਏ ॥ ਪੂਰਨ ਜੱਗਜ ਕਰਾਇਕੇ ਯੋ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ਸਭੈ ਮਿਲਿ ਡੇਰਨਿ ਆਏ ॥
 ੨੩੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਬਿਖੇ ਆਏ ਭੂਪ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਜੱਗਜ
 ਕਾਜ ਬੋਲੇ ਜਿਤੇ ਸਭੈ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦਾਨ ॥ ੨੩੫੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨ ਰਹੇ
 ਬਹੁ ਦਿਵਸ ਤਹਾ ਸੁ ਬਧੂ ਅਪਨੀ ਸਭ ਹੀ ਸੰਗ ਲੈਕੈ ॥ ਕੰਚਨ ਦੇਹ ਦਿਪੈ
 ਜਿਨ ਕੀ ਤਿਨ ਮੈ ਨ ਰਹੈ ਪਿਖ ਲੱਜਤ ਹੁਕੈ ॥ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਸਜੇ ਅਪਨੇ ਸਭ
 ਆਵਤ ਭੀ ਦੁਪਤੀ ਸਿਰਿ ਨਿਐਕੈ ॥ ਕੈਸੇ ਬਯਾਹਯੋ ਹੈ ਸਯਾਮ ਤੁਮੈ ਸਭ ਮੋਹ
 ਕਹੈ ਤੁਮ ਆਨੰਦ ਕੈ ਕੈ ॥ ੨੩੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਕਉ ਯੋ
 ਦੁਪਤੀ ਪੁਛਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਤਿਹ ਬਿਥਾ ਸਭਹੁ ਕਹੀ

੧. ਇਹਨਾਂ ਭਲੀਆਂ ੨ ਰੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਹੀ ਵਡਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
 ਵਡਿਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਸੁਨਾਇ ॥ ੨੩੫੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੱਗਿ ਨਿਹਾਰ ਜੁਪਿਸਟਰਿ ਕੇ ਮਨ ਭੀਤਰ
ਕੇ ਰਨ ਕੋਪ ਬਸਾਯੇ ॥ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਜੱਗ ਕੀਯੋ ਤਿਹ ਤੇ ਇਨ ਕੇ ਜਗ
ਮੈ ਜਸੁ ਛਾਯੇ ॥ ਐਸੇ ਨ ਲੋਕ ਬਿਖੈ ਹਮਰੇ ਜਸੁ ਹੋਤ ਭਯੋ ਕਹਿ ਸਯਾਮ ਸੁਨਾਯੇ ॥
ਭੀਖਮ ਤੇ ਸੁਤ ਸੂਰਜ ਤੇ ਸੁ ਨਹੀ ਹਮ ਤੇ ਐਸੇ ਜਗ ਹੈ ਆਯੇ ॥ ੨੩੫੮ ॥

ਇਤਿ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਵਤਾਰੇ ॥

ਜੁਪਿਸਟਰਿ ਕੇ ਸਭਾ ਬਨਾਇ ਕਥਨੰ ॥

ਸੁਯਾ ॥ ਮੈ ਇਕ ਦੋਤ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਆਇਕੈ ਸੁੰਦਰ ਏਕ ਸਭਾ ਸੁ
ਬਨਾਈ ॥ ਲੱਜਤ ਹੋਇ ਰਹੇ ਅਮਰਾਵਤ ਐਸੀ ਪ੍ਰਭਾ ਇਹ ਭੂ ਮਹਿ ਆਈ ॥
ਬੈਠ ਬਿਰਾਜਤ ਭੂਪ ਤਹਾ ਜਦੁਬੀਰ ਲੀਏ ਸੰਗ ਚਾਰੇ ਈ ਭਾਈ ॥ ਸਯਾਮ
ਭਨੈ ਤਿਹ ਆਭਹਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਮੁਖ ਤੇ ਬਰਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਈ ॥ ੨੩੫੯ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੀਰ ਵਰੇ ਕਹੂੰ ਚਾਦਰ ਛੱਤਨ ਛੁਟਤ ਹੈ ਕਹੂੰ ਠੋਰ ਫੁਹਾਰੇ ॥ ਮੱਲ
ਭਿਰੈ ਕਹੂੰ ਮੱਤ ਕਰੀ ਕਹੂੰ ਨਾਚਤ ਬੇਸਯਨ ਕੇ ਸੁ ਅਖਾਰੈ ॥ ਬਾਜ ਲਰੈ ਕਹੂੰ
ਸਾਜ ਸਜੈ ਭਟ ਛਾਜਤ ਹੈ ਅਤਿ ਡੀਲ ਡਿਲਾਰੇ ॥ ਰਾਜਤ ਸੀ ਬਿਜਨਾਥ
ਤਹਾਂ ਜਿਮ ਤਾਰਨ ਮੈ ਸਸਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰੇ ॥ ੨੩੬੦ ॥ ਜੇ ਤਿਲ ਸੈ ਕਹੂੰ
ਬੱਜਨ ਕੀ ਕਹੂੰ ਲਾਲ ਲਗੇ ਛਬ ਮੰਦਰ ਪਾਵੈ ॥ ਨਾਗਨ ਕੇ ਪੁਰਲੋਕ ਪੁਰੀ
ਸੁਰ ਦੇਖ ਪ੍ਰਭਾ ਜਿਹ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੇ ਪਿਖ ਜਾਂ ਚਤਰਾਨਨ ਹੋਰ
ਪ੍ਰਭਾ ਸਿਵ ਸੇ ਲਲਚਾਵੈ ॥ ਭੂਮ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨੀਰ ਸੇ ਲਾਗਤ ਨੀਰ ਜਹਾਂ ਨਹੀ
ਚੰਨਬੇ ਆਵੈ ॥ ੨੩੬੧ ॥ ਜੁਪਿਸਟਰ ਬਾਰ ਦੁਜੋਧਨ ਸੇ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਐਸੀ
ਸਭਾ ਰਚਿ ਕੈ ਸੁ ਜੁਪਿਸਟਰ ਅੰਧ ਕੇ ਬਾਲਕੁ ਬੋਲੈ ਪਠਾਯੇ ॥ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸੁਤ
ਸੰਗ ਲੀਏ ਅਰੁ ਭੀਖਮ ਮਾਨ ਭਰਜੇ ਸੋਊ ਆਯੇ ॥ ਭੂਮ ਜਹਾ ਹੁਤੀ ਤਾਹਿ
ਲਖਯੋ ਜਲ ਬਾਰ ਹੁਤੇ ਜਹ ਭੂਮ ਜਨਾਯੇ ॥ ਜਾਇ ਨਿਸੰਕ ਪਰਯੋ ਜਲ ਮੈ
ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੇ ॥ ੨੩੬੨ ॥ ਜਾਇ ਪਰਯੋ ਤਬ ਹੀ
ਸਰ ਮੈ ਤਨ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ਪੁਨ ਬੂਭ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਬੂਭਤ ਜੋ ਨਿਕਸਯੋ ਸੋਊ
ਭੂਪਤ ਚਿੱਤ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਕੇ ਹਿਤ
ਆਖ ਸੋ ਭੀਮਹਿ ਭੇਦ ਦਯੋ ਹੈ ॥ ਸੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੇ ਬੋਲ ਉਠਿਓ ਅਰੇ ਅੰਧ ਕੇ
ਅੰਧ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ੨੩੬੩ ॥ ਯੋਂ ਜਬ ਭੀਮ ਹਸਯੋ ਤਿਹ ਕਉ ਤੁ ਘਨੈ
ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਭੂਪ ਰਿਸਾਯੇ ॥ ਮੇ ਕਹੁ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਸੈ ਅਬ ਹੀ ਬਧਯਾ ਕੇ
ਕਰੇ ਜੀਅ ਆਯੇ ॥ ਭੀਖਮ ਦੋਣ ਰਿਸੇ ਮਨ ਮੈ ਜੜ ਭੀਮ ਭਯੋ ਕਹ ਸਯਾਮ
ਸੁਨਾਯੇ ॥ ਧਾਮ ਗਯੋ ਅਪੁਨੇ ਫਿਰਕੈ ਸੁ ਸਭਾ ਇਹ ਭੀਤਰ ਫੇਰ ਨ
ਆਯੇ ॥ ੨੩੬੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਵਤਾਰੇ

ਦੁਰਜੋਧਨ ਸਭਾ ਦੇਖ ਧਾਮ ਗਏ ਧਯਾਇ ॥

ਅਬ ਦੋਤ ਬਕੱਤੁ ਜੁੱਧ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਉਤ ਕੋਪ ਦੁਰਜੋਧਨ
ਧਾਮ ਗਯੋ ਇਤ ਦੋਤ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਕੋਪੁ ਬਸਾਯੇ ॥ ਕਾਨ੍ਹ ਹਤਯੋ ਸਿਸਪਾਲੋ ਹੁਤੇ

੧. ਇਹਨਾਂ ਗਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਬਾਨ ਨੂੰ
ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਵਰਤੇ, ਬੋਲ ਕੁਬੋਲ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਬੁਰੇ ਫਲ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ।

ਮੇਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਮਰਿਓ ਨ ਰਤੀ ਸੁਕਚਾਯੋ ॥ ਲੈ ਸਿਵ ਤੇ ਬਰ ਹੈ ਇਹ ਕੋ ਬਧੁ ਜਾਇ
ਕਰੇ ਜੀਅ ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਧਾਇ ਕਿਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲਿਯੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਇਹੈ
ਚਿਤ ਮੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ੨੩੬੫ ॥ ਬਦੀ ਕਿਦਾਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੈ ਸੇਵ ਕਰੀ
ਮਹਾ ਰੁਦੁ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਲੈਕੈ ਬਿਵਾਨ ਚਲਿਓ ਉਤ ਤੇ ਜਬ ਹੀ ਹਰਿ ਕੇ ਬਧੁ ਕੋ
ਬਰੁ ਪਾਯੋ ॥ ਦੁਾਰਵਤੀ ਹੂੰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਇਕੈ ਕਾਨੁ ਕੇ ਪੁਤੁ ਸੇ ਜੁਧੁ ਮਚਾਯੋ ॥
ਸੋ ਸੁਨਿ ਸਜਾਮ ਬਿਦਾ ਲੈਕੈ ਭੂਪ ਤੇ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਿਹ ਠੇਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੩੬੬ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੁਾਰਵਤੀ ਹੂੰ ਕੇ ਬੀਚ ਜਬੈ ਹਰਿ ਜੂ ਗਯੋ ਤਉ ਸੋਊ ਸਤੁ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥
ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਬ ਹੀ ਤਿਹ ਕੇ ਲਰੁਰੇ ਹਮ ਸੋ ਬਿਜਨਾਬ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਯੋ ਸੁਨਿ ਵਾ
ਬਤੀਯਾ ਹਰਿ ਕੇ ਕਸਿ ਕਾਨ ਪੁਮਾਨ ਲੈ ਬਾਨ ਪੁਹਾਰਯੋ ॥ ਮਾਨੇ ਤਚੀ ਅਤਿ
ਪਾਵਕ ਉਪਰ ਕਾਹੂ ਬੁਝਾਇਬੇ ਕੇ ਘਿਤੁ ਡਾਰਯੋ ॥ ੨੩੬੭ ॥ ਮਾਰਤ ਭਯੋ
ਅਰ ਬਾਨ ਜਬੈ ਹਰਿ ਸਜੰਦਨ ਵਾਹੀ ਕੀ ਓਰ ਧਵਾਯੋ ॥ ਆਵਤ ਭਯੋ ਉਤ ਤੇ
ਅਰ ਸੋਇਤ ਤੇ ਏਉਗੇ ਮਿਲਿ ਕੈ ਰਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਜੰਦਨ ਹੂੰ ਬਲਿ ਕੈ ਸੰਗਿ
ਸਜੰਦਨ ਢਾਹਿ ਦਯੋ ਕਬ ਯੋ ਜਸੁ ਗਾਯੋ ॥ ਜਿਉ ਸਹ ਬਾਜ ਮਨੋ ਚਕਵਾ ਸੰਗ
ਏਕ ਧਕਾ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ੨੩੬੮ ॥ ਰਥ ਤੋਰਕੈ ਸੱਤੁ ਕੀ ਨੰਦਗ ਸੋ
ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਕਟਿ ਗੀਵ ਗਿਰਾਈ ॥ ਔਰ ਜਿਤੀ ਤਿਹ ਕੇ ਸੰਗ
ਸੇਨ ਹੁਤੀ ਸੁ ਭਲੇ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਈ ॥ ਰੋਸ ਭਰਯੋ ਹਰਿ ਠਾਢੇ ਰਹਯੋ ਰਨ
ਸੋ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਸੁਨਾਈ ॥ ਸੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਚੋਦਹੂੰ ਲੋਕ ਮੈ ਪਾਵਤ
ਭਯੋ ਬਡੀ ਯੋ ਸੁ ਬਡਾਈ ॥ ੨੩੬੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੰਤ ਬੱਕੁ ਤਬ ਚਿੱਤ ਮੈ
ਅਤਿ ਹੀ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਸੀ ਜਦੁਪੱਤਜਹ ਠਾਢ ਹੋ ਤਹ ਹੀ ਪਹੁਰਿਓ ਜਾਇ
॥ ੨੩੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੀ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਤਿਨ ਆਇਅਯੋਧਨ
ਬੀਚ ਹੰਕਾਰਯੋ ॥ ਹੋ ਮਰਿਹੋ ਨਹੀ ਯੋ ਕਹਯੋ ਤਾਹਿ ਸੁ ਜਿਉ ਸਿਸਪਾਲ ਬਲੀ
ਤਹਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਐਸੇ ਸੁਨਯੋ ਜਬ ਸਜਾਮ ਜੂ ਬੈਨ ਤਬੈ ਹਰਿ ਜੂ ਪੁਨ ਬਾਨ
ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਸਤੁ ਕੋ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਰਥ ਤੇ ਫੁਨ ਮੂਰਛ ਕੈ ਕਰ ਭੂ ਪਰ ਡਾਰਯੋ ॥
੨੩੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੈ ਸੁਧ ਹੂੰ ਸੋਊ ਲੋਪ ਗਯੋ ਫਿਰ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਰਨ
ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕੇ ਬਾਪ ਕੋ ਕਾਨੁ ਹੀ ਕੋ ਕਟਿ ਮਾਯਾ ਕੋ ਕੈ ਇਕ ਮੂੰਡ
ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਕੋਪ ਕੀਯੋ ਘਨਿ ਸਜਾਮ ਤਬੈ ਅਰੁ ਨੈਨ ਦੁਹੂ ਨ ਤੇ ਨੀਰ ਬਹਾਯੋ
॥ ਹਾਬ ਪੈ ਚਕੁ ਸੁਦਰਸਨ ਲੈ ਅਰਿ ਕੋ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਕੇ ਭੂਮ ਗਿਰਾਯੋ ॥
੨੩੭੨ ॥ ਬਕਤੁ ਦੈਤ ਬਧਹ ਧਿਆਇ ॥

ਅਥ ਬੈਦੂਰਥ ਦੈਤ ਬਧ ਕਥਨੰ ॥

ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਾਹਿ ਸਿਵਾਇਕ ਬਹਮ ਨਿਮਯੋ ਸੁ ਸਦਾ
ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਤਿਨ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਕਬ ਹੀ
ਕਿਰਪਾਨਿਧ ਰੂਪ ਦਿਖਾਰਯੋ ॥ ਰੰਗ ਨ ਰੂਪ ਔ ਰਾਗਨ ਰੇਖ ਇਹੈ ਚਹੂੰ
ਬੇਦਨ ਭੇਦ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਧਰ ਮੂਰਤ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਇਹ ਸਜਾਮ ਭਨੈ
ਰਨ ਬੀਚ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ੨੩੭੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੋਪ ਜਬ ਸਤੁ ਦੈ ਰਨ
ਮੈ ਦਏ ਖਪਾਇ ॥ ਤੀਸਰ ਜੋ ਜੀਵਤ ਬਚਯੋ ਸੋ ਤਿਹ ਪਹੁਚਯੋ ਆਇ ॥
੨੩੭੪ ਦਾਂਤਨ ਸੋ ਦੋਊ ਹੋਠ ਕਟਿ ਦੋਊ ਨਚਾਵਤ ਨੈਨ ॥ ਤਬਹਲ ਧਰ

ਤਿਹ ਸੇ ਕਹੇ ਕਹਿਤ ਸਯਾਮ ਏ ਬੈਨ ॥ ੨੩੭੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਿਉ ਜੜ ਜੁਧੁ
 ਕਰੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਧ ਕੀਟਭਸੇ ਜਿਹ ਸਤੁ ਖਪਾਏ ॥ ਰਾਵਨ ਸੇ ਹਰਨਾਖਸ
 ਸੇ ਹਰਨਾਛ ਹੂੰ ਸੇ ਜਗ ਜਾਨ ਨ ਪਾਏ ॥ ਕੰਸਹਿ ਸੇ ਅਰੁ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਸੰਗ
 ਦੇਸਨ ਦੇਸਨ ਕੇ ਨਿਪ ਆਏ ॥ ਤੇਰੇ ਕਹਾ ਅਰੇ ਸੇ ਛਿਨ ਮੈ ਇਹ ਸਯਾਮ
 ਭਨੈ ਜਮਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ੨੩੭੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਤਬੈ ਤਿਹ ਸੇ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਓਚਾਰਯੋ ॥ ਮੈ ਬਕ ਬੀਰ ਅਘਾਸੁਰ ਮਾਰ ਸੁ ਕੇਸਨਿ
 ਤੇ ਗਹਿ ਕੰਸ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ਤੇਈਸ ਛੂਹਨ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਹੂੰ ਕੀ ਮੈ ਸੁਨ ਸੈਨ
 ਸੁਧਾਰ ਬਿਦਾਰਯੋ ॥ ਤੈ ਹਮਰੈ ਬਲ ਅਗੁਜ ਸਯਾਮ ਕਹਯੋ ਘਨ ਸਯਾਮ ਤੇ
 ਕਉਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ੨੩੭੭ ॥ ਮੋਹ ਡਰਾਵਤ ਹੈ ਕਹਿ ਯੋ ਮੁਹ ਕੰਸ ਕੋ ਬੀਰ
 ਬਕੀ ਬਕ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਿੰਧ ਜਰਾਹੂੰ ਕੀ ਸੈਨ ਸਭੈ ਮੋਹ ਭਾਖਤ ਹੈ ਛਿਨ ਮਾਹਿ
 ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਮੋਕਉ ਕਹੈ ਬਲੁਬੀਰ ਅਰੇ ਮੇਰੇ ਪੋਰਖ ਅਗੁਜ ਕੌਨ ਬਿਚਾਰਯੋ
 ॥ ਸੂਰਨ ਕੀ ਇਹ ਗੀਤ ਨਹੀ ਹਰਿ ਛਤੁ ਹੈ ਤੂ ਕਿ ਭਯੋ ਭਠਿਆਰਯੋ ॥
 ੨੩੭੮ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਪਨੇ ਕੋਪ ਕੀ ਪਾਵਕ ਮੈ ਬਲ ਤੇਰੇ ਸਬੈ ਸਮ ਫੂਸ
 ਜਰੈ ਹੋ ॥ ਸੋਨ ਜਿਤੋ ਤੁਹ ਅੰਗਨ ਮੈ ਸੁ ਸਭੈ ਸਮ ਨੀਰਹ ਕੀ ਅਵਟੈਹੋ ॥
 ਦੇਗਚਾ ਆਪਨੇ ਪੋਰਖ ਕੋ ਰਨ ਮੈ ਜਬ ਹੀ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਚੜੈ ਹੋ ॥ ਤੋ ਤੇਰੇ
 ਅੰਗ ਕੋ ਮਾਸੁ ਸਬੈ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਡਾਰਕੈ ਆਛੈਪਕੈਹੋ ॥ ੨੩੭੯ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥
 ਐਸੇ ਬਿਬਾਦ ਕੇ ਆਹਵ ਮੈ ਦੋਉ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਅਤ ਜੁਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਬਾਨਨ ਸਿਉ
 ਦਿਵ ਔਰ ਦਿਵਾਕਰਿ ਧੂਰਿ ਉਠੀ ਰਥ ਪਈਯਨ ਛਾਯੋ ॥ ਕੌਤਕ ਦੇਖਨ ਕੋ
 ਸਸ ਸੂਰਜ ਆਏ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਮੰਗਲ ਗਾਯੋ ॥ ਅੰਤ ਨ ਸਯਾਮ ਤੇ
 ਜੀਤ ਸਕਯੋ ਸੋਉ ਅੰਤਹਿ ਕੋ ਪੁਨ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੩੮੦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ
 ਹਨਯੋ ਅਰਿ ਕੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਕਰਿ ਗਾਢ ਅਯੋਧਨ ॥ ਹੂੰ ਕੈ ਕੁਰੂਪ
 ਪਰਯੋ ਧਰਿ ਜੁਧ ਕੀਤੋਨਸਮੈ ਬਯਦੂਰਥ ਕੋ ਤਨ ॥ ਸੋਨਤ ਸੰਗਿ ਭਰਯੋ
 ਪਰਯੋ ਦੇਖ ਦਯਾ ਉਪਜੀ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕੇ ਮਨ ॥ ਛੋਰ ਸਰਾਸਨ ਟੇਰ ਕਹਯੋ
 ਦਿਨ ਆਜ ਕੇ ਤੈ ਕਰਿਹੋ ਨ ਕਬੈ ਰਨ ॥ ੨੩੮੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ
 ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰ ਬਯਦੂਰਥ ਦੋਤ ਬਧਹ ॥

ਬਲਭਦ੍ਰ ਜੂ ਤੀਰਥ ਗਵਨ ਕਬਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤੀਰਥ ਕਰਨ
 ਬਲਭਦ੍ਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਨੇਮ ਖੁਾਰਨ ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਆਇ ਤਹਾ ਨਾਵਨ ਇਨ
 ਕਯੋ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥ ੨੩੮੨ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਰੋਮ
 ਹਰਖ ਨ ਬੋਤਹਾ ਸੋਉ ਆਯੋ ਤਹ ਦੋਰ ॥ ਹਲੀ ਮਦਰਾ ਪੀਤ ਬੋ ਕਬਿ ਸਯਾਮ
 ਤਾਹੀ ਠੌਰ ॥ ਸੋਉ ਆਇ ਠਾਢ ਭਯੋ ਤਹਾ ਜੜਯਾਹਿ ਸਿਰ ਨ ਨਿਵਾਇਕੈ ॥
 ਬਲਭਦ੍ਰ ਕੁਪਯੋ ਕਮਾਨ ਕਰਿ ਲੈ ਮਾਰਯੋ ਤਿਹ ਧਾਇਕੈ ॥ ੨੩੮੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਸਭ ਰਿਖ ਉਠ ਠਾਢੇ ਤਬ ਭਏ ॥ ਆਨੰਦ ਬਿਸਰ ਚਿੱਤ ਕੇ ਗਏ ॥ ਇਕ
 ਰਿਖ ਬੋ ਤਿਨ ਐਸ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਬੁਰਾ ਕੀਓ ਹਲਧਰ ਦਿਜ ਮਾਰਯੋ ॥ ੨੩੮੪ ॥
 ਤਬ ਹਲਧਰ ਪੁਨ ਐਸ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਬੈਠ ਰਹਿਓ ਕਿਉ ਨ ਹਮ ਤੇ ਡਰਯੋ ॥
 ਤਬ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਚਿੱਤ ਮੈ ਕੀਯੋ ॥ ਮਾਰ ਕਮਾਨ ਸੰਗ ਇਹ ਦੀਯੋ ॥ ੨੩੮੫ ॥

ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਛਤੀ ਕੇ ਪੂਤ ਬੇ ਕੋਪ ਭਰੇ ਤਿਹ ਨਾਸ ਕਯੋ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥
 ਠਾਢ ਭਏ ਉਠ ਕੈ ਰਿਖ ਸੇ ਜੜ ਬੈਠ ਰਹਿਓ ਕਹਿਓ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ ॥ ਬਾਤ
 ਵਹੈ ਕਰੀਐ ਸੰਗ ਛਤਨ ਜਾਕੇ ਕੀਏ ਜਗ ਭੀਤਰ ਜੀਜੈ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਸੇ ਬਧੁ
 ਤਾਕੇ ਕੀਯੋ ਸੁ ਅਬੈ ਮੇਰੀ ਭੁਲ ਫਿਮਾਪਨ ਕੀਜੈ ॥ ੨੩੮੬ ॥ ਰਿਖ ਬਾਚ
 ਹਲੀ ਸੇ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮਿਲਿ ਸਭ ਰਿਖਨ ਹਲੀ ਸੇ ਭਾਖੀ ॥ ਕਹੈ ਸਯਾਮ
 ਤਿਹ ਦਿਜ ਕੀ ਸਾਖੀ ॥ ਇਹ ਬਾਲਕ ਚਾਪਿ ਰੋਸ ਕੇ ਹਰੇ ॥ ਬਹੁਰੇ ਜਾਇ
 ਤੀਰਥ ਸਭ ਕਰੇ ॥ ੨੩੮੭ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥ ਚਾਰੋ ਈ ਬੇਦ
 ਮੁਖਾਗੁਜ ਹੋਇ ਹੈ ਤਾ ਸੁਤ ਕੋ ਬਰੁ ਅੰਸੇ ਦੀਯੋ ॥ ਸੋਊ ਅੰਸੇ ਪੁਰਾਨ
 ਲਗਯੋ ਰਟਨੇ ਮਨੋ ਤਾਤ ਸੋਊ ਤਿਹ ਵੇਰਿ ਜੀਯੋ ॥ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕੈ ਸਭ
 ਹੂੰ ਰਿਖ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜਿਹ ਕੀ ਸਮ ਕੋਨ ਬੀਯੋ ॥ ਸਿਰ ਨਜਾਇ ਤਿਨੈ ਸੁਖ
 ਪਾਇਕੈ ਤੀਰਥਨ ਸਯਾਮ ਸੁ ਰਾਮਰ ਪੈਂਡ ਲੀਯੋ ॥ ੨੩੮੮ ॥ ਸ੍ਰੀਯਾ ॥
 ਗੰਗਹਿ ਸਿੰਧ ਜਹਾ ਮਿਲਯੋ ਪਿਥਮੈ ਬਲਭਦੁ ਤਹਾ ਚਲਿ ਨਾਯੋ ॥ ਵੇਰ
 ਤਿਬੈਨੀ ਮੈ ਕੈ ਇਸਨਾਨ ਦੇ ਦਾਨੁ ਬਲੀ ਹਰਿ ਦੁਆਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਨਾਇ
 ਤਹਾਂ ਪੁਨ ਬਦੀ ਕਿਦਾਰ ਗਯੋ ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਐਰ ਗਨੋ
 ਕਹ ਲੋ ਜਗਕੇ ਸਭ ਤੀਰਥ ਕੈ ਤਿਹ ਠੈਰਹਿ ਆਯੋ ॥ ੨੩੮੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਵੇਰ ਨੇਮ ਖਾਰਨ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਇ ਰਿਖਨ ਕੋ ਮਾਥ ਨਿਵਾਯੋ ॥ ਤੀਰਥ
 ਕਹਯੋ ਮੈ ਸਭ ਹੀ ਕਰੇ ॥ ਬਿਧ ਪੂਰਬ ਜਿਉ ਤੁਮ ਉਚਰੇ ॥ ੨੩੯੦ ॥
 ਹਲੀ ਬਾਚ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਅਬ ਆਇਸ ਜੋ ਹੋਇ ਸੁ ਕਰੇ ॥ ਹੇ ਰਿਖ ਤੁਮਰੇ
 ਪਾਇਨ ਪਰੇ ॥ ਅਬ ਆਇਸ ਜੋ ਹੋਇ ਸੁ ਕੀਜੈ ॥ ਹੇ ਰਿਖ ਬਾਤਹਿ ਸੱਤਿ
 ਪਤੀਜੈ ॥ ੨੩੯੧ ॥ ਰਿਖ ਬਾਚ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਮਿਲ ਰਿਖਨ ਇਹੈ ਜੀਅ
 ਧਾਰੇ ॥ ਏਕ ਸਤੁ ਹੈ ਬਡੋ ਹਮਾਰੇ ॥ ਬਲਲ ਨਾਮ ਹਲਧਰ ਤਿਹ ਮਾਰੇ ॥
 ਮਾਨੋ ਤਿਹ ਪੈ ਕਾਲੋ ਪਚਾਰੇ ॥ ੨੩੯੨ ॥ ਹਲੀ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ
 ਠੈਰ ਤਿਹ ਸਤੁ ਕੀ ਕਹੋ ਰਿਖਨ ਕੇ ਰਾਜ ॥ ਮੇਹ ਬਤਾਵੈ ਜਾਹਿ ਕੈ ਤਾਹਿ ਹਨੋ
 ਹੋ ਆਜੂ ॥ ੨੩੯੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਇਕ ਰਿਖਿ ਨੇ ਜਾਇ ਬਤਾਯੋ ॥
 ਜਹਾਂ ਠੈਰ ਹੋ ਸਤੁ ਬਨਾਯੋ ॥ ਜਹ ਬਲ ਧਰਿ ਸੋ ਸਤੁ ਨਿ ਹਾਰਯੋ ॥ ਹਮ ਸੰਗ
 ਲਰਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪਚਾਰਯੋ ॥ ੨੩੯੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਬ
 ਸਤੁ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਹਾਬ ਗਾਂਗ ਨੇ ਯਾ ਪਰਿ ਆਯੋ ॥ ਹਲਧਰਿ ਸੰਗ ਜੁਧ ਯਾ
 ਕਯੋ ॥ ਜਿਹ ਸਮ ਐਰ ਬੀਰ ਨਹੀ ਹਯੋ ॥ ੨੩੯੫ ॥ ਬਹੁਤ ਜੁਧ ਤਿਹ
 ਠਾਂ ਦੁਹੂੰ ਧਾਰੇ ॥ ਦੁਹੂੰ ਸੂਰਤੇ ਏਕ ਨ ਹਾਰੇ ॥ ਜੋ ਖਕਿ ਜਾਹਿ ਬੈਠ ਤਹਿ ਰਹੈ
 ॥ ਮੁੱਛਤ ਹੋਹ ਜੁਧ ਫਿਰਿ ਚਹੈ ॥ ੨੩੯੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਫਿਰ ਦੋਊ ਗਾਜ
 ਗਾਜ ਰਨ ਪਾਰੈ ॥ ਆਪਸਿ ਬੀਚ ਗਦਾ ਬਹੁ ਮਾਰੈ ॥ ਠਾਢ ਰਹੈ ਬਿਰੁ ਪੈਗ ਨ
 ਟਰੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰਿਸ ਪਰਬਤ ਦੋਊ ਲਰੈ ॥ ੨੩੯੭ ॥ ਦੋਊ ਭਟ ਅਭੁਨ
 ਜਿਉ ਗਾਜੈ ॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਜਿਨ ਕੇ ਜਮ ਲਾਜੈ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਬੀਰ ਰਿਸਹਿ
 ਮੈ ਭਰੇ ॥ ਦੋਊ ਬੀਰ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਲਰੇ ॥ ੨੩੯੮ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਤਕ ਦੇਖਨ ਸੁਰ

੧. ਭਲਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਭੁਲ ਕਰਕੇ ਵੇਰ ਮਾਫੀ
 ਮੰਗ ਲੈਣੀ ।

ਆਏ ॥ ਭਾਂਤਿਨ ਭਾਂਤਿ ਬਿਵਾਨ ਬਨਾਏ ॥ ਉਤਰੰਭਾਦਿਕ ਨਿਰਤਹ ਕਰੈ ॥
 ਇਤ ਤੇ ਬੀਰ ਭੂਮ ਮੈ ਲਰੈ ॥ ੨੩੯੯ ॥ ਬਹੁਤ ਗਦਾ ਤਨ ਲਗੈ ਨ ਜਾਨੈ ॥
 ਮੁਖ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਬਖਾਨੈ ॥ ਰਨ ਕੀ ਛਿਤ ਤੇ ਪੈਗ ਨ ਟਰੈ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਦੋਉ
 ਭਟ ਲਰੈ ॥ ੨੪੦੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੁਧ ਭਯੋ ਬਹੁਤੋ ਤਿਹਨਾਂ ਤਬ ਮੁਸਲ ਕਉ ਮੁਸਲੀ
 ਜੂ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਕੈ ਬਲ ਹਾਥ ਨ ਦੋਉਨ ਕੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੇ ਤਕਿ ਤਾਹਿਪੁਹਾਰਯੋ ॥
 ਲਾਗਤ ਘਾਇ ਹਕ ਮਰ ਗਯੋ ਅਰਿ ਅੰਤਹਿ ਕੇ ਵੁਨ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਯੈ ਬਲ ਭਦ੍ਰ
 ਹਨਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਸਭ ਬਿੰਪਨ ਕੋ ਵੁਨ ਕਾਜ ਸਵਾਰਯੋ ॥ ੨੪੦੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਪੋਰਖ ਜੋ ਮੁਸਲੀ ਧਰਿ ਕੋ ਕਹਿਓ ਸੋ ਨਿਪ ਕੋ ਸੁਕਦੇਵ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜਾਹਿ
 ਕਥਾ ਦਿਜ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭ ਸੋਨ ਸੁਨੀ ਤਿਨਹੂੰ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਕੇ ਕੀਏ
 ਸਸ ਸੂਰ ਨਿਸਾਦਿਵਤਾਹੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਜੀਅ ਆਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਬਾਤ
 ਸੁਨਾਉ ਦਿਜੋਤਮ ਬੇਦਨ ਕੈ ਜੋਉ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੦੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜਾਹਿ ਖੜਾਨਨ ਸੇ ਸਹਸਾਨਨ ਖੋਜ ਰਹੇ ਕਛੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਯਾਮ
 ਭਨੈ ਜਿਹ ਕੋ ਚਤੁਰਾਨ ਨ ਬੇਦਨ ਕੇ ਗੁਨ ਭੀਤਰ ਗਾਯੋ ॥ ਖੋਜ ਰਹੇ ਸਿਵ ਸੇ
 ਜਿਹ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਕਹਿਓ ਬਕ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਹੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੋ
 ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਕਦੇਵ ਇਹੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ੨੪੦੩ ॥ ਭੂਪਤਿ ਜੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਕਹਯੋ ਸੁਕ ਕੋ ਸੁਕਹੂੰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕੀ ਬਾਤ
 ਸੁਨਾਵਤ ਹੋ ਤੁਹਿ ਕੋ ਤੁਹਿ ਭੇਦੁ ਛੁਪਾਈ ॥ ਬਿਪੁ ਸੁਦਾਮਾ ਹੁਤੇ ਬਿਪਤਾ ਤਿਹ
 ਕੀਹੋ ਕਹੋ ਹਰਿ ਜੈਸੇ ਮਿਟਾਈ ॥ ਸੁ ਹਉ ਸੁਨਾਵਤ ਹੋ ਤੁਹਿ ਕੋ ਸੁਨ ਲੈ
 ਸੋਉ ਸੋਨਨ ਦੇ ਨਿਪਰਾਈ ॥ ੨੪੦੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰੇ
 ਬਲਬਦ੍ਰ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕਰਿ ਦੈਤ ਕੋ ਮਾਰਤ ਭਏ
 ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਆਵਤ ਭਏ ਧਿਆਇ ॥

ਸੁਦਾਮਾ ਬਾਰਤਾ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਬਧੂ ਜੁਤ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਥੇ
 ਤਿਹਯਾ ਜਗੁ ਬੀਚ ਬਡੇ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਦੁੱਖਤ ਹੂੰ ਇਕ ਦਿਵਸ ਕਹਯੋ ਤਿਹ
 ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਮੇ ਪੁਭ ਜੋ ਜਗੁ ਗਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰੀਯਾ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਤਹਾ ਸੁਨ
 ਮਾਨਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਮੁੰਡ ਮੁਡਾਯੋ ॥ ਤੰਦਲ ਦੇ ਦਿਜਦਾਰਦੀ ਹਾਥ ਸੁ ਦੁਆਰ
 ਵਤੀ ਹੋ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੪੦੫ ॥ ਦਿਜ ਬਾਰ ॥ ਹੋ ਅਰੁ ਸਯਾਮ
 ਸੰਦੀਪਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਬੀਚ ਪੜੇ ਹਿਤ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਚਿਤ ਮੈ ਧਰਿ
 ਸਯਾਮ ਰਹਿਓ ਰਹੇ ਹੂੰ ਹੈ ਸੁ ਸਯਾਮਹਿ ਮੇ ਚਿਤ ਮੈ ਧਰਿ ॥ ਵੈ ਧਨ ਪਾਇ
 ਘਨੋ ਘਰਿ ਮੈ ਕਛੁ ਦੀਨਨ ਦੇ ਤਨ ਨੈਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ॥ ਈਸ ਲਹੈ ਕਿਯੋ
 ਮੋਹ ਨਿਹਾਰਕੈ ਕੈਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹੈ ਹਮ ਪੈ ਹਰਿ ॥ ੨੪੦੬ ॥ ਮਾਰਗ
 ਨਾਖ ਕੈ ਬਿਪੁ ਜਥੈ ਗ੍ਰਹ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਨਿਹਾਰਤ ਤਾਹਿ ਸੁ ਬਿਪੁ ਸੁਦਾਮਾ ਇਹੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਆਸਨ ਤੇ ਉਠ ਆਤੁਰ
 ਹੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢਾਇਕੈ ਲੈਬੇ ਕਉ ਧਾਯੋ ॥ ਪਾਇ ਪਰਿਓ ਤਿਹ ਕੋ ਹਰਿ

੧. ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਕਠਿਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਦਯਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ
 ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜੀ ਫਿਰ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਉਠ ਕੰਠ ਲਗਾਯੋ ॥ ੨੪੦੭ ॥ ਲੈ ਤਿਹ ਮੰਦਰ ਮਾਹਿ
ਗਯੋ ਤਿਹ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਕਰਿ ਆਦਰੁ ਕੀਨੋ ॥ ਬਾਰੁ ਮੰਗਾਇ ਤਹੀ ਦਿਜ ਕੇ
ਦੇਉ ਪਾਇਨ ਪੈ ਚਰਨਾਮਿਤ ਲੀਨੋ ॥ ਝੰਪਰੀ ਤੇ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹਰਿ ਜੂ ਸੁਭ ਕੰਚਨ
ਕੋ ਪੁਨ ਮੰਦਰ ਕੀਨੋ ॥ ਤੋ ਨ ਸਕਿਓ ਸੁ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਬਿੱਪਹਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ
ਤਿਹ ਰੰਚ ਨ ਦੀਨੋ ॥ ੨੪੦੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਦਿਜ ਕੇ ਗੁਹ ਪੜਤ ਤਬ ਮੋਸੇ
ਹੁਤੇ ਗਰੋਹ ॥ ਅਬ ਲਾਲਚ ਬਸ ਹਰਿ ਭਏ ਕਛੁ ਨ ਦੀਨੋ ਮੋਹ ॥ ੨੪੦੯ ॥
ਕਬਿਯੋ ਬਾਬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਬਿਜਨਾਥ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੈ ਪੁਨ ਪਾਵਤ ਹੈ ਬਹੁਤੇ
ਧਨ ਸੋਊ ॥ ਲੋਗ ਕਹਾ ਤਿਹ ਭੇਦਹਿ ਪਾਵਤ ਆਪਨੀ ਜਾਨਤ ਹੈ ਪੁਨ ਓਊ ॥
ਸਾਧਨ ਕੇ ਬਰਤਾ ਹਰਿਤਾ ਦੁਖ ਬੈਰਨ ਕੇ ਸੁ ਬਤੇ ਘਰ ਖੋਊ ॥ ਦੀਨਨ ਕੇ
ਜਗਪਾਲ ਖੇ ਕਾਜ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਨ ਦੂਸਰ ਕੋਊ ॥ ੨੪੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੋ
ਸਿਸਪਾਲ ਹਨਯੋ ਛਿਨ ਮੈ ਜਿਹ ਸੋ ਕੋਊ ਔਰ ਨ ਮਾਨ ਧਰੈ ॥ ਅਰੁ ਵੰਤ
ਬਕਤ ਹਨਯੋ ਜਮਲੋਕ ਤੇ ਜੇ ਕਬਹੂ ਨ ਰਤੀ ਕੁ ਡਰੈ ॥ ਰਿਸ ਸੋ ਭੂਮਾਸੁਰ ਜੀਤ
ਲਯੋ ਜੋਊ ਇੰਦੁ ਸੇ ਬੀਰਨ ਸੰਗ ਅਰੈ ॥ ਅਬ ਕੰਚਨ ਧਾਮ ਕੀਯੋ ਦਿਜ ਕੋ
ਬਿਜਨਾਥ ਬਿਨਾ ਐਸੀ ਕੰਨ ਕਰੈ ॥ ੨੪੧੧ ॥ ਜਾ ਮਧੁ ਕੀਟਭ ਕੇ ਬਧੁ ਕੋ ਭੂ
ਇੰਦੁ ਦਈ ਕਰਿਕੈ ਕਰੁਨਾਈ ॥ ਔਰ ਜਿਤੀ ਇਹ ਸਾ ਮੁਹੇ ਸਤਨ ਸੈਨ
ਗਈ ਸਭ ਯਾਹ ਖਪਾਈ ॥ ਜਾਹਿ ਭਭੀਛਨ ਰਾਜ ਦਯੋ ਅਰੁ ਰਾਵਨ ਮਾਰ ਕੇ
ਲੰਕ ਲੁਟਾਈ ॥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਤਿਹ ਧਾਮ ਦਯੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਕਹੈ ਕਹੈ ਕੰਨ
ਬਡਾਈ ॥ ੨੪੧੨ ॥ ਬਿਸਨ ਪਦ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਜਿਹ ਮਿ੍ਗ ਰਾਖੇ ਨੰਨ
ਬਨਾਇ ॥ ਅੰਜਨ ਰੇਖ ਸਜਾਮ ਪਰ ਅਟਕ ਤ ਸੁੰਦਰ ਫਾਂਧ ਚੜਾਇ ॥ ਮਿ੍ਗ
ਮਨ ਹੇਰ ਜਿਨੈ ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਰਹਤ ਸਦਾ ਉਰਝਾਇ ॥ ਤਿਨਕੇ ਉਪਰ ਅਪਨੀ
ਰੁਚ ਸਿਉ ਰੀਝ ਸਜਾਮ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥ ੨੪੧੩ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਨੈਨਾ ਜਲਜਠਏ
॥ ਦਿਪਤ ਜੋਤਿ ਦਿਨ ਮਨ ਦੁਤ ਮੁਖ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨ ਮੁਦਤ ਭਏ ॥ ਤਿਨ ਕਉ
ਦੇਖ ਜਨ ਨ ਦ੍ਰਿਗ ਪੁਤਰੀ ਲਗੀ ਸੁਭਾਵ ਭਏ ॥ ਜਨ ਪਰਾਗ ਕਮਲਨ ਕੀ
ਉਪਰ ਭੁਮਰ ਕੋਟ ਭੁਮਏ ॥ ੨੪੧੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
ਦਿਜ ਸੁਦਾਮਾ ਕੋ ਦਾਰਦ ਦੂਰ ਕਰਤ ਕੰਚਨ ਧਾਮ ਕਰ ਦੇਤ ਭਏ ॥

ਗੁਹਨ ਸੂਰਜ ਕੇ ਦਿਨ ਕੁਰਖੇਤ ਆਵਨ ਕਬਨੈ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਰਵਿ ਕੇ
ਗੁਸਬੈ ਹੂ ਕੋ ਦਿਵਸ ਲਗਿਓ ਕਹਿ ਜੋਤਿ ਕੀ ਯੋਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਕਾਨੁ ਕੀ ਮਾਤ
ਬਿਮਾਤ ਅਰੁ ਭਾਤ ਚਲੇ ਕੁਰਖੇਤੁ ਇਹੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਤਾਤ ਚਲਯੋ ਬਿਜਨਾਥ ਕੋ
ਲੈ ਸੰਗਿ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤ ਕੋ ਸੈਨ ਬਨਾਯੋ ॥ ਜੇ ਕੋਊ ਅੰਤ ਚਹੈ ਤਿਹ ਕੋ ਤਿਨ ਕੋ
ਕਛੁ ਆਵਤ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੧੫ ॥ ਇਤ ਤੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਆਵਤ ਭੇ ਉਤ
ਨੰਦ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭੇ ਤਿਹ ਆਏ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਬਿਖਭਾਨ ਸੁਤਾ ਸਭ ਗੁਆਰਨਿ
ਸਜਾਮ ਜਬੈ ਦਰਸਾਏ ॥ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਰਹੀ ਚਕਿ ਕੇ ਜਕਿਗੀ ਕਛੁ ਬੈਨ ਕਹਿਓ
ਨਹੀ ਜਾਏ ॥ ਨੰਦ ਜਸੋਮਤ ਮੋਹ ਬਢਾਇਕੈ ਕਾਨੁ ਜੂ ਕੋ ਉਰ ਮੈ ਲਪਟਾਏ ॥
੨੪੧੬ ॥ ਨੰਦ ਜਸੋਮਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ਕੈ ਨੈਨਨ ਤੇ ਦੇਉ ਨੀਰ ਬਹਾਯੋ ॥ ਐਸੇ
ਕਹਿਯੋ ਬਿਜ ਕੋ ਤੁਮ ਤਯਾਗ ਗਏ ਮਝੁਰਾ ਜੀਅ ਐਸੇ ਹੀ ਭਾਯੋ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੇ

ਤੁਮ ਮਾਰ ਚੰਡੂਰ ਪੁਹਾਰ ਕੇ ਸੰਗਹਿ ਕੰਸਹਿ ਘਾਯੋ ॥ ਹਉ ਨਿਰਮੋਹ ਨਿਹਾਰ ਦਸਾ
 ਹਮਰੀ ਤੁਮਰੇ ਮਨਮੋਹਨ ਆਯੋ ॥ ੨੪੧੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢਾਇ ਜਸੋਮਤ ਯੋ
 ਬਿਜਭੁਖਨ ਸੋ ਇਕ ਬੰਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਪਾਲ ਕੀਏ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤ ਬਡੇ ਤੁਮ ਦੇਖਯੋ ਤਬੈ
 ਤੁਮ ਹੇਤ ਤੁਹਾਰੋ ॥ ਤੋ ਕਹ ਦੇਸ ਲਗਾਉ ਹਉ ਕਿਉ ਹਰਿ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਫੁਨ ਦੇਸ
 ਹਮਾਰੋ ॥ ਉਖਲ ਸੋ ਤੁਹਿ ਬਾਂਧ ਕੇ ਮਾਰਯੋ ਹੈ ਜਾਨਤ ਹਉ ਸੋਊ ਬੈਰ ਚਿਤਾਰੋ ॥
 ੨੪੧੮ ॥ ਮਾਇ ਹਉ ਬਾਤ ਕਹੋ ਤੁਮ ਸੋ ਸੁ ਤੋ ਮੋ ਬਤੀਆ ਸੁਨ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ ॥
 ਔਰਨ ਕੀ ਸਿਖ ਲੈ ਤਬ ਜਿਉ ਤੈਸੇ ਕਾਜ ਕਰੋ ਜਿਨ ਯੋ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਨੈਕ
 ਬਿਛੋਹ ਭਏ ਤੁਮਰੇ ਮਰੀਐ ਤੁਮਰੇ ਪਲ ਹੇਰਤ ਜੀਜੈ ॥ ਬਾਲ ਬਲਾਇ ਲਿਉ ਹਉ
 ਬਹੁਰੇ ਬਿਜ ਕੇ ਬਿਜ ਭੁਖਨ ਭੁਖਤ ਕੀਜੈ ॥ ੨੪੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੰਦ ਜਸੋਦਹ
 ਕ੍ਰਿਸੁ ਨਿਲਿ ਅਤਿ ਚਿਤ ਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਸਭੈ ਗੋਪਕਾ ਜਿਹ ਹੁਤੀ ਤਹ ਹੀ
 ਪਹੁਚੈ ਜਾਇ ॥ ੨੪੨੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥਹ ਕੇ ਜਬ ਹੀ ਲਖਿ ਕੇ
 ਤਿਹ ਗੁਰਨ ਆਗਮ ਪਾਯੋ ॥ ਆਗ ਹੀ ਏਕ ਚਲੀ ਉਠਕੈ ਨਹਿ ਏਕਨ ਕੇ ਉਰ
 ਆਨੰਦ ਮਾਯੋ ॥ ਭੇਖ ਮਲੀਨ ਜੇ ਗੁਆਰ ਹੁਤੀ ਤਿਨ ਭੇਖ ਨਵੀਨ ਸਜੈ ਕਬਿ ਗਾਯੋ
 ਮਾਨਹੁ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਗ ਉਠਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਤਨ ਮੈ ਬਹੁਰੇ ਜੀਅ ਆਯੋ ॥ ੨੪੨੧ ॥
 ਗੁਰਨਿ ਬਾਚ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯੋ ਇਕ ਭਾਖਤ ਹੈ ਮੁਖ ਤੇ ਮਿਲਿ ਗੁਰਨ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ
 ਚਿਤੈ ਕੈ ॥ ਜਉ ਅਕੂਰ ਕੇ ਸੰਗ ਗਏ ਚੜ ਸੰਦਨ ਨਾਥ ਹੁਲਾਸ ਬਢੈਕੈ ॥ ਦੂਰ
 ਹੁਲਾਸ ਕੀਯੋ ਬਿਜ ਤੇ ਕਛੁ ਗੁਆਰਨ ਕੀ ਕਰਨਾ ਨਹਿ ਕੈਕੈ ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਇਹ
 ਭਾਂਤਿ ਸਖੀ ਮੁਖ ਜੋਵਤ ਏਕ ਰਹੀ ਚੁਪ ਹੂ ਕੈ ॥ ੨੪੨੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜ
 ਨਾਥ ਗਯੋ ਮਥੁਰਾ ਕਛੁ ਚਿਤ ਬਿਖੈ ਸਖੀ ਹੇਤ ਨ ਧਾਰਯੋ ॥ ਨੈਕਨ ਮੋਹ ਕੀਯੋ
 ਚਿਤ ਮੈ ਨਿਰਮੋਹ ਹੀ ਆਪਨ ਚਿਤ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਯੋ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਗੁਰ ਤਜੀ
 ਜਸੁ ਤਾ ਛਬ ਕੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਆਪਨੀ ਚੋਪਹਿ ਤੇ ਅਪਨੀ ਮਾਨੋ
 ਕੰਜਹਿ ਤਿਆਗ ਭੁਜੰਗ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ੨੪੨੩ ॥ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਬਿਖਭਾਨ ਸੁਤਾ
 ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਕੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਤਜਿ ਕੇ ਬਿਜ
 ਪ੍ਰੀਤ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਰਾਧਕਾ ਜਾ ਬਿਧ ਮਾਨ ਕੀਯੋ ਹਰਿ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਨ ਕੀਯੋ
 ਜੀਅ ਆਈ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਬਿਛੁਰੇ ਸੁ ਦਈ ਹਮ ਕੇ ਅਬ ਆਨ ਦਿਖਾਈ
 ॥ ੨੪੨੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਮਿਲੀ ਕਹਿ ਯੋ ਬਤੀਯਾ ਜੁ ਹੁਤੀ ਬਿਜਭੁਖਨ ਕੇ
 ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥ ਚੰਦੁ ਭਗਾ ਬਿਖ ਭਾਨ ਸੁਤਾ ਜੁ ਧਰੇ ਤਨ ਬੀਚ ਕੁਸੰਭਨ ਸਾਰੀ
 ॥ ਕੇਲ ਕਥਾ ਦਈ ਛੇਰ ਰਹੀ ਚਕ ਚਿਤਹ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਸੀ ਸਵਾਰੀ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ
 ਬਿਜਨਾਥ ਤਬੈ ਸਬ ਗੁਰਨ ਗਿਆਨ ਹੀ ਮੈ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ੨੪੨੫ ॥ ਬਿਸਨ
 ਪਦ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਸੁਨ ਪਾਈ ਬਿਜ ਬਾਲਾ ਮੋਹਨ ਆਏ ਹੈ ਕੁਰਖੇਤ ॥ ਦਰਸਨ
 ਦੇਖ ਸਭੈ ਦੁਖ ਬਿਸਰੇ ਬੇਦ ਕਹਤ ਜਿਹ ਨੇਤ ॥ ਤਨ ਮਨ ਅਟਿਕਯੋ ਚਰਨ
 ਕਵਲ ਸੋ ਧਨਨਿ ਵਛਾਵਰ ਦੇਤ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਇਕਾਂਤ ਕੀਯੋ ਤਿਹ ਹੀ ਛਿਨ ਕਹਯੋ
 ਗਿਆਨ ਸਿਖ ਲੇਹ ॥ ਮਿਲ ਬਿਛੁਰਨ ਦੋਊ ਇਹ ਜਗ ਮੈ ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ
 ਅਸਨੇਹੁ ॥ ੨੪੨੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਜਨਾਥਿਕ ਠਾਂਢ ਭਏ ਉਠ ਕੇ ਸਭ ਗੁਆਰਨ
 ਕੇ ਅੰਸੇ ਗਿਆਨ ਦਿੜਾਏ ॥ ਨੰਦ ਜਸੋਮਤ ਪੰਡ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਸੰਗਿ ਮਿਲੇ ਅਤਿ
 ਹੇਤ ਬਢਾਏ ॥ ਕੈਰਵਿ ਆਏ ਹੁਤੇ ਜਿਤਨੇ ਸਭ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਏ ॥

ਸਾਮ ਭਨੈ ਬਹੁਰੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਦੁਆਰਵਤੀ ਹੂੰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਏ ॥ ੨੪੨੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੱਗਤਹਾ ਕਰਿਕੈ ਚਲਯੋ ਸਾਮ ਭਨੈ ਬਸਦੇਵ ॥ ਜਿਹ ਕੇ ਸੁਤ ਚੰਦਹ
 ਭਵਨ ਸਭ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ ॥ ੨੪੨੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਚਲਯੋ ਸਾਮ ਜੂ ਪ੍ਰੇਮ
 ਬਢਾਈ ॥ ਪੂਜਯੋ ਚਰਨ ਪਿਤਾ ਕੇ ਜਾਈ ॥ ਤਾ ਤਜ ਬੈਲ ਖਿਆਵਤ ਆਏ ॥
 ਤਿਭਵਨ ਕੇ ਕਰਤਾ ਠਹਰਾਏ ॥ ੨੪੨੯ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧ ਹਰਿ ਕੀ ਉਸਤਤ
 ਕਰੀ ॥ ਮੂਰਤ ਹਰਿ ਕੀ ਚਿਤ ਮੈ ਧਰੀ ॥ ਅਪਨੋ ਪ੍ਰਭ ਲਖਿ ਪੂਜਾ
 ਕੀਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਬੀਰ ਜਾਨ ਸਭ ਲੀਨੀ ॥ ੨੪੩੦ ॥

ਇਤਿ ਦਸਮ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਅਵਤਾਰੇ ਕੁਲ ਖੇਤ੍ਰ
 ਬਿਖੇ ਜਗ ਕਰਕੈ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਗਯਾਨ ਦਿੜਾਇ ਦੁਆਰਵਤੀ ਜਾਤ ਭਏ ਧਿਆਇ ॥

ਦੇਵਕੀ ਕੇ ਛਠਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਲਿਆਇ ਦੇਨ ਕਥਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾ-
 ਇਕ ਪੈ ਤਬਹੀ ਕਬਿ ਸਾਮ ਕਹੈ ਚਲਿ ਦੇਵਕੀ ਆਈ ॥ ਚੰਦਹ ਲੋਕਨ ਕੇ
 ਕਰਤਾ ਤੁਮ ਸੱਤਿ ਇਹੈ ਮਨ ਮੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਹੋਮਧ ਕੀਟਭ ਕੋ ਕਰਤਾ ਬਧ ਅੰਸੇ
 ਕਰੀ ਹਰਿ ਜਾਨ ਬਡਾਈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਜਿਤੇ ਹਮਰੇ ਹਨੇ ਕੰਸ ਸੋਊ ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਦੇਹੁ
 ਮੰਗਾਈ ॥ ੨੪੩੧ ॥ ਆਨ ਦੀਏ ਬਲਲੋਕ ਤੇ ਬਾਲਕ ਮਾਇ ਕੇ ਬੈਨ ਜਬ
 ਸੁਨ ਪਾਏ ॥ ਦੇਵਕੀ ਬਾਲਕ ਜਾਨ ਤਿਨੈ ਕਬਿ ਸਾਮ ਕਹੈ ਉਠ ਕੰਠ ਲਗਾਏ ॥
 ਜਨ ਮਨ ਕੀ ਸੁਧ ਭੀ ਤਿਨਕੈ ਹਮਬਾਮਨ ਹੈ ਇਹ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹੂੰ
 ਕੇ ਦੇਖਤ ਹੀ ਤੋਊ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਲੋਕ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਏ ॥ ੨੪੩੨ ॥ ਅਥ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਕੋ
 ਬਯਾਹ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤੀਰਥ ਕਰਨ ਪਾਰਥ ਤਬ ਧਾਯੋ ॥ ਦੁਆਰਵਤੀ ਜਦੁ-
 ਪਤਿ ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਐਰ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਯੋ ॥
 ੨੪੩੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਯਾਕੋ ਬਰੇ ਇਹੈ ਚਿਤ ਆਯੋ ॥ ਉਹ ਕੋ ਉਤੇ ਚਿੰਤ
 ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਬਾਤ ਸਭੈ ਇਹ ਜਾਨੀ ॥ ਬਰਿਓ ਚਹਤ ਅਰਜਨ
 ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ੨੪੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਰਥ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇਕੈ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸਨ
 ਸਮਝਾਇ ॥ ਤੁਮ ਸੁ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਕੋ ਹਰੈ ਹਉ ਨਹਿ ਲਰਿਹੋ ਆਇ ॥ ੨੪੩੫ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਅਰਜਨ ਸੋਈ ਫੁਨ ਕਰਿਓ ॥ ਪੂਜਨ ਜਾਤ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਹਰਿਓ ॥
 ਜਾਦਵ ਸਭੈ ਕੋਪ ਤਬ ਭਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਪੈ ਆਇ ਪੁਕਰੇ ॥ ੨੪੩੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਰਾਜ ਤਬੈ ਤਿਨਸੇ ਕਬਿ ਸਾਮ ਕਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਬੀਰ ਬਡੇ
 ਤੁਮਹੂੰ ਹੋ ਕਹਾਵਤ ਜਾਇ ਮੰਡੋ ਤਿਹ ਸੰਗ ਲਰਾਈ ॥ ਪਾਰਥ ਸੋ ਰਨਮਾਂਡਨ ਕਾਜ
 ਚਲੋ ਤੁਮਰੀ ਸਿਤ ਹੀ ਨਿਜਕਾਈ ॥ ਕਿਉ ਨ ਚਲੋ ਤੁਮ ਮੈ ਤਬ ਤੇ ਤਜਿਓ
 ਆਹਵ ਸਾਮ ਇਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ੨੪੩੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਜੋਧਾ ਜਦੁਪਤਿ ਕੇ
 ਧਾਏ ॥ ਪਾਰਥ ਕਉ ਏ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਸੁਨਰੇ ਅਰਜਨ ਤੋਏ ਡਰਿਹੈ ॥ ਮਹਾਂਪਤਤ
 ਤੋਰੋ ਬਧ ਕਰਿਹੈ ॥ ੨੪੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਡਪੁਤ੍ਰ ਜਾਨੀ ਇਹੈ ਮਾਰਤ
 ਜਾਦਵ ਮੇਰ ॥ ਜੀਅ ਆਤਰ ਹੋਇ ਸਾਮ ਕਹਿ ਚਲਯੋ ਦੁਆਰਕਾ ਓਰ ॥

-
੧. ਅਜ ਕਲ ਦੀ ਉਲਾਦ ਜੋ ਆਪਣਿਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
 ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਕ ਮਈ ਹੈ। ੨. ਜਦ ਅੰਡੀਆਂ ੨
 ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਵਿਚ ਸਨ ਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸੋਲਾਂ ਕਲਾਂ ਸੰਪੂਰਨ
 ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਏ ਹਨ। ੩. ਇਹ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਕੌਤੁਕ ਹੈ।

੨੪੩੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੂਕ ਗਯੋ ਮੁਖ ਪਾਰਥ ਕੋ ਮੁਸਲੀਧਰਿ ਜੀਤ ਜਬੈ ਗਹਿ
ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਸਮੇਧ ਕੀਓ ਅਰੈ ਪਾਰਥ ਕਿਉ ਚਿਤ ਮੈ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥
ਬਜਾਹ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਕੋ ਕੀਨ ਤਬੈ ਜਬ ਹੀ ਮੁਸਲੀਧਰਿ ਕਉ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਦਾਜ ਦਯੋ
ਜਿਹ ਪਾਰ ਨ ਪਯਤ ਲ ਤਹਿ ਅਰਜਨ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੪੪੦ ॥

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰੇ ਪਾਰਥ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਕਉ
ਹਰਿ ਕੈ ਬਜਾਹ ਕਰਿ ਲਯਾਵਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਮਿਥਲਾ ਪੁਰ ਰਾਜੇ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਅਰੁ ਭਸਮਾਂਗਦ ਦੈਤ ਕੋ ਛਲ ਕੇ ਮਾਰ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋ ਛਡਾਵਤ ਭਏ ॥

ਦੇਹਰਾ ॥ ਮਿਸਲ ਦੇਸ ਕੋ ਭੂਪ ਇਕ ਅਤਿ ਹੁਲਾਸ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਕੀ
ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਆਠੋ ਜਾਮ ॥ ੨੪੪੧ ॥ ਮਤ ਕੇ ਦਿਜ ਇਕ ਥੋ ਤਹਾ
ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਲੇਇ ॥ ਜੇ ਹਰਿ ਕੀ ਬਾਝੈ ਕਰੈ ਤਾਹੀ ਮੈ ਚਿਤ ਦੇਇ ॥
੨੪੪੨ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਭੂਪਤਿ ਜਾਇ ਦਿਜੋਤਮ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਹੇਰਹਿ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ
ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਔਰ ਕਛੁ ਨਹਿ ਬਾਤ ਕਰੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਦੋਊ ਸਾਂਝ ਸਵਾਰੈ ॥
ਬਿਪੁ ਕਹੈ ਘਨਿ ਸਯਾਮ ਹੀ ਆਇ ਹੈ ਸਯਾਮ ਹੀ ਆਇ ਹੈ ਭੂਪ ਉਚਾਰੈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਬ੍ਰਿਜਨਾਥਿਕ ਕੀ ਚਰਚਾ ਮੰਗ ਸਾਸ ਘਰੀ ਪੁਨ ਜਾਮ ਨ ਟਾਰੈ ॥ ੨੪੪੩ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਪ ਦਿਜੋਤਮ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਹਰਿ ਜੁ ਮਨ ਮੈ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥
ਮੇਰੇ ਹੈ ਧਿਆਨ ਕੇ ਬੀਚ ਪਰੇ ਇਹ ਔਰ ਕਥਾ ਗ੍ਰਹ ਕੀ ਜੁ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਦਾਰਕ
ਕੋ ਕਹਿ ਸਨੇਦਨ ਪੈਜੁ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤਿਹ ਓਰ ਸਵਾਰੀ ॥ ਸਾਧਨ ਜਾਇ ਸਨਾਥ
ਕਰੈ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਇਹੋ ਜੀਅ ਧਾਰੀ ੨੪੪੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਬ ਜਦੁ-
ਪਤਿ ਦੁਇ ਰੂਪ ਬਨਾਯੋ ॥ ਇਕ ਦਿਜ ਕੇ ਇਕ ਨਿਪੁ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਦਿਜ ਨਿਪੁ
ਅਤਿ ਸੇਵਾ ਤਿਹ ਕਰੀ ॥ ਚਿਤ ਕੀ ਸਭ ਚਿੰਤਾ ਪਰਹਰੀ ॥ ੨੪੪੫ ॥ ਦੇਹਰਾ
॥ ਚਾਰ ਮਾਸ ਹਰਿ ਜੁ ਤਹਾ ਰਹੇ ਬਹੁਤੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ਬਹੁਰੁ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਹ
ਗਏ ਜਸ ਕੀ ਬੰਬ ਬਜਾਇ ॥ ੨੪੪੬ ॥ ਇਕ ਕਹਿ ਗੇ ਦਿਜ ਭੂਪ ਕਉ ਬ੍ਰਿਜ
ਪਤਿ ਕਰਿਏ ਸਨੇਹ ॥ ਬੇਦ ਚਾਰ ਜਿਉ ਮੁਹਿ ਜਪੈ ਤਿਉ ਮੁਹਿ ਜਪੁ ਸੁਨਿ
ਲੇਹੁ ॥ ੨੪੪੭ ॥

ਇਤਿ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ

ਸੂਕ ਜੀ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੀਛਿਤ ਪਹ ਕਹਤ ਹੈ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾ ਬਿਧ ਗਾਵਤ ਹੈ ਗੁਨ ਦੇਦ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਤੈ ਸੁ ਕਇਉ
ਜੀਯ ਆਈ ॥ ਤਿਆਗਿ ਸਭੇ ਫੁਨ ਧਾਮ ਕੇ ਲਾਲਚ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜਸ
ਤਾਈ ॥ ਇਉ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਬੇਦ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਰੰਗ ਨ ਰੂਪ ਲਖਯੋ ਕਛੁ ਜਾਈ ॥
ਇਉ ਸੂਕ ਬੈਨ ਕਹੈ ਨਿਪੁ ਸੈ ਨਿਪੁ ਸਾਚ ਰਿਦੇ ਅਪਨੇ ਠਹਰਾਈ ॥ ੨੪੪੮ ॥
ਰੰਗ ਨ ਰੇਖ ਅਭੇਖ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤ ਨ ਆਵਤ ਹੇ ਜੁ ਬਤੰਯੋ ॥ ਚਉਦਹੁ ਲੋਕਨ
ਮੈ ਜਿਹ ਕੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸਦਾ ਜਸੁ ਕੇਵਲ ਗੱਯੋ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਖੈ ਅਰੁ ਧਿਆਨ
ਬਿਖੈ ਇਸਨਾਨ ਬਿਖੈ ਰਸ ਮੈ ਚਿਤ ਕੱਯੋ ॥ ਬੇਦ ਜਪੈ ਜਿਹ ਕੇ ਤਿਹ ਜਾਪ
ਸਦਾ ਕਰੀਯੋ ਨਿਪੁ ਯੋ ਸੁਨ ਲੱਯੋ ॥ ੨੪੪੯ ॥ ਜਾਹਿ ਕੀ ਦੇਹ ਸਦਾ ਗੁਨ

੧. ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੇ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਇਹ ਅਸਚਰਜ ਸਾਖੀ ਹੈ ।

ਗਾਵਤ ਸਜਾਮ ਜੂ ਕੇ ਰਸ ਕੇ ਸੰਗ ਭੀਨੀ ॥ ਤਾਹਿ ਪਿਤਾ ਹਮਰੇ ਸੰਗ ਬਾਤ
ਕਹੀ ਤਿਹ ਤੇ ਹਮ ਹੂੰ ਸੁਨ ਲੀਨੀ ॥ ਜਾਪ ਜਪੈ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸੁ ਜਪੈ
ਨਹਿ ਹੈ ਜਿਹ ਕੀ ਮਤਿ ਹੀਨੀ ॥ ਤਾਹਿ ਸਦਾ ਰੁਚ ਸੇ ਜਪੀਐ ਨਿਪ ਕੇ ਸੁਕਦੇਵ
ਇਹੈ ਮਤ ਦੀਨੀ ॥ ੨੪੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਸਟ ਕੀਏ ਜੋ ਨ ਆਵਤ ਹੈ ਕਰਿ
ਸੀਸ ਜਟਾ ਧਰੇ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ॥ ਬਿੰਦਿਆ ਪੜੇ ਨ ਕੜੇ ਤਪ ਸੇ ਅਰੁ ਜੋ
ਦਿਗ ਮੁੰਦ ਕੋਉ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥ ਬੀਨ ਬਜਾਇ ਸੁ ਨਿਤੁ ਦਿਖਾਇ ਬਤਾਇ
ਭਲੇ ਹਰਿ ਲੋਕ ਰਿਝਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ਕਰ ਮੋ ਨਹੀ ਆਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੁ ਸੇ ਜਿਹ
ਭੇਦ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ੨੪੫੧ ॥ ਖੋਜ ਰਹੇ ਰਵਿ ਸੇ ਸਸਿ ਸੇ ਤਿਹ ਕੇ ਤਿਹ ਕੇ ਕਛੁ
ਅੰਤ ਨ ਆਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਤੇ ਪਾਰ ਨ ਪੱਯਤ ਜਾਹਿ ਕੇ ਬੇਦ ਸਕੈ ਨਹਿ ਭੇਦ
ਬਤਾਯੋ ॥ ਨਾਰਦ ਤੂੰਬਰ ਲੈ ਕਰ ਬੀਨ ਭਲੇ ਬਿਧ ਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥
ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਬਿਜਨਾਇਕ ਸੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੫੨ ॥
ਦੇਹਰਾ ॥ ਜਬ ਨਿਪ ਸੇ ਸੁਕ ਯੋ ਕਹਯੋ ਤਬ ਨਿਪ ਸੁਕ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਹਰਿ ਜਨ
ਦੁਖੀ ਸੁਖੀ ਸੁ ਸਿਵ ਰਹੈ ਸੁ ਕਹੁ ਮੁਹਿ ਗਾਥ ॥ ੨੪੫੩ ॥ ਚੈਪਈ ॥ ਜਬ
ਸੁਕ ਸੇ ਨਿਪ ਯਾ ਬਿਧ ਕਹਯੋ ॥ ਦੀਬੋ ਤਬ ਸੁਕ ਉੱਤਰ ਚਹਯੋ ॥ ਇਹੈ
ਜੁਧਿਸਟਰ ਕੇ ਜੀਅ ਆਯੋ ॥ ਹਰਿ ਪੂਛਿਓ ਹਰਿ ਭੇਦ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੨੪੫੪ ॥
ਸੁਕ ਬਾਚ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਸੁਨ ਭੂਪਤਿ ਯਾ ਜਗਤ ਮੈ ਦੁਖੀ ਰਹਤ ਹਰਿ ਸੰਤ ॥
ਅੰਤ ਲਹਤ ਹੈ ਮੁਕਤ ਫਲ ਪਾਵਤ ਹੈ ਭਗਵੰਤ ॥ ੨੪੫੫ ॥ ਸੋਰਨਾ ॥ ਰੁਦੁ
ਭਗਤ ਜਗ ਮਾਹਿ ਸੁਖਕੇ ਦਿਵਸ ਸਦਾ ਭਰੈ ॥ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਫਲ
ਕਛੁ ਲਹੈ ਨ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ॥ ੨੪੫੬ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਸੁਨ ਲੈ ਭਸਮਾ
ਗਦ ਦੇਤ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਨਾਰਦ ਤੇ ਜਬ ਹੀ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੀ ਰੁਚ
ਸੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਰੁਦੁਹਿ ਕੇ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥ ਆਪਨੇ ਮਾਸਹਿ ਕਾਟਿ ਕੇ ਆਗ ਮੈ
ਹੋਮ ਕਰਯੋ ਨ ਰਤੀਕ ਡਰਾਯੋ ॥ ਹਾਥ ਧਰੇ ਜਿਹ ਕੇ ਸਿਰ ਪੈ ਤਿਹ ਛਾਰ ਉਡੈ
ਸੁ ਇਹੈ ਬਰੁ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੫੭ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਹਾਥ ਧਰੇ ਜਿਹ ਕੇ ਸਿਰ ਪੈ ਤਿਹ
ਛਾਰ ਉਡੈ ਜਬ ਹੀ ਬਹੁ ਪਾਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮੇ ਹਤਿ ਕੇ ਜੜ ਚਾਹਤ ਤਿਉ
ਤਿਹ ਤ੍ਰੀਅ ਛਿਨਾਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਭਜਯੋ ਤਬ ਆਏ ਹੈ ਸਜਾਮ ਜੂ ਆਇ ਕੇ ਸੇ ਫਲ
ਸੇ ਜਰਵਾਯੋ ॥ ਭੂਪ ਕਹੈ ਬਡੋ ਸੁ ਤੁਮ ਹੀ ਕਿ ਬਡੋ ਹਰਿ ਹੈ ਜਿਹ ਤਾਹਿ
ਬਚਾਯੋ ॥ ੨੪੫੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਤਾਰੇ ਭਸ ਮਾਂਗਤ ਦੇਤ ਬਧਹ ॥

ਅਥ ਭਿਗਲਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਥਨੰ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਬੈਠੇ ਹੁਤੇ ਰਿਖ ਸਾਤ ਤਹਾਂ
ਇਕਠੇ ਤਿਨ ਕੇ ਜੀਅ ਮੈ ਅਸ ਆਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਭਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਧੋ ਬਿਸਨ ਜ
ਪੈ ਪਿਥਮੈ ਜਿਹ ਕੇ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਤੀਨੋ ਅਨੰਤ ਹੈ ਅੰਤ ਕਛੁ ਨਹਿ ਹੈ ਇਨ ਕੇ
ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥ ਭੇਦ ਲਹੈ ਇਨ ਕੇ ਤਿਨ ਮੈ ਭਿਗ ਬੈਠੇ ਤੁਹੇ ਸੋਉ ਦੇਖਨ
ਯਾਯੋ ॥ ੨੪੫੯ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਰੁਦੁ ਕੇ ਧਾਮ ਗਯੋ ਕਹਿਓ ਤੁਮ ਜੀਵ ਹਨੋ ਤਿਹਸੂਲ
ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਗਯੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਕੇ ਚਲਿ ਕੇ ਇਹ ਬੇਦਰਰੈ ਇਹ ਜਾਨ ਨ ਪਾਰਯੋ
॥ ਬਿਸਨ ਕੇ ਲੋਕ ਗਯੋ ਸੁਖ ਸੇਵਤ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਰਿਖ ਲਾਤਹਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਕੋਪ
ਕੀਯੋ ਨ ਗਹੇ ਰਿਖ ਪਾਇਹਿ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ੨੪੬੦ ॥

ਬਿਸਨ ਬਾਚ ਭ੍ਰਿਗ ਸੋ ॥ ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਪਾਇ ਕੈ ਘਾਇ ਰਹਿਯੋ ਸਹਿ ਕੈ ਹਸ ਕੈ
 ਦਿਜ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਬੱਜੁ ਸਮਾਨ ਹਿਦੈ ਹਮਰੋ ਲਗਿ ਪਾਇ ਦੁਖਿਓ
 ਹੁਇ ਹੈ ਤੁਹਿ ਮਾਰੋ ॥ ਮਾਂਗਤਿ ਹਉ ਇਕ ਜੋ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਜੁ ਪੈ ਛਿਮ ਕੈ ਅਪਰਾਧ
 ਹਮਾਰੋ ॥ ਜੇ ਤਕ ਰੂਪ ਧਰੋ ਜਗ ਹਉ ਤੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਪਾਇਕੋ ਚਿਹਨ ਤੁਹਾਰੋ
 ॥ ੨੪੬੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇਉ ਜਬ ਬੈਨ ਕਹੈ ਜਦੁਨੰਦਨ ਤਉ ਰਿਖ ਚਿੱਤ
 ਬਿਖੈ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਕੈ ਕੈ ਪੁਨਾਮ ਘਨੇ ਪੁਭ ਕੈ ਪੁਨ ਆਪਨੇ ਆਸੁਮ ਸੋ ਫਿਰਿ
 ਆਯੋ ॥ ਰੁਦੁ ਕੋ ਬਹਮ ਕੋ ਬਿਸਨ ਕਥਾਨ ਕੋ ਭੇਦ ਸਭੈ ਇਨ ਕੋ ਸਮਝਾਯੋ ॥
 ਸਯਾਮ ਕੋ ਜਾਪ ਜਪੈ ਸਭ ਹੀ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਸਹੀ ਪੁਭ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੬੨ ॥
 ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਾਪ ਕੀਯੋ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਕੋ ਜਬ ਯੋ ਭ੍ਰਿਗ ਆਇਕੈ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥
 ਹੈ ਰੋ ਅਨੰਤ ਕਹਿਓ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਬੇਦ ਸਕੈ ਨਹੀ ਜਾਹਿ ਬਤਾਈ ॥ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੈ
 ਰੁਦੁ ਗਰੋ ਰੁੰਡ ਮਾਲ ਕਉ ਡਾਰਿ ਕੈ ਬੈਠੋ ਹੈ ਡਿੰਭਜਨਾਈ ॥ ਤਾਹਿ ਜਪਉ ਨ
 ਜਪੈ ਹਰਿ ਕੋ ਪੁਭ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਸਹੀ ਠਹਰਾਈ ॥ ੨੪੬੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
 ਜਾਪ ਜਪਯੋ ਸਭਹੂ ਹਰਿ ਕੋ ਜਬ ਯੋ ਭ੍ਰਿਗ ਆਨ ਰਿਖੋ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਜਿਉ ਜਗ
 ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਨ ਮਾਨਤ ਤੈਸੋ ਈ ਲੈ ਇਕ ਰੁਦੁ ਬਨਾਯੋ ॥ ਕੋ ਬਹਮਾ ਕਰਿ
 ਮਾਲਾ ਲੀਏ ਜਪੁ ਤਾ ਕੋ ਕਰੈ ਤਿਹ ਕੋ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਕੋ ਧਿਆਨ
 ਧਰੋ ਸੁਧਰਿਓ ਤਿਨ ਔਰ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ੨੪੬੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ
 ਭ੍ਰਿਗਲਤਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਧਿਆਇ ॥

ਪਾਰਥ ਦਿਜ ਕੇ ਨਮਿਤ ਚਿਖਾ ਸਾਜ ਆਪ ਜਲਨ ਲਗਾ ॥

ਚੋਪਈ ॥ ਇਕ ਦਿਜ ਹੁਤੋ ਹੁ ਹਰਿ ਘਰਿ ਆਯੋ ॥ ਚਿਤ ਬਿਤ ਤੇ
 ਅਤਿ ਸੋਕ ਜਨਾਯੋ ॥ ਮੇਰੇ ਸੁਤ ਸਭ ਹੀ ਜਮ ਮਾਰੇ ॥ ਪੁਭ ਜੁ ਯਾ ਜਗ ਜੀਯਤ
 ਤੁਹਾਰੇ ॥ ੨੪੬੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖ ਬਿਲਾਪ ਤਬੈ ਦਿਜ ਪਾਰਥ ਤੋਨ ਸਮੇ
 ਅਤਿ ਔਜ ਜਨਾਯੋ ॥ ਰਾਖਹੋ ਹਉਨਹਿ ਰਾਖੇ ਗਏ ਤਬ ਲੱਜਤ ਹੈ ਜਰਬੇ ਜੀਅ
 ਆਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜਨਾਥ ਤਬੈ ਤਿਹ ਪੈ ਚਲ ਆਵਤ ਭਯੋ ਹਠ ਤੇ ਸਮਝਾਯੋ ॥
 ਤਾਹੀ ਕੋ ਲੈ ਸੰਗਿ ਆਪ ਅਰੁੜਤਨੈ ਰਥ ਪੈ ਤਿਨ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ੨੪੬੬ ॥
 ਗਯੋ ਹਰਿ ਜੀ ਚਲ ਕੈ ਤਿਹਠਾਂ ਅੰਧਿਆਰ ਘਨੇ ਜਿਹ ਦਿਸਟ ਨ ਆਵੈ ॥
 ਦ੍ਰਾਦਸ ਸੂਰ ਚੜੈ ਤਿਹਠਾਂ ਤੁ ਸਭੈ ਤਿਨ ਕੀ ਗਤਿ ਹੈ ਤਮ ਜਾਵੈ ॥ ਪਾਰਥ
 ਤਾਹੀ ਚੜ੍ਹਯੋ ਰਥ ਪੈ ਡਰਪਾਤਿ ਭਯੋ ਪੁਭ ਯੋ ਸਮਝਾਵੈ ॥ ਚਿੰਤ ਕਰੇ ਨ ਸੁਦਰਸਨਿ
 ਚਕ੍ਰ ਦਿਪੈ ਜਬ ਹੀ ਹਰਿ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ॥ ੨੪੬੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਹਾ ਸੇਖ
 ਸਾਈ ਥੋ ਸੋਯੋ ॥ ਅਹਿ ਆਸਨ ਪਰ ਸਭ ਦੁਖ ਖੋਯੋ ॥ ਜਗਯੋ ਸਯਾਮ ਜਬ ਹੀ
 ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਅਪਨੇ ਮਨ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੬੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੇ ਦਿਜ ਕੇ ਜਾਲੋਕ ਤੇ
 ਸਾਤ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇਖ ਸਾਂਈ ਤੋ ਲਯਾਇ ਦੇਤ ਭਏ ਧਯਾਇ ॥

ਚੋਪਈ ॥ ਕਿਹ ਕਾਰਨ ਇਹ ਠਾਂ ਹਰਿ ਆਏ ॥ ਹਮ ਜਾਨਤ ਹਮ ਅਬ
 ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ ਜਾਨਤ ਦਿਜ ਬਾਲਕ ਅਬ ਲੀਜੈ ॥ ਏਕ ਘਰੀ ਇਹ ਠਾਂ ਸੁਖ ਦੀਜੈ
 ॥ ੨੪੬੯ ॥ ਬਿਸਨ ਬਾਚ ਕਾਨੁ ਸੋ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਹਰਿ ਕਰਿ ਦਿਜ ਬਾਲਕ

ਆਏ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਕਉ ਏ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਜਾਤ ਜਾਇ ਦਿਜ ਬਾਲਕ ਦੋਹੇ ॥
 ਬਡੇ ਸੁਜਸੁ ਜਗ ਭੀਤਰ ਲੈਹੇ ॥ ੨੪੭੦ ॥ ਤਬ ਹਰਿ ਨਗਰ ਦੁਆਰਕਾ ਆਯੋ ॥
 ਦਿਜ ਬਾਲਕ ਦੇ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਜਰਤ ਅਗਨ ਤੇ ਸੰਤ ਬਚਾਏ ॥ ਇਉ ਪ੍ਰਭ
 ਜੂ ਸਭ ਸੰਤਨ ਗਾਏ ॥ ੨੪੭੧ ॥ ਅਬ ਕਾਨ੍ਹ ਜੂ ਜਲ ਬਿਹਾਰ ਤੀਆ ਸੰਗ ॥
 ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਚਨ ਕੀ ਜਿਹ ਦੁਆਰਵਤੀ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਬ ਹੀ ਬਿਜੁਭਖਨ ਆਯੋ ॥
 ਲਾਲ ਲਗੇ ਜਿਹ ਠਾਂ ਮਨੋ ਬਜੁ ਭਲੇ ਬਿਜੁਨਾਇਕ ਬਯੋਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਾਲ ਕੇ
 ਬੀਚ ਤਰੈ ਜਦ ਨੰਦਨ ਸੋਕ ਸਬੈ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਲੈ ਤੀਯਾ ਬਾਲਕ ਦੇ
 ਦਿਜ ਕਉ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬਿਜੁਨਾਥ ਬਡੇ ਜਸ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੭੨ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੀਅਨ
 ਸੇ ਜਲ ਸੇ ਬਿਜੁਨਾਇਕ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਰੁਚ ਸਿਉ ਲਪਟਾਏ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਯੋ ਉਨ ਕੇ
 ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਲਗੀ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਬਢਾਏ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਏਕ ਹੀ ਹੁਇ ਗਈ
 ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਰਹੀ ਉਰਝਾਏ ॥ ਪਾਸ ਹੀ ਸਾਜ ਜੂ ਰੂਪ ਰਚੀ ਤੀਆ ਹੇਰ
 ਰਹੀ ਹਰ ਹਾਥ ਨ ਆਏ ॥ ੨੪੭੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੂਪ ਰਚੀ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਮ ਕੇ
 ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਦਸਹੂੰ ਦਿਸ ਦੋਰੇ ॥ ਕੁੰਕਮ ਬੇਦ ਲਿਲਾਟ ਦੀਏ ਸੁ ਦੀਏ ਤਿਨ ਉਪਰ
 ਚੰਦਨ ਖੇਰੈ ॥ ਮੈਨ ਕੇ ਬਸਿ ਭਈ ਸਭ ਭਾਮਨ ਧਾਈ ਫਿਰੈ ਫੁਨ ਧਾਮ ਨ ਓਰੈ ॥
 ਐਸੇ ਰਟੇ ਮੁਖ ਤੇ ਹਮ ਕਉ ਤਜਿ ਹੋ ਬਿਜੁਨਾਥ ਗਯੋ ਕਿਹ ਠੋਰੈ ॥ ੨੪੭੪ ॥
 ਵੁਫਤ ਏਕ ਫਿਰੈ ਹਰਿ ਸੁੰਦਰਿ ਚਿਤ ਬਿਖੈ ਸਭ ਭਰਮ ਬਢਾਈ ॥ ਬੇਖ ਅਨੂਪ
 ਸਜੇ ਤਨ ਪੈ ਤਿਨ ਬੇਖਨ ਕੇ ਬਰਨਿਓ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਸੰਕ ਕਰੈ ਨ ਰਰੈ ਹਰਿ ਹੀ
 ਹਰਿ ਲਾਜਹਿ ਬੇਚ ਮਨੋ ਤਿਹ ਖਾਈ ॥ ਐਸੇ ਚਹੈ ਤਜਿ ਗਯੋ ਕਿਹ ਠਾਂ ਤਿਹ ਹੋ
 ਬਿਜੁਨਾਇਕ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਈ ॥ ੨੪੭੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਤੁ ਕਾਲ ਮੁੰਛਤ ਭਈ
 ਖੇਲਤ ਹਰਿ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਮੁੰਛਤ ਹੂੰ ਤਿਨ ਯੋ ਲਖਯੋ ਹਰਿ ਆਏ ਅਬ ਹਾਥ ॥ ੨੪੭੬
 ॥ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਸੰਗ ਮਿਲਤ ਹੈ ਸੁਨਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਗਾਥ ॥ ਜਿਉ ਭਾਰਿਓ ਮਿਲਿ
 ਜਾਤ ਹੈ ਨੀਰ ਨੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੨੪੭੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਲ ਤੇ ਤਬ ਹਰਿ ਬਾਹਰਿ
 ਆਏ ॥ ਅੰਗਹ ਸੁੰਦੁ ਬਸਤੁ ਬਨਾਏ ॥ ਕਾ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਬਿ ਕਹੈ ॥ ਪੇਖਤ
 ਮੈਨ ਗੀਝ ਕੈ ਰਹੈ ॥ ੨੪੭੮ ॥ ਬਸਤੁ ਤੀਅਨ ਹੂੰ ਸੁੰਦਰ ਧਰੇ ॥ ਦਾਨ ਬਹੁਤ
 ਬਿਪਨ ਕੇ ਕਰੇ ॥ ਜਿਹ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਯੋ ॥ ਤਿਹ ਦਾਰਦ ਧਨ ਦੇਇ
 ਗਵਾਯੋ ॥ ੨੪੭੯ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਾ ਕਥਨੇ ॥ ਕਬਿਯੋਬਾਚ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਰਿ
 ਕੇ ਸੰਤਕ ਬਢੀ ਸੁਨਾਉ ॥ ਤਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਲੋਗਨ ਰਿਝਵਾਉ ॥ ਜੋ ਇਹ ਕਥਾ ਤਨਕ
 ਸੁਨ ਪਾਵੇ ॥ ਤਾਕੇ ਦੋਖ ਦੁਰ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ੨੪੮੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੈਸੇ ਤਿਨਾਵਤ
 ਅਉ ਅਘ ਕੇ ਸੁਬਕਾਸੁਰ ਕੇ ਬਧ ਜਾ ਮੁਖ ਫਾਰਿਓ ॥ ਖੰਡ ਕੀਓ ਸਕਟਾਸੁਰ ਕੇ
 ਗਹ ਕੇਸਨ ਤੇ ਜਿਹ ਕੰਸ ਪਛਾਰਿਓ ॥ ਸਿੰਧ ਜਰਾ ਹੂੰ ਕੇ ਸੈਨ ਮਥਿਓ ਅਰੁ
 ਸਤੁਹੁ ਕੇ ਜਿਹ ਮਾਨਹਿ ਟਾਰਿਓ ॥ ਤਿਉ ਬਿਜੁਨਾਇਕ ਸਾਧਨ ਕੇ ਪੁਨ ਚਾਹਤ
 ਹੈ ਸਭ ਪਾਪਨ ਟਾਰਿਓ ॥ ੨੪੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਬਿਜੁਨਾਇਕ ਕੇ ਰੁਚ ਸੇ
 ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਫੁਨ ਗੀਤਨ ਗੈਹੈ ॥ ਚਾਤੁਰਤਾ ਸੰਗ ਜੋ ਹਰਿ ਕੇ ਜਸੁ ਬੀਚ
 ਕਬਿਤਨ ਕੇ ਸੁ ਬਨੈ ਹੈ ॥ ਔਰਨ ਤੇ ਸੁਨ ਜੋ ਚਰਚਾ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨ ਭੀਤਰ
 ਦੋਹੈ ॥ ਸੋ ਕਬਿ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਧਰਿ ਕੈ ਤਨ ਯਾ ਭਵ ਭੀਤਰ ਫੇਰ ਨ ਐਹੈ ॥ ੨੪੮੨

੧. ਇਹ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਐਖਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਜੇ ਉਪਮਾ ਬਿਜਨਾਬ ਕੀ ਗਾਇ ਹੈ ਔਰ ਕਬਿਤਨ ਬੀਚ ਕਰੈਗੇ ॥ ਪਾਪਨ ਕੀ
 ਤੇਉ ਪਾਵਕ ਮੈ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਕਬਹੂ ਨ ਜਰੈਗੇ ॥ ਚਿੰਤ ਸਭੇ ਸਿਟ ਹੈ ਜੁਰ ਹੀ
 ਖਿਨ ਮੈ ਤਿਨ ਕੇ ਅਘ ਬਿੰਦ ਟਰੈਗੇ ॥ ਜੇ ਨਰ ਸਯਾਮ ਜੂ ਕੇ ਪਰਸੇ ਪਗ ਤੇ ਨਰ
 ਫੇਰ ਨ ਦੇਹ ਧਰੈਗੇ ॥ ੨੪੮੩ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੇ ਬਿਜਨਾਇਕ ਕੇ ਰੁਚ ਸੇ ਕਬਿ
 ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਫੁਨ ਜਾਪ ਜਪੈ ਹੈ ॥ ਜੇ ਤਿਹ ਕੇ ਹਿਤ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਬਹੁ ਮੰਗਨ
 ਲੋਗਨ ਕਉ ਧਨੁ ਦੇਹੈ ॥ ਜੇ ਤਜਿ ਕਾਜ ਸਭੇ ਘਰ ਕੇ ਤਿਹ ਪਾਇਨ ਕੇ ਚਿਤ
 ਭੀਤਰ ਦੇਹੈ ॥ ਭੀਤਰ ਤੇ ਅਬ ਯਾ ਜਗ ਕੇ ਅਘ ਬਿੰਦਨ ਬੀਰ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਜੈਹੈ
 ॥ ੨੪੮੪ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਨ ਕੀਓ ਬਹੁਤੇ ਤਪ ਕਸਟ ਸਹਿਓ ਤਨ ਕਉ ਅਤਿ
 ਤਾਯ ॥ ਕਾਂਸੀ ਸੇ ਜਾਇ ਪੜਿਓ ਅਤਿ ਹੀ ਬਹੁ ਬੇਦਨ ਕੇ ਕਰਿ ਸਾਰਨ ਆਯੋ ॥
 ਦਾਨ ਦੀਏ ਬਸਿ ਹੈ ਗਯੋ ਸਯਾਮ ਸਭੇ ਅਪਨੇ ਤਿਹ ਦਰਬ ਗਵਾਯੋ ॥ ਅੰਤਰਿ ਕੀ
 ਰੁਚ ਕੈ ਹਰਿ ਸਿਓ ਜਿਹ ਹੇਤ ਕੀਓ ਤਿਨ ਹੂ ਹਰਿ ਪਾਯੋ ॥ ੨੪੮੫ ॥ ਕਾ ਭਯੋ
 ਜੇ ਬੜ ਲੋਚਨ ਮੂੰਦ ਕੈ ਬੈਠ ਰਹਿਓ ਜਗ ਭੇਖ ਦਿਖਾਏ ॥ ਮੀਨ ਫਿਰਿਓ ਜਲ
 ਨਾਤ ਸਦਾ ਤ ਕਹਾ ਤਿਹ ਕੇ ਕਰਿ ਮੇ ਹਰਿ ਆਏ ॥ ਦਾਦਰ ਜੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਰਟੈ
 ਸੁ ਬਿਹੰਗ ਉਡੈ ਤਨ ਪੰਖ ਲਗਾਏ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਇਹ ਸੰਤ ਸਬੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹੂੰ
 ਬਿਜਨਾਬ ਰਿਝਾਏ ॥ ੨੪੮੬ ॥ ਲਾਲਚ ਜੇ ਧਨ ਕੇ ਕਿਨਹੂ ਜੁਪੈ ਗਾਇ ਭਲੈ
 ਪ੍ਰਭ ਗੀਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਨਾਚ ਨਚਿਓ ਨ ਖਚਿਓ ਤਿਹ ਮੈ ਹਰਿ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਕੇ
 ਪੰਡ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਹਾਸ ਕਰਿਓ ਜਗ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਪਨੇ ਹੂ ਨ ਗਿਆਨ ਕੇ ਤਤੁ
 ਜਨਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਕਰਿ ਕਾਹੂ ਕੇ ਮੈ ਬਿਜਨਾਇਕ ਆਯੋ ॥
 ੨੪੮੭ ॥ ਹਾਰ ਚਲੇ ਗ੍ਰਹ ਆਪਨੇ ਕਉ ਬਨ ਮੈ ਬਹੁਤੇ ਤਿਨ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ॥
 ਸਿੰਧ ਸਮਾਧ ਅਗਾਧ ਕਥਾ ਮੁਨ ਖੋਜ ਰਹੈ ਹਰਿ ਹਾਥ ਨ ਆਏ ॥ ਸਯਾਮ ਭਨੈ ਸਭ
 ਬੇਦ ਕਤੇਬਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਤਿ ਯੋ ਠਹਰਾਏ ॥ ਭਾਖਤ ਹੈ ਕਬਿ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਜਿਹ
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਤਿਨ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਪਾਏ ॥ ੨੪੮੮ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਛਤੀ ਕੇ ਪੂਤ ਹੋ ਬਾਮਨ ਕੇ ਨਹਿ ਕੈ ਤਪੁ ਆਵਤ ਹੈ ਜੁ ਕਰੈ ॥
 ਅਰੁ ਔਰ ਜੰਜਾਰ ਜਿਤੋ ਗ੍ਰਹਕੇ ਤੁਹਿ ਤਯਾਗ ਕਹਾ ਚਿਤ ਤਾਮੈਧਰੇ ॥
 ਅਬ ਗੀਝ ਕੈ ਦੇਹੁ ਵਹੈ ਹਮ ਕੇ ਜੋਊ ਹੋ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਜੋਰ ਕਰੇ ॥
 ੨ ਜਬ ਆਉ ਕੀ ਔਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਮੈਤਬਜੁਝ ਮਰੇ ॥ ੨੪੮੯ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤ੍ਰਹ ਸੈ ਪੈਤਾਲ ਮਹਿ ਸਾਵਨ ਸੁਦਿ ਬਿਤਿ ਦੀਪ ॥ ਨਗਰ
 ਪਾਵਟਾ ਸੁਭ ਕਰਨ ਜਮਨਾ ਬਹੈ ਸਮੀਪ ॥ ੨੪੯੦ ॥ ਦਸਮ ਕਥਾ ਭਾਗੀਤ ਕੀ
 ਭਾਖਾ ਕਹੀ ਬਨਾਇ ॥ ਅਵਰ ਬਾਸਨਾ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਭ ਧਰਮ ਜੁਧ ਕੇ ਚਾਇ ॥ ੨੪੯੧ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਧੰਨ ਜੀਓ ਤਿਹ ਕੇ ਜਗ ਮੈ ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ ਚਿਤ ਮੈ ਜੁਧੁ ਬਿਚਾਰੈ ॥
 ਦੇਹ ਅਨਿੰਤ ਨ ਨਿੰਤ ਰਹੇ ਜਸੁ ਨਾਵ ਚੜੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਾਰੈ ॥

੧. ਅਰਗਾਂ ਲਏ। ਦਸਮੇਸ ਬਾਣੀ ਦੇਖੋ ੨੮ ਪੰਨਾ ।
੨. ੧੩੦੦ ਤੇਰਾਂ ਸੋ ਛੰਦ ਪਾਵਟੇ ਜਮਨਾ ਕਨਾਰੇ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਰ ੧੧ ਸੋ ਬਾਨਵੇਂ ਛੰਦ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਵਿਚ, ਦੇਖੋ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰ ਦਾ ਆਦ ॥
੩. ਦੇਖੋ ਦੂਜੀ ਪੋਥੀ ੬੮ ਪੰਨਾ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਟੀਕ ਦੀ ।

ਧੀਰਜ ਧਾਮ ਬਨਾਇ ਇਹੋ ਤਨ ਬੁਧਿ ਸੁ ਦੀਪਕ ਜਿਉ ਉਜੀਆਰੈ ॥
 *ਗਿਆਨਹਿ ਕੀ ਬਢਨੀ ਮਨਹੁ ਹਾਬਲੇਕਾਤਰਤਾਕੁਤਵਾਰਬੁਹਾਰੈ ॥੨੪੯੨॥†
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਿਕੰਧ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰ
 ਯਯਾਯ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਬ ਨਰ ਅਉਤਾਰ ਕਥਨੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਬਾਈਸ੍ਰੋ ਗਨਿ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਜੈਸ ਰੂਪ ਕਹੁ ਧਰੈ ਮੁਰਾਰਾ ॥
 ਨਰ ਅਵਤਾਰ ਭਯੋ ਅਰਜਨਾ ॥ ਜਿਹ ਜੀਤੇ ਜਗ ਕੇ ਭਟ ਗਨਾ ॥ ੧ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ^੧ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਸਭ ਮਾਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਤਾਤ ਕੇ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਜੁਧ
 ਰੁਦ੍ਰ ਤਨ ਕੀਆ ॥ ਗੰਝੇ ਭੁਤਿ ਰਾਟ ਬਰੁ ਦਾਆ ॥ ੨ ॥ ਬਹੁਰ^੨ ਦੁਜੋਧਨ ਕਹ
 ਮੁਕਤਾਯੋ ॥ ਗੰਧੂਬ ਰਾਜ ਬਿਮੁਖ ਫਿਰ ਆਯੋ ॥ ਖਾਂਡਵ ਬਨ ਪਾਵਕਹਿ ਚਰਾਵਾ ॥
 ਬੰਦੁ ਏਕ ਪੈਠੈ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ॥ ੩ ॥ ਜਉ ਕਹਿ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਉ ॥ ਗੰਥ ਬਢਨ ਤੇ
 ਹਿਦੈ ਡਰਾਉ ॥ ਤਾਂਤੇ ਬੋਰੀ ਯੈ ਕਥਾ ਕਹਾਈ ॥ ਭੂਲ ਦੇਖਿ ਕਬਿ ਲੇਹੁ ਬਨਾਈ ॥
 ੪ ॥ ਕਉ^੩ ਰਵ ਜੀਤ ਗਾਵ ਸਬ ਆਨੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਨ ਮਹਾਂ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਜਾਤੇ ਜੈਤ ਪਤ੍ਰ ਕਹੁ ਪਾਯੋ ॥ ੫ ॥
 *ਗਾਂਗੇਵ ਭਾਨਜ ਕਹੁ ਮਾਰਯੋ ॥ ਘੋਰ ਭਯਾਨ ਅਯੋਧਨ ਪਾਰਯੋ ॥ ਦਰਜੋਧਨ ਜੀਤਾ
 ਅਤਬਲਾ ॥ ਪਾਵਤ ਭਏ ਰਾਜ ਅਬਚਲਾ ॥ ੬ ॥ ਕਹੁ ਲਗਿ ਕਰਤ ਕਥਾ ਕਹੁ
 ਜਾਉ ॥ ਗੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਧਿਕ ਡਰਾਉ ॥ ਕਥਾ ਬਿਧ ਕਸ ਕਰੋ ਬਿਚਾਰਾ ॥
 ਬਾਈਸਵੇ ਅਰਜਨ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ੭ ॥ ੨੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਨਰਅਵਤਾਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮਸਤੁ ॥

੧. ਪਹਿਲੇ ਨਵਾਤ ਕਵਚ ਭਾਵ ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤੀ ਹੋ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਰੇ।
੨. ਫਿਰ ਦੁਰਜੋਧਨ ਨੂੰ ਗੰਧਰਬਾਂ ਪਾਸੋਂ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ।
੩. ਕੇਰਵਾਂ ਪਾਸੋਂ ਬੈਰਾਟ ਰਾਜਾ ਦੀਆਂ ਗਊਆਂ ਚਾਕੇ ਜਿਤਕੇ ਆਂਦੀਆਂ।
੪. ਭੀਖਮ ਪਿਤਾਮਾ ਤੇ ਕਰਨ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ॥

*ਜੇਇਸ ਸਵੱਯੇ ਦੇ ਅਰਥ ਵੇਖਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦਸਮੇਸ ਬਾਣੀ ਸਟੀਕ ਦਾ ੨੯੯ਪੰਨਾਵੇਖੋ।

† ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਅਵਤਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਰਥ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਬੰਗਾ ਮਦਰਸਾ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਭਾਰੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਤ ਦੀ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖੀਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਅਵਤਾਰ ਦੇ ਅਰਥ ਵਖਰੇ ਛਾਪੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਣੀ ਜਨ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਅਰਥ ਓਸ ਪੁਸਤਕ ਚੋਂ ਵੇਖ ਲੈਣ। ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਬਾਠੀ ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ੯੦ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਿਧ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਆਪ ਦੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਹਨ।

ਅਬ ਬਉਧ ਅਵਤਾਰ ਤੇਈਸਵੇਂ ਕਥਨੰ ॥

ਅਬ ਮੈ ਗਨੋ ਬੋਧ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਜੈ ਸਰੂਪ ਕਹ ਧਰਾ ਮੁਰਾਰਾ ॥ ਬੋਧ
ਅਵਤਾਰ ਇਹੀ ਕੋ ਨਾਉ ॥ ਜਾਕਰ ਨਾਵਨ ਥਾਵਨ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਜਾਕਰ
ਨਾਵ ਨ ਠਾਵ ਬਖਾਨਾ ॥ ਬੋਧ ਅਵਤਾਰ ਵਹੀ ਪਹਚਾਨਾ ॥ ਸਿਲਾ ਸਰੂਪ ਰੂਪ
ਤਿਹ ਜਾਨਾ ॥ ਕਥਾ ਨ ਜਾਹ ਕਲੁ ਮਹਿ ਮਾਨਾ ॥ ੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਪ ਰੇਖ
ਜਾ ਕਰ ਨ ਕਛੁ ਅਰੁ ਕਛੁ ਨਹਿਨਾ ਕਾਰ ॥ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਬਰਤਤ ਜਗਤ ਸੋ ਬੋਧ
ਅਵਤਾਰ ॥ ੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਬਉਧ ਅਵਤਾਰ ਸਮਾਪਤੰ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥

*ਅਬ ਨਿਹਕਲੰਕੀ ਚੋਬੀਸਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ ॥

ਚੋਪਈ ਅਬ ਮੈ ਮਹਾ ਸੁੱਧ ਮਤਿ ਕਰਿਕੈ ॥ ਕਹੇ ਕਥਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇ
ਬਿਚਰ ਕੈ ॥ ਚੋਬੀਸਵੇਂ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਤਾ ਕਰ ਕਹੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧ ॥
ਭਾਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤ ਜਬ ਧਰਣੀ ॥ ਪਾਪ ਗੁਸਤ ਕਛੁ ਜਾਤਨ ਬਰਨੀ ॥ ਭਾਂਤ
ਭਾਂਤ ਤਨ ਹੋਤ ਉਤਪਾਤਾ ॥ ਪੁਤ੍ਰੁ ਸੇਜ ਸੇਵਤ ਲੈ ਮਾਤਾ ॥ ੨ ॥ ਸੁਤਾ ਪਿਤਾ
ਤਨ ਰਮਤ ਨਿਸੰਕਾ ॥ ਭਗਨੀ ਭਰਤ ਭ੍ਰਾਤ ਕਹ ਅੰਕਾ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਬਹਨ ਤਨ
ਕਰਤ ਬਿਹਾਰਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਜੀ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਸੰਕਰ ਬਰਣ ਪ੍ਰਜਾ
ਸਭ ਹੋਈ ॥ ਏਕ ਗਯਾਤ ਕੋ ਰਹਾ ਨ ਕੋਈ ॥ ਅਤਿ ਬਿਭਚਾਰ ਫਸੀ ਬਰ ਨਾਰੀ
॥ ਧਰਮ ਗੀਤ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਘਰ ਘਰ ਝੂਠ ਅਮੱਸਿਆ ਭਈ ॥
ਸਾਚ ਕਲਾ ਸਸ ਕੀ ਦੁਰਗਈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਹੋਨ ਲਗੇ ਉਤਪਾਤਾ ॥ ਭੋਗਤ ਪੂਤ
ਸੇਜ ਚੜਿ ਮਾਤਾ ॥ ੫ ॥ ਵੂਢਤ ਸਾਚ ਨ ਕਤਹੂੰ ਪਾਯਾ ॥ ਝੂਠ ਹੀ ਸੰਗ ਸਬੈ
ਚਿਤ ਲਾਯਾ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰਹ ਮਤ ਹੋਈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਛੁਐ ਨ
ਕੋਈ ॥ ੬ ॥ ਹਿੰਦਵ ਕੋਈ ਨ ਤੁਰਕਾ ਰਹਿ ਹੋ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਘਰ ਘਰ ਮਤ

੧. ਰੂਪ ਅਤੇ ਰੇਖ ਮੱਛ ਆਦਿ ਜਿਸਦੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਅਕਾਰ ਵੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਿਲਾ ਸਰੂਪ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬੋਧ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਅਵਤਾਰ ਹੋਯਾ। ਜੇਹੜੇ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਜੀਵ ਕਲੰਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। *ਕਲਗੀ ਭਾਵ ਸਿਰੋਮਣੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈ।

੨. ਆਕ੍ਰਿਤ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋ ਗਈ ਅਬਵਾ ਆਕ੍ਰਿਤ=ਪਾਪ ਰੂਪ ਹੀ ਧਰਤੀ ਹੋ ਗਈ ਜਾਂ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਕ੍ਰਿਤ=ਦਬੀ ਗਈ ਧਰਤੀ। ਉਤਪਾਤਾ=ਉਪਦ੍ਰ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਲਗੇ।

੩. ਸੰਕਰ=ਪਰਜਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਣ ਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, ਭਾਵ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਰਿਹਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨੀਚ ਉਚ ਰਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਇਕ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਨ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨ ਰਿਹਾ।

੪. ਘਰ ਘਰ=ਹਰ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ੨ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹਰ ਇਕ ਵੇਖ ਵਿਚ ਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਭਾਵ ਝੂਠ ਹੀ ਫੈਲ ਗਿਆ।

੫. ਇਕ ਆਦਮੀ ਇਕ ਰਸਤੇ ਉਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਗਹਿ ਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਪੰਥਨ ਚਲਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਬਾਤ ਉਥਲ ਹੈ ॥ ੭ ॥
 ਭਾਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਧਰਾ ਸਬ ਹੁਯ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਪਰ ਚਲੈ ਨ ਕੁਯ ਹੈ ॥ ਘਰ ਘਰ
 ਔਰ ਔਰ ਮਤ ਹੋਈ ॥ ਏਕ ਧਰਮ ਪਰ ਚਲੈ ਨ ਕੋਈ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਿੰਨ
 ਭਿੰਨ ਘਰ ਘਰ ਮਤੋ ਏਕ ਨ ਚਲਹੈ ਕੋਇ ॥ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੁਰ ਜਹ ਤਹ ਭਯੋ ਧਰਮ
 ਨ ਕਤਹੂੰ ਹੋਇ ॥ ੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸੰਕਰ ਬਰਣ ਪੁਜਾ ਸਬ ਹੋਈ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਜਗਤ
 ਨ ਦੇਖੀਐ ਕੋਈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਐਸੇ ਮਤ ਕੇ ਹੈ ॥ ਜਾਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਦ੍ਰਤਾ ਹੋਇ ਹੈ ॥
 ੧੦ ॥ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਮਤ ਦੁਹੂੰ ਪ੍ਰਹਰਿ ਕਰ ॥ ਚਲਿਹੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤ ਘਰ ਘਰ
 ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਮੰਤਨ ਗਹਿ ਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਸੰਗ ਨ ਰਹਿ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਆਪ
 ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਹੈ ਹੈ ॥ ਨੀਚ ਉਚ ਕਹ ਸੀਸ ਨ ਨੈਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਮਤ ਇਕ
 ਇਕ ਧਾਮਾ ॥ ਘਰ ਘਰ ਹੋਇ ਬੈਠ ਹੈ ਰਾਮਾ ॥ ੧੨ ॥ ਪੜਿਹੈ ਕੋਈ ਨ ਭੂਲ
 ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਕੋਊ ਨ ਪਕਰ ਹੈ ਪਾਨ ਕੁਰਾਨਾ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਜਵਨ ਕਰਿ ਲਹਿ ਹੈ
 ॥ ਤਾਕਹ ਗੋਬਰਾਗਨ^੧ ਮੋ ਦਹਿ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਚਲੀ ਪਾਪ ਕੀ ਜਗਤ ਕਹਾਨੀ ॥
 ਭਾਜਾ ਧਰਮ ਛਾਡ ਰਜਧਾਨੀ^੨ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਘਰ ਘਰ ਮਤ ਚਲਾ ॥ ਯਾ ਤੇ ਧਰਮ
 ਭਰਮ ਉਡ ਟਲਾ ॥ ੧੪ ॥ ਏਕ^੩ ਏਕ ਮਤ ਐਸ ਉਚੈਹੈ ॥ ਜਾਤੇ ਸਕਲ ਸੂਦ੍ਰ
 ਹੁਇ ਜੈ ਹੈ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਰਹਾ ਨ ਕੋਈ ॥ ਸੰਕਰ ਬਰਣ ਪੁਜਾ ਸਬ ਹੋਈ ॥
 ੧੫ ॥ ਸੂਦ੍ਰ ਧਾਮ ਬਸਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ॥ ਬਈਸ ਨਾਰ ਜੋਇ ਹੈ ਛਤ੍ਰਨੀ ॥ ਬਸਿ
 ਹੈ ਛਤ੍ਰ ਧਾਮ ਬੈਸਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਨ ਗ੍ਰਿਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੂਦ੍ਰਾਨੀ ॥ ੧੬ ॥ ਏਕ ਧਰਮ
 ਪਰ ਪੁਜਾ ਨ ਚਲਹੈ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਦੋਊ ਮਤ ਦਲਹੈ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤ ਘਰ
 ਘਰ ਹੋਈ ॥ ਏਕ ਪੈਂਡ ਚਲਹੈ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ ੧੭ ॥ ਗੀਤਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥
 ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤੋ ਘਰੋ ਘਰ ਏਕ ਏਕ ਚਲਾਇ ਹੈ ॥ ਐਂਡ ਬੈਂਡ ਫਿਰੈ ਸਬ ਸਿਰ
 ਏਕ ਏਕ ਨ ਨਜਾਇ ਹੈ ॥ ਪੁਨ ਔਰ ਔਰ ਨਏ ਨਏ ਮਤ ਮਾਸ ਮਾਸ ਉਚਾਹਿਗੇ
 ॥ ਦੇਵ ਪਿਤਰਨ ਪੀਰ ਕੋ ਨਹੀ ਭੂਲ ਪੂਜਨ ਜਾਹਿਗੇ ॥ ੧੮ ॥ “ਦੇਵ ਪੀਰ
 ਬਿਸਾਰਕੈ ਪਰਮੇਸਰ ਆਪ ਕਹਾਹਿਗੇ ॥ ਨਰ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਏਕ ਕੋ ਜੁਰ ਏਕ
 ਏਕ ਉਡਾਹਿਗੇ ॥ ਏਕ ਮਾਸ ਦੁ ਮਾਸ ਲੋ ਅਧ ਮਾਸ ਲੋ ਤ ਚਲਾਹਿਗੇ ॥ ਅੰਤ
 ਬੁਬਰ ਪਾਨ ਜਿਉ ਮਤ ਆਪ ਹੀ ਸਿਟ ਜਾਹਿਗੇ ॥ ੧੯ ॥ “ਬੇਦ ਔਰ ਕਤੇਬ
 ਕੇ ਦੋ ਦੂਖ ਕੇ ਮਤ ਡਾਰ ਹੈ ॥ ਹਿਤ ਆਪਨੇ ਤਿਹ ਨੌਰ ਭੀਤਰ ਜੇਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਹੈ
 ॥ ਮੁਖ ਬੇਦ ਔਰ ਕਤੇਬ ਕੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਲੇਵਨ ਦੇਹਗੇ ॥ ਕਿਸ ਹੂੰ

੧. ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਹਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜਨਗੇ ਜਾਂ ਗਲਿਆਂ ਹੋਇਆਂ
 ਗੋਹਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜਨਗੇ ।

੨. ਰਾਜਧਾਨੀ=ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਤ

ਸੰਗ ਰੂਪ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਦਾ ਭਰਮ=ਪੜਦਾ ਉਡਕੇ ਦੂਰ
 ਹੋ ਗਿਆ ।

੩. ਇਕ ਇਕ ਆਦਮੀ ਇਕੁਰ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ ਚੁਕੋਣਗੇ ।

੪. ਗੀਤਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ਐਂਡ=ਆਕੜਕੇ । ਬੈਂਡ=ਵਿੰਗੇ ਫਿਰਨਗੇ ।

੫. ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਇਕ ਨੂੰ ਉਡੈਣਗੇ ਭਾਵ ਇਕ ਪੁਰਖ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੱਧੀ
 ਵਾਲਾ । ਉਡਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬੁਬਰ=ਬੁਦਬੁਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।

੬. ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਮਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ ।
 ਕਦੇ ਵੀ ਨ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇਣਗੇ ।

ਨ ਕਉਡੀ ਪੁੰਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਕਿਉ ਹੀ ਦੇਹਗੇ ॥੨੦॥ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰੈ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ
 ਧਰਮ ਕਰਮ ਬਿਸਾਰਕੈ ॥ ਨਹੀ ਦੁਬ ਦੇਖਤ ਛੋਡਹੈ ਲੈ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰਕੈ ॥
 ਏਕ ਨੇਕ ਉਠਾਇ ਹੈ ਮਤਿ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਿਨੰ ਦਿਨਾ ॥ ਫੋਕਟੈ ਧਰਮ ਸਬੈ
 ਕਲਿ ਕੇਵਲੰ ਪੁਭਣੰ ਬਿਨਾ ॥ ੨੧ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਚਲੈ ਕੋਊ ਮਤ ਵੇਇ
 ਦਿਉਸ ਚਲਾਹਿਗੇ ॥ ਨਿਪੁ ਜੇਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇਰ ਕੈ ਦਿਨ ਤੀਸਰੈ ਮਿਟ ਜਾਹਿਗੇ ॥
 ਪੁਨ ਔਰ ਔਰ ਉਚਾਹਗੇ ਮਤਣੇ ਗਤੰ ਚਤੁਰਥ ਦਿਨੰ ॥ ਧਰਮ ਫੋਕਟਣੇ ਸਬੰ
 ਇਕ ਕੇਵਲੰ ਕਲਿਨੰ ਬਿਨੰ ॥ ੨੨ ॥ ਛੰਦ ਬੰਦ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਰ ਨਾਰ ਨਿੰਤ
 ਨਏ ਕਰਹਿ ॥ ਪੁਨ ਜੰਤੁ ਮੰਤੁ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਹੀਂ ਤੰਤੁ ਲਾਤ ਕਛੂ ਭਰਹਿ ॥
 ਧਰਤ ਛਤੁ ਉਤਾਰ ਕੈ ਰਠ ਛੋਰ ਛਤੀ ਭਾਜ ਹੈ ॥ ਸੂਦੁ ਬੈਸ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਗਹਿ
 ਅਸਤੁ ਆਹਬ ਗਾਜ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਛਤੀਆਨੀ ਛੋਰ ਕੈ ਨਰ ਨਾਰ ਨੀਚਨ
 ਰਾਵ ਹੈ ॥ ਤਜ ਰਾਜ ਔਰ ਸਮਾਜ ਕੋ ਗਿਹ ਨੀਚ ਰਾਨੀ ਜਾਵ ਹੈ ॥ ਸੂਦੁ ਬ੍ਰਹਮ
 ਸੁਤਾ ਭਏ ਰਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਦੀ ਹੋਹਿਗੇ ॥ ਬੈਸਿਯਾ ਬਾਲ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਮੁਨ ਰਾਜ
 ਧੀਰਜ ਖੋਹਿਗੇ ॥ ੨੪ ॥ ਧਰਮ ਭਰਮ ਉਡਯੋ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਪਾਪ ਪਗ ਪਗ
 ਹੋਹਿਗੇ ॥ ਨਿਜ ਸਿੱਖ ਨਾਰ ਗੁਰੂ ਰਮੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੇ ਸਿਖ ਸੋਹਿਗੇ ॥ ਅਬਬੇਕ
 ਔਰ ਬਬੇਕ ਕੋ ਨ ਬਬੇਕ ਬੈਠ ਬਿਚਾਰ ਹੈ ॥ ਪੁਨ ਝੁਠ ਬੋਲ ਕਮਾਹਿਗੇ ਸਿਰ
 ਸਾਚ ਬੋਲ ਉਤਾਰ ਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਬਿਧ ਨਿਰਾਜ ਕਹਾ ਤੁਮੋ ਛੰਦ ॥ ਅਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ
 ਕਾਰਣੇ ਅਨਿੰਤ ਨਿੰਤ ਹੋਹਿਗੇ ॥ ਤਿਆਗ ਧਰਮਣੇ ਤੀਅੰ ਕੁ ਨਾਰਿ ਸਾਧ ਜੋਹਿਗੇ
 ॥ ਪਵਿੰਤ ਚਿੰਤੁ ਚਿੰਤੁ ਤੰ ਬਚਿੰਤੁ ਮਿਤੁ ਪੋਹਿਗੇ ॥ ਅਮਿੰਤੁ ਮਿੰਤੁ ਭਾਵਣੇ ਸੁ
 ਮਿੰਤੁ ਅਮਿੰਤੁ ਸੋਹਿਗੇ ॥ ੨੬ ॥ ਕਲਯੋ ਕ੍ਰਿਤੰ ਕਰਮਣੇ ਅਭੰਛ ਭੰਛ ਜਾਹਿਗੇ ॥
 ਅਕੱਜ ਕੱਜਣੇ ਨਰੇ ਅਧਰਮ ਧਰਮ ਪਾਹਿਗੇ ॥ ਸੁ ਧਰਮ ਧਰਮ ਧੋਹਿ ਹੈ ਧਿੰਤੰ

- ੧. ਕੇਵਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਾਲਕ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ।
- ੨. ਸਾਰੇ ਮਤ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।
- ੩. ਛੰਦ ਬੰਦ=ਛਲ ਵਲ ।
- ੪. ਸੂਦਰ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਸੂਦਰ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ । ਵੇਸਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਂ ਵੇਸਵਾ ਵੱਲ ਵੇਖਕੇ ।
- ੫. ਅਨਾਤਮ ਤੇ ਆਤਮ ਵਾਲੇ ਬੈਠਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ।
- ੬. ਅਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਗੇ ਭਾਵ ਰੋਜ ਹੀ ਝੁਠ ਬੋਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਚੰਗੇ ਆਦਮੀ ਵਿਆਹੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਖੋਟੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵੇਖਣਗੇ । ਰਿਤੰ=ਟਿੱਕੇ । ਰਿਤੁੰਤੰ=ਲਗਾਏ । ਬਚਿੰਤੁ=ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ । ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਵਿੰਤੁ ਟਿੱਕੇ ਲਾਕੇ ਮਿਤਾਂ ਨਾਲ ਛਲ ਕਰਨਗੇ । ਜੇਹੜੇ ਅਮਿਤੁ ਹਨ ਉਹ ਸਮਿਤੁ ਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਹੜੇ ਸਮਿੰਤੁ ਹਨ ਉਹ ਅਮਿਤੁ ਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ।
- ੭. ਜਾਣਕੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜੇਹੜਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਉਹ ਖਾ ਜਾਣਗੇ । ਜੇਹੜੇ ਕੰਮ ਪੜਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪੜਦ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਅਧਰਮ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣਗੇ । ਧਿੰਤੰ=ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਗਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਧੋ ਦੇਣਗੇ । ਧਰੇਸਣੰ=ਰਾਜੇ ।

ਧਰਾ ਧਰੇਸਣੈ ॥ ਅਧਰਮ ਧਰਮਣੈ ਧਿਤੰ ਕੁਕਰਮ ਕਰਮਣੈ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ੨੭ ॥ ੧ਕਿਉ
ਲੰਘ ਧਰਮ ਕਰਮਣੈ ਅਧਰਮ ਧਰਮ ਬਿਆਪ ਹੈ ॥ ਸੁ ਤਿਆਗ ਜੋਗਿ ਜਾਪਣੈ
ਅਜੋਗ ਜਾਪ ਜਾਪ ਹੈ ॥ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮਣੈ ਭਯੋ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਨਿਰਭੁਮੰ ॥
ਸੁ ਸਾਧ ਸੰਕੁਤੰ ਚਿਤੰ ਅਸਾਧ ਨਿਰਭਯੰ ਡੁਲੰ ॥ ੨੮ ॥ ੨ਅਧਰਮ ਕਰਮਣੈ ਕ੍ਰਿਤੰ
ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮਣੈ ਤਜੰ ॥ ਪ੍ਰਹਰਖ ਬਰਖਣੈ ਧਨੰਨ ਕਰਖ ਸਰਬਤੋ ਨਿਪੰ ॥
ਅਕੱਜ ਕੱਜਣੈ ਕ੍ਰਿਤੰ ਨਿਲੱਜ ਸਰਬ ਤੇ ਫਿਰੰ ॥ ਅਨਰਤ ਬਰਤਿਤੰ ਭੂਅੰ ਨ ਅਰਬ
ਕੱਬਤੰ ਨਰੰ ॥ ੨੯ ॥ ਤਰਨ ਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ੩ਬਰਨ ਹੈ ਅਬਰਨ ਕੋ ॥ ਛਾਡਿ
ਹਰਿ ਸਰਨ ਕੋ ॥ ੩੦ ॥ ਛਾਡ ਸਭ ਸਾਜ ਕੋ ॥ ਲਾਗ ਹੈ ਅਕਾਜ ਕੋ ॥ ੩੧ ॥
ਤਯਾਗ ਹੈ ਨਾਮ ਕੋ ॥ ਲਾਗਹੈ ਕਾਮ ਕੋ ॥ ੩੨ ॥ ਲਾਜ ਕੋ ਛੋਰ ਹੈ ॥ ਦਾਨ ਮੁਖ
ਮੋਰ ਹੈ ॥ ੩੩ ॥ ਚਰਨ ਨਹੀ ਧਿਆਇ ਹੈ ॥ ਦੁਸਟ ਗਤਿ ਪਾਇ ਹੈ ॥ ੩੪ ॥
ਨਰਕ ਕਹਿ ਜਾਹਿਗੇ ॥ ਅੰਤ ਪਛੁਤਾਹਿਗੇ ॥ ੩੫ ॥ ਧਰਮ ਕਹਿ ਖੋਹਿਗੇ ॥
ਪਾਪ ਕਰ ਰੋਹਿਗੇ ॥ ੩੬ ॥ ਨਰਕ ਪੁਨ ਬਾਸ ਹੈ ॥ ੪ਤਾਸ ਜਮ ਤਾਸ ਹੈ ॥ ੩੭ ॥
ਕੁਮਾਰ ਲਲਤ ਛੰਦ ॥ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਹੈ ॥ ਨ ਭੂਲ ਨਾਮ ਲੈ ਹੈ ॥ ਕਿਸੂ ਨ
ਦਾਨ ਦੇਹਗੇ ॥ ਸੁ ਸਾਧ ਲੂਟ ਲੇਹਗੇ ॥ ੩੮ ॥ ਨ ਦੇਹ ਫੇਰ ਲੈ ਕੈ ॥ ਨ ਦੇਹ
ਦਾਨ ਕੈ ਕੈ ॥ ਹਰ ਨਾਮ ਕੋ ਨ ਲੇਹੈ ॥ ਬਿਸੇਖ ਨਰਕ ਜੈਹੈ ॥ ੩੯ ॥
ਨ ਧਰਮ ਠਾਢ ਰੈਹੈ ॥ ਕਰੈ ਨ ਜਉਨ ਕਹਿ ਹੈ ॥ ਨ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਤ
ਸੰਗਾ ॥ ਅਧੀਨ ਅਰਧੰਗਾ ॥ ੪੦ ॥ ੪ਅਭੱਛ ਭੱਛ ਭੱਛੈ ॥ ਅਕੱਛ ਕਾਛ ਕੱਛੈ ॥
ਅਭਾਖ ਬੇਣ ਭਾਖੈ ॥ ਕਿਸੂ ਨ ਕਾਣ ਰਾਖੈ ॥ ੪੧ ॥ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕਰਿਹੈ ॥
ਨ ਤਾਤ ਮਾਤ ਡਰਿ ਹੈ ॥ ਕੁਮੰਤੁ ਮੰਤੁ ਕੈ ਹੈ ॥ ਸੁਮੰਤੁ ਕੋ ਨ ਲੈ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥
ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਹੈ ॥ ਸੁ ਭਰਮ ਧਰਮ ਖੁਐ ਹੈ ॥ ਸੁ ਕਾਲ ਫਾਂਸ ਫਸ ਹੈ ॥
ਨਿਦਾਨ ਨਰਕ ਬਸਿ ਹੈ ॥ ੪੩ ॥ ਕੁਕਰਮ ਕਰਮ ਲਾਗੇ ॥ ਸੁ ਧਰਮ ਛਾਡ ਭਾਗੇ
॥ ਕਮਾਤ ਨਿੱਤ ਪਾਪੰ ॥ ਬਿਸਾਰ ਸਰਬ ਜਾਪੰ ॥ ੪੪ ॥ ੫ਸੁ ਮੱਦ ਮੋਹ ਮੱਤੇ ॥
ਸੁ ਕਰਮ ਕੇ ਕੁਪੱਤੇ ॥ ਸੁ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਰਾਚੇ ॥ ਉਤਾਰ ਲਾਜ ਨਾਚੇ ॥ ੪੫ ॥ ਨਗ
ਸਰੂਪੀ ਛੰਦ ॥ ਨ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਥਾ ਸੁਨੇ ਰਰੈ ॥ ਕੁਕਰਮ

-
੧. ਚੰਗੇ ਧਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਡਰ ਹੋਕੇ ਅਧਰਮ ਕਰਨਗੇ ।
 ੨. ਅਧਰਮ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤੰ=ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ । ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪਸੰਨਤਾ ਨਾਲ ਬਰਖਨਾ=ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਰਾਜੇ ਲੋਕ ਧਨ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਲੰਕ ਵਾਲਿਆਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਰੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਦਿਸਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਰਲੱਜ ਦੇਖੀਦੇ ਹਨ । ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਪਾਪ ਵਰਤ ਦਾ ਹੈ । ਅਰਕ=ਯਥਾਰਥ ਗਲ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ।
 ੩. ਖੋਟੀ ਜਾਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਨਗੇ ।
 ੪. ਡਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਮ ਦਾ ਡਰ ਸਹਿਣਗੇ ਜਾਂ ਡਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਡਰ ਸਹਿਣਗੇ ।
 ੫. ਮਾੜੇ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਖਾਣਗੇ । ਅਕੱਛ=ਜੇਹੜੇ ਬਣਾਉ ਨਹੀਂ ਬਣੋਣੇ ਜੋਗ ਓਨਾਂ ਬਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣੋਣਗੇ ।
 ੬. ਉਹ ਆਦਮੀ ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹਨ ।

ਕਰਮ ਸੇ ਫਸੈ ॥ ਸਤਿ ਛਾਡ ਧਰਮ ਵਾ ਨਸੈ ॥ ੪੬ ॥ ਪੁਰਾਣ ਕਾਬਿਨਾ ਪੜੈ ॥
 ਕੁਰਾਨ ਲੈਨ ਤੇ ਰੜੈ ॥ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕੇ ਕਰੈ ॥ ਸੁ ਧਰਮ ਜਾਸ ਤੇਡਰੈ ॥ ੪੭ ॥
 ਧਰਾ ਕਿ ਵਰਣ ਤਾ ਭਈ ॥ ਸੁ ਭਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਗਈ ॥ ਗਿਹੁ ਗਿਹੁ ਨਯੇ
 ਮਤੰ ॥ ਚਲੇ ਭੂਅੰ ਜਬਾ ਤਬੰ ॥ ੪੮ ॥ ਗਿਹੁ ਗਿਹੁ ਨਯੇ ਮਤੰ ॥ ਭਈ ਧੰ ਨਈ
 ਗਤੰ ॥ ਅਧਰਮ ਰਾਜ ਤਾ ਲਈ ॥ ਨਿਕਾਰ ਧਰਮ ਦੇਸਦੀ ॥ ੪੯ ॥ ਪੁਬੋਧ ਏਕ
 ਨਾ ਲਗੈ ॥ ਸੁ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਤੇ ਭਗੈ ॥ ਕੁਕਰਮ ਪ੍ਰਚੁਰਯੰ ਜਗੰ ॥ ਸੁ ਕਰਮ ਪੰਖ
 ਕੈ ਭਗੰ ॥ ੫੦ ॥ ਪੁਪੰਚ ਪੰਚ ਹੁਇ ਗਡਾ ॥ ਅਪਪੰਚ ਪੰਖ ਕੈ ਉਡਾ ॥
 ਕੁਕਰਮ ਬਿਚਰਤੰ ਜਗੰ ॥ ਸੁ ਕਰਮ ਸੁ ਭੁਮੰ ਭਗੰ ॥ ੫੧ ॥
 ਰਮਾਣ ਛੰਦ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤੰ ਤਜਿ ਹੈਂ ॥ ਕੁਕ੍ਰਿਤੰ ਭਜਿ ਹੈਂ ॥ ੫੨ ॥ ਭੁਮਣੰ ਭਰਿ ਹੈਂ
 ॥ ਜਸ ਤੇ ਟਰਿ ਹੈਂ ॥ ੫੩ ॥ ਕਰਿ ਹੈਂ ਦੁਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ਰਰਿ ਹੈਂ ਅਨਿਥੰ ॥ ੫੪ ॥
 ਜਪ ਹੈਂ ਅਜਪੰ ॥ ਕੁਬਪੋਣ ਬਪੰ ॥ ੫੫ ॥ ਸੋਮਰਾਜੀ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੇ ਦੇਸ ਦੇਸੰ
 ਮੁਨੰਪਾਪ ਕਰਮਾ ॥ ਚੁਨੈ ਜੂਠ ਕੂਠੰ ਸੁਤੰ ਛੋਰ ਧਰਮਾ ॥ ੫੬ ॥ ਤਜੰ ਧਰਮ ਨਾਰੀ
 ਤਕੈ ਪਾਪ ਨਾਰੰ ॥ ਮਹਾ ਰੂਪ ਪਾਪੀ ਸਵਿਤਾ ਧਿਕਾਰੰ ॥ ੫੭ ॥ ਕਰੈ ਨਿਤ ਅਨ-
 ਰਥੰ ਸਮਰਥੰ ਨ ਏਤੀ ॥ ਕਰੈ ਪਾਪ ਤੇਤੋ ਪਰਾਲਬਧ ਜੇਤੀ ॥ ੫੮ ॥ ਨਏ ਨਿੰਤ
 ਮੱਤੰ ਉਠੈ ਏਕ ਏਕੰ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਤ ਅਨਰਥੰ ਅਨੇਕੰ ਅਨੇਕੰ ॥ ੫੯ ॥ ਪੁਅ ਛੰਦ ॥
 ਦੁਖੰ ਦੰਦ ਹੈਂ ਸੁਖਕੰਦ ਜੀ ॥ ਨਹੀ ਬੰਦ ਹੈਂ ਜਗਬੰਦ ਜੀ ॥ ੬੦ ॥ ਨਹੀ ਬੰਦ
 ਬਾਕ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਮਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਖਾਨ ਹੈਂ ॥ ੬੧ ॥ ਨ ਕੁਰਾਨ ਕੇ ਮਤੁ
 ਲੇਹਗੇ ॥ ਨ ਪੁਰਾਨ ਦੇਖਨ ਦੇਹਗੇ ॥ ੬੨ ॥ ਨਹੀ ਏਕ ਮੰਤ੍ਰਿਹਿ ਜਾਪ ਹੈਂ ॥ ਦਿਨ

੧. ਚੰਗੇ ਧਰਮ ਤੇ ਜਸ ਤੋਂ ਉਹ ਆਦਮੀ ਡਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ। ੨. ਧਰਤੀ ਕੁ ਬਰਣ=ਖੋਟੇ ਰੰਗਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ੩. ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਪੁਰਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਹੈ।

੪. ਪੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਣਗੇ। ੫. ਖੋਟੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਪੂਜਣਗੇ।
 ੬. ਚੁਨ ਅਰਥਾਤ ਖਾਣਗੇ। ਜੂਠ ਕੂਠੇ ਹੋਏ ਹੋਨ ਜੇ ਮਾਸ ਸੁਤੰ ਅਰਥਾਤ ਭੇਦਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਛੋਡ ਦੇਣਗੇ। ੭. ਤਿਆਗ ਕੇ ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਗੇ। ਪਾਪ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਜੋ ਬਿਭਚਾਰਨਾ ਹੋਨ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਰੂਪ ਜੋ ਹੋਨ ਖੋਟੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਦੇ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਨ। ੮. ਕਰਦੇ ਨੇ ਪਾਪ ਤਿਤਨੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਲਬਧ ਕਰਮ ਹੈ, ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਲਬਧ ਕਰਮ ਮਤ ਹੈ, ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਲਬਧ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਦੇਯੀ ਹੈ। ੯. ਦੁਖ ਦੇਂਦੇ ਹੋਨ ਤੇ ਸੁਖ ਕਟਦੇ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢਦੇ ਹੋਨ ਵਾ ਨਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਨ ਤੇ ਸੁਖ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋਨ ਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੂਰ ਜੋ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਦੇਵਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਫਲ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਮੇਘ।

ਦੂ ਕ ਬਾਪਨ ਬਾਪ ਹੈ ॥ ੬੩ ॥ ਗਾਹਾ ਛੰਦ ਦੂਜਾ ॥ ਕ੍ਰੀਅਤੰ^੧ ਪਾਪਣੋ ਕਰਮੰ ਨ
 ਅਧਰਮੰ ਭਰਮਣ ਤੁਸਤਾਇ ॥ ਕੁਕਰਮ ਕਰਮਾ ਕ੍ਰਿਤੰ ਨ ਦੇਵ ਲੋਕੇਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹਿ ॥
 ੬੪ ॥ ਰਤਜੰ^੨ ਅਰਥ ਆਨਰਥੰ ਅਰਥ ਅਰਥਿੰ ਨ ਬੁਝਯਾਮ ॥ ਨ ਪ੍ਰਹਰਖ ਬਰਖਣੰ
 ਧਨਿਨੰ ਚਿੰਤੰ ਬਸੀਅ ਬਿਰਾਟਕੰ ॥ ੬੫ ॥ ਮਾਤਵੰ^੩ ਮੱਦਯੰ ਕੁਨਾਰੰ ਅਨਰਤੰ
 ਧਰਮਣੇ ਤ੍ਰੀਆਇ ॥ ਕੁਕਰਮਣੋ ਕਥਤੰ ਬਦਿਤੰ ਲੱਜਿਣੇ ਤਜਤੰ ਨਰੰ ॥ ੬੬ ॥
 ਸੱਜਯੰ^੪ ਕੁਤਿਸਤੰ ਕਰਮੰ ਭਜਿਤੰ ਤਜਤੰ ਨ ਲਜਾ ॥ ਕੁਵਿਰਤੰ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਕ੍ਰਿਤਣੇ
 ਧਰਮ ਕਰਮੇਣ ਤਿਆਗਤੰ ॥ ੬੭ ॥ ਚਤੁਰਪਦੀ ਛੰਦ ॥ ਕੁਕ੍ਰਿਤੰ^੫ ਨਿਤ ਕਰਿਹੰ
 ਸੁਕ੍ਰਿਤਾਨੁ ਨ ਸਰ ਹੈ ॥ ਅਘ ਓਘ ਨ ਰੁਚਿ ਰਾਚੇ ॥ ਮਾਨ ਹੈ ਨ ਬੇਦਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ
 ਕਤੇਬਨ ਲੋਕ ਲਾਜ ਤਜਿ ਨਾਚੇ ॥ ਚੀਨ ਹੈ ਨ ਬਾਨੀ ਸੁਭਵ ਭਵਾਨੀ ਪਾਪ ਕਰਮ
 ਰਤਿ ਹੁਇ ਹੈ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਨ ਮਾਨੈ ਭਲ ਨ ਬਖਾਨੈ ਅੰਤ ਨਰਕ ਕਹ ਜੈਹੈ ॥ ੬੮
 ॥ ਜਪਹੈ ਨ ਭਵਾਨੀ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ਪਾਪ ਕਰਮ ਰਤਿ ਐਸੇ ॥ ਮਾਨਿ ਹੈ ਨ ਦੇਵੰ
 ਅਲਖ ਅਭੇਵੰ ਦੁਰਕ੍ਰਿਤੰ ਮੁਨ ਵਰ ਜੈਸੇ ॥ ਚੀਨ ਹੈ ਨ ਬਾਤੰ ਪਰ ਤ੍ਰੀਯਾ ਰਾਤੰ
 ਧਰਮਣਿ ਕਰਨ ਉਦਾਸੀ ॥ ਜਾਨਿ ਹੈ ਨ ਬਾਤੰ ਅਧਕ ਅਗਿਆਤੰ ਅੰਤ ਨਰਕ ਕੇ
 ਬਾਸੀ ॥ ੬੯ ॥ ਨਿਤ ਨਵ ਮਤ ਕਰ ਹੈ ਹਰਿ ਨ ਨਿਸਰਿ ਹੈ ਪੁਭ ਕੇ ਨਾਮ ਨ ਲੈਹੰ
 ॥ ਸੁਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਨ ਮਾਨੈ ਤਜਤ ਕੁਰਾਨੈ ਐਰ ਹੀ ਪੈਡ ਬਤੈਹੰ ॥ ਪਰ ਤ੍ਰੀਅ ਰਸ
 ਰਾਚੇ ਸਤ ਕੇ ਕਾਚੇ ਨਿਜ ਤ੍ਰੀਯ ਗਮਨ ਨ ਕਰਹੰ ॥ ਮਾਨ ਹੈ ਨ ਏਕੰ ਪੂਜ ਅਨੇਕੰ
 ਅੰਤ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਰ ਹੈ ॥ ੭੦ ॥ ਪਾਹਣ^੬ ਪੂਜੈ ਹੈ ਏਕ ਨ ਧਿਐਹੈ ਮਤ ਕੇ
 ਅਧਕ ਅਧੇਰਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹੁ ਤਜਿ ਹੈ ਬਿਖ ਕਹੁ ਭਜਿ ਹੈ ਸਾਝਹਿ ਕਹਹਿ ਸਵੇਰਾ
 ॥ ਫੋਕਟ ਧਰਮਣਿ ਰਤਿ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਬਿਨਾ ਮਤ ਕਹੋ ਕਹਾ ਫਲ ਪੈਹੈ ॥ ਬਾਧੇ ਮ੍ਰਿਤ
 ਸਾਲੈ ਜਾਹ ਉਤਾਲੈ ਅੰਤ ਅਧੋਗਤਿ ਜੈਹੈ ॥ ੭੧ ॥ ਏਲਾ ਛੰਦ ॥ ਕਰਹੈ ਨਿੰਤ

੧. ਕਰਨਗੇ ਪਾਪਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਖ ਇਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ । ਨਹੀਂ ਖੋਟੇ ਧਰਮ ਸੇ ਕੁਰਮ ਅਰਥਾਤ ਫਿਰਨਗੇ ਡਰ ਕੇ । ਖੋਟੇ ਜੇ ਕਰਮ ਹੈ ਤਿਨਾਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਗੇ, ਨਹੀਂ ਦੇਵ ਲੋਕਾਇਆ ਸਵਰਗ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ।
੨. ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਤਿਨਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਪਾਪ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਾਤ ਵਿਚੋਂ ਅਰਥ ਸਿਧਾਂਤ ਪੁੰਮ ਸਰਵ ਦਾ ਨਾਮ ਵਾ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਰਥ ਮੋਖ ਸੇ ਉਹਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬੁਝਿਆ, ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਦਾਨ ਧਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੇਹੜਾ ਚਿਤ ਹੈ ਸੇ ਵਸਦਾ ਹੈ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ।
੩. ਮਦ ਸੇ ਮਸਤੀ ਹੈ, ਕੁਨਾਰਾਂ ਸੇ ਕਿਯਾ ਖੋਟੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਸੇ ਅਨਰਤੰ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਆਪਣੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਸੇ । ਖੋਟੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਰਦੇ ਹੈਨ, ਮੁਖ ਸੇਵਾਂ ਬਦਿਤੰ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਲੱਜਿਆ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ ਹੈ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ।
੪. ਸਾਜਦੇ ਹੈਨ ਜਾਂ ਕਰਦੇ ਹੈਂ ਨਿੰਦਤ ਕਰਮ ਕੁਕ੍ਰਿਤੰ ਅਰਥਾਤ ਭਜਨਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਤਿਆਗਣੇ ਸੇ ਲਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਕੁਵਿਰਤ ਖੋਟੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਰਦੇ ਹੈਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਸੁਸਟ ਹੈਨ ਤਿਆਗ ਦੇਣਗੇ ।
੫. ਪਾਪ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਤ ਕਰਨਗੇ ਪੁੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨਸਾਰ ਨਾ ਹੋਣਗੇ, ਦੇਖਣਗੇ ਨਹੀਂ ਬਾਣੀ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਭਵਾਨੀ ਦੀ ਹੈ ।
੬. ਪੱਥਰ ਪੂਜਣਗੇ ।

ਅਨਰਥ ਅਰਥ ਨਹੀ ਏਕ ਕਮੈਹੈ ॥ ਨਹਿ ਲੈਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕਾਹੂ ਨਹੀ
ਦਹੈ ॥ ਨਿੰਤ ਇਕ ਮਤ ਤਜੈ ਇੱਕ ਮਤਿ ਨਿੰਤ ਉਚੈਹੈ ॥ ੭੨ ॥ ਨਿੰਜ ਇੱਕ
ਮਤ ਮਿਟੈ ਉਠੈ ਹੈ ਨਿੰਤ ਇੱਕ ਮਤ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਰਹਿ ਗਇਓ ਭਈ ਬਸੁਧਾ
ਔਰੈ ਗਤਿ ॥ ਭਰਮ ਧਰਮ ਕੋ ਗਇਓ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੁਰਿਓ ਜਹਾਂ ਤਹ ॥ ੭੩ ॥
ਸਿਸਟ^੧ ਇਸਟ ਤਜਿ ਦੀਨ ਕਰਤ ਆਰਿਸਟ ਪੁਸਟ ਸਬ ॥ ਬਿਸਟਿ ਸਿਸਟ ਤੇ
ਮਿਟੀ ਭਏ ਪਾਪਿਸਟ ਭ੍ਰਿਸਟ ਤਬ ॥ ਇੱਕ ਇੱਕ ਨਿੰਦ ਹੈ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਹਿ ਹਸ
ਚਲੈ ॥ ੭੪ ॥ ਤਜੀ^੨ ਆਨ ਜਹਾਨ ਕਾਨ ਕਾਹੂ ਨਹੀ ਮਾਨਹਿ ॥ ਤਾਤ ਮਾਤ ਕੀ
ਨਿੰਦ ਨੀਚ ਉਚ ਸਮ ਜਾਨਹਿ ॥ ਧਰਮ ਭਰਮ ਕੋ ਗਇਓ ਭਈ ਇਕ ਵਰਣ ਪ੍ਰਜਾ
ਸਬ ॥ ੭੫ ॥ ਘੱਤਾ ਛੰਦ ॥ ਕਰਿ ਹੈ ਪਾਪ ਅਨੇਕ ਨ ਏਕ ਧਰਮ ਕਰ ਹੈ ਨਗ ॥ ਮਿਟ
ਜੈਹੈ ਸਭ ਖਸਟ^੩ ਕਰਮ ਧਰਮ ਘਰਨ ਘਰ ॥ ਨਹਿ ਸੁਕ੍ਰੁਤ ਕਮੈਸੈ ਅਧੋਗਤਿ ਜੈਹੈ ॥
ਅਮਰ ਲੋਗ ਜੈਹੈ ਨ ਬਰ ॥ ੭੬ ॥ ਧਰਮ ਨ ਕਰ ਹੈ ਏਕ ਅਨੇਕ ਪਾਪ ਕੈਹੈ ਸਬ
॥ ਲਾਜ ਬੇਚ ਤਹ ਫਿਰੈ ਸਕਲ ਜਗ ॥ ਪਾਪ ਕਮੈਵਹ ਦੁਰਗਤ ਪੈਹੈ ॥ ਪਾਪ
ਸਮੁੰਦ ਜੈਹੈ ਨ ਤਰ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਠਉਰ ਠਉਰ ਨਵ ਮਤ ਚਲੇ ਉਠਾ
ਧਰਮ ਕੋ ਦੋਰ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਜਹ ਤਹ ਦੁਰ ਰਹੀ ਪਾਪ ਭਇਓ ਸਰਮੋਰ ॥ ੭੮ ॥
ਨਵਪਦੀ ਛੰਦ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਕਰਨ ਲਗੇ ਸਭ ਪਾਪਨ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਤਜਿ
ਕਰ ਹਰਿ ਜਾਪਨ ॥ ਪਾਹਨ ਕੋ ਸੁ ਕਰਤ ਸਬ ਬੰਦਨ ॥ ਡਾਰਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਸਿਰ
ਚੰਦਨ ॥ ੭੯ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਧਰਮ ਕਰਮ ਤਜ ਭਾਗਤ ॥ ਉਠ ਉਠ ਪਾਪ ਕਰਮ ਸੋ
ਲਾਗਤ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਭਈ ਧਰਮ ਗਤ ਲੋਪ ॥ ਪਾਪਹ ਲਗੀ ਚੋਗਨੀ ਓਪ ॥ ੮੦
॥ ਭਾਜਯੋ ਧਰਮ ਭਰਮ ਤਜ ਅਪਨਾ ॥ ਜਾਨਕ ਹੁਤੇ ਲਖਾ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ॥ ਸਬ
ਸੰਸਾਰ ਤਜੀ ਤ੍ਰੀਅ ਆਪਨ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਕੁਮੰਤ੍ਰ ਲਗੇ ਮਿਲ ਜਾਪਨ ॥ ੮੧ ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘੋਰ
ਪ੍ਰਚੁਰ ਭਇਓ ਪਾਪਾ ॥ ਕੋਊ ਨ ਜਾਪ ਸਕੈ ਹਰਿ ਜਾਪਾ ॥ ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਆ ਸਭ ਜਾ
ਚਲ ਪਈ ॥ ਧਰਮ ਕ੍ਰਿਆ ਯਾ ਜਗ ਤੈ ਗਈ ॥ ੮੨ ॥ ਅੜਿਲ ਦੂਜਾ ॥ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ
ਆਧਰਮ ਉਪਜੀਆ ॥ ਜਾਨਕ ਧਰਮ ਪੰਖ ਕਰ ਭਜੀਆ ॥ ਡੋਲਤ ਜਹ ਤਹ ਪੁਰਖ
ਅਪਾਵਨ ॥ ਲਾਗਤ ਕਤਹੀ ਧਰਮ ਕੋ ਦਾਵਨ ॥ ੮੩ ॥ ਅਰਥਹ ਛਾਡ ਅਨਰਥ
ਬਤਾਵਤ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਚਿਤ ਏਕ ਨ ਲਿਆਵਤ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਭੁਲਾਵਤ ॥ ਜਹਾ ਤਹਾ ਆਰਿਸਟ ਬਤਾਵਤ ॥ ੮੪ ॥ ਕੁਲਕ ਛੰਦ ॥ ਧਰਮ ਨ
ਕਰਹੀ ॥ ਹਰਿ ਨ ਉਚਰਹੀ ॥ ਪਰ ਘਰ ਡੋਲੈ ॥ ਜਲਹ ਬਿਰੋਲੈ ॥ ੮੫ ॥ ਲਹੈ ਨ
ਅਰਥ ॥ ਕਹੈ ਅਨਰਥ ॥ ਬਕਨ ਨ ਸਾਚੇ ॥ ਮਤ ਕਰ ਕਾਚੇ ॥ ੮੬ ॥ ਪਰ ਤ੍ਰੀਆ
ਰਾਚੇ ॥ ਘਰ ਘਰ ਜਾਚੇ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਡੋਲੈ ॥ ਰਹਿ ਰਹਿ^੪ ਬੋਲੈ ॥ ੮੭ ॥ ਧਨ
ਨਹੀ ਛੋਰੈ ॥ ਨਿਸ ਘਰ ਫੋਰੈ ॥ ਗਹਿ ਬਹੁ ਮਾਰੀਅਤ ॥ ਨਰਕਹ ਡਾਰੀਅਤ ॥
੮੮ ॥ ਅਸ ਦੁਰ ਕਰਮ ॥ ਛੁਟ ਜਗ ਧਰਮ ॥ ਮਤਿ ਪਿਤ ਭਰਮ ॥ ਧਸਤ ਨ

੧. ਕਰਦੇ ਹੋਨ ਉਪਦੁ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕਰਕੇ ਸਭ, ਪਾਪਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ
ਭਰੋਸਟ ਹੋ ਗਏ । ੨. ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਦੀ ਈਨ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮ ਛੱਡ ਦਿਤੀ ਹੈ । ੩. ਜੇਹੜੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਛੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਹਨ, ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਪੜ੍ਹੋਣੀ, ਜੱਗ ਕਰਨਾ
ਕਰੋਣਾ, ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਲੈਣਾ । ੪. ਚਹੁੰਆਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਧਰਮ ਦਾ ਜਮਾਨਾ
ਜਾਂ ਫਿਰਕਾ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ । ੫. ਹੌਲੀ ੨ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ।

ਘਰ ਮੈਂ ॥ ੮੯ ॥ ਸਿਖ ਮੁਖ ਮੋਰੈਂ ॥ ਭ੍ਰਿਤ ਨਿਪ ਛੋਰੈਂ ॥ ਤਜ ਤੀਆ ਭਰਤਾ ॥
 ਬਿਸਰੇ ਕਰਤਾ ॥੯੦॥ ਨਵ ਨਵ ਕਰਮੰ ॥ ਬਢਿ ਗਇਓ ਭਰਮੰ ॥ ਸਭ ਜਗ ਪਾਪੀ
 ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਜਾਪੀ ॥ ੯੧ ॥ ਪਦਮਾਵਤੀ ਛੰਦ ॥ ਦੇਖੀਅਤ ਪਾਪੀ ਨਹ ਹਰਿ ਜਾਪੀ
 ਤਦਪ ਮਹਾ ਰਿਸ ਠਾਨੈਂ ॥ ਅਤਿ ਬਿਭਚਾਰੀ ਪਰ ਤੀਅ ਭਾਰੀ ਦੇਵ ਪਿਤਰ ਨਹੀ
 ਮਾਨੈ ॥ ਤਦਪ ਮਹਾ ਬਰ ਕਹਤ ਧਰਮ ਧਰ ਪਾਪ ਕਰਮ ਅਧਕਾਰੀ ॥ ਧਿਗ ਧਿਗ
 ਸਭ ਆਖੈ ਮੁਖ ਪਰ ਨਹੀ ਭਾਖੈ ਦੇਹ ਪ੍ਰਿਸਟ ਚੜਿ ਗਾਰੀ ॥ ੯੨ ॥ ਦੇਖੀਅਤ
 ਬਿਨ ਕਰਮੰ ਤਜ ਕੁਲ ਧਰਮੰ ਤਦਪ ਕਹਾਤ ਸੁ ਮਾਨਸ ॥ ਅਤਿ ਰਤਿ ਲੋਭੇ ਰਹਤ
 ਸਛੋਭੇ ਲੋਕ ਸਗਲ ਭਲ ਜਾਨਸ ॥ ਤਬਪ ਬਿਨਾ ਗਤਿ ਚਲਤ ਬੁਰੀ ਮਤਿ ਲੋਭ
 ਮੋਹ ਬਸਿ ਭਾਰੀ ॥ ਪਿਤ ਮਾਤ ਨ ਮਾਨੈ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ਲੋਹ ਘਰਣ ਤੇ ਗਾਰੀ ॥
 ੯੩ ॥ ਦੇਖੀਅਤ ਜੇ ਧਰਮੀ ਤੇ ਭਏ ਅਕਰਮੀ ਤਦਪ ਕਹਾਤ ਮਹਾਤਮ ॥ ਅਤ
 ਬਸ ਨਾਰੀ ਅਬਗਤਿ ਭਾਰੀ ਜਾਨਤ ਸਕਲ ਬਿਨਾ ਜਤਾ ॥ ਤਦਪ ਨ ਮਾਨਤ ਕੁਮਤ
 ਪ੍ਰਠਾਨਤ ਮਤ ਅਰੁ ਗਤ ਕੇ ਕਾਚੇ ॥ ਜਿਹ ਤਿਹ ਘਰ ਡੋਲਤ ਭਲੇ ਨ ਬੋਲਤ ਲੋਗ
 ਲਾਜ ਤਜ ਨਾਚੇ ॥ ੯੪ ॥ ਕਿਲਕਾ ਛੰਦ ॥ ਪਾਪ ਕਰੈਂ ਨਿਤਪ੍ਰਾਤ ਘਨੇ ॥ ਜਨ
 ਦੋਖਨ ਕੇ ਤਰ ਸੁਧ ਬਨੇ ॥ ਜਗ ਛੋਰ ਭਜਾ ਗਤ ਧਰਮਨ ਕੀ ॥ ਸੁ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ
 ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਚੁਰੀ ॥ ੯੫ ॥ ਸੰਗ ਲਏ ਫਿਰੈ ਪਾਪਨ ਹੀ ॥ ਤਜ ਭਾਜ ਕ੍ਰਿਆ
 ਜਗ ਜਾਪਣ ਕੀ ॥ ਦਿਵ ਪਿਤੁ ਨ ਪਾਵਕ ਮਾਨਹਗੇ ॥ ਸਭ ਆਪਨ ਤੇ ਘਟਿ
 ਜਾਨਹਗੇ ॥ ੯੬ ॥ ਮਧਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਭਜਿਓ ਸੁ ਧਰਮ ॥ ਪ੍ਰਚੁਰਿਓ ਕੁਕਰਮ ॥
 ਜਹੋਂ ਤਹੋਂ ਜਹਾਨ ॥ ਤਜ ਭਾਜ ਆਨ ॥ ੯੭ ॥ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਅਨਰਥ ॥ ਕਰਹੈ ਸਮ-
 ਰਥ ॥ ਉਠ ਭਾਜ ਧਰਮ ॥ ਲੈ ਸੰਗ ਸੁ ਕਰਮ ॥ ੯੮ ॥ ਕਰਹੈ ਕੁਚਾਰ ॥ ਤਜ ਸੁਭ
 ਅਚਾਰ ॥ ਭਈ ਕ੍ਰਿਆ ਔਰ ॥ ਸਬ ਠੋਰ ਠੋਰ ॥ ੯੯ ॥ ਨਹੀ ਕਰਤ ਸੰਗ ॥ ਪ੍ਰੇਰਤਿ
 ਅਨੰਗ ॥ ਕਰ ਸੁਤਾ ਭੋਗ ॥ ਜੋ ਹੈ ਅਜੋਗ ॥ ੧੦੦ ॥ ਤਜ ਲਾਜ ਭਾਜ ॥ ਸੰਜੁਤ
 ਸਮਾਜ ॥ ਘਟ ਚਲਾ ਧਰਮ ॥ ਬਢਿਓ ਅਧਰਮ ॥ ੧੦੧ ॥ ਕ੍ਰੀੜਤ ਕੁਨਾਰ ॥
 ਤਜ ਧਰਮ ਵਾਰ ॥ ਬਢਿ ਗਇਓ ਭਰਮ ॥ ਭਾਜੰਤ ਧਰਮ ॥ ੧੦੨ ॥ ਦੇਸਨ
 ਬਿਦੇਸ ॥ ਪਾਤੀ ਨਰੇਸ ॥ ਧਰਮੀ ਨ ਕੋਇ ॥ ਪਾਪੀ ਅਤਿ ਹੋਇ ॥ ੧੦੩ ॥ ਸਾਧੂ
 ਸਤ੍ਰਾਸ ॥ ਜਹੋਂ ਤਹੋਂ ਉਦਾਸ ॥ ਪਾਪੀ ਨਰਾਜ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਸਰਬ ਸਾਜ ॥ ੧੦੪ ॥
 ਹਰਿ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਸਬੰ ਦੋਨ ਗਿਰਵਰ ਸਿਖਰ ਤਰ ਨਰ ਪਾਪ ਕਰਮ ਭਏ ਭਨੋ
 ॥ ਉਠ ਭਾਜ ਧਰਮ ਸਭਰਮ ਹੁਐ ਚਮਕੰਤ ਦਾਮਨ ਸੋ ਮਨੋ ॥ ਕਿਧੈ ਸੂਦ੍ਰ ਸੁਭਟ
 ਸਮਾਜ ਸੰਜੁਤ ਜੀਤ ਹੈ ਬਸੁਧਾ ਬਲੀ ॥ ਕਿਧੈ ਅੰਤੁ ਛੱਤੁ ਤਜੇ ਭਜੇ ਅਰੁ ਔਰ ਔਰ
 ਕ੍ਰਿਆ ਚਲੀ ॥ ੧੦੫ ॥ ਨਿਪ ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਜਹੋਂ ਤਹੋਂ ਪਾਪ ਕਰਮ ਸਬੈ
 ਲਗੇ ॥ ਨਰ ਲਾਜ ਛਾਡ ਨਿਲਾਜ ਹੁਐ ਫਿਰੈ ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਬੈ ਭਗੇ ॥ ਕਿਧੈ
 ਸੂਦ੍ਰ ਜਹੋਂ ਤਹੋਂ ਸਰਬ ਮਹਿ ਮਹਾਰਾਜਜ ਪਾਇ ਪ੍ਰਹਰਖ ਹੈ ॥ ਕਿਧੈ ਚੋਰ ਛਾਡਿ

੧. ਦੋਣ=ਕੰਦਰਾ । ਗਿਰਵਰ=ਪਹਾੜ ॥ ਸਿਖਰ=ਉਪਰ ਚੋਟੀ ਦੇ । ਤਰ=
 ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ । ਭਨੋ=ਉਚਾਰੀਦੇ ਹਨ । ਕੰਦਰਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ
 ਹੀ ਆਦਮੀ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਉਚਾਰੀਦੇ ਹਨ ।

ਅਚੋਰ ਕੈ ਗਹਿ ਸਰਬ ਦਰਬ ਆਕਰਖ ਹੈ ॥ ੧੦੬ ॥ ਤਿਭੰਗੀ ਛੰਦ ॥ ਸਭ ਜਗ
 ਪਾਪੀ ਕਹੂ ਨ ਜਾਪੀ ਅਥਪ ਨ ਥਾਪੀ ਦੇਸ ਦਿਸੈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਮਤਵਾਰੇ^੧ ਭ੍ਰਮਤ
 ਭ੍ਰਮਾਰੇ ਮਤਨ ਉਜਿਯਾਰੇ ਬਾਧ ਰਿਸੈ ॥ ਪਾਪਨ ਰਸ ਰਾਤੇ ਦੁਰਮਤ ਮਾਤੇ ਕੁਮਤਨ
 ਦਾਤੇ ਮਤ ਨੇਕੈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਉਠ ਧਾਵੈ ਚਿਤ ਲਲਚਾਵੈ ਕਛੁਹੂ ਨ ਪਾਵੈ ਬਿਨ ਏਕੈ
 ॥ ੧੦੭ ॥ ਤਜਿ^੨ ਹਰਿ ਧਰਮ ਗਹਤ ਕੁਕਰਮ ਬਿਨ ਪੁਭ ਕਰਮ ਸਬ ਭਰਮ ॥
 ਲਾਗਤ ਨਹੀ ਤੰਤੁ ਫੁਰਤ ਨ ਮੰਤੁ ਚਲਤ ਨ ਜੰਤੁ ਬਿਨ ਮਰਮ ॥ ਜਪਹੈ ਨ ਦੇਵੀ
 ਅਲਖ ਅਭੇਵੀ ਆਦਿ ਅਜੇਵੀ ਪਰਮ ਜੁਧੀ ॥ ਕੁਬੁਧਨ ਤਨ ਰਾਚੇ ਕਹਤ ਨ ਸਾਚੇ
 ਪੁਭਹਿ ਨ ਜਾਚੇ ਤਮਕ ਬੁਧੀ ॥ ੧੦੮ ॥ ਹੀਰ ਛੰਦ ॥ ਅਪੰਡਤ ਗੁਣ ਮੰਡਤ
 ਸੁਬਧ ਨਿਖੰਡਤ ਦੇਖੀਐ ॥ ਛਤੀ ਬਰ ਧਰਮ ਛਾਡ ਅਕਰਮ ਧਰਮ ਲੇਖੀਐ
 ॥ ਸਤਿ ਰਹਤ ਪਾਪ ਗੁਹਤ ਕ੍ਰੋਧ ਚਹਤ ਜਾਨੀਐ ॥ ਅਧਰ ਮਲੀਣ ਅੰਗ ਛੀਣ
 ਕ੍ਰੋਧ ਪੀਣ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੯ ॥ ਕੁਤੀਅਨ ਰਸ ਚਾਹੀ ਗੁਣਨ ਨ ਗਾਹੀ ਜਾਨੀਅਤ
 ॥ ਸੱਤ ਕਰਮ ਛਾਡ ਕੇ ਅਸੱਤ ਕਰਮ ਮਾਨੀਅਤ ॥ ਰੂਪ ਰਹਿਤ ਜੂਪ ਗੁਹਿਤ
 ਪਾਪ ਸਹਿਤ ਦੇਖੀਐ ॥ ਅਕਰਮ ਲੀਨ ਧਰਮ ਛੀਨ ਨਾਰ ਅਧੀਨ ਪੇਖੀਐ ॥
 ੧੧੦ ॥ ਪਧਿਸਟਕਾ ਛੰਦ ॥ ਅਤ ਪਾਪਨ ਤੇ ਜਗ ਛਾਇ ਰਹਿਓ ॥ ਕਛੁ ਬੁਧ
 ਬਲ ਧਰਮ ਨ ਜਾਤ ਕਹਿਓ ॥ ਦਿਸ ਬਦਿਸਨ ਕੇ ਜੀਅ ਦੇਖ ਸਬੈ ॥ ਬਹੁ ਪਾਪ
 ਕਰਮ ਰਤ ਹੈ ਸੁ ਅਬੈ ॥ ੧੧੧ ॥ ਪ੍ਰਿਤ ਮਾਨਨ ਨਰ ਕਹੈ ਦੇਖ ਪਰੈ ॥ ਕਛੁ ਬੁਧ
 ਬਲ ਬਚਨ ਬਿਚਾਰ ਕਰੈ ॥ ਨਰ ਨਾਰਨ ਏਕਨ ਨੇਕ ਮਤੈ ॥ ਨਿਤ ਅਰਥਾ ਨਰਥ
 ਗਨਿਤ ਗਤੈ ॥ ੧੧੨ ॥ ਮਾਰਹ ਛੰਦ ॥ ਹਿਤ ਸੰਗ ਕੁਨਾਰਨ ਅਤਿ ਬਿਭਚਾਰਨ
 ਜਿਨਕੇ ਐਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਬਡ ਕੁਲ ਜੱਦਪੁ^੪ ਉਪਜੀ ਬਹੁ ਛਬਿ ਬਿਗਸੀ ਤੱਦਪ
 ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਭਚਾਰ ॥ ਚਿੱਤੁਤ ਬਹੁ ਚਿੱਤਨ ਕੁਸਮ ਬਚਿੱਤਨ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥
 ਕਿਧੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਤਜ ਸੁਫਰ ਸੁੰਦਰੀ ਉਪਜੀ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੧੧੩ ॥ ਹਿਤ
 ਅਤ ਦੁਰਮਾਨਸ ਕਛੁ ਨ ਜਾਨਸ ਨਰ ਹਰ^੫ ਅਰ ਬਟ ਪਾਰ ॥ ਕਛੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨ
 ਮਾਨਤ ਸਿਮ੍ਰਤ ਨ ਜਾਨਤ ਬੋਲਤ ਕੁਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਕੁਸਟਿਤ ਤੇ ਅੰਗਨ ਗਲਤ

੧. ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਮਤਵਾਲੇ ਹੋਏ ਭਰਮ ਨਾਲ ਭਰਮਦੇ ਭਾਵ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ।
 ਮੱਤ ਬੁਧੀ ਜਾਂ ਮੱਤ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧਦੇ ਨਾਲ ਬਧੇ ਹੋਏ
 ਹਨ । ੨. ਖੋਟੀ ਬੁਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟੰਗੇ ਹਨ ।

੩. ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਖ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ
 ਪਾਈਦਾ ਹੈ । ਅਨਰਥਾਂ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ ਹੀ ਗਿਣਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ । ਫੇਰ ਗਤੰ=
 ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ੪. ਜਦਪ=ਭਾਵੇਂ ਵਡੀ ਕੁਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ

ਹਨ । ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਭੀ ਓਹਨਾਂ ਦਾ
 ਬਿਭਚਾਰ=ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ । ਬਿਗਸੀ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ । ਤਿਲਕ ਬੜੇ
 ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਫੁਲ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਆਦਿ ਰੂਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
 ਅਪਾਰ ਹੈ । ਸੁਫਰ ਸੁੰਦਰੀ=ਚੰਗੀ ਢਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਰੀਤੀ ਵਾਲੀਆਂ
 ਇਸਤੀਆਂ । ੫. ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਮਾਰ ਧਾੜਵੀ ਹਨ ।

ਕੋਹੜ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਗਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਖੋਟੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ, ਅਲਪ=ਤੁਛ ਹਨ,
 ਫਬਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ।

ਕੁੰਗਨ ਅਲਪ ਅਜੋਗਿ ਅਛੰਜਿ ॥ ਕਿਧੈ ਨਰਕ ਛੋਰ ਅਵਤਰੇ ਮਹਾ ਪਸੁ ਭੋਲਤ
 ਪ੍ਰਿਥੀ ਨਿਲੋਜ ॥ ੧੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਕਰ ਬਰਨ ਪ੍ਰਜਾ ਭਈ ਇਕ ਬਰਨ
 ਰਹਾ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਕਲ ਸੂਦ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਦੋਵ ਕਰੈ ਸੈ ਹੋਇ ॥ ੧੧੫ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਕਰ ਬਨ ਪ੍ਰਜਾ ਭਈ ਧਰਮ ਨ ਕਤਹੂੰ ਰਹਾਨ ॥ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੁਰ ਰਾਜਾ
 ਭਏ ਭਈ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨ ॥ ੧੧੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਧਰਮ ਨ ਕਤਹੂੰ ਰਹਾਨ ਪਾਪ
 ਪ੍ਰਚੁਰ ਜਗ ਮੋ ਧਰਾ ॥ ਧਰਮ ਸਬਨ ਬਿਸਰਾਨ ਪਾਪ ਕੰਠ ਸਬ ਜਗ ਕੀਓ ॥
 ੧੧੭ ॥ ੧ ਕਲਜੁਗ ਚੜ੍ਹਯੋ ਅਸੰਭ ਜਗਤ ਕਵਨ ਬਿਧ ਬਾਚ ਹੈ ॥ ਰੰਗਹੁ ਏਕਹਿ
 ਰੰਗ ਤਬ ਛੁਟਿ ਹੋ ਕਲ ਕਾਲ ਤੇ ॥ ੧੧੮ ॥ ਹੰਸਾ ਛੰਦ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਬਢਾ ਪਾਪ
 ਕਾ ਕਰਮ ॥ ਜਗ ਤੇ ਘਟਾ ਧਰਮ ਕਾ ਭਰਮ ॥ ੧੧੯ ॥ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੁਰ ਜਹੋ ਤਹੋ
 ਜਗ ਭਇਓ ॥ ਪੰਖਨ ਧਾਰ ਧਰਮ ਉਡ ਗਇਓ ॥ ੧੨੦ ॥ ਨਈ ਨਈ ਹੋਨ
 ਲਗੀ ਨਿਤ ਬਾਤ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਬਾਢ ਚਲਿਓ ਉਤਪਾਤ ॥ ੧੨੧ ॥ ਸਬ ਜਗ
 ਚਲਤ ਐਰ ਹੀ ਕਰਮ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਘਟ ਗਇਓ ਧਰਾ ਤੇ ਧਰਮ ॥ ੧੨੨ ॥
 ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਦੇਖੀਅਤ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਪੇਖੀਅਤ ॥ ਸਕਲ ਕੁਕਰਮੀ ॥
 ਕਹੂੰ ਨ ਧਰਮੀ ॥ ੧੨੩ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਗੁਨੀਅਤ ॥ ਤਹੋ ਤਹੋ ਸੁਨੀਅਤ ॥ ਸਬ ਜਗ
 ਪਾਪੀ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਜਾਪੀ ॥ ੧੨੪ ॥ ਸਕਲ ਕੁਕਰਮੀ ॥ ਭਜ ਗਇਓ ਧਰਮ ॥ ਜਗ
 ਨ ਸੁਨੀਅਤ ॥ ਹੋਮ ਨ ਗੁਨੀਅਤ ॥ ੧੨੫ ॥ ਸਕਲ ਕੁਕਰਮੀ ॥ ਜਗ ਭਇਓ
 ਅਧਰਮੀ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਪ੍ਰਜਾ ॥ ਬਸ ਰਹਯੋ ਦੂਜਾ ॥ ੧੨੬ ॥ ਅਤਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥
 ਕਹੂੰ ਨ ਪ੍ਰਜਾ ਕਹੂੰ ਨ ਅਰਚਾ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਸੁਤ ਧੁਨਿ ਸਿੰਮ੍ਰਤ ਨ ਚਰਚਾ ॥ ਕਹੂੰ ਨ
 ਹੋਮ ਕਹੂੰ ਨ ਦਾਨ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਸੰਜਮ ਕਹੂੰ ਨੋ ਇਸਨਾਨ ॥ ੧੨੭ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਚਰਚਾ
 ਕਹੂੰ ਨ ਬੇਦੇ ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਵਾਜ ਨ ਕਹੂੰ ਕਤੇਬੰ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਤਸਬੀ ਕਹੂੰ ਨ ਮਾਲਾ ॥
 ਕਹੂੰ ਨ ਹੋਮ ਕਹੂੰ ਨ ਜੁਲਾ ॥ ੧੨੮ ॥ ਐਰ ਹੀ ਕਰਮ ਐਰ ਹੀ ਧਰਮ ॥ ਐਰ ਹੀ
 ਭਾਵੇ ਐਰ ਹੀ ਮਰਮ ॥ ਐਰ ਹੀ ਰੀਤਾ ਐਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ॥ ਐਰ ਹੀ ਰੀਤਾ ਐਰ ਹੀ
 ਅਰਚਾ ॥ ੧੨੯ ॥ ਐਰ ਹੀ ਭਾਤ ਐਰ ਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ॥ ਐਰ ਹੀ ਬਾਣੀ ਐਰ ਹੀ
 ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਐਰ ਹੀ ਰੀਤਾ ਐਰ ਹੀ ਭਾਯੰ ॥ ਐਰ ਹੀ ਰਾਜਾ ਐਰ ਹੀ ਨਜਾਯੰ ॥
 ੧੩੦ ॥ ਅਭੀਰ ਛੰਦ ॥ ਅਤ ਸਾਧੁ ਅਤ ਰਾਜਾ ॥ ਕਰਨ ਲਗੇ ਦੁਰ ਕਾਜਾ ॥ ਪਾਪ
 ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਠਾਨ ॥ ਕਰਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨ ॥ ੧੩੧ ॥ ੨ ਅਤਿ ਕੁਚਾਲ ਅਰੁ
 ਕੂਰ ॥ ਅਤਿ ਪਾਪਿਸਟ ਕਨੂਰ ॥ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤ ਪਲਾਧ ॥ ਕਰਤ ਅਧਰਮ ਕੀ
 ਸਾਧ ॥ ੧੩੨ ॥ ਅਤਿ ਪਾਪਿਸਟ ਅਜਾਨ ॥ ਕਰਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨ ॥ ਮਾਨਤ
 ਜੰਤ ਨ ਤੰਤ ॥ ਜਾਪਤ ਨ ਕੋਈ ਮੰਤ ॥ ੧੩੩ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਬਡਾ ਅਧਰਮ ॥
 ਧਰਮ ਭਜਾ ਕਰ ਭਰਮ ॥ ਨਵ ਨਵ ਕ੍ਰਿਆ ਭਈ ॥ ਦੁਰਮਤ ਛਾਇ ਰਹੀ ॥
 ੧੩੪ ॥ ਕੁੰਡਰੀਆ ਛੰਦ ॥ ਨਏ ਨਏ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ਜਗ ਮੋ ਬਡਾ ਅਧਰਮ ॥
 ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸਬੇ ਲਗੇ ਜਹੋ ਤਹੋ ਕਰਨ ਕੁਕਰਮ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਕਰਨ ਕੁਕਰਮ

੧. ਅਸੰਭ=ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕਲਜੁਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਅਸੰਭ=
 ਅਸਚਰਜ ਹੋ । ਇਸ ਮਨ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਤਾਂ ਕਲਜੁਗ ਦੇ
 ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਛੁਟੇਗੇ। ੨. ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਪ ਹੀ ਇਸਟ=
 ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਬੜਾ ਕਰੜਾ ਹੈ । ਪਲਾਧ=ਅੱਧਾ ਪਲ ।

ਪ੍ਰਜਾ ਰਾਜਾ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥ ਧਰਮ ਪੰਖ ਕਰ ਉਡਾ ਪਾਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਬਿਥਾਰੀ ॥
 ੧੩੫ ॥ ਧਰਮ ਲੋਪ ਜਗ ਤੇ ਧਏ ਪਾਪ ਪ੍ਰਗਟ ਬਪੁ ਕੀਨ ॥ ਉਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ
 ਪ੍ਰਜਾ ਕ੍ਰਿਆ ਅਧਰਮ ਕੀ ਲੀਨ ॥ ਕ੍ਰਿਆ ਪਾਪ ਕੀ ਲੀਨ ਨਾਰ ਨਰ ਰੰਕ ਅਰ
 ਰਾਜਾ ॥ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੁਰ ਬਪੁ ਕੀਨ ਧਰਮ ਧਰ ਪੰਖਨ ਭਾਜਾ ॥ ੧੩੬ ॥ ਪਾਪਾ
 ਕ੍ਰਾਂਤ ਧਰਾ ਭਈ ਪਲ ਨ ਸਕਤ ਠਹਰਾਇ ॥ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਧਿਆਨ ਧਰ
 ਰੋਵਤ ਭਈ ਬਨਾਇ ॥ ਰੋਵਤ ਭਈ ਬਨਾਇ ਪਾਪ ਭਾਰਨ ਭਰ ਧਰਣੀ ॥ ਮਹਾ
 ਪੁਰਖ ਕੇ ਤੀਰ ਬਹੁਤੁ ਬਿਧਿ ਜਾਤ ਨ ਬਰਣੀ ॥ ੧੩੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ਛੰਦ ॥ ਕਰਕੈ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਮੇਧ ਬਹੁਰ ਬਿਦਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਰੀ ॥ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਬਿਨ ਰੋਗ ਭਾਰ ਹਰਣ
 ਬਸੁਧਾ ਨਿਮਿਤ ॥ ੧੩੮ ॥ ਕੁੰਡਰੀਆ ਛੰਦ ॥ ਦੀਨਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਨਿਮਿਤ ਕਰ ਹੈ
 ਆਪ ਉਪਾਇ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਾਵਨ ਸਦਾ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਆਇ ॥ ਆਪ
 ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਆਇ ਦੀਨ ਰੱਛਾ ਕੇ ਕਾਰਣ ॥ ਅਵਤਾਰੀ ਅਵਤਾਰ ਧਰਾ ਕੇ ਭਾਰ
 ਉਤਾਰਣ ॥ ੧੩੯ ॥ ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਅੰਤਹ ਸਮੇ ਸਤਿਜੁਗ ਲਾਗਤ ਆਇ ॥
 ਦੀਨਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਲੀਏ ਧਰਿ ਹੈ ਰੂਪ ਅਨਾਦ ॥ ਧਰ ਹੈ ਰੂਪ ਅਨਾਦ ਕਲਹਿ
 ਕੋਤਕ ਕਰ ਭਾਰੀ ॥ ਸੰਤਨ ਕੇ ਨਾਸਾਰਥ ਨਿਮਿਤ ਅਵਤਾਰਨ ਅਵਤਾਰੀ ॥ ੧੪੦ ॥
 ਸ੍ਰੇਯਾ ਛੰਦ ॥ ਪਾਪ ਸੰਬੁਹ ਬਿਨਾਸਨ ਕੇ ਕਲਿਕੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਵਹਰੇ ॥
 ਤੁਰ ਕੱਛਿ ਤੁਰੰਗ ਸਪੱਛ ਬਡੇ ਕਰਿ ਕਾਢ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਪਾਵਹਰੇ ॥
 ਨਿਕਸੇ ਜਿਮ ਕੇਹਰ ਪਰਬਤ ਤੇ ਤਸ ਸੰਭ ਦਿਵਾਲਯ ਪਾਵਹਰੇ ॥
 ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲਕੇ ਹਰਿਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਰੇ ॥ ੧੪੧ ॥

ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਮਹਾ ਲਖ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਲਜਾਵਹਰੇ ॥ ਅਰਿਮਾਰ ਸੁਧਾਰ
 ਕੇ ਟਾਰ ਘਣੇ ਬਹੁਰੋ ਕਲਿ ਧਰਮ ਚਲਾਵਹਰੇ ॥ ਸਭ ਸਾਧ ਉਬਾਰ ਲਹੈ ਕਰ ਦੈ
 ਦੁਖ ਆਂਚ ਨ ਲਾਗਨ ਪਾਵਹਰੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ
 ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਰੇ ॥ ੧੪੨ ॥ ਦਾਨਵ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਬਡੇ ਰਣਿਜੀਤ ਨਿਸਾਨ
 ਬਜਾਵਹਰੇ ॥ ਖਲ ਟਾਰ ਹਜਾਰ ਕਰੋਰਕ ਤੇ ਕਲ ਕੀ ਕਲਿ ਕ੍ਰਿਤਿ ਬਢਾਵਹਰੇ ॥
 ਪ੍ਰਗਟਿ ਹੈ ਜਿਤ ਹੀ ਤਿਤ ਧਰਮ ਦਿਸਾ ਲਖ ਪਾਪਨ ਪੁੰਜ ਪਰਾਵਹਰੇ ॥ ਭਲ
 ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਰੇ ॥ ੧੪੩ ॥ ਛੀਨ ਮਹਾ
 ਦਿਜ ਦੀਨ ਦਸਾ ਲਖ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਰਿਸਾਵਹਰੇ ॥ ਖਗ ਕਾਢ ਅਭੰਗ ਨਿਸੰਗ
 ਹਠੀ ਰਣ ਰੰਗ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵਹਰੇ ॥ ਰਿਪ ਜੀਤ ਅਜੀਤ ਅਭੀਤ ਬਡੇ ਅਵਨੀ ਪੈ
 ਸਬੈ ਜਸੁ ਗਾਵਹਰੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰਿ

੧. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਲਗੀ=ਸਿਰੋ-
 ਮਣੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਉਣਗੇ। ਤਰ=ਖੱਲੇ। ਕੱਛ=ਦੇਸ ਦਾ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਬਣਿਆ
 ਠਣਿਆ। ਸਪੱਛ=ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ। ਤੁਰੰਗ=ਘੋੜਾ। ਕਛ ਦੇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤੇਜ
 ਉਡਣ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੈਸੀ ਸੋਭਾ ਮੰਦਰ ਵਿਚ
 ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਸੰਭਲ ਨਗਰੀ ਦੇ ਬੜੇ ਵਡੇ ਭਾਗ ਹੋਇ ਹਨ ਜੋ ਹਰੀ ਜੀ
 ਹਰਿਮੰਦਰ ਵਿਚ ਆਉਣਗੇ। ੨. ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੇ ਤੇ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ
 ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ।

ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੪੪ ॥ ੧ ਸੈਸ ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ਗਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਭਲੇ ਜਸੁ ਗਾਵਹਗੇ ॥
 ਗਣ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਪਿਸਾਚ ਪਰੀ ਜਯ ਸੱਦਨ ਨੱਦ ਸੁਨਾਵਹਗੇ ॥ ਨਰ ਨਾਰਦ
 ਤੁੰਬਰ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਸੁਬੀਨ ਪੁਬੀਨ ਬਜਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ
 ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੪੫ ॥ ਤਾਲ ਸਿੰਦੇਗ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸੇ
 ਨਾਦ ਸੁਨਾਵਹਗੇ ॥ ਡਫ ਬਾਰ ਤੰਰੰਗ ਰਬਾਬ ਤੁਰੀ ਰਣ ਸੰਖ ਅਸੰਖ ਬਜਾਵਹਗੇ
 ॥ ਗਣ ਦੰਦਭ ਢੋਲਨ ਘੋਰ ਘਨੀ ਸੁਨ ਸਤੁ ਸਬੈ ਮੁਰਛਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ
 ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੪੬ ॥ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਕਮਾਨ
 ਸੁਰੰਗ ਦੁਰੰਗ ਨਿਖੰਗ ਸੁਹਾਵਹਗੇ ॥ ਬਰਛੀ ਅਰੁ ਬੈਰਖ ਬਾਨ ਧੁਜਾ ਪਟ ਬਾਤ
 ਲਗੇ ਫਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਗਣ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਸੁ ਕਿੰਨਰ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਬੈ ਜਸੁ
 ਗਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥
 ੧੪੭ ॥ ੨ ਕੋਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਟਾਰੀ ਕਮਾਨ ਸੁ ਰੰਗ ਨਿਖੰਗ ਛਕਾਵਹਗੇ ॥ ਬਰਛੀ
 ਅਰੁ ਢਾਲ ਗਦਾ ਪਰਸੋ ਕਰ ਸੂਲ ਤਿਸੂਲ ਭੁਮਾਵਹਗੇ ॥ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਤ ਹੂੰ ਰਣ
 ਮੂਰਧਨ ਮੇ ਸਰ ਓਘ ਪੁਓਘ ਚਲਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ
 ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੪੮ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਖੰਡ ਮਹਾਂ ਛਬ ਦੁਜਨ ਦੇਖ
 ਪਰਾਵਹਗੇ ॥ ਜਿਮ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਹੈ ਪਤੂਆ ਸਬ ਆਪਨ ਹੀ ਉਡਿ ਜਾਵਹਗੇ ॥
 ਜਿਤ ਹੀ ਤਿਤ ਧਰਮ ਦਸਾ ਕਹੂੰ ਪਾਪ ਨ ਢੁੰਢਤ ਪਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ
 ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੪੯ ॥ ੩ ਛੁਟਤ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਨਿ
 ਕੇ ਰਣ ਛਾਡਿ ਭਟਵਾ ਭਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਗਣ ਬੀਰ ਬਿਤਾਲ ਕਰਾਲ ਪੁਭਾ ਰਣ
 ਮੂਰਧਨ ਮੱਧਿ ਸੁਹਾਵਹਗੇ ॥ ਗਣਿ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਿੱਧ ਸਨੈ ਕਰਿ ਉਚਾਇ ਕੇ
 ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਨਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ
 ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੦ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਮਹਾਂ ਅੰਗ ਦੇਖ ਅਨੰਗ ਲਜਾਵਹਗੇ ॥
 ਭਵ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਸਦਾ ਸਭ ਨੈਰ ਸਬੈ ਠਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਭਵ ਭਾਰ ਅਪਾਰ
 ਨਿਵਾਰਨ ਕੇ ਕਲਿਕੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ
 ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੧ ॥ ੪ ਭੂਮ ਕੇ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਬਡੇ ਬਡ ਆਛ
 ਬਡੀ ਛਬ ਪਾਵਹਗੇ ॥ ਖਲ ਟਾਰ ਜੁਝਾਰ ਬਰਿਆਰ ਹਠੀ ਘਨ ਘੋਖਨ ਜਿਉ
 ਘਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਕਲ ਨਾਰਦ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਪਰੀ ਜੇ ਪਤ੍ਰ ਧਰੰਤ੍ਰ ਸੁਨਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ
 ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੨ ॥ ੫ ਝਾਰ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਜੁਝਾਰ ਬਡੇ ਰਣ ਮੱਧ ਮਹਾ ਛਬ ਪਾਵਹਗੇ ॥ ਧਰ ਲੁਥ ਪਲੁਥ ਬਿਥਾਰ
 ਘਣੀ ਘਨ ਕੀ ਘਟ ਜਿਉ ਘਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਰੁਦ੍ਰ ਚਰਾਚਰ ਜੇਜਯ

੧. ਜਿਤ ਦੇ ਸਦਨ=ਸਬਦ, ਨਦ=ਨਗਾਰੇ ਵਜਾ ਕੇ ਸੁਨਾਉਣਗੇ।

੨. ਕਰ=ਹਥ। ਤਿਸੂਲ ਨੂੰ ਫੇਰਨਗੇ। ਮੂਰਧਨਮੇ=ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ।
ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ=ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਮੇ ਵਿਚ ਜੁਧ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰਨਗੇ।

੩. ਭਹਿਰਾਵਹਿਗੇ=ਡਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਮਿੱਧ=ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਸਿਧ ਸਮਿੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ। ੪. ਬਡਆਛ=ਬੜੇ ਵਡੇ ਨੇਤਰਾਂ
ਵਾਲੇ। ਘਨਘੋਰ=ਬੱਦਲ ਦੀ ਗਰਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਫਤੇ ਨਾਮੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਤੇ
ਸੁਣਾਉਣਗੇ। ੫. ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜਦੇ ਹਨ, ਜੁਝਾਰ=ਵਡੇ ਸੂਰਮੇ।

ਸੰਦਨ ਨੱਦ ਸੁਨਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿਮੰਦਰ
ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੩ ॥ ੧ ਤਾਰ ਪੁਮਾਨ ਉਚਾਨ ਧੁਜਾ ਲਖ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਤੁਸਾਵਹਗੇ ॥
ਕਲਗੀ ਗਜ ਗਾਹ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਗਹਿ ਪਾਣਕ੍ਰਿਪਾਣ ਭੁਮਾਵਹਗੇ ॥ ਜਗ ਪਾਪ ਸੰਬੁਹ
ਬਿਨਾਸਨ ਕੇ ਕਲਕੀ ਕਲਿ ਧਰਮ ਚਲਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲਕੇ
ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੪ ॥ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਜਾਨ ਭੁਜਾ ਰਣਿ ਰੂਪ
ਮਹਾਨ ਦਿਖਾਵਹਗੇ ॥ ਪ੍ਰਿਤਮਾਨ ਸੁਜਾਨ ਅਪੁਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾ ਲਖ ਬਿਓਮ ਬਿਵਾਨ
ਲਜਾਵਹਗੇ ॥ ਗਣਿ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਪਰੇਤ ਪਰੀ ਮਿਲ ਜੀਤ ਕੇ ਗੀਤ ਗਵਾਵਹਗੇ
॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੫ ॥
੨ ਬਾਜਤ ਡੰਕ ਅਤੰਕ ਸਮੈ ਰਣ ਰੰਗ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵਹਗੇ ॥ ਕਸਿ ਕਮਾਨ ਗਦਾ
ਬਰਛੀ ਕਰਿ ਸੂਲ ਤਿਸੂਲ ਭੁਮਾਵਹਗੇ ॥ ਗਣ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਪਿਸਾਚ ਪਰੀ ਰਣ
ਦੇਖ ਸਬੈ ਰਹਸਾਵਹਗੇ ॥ ਭਲ ਭਾਗ ਭਯਾ ਇਹ ਸੰਭਲਕੇ ਹਰਿ ਜੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰ
ਆਵਹਗੇ ॥ ੧੫੬ ॥ ਕੁਲਕਾ ਛੰਦ ॥ ੩ ਸਰਸਿਜ ਰੂਪ ॥ ਸਬ ਭਟ ਭੂਪ ॥ ਅਤਿ
ਛਬ ਸੋਭੇ ॥ ਮੁਨਗਨ ਲੋਭੇ ॥ ੧੫੭ ॥ ੪ ਕਰਅਰ ਧਰਮ ॥ ਪਰਹਰ ਕਰਮ ॥ ਘਰ
ਘਰ ਵੀਰੇ ॥ ਪਰਹਰ ਧੀਰੇ ॥ ੧੫੮ ॥ ਜਲ ਥਲ ਪਾਪ ॥ ਪਰਹਰ ਜਾਪ ॥ ਜਹ
ਜਹ ਦੇਖਾ ॥ ਤਹ ਤਹ ਪੇਖਾ ॥ ੧੫੯ ॥ ੫ ਘਰ ਘਰ ਪੇਖੇ ॥ ਦਰ ਦਰ ਲੇਖੇ ॥
ਕਹੂੰ ਨ ਅਰਚਾ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਚਰਚਾ ॥ ੧੬੦ ॥ ਮਧੁ ਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਸਬ ਦੇਸ ਢਾਲ
॥ ਜਹ ਤਹ ਕੁਚਾਲ ॥ ਜਹ ਤਹ ਅਨਰਥ ॥ ਨਹੀ ਹੋਤ ਅਰਥ ॥ ੧੬੧ ॥ ਸਬ
ਦੇਸ ਰਾਜ ॥ ਨਿਤ ਪੁਤ ਕੁਕਾਜ ॥ ਨਹੀ ਹੋਤ ਨਿਆਇ ॥ ਜਹ ਤਹ ਅਨਯਾਇ
॥ ੧੬੨ ॥ ਛਿਤ ਭਈ ਸੁੰਦ ॥ ੬ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਤ ਛੰਦ ॥ ਤਹ ਬਿੱਪ ਏਕ ॥ ਤਹ ਗੁਨ
ਅਨੇਕ ॥ ੧੬੩ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ੭ ਨਿਤ ਜਪਤ ਬਿਪੁ ਦੇਬੀ ਪੁਚੰਡ ॥ ਜਿਹ
ਕੀਨ ਧੂਮੁ ਲੋਚਨ ਦੁਖੰਡ ॥ ਜਿਹ ਕੀਨ ਦੇਵ ਦੇਵਿਸ ਸਹਾਇ ॥ ਜਿਹ ਲੀਨ ਰੁਦੁ
ਕਰਿ ਦੇ ਬਚਾਇ ॥ ੧੬੪ ॥ ਜਿਹ ਹਤੇ ਸੁੰਭ ਨੈਸੁੰਭ ਬੀਰ ॥ ਜਿਨ ਜੀਤ ਇੰਦੁ
ਕੀਨੋ ਫਕੀਰ ॥ ਤਿਨ ਗਹੀ ਸਰਨ ਜਗ ਮਾਤ ਜਾਇ ॥ ੮ ਤਿਹ ਕੀਅਸ ਚੰਡਕਾ
ਦੇਵ ਰਾਇ ॥ ੧੬੫ ॥ ਜਿਹ ਜਪਤ ਰੈਣ ਦਿਨ ਦਿਜ ਉਦਾਰ ॥ ਜਿਹ ਏਹਣਿਓ

੧. ਤਾਰ=ਤਾੜ ਬਿਛ । ਧੁਜਾ=ਝੰਡਾ । ਤਾੜ ਬਿਛ ਦੇ ਪੁਮਾਣ ਜਿਤਨਾ
ਭਾਵ ਬਰਾਬਰ ਉੱਚਾ ਝੰਡਾ ਹੋਵੇਗਾ । ੨. ਅੰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਡੰਗਾ ਵੱਜਦਾ
ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਹੋ ਜਹਿਆ ਡੰਗਾ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਜੇਹੜਾ ਅਤੰਕ=ਵੇਖਿਆ ਨ ਜਾਵੇ । ਰਹਿ
ਸਾਵਹਿਗੇ=ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਗੇ । ੩. ਸਰਸਿਜ ਰੂਪ=ਕਮਲ ਦੇ ਫੁਲੇ ਹੋਏ ਫੁਲ
ਜੇਸਾ ਮੂੰਹ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ । ੪. ਕਰ ਅਰਧਰਮ=ਧਰਮ ਦੇ ਨੂੰ ਵੈਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ।
੫. ਘਰ ਘਰ=ਭੇਖ ਭੇਖ ਵਿਚ ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ । ਦਰ ਦਰ=ਘਰ ਘਰ ਵਿਚ
ਵੇਖੀ ਦਾ ਹੈ । ੬. ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੁੱਛ ਹੋਲੇ । ੭. ਜਿਸ ਦੇਵੀ
ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਦੇਵਸ ਅਰਥਾਤ ਇੰਦੁ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ । ੮. ਤਿਸ ਦੀ ਕੀਤੀ
ਹੈ ਜੋ ਦੇਵੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਇੰਦੁ । ੯. ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਰੋਸ ਕਰਕੇ ਕਿਯਾ ਕਰੋਧ ਜਾਂ ਰੁੱਸਾ ਕਰਕੇ
ਇੰਦੁ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ।

ਰੋਮਰਣ ਬਾਸਵਾਰ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਹੁਤੀ ਤਾਸ ਇਸਤੀ ਕੁਚਾਰ ॥ ਤਹ ਭਹਿਓ ਨਾਹੀ
 ਦਿਨ ਇਕ ਨਿਹਾਰ ॥ ੧੬੬ ॥ ਤੀਯੋ ਬਾਚ ਪਤ ਸੋ ॥ ਕਿਹ ਕਾਜ ਮੂੜ ਸੇਵਤ
 ਦੇਵ ॥ ਕਿਹ ਹੇਤ ਤਾਸ ਬੁਲਤ ਅਭੇਵ ॥ ਕਿਹ ਕਾਰਣ ਵਾਹਿ ਪਗਿਅਨ ਪਰੰਤ ॥
 ਕਿਮ ਜਾਨ ਬੁਝ ਦੋਜਕ ਗਿਰੰਤ ॥ ੧੬੭ ॥ ਕਿਹ ਕਾਜ ਮੂਰਖ ਤਿਹ ਜਪਤ ਜਾਪ
 ਨਹੀਂ ਡਰਤ ਤੇਨ ਕੋ ਥਪਤ ਥਾਪ ॥ ਕੋਹੋ ਪੁਕਾਰ ਰਾਜਾ ਸਮੀਪ ॥ ਦੋਹੈ ਨਿਕਾਰ
 ਤੁਹਿ ਬਾਧ ਦੀਪ ॥ ੧੬੮ ॥ ਨਹੀ ਲਖਾ ਤਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਨਾਰ ॥ ਧਰਮਾਰਥ
 ਆਨ ਲਿੱਨੋ ਵਤਾਰ ॥ ਸੁਦ੍ਰੁ ਸਮੰਸਤ ਨਾਸਾਰਥ ਹੇਤ ॥ ਕਲਕੀਵਤਾਰ ਕਰ ਬੇ
 ਸਚੇਤ ॥ ੧੬੯ ॥ ਹਿਤ ਜਾਨ ਤਾਸ ਹਟਕਿਓ ਕੁਨਾਰ ॥ ਨਹੀ ਲੋਕ ਤਾਸ ਬੁਲੈ
 ਭਤਾਰ ॥ ਤਬ ਕੁੜੀ ਨਾਰ ਚਿਤ ਰੋਸ ਠਾਨ ॥ ਸੰਭਲ ਨਰੇਸ ਤਨ ਕਹੀ ਆਨ ॥
 ੧੭੦ ॥ ਪੂਜੰਤ ਦੇਵ ਦੀਨੋ ਦਿਖਾਇ ॥ ਤਿਹ ਗਾਹ ਕੋਪ ਕਰਿ ਸੁਦ੍ਰੁ ਰਾਇ ॥
 ਗਹਿ ਤਾਹਿ ਅਧਿਕ ਦੀਨੀ ਸਜਾਇ ॥ ਕੈ ਹਨਤ ਤੋਹ ਕੈ ਜਪ ਨ ਮਾਇ ॥ ੧੭੧
 ॥ ਰਾਜਾ ਸੁਦ੍ਰੁ ਬਾਚ ॥ ਨਹੀ ਹਨਤ ਤੋਹ ਦਿਜ ਕਹੀ ਆਜ ॥ ਨਹੀ ਬੋਰ ਬਾਰ ਮੋ
 ਪੂਜ ਸਾਜ ॥ ਕੋ ਤਜਹੁ ਸੇਵ ਦੇਵੀ ਪੁਚੰਡ ॥ ਨਹੀ ਕਰਤ ਆਜ ਤੋਕੋ ਦੁਖੰਡ ॥
 ੧੭੨ ॥ ਬਿਪੁ ਵਾਚ ਰਾਜਾ ਸੋ ॥ ਕੀਜੈ ਦੁਖੰਡ ਨਹੀ ਤਜੋ ਸੇਵ ॥ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਾਚੁ
 ਤੁਹ ਕਹੋ ਦੇਵ ॥ ਕਿਉ ਨ ਹੋਹਿ ਟੂਕ ਤਨ ਕੇ ਹਜਾਰ ॥ ਨਹੀ ਤਜੋ ਪਾਇ ਦੇਵੀ
 ਉਦਾਰ ॥ ੧੭੩ ॥ ਸੁਣ ਭਯੋ ਬੈਣ ਸੁਦਰ ਸੁਕ੍ਰੋਧ ॥ ਜਣੁ ਜੁਟਯੋ ਆਣਿ ਮਕਰਾਛ
 ਜੁਧ ॥ ਦੋਉ ਦਿਗ ਸੁਕ੍ਰੋਧ ਸੁਣਤ ਚੁਚਾਨ ॥ ਜਨ ਕਾਲ ਤਾਹਿ ਦੀਨੀ ਨਿਸਾਨ
 ॥ ੧੭੪ ॥ ਅਤਿ ਗਰੋਬ ਮੂੜ ਭਿੰਤਨ ਬੁਲਾਇ ॥ ਉੱਚਰੇ ਬੈਣ ਇਹ ਹਣੇ
 ਜਾਇ ॥ ਲੈ ਗਏ ਪਾਸ ਦੋਹੀ ਦੁਰੰਤ ॥ ਜਹੱਸੰਭੁ ਸੁਭ ਦੇਵਲ ਸੁਭੰਤ ॥ ੧੭੫ ॥
 ਤਿਹ ਬਾਧ ਆਂਖ ਮੁਸਕੈ ਚੜਾਇ ॥ ਕਰ ਲੀਨ ਕਾਢ ਅਸ ਕੋ ਨਚਾਇ ॥ ਜਬ
 ਲਗੇ ਦੇਨ ਤਿਹ ਤੇਗ ਤਾਨ ॥ ਤਬ ਕੀਓ ਕਾਲ ਕੋ ਬਿਪੁ ਧਿਆਨ ॥ ੧੭੬ ॥
 ਜਬ ਕੀਯੋ ਚਿਤ ਮੋ ਬਿਪੁ ਧਿਆਨ ॥ ਤਿਹ ਦੀਨ ਦਰਸ ਤਬ ਕਾਲ ਆਨ ॥
 ਨਹੀ ਕਰੋ ਚਿੰਤ ਚਿਤ ਮਾਂਝਿ ਏਕ ॥ ਤਵ ਹੇਤ ਸੱਤੁ ਹਨਿ ਹੈ ਅਨੇਕ ॥ ੧੭੭ ॥
 ਤਬ ਪਰੀ ਸੁੰਕ ਭੋਹਰ ਮਝਾਰ ॥ ਉਪਜਿਓ ਆਨ ਕਲਕੀਵਤਾਰ ॥ ਤਾੜਪੁਮਾਨੁ
 ਕਰ ਅਸ ਉਤੰਗ ॥ ਤਰਕੱਛ ਸੁਵੱਛ ਤਾਜੀ ਸੁਰੰਗ ॥ ੧੭੮ ॥

੧. ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ ਤਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕਰਕੇ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ।

੨. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਾਸ ਅਰਥਾਤ ਡਰ ਸੇ ਬੋਲਦਾ ਕਿਆ ਪਤੀ ਵਾ ਬੋਲਦੀ
 ਹੈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤੇਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਵਾ ਭਤਾਰ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਾ ਡਰ ਨਹੀਂ
 ਮੈਨੂੰ, ਤਬ ਖਿਜੀ ਨਾਰ ।

੩. ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਦੇ ਤੇਨੂੰ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਖੀ ਹੈ ਆਜ ਕਿਆ ਅਬ ।

੪. ਜਿਸ ਜਗਾਉਂਜਲ ਅਤੇ ਸੁੰਦ ਦੇਵੀ ਦਾ ਮੰਦੁ ਸੋਭਨੀਕ ਸੀ ।

੫. ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਦਰਸਨ ਦਿਤੇ ।

੫. ਤਾੜ ਬਿਛ ਦੇ ਪੁਮਾਣ ਜਿਤਨੀ ਲੰਮੀ ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਖੰਡਾ ਹਥ ਵਿਚ
 ਹੈ । ਤਰਕੱਛ=ਉਤਕ੍ਰਿਸ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਤਲੇ ਬਣਿਆਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕਛ ਦੇਸ ਦਾ
 ਪਵਿਤ੍ਰ ਘੋੜਾ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਹੈ ।

ਸਿਰਖੰਡੀ ਛੰਦ ॥

੧ ਵੱਜੇ ਨਾਦ ਸੁਰੰਗੀ ਧੱਗਾ ਘੋਰੀਆ ॥ ਨਚੇ ਜਾਣ ਫਿਰੰਗੀ ਵੱਜੇ ਘੁੰਘਰੂ ॥
 ਗਦਾ ਤਿਸੂਲ ਨਿਖੰਗੀਝੁਲਨ ਬੋਰਖਾਂ ॥ ਸਾਵਣਜਾਣ ਉਮੰਗੀਘਟਾਡਰਾਵਣੀ ॥ ੧੭੯ ॥
 ੨ ਬਾਣੇ ਅੰਗ ਭੁਜੰਗੀ ਸਾਵਲ ਸੋਹਣੇ ॥ ਤੂੰ ਸੈ ਹੱਥ ਉਤੰਗੀ ਖੰਡਾ ਧੂਹਿਆ ॥
 ਤਾਜੀ ਭਉਰ ਪਿਲੰਗੀ ਛਾਲਾ ਪਾਈਆ ॥ ਭੰਗੀ ਜਾਣ ਭਿੜੰਗੀ ਨੱਚੇਦਾਇਰੀ ॥ ੧੮੦ ॥
 ੩ ਬੱਜੇ ਨਾਦ ਸੁਰੰਗੀ ਅਣੀਆਂ ਜੁੱਟੀਆਂ ॥ ਪੰਰੈ ਧਾਰ ਪਵੰਗੀ ਫਉਜਾਂ ਚੀਰਕੈ ॥
 ਉਠੈ ਛੈਲ ਛਲੰਗੀ ਛਾਲਾਂ ਪਾਈਆਂ ॥ ਝਾੜ ਝੜਾਕ ਝੜੰਗੀ ਤੇਗਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ॥ ੧੮੧ ॥
 ਸਮਾਨਕਾ ਛੰਦ ॥ ਜੁ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੈ ਸਬੈ ॥ ਸੁ ਭਾਜ ਭਾਜਗੈ ਤਬੈ ॥ ਕਹਿਓ ਸੁ ਸੋਭ
 ਸੋਭਹੀ ॥ ਬਿਲੋਕ ਲੋਕ ਲੋਭਹੀ ॥ ੧੮੨ ॥ ਪੁਚੰਡ ਰੂਪ ਰਾਜਈ ॥ ਬਿਲੋਕ ਭਾਨ
 ਲਾਜਈ ॥ ਸੁਚੰਡ ਤੇਜ ਇਉਂ ਲਸੈ ॥ ਪੁਚੰਡ ਜੇਤ ਕੋ ਹਸੈ ॥ ੧੮੩ ॥ ਸੁ ਕੋਪ
 ਕੋਪ ਕੋ ਹਠੀ ॥ ਚਪੇ ਚਿਰਾਇ ਜਿਉ ਭਟੀ ॥ ਪੁਚੰਡ ਮੰਡਲੀ ਲਸੈ ॥ ਕਿ ਮਾਰਤੰਡ
 ਕੋ ਹਸੈ ॥ ੧੮੪ ॥ ਸੁ ਕੋਪ ਓਪ ਦੇ ਬਲੀ ॥ ਕਿ ਰਾਜ ਮੰਡਲੀ ਚਲੀ ॥ ਸੁਅਸਤੁ
 ਸਸਤੁ ਪਾਨ ਲੈ ॥ ਬਿਸੇਖ ਵੀਰ ਮਾਨ ਕੈ ॥ ੧੮੫ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਭਟ ਸਸਤੁ
 ਅਸਤੁ ਨਚਾਇ ॥ ਚਿਤ ਕੋਪ ਓਪ ਬਢਾਇ ॥ ਤਰਕਛੁ ਅੱਛ ਤੁਰੰਗ ॥ ਰਣ ਰੰਗ
 ਚਾਰ ਉਤੰਗ ॥ ੧੮੬ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਪੀਸਤ ਦਾਂਤ ॥ ਕਹਿ ਆਪ ਆਪਨ ਬਾਤ ॥
 ਭਟ ਭਰੇ ਹਵੈ ਹੁਐ ਵੀਰ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਛਾਡਤ ਤੀਰ ॥ ੧੮੭ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਕਲਿ
 ਅਵਤਾਰ ॥ ਗਹਿ ਪਾਨ ਅਜਾਨ ਕੁਠਾਰ ॥ ਤਨ ਕੇਕ ਕੀਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਭਟ ਜੂਝ
 ਗਯੋ ਸੈਚਾਰ ॥ ੧੮੮ ॥ ਭੜਥੁਆ ਛੰਦ ॥ ਢਢਕੰਤ ਢੋਲੰ ॥ ਬਬਕੰਤ ਬੋਲੰ ॥
 ਓਛਕੰਤ ਤਾਜੀ ॥ ਗਜਕੰਤ ਗਾਜੀ ॥ ੧੮੯ ॥ ਛੁਟਕੰਤ ਤੀਰੰ ॥ ਬਬਕੰਤ ਬੀਰੰ ॥

੧. ਚੰਗੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਣ ਲਗੇ ਅਤੇ ਧੱਗਾਂ=ਵੱਡੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਣ ਲਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੁੰਘਰੂ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਨੋ ਫਿਰੰਗੀ ਸੂਰਮੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਜੇ ਦਾ ਨਾਮ ਘੁੰਘਰੂ ਹੈ।

੨. ਬਾਣੇ=ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ। ਭੁਜੰਗੀ=ਸੂਰਮੇ। ਸਾਉਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਾਜੀ=ਘੋੜਾ। ਭਉਰ=ਜਾਤੀ। ਪਿਲੰਗੀ=ਚਿਤ੍ਰਾ। ਚੰਗੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਨੇ ਚਿਤ੍ਰੇ ਵਾਂਗ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਲ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਮਾਨੋ ਸੁੱਖਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿੜੰਗੀ=ਸੂਰਮੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ।

੩. ਘੋੜੇ ਢੋਜਾਂ ਚੀਰ ਕੇ ਲਹੂ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਛੈਲ=ਸੁੰਦਰ। ਛਲੰਗੀ=ਸੂਰਮੇ ਛਲਾਂਗਾਂ ਮਾਰਕੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਝੜੰਗੀ=ਸੂਰਮੇ ਝੜਾਕ ਕਰਕੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਝਾੜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਗੇ ਜਾਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀਆਂ ਵਜਦੀਆਂ ਹਨ।

੪. ਜਿਸ ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਪਿਛੇ ਸੋਭਾ ਕਹੀ ਹੈ ਉਹ ਹੁਣ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ। ੫. ਜਿਸਤਰਾਂ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਬਾਲਣ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਚਿੜ ਚਿੜ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਮੇ ਚਪੇ=ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ।

੬. ਸੂਰਮੇ ਬੀਰ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਾਨੋ ਹਵਾ=ਹਮਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ੭. ਢਢਕੰਤ ਢੋਲੰ=ਢੋਲ ਵੱਜਦੇ ਹਨ, ਉੱਚੇ ਉੱਚੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਬਕੰਤ ਬੋਲੰ=ਸੂਰਮੇ ਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਢਲਕੰਤ ਢਾਲੰ ॥ ਉਠਕੰਤ ਡਾਲੰ ॥ ੧੯੦ ॥ ਖਿਮਕੰਤ ਖੰਗੰ ॥ ਧਧਕੰਤ ਧੰਗੰ ॥
 ॥ ਛੁਟਕੰਤ ਨਾਲੰ ॥ ਉਠਕੰਤ ਜਾਲੰ ॥ ੧੯੧ ॥ ਬਹੁਤੰਤ ਘਾਯੰ ॥ ਝਲਕੰਤ
 ਚਾਯੰ ॥ ਡਿਗੰਤੰਤ ਬੀਰੰ ॥ ਡਿਗੰਤੰਤ ਭੀਰੰ ॥ ੧੯੨ ॥ ਟੁਟੰਤੰਤ ਖੋਲੰ ॥ ਢਮਕੰਤ
 ਢੋਲੰ ॥ ਟੁਟਕੰਤ ਤਾਲੰ ॥ ਨਚੰਤੰਤ ਬਾਲੰ ॥ ੧੯੩ ॥ ਗਿਰੰਤੰਤ ਅੰਗੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ
 ਜੰਗੰ ॥ ਚਲੰਤੰਤ ਤੀਰੰ ॥ ਭਟਕੰਤ ਭੀਰੰ ॥ ੧੯੪ ॥ ਜੁਝੰਤੰਤ ਵੀਰੰ ॥ ਭਜੰਤੰਤ
 ਭੀਰੰ ॥ ਕਰੰਤੰਤ ਕ੍ਰੋਹੰ ॥ ਭਰੰਤੰਤ ਰੋਹੰ ॥ ੧੯੫ ॥ ਤਜੰਤੰਤ ਤੀਰੰ ॥ ਭਜੰਤੰਤ
 ਭੀਰੰ ॥ ਬਹੁਤੰਤ ਘਾਯੰ ॥ ਝਲੰਤੰਤ ਜਾਯੰ ॥ ੧੯੬ ॥ ਤਤਕੰਤ ਅੰਗੰ ॥ ਜੁਟਕੰਤ
 ਜੰਗੰ ॥ ਉਲਥੰਥ ਲੁਥੰ ॥ ਪਲਥੰਥ ਜੁਥੰ ॥ ੧੯੭ ॥ ਢਲਕੰਤ ਢਾਲੰ ॥ ਪੁਅੰਤੰਤ
 ਮਾਲੰ ॥ ਨਚੰਤੰਤ ਈਸੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਸੀਸੰ ॥ ੧੯੮ ॥ ਉਛਕੰਤ ਤਾਜੀ ॥ ਬਹੁਤੰਤ
 ਗਾਜੀ ॥ ਲੁਟੰਤੰਤ ਲੁਥੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਮੁਥੰ ॥ ੧੯੯ ॥ ਤਪੰਤੰਤ ਤੇਗੰ ॥ ਚਮਕੰਤ
 ਬੇਗੰ ॥ ਨਚੇਮੁੰਡ ਮਾਲੀ ॥ ਹਸੇਤੰਤ ਕਾਲੀ ॥ ੨੦੦ ॥ ਜੁਟੰਤੰਤ ਵੀਰੰ ॥ ਛੁਟੰਤੰਤ
 ਤੀਰੰ ॥ ਬਰੰਤੰਤ ਬਾਲੰ ॥ ਢਲੰਤੰਤ ਢਾਲੰ ॥ ੨੦੧ ॥ ਸਮੰਤੰਤ ਮੰਦੰ ॥ ਉਠਸੰਦ
 ਗੰਦੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਅੰਗੰ ॥ ਗਿਰੰਤੰਤ ਜੰਗੰ ॥ ੨੦੨ ॥ ਚਲੰਤੰਤ ਚਾਯੰ ॥
 ਜੁਝੰਤੰਤ ਜਾਯੰ ॥ ਰਣਕੰਤ ਨਾਦੰ ॥ ਬਜੰਤੰਤ ਬਾਦੰ ॥ ੨੦੩ ॥ ਪੁਅੰਰੰਤ ਪਤੀ ॥
 ਲਗੰਤੰਤ ਅਤੀ ॥ ਬਜੰਤੰਤ ਅਤੀ ॥ ਜੁਝੰਤੰਤ ਛਤੀ ॥ ੨੦੪ ॥ ਗਿਰੰਤੰਤ ਭੂਮੀ ॥
 ਉਠੰਤੰਤ ਝੂਮੀ ॥ ਰਟੰਤੰਤ ਪਾਨੰ ॥ ਜੁਝੰਤੰਤ ਜੁਆਨੰ ॥ ੨੦੫ ॥ ਚਲੰਤੰਤ ਬਾਣੰ
 ਰੁਕੰਤੰਤ ਦਿਸਾਣੰ ॥ ਗਿਰੰਤੰਤ ਬੀਰੰ ॥ ਭਜੰਤੰਤ ਭੀਰੰ ॥ ੨੦੬ ॥ ਨਚੰਤੰਤ ਈਸੰ ॥
 ਪੁਅੰਤੰਤ ਸੀਸੰ ॥ ਬਜੰਤੰਤ ਡਉਰੂ ॥ ਭੁਮੰਤੰਤ ਭਉਰੂ ॥ ੨੦੭ ॥ ਨਚੰਤੰਤ ਬਾਲੰ
 ਤੁਟੰਤੰਤ ਤਾਲੰ ॥ ਮਚੰਤੰਤ ਵੀਰੰ ॥ ਭਜੰਤੰਤ ਭੀਰੰ ॥ ੨੦੮ ॥ ਲਗੰਤੰਤ ਬਾਣੰ ॥
 ਢਹੁੰਤੰਤ ਜੁਆਣੰ ॥ ਅਟੰਤੰਤ ਅੰਦੰ ॥ ਭਟੰਤੰਤ ਬੰਧੰ ॥ ੨੦੯ ॥ ਖਹੁੰਤੰਤ ਖੂਨੀ ॥
 ਚੜ ਚਉਪ ਦੂਨੀ ॥ ਬਹੁੰਤੰਤ ਅਤੀ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਛਤੀ ॥ ੨੧੦ ॥ ਬਹੁੰਤੰਤ ਪੱਤੀ ॥
 ਜੁਝੰਤੰਤ ਅੱਤੀ ॥ ਹਿਣਕੰਤ ਤਾਜੀ ॥ ਕਣਛੰਤੰਤ ਗਾਜੀ ॥ ੨੧੧ ॥ ਤੁਟੰਤੰਤ
 ਚਰਮੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਬਰਮੰ ॥ ਗਿਰੰਤੰਤ ਭੂਮੀ ॥ ਉਠੰਤੰਤ ਘੂਮੀ ॥ ੨੧੨ ॥
 ਰਟੰਤੰਤ ਪਾਨੰ ॥ ਕਟੰਤੰਤ ਜੁਆਨੰ ॥ ਉਛੰਤੰਤ ਏਕੰ ॥ ਗਡੰਤੰਤ ਨੇਕੰ ॥ ੨੧੩ ॥
 ਅਨੂਪ ਨਿਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ੧੦ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਦਿਖ ਕੈਸੁ ਕ੍ਰੋਧ ਜੋਧਣੰ ਬਰੰ ॥ ਸਨਧਬਧ

੧. ਵੱਡੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ । ਚਾ ਨਾਲ ਸੂਰਮੇ ਝਲਦੇ ਹਨ ।
੨. ਅੰਗ=ਅੰਗੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੂਰਮੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਲੋਥਾਂ ਉਤੇ ਲੋਥਾਂ ਉਛਲਦੀਆਂ ਹਨ ।
੩. ਪਾਰਬਤੀ ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਲਾਂ ਪਰੋਂਦੀਆਂ ਹਨ ।
੪. ਸੋ ਸੂਰਮੇ ਮਦ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹਨ ।
੫. ਰਣਕੰਤ=ਵੱਜਦੇ ਹਨ । ਨਾਦ=ਨਗਾਰੇ ਜਾਂ ਸੰਖ ।
੬. ਪੱਤੀ=ਬਾਣਾਂ ਨਾਲ ਪਰੋਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਅਤੀ=ਬਾਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ।
੭. ਝੂਮੀ=ਘੋਰਨੀ ਖਾਕੇ ਉਠਦੇ ਹਨ ।
੮. ਭੁਮੰਤ=ਭੋਂਦੇ ਜਾਂ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਭੋਰੂ=ਘੋੜੇ ।
੯. ਕਣਛੰਤ=ਬੋਲਦੇ ਹਨ । ਗਾਜੀ=ਸੂਰਮੇ ।
੧੦. ਉਂਦਿਤੰ=ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਉਛਲਦੇ ਹਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਾਕੇ ਜੈਤ ਪੱਤੁਣੰ=ਫਤੇਨਾਮੇ । ਦੁਧਰੰ=ਦੁਧਾਰੇ ਖੰਡੇ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ । ਦੁਧਾਰੇ ਖੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਘਾਉ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿੱਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਨਿਰਾਜ ਛੰਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਗੇ ਹੈ ।

ਉਂਦਿਤੰ ਸੁ ਕੱਪ ਓਪਦੇਰਣੰ ॥ ਚਹੰਤ ਜੈਤ ਪਤ੍ਰਣੰ ਕਰੰਤ ਘਾਵ ਦੁੱਧਰੰ ॥ ਤੁਟੰਤ
 ਅਸੰਤੁ ਸਸਤੁਣੇ ਲਸੰਤ ਉੱਜਲੋ ਵਲੰ ॥ ੨੧੪ ॥ ਉਠੰਤ^੧ ਭਉਰ ਭੂਰਣੇ ਕਢੰਤ
 ਭੈ ਕਰੀ ਸੁਰੰ ॥ ਭਜੰਤ ਭੀਰ ਭੈ ਕਰੰ ਬਜੰਤ ਬੀਰ ਸੁ ਪੁੰਭੰ ॥ ਤੁਟੰਤ ਤਾਲ
 ਤੱਥਿਯੰ ਨਚੰਤ ਏਸੁਣੇਰਣੰ ॥ ਖਹੰਤ *ਖਿਤੁਣੰ ਖਗੰ ਨਿਨੰਦਿ ਗੋਂਦਿ ਘੰਘਰੰ ॥
 ੨੧੫ ॥ ਭਜੰਤ ਆਸੁਰੀ ਸੁਤੰ ਉਠੰਤ ਭੈ ਕਰੰਧੁਣੰ ॥ ਚਲੰਤ ਤੀਛਣੇ ਸਰੰ ਸਿ
 ਲੇਣ ਉੱਜਲੀ ਕ੍ਰਿਤੰ^੨ ॥ ਨਚੰਤ ਰੰਗ ਜੋਗਣੰ ਚੱਕਿ ਚਉਦਣੇ ਦਿਸੰ ॥ ਕਪੰਤ
 ਕੰਦਨੋ ਗਿਰੰ^੩ ਤਿਸੰਤ ਸਰਬਤੋ ਦਿਸੰ ॥ ੨੧੬ ॥ ਨਚੰਤ ਬੀਰ ਬਾਵਣੰ ਖਹੰਤ
 ਬਾਹਣੀ ਧੁਜੰ^੪ ॥ ਬਰੰਤ ਅਛੁਣੋ ਭਟੰ ਪੁਬੀਨ ਚੀਨ ਸੁ ਪੁੰਭੰ ॥ ਬਕੰਤ ਭਉਰ
 ਡਾਮਰੀ ਅਨੰਤ ਤੰਤਣੇ ਰਿਸੰ ॥ ਹਸੰਤ ਜੱਛ ਗੰਧੁਪੰ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਪ੍ਰੋਤਨੰ ॥
 ੨੧੭ ॥ ਭਰੰਤ ਚੱਚ ਚਾਵਡੀ ਭਛੰਤ ਫਿਕੁਣੀਤਨੰ ॥ ਡਕੰਤ ਡਾਕਣੀ ਡੁਲੰ ਭਰੰਤ
 ਪਤੁ ਸੁਣਤੰ ॥ ਪਿਪੰਤਯਾਸਵੰ ਸੁਭੰ ਹਸੰਤ ਮਾਰਜਨੀ ਮਿੜੰ ॥ ਅਟੁਟ ਹਾਸੋ
 ਹਸੰ ਖਿਮੰਤ ਉੱਜਲੋ ਅਸੰ ॥ ੨੧੮ ॥ ਅਕਵਾ ਛੰਦ ॥ ਜੁੱਟੇ ਵੀਰੰ ॥ ਛੁਟੇ ਤੀਰੰ ॥
 ਜੁੱਝੇ ਤਾਜੀ ॥ ਤਿੱਗੇ ਗਾਜੀ ॥ ੨੧੯ ॥ ਬੱਜੇ ਜੁਆਣੰ ॥ ਬਾਹੇ ਬਾਣੰ ॥ ਰੁੱਝੇ ਜੰਗੰ
 ॥ ਜੁੱਝੇ ਅੰਗੰ ॥ ੨੨੦ ॥ ਤੁੱਟੇ ਤੰਗੰ ॥ ਫੁੱਟੇ ਅੰਗੰ ॥ ਸੱਜੇ ਸੂਰੰ ॥ ਘੁੰਮੀ ਹੂਰੰ ॥ ੨੨੧
 ॥ ਜੁੱਝੇ ਹਾਥੀ ॥ ਝੁੱਝੇ ਸਾਥੀ ॥ ਉੱਭੇ ਉਸਟੰ^੬ ॥ ਸੁੱਭੇ ਪੁਸਟੰ ॥ ੨੨੨ ॥ ਫੁੱਟੇ ਬੀਰੰ
 ॥ ਛੁੱਟੇ ਤੀਰੰ ॥ ਤਿੱਗੇ ਭੁਮੰ ॥ ਉੱਠੇ ਘੁਮੰ ॥ ੨੨੩ ॥ ਬੱਕੇ ਮਾਰੰ ॥ ਚੱਕੇ ਚਾਰੰ ॥
 ਸੱਜੇ ਸਸਤੁੰ ॥ ਬੱਜੇ ਅਸਤੁੰ ॥ ੨੨੪ ॥ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਅਪਾਰੇ ॥
 ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੨੨੫ ॥ ਹਕਾਰੇ ॥ ਪਚਾਰੇ ॥ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਪੁਹਾਰੇ ॥
 ੨੨੬ ॥ ਸੁਤਾਜੀ ॥ ਸਿਰਾਜੀ ॥ ਸਲਾਜੀ ਬਿਰਾਜੀ ॥ ੨੨੭ ॥ ਉਠਾਵ ॥
 ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਭੁਮਾਵੈ ॥ ਚਖਾਵੈ ॥ ੨੨੮ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਛੰਦ ॥ ਜਹਾਂ ਤੀਰ
 ਛੁੱਟਤ ॥ ਰਣੰਧੀਰ ਜੁੱਟਤ ॥ ਬਰੰਬੀਰ ਉੱਠਤ ॥ ਤਨੰਤਾਨ ਛੁੱਟਤ ॥ ੨੨੯ ॥
 ਰਣੰ ਬੀਰ ਗਿਰਤ ॥ ਭਵੰਸਿੰਧ ਤਰਤ ॥ ਨਭੰਹੂਰ ਫਿਰਤ ॥ ਬਰੰਬੀਰ ਬਰਤ ॥ ੨੩੦ ॥
 ਰਣਨਾਦ ਬੱਜਤ ॥ ਸੁਣ ਭੀਰ ਭੱਜਤ ॥ ਰਣਭੂਮ ਤੱਜਤ ॥ ਮਨਮਾਝ ਲੱਜਤ ॥
 ੨੩੧ ॥ ਫਿਰ ਫੇਰ ਲਰਤ ॥ ਰਣ ਜੁੱਝ ਮਰਤ ॥ ਨਹਿ ਪਾਵ ਟਰਤ ॥ ਭਵ

੧. ਘੋੜੇ ਬਹੁਤ ਉਛਲਦੇ ਹਨ, ਡਰੋਣੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ।
੨. ਸਿਲੇਣ=ਸਿਲਾ, ਪੱਥਰ ਉਤੇ ਜੇਹੜੇ ਉੱਜਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ।
੩. ਕੰਦਨੋ=ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ, ਕਪੰਤ=ਕੰਬਦਾ ਹੈ ।
੪. ਧੁਜੰ=ਡੰਡੇ ਵਾਲੀ । ਬਾਹਣੀ=ਸੈਨਾ ਖਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਬਕੰਤ=ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਡੰਡੂ । ਡਾਮਰੀ=ਡਰੋ ਨਾਲ ਤੰਤਣੇ=ਵਾਜੇ । ਰਿਸੰ=ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਬਿਅੰਤ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਸੂਰਮੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਡਲੰ=ਡੋਲਦੀਆਂ ਤੇ ਚਕੰਤ=ਡਕਾਰ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਡਾਕਣੀ=ਡੋਣਾਂ ਤੇ ਜੋਗਣੀਆਂ ਲਹੂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਆਸਵੰ=ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਚੰਗੇ ਸੂਰਮੇ ਅਤੇ ਮਾਰਜਨ=ਮੋਰ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ । ਮਿੜੰ=ਦੇਵੀ ਹਸਦੀ ਹੈ ।
੫. ਤੰਗੰ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ।
੬. ਉਸਟੰ=ਉਠ ਖੜੇ ਹਨ ।
੭. ਜੁਝਾਰੇ=ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸੂਰਮੇ ।
੮. ਸੁਤਾਜੀ=ਚੰਗੇ ਘੋੜੇ । ਸਿਰਾਜੀ=ਚੰਗੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ । *ਖਰੰ=ਤਲਵਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਖਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਰਸ ਘੰਘਰੂ ਵਾਜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਸਿੰਧ ਤਰਤ ॥ ੨੩੨ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਮਚਤ ॥ ਚਤੁਰਗ ਵੱਟਤ ॥ ਸਰਬਗ ਲੱਟਤ ॥
 ਮਨ ਮਾਨ ਘੱਟਤ ॥ ੨੩੩ ॥ ਬਰਬੀਰ ਭਿਰਤ ॥ ਨਹੀਨਕ ਫਿਰਤ ॥ ਜਬ ਚਿੱਤ ਚਿਰਤ
 ॥ ਉਠ ਸੈਨ ਘਿਰਤ ॥ ੨੩੪ ॥ ਗਿਰ ਭੂਮ ਪਰਤ ॥ ਸੁਰ ਨਾਰ ਬਰਤ ॥ ਨਹੀ ਪਾਵ ਟਰਤ
 ॥ ਮਨ ਕੋਪ ਭਰਤ ॥ ੨੩੫ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਮੰਡਤ ॥ ਪਗਦੈ ਨ ਭੱਜਤ ॥ ਕਰ ਰੋਸ ਲਰਤ ॥
 ਗਿਰ ਭੂਮ ਪਰਤ ॥ ੨੩੬ ॥ ਰਣ ਨਾਦ ਬਜਤ ॥ ਸੁਨ ਮੇਘ ਲਜਤ ॥ ਸਭ ਸਾਜ ਸਜਤ ॥
 ਪਗਦੈ ਨ ਭਜਤ ॥ ੨੩੭ ॥ ਰਣ ਚੱਕ ਚਲਤ ॥ ਦੁਤਿਮਾਨ ਦਲਤ ॥ ਗਿਰਮੇਰ ਹਲਤ ॥
 ਭਟਸੁਣ ਪਲਤ ॥ ੨੩੮ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਮਚਤ ॥ ਬਰ ਬੰਬ ਬਜਤ ॥ ਰਣ ਖੰਡ ਗਡਤ ॥
 ਅਸਵਾਰ ਮਡਤ ॥ ੨੩੯ ॥ ਕਿਰਪਾਨ ਕਿਰਤ ॥ ਕਰਕੋਪ ਭਿਰਤ ॥ ਨਹੀ ਫਿਰੈ
 ਫਿਰਤ ॥ ਅਤਿ ਚਿੱਤ ਚਿਰਤ ॥ ੨੪੦ ॥ ਚਾਚਰੀ ਛੰਦ ॥ ਹਕਾਰੈ ॥ ਪ੍ਰਚਾਰੈ ॥
 ਪ੍ਰਹਾਰੈ ॥ ਕਰਵਾਰੈ ॥ ੨੪੧ ॥ ਉਠਾਵੈ ॥ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਭੁਮਾਵੈ ॥ ਚਲਾਵੈ ॥ ੨੪੨
 ॥ ਸੁਧਾਵੈ ॥ ਰਿਸਾਵੈ ॥ ਉਠਾਵੈ ॥ ਚਖਾਵੈ ॥ ੨੪੩ ॥ ਝੁਝਾਰੈ ॥ ਅਪਾਰੈ ॥ ਹਜਾਰੈ
 ॥ ਅਰਿਆਰੈ ॥ ੨੪੪ ॥ ਸੁਦੂਕੈ ॥ ਕਿਕੂਕੈ ॥ ਭੂਕੈ ॥ ਕਿਝੂਕੈ ॥ ੨੪੫ ॥
 ਸੁਬਾਣੈ ॥ ਸੁਧਾਣੈ ॥ ਅਚਾਣੈ ॥ ਜੁਆਣੈ ॥ ੨੪੬ ॥ ਧਮਕੈ ॥ ਹਮਕੈ ॥ ਝੜਕੈ
 ॥ ਛੱਟਕੈ ॥ ੨੪੭ ॥ ਸਗਾਜੈ ॥ ਸਸਾਜੈ ॥ ਨਭਾਜੈ ॥ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ੨੪੮ ॥
 ਨਿਖੰਗੀ ॥ ਖਤੰਗੀ ॥ ਸੁਰੰਗੀ ॥ ਭਿੜੰਗੀ ॥ ੨੪੯ ॥ ਤਮਕੈ ॥ ਪਲਕੈ ॥ ਹਸਕੈ
 ॥ ਪੁੱਕੈ ॥ ੨੫੦ ॥ ਸੁਬੀਰੰ ॥ ਸੁਧੀਰੰ ॥ ਪ੍ਰਹੀਰੰ ॥ ਤਤੀਰੰ ॥ ੨੫੧ ॥ ਪਲੱਟੈ
 ॥ ਬਿਲੱਟੈ ॥ ਨਛੱਟੈ ॥ ਉਪੱਟੈ ॥ ੨੫੨ ॥ ਬਬਕੈ ॥ ਨਬਕੈ ॥ ਧਸਕੈ ॥
 ਝਝਕੈ ॥ ੨੫੩ ॥ ਸਖੰਗੀ ॥ ਅਦੰਗੀ ॥ ਅਜੰਗੀ ॥ ਅਭੰਗੀ ॥ ੨੫੪ ॥ ਝਮਕੈ ॥
 ਖਿਮਕੈ ॥ ਬਬਕੈ ॥ ਉਥਕੈ ॥ ੨੫੫ ॥ ਭਗਉਤੀ ਛੰਦ ॥ ਕਿ ਜੁਟੈਂਤ ਬੀਰੰ ॥
 ਕਿਛੁਟੈਂਤ ਤੀਰੰ ॥ ਕਿ ਛੁਟੈਂਤ ਅੰਗੀ ॥ ਕਿ ਜੁਟੈਂਤ ਜੰਗੀ ॥ ੨੫੬ ॥ ਕਿ ਮਚੈਂਤ
 ਸੂਰੰ ॥ ਕਿ ਘੁਮੇਤ ਹੂਰੰ ॥ ਕਿ ਬੱਜੇਤ ਖੰਗੀ ॥ ਕਿ ਉੱਠੈਂਤ ਅੰਗੀ ॥ ੨੫੭ ॥
 ਕਿ ਛੁਟੈਂਤ ਅੰਗੀ ॥ ਕਿ ਰੁੱਝੇ ਤ ਜੰਗੀ ॥ ਕਿ ਨੱਚੇਤ ਤਾਜੀ ॥ ਕਿ ਗੱਜੇਤ ਗਾਜੀ ॥
 ੨੫੮ ॥ ਕਿ ਘੱਲੇਤ ਘਾਯੰ ॥ ਕਿ ਝੱਲੇਤ ਚਾਯੰ ॥ ਕਿ ਡਿੱਗੇਤ ਧੁਮੀ ॥ ਕਿ ਝੁੱਮੇਤ
 ਝੁਮੀ ॥ ੨੫੯ ॥ ਕਿ ਛੱਡੇਤ ਹੂਹੰ ॥ ਕਿ ਸੁੱਭੇਤ ਬਜੁਹੰ ॥ ਕਿ ਡਿੱਗੇਤ ਚੇਤੰ ॥
 ਕਿ ਨੱਚੇਤ ਪੁੰਤੰ ॥ ੨੬੦ ॥ ਕਿ ਬੁੱਠੇਤ ਬਾਣੰ ॥ ਕਿ ਝੁੱਝੇਤ ਜੁਆਣੰ ॥ ਕਿ ਮੱਤੇਤ

੨੩੫. ਮੰਡਤ—ਟਿਕਕੇ ਜਾਂ ਬਣਾਕੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

੨੩੭. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਤੇ ਮਾਸ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੂਰਮੇ ਲਹੂ ਤੇ ਮਾਸ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ । ੨੩੮. ਮੰਡਤ=ਟਿਕਕੇ ਸੂਰਮੇ ਜੁੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

੨੩੯. ਕਿਰਪਾਨ=ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੋਣਾ ਜਾਂ ਭੁਮੋਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

੨੪੬. ਧਮਕੇ=ਕੰਬਾਕੇ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇਕੇ । ਹਮਕੇ=ਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹੋਲੇ ਹੋਕੇ ਜਾਂ ਹੋਕੇ ਲੈਕੇ । ਪਲਕੇ=ਛਾਲ ਮਾਰਕੇ ਜਾਂ ਭੱਜ ਗਏ । ਸੁਧਾਣੈ=ਸੁਵਾਰਨੇ ਜਾਂ ਧਾਰਨੇ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਕੀਤੇ । ਬਲਟੇ ਉਪਟੇ=ਜੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੀ ਪੱਟ ਸੁੱਟੇ । ਝੜਕੇ ਝੜਕ ਗਏ । ੨੫੮. ਕਿ ਘੱਲੇਤ ਘਾਯੰ=ਘਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਦੇ ਹਨ । ਕਿ ਡਿੱਗੇਤ ਧੁਮੀ=ਧੂੜੀ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ । ਝੁਮੀ=ਝੁਕਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ ਝੁਕ ਗਏ ।

੨੬੦ ਹੂਰੰ=ਹੁੰਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ । ਨੂਰੰ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ ਮਸਤ ਹਨ । ਤੇਰੰ=ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਸੂਰਮੇ । ਬੇਰੰ=ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਨਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਨੂਰੇ ॥ ਕਿ ਤੋਕੇਤ ਹੂਰੇ ॥ ੨੬੧ ॥ ਕਿ ਝੁਝੇਤ ਹਾਥੀ ॥ ਕਿ ਸਿੰਝੇਤ
 ਸਾਥੀ ॥ ਕਿ ਭੋਗੇਤ ਵੀਰੇ ॥ ਕਿ ਲੱਗੇਤ ਤੀਰੇ ॥ ੨੬੨ ॥ ਕਿ ਰੱਜੇਤ ਹੋਸੇ ॥
 ਕਿ ਤੱਜੇਤ ਹੋਸੇ ॥ ਕਿ ਖੁੱਲੇਤ ਕੇਸੇ ॥ ਕਿ ਡੁੱਲੇਕਿ ਭੇਸੇ ॥ ੨੬੩ ॥ ਕਿ ਜੁੱਝੇਤ
 ਹਾਥੀ ॥ ਕਿ ਲੁੱਝੇਤ ਸਾਥੀ ॥ ਕਿ ਛੁੱਟੇਤ ਤਾਜੀ ॥ ਕਿ ਗੱਜੇਤ ਗਾਜੀ ॥
 ੨੬੪ ॥ ਕਿ ਘੁੱਮੀਤ ਹੂਰੇ ॥ ਕਿ ਭੁੱਮੀਤ ਪੂਰੇ ॥ ਕਿ ਜੁੱਝੇਤ ਵੀਰੇ ॥ ਕਿ ਲੱਗੇਤ
 ਤੀਰੇ ॥ ੨੬੫ ॥ ਕਿ ਚੱਲੇਤ ਬਾਣੇ ॥ ਕਿ ਰੁੱਕੀਦਿ ਸਾਣੇ ॥ ਕਿ ਝਮੱਕੇਤ ਤੇਗੇ ॥
 ਕਿ ਨਭਜਾਨ ਬੇਗੇ ॥ ੨੬੬ ॥ ਕਿ ਛੁੱਟੇਤ ਗੋਰੇ ॥ ਕਿ ਬੁੱਠੇਤ ਓਰੇ ॥ ਕਿ ਗੱਜੇਤ
 ਗਾਜੀ ॥ ਕਿ ਪੇਲੇਤ ਤਾਜੀ ॥ ੨੬੭ ॥ ਕਿ ਕੱਟੇਤ ਅੰਗੇ ॥ ਕਿ ਡਿੱਗੇਤ ਜੰਗੇ
 ॥ ਕਿ ਮੱਤੇਤਿ ਮਾਣੇ ॥ ਕਿ ਲੁੱਝੇਤ ਜੁਆਣੇ ॥ ੨੬੮ ॥ ਕਿ ਬਕੇਤ ਮਾਰੇ ॥
 ਕਿ ਚੱਕੇਤ ਚਾਰੇ ॥ ਕਿ ਢੁੱਕੇਤ ਢੀਠੀ ॥ ਕਿ ਦੇਵੇਨ ਪੀਠੀ ॥ ੨੬੯ ॥ ਕਿ
 ਘੱਲੇਤ ਸਾਂਗੇ ॥ ਕਿ ਬੱਕੇਤ ਬਾਗੇ ॥ ਕਿ ਮੁੱਛੇਤ ਬੰਕੀ ॥ ਕਿ ਹੱਠੇਤ ਹੰਕੀ ॥
 ੨੭੦ ॥ ਕਿ ਬੱਜੇਤ ਢੋਲੇ ॥ ਕਿ ਬੱਕੇਤ ਬੋਲੇ ॥ ਕਿ ਬੱਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਕਿ ਜੁੱਟੇ
 ਹਠਿਆਰੇ ॥ ੨੭੧ ॥ ਉਛੱਕੇਤ ਤਾਜੀ ॥ ਹਮੱਕੇਤ ਗਾਜੀ ॥ ਛੁੱਟੱਕੇਤ ਤੀਰੇ ॥
 ਭੁੱਟੱਕੇਤ ਭੀਰੇ ॥ ੨੭੨ ॥ ਭਵਾਨੀ ਛੰਦ ॥ ਜਹਾਂ ਬੀਰ ਜੁੱਟੇ ॥ ਸਬੈ ਠਾਟ ਨੱਟੇ
 ॥ ਕਿ ਨੈਜੇ ਪਲੱਟੇ ॥ ਚਮਤਕਾਰ ਛੁੱਟੇ ॥ ੨੭੩ ॥ ਜਹਾਂ ਸਾਰ ਬੱਜੇ ॥ ਤਹਾਂ
 ਬੀਰ ਗੱਜੇ ॥ ਮਿਲੈ ਸੰਜ ਸੱਜੇ ॥ ਨ ਦੂ ਪੈਗ ਭੱਜੇ ॥ ੨੭੪ ॥ ਕਹੂੰ ਕੂਰ ਭਾਜੇ ॥
 ਕਹੂੰ ਵੀਰ ਗਾਜੇ ॥ ਕਹੂੰ ਜੇਧ ਜੁੱਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਟੋਪ ਟੁੱਟੇ ॥ ੨੭੫ ॥ ਜਹਾਂ ਜੇਧ ਜੁੱਟੇ ॥
 ਤਹਾਂ ਅਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਨਿਭੈ ਸਸਤੁ ਕੱਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਲੁੱਟੇ ॥ ੨੭੬ ॥ ਕਹੂੰ
 ਮਾਰ ਬੱਕੇ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਜ ਉਥੱਕੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸੈਣ ਹੱਕੇ ॥ ਕਿਤੇ ਦਾਵ ਤੱਕੇ ॥
 ੨੭੭ ॥ ਕਿਤੇ ਘਾਇ ਮੇਲੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸੈਣ ਪੇਲੇ ॥ ਕਿਤੇ ਭੂਮ ਡਿੱਗੇ ॥ ਤਨੰਸੋਣ
 ਡਿੱਗੇ ॥ ੨੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਮਚਾ ਪਚੰਡ ਰਣ ਅਰਧ ਮਹੂਰਤ ਉਦੰਡ ॥
 ਬੀਸ ਅਯੁਤ ਦਸ ਸਤ ਸੁਭਟ ਜੁੱਟਤ ਭਏ ਅਡੰਡ ॥ ੨੭੯ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ।

੨੬੬. ਪਲੇਤ=ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਘੋੜੇ । ੨੬੮. ਚਾਰੇ=ਸੁੰਦਰ ਸੂਰਮੇ ਚੱਕਤ
 ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ । ਢੀਠ=ਨਿਡਰ ਸੂਰਮੇ ਢੁਕਦੇ ਹਨ ।

੨੬੯. ਸਾਂਗੇ=ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲੇਤ=ਮਾਰਦੇ ਹਨ । ਬਾਗੇ=ਬਚਨ ਜਾਂ
 ਬਾਣੀ । ਬਕੇਤ=ਬੋਲਦੇ ਹਨ । ੨੭੧. ਉਛੱਕੇ=ਉਛਲਦੇ

ਹਨ ਘੋੜੇ । ਹਮਕੇਤ=ਹੱਲਾ । ੨੭੩. ਸਜ ਸੱਜੇ=ਸੰਜੋਆਂ

ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੇ ਮਿਲੇ । ੨੭੪. ਕਹੂੰ ਕੂਰ=ਕਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ

ਕਿਸੇ ਜਗਾ ਨੂੰ ਕੈਰ ਭੱਜ ਗਏ । ੨੭੫. ਬੀਰ ਲੁੱਟੇ=ਕਿਸੇ ਜਗਾ ਸੂਰਮੇ

ਲੇਟੇ ਪਏ ਹਨ । ੨੭੬. ਬਾਜ=ਕਿਸੇ ਜਗਾ ਘੋੜੇ ਉਛਲ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਹੱਕੇ=ਕਿਸੇ ਜਗਾ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਤੋਰ ਰਹੇ ਹਨ । ੨੭੭. ਪੇਲੇ=ਕਿਸੇ ਜਗਾ

ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਧੱਕ ਰਹੇ ਹਨ । ੨੭੮. ਇੱਕੁਰ ਡਰੋਣਾ ਜੰਗ ਮੱਚਿਆ ਦੇ

ਘੜੀਆਂ ਜਾਂ ਇਕ ਘੜੀ । ਉਦੰਡ=ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਦੇ ਲੱਖ ਇਕ

ਹਜਾਰ ਇਕ ਸੂਰਮਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜੇਹੜਾ ਡੰਡ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੀ ।

੨੭੯. ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਜਾਂ ਅੱਗ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਇਆ । ਬੰਬ ਰੋਣੇ=ਧੂੜੀ ਦੀ

ਧਾਰ ਉੱਡੀ ।

ਸੁਣਿਓ ਸੰਭਰੇਸੰ ॥ ਭਇਓ ਅੱਪਭੇਸੰ ॥ ਉਡੀ ਬੰਬਰੇਣੰ ॥ ਫੁਹੀ ਸੀਸ ਗੈਣੰ ॥
 ੨੮੦ ॥ ਛਕੇ ਟੋਪ ਸੀਸੰ ॥ ਘਣੰਭਾਨ ਦੀਸੰ ॥ ਸਸੰਨਾਹ ਦੇਹੀ ॥ ਕਥੋ ਉਕਤ ਕੇਹੀ
 ੨੮੧ ॥ ਮਨੋ ਸਿੱਧ ਸੁੱਧੰ ॥ ਸੁਭੀ ਜਾਲ ਉੱਧੰ ॥ ਕਸੇ ਸਸਤੁ ਤ੍ਰੇਣੰ ॥ ਗੁਰੂ ਜਾਣ
 ਦੇਣੰ ॥ ੨੮੨ ॥ ਮਹਾ ਢੀਠ ਢੁਕੇ ॥ ਮੁਖੰਮਾਰ ਕੂਕੇ ॥ ਕਰੈ ਸਸਤੁ ਪਾਤੰ ॥
 ਉਠੈ ਅਸਤੁ ਘਾਤੰ ॥ ੨੮੩ ॥ ਖੱਗੰਖੱਗ ਬੱਜੈ ॥ ਨਦੰਮੱਛ ਲੱਜੈ ॥ ਉਠੈ ਛਿੱਛ
 ਇੱਛੰ ॥ ਬਹੈ ਬਾਣ ਤਿੱਛੰ ॥ ੨੮੪ ॥ ਗਿਰੇ ਬੀਰ ਧੀਰੰ ॥ ਧਰੇ ਬੀਰ ਚੀਰੰ ॥
 ਮੁਖੰ ਮੁਖ ਬੰਕੀ ॥ ਮਚੇ ਬੀਰ ਹੰਕੀ ॥ ੨੮੫ ॥ ਛੁਟੈ ਬਾਣ ਧਾਰੰ ॥ ਧਰੇ ਖੱਗ
 ਸਾਰੰ ॥ ਗਿਰੇ ਅੰਗ ਭੰਗੰ ॥ ਚਲੇ ਜਾਇ ਜੰਗੰ ॥ ੨੮੬ ॥ ਨਚੇ ਮਾਸ ਹਾਰੰ ॥ ਹਸੈ
 ਬਿਓਮ ਚਾਰੰ ॥ ਪੁਅੈ ਈਸ ਸੀਸੰ ॥ ਖਲੀਬਾਰਣੀਸੰ ॥ ੨੮੭ ॥ ਛੁਟੈ ਸਸਤੁ
 ਧਾਰੰ ॥ ਕਟੈ ਅਸਤੁ ਝਾਰੰ ॥ ਗਿਰੇ ਰੱਤ ਖੇਤੰ ॥ ਕਟੈ ਬੀਰ ਅਚੇਤੰ ॥ ੨੮੮ ॥
 ਉਠੈ ਕੁੱਧ ਧਾਰੰ ॥ ਮਚੇ ਸਸਤੁ ਝਾਰੰ ॥ ਖਹੈ ਖੱਗ ਖੂਨੀ ॥ ਚੜੈ ਚਉਪ ਦੂਨੀ ॥
 ੨੮੯ ॥ ਪਿਪੰ ਸੋਣ ਦੇਵੀ ॥ ਹਸੈ ਅਸੰਭੇਵੀ ॥ ਅਟਾਅੱਟ ਹਾਸੰ ॥ ਸੁਜੇਤੰ ਪਕਾਸੰ ॥
 ੨੯੦ ॥ ਢੁਕੇ ਢੀਠ ਧਾਲੰ ॥ ਨਚੇ ਮੁੰਡ ਮਾਲੰ ॥ ਕਰੇ ਸਸਤੁ ਪਾਤੰ ॥ ਉਠੈ ਅਸਤੁ
 ਘਾਤੰ ॥ ੨੯੧ ॥ ਰੁਪੇ ਵੀਰ ਧੀਰੰ ॥ ਤਜੈ ਤਾਣ ਤੀਰੰ ॥ ਝਮੈ ਬਿਜੁ ਬੇਗੰ ॥ ਲਸੈ
 ਏਮ ਤੇਗੰ ॥ ੨੯੨ ॥ ਖਹੈ ਖੱਗ ਖੂਨੀ ॥ ਚੜੈ ਚੌਪ ਦੂਨੀ ॥ ਕਰੈ ਚਿੱਤੁ ਚਾਰੰ ॥
 ਬਕੈ ਮਾਰ ਮਾਰੰ ॥ ੨੯੩ ॥ ਅਪੈ ਆਪ ਦਾਬੈ ॥ ਰਣੰਬੀਰ ਫਾਬੈ ॥ ਘਣੰਘਾਇ

੨੮੦. ਟੋਪ=ਸਿਰ ਉਤੇ ਟੋਪ ਫਬ ਰਹੇ ਹਨ। ਘਣੰਭਾਣ=ਬਹੁਤੇ ਸੂਰਮੇ
 ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਦੇਹੀ=ਦੇਹੀ ਸੰਜੋਆਂ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੈ। ਕਿਸਤਰਾਂ ਦੀ
 ਅਕਲ ਨਾਲ ਕਥਨ ਕਈਏ। ੨੮੧. ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਗਟ

ਸੋਹਣਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਉਦੰ=ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੁਭੀ=ਸੋਹਣਾ। ਤ੍ਰੇਣੰ=ਭੱਥਾ। ਸਸਤੁ
 ਤੇ ਬਾਣਾਂ ਵਾਲਾ ਭੱਥ, ਲੱਕ ਨਾਲ ਕੱਸਿਆ ਹੈ। ੨੮੩. ਛਿੱਛ ਇੱਛੰ=
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ।

੨੮੪. ਹੰਕਾਰੀ ਸੂਰਮੇ ਮਚੇ=ਲੜਦੇ ਹਨ। ੨੮੫. ਸਾਰੰ=ਪੁਲਾਦੀ
 ਲੋਹੇ ਦੇ ਖੰਡੇ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ੨੮੬. ਬਾਰਣੀਸੰ=ਵੱਡੇ ਹਾਥੀ ਦੀ
 ਜੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਪਹਿਰਦੇ ਹਨ ਛਿੱਲ ਜਾਂ ਖਲੜੀ। ੨੮੭. ਸੁਚੇਤ ਸੂਰਮੇ ਕੱਟੇ

ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜੜੇ ਹਨ। ੨੮੮. ਖੂਨੀ ਸੂਰਮੇ ਖੰਡੇ ਫੜਕੇ ਖੜੋਤੇ ਹੋਏ
 ਹਨ। ੨੮੯. ਅੰਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਅੰਸ। ਭੇਵੀ=ਚੰਡੀ ਦੇਵੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ
 ਖਿੜ੨ ਹੱਸਦੀ ਹੈ। ਅਟਾ=ਅਟ ਹਾਸੰ=ਟਾਹ ਟਾਹ ਹਾਸਾ ਹੈ।

੨੯੦. ਢਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਨਿਡਰ ਸੂਰਮੇ ਢੁਕੇ ਹਨ। ਪਾਤੰ=ਮਾਰਨਾ ਕਰਦੇ
 ਹਨ ਸਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਘਾਤੰ=ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਮਾਰਨਾ। ਸਸਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਠਦਾ
 ਹੈ ਜਾਂ ਉਠਕੇ ਸੂਰਮੇ ਸਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ੨੯੧. ਧੀਰੰ=ਧੀਰਜ

ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ ਦਿੰਦੇ ਪਏ ਹਨ। ਬੇਗੰ=ਛੇਤੀ ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
 ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ੨੯੨ ਚਿਤੁਚਾਰੰ=ਸੁੰਦਰ ਟਿੱਕੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ
 ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ੨੯੩. ਘਣੰ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਰਮੇ ਘਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲੇ=

ਮੇਲ ਰਹੇ ਜਾਂ ਮਿਲਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਝੇਲੇ=ਝਲਦੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਸੂਰਮੇ।

ਪੇਲੈਂ ॥ ਮਹਾਵੀਰ ਭੇਲੈਂ ॥ ੨੯੪ ॥ ਮਭੇ ਵੀਰ ਸੁੱਧੈ ॥ ਕਰੈ ਮੱਲ ਜੁੱਧੈ ॥ ਅਪੇ
ਆਪ ਬਾਹੈਂ ॥ ਉਭੈ ਜੀਤ ਚਾਹੈਂ ॥ ੨੯੫ ॥ ਰਣੈ ਰੰਗ ਰੱਤੇ ॥ ਚੜੈ ਤੇਜ ਤੱਤੇ ॥
ਖੁਲੇ ਖੰਗ ਖੂਨੀ ॥ ਚੜੈ ਚਉਪ ਦੂਨੀ ॥ ੨੯੬ ॥ ਨਭੈ ਹੂਰ ਪੂਰੈ ॥ ਭਏ ਵੀਰ
ਚੂਰੈ ॥ ਬਜੇ ਤੂਰ ਤਾਲੀ ॥ ਨਚੇ ਮੁੰਡ ਮਾਲੀ ॥ ੨੯੭ ॥ ਰਣੈ ਹੂਹ ਉੱਠੈ ॥
ਸਰੰਧਾਰ ਬੁਠੈ ॥ ਗਜੈ ਵੀਰ ਗਾਜੀ ॥ ਤੁਰੇ ਤੁੰਦ ਤਾਜੀ ॥ ੨੯੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥
ਭਇਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਨਾਚੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਰਾ ॥ ਬੈਰਕ ਬਾਣ
ਗਗਨ ਗਇਓ ਛਾਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਰੈਨ ਦਿਨਹਿ ਹੁਇ ਆਈ ॥ ੨੯੯ ॥ ਕਹੂੰ
ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚੈ ਰਣ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਕਹੂੰ ਗਿਰੇ ਸੁਭਟ ਗਣ ॥ ਭਈਰਵ ਕਰਤ
ਕਹੂੰ ਭਭਕਾਰਾ ॥ ਉਡਤ ਕਾਕ ਕੰਕੈ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ੩੦੦ ॥ ਬਾਜਤ ਢੋਲ ਮਿੰਗੰਦ
ਨਗਾਰਾ ॥ ਤਾਲ ਉਪੰਗ ਬੇਣ ਬੰਕਾਰਾ ॥ ਮੁਰਲੀ ਨਾਦ ਨਫੀਰੀ ਬਾਜੇ ॥ ਭੀਰ
ਭਯਾਨਕ ਹੁਮੈ ਤਜ ਭਾਜੇ ॥ ੩੦੧ ॥ ਮਹਾਂ ਸੁਭਟ ਜੂਝੇ ਤਿਹ ਠਾਮਾ ॥ ਖਰ ਭਰ
ਪਰੀ ਇੰਦੁ ਕੇ ਧਾਮਾ ॥ ਬੈਰਕ ਬਾਨ ਗਗਨ ਗਇਓ ਛਾਈ ॥ ਉਠੈ ਘਟਾ
ਸਾਵਣ ਜਨ ਆਈ ॥ ੩੦੨ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕੋਪੇ ਸਬੀਰ ॥ ਧਨੁ
ਤਾਨ ਤਿਆਗਤ ਤੀਰ ॥ ਸਰ ਅੰਗ ਜਾਸ ਲਗੰਤ ॥ ਭਟ ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਕਰੰਤ ॥
੩੦੩ ॥ ਕਹੂੰ ਅੰਗ ਭੰਗ ਉਤੰਗ ॥ ਕਹੂੰ ਤੀਰ ਤੇਗ ਸੁਰੰਗ ॥ ਕਹੂੰ ਚਉਰ ਚੀਰ
ਸੁਬਾਹ ॥ ਕਹੂੰ ਸੁੱਧ ਸੇਲ ਸਨਾਹ ॥ ੩੦੪ ॥ ਰਣ ਅੰਗ ਰੰਗਤ ਐਸ ॥ ਜਨੁ ਫੂਲ
ਕਿੰਸਕ ਜੈਸ ॥ ਇਕ ਐਸ ਜੂਝ ਮਰੰਤ ॥ ਜਨੁ ਖੇਲ ਫਾਗ ਬਸੰਤ ॥ ੩੦੫ ॥
ਇਕ ਧਾਇ ਆਇ ਪਰੰਤ ॥ ਪਗ ਦੈ ਨ ਭਾਗ ਚਲੰਤ ॥ ਤਜ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰਤ ਪ੍ਰਹਾਰ
॥ ਜਨ ਖੇਲ ਫਾਗ ਧਮਾਰ ॥ ੩੦੬ ॥ ਤਾਰਕ ਛੰਦ ॥ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ
ਰਿਸਾਵਹਗੇ ॥ ਭਟ ਓਘ ਪੁਓਘ ਗਿਰਾਵਹਗੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਸਸਤ ਪ੍ਰਹਾਰਹਗੇ ॥
ਅਰ ਓਘ ਪੁਓਘ ਸੰਘਾਰਹਗੇ ॥ ੩੦੭ ॥ ਸਰਸੇਲਸਨਾ ਹਰਿ ਛੁਟਹਗੇ ॥ ਰਣ

੨੯੪. ਸੂਰਮੇ ਜੁਧ ਨੂੰ ਮੰਭੇ=ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟਿਕੇ
ਹੋਏ ਹਨ। ੨੯੫. ਸੂਰਮੇ ਜੁਧ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ
ਰੱਤੇ ਪਏ ਜੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ੨੯੬. ਤੂਰ ਤਾਲੀ=ਤੰਬੂਰ ਤੇ ਕੰਸੀਆਂ
ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਤੇ ਹੱਥ ਦੀ ਤੋੜੀ, ਇਹ ਸਾਜ ਵੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ੨੯੭. ਹੂਹ=
ਡੰਡ ਰੋਲੀ ਜਾਂ ਹੁੰਗਾਰੇ ਭਾਵ ਹੁੰਕਾਰੇ ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ ਵਿਚ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਉਠ
ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁੰਦ ਘੋੜੇ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ੨੯੮. ਆਹਵ=ਡਰੋਣਾ ਜੁਧ
ਹੋਇਆ-ਘੋਰ=ਡਰੋਣਾ ਤੇ ਕਰਾਰਾ=ਤਕੜਾ ਜਾਂ ਡਰੋਣੇ ਤੋਂ ਡਰੋਣਾ।

੨੯੯. ਕਿਸੇ ਜਗਾ ਭੈਰਵ ਭੈ ਆਦਕ ਭਭਕਾਰੇ=ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਬੰਕ=ਟੇਢੇ ਭਿਆਨਕ ਕਾਂ ਉਡਦੇ ਹਨ। ੩੦੦. ਤਾਲ=ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਕੰਸੀਆਂ।
ਉਪੰਗ=ਇਕ ਵਾਜੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਬੇਣ=ਵਾਜਾ। ਬੰਕਾਰਾ=ਸ਼ਬਦ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ੩੦੧. ਭੀਰ=ਕੌਰ ਡਰ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ ਜੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਭੱਜੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ੩੦੨ ਇੰਦੁ ਦੇ ਘਰ ਖਲਬਲਾਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।

੩੦੫. ਧਮਾਰ=ਧਮਾਲ=ਲੁੱਡੀ ਪਾਕੇ ਹਮਾਦਮੀ ਹੋਲੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ।

੩੦੬. ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨਗੇ। ੩੦੭ ਬਾਣ। ਨੇਜੇ।
ਸਨਾਹਰ ਛੁਟਣਗੇ।

ਰੰਗ ਸੁਰਾਸੁਰ ਜੂਟਹਗੇ ॥ ਸਰਸੇਲਸਨਾ ਹਰਿ ਝਾਰਹਗੇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਪਚਾਰ
 ਪ੍ਰਹਾਰਹਗੇ ॥ ੩੦੮ ॥ ਜਮਭੱਢ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਨਿਕਾਰਹਗੇ ॥ ਕਰਿ ਕੋਪ ਸੁਰਾਸੁਰ
 ਝਾਰਹਗੇ ॥ ਰਣ ਲੁੱਥ ਪੈ ਲੁੱਥ ਗਿਰਾਵਹਗੇ ॥ ਲਖ ਪ੍ਰੇਤ ਪਰੀ ਰਹਸਾਵਹਗੇ ॥
 ੩੦੯ ॥ ਗਣ ਗੂੜ ਅਗੂੜਣਿ ਗੱਜਹਗੇ ॥ ਲਖ ਭੀਰ ਭਯਾਹਵ ਭੱਜਹਗੇ ॥
 ਸਰਬੰਦ ਪ੍ਰਬੰਦ ਪ੍ਰਹਾਰਹਗੇ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਅਭੀਤ ਬਿਹਾਰਹਗੇ ॥ ੩੧੦ ॥ ਖੱਗ
 ਉੱਧ ਅਧੋ ਅੱਧ ਬੱਜਹਗੇ ॥ ਲਖ ਜੋਧ ਮਹਾਂਜੁਧ ਗੱਜਹਗੇ ॥ ਅਣਿਣੇਸ ਦੁਹੁੰਦਿਸ
 ਦੂਕਹਗੇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਮਹਾਸੁਰ ਕੂਕਹਗੇ ॥ ੩੧੧ ॥ ਗਣ ਗੰਧੁਬ ਦੇਵ ਨਿਹਾਰਹਗੇ
 ॥ ਜਯ ਸੱਦ ਨਿਨੱਦ ਪੁਚਾਰਹਗੇ ॥ ਜਮ ਡਾਂਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਣਣਿ ਬਾਹਹਗੇ ॥ ਅਧ
 ਅੰਗ ਅਧੋ ਅਧ ਲਾਹਹਗੇ ॥ ੩੧੨ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਤੁਰੰਗਯ ਬਾਜਹਗੇ ॥ ਡਫ
 ਝਾਂਝ ਨਫੀਰਯ ਗਾਜਹਗੇ ॥ ਅਣਣੇਸ ਦੁਹੁੰ ਦਿਸ ਧਾਵਹਗੇ ॥ ਕਰਿ ਕਾਢ
 ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਕਪਾਵਹਗੇ ॥ ੩੧੩ ॥ ਰਣ ਕੰਜਰ ਪੁੰਜ ਗਰੱਜਹਗੇ ॥ ਲਖ ਮੇਘ ਮਹਾਂ
 ਦੁਤ ਲੱਜਹਗੇ ॥ ਰਿਸ ਮੰਡਮਹਾ ਰਣ ਜੂਟਹਗੇ ॥ ਛਟ ਛੱਤੁ ਛਟਾਛਟ ਛੂਟਹਗੇ
 ॥ ੩੧੪ ॥ ਰਣਣੰਕ ਨਿਸਾਣ ਦਿਸਾਣ ਘੁਰੇ ॥ ਗਲਗੱਜ ਹਠੀ ਰਣਰੰਗ ਫਿਰੇ ॥
 ਕਰਿ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਪ੍ਰਹਾਰਹਗੇ ॥ ਭਟ ਘਾਇ ਝਟਾ ਝਟ ਝਾਰਹਗੇ ॥ ੩੧੫ ॥
 ਕਰਿ ਕਾਢ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਕਪਾਵਹਗੇ ॥ ਕਲ ਕੀ ਕਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਢਾਵਹਗੇ ॥ ਰਣ ਲੁੱਥ
 ਪਲੁੱਥ ਬਿਥਾਰਹਗੇ ॥ ਤਕ ਤੀਰ ਸੁ ਬੀਰਨ ਮਾਰਹਗੇ ॥ ੩੧੬ ॥ ਘਨਘੰਘਰ ਘੋਰ
 ਘਮੱਕਹਗੇ ॥ ਰਣਮੋਰਣ ਤੀਰ ਪਲੱਕਹਗੇ ॥ ਗਹਿ ਤੇਗ ਝੜਾ ਝੜ ਝਾਰਹਗੇ ॥
 ਤਪ ਤੀਰ ਤੜਾਤਪ ਤਾੜਹਗੇ ॥ ੩੧੭ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਰਬੀ ਰਬ ਕੂਟਹਿਗੇ ॥
 ਗਹਿ ਕੇਸਨ ਏਕਿਨ ਝੂਟਹਿਗੇ ॥ ਲਖ ਲਾਤਨ ਮੁਸਟ ਪ੍ਰਹਾਰਹਗੇ ॥ ਰਣ ਦਾਂਤਨ
 ਕੇਸਨੁ ਪਾਰਹਗੇ ॥ ੩੧੮ ॥ ਅਵਣੇਸ ਅਣੀਣਿ ਸੁਧਾਰਹਗੇ ॥ ਕਰ ਬਾਣ ਕ੍ਰਿਪਾਣ

੩੦੮. ਕਟਾਰ ਤੇ ਤਲਵਾਰ । ੩੦੯. ਗਣ ਸੰਭੂ ਤੇ ਗੁਪਤ ਭੇ ਪ੍ਰਗਟ
 ਗੱਜਦੇ ਹਨ । ਭੀਰ-ਕੈਰ ਡਰੋਣੇ ਜੁਧ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਰਣਰੰਗ
 ਅਭੀਤ ਬਿਹਾਰਹਿ=ਜੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਡਰ ਹੋਕੇ ਸੂਰਮੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ।
 ੩੧੦. ਖੱਗ=ਖੰਡੇ ਜੇਹੜੇ ਬਹੁਤ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹਨ, ਉਹ ਅਧੋ ਅੱਧ ਕਰਕੇ
 ਮਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ੩੧੧. ਜੇਹੜੇ ਅਧਕ ਸੂਰਮੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਧਕ ਸੂਰਮਿਆਂ
 ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਧੋ ਅਧ ਲਾਹ ਸੁਟਦੇ ਹਨ । ੩੧੩. ਛਟ ਛੱਤੁ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼
 ਵਾਲੇ ਛੱਤੁ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਛੂਟਦੇ ਹਨ । ੩੧੪. ਰਣਣੰਕ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ
 ਨਗਾਰੇ ਦਿਸਾ ਵਿਚ ਘੁਰੇ=ਵੱਜਦੇ ਹਨ । ਭਟ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਕੇ
 ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜਨਗੇ ਭਾਵ ਮਾਰਨਗੇ । ੩੧੫. ਕਲਗੀ ਜੀ
 ਸੁੰਦਰ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਗੇ । ੩੧੬. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘੰਘਰੂ ਵਾਜੇ ਦੇ,
 ਘਮਕਹਿ=ਸ਼ਬਦ ਘੋਰ=ਵੱਜਦੇ ਹਨ । ਪਲਕਹਿਗੇ=ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨਗੇ ਜਾਂ
 ਦੌੜਨਗੇ ਜੁਧ ਵਿਚ ਰਣਧੀਰ ਸੂਰਮੇ । ਝੜਾਝੜ=ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮਾਰ
 ਦੇਣਗੇ । ਤੜਾ ਤੜ=ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਵੇਖਕੇ ਤੀਰਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜਨ ਭਾਵ ਮਾਰਨਗੇ ।
 ੩੧੭. ਏਕਿਨ=ਇਕਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਝੂਟੀਅਹਿ=ਝੂਣਣਗੇ ।
 ਆਣਣੇ ਅਣੀ=ਰਾਜੇ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਹਨ । ਰਣ ਵਿਚ ਸੀਝ=ਮੁਰਕੇ ।
 ਦਿਵਾਲੇ=ਸੂਰਗ ਨੂੰ ਪਾਉਣਗੇ ।

ਸੰਭਾਰਹਗੇ ॥ ਕਰਿ ਰੋਸ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਧਾਵਹਗੇ ॥ ਰਣਿ ਸੀਝ ਦਿਵਾਲਯ ਪਾਵਹਗੇ
 ॥ ੩੧੯ ॥ ਛਣਣੈਕ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਛਣਕਹਗੀ ॥ ਝਣਣੈਕਿ ਸੰਜੋਅ ਝਣਕਹਗੀ ॥
 ਕਣਣੈ ਛਿਕਧਾਰ ਕਣਛਹਗੇ ॥ ਰਣ ਰੰਗਿ ਸੁਚਾਰ ਮੱਚਹਗੇ ॥ ੩੨੦ ॥ ਦੁਹੂੰ
 ਓਰ ਤੇ ਸਾਂਗ ਅਨੱਚਹਗੀ ॥ ਜਟਿ ਪੂਰ ਪੁਰਾ ਰੰਗ ਰੱਚਹਗੀ ॥ ਕਰ ਵਾਰ ਕਟਾਰੀਅ
 ਬੱਜਹਗੀ ॥ ਘਟਿ ਸਾਵਣ ਜਾਣੁ ਸੁ ਗੱਜਹਗੀ ॥ ੩੨੧ ॥ ਭਟ ਦਾਂਤਨ ਪੀਸ
 ਰਿਸਾਵਹਗੇ ॥ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵਹਗੇ ॥ ਰਣ ਬਾਣ ਕਮਾਣਣਿ ਛੋਰਹਗੇ ॥
 ਹਣ ਤ੍ਰਾਣ ਸਨਾਹਿਨ ਫੋਰਹਗੇ ॥ ੩੨੨ ॥ ਘਟਿ ਜਿਉ ਘਣਿ ਕੀ ਘੁਰਿ ਢੁਕਹਗੇ
 ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਕੂਕਹਗੇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਮਹਾਂਸੁਰ ਬੋਲਹਗੇ ॥ ਗਿਰਕੰਚਨ ਜੇ
 ਮਨ ਡੋਲਹਗੇ ॥ ੩੨੩ ॥ ਹਯ ਕੋਟ ਗਜੀ ਗਜ ਜੁੱਝਹਗੇ ॥ ਕਰਿ ਕੋਟ ਕਹਾਂ ਲਗ
 ਬੁੱਝਹਗੇ ॥ ਗਣਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨਿਹਾਰਹਗੇ ॥ ਜੈ ਸੱਦਨਿ ਨੱਦ ਪੁਕਾਰਹਗੇ ॥ ੩੨੪
 ॥ ਲਖ ਬੈਰਖ ਬਾਨ ਸੁਹਾਵਹਗੇ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਸਮੈ ਫਹਰਾਵਹਗੇ ॥ ਬਰ ਢਾਲ ਢਲਾ
 ਢਲ ਢੁਕਹਗੇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਕੂਕਹਗੇ ॥ ੩੨੫ ॥ ਤਨੁ ਤ੍ਰਾਣ ਪੁਰੰਜਨ
 ਉੱਡਹਗੇ ॥ ਭਟ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਭਭੱਕਹਗੇ ॥ ੩੨੬ ॥ ਬਰ ਬੈਰਖ ਬਾਣ ਕ੍ਰਿਪਾਣ
 ਕਹੂੰ ॥ ਰਣ ਬੋਲਤ ਆਜ ਲਗੇ ਅਜਹੂੰ ॥ ਗਹਿਕੇ ਤਨ ਕੇਸ ਭੁਮਾਵਹਗੇ ॥ ਦਸ
 ਹੂੰ ਦਿਸ ਤਾਕ ਚਲਾਵਹਗੇ ॥ ੩੨੭ ॥ ਅਰਣੈ ਬਰਣੈ ਭਟ ਪੇਖੀਅਹਿਗੇ ॥
 ਤਰਣੈ ਕਿਰਣੈ ਸਰ ਲੇਖੀਅਹਿਗੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪੁਭਾ ਭਟ ਪਾਵਹਿਗੇ ॥ ਰੰਗ ਕਿੰਸੁਕ
 ਦੇਖ ਲਜਾਵਹਿਗੇ ॥ ੩੨੮ ॥ ਗਜ ਬਾਜਰਥੀ ਰਬ ਜੁੱਝਹਗੇ ॥ ਕਵਿ ਲੋਗ ਕਹਾਂ
 ਲਗ ਬੁੱਝਹਗੇ ॥ ਜਸ ਜੀਤ ਕੈ ਗੀਤ ਬਨਾਵਹਗੇ ॥ ਜੁਗ ਚਾਰ ਲਗੈ ਜਸੁ
 ਗਾਵਹਗੇ ॥ ੩੨੯ ॥ ਅਚਲੇਸ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਧਾਵਹਗੇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਸੁ ਮਾਰ

੩੧੯. ਛਣਣੈਕ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛਿਣਕਦੇ ਹਨ ।
 ਝਣਣੈਕ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਸੰਜੋਆਂ ਝਣਕਦੀਆਂ ਹਨ । ਕਣਣੈਛਕ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ
 ਕੰਧਾਰ ਦੇਸ ਦੇ ਘੋੜੇ ਹਿਣਕਦੇ ਹਨ । ਚਾਰਚ=ਚੰਗੀਆਂ ਹੌਲੀਆਂ ਜੁਧ ਭੂਮਿਕਾ
 ਵਿਚ ਮਚਾਉਣਗੇ । ੩੨੦. ਜਣਪੂਰ=ਮਾਨੋ ਪੂੜੀ ਨਾਲ ਪੂੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ
 ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ੩੨੦. ਜਟ ਪੂਰ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਪੂੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਧਾਰਕੇ
 ਨੱਚਦੇ ਹਨ । ੩੨੧. ਹਣ ਤ੍ਰਾਣ=ਜੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ
 ਸੰਜੋਆਂ ਨੂੰ ਵਿੰਨ ਸੁਟਦੇ ਹਨ । ੩੨੩. ਹਯ ਕੋਟ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ
 ਗਜੀ ਗਜ=ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਰ ਮਹਾਵਤ, ਹਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 ਘੁਰ=ਗਜ ਕੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣਗੇ। ਗਿਰ ਕੰਚਨ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ
 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ ਓਹ ਡੋਲ ਗਏ । ੩੨੪. ਪੁਰਢਾਲ=ਸੂਰਮੇ ਢਾਲਾਂ
 ਨੂੰ ਧਾਰਕੇ ਅਤੇ ਢਲ ਢਲਾਕੇ ਢੁਕਦੇ ਹਨ ।
 ੩੨੫. ਗਡਵਾਰ=ਬਰਛਿਆਂ ਵਾਲੇ ਗਡ ਗਡ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਗੁਡਹਿਗੇ=
 ਮਾਰਨਗੇ । ਭਭਕਹਿਗੇ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਦੇ ਹਨਗੇ । ੩੨੬. ਅਜਹੂੰ=ਬ੍ਰਹਮਾ,
 ਆਜ ਲਗੇ=ਅਜ ਤੀਕ ਇਸ ਜੁਧ ਦਾ ਜਸ ਉਚਾਰਦਾ ਹੈ । ਗਹਿਕੈ=ਸਰੀਰ
 ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਭੁਝੇਣਗੇ । ੩੨੯. ਅਚਲੇਸ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ।
 ਉਘਾਵਹਿਗੇ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਸਰ ਓਘ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੀਰ ਤੇ ਧਨੁਖ ਰਣ
 ਵਿਚ ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ ।

ਉਘਾਵਹਗੇ ॥ ਹਬਜਾਰ ਦੁਹੁੰ ਦਿਸ ਛੁਟਹਗੇ ॥ ਸਰ ਓਘ ਰਣ ਧਨੁ ਟੁਟਹਗੇ ॥
 ੩੩੦ ॥ ਹਰਿ ਬੋਲ ਮਨਾ ਛੰਦ ॥ ਭਟ ਗਾਜਹਗੇ ॥ ਘਨ ਲਾਜਹਗੇ ॥ ਦਲ
 ਜੂਟਹਗੇ ॥ ਸਰ ਛੁਟਹਗੇ ॥ ੩੩੧ ॥ ਸਰ ਬਰਖਹਗੇ ॥ ਧਨ ਕਰਖਹਗੇ ॥ ਅਸ
 ਬਾਜਹਗੇ ॥ ਰਣਿ ਸਾਜਹਗੇ ॥ ੩੩੨ ॥ ਭੂਅ ਡਿੱਗਹਗੇ ॥ ਭਯ ਡਿੱਗਹਗੇ ॥ ਉਠ
 ਭਾਜਹਗੇ ॥ ਨਹੀ ਲਾਜਹਗੇ ॥ ੩੩੩ ॥ ਗਣ ਦੇਖਹਗੇ ॥ ਜਯ ਲੇਖਹਗੇ ॥ ਜਸੁ
 ਗਾਵਹਗੇ ॥ ਮੁਸਕਯਾਵਹਗੇ ॥ ੩੩੪ ॥ ਪ੍ਰਣ ਪੂਰਹਗੇ ॥ ਰਜ ਰੂਰਹਗੇ ॥ ਰਣ
 ਰਾਜਹਗੇ ॥ ਗਣ ਲਾਜਹਗੇ ॥ ੩੩੫ ॥ ਰਿਸਮੰਡਹਿਗੇ ॥ ਸਰ ਛੰਡਹਿਗੇ ॥ ਰਣ
 ਜੂਟਹਿਗੇ ॥ ਅਸ ਟੁਟਹਿਗੇ ॥ ੩੩੬ ॥ ਗਲ ਗਾਜਹਗੇ ॥ ਨਹੀ ਭਾਜਹਗੇ ॥
 ਅਸਝਾਰਹਗੇ ॥ ਅਰ ਮਾਰਹਗੇ ॥ ੩੩੭ ॥ ਗਜ ਜੂਝਹਗੇ ॥ ਹਯ ਲੂਝਹਗੇ ॥ ਭਟ
 ਮਾਰੀਅਹਿਗੇ ॥ ਭਵਤਾਰੀਅਹਿਗੇ ॥ ੩੩੮ ॥ ਦਿਜ ਦੇਖਹਗੇ ॥ ਜਯ ਲੇਖਹਗੇ ॥
 ਧਨ ਭਾਖਹਗੇ ॥ ਚਿਤ ਰਾਖਹਗੇ ॥ ੩੩੯ ॥ ਜਯ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਅਰਿ ਹਾਰਣ ਹੈ
 ॥ ਖਲ ਖੰਡਨ ਹੈ ॥ ਮਹਿਮੰਡਨ ਹੈ ॥ ੩੪੦ ॥ ਅਰਦੂਖਨ ਹੈ ॥ ਭਵਭੂਖਨ ਹੈ ॥
 ਮਹਿ ਮੰਡਨੁ ਹੈ ॥ ਅਰ ਡੰਡਨੁ ਹੈ ॥ ੩੪੧ ॥ ਦਲਗਾਹਨ ਹੈ ॥ ਅਸਬਾਹਨ ਹੈ
 ਜਗ ਕਾਰਨ ਹੈ ॥ ਅਯਧਾਰਨ ਹੈ ॥ ੩੪੨ ॥ ਮਨਮੋਹਨ ਹੈ ॥ ਸੁਭ ਸੋਹਨ ਹੈ
 ॥ ਅਰਿ ਤਾਪਨ ਹੈ ॥ ਜਗ ਜਾਪਨ ਹੈ ॥ ੩੪੩ ॥ ਪ੍ਰਣ ਪੂਰਣ ਹੈ ॥ ਅਰ ਚੂਰਣ
 ਹੈ ॥ ਧਨ ਬਰਖਨ ਹੈ ॥ ਅਰ ਕਰਖਨ ਹੈ ॥ ੩੪੪ ॥ ਤੀਅ ਮੋਹਨ ਹੈ ॥
 ਛਬ ਸੋਹਨ ਹੈ ॥ ਮਨ ਭਾਵਨ ਹੈ ॥ ਘਨ ਸਾਵਨ ਹੈ ॥ ੩੪੫ ॥ ਭਵ ਭੂਖਨ ਹੈ
 ॥ ਭਿੱਤ ਪੂਖਨ ਹੈ ॥ ਸਸਿਆਨਨ ਹੈ ॥ ਸਮ ਭਾਨਨ ਹੈ ॥ ੩੪੬ ॥ ਅਰ ਘਾਵਨ
 ਹੈ ॥ ਸੁਖਦਾਵਨ ਹੈ ॥ ਘਨਘੋਰਨ ਹੈ ॥ ਸਮਮੋਰਨ ਹੈ ॥ ੩੪੭ ॥ ਜਗਤੇਸੁਰ
 ਹੈ ॥ ਕਰੁਨਾ ਕਰ ਹੈ ॥ ਭਵਭੂਖਨ ਹੈ ॥ ਅਰ ਦੂਖਨ ਹੈ ॥ ੩੪੮ ॥ ਛਬ ਸੋਭਤ ਹੈ
 ॥ ਤੀਅ ਲੋਭਤ ਹੈ ॥ ਦਿਗ ਛਾਜਤ ਹੈ ॥ ਮਿਗ ਲਾਜਤ ਹੈ ॥ ੩੪੯ ॥ ਹਰਣੀ
 ਪਤਿ ਸੇ ॥ ਨਲਣੀ ਧਰ ਸੇ ॥ ਕਰੁਨਾਬੁਧ ਹੈ ॥ ਸੁ ਪੁਭਾ ਧਰ ਹੈ ॥ ੩੫੦ ॥
 ਕਲਿ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਭਵ ਉਧਾਰਣ ਹੈ ॥ ਛਬ ਛਾਜਤ ਹੈ ॥ ਸੁਰਲਾਜਤ ਹੈ ॥
 ੩੫੧ ॥ ਅਸਪਾਸਕ ਹੈ ॥ ਅਰਿਨਾਸਕ ਹੈ ॥ ਅਰਿ ਘਾਇਕ ਹੈ ॥ ਸੁਖਦਾਇਕ

੩੩੩. ਜੈ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੇਖਕੇ । ੩੩੪. ਰਜ ਰੂਰਹਿ=
 ਸੁੰਦਰ ਧੂੜੀ ਵਿਚ ਲੇਟਦੇ ਹਨ । ੩੩੬. ਗਲ=ਤੁੰਮਣ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
 ਗੱਜਦੇ ਹਨ । ੩੩੯. ਕਲਗੀ ਜੀ ਜੈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ । ਅਰਿਹਾਰਣ ਹੈ=
 ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮਹਿਮੰਡਨ=ਧਰਤੀ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹਨ ਜਾਂ
 ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਣੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਮਲਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਅਸਿ ਬਾਹਨ=
 ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਹਨ ।

੩੪੯. ਹਰਣੀ ਪਤਿਸੇ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਾਲੇ ਹਰਨ ਵਰਗੇ ਹਨ ।
 ਨਲਣੀਧਰ ਪਤਿ ਸੇ=ਕਵਲ ਦੇ ਫੁਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁਖ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ
 ਹਨ । ਕਰੁਣਾ ਬੁਧਿ=ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹਨ । ਸੁਪੁਭਾਧਰ=ਚੰਗੀ ਵਡਿਆਈ
 ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ੩੫੦. ਛਬ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਹੈ ।

੩੫੧. ਅਸਪਾਸਕ=ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਹਨ ।

ਹੈਂ ॥ ੩੫੨ ॥ ਜਲ ਜੇਛਣ ਹੈਂ ॥ ਪਣ ਪੇਛਣ ਹੈਂ ॥ ਅਰਮਰਦਨ ਹੈਂ ॥ ਸਿਤ
ਕਰਦਨ ਹੈਂ ॥ ੩੫੩ ॥ ਧਰਣੀ ਧਰ ਹੈਂ ॥ ਕਰਣੀ ਕਰ ਹੈਂ ॥ ਧਨ ਕਰਖਨ ਹੈਂ ॥
ਸਰ ਬਰਖਨ ਹੈਂ ॥ ੩੫੪ ॥ ਛਟ ਛੈਲ ਪੁਭਾ ॥ ਲਖਿ ਚੰਦਲਭਾ ॥ ਛਬ ਸੋਹਤ ਹੈਂ
॥ ਤੀਯ ਸੋਹਤ ਹੈਂ ॥ ੩੫੫ ॥ ਅਰਣ ਬਰਣ ॥ ਧਰਣ ਧਰਣ ॥ ਹਰਿ ਸੀ ਕਰਿਭਾ
॥ ਸੁਸੁਭੰਤ ਪੁਭਾ ॥ ੩੫੬ ॥ ਸਰਣਾਲਯ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਘਾਲਯ ਹੈਂ ॥ ਛਟ ਛੈਲ
ਘਨੇ ॥ ਅਤਿ ਰੂਪ ਸਨੇ ॥ ੩੫੭ ॥ ਮਨਮੋਹਤ ਹੈਂ ॥ ਛਬ ਸੋਹਤ ਹੈਂ ॥ ਕਲ ਕਾਰਨ
ਹੈਂ ॥ ਕਰਣਾਧਰ ਹੈਂ ॥ ੩੫੮ ॥ ਅਤਿ ਰੂਪ ਸਨੇ ॥ ਜਨੁ ਮੈਨੁ ਬਨੇ ॥ ਅਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤ
ਧਰੇ ॥ ਸਸਿ ਸੋਭ ਹਰੇ ॥ ੩੫੯ ॥ ਅਸਯ ਉਪਾਸਿਕ ਹੈਂ ॥ ਅਰਿ ਨਾਸਿਕ ਹੈਂ
ਬਰਦਾਇਕ ਹੈਂ ॥ ਪੁਭ ਪਾਇਕ ਹੈਂ ॥ ੩੬੦ ॥ ਸੰਗੀਤ ਭੁਜੰਗ ਪੁਯਾਤ ਛੰਦ ॥
ਬਾਗੜਦੰਗ ਬੀਰੰ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੂਟੇ ॥ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੀਰੰ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੂਟੇ ॥
ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੁਆਰੰ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੂਝੇ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੋਪੇ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਝੇ ॥
੩੬੧ ॥ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਾਰਿਓ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁੱਧੰ ॥ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੋਧਾ ਕਾਗੜਦੰਗ
ਕੁੱਧੰ ॥ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸਾਂਗੀ ਡਾਗੜਦੰਗ ਡਾਰੇ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ ਵੀਰੰ ਆਗੜਦੰਗ
ਉਤਾਰੇ ॥ ੩੬੨ ॥ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੈਕੈ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁਆਨੰ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੋਰੈ
ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਣੰ ॥ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੂਝੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜੀ ॥ ਡਾਗੜਦੰਗ ਡੋਲੈ
ਤਾਗੜਦੰਗਤਾਜੀ ॥ ੩੬੩ ॥ ਖਾਗੜਦੰਗ ਖੁਨੀ ਖਜਾਗੜਦੰਗ ਖੇਤੰ ॥ ਬਾਗੜ
ਦੰਗ ਬੂਝੈ ਆਗੜਦੰਗ ਅਚੇਤੰ ॥ ਆਗੜਦੰਗ ਉੱਠੇ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੋਪੇ ॥ ਡਾਗੜ
ਦੰਗ ਡਾਰੇ ਧਾਗੜਦੰਗ ਧੋਪੇ ॥ ੩੬੪ ॥ ਨਾਗੜਦੰਗ ਨਾਚੇ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੁਝੰ ॥
ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਾਜੇ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੁਝੰ ॥ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁਝੇ ਵਾਗੜਦੰਗ ਵੀਰੰ ॥
ਲਾਗੜਦੰਗ ਲਾਗੇ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੀਰੰ ॥ ੩੬੫ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੁਝੈ ਸਾਗੜਦੰਗ
ਸੂਰੰ ॥ ਘਾਗੜਦੰਗ ਘੁੱਮੀ ਹਾਗੜਦੰਗ ਹੂਰੰ ॥ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੱਕੈ ਜਾਗੜਦੰਗ
ਜੁਆਨੰ ॥ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮੋਹੀ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤਾਨੰ ॥ ੩੬੬ ॥ ਦਾਗੜਦੰਗ ਦੇਖੇ
ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਪੰ ॥ ਪਾਗੜਦੰਗ ਪ੍ਰੇਮੰ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੂਪੰ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੁੱਬੀ

੩੫੨. ਜਲਜੇਛਣ=ਕਮਲ ਦੇ ਫੁਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ। ਪਣਪੇਛਣ=
ਪਣ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ੩੫੩. ਧਰਣੀਧਰ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨ
ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕਰਣੀ=ਚੰਗੀ ਕਰਣੀ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ੩੫੪. ਛਟ=
ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਦਰ ਸੋਭਾ ਹੈ।
੩੫੫. ਅਰਣ ਬਰਣ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਲਾਲ ਹਨ। ਧਰਣ ਧਰਣ=
ਧਰਤੀ ਦੇ ਚੁਕਣ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ। ਹਰਿ ਸੀ ਕਰਭਾ=ਹਰਿ=ਹਾਥੀ ਦੇ ਸੰਭ
ਬਰਾਬਰ ਸੋਭਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਥੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੰਭ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਹੈ।
੩੫੬. ਸਰਣਾਲਯ=ਆਸਰੇ ਦਾ ਘਰ ਹਨ। ੩੫੯. ਪਾਇਕ=
ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ੩੬੧. ਸਾਗੜਦੰਗ ਸਾਂਗੀ=ਸੱਸੇ ਅੱਖਰ
ਦੁਆਰਾ ਆਖਦੇ ਹਨ=ਸਾਂਗੀ=ਬਰਛਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰੇ=ਮਾਰਿਆ ਹੈ।
੩੬੨=ਤੈਕੈ=ਤਪ ਕਰਕੇ। ਤਾਜੀ=ਤਾਜੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਘੋੜੇ।
੩੬੩.-ਧੋਪੈ=ਤਲਵਾਰ। ੩੬੪. ਛੁਝੰ=ਤੁੱਛ ਸੂਰਮੇ।
੩੬੫. ਰੁਝੇਤਾਨੰ=ਓਹ ਫਸ ਗਏ ਜਾਂ ਜੋਰ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ।

ਪਾਗੜਦੰਗ ਪਿਆਰੀ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਾਮੰ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਾਰੀ ॥ ੩੬੭ ॥
 ਮਾਗੜਦੰਗ ਮੋਹੀ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਲਾ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਪੰ ਆਗੜਦੰਗ ਉਜਾਲਾ
 ॥ ਦਾਗੜਦੰਗ ਦੇਖੈ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੂਰੰ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜੇ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੂਰੰ ॥
 ੩੬੮ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਪੰ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਾਮੰ ॥ ਨਾਗੜਦੰਗ ਨਾਚੈ ਬਾਗੜਦੰਗ
 ਬਾਮੰ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੀਝੈ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੂਰੰ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਿਆਹੈ ਹਾਗੜਦੰਗ
 ਹੂਰੰ ॥ ੩੬੯ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੋਪਾ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੂਪੰ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਾਲੰ
 ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਪੰ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੋਸੰ ਧਾਗੜਦੰਗ ਧਾਯੋ ॥ ਚਾਗੜਦੰਗ ਬਾਧੇ ਚਲਯੋ
 ਚੰਗ ਆਯੋ ॥ ੩੭੦ ॥ ਆਗੜਦੰਗ ਅਰੜੈ ਗਾਗੜਦੰਗ ਗਾਜੀ ॥ ਨਾਗੜਦੰਗ
 ਨਾਚੈ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤਾਜੀ ॥ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁਝੈ ਖਾਗੜਦੰਗ ਖੇਤੰ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ
 ਰਹਸੈ ਪਾਗੜਦੰਗ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ੩੭੧ ॥ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਾਰੈ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬੀਰੰ ॥
 ਪਾਗੜਦੰਗ ਪਰਾਨੈ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੀਰੰ ॥ ਧਾਗੜਦੰਗ ਧਾਯੋ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰਾਜਾ ॥
 ਰਾਗੜਦੰਗ ਰਣਕੈ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜਾ ॥ ੩੭੨ ॥ ਟਾਗੜਦੰਗ ਟੂਟੈ ਤਾਗੜਦੰਗ
 ਤਾਲੰ ॥ ਆਗੜਦੰਗ ਉੱਠੈ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁਆਲੰ ॥ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਾਜੇ ਬਾਗੜਦੰਗ
 ਵੀਰੰ ॥ ਲਾਗੜਦੰਗ ਲਾਗੈ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੀਰੰ ॥ ੩੭੩ ॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰਹਸੀ
 ਦਾਗੜਦੰਗ ਦੇਵੀ ॥ ਗਾਗੜਦੰਗ ਗੈਣੰ ਆਗੜਦੰਗ ਭੇਵੀ ॥ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੈਰੋ
 ਪਾਗੜਦੰਗ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ਹਾਗੜਦੰਗ ਹੱਸੈ ਖਾਗੜਦੰਗ ਖੇਤੰ ॥ ੩੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ਅਸ ਟੁੱਟੇ ਲੁੱਟੇ ਘਨੇ ਤੁੱਟੇ ਸਸਤੁ ਅਨੇਕ ॥ ਜੇ ਜੁੱਟੇ ਕੱਟੇ ਸਭੈ ਰਹ ਗਯੋ ਭੂਪਤ
 ਏਕ ॥ ੩੭੫ ॥ ਪੰਕਜਬਾਟਿਕਾ ਛੰਦ ॥ ਸੈਨ ਜੁਝਤ ਨਿਪੁ ਭਯੋ ਅਤਿ ਆਕਲ
 ॥ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਸਾਮੁਹਿ ਅਤਿ ਬਿਆਕੁਲ ॥ ਸੰਧਿਮ ਹੁੰ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਤ ॥
 ਆਵਤ ਭਯੋ ਰਿਸਕੈ ਕਰਿ ਜੁਧਤ ॥ ੩੭੬ ॥ ਸਸਤੁ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਨੇਕ ਕਰੇਤਬ
 ॥ ਜੰਗ ਜੁਟਿਓ ਅਪਨੇ ਦਲ ਲੈ ਸਬ ॥ ਬਾਜ ਉਠੇ ਤਹ ਕੋਟ ਨਗਾਰੇ ॥ ਰੁੱਝ ਗਿਰੇ
 ਰਣ ਜੁੱਝ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ੩੭੭ ॥ ਚਾਮਰ ਛੰਦ ॥ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਲੈ ਸ ਕੋਪ ਬੀਰ
 ਬੋਲਿ ਕੋ ਸਬੈ ॥ ਕੋਪ ਓਪਦੈ ਹਠੀ ਸੁਧਾਇ ਕੈ ਪਰੇ ਤਬੈ ॥ ਕਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਨ
 ਬਾਨ ਤਾਨ ਤਾਨ ਤੋਰਹੀ ॥ ਸੁ ਝੁਝ ਝੁਝ ਕੈ ਪਰੈ ਨ ਨੈਕ ਮੁਖ ਮੋਰਹੀ ॥ ੩੭੮
 ॥ ਬਾਨ ਪਾਨ ਲੈ ਸਬੈ ਸਕ੍ਰੋਧ ਸੂਰਮਾ ਚਲੇ ॥ ਬੀਨ ਬੀਨ ਜੇ ਲਏ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ਬੀਰਹਾ ਭਲੇ ॥ ਸੰਕ ਛੋਰਕੈ ਭਿਰੈਨਿਸੰਕ ਘਾਇ ਡਾਰਹੀ ॥ ਸੁ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੁੰ

੩੬੭. ਉਜਾਲਾ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ । ੩੬੯. ਚੰਗ=ਤੁੰਮਣ ਭਾਵ ਬਹੁਤ
 ਅਕੱਠ ਆਇਆ । ੩੭੦. ਆਗੜਦੰਗ ਅੰੜੇ ਅੱਖਰ ਦੁਆਰਾ ਆਖਦੇ
 ਹਨ । ਅਰੜੇ=ਉਚਾਰਦੇ ਜਾਂ ਬੋਲਦੇ । ਰਹਿਸੇ=ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ । ੩੭੧. ਰਣਕੇ=
 ਬੋਲਿਆ ਜਾਂ ਵੱਜਿਆ । ੩੭੨. ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੁਆਲੰ=ਜੱਜੇ ਦੁਆਰਾ
 ਜੰਗ ਦੀ ਅੱਗ । ੩੭੫. ਆਕਲ=ਕਾਹਲੀ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ।

੩੭੭. ਤੋਰਹੀ=ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਕੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਾਣਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ।
 ੩੭੮. ਬੀਨ=ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਜਾਂ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਜੇਹੜੇ ਲਏ ਹਨ,
 ਸਿਆਣਿਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬੀਰਹਾ=ਬਹੁਤੇ ਸੂਰਮੇ ਬਹੁਤ
 ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ।

ਗਿਰੈ ਨ ਜੰਗ ਤੈ ਪਧਾਰਹੀ ॥ ੩੭੯ ॥ ਨਿਸਪਾਲਕ ਛੰਦ ॥ ਤਾਨਸਰ ਆਨਅਰ
 ਮਾਨ ਕਰ ਛਰਹੀ ॥ ਐਨਸਰ ਚੈਨ ਕਰ ਤੈਨ ਕਰ ਜੋਰਹੀ ॥ ਘਾਵ ਕਰ ਚਾਵ
 ਕਰ ਆਨਕਰ ਲਾਗਹੀ ॥ ਛਾਡਿ ਰਣਿ ਖਾਇ ਬਿਣ ਬੀਰਬਰ ਭਾਗਹੀ ॥
 ੩੮੦ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਬੋਧ ਹਰ ਸੋਧ ਅਰ ਧਾਵਹੀ ॥ ਜੋਧ ਬਰ ਕ੍ਰੋਧ ਧਰ ਬਿਰੋਧਸਰ
 ਲਾਵਹੀ ॥ ਅੰਗ ਭਟ ਭੰਗ ਹੁਐ ਜੰਗ ਤਿਹ ਡਿੰਗਹੀ ॥ ਸੰਗਿ ਬਿਨ ਰੰਗ ਰਣ
 ਸ੍ਰੋਣ ਤਨ ਡਿੰਗਹੀ ॥ ੩੮੧ ॥ ਧਾਇ ਭਟਿ ਆਇ ਰਿਸ ਖਾਇ ਅਸ ਝਾਰਹੀ
 ॥ ਸੋਰ ਕਰ ਜੋਰ ਸਰ ਤੋਰ ਅਰ ਡਾਰਹੀ ॥ ਪਾਨ ਤਜ ਪੈ ਨ ਭਜਿ ਭੂਮ ਰਨ
 ਸੋਭਹੀ ॥ ਪੇਖ ਛਬ ਦੇਖ ਦੁਤ ਨਾਰ ਸੁਰ ਲੋਭਹੀ ॥ ੩੮੨ ॥ ਭਾਜ ਨਹ ਸਾਜ
 ਅਸ ਗਾਜ ਭਟ ਆਵਹੀ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਬੋਧ ਹਰ ਜੋਧ ਅਸ ਲਾਵਹੀ ਜੂਝ ਰਣ
 ਝਾਲ ਬਿਣ ਦੇਵ ਪੁਰ ਪਾਵਹੀ ॥ ਜੀਤ ਕੈ ਗੀਤ ਕੁਲ ਗੀਤ ਜਿਮ ਗਾਵਹੀ ॥
 ੩੮੩ ॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਕੈ ਸਬੈ ਸਲਾਜ ਬੀਰ ਧਾਵਹੀ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ
 ਕੈ ਮਰੈ ਪੁਲੋਕ ਲੋਕ ਪਾਵਹੀ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੈ ਹਠੀ ਅਘਾਇ ਘਾਇ
 ਝੇਲਹੀ ॥ ਪਛੇਲ ਪਾਵ ਨਾ ਚਲੈ ਅਰੇਲ ਬੀਰ ਠੇਲਹੀ ॥ ੩੮੪ ॥ ਕੋਪ ਓਪਦੈ
 ਸਬੈ ਸਰੋਖ ਸੁਰ ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਜੂਝ ਹੈ ਅਰੂਝ ਜੂਝ ਜਾਇ ਹੈ ॥
 ਸੁ ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਮੇਲਕੈ ਪੁਹਾਰ ਆਨ ਡਾਰਹੀ ॥ ਨ ਭਾਜ ਗਾਜ ਹੈ ਹਠੀ ਨਿਸੰਕ
 ਘਾਇ ਮਾਰਹੀ ॥ ੩੮੫ ॥ ਮਿੰਦੰਗ ਢੋਲ ਬਾਸੁਰੀ ਸਨਾਇ ਝਾਂਝ ਬਾਜ ਹੈ ॥ ਸਪਾਵ
 ਰੋਪ ਕੈ ਬਲੀਸ ਕੋਪ ਆਨ ਗਾਜ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬੂਝ ਬੂਝ ਕੈ ਹਠੀ ਅਰੂਝ ਆਨ
 ਜੂਝ ਹੈ ॥ ਸੁ ਅੰਧ ਪੁੰਧ ਹੈ ਰਹੀ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਨ ਸੂਝ ਹੈ ॥ ੩੮੬ ॥
 ਸੁ ਰੋਖ ਕਾਲਿ ਕੇਸਰੀ ਸੰਘਾਰਸੈਣ ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਅਗਸਤ ਸਿੰਧ ਕੀ ਜਿਮੰ
 ਪਚਾਇ ਸੈਨ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ਸੰਘਾਰ ਬਾਹਣੀਸ ਕੋ ਅਨੀਸ ਤੀਰ ਗਾਜ ਹੈ ॥
 ਬਿਸੇਖ ਜੁੰਧ ਮੰਡ ਹੈ ਅਸੇਖ ਸਸਤੁ ਬਾਜ ਹੈ ॥ ੩੮੭ ॥ ਸਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥
 ਆਵਤ ਹੀ ਨਿਪ ਕੇ ਦਲ ਤੇ ਹਰਿ ਬਾਜ ਕਰੀ ਰਬ ਕੋਟਕ ਕੂਟੇ ॥ ਸਾਜ ਗਿਰੇ
 ਨਿਪਗਾਜ ਕਹੂੰ ਬਰਬਾਜ ਫਿਰੇ ਹਿਹਨਾਵਤ ਛੂਟੇ ॥ ਤਾਜ ਕਹੂੰ ਗਾਜ ਗਾਜਰਣੇ

੩੭੯. ਤਾਨਸਰ ਖਿੱਚਕੇ ਬਾਣ ਆਨ=ਆ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਅੜਕੇ
 ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ । ਐਨਸਰ=ਚੰਗੇ ਬਾਣ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਤਾਣ ਕੇ
 ਜੋੜ ਕੇ ਵਸੋਸ਼ ਕਰਕੇ ।

੩੮੩. ਅਰੇਲ=ਧੱਕ ਕੇ ਸੂਰਮਿਆਂ
 ਨੂੰ ਟੋਲਦੇ ਹਨ । ਜਾਂ ਧੱਕਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਿਹੜੇ ਸੂਰਮੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕਦੇ ਹਨ ।

੩੮੪. ਧਾ ਧਾ ਕੇ ਜਾਂ ਦੌੜ ਦੌੜਕੇ ਲੜਦੇ ਹਨ ਜੇਹੜੇ
 ਅਰੂਝ=ਫਸਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੂਰਮੇ ਹਨ ਉਹ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ=
 ਉਹ ਸੂਰਮੇ ਸਸਤਾਂ ਅਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲਕੇ ਭਾਵ ਪਾਕੇ ਜਾਂ ਫੜਕੇ ਡਾਰ ਦੇ ਭਾਵ
 ਮਾਰਦੇ ਹਨ ।

੩੮੫. ਸੁਅੰਧ=ਡੰਡਰੌਲੀ ਜਾਂ ਧੂੜੀ ਨਾਲ ਹਨੇਰਾ ਹੋ
 ਰਿਹਾ ਹੈ ।

੩੮੬. ਸੁਰੋਖ=ਸਹਿਤ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ ਜੀ ਸੋਰ
 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੌੜਕੇ ਸੈਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ।

੩੮੬. ਅਸੇਖ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
 ਸਸਤੁ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

੩੮੭. ਬਾਜ=ਘੋੜੇ ਛੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਿਣਕਦੇ ਫਿਰਦੇ
 ਹਨ । ਪੈਣ=ਕਲਗੀ ਜੀ ਦੇ ਬਾਣ ਪੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੈਰੀ
 ਬਦਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉੱਡ ਚੱਲੇ ਕੁਛ ਬਚੇ ਨਹੀਂ ਛੁੱਟ ਗਏ ਭਾਵ ਵਿੰਨ੍ਹ ਸੁਟੇ ।

ਧਨ ਕੈਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਕੈਸਨ ਜੁਟੇ॥ ਪੈਨ ਸਮਾਨ ਬਹੁ ਕਲਿ ਬਾਨ ਸਬੈ ਅਰਿ ਬਾਦਲ
 ਸੇ ਚਲ ਫੁਟੇ ॥ ੩੮੮ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਕਰ ਕੋਪ ਬਡੇ ਭਟ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਪੱਟਿਸਲੋਹ ਹਥੀ ਪਰਸਾ ਕਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਚਹੁੰਦਿਸ ਚੈਕ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥
 ਕ੍ਰਿਜਰ ਪੁੰਜ ਗਿਰੇ ਰਣ ਮੂਰ ਧਨ ਸੋਭਤ ਹੈ ਅਤ ਡੀਲ ਡਿਲਾਰੇ ॥ ਰਾਵਣ
 ਰਾਮ ਸਮੇ ਰਣ ਕੇ ਗਿਰ ਰਾਜ ਮਨੋ ਹਨਵੰਤ ਉਖਾਰੇ ॥ ੩੮੯ ॥ ਚੋਪ ਚਰੀ
 ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੁੰ ਕਰੁਣਾਲਯ ਕੇ ਪਰ ਸਿੰਧੁਰ ਪੇਲੇ ॥ ਧਾਇ ਪਰੇ ਕਰਿ ਕੋਪ ਹਠੀ
 ਕਰ ਕਾਟਿ ਸਬੈ ਪਗ ਦੈ ਨ ਪਿਛੇਲੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਕੇ ਘਨ
 ਸਜਾਮ ਘਨੇ ਤਨ ਆਯੁਧ ਝੇਲੇ ॥ ਸੋਨ ਰੰਗੇ ਰਮਣੀਅ ਰਮਾਪਤਿ ਫਾਗਨ ਅੰਤ
 ਬਸੰਤ ਸੇ ਖੇਲੇ ॥ ੩੯੦ ॥ ਘਾਇ ਸਬੈ ਸਹਿ ਕੈ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕੋਪ ਭਰਯੋ ਕਰਿ
 ਆਯੁਧ ਲੀਨੇ ॥ ਦੁੱਜਨ ਸੈਨ ਬਿਖੈ ਧਸਕੈ ਛਿਨ ਮੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸਬੈ ਅਰ ਕੀਨੇ ॥
 ਟੂਟ ਪਰੇ ਰਮਣੀਅ ਸਭੁਖਣ ਬੀਰ ਬਲੀ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਚੀਨੇ ॥ ਯੈਂ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ
 ਮਨ ਮੈ ਰਣ ਭੂਮ ਕੋ ਮਾਨਹੁ ਭੁਖਨ ਦੀਨੇ ॥ ੩੯੧ ॥ ਚੋਪ ਚੜਿਓ ਕਰਿ ਕੋਪ
 ਕਲੀ ਕ੍ਰਿਤਆਯੁਧ ਅੰਗ ਅਨੇਕਨ ਸਾਜੇ ॥ ਤਾਲ ਮਿੰਦੰਗ ਉਪੰਗ ਮੁਚੰਗ
 ਮੁਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਭਲੀ ਬਿਧ ਬਾਜੇ ॥ ਪੂਰਿ ਫਟੀ ਛੁਟਿ ਪੂਰ ਜਟੀ ਜਟ ਦੇਵ
 ਅਦੇਵ ਦੇਉ ਉਠ ਭਾਜੇ ॥ ਕੋਪ ਕਛੁ ਕਰਿ ਕੈ ਚਿਤ ਮੋ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਜਬੈ
 ਰਣ ਗਾਜੇ ॥ ੩੯੨ ॥ ਬਾਜ ਹਨੇ ਗਜਰਾਜ ਹਨੇ ਨਿਪਰਾਜ ਹਨੇ ਰਣਭੂਮ
 ਗਿਰਾਏ ॥ ਡੋਲ ਗਿਰਿਓ ਗਿਰਮੇਰ ਰਸਾਤਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਬੈ ਭਹਰਾਏ ॥
 ਸਾਤੋਉ ਸਿੰਧ ਸੁਕੀ ਸਰਤਾ ਸਬ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਸਬੈ ਬਹਰਾਏ ॥ ਚੋਕ ਚਕੈ
 ਦਿਗਪਾਲ ਸਬੈ ਕਿਹ ਪੈ ਕਲਕੀ ਕਰ ਕੋਪ ਰਿਸਾਏ ॥ ੩੯੩ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਸੰਭਾਰ ਹਠੀ ਹਠ ਠਾਨ ਹਠੀ ਰਣ ਕੋਟਿਕ ਮਾਰੇ ॥ ਜਾਘ ਕਹੂੰ ਸਿਰਬਾਹ
 ਕਹੂੰ ਅਸਰੇਣ ਪੁਮਾਣ ਸਬੈ ਕਰਿ ਭਾਰੇ ॥ ਬਾਜ ਕਹੂੰ ਗਜਰਾਜ ਧੁਜਾ ਰਥ ਉਸਟ
 ਪਰੇਰਣ ਪੁਸਟ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਾਗ ਬਨਿਓ ਰਣਿ ਮੰਡਲ ਪੇਖਨ ਕੋ ਜਟਿ
 ਪੂਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ੩੯੪ ॥ ਲਾਜ ਭਰੇ ਅਰਿ ਰਾਜ ਕਹੂੰ ਦਿਸ ਭਾਜ ਚਲੇ ਨਹੀਂ
 ਆਨ ਘਿਰੇ ॥ ਗਹਿ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਛਟ ਛੇਲ ਛਕੇ ਚਿਤ ਚੋਪ ਚਿਰੇ
 ॥ ਪ੍ਰਿਤਮਾਨ ਸੁਜਾਨ ਅਜਾਨ ਭੁਜਾ ਕਰਿ ਪੈਜ ਪਰੇ ਨਹੀ ਫੇਰਿ ਫਿਰੇ ॥ ਰਣ

੩੮੯. ਚੋਪ=ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਲਗੀ ਜੀ ਦੀ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੈਨਾ ਹੈ ਤੇ
 ਪਰ ਸਿੰਧੁਰ ਪੇਲ=ਉਤੇ ਹਾਥੀ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹਨ । ਕਰ ਕਾਟ=ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ
 ਭਾਵ ਸੁੰਡ ਕਟ ਸੁਟੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋ ਪੈਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇ ਹਨ ।

੩੯੧. ਪੂਰ ਫਟੀ=ਧਰਤੀ ਫਟ ਗਈ, ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੇ ਜੜਾਵਾਂ ਛੱਡ
 ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ।

੩੯੨. ਲੋਕ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਭਾਵ
 ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਤਕ ਹੋਰਾਨ ਹੋਕੇ ਹੋਕੇ-ਬੱਕੇ ਹੋ ਗਏ । ਚੋਕ ਚਕੇ=ਚਕਚੋਂਧੀ
 ਖਾਕੇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਏ ਦਿਗਪਾਲ ।

੩੯੩. ਹਠੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਹਠ
 ਕਰਕੇ ਕਈ ਕਰੋੜ ਹਠੀ ਸੂਰਮੇ ਜੁਧ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿਤੇ । ਅਸਰੇਣ=ਤਲਵਾਰ
 ਦੇ ਨਾਲ ਪੂੜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਾਰੇ ਕਰ ਸੁੱਟੇ ।

੩੯੪. ਪੈਜ=ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਕਰਕੇ ।

ਮੋ ਮਰਿ ਕੈ ਜਸ ਕੈ ਕਰਿ ਕੈ ਹਰਿ ਸੋ ਲਰਿ ਕੈ ਭਵ ਸਿੰਧ ਤਰੇ ॥ ੩੯੫ ॥
 ਰੰਗ ਸੋ ਜਾਨ ਸੁ ਰੰਗੇ ਹੋ ਸਿੰਧੁਰ ਛੁਟੀ ਹੈ ਸੀਸ ਪੈ ਸੋਨ ਅਲੇਲੈ ॥ ਬਾਜ ਗਿਰੇ
 ਭਟਗਜ ਕਹੂੰ ਬਿਚਲੇ ਕੁਪਕੈ ਕਲ ਕੈ ਅਸ ਮੇਲੈ ॥ ਚਾਚਰ ਜਾਨ ਕਰੋ ਬਸੁਧਾ
 ਪਰ ਜੂਝ ਗਿਰੇ ਪਗ ਦੈ ਨ ਪਛੇਲੈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਪਾਨ ਕੈ ਭੰਗ ਮਲੰਗ ਸੁ ਫਾਗਨ
 ਅੰਤ ਬਸੰਤ ਸੋ ਖੇਲੈ ॥ ੩੯੬ ॥ ਜੇਤਕ ਜੀਤ ਬਚੇ ਸੁ ਸਬੈ ਭਟ ਚੋਪ ਚੜੇ ਚਹੂੰ
 ਓਰਨ ਧਾਏ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਅਸ ਕਾਢ ਲਏ ਕਰ ਮੋ ਚਮਕਾਏ
 ॥ ਚਾਬਕ ਮਾਰ ਤੁਰੰਗ ਧਸੇ ਰਨ ਸਾਵਨ ਕੀ ਘਟਿ ਜਿਉ ਘਰਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ
 ਕਲਕੀ ਕਰਿ ਲੈਕਰ ਵਾਰ ਸੁ ਏਕ ਹਨੇ ਅਰ ਅਨੇਕ ਪਰਾਏ ॥ ੩੯੭ ॥ ਮਾਰ
 ਮਚੀ ਬਿਸੰਭਾਰ ਜਬੈ ਤਬ ਆਯੁਧ ਛੋਰ ਸਬੈ ਭਟ ਭਾਜੇ ॥ ਡਾਰ ਹਥਯਾਰ
 ਉਤਾਰ ਸਨਾਹਿ ਸੁ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਭਜੈ ਨਹੀ ਗਾਜੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ
 ਤਹਾ ਗਹਿ ਸਸਤੁ ਸਬੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਰ ਚਕਿਓ
 ਛਬ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਦੋਊ ਲਖਿ ਲਾਜੇ ॥ ੩੯੮ ॥ ਦੇਖ ਭਜੀ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਅਰ ਕੀ
 ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਹਥਯਾਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਛਿਨ ਬੀਚ
 ਸਬੈ ਕਰ ਚੂਰਨ ਡਾਰੇ ॥ ਭਾਗ ਚਲੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਭਟਾ ਜਿਮ ਪੈਨ ਬਹੈ ਦੁਮ
 ਪਾਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਪੈਨ ਪਰੀ ਕਛੁ ਮਾਨ ਰਹਿਓ ਨਹੀ ਬਾਨਨ ਡਾਰ ਨਿਦਾਨ
 ਪਧਾਰੇ ॥ ੩੯੯ ॥ ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਛੰਦ ॥ ਕਹੂੰ ਭਟ ਮਿਲਤ ਮੁਖ ਮਾਰ ਉਚਾਰਤ ॥
 ਕਹੂੰ ਭਟ ਭਾਜ ਪੁਕਾਰਤ ਆਰਤ ॥ ਕੇਤਕ ਜੋਧ ਫਿਰਤ ਦਲ ਗਾਰਤ ॥ ਕੇਤਕ
 ਜੂਝ ਬਰੰਗਨ ਬਯਾਹਤ ॥ ੪੦੦ ॥ ਕਹੂੰ ਬਰ ਬੀਰ ਫਿਰਤ ਸਰ ਮਾਰਤ ॥ ਕਹੂੰ
 ਰਣ ਛੋਰ ਭਜਤ ਭਟ ਆਰਤ ॥ ਕੇਈ ਡਰੁ ਡਾਰਿਹਨ ਤਰਣ ਜੋਧਾ ॥ ਕੇਈ
 ਮੁਖ ਮਾਰ ਰਟਤ ਕਰਿ ਕ੍ਰੋਧਾ ॥ ੪੦੧ ॥ ਕੇਈ ਖਗ ਖੰਡਿ ਗਿਰਤ ਰਣ ਛਤੀ ॥
 ਕੇਤਕ ਭਾਗ ਚਲਤ ਤੁਸ ਅਤੀ ॥ ਕੇਤਕ ਨਿਭਮ ਜੁੱਧ ਮਚਾਵਤ ॥ ਆਹਵਸੀਝ
 ਦਿਵਾਲਯ ਪਾਵਤ ॥ ੪੦੨ ॥ ਕੇਤਕ ਜੂਝ ਮਰਤ ਰਣ ਮੰਡਲ ॥ ਕੇਈਕ ਭੇਦ
 ਚਲੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਲ ॥ ਕੇਈਕ ਆਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਸਾਂਗੈ ॥ ਕੇਤਕ ਭੰਗ ਗਿਰਤ ਹੁਇ
 ਆਂਗੈ ॥ ੪੦੩ ॥ ਬਿਸੇਖ ਛੰਦ ॥ ਭਾਜ ਬਿਨਾ ਭਟ ਲਾਜ ਸਬੈ ਤਜ ਸਾਜ ਜਹਾਂ
 ॥ ਨਾਚਤ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਨਿਸਾਚਰ ਰਾਜ ਤਹਾਂ ॥ ਦੇਖਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਹਾਂ
 ਰਣ ਕੋ ਬਰਨੈ ॥ ਜੂਝ ਭਯੋ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਸੁ ਪਾਰਥ ਸੋ ਕਰਨੈ ॥ ੪੦੪ ॥ ਦਾਵ
 ਕਰੈ ਰਿਸ ਖਾਇ ਮਹਾਂ ਹਠ ਠਾਨ ਹਠੀ ॥ ਕੋਪ ਭਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੁ ਪਾਵਕ ਜਾਨ
 ਭਠੀ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਰਣ ਛਤੁਜ ਅਤੁਣ ਝਾਰਤ ਹੈ ॥ ਭਾਜ ਚਲੈ ਨਹੀ ਪਾਵਸ
 ਮਾਰ ਪੁਕਾਰਤ ਹੈ ॥ ੪੦੫ ॥ ਦੇਖਤ ਹੈ ਦਿਵ ਦੇਵ ਧਨੈ ਧਨ ਜੰਪਤ ਹੈ ॥
 ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਚਵੇ ਚਕ ਕੰਪਤ ਹੈ ॥ ਭਾਜਤ ਨਾਹਨ ਬੀਰ ਮਹਾਂ ਰਣ

੩੯੫. ਰੰਗ ਸੁਜਾਨ=ਸਿਆਣੇ ਸੂਰਮੇ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਲੇਲੇ=
 ਵਹਾਰੇ ਵਾਂਗ ਲਹੂ ਦੀ ਧਾਰਾ ਉਪਰੋਂ ਦੀ ਛੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸੋ ਹਾਥੀ ਵੀ ਲਹੂ
 ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ । ੪੦੧. ਤੁੱਸ ਅਤੀ=ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਸਸਤਾਂ ਤੋਂ
 ਆਹਵ ਸੀਝ=ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਮਰਕੇ । ੪੦੩. ਸਾਰੇ ਸੂਰਮੇ ਭੱਜ ਗਏ, ਛੱਡਕੇ
 ਸਾਜਾਂ ਨੂੰ, ਓਥੇ ਗਏ ਜਿਥੇ ਭੂਤ ਆਦਿ ਹਨ ।

ਗਾਜਤ ਹੈਂ ॥ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਮ ਨਾਰ ਲਖੈ ਛਬ ਲਾਜਤ ਹੈਂ ॥ ੪੦੬ ॥ ਧਾਵਤ
 ਹੈਂ ਕਰ ਕੋਪ ਮਹਾਂ ਸੁਰ ਸੁਰ ਤਹਾਂ ॥ ਮਾਂਡਤ ਹੈਂ ਬਿਕਰਾਰ ਭਯੰਕਰ ਜੁੱਧ ਜਹਾਂ
 ॥ ਧਾਵਤ ਹੈਂ ਸੁਰ ਨਾਰ ਸੁ ਸਾਮੁਹ ਜੁੱਝਤ ਹੈਂ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗੰਧੂਬ ਸਬੈ ਕ੍ਰਿਤ
 ਸੁੱਝਤ ਹੈਂ ॥ ੪੦੭ ॥ ਚੰਚਲਾ ਛੰਦ ॥ ਮਾਰਬੇ ਕੋਤਾਹਿ ਤਾਕਿ ਧਾਏ ਬੀਰ ਸਾਵ
 ਧਾਨ ॥ ਹੋਨ ਲਾਗੇ ਜੁੱਧ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਬੈ ਬਿਧਾਨ ॥ ਭੀਮ ਭਾਤ ਧਾਇਕੈ
 ਨਿਸੰਕ ਘਾਇ ਕਰਤ ਆਇ ॥ ਜੁਝ ਜੁਝ ਕੈ ਮਰੈ ਸੁ ਦੇਵ ਲੋਕ ਬਸਤ ਜਾਇ ॥
 ੪੦੮ ॥ ਤਾਨ ਤਾਨ ਬਾਨ ਕੇ ਅਜਾਨ ਬਾਹ ਧਾਵਹੀ ॥ ਜੁਝ ਜੁਝ ਕੈ ਮਰੈ ਅਲੋਕ
 ਲੋਕ ਪਾਵਹੀ ॥ ਰੰਗ ਜੰਗ ਅੰਗ ਨੰਗ ਭੰਗ ਅੰਗਿ ਹੋਇ ਪਰਤ ॥ ਟੂਕ
 ਟੂਕ ਹੋਇ ਗਿਰੈ ਸੁ ਦੇਵ ਸੁੰਦਰੀਨਿ ਬਰਤ ॥ ੪੦੯ ॥ **ਤਿੜਕਾ ਛੰਦ ॥**
 ਤਿੜਰਿੜ ਤੀਰੰ ॥ ਬਿੜਰਿੜ ਬੀਰੰ ॥ ਢਿੜਰਿੜ ਢੇਲੰ ॥ ਬਿੜਰਿੜ ਬੇਲੰ ॥ ੪੧੦
 ॥ ਤਿੜੜਿੜ ਤਾਜੀ ॥ ਬਿੜੜਿੜ ਬਾਜੀ ॥ ਹਿੜੜਿੜ ਹਾਥੀ ॥ ਸਿੜੜਿੜ ਸਾਖੀ
 ॥ ੪੧੧ ॥ ਬਿੜੜਿੜ ਬਾਣੰ ॥ ਜਿੜੜਿੜ ਜੁਆਣੰ ॥ ਛਿੜੜਿੜ ਛੇਰੰ ॥
 ਜਿੜੜਿੜ ਜੇਰੰ ॥ ੪੧੨ ॥ ਖਰੜੜ ਖੇਤੰ ॥ ਪੜਰੜ ਪੇਤੰ ॥ ਝੜੜੜ ਨਾਚੇ ॥
 ਰੰਗੜੜ ਰਾਚੇ ॥ ੪੧੩ ॥ ਹਰਰੜ ਹੂਰੰ ॥ ਗਣਰਣ ਪੂਰੰ ॥ ਕੂਰਰੜ ਕਾਛੀ ॥
 ਨਰਰੜ ਨਾਚੀ ॥ ੪੧੪ ॥ ਤਰਰੜ ਤੇਗੰ ॥ ਜਣ ਘਣ ਬੇਗੰ ॥ ਚਰਰੜ ਚਮਕੈ ॥
 ਝੜਰੜ ਝਮਕੈ ॥ ੪੧੫ ॥ ਜਰਰੜ ਜੋਧੰ ॥ ਕਿਰਰੜ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ਜੜਰੜ ਜੂਝੈ ॥ ਲੜਰੜ
 ਲੂਝੈ ॥ ੪੧੬ ॥ ਖਰਰੜ ਖੇਤੰ ॥ ਅਰਰੜ ਅਚੋਪੰ ॥ ਬੜਰੜ ਬਾਜੀ ॥ ਗਿਰਰੜ
 ਗਾਜੀ ॥ ੪੧੭ ॥ ਗਿੜਰੜ ਗਜਣੰ ॥ ਕ੍ਰਿੜਰੜ ਭਜਣੰ ॥ ਰਿੜਰਿੜ ਰਾਜਾ ॥
 ਲਿੜਰਿੜ ਲਾਜਾ ॥ ੪੧੮ ॥ ਖਿੜਰਿੜ ਖਾਂਡੇ ॥ ਬਿੜਰਿੜ ਬਾਂਡੇ ॥ ਅੜਰਿੜ
 ਅੰਗੰ ॥ ਜੜਰਿੜ ਜੰਗੰ ॥ ੪੧੯ ॥ ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸੈਨ ਜੁੱਝੀ ਅਪਾਰ
 ॥ ਰਣ ਰੋਹ ਕ੍ਰੋਧਾਏ ਲੁਝਾਰ ॥ ਤੰਜੰਤ ਬਾਣ ਗੰਜੰਤ ਬੀਰ ॥ ਉਠੰਤ ਨਾਦ ਭੰਜੰਤ
 ਭੀਰ ॥ ੪੨੦ ॥ ਧਾਏ ਸਬਾਹ ਜੋਧਾ ਸਕੋਪ ॥ ਕੱਢਤ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਬਾਹੰਤ ਧੋਪ ॥
 ਲੁੱਝੰਤ ਸੂਰ ਜੁੱਝੰਤ ਅਪਾਰ ॥ ਜਣ ਸੇਤ ਬੰਧ ਦਿਖੀਅਤ ਪਹਾਰ ॥ ੪੨੧ ॥
 ਕਟੰਤ ਅੰਗ ਭਭਕੰਤ ਘਾਵ ॥ ਸਿੱਝੰਤ ਸੂਰ ਜੁੱਝੰਤ ਚਾਵ ॥ ਨਿਰਖੰਤ ਸਿੱਧ ਚਾਣ
 ਅਨੰਤ ॥ ਉਚਰੰਤ ਕ੍ਰਿਤ ਜੋਧਨ ਬਿਅੰਤ ॥ ੪੨੨ ॥ ਨਾਚੰਤ ਆਪ ਈਸਰ
 ਕਰਾਲ ॥ ਬਾਜੰਤ ਡਉਰ ਭੈ ਕਰ ਬਿਸਾਲ ॥ ਪੋਅੰਤ ਮਾਲ ਕਾਲੀ ਕਪਾਲ ॥ ਚਲ
 ਚਿੱਤ ਚੱਖ ਛਾਡੰਤ ਜਾਲ ॥ ੪੨੩ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਬਜੇ ਘੋਰ ਬਾਜੇ ॥ ਧੁਣੰ
 ਮੇਘ ਲਾਜੇ ॥ ਖਹੇ ਖੇਤ ਖਤੀ ॥ ਤਜੇ ਤਾਣ ਪਤੀ ॥ ੪੨੪ ॥ ਗਿਰੈ ਅੰਗ ਭੰਗੰ ॥
 ਨਚੇ ਜੰਗ ਰੰਗੰ ॥ ਖੁਲੇ ਖੰਗ ਖੂਨੀ ॥ ਚੜੇ ਚਉਪਦੁਨੀ ॥ ੪੨੫ ॥ ਭਯੇ ਘੋਰ
 ਜੁੱਧੇ ॥ ਇਤੀ ਕਾਹ ਸੁੱਧੇ ॥ ਜਿਣਿਓ ਕਾਲ ਰੂਪੰ ॥ ਭਜੇ ਸਰਬ ਰੂਪੰ ॥ ੪੨੬ ॥
 ਸਬੈ ਸੈਣ ਭਾਜਾ ॥ ਫਿਰਯੋ ਆਪ ਰਾਜਾ ॥ ਠਟਿਓ ਆਣ ਜੁੱਧੰ ॥ ਭਇਓ ਨਾਦ

੪੦੭. ਕ੍ਰਿਤ=ਸਾਰੇ ਓਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

੪੦੮. ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ ਵਿਚ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਕੇ ਨੰਗੇ ਅੰਗ ਪਏ ਹਨ
 ਸੂਰਮੇ। ੪੧੯. ਜੁਧ ਵਿਚ ਅਰੁੜ ਹੋਕੇ ਸੂਰਮੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੌੜੇ ਹਨ।

੪੨੨. ਜੇਹੜੇ ਚੰਚਲ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ ਓਹ ਅੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਵੇਖੀਦੇ ਹਨ।

ਉੱਧੰ ॥ ੪੨੭ ॥ ਤਜੇ ਬਾਣ ਐਸੇ ॥ ਬਣੇ ਪਤੁ ਜੈਸੇ ॥ ਜਲ ਮੋਘਧਾਰਾ ॥ ਨਭੇ ਜਾਣੁ
 ਤਾਰਾ ॥ ੪੨੮ ॥ ਕਰੇ ਅੰਸੁ ਮਾਲੀ ॥ ਸਰੇ ਸਤੁ ਸਾਲੀ ॥ ਚਹੁ ਓਰ ਛੁਟੇ ॥ ਮਹਾਂ
 ਜੋਧ ਜੂਟੇ ॥ ੪੨੯ ॥ ਚਲੇ ਕੀਟ ਕਾਸੇ ॥ ਬਢੇ ਵਿੰਤ ਕਾਸੇ ॥ ਕਨੰਸਿਧ ਰੇਤੰ ॥
 ਤਨੰ ਰੋਮ ਤੇਤੰ ॥ ੪੩੦ ॥ ਛੁਟੈ ਸੂਰਣ ਪੁੱਖੀ ॥ ਸੁਧੰ ਸਾਰ ਮੁੱਖੀ ॥ ਕਲੰਕੰਕ ਪਤੀ
 ॥ ਤਜੇ ਜਾਣ ਛਤੀ ॥ ੪੩੧ ॥ ਗਿਰੇ ਰੇਤ ਖੇਤੰ ॥ ਨਚੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ਕਹੈ ਚਿਤੁ
 ਚਾਰੰ ॥ ਤਜੇ ਬਾਣ ਧਾਰੰ ॥ ੪੩੨ ॥ ਹਲੈ ਜੋਧ ਜੋਧੰ ॥ ਕਹੈ ਘਾਇ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ਖਹੈ
 ਖੰਗ ਖੰਗੈ ॥ ਉਠੈ ਝਾਲ ਅੰਗੈ ॥ ੪੩੩ ॥ ਨਚੇ ਪੱਖ ਰਾਲੇ ॥ ਚਲੇ ਬਾਲ ਆਲੇ
 ॥ ਹਸੇ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚੈ ॥ ਰਣੈ ਹੰਗ ਰਾਚੈ ॥ ੪੩੪ ॥ ਨਚੇ ਪਾਰਬਤੀਸੰ ॥ ਮੰਡਿਓ
 ਜੁੱਧ ਈਸੰ ॥ ਦਸੰ ਦਿਉਸ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ਭਯੋ ਘੋਰ ਜੁੱਧੰ ॥ ੪੩੫ ॥ ਪੁਨਰ ਬੀਰ
 ਤਯਾਗਯੋ ॥ ਪਗੰਦੁਕ ਭਾਗਯੋ ॥ ਫਿਰਯੋ ਫੇਰਿ ਐਸੇ ॥ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸਾਂਪ ਜੈਸੇ ॥ ੪੩੬ ॥
 ਪੁਨਰ ਜੁੱਧ ਮੰਡਿਓ ॥ ਸਰੰ ਓਘ ਛੰਡਿਓ ॥ ਤਜੇ ਵੀਰ ਬਾਣੰ ॥ ਮਿਤੰ ਆਇ
 ਤਾਣੰ ॥ ੪੩੭ ॥ ਸਭੈ ਸਿਧ ਦੇਖੇ ॥ ਕਲੰਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖੇ ॥ ਧਨੰ ਧਨ ਜੰਪੈ ॥ ਲਖੈ
 ਭੀਰ ਕੰਪੈ ॥ ੪੩੮ ॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਆਨ ਆਨ ਸੂਰਮਾ ਸਧਾਨ ਬਾਨ ਧਾਵਹੀਂ
 ॥ ਰੂਝ ਜੂਝ ਕੈ ਮਰੇਂ ਸੁ ਦੇਵ ਨਾਰ ਧਾਵਹੀਂ ॥ ਸੁ ਰੀਝ ਰੀਝ ਅੱਛਰਾਂ ਅਲੱਛ
 ਸੂਰਣੋਂ ਬਰੇਂ ॥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬੀਨ ਬੀਨ ਕੈ ਸੁ ਧੀਨ ਪਾਨ ਕੈ ਧਰੇਂ ॥ ੪੩੯ ॥
 ਸਨੰਧਬੰਧ ਅੰਧ ਹੂੰ ਬਿਰੁੱਧ ਸੂਰ ਧਾਵਹੀ ॥ ਸੁ ਕ੍ਰੋਧ ਸਾਂਗ ਤੀਛਣੰ ਕਿਤਾਕ ਸਤੁ
 ਲਾਵਹੀ ॥ ਸੁ ਜੂਝ ਜੂਝ ਕੈ ਗਿਰੇ ਅਰੂਝ ਲੂਝ ਕੈ ਹਠੀ ॥ ਅਬੂਝ ਓਰ ਧਾਵਹੀ
 ਬੁਨਾਇ ਸੈਨ ਏਕਠੀ ॥ ੪੪੦ ॥ ਸੰਗੀਤ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ
 ਕੰਪਾ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰਾਜਾ ॥ ਘਾਗੜਦੰਗ ਘੋਰੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜਾ ॥ ਫਾਗੜਦੰਗ
 ਫੀਲੰ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੁਟੇ ॥ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੂਰੰ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੂਟੇ ॥ ੪੪੧ ॥
 ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜੇ ਨਾਗੜਦੰਗ ਨਗਾਰੇ ॥ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੋਧਾ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਾਰੇ
 ॥ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਿੰਗੇ ਖਾਗੜਦੰਗ ਖੂਨੀ ॥ ਚਾਗੜਦੰਗ ਚਉਪੇ ਦਾਗੜਦੰਗ ਦੂਨੀ
 ॥ ੪੪੨ ॥ ਹਾਗੜਦੰਗ ਹੱਸੇ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸਿੰਧੰ ॥ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਾਜੇ ਬਾਗੜਦੰਗ
 ਬਿੰਧੰ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੁੱਟੇ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤੀਰੰ ॥ ਜਾਗੜਦੰਘ ਜੁੱਟੇ ਬਾਗੜਦੰਗ
 ਬੀਰੰ ॥ ੪੪੩ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੁਹਕੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਣੰ ॥ ਫਾਗੜਦੰਗ ਫਰਕੇ
 ਨਾਗੜਦੰਗ ਨਿਸਾਣੰ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਜੀ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੇਰੀ ॥ ਸਾਗੜਦੰਗ
 ਸੈਣੰ ਫਾਗੜਦੰਗ ਫੇਰੀ ॥ ੪੪੪ ॥ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੀਰੰ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੰਪੈ ॥ ਮਾਗੜ
 ਦੰਗ ਮਾਰੇ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੰਪੈ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛਪੁੰ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਾਜੇ ॥ ਚਾਗੜਦੰਗ
 ਚਿੱਤੰ ਲਾਗੜਦੰਗ ਲਾਜੇ ॥ ੪੪੫ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੋਰਿਓ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰਾਜਾ ॥
 ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੈਣੰ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭਾਜਾ ॥ ਛਾਗੜਦੰਗ ਛੁਟੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਣੰ

੪੩੦. ਸੋਨੇ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਣ ਛੱਡੇ । ਪੁੱਖੀ=ਬਾਣ,
 ਸੁਧੰਸਾਰ ਮੁੱਖੀ=ਚੰਗੀ ਪੁਲਾਦ ਦੀ ਮੁੱਖੀ ਵਾਲੇ ਕਲੰਕੰਕ ਪਤੀ=ਸੁੰਦਰ ਕਾਵਾਂ ਦੇ
 ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ੪੩੧. ਗਿਰੇ=ਭਿੰਗੇ । ਰੇਤ ਖੇਤ=ਜੁਧ
 ਭੁਮਕਾ ਵਿਚ । ੪੩੩. ਬਾਲ ਆਲੇ=ਸੂਰਗ ਨੂੰ ਤੁਰ ਚੱਲੇ ।
 ੪੩੮. ਸੁਧੀਨ ਪਾਨ=ਬੁੱਧਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ।
 ੪੪੩. ਕੁਹਕੇ=ਕੁਹ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ।

॥ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੋਕੀ ਦਾਗੜਦੰਗ ਦਿਸਾਣੇ ॥ ੪੪੬ ॥ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਾਰ ਬਾਗੜ
 ਦੰਗ ਬਾਣੇ ॥ ਟਾਗੜਦੰਗ ਟੂਟੇ ਤਾਗੜਦੰਗ ਤਾਣੇ ॥ ਲਾਗੜਦੰਗ ਲਾਗੇ ਦਾਗੜ
 ਦੰਗ ਦਾਹੇ ॥ ਡਾਗੜਦੰਗ ਡਾਰੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਾਹੇ ॥ ੪੪੭ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ
 ਬਰਖੇ ਫਾਗੜਦੰਗ ਫੂਲੇ ॥ ਮਾਗੜਦੰਗ ਮਿਟਿਓ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸੂਲੇ ॥ ਮਾਗੜ
 ਦੰਗ ਮਾਰਿਓ ਭਾਗੜਦੰਗ ਭੂਪੇ ॥ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕੋਪੇ ਰਾਗੜਦੰਗ ਰੂਪੇ ॥ ੪੪੮ ॥
 ਜਾਗੜਦੰਗ ਜੋਪੇ ਪਾਗੜਦੰਗ ਪਾਨੇ ॥ ਦਾਗੜਦੰਗ ਦੇਵੇ ਆਗੜਦੰਗ
 ਆਨੇ ॥ ਸਾਗੜਦੰਗ ਸਿਧੇ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਿੱਤੇ ॥ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਨਾਏ
 ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਬਿੱਤੇ ॥ ੪੪੯ ॥ ਗਾਗੜਦੰਗ ਗਾਵੇ ਕਾਗੜਦੰਗ ਕਬਿੱਤੇ
 ॥ ਧਾਗੜਦੰਗ ਧਾਵੇ ਬਾਗੜਦੰਗ ਬਿੱਤੇ ॥ ਹਾਗੜਦੰਗ ਹੋਹੀ ਜਾਗੜਦੰਗ ਜਾਤਾ
 ॥ ਨਾਗੜਦੰਗ ਨਾਚੇ ਪਾਗੜਦੰਗ ਪਾਤਾ ॥ ੪੫੦ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਸੰਭਰ ਨਰੇਸ
 ਮਾਰਿਓ ਨਿਦਾਨ ॥ ਢੋਲੇ ਮਿੰਦੰਗ ਬੋਝੇ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਭਾਜੇ ਸੁ ਬੀਰ ਤਜ ਜੁੱਧ
 ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਤਜਿ ਸਸਤੁ ਸਰਬ ਹੂੰ ਚਿਤ ਨਿਰਾਸ ॥ ੪੫੧ ॥ ਬਰਖੰਤ ਦੇਵ ਪੁਹ
 ਪਾਣ ਬਿਸਟ ॥ ਹੋਵੰਤ ਜਗਤ ਜਹ ਤਹ ਸੁ ਇਸਟ ॥ ਪੂਜੰਤ ਲਾਗ ਦੇਵੀ ਕਰਾਲ
 ॥ ਹੋਵੰਤ ਸਿਧ ਕਾਰਜ ਸੁ ਢਾਲ ॥ ੪੫੨ ॥ ਪਾਵੰਤ ਦਾਨ ਜਾਚਕ ਦੁਰੰਤ ॥
 ਭਾਖੰਤ ਕਿੱਤ ਜਹ ਤਹ ਬਿਅੰਤ ॥ ਜਗ ਧੂਪ ਦੀਪ ਜੋਗਿਆਦ ਦਾਨ ॥ ਹੋਵੰਤ
 ਹੋਮ ਬੇਦਨ ਬਿਧਾਨ ॥ ੪੫੩ ॥ ਪੂਜੰਤ ਲਾਗ ਦੇਬੀ ਦੁਰੰਤ ॥ ਤਜ ਸਰਬ
 ਕਾਮ ਜਹ ਤਹ ਮਹੰਤ ॥ ਬਾਧੀ ਧੁਜਾਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਪ੍ਰਚੁਰਿਓ ਸੁ ਧਰਮ
 ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ॥ ੪੫੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਸੰਭਰਨਰੇਸ ਬਧਹ ਬਿਜਯ ਭਏ
 ਤ ਬਰਨਨੇ ਨਾਮ ਸੰਭਰ ਜੁੱਧ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥

ਅਥ ਦੇਸੰਤਰ ਜੁੱਧ ਕਥਨੰ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥

ਹਣਯੋ ਸੰਭਰੇਸੰ ॥ ਚਤੁਰ ਚਾਰ ਦੇਸੰ ॥ ਚਲੀ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ॥ ਕਰੈ ਕਾਲ
 ਅਰਚਾ ॥ ੪੫੫ ॥ ਜਿਤਯੋ ਦੇਸ ਐਸੇ ॥ ਚੜਯੋ ਕੋਪ ਕੈਸੇ ॥ ਬੁਲਯੋ ਸਰਬ ਸੇਣੇ
 ॥ ਕਰੇਰਕਤ ਨੈਣੇ ॥ ੪੫੬ ॥ ਦਈ ਜੀਤ ਬੰਬੰ ॥ ਗਡਯੋ ਜੁੱਧ ਖੰਭੰ ॥ ਚਮੁੰ ਚੋਪ
 ਚਾਲੀ ॥ ਥਿਰਾ ਸਰਬ ਹਾਲੀ ॥ ੪੫੭ ॥ ਉਠੀ ਕੰਪ ਐਸੇ ॥ ਨਦੰਨਾਵ ਜੈਸੇ ॥
 ਚੜੇ ਚੋਪ ਸੂਰੰ ॥ ਰਹੋ ਧੂਰ ਪੂਰੰ ॥ ੪੫੮ ॥ ਛੁਭੇ ਛੱਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥ ਅਣੀ ਜੋੜ

੪੪੬. ਸੰਜੋਆਂ ਮਿਤ੍ਰ ਰੂਪ ਆਈਆਂ ਜਾਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ
 ਡਾਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੂਰਮੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ। ੪੪੮. ਪਾਣੇ=ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ।

ਕਿੱਤੇ=ਜਸ। ਕਬਿੱਤੇ=ਕਵਿਤਾ। ੪੪੯. ਜਾਤਾ=ਦਰਸਣ। ਪਾਤਾ=ਵੇਸਵਾ।

੪੫੦. ਪ੍ਰਮਾਣ=ਮੰਨਣ ਜੋਗ ਵੱਜਣ ਲੱਗੇ।

੪੫੧. ਇਸਟ=ਆਪਣੇ ੨ ਧਰਮਦੇ ਪਿਆਰੇ ਚੰਗੀ ਰੀਤੀ ਜਾਂ ਮਰਯਾਦਾ।

੪੫੨. ਜਗਤ ਵਿਚ ਧੂਪ ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

੪੫੪. ਚਤ ਚਾਰ ਦੇਸੰ=ਸਿਆਣੇ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਚਹੁੰਆਂ ਦੇਸਾਂ
 ਵਿਚ ਜੇਹੜੇ ਸੁੰਦਰ ਕਾਲ ਅਰਚਾ=ਕਲਗੀ ਜੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

੪੫੬. ਜਿਤ ਦੀ ਬੰਬੰ=ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ਵਜਾਈ।

ਭਾਰੀ ॥ ਚਲੇ ਕੋਪ ਐਸੇ ॥ ਬਿਤੰ ਇੰਦ੍ਰ ਜੈਸੇ ॥ ੪੫੯ ॥ ਸੁਭੇ ਸਰਬ ਸੈਣ ॥
 ਕਬੈ ਕੋਣ ਬੈਣ ॥ ਚਲੀ ਸਾਜ ਸਾਜਾ ॥ ਬਜੈ ਜੀਤ ਬਾਜਾ ॥ ੪੬੦ ॥ ਭੁਜੰਗ
 ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਜਿਣੇ ਗੱਖਰੀ ਪੱਖਰੀ ਖੱਗ ਧਾਰੀ ॥ ਹਣੇ ਪੱਖਰੀ ਭੱਖਰੀ ਐ
 ਕੰਧਾਰੀ ॥ ਗਜ ਸੁ ਤਾਨ ਗਾਜੀ ਰਜੀ ਰੋਹ ਰੂਮੀ ॥ ਹਣੇ ਸੂਰ ਬੰਕੇ ਗਿਰੇ ਝੂਮ ਭੂਮੀ
 ॥ ੪੬੧ ॥ ਹਣੇ ਕਾਬਲੀ ਬਾਬਲੀ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ॥ ਕੰਧਾਰੀ ਹਰੇਕੀ ਇਰਾਕੀ
 ਨਿਸਾਕੇ ॥ ਬਲੀ ਬਾਲਖੀ ਰੋਹ ਰੂਮੀ ਰਜੀਲੇ ॥ ਭਜੇ ਤ੍ਰਾਸ ਕੈ ਕੈ ਭਏ ਬੰਦ
 ਵੀਲੇ ॥ ੪੬੨ ॥ ਤਜੇ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰੁ ਸਜੇ ਨਾਰਿ ਭੇਸੰ ॥ ਲਜੈ ਬੀਰ ਧੀਰੰ ਚਲੇ
 ਛਾਡ ਦੇਸੰ ॥ ਗਜੀ ਬਾਜ ਗਾਜੀ ਰਥੀ ਰਾਜ ਹੀਣੰ ॥ ਤਜੈ ਬੀਰ ਧੀਰੰ ਭਏ ਅੰਗ
 ਛੀਣੰ ॥ ੪੬੩ ॥ ਭਜੇ ਹਾਬਸੀ ਹਾਲਬੀ ਕਉਕ ਬੰਦੀ ॥ ਚਲੇ ਬਰਬਰੀ ਅਰਮਨੀ
 ਛਾਡ ਤੰਦੀ ॥ ਖੁਲਿਓ ਖੱਗ ਖੂਨੀ ਤਹਾਂ ਏਕ ਗਾਜੀ ॥ ਦੁਹੂੰ ਸੈਣ ਮੱਧੰ ਨਚਿਓ
 ਜਾਇ ਤਾਜੀ ॥ ੪੬੪ ॥ ਲਖਿਓ ਜੁੱਧ ਜੰਗੀ ਮਹਾਂ ਜੰਗ ਕਰਤਾ ॥ ਛੁਭਿਓ
 ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਰਣੰ ਛਤ੍ਰ ਹਰਤਾ ॥ ਦੁਰੰ ਦੁਰਦਗਾਮੀ ਦਲੰ ਜੁੱਧ ਜੇਤਾ ॥ ਛੁਭੇ ਛਤ੍ਰ
 ਹੰਤਾ ਜਯੰ ਜੁਧ ਹੇਤਾ ॥ ੪੬੫ ॥ ਮਹਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਬਾਣ ਛੱਡੇ ਅਪਾਰੰ ॥ ਕਟੇ
 ਟੱਟਰੰ ਫੌਜ ਛੁੱਟੀ ਨਿਪਾਰੰ ॥ ਗਿਰੀ ਲੁੱਥ ਜੁੱਥੰ ਮਿਲੇ ਹਥ ਬੱਥੰ ॥ ਗਿਰੇ ਅੰਗ
 ਭੰਗੰਰਣੰ ਮੁੱਖ ਜੁੱਥੰ ॥ ੪੬੬ ॥ ਕਰੈ ਕੇਲ ਕੰਕੀ ਕਿਲ ਕੈਤ ਕਾਲੀ ॥ ਤਜੈ ਜੂਲ
 ਮਾਲਾ ਮਹਾਂ ਜੋਤ ਜੂਲੀ ॥ ਹਸੈ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੰ ਤੁਟੈ ਤੱਥਿ ਤਾਲੰ ॥ ਫਿਰੈ ਗੈਰ ਦੈਰੀ
 ਪੁਐ ਰੰਡ ਮਾਲੰ ॥ ੪੬੭ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਕਰੇ ਜੁੱਧ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ਤਜੈ ਬਾਣ
 ਸੁੱਧੰ ॥ ਬਕੈ ਮਾਰ ਮਾਰੰ ॥ ਤਜੈ ਬਾਣ ਧਾਰੰ ॥ ੪੬੮ ॥ ਗਿਰੇ ਅੰਗ ਭੰਗੰ ॥
 ਨਚੇ ਜੰਗ ਰੰਗੰ ॥ ਦਿਵੰ ਦੇਵ ਦੇਖੰ ॥ ਧਨੰ ਧੰਨ ਲੇਖੰ ॥ ੪੬੯ ॥ ਅਸਤਾ ਛੰਦ
 ॥ ਅਸ ਲੈ ਕਲਕੀ ਕਰਿ ਕੋਪ ਭਰਿਓ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਬਿਖੈ ਬਿਚਰਿਓ ॥
 ਗਹਿ ਬਾਣ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਬਿਖੈ ਨ ਡਰਿਓ ॥ ਰਿਸ ਸੇ ਰਣ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕਰਿਓ

੪੬੦. ਗੱਖਰ ਪੱਖਰ ਦੇਸ ਦੇ ਜਿੱਤ ਲਏ ਜਾਂ ਪੱਖਰੀ=ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੇ,
 ਖੰਡਾ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ। ਗਰਜਸਤਾਨ ਦੇਸ ਦੇ ਗਾਜੀ ਸੂਰਮੇ, ਰਜੀ ਦੇਸ
 ਅਤੇ ਰੋਹ ਰੂਮ ਦੇਸ ਦੇ। ੪੬੧. ਹਣੇ=ਮਾਰੇ ਹਨ ਕਾਲਬ ਦੇਸ ਤੇ
 ਬਲਖ ਬੁਖਾਰੇ ਦੇਸ ਦੇ। ਕੰਧਾਰ ਤੇ ਹਰੇਵੀ ਦੇਸ ਦੇ ਇਰਾਕੀ=ਘੋੜੇ-ਨਿਸਾਕੇ=
 ਚੰਗੇ ਲੈ ਲੈ। ਰਜੀਲੇ=ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਫੱਬੇ ਹੋਏ। ਬੰਦ ਢੀਲੇ=ਲੱਕ
 ਦਿੱਲੇ ਹੋ ਗਏ। ੪੬੩. ਭਜੇ ਹਾਲਬੀ=ਦੌੜ ਗਏ ਹਬਲ ਦੇਸ ਦੇ ਅਤੇ
 ਹਲੱਬ ਦੇਸ ਅਤੇ ਕੋਕ ਬੰਦੀ। ਤੰਦੀ=ਵਾਜੇ, ਬਰਗੀ ਦੇਸ ਤੇ ਅਰਮਨੀ ਦੇਸ
 ਦੇ ਵਾਜੇ ਛੱਡਕੇ ਤੁਰ ਚੱਲੇ। ੪੬੪. ਜੋਧ ਜੰਗੀ=ਸੂਰਮਾ ਵੇਖਿਆ
 ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੁਧ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਗਾਮੀ=ਭਾਰਾ ਸੂਰਮਾ ਹਾਥੀ ਦੀ ਚਾਲ ਵਾਂਗ
 ਚਲਣ ਵਾਲਾ। ੪੬੫. ਕਟੇ ਟੱਟਰੰ=ਜੇਹੜੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਧਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ,
 ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੇ ਟਿੱਕੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੱਥ ਬੱਥੰ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵੱਖੀਆਂ
 ਦੇ ਉਤੇ ਮਿਲ ਗਏ। ੪੬੬. ਕੰਕੀ=ਕਾਂ ਕ੍ਰੀੜਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
 ਕਿਲਕੈਤ=ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ ਦੇਵੀਆਂ। ਜੂਲ ਮਾਲਾ=ਛੱਡਦੀਆਂ
 ਹਨ ਲਾਟ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਅੰਗ।
 ੪੬੯. ਹਾਕ=ਬੈਲਕੇ ਜਾਂ ਵੰਗਾਰ ਕੇ।

॥ ੪੭੦ ॥ ਕਰ ਹਾਕ ਹਥਯਾਰ ਅਨੇਕ ਧਰੇ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਹਠੀ ਕਰਿ ਕੋਪ ਪਰੇ ॥
ਗਹਿ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਿਦਾਨ ਭਿਰੇ ॥ ਰਣ ਜੂਝ ਮਰੇ ਫਿਰਤੇ ਨ ਫਿਰੇ ॥ ੪੭੧
॥ ਉਮਡੀ ਜਨ ਘੋਰ ਘਮੰਡ ਘਟਾ ॥ ਚਮਕੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਸੁ ਬਿੱਜੁ ਛਟਾ ॥ ਦਲ
ਬੈਰਨ ਕੇ ਪਗਦੈ ਨ ਫਟਾ ॥ ਰੁਪ ਕੈ ਰਣ ਮੋ ਫਿਰ ਆਨ ਜੁਟਾ ॥ ੪੭੨ ॥ ਕਰ
ਕੋਪ ਫਿਰੇ ਰਣ ਰੰਗ ਹਠੀ ॥ ਤਪ ਕੈ ਜਿਮ ਪਾਵਕ ਜੁਲ ਭਠੀ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ
ਪ੍ਰਿਤ ਕੈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਇਕਠੀ ॥ ਰਿਸ ਕੈ ਰਣ ਮੋ ਰੂਪ ਸੋਣ ਜੁਟੀ ॥ ੪੭੩ ॥ ਤਰਵਾਰ
ਅਪਾਰ ਹਜਾਰ ਲਸੈ ॥ ਹਰਿ ਜਿਉ ਅਰਕੇ ਪ੍ਰਤ ਅੰਗ ਡਸੈ ॥ ਰਤ ਡੂਬ ਸਮੈ
ਰਣ ਐ ਸਹਸੈ ॥ ਜਨ ਬਿਜੁਲ ਜੁਆਲ ਕਰਾਲ ਕਸੈ ॥ ੪੭੪ ॥ ਬਿਧੂਪ
ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਖਿਮੰਤ ਤੇਗ ਐਸਕੈ ॥ ਜੁਲੰਤ ਜੁਲ ਜੈਸਕੈ ॥ ਹਸੰਤ ਜੇਮਕਾਮਣੈ
ਖਿਮੰਤ ਜਾਣ ਦਾਮਣੈ ॥ ੪੭੫ ॥ ਬਹੰਤ ਦਾਇ ਘਾਇਣੈ ॥ ਚਲੰਤ ਚਿਤ੍ਰ
ਚਾਇਣੈ ॥ ਗਿਰੰਤ ਅੰਗ ਭੰਗ ਇਉ ॥ ਬਨੇ ਸੁ ਜੁਲ ਜਾਲ ਜਿਉ ॥ ੪੭੬ ॥
ਹਸੰਤ ਖੇਤ ਖੱਪਰੀ ॥ ਭਕੰਤ ਭੂਤ ਭਧਰੀ ॥ ਖਿਮੰਤ ਜੇਮਦਾਮਣੀ ॥ ਨਚੰਤ ਹੇਰ
ਕਾਮਣੀ ॥ ੪੭੭ ॥ ਹਹੰਕ ਭੈਰਵੀ ਸੁਰੀ ॥ ਕਹੰਕ ਸਾਧ ਸਿੱਧਰੀ ॥ ਛਲੰਕ ਛਿਛ
ਇਛਣੀ ॥ ਬਹੰਤ ਤੇਗ ਤਿਛਣੀ ॥ ੪੭੮ ॥ ਗਣੰਤ ਗੂੜ ਗੰਭਰੀ ॥
ਸੁਭੰਤ ਸਿੱਤ ਸੋ ਭਰੀ ॥ ਚਲੇਤ ਚਿਤ੍ਰ ਚਾਪਣੀ ॥ ਜਪੰਤ ਜਾਪ ਜਾਪਣੀ ॥ ੪੭੯
॥ ਪਅੰਤ ਸੀਸ ਈਸਣੀ ॥ ਹਸੰਤ ਹਾਰ ਸੀਸਣੀ ॥ ਕਰੰਤ ਪੇਤ ਨਿਸਨੰ ॥
ਅਗੰਮ ਗੰਮ ਭਿਉ ਰਣੈ ॥ ੪੮੦ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਜਬੈ ਜੰਗ ਜੰਗੀ
ਕਰਿਓ ਜੰਗ ਜੋਰੈ ॥ ਹਨੇ ਬੀਰ ਬੰਕੇ ਤਮੰਜਾਣ ਭੋਰੈ ॥ ਤਬੈ ਕੋਪ ਗਰਜਿਓ ਕਲੰਕੀ
ਅਵਤਾਰੈ ॥ ਸਜੈ ਸਰਬ ਸਸਤੰ ਧਸਿਓ ਲੋਹ ਧਾਰੈ ॥ ੪੮੧ ॥ ਜਯਾ ਸਬਦਉਠੈ
ਰਹੇ ਲੋਗ ਭੂਰੈ ॥ ਖੁਰੈ ਖੇਹ ਉਠੀ ਛੁਹੀ ਜਾਇ ਸੂਰੈ ॥ ਛੁਟੈ ਸੂਰਨ ਪੰਖ ਭਇਓ
ਅੰਧਕਾਰੈ ॥ ਅੰਧਾ ਧੰਧ ਮੱਚੀ ਉਠੀ ਸਸਤੁ ਝਾਰੈ ॥ ੪੮੨ ॥ ਹਣਿਓ ਜੋਰ ਜੰਗੀ

੪੭੦. ਪਗ ਦੈ=ਦੇ ਪੈਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਹਟਿਆ। ੪੭੨. ਪ੍ਰਤਨਾ
ਪ੍ਰਤ=ਰਾਜੇ ਨੇ, ਪ੍ਰਨਾਇਕਠੀ=ਸੈਨਾ ਇਕੱਠੀ, ਕੈ=ਕਰਕੇ।

੪੭੩. ਹਰਿ=ਸੱਪ। ਅਰਿ=ਵੈਰੀ। ਸੱਪ ਵਾਂਗੂੰ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ
ਭੱਸਿਆ। ਕਰਾਲ ਕਸੇ=ਭਿਆਨਕ ਲਿਸ਼ਕਦੀ।

੪੭੫. ਬਨੇਸ=ਵੱਡਾ ਬਨ ਜਿਸਤਾਂ ਬੜਵਾ ਅੰਗ ਨਾਲ ਸੜਦਾ ਹੈ।

੪੭੭. ਹਹੰਕ=ਭੈਰਵ ਦੀ ਸੁਰੀ=ਦੇਵੀ ਇਸਤੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ।

ਕਹੰਕ=ਬੋਲਦੀਆਂ ਜਾਂ ਕਹਿਕਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਇਸਤੀਆਂ। ਛਲੰਕ=ਉਛਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਛਿਛ=ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ।

੪੭੮. ਗਣੰਤ=ਗਰਜਦੀ ਹੈ ਗੂੜ ਗੰਭਰੀ=ਦੇਵੀ। ਸੁਭੰਤ=ਸੋਭ ਰਹੀ
ਹੈ ਸਿਤ=ਭਰੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਲਹੂ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ। ੪੭੯. ਹਸੰਤ=
ਹਸਦੀ ਹੈ ਹਾਰ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਪਰੇ ਕਰਕੇ। ਨਿਸਨੰ=ਸ਼ਬਦ। ੪੮੦. ਜਬੈ
ਜੰਗ ਜੰਗੀ=ਜਦੋਂ ਜੰਗੀ=ਸੂਰਮੇ ਨੇ ਜੰਗ ਦੇ ਵਿਚਸ਼ੋਰ ਦਾ ਜੰਗ ਕੀਤਾ।

੪੮੨. ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਰਾਜੇ। ਹਠੇ=ਹਠ ਵਾਲੇ
ਸੂਰਮੇ ਪਾਰਸ ਦੇ ਖੂਬਾ ਦੇਸ ਦੇ।

ਭਜਿਓ ਸਰਬ ਸੈਣੇ ॥ ਤਿਨੈ ਦੰਤ ਬਾਭੈ ਬਕੈ ਦੀਨ ਬੈਣੇ ॥ ਮਿਲੇ ਦੈ ਅਕੈਰੰ
 ਨਿਹੋਰੰ ਤ ਰਾਜੇ ॥ ਭਜੇ ਗਰਬ ਗਰਬ ਤਜੇ ਰਾਜ ਸਾਜੇ ॥ ੪੮੩ ॥ ਕਟੇ ਕਾਸਮੀਰੀ
 ਹਠੇ ਕਸਟਵਾਰੀ ॥ ਕੁਪੇ ਕਾਸਕਾਰੀ ਬਡੇ ਛਤੁਧਾਰੀ ॥ ਬਲੀ ਬੰਗਸੀ ਗੋਰ ਬੰਦੀ
 ਗੁਦੇਜੀ ॥ ਮਹਾ ਮੂੜ ਮਾਜਿੰਦੁ ਰਾਨੀ ਮਜੇਜੀ ॥ ੪੮੪ ॥ ਹਣੇ ਰੂਸ ਤੂਸੀ ਕ੍ਰਿਤੀ
 ਚਿਤੁ ਜੋਧੀ ॥ ਹਠੇ ਪਾਰਸੀ ਯਦ ਖੂ ਬਾਸ ਕ੍ਰੋਧੀ ॥ ਬੁਰੇ ਬਾਗਦਾਦੀ ਸਿਪਾਹ
 ਕੰਧਾਰੀ ॥ ਕੁਲੀ ਕਾਲ ਮਾਛਾ ਛੁਡੇ ਖਤੁਧਾਰੀ ॥ ੪੮੫ ॥ ਛੁਟੇ ਬਾਣ ਗੋਲੰ ਉਠੇ
 ਅੰਗ ਨਾਲੰ ॥ ਘੁਰੇ ਜਾਣ ਸਜਾਮੰ ਘਟਾ ਜਿਮ ਜੁਲੰ ॥ ਨਚੇ ਈਸ ਸੀਸੰ ਪੁਐ
 ਰੁੰਡ ਮਾਲੰ ॥ ਜੁਝ ਬੀਰ ਧੀਰੰ ਬਰੇ ਬੀਨ ਬਾਲੰ ॥ ੪੮੬ ॥ ਗਿਰੈ ਅੰਗ ਭੰਗੰ
 ਭੁਮੰ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡੰ ॥ ਗਜੀ ਗਾਜ ਬਾਜੀ ਗਿਰੈ ਬੀਰ ਝੁੰਡੰ ॥ ਇਕੰ ਹਾਕ ਹੰਕੈਤਿ ਧਰ
 ਕੈਤ ਸੂਰੰ ॥ ਉਠੇ ਤੱਛ ਮੁੱਛ ਭਈ ਲੋਹ ਪੂਰੰ ॥ ੪੮੭ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਅਰੇ ਜੇ
 ਸੁਮਾਰੇ ॥ ਮਿਲੇ ਤੇ ਜੁ ਹਾਰੇ ॥ ਲਏ ਸਰਬ ਸੰਗੰ ॥ ਰਸੇ ਰੀਝ ਰੰਗੰ ॥ ੪੮੮ ॥
 ਦਇਓ ਦਾਨ ਏਤੋ ॥ ਕਥੈ ਕੱਬਿ ਕੇਤੋ ॥ ਰਿਝੇ ਸਰਬ ਰਾਜਾ ॥ ਬਜੇ ਬੰਬ ਬਾਜਾ
 ੪੮੯ ॥ ਖੁਰਾਸਾਨ ਜੀਤਾ ॥ ਸਬਹੂੰ ਸੰਗ ਲੀਤਾ ॥ ਦਇਓ ਆਪ ਮੰਤ੍ਰੰ ॥ ਭਲੇ
 ਅਉਰ ਜੰਤ੍ਰੰ ॥ ੪੯੦ ॥ ਚਲਿਓ ਦੋ ਨਗਾਰਾ ॥ ਮਿਲਿਓ ਸੈਨ ਭਾਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਣੀ
 ਨਿਖੰਗੰ ॥ ਸਕ੍ਰੋਧੀ ਭੜੰਗੰ ॥ ੪੯੧ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਛੁਅ ਕੰਪਤ ਜੰਪਤ ਸੇਸ
 ਫਣੰ ॥ ਘਹਰੰਤ ਸੁ ਘੁੰਘਰ ਘੋਰਰਣੰ ॥ ਸਰ ਤੰਜਤ ਗੰਜਤ ਕ੍ਰੋਧ ਜੁਧੰ ॥ ਮੁਖ ਮਾਰ
 ਉਚਾਰ ਜੁਝਾਰ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ੪੯੨ ॥ ਬਿਨ ਝੱਲਤ ਘੱਲਤ ਘਾਇ ਘਣੰ ॥ ਕਰਕੁੱਟ ਸੁ
 ਪੱਖਰਬਖਤਰਣੰ ॥ ਗਣਿ ਗਿੱਧ ਸੁ ਬਿੱਧਰਝੰਤਨਭੰ ॥ ਕਿਲ ਕਾਰਤ ਡਾਕਣ ਉੱਚ
 ਸੂਰੰ ॥ ੪੯੩ ॥ ਗਣਿ ਸੂਰ ਸੁ ਪੂਰ ਫਿਰੀ ਗਗਣੰ ॥ ਅਵਲੋਕ ਸੁ ਬਾਹਿ ਲਗੀ
 ਸਰਣੰ ॥ ਮੁਖ ਭਾਵਤ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸੁਰੀ ॥ ਗਣ ਪੂਰ ਸੁ ਪੱਖਰ ਹੂਰ ਫਿਰੀ ॥
 ੪੯੪ ॥ ਭਟ ਪੇਖਤ ਪੋਅਤ ਹਾਰ ਹਰੀ ॥ ਹਹਰਾਵਤ ਹਾਸ ਫਿਰੀ ਪਖਰੀ ॥ ਦਲ
 ਗਾਹਤ ਬਾਹਤ ਬੀਰ ਬਿਣੰ ॥ ਪੂਣ ਪੂਰ ਸੁ ਪੱਛਮ ਜੀਤ ਰਣੰ ॥ ੪੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਜੀਤ ਸਰਬ ਪੱਛਮ ਦਿਸਾ ਦੱਛਨ ਕੀਨ ਪਿਆਨ ॥ ਜਿਮ ਜਿਮ ਜੁੱਧ ਤਹਾ ਪਰਾ

੪੮੪. ਕੁਲੀ ਅਤੇ ਕਾਲਮਾਖਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ।
 ੪੮੫. ਉਠਦੀਹੋ ਅੰਗ ਬੰਦੂਕਾਂ ਵਿਚੋਂ । ੪੮੬. ਇਕ ਹਾਕਾਂ
 ਤੇ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕਨਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਧੜਕਦੇ
 ਹਨ । ਜਲੰਤ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਬਹੁਤੀ ਅੰਗ ਬਹੁਤੇ ਜੋਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।
 ੪੯੦. ਸਹਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਭਿੜਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ ।
 ੪੯੧. ਭੈਆਨਕ ਜੁਧ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਘੁੰਘਰੂ ਵਾਜੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
 ੪੯੨. ਜੰਗ ਵਿਚ ਪਾਖਰਾ=ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੜ-
 ਕੁਟਦੀ ਬਰਖਾ ਹੋਈ । ੪੯੩. ਅਵਲੋਕ=ਵੇਖਕੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ।
 ਗਣ ਪੂਰ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਰਮੇ ਜੇਹੜੇ ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁਧ
 ਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ਤੇ ਹੂਰਾਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਪਖਰੀ=ਜੋਗਣੀ ਜਾਂ ਪੱਖਰ ਵਾਲੀ
 ਦੇਵੀ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਕੇ ਹੱਸਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ । ਸੂਰਮੇ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
 ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਖਮਾਂ ਨੂੰ ।

ਤਿਮ ਤਿਮ ਕਰੋ ਬਖਾਨ ॥ ੪੯੬ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਰਣ ਜੰਪਤ ਜੁੰਗਣ ਜੂਹ ਜਯ
 ॥ ਕਲਕੰਪਤ ਭੀਰ ਅਭੀਰ ਭਯੰ ॥ ਹੜ ਹੱਸਤ ਹੱਸਤ ਹਾਸ ਮਿੜਾ ॥ ਡਲ ਡੋਲੱਸ
 ਸੰਕਤ ਸੇਸ ਬਿਰਾ ॥ ੪੯੭ ॥ ਦਿਵ ਦੇਖਤ ਲੇਖਤ ਧੰਨ ਧਨੰ ॥ ਤਿਲਕੰਤ
 ਕਪਾਲੀਯ ਕੂਰ ਪੁੰਭੰ ॥ ਬਿਣ ਬਰਖਤ ਪਰਖਤ ਬੀਰ ਰਣੰ ॥ ਹੱਯ ਘੱਲਤ ਝੱਲਤ
 ਜੋਧ ਜੁਧੰ ॥ ੪੯੮ ॥ ਕਿਲ ਕੰਤ ਕਪਾਲਨ ਸਿੰਘ ਚੜੀ ॥ ਚਮਕੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਣ
 ਪ੍ਰਭਾਨ ਮੜੀ ॥ ਗਣਹੂਰ ਸੁ ਪੁਰਤ ਪੂਰ ਰਣੰ ॥ ਅਵਲੋਕਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗਣੰ ॥
 ੪੯੯ ॥ ਰਣ ਭਰਮੰਤ ਕੂਰ ਕਬੰਧ ਪੁਭਾ ॥ ਅਵਲੋਕਤ ਰੀਝਤ ਦੇਵ ਸਭਾ ॥ ਗਣ
 ਹੂਰਨ ਬਯਾਹਤ ਪੂਰ ਰਣੰ ॥ ਰਥ ਬੰਭਤ ਭਾਨ ਬਿਲੋਕ ਭਟੰ ॥ ੫੦੦ ॥ ਢਰਿ
 ਢੋਲਕ ਝਾਂਝ ਮਿੰਦੰਗ ਮੁਖੰ ॥ ਡਫਤਾਲ ਪਖਾਵਜ ਨਾਇ ਸੁਰੰ ॥ ਸੁਰ ਸੰਖ ਨਫੀਰੀਯ
 ਭੋਰ ਭਕੰ ॥ ਉਠ ਨਿਰਤਤ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਗਣੰ ॥ ੫੦੧ ॥ ਦਿਸ ਪੱਛਮ ਜੀਤ
 ਅਭੀਤ ਨਿਪੰ ॥ ਕਪਕੀਨ ਪਯਾਨ ਸੁ ਦੱਛਣਣੰ ॥ ਅਰ ਭਜੀਯ ਤੰਜੀਯ ਦੇਸ
 ਦਿਸੰ ॥ ਰਣ ਗੱਜੀਯ ਕੇਤਕ ਏਸੁ ਰਿਣੰ ॥ ੫੦੨ ॥ ਨਿਤ ਨਿਤਤ ਭੂਤ ਬਿਤਾਲ
 ਬਲੀ ॥ ਗਜ ਗੱਜਤ ਬੱਜਤ ਦੀਹਦਲੀ ॥ ਹਯ ਹਿੰਸਤ ਚਿੰਸਤ ਗੂੜ ਗਜੀ ॥
 ਅਸਿਲੱਸਤ ਰੱਸਤ ਤੇਗ ਜਗੀ ॥ ੫੦੩ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪੁਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਹਨੇ ਪੱਛਮੀ
 ਦੀਹ ਦਾਨੋ ਦਿਵਾਨੇ ॥ ਦਿਸਾ ਦੱਛਨੀ ਆਨ ਬਾਜੇ ਨਿਸਾਨੇ ॥ ਹਨੇ ਬੀਰ ਬੀਜਾ
 ਪੁਰੀ ਗੋਲ ਕੁੰਡੀ ॥ ਗਿਰੇ ਤੱਛ ਮੁਛ ਨਚੀ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡੀ ॥ ੫੦੪ ॥ ਸਬੈ ਸੇਤ ਬੰਧੀ
 ਸੁਧੀ ਬੰਦ ਬਾਸੀ ॥ ਮੰਡੇ ਮੱਛ ਬੰਦੀ ਹਠੀ ਜੁੱਧ ਰਾਸੀ ॥ ਦੁਹੀ ਦੁਵੜੇ ਤੇਜ ਤਾਤੇ
 ਤਿਲੰਗੀ ॥ ਹਤੇ ਸੂਰਤੀ ਜੰਗ ਭੰਗੀ ਫਿਰੰਗੀ ॥ ੫੦੫ ॥ ਚਪੇ ਚਾਂਦ ਰਾਜਾ ਚਲੇ ਚਾਂਦ
 ਬਾਸੀ ॥ ਬਡੇ ਬੀਰ ਬਈਦਰ ਭਿਸੰਰੋਸ ਰਾਸੀ ॥ ਜਿਤੇ ਦੱਛਨੀ ਸੰਗ ਲਿੱਨੇ ਸੁਧਾਰੰ

੪੯੬. ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਵੀਆਂ ਰਣ ਵਿਚ ਜੈਜੈ ਕਾਰ ਨੂੰ ਜਪਦੀਆਂ
 ਹਨ । ਹੜ=ਮੁਰਦਬਾਹਨੀ ਦੇਵੀ ਹੜ ਹੜਾ ਕਰਕੇ ਹਾਸੇ ਨੂੰ ਹੱਸਦੀ
 ਹੈ । ਸੇਸ ਬਿਰਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਧਰਤੀ ਸਹਿਤ ਸੰਕਾ ਡਾਵਾਂ
 ਡੋਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ੪੯੮. ਸਾਰੀਆਂ ਹੂਰਾਂ ਅੱਪੱਛਰਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ

ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੇਸ਼ ਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਧੂੜੀ ਨਾਲ ।

੫੦੧. ਕਲਗੀ ਜੀ ਰਣ ਵਿਚ ਗੱਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਰਾਜੇ ਵੀ
 ਜੰਗ ਵਿਚ । ੫੦੨. ਗਜ ਗੱਜਤ=ਹਾਥੀ ਗੱਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੜਦੇ ਹਨ
 ਬਹੁਤ ਦਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ । ਹਯ ਹਿੰਸਤ=ਘੋੜੇ ਹਿਣਕਦੇ ਜਾਂ ਚਿੰਘਾੜਦੇ ਹਨ
 ਗੂੜ=ਬਹੁਤ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ, ਗਜੀ=ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੇ ।

੫੦੩. ਬੀਜਾ ਪੁਰੀ ਗੋਰ ਕੁੰਡੀ=ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ।

੫੦੪. ਸਾਰੇ ਸੇਤ ਬੰਦਰ ਜੋ ਰਾਮੇਸਰ ਤੀਰਥ ਹੈ, ਸੁਧੀ=ਅਕਲ ਵਾਲੇ
 ਬੰਦਰ ਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕੀ । ਮੰਡੇ ਮੱਛ ਬੰਦੀ=ਮੱਛਲੀ ਬੰਦਰ ਦੇਸ ਦੇ ਸੂਰਮੇ
 ਮਰਦਨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਹਤੇ=ਮਾਰੇ ਹਨ ਸੂਰਤ ਦੇਸ ਦੇ ਅਤੇ ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
 ਜੇਹੜੇ ਜੰਗੀ ਫਿਰੰਗੀ ਹਨ । ੫੦੫. ਜੇਹੜੇ ਸੂਰਮੇ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ

ਹਨ ਬੰਗਾਲ ਦੇਸ ਤੇ ਕਲਿੰਗ ਦੇਸ ਦੇ । ਮੋਰੰਗ ਦੇਸ ਅਤੇ ਨੈਪਾਲ ਦੇਸ ਦੇ
 ਅਭੀਤ ਗੋਰਖੀਏ ਵੀ, ਜਿੱਤ ਲਏ ।

॥ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਾਚੀਅੰ ਕੋਪ ਕੀਨੋ ਸਵਾਰੰ ॥ ੫੦੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗੰਥੇ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ ਦੱਛਨ ਜਯ ਬਿਜਯ ਸਮਾਪਤਹ
ਧਿਆਇ ਦੁਜਾ ॥ ੨ ॥

ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਪੱਛਮਹਿ ਜੀਤ ਦੱਛਨ ਉਜਾਰ ॥ ਕੁਪਿਓ ਕਛੁਕ ਕਲਕੀ
ਵਤਾਰ ॥ ਕੀਨੋ ਪਯਾਨ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾਣ ॥ ਬੱਜੀਅ ਜੈਤ ਪਤੰ ਨਿਸਾਣ ॥ ੫੦੭ ॥
ਮਾਗਧ ਮਹੀਪ ਮੰਡੇ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਵਿਦਯਾ ਨਿਧਾਨ ॥ ਬੰਗੀ
ਕੁਲਿੰਗ ਅੰਗੀ ਅਜੀਤ ॥ ਮੌਰੰਗ ਅਗੋਰ ਨਯਪਾਲ ਅਭੀਤ ॥ ੫੦੮ ॥ ਛੱਜਾਦ
ਕਰਣ ਇੱਕਾਦਪਾਵ ॥ ਮਾਰੇ ਮਹੀਪ ਕਰ ਕੈ ਉਪਾਵ ॥ ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ਜੋਧਾ
ਦੁਰੰਤ ॥ ਲਿੱਨੋ ਛਿਨਾਇ ਪੂਰਬ ਪਰੰਤ ॥ ੫੦੯ ॥ ਦਿੱਨੋ ਨਿਕਾਰ ਰਾਛਸ
ਦੁਬੱਧ ॥ ਕਿੱਨੋ ਪਯਾਨ ਉੱਤਰ ਸੁਕੁੱਧ ॥ ਮੰਡੇ ਮਹੀਪ ਮਾਵਾ ਸਥਾਨ ॥ ਖੰਡੇ
ਅਖੰਡ ਖੁਨੀ ਖੁਰਾਨ ॥ ੫੧੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਕਲਕੀਵਤਾਰ ਪੂਰਬ ਜੀਤ ਬਿਜਯ ਨਾਮ
ਸਮਾਪਤ ਯਜਾਉ ਤੀਜਾ ॥ ੩ ॥

ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪੂਰਬ ਪੱਟਨ ਉਪੱਟ ॥ ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ਕੱਟੇ
ਅਕੱਟ ॥ ਫੱਟੇ ਅਫੱਟ ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ॥ ਬੱਜੇ ਨਿਸਾਨ ਮਚਿਓ ਘਮੰਡ ॥ ੫੧੧ ॥
ਜੋਰੇ ਸੁ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਜੁਝਾਰ ॥ ਜੋ ਤਜੇ ਬਾਣ ਗੱਜਤ ਲੁਝਾਰ ॥ ਭਾਜੰਤ ਭੀਰ
ਭਹਰੰਤ ਭਾਇ ॥ ਭਭਕੰਤ ਘਾਇ ਡਿੱਗੇ ਅਘਾਇ ॥ ੫੧੨ ॥ ਸਾਜੰਤ ਸਾਜ
ਬਾਜਤ ਤੁਫੰਗ ॥ ਨਾਚੰਤ ਭੂਤ ਭੈ ਧਰ ਸੁਰੰਗ ॥ ਬਬਕੰਤ ਬਿਤਾਲ ਕਹਕੰਤ
ਕਾਲ ॥ ਡਮਕੰਤ ਡਉਰ ਮੁਕਤੰਤ ਜਾਲ ॥ ੫੧੩ ॥ ਭਾਜੰਤ ਭੀਰ ਤਜ ਬੀਰ ਖੇਤ
॥ ਨਾਚੰਤ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ॥ ਕ੍ਰੀੜੰਤ ਈਸ ਪੋਅੰਤ ਕਪਾਲ ॥ ਨਿਰਖੰਤ
ਬੀਰ ਛਕਿ ਬਰਤ ਬਾਲ ॥ ੫੧੪ ॥ ਧਾਵੰਤ ਬੀਰ ਬਾਹੰਤ ਘਾਵ ॥ ਨਾਚੰਤ
ਭੂਤ ਗਾਵੰਤ ਚਾਵ ॥ ਡਮਕੰਤ ਡਉਰ ਨਾਚੰਤ ਈਸ ॥ ਰਝੰਤਹਿ ਮੱਦ ਪੋਅੰਤ
ਸੀਸ ॥ ੫੧੫ ॥ ਗੰਧੁੱਬ ਸਿੱਧ ਚਾਰਣ ਪੁਸਿੱਧ ॥ ਕਬੰਤ ਕਾਬ ਸੋਭੰਤ ਸਿੱਧ ॥
ਗਾਵੰਤ ਬੀਨ ਬੀਨਾ ਬਜੰਤ ॥ ਗੰਝੰਤ ਦੇਵ ਮੁਨ ਮਨ ਡੁਲੰਤ ॥ ੫੧੬ ॥ ਗੰਜੰਤ
ਗਜਿੰਦੁ ਹੈ ਵਰ ਅਸੰਖ ॥ ਬੁੱਲਤ ਸੁ ਬਾਹ ਮਾਰੂ ਬਜੰਤ ॥ ਉਠੰਤ ਨਾਦ ਪੂਰਤ
ਦਿਸਾਣ ॥ ਡੁੱਲਤ ਮਹੇਂਦੁ ਮਹਿ ਧਰਮ ਹਾਣ ॥ ੫੧੭ ॥ ਖੁੱਲੰਤ ਖੇਤ ਖੁਨੀ

੫੦੮. ਛੱਜਾਇ=ਛੱਜਾਂ ਜਿਤਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ
ਪੈਰ ਵਾਲੇ ਇਕ ਰੰਗੇ ਖੂਨ ਦੇ ਖਾਨ ਵਾਲੇ ।

੫੧੦. ਘਮੰਡ=ਜੁਧ ਮੱਚਿਆ । ੫੧੧. ਕੈਰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਡਰਦੇ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ । ੫੧੨. ਤੁਫੰਗ=ਬੰਦੂਕਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਕਹਕੰਤ=
ਸ਼ਬਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਾਲੀ । ਮੁਚਕੰਤ=ਛੱਡਦੀ ਜਾਂ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਅੱਗ ਨੂੰ ।

੫੧੪. ਮਾਦਰ=ਪਾਰਬਤੀ ਰੀਝ ਰਹੀ ਹੈ । ੫੧੫. ਗੰਧਰਬ,
ਸਿੱਧ, ਚਾਰਣ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹਨ ਪੁਸਿੱਧ=
ਪੁਗਟ । ੫੧੬. ਮਾਰੂ ਬਜੰਤ=ਨਗਾਰੇ ਵਜਾਕੇ । ਮਹਿੰਦੁ=ਰਾਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ,
ਜੇਹੜੇ ਮਹਿਧਰ=ਪਹਾੜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਨ । ੫੧੭. ਸੇਲ=ਬਰਛੇ ਜਾਂ ਸੇਲੇ
ਸਰਖੰਤ=ਚਲਦੇ ਹਨ ।

ਖਤੰਗ ॥ ਛੁਟੰਤ ਬਾਣ ਜੁੱਟੇ ਨਿਸੰਗ ॥ ਭਿੱਦੰਤ ਮਰਮ ਜੁੱਝਤ ਸੁਬਾਹ ॥ ਘੁੱਮੰਤ
ਗੈਣ ਅੱਛੀ ਉਛਾਹ ॥ ੫੧੮ ॥ ਸਰਖੰਤ ਸੇਲ ਬਰਖੰਤ ਬਾਣ ॥ ਹਰਖੰਤ ਹੂਰ
ਪਰਖੰਤ ਜੁਆਣ ॥ ਬਾਜੰਤ ਢੋਲ ਡਉਰੂ ਕਰਾਲ ॥ ਨਾਚੰਤ ਭੂਤ ਭੋਰੋ ਕਪਾਲ
॥ ੫੧੯ ॥ ਹਰੜੰਤ ਹੱਥ ਖਰੜੰਤ ਖੋਲ ॥ ਟਿਰੜੰਤ ਟੀਕ ਝਿਰੜੰਤ ਝੋਲ ॥
ਦਰੜੰਤ ਦੀਹ ਦਾਨੋ ਦੁਰੰਤ ॥ ਹਰੜੰਤ ਹਾਸ ਹਸੰਤ ਮਹੰਤ ॥ ੫੨੦ ॥ ਉਤਭੁਜ
ਛੰਦ ॥ ਹਹਾ ਸੰਕ ਪਾਲੰ ॥ ਸੁਬਾਸੰਛਤਾਲੰ ॥ ਪਭਾਸੰ ਜੁਾਲੰ ॥ ਅਨਾਮੰ ਕਰਾਲੰ
॥ ੫੨੧ ॥ ਮਹਾ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ॥ ਦੁਰੰ ਦੁਖ ਤਾਰੇ ॥ ਸਰੰਣੀ ਉਧਾਰੇ ॥ ਅਘੀ ਪਾਪ
ਭਾਰੇ ॥ ੫੨੨ ॥ ਦਿਪੈ ਜੋਤ ਜੁਾਲਾ ॥ ਕਿਧੇ ਜੁਾਲ ਮਾਲਾ ॥ ਮਨੋ ਜੁਾਲ ਵਾਲਾ
॥ ਸਰੂਪੰ ਕਰਾਲਾ ॥ ੫੨੩ ॥ ਧਰੇ ਖੰਗ ਪਾਣੰ ॥ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਮਾਣੰ ॥ ਦਯੰ
ਦੀਹ ਦਾਨੰ ॥ ਭਰੇ ਮਉਜ ਮਾਨੰ ॥ ੫੨੪ ॥ **ਅਜੀਨ ਛੰਦ** ॥ ਅਜੀਤੇ ਜੀਤ
ਜੀਤ ਕੇ ॥ ਅਭੀਰੀ ਭਾਜੇ ਭੀਰ ਹੂੰ ॥ ਸਿਧਾਰੇ ਚੀਨ ਰਾਜ ਪੈ ॥ ਸਬੋਈ ਸਰਬ
ਸਾਥੀ ਕੈ ॥ ੫੨੫ ॥ ਤਮੰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਾਰੀ ਕੈ ॥ ਰਜੀਲੇ ਰੋਹ ਵਾਰੀ ਕੈ ॥ ਕਾਟੀ
ਲੇਕਾਮ ਰੂਪਾਕੇ ॥ ਕਬੋਜਕਾਸ ਕਾਰੀ ਕੈ ॥ ੫੨੬ ॥ ਢਮੰਕੇ ਢੋਲ ਢਾਲੇ ਕੈ ॥
ਡਮੰਕੇ ਡੰਕ ਵਾਰੇ ਕੈ ॥ ਘੁੱਮੰਕੇ ਨੈਜ ਬਾਜਾਦੇ ॥ ਤਮੰਕੇ ਤੀਰ ਤਾਜਾਦੇ ॥ ੫੨੭ ॥
ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜੀਤੇ ਅਜੀਤ ਮੰਡੇ ਅਮੰਡ ॥ ਤੋਰੇ ਅਤੋਰ ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ॥ ਭੰਨੇ
ਅਭੰਨ ਭੱਜੇ ਅਭੰਜਿ ॥ ਖਾਨੇ ਖਵਾਸ ਮਾਵਾਸ ਤੱਜਿ ॥ ੫੨੮ ॥ ਸੰਕੜੇ ਸੂਰ
ਭੰਭਰੇ ਭੀਰ ॥ ਨਿਰਖੰਤ ਜੋਧ ਰੀਝੰਤ ਹੂਰ ॥ ਡਾਰੰਤ ਸੀਸ ਕੇਸਰ ਕਟੋਰ ॥ ਮਿਗ
ਮਦ ਗੁਲਾਬ ਕਰਪੂਰ ਘੋਰ ॥ ੫੨੯ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਜੀਤ ਤੀਨੰ ਦਿਸਾਣ ॥
ਬੰਜਿਓ ਸੁ ਕੋਪ ਉੱਤਰ ਨਿਸਾਣ ॥ ਚੱਲੇ ਸੁ ਚੀਨ ਮਾਚੀਨ ਦੇਸ ॥ ਸਾਮੰਤ

੫੧੯. ਹਰੜੰਤ=ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖਰੜੰਤ=ਖਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਖੋਲ=ਟੋਪ। ਟੀਕ=ਟਿੱਕੇ ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ ਤੇ ਝੁਲ ਝੜਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਓਨਾਂ ਦੀ
ਝਾਲ ਢੇਰੀ ਝੜਦੀ ਹੈ। ਦੀਹ=ਬਹੁਤ ਭੈਆਨਕ ਦਰੜ ਸੁੱਟੇ ਹਨ ਜੋ
ਬਿਅੰਤ ਰਾਕਸ਼ ਸਨ। ਮਹੰਤ=ਵੱਡੇ ਸੂਰਮੇ ਹੜ ਹੜਾਕੇ ਹਾਸੇ ਨੂੰ ਹੱਸਦੇ ਹਨ।

੫੨੦. ਕਪਾਲ ਦੇਵੀ ਬੜਾ ਹਸਦੀ ਹੈ। ਛਤਾਲੰ=ਧਰਤੀ ਰੂਪ
ਘਰ ਵਿਚ ਜਿਸਦਾ ਸੁੱਸ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਜਸ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਧਰਤੀ
ਘਰ ਵਿਚ। ਦੁਰੰ ਦੁਖ ਤਾਰੇ=ਖੋਟੇ ਦੂਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖੋਟੇ
ਅਤੇ ਦੂਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਹਨ। ਮਾਘੀ=ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਰੇ=
ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ੫੨੩. ਮੰਜ=ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ।

ਅਜੀਤੇ=ਜੋ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਅਜਿੱਤ ਸੀ ਓਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਕੇ ਸਬੋਈ=ਸਾਥ
ਸਾਥ ਕਰਕੇ। ੫੨੫. ਧਾਰੀ ਕੈ=ਧਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਤਮਕਣ ਲੱਗੇ।
ਰਜੀਲੇ=ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ ਰੋਹ ਦੇਸ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ। ਕਬੋਜ ਤੇ
ਕਾਸਕਾਰੀ ਦੇਸ ਦੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਢਮੰਕੇ, ਡਮੰਕੇ, ਘੁੱਮੰਕੇ, ਤਿੰਨਾਂ
ਦਾ ਅਰਥ 'ਸਬਦ' ਹੀ ਹੈ।

{ ੫੪੭. ਖਾਨੇ=ਘਰ, ਖਵਾਸ=ਮਹਲ ਇਸਤੀਆਂ ਦੇ। ਮਵਾਸ=ਆਕੀ ਸੂਰਮੇ }
{ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ੫੪੮. ਸੰਕੜੇ=ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸੂਰਮੇ ਤੇ ਭੰ=ਭੈਆਨਕ ਹੋਕੇ }
{ ਕੈਰ ਡਰ ਗਏ। ੫੪੯. ਸੁਧਰਾਵਲੀ=ਜੇਹੜੇ ਸੁਧ ਸਾਉ ਹਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਭੇਸ ਵਾਲੇ। }

ਸੁਧ ਗਵਲੀ ਭੁਖ ॥ ਪੜ੦ ॥ ਬਜੇ ਬਜੇਤੁ ਗੰਜ ਸੁਬਾਹ ॥ ਸਾਵੇਤ ਦੇਖ ਅਛੀ
ਉਛਾਹ ॥ ਗੀਤ ਦੇਵ ਅਦੇਤ ਸਰਬ ॥ ਗਾਵੇਤ ਗੀਤ ਤਜ ਦੀਨ ਗਰਬ ॥ ਪੜ੧ ॥
ਸਜਿਓ ਸੁ ਸੈਣ ਸੁਣ ਚੀਨ ਰਾਜ ॥ ਬਜੇ ਬਜੇਤੁ ਸਰਬ ਸਮਾਜ ॥ ਚੱਲੇ ਅਚੱਲ
ਜੱਵਾਲ ਜੁੱਧ ॥ ਬਰਖੰਤ ਬਾਣ ਭਰ ਲੋਹ ਕੁੱਧ ॥ ਪੜ੨ ॥ ਖੁੱਲੇ ਖੱਤੰਗ ਖੂਨੀ
ਖਤਿਹਾਣ ॥ ਉੱਝਰੇ ਜੁੱਧ ਜੋਧਾ ਮਹਾਣ ॥ ਧੁਕੰਤ ਧੁੱਧ ਘੁੰਮੰਤ ਘਾਇ ॥ ਚਿਕੰਤ
ਚਾਰ ਚਾਵਡੀ ਸੁਚਾਇ ॥ ਪੜ੩ ॥ ਹੱਸੰਤ ਹਾਸ ਕਾਲੀ ਕਰਾਲ ॥ ਭੁਕੰਤ ਭੂਤ
ਭੋਰੇ ਬਿਸਾਲ ॥ ਲਾਗੰਤ ਬਾਣ ਭਾਖੰਤ ਮਾਸ ॥ ਭਾਜੰਤ ਭੀਰ ਹੁਇ ਹੁਇ
ਉਦਾਸ ॥ ਪੜ੪ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਚੜਿਓ ਚੀਨ ਰਾਜ ॥ ਸਜੇ ਸਰਬ ਸਾਜ ॥
ਖੁੱਲੇ ਖੇਤ ਖੂਨੀ ॥ ਚੜੇ ਚੌਧ ਦੂਨੀ ॥ ਪੜ੫ ॥ ਜੁਟੇ ਜੋਧ ਜੋਧੰ ॥ ਤਜੇ ਬਾਣ ਕੁੱਧੰ ॥
ਤੁਟੇ ਅੰਗ ਭੰਗ ॥ ਭੁਮੇ ਅੰਗ ਜੰਗ ॥ ਪੜ੬ ॥ ਨਚੇ ਈਸ ਸੀਸ ॥ ਮਿਲੰ
ਸੈਣ ਈਸੰ ॥ ਕਰੈ ਚਿਤੁ ਚਾਰੰ ॥ ਤਜੇ ਬਾਣ ਧਾਰੰ ॥ ਪੜ੭ ॥ ਮਭੇ ਜੋਧ ਜੋਧੰ ॥
ਤਜੇ ਬਾਣ ਕੁੱਧੰ ॥ ਨਦੀ ਸੈਣ ਪੂਰੰ ॥ ਫਿਰੀ ਗੈਣ ਹੂਰੰ ॥ ਪੜ੮ ॥ ਹਸੈ ਮੁੰਡ ਮਾਲਾ
॥ ਤਜੇ ਜੋਗ ਜੁਾਲਾ ॥ ਤਜੇ ਬਾਣ ਜੁਾਣੰ ॥ ਗੁਸੈ ਦੁਸਟ ਪਾਣੰ ॥ ਪੜ੯ ॥ ਗਿਰੇ
ਘੁੰਮ ਭੂਮੀ ॥ ਉਠੀ ਧੂਰ ਧੂਮੀ ॥ ਸੁਭੇ ਰੇਤ ਖੇਤੰ ॥ ਨਚੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ਪੜ੧੦ ॥
ਮਿਲਿਓ ਚੀਨ ਰਾਜਾ ॥ ਭਏ ਸਰਬ ਕਾਜਾ ॥ ਲਇਓ ਸੰਗ ਕੈਕੈ ॥ ਚਲਿਓ ਅੰਗ
ਹੈ ਕੈ ॥ ਪੜ੧੧ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਲਏ ਸੰਗ ਨਿਪ ਸਰਬ ਬਜੇ ਬਿਜਈ ਦੰਦਭ ਰਣ
॥ ਸੁਭੇ ਸੂਰ ਸੰਗਾਮ ਨਿਰਖ ਗੀਬਈ ਅਪਛਰਗਣ ॥ ਛਕੇ ਦੇਵ ਆਦੇਵ ਜਕੈ
ਗੰਧਰਬ ਜੱਛਬਰ ॥ ਚਕੇ ਭੂਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰੇਤ ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ ਧਰਨਰਬਰ ॥ ਖੰਕੜੀਯ
ਕਾਲ ਕੂਰਾ ਪੁਭਾ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸਤਤ ਕਰੀਯ ॥ ਖੰਡਨ ਅਖੰਡ ਚੰਡੀ ਮਹਾ ਜਯ
ਜਯ ਜਯ ਸਬਦੋਚਰੀਯ ॥ ਪੜ੧੨ ॥ ਭਿੜੀਯ ਭੇੜ ਲੜਖੜੀਯ ਮੇਰੁ ਝੜਪੜੀ ਪਤੁਬਣ

ਪੜ੧੨. ਜੇਹੜੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਜੋਧੇ ਹਨ ਉਹ ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਉਮਡੇ । ਪੜ੧੨. ਜੁਆਲ=
ਜੁਧ ਰੂਪ ਅੰਗ । ਧੁੰਕਤ ਧੁੰਦ=ਧੁੰਧ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਘਾਏ ਹੋਏ ਸੂਰਮੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ ।

ਪੜ੧੮. ਤਜੇ=ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜੋਗ ਅੰਗ ਨੂੰ । ਪੜ੧੯. ਰੇਤ-ਰੇਤੇ
ਵਾਂਗ ਸੂਰਮੇ ਚੂਰਨ ਹੋਏ ੨ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਖੇਤ=ਜੁਧ ਵਿਚ ।

ਪੜ੧੧. ਜਿਤ ਦੇ ਦੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਣ ਲੱਗੇ । ਗੰਧਰਭ ਤੇ ਜੱਛ ਸਾਰੇ ਜੜ
ਹੋ ਗਏ । ਖੰਕੜੀ=ਕੰਬੀਜਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਕੜਕੀ ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਜੇਹੜੀ ਕਰੜੀ
ਭੈਆਨਕ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਸੀ । ਪੜ੧੨. ਭਿੜੀਬਭੇੜ=ਭੇੜਾਂ ਨੂੰ ਭਿੜਦੇ ਹਨ
ਲੜ ਖੜੀ ਮੇਰ=ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੰਬ ਗਿਆ ਝੜ ਪੜੀ=ਬਨਾਂ ਦੇ ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤ
ਝੜ ਪਏ ਜਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੰਗ ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਝੜ ਪਏ ।
ਇੰਦ=ਚੰਦਮਾ ਡੋਲ ਗਿਆ ਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਗ ਤੜਫ ਪਿਆ ਜਾਂ ਫਣ ਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ
ਅਤੇ ਦਵਣ=ਕੰਬ ਜਾ ਕਲੇ ਜਾਂ ਮਧਾੜੇ ਗਏ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਗਲ ।

ਪੜ੧੨. ਵੱਡਾ ਹਾਥੀ ਐਰਾਪਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ । ਧਧਕ=ਧਕ ਧਕੀ
ਚਿੰਤਾ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਦਵਾਕਰ=ਸੂਰਜ । ਮੇਰ=ਸੁਮੇਰ ਪ੍ਰਬਤ ਡੋਲ ਗਿਆ ।
ਕੁਮੇਰ ਦੇਵਤਾ ਡਿਗ ਪਿਆ, ਦਰਿਆ ਸਰੋਵਰ ਸੁੱਕ ਗਏ । ਨੀਰ=ਪਾਣੀ
ਉਛਲ ਪਿਆ ਤੇ ਹਵਾ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਵਗਣ ਲਗ ਪਈ । ਡਗ ਡਗ=
ਕਦਮ ੨ ਉਤੇ ਧਰਾ=ਧਰਤੀ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਹੋ ਗਈ । ਬਡਗ=ਬੈਲਦ ਦੇ ਸਿਰ
ਉਤੇ ਕੰਬੀ ਧਰਤੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਬਾਲੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਕੰਬਦਾ ਹੈ ।

ਫੁਲੀਯ ਇੰਦੁ ਤੜਫੜ ਫਨਿੰਦ ਸੰਕੁੜੀਯ ਦੁਵਣ ਗਣ ॥ ਚਕਿਓ ਗਇੰਦ
 ਧਧਕਯ ਚੰਦ ਭੰਭਜਿਗ ਦਿਵਾਕਰ ॥ ਫੁਲਗਸੁ ਮੇਰ ਡੋਗਗ ਕੁਮੇਰ ਸਬ ਸੁੱਕਗ
 ਸਾਇਰ ॥ ਤੰਤ ਜਗ ਧਿਆਨ ਤਬ ਧੂਰ ਜਟੀ ਸਹਿਨ ਭਾਰ ਸੱਕਗ ਥਿਰਾ ॥
 ਉੱਛਲਗ ਨੀਰ ਪੱਛਲਗ ਪਵਨਸੁ ਡਗ ਡਗ ਡਗ ਕੰਪਗੁ ਧਰਾ ॥ ੫੪੩ ॥
 ਵੱਲਗ ਬਾਣੁ ਰੁਕੰਗ ਦਿਸਾਣ ਪੱਬਜ ਪਿਸਾਨ ਹੁਅ ॥ ਡਿਗਘਬਿੰਧ ਉੱਛਲਘਸਿੰਧ
 ਕੰਪਕ ਸੁਨ ਮੁਨਿ ਧੂਅ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਦ ਤਜ ਭਜ ਗਇੰਦੁ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਤਜੰਗ ॥
 ਜਦਿਨ ਕੂਰ ਕਲਕੀਵਤਾਰ ਕ੍ਰਧਤ ਰਣ ਗੱਜਗ ॥ ਉੱਛਰੰਤ ਧੂਰ ਬਾਜਨ ਖੁਰੀਯ
 ਸਬ ਅਕੀਸ ਮਗ ਛਾਇ ਲੀਅ ॥ ਜਣ ਰਚੀਯ ਲੋਕ ਕਰ ਕੋਪ ਹਰਿ ਅਸਟ
 ਕਾਸ ਖਟ ਧਰਣ ਕੀਅ ॥ ੫੪੪ ॥ ਚਕਤ ਚਾਰ ਚਕੁਵੈ ਚਕੁਤ ਸਿਰ ਸਹੰਸ ਸੇਸ
 ਫਣ ॥ ਧਕਤ ਸੱਛ ਮਾਵਾਸ ਛੇਡ ਰਣ ਭਜਗ ਦੁਵਣ ਗਣ ॥ ਭੁਮਤ ਕਾਕ
 ਕੰਡਲੀਅ ਗਿੱਧ ਉਧ ਹੂ ਲੇ ਉਡੀਯ ॥ ਬਮਤ ਜੁਲ ਖੰਕਾਲ ਲੁੱਥ ਹੱਥੋ ਨਹੀ
 ਛੁਟੀਯ ॥ ਟੁਟੰਤ ਟੋਪ ਫੁਟੰਤ ਜਿਰਹ ਦਸਤ ਰਾਗ ਪਖਰ ਤੁਰੀਯ ॥ ਭੱਜੰਤ ਭੀਰ
 ਰਿੱਝੰਤ ਮਨ ਨਿਰਖ ਸੂਰ ਹੂਰੰ ਫਿਰੀਯ ॥ ੫੪੫ ॥ ਮਾਧੋ ਛੰਦ ॥ ਜਬ ਕੋਪਾ
 ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਬਾਜਤ ਤੂਰ ਹੋਤ ਝਨਕਾਰਾ ॥ ਹਾਹਾ ਮਾਧੋ ਬਾਨ ਕਮਾਨ
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਪੈਠੇ ਸੁਭਟ ਹਥਯਾਰ ਉਘਾਰੇ ॥ ੫੪੬ ॥ ਲੀਨ ਮਚੀਨ ਦੇਸ
 ਕਾ ਰਾਜਾ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਬਾਜੇ ਬੁਝਾਉ ਬਾਜਾ ॥ ਹਾਹਾ ਮਾਧੋ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਛਤੁ
 ਛਿਨਾਏ ॥ ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਤੁਰੰਗ ਫਿਰਾਏ ॥ ੫੪੭ ॥ ਚੀਨ ਮਚੀਨ ਛੀਨ ਜਬ

੫੪੩. ਮੁਨੀ=ਰਿਖੀ ਭਾਵ ਧੂ ਤਾਰਾ ਵੀ ਕੰਬਣ ਲੱਗਾ ।

੫੪੪. ਚਾਰ=ਚਹੁ ਚੱਕਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰ, ਚਕੁਵੈ=ਰਾਜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ
 ਸੇਸ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਰ ਫਣਾਂ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਮਛ=
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਵੀ ਧਕਤ=ਕੰਬ ਗਿਆ, ਮਵਾਸ=ਆਕੀ ਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ।
 ਦੁਵਣ=ਕੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਗਣ=ਸਾਰੇ । ਕਾਕ=ਕਾਂ ਗੋਲ ਗੋਲ ਦਾਇਰਾ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਭੇਂਦੇ
 ਹਨ । ਗਿਧ=ਗਿਰਝਾਂ । ਉਧਹੂ=ਉਤਾਹਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਵਲ ਉਡ ਗਈਆਂ ਹੱਲਾ
 ਕਰਕੇ ਦਸਤਾਰ ਪਥਰ ਤੁਰੀ=ਦਸਤਾਨੇ ਤੇ ਸੰਜੋਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ।

੫੪੪. ਭੀਰ=ਕੈਰ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਅਪੱਛਰਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ
 ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ । ੫੪੫. ਹਾਹਾ ਮਾਧੋ ਛੰਦ,
 ਇਹ ਇਕ ਪਿੰਗਲ ਦੀ ਵਸ਼ੋਸ਼ ਵਾਲਾ ਛੰਦ ਹੈ ਜੇਹੜਾ ਪਿੰਗਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦਾ
 ਪ੍ਰਸਤਾਰ ਪ੍ਰਕਰਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਪੁਨ
 ਤੇ ਸਰਬਗੰਯ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਈਆਂ ਛੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਪ੍ਰਕਰਣ
 ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਰੱਖ ਲਾਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਅਜ ਕਲ ਵੱਡੇ ੨ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ
 ਕਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਛੰਦ ਪਿੰਗਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
 ਕਿਥੋਂ ਲੋਕੇ ਲਿਖੇ ਪਰ ਜੇਹੜੇ ਪ੍ਰਸਤਾਰ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ
 ਗੱਲ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਛੰਦ ਪ੍ਰਸਤਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਹਨ ।

ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ ਹਾਹਾ ਮਾਧੋ ਦਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਚਰਜ ਕਲਗੀ
 ਅਵਤਾਰ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਹਾਹਾ=ਹੇ ਮਾਧੋ=ਪਿਆਰੇ
 ਗੁਰਮੁਖੇ ਸੁਣੋ ਫਿਹ ਅਰਥ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਬੁਝਾਉ ਵਾਜਾ=ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਾਜਾ ।

ਲੀਨਾ॥ਉਤਰ ਦੇਸ ਪਯਾਨਾ ਕੀਨਾ॥ਹਾਹਾ ਮਾਧੇ ਕਹ ਲੈ ਗਨੋ ਉੱਤਰੀ ਰਾਜਾ ਸਭ
 ਸਿਰ ਡੰਕ ਜੀਤ ਕਾ ਬਾਜਾ॥੫੪੮॥ਇਹ ਬਿਧ ਜੀਤ ਜੀਤ ਕੈ ਰਾਜਾ॥ਸਭ ਸਿਰਨਾਦ
 ਬਿਜੈ ਕਾ ਬਾਜਾ॥ਹਾਹਾ ਮਾਧੇ ਜਹ ਤਹ ਛਾਡ ਦੇਸ ਭਜ ਚਲੇ॥ਜਿਤ ਤਿਤ ਦੀਹਦਨੁ
 ਜਦਲਮਲੇ॥੫੪੯॥ਕੀਨੇ ਜੱਗ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ॥ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਜੀਤ ਨਿਪਾਰਾ॥ਹਾਹਾ
 ਮਾਧੇ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਭੇਟ ਲੇ ਆਏ ॥ ਸੰਤ ਉਬਾਰ ਅਸੰਤ ਖਪਾਏ ॥ ੫੫੦ ॥ ਜਹ
 ਤਹ ਚਲੀ ਧਰਮ ਕੀ ਬਾਤਾ ॥ ਪਾਪਹਿ ਜਾਤ ਭਈ ਸੁਧ ਸਾਤਾ ॥ ਹਾਹਾ ਮਾਧੇ
 ਕਲਿ ਅਵਤਾਰ ਜੀਤ ਘਰ ਆਏ ॥ ਜਹ ਤਹ ਹੋਵਨ ਲਾਗ ਬਧਾਏ ॥ ੫੫੧ ॥
 ਤਬ ਲੈ ਕਲਜੁਗਾਂਤ ਨੀਯਰਾਯੋ ॥ ਜਹ ਤਹ ਭੇਦ ਸਬਨ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਹਾਹਾ
 ਮਾਧੇ ਕਲਕੀ ਬਾਤ ਤਬੈ ਪਹਚਾਨੀ ॥ ਸਤਿਜੁਗ ਕੀ ਆਗਮਤਾ ਜਾਨੀ ॥ ੫੫੨॥
ਅਨਹਦ ਛੰਦ ॥ ਸਤਿਜੁਗ ਆਯੋ ॥ ਸਭ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਭਾਯੋ ॥ ਗੁਨ
 ਗਨ ਗਾਯੋ ॥ ੫੫੩ ॥ ਸਬ ਜਗ ਜਾਨੀ ॥ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥ ਮੁਨਿਗਨਿ ਮਾਨੀ ॥
 ਕਿਨਹੁ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ੫੫੪ ॥ ਸਭ ਜਗ ਦੇਖਾ ॥ ਅਨ ਅਨ ਭੇਖਾ ॥ ਸੁ ਛਬਿ
 ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਸਹਿਤ ਭਿਖੇਖਾ ॥ ੫੫੫ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਮੋਹੇ ॥ ਫੁਲ ਗੁਲ ਸੋਹੇ ॥ ਸਮ
 ਛਬ ਕੋਹੈ ॥ ਐਸ ਬਨਿਓ ਹੈ ॥ ੫੫੬ ॥ ਤਿਲੋਕੀ ਛੰਦ ॥ ਸਤਿਜੁਗ ਆਦਿ ਕਲ
 ਜੁਗ ਅੰਤਹ ॥ ਜਹ ਤਹ ਆਨੰਦ ਸੰਤ ਮਹੰਤਹ ॥ ਜਹ ਤਹ ਗਾਵਤ ਬਜਾਵਤ
 ਤਾਲੀ ॥ ਨਾਚਤ ਸਿਵਜੀ ਹਸਤ ਜੁਲੀ ॥ ੫੫੭ ॥ ਬਾਜਤ ਡਉਰੂ ਰਾਜਤ ਤੰਤੀ
 ॥ ਰੀਝਤ ਰਾਜੇ ਸੀਝਸਅਤੀ ॥ ਬਾਜਤ ਤੂਰ ਗਾਵਤ ਗੀਤਾ ॥ ਜਹ ਤਹ ਕਲਕੀ
 ਜੁਧ ਨ ਜੀਤਾ ॥ ੫੫੮ ॥ ਮੋਹਨ ਛੰਦ ॥ ਅਰਿ ਮਾਰਿਕੈ ਰਿਪਟਾਰਕੈ ਨਿਪ ਮੰਡਲੀ
 ਸੰਗ ਕੈ ਲੀਓ ॥ ਜਤੁ ਤਤੁ ਜਿਤੇ ਤਿਤੇ ਅਤਿ ਦਾਨ ਮਾਨ ਸਬੈ ਦੀਓ ॥ ਸੁਰ
 ਰਾਜ ਜਯੋ ਨਿਪ ਰਾਜ ਹੁਅੰ ਗਿਰ ਰਾਜ ਸੇ ਭਟ ਮਾਰਕੈ ॥ ਸੁਖ ਪਾਇ ਹਰਖ
 ਬਢਾਇਕੈ ਗੁਹ ਆਇਯੋ ਜਸੁ ਸੰਗ ਲੈ ॥ ੫੫੯ ॥ ਅਰ ਜੀਤ ਜੀਤ ਅਭੀਤ ਹੁੰ
 ਜਗ ਹੋਮ ਜੋਗ ਘਨੇ ਕਰੇ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਅਸੇਸ ਭਿਛਕ ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਬੈ ਹਰੇ ॥ ਕੁਰ
 ਰਾਜ ਜਿਉ ਦਿਜ ਰਾਜ ਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਦਾਰਦ ਮਾਰਕੈ ॥ ਜਗਜੀਤ ਸੰਭਰ ਕੋ
 ਚਲਯੋ ਜਯ ਜਿਤ ਕਿੱਤ ਬਿਥਾਰਕੈ ॥ ੫੬੦ ॥ ਜਗਜੀਤ ਬੇਦ ਬਿਥਾਰ ਕੇ ਜਗ
 ਸੁ ਅਰਥ ਅਰਥ ਚਿਤਾਰੀਅੰ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਮੈਨਵ ਭੇਜ ਭੇਜ ਹਕਾਰੀਅੰ ॥
 ਧਰਦਾੜ ਜਿਉ ਰਣਗਾੜ ਹੁਇ ਤਿਰਲੋਕ ਜੀਤ ਸਬੈ ਲੀਏ ॥ ਬਹੁ ਦਾਨ ਦੇ
 ਸਨਮਾਨ ਸੇਵਕ ਭੇਜ ਭੇਜ ਤਹਾ ਦੀਏ ॥ ੫੬੧ ॥ ਖਲਖੰਡ ਖੰਡ ਬਿਹੰਡ ਕੈ

੫੫੧. ਜਗਜਾਨੀ=ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਪਿਆਰੇ । ੫੫੪. ਭਿਭੇਖ=ਟਿੱਕੇ।
 ੫੫੭. ਤੰਤੀ=ਵਾਜੇ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੇ । ਅਸਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਿੱਝ
 ਗਏ ਹਨ । ੫੫੮. ਜਤੁ ਤਤੁ=ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਜਿਸ ਤਿਸ ਥਾਂ ਵਿਚ
 ਜਿਤਕੇ ਤੇ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਕਰਕੇ । ੫੬੦. ਬੇਦ=ਵੇਦ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ
 ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਸਰਦਾੜ=ਸੂਰ ਅਵਤਾਰ
 ਵਾਂਗੂੰ ਬੜੇ ਗਾਹੜੇ ਜੁਧ ਹੋਏ । ੫੬੧. ਅਰਿ=ਵੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡੰਡਿਆਂ
 ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਡੰਡ ਦਿਤਾ । ਅਚਰਬ=ਕੰਗਾਲ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਨਾਂ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ
 ਗਰੀਬ ਬਣਾ ਦਿਤੇ । ਛੱਤੁ ਅਤੁ=ਸਿਰ ਦੇ ਛੱਤੁ ਤੇ ਸਸਤੁ ।
 ਬਿੰਸਤਚਾਰ=ਜੋ ਚੌਬੀਸਵਾਂ ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ।

ਅਰਿ ਦੰਡ ਦੰਡ ਬਡੋ ਦੀਯੋ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਅਦਰਬ ਦਿਰਬ ਸੁ ਜੀਤ ਕ ਅਪਠ
ਕੀਯੋ ॥ ਰਣਜੀਤ ਜੀਤ ਅਜੀਤ ਜੋਧਨ ਛਤੁ ਅਤੁ ਛਿਨਾਈਅੰ ॥ ਸਰਦਾਰ
ਬਿੰਸਤਿ ਚਾਰ ਕਲਿ ਅਵਤਾਰ ਛਤੁ ਫਿਰਾਈਅੰ ॥ ੫੬੨ ॥ ਮਥਾਨ ਛੰਦ ॥
ਛਾਜੈ ਮਹਾ ਜੋਤ ॥ ਭਾਨੰ ਮਨੋ ਦੋਤ ॥ ਜਗਿ ਸੰਕਤਜ ਦੀਨ ॥ ਮਿਲ ਬੰਦਨਾ
ਕੀਨ ॥ ੫੬੩ ॥ ਰਾਜੇ ਮਹਾਂ ਰੂਪ ॥ ਲਾਜੈ ਸਬੈ ਭੂਪ ॥ ਜਗ ਆਠ ਜਾਨੀਸ ॥
ਮਿਲ ਭੇਟ ਲੈ ਦੀਸ ॥ ੫੬੪ ॥ ਸੋਭੈ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਅਛੀ ਰਹੈ ਲਾਜ ॥ ਅਤਿ
ਰੀਝ ਮਧ ਬੈਨ ॥ ਰਸ ਰੰਗ ਭਰੇ ਨੈਨ ॥ ੫੬੫ ॥ ਸੋਹਤ ਅਨੂਪ ਪਾਛ ॥ ਕਾਛੇ ਮਨੋ
ਕਾਛ ॥ ਰੀਝੈ ਸੁਰੀ ਦੇਖ ॥ ਰਾਵਲੜੇ ਭੇਖ ॥ ੫੬੬ ॥ ਦੇਖੇ ਜਿਨੈ ਨੈਕ ॥ ਲਾਗੈ
ਤਿਸੈ ਐਖ ॥ ਰੀਝੈ ਸੁਰੀ ਨਾਰ ॥ ਦੇਖੇ ਧਰੇ ਪਯਾਰ ॥ ੫੬੭ ॥ ਰੰਗੇ ਮਹਾ ਰੰਗ
॥ ਲਾਜੈ ਲਖਿ ਅਨੰਗ ॥ ਚਿੰਤੰ ਚਿਰੈ ਸਤੁ ॥ ਲੱਗੈ ਜਨੈ ਅਤੁ ॥ ੫੬੮ ॥ ਸੋਭੈ
ਮਹਾ ਸੋਭ ॥ ਅਛੀ ਰਹੈ ਲੋਭ ॥ ਆਂਜੇ ਇਸੇ ਨੈਨ ॥ ਜਾਗੈ ਮਨੋ ਰੈਨ ॥ ੫੬੯ ॥
ਰੂਪੰ ਭਰੇ ਰਾਗ ॥ ਸੋਭੈ ਸੋ ਸੁਹਾਗ ॥ ਕਾਛੇ ਨਟੈ ਰਾਜ ॥ ਨਾਚੈ ਮਨੋ ਬਾਜ ॥
੫੭੦ ॥ ਆਂਜੇ ਮਨੋ ਬਾਨ ॥ ਕੈਧੈ ਧਰੇ ਸਾਨ ॥ ਜਾਨੈ ਲਗੇ ਜਾਹਿ ॥ ਯਾਕੋ ਕਹੈ
ਕਾਹਿ ॥ ੫੭੧ ॥ ਸੁਖਦਾਬਿੰਦ ਛੰਦ ॥ ਕਿਕਾਛੈ ਕਾਛ ਧਾਰੀ ਹੈਂ ॥ ਕਿ ਰਾਜਾ
ਅਧਕਾਰੀ ਹੈਂ ॥ ਕਿ ਭਾਗ ਕੇ ਸੁਹਾਗ ਹੈਂ ॥ ਕਿ ਰੰਗੇ ਅਨਰਾਗ ਹੈਂ ॥ ੫੭੨ ॥
ਕਿ ਛੋਭੈ ਛਤੁਧਾਰੀ ਛੈ ॥ ਕਿ ਛਤੁ ਅਤੁ ਵਾਰੀਛੈ ॥ ਕਿ ਆਂਜੇ ਬਾਨ ਬਾਨੀ ਸੇ ॥
ਕਿ ਕਾਛੀ ਕਾਛ ਕਾਰੀ ਹੈਂ ॥ ੫੭੩ ॥ ਕਿ ਕਾਮੀ ਕਾਮ ਬਾਨ ਸੇ ॥ ਕਿ ਫੁਲੇ
ਫੁਲ ਮਾਲ ਸੇ ॥ ਕਿ ਰੰਗੇ ਰੰਗ ਰਾਗ ਸੇ ॥ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਗ ਸੇ ॥ ੫੭੪ ॥
ਕਿ ਨਾਗਨੀ ਕੇ ਏਸ ਹੈਂ ॥ ਕਿ ਮਿਰੀਨ ਕੇ ਨਰੇਸ ਛੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜਾ ਛਤੁਧਾਰੀ
ਹੈਂ ॥ ਕਿ ਕਾਲੀ ਕੇ ਭਿਖਾਰੀ ਜੈ ॥ ੫੭੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਇਮ ਕਲਕੀ ਅਵਤਾਰ

੫੬੩. ਰਾਜੇ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਰੂਪ ਆਨਜਾਨੀ=ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੇ
ਈਨ ਭਾਵ ਸਰਣ ਜਾਣੀ ਹੈ । ਅਛਰੀ=ਇਸ ਲੋਕ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਲੱਜਿਆ
ਵਾਲੀਆਂ । ੫੬੫. ਅਨੂਪਾਛ=ਅਨੂਪਮ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤ੍ਰ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ । ਕਾਛੇ
ਮਾਨੋ ਕਾਛ=ਬਣਾਕੇ ਬਣਾਏ ਹਨ । ੫੬੬. ਲਾਗੈ ਤਿਸੇ ਐਖ=ਓਨਾਂ
ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਲਗ ਗਏ ਹਨ । ੫੬੭. ਚਿੰਤੰ ਚਿਤੇ ਸਤੁ=ਵੈਰੀ ਚਿਤ ਵਿਚ
ਵੇਖਦੇ ਹਨ । ੫੬੯. ਸਹਾਰਾ=ਅਨੰਦ । ੫੭੧. ਕਿ ਕਾਛੇ=ਜੋ
ਬਣਾਵਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਣਾਕੇ । ੫੭੨. ਕਿ ਛੋਭੈ=ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ
ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਛੱਤੁ ਧਾਰੀ । ਛੈ=ਰਨ ਜੇਹੜੇ ਛੱਤੁ ਅਵਤਾਰ ਕਿ ਕਾਛੀ=
ਜੇਹੜੇ ਬਣੋਤਾਂ ਦੇ ਬਣਾਵਾਂਦੇ ਬਣੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਧਾਰੀ ਦੈ=ਜੋ ਬਣਾਵਾਂਦੇ ਬਣੋਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ । ਕਿ ਆਂਜੇ ਬਾਨਬਾਨੀ=ਜੇਹੜੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਬਣਾਉ
ਵਰਗੇ ਹਨ ਭਾਵ ਤੀਰਾਂ ਵਾਂਗ । ੫੭੩. ਕਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਵਰਗੇ
ਹਨ । ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਫੁੱਲੇ ਹਨ । ਰੰਗ ਰਾਗ ਸੇ=ਜੇਹੜੇ ਪ੍ਰੇਮ
ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹਨ । ਸੁਹਾਗ=ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਹਨ ।

੫੭੪. ਜੇਹੜੇ ਸਰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪਤੀ ਨਾਗ ਬੈਹਰੀ ਹਨ ।

ਕਾਲੀ=ਦੇਵੀ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਦਾਸ ਹਨ।

੫੭੫. ਕੀਤਾ ਹੈ ਰਾਜ

ਬਣਾਕੇ ਵੀਹ ਤੇ ਦਸ ਵਰੇ ਵਾ ੨੦੦ ੧੦ ।

ਜੀਤੇ, ਜੁੱਧ ਸਬੈ ਨਿਪਤਿ ॥ ਕੀਨੋ ਰਾਜ ਸੁਧਾਰ ਬੀਸ ਸਹੰਸ ਦਸ ਲਖ ਬਰਖ ॥
 ੫੭੬ ॥ ਰਾਵਣ ਬਾਦ ਛੰਦ ॥ ਗਹੀ ਸਮਸੇਰ ॥ ਕੀਯੋ ਜੰਗ ਜੇਰ ॥ ਦਏ ਮੱਤਿ
 ਫੇਰ ॥ ਨ ਲਾਗੀਏ ਬੇਰ ॥ ੫੭੭ ॥ ਦਯੋ ਨਿਜ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਤਜੇ ਸਭ ਤੰਤ੍ਰ ॥ ਲਿਖੇ
 ਨਿਜ ਜੰਤ੍ਰ ॥ ਸੁ ਬੈਠ ਇਕੰਤ੍ਰ ॥ ੫੭੮ ॥ ਬਾਨ ਤੁਰੰਗਮ ਛੰਦ ॥ ਬਿਬਧ ਰੂਪ
 ਸੋਭੈ ॥ ਅਨਕ ਲੋਗ ਲੋਭੈ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਤਾਹਿ ॥ ਨਿਗਮ ਗਨਤ ਜਾਹਿ ॥
 ੫੭੯ ॥ ਅਨਿਕ ਭੇਖ ਤਾਂਕੇ ॥ ਬਿਬਧ ਰੂਪ ਵਾਂਕੇ ॥ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਰਾਜੇ ॥
 ਬਿਲੋਕ ਪਾਪ ਭਾਜੇ ॥ ੫੮੦ ॥ ਬਿਸੇਖ ਪ੍ਰਬਲ ਜੇ ਹੁਤੇ ॥ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਸੰਜੁਤੇ
 ॥ ਅਮਿਤਿ ਅਰਿ ਘਾਵਹੀਂ ॥ ਜਗਤ ਜਸੁ ਪਾਵਹੀਂ ॥ ੫੮੧ ॥ ਅਖੰਡ ਬਾਹੁ ਹੈ
 ਬਲੀ ॥ ਸੁਭੰਤ ਜੋਤ ਨਿਰਮਲੀ ॥ ਸੁ ਹੋਮ ਜੰਗ ਕੋ ਕਰੈਂ ॥ ਪਰਮ ਪਾਪ ਕੋ ਹਰੈਂ
 ॥ ੫੮੨ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਜਗ ਜੀਤਿਓ ਜਬ ਸਰਬ ॥ ਤਬ ਬਾਵਿਓ ਅਤ ਗਰਬ
 ॥ ਦੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਸਾਰ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੮੩ ॥ ਬਿਨ ਮੋਹ
 ਦੂਸਰ ਨ ਔਰ ॥ ਅਸਮਾਨਯੋ ਸਬ ਠਉਰ ॥ ਜਗੁ ਜੀਤ ਕੀਨ ਗੁਲਾਮ ॥ ਆਪਨ
 ਜਪਾਯੋ ਨਾਮ ॥ ੫੮੪ ॥ ਜਗ ਐਸ ਗੀਤ ਚਲਾਇ ॥ ਸਿਰ ਅਤ੍ਰ ਪਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇ
 ॥ ਸਬ ਲੋਗ ਆਪਨ ਮਾਨ ॥ ਤਰ ਆਖ ਅਉਰਨ ਆਨ ॥ ੫੮੫ ॥ ਨਹਿ ਕਾਲ
 ਪੁਰਖ ਜਪੰਤ ॥ ਨਹਿ ਦੇਵ ਜਾਪ ਭਣੰਤ ॥ ਤਬ ਕਾਲ ਦੇਵ ਰਿਸਾਇ ॥ ਇਕ
 ਅਉਰ ਪੁਰਖ ਬਨਾਇ ॥ ੫੮੬ ॥ ਰੱਚਿ ਅਸ ਮਹਿਦੀ ਮੀਰ* ॥ ਰਿਸਵੰਤ ਹਾਠਹ
 ਮੀਰ ॥ ਤਿਹ ਤਉਨ ਕੇ ਬਧੁ ਕੀਨ ॥ ਪੁਨ ਆਪਮੋ ਕੀਅ ਲੀਨ ॥ ੫੮੭ ॥
 ਜਗਜੀਤ ਆਪਨ ਕੀਨ ॥ ਸਬ ਅੰਤ ਕਾਲ ਅਧੀਨ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ॥
 ਭਏ ਚੋਬਿਸੇ ਅਵਤਾਰ ॥ ੫੮੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚਤੁਰ ਬੀਸਵਾ ਅਵਤਾਰ ਬਰਨਨੰ ਸਮਾਪਤ ॥

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕੇ ਤਿਹ ਨਾਸ ॥ ਕੀਅ ਸੱਤਜੁਗ ਪਰਗਾਸ ॥
 ਕਲਮੁੰਗ ਸਰਬ ਬਿਹਾਨ ॥ ਨਿਤ ਜੋਤ ਜੋਤ ਸਮਾਨ ॥ ੧ ॥ ਮਹਿਦੀ ਭਰਯੋ ਤਬ

੫੭੭. ਮੰਤ੍ਰ=ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰ ਦਿਤੇ । ੫੭੮. ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਜਾਂ
 ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ ਦੇ ਸੋਭਦੇ ਹਨ । ਅਮਿਤ ਤੇਜ
 ਤਹਾ=ਓਸਦਾ ਵੱਡਾ ਤੇਜ ਜਾਂ ਓਸ ਥਾਂ ਦਾ ਨਿਗਮ=ਵੇਦ ਜਿਸਨੂੰ ਉਚਾਰਦੇ
 ਹਨ । ੫੭੯. ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜਦਾ ਹੈ ।

੫੮੧. ਅਖੰਡ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲੀ । ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚੰਦ ਤੇ ਛੱਤ੍ਰ ਫਿਰੈਣਾ
 ਕੀਤਾ ਹੈ । ਸਭ ਲੋਕ ਅਪਨ ਮਾਨ=ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ
 ਮੰਨੀ ਹੈ ਭਾਵ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਹੀ ਹਾਂ । ੫੮੬. ਜੇਹੜਾ
 ਮਹਿਦੀ ਮੀਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਸੀ ਬਣਾਇਆ । ਹਾਠਾਹ ਮੀਰ=ਸੁਰਮਾ
 ਹਠ ਵਾਲਾ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਬਧ ਕੀਨ=ਮਾਰਿਆ ਉਸ ਮਹਿਦੀ ਅਵਤਾਰ ਨੇ
 ਕਲਗੀ ਅਵਤਾਰ ਨੂੰ । ਦਿਸਟ=ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ
 ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਂਦਾ ਹੈ ।

*ਇਕ ਪ੍ਰਪੰਚੀ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ
 ਅਵਤਾਰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਸਿਖ
 ਬਣਕੇ ਅਨਮਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਲੈਕੇ ਇਹ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਗਰਬ ॥ ਜਗ ਜੀਤਯੋ ਜਬ ਸਰਬ ॥ ਸਿਰ ਅੰਤੁ ਪੰਤੁ ਫਿਰਾਇ ॥ ਜਗ ਜੇਰ ਕੀਨ
ਬਨਾਇ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨ ਆਪ ਜਾਨਨ ਔਰ ॥ ਸਬ ਰੂਪ ਅਉ ਸਬ ਠਉਰ ॥ ਜਿਨ
ਏਕ ਦਿਸਟਨ ਆਨ ॥ ਤਿਸ ਲੀਨ ਕਾਲ ਨਿਦਾਨ ॥ ੩ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਦੂਸਰ
ਨਾਹਿ ॥ ਸਬ ਰੰਗ ਰੂਪਨ ਮਾਹਿ ॥ ਜਿਨ ਏਕ ਕੋਨ ਪਛਾਨ ॥ ਤਿਹ ਬਿਥਾ ਜਨਮ
ਬਿਤਾਨ ॥ ੪ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਦੂਸਰਨ ਔਰ ॥ ਜਲ ਬਾਥਲੇ ਸਬ ਠਉਰ ॥ ਜਿਨ
ਏਕ ਸੱਤਿ ਨ ਜਾਨ ॥ ਸੇ ਜੂਨ ਜੂਨ ਭੁਮਾਨ ॥ ੫ ॥ ਤਜ ਏਕ ਜਾਨਾ ਦੂਜ ॥ ਮਮ
ਜਾਨਤਾ ਸਨ ਸੂਝ ॥ ਤਿਹ ਦੁਖ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ॥ ਦਿਨ ਰੋਨ ਸਰਬ ਉਦਾਸ ॥ ੬ ॥
ਨਹਿ ਚੈਨ ਐਨ ਸੁਵਾਹਿ ॥ ਨਿਤ ਰੋਗ ਹੋਵਤ ਤਾਹਿ ॥ ਨਿਤ ਦੁਖ ਭੂਖ ਮਰੰਤ ॥
ਨਹਿ ਚੈਨ ਦਿਉਸ ਬਿਤੰਤ ॥ ੭ ॥ ਤਨ ਪਾਦ ਕੁਸਟ ਚਲੰਤ ॥ ਬਪ ਗਲਤ
ਨਿੰਤ ਗਲੰਤ ॥ ਨਹਿ ਨਿੰਤ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ॥ ਨਿਤ ਪੁਤੁ ਪੈਤਨ ਸੋਗ ॥ ੮ ॥
ਨਿਤ ਨਾਸ ਤਿਹ ਪਰਵਾਰ ॥ ਨਹਿ ਅੰਤ ਦੇਹ ਉਧਾਰ ॥ ਨਿਤ ਰੋਗ ਸੋਗ
ਗਸੰਤ ॥ ਮਿਤ ਸੁਾਨ ਅੰਤ ਮਰੰਤ ॥ ੯ ॥ ਤਬ ਜਾਨ ਕਾਲ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
ਤਿਹ ਮਾਰਿਓ ਕਰਿ ਦੀਨ ॥ ਇਕ ਕੀਟ ਦੀਨ ਉਪਾਇ ॥ ਤਿਸ
ਕਾਨ ਪੈਠੋ ਜਾਇ ॥ ੧੦ ॥ ਧਸਿ ਕੀਟ ਕਾਨ ਨ ਬੀਚ ॥ ਤਿਸ ਜੀਤਯੋ ਜਿਮ
ਨੀਚ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਦੇ ਦੁਖ ਤਾਹਿ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮਾਰਿਓ ਵਾਹਿ ॥ ੧੧ ॥

ਇਤਿ ਮਹਿਦੀ ਮੀਰ ਬਧ ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪੁਸਾਇ ॥

ਅਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ ॥

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਫਿਰ ਉਪਰਾਜ ॥ ਸਬ ਨੈਤਨੋ ਕਰ ਸਾਜ ॥
ਸਬ ਦੇਸ ਅਉਰ ਬਿਦੇਸ ॥ ਉਠ ਧਰਮ ਲਾਗ ਨਰੇਸ ॥ ੧ ॥ ਕਲਿ ਕਾਲ ਕੋਪ
ਕਰਾਲ ॥ ਜਗੁ ਜਾਰਿਆ ਤਿਹ ਜੁਾਲ ॥ ਬਿਨ ਤਾਸ ਔਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਬ ਜਾਪ
ਜਾਪੋ ਸੋਇ ॥ ੨ ॥ ਜੇ ਜਾਪ ਹੈ ਕਲਿ ਨਾਮ ॥ ਤਿਸ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਹੈ ਕਾਮ ॥
ਤਿਸ ਦੁਖ ਭੂਖ ਨ ਪਯਾਸ ॥ ਨਿਤ ਹਰਖ ਕਹੂੰ ਨ ਉਦਾਸ ॥ ੩ ॥ ਬਿਨ ਏਕ
ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ ॥ ਸਭ ਰੰਗ ਰੂਪ ਨ ਮਾਹਿ ॥ ਜਿਹ ਜਾਪਿਆ ਤਿਹ ਜਾਪ ॥ ਤਿਨ
ਕੇ ਸਹਾਈ ਆਪ ॥ ੪ ॥ ਜੇ ਤਾਸ ਨਾਮ ਜਪੰਤ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਭਾਜ ਚਲੰਤ ॥

੫. ਮਮ ਜਾਨਤ=ਕਵੀ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਸ
ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝਦਾ ਹੈ।

੬. ਨਹਚੈਨ=ਨਹੀਂ ਅਨੰਦ ਸੁਖ

ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ।

੭. ਸਰੀਰ ਤੇ ਪੇਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹੜ ਚੱਲੇਗਾ

ਜਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

੮. ਮਿਤਸੁਾਨ=ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੈਤ ਮਰਦਾ ਹੈ ਓੜਕ

ਨੂੰ ਓਹ ਆਦਮੀ।

੯. ਕੀਟ=ਕੀੜਾ ਭਾਵ ਕੰਨ ਖਜੂਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

੧੦. ਉਸ ਮਹਿਦੀ ਮੀਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਜਿਸਤਰਾਂ ਕੋਈ ਕੰਗਾਲ
ਆਦਮੀ ਜਿੱਤ ਲਈਦਾ ਹੈ।

੧. ਉਪਰਾਜ=ਪੈਦਾ। ਨੈਤਨੈ=ਨਵਾਂ।

ਕਲਿਕਾਲ=ਸੁੰਦਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਗੁੱਸੇ ਰੂਪ ਕਰਾਲ=ਤਲਵਾਰ ਲੈਕੇ।

੪. ਭਾਜ ਚਲੰਤ=ਦੌੜਕੇ ਨਹੀ ਚੱਲੇਗਾ।

ਨਹਿ ਤਾਸ ਤਾਕੇ ਸਤ੍ਰੁ ॥ ਦਿਸ ਜੀਤ ਹੈ ਗਹਿ ਅਤ੍ਰੁ ॥ ੫ ॥ ਤਿਹ ਭਰੇ ਧਨ
 ਸੇ ਧਾਮ ॥ ਸਭ ਹੋਹ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥ ਜੇ ਏਕ ਨਾਮ ਰਟੰਤ ॥ ਤੇਨ ਕਾਲ ਫਾਸ
 ਫਸੰਤ ॥ ੬ ॥ ਜੇ ਜੀਵ ਜੰਤ ਅਨੇਕ ॥ ਤਿਨ ਮੋ ਰਹੇ ਰਮ ਏਕ ॥ ਬਿਨ ਏਕ
 ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ ॥ ਜਗ ਜਾਨ ਲੈ ਜੀਅ ਮਾਹਿ ॥ ੭ ॥ ਭਵ ਗੜਨ ਭੰਜਨ ਹਾਰ ॥
 ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਬ ਰੂਪ ਰੰਗੀ ਸੋਇ ॥
 ੮ ॥ ਕਈ ਇੰਦ੍ਰ ਪਾਨ ਪਹਾਰ ॥ ਕਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਦ ਉਚਾਰ ॥ ਕਈ ਬੈਠ ਦੁਆਰ
 ਮਹੇਸ ॥ ਕਈ ਸੈਸਨਾਗ ਅਸੇਸ ॥ ੯ ॥ ਕਈ ਸੂਰ ਚੰਦ ਸਰੂਪ ॥ ਕਈ ਇੰਦਰ
 ਕੀ ਸਮ ਰੂਪ ॥ ਕਈ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ॥ ਕਈ ਮੱਛ ਕੱਛ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ॥ ੧੦ ॥
 ਕਈ ਕੋਟ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ॥ ਕਈ ਰਾਮ ਬਾਰ ਬੁਹਾਰ ॥ ਕਈ ਮੱਛ ਕੱਛ ਅਨੇਕ ॥
 ਅਵਲੇਕ ਦੁਆਰ ਬਿਸੇਖ ॥ ੧੧ ॥ ਕਈ ਸੁਕੁ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਦੇਖ ॥ ਕਈ ਦੱਤ ਗੋਰਖ
 ਭੇਖ ॥ ਕਈ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰਸੂਲ ॥ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਕੋ ਨ ਕਬੂਲ ॥ ੧੨ ॥ ਬਿਨੁ
 ਏਕ ਆਸੈ ਨਾਮ ॥ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋਨੈ ਕਾਮ ॥ ਜੇ ਮਾਨ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਤੇ ਜਾਨਹੈ
 ਅਨਭੇਵ ॥ ੧੩ ॥ ਬਿਨ ਤਾਸ ਅਵਰ ਨ ਜਾਨ ॥ ਚਿਤ ਆਨ ਭਾਵਨ ਆਨ ॥
 ਇਕ ਮਾਨਿ ਜੇ ਕਰਤਾਰ ॥ ਜਿਤ ਹੋਇ ਅੰਤ ਉਧਾਰ ॥ ੧੪ ॥ ਬਿਨ ਤਾਸਯੋ ਨ ਉਧਾਰ
 ॥ ਜੀਅ ਦੇਖ ਯਾਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ਜੇ ਜਾਪ ਹੈ ਕੋਈ ਔਰ ॥ ਤਬ ਛੁਟ ਹੈ ਵਹ ਠੋਰ ॥
 ੧੫ ॥ ਜਿਹ ਰਾਗ ਰੰਗ ਨ ਰੂਪ ॥ ਸੇ ਮਾਨੀਐ ਸਮ ਰੂਪ ॥ ਬਿਨ ਏਕਤਾ ਕਰ
 ਨਾਮ ॥ ਨਹਿ ਜਾਨ ਦੂਸਰ ਧਾਮ ॥ ੧੬ ॥ ਜੋ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਬਨਾਇ ॥ ਫਿਰ
 ਲੇਤ ਆਪ ਮਿਲਾਇ ॥ ਜੋ ਚਹੈ ਦੇਹ ਉਧਾਰ ॥ ਸੇ ਭਜਨ ਏਕੰਕਾਰ ॥ ੧੭ ॥
 ਜਿਹੋ ਰਾਚਿਯੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਸਬ ਲੋਕ ਔ ਨਵਖੰਡ ॥ ਤਿਹੋ ਕਿਉ ਨ ਜਾਪ ਜਪੰਤ
 ॥ ਕਿਮ ਜਾਨ ਕੂਪ ਪਰੰਤ ॥ ੧੮ ॥ ਜੜ ਜਾਪ ਤਾ ਕਰ ਜਾਪ ॥ ਜਿਨ ਲੋਕ
 ਚਉਦਹ ਥਾਪ ॥ ਤਿਸ ਜਾਪੀਐ ਨਿਤ ਨਾਮੁ ॥ ਸਭ ਹੋਹ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥ ੧੯ ॥
 ਗਨਿ ਚਉਬਿਸੇ ਅਵਤਾਰ ॥ ਬਹੁ ਕੈ ਕਹੈ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਅਬਗਨੋ ਉਪ ਅਵਤਾਰ
 ॥ ਜਿਮ ਧਰੇ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰ ॥ ੨੦ ॥ ਜੇ ਧਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੂਪ ॥ ਤੇ ਕਹੈ ਕਾਬ ਅਨੂਪ ॥
 ਜੇ ਧਰੇ ਰੁਦ੍ਰ ਵਤਾਰ ॥ ਅਬ ਕਹੈ ਤਾਹਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੨੧ ॥ ਕਲਿ ਤਾਸ ਆਗਿਆ
 ਦੀਨ ॥ ਤਬ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀਨ ॥ ਤਬ ਤਾਸ ਬਾਢਯੋ ਗਰਬ ॥ ਸਰਿ ਆਪ
 ਜਾਨਨ ਸਰਬ ॥ ੨੨ ॥ ਸਰਿ ਮੋਹ ਕਬਿਨਹਿ ਕੋਇ ॥ ਇਕ ਆਪ ਹੋਇ ਤ
 ਹੋਇ ॥ ਕਛੁ ਕਾਲ ਕੀ ਭੂਅਬਕੁ ॥ ਛਿਤ ਡਾਰੀਆ ਜਿਮ ਸਕੁ ॥ ੨੩ ॥ ਜਬ
 ਗਿਰਯੋ ਭੂਤਰ ਆਨ ॥ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬੇਦ ਨਿਧਾਨ ॥ ਉਠ ਲਾਗਿਆ ਫਿਰ ਸੇਵ
 ॥ ਜੀਅ ਜਾਨ ਦੇਵ ਅਭੇਵ ॥ ੨੪ ॥ ਦਸ ਲੱਖ ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਕੀਅ ਦੇਵ

੬. ਸੰਸਾਰ ਜਾਂ ਆਦਮੀ ਜੀਅ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੇ। ੮. ਪਾਨ ਪਹਾਰ=ਪਾਣੀ
 ਭਰਨ ਵਾਲੇ। ੧੦. ਦਰਵਾਜੇ ਜਾਂ ਘਰ ਟੁੱਝਣ ਵਾਲੇ। ੧੨. ਕੋਨੈ ਕਾਮ=ਕਿਸੇ
 ਕੰਮ। ੧੩. ਅਨਭਾਵ=ਦੈਤ ਭਾਵ। ੧੬. ਲੋਕ ਅਲੋਕ=ਲੋਕ ਪੁਲੋਕ।

੧੭. ਕੂਪ=ਖੂਹ ਭਾਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪ ਖੂਹ ਵਿਚ
 ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ੨੨. ਮੇਰੇ ਬਰਾਬਰ ਕੇਹੜਾ ਕੋਈ ਹੈ। ੨੩. ਜਦੋਂ
 ਆਨਕੇ ਤਿੰਗਿਆ ਰੂਧਰ=ਬ੍ਰਹਮਾ। ਜੀਅ ਜਾਨ ਦੇਵਿ ਅਭੇਵ=ਜੇਹੜੀ ਦੇਵੀ
 ਅਭੇਵੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਕੇ।

ਸੇਵ ਮਹਾਨ ॥ ਕਿਮ ਹੋਇ ਮੋਹਿ ਉਧਾਰ ॥ ਅਸ ਦੇਹ ਦੇਵ ਬਿਚਾਰ ॥ ੨੫ ॥
 ਦੇਵੇ ਵਾਰ ॥ ਮਨ ਚਿੱਤ ਕੈ ਕਰ ਸੇਵ ॥ ਤਬ ਰੀਝ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਤਬ ਹੋਇ
 ਨਾਥ ਸਨਾਥ ॥ ਜਗ ਨਾਥ ਦੀਨਾਨਾਥ ॥ ੨੬ ॥ ਸੁਨ ਬੈਨ ਯੋ ਮੁਖ ਚਾਰ ॥
 ਕੀਅ ਚਉਕ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ਉਠਿ ਲਾਗਿਆ ਹਰਿ ਸੇਵ ॥ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਭਾਖਯੋ
 ਦੇਵ ॥ ੨੭ ॥ ਪਰਿ ਪਾਇ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਜਿਹ ਮੰਡ ਦੁਸਟ ਅਖੰਡ ॥ ਜੁਲਾਛ
 ਲੋਚਨ ਧੂਮ ॥ ਹਨਿ ਜਾਸ ਡਾਰੇ ਭੂਮ ॥ ੨੮ ॥ ਤਿਸ ਜਾਪਹੋ ਜਬ ਜਾਪ ॥
 ਤਬ ਹੋਇ ਪੂਰਨ ਸਾਪ ॥ ਉਠ ਲਾਗ ਕਾਲ ਜਪੰਨ ॥ ਹਨਿ ਤਿਆਗ ਆਵਸਰੰਨ
 ॥ ੨੯ ॥ ਜੇ ਜਾਤ ਤਾਸ ਸਰੰਨਿ ॥ ਤੇਹੈ ਧਰਮੈ ਧੰਨ ॥ ਤਿਨ ਕਉਨ ਕਉਨੈ ਤਾਸ
 ਸਬ ਹੋਤ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ॥ ੩੦ ॥ ਦਸ ਲੱਛ ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਰਹਯੋ ਠਾਢ ਏਕ
 ਪਗਾਨ ॥ ਚਿਤ ਲਾਇ ਕੀਨੀ ਸੇਵ ॥ ਤਬ ਰੀਝਗੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ੩੧ ॥
 ਜਬ ਭੇਦ ਦੇਵੀ ਦੀਨ ॥ ਤਬ ਸੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀਨ ॥ ਜਬ ਸੇਵ ਕੀ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥
 ਤਬ ਰੀਝਗੇ ਹਰਿਗਾਇ ॥ ੩੨ ॥ ਤਬ ਭਯੋ ਸੁ ਐਸ ਉਚਾਰ ॥ ਹੋਉ ਆਹਿ ਗਰਬ
 ਪਹਾਰ ॥ ਮਮ ਗਰਬ ਕਹੂੰ ਨ ਛੋਰ ॥ ਸਭ ਕੀਨ ਜੇਰ ਮਰੋਰ ॥ ੩੩ ॥ ਤੈ ਗਰਬ
 ਕੀਨ ਸੁ ਕਾਹਿ ॥ ਨਹਿ ਮੋਹ ਭਾਵਤ ਤਾਹਿ ॥ ਅਬ ਕਹੋ ਏਕ ਬਿਚਾਰ ॥ ਜਿਮ
 ਹੋਇ ਤੋਹਿ ਉਧਾਰ ॥ ੩੪ ॥ ਧਰਿਸਪਤ ਭੂਮ ਵਤਾਰ ॥ ਤਬ ਹੋਇ ਤੋਹ ਉਧਾਰ
 ॥ ਸੋਈ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਲੀਨ ॥ ਧਰਿ ਜਨਮ ਜਗਤ ਨਵੀਨ ॥ ੩੫ ॥ ਮੁਰਨਿੰਦ
 ਉਸਤਤਿ ਤੂਲ ॥ ਇਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਜਿਨ ਭੂਲ ॥ ਇਕ ਕਹੋ ਔਰ ਬਿਚਾਰ ॥
 ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਕੁਮਾਰ ॥ ੩੬ ॥ ਇਕ ਬਿਸਨ ਮੋਹ ਧਿਆਨ ॥ ਬਹੁ ਸੇਵ
 ਮੋਹ ਰਿਝਾਨ ॥ ਤਿਨ ਮਾਂਗਿਆ ਬਰ ਐਸ ॥ ਮਮ ਦੀਨਤਾ ਕਹੁ ਤੈਸ ॥ ੩੭ ॥
 ਮਮ ਤਾਸ ਭੇਦ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਬ ਲੋਕ ਜਾਨਤ ਸੋਇ ॥ ਤਿਨ ਜਾਨ ਹੈ ਕਰਤਾਰ
 ਸਬ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਪਹਾਰ ॥ ੩੮ ॥ ਜਬ ਜਬ ਧਰੈ ਬਪ ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਜੋ ਪਰਾਕ੍ਰਮ
 ਹੋਇ ॥ ਸੋ ਸੋ ਕਬੈ ਅਬਚਾਰ ॥ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਕੁਮਾਰ ॥ ੩੯ ॥

ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਸੁਧਾਰਿ ਮਾਨੁਖੀ ਬਪੰ ਸੰਭਾਰ ਰਾਮ ਜਾਗਿ ਹੈ ॥ ਧਿਸਾਰ
 ਸਸਤੁ ਅਸਤੁਣੈ ਜੁਝਾਰ ਸਤੁ ਭਾਗਿ ਹੈ ॥ ਬਿਚਾਰ ਜੋਨ ਜੋਨ ਭਯੋ ਸੁਧਾਰ ਸਰਬ
 ਭਾਖੀਯੋ ॥ ਹਜਾਰ ਕੋਨ ਕਿਯੋ ਕਰੋ ਬਿਚਾਰ ਸਬਦ ਰਾਖੀਯੋ ॥ ੪੦ ॥ ਚਿਤਾਰ

੨੫. ਮਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਿਰੋਮਣੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਚਿਤ ਨਾਲ ਨਾਥ ਸਨਾਥ=
 ਤਦੋਂ ਹੋਣਗੇ ਮਾਲਕ ਪੁਸ਼ਨ । ੨੭. ਮੰਡ=ਜਿਸਨੇ ਮੁੰਨੇ ਹਨ ਦੁਸ਼ਟ। ਜਵਾਲਛ=
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ । ਲੋਚਨ ਧੂਮ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ
 ਅੱਖਾਂ ਧੂਏ ਬਰਾਬਰ ਹਨ । ੨੯. ਤਾਸ=ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਡਰ
 ਨਹੀਂ ਹੈ । ੩੫. ਕੁਮਾਰ=ਬਾਲਕੇ । ੩੭. ਪਹਾਰ=ਪਹਾੜ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ।

੩੯. ਬਪੰ=ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਬਣਾਕੇ ਸੰਭਾਲ ਕਰਕੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ
 ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਗੇ । ਬਿਸਾਰ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁਣੈ=ਤਿਆਗਣਾ ਭਾਵ ਮਾਰਨਾ ਜਾਂ ਚਲੋਣਾ
 ਸਸਤੁ ਅਤੇ ਅਸਤੁ ਦਾ । ਹੋਰ ਹਜਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ । ਪਰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ
 ਹੋਣਗੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਹੁਕਮ ਰੱਖਣਾ ਕਰ । ੪੦. ਚਤੁ ਆਨਨੋ=
 ਚਾਰ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਲਣਾਕੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ।

ਬਣ ਵਾਕ ਸੰ ਬਿਚਾਰ ਬਾਲ ਮੀਕ ਭਯੋ ॥ ਜੁਝਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦੁ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਚਾਰ
ਉਚਰਯੋ ॥ ਸੁਸਪਤ ਕਾਂਡਣੋ ਕਥਯੋ ਅਸਕਤ ਲੋਕ ਹੋ ਰਹਯੋ ॥ ਉਤਾਰ ਚਤੁ ਆਨਨੋ
ਸੁਧਾਰ ਐਸਕੋ ਕਹਯੋ ॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਤਿਆਗਿਆ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥

ਸੁਧਾਰਿ ਅਵਤਾਰ ਕੋ ਬਿਚਾਰ ਦੁਜ ਭਾਖਿ ਹੈ ॥ ਬਿਸੇਖ ਚਤੁ ਆਨਕੇ
ਅਸੇਖ ਸੁਾਦ ਚਾਖਿ ਹੈ ॥ ਅਕਰਖ ਦੇਵ ਕਾਲਿਕਾ ਅਨਿਰਖ ਸਬਦ
ਉਚਰੋ ॥ ਸੁ ਬੀਨ ਬੀਨ ਕੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਛੁ ਕੋ ਧਰੋ ॥ ੧ ॥ ਬਿਚਾਰ
ਆਦਿ ਈਸੁਰੀ ਅਪਾਰ ਸਬਦੁ ਰਾਖੀਐ ॥ ਚਿਤਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾਲ ਕੀ ਜੁ
ਚਾਹੀਐ ਸੁ ਭਾਖੀਐ ॥ ਨਸੰਕ ਚਿਤ ਆਨੀਐ ਬਨਾਇ ਆਪ ਲੇਹਗੇ ॥ ਸੁ
ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਬ ਕ੍ਰਿਤਕੀ ਕਬੀਸ ਔਰ ਦੇਹਗੇ ॥ ੨ ॥ ਸਮਾਨ ਗੁੰਗਕੇ ਕਵੀ
ਸੁ ਦੇਸ ਕਾਬ ਭਾਖ ਹੈ ॥ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਨਾਇ ਗੰਥ
ਰਾਖਿ ਹੈ ॥ ਸੁ ਭਾਖਯ ਕੋਮਦੀ ਪੜੈ ਗੁਨੀ ਅਸੇਖ ਗੀਝ ਹੈ ॥ ਬਿਚਾਰ
ਆਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤੋ ਬਿਸੇਖ ਚਿਤ ਖੀਝ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਬਚਿਤੁ ਕਾਬਯ ਕੀ ਕਥਾ
ਪਵਿਤੁ ਆਜ ਭਾਖੀਐ ॥ ਸੁ ਸਿੰਧ ਬਿੰਧ ਦਾਇਨੀ ਸਮਿਧ ਬਣ ਰਾਖੀਐ
॥ ਪਵਿਤੁ ਨਿਰਮਲੀ ਮਹਾਂ ਬਚਿਤੁ ਕਾਬਯ ਕੱਥੀਐ ॥ ਪਵਿਤੁ ਸਬਦ
ਉਪਜੈ ਚਰਿਤੁ ਕੋ ਨ ਕ੍ਰਿਜੀਐ ॥ ੪ ॥ ਸੁ ਸੇਵ ਕਾਲ ਦੇਵ ਕੀ ਅਭੇਵ
ਜਾਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਪ੍ਰਭਾਤ ਉਠ ਤਾਸ ਕੋ ਮਹਾਤ ਨਾਮੁ ਲੀਜੀਐ ॥ ਅਸੰਖ
ਦਾਨ ਦੇਹਗੇ ਦੁਰੰਤ ਸਤੁ ਘਾਇ ਹੈ ॥ ਸੁ ਪਾਨ ਰਾਖ ਆਪਨੋ ਅਜਾਨ ਕੋ
ਬਚਾਇ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਨਸੰਤ ਬਾਰ ਬਾਕ ਹੈ ਅਸੰਤ ਜੁਝ ਹੈ ਬਲੀ ॥ ਬਿਸੇਖ
ਸੈਨ ਭਾਜ ਹੈ ਸਿਤੰ ਸਰੇਣ ਨਿਰਦਲੀ ॥ ਕਿ ਆਨ ਆਪ ਹਾਬ ਦੈ
ਬਚਾਇ ਮੋਹ ਲੇਹਗੇ ॥ ਦੁਰੰਤ ਘਾਟ ਐ ਘਟੇ ਕਿ ਦੇਖ ਨੈਨ ਦੇਹਗੇ ॥ ੬ ॥

ਇਤਿ ਅਵਤਾਰ ਬਾਲਮੀਕ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਮਾਪਤੰ ॥

੪੧. ਦੂਸਰੇ ਅਵਤਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਕੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਆਖਦੇ ਹਾਂ। ਅਕਰਖ ਦੇਵ=
ਅਵਾਹਨ ਭਾਵ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਤੇ ਅਨਿਰਖ=ਜੇਹੜੇਨ ਵੇਖਣੇ
ਹੋਣ ਜਾਂ ਅਲੋਕਕ ਪਦ ਉਚਾਰਾਂਗੇ। ਈਸੁਰੀ=ਪ੍ਰਮੋਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਮਰਕੇ
ਸੁੰਦਰ ਪਦ ਰੱਖਾਂਗੇ ਜਾਂ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਨਿਤਕੀ=ਇਸ ਗੰਥ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਚੰਗੀ ਕੀਰਤੀ
ਵਾਲੀ ਹੈ। ੨. ਕੋਮਦੀ=ਜੇਹੜੇ ਗੰਥ ਸ਼ਕਰਾਚਾਰਜ ਦੇ ਸੂਤੁ ਭਾਖ ਤੇ ਕੋਮ ਦੀ
ਆਦ ਹਨ। ੩. ਕਾਬਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ੨ ਕਥਾਵਾਂ ਇਸ ਗੰਥ ਵਿਚ ਪਵਿਤੁ
ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਠੇ ਬਚਨ ਰੱਖੇ
ਹਨ। ੪. ਬਾਰਬਾਕ=ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਸਿਤੰ ਸਰੇਣ=ਉਜਲ ਬਾਣ। ਦੁਰੰਤ=ਜੇਹੜੇ ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਤੋਂ ਔਖੇ ਰਸਤੇ ਹਨ ਭਾਵ
ਘਾਟ=ਰਸਤੇ। ਐ ਘਟ=ਔਖੇ। ਦੁਰੰਤ=ਬਹੁਤ। ਸਤਿ=ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ
ਸ਼ਬਾਸ=ਚੰਗਾ ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਗੰਧੀ। ਨਿੰਦਾ ਬਿਆਜ=ਉਸਤਤੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਕੇ
ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ। ਬਚੇਸ=ਬ੍ਰਹਸਪਤ।

ਦੁਤੀਯਾ ਅਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੱਸਪ ਕਥਨੰ ॥ ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥ ਪੁਨ ਧਰਾ
 ਬ੍ਰਹਮ ਕੱਸਪ ਵਤਾਰ ॥ ਸੁਤਿ ਕਰੇ ਪਾਠ ਤੀਅਬਰੀਚਾਰ ॥ ਮੈਥਨੀ ਸਿਸਟਿ
 ਕੀਨੀ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ਉਪਜਾਇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਸੁ ਬਾਸ ॥ ੭ ॥ ਜੇ ਭਏ ਰਿਖ ਹੋਰੇ
 ਵਤਾਰ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਕਿਨੇ ਬਿਚਾਰ ॥ ਸੁਤ ਕਰੇ ਬੇਦ ਅਰੁ ਧਰੇ ਅਰਥ ॥
 ਕਰ ਦਏ ਦੁਹ ਭੂਅਤ ਅਨਰਥ ॥ ੮ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕੀਨ ਦੁਸਰ ਵਤਾਰ ॥ ਅਬ
 ਕਹੇ ਤੇਹ ਤੀਸਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਧਰਯੋ ਬਪੁ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਇ ॥ ਸਭ ਕਹਯੋ
 ਤਾਹਿ ਨੀਕੇ ਸੁ ਭਾਇ ॥ ੯ ॥

ਇਤਿ ਸੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤੀਯ ਅਵਤਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੱਸਪ ਸਮਾਪਤੰ ॥
 ਅਬ ਤਿਤੀਆ ਅਵਤਾਰ ਸੁਕ੍ਰ ਕਥਨੰ ॥ ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥ ਪੁਨਿ ਧਰਾ
 ਤੀਸਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਰੂਪ ॥ ਜਗਿ ਭਯੋ ਆਨ ਕਰਿ ਦੈਤ ਰੂਪ ॥ ਤਬ ਦੇਬ ਬੰਸ
 ਪ੍ਰਚੁਰਯੋ ਅਪਾਰ ॥ ਕੀਨੇ ਸੁ ਰਾਜ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੧ ॥ ਬਡ ਪੁਤ੍ਰ ਜਾਨਿ
 ਕਿਨੋ ਸਹਾਇ ॥ ਤੀਸਰ ਅਵਤਾਰ ਭਇਓ ਸੁਕ੍ਰ ਰਾਇ ॥ ਨਿੰਦਾ ਬਿਯਾਜ
 ਉਸਤਤੀ ਕੀਨ ॥ ਲਖਿ ਤਾਸ ਦੇਵਤਾ ਭਏ ਛੀਨ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਤਿਤੀਆ ਅਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੁਕ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ॥

ਅਬ ਚਤੁਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਚੇਸ ਕਥਨੰ ॥ ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥

ਮਿਲ ਦੀਨ ਦੇਵਤਾ ਲਗੇ ਸੇਵ ॥ ਬੀਤੇ ਸੋ ਬਰਖ ਰੀਝੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਤਬ
 ਧਰਾ ਰੂਪ ਬਾਚੇਸ ਆਨ ॥ ਜੀਤਾ ਸੁਰੇਸ ਭਈ ਅਸੁਰ ਹਾਨ ॥ ੩ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ
 ਧਰਾ ਚਤੁਰਥਵਤਾਰ ॥ ਜੀਤਾ ਸੁਰੇਸ ਹਾਰੇ ਦਿਵਾਰ ॥ ਉਠ ਦੇਵ ਸੇਵ ਲਾਗੇ ਸੁ
 ਸਰਬ ॥ ਧਰ ਨੀਚ ਨੈਨ ਕਰਿ ਦੂਰ ਗਰਬ ॥ ੪ ॥

ਇਤ ਚਤੁਰਥ ਅਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਚੇਸ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਬ ਪੰਚਮੇ ਅਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਆਸ ਮਨੁਰਾਜਾ ਕੋ ਰਾਜ ਕਥਨੰ ॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਬਿਤੀਤ ਜੁਗ ਦੁਆਪੁਰਾਨ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਖੇਲ
 ਖੇਲੇ ਖਿਲਾਨ ॥ ਜਬ ਭਯੋ ਆਨ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਵਤਾਰ ॥ ਤਬ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੁਖ ਆਨ
 ਚਾਰ ॥ ੫ ॥ ਜੇਜੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੀਏ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੇਵ ॥ ਤੇਤੇ ਭਣੇ ਸੁ ਸਾਰਦਾ ਤੇਵ ॥ ਅਬ
 ਕਹੋਤਉਨ ਸੰਛੇਪ ਠਾਨ ॥ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਕੀਨ ਸੀ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੬ ॥ ਜਿਹ ਭਾਂਤ
 ਕਥਿ ਕੀਨੋ ਪਸਾਰ ॥ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ਕਾਬਿ ਕਥਿ ਹੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ਕਹੋ ਜੈਸ ਕਾਬ੍ਰਜਾ
 ਕਹਿਯੋ ਬਿਯਾਸ ॥ ਤਉਨੈ ਕਥਾਨ ਕੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਸ ॥ ੭ ॥ ਜੇ ਭਏ ਰੂਪ ਭੂਅਮੋ
 ਮਹਾਨ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਜਾਨ ਕੱਥਤ ਕਹਾਨ ॥ ਕਹ ਲਗੇ ਤਾਸਿ ਕਿਜੈ ਬਿਚਾਰ ॥
 ਸੁਣਿ ਲੋਹੁ ਬੈਣ ਸੰਛੇਪ ਯਾਰ ॥ ੮ ॥ ਜੇ ਭਏ ਰੂਪ ਤੇ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ॥ ਹੋਵਤ ਪੁਰਾਣ
 ਤੇ ਨਾਮ ਭਾਸ ॥ ਮਨੁ ਭਯੋ ਰਾਜ ਮਹਿ ਕੋ ਭੂਆਰ ॥ ਖੜਗਨ ਸੁ ਪਾਨ ਮਹਿਮਾ

੪. ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੇਲਾਂ ਨੂੰ ਖੇਲਖੇਲਕੇ । ੫. ਸਾਰਦਾ=ਬ੍ਰਹਮਾ ।

੬. ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤਿਸ ਚੰਗੀ ਰੀਤੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਕਵੀ ।
 ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਆਸ ਨੇ ਬਣਾਕੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਤਰਾਂ
 ਆਖਦਾ ਹਾਂ । ਕਥੇ ਪ੍ਰਭਾਸ=ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਪੁਰਾਣਾਂ
 ਦੇ ਨਾਮ ਭਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਭੂਆਰ=ਰਾਜਾ ।

ਅਪਾਰ ॥ ੯ ॥ ਮਾਨਵੀ ਸਿਸਟ ਕਿੱਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਲੋਕ ਆਭਾ ਅਭਾਸ ॥
 ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ਬਰਨੇ ਸੁ ਕੋਨ ॥ ਸੁਣਿ ਸੁਵਣ ਕਿੱਤ ਹੁਇ ਰਹੈ ਮੋਨ ॥ ੧੦ ॥
 ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰਿ ਬਿੰਦਿਆ ਨਿਧਾਨ ॥ ਅਰਿ ਜੀਤ ਜੀਤ ਦਿੱਨੇ ਨਿਸਾਨ ॥ ਖੰਡੇ
 ਮਹੀਪ ਮਾਵਾਸ ਕੇਤ ॥ ਗੱਜੇ ਮਸਾਣ ਨੱਚੇ ਪਰੇਤ ॥ ੧੧ ॥ ਜਿਤੇ ਸੁਦੇਸ ਏਸੁਰ
 ਮਵਾਸ ॥ ਕਿੱਨੇ ਖਰਾਬਖਾਨੇ ਖਵਾਸ ॥ ਭੰਡੇ ਅਭੰਡ ਮੰਡੇ ਮਹੀਪ ॥ ਦਿੱਨੇ ਨਿਕਾਰ
 ਛਿੱਨੇ ਸੁਦੀਪ ॥ ੧੨ ॥ ਖੰਡੇ ਸੁਖੇਤ ਖੂਨੀ ਖਤੀਯਾਣ ॥ ਮੋਰੇ ਅਮੋਰ ਜੋਧਾ ਦੁਰਾਣ ॥
 ਚੱਲੇ ਅਚੱਲ ਮੰਡੇ ਅਮੰਡ ॥ ਕਿੱਨੇ ਘਮੰਡ ਖੰਡੇ ਪੁਚੰਡ ॥ ੧੩ ॥ ਕਿੱ ਨੇ ਸੁਜੇਰ ਖੂਨੀ
 ਖਤ੍ਰੇਸ ॥ ਮੰਡੇ ਮਹੀਪ ਮਾਵਾਸਦੇਸ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦੀ ਦੋਹੀ ਫਿਰਾਇ ॥ ਮਾਨੀ
 ਸੁਮਾਨ ਰਾਜ ਰਾਇ ॥ ੧੪ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦੀਹ ਕਰਿ ਦੇਸਰਾਜ ॥ ਬਹੁ ਕਰੇ ਜੋਗਿ
 ਅਹੁ ਹੋਮ ਸਾਜ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸੂਰਨ ਕਰਿਕੈ ਸੁਦਾਨ ॥ ਗੋਦਾਨ ਆਦਿ ਬਿਧਵਤ
 ਸਿਨਾਨ ॥ ੧੫ ॥ ਜੋ ਹੁਤੀ ਜੋਗ ਅਰੁ ਬੇਦਰੀਤ ॥ ਸੋ ਕਰੀ ਸਬ ਨਿਪ ਲਾਇ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
 ਭੂਅਦਾਨ ਦਾਨ ਰਤਨਾਦਿ ਆਦਿ ॥ ਤਿਨ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਲਿੱਨੇ ਸੁਵਾਦ ॥ ੧੬ ॥
 ਕਰਿ ਦੇਸ ਦੇਸ ਇਮਨੀਤ ਰਾਜ ॥ ਬਹੁਭਾਂਤ ਦਾਨ ਦੇ ਸਰਬਸਾਜ ॥ ਹਸਤਾਦਿ
 ਵੱਤਬਾਜਾਦਿ ਮੇਧ ॥ ਤੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕਿੱਨੇ ਨਿਖੇਧ ॥ ੧੭ ॥ ਬਹੁ ਸਾਜ ਬਾਜ
 ਦਿੱਨੇ ਦਿਜਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਬਿੰਦਿਆ ਸੁਜਾਨ ॥ ਖਟ ਚਾਰ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ
 ਰਟੰਤ ॥ ਕੋਕਾਦਿ ਭੇਦ ਬੀਨਾ ਬਜੰਤ ॥ ੧੮ ॥ ਘਨਸਾਰ ਘੋਰ ਘਸੀ ਅਤ
 ਗੁਲਾਬ ॥ ਮਿ੍ਗਮਦਤ ਡਾਰ ਚੂਵਤ ਸਰਾਬ ॥ ਕਸਮੀਰ ਘਾਸ ਘੋਰਤ ਸੁਬਾਸ ॥
 ਉਘਟਤ ਸੁਗੰਧ ਮਹਕੰਤ ਅਵਾਸ ॥ ੧੯ ॥ ਸੰਗੀਤ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਤਾਗੜਦੰਗ
 ਤਾਲ ਬਾਜਤ ਮੁਚੰਗ ॥ ਬੀਨਾ ਸੁਬੈਣ ਬੰਸੀ ਮਿਦੰਗ ॥ ਡਫਤਾਲ ਤੁਰੀ ਸਹਿ
 ਨਾਇ ਰਾਗ ॥ ਬਾਜੰਤ ਜਾਨ ਉਪਨਤ ਸੁਹਾਗ ॥ ੨੦ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾਲ ਤੂਰ ਬੀਨਾ
 ਮਿਦੰਗ ॥ ਡਰ ਝਾਂਝਦੋਲ ਜਲਤਰ ਉਪੰਗ ॥ ਜਹ ਜਹ ਬਿਲੋਕਤ ਤਹ ਤਹ
 ਸੁਬਾਸ ॥ ਉੱਠਤ ਸੁਗੰਧ ਮਹਕੰਤ ਅਵਾਸ ॥ ੨੧ ॥ ਹਰਿ ਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ ॥
 ਮਨੁ ਰਾਜ ਕਰਯੋ ॥ ਦੁਖ ਦੇਸ ਹਰਯੋ ॥ ਬਹੁ ਸਾਜ ਸੱਜੈ ॥ ਸੁਨ ਦੇਵ ਲੱਜੈ ॥ ੨੨ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੫ ॥

੯. ਦਸਚਾਰ=ਜਿਦਦੀ ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਗਟ ਚੈਦਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਕੀਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੰਨ=ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਹਨ ।

੧੨. ਘਮੰਡ=ਜੰਗ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਪੁਚੰਡ=ਜੋ ਬੜੇ ੨ ਤਿੱਖੇ ਸਨ ਉਹ ਟੁਕੜੇ ੨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ੧੩. ਜੇਰ=ਆਪਣੇ ਥੱਲੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ,

ਜੇਹੜੇ ਖਤ੍ਰੇਸ=ਰਾਜੇ ਖੂਨੀ ਸਨ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਦੁਰਾਣ=ਅੱਖੇ ਜਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ । ਦੀਹ ਦੋਹੀ=ਵਡੀ ਦੁਹਾਈ । ਜੇਹੜਾ ਚੰਗੇ ਮਾਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਮਾਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ । ਜਾਂ ਜੇਹੜਾ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਨ ਮੰਨੀ ਹੈ । ੧੬. ਨਿਖੇਧ=ਪੀੜਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ । ੧੮. ਘਨਸਾਰ=ਮੁਸ਼ਕਪੂਰ ਘਸਾਕੇ ਘੋਲਦੇ ਹਨ ਗੁਲਾਬ ਵਿਚ ਉਘਟੰਤ=ਉਛਲਦੀ ਹੈ । ੧੯. ਉਪਨਤ=ਉਛਲਦਾ ਹੈ । ਸੁਹਾਗ=ਅਨੰਦ।

ਅਬ ਪ੍ਰਿਥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਥਨੰ

ਤੇਟਕ ਛੰਦ ॥ ਕਹੱਲਾਗ ਗਨੋ ਨਿਪ ਜੋਨ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੋਤਹਿ ਜੋਤ
ਮਿਲਾਇ ਲਏ ॥ ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥਰਾਜ ਪ੍ਰਿਥਾਸ ਭਯੋ ॥ ਜਿਨ ਬਿੱਤ ਨ ਦਾਨ ਦੁਰੰਤ
ਦਯੋ ॥ ੨੩ ॥ ਦਲਲੈ ਦਿਨ ਏਕ ਸਿਕਾਰ ਚੜੇ ॥ ਬਨਿ ਨਿਰਜਨਮੇ ਲਖਿ
ਬਾਘ ਬੜੇ ॥ ਤਹ ਨਾਰ ਸਕੰਤਲ ਤੇਜ ਧਰੇ ॥ ਸਸਿ ਸੂਰਜ ਕੀ ਲਖਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਹਰੇ
॥ ੨੪ ॥ ਹਰਿਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ ॥ ਤਹ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਮਿਘਾਤ ਭਏ ॥ ਇਕ ਦੇਖ
ਕੁਟੀ ॥ ਜਨੁ ਜੋਗ ਜੁਟੀ ॥ ੨੫ ॥ ਤਹ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਸੰਗ ਕੋਨ ਲਯੋ ॥ ਲਖਿ
ਨਾਰ ਖਰੀ ॥ ਰਸਗੀਤ ਭਰੀ ॥ ੨੬ ॥ ਅਤਿ ਸੋਭਤ ਹੈ ॥ ਲਖਿ ਲੋਭਤ ਹੈ ॥
ਨਿਪ ਪੇਖੀ ਜਬੈ ॥ ਚਿਤ ਚਉਕ ਤਬੈ ॥ ੨੭ ॥ ਇਹ ਕਉਨ ਜਈ ॥ ਜਨ
ਰੂਪਮਈ ॥ ਛਬਿ ਦੇਖ ਛਕਯੋ ॥ ਚਿਤ ਚਾਇ ਚਕਯੋ ॥ ੨੮ ॥ ਨਿਤਬਾਹ ਗਹੀ ॥
ਤੀਅਮੋਨ ਰਹੀ ॥ ਰਸਗੀਤ ਰਚਯੋ ॥ ਦੁਹੂੰ ਮੰਨ ਮਚਯੋ ॥ ੨੯ ॥ ਬਹੁਭਾਂਤ ਭਜੀ ॥
ਨਿਸਲੋਨ ਤਜੀ ॥ ਦੇਉ ਰੀਝ ਰਹੇ ॥ ਨਹਿ ਜਾਤ ਕਹੇ ॥ ੩੦ ॥ ਰਸਗੀਤ ਰਚਯੋ ॥
ਕਲਕੇਲ ਮਚਯੋ ॥ ਅਮਿਤਾਸਨਦੇ ॥ ਸੁਖਰਾਸ ਨਸੇ ॥ ੩੧ ॥ ਲਲਤਾਸਨ ਲੈ ॥
ਬਿਬਧਾਸਨ ਕੈ ॥ ਲਲਨਾ ਰੁਲਲਾ ॥ ਕਰਿ ਕਾਮ ਕਲਾ ॥ ੩੨ ॥ ਕਰਿਕੇਲ
ਉਠੀ ॥ ਮਧ ਪਰਨ ਕੁਟੀ ॥ ਨਿਪਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਤਿਹ ਗਰਭ ਰਹਿਯੋ ॥ ੩੩ ॥
ਦਿਨ ਕੈਕ ਗਏ ॥ ਤਿਨ ਭੂਰ ਜਏ ॥ ਤਨ ਕਉਚ ਧਰੇ ॥ ਸਸਿ ਸੋਭ ਹਰੇ ॥ ੩੪ ॥
ਜਨੁ ਜੁਲ ਦਵਾ ॥ ਅਸ ਤੇਜ ਭਵਾ ॥ ਰਿਖ ਜੋਨ ਪਿਖੈ ॥ ਚਿਤ ਚਉਕ ਚਕੈ ॥
੩੫ ॥ ਸਿਸ ਸਯਾਨ ਭਯੋ ॥ ਕਰਿ ਸੰਗ ਲਯੋ ॥ ਚਲਿ ਆਵ ਤਹਾਂ ॥ ਤਿਹ ਤਾਤ
ਜਹਾਂ ॥ ੩੬ ॥ ਨਿਪ ਦੇਖ ਜਬੈ ॥ ਕਰਿ ਲਾਜ ਤਬੈ ॥ ਯਹ ਮੋਨ ਸੁਅੰ ॥ ਤੀਅ
ਕੋਨ ਤੁਅੰ ॥ ੩੭ ॥ ਤੀਯੋ ਬਾਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹਰਿ ਬੋਲਮਨਾ ਛੰਦ ॥ ਨਿਪ
ਨਾਰ ਸੁਈ ॥ ਤੁਮ ਜੋਨ ਭਜੀ ॥ ਮਧ ਪਰਨ ਕੁਟੀ ॥ ਤਹਕੇਲ ਠਟੀ ॥ ੩੮ ॥
ਤਬ ਬਾਚ ਦੋਯੋ ॥ ਅਬ ਭੂਲ ਗਯੋ ॥ ਤਿਸ ਚਿੱਤ ਕਰੋ ॥ ਮੁਹਿ ਰਾਜ ਬਰੋ ॥
੩੯ ॥ ਤਬ ਕਾਹਿ ਭਜੋ ॥ ਅਬ ਮੋਹ ਤਜੋ ॥ ਇਹ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਅੰ ॥ ਸੁਨ ਸਾਚ
ਨਿਪੰ ॥ ੪੦ ॥ ਨਹੀ ਸੁਾਪ ਤੁਝੈ ॥ ਭਜ ਕੈਬ ਮੁਝੈ ॥ ਅਬ ਤੋਨ ਤਜੋ ॥ ਨਹੀ
ਲਾਜ ਲਜੋ ॥ ੪੧ ॥ ਨਿਪ ਬਾਚ ਤੀਯਾ ਸੋ ॥ ਕੋਈ ਚਿੰਨ ਬਤਾਉ ॥ ਕਿ ਬਾਤ
ਦਿਖਾਉ ॥ ਕਹਿ ਯੋਂ ਨ ਭਜੋ ॥ ਨਹਿ ਨਾਰ ਲਜੋ ॥ ੪੨ ॥ ਇਕ ਮੁਦਕ ਲੈ ॥

੨੩. ਨਿਰਜਨਮੇ—ਜੇਹੜਾ ਜੰਗਲ ਜਾਆ ਤੇ ਆਦਮੀਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਵੇ ।
ਬਾਘ=ਸ਼ੇਰ । ਨਾਰ ਸਕੰਤਲ=ਜੇਹੜੀ ਸਕੰਤਲਾ ਨਾਮ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇਜ ਧਾਰਨ
ਵਾਲੀ ਹੈ । ੨੭. ਰੂਪ ਮਈ=ਬਹੁਤ ਮੁੰਦਰ ਰੂਪ ਦੀ ਪੁੰਜੀ ।

੩੦. ਕਲਕੇਲ=ਸੁੰਦਰ ਕ੍ਰੀੜਾ ਸੁਖਦੀ ਹਾਸ ਨਾਲ ।

੩੧. ਲਲਤਾਸਨ=ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਆਸਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਓਹ ਲੈਕੇ ।
ਕਾਮ ਕਲਾ=ਕਾਮ ਦੀਆਂ ਰੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ । ੩੩. ਭੂਰਜਏ=ਤਿਸ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਜੰਮਿਆਂ । ਤਨ=ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੰਜੋਅ ਧਾਰੀ । ਭਵਾ=ਇਸਤਰਾ ਦਾ ਤੇਜ ਹੋਇਆ ।

੩੪. ਚੋਕ=ਚਿਤ ਵਿਚ ਚਕਚੋਧੀ ਖਾਕੇ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

੩੭. ਪੁਨ=ਪੱਤਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਦੇ ਵਿਚ । ਰਟੀ=ਉਸ ਥਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰੀੜਾ
ਕੀਤੀ ਸੀ । ੩੯. ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਭੋਗਿਆ ਸੀ ।

ਨਿਪ ਕੈ ਕਰਿ ਦੇ ॥ ਇਹ ਵੇਖ ਭਲੇ ॥ ਕਸ ਹੋਰ ਤਲੇ ॥ ੪੩ ॥ ਨਿਪ ਜਾਨ
 ਗਏ ॥ ਪਹਿਚਾਨ ਭਏ ॥ ਤਬ ਤਉਨਬਰੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਭਰੀ ॥ ੪੪ ॥ ਸਿਸ
 ਸਾਤ ਭਏ ॥ ਰਸ ਰੂਪ ਰਏ ॥ ਅਮਿਤੋਜ ਬਲੀ ॥ ਦਲ ਦੀਹ ਦਲੀ ॥ ੪੫ ॥
 ਹਨਿ ਭੂਪ ਬਲੀ ॥ ਜਿਣਿ ਭੂਮ ਬਲੀ ॥ ਰਿਖ ਬੋਲ ਰਜੀ ॥ ਬਿਧ ਜੋਗ ਸਜੀ ॥
 ੪੬ ॥ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ॥ ਅਰਿ ਪੁੰਜ ਹਰੇ ॥ ਅਤਿ ਸੂਰ ਮਹਾਂ ॥ ਨਹਿ ਔਰ ਲਹਾਂ
 ॥ ੪੭ ॥ ਅਤਿ ਜੋਤ ਲਸੈ ॥ ਸਸਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਕਸੈ ॥ ਦਿਸ ਚਾਰ ਚਕੀ ॥ ਸੁਰਨਾਰ
 ਛਕੀ ॥ ੪੮ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਗਾਰਿ ਗਾਰਿ ਅਖਰਬ ਗਰਬਿਨ ਮਾਰ ਮਾਰ
 ਨਰੇਸ ॥ ਜੀਤ ਜੀਤ ਅਜੀਤ ਰਾਜਨ ਛੀਨ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ॥ ਟਾਰ ਟਾਰ ਕਰੋਰ ਪੱਬਯ
 ਦੀਨ ਉੱਤਰ ਦਿਸਾਨ ॥ ਸਪਤੁ ਸਿੰਧੁ ਭਏ ਧਰਾ ਪਰ ਲੀਕ ਚਕੂਰ ਬਾਨ ॥ ੪੯ ॥
 ਗਾਹਿ ਗਾਹਿ ਅਗਾਹਿ ਦੇਸਨ ਬਾਹਿ ਬਾਹਿ ਹਥਿਯਾਰ ॥ ਤੋਰ ਤੋਰ ਅਤੋਰ ਭੂਧੁ
 ਕਦੀ ਨ ਉੱਤ੍ਰਹ ਟਾਰ ॥ ਦੇਸ ਔਰ ਬਿਦੇਸ ਜੀਤ ਬਿਸੇਖ ਰਾਜ ਕਮਾਇ ॥ ਅੰਤ
 ਜੋਤ ਸੁ ਜੋਤ ਸੋ ਮਿਲਿ ਜਾਤਿ ਭੀ ਪ੍ਰਿਥ ਰਾਇ ॥ ੫੦ ॥ ਜਾਨਿ ਅੰਤ ਸਮੇ
 ਭਯੋ ਪ੍ਰਿਥਰਾਜ ਰਾਜ ਵਤਾਰ ॥ ਬੋਲ ਸਰਬ ਸਮਿਧਿ ਸੰਪਤਿ ਮਿਤੁ ਮੰਤੁ ਕੁਮਾਰ
 ॥ ਸਪਤ ਦੀਪ ਸੁ ਸਪਤ ਪੁਤ੍ਰਿਨ ਬਾਂਟ ਦੀਨ ਤੁਰੰਤ ॥ ਸਪਤ ਰਾਜ ਕਰੈ ਲਗੈ
 ਸੁਤ ਸਰਬ ਸੋਭਾਵੰਤ ॥ ੫੧ ॥ ਸਪਤ ਛਤੁ ਫਿਰੈ ਲਗੈ ਸਿਰ ਸਪਤ ਰਾਜ
 ਕੁਮਾਰ ॥ ਸਪਤ ਇੰਦੁ ਪਰੇ ਧਰਾ ਪਰਿ ਸਪਤ ਜਾਨ ਵਤਾਰ ॥ ਸਰਬ ਸਾਸਤੁ
 ਧਰੀ ਸਬੈ ਮਿਲ ਬੇਦ ਰੀਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ਦਾਨ ਅੰਸ ਨਿਕਾਰ ਲੀਨੀ ਅਰਥ ਸੂਰਬ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੨ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਅਖੰਡ ਉਰਬੀ ਬਾਟ ਲੀਨ ਕੁਮਾਰ ॥ ਸਪਤ ਦੀਨ
 ਭਏ ਪੁਨਿਰ ਨਵ ਖੰਡ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰ ॥ ਜੇਸਟ ਪੁਤੁ ਧਰੀ ਧਰਾ ਤਿਹ ਭਰਬ ਨਾਮ
 ਬਖਾਨ ॥ ਭਰਬ ਖੰਡ ਬਖਾਨਹੀ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਨਿਧਾਨ ॥ ੫੩ ॥ ਕਉਨ
 ਕਉਨ ਕਹੈ ਕਥੈ ਕਵਿ ਨਾਮ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ॥ ਬਾਟਿ ਬਾਟਿ ਸਭੋ ਲਏ ਨਵ ਖੰਡ
 ਦੀਪ ਦੁਰੰਤ ॥ ਨਾਮ ਨਾਮ ਭਏ ਨਰਾਧਿਪ ਨਾਮ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ॥ ਕਉਨ ਕਉਨ
 ਉਚਾਰੀਐ ਕਰਿ ਸੂਰ ਸਰਬ ਬਿਬੇਕ ॥ ੫੪ ॥ ਸਪਤ ਦੀਪਨ ਸਪਤ ਭੂਪ ਭੁਗੈ
 ਲਗੈ ਨਵ ਖੰਡ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਸੋ ਫਿਰੇ ਅਸਿ ਬਾਂਧ ਜੋਧ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਦੀਹ ਦੀਹ
 ਅਜੀਹ ਦੇਸਨਿ ਨਾਮ ਆਪਿ ਭਨਾਇ ॥ ਆਨ ਜਾਨ ਦੁਤੀ ਭਏ ਛਿਤ ਦੂਸਰੇ
 ਹਰਿਰਾਇ ॥ ੫੫ ॥ ਆਪ ਆਪ ਸਮੈ ਸਬੈ ਸਿਰ ਅਤੁ ਪਤੁ ਫਿਰਾਇ ॥ ਜੀਤ
 ਜੀਤ ਅਜੀਤ ਜੋਧਨ ਰੋਹ ਕ੍ਰੋਹ ਕਮਾਇ ॥ ਝੂਠ ਸਾਚ ਅਨੰਤ ਬੋਲ ਕਲੋਲ
 ਕੇਲ ਅਨੇਕ ॥ ਅੰਤਕਾਲ ਸਬੈ ਭਛੇ ਜਗ ਛਾਡੀਆ ਨਹਿ ਏਕ ॥ ੫੬ ॥ ਆਪ
 ਅਰਥ ਅਨਰਥ ਅਪਰਥ ਸਮਰਥ ਕਰਤ ਅਨੰਤ ॥ ਅੰਤ ਹੋਤ ਠਟੀ ਕਛੁ ਪ੍ਰਭ
 ਕੋਟ ਕਜੈ ਨ ਕਰੰਤ ॥ ਜਾਨ ਬੁਝ ਪਰੰਤ ਕੂਪ ਲਹੰਤ ਮੂੜਨ ਭੇਵ ॥ ਅੰਤਕਾਲ

੪੪. ਰਸ ਤੇ ਰੂਪ ਦੀ ਰਾਸ ਹੈ। ਰਿਖ ਬੋਲ ਰਜੀ=ਆਹੁਤੀਆਂ ਪਾਉਨ
 ਵਾਲੇ ਰਿਖੀ ਬੁਲਾਕੇ। ੪੭. ਕ੍ਰਾਂਤ ਕਸੈ=ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ।
 ੫੧. ਅੰਸ=ਨਿਰੋੜ ਭਾਵ ਥੋੜਾ ਭਾਵ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚੋਂ
 ਥੋੜਾ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸਤਰਾਂ ਜਰਮਾਨਾ ਮਸੂਲ ਕਢੀਦਾ ਹੈ ਕਢ ਲਿਆ ਜੋ ਆਪਣਾ
 ਕੰਮ ਸੁਵਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ੫੪. ਦੀਹ=ਬੜੇ ੨ ਅਜਿੱਤ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ।
 ਆਪ ਅਰਥ=ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਤੇ ਬਿਅੰਤ ਪਾਪ ਸਮਰੱਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਤੁਥੈ ਬਚੈ ਜਬ ਜਾਨ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ੫੭ ॥ ਅੰਤ ਹੋਤ ਠਟੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਭ ਮੂੜ
ਲੋਗਨ ਜਾਨ ॥ ਆਪ ਅਰਥ ਪਛਾਨਹੀ ਤਜ ਦੀਹ ਦੇਵ ਨਿਧਾਨ ॥ ਧਰਮ ਜਾਨ
ਕਰੰਤ ਪਾਪਨ ਯੈ ਨ ਜਾਨਤ ਮੂੜ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਦਇਆਲ ਕੋ ਕਹ ਪ੍ਰਯਗ
ਗੁੜ ਅਗੁੜ ॥ ੫੮ ॥ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਪਛਾਨਹੀ ਕਰਿ ਪੁੰਨ ਕੀ ਸਮਪਾਪ ॥ ਪਰਮ
ਜਾਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਪਨ ਜਪੈ ਲਾਗ ਕੁ ਜਾਪ ॥ ਸਿੱਧ ਠਉਰ ਨ ਮਾਨਹੀ ਬਿਨ
ਸਿੱਧ ਠਉਰ ਪੂਜੰਤ ॥ ਹਾਥ ਦੀਪਕੁ ਲੈ ਮਹਾ ਪਸਮਧਿ ਕੂਪ ਪਰੰਤ ॥ ੫੯ ॥
ਸਿੱਧ ਠਉਰ ਨ ਮਾਨਹੀ ਅਨਿ ਸਿੱਧ ਪੂਜਨ ਠਉਰ ॥ ਕੈਕ ਦਿਵਸ ਚਲਾਹ ਜੇ
ਜੜ ਭੀਤ ਕੀਸੀ ਦਉਰ ॥ ਪੰਖ ਹੀਨ ਕਹਾਂ ਉਡੈ ਅਰ ਨੈਨ ਹੀਨ ਨਿਹਾਰ ॥
ਸਸਤ੍ਰ ਹੀਨ ਜੁਧਾ ਨ ਪੈਠਬ ਅਰਥ ਹੀਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ੬੦ ॥ ਦਰਬ ਹੀਣ ਬਪਾਰ
ਜੇਸਕ ਅਰਥ ਬਿਨ ਇਸ ਲੋਕ ॥ ਆਖ ਹੀਣ ਬਿਲੋਕਬੋ ਜਗਿ ਕਾਮ ਕੇਲ
ਅਕੋਕ ॥ ਗਿਆਨ ਹੀਣ ਸੁ ਪਾਠ ਗੀਤਾ ਬੁੱਧ ਹੀਣ ਬਿਚਾਰ ॥ ਹਿੰਮਤ ਹੀਨ
ਜੁਧਾਨ ਜੁਝ ਕੇਲ ਹੀਣ ਕੁਮਾਰ ॥ ੬੧ ॥ ਕਉਨ ਕਉਨ ਗਨਾਈਐ ਜੇ ਭਏ
ਭੂਮ ਮਹੀਪ ॥ ਕਉਨ ਕਉਨ ਸੁ ਕੱਥੀਐ ਜਗਿ ਕੇ ਸੁ ਦੀਪ ਅਦੀਪ ॥ ਜਾਸਕੀਨ
ਗਨੇਵ ਹੈ ਇਮ ਔਰ ਕੀ ਨਹੀ ਸਕਤ ॥ ਯੈ ਨ ਔਸ ਪਹਚਾਨੀਐ ਬਿਨ ਤਾਸ ਕੀ
ਕੀਏ ਭਗਤ ॥ ੬੨ ॥ ਸ੍ਰੇਸਟ ਸ੍ਰੇਸਟ ਭਏ ਜਿਤੇ ਇਹ ਭੂਮਆਨਨਰੇਸ ॥ ਤਉਨ
ਤਉਨ ਉਚਾਰ ਹੋ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਸੇਸ ॥ ਭਰਬਰਾਜ ਬਿਤੀਤ ਭੇ ਭਏ ਰਾਜ
ਸਾਗਰਾਜ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਤਪਸਾ ਕਰੀ ਲੀਅਲੱਛ ਸੁਤ ਉਪਰਾਜਿ ॥ ੬੩ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ
ਧੁਜਾ ਗਦਾ ਭੁਤ ਸਰਬ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ॥ ਲੱਛ ਰੁਪ ਧਰੇ ਮਨੋ ਜਗਿਆਨ ਮੈਨ
ਸੁਧਾਰ ॥ ਬੇਖ ਬੇਖ ਬਨੇ ਨਰੇਸਰ ਜੀਤ ਦੇਸ ਅਸੇਸ ॥ ਦਾਸ ਭਾਵ ਸਬੈ ਧਰੇ
ਮਨ ਜਤੁ ਤਤੁ ਨਰੇਸ ॥ ੬੪ ॥ ਬਾਜ ਮੇਧ ਕਰੈ ਲਗੈ ਹਯ ਸਾਲਿ ਤੇ ਹਯ ਚੀਨ ॥
ਬੋਲ ਬੋਲ ਅਮੋਲ ਰਿੰਤੁਜ ਮੰਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਸੰਗ ਦੀਨ ਸਮੂਹ ਸੈਨਯ
ਬਜੁਹ ਬਜੁਹ ਬਨਾਇ ॥ ਜਤੁ ਤਤੁ ਫਿਰੈ ਲਗੈ ਸਿਰ ਅਤੁ ਪਤੁ ਫਿਰਾਇ ॥ ੬੫ ॥
ਜੈਤ ਪਤੁ ਲਹਯੋ ਜਹਾਂ ਤਹੋ ਸਤੁ ਭੇ ਸਭ ਚੂਰ ॥ ਛੋਡਿ ਛੋਡਿ ਭਜੇ ਨਰੇਸਨ ਛਾਡ
ਸਤੁ ਕਰੂਰ ॥ ਡਾਰ ਡਾਰ ਸਨਾਹਿ ਸੂਰ ਤ੍ਰੀਆਨ ਭੇਸ ਸੁਧਾਰ ॥ ਭਾਜਿ ਭਾਜਿ ਚਲੇ
ਜਹਾ ਤਹੋ ਪੁਤੁ ਮਿਤੁ ਬਿਸਾਰ ॥ ੬੬ ॥ ਗਾਜਿ ਗਾਜਿ ਗਜੇ ਗਦਾਧਰਿ ਭਾਜਿ
ਭਾਜਿ ਸੁਭੀਰ ॥ ਸਾਜ ਬਾਜ ਤਜੇ ਭਜੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਬੀਰਜੁ ਧੀਰ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਗਜੇ
ਜਹਾਂ ਤਹ ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਨਚਾਇ ॥ ਜੀਤ ਜੀਤ ਲਏ ਸੁਦੇਸਨ ਜੈਤ ਪਤੁ ਫਿਰਾਇ
॥ ੬੭ ॥ ਜੀਤ ਪੂਰਬ ਪਸਚਮੰ ਅਰੁ ਲੀਨ ਦੱਛਨ ਜਾਇ ॥ ਤਾਕਾ ਬਾਜ ਚਲਯੋ
ਤਹਾਂ ਜਹ ਬੈਠਬੈ ਮੁਨਰਾਇ ॥ ਧਯਾਨ ਮਧਿ ਹੁਤੇ ਮਹਾਂਮੁਨ ਸਾਜ ਬਾਜ ਨ ਦੇਖ ॥

੫੭. ਬੜੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਣਕੇ ਮਾੜਿਆਂ ਜਾਪਾਂ ਨੂੰ ਜਪਣ ਲੱਗੇ। ਸਿਧ
ਠੋਰ=ਸਤ ਸੰਗ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ੬੦. ਜੇਹੜਾ ਕੰਗਾਲ
ਆਦਮੀ ਬਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਰਥ=ਧਨ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਲੋਕ ਵਿਚ।
ਕੋਕ=ਕੋਕ ਸ਼ਾਸਤ ਪੜੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਮਕੇਲ ਕੀ ਹੈ। ੬੬. ਜਿਸਤਰਾਂ
ਬਿਜਲੀ ਗੱਜਦੀ ਹੈ ਇਸਤਰਾਂ ਸੂਰਮੇ ਗਦਾ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਗੱਜੇ ਅਤੇ ਜੇਹੜੇ ਕੈਰ ਸੀ
ਉਹ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ੬੭. ਗੋਰਖਨਾਥ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਭੇਸ
ਵਿਚ।

ਪ੍ਰਿਸਟ ਪਾਛ ਖਰੋ ਭਯੋ ਰਿਖਜਾਨ ਗੋਰਖ ਭੇਖ ॥ ੬੮ ॥ ਚਉਕ ਚਿਤ ਰਹੇ ਸਬੈ
 ਜਬ ਦੇਖ ਨੈਨਨ ਬਾਜ ॥ ਖੋਜ ਖੋਜ ਬਕੇ ਸਬੈ ਦਿਸ ਚਾਰ ਚਾਰਸ ਬਾਜ ॥ ਜਾਨ
 ਪਯਾਰ ਗਯੋ ਤੁਰੰਗਮ ਕੀਨ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ਸਗਰ ਖਾਤ ਖੁਦੈ ਲਗੇ ਰਣਧੀਰ
 ਬੀਰ ਅਪਾਰ ॥ ੬੯ ॥ ਖੋਦਿ ਖੋਦਿ ਅਖੋਦਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕ੍ਰੋਧ ਜੋਧ ਅਨੰਤ ॥ ਭੱਠਿ
 ਭੱਠਿ ਗਏ ਸਬੈ ਮੁਖ ਮਿਤਕਾ ਦੁਤਿਵੰਤ ॥ ਸਗਰ ਖਾਤ ਖੁਦੈ ਲਗੇ ਦਿਸ ਖੋਦ
 ਦੱਛਨ ਸਰਬ ॥ ਜੀਤ ਪੂਰਬ ਕੋ ਚਲੇ ਅਤਿ ਠਾਨਕੈ ਜੀਅ ਗਰਬ ॥ ੭੦ ॥ ਖੋਦ
 ਦੱਛਨ ਕੀ ਦਿਸਾ ਪੁਨ ਖੋਦ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾਨ ॥ ਤਾਕ ਪੱਛਮ ਕੋ ਚਲੇ ਦਸ ਚਾਰ
 ਚਾਰ ਨਿਧਾਨ ॥ ਪੈਨ ਉਤਰ ਦਿਸਾ ਜਬੈ ਖੋਦੈ ਲਗੇ ਸਭ ਠਉਰ ॥ ਅਉਰ ਅਉਰ
 ਠਟੈ ਪਸੂ ਕਾਲਿ ਕਾਲਿ ਠਾਟੀ ਅਉਰ ॥ ੭੧ ॥ ਖੋਦਿ ਕੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੁਜ
 ਅਰਧ ਦਿਸਾਨ ॥ ਅੰਤਿ ਭੇਦ ਬਿਲੋਕੀਆ ਮੁਨਿ ਬੈਠਿ ਸੰਜੁਤ ਧਯਾਨ ॥ ਪ੍ਰਿਸਟ
 ਪਾਛ ਬਿਲੋਕ ਬਾਜਸਾਮਾਜ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥ ਲਾਤ ਭੇ ਮੁਨਮਾਰਿਓ ਅਤਿ ਗਰਬਕੈ ਸੁਤ
 ਭੂਪ ॥ ੭੨ ॥ ਧਯਾਨ ਛੁਟਤ ਬੈਮੁਨੀ ਦਿਗ ਜਾਲ ਮਾਲ ਕਰਾਲ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ
 ਸੋ ਉਠੀ ਜਨੁ ਸਿੰਧ ਆਗਿ ਬਿਸਾਲ ॥ ਭਸਮ ਭੂਤ ਭਏ ਸਬੈ ਨਿਪੁ ਲੱਛ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁ
 ਨੈਨ ॥ ਬਾਜ ਰਾਜ ਸੁ ਸੰਪਦਾ ਜੁਤ ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਸਸੈਨ ॥ ੭੩ ॥ ਮਧਭਾਰ ਛੰਦ ॥
 ਭਏ ਭਸਮ ਭੂਤ ॥ ਨਿਪੁ ਸਰਬ ਪੁਤ ॥ ਜੁਤ ਸੁਭਟ ਸੈਨ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁ ਬੈਨ ॥ ੭੪ ॥
 ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ॥ ਜਬ ਜਰੇ ਸਰਬ ॥ ਤਬ ਤਜਾ ਗਰਬ ॥ ੭੫ ॥
 ਬਾਹੁ ਅਜਾਨ ॥ ਸੋਭਾ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸਚਾਰਵੰਤ ॥ ਸੂਰਾ ਦੁਰੰਤ ॥ ੭੬ ॥ ਜਰਿ
 ਭਾਜਬੀਰ ॥ ਹੁਐ ਚਿਤ ਅਧੀਰ ॥ ਦਿੰਨੰ ਸੰਦੇਸ ॥ ਜਸ ਸਗਰ ਦੇਸ ॥ ੭੭ ॥ ਲਹਿ
 ਸਗਰਬੀਰ ॥ ਹੁੰ ਚਿਤ ਅਧੀਰ ॥ ਪੂਛੈ ਸੰਦੇਸ ॥ ਪੂਤਨ ਸੁਬੇਸ ॥ ੭੮ ॥ ਕਰਿ
 ਜੋਰ ਸਰਬ ॥ ਭਟ ਛੋਰ ਗਰਬ ॥ ਉੱਚਰੈ ਬੈਣ ॥ ਜਲ ਚੁਅਤ ਨੈਣ ॥ ੭੯ ॥
 ਭੂਅ ਵੇਰ ਬਾਜ ॥ ਜਿਣਿ ਸਰਬ ਰਾਜ ॥ ਸਬ ਸੰਗ ਲੀਨ ॥ ਨਿਪੁ ਬਰਪ੍ਰਬੀਨ
 ॥ ੮੦ ॥ ਹਯਗਯੋ ਪਯਾਰ ॥ ਤੁਅਸੁਤ ਉਦਾਰ ॥ ਭੂਅ ਖੋਦ ਸਰਬ ॥ ਅਤਿ ਬਢਾ
 ਗਰਬ ॥ ੮੧ ॥ ਤਹ ਮੁਨਿ ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਰ ॥ ਲਖਿ ਮੱਧ ਧਯਾਨ ॥
 ਮੁਨ ਮਨ ਮਹਾਨ ॥ ੮੨ ॥ ਤਵ ਪੁਤ ਕ੍ਰੋਧ ॥ ਲੈ ਸੰਗਿ ਜੋਧ ॥ ਲੱਤਾਂ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥
 ਕੀਅਰਿਖ ਅਪਾਰ ॥ ੮੩ ॥ ਤਬ ਛੁਟਾ ਧਯਾਨ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਮਹਾਨ ॥ ਨਿਕਸੀਸੁ
 ਜਾਲ ॥ ਦਾਵਾ ਬਿਸਾਲ ॥ ੮੪ ॥ ਤਹਜਰੇ ਪੁਤ ॥ ਕਹਿਐਸਦੁਤ ॥ ਸੈਨਾ
 ਸਮੇਤ ॥ ਬਾਚਾਨ ਏਕ ॥ ੮੫ ॥ ਸੁਨ ਪੁਤ੍ਰ ਨਾਸ ॥ ਭਯੋ ਪੁਰ ਉਦਾਸ ॥ ਜਹ ਤਹ
 ਸੁ ਲੋਗ ॥ ਬੈਠੇ ਸੁਸੋਗ ॥ ੮੬ ॥ ਸਿਵ ਸਿਮਰ ਬੈਣ ॥ ਜਲ ਬਾਮ ਨੈਨ ਕਰਿ ਧੀਰਜ
 ਚਿੱਤ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਪਵਿੱਤ ॥ ੮੭ ॥ ਤਿਨ ਮਿਤਕ ਕਰਮ ॥ ਨਿਪੁ ਕਰਮ ਧਰਮ ॥ ਬਹੁ
 ਬੇਦ ਰੀਤ ॥ ਕਿੰਨੀ ਸੁਪੀਤ ॥ ੮੮ ॥ ਨਿਪੁ ਪੁਤ੍ਰ ਸੋਗ ॥ ਗਯੋ ਸੁਰਗ ਲੋਗ ॥
 ਨਿਪੁ ਭੇਸੁ ਜੈਨ ॥ ਕਬ ਸਕੈ ਕੈਨ ॥ ੮੯ ॥

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਬ੍ਰਹਮਾਅਵਤਾਰੇ ਬਿਆਸ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਿਥ ਕੋ
 ਰਾਜ ਸਮਾਪਤੰ ॥

੬੮. ਸਗਰ=ਸਗਰ ਰਾਜਾ ਦੇ ਪੁਤ ਟੋਏ ਪੁਟਣ ਲੱਗੇ ।
 ੮੧. ਮੁਨਿ=ਬੜਾ ਸਿਰਮਣ ਮੁਨੀ । ੮੯. ਸੋਭਾ ਅਭਾਤ=ਜਿਸਦੀ
 ਭਾ ਬੜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੀਨ-ਧਨੁਖ ਦੇ ਗੁਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣਾ ਸੀ।

ਅਥ ਜੁਜਾਤੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਥਨੰ ॥ ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਪੁਨ ਭਯੋ
 ਜਾਤ ॥ ਸੋਭਾ ਅਭਾਤ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਵੰਤ ॥ ਸੋਭਾ ਸੁਭੰਤ ॥ ੯੦ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁ
 ਨੰਣ ॥ ਜਨ ਰੂਪ ਮੈਣ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸੋਭਤ ਸੁਧਾਰ ॥ ੯੧ ॥ ਸੁੰਦਰ
 ਸਰੂਪ ॥ ਸੋਭੰਤ ਭੂਪ ॥ ਦਸ ਚਾਰਵੰਤ ॥ ਆਭਾ ਅਭੰਤ ॥ ੯੨ ॥ ਗੁਨ ਗੁਨ
 ਅਪਾਰ ॥ ਸੁੰਦਰ ਉਦਾਰ ॥ ਦਸ ਚਾਰਵੰਤ ॥ ਸੋਭਾ ਸੁਭੰਤ ॥ ੯੩ ॥ ਧਨ ਗੁਨ
 ਪੁਬੀਨ ॥ ਪੁਭ ਕੇ ਅਧੀਨ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ॥ ੯੪ ॥ ਸਾਸਤੰਗ
 ਸੁੰਧ ॥ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸੁ ਜੁਧ ॥ ਨਿਪੁ ਭਯੋ ਬੇਨ ॥ ਜਨੁ ਕਾਮ ਧੇਨ ॥ ੯੫ ॥ ਖੁਨੀ ਸੁਖੰਗ
 ॥ ਜੋਧਾ ਅਭੰਗ ॥ ਖੱਤੀ ਅਖੰਡ ॥ ਕ੍ਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ੯੬ ॥ ਸਤੁਣਿ ਕਾਲ ॥ ਕਾਢੀ
 ਕ੍ਰਵਾਲ ॥ ਸਮਤੇਜ ਭਾਨ ॥ ਜੁਲਾ ਸਮਾਨ ॥ ੯੭ ॥ ਜਬ ਜੁਰੰਤਜੰਗ ॥ ਨਹਿ
 ਮੁਰਤ ਅੰਗ ॥ ਅਰਿ ਭਜਤ ਨੇਕ ॥ ਨਹਿ ਟਿਕਤ ਏਕ ॥ ੯੮ ॥ ਥਰ ਹਰਤ ਭਾਨ
 ॥ ਕੰਪਤ ਦਿਸਾਨ ॥ ਮੰਡਤਮਵਾਸ ॥ ਭੱਜਤ ਉਦਾਸ ॥ ੯੯ ॥ ਥਰ ਹਰਤ ਬੀਰ
 ॥ ਭੰਭਰਤ ਭੀਰ ॥ ਤੰਤਜਤ ਦੇਸ ॥ ਨਿਪੁ ਮਨ ਨਰੇਸ ॥ ੧੦੦ ॥ ਚੰਚਕਿਤ ਚੰਦ
 ॥ ਧੰਧਕਿਤ ਇੰਦ ॥ ਫਨਗਨ ਫਟੰਤ ॥ ਭੂਅ ਧਰ ਭਜੰਤ ॥ ੧੦੧ ॥ ਸੁੰਜਤਾ ਛੰਦ
 ॥ ਜਸੁ ਠੌਰ ਠੌਰ ਸਬੋ ਸੁਨਯੋ ॥ ਅਰ ਬਿੰਦ ਸੀਸ ਸਬੋ ਧੁਨਯੋ ॥ ਜਗਜੰਗ ਸਾਜ
 ਭਲੇ ਕਰੇ ॥ ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਦੀਨਨ ਕੇ ਹਰੇ ॥ ੧੦੨ ॥

ਇਤਿ ਸਗਰ ਰਾਜਾ ਕਾਲ ਬਸ ਹੋਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਬੇਨ ਰਾਜੇ ਕੇ ਰਾਜ ਕਥਨੰ

ਸੁੰਜਤਾ ਛੰਦ ॥ ਪੁਨਿ ਬੇਣ ਰਾਜ ਮਹੇਸ ਭਯੋ ॥ ਜਿਨ ਡੰਡ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ
 ਲਯੋ ॥ ਜੀਅ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੁਖੀਨਰਾ ॥ ਅਤਿ ਗਰਬ ਸਬ ਛੁਟਉ ਧਰਾ ॥ ੧੦੩ ॥
 ਜੀਅ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਸੇ ਸੁਖੀ ॥ ਤਰਦਿਸਟ ਆਵਤ ਨਾ ਦਖੀ ॥ ਸਬ ਠੌਰ ਠੌਰ
 ਪਿਥੀ ਬਸੀ ॥ ਜਨੁ ਭੂਮ ਰਾਜ ਸਿਰੀ ਜਸੀ ॥ ੧੦੪ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਰਾਜ ਕਮਾਇ
 ਕੈ ॥ ਸੁਖ ਦੇਸ ਸਰਬ ਬਸਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਦੋਖ ਦੀਨਨ ਕੇ ਦਹੇ ॥ ਸੁਨ ਬਕਤ
 ਦੇਵ ਸਮਸਤ ਭਏ ॥ ੧੦੫ ॥ ਬਹੁ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਕਮਾਇਕੈ ॥ ਸਿਰ ਅਤੁ ਪਤੁ
 ਫਿਰਾਇਕੈ ॥ ਪੁਨ ਜਤ ਜੋਤ ਬਿਖੈ ਮਿਲੀ ॥ ਅਰ ਛੇਨ ਬੇਨ ਮਹਾਬਲੀ ॥ ੧੦੬ ॥
 ਅਸਿ ਕਾਰ ਭੂਪ ਜਿਤੇ ਭਏ ॥ ਕਰ ਰਾਜ ਅੰਤ ਸਮੇ ਗਏ ॥ ਕਬਿ ਕੌਨ ਨਾਮ ਤਿਨੈ
 ਗਨੈ ॥ ਸੰਕੇਤ ਕਾਹਿ ਇਤੇ ਭਨੈ ॥ ੧੦੭ ॥

ਇਤਿ ਬੇਨ ਰਾਜਾ ਮਿਤ ਬਸ ਹੋਤ ਭਏ ॥

ਅਥ ਮਾਨਧਾਤਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਥਨੰ ॥

ਦੋਧਕ ਛੰਦ ॥ ਜੇਤਕ ਭੂਪ ਭਏ ਅਵਨੀਪਰ ॥ ਨਾਮ ਸਕੈ ਤਿਨ ਕੇ ਕਵਿ ਕੇ
 ਧਰਿ ॥ ਨਾਮ ਜਥਾ ਮਤਿ ਭਾਖ ਸੁਨਾਉ ॥ ਚਿੰਤ ਤਉ ਅਪਨੇ ਡਰ ਪਾਉ ॥ ੧੦੮ ॥

੯੪. ਸਾਸਤਾਂ ਦਾ ਸੁਧ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਸੀ। ੯੯. ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ
 ਸਿਰੋਮਣੀ ਰਾਜੇ। ੧੦੦. ਚੰਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੰਦ=ਇੰਦੁ ਰਾਜਾ
 ਧਨਧਕੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ। ੧੦੨. ਮਾਨੋ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾਲ
 ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਜਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੧੦੫. ਅਰਛੇਨ=ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਬੈਠ ਗਏ ਜਗ ਤੇ ਨਿਪਤਾ ਕਰਿ ॥ ਮਾਨਯਯਾਤ ਭਏ ਬਸੁਧਾ ਪਰਿ ॥ ਬਾਸਵ
ਲੋਗ ਗਏ ਜਬ ਹੀ ਵਹ ॥ ਉਠ ਦਯੋ ਅਰਧਾਸਨ ਬਾਸਵ ਤਿਹ ॥ ੧੦੯ ॥ ਰੋਸ
ਭਰਯੋ ਤਬ ਮਾਨ ਮਹੀਧਰ ॥ ਹਾਂਕ ਗਹਯੋ ਕਰਿ ਖੱਗ ਭਯੰਕਰ ॥ ਮਾਰਨ ਲਾਗ
ਜਬੈ ਰਿਸ ਸਿੰਦ੍ਰਿਹਿ ॥ ਬਾਹ ਗਹੀ ਤਤਕਾਲ ਦਿਜਿੰਦ੍ਰਿਹਿ ॥ ੧੧੦ ॥ ਨਾਸ ਕਰੋ
ਜਿਨ ਬਾਸਵ ਕੋ ਨਿਪ ॥ ਆਸਨ ਅਰਧ ਦਯੋ ਤੁਹਯਾਬ੍ਰਤ ॥ ਹੈ ਲਵਨਾਸੁ ਮਹਾਸਰ
ਭੁਯ ਪਰਿ ॥ ਤਾਹਿ ਨ ਮਾਰ ਸਕੈ ਤੁਮ ਕਿਉ ਕਰ ॥ ੧੧੧ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਤਾਹਿ
ਸੰਘਾਰਕੈ ਆਵਹੁ ॥ ਤੋ ਤੁਮ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਾਵਹੁ ॥ ਐਸ ਕੈ ਅਰਧ ਸਿੰਘਾ-
ਸਨ ਬੈਠਹੁ ॥ ਸਾਚੁ ਕਹੋ ਪਰ ਨਾਕ ਨ ਐਠਹੁ ॥ ੧੧੨ ॥ ਅਸਤਰ ਛੰਦ ॥ ਧਾਯੋ
ਅਸਤੁ ਲੈਕੈ ਤਹਾ ॥ ਮਥੁਰਾ ਮੰਡਲ ਦਾਨੋ ਬਾ ਜਹਾ ॥ ਮਹਾ ਗਰਬੁ ਕੈ ਕੀ ਮਹਾਮੰਦ
ਬੁੱਧੀ ॥ ਮਹਾ ਜੋਰ ਕੈ ਕੈ ਦਲੰ ਪਰਮ ਕੁੱਧੀ ॥ ੧੧੩ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਕੈ ਕੈ ਘਨੰ ਕੀ
ਘਟਾ ਜਿਯੋ ॥ ਸੁਧਾਇ ਆਰਣੰ ਬਿੱਜੁਲੀ ਕੀ ਛਟਾ ਜਿਯੋ ॥ ਸੁਨੇ ਸਰਬ ਦਾਨੋ
ਸੁ ਸਾਮੁਹਿ ਸਿਧਾਏ ॥ ਮਹਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਕੈ ਸੁ ਬਾਜੀ ਨਚਾਏ ॥ ੧੧੪ ॥ ਮੇਦਕ
ਛੰਦ ॥ ਅਬ ਏਕ ਕੀਏ ਬਿਨੁ ਯੋ ਨ ਟਰੈ ॥ ਦੋਉ ਦਾਂਤਨ ਪੀਸ ਹੰਕਾਰ ਪਰੈ ॥
ਜਬ ਲੋ ਨ ਸੁਨੋ ਲਵਖੇਤ ਮਰਾ ॥ ਤਬ ਲਉ ਨ ਲਖੈ ਰਨ ਬਾਜ ਟਰਾ ॥
੧੧੫ ॥ ਅਬਹੀ ਰਣਿ ਏਕ ਕੀ ਏਕ ਕਰੇ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਕੀਏ ਰਣਿ ਤੇਨ ਟਰੈ ॥
ਬਹੁ ਸਾਲ ਸਿਲਾ ਤਲ ਬਿਛੁ ਛੁਟੇ ॥ ਦੁਹੁ ਓਰ ਜਬੈ ਰਣ ਬੀਰ ਜੁਟੇ ॥ ੧੧੬ ॥
ਕੁਪ ਕੈ ਲਵ ਪਾਨ ਤਿਸੁਲ ਲਯੋ ॥ ਸਿਰ ਧਾਤਯ ਮਾਨ ਦੁਖੰਡਕਯੋ ॥ ਬਹੁ ਜੁ
ਜੁਥਪ ਜੁਥਨ ਸੈਨ ਭਜੀ ॥ ਨ ਉਚਾਇ ਸਕੈ ਸਿਰ ਐਸਲਜੀ ॥ ੧੧੭ ॥ ਘਨਿ ਜੈਸ
ਭਜੇ ਘਨ ਘਾਇਲ ਹੁਐ ॥ ਬਰਖਾ ਜਿਮ ਸੁਣਤ ਧਾਰ ਚੁਐ ॥ ਸੁਭ ਮਾਨ ਮਹੀਪਤ
ਛੇਤ੍ਰਹੁ ਦੈ ॥ ਸਬ ਹੀ ਦਲ ਭਾਗ ਚਲਾ ਜੀਅ ਲੈ ॥ ੧੧੮ ॥ ਇਕ ਘੁਮਤ ਘਾਇਲ
ਸੀਸ ਛੁਟੇ ॥ ਇਕ ਸੁਣ ਚੁਚਾਵਤ ਕੇਸ ਛੁਟੇ ॥ ਰਣ ਮਾਰਕੈ ਮਾਨਿ ਤਿਸੁਲ ਲੀਏ ॥
ਭਟ ਭਾਂਤਹਿ ਭਾਂਤ ਭਜਾਇ ਦੀਏ ॥ ੧੧੯ ॥

ਇਤਿ ਮਾਨ ਧਾਤਾ ਬਧਹ ॥

ਅਥ ਦਲੀਪ ਕੋ ਰਾਜ ਕਥਨੰ ॥

ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਰਣ ਮੋ ਜਬ ਮਾਨ ਮਹੀਪਹਏ ॥ ਤਬ ਆਨ ਦਿਲੀਪ
ਦਿਲੀਸ ਭਏ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਦਾਨਵ ਦੀਹ ਦਲੇ ॥ ਸਭ ਠੋਰ ਸਬੋ ਉਠ ਧਰਮ
ਪਲੇ ॥ ੧੨੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਬ ਨਿਪਹੁ ਨਾ ਮਾਨਯਾਤਾ ਬਰ ॥ ਸਿਵ
ਤਿਸੁਲ ਕਰ ਧਰਿ ਲਵਨਾਸੁਰ ॥ ਭਯੋ ਦਲੀਪ ਜਗਤ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਭਾਂਤ
ਭਾਂਤ ਜਿਹ ਰਾਜ ਬਿਰਾਜਾ ॥ ੧੨੧ ॥ ਮਹਾ ਰਬੀ ਅਰੁ ਮਹਾ ਨਿਪਾਰਾ ॥ ਕਨਕ
ਅਵਟਿ ਸਾਚੇ ਜਨੁ ਢਾਰਾ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਜਨੁ ਮਦਨ ਸਰੂਪਾ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬਨੇ

੧੦੬. ਨਿਯਮ ਭਾਵ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਤਨੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ ।
ਬਾਵਨਾ ਅਵਤਾਰ ਜੀ । ੧੧੪. ਹੁਣ ਇਕ ਦੂ ਇਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸਤਰਾਂ
ਨਹੀਂ ਟਲਾਂਗਾ । ੧੧੫. ਉਸ ਜਗਾ ਵਿਚ ਬੜੇ ਸਾਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਤੇ ਪੱਥਰ ।
੧੨੧. ਜੇਹੜਾ ਸੂਰਮਾ ਵਸ਼ੋਲ ਕਰਕੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਨੋ
ਸੱਚੇ ਵਿਚ ਵਾਲਿਆ ਹੈ ।

ਰੂਪ ਕੇ ਭੂਪਾ ॥ ੧੨੨ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰੇ ਜੱਗ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥ ਬਿਧਵਤ ਹੋਮ
ਦਾਨ ਮਖਸਾਰਾ ॥ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਜਹੋ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਵਤੀ ਨਿਰਖ ਦੁਤਿ
ਲਾਜੀ ॥ ੧੨੩ ॥ ਪਗ ਪਗ ਜੱਗ ਖੰਡ ਕਹੁ ਗਾਡਾ ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਨ ਸਾਲ
ਕਰਿ ਛਾਡਾ ॥ ਭੂਖਾ ਨਾਂਗ ਜੁਆਵਤ ਕੋਈ ॥ ਤਤ ਛਿਨ ਇੱਛ ਪੁਰਾਵਤ ਸੋਈ ॥
੧੨੪ ॥ ਜੋ ਜਿਹ ਮੁਖ ਮਾਗਾ ਸੋ ਪਾਵਾ ॥ ਬਿਮੁਖ ਆਸ ਫਿਰ ਭਿਛਕ ਨ ਆਵਾ
॥ ਧਾਮ ਧਾਮ ਧੁਜ ਧਰਮ ਬਧਾਈ ॥ ਧਰਮਾਵਤੀ ਨਿਰਖ ਮੁਰਛਾਈ ॥ ੧੨੫ ॥
ਮੁਰਖ ਕੋਈ ਰਹੈ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ॥ ਬਾਰ ਬੁਢ ਸਭ ਸੋਧ ਪਛਾਵਾ* ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ
ਹੋਤ ਭਈ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ॥ ਜਹ ਤਹ ਮਾਨ ਸਬੈ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥ ੧੨੬ ॥ ਇਹ ਬਿਧ
ਰਾਜ ਦਿਲੀਪ ਬਡੋ ਕਰਿ ॥ ਮਹਾ ਰਬੀ ਅਰੁ ਮਹਾਂ ਧਨੁਰਧਰ ॥ ਕੋਕਸਾਸਤੁ
ਸਿੰਮਿਤਿ ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥ ਜੋਤਵੰਤ ਦਸ ਚਾਰ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ੧੨੭ ॥ ਮਹਾਂ
ਕਰਮਠੀ ਮਹਾਂ ਸੁ ਜਾਨੁ ॥ ਮਹਾ ਜੋਤ ਦਸ ਚਾਰ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਅਤਿਸਰੂਪ ਅਰੁ
ਅਮਿਤ ਪੁਭਾਸਾ ॥ ਮਹਾਂ ਮਾਨ ਅਰੁ ਮਹਾ ਉਦਾਸਾ ॥ ੧੨੮ ॥ ਬੇਦ ਅੰਗ ਖਟ
ਸਾਸਤੁ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਧਨੁਰ ਬੇਦ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਰਸ ਲੀਨਾ ॥ ਖੜਗਨ ਈਸਰ ਪੁੰਨ
ਅਤੁਲ ਬਲ ॥ ਅਰੁ ਅਨੇਕ ਜੀਤੇ ਜਿਨ ਦਲਮਲ ॥ ੧੨੯ ॥ ਖੰਡ ਅਖੰਡ ਜੀਤ
ਬਡ ਰਾਜਾ ॥ ਆਨ ਸਮਾਨ ਨ ਆਨ ਬਿਰਾਜਾ ॥ ਅਤ ਬਲਿਸਟ ਅਸ ਤੇਜ
ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਅਰ ਅਨੇਕ ਜਿਨ ਸਾਧ ਉਦੰਡਾ ॥ ੧੩੦ ॥ ਦੇਸ
ਬਿਦੇਸ ਅਧਕ ਜਿਹ ਜੀਤਾ ॥ ਜਹ ਤਹ ਚਲੀ ਰਾਜ ਕੀ ਨੀਤਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ
ਸਿਰ ਛਤੁ ਬਿਰਾਜਾ ॥ ਤਜ ਹਠ ਚਰਨ ਲਗੇ ਬਡ ਰਾਜਾ ॥ ੧੩੧ ॥ ਜਹ ਤਹ
ਹੋਤ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤਾ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਪਾਵਤ ਹੋਨ ਅਨੀਤਾ ॥ ਦਾਨ ਦਿਸਾਨ ਚਹੂੰ
ਚਕ ਬਾਜਾ ॥ ਕਰੁਣ ਕੁਬੇਰ ਬੇਣ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ॥ ੧੩੨ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਤਨ ਰਾਜ
ਕਮਾਈ ॥ ਆ ਸਮੁੰਦੁ ਲੋ ਫਿਰੀ ਦੁਹਾਈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਕਰਮ ਪਾਪ ਭਯਦੂਰਾ ॥
ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਭ ਕਟਤ ਹਜੂਰਾ ॥ ੧੩੩ ॥ ਜਹ ਤਹ ਪਾਪ ਛਪਾ ਸਭ ਦੇਸਾ ॥
ਧਰਮ ਕਰਮ ਉਠ ਲਾਗਨਰੇਸਾ ॥ ਆਸਮੁੰਦੁ ਲੋ ਫਿਰੀ ਦੁਹਾਈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ
ਕਰੀ ਦਿਲੀ ਪਰ ਜਾਈ ॥ ੧੩੪ ॥ ਇਤ ਦਲੀਪ ਰਾਜਾ ਸੂਰਗ ਲੋਗ ਗਵਨੰ
॥ ਅਬ ਰਘੁਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜੁ ਕਬਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਹੁਰ ਜੋਤ ਸੋ ਜੋਤ ਮਿਲਾਨੀ ॥
ਸਬ ਜਗ ਅੰਸ ਕ੍ਰਿਆ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਰਾਜ ਰਾਜੁ ਜਗ ਕੀਨਾ ॥

੧੨੪. ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵੇਖਕੇ ।

੧੨੭. ਧਨਖ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਕਰ । ੧੨੮. ਬੇਦ

ਅੰਗ=੧. ਇੰਛਾ ੨ ਕਲਪ । ੩ ਵਿਆਕਰਣ ੪ ਨਿਰੁਕਤ । ੫ ਜੋਤਸ਼ ੬ ਪਿੰਗਲਾ
ਧਨਰਬੇਦ=ਜੇਹੜਾ ਵੇਦ ਧਨਖ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਨਖ, ਬੰਦੂਕ,
ਤਲਵਾਰ ਚਲੋਣ ਦੀ ਸੰਥਾ ਹੈ । ਖੜਗਨ ਈਸਰ=ਜੇਹੜਾ ਤਲਵਾਰ ਚਲੋਣ ਵਿਚ
ਈਸਰ ਹੈ ਜਾਂ ਛੇ ਗੁਣ ਹਨ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ । ੧੨੯. ਆਨ=ਓਸਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

੧੩੨. ਭਾਤ ਭਾਤਨ=ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਨਾਲ । *ਬਾਲਕਾਂ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ
ਦਿਤਾ, ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਕਾਲਜ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਅਤ੍ਰੁ ਪਤ੍ਰੁ ਸਿਰ ਢਾਰ ਨਵੀਨਾ ॥ ੧੩੫ ॥ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਕਰਿ ਜੋਗਿ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥
 ਦੇਸ ਦੇਸ ਮਹਿ ਧਰਮ ਬਿਥਾਰਾ ॥ ਪਾਪੀ ਕੋਈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਰਾਖਾ ॥
 ਬੁਠ ਬੈਨ ਕਹੂ ਭੂਲ ਨ ਭਾਖਾ ॥ ੧੩੬ ॥ ਨਿਸਾਤਾਸ ਨਿਸ ਨਾਥ ਪਛਾਨਾ ॥
 ਦਿਨ ਕਰਤਾਹਿ ਦਿਵਸ ਅਨ ਮਾਨਾ ॥ ਬੇਦ ਨ ਤਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਿ ਲੇਖਾ ॥ ਦੇਵਨ
 ਇੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਅਵਰੇਖਾ ॥ ੧੩੭ ॥ ਬਿੰਪਨ ਸਬਨ ਬ੍ਰਹਸਪਤ ਦੇਖਯੋ ॥
 ਦੈਤਨ ਗੁਰੂ ਸੁਕ ਕਰਿ ਪੇਖਯੋ ॥ ਰੋਗਨ ਤਾਹਿ ਅਉਖਦੀ ਮਾਨਾ ॥ ਜੋਗਨ
 ਪਰਮ ਤੋਤੁ ਪਹਿਚਾਨਾ ॥ ੧੩੮ ॥ ਬਾਲਨ ਬਾਲ ਰੂਪ ਅਵਰੇਖਯੋ ॥ ਜੋਗਨ
 ਮਹਾਂ ਜੋਗ ਕਰਿ ਦੇਖਯੋ ॥ ਦਾਤਨ ਮਹਾਂ ਦਾਨ ਕਰਿ ਮਾਨਯੋ ॥ ਭੋਗਨ ਭੋਗ
 ਰੂਪ ਪਹਚਾਨਯੋ ॥ ੧੩੯ ॥ ਸੰਨਿਆਸਨ ਦੋਤ ਰੂਪ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ਜੋਗਨ
 ਗੁਰ ਗੋਰਖ ਕਰਿ ਮਾਨਯੋ ॥ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਬੈਰਾਗਨ ਜਾਨਾ ॥ ਮਹਾ ਦੀਨ ਤੁਰਕਨ
 ਪਹਚਾਨਾ ॥ ੧੪੦ ॥ ਦੇਵਨ ਇੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਿ ਲੇਖਾ ॥ ਦੈਤਨ ਸੁੰਭ ਰਾਜ
 ਕਰਿ ਪੇਖਾ ॥ ਜੱਛਨ ਜੱਛਰਾਜ ਕਰਿ ਮਾਨਾ ॥ ਕਿੰਨੂਨ ਕਿੰਨੂ ਦੇਵ ਪਹਚਾਨਾ
 ॥ ੧੪੧ ॥ ਕਾਮਨਾ ਕਾਮਰੂਪ ਕਰਿ ਦੇਖਯੋ ॥ ਰੋਗਨ ਰੂਪ ਧਨੰਤਰ ਪੇਖਯੋ ॥
 ਰਾਜਨ ਲਖਯੋ ਰਾਜ ਅਧਕਾਰੀ ॥ ਜੋਗਨ ਲਖਯੋ ਜੋਗੀਸਰ ਭਾਰੀ ॥ ੧੪੨ ॥
 ਛਤ੍ਰਨ ਬਡੇਛਤ੍ਰ ਪਤਿ ਜਾਨਾ ॥ ਅਤ੍ਰਨ ਮਹਾਂ ਸਸਤ੍ਰ ਧਰ ਮਾਨਾ ॥ ਰਜਨੀ ਤਾਸ
 ਚੰਦ੍ਰ ਕਰਿ ਲੇਖਾ ॥ ਦਿਨੀ ਅਰ ਕਰਿ ਤਿਹ ਦਿਨ ਅਵਸੇਖਾ ॥ ੧੪੩ ॥ ਸੰਤਨ
 ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ਪਾਵਕ ਤੇਜ ਰੂਪ ਅਨੁਮਾਨਯੋ ॥ ਧਰਤੀ ਤਾਸ
 ਧਰਾ ਧਰ ਜਾਨਾ ॥ ਹਰਣੀਏਣ ਰਾਜ ਪਹਚਾਨਾ ॥ ੧੪੪ ॥ ਛਤ੍ਰਨ ਤਾਸ
 ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਸੂਝਾ ॥ ਜੋਗਨ ਮਹਾ ਜੋਗ ਕਰਿ ਬੂਝਾ ॥ ਹਿਮਧਰ ਤਾਹਿ ਹਿਮਾਲਯ
 ਜਾਨਾ ॥ ਦਿਨ ਕਰ ਅੰਧਕਾਰ ਅਨਮਾਨਾ ॥ ੧੪੫ ॥ ਜਲ ਸਰੂਪ ਜਲ ਤਾਸ
 ਪਛਾਨਾ ॥ ਮੇਘਨ ਇੰਦ੍ਰਦੇਵ ਕਰ ਮਾਨਾ ॥ ਬੇਦਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਿ ਦੇਖਾ ॥
 ਬਿੰਪਨ ਬ੍ਰਾਹਮ ਜਾਨਿ ਅਵਰੇਖਾ ॥ ੧੪੬ ॥ ਲਖਮੀ ਤਾਹਿ ਬਿਸਨ ਕਰਿ
 ਮਾਨਯੋ ॥ ਬਾਸਵ ਦੇਵ ਬਾਸਵੀ ਜਾਨਯੋ ॥ ਸੰਤਨ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਕਰਿ ਦੇਖਾ ॥ ਸਤ੍ਰਨ
 ਕਲਹ ਸਰੂਖ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ੧੪੭ ॥ ਰੋਗਨ ਤਾਹਿ ਅਉਖਦੀ ਸੂਝਾ ॥ ਭਾਮਿਨ
 ਭੋਗ ਰੂਪ ਕਰਿ ਬੂਝਾ ॥ ਮਿਤ੍ਰਨ ਮਹਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕਰ ਜਾਨਾ ॥ ਜੋਗਨ ਪਰਮ ਤੋਤੁ
 ਪਹਚਾਨਾ ॥ ੧੪੮ ॥ ਮੋਰਨ ਮਹਾ ਮੇਘ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ॥ ਦਿਨਕਰਿ ਚਿੱਤ
 ਚਕੱਵੀ ਜਾਨਿਆ ॥ ਚੰਦ ਰੂਪ ਚਕੋਰਨ ਸੂਝਾ ॥ ਸ੍ਰਾਂਤ ਬੁੰਦ ਸੀਪਨ ਕਰਿ
 ਬੂਝਾ ॥ ੧੪੯ ॥ ਮਾਸ ਬਸੰਤ ਕੋਕਲਾ ਜਾਨਾ ॥ ਸ੍ਰਾਂਤਿ ਬੁੰਦ ਚਾਤ੍ਰਕ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥
 ਸਾਧਨ ਸਿੰਧ ਰੂਪ ਕਰਿ ਦੇਖਾ ॥ ਰਾਜਨ ਮਹਾਰਾਜ ਅਵਰੇਖਾ ॥ ੧੫੦ ॥ ਦਾਨ
 ਸਰੂਪ ਭਿੱਛਕਨ ਜਾਨਾ ॥ ਕਾਲ ਸਰੂਪ ਸਤ੍ਰ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਰੂਪ

੧੪੧. ਅੱਤ੍ਰੁ ਮਹਾ ਸਸਤ੍ਰਧਰ=ਅਸਤ੍ਰਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਅਸਤ੍ਰਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਹਾ
 ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਮੰਨਿਆਂ । ੧੪੨. ਧਰਾਧਰ ਜਾਨਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜਾਂ ਧੌਲ ਜਾਂ
 ਭਗਵਾਨ । ਏਣ ਰਾਜ=ਕਾਲਾ ਹਰਨ । ੧੪੪. ਹਿਮਧਰ=ਪਹਾੜਾਂ ਨੇ ।
 ੧੪੯. ਮਾਸ ਬਸੰਤ=ਚੇਤ ਵਸਾਖ । ਸਾਧਨ ਸਿੰਧ ਰੂਪ=ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਲਿਆਣ
 ਜਾਂ ਮੈਖ ਰੂਪ ਜਾਣਿਆਂ ।

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਦੇਖਾ ॥ ਸੱਤ ਸਰੂਪ ਸਾਧ ਅਵਰੇਖਾ ॥੧੫੧॥ ਸੀਲ ਸਰੂਪ ਸਾਧਵਨ
 ਚੀਨਾ ॥ ਦਿਆਲ ਸਰੂਪ ਦਇਆ ਚਿਤ ਕੀਨਾ ॥ ਮੋਰਨ ਮੇਘ ਰੂਪ ਪਹਿਚਾਨਾ ॥
 ਚੋਰਨ ਤਾਹਿ ਭੋਰ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥ ੧੫੨ ॥ ਕਾਮਨਿ ਕੇਲ ਰੂਪ ਕਰਿ ਸੂਝਾ ॥
 ਸਾਧਨ ਸਿੰਧ ਰੂਪ ਤਿਹ ਬੂਝਾ ॥ ਫਣ ਪਤੇਸ ਫਣੀਅਰ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
 ਰੂਪ ਦੇਵਤਨ ਮਾਨਯੋ ॥ ੧੫੩ ॥ ਮਣਿ ਸਮਾਨ ਫਣੀਅਰ ਕਰਿ ਸੂਝਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣਿਨ
 ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਕਰਿ ਬੂਝਾ ॥ ਰਘਬੰਸੀਅਨ ਰਘਰਾਜ ਪ੍ਰਮਾਨਯੋ ॥ ਕਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਜਾਦਵਨ
 ਜਾਨਯੋ ॥ ੧੫੪ ॥ ਬਿਪਤ ਹਰਨ ਬਿਪਤਹਿ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥ ਬਲ ਮਹੀਪ
 ਬਾਵਨ ਪਹਚਾਨਾ ॥ ਸਿਵ ਸਰੂਪ ਸਿਵ ਸੰਤਨ ਪੇਖਾ ॥ ਬਯਾਸ ਪਰਾਸੂਰ ਤੁੱਲ
 ਬਸੋਖਾ ॥ ੧੫੫ ॥ ਬਿੰਪ੍ਰਨ ਬੇਦ ਸਰੂਪ ਬਖਾਨਾ ॥ ਛਤ੍ਰਨ ਮੁੱਧ ਰੂਪ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥
 ਜਉਨਿ ਜਉਨਿ ਜਿਹ ਭਾਂਤ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਉਨੈ ਕਾਛ ਕਾਛ ਅਨੁਹਾਰਾ ॥ ੧੫੬ ॥
 ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਤਿਨ ਕੀਨੋ ਰਾਜਾ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਜੀਤ ਸਮਾਜਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਦੇਸ
 ਛਿਨਾਏ ॥ ਪੈਗ ਪੈਗ ਪਰ ਜੋਗ ਕਰਾਏ ॥ ੧੫੭ ॥ ਪਗ ਪਗ ਜੋਗ ਖੰਭ ਕਹੁ
 ਗਾਡਾ ॥ ਡਗਡਗ ਹੋਮ ਮੰਤ ਕਰਿ ਛਾਡਾ ॥ ਐਸੀ ਧਰਾ ਨ ਦਿਖੀਅਤ ਕੋਈ ॥
 ਜੋਗ ਖੰਭ ਜਿਹ ਠਉਰ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧੫੮ ॥ ਗਵਾਲੰਭ ਬਹੁ ਜੋਗ ਕਰੇ ਬਰ ॥
 ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੋਲਿ ਬਿਸੇਖ ਪਰਸਪਰ ॥ ਬਾਜ ਮੇਧ ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਕੀਨੇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ
 ਭੂਯ ਕੇ ਰਸ ਲੀਨੇ ॥ ੧੫੯ ॥ ਗਜਾ ਮੇਧ ਬਹੁ ਕਰੇ ਜੋਗ ਤਹਿ ॥ ਅਜਾਮੇਧ ਤੇ
 ਸਕੈ ਨ ਗਨ ਕਹ ॥ ਗਵਾਲੰਭ ਕਰਿ ਬਿਬਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥ ਪਸੁ ਅਨੇਕ ਮਾਰੇ ਤਿਹ
 ਬਾਰਾ ॥ ੧੬੦ ॥ ਰਾਜ ਸੂਅਕਰਿ ਬਿਬਧ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ॥ ਦੁਤੀਅ ਇੰਦ੍ਰ ਰਘਰਾਜ
 ਅਪਾਰੇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਬਿਧ ਵਤ ਦਾਨਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕਰਿ ਤੀਰਥ ਠਾਨਾ ॥
 ੧੬੧ ॥ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਪਰਿ ਪਾਵਰ ਬਾਂਧਾ ॥ ਅੰਨ ਛੇਤੁ ਘਰ ਘਰ ਮੈ ਸਾਂਧਾ ॥
 ਆਸਵੰਤ ਕਹੁ ਕੋਈ ਆਵੈ ॥ ਤਤ ਛਿਨ ਮੁਖ ਮੰਗੈ ਸੈ ਪਾਵੈ ॥ ੧੬੨ ॥ ਭੂਖ
 ਨਾਂਗ ਕੋਈ ਰਹਨ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਭੂਪਤ ਹੁਐ ਕਰਿ ਰੋਕ ਸਿਧਾਵੈ ॥ ਬਹੁਰ ਦਾਨ
 ਕਹੁ ਕਰਨ ਪਸਾਰਾ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਰਘਰਾਜ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ੧੬੩ ॥ ਸੂਰਣ ਦਾਨ
 ਦੇ ਬਿਬਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥ ਰੁਕਮ ਦਾਨ ਨਹੀ ਪਾਯਤ ਪਾਰਾ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਬਹੁ ਦੀਨੇ
 ਬਾਜਾ ॥ ਜਨ ਸਭ ਕਰੈ ਰੋਕ ਰਘ ਰਾਜਾ ॥ ੧੬੪ ॥ ਹਸਤ ਦਾਨ ਅਰੁ ਉਸਟ
 ਨਿਦਾਨਾ ॥ ਗਊ ਦਾਨ ਬਿਧਵਤ ਇਸਨਾਨਾ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਦੇ ਦਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥
 ਮੋਹ ਸਬੈ ਮਹਿ ਮੰਡਲ ਭਾਰਾ ॥ ੧੬੫ ॥ ਬਾਜੀ ਦੇਤ ਗਜਨ ਕੇ ਦਾਨਾ ॥ ਭਾਂਤ
 ਭਾਂਤ ਦੀਨਨ ਸਨਮਾਨਾ ॥ ਦੂਖ ਭੂਖ ਕਾਹੂ ਨ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਜੋ ਮੁਖ ਮਾਂਗੈ ਵਹ
 ਬਰੁ ਪਾਵੈ ॥ ੧੬੬ ॥ ਦਾਨ ਸੀਲ ਕੇ ਜਾਨ ਪਹਾਰਾ ॥ ਦਇਆ ਸਿੰਧ ਰਘਰਾਜ

੧੫੧. ਦਯਾ ਚਿਤ ਕੀਨਾ=ਦਯਾ ਚਿਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਯਾਲ ਰੂਪ
 ਦੇਖਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ੧੫੫. ਤਉਨਿ ਕਾਛ=ਤਿਸ ਬਣਾਓ ਦਾ
 ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ। ੧੬੧. ਪਾਵਰਬਾਂਧਾ=ਸਾਰਿਆਂ ਤੀਰਥਾਂ
 ਉਤੇ ਪਾਵਰ=ਛਬੀਲ ਜਾਂ ਛੇਤੂ ਲੰਗਰ। ਘਰ ਘਰ ਮੈ ਸਾਂਧਾ=ਘਰ ਘਰ
 ਵਿਸੰਧਾਨ-ਲਗਾਇਆ। ੧੬੩. ਰੁਕਮ ਦਾਨ=ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਦਾਨ।
 ੧੬੬. ਭੁਆਰਾ=ਰਾਜਾ ਜਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ। ਜਨ ਅਲਪ=ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਦੇਵ
 ਦੇ ਬਣਾਓ ਦਾ ਬਣਿਆਂ ਹੈ।

ਭੁਆਰਾ ॥ ਸੁੰਦਰ ਮਹਾਂ ਧਨੁਖ ਧਰ ਆਛਾ ॥ ਜਨ ਅਲਿਪਨ ਚਕਾਛਤਣ
 ਕਾਛਾ ॥ ੧੬੭ ॥ ਨਿਤ ਉਠਿ ਕਰਤ ਦੇਵ ਕੀ ਪੂਜਾ ॥ ਫੁਲ ਗੁਲਾਬ ਕੇਵੜਾ
 ਕੂਜਾ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਿਤ ਸੀਸ ਲਗਾਵੈ ॥ ਪੂਜਨ ਨਿੱਤ ਚੰਡਕਾ ਆਵੈ ॥ ੧੬੮ ॥
 ਧਰਮ ਰੀਤ ਸਭ ਠੈਰ ਚਲਾਈ ॥ ਜਤੁ ਤਤੁ ਸੁਖ ਬਸੀ ਲੁਗਾਈ ॥ *ਕੂਖ ਨਾਂਗ
 ਕੋਈ ਕਹੁ ਨ ਦੇਖਾ ॥ ਉਚ ਨੀਚ ਸਬ ਧਨੀ ਬਸੇਖਾ ॥ ੧੬੯ ॥ ਜਹ ਤਹ
 ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਈ ॥ ਚੇਰ ਜਾਰ ਨ ਦੇਤ ਦਿਖਾਈ ॥ ਜਹ ਤਹ ਯਾਰ ਚੇਰ ਚੁਨ
 ਮਾਰਾ ॥ ਏਕ ਦੇਸ ਕਹੁ ਰਹੇ ਨ ਪਾਰਾ ॥ ੧੭੦ ॥ ਸਾਧ ਓਰ ਕੋਈ ਦਿਸਟ ਨ
 ਪੇਖਾ ॥ ਐਸ ਰਾਜ ਰਘ ਰਾਜ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਚਾਰੇ ਦਿਸਾ ਚਕੂ ਫਹਰਾਵੈ ॥ ਪਾਪਨ
 ਕਾਟਿ ਮੁੰਡ ਫਿਰ ਆਵੈ ॥ ੧੭੧ ॥ ਗਾਇ ਸਿੰਘ ਕਹੁ ਦੁਧ ਪਿਲਾਵੈ ॥ ਸਿੰਘ
 ਗਊ ਕਹ ਘਾਸੁ ਚੁਗਾਵੈ ॥ ਚੇਰ ਕਰਤ ਧਨ ਕੀ ਰਖਵਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਰ ਕੋਈ
 ਹਾਥੁ ਨ ਡਾਰਾ ॥ ੧੭੨ ॥ ਨਾਰ ਪੁਰਖ ਸੇਵਤ ਇਕ ਸੇਜਾ ॥ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਨ
 ਸਾਕਤ ਰੇਜਾ ॥ ਪਾਵਕ ਘਿੱਤ ਇਕ ਠਉਰ ਰਖਾਏ ॥ ਰਾਜ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਢਰੇ ਨ
 ਪਾਏ ॥ ੧੭੩ ॥ ਚੇਰ ਸਾਧ ਮਗ ਏਕ ਸਿਧਾਰੈ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਸਤੁ ਕਰ ਕੋਈ ਨ
 ਡਾਰੈ ॥ ਗਾਇ ਸਿੰਘ ਇਕ ਖੇਤ ਫਿਰਾਹੀ ॥ ਹਾਥ ਚਲਾਇ ਸਕਤ ਕੋਈ ਨਾਹੀ
 ॥ ੧੭੪ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਰਾਜੁ ਕਰਯੋ ਰਘੁ ਰਾਜਾ ॥ ਦਾਨ ਨਿਸਾਨ ਚਹੁੰ ਦਿਸ
 ਬਾਜਾ ॥ ਚਾਰੇ ਦਿਸਾ ਬੈਠ ਰਖਵਾਰੇ ॥ ਮਹਾ ਬੀਰ ਅਰੁ ਰੂਪ ਉਜੀਆਰੇ
 ॥ ੧੭੫ ॥ ਬੀਸ ਸਹੰਸੁ ਬਰਖ ਪਰਮਾਨਾ ॥ ਰਾਜੁ ਕਰਾ ਦਸ ਕਾਰ ਨਿਧਾਨਾ ॥
 ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਕਰੇ ਤਿਨ ਧਰਮਾ ॥ ਐਰ ਨ ਸਕੈ ਐਸ ਕਰ ਕਰਮਾ ॥ ੧੭੬ ॥
 ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਇਤ ਭਾਂਤ ਰਾਜੁ ਰਘੁ ਰਾਜ ਕੀਨ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਾਜ
 ਦੀਨਾਨ ਦੀਨ ॥ ਨਿਪ ਜੀਤ ਜੀਤ ਲਿੱਨੇ ਅਪਾਰ ॥ ਕਰਿ ਖੰਡ ਖੰਡ ਖੰਡੇ
 ਗੜਵਾਰ ॥ ੧੭੭ ॥ ਇਤਿ ਰਘੁ ਰਾਜ ਸਮਾਪਤਹਿ ॥

ਅਥ ਅਜਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਥਨੰ ॥

ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਫੁਨਿ ਭਏ ਰਾਜ ਅਜਰਾਜ ਬੀਰ ॥ ਜਿਨ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ
 ਜਿੱਤੇ ਪ੍ਰਬੀਰ ॥ ਕਿੱਨੇ ਖਰਾਬ ਖਾਨੇ ਖਵਾਸ ॥ ਜਿੱਤੇ ਮਹੀਪ ਤੋਰੇ ਮਵਾਸ ॥ ੧ ॥
 ਜਿੱਤੇ ਅਜੀਤ ਮੁੰਡੇ ਅਮੁੰਡ ॥ ਖੰਡੇ ਅਖੰਡ ਕਿੰਨੇ ਘਮੰਡ ॥ ਦਸ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ
 ਬਿਦਿਆ ਨਿਧਾਨ ॥ ਅਜ ਰਾਜ ਰਾਜ ਰਾਜਾ ਮਹਾਨ ॥ ੨ ॥ ਸੂਰਾ ਸੁਬਾਹ ਜੋਧਾ

੧੬੭. ਕੂਜਾ=ਚਿੱਟਾ ਫੁਲ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਹੋਯਾ ਫਲ ਆਦਿਕ
 ਜੇਹੜਾ ਹੈ।

੧੭੨. ਰੇਜਾ=ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ਵੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਸਾਰ
 ਸਕਦੇ।

੧੭੬. ਗੜਵਾਰ=ਰਾਜੇ ਖੰਡੇ ਨਾਲ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ
 ਕੀਤੇ।

੧. ਅਜਰਾਜਾ=ਜੇਹੜਾ ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਜ ਰਾਜਾ ਹੈ।

*ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦੀ
 ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਦੇ ਧਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣੀ
 ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

† ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਲੱਛਣ ਇਹ ਹੈ।

ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਸੁਤ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਿੰਦਿਆ ਉਦੰਡ ॥ ਮੰਨੀ ਮਹਾਨ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥
 ਅਵਿਲੋਕਿ ਜੋਸ ਲਾਜੰਤ ਭੂਪ ॥ ੩ ॥ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ ਰਾਜਾਧਰਾਜ ॥ ਗੁਹ
 ਭਰੇ ਸਰਬ ਸੰਪਤਿ ਸਮਾਜ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਰੂਪ ਰੀਝੰਤ ਨਾਰ ॥ ਸੁਤ ਦਾਨ ਸੀਲ
 ਬਿੰਦਿਆ ਉਦਾਰ ॥ ੪ ॥ ਜੋ ਕਹੋ ਕਥਾ ਬਾਢੰਤ ਗੰਥ ॥ ਸੁਣਿ ਲੇਹੁ ਮਿਤ੍ਰ ਸੰਛੇਪ
 ਕੰਥ ॥ ਬੈਦਰਭ ਦੇਸ ਰਾਜਾ ਸੁਬਾਹ ॥ ਚੰਪਾਵਤੀ ਸੁਗਿਹ ਨਾਰਿ ਤਾਹਿ ॥ ੫ ॥
 ਤਿਹੰ ਜਈ ਏਕ ਕੰਨਿਆ ਅਪਾਰ ॥ ਤਿਹੰ ਮਤੀ ਇੰਦ੍ਰ ਨਾਮਾ ਉਦਾਰ ॥ ਜਬ
 ਭਈ ਜੋਗ ਬਰਕੇ ਕੁਮਾਰ ॥ ਤਬ ਕੀਨ ਬੈਠ ਰਾਜਾ ਬਿਚਾਰ ॥ ੬ ॥ ਲਿੰਨੇ
 ਬੁਲਾਇ ਨਿਪੁ ਸਰਬ ਦੇਸ ॥ ਧਾਏ ਸੁਬਾਹ ਲੈ ਦਲ ਅਸੈਸ ॥ ਮੁਖ ਭਈ
 ਆਨ ਸਾਰਸੁਤੀ ਆਪ ॥ ਜਿਹ ਜਪਤ ਲੋਗ ਮਿਲਿ ਸਰਬ ਜਾਪ ॥ ੭ ॥ ਤਬ
 ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਭੂਪ ਆਨ ॥ ਕਿੰਨੇ ਪੁਣਾਮ ਰਾਜਾ ਮਹਾਨ ॥ ਤਹ ਬੈਠ ਰਾਜ ਸੋਭੰਤ
 ਐਸ ॥ ਜਨ ਦੇਵ ਮੰਡਲੀ ਸਮਾਨ ਤੈਸ ॥ ੮ ॥ ਬਾਜੰਤ ਢੋਲ ਦੁੰਦਭ ਅਪਾਰ ॥
 ਬਾਜੰਤ ਤੂਰ ਝਨਕੰਤ ਤਾਰ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਜਨੁ ਵੈਠ
 ਇੰਦ੍ਰ ਆਭਾ ਬਨਾਇ ॥ ੯ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਰਾਜ ਮੰਡਲੀ ਬੈਠ ॥ ਅਵਿਲੋਕਿ
 ਇੰਦ੍ਰ ਜਹਨਾਕ ਐਠ ॥ ਆਭਾ ਅਪਾਰ ਬਰਨੈ ਸੁ ਕਉਨ ॥ ਹੂੰ ਰਹੇ ਜੱਛ ਗੰਧੁਬ
 ਮਉਨ ॥ ੧੦ ॥ ਅਰਧ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਸੋਭੰਤ ਸੂਰ ॥ ਲੋਭੰਤ ਹੂਰ ॥ ਅਛੀ
 ਅਪਾਰ ॥ ਰਿੱਝੀ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੧ ॥ ਗਾਵੰਤ ਗੀਤ ॥ ਮੋਹੰਤ ਚੀਤ ॥ ਮਿਲ ਦੇ
 ਅਸੀਸ ॥ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਜੀਸ ॥ ੧੨ ॥ ਬਾਜੰਤ ਤਾਰ ॥ ਡਾਰੈ ਧਮਾਰ ॥
 ਦੇਵਾਨ ਨਾਰ ॥ ਪੇਖਤ ਅਪਾਰ ॥ ੧੩ ॥ ਕੈ ਬੇਦ ਰੀਤ ॥ ਗਾਵੰਤ ਗੀਤ ॥ ਸੋਭਾ
 ਅਨੂਪ ॥ ਸੋਭੰਤ ਭੂਪ ॥ ੧੪ ॥ ਬਾਜੰਤ ਤਾਰ ॥ ਰੀਝੰਤ ਨਾਰ ॥ ਗਾਵੰਤ ਗੀਤ
 ॥ ਆਨੰਦ ਚੀਤ ॥ ੧੫ ॥ ਉਛਾਲ ਛੰਦ ॥ ਗਾਵਤ ਨਾਰੀ ॥ ਬਾਜਤ ਤਾਰੀ ॥
 ਦੇਖਤ ਰਾਜਾ ॥ ਦੇਵਤ ਸਾਜਾ ॥ ੧੬ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤੰ ॥ ਆਨੰਦ ਚੀਤੰ ॥ ਸੋਭਤ
 ਸੋਭਾ ॥ ਲੋਭਤ ਲੋਭਾ ॥ ੧੭ ॥ ਦੇਖਤ ਨੈਣੰ ॥ ਭਾਖਤ ਬੈਣੰ ॥ ਸੋਹਤ ਛਤ੍ਰੀ
 ॥ ਲੋਭਤ ਅਤੀ ॥ ੧੮ ॥ ਗੱਜਤ ਹਾਥੀ ॥ ਸੱਜਤ ਸਾਥੀ ॥ ਕੂਦਤ ਬਾਜੀ ॥
 ਨਾਚਤ ਤਾਜੀ ॥ ੧੯ ॥ ਬਾਜਤ ਤਾਲੰ ॥ ਨਾਚਤ ਬਾਲੰ ॥ ਗਾਵਤ ਗਾਥੰ ॥
 ਆਨੰਦ ਸਾਥੰ ॥ ੨੦ ॥ ਕੋਕਿਲ ਬੈਣੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨੈਣੀ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤੰ ॥
 ਚੋਰਤ ਚੀਤੰ ॥ ੨੧ ॥ ਅਛੁਣ ਭੇਸੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕੇਸੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨੈਣੀ ॥ ਕੋਕਿਲ
 ਬੈਣੀ ॥ ੨੨ ॥ ਅਤਭੁਤ ਰੂਪਾ ॥ ਕਾਮਣ ਕੂਪਾ ॥ ਚਾਰ ਪ੍ਰਹਾਸੰ ॥ ਉੰਨਤਿ
 ਨਾਸੰ ॥ ੨੩ ॥ ਲਖਿਦੁਤਿ ਰਾਣੀ ॥ ਲਜਤਿ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ॥ ਸੋਹਤ ਬਾਲਾ ॥
 ਰਾਗਣ ਮਾਲਾ ॥ ੨੪ ॥ ਮੋਹਣੀ ਛੰਦ ॥ ਗਉਰ ਸਰੂਪ ਮਹਾਛਬਿ ਸੋਹਤ ॥

੨. ਸੂਰ ਸੁਬਾਹ=ਸੁਬਾਹ ਸੂਰਮਾ ਜਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਰਮਾ ਤਿੱਖਾ ਜੋਧਾ। ਸੁਤ ਸਰਬ=ਚਾਰ ਵੇਦ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਭਾਵ ਸੁੰਦਰ ਸਿਆਣਾ ਹੈ। ੩. ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ=ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ। ੪. ਝਨਕੰਤ ਤਾਰ=ਛੈਣੇ ਜਾਂ ਕੈਂਸੀਆਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੫. ਸੱਜਤ ਸਾਥੀ=ਮਹਾਵਤ ਸਜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਤੇ ਚੜਨ ਵਾਲੇ ਜੇਹੜੇ ਹਨ। ੬. ਕਾਮਣ ਕੂਪਾ=ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਖੂਹ ਉਨਤਨ ਨਾਸੰ=ਜਿਨ੍ਹਾ ਦੇ ਨੱਕ ਉੱਚੇ ਹਨ। ੭. ਗਉਰ ਸਰੂਪ=ਪਾਰਬਤੀ ਜਾਂ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਰੂਪ। ਮਹਾ ਛਬ ਸੋਭਤ=ਬਹੁਤ ਹੀ ਛਬ ਵਾਲੀ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੇਖਤ ਸੁਰ ਨਰ ਕੋ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥ ਰੀਝਤ ਤਾਕਿ ਬਡੇ ਨਿਪੁ ਐਸੇ ॥ ਸੋਭਹਿ
 ਕਉਨ ਸਕੈ ਕਹਿ ਤੈਸੇ ॥ ੨੫ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਮਹਾ ਦੁਤਿ ਬਾਲੀਯ ॥ ਪੇਖਤ
 ਰੀਝਤ ਬੀਰ ਰਿਸਾਲੀਯ ॥ ਨਾਚਤ ਭਾਵ ਅਨੇਕ ਤੀਆ ਕਰ ॥ ਦੇਖਤ ਸੋਭਾ
 ਰੀਝਤ ਸੁਰ ਨਰ ॥ ੨੬ ॥ ਹਿੰਸਤ ਹੈ ਵਰਚਿੰਸਤ ਹਾਥੀਯ ॥ ਨਾਚਤ ਨਾਗਰ
 ਗਾਵਤ ਗਾਥੀਯ ॥ ਰੀਝਤ ਸੁਰ ਨਰ ਮੋਹਤ ਰਾਜਾ ॥ ਦੇਵਤ ਦਾਨ ਤੁਰੰਤ
 ਸਮਾਜਾ ॥ ੨੭ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤਣ ਨਾਚਤ ਅਪੱਛਰਾ ॥ ਰੀਝਤ ਰਾਜਾ ਖੀਝਤ
 ਅੱਛਰਾ ॥ ਬਾਜਤ ਨਾਰਦ ਬੀਨ ਰਸਾਲੀਯ ॥ ਦੇਖਤ ਦੇਵ ਪੁਭਾ ਸਤਲਾਜੀਯ
 ॥ ੨੮ ॥ ਆਂਜਤ ਅੰਜਨ ਸਾਜਤ ਅੰਗਾ ॥ ਸੋਭਤ ਬਸਤੁ ਸੁ ਅੰਗ ਸੁ ਰੰਗਾ ॥
 ਨਾਚਤ ਅਛੀ ਰੀਝਤ ਗਾਉ ॥ ਚਾਹਤ ਬਰਬੋ ਕਰਤ ਉਪਾਉ ॥ ੨੯ ॥ ਤਤਥਈ
 ਨਾਚੈਂ ਸੁਰ ਪੁਰ ਬਾਲਾ ॥ ਰਣਝੁਣ ਬਾਜੈ ਰੰਗ ਅੰਗ ਮਾਲਾ ॥ ਬਨਿ ਬਨਿ
 ਬੈਠੇ ਜਹੋ ਤਹੋ ਰਾਜਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਡਾਰੈ ਤਨ ਮਨ ਸਾਜਾ ॥ ੩੦ ॥ ਜਿਹੋ ਜਿਹੋ ਦੇਖਾ
 ਸੋ ਸੋ ਰੀਝਾ ॥ ਜਿਨ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਤਿਨ ਮਨ ਖੀਝਾ ॥ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਾਯੰਤੀ
 ਅਬਰ ਨਾਚੈਂ ॥ ਅਤਭੁਤ ਭਾਯੰ ਅੰਗ ਅੰਗ ਰਾਚੈਂ ॥ ੩੧ ॥ ਤਿਨ ਅਤ ਭੁਤ
 ਗਤ ਜਹੋ ਤਹੋ ਠਾਨੀ ॥ ਜਹ ਤਹੋ ਸੋਹੈ ਮੁਨ ਮਨ ਮਾਨੀ ॥ ਤਜਿ ਤਜਿ ਜੋਗੰ
 ਭਜਿ ਭਜਿ ਆਵੈਂ ॥ ਲਖਿ ਅਤਿ ਆਭਾ ਜੀਅ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ੩੨ ॥ ਬਨਿ ਬਨਿ
 ਬੈਠੇ ਜਹੋ ਤਹੋ ਰਾਜਾ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਸੋਭੈ ਸਭ ਸੁਭ ਸਾਜਾ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਦੇਖੈਂ ਗਨ
 ਗੁਨ ਫੁਲੇ ॥ ਮੁਨਿ ਮਨ ਛਬਿ ਲਖਿ ਤਨ ਮਨ ਭੂਲੇ ॥ ੩੩ ॥ ਤਤ ਬਿਤ ਘਨ
 ਸੁਖ ਰਸ ਸਬ ਬਾਜੈਂ ॥ ਸੁਨਿ ਮਨ ਰਾਗੰ ਗੁਨਿ ਗੁਨਿ ਲਾਜੈਂ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ
 ਗਿਰਗੇ ਰਿਝ ਰਿਝ ਐਸੇ ॥ ਜਨੁ ਭਟ ਜੂਝੈ ਰਣ ਬਿਣ ਕੈਸੇ ॥ ੩੪ ॥ ਬਨ ਬਨ
 ਫੁਲੇ ਜਨ ਬਰ ਫੁਲੰ ॥ ਤਨ ਬਰ ਸੋਭੈ ਜਨੁ ਧਰਮੁਲੰ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਝੁਲੰ ਮਦ ਮਤ
 ਰਾਜਾ ॥ ਜਨੁ ਮੁਰਿ ਬੋਲੈਂ ਸੁਨ ਘਨ ਗਾਜਾ ॥ ੩੫ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ
 ਬਿਲੋਕਿ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਬਨ ਬੈਠਿ ਸਰਬ ਰਾਜਾਧਿਕਾਰ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕਹੈ
 ਨਹੀ ਪਰਤ ਬੈਠ ॥ ਲਖਿ ਨੈਨ ਰੂਪ ਰੀਝੰਤ ਨੈਨ ॥ ੩੬ ॥ ਅਵਿਲੋਕਿ ਨਾਚਿ
 ਐਸੇ ਸੁ ਰੰਗ ॥ ਸਰਤਾਨਿ ਨਿਪੁਨ ਮਾਰਤ ਅਨੰਗ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ਬਰਣੀ ਨ
 ਜਾਇ ॥ ਰਿਝੈ ਅਵਿਲੋਕਿ ਰਾਨਾ ਰੁਰਾਇ ॥ ੩੭ ॥ ਆਗਮ ਬਸੰਤ ਜਨੁ
 ਭਇਓ ਆਜ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸਰਬ ਦੇਖੈ ਸਮਾਜ ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਬਨਿ ਬੈਠ

੨੫. ਰਸਾਲੀ=ਰਸ ਦੀ ਪੰਗਤੀ । ੨੭. ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ ਦੇਵੀਆਂ
 ਜਾਂ ਦੇਵਤੇ ਬੜੀ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਅੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੇ । ੨੮. ਅਜਤਅੰਜਨ=ਸੁਰਮਾ
 ਪਾਇਆ ਹੈ । ਅਛਰੀ=ਇਸ ਲੋਕ ਦੀਆਂ ਵੇਸ਼ਵਾ ਇਸਤੀਆਂ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ ।

੨੯. ਤਾ ਥਾ ਤਾ ਤਾਲ ਦੇਕੇ । ਰੁਣ ਝੁਣ=ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਜਾ ਵਜਦਾ ਹੈ
 ਅਤੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ।

੩੦. ਅਤਭੁਤ ਭਾਯੰ ਅੰਗ=ਅਦਭੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

੩੩. ਤਤ=ਤਾਰ ਦਾ ਅਵਾਜ ਜੇਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਵੇ । ਬਿਤ=ਢੋਲ ਜੋੜ
 ਆਦਕ ਜੋ ਚੰਮ ਦਾ ਅਵਾਜ ਹੋਵੇ । ਘਨ=ਕੈਸੀਆਂ ਘੜਯਾਲ ਦਾ ਅਵਾਜ ।
 ਸੁਰ=ਬੰਸਰੀ ਸੰਖ ਦਾ ਅਵਾਜ । ਨਾਦ=ਘੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਅਵਾਜ ।

੩੪. ਜਨਬਰ ਮੂਲੰ=ਮਾਨੋ ਬਿਛੁ ਹਨ ।

ਐਸ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਇੰਦੁ ਹੋਸ ॥ ੩੮ ॥ ਇਕ ਮਾਸ ਲਾਗ ਤਹੁ
 ਭਇਓ ਨਾਚ ॥ ਬਿਨ ਪੀਐ ਕੈਫ ਕੋਊ ਨ ਬਾਚ ॥ ਜਹੁ ਜਹੁ ਬਿਲੋਕਿ ਆਭਾ
 ਅਪਾਰ ॥ ਤਹੁ ਤਹੁ ਸੁਰਾਜ ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ॥ ੩੯ ॥ ਲੈ ਸੰਗ ਤਾਸ ਸਾਰਸੁਤਿ
 ਆਪ ॥ ਜਿਹ ਕੋ ਜਪੰਤ ਸਭ ਜਗਤ ਜਾਪ ॥ ਨਿਰਖੇ ਕੁਮਾਰ ਇਹੁ ਸਿੰਧ ਰਾਜ
 ॥ ਜਾਕੀ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਇੰਦੁ ਸਾਜ ॥ ੪੦ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਸਿੰਧ ਰਾਜਾ ਕੁਮਾਰ ॥
 ਨਹੀ ਤਾਸ ਚਿੰਤ ਕਿੱਨੋ ਸੁਮਾਰ ॥ ਤਿਹੁ ਛਾਡਿ ਪਾਛ ਆਗੈ ਚਲੀਸ ॥ ਜਨੁ
 ਸਰਬ ਸੋਭ ਕਹੁ ਲੀਲ ਲੀਸ ॥ ੪੧ ॥ ਪੁਨ ਕਹੈ ਤਾਸ ਸਾਰਸੁਤੀ ਬੈਨ ॥ ਇਹੁ
 ਪਸਚਮੇਸ ਅਬ ਦੇਖ ਨੈਨ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਰੂਪ ਤਾਕੇ ਅਪਾਰ ॥ ਨਹੀ ਮੱਧਿ ਚਿੰਤਿ
 ਆਨਿਓ ਕੁਮਾਰ ॥ ੪੨ ॥ ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਦੇਖੋ ਕੁਮਾਰ ॥ ਰਾਜਾ ਜੁਝਾਰ ॥
 ਸੁਭ ਵਾਰ ਦੇਸ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁ ਦੇਸ ॥ ੪੩ ॥ ਦੇਖਿਓ ਬਿਚਾਰ ॥ ਰਾਜਾ ਅਪਾਰ ॥
 ਆਨਾ ਨ ਚਿੰਤ ॥ ਪਰਮੰ ਪਵਿੰਤ ॥ ੪੪ ॥ ਤਬਿ ਆਗਿ ਚਾਲ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁ
 ਬਾਲ ॥ ਮੁਸਕਿਆਤ ਐਸ ॥ ਘਨਬੀਜ ਜੈਸ ॥ ੪੫ ॥ ਨਿਪੁ ਪੇਖਿ ਰੀਝ ॥
 ਸੁਰ ਨਾਰ ਖੀਝ ॥ ਬਢਿ ਤਾਸ ਜਾਨ ॥ ਘਟ ਆਪ ਮਾਨ ॥ ੪੬ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥ ਸੁੰਦਰ
 ਜੁ ਭੂਪ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸਭ ਕੇਸ ਧਾਰ ॥ ੪੭ ॥ ਦੇਖੋ ਨਰੇੰਦੁ ॥ ਠਾਢੇ
 ਮਹੇੰਦੁ ॥ ਮੁਲਤਾਨ ਰਾਜ ॥ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ ॥ ੪੮ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥
 ਚਲੀ ਛੋਡਿ ਤਾਕੇ ਤੁਆ ਰਾਜ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਪਾਂਡ ਪੁਤ੍ਰੁ ਸਿਰੀ ਰਾਜ ਜੈਸੇ ॥
 ਖਰੀ ਮੱਧਿਰਾ ਜਿਸ ਥਲੀ ਐਸ ਸੋਹੈ ॥ ਮਨੋ ਜੁਲ ਮਾਲਾ ਮਹਾ ਮੋਨਿ ਮੋਹੈ ॥
 ੪੯ ॥ ਸੁਭੇ ਰਾਜਿ ਰਾਜਿਸ ਥਲੀ ਠਾਢਿ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਚਿਤਕਾਰੀ ਲਿਖੀ ਚਿਤੁ
 ਜੈਸੇ ॥ ਬਧੇ ਸੁਰਣ ਕੀ ਕਿੰਕਣੀ ਲਾਲ ਮਾਲੰ ॥ ਸਿਖਾ ਜਾਨ ਸੋਭੇ ਨਿਪੁ ਜੰਗਿ
 ਜੁਲੰ ॥ ੫੦ ॥ ਕਹੈ ਬੈਨ ਸਾਰਸੁਤੀ ਪੇਖਿ ਬਾਲਾ ॥ ਲਖੇ ਨੈਨ ਠਾਢੈ ਸਬੈ ਭੂਪ ਮਾਲਾ
 ॥ ਰੁਚੈ ਚਿੰਤ ਜਉਨੈ ਸੁਈ ਨਾਥ ਕੀਜੈ ॥ ਸੁਨੈ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੀ ਇਹੈ ਮਾਨਿ ਲੀਜੈ
 ॥ ੫੧ ॥ ਬਡੀ ਬਾਹਨੀ ਸੰਗਿ ਜਾਕੇ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਘੁਰੈ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਮਹਾ ਨਾਦ
 ਬਾਜੈ ॥ ਲਖੇ ਰੂਪ ਬੇਸੰ ਨਰੇਸੰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਦਿਨੰ ਰੈਣ ਜਾਪੈ ਸਹੰਸੁ ਭੁਜਾਨੰ ॥
 ੫੨ ॥ ਧੁਜਾ ਮੱਧਿ ਜਾਕੇ ਬਡੇ ਸਿੰਘ ਰਾਜੈ ॥ ਸੁਨੈ ਨਾਦ ਤਾਕੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਭਾਜੈ
 ॥ ਲਖੇ ਪੂਰਬੀਸੰ ਛਿਤੀਸੰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਸੁਨੈ ਬੈਨ ਬਾਲਾ ਸਰੂਪੰ ਸੁਭਾਨੰ ॥ ੫੩ ॥
 ਘੁਰੈ ਦੁੰਦਭੀਸੰਖ ਭੇਰੀ ਅਪਾਰੰ ॥ ਬਜੈ ਦੁੰਛਨੀ ਸਰਬ ਬਾਜੰਤੁ ਸਾਰੰ ॥ ਤੁਰੀਕਾਨ

੪੦. ਲੀਲ ਲੀਸ=ਨਿਗਲਲਿਆ । ੪੨. ਭਵਾਰ=ਜੇਹੜਾ ਭਵਾਰ ਦੇਸ ਦਾ
 ਰਾਜਾ ਹੈ । ੪੬. ਸੁਭ ਕੇਸ ਧਾਰ=ਸਿਰ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਾਲ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਧਰਮ ਦੇ
 ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ । ੪੮. ਜੁਧਿਸਟਰ ਭੀਮਸੈਨ ਆਦਿਕਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ
 ਲੱਛਮੀ ਦੌਲਤ ਰਾਜਭਾਗ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਰਾਜਸਥਲੀ=ਜਿਸ ਜਗਾ ਰਾਜੇ
 ਬੈਠੇ ਹਨ । ੪੯. ਚਿਤਕਾਰੀ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਚਿਤਕਾਰ ਨੇ ਮੂਰਤੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ।
 ਕਿੰਕਣੀ=ਸੋਨੇ ਦੀ ਤੜਾਗੀ ਲੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਲਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਜਾਂ ਹਾਰ ਗਲ
 ਵਿਚ । ਸਿਖਾ=ਲਾਟ, ਮਾਨੋਂ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੋਭ
 ਰਹੀ ਹੈ । ੫੧. ਸਹੰਸੁ ਭੁਜਨਿ=ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ।
 ੫੨. ਧੁਜ ਮਧ=ਝੰਡੇ ਦੇ ਵਿਚ । ੫੩. ਦੁੰਦਭੀ=ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ।

ਰੇਤੂ ਰਤਾਨੰ ਤਰੰਗੰ ॥ ਮੁਚੇ ਝਾਝਰੇ ਨਾਇਨਾਦੰ ਮਿਦੰਗੰ ॥ ੫੪ ॥ ਬਧੇ ਹੀਰ
 ਚੀਰੰ ਸੁਬੀਰੰ ਸੁਬਾਹੰ ॥ ਬਡੇ ਛਤੁਧਾਰੀ ਸੁ ਸੋਭਿਓ ਸਿਪਾਹੰ ॥ ਨਹੇ ਪਿੰਗ ਬਾਜੀ
 ਰਥੰ ਜੇਣਿ ਜਾਨੇ ॥ ਤਿਸੈ ਦੱਛਨੇਸੰ ਹੀਐ ਬਾਲ ਮਾਨੇ ॥ ੫੫ ॥ ਮਹਾ ਬਾਹਨੀਸੰ
 ਨਗੀਸੰ ਨਰੇਸੰ ॥ ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਾਤੰ ਸੁਭੈ ਪਤੁ ਭੇਸੰ ॥ ਧੁਜਾ ਬੰਧ ਉੱਧੰ ਗਜੰ
 ਗੂੜਬਾਂਕੇ ॥ ਲਖੇ ਉਤਰੀ ਰਾਜ ਕੈ ਨਾਮ ਤਾ ਕੇ ॥ ੫੬ ॥ ਫਰੀਧੋਪ ਪਾਇਕ
 ਸੁ ਆਗੈ ਉਮੰਗੈ ॥ ਜਿਣੈ ਕੋਟਿ ਬੰਕੈ ਮੁਰੈ ਨਾਹਿ ਅੰਗੈ ॥ ਹਰੇ ਬਾਜ ਰਾਜੰ ਕਪੋਤੰ
 ਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥ ਨਹੇ ਸਿੰਧਨੀ ਇੰਦੁ ਬਾਜੀ ਸਮਾਨੰ ॥ ੫੭ ॥ ਬਡੇ ਸਿੰਗ ਜਾਕੇ ਧਰੇ
 ਸੂਰ ਸੋਭੈ ॥ ਲਖੇ ਦੈਤ ਕੰਨਯਾ ਜਿਨੈ ਚਿਤ ਲੋਭੈ ॥ ਕਢੇ ਦੰਤ ਪੱਤੰ ਸਿਰੰਕੇਸ
 ਉੱਚੰ ॥ ਲਖੇ ਗਰਭਣੀ ਆਣਿਕੇ ਗਰਭ ਮੁੱਚੰ ॥ ੫੮ ॥ ਲਖੇ ਲੋਕ ਏਸੰ ਨਰੇਸੰ
 ਸੁਬਾਲੰ ॥ ਸਬੈ ਸੰਗ ਜਾਕੈ ਸਬੈ ਲੋਕ ਪਾਲੰ ॥ ਲੁਟਿਓ ਏਕ ਬੇਰੰ ਕੁਬੇਰੰ ਭੰਡਾਰੀ
 ॥ ਜਿਣਿਓ ਇੰਦੁ ਰਾਜਾ ਬਡੇ ਛਤੁ ਧਾਰੀ ॥ ੫੯ ॥ ਕਹੇ ਜਉਨ ਬਾਲੀ ਨਤੇ
 ਚਿੱਤ ਆਨੇ ॥ ਜਿਤੇ ਭੂਪ ਭਾਰੀ ਸੁਪਾਛੇ ਬਖਾਨੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਰਾਜਾ ਕਹੇ ਨਾਮ
 ਸੋਭੀ ॥ ਤਜੇ ਭਾਂਤ ਜੈਸੀ ਸਬੈ ਰਾਜਓਭੀ ॥ ੬੦ ॥ ਲਖੇ ਦਈਤ ਸੈਣਾ ਬਡੀ
 ਸੰਗਿ ਤਾਂਕੇ ॥ ਸੁਭੈ ਛਤੁਧਾਰੀ ਬਡੇ ਸੰਗ ਜਾਕੇ ॥ ਧੁਜਾ ਗਿੱਧ ਉੱਧੰ ਲਸੈ ਕਾਕ
 ਪੂਰੰ ॥ ਤਿਸੈ ਪਿਆਲ ਰਾਜਾ ਬਲੀ ਬਿਧ ਨੂਰੰ ॥ ੬੧ ॥ ਰਥੰ ਬੇਸਟੰ ਹੀਰ
 ਚੀਰੰ ਅਪਾਰੰ ॥ ਸੁਭੈ ਸੰਗ ਜਾਕੈ ਸੁਭੈ ਲੋਕ ਪਾਰੰ ॥ ਇਹੈ ਇੰਦੁ ਰਾਜਾ ਦੁਰੰ

੫੩. ਬਜੈ ਦੱਛਣੀ=ਦੱਖਣ ਦੇਸ ਦੇ ਵਾਜੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਮੁੰਦਰ
 ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟਸ਼ ਦੱਛਣੀ=ਚਤਰਾਈ ਵਾਲੇ।
 ਤੁਰੀ ਕਾਨਰੇ=ਤੁਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕਾਨੜਾ ਰਾਗ, ਤੁਰ ਵਾਜੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤਰੰਗ
 ਵਾਜੇ ਨਾਲ ਤਾਨਾ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਮੁੰਜੰਗ ਝਾਝਰੰ=ਮਰਦੰਗ ਵਾਜਾ, ਝਾਝ=ਛੋਟੇ,
 ਸੁਰਨਾਇ=ਤੂਤੀਆਂ, ਨਾਦ=ਨਗਾਰੇ ਜਾਂ ਸੰਖ ਮਰਦੰਗ=ਜੋੜੀ ਵਾਜਾ।

੫੪. ਸੋਭ ਸਿਪਾਹਾ=ਸੋਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਫੌਜ, ਵਿਚ। ਨਹੇ ਪਿੰਗ ਬਾਜੀ=ਨਿਹਤੇ
 ਭਾਵ ਨਰੜੇ ਜਾਂ ਜੋੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਘੋੜੇ। ੫੫. ਬਾਹਨੀ=ਸੈਨਾ ਦਾ ਈਸ਼ਰ
 ਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ। ਕਈ ਕੋਟ=ਕਈ ਕਰੋੜਾਂ ਪੈਦਲ ਸੋਭਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਪਤਾ
 ਦੇਸ ਦੇ ਭਾਵ ਬਿਅੰਤ। ਧੁਜ=ਝੰਡਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਹੈ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ। ਮੁੰਦਰ ਵਾ ਉੱਚਾ
 ਹਾਥੀ, ਗੂੜ=ਮੁੰਦਰ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਾਂਕੇ। ੫੬. ਧੋਪ=ਤਲਵਾਰ।
 ਪੈਕੰ=ਪੈਦਲ। ਪੈਦਲ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ।
 ਹਰੇ ਬਾਜ ਰਾਜੰ=ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਘੋੜੇ, ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ
 ਵਰਗੇ ਜੇਹੜੇ ਹਨ। ਨਹੇ ਸਯੰਦਨੰ=ਨਿਹਤੇ ਜਾਂ ਨਰੜੇ ਹਨ ਰਥਾਂ ਨੂੰ ਉਚਸਵਾ
 ਘੋੜਾ ਜੇਹੜਾ ਸਤ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਰਜ ਦਾ ਹੈ। ੫੭. ਲਖੇ ਲੋਕ ਏਸ
 ਨਰੇਸੰ=ਦੇਖਣਾ ਕਰੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਈਸ਼ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਲੋਕ ਆਦਕ ਅਤੇ ਨਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ।

੫੮. ਕਹੈ ਜਉਨ=ਕਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇੰਦੁ ਮਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰਸਵਤੀ ਨੇ
 ਕਹੀ ਤੇ ਰਾਜੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ। ੬੦. ਧੁਜਾ ਗਿੱਧ=ਝੰਡਾ ਜਿਸਦਾ
 ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ ਜਾਂ ਗਿਰਝਾ ਉੱਚਾ ਹੈ ਕਉਏ ਡਰਾਉਣੇ ਲਿਸ਼ਕ ਰਹੇ ਹਨ
 ਵਿਚ ਉਸਦੇ।

ਦੇਨਾ ਵਾਰੰ ॥ ਤੀਆ ਤਾਸ ਚੀਨੋ ਅਦਿਤਿਆ ਕੁਮਾਰੰ ॥ ੬੨ ॥ ਨਹੇਸਪਤ
ਬਾਜੀ ਰਬੰ ਏਕ ਚੰਕੰ ॥ ਮਹਾ ਨਾਗ ਬੰਧੰ ਤਪੇ ਤੇਜ ਬਕੰ ॥ ਮਹਾ ਉਗ੍ਰ ਧੰਨ੍ਹਾ ਸੁ
ਆਜਾਨ ਬਾਹੰ ॥ ਸਹੀ ਚਿੱਤ ਚੀਨੋ ਤਿਸੈ ਦਿਉਸ ਨਾਹੰ ॥ ੬੩ ॥ ਚੜਿਓ ਏਣ ਰਾਜੰ
ਧਰੇ ਬਾਣ ਪਾਣੰ ॥ ਨਿਸਾ ਰਾਜ ਤਾਕੇ ਲਖੇ ਤੇਜ ਮਾਣੰ ॥ ਕਰੇ ਰਸਮ ਮਾਲਾ ਉਜਾਲਾ
ਪਰਾਨੰ ॥ ਜਪੈ ਰਾਤੁ ਦਿਉਸੰ ਸਹੰ ਸ੍ਰੀ ਭੁਜਾਨੰ ॥ ੬੪ ॥ ਚੜੇ ਮਾਹਿਖੀਸੰ ਸਮੇਰੰ ਜੁਦੀਸੰ ॥
ਮਹਾ ਕੂਰ ਕਰਮੰ ਜਿਣਿਓ ਬਾਹਬੀਸੰ ॥ ਧੁਜਾ ਦੰਡ ਜਾਕੀ ਪੁਚੰਡੰ ਬਿਰਾਜੰ ॥
ਲਖੇ ਜਾਸ ਗਰਬੀਨ ਕੇ ਗਰਬ ਭਾਜੰ ॥ ੬੫ ॥ ਕਹਾ ਲੋ ਬਖਾਨੋ ਬਡੇ ਗਰਬਧਾਰੀ
॥ ਸਬੈ ਘੇਰਿ ਠਾਢੇ ਜੁਰੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਨਚੈਂ ਪਾਤਰਾਚਾ ਤਰਾ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ॥
ਉਠੈ ਝਾਂਝ ਸਬਦੰ ਸੁਨੈ ਲੋਗ ਧਾਰੀ ॥ ੬੬ ॥ ਬਡੇ ਦਿਰਬਧਾਰੀ ਬਡੀ ਸੈਨ
ਲੀਨੇ ॥ ਬਡੇ ਦਿਰਬ ਕੇ ਚਿੱਤ ਮੈ ਗਰਬ ਕੀਨੇ ॥ ਚਿਤੰ ਤਾਸ ਚੀਨੋ ਸਹੀ ਦਿਰਬ
ਪਾਲੰ ॥ ਉਠੈ ਜਉਨ ਕੇ ਰੂਪ ਕੀ ਜਾਲ ਮਾਲੰ ॥ ੬੭ ॥ ਸਭੈ ਭੂਪ ਠਾਢੇ ਜਹਾ
ਰਾਜ ਕੰਨਿਆ ॥ ਬਿਖੇ ਭੂਤਲੰ ਰੂਪੋ ਜਾਕੇ ਨ ਅੰਨਿਆ ॥ ਬਡੇ ਛਤੁਧਾਰੀ ਬਡੇ
ਗਰਬ ਕੀਨੇ ॥ ਤਹਾ ਆਨਿ ਠਾਢੇ ਬਡੀ ਸੈਨ ਲੀਨੇ ॥ ੬੮ ॥ ਨਦੀ ਸੰਗ ਜਾਕੇ
ਸਬੈ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ॥ ਸਬੈ ਸਿੰਧ ਸੰਗ ਚੜੇ ਤੇਜ ਵਾਰੇ ॥ ਬਡੀ ਕਾਇ ਜਾਕੀ ਮਹਾ
ਰੂਪ ਸੋਹੈ ॥ ਲਖੇ ਦੇਵ ਕੰਨਿਆਨ ਕੇ ਮਾਨ ਮੋਹੈ ॥ ੬੯ ॥ ਕਹੇ ਨਾਰ ਤੋਕੇ ਇਹੈ
ਬਰੁਨ ਰਾਜਾ ॥ ਜਿਸੈ ਪੇਖ ਰਾਜਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ਭਾਜਾ ॥ ਕਹਾ ਲੋ ਬਖਾਨੋ ਜਿਤੇ
ਭੂਪ ਆਏ ॥ ਸਬੈ ਬਾਲ ਕੇ ਲੈ ਭਵਾਨੀ ਬਤਾਏ ॥ ੭੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਨਿ ਜੁਰੇ
ਨਿਪ ਮੰਡਲ ਜੇਤਿਕ ਤੇਤ ਸਬੈ ਤਿਨ ਤਾਸ ਦਿਖਾਏ ॥ ਦੇਖ ਫਿਰੀ ਚਹੂੰ ਚਕ੍ਰਨ ਕੇ
ਨਿਪ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ਹਿਦੈ ਨਹੀ ਲਿਆਏ ॥ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਮੰਡਲ
ਭੂਪਤਿ ਹੇਰਿ ਦਸਾ ਮੁਰਝਾਏ ॥ ਫੂਕ ਭਏ ਮੁਖ ਸੂਕ ਗਏ ਸਬ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ
ਫਿਰੇ ਘਰਿ ਆਏ ॥ ੭੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋ ਲਗਿਆਨ ਗਏ ਅਜਿ ਰਾਜ
ਸੁ ਰਾਜਨ ਰਾਜ ਬਡੇ ਦਲ ਲੀਨੇ ॥ ਅੰਬਰ ਅਨੂਪ ਧਰੇ ਪਸਮੰਬਰ ਸੰਬਰਕੇ
ਅਰਿ ਕੀ ਛਬਿ ਛੀਨੇ ॥ ਬੇਖਨ ਬੇਖ ਚੜੇ ਸੰਗ ਹੂੰ ਨਿਪਹਾਨ ਸਬੈ ਸੁਖ ਧਾਮ
ਨਵੀਨੇ ॥ ਆਨ ਗਏ ਜਰਕੰਬਰ ਸੇ ਅਜਿ ਅੰਬਰਸੇ ਨਿਪ ਕੰਬਰ ਕੀਨੇ ॥ ੭੨ ॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਪਾਂਤਿ ਹੀ ਪਾਤ ਬਨਾਇ ਬਡੇ ਦਲ ਢੋਲ ਮਿਦੰਗ ਸੁਰੰਗ ਬਜਾਏ ॥
ਭੂਖਨ ਚਾਰੁ ਦਿਪੈ ਸਬ ਅੰਗ ਬਿਲੋਕਿ ਅਨੰਗ ਪ੍ਰਭਾ ਮੁਰਛਾਏ ॥ ਬਾਜਤ ਚੰਗ

੬੨. ਤਪੇ ਤੇਜ=ਬੜਾ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇਜ ਤਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ
ਧੰਨਤਾ ਜੋਗ। ੬੩. ਏਣ ਰਾਜੰ=ਕਾਲਾ ਹਰਨ। ਕਰੇ ਰਸਮ=ਧਰਤੀ
ਉਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਨਾਲ।

੬੪. ਚੜੇ ਮਾਹਿਖੀਸੰ=ਚੜਿਆ ਹੈ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਜੇਹੜਾ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ
ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ। ੬੬. ਦਰਬ ਪਾਲੰ=ਕਬੇਰ ਦੇਵਤਾ।

੬੭. ਬਰਨ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਵਰਨ ਰਾਜਾ। ਭਵਾਨੀ ਬਤਾਏ=ਸੁਰਸ੍ਰੁਤੀ
ਨੇ ਦੱਸੇ। ੭੧. ਅੰਬ ਰੂਪੰ ਸਰੇ=ਜੇਹੜੇ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਧਾਰੇ ਹਨ,
ਦੁਸਾਲੇ, ਸੰਬਰ ਜੋ ਦੈਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪ੍ਰਦੁਮਣ ਭਾਵ ਕਾਮ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਉਸ
ਦੀ ਛਬ ਛੀਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਆਨ ਗਏ ਜਰ ਕੰਬਰ=ਜਦੋਂ ਰਾਜੇ ਅਜ ਹੋਰੀ
ਆ ਗਏ। ਜਚੀ ਕੰਬਰ ਵਰਗੇ ਕੰਬਰ=ਭੂਰੇ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜੇ ਕਹ ਦਿੱਤੇ।

ਮਿੰਦਗ ਉਪੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸੁ ਨਾਦ ਸਬੈ ਸੁਨਿ ਪਾਏ ॥ ਰੀਝ ਰਹੇ ਰਿਝਵਾਰ ਸਬੈ
 ਲਖਿ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰਾਹਤ ਆਏ ॥ ੭੩ ॥ ਜੈਸ ਸਰੂਪ ਲਖਿਐ ਅਜਿ ਕੋ ਹਮ
 ਤੈਸ ਸਰੂਪਨ ਔਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਚੰਦਿ ਚਪੋ ਲਖਿ ਕੈ ਮੁਖ ਕੀ ਛਬਿ ਛੇਦ ਪਰੇ
 ਉਰ ਮੈ ਰਿਸ ਮਾਰੇ ॥ ਤੇਜ ਸਰੂਪ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਪਾਵਕ ਚਿੱਤ ਚਿਰੀ ਗਿਹ ਔਰ
 ਨ ਜਾਰੇ ॥ ਜੈਸ ਪ੍ਰਭਾ ਲਖੈ ਅਜਿ ਕੋ ਹਮ ਤੈਸ ਸਰੂਪ ਨ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ੭੪ ॥
 ਮੁੰਦਰ ਜਾਨ ਸਰੂਪ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਹੂੰ ਚਕ ਮੈ ਹਮ ਜਾਨਯੋ ॥ ਭਾਨ ਸਮਾਨ
 ਪ੍ਰਭਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਿਰਾਵ ਕਿਰਾਨ ਮਹਾਨ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਚਕੇ ਅਪਨੇ
 ਚਿਤ ਚੰਦ ਸਰੂਪ ਨਿਸਾ ਪਹਚਾਨਯੋ ॥ ਦਿਉਸਕੈ ਭਾਨ ਮੁਨਿਓ ਭਗਵਾਨ ਪਛਾਨ
 ਮਨੈ ਘਨ ਮੋਰਨ ਮਾਨਯੋ ॥ ੭੫ ॥ ਖੋਲਿ ਉਠੇ ਪਿਕ ਜਾਨ ਬਸੰਤ ਚਕੋਰਨ ਚੰਦ
 ਸਰੂਪ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਸਾਂਤਿ ਸੁਭਾਵ ਲਖੈ ਸਭ ਸਾਧਨ ਜੋਧਨ ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਤੱਛ ਪ੍ਰਮਾਨਯੋ
 ॥ ਬਾਲਨ ਬਾਲ ਸੁਭਾਵ ਲਖਿਓ ਤਿਹੋ ਸਤਨ ਕਾਲ ਸਰੂਪ ਪਛਾਨਯੋ ॥ ਦੇਵਨ
 ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੈ ਸਿਵ ਰਾਜਨ ਰਾਜਿ ਬਡੋ ਜੀਅ ਜਾਨਯੋ ॥ ੭੬ ॥ ਸਾਧਨ ਸਿੱਧ
 ਸਰੂਪ ਲਖਿਓ ਤਿਹੋ ਸਤਨ ਸਤ ਸਮਾਨ ਬਸੇਖਯੋ ॥ ਚੋਰਨ ਭੋਰ ਕਰੋ ਰਨ ਮੋਰਨ
 ਤਾਸ ਸਹੀ ਘਨ ਕੈ ਅਵਿ ਰੇਖਯੋ ॥ ਕਾਮ ਸਰੂਪ ਸਭੇ ਪੁਰ ਨਾਰਨ ਸੰਭੂ
 ਸਮਾਨ ਸਬੁ ਗਨ ਦੇਖਯੋ ॥ ਸੀਪ ਸ੍ਰਾਂਤ ਕੀ ਖੁੰਦ ਕਿਸੈ ਕਰਿ ਰਾਜਨ
 ਰਾਜ ਬਡੋ ਤਿਹ ਪੇਖਯੋ ॥ ੭੭ ॥ ਕੰਬਰ ਜਿਉਂ ਜਰ ਕੰਬਰ ਕੀ ਢਿਗ ਤਯੋ ਅਵਿ
 ਨੰਬਰ ਤੀਰ ਸੁਹਾਏ ॥ ਨਾਕ ਲਖੈ ਰਿਸਮਾਨ ਸੁਆ ਮਨ ਨੈਨ ਦੋਉ ਲਖਿਏਣ
 ਲਜਾਏ ॥ ਪੇਖਿ ਗੁਲਾਬ ਸਰਾਬ ਪੀਐ ਜਨੁ ਪੇਖਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਰਿਸਾਏ ॥ ਕੰਠ
 ਕਪੋਤ ਕਟੁਪਰ ਕੇਹਰ ਰੋਸ ਰਸੇ ਗਿਹ ਭੂਲ ਨ ਆਏ ॥ ੭੮ ॥ ਪੇਖਿ ਸਰੂਪ ਸਿਰਾ
 ਤਨ ਲੋਚਨ ਘੁਟਤ ਹੈ ਜਨੁ ਘੁਟ ਅਮੀਕੇ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ
 ਹੈਂ ਜਨੋ ਆਛ ਰਹੀ ਕੇ ॥ ਭਾਵਤ ਨਾਰ ਸੁਹਾਵਤ ਗਾਰ ਦਿਵਾਵਤ ਹੈ ਭਰਆ ਨੰਦ
 ਜੀ ਕੇ ॥ ਤੂੰ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ਰਚੀ ਕਰਤਾਰ ਕਹੈਂ ਅਬਿਚਾਰ ਤੀਆ ਬਰਨੀ ਕੇ ॥
 ੭੯ ॥ ਦੇਖਤ ਰੂਪ ਸਿਰਾਤਨ ਲੋਚਨ ਪੇਖਿ ਛਕੀ ਪੀਅ ਕੀ ਛਬਿ ਨਾਰੀ ॥
 ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਢੋਲ ਮਿੰਦਗ ਮੁਚੰਗਨ ਕੀ ਧੁਨਿ ਭਾਰੀ ॥ ਆਵਤ
 ਜਾਤ ਜਿਤੀ ਪੁਰ ਨਾਗਰ ਗਾਗਰ ਡਾਰ ਲਖੇ ਦੁਤਿ ਭਾਰੀ ॥ ਰਾਜ ਕਰੋ ਤਬ ਲੋ
 ਜਬ ਲੋ ਮਹਿ ਜੋ ਲਗ ਗੰਗਬਹੈ ਜਮੁਨਾਰੀ ॥ ੮੦ ॥ ਜੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਅਜਿ ਰਾਜਿ
 ਕੀ ਰਾਜਤ ਸੋ ਕਹਿਕੈ ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਗਨਾਉ ॥ ਜੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਬਿ ਦੇਤ ਸਬੈ ਜੋ

੭੪. ਮੁੰਦਰ ਤੇ ਜੁਆਨ ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਮੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਹੈ । ਭਾਨ=ਸੂਰਜ ਦੇ
 ਬਰਾਬਰ ਸੋਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ੭੭. ਕੰਬਰ ਜਓ=ਭੂਰੇ ਵਾਂਗ ।
 ਜਰ ਕੰਬਰ=ਜਿਸ ਕੰਬਲ ਉਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ । ਅੱਜ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪਾਸ
 ਇੰਕੁਰ ਓਹ ਰਾਜੇ ਸੋਭਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੰਬਲ ਪਾਸ ਭੂਰਾ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ੭੮. ਕਹੇ ਅਬਿਚਾਰ=ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਇਸਤੀਆਂ
 ਕਿ ਇਹ ਵਰ=ਲਾੜਾ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੈ । ੮੦. ਲੇਖਨ=ਕਲਮ ਗੰਨਾ ਹੈ
 ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਛਬ ਨੂੰ ਲਿਖਕੇ ਭਾਵ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲਿਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ
 ਉਪਮਾਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਮਾਂ ਲਿਖਦਿਆਂ ਕਲਮ ਮਿੱਠੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਪੈ ਤਾਸ ਕਹੈ ਜੀਅ ਬੀਚ ਲਜਾਉ ॥ ਹੋ ਚਹੂੰ ਓਰ ਫਿਰਜੋ ਬਸੁਧਾ ਛਬਿ ਅੰਗਨ
ਬੀਨ ਕਹੂੰ ਕੋਈ ਪਾਉ ॥ ਲੇਖਨ ਉਖ ਹੋ ਜਾਤ ਲਿਖੈ ਛਬਿ ਆਨਨ ਤੇ ਕਿਮਿ
ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਉ ॥ ੮੧ ॥ ਨੈਨਨ ਬਾਨ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਮਾਰਤ ਘਾਇਲ ਕੈ ਪੁਰਬਾਸਨ
ਡਾਰੀ ॥ ਸਾਰਸੁਤੀ ਨਸਕੈ ਕਹਿ ਰੂਪ ਸਿੰਗਾਰ ਕਹੈ ਮਤਿ ਕੌਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥
ਕੋਕਲ ਕੰਠਿ ਹਰਿ ਨਿਪੁ ਨਾਇਕ ਛੀਨ ਕਪੋਤ ਕੀ ਗੀਵ ਅਨਿਆਰੀ ॥
ਰੀਝ ਗਿਰੇ ਨਰ ਨਾਰ ਧਰਾ ਪਰ ਘੁਮਤਿ ਹੈ ਜਨੁ ਘਾਇਲ ਭਾਰੀ ॥
॥ ੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖ ਰੂਪ ਅਜਿ ਰਾਜ ਕੋ ਰੀਝ ਰਹੇ ਨਰ ਨਾਰ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਿ
ਚੰਦ੍ਰ ਕਿ ਸੂਰ ਇਹਿ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ੮੩ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਨਾਗਨ
ਕੇ ਛੋਨਾ ਹੈਂ ਕਿ ਕੀਨੇ ਕਾਹੂ ਟੋਨਾ ਹੈਂ ਕਿ ਕਾਮ ਕੇ ਖਿਲੋਨਾ ਹੈਂ ਬਨਾਏ ਹੈਂ
ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਇਸਤਿਨ ਕੇ ਪਾਨ ਹੈਂ ਕਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੀ ਖਾਨ ਹੈਂ ਕਿ ਕਾਮ ਕੇ
ਕਲਾਨ ਬਿਧਿ ਕੀਨੇ ਹੈਂ ਬਿਚਾਰਕੈ ॥ ਚਾਤੁਰਤਾ ਕੇ ਭੇਸ ਹੈਂ ਕਿ ਰੂਪ ਕੇ ਨਰੇਸ
ਹੈਂ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਸੁਦੇਸ ਏਸ ਕੀਨੇ ਚੰਦ੍ਰ ਸਾਰਕੈ ॥ ਤੇਗ ਹੈਂ ਕਿ ਤੀਰ ਹੈਂ ਕਿ ਬਾਨਾ
ਬਾਂਧੇ ਬੀਰ ਹੈਂ ਸੁ ਐਸੇ ਨੇਤੁ ਅਜਿ ਕੇ ਬਿਲੋਕੀਐ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ੮੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਤੀਰਨ ਸੇ ਤਰਵਾਰਨ ਸੇ ਮਿੰਗ ਬਾਰਨ ਸੇ ਅਵਿਲੋਕਹੁ ਜਾਈ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ
ਰਿਝਵਾਰ ਲਖੇ ਦੁਤਿ ਭਾਖ ਪ੍ਰਭਾ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਤਾਈ ॥ ਸੰਗਿ ਚਲੀ ਉਠਿ ਬਾਲ
ਬਿਲੋਕਨ ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਰਹੇ ਉਰਝਾਈ ॥ ਡੀਠਿ ਪਰੇ ਅਜਿਰਾਜ ਜਬੈ ਚਿਤ ਦੇਖਤ
ਹੀ ਤੀਅ ਲੀਨ ਚੁਰਾਈ ॥ ੮੫ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਅਵਿਲੋਕੀਆ ਅਜਿ ਰਾਜ ॥
ਅਤਿ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸਮਾਜ ॥ ਅਤਿ ਰੀਝ ਕੈ ਹਸ ਬਾਲ ॥ ਗੁਹਿ ਫੂਲ ਮਾਲ ਉਤਾਲ
॥ ੮੬ ॥ ਗੁਹਿ ਫੂਲ ਕੀ ਕਰਿ ਮਾਲ ॥ ਅਤਿ ਰੂਪਵੰਤ ਸੁ ਬਾਲ ॥ ਤਿਸ ਡਾਰੀਆ
ਉਰ ਆਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ੮੭ ॥ ਤਿਹ ਦੇਬਿ ਆਗਿਆ ਕੀਨ ॥
ਦਸ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰੀ ਇਮ ਬੈਨ ॥ ਸਸਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨ
॥ ੮੮ ॥ ਤਵ ਜੋਗ ਹੈ ਅਜਿਰਾਜ ॥ ਸੁਨਿ ਰੂਪਵੰਤ ਸਲਾਜ ॥ ਬਰੁ ਆਜੁ
ਤਾਕਹ ਜਾਇ ॥ ਸੁਨਿ ਬੈਨਿ ਸੁੰਦਰ ਕਾਇ ॥ ੮੯ ॥ ਗੁਹਿ ਫੂਲ ਮਾਲ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
ਉਰ ਡਾਰਿ ਤਾਕੇ ਦੀਨ ॥ ਤਬ ਬਾਜ ਤੂਰ ਅਨੇਕ ॥ ਡਫ ਬੀਣ ਬੇਣ ਬਸੇਖ ॥
੯੦ ॥ ਡਫ ਬਾਜ ਢੋਲ ਮਿੰਦੰਗ ॥ ਅਤਿ ਤੂਰ ਤਾਨ ਤਰੰਗ ॥ ਨਯ ਬਾਸਰੀ
ਅਰੁ ਬੈਨ ॥ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰੀ ਸੁਭ ਨੈਨ ॥ ੯੧ ॥ ਤਿਹ ਬਿਆਹਿ ਕੈ ਅਜਿਰਾਜਿ ॥
ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਲੈ ਕਰਿ ਦਾਜ ॥ ਗੁਹਿ ਆਈਆ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਡਫ ਬੇਣ ਬੀਣ
ਬਜਾਇ ॥ ੯੨ ॥ ਅਜਿਰਾਜ ਰਾਜ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ਸੁਖ

ਭਾਵ ਓ ਕਹੈ ਤੀਨੋ ਕਰ ਸਭੀ - ਠਨਾਕ ਠਨਾਕ ॥ ਨਯ ਬਾਸਰੀ

੮੧. ਅਨਿਆਰੀ=ਅਲੱਗ ਭਾਵ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈ ਹੀ ਆਂਦੀ ਹੈ।
 ੮੩. ਕਾਮ=ਕਾਮ ਦਾ ਕਲੇਵਰ=ਸਰੀਰ ਹੈ। ੮੪. ਰਿਝਵਾਰ=ਪ੍ਰਸੰਨ
 ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ੮੫. ਗੁਹੈ=ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ
 ਗੁੰਦੀ ਹੈ। ੮੭. ਤਿਹ ਦੇਵ=ਤਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰਸੁਤੀ ਨੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।
 ੮੯. ਡਫ ਬੀਣ=ਵਸ਼ੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਡਫਾਂ ਤੇ ਬੀਣਾਂ, ਬੇਣ ਭਾਵ ਨਰ ਮਾਦਾ
 ਵਾਜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ੯੦. ਨਯ ਬਾਸਰੀ=ਤੂਤੀਆਂ ਤੇ ਬੰਸਰੀ।

ਸਿੰਧ ਸੀਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ॥ ਜਿਨਿ ਜੀਤਿਆ ਰਣ ਰੁਦ੍ਰ ॥ ੯੩ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਰਾਜ
ਕਮਾਇ ॥ ਸਿਰ ਅਤ੍ਰ ਪਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇ ॥ ਰਣਧੀਰ ਰਾਜ ਬਿਸੇਖ ॥ ਜਗ ਕੀਨ
ਜਾਸ ਭਿਖੇਖ ॥ ੯੪ ॥ ਜਗਜੀਤ ਚਾਰਿ ਦਿਸਾਨ ॥ ਅਜਿ ਰਾਜ ਰਾਜ ਮਹਾਨ ॥
ਨਿਪ ਦਾਨ ਸੀਲ ਪਹਾਰ ॥ ਦਸ ਚਾਰਿ ਚਾਰ ਉਦਾਰ ॥ ੯੫ ॥ ਦੁਤਿ ਵੰਤਿ
ਸੁੰਦਰ ਨੈਨ ॥ ਜਿਹ ਪੇਖਿ ਖਿਝਤ ਮੈਨ ॥ ਮੁਖ ਦੇਖਿ ਚੰਦ੍ਰ ਸਰੂਪ ॥ ਚਿਤ ਸੋ
ਚੁਰਾਵਤ ਭੂਪ ॥ ੯੬ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੈ ਬਡ ਰਾਜ ॥ ਬਹੁ ਜੱਗ ਧਰਮ ਸਮਾਜ
॥ ਜਉ ਕਹੈ ਸਰਬ ਬਿਚਾਰ ॥ ਇਕ ਹੋਤ ਕਥਾ ਪਸਾਰ ॥ ੯੭ ॥ ਤਿਹ ਤੇ ਸੁ
ਬੋਰੀਐ ਬਾਤ ॥ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਭਾਖੇ ਭਾਤ ॥ ਬਹੁ ਜੱਗ ਧਰਮ ਸਮਾਜ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਕੈ ਅਜਿਰਾਜ ॥ ੯੮ ॥ ਜਗ ਆਪਨੋ ਅਜਿਮਾਨ ॥ ਤਰ ਆਖ ਆਨਨ ਆਨ
॥ ਤਬ ਕਾਲ ਕੋਪਕੁਵਾਲ ॥ ਅਜਿਜਾਰੀਆ ਮਧਿ ਜੁਲ ॥ ੯੯ ॥ ਅਜਿ ਜੋਤਿ
ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨ ॥ ਤਬ ਸਰਬ ਦੇਖਿ ਡਰਾਨ ॥ ਜਿਮ ਨਾਵ ਖੇਵਟ ਹੀਨ ॥ ਜਿਮ
ਦੇਹ ਅਰਬਲ ਛੀਨ ॥ ੧੦੦ ॥ ਜਿਮ ਗਾਵ ਰਾਵ ਬਿਹੀਨ ॥ ਜਿਮ ਉਰ ਬਰਾ
ਕ੍ਰਿਸ ਛੀਨ ॥ ਜਿਮ ਦਿਰਬ ਹੀਣ ਭੰਡਾਰ ॥ ਜਿਮ ਸਾਹਿ ਹੀਣ ਬਿਪਾਰ ॥ ੧੦੧ ॥
ਜਿਮ ਅਰਥ ਹੀਣ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਿਮ ਮਿੱਤ ॥ ਜਿਮ ਰਾਜ ਹੀਣ
ਸੁਦੇਸ ॥ ਜਿਮ ਸੈਣ ਹੀਨ ਨਰੇਸ ॥ ੧੦੨ ॥ ਜਿਮ ਗਿਆਨਹੀਣ ਜੁਗੇਂਦ੍ਰ ॥ ਜਿਮ
ਭੂਮ ਹੀਣ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ॥ ਜਿਮ ਅਰਥ ਹੀਣ ਬਿਚਾਰ ॥ ਜਿਮ ਦਰਬ ਹੀਣ ਉਦਾਰ
॥ ੧੦੩ ॥ ਜਿਮ ਅੰਕੁਰ ਹੀਣ ਜਗੇਸ ॥ ਜਿਮ ਸੈਣ ਹੀਨ ਨਰੇਸ ॥ ਜਿਮ ਸਸਤ੍ਰ
ਹੀਣ ਲੁਝਾਰ ॥ ਜਿਸ ਬੁਧਿ ਬਾਝ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੦੪ ॥ ਜਿਮ ਨਾਰ ਹੀਣ ਭਤਾਰ
॥ ਜਿਮ ਕੰਤ ਹੀਣ ਸੁ ਨਾਰ ॥ ਜਿਮ ਬੁੱਧਿ ਹੀਣ ਕਬਿੱਤ ॥ ਜਿਮ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀਣ
ਸੁ ਮਿੱਤ ॥ ੧੦੫ ॥ ਜਿਮ ਦੇਸ ਭੂਪ ਬਿਹੀਨ ॥ ਬਿਨ ਕੰਤ ਨਾਰ ਅਧੀਨ ॥
ਜਿਮ ਭਾਂਤਿ ਬਿਪੁ ਅਬਿੱਦਿ ॥ ਜਿਮ ਅਰਥ ਹੀਣ ਸਬਿੱਦਿ ॥ ੧੦੬ ॥ ਤੇ
ਕਹੈ ਸਰਬ ਨਰੇਸ ॥ ਜੋ ਆ ਗਏ ਇਹ ਦੇਸ ॥ ਕਰਿ ਅਸਟ ਦਸ੍ਯ ਪੁਰਾਣਿ
॥ ਦਿਜ ਬਿਆਸ ਬੇਦ ਨਿਧਾਨ ॥ ੧੦੭ ॥ ਕੀਨੇ ਅਠਾਰਹ ਪਰਬ ॥ ਜਗ

੯੩. ਜੱਗ=ਜੱਗ ਜਿਸਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਾਸ ਭਿਖੇਖ=ਜਿਸਨੇ ਸਿਰੋਮਣੀ
ਸੰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜ ਰਾਜ=ਜੇਹੜਾ ਅੱਜਰਾਜਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ ਹੈ।

੯੯. ਅਰਬਲਾ=ਉਮਰ। ੧੦੫. ਜਿਮ ਗਾਵ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਨੱਗਰ
ਜਾਂ ਸ਼ਹਰ। ਉਰਬਰਾ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਧਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ। ਭੰਡਾਰ=ਖਜਾਨਾ।

੧੦੬. ਬਿਪੁ ਅਬਿਦ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਦਿਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੇਹੜੇ ਬੇਦ
ਬਿਆਸ ਜੀ ਚਤਰ ਹਨ। ਜੁਗ ਆਗਲੰ=ਇਸ ਜੁਗ ਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਭਾਵ
ਆਦ ਅਰੰਭ ਵਿਚ। ਵਾਇਸਬੇ=ਦੁਪਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਵਿਆਸ ਜੀ ਹੋਏ।
ਪੁਰਾਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼=ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕੋਪਕਾਲ=ਤਦੋਂ
ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੇ ਗੱਸੇ ਰੂਪ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਜਿਹ ਜੁਲ=ਜਿਸਦੀ ਸਾੜ ਦੇਨ ਵਾਲੀ
ਬੜੀ ਅੱਗ ਹੈ। ਪੁਨ ਜਾਨਕੈ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਗਰੀਬ ਜਾਨਕੇ। ੩. ਸੁਭਾਸ=ਧੰਨਤਾ
ਜੋਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਨ। ਕਾਲਿਦਾਸ=ਕਾਲੀ ਦਾਸ ਕਵੀਸ਼ਰ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ।
ਅਤਿ ਗਿਆਨ=ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਬੜੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ। ਰਘ ਕਾਬ=ਇਕ
ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੇ ਬਣਾਇਆ।

ਗੀਝੀਆ ਸੁਨ ਸਰਬ ॥ ਇਹ ਬਿਆਸ ਬ੍ਰਹਮਵਤਾਰ ॥ ਭਏ ਪੰਚ ਮੋ ਮੁਖ
ਚਾਰ ॥ ੧੦੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪੰਚਮੋਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਆਸ ਰਾਜਾ ਅਜ ਕੋ
ਰਾਜ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੫ ॥ ੯ ॥ ੩੧੫ ॥

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਜੁਗ ਆਗ ਲੇ ਇਹ ਬਿਆਸ ॥ ਜਗ ਕੀਅ ਪੁਰਾਣ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਤਬ ਬਾਢਿਆ ਤਿਹ ਗਰਬ ॥ ਸਰ ਆਪ ਜਾਨਨ ਸਰਬ ॥ ੧ ॥ ਤਬ
ਕੋਪ ਕਾਲ ਕ੍ਰਵਾਲ ॥ ਜਿਹ ਜਾਲ ਜੁਲ ਬਿਸਾਲ ॥ ਖਟ ਟੂਕ ਤਾਕਹ ਕੀਨ
॥ ਪੁਨ ਜਾਨ ਕੈ ਤਿਨ ਦੀਨ ॥ ੨ ॥ ਨਹੀ ਲੀਨ ਪੁਨ ਨਿਕਾਰ ॥ ਭਏ ਖਸਟ
ਰਿਖੇ ਅਪਾਰ ॥ ਤਿਨ ਸਾਸਤ੍ਰੰਗ ਬਿਚਾਰ ॥ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਸੁ ਡਾਰ ॥
੩ ॥ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬਿਆਸ ਸੁਭਾਸ ॥ ਧਰਿ
ਖਸਟ ਮੋ ਅਵਤਾਰ ॥ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀਨ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਖਸਟਮੋ ਅਵਤਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਖਸਟ
ਰਿਖ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੬ ॥ ੩੧੬ ॥

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਦ ਨਿਧਾਨ ॥ ਦਸ ਅਸਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨ
॥ ਕਲਜੁਗਿਯ ਲਾਗ ਨਿਹਾਰ ॥ ਭਏ ਕਾਲਦਾਸ ਅਬਿਚਾਰ ॥ ੧ ॥ ਲਖਿ
ਗੀਝ ਬਿਕ੍ਰਮ ਜੀਤ ॥ ਅਤਿ ਗਰਬਵੰਤ ਅਜੀਤ ॥ ਅਤਿ ਗਿਆਨ ਮਾਨ ਗੁਨੈਨ
॥ ਸੁਭ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨ ॥ ੨ ॥ ਰਘੁ ਕਾਬਿ ਕੀਨ ਸੁਧਾਰ ॥ ਕਰਿ ਕਾਲ ਦਾਸ
ਵਤਾਰ ॥ ਕਹੋ ਲੋ ਬਖਾਨੋ ਤਉਨ ॥ ਜੋ ਕਾਬਿ ਕੀਨੇ ਜਉਨ ॥ ੩ ॥ ਧਰ ਸਪਤ
ਬ੍ਰਹਮ ਵਤਾਰ ॥ ਤਬ ਭਇਓ ਤਾਸ ਉਧਾਰ ॥ ਤਬਿਧਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥ ਮੁਖ ਚਾਰ
ਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥ ੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਵਤਾਰ ਸਪਤਮੋ ਕਾਲਦਾਸ
ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੭ ॥ ੩੨੩ ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਬ ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਅਬ ਕਹੋ ਤੋਨ ਸੁਧਾਰ ॥ ਜੇ ਧਰੇ ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ॥
ਅਤਿ ਜੋਗ ਸਾਧਨ ਕੀਨ ॥ ਤਬ ਗਰਬ ਕੇ ਰਸਿ ਭੀਨ ॥ ੧ ॥ ਸਰਿ ਆਪ ਜਾਨਨ
ਔਰ ॥ ਸਬ ਦੇਸ ਮੋਂ ਸਬ ਠੋਰ ॥ ਤਬ ਕੋਪ ਕੈ ਇਮਕਾਲ ॥ ਇਮ ਭਾਖਿ ਬੈਣਿ
ਉਤਾਲ ॥ ੨ ॥ ਜੇ ਗਰਬ ਲੋਕ ਕਰੰਤ ॥ ਤੇ ਜਾਨ ਕ੍ਰੁਪ ਪਰੰਤ ॥ ਮੁਰ ਨਾਮ
ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਰੁਦ੍ਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੩ ॥ ਕੀਅ ਗਰਬ ਕੇ ਮੁਖ ਚਾਰ ॥
ਕਛੁ ਚਿੰਤ ਮੋਂ ਅਬਿ ਚਾਰ ॥ ਜਬ ਧਰੇ ਤਿਨ ਤਨ ਸਾਤ ॥ ਤਬ ਬਨੀ ਤਾਕੀ ਬਾਤ
॥ ੪ ॥ ਤਿਮਜਨਮੁ ਧਰੁ ਤੈ ਜਾਇ ॥ ਚਿਤ ਦੇ ਸੁਨੋ ਮੁਨ ਰਾਇ ॥ ਨਹੀ ਐਸ ਹੋਇ
ਉਧਾਰ ॥ ਸੁਲ ਲੇਹੁ ਰੁਦ੍ਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫ ॥ ਸੁਨ ਸੁਵਨਏ ਸਿਵ ਬੈਨ ॥ ਹਠ
ਛਾਡਿ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨ ॥ ਤਿਹ ਜਾਨ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਛਿਤ ਲੀਨ ਆਨ ਵਤਾਰ ॥

੬ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਜਿਮ ਕਥੇ ਸਰਬ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ ॥ ਤਿਮ ਕਹੇ ਰਿਖਨ ਸਬ
ਹੀ ਸਮਾਜ ॥ ਜਿਹ ਜਿਹ ਪਕਾਰ ਤਿਹ ਕਰਮ ਕੀਨ ॥ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਜੇਮ
ਦਿਜਬਰਨ ਲੀਨ ॥ ੭ ॥ ਜੇ ਜੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਿੱਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਤੇ ਤੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਭਾਖੇ ਸੁ
ਬਾਸ ॥ ਰਿਖ ਪੁਤ੍ਰ ਏਸ ਭਏ ਰੁਦ੍ਰ ਦੇਵ ॥ ਮੋਨੀ ਮਹਾਨ ਮਾਨੀ ਅਭੇਵ ॥ ੮ ॥
ਪੁਨ ਭਏ ਅਤ੍ਰ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਬਿੱਧਿਆ ਨਿਧਾਨ ॥
ਲਿੱਨੋ ਸੁ ਜੋਗ ਤਜਿ ਰਾਜਿਆਨ ॥ ਸੇਵਿਆ ਰੁਦ੍ਰ ਸੰਪਤ ਨਿਧਾਨ ॥ ੯ ॥
ਕਿੱਨੋ ਸੁ ਜੋਗ ਬਹੁ ਦਿਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਗੀਝਿਓ ਰੁਦ੍ਰ ਤਾਪਰ ਨਿਦਾਨ ॥ ਬਰੁ ਮਾਂਗ
ਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਰੁਚੈ ਤੋਹਿ ॥ ਬਰੁ ਦਾਨੁ ਤਉਨ ਮੈ ਦੇਉ ਤੋਹਿ ॥ ੧੦ ॥ ਕਰਿ ਜੋਰਿ
ਅਤ੍ਰ ਤਬ ਭਯੋ ਠਾਢ ॥ ਉਠ ਭਾਗ ਆਨਨੁਗਾਗ ਬਾਢ ॥ ਗਦ ਗਦ ਸੁ ਬੈਣ
ਭਭਕੰਤ ਨੈਣ ॥ ਰੋਮਾਨ ਹਰਖ ਉਚਰੇ ਸੁ ਬੈਣ ॥ ੧੧ ॥ ਜੋ ਦੇਤ ਰੁਦ੍ਰ ਬਰੁ ਗੀਝ
ਮੋਹਿ ॥ ਗ੍ਰਹਿ ਹੋਇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਮ ਤੁਲਿ ਤੋਹਿ ॥ ਕਹਿ ਕੈ ਤਬਾ ਸੁ ਭਏ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ
॥ ਗ੍ਰਹਿ ਗਯੋ ਅਤ੍ਰ ਮੁਨ ਮਨ ਮਹਾਨ ॥ ੧੨ ॥ ਗ੍ਰਹ ਬਰੀਆਨ ਅਨਸੂਆ ਨਾਰ ॥ ਜਨ
ਪਠਿਓ ਤੋਤੁ ਨਿਜ ਸਿਵ ਨਿਕਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁ ਬਿਸਨ ਨਿਜ ਤੇਜ ਕਾਢ ॥ ਆਏ ਸੁ
ਮੱਧਿ ਅਨਿਸੂਆ ਛਾਡਿ ॥ ੧੩ ॥ ਭਈ ਕਰਤ ਜੋਗ ਬਹੁ ਦਿਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਅਨਸੂਆ ਨਾਮ
ਗੁਨ ਗੁਨ ਮਹਾਨ ॥ ਅਤਿ ਤੇਜਵੰਤ ਸੋਭਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ਜਨ ਧਰਾ ਰੂਪ ਦੂਸਰ ਅਨੰਗ ॥ ੧੪ ॥
ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ਸੁੰਦਰ ਜਨੰਤ ॥ ਸਉਹਾਗ ਭਾਗ ਬਹੁ ਬਿਧ ਲਸੰਤ ॥ ਜਿਹ ਨਿਰਖ
ਰੂਪ ਸੋਰਹਿ ਲੁਭਾਇ ॥ ਆਭਾ ਅਪਾਰ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ੧੫ ॥ ਨਿਸ ਨਾਥ
ਦੇਖ ਆਨਨ ਰਿਸਾਨ ॥ ਜਲਿ ਜਾਇ ਨੈਨ ਲਹਿਰੋਸਮਾਨ ॥ ਤਮ ਨਿਰਖ ਕੇਸ
ਕੀਅ ਨੀਚ ਡੀਨ ॥ ਛਪਿ ਰਹਾ ਜਾਨ ਗਿਰ ਹੇਮ ਪੀਨ ॥ ੧੬ ॥ ਕੰਠਹਿ ਕਪੋਤਿ
ਲਖਿ ਕੋਪ ਕੀਨ ॥ ਨਾਸਾ ਨਿਹਾਰ ਬਨਿ ਕੀਰ ਲੀਨ ॥ ਰੋਮਾਵਲ ਹੇਰ ਜਮਨਾ
ਰਿਸਾਨ ॥ ਲੱਜਾ ਮਰੰਤ ਸਾਗਰ ਭੁਬਾਨ ॥ ੧੭ ॥ ਬਾਹੁ ਬਿਲੋਕ ਲਾਜੈ ਮਿਨਾਲ ॥
ਖਿਸਿਯਾਨ ਹੰਸ ਅਵਿਲੋਕ ਚਾਲ ॥ ਜੰਘਾ ਬਿਲੋਕ ਕਦਲੀ ਲਜਾਨ ॥ ਨਿਸਰਾਟ
ਆਪ ਘਟਿ ਰੂਪ ਮਾਨ ॥ ੧੮ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਤਾਸ ਬਰਣੇ ਸਿੰਗਾਰ ॥ ਕੋ ਸਕੈ
ਕੱਬਿ ਮਹਿਮਾ ਉਚਾਰ ॥ ਐਸੀ ਸਰੂਪ ਅਵਿਲੋਕ ਅਤ੍ਰ ॥ ਜਨਲੀਨ ਰੂਪ ਕੇ

੬. ਦਿਜ=ਜਿਸਤਰਾਂ ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਲਿਆ ਹੈ।

੭. ਰਿਖ ਏਸ=ਅਤ੍ਰ ਰਿਖੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ। ਰੁਦ੍ਰ ਦੇਵ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਹੋਏ।

੮. ਸੰਪਤਾ=ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਜਾਂ ਖਾਣ। ਪ੍ਰਮਾਣ=ਮਾਪਾ ਜਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ।

੧੦. ਉਠ ਭਾਗ=ਉਠਕੇ ਦੌੜਕੇ ਆਇਆ ਜਾਂ ਭਾਗਵਾਨ ਸੀ ਦੌੜਕੇ
ਉਠਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਭਭਕੰਤ=ਭਕ ਭਕ ਕਰਕੇ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ

ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਹੈ। ਰੋਮਾਨ=ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਮ
ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ੧੨. ਛਾਡ=ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ।

੧੫. ਜਲਜਾਇ=ਜੇਹੜਾ ਕਮਲ ਹੈ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਗੁੱਸਾ ਮਨਾ-
ਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਨ ਗਿਰ=ਮਾਨੋ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਦੇ ਪਿਛੇ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ।

੧੭. ਮਿਨਾਲ=ਕੌਲ ਦੀ ਡੰਡੀ। ਖਿਸਿਯਾਨ ਹੰਸ=ਹੰਸ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ। ਨਿਸਰਾਟ=ਚੰਦਮਾ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ।

ਛੀਨ ਛਤੁ ॥ ੧੯ ॥ ਕੀਨੀ ਪੁੱਤੰਗਿ ਤਿਹ ਸਮੈ ਨਾਰ ॥ ਬਜਾਹੈ ਨ ਭੋਗ ਭੋਗੇ
 ਭਤਾਰ ॥ ਮੈ ਬਰੇ ਤਾਸ ਰੁਚ ਮਾਨ ਚਿੱਤ ॥ ਜੇ ਸਹੈ ਕਸਟ ਐਸੋ ਪਵਿੱਤ ॥ ੨੦ ॥
 ਰਿਖ ਮਾਨ ਬੈਨ ਤਬ ਬਰਯੋ ਵਾਹਿ ॥ ਜਨੁ ਲੀਨ ਲੂਟ ਸੀਗਾਰ ਤਾਹਿ ॥
 ਲੈ ਗਯੋ ਧਾਮ ਕਰਿ ਨਾਰ ਤਉਨ ॥ ਪਿਤ ਦੱਤ ਦੇਵ ਮੁਨ ਅਤੁ
 ਜਉਨ ॥ ੨੧ ॥ ਬਹੁ ਬਰਖ ਬੀਤ ਕਿੰਨੋ ਬਿਵਾਹਿ ॥ ਇਕ ਭਯੋ ਆਨ
 ਅਉਰੈ ਉਛਾਹਿ ॥ ਤਿਹ ਗਏ ਧਾਮ ਬ੍ਰਮਾਦਿ ਆਦਿ ॥ ਕਿੰਨੀ ਸੁ ਸੇਵ ਤੀਯਾ
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ੨੨ ॥ ਬਹੁ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਰੁ ਅਰਘ ਦਾਨ ॥ ਪਾਦਰਘਿਆਦਿ ਕਿੰਨੋ
 ਸੁਜਾਨ ॥ ਅਵਲੋਕ ਭਗਤਿ ਤਿਹ ਚਤੁਰ ਬਾਕ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਬਿਸਨ ਬੈਠੇ
 ਪਿਨਾਕ ॥ ੨੩ ॥ ਅਵਲੋਕ ਭਗਤ ਭਏ ਰਿਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਜੋਤਿ ਹੂ ਮੱਧਿ ਲੋਕਾਨਿਪੰਨ ॥
 ਕਿੰਨੋ ਸੁ ਐਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਚਾਰ ॥ ਤੈਂ ਪੁਤ੍ਰ ਵੰਤ ਹੂਜੋ ਕੁਮਾਰ ॥ ੨੪ ॥ ਤੇਮਰ ਛੰਦ ॥
 ਕੀਅ ਐਸ ਬ੍ਰਹਮ ਉਚਾਰ ॥ ਤੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਵਸ ਬਾਰ ॥ ਤਬ ਨਾਰ ਏ ਸੁਨ ਬੈਨ ॥
 ਬਹੁ ਆਸੁ ਡਾਰਤ ਨੈਨ ॥ ॥ ੨੫ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬਿਕਲ ਸਰੀਰ ॥ ਜਲ ਸ੍ਰਵਤ
 ਨੈਨ ਅਧੀਰ ॥ ਰੋਮਾਂਚਿ ਗਦ ਗਦ ਬੈਨ ॥ ਦਿਨ ਤੇ ਭਈ ਜਨੁ ਰੈਨ ॥ ੨੬ ॥
 ਰੋਮਾਂਚਿ ਬਿਕਲ ਸਰੀਰ ॥ ਤਨ ਕੋਪ ਮਾਨ ਅਧੀਰ ॥ ਪਰ ਕੰਤ ਉਸਟ ਰੁਨੈਨ ॥
 ਬਿਨ ਬੁੱਧਿ ਬੋਲਤ ਬੈਨ ॥ ੨੭ ॥ ਮੋਹਣ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨਿ ਐਸ ਬੈਨ ॥ ਮਿ੍ਰਗੀ ਏਸ
 ਨੈਨ ॥ ਅਤਿ ਰੂਪ ਧਾਮ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁ ਬਾਮ ॥ ੨੮ ॥ ਚਲਚਾਲ ਚਿੱਤ ॥ ਪਰਮੰ
 ਪਵਿੱਤ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪ ਵੰਤ ॥ ਮੁਨ ਤਿਅ ਬਿਅੰਤ ॥ ੨੯ ॥ ਉਪਟੰਤ ਕੇਸ ॥ ਮੁਨ
 ਤਿਅ ਸੁ ਦੇਸ ॥ ਅਤਿ ਕੋਪ ਅੰਗਿ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰੰਗ ॥ ੩੦ ॥ ਤੋਰੰਤ ਹਾਰ ॥
 ਉਪਟੰਤ ਬਾਰ ॥ ਡਾਰੰਤ ਦੂਰ ॥ ਰੋਖੰਤ ਪੂਰ ॥ ੩੧ ॥ ਤੇਮਰ ਛੰਦ ॥ ਲਖਿ ਕੋਪ
 ਭੀ ਮੁਨਿ ਨਾਰ ॥ ਉਠਭਾਜ ਬ੍ਰਹਮ ਉਦਾਰ ॥ ਸਿਵ ਸੰਗਿ ਲੈ ਰਿਖ ਸਰਬ ॥
 ਭਯਮਾਨ ਹੂ ਤਜ ਗਰਬ ॥ ੩੨ ॥ ਤਬ ਕੋਪ ਕੈ ਮੁਨਿ ਨਾਰ ॥ ਸਿਰ ਕੇਸ ਜਟਾ
 ਉਪਾਰ ॥ ਕਰਿ ਸੋ ਜਬੈ ਕਰ ਮਾਰ ॥ ਤਬ ਲੀਨ ਦੱਤ ਅਵਤਾਰ ॥ ੩੩ ॥ ਕਰ
 ਬਾਮ ਮਾਤੁ ਸਮਾਨ ॥ ਕਰ ਦੱਛ ਨੰਤੁ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਕੀਆ ਪਾਨ ਭੋਗ ਬਿਚਾਰ ॥
 ਤਬ ਭਏ ਦੱਤ ਕੁਮਾਰ ॥ ੩੪ ॥ ਅਨਭੂਤ ਉੱਤਮ ਗਾਤ ॥ ਉਚਰੰਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ
 ਸਾਤ ॥ ਮੁਖ ਬੇਦ ਚਾਰ ਰੜੰਤ ॥ ਉਪਜੋ ਸੁ ਦੱਤ ਮਹੰਤ ॥ ੩੫ ॥ ਸਿਵ ਸਿਮਰ

੧੯. ਬਿਆਹੋ=ਵਿਆਹ ਕਰਾਵੇ ਤੇ ਪਤੀ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਨ ਭੋਗੇ ।

੨੧. ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ=ਬ੍ਰਹਮਾ, ਬਿਸਨੂੰ ਸ਼ਿਵਜੀ ।

੨੨. ਬਹੁ ਧੂਪ=ਬਹੁਤ ਧੂਪ ਤੇ ਆਰਤੀ ਤੇ ਅਰਘ=ਚਰਨ ਧੋਕੇ ਦਾਨ
 ਦੇਣਾ ਕੀਤਾ । ਅਵਲੋਕ ਵੇਖ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਅਨਸੂਆ ਦੀ ਭਗਤੀ ਚਤੁ
 ਬਾਨ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ । ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ=ਇੰਦ੍ਰ ਤੋਂ ਲੋਕੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ ਬਿਸਨੂੰ
 ਸ਼ਿਵਜੀ । ੨੫. ਸ੍ਰਵਤ=ਵਗਦਾ ਹੋ ਪਾਣੀ । ਰੋਮਾਂਚ=ਵਾਲ ਖੜੇ ਜਾਣੇ ਤੇ

ਗਲ ਰੁਕ ਜਾਣਾ । ੨੮. ਚਲਚਾਲ=ਚਾਲ ਤੋਂ ਬੇਚਲ ਚਿਤ ਹੋ ਗਿਆ
 ਜਾਂ ਚਿਤ ਦੀ ਚੰਚਲ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ । ੨੯. ਉਪਟੰਤ=ਪੁਟਣਾ ।

ਸੁਦੇਸ=ਚੰਗੇ ਅੰਗ । ੩੩. ਕਰਬਾਮ=ਹੱਥ ਖੱਬਾ ਮਾਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਣੇ
 ਕਰ ਦੱਛਨਾ=ਹੱਥ ਸੱਜਾ ਅੰਤੁ ਮੁਨੀ ਪਿਤਾ ਦੇ । ਪ੍ਰਮਾਨ=ਮਾਪਾ ।

੩੪. ਅਨਭੂਤ=ਅਸਚਰਜ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਉੱਤਮ ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ । ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ
 ਸਾਤ=ਸਤਾਈ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ।

ਪੂਰਬਲ ਸੁਪ ॥ ਬਪੁ ਦੱਤ ਕੋ ਧਰਿ ਆਪ ॥ ਉਪਜਿਓਨਿ ਸੁਆ ਧਾਮ ॥ ਅਵਤਾਰ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁ ਤਾਮ ॥ ੩੬ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਉਪਜਿਓ ਸੁਦੱਤ ਮੋਹਨੀ ਮਹਾਨ ॥
 ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਬਿਦਿਆ ਨਿਧਾਨ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰਗਿ ਸੁਧ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥ ਅਵਧੂਤ
 ਰੂਪ ਗਣ ਸਰਬ ਭੂਪ ॥ ੩੭ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਜੋਗ ਕਿੱਨੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰ
 ਸਰਬਤ੍ਰ ਦਾਸ ॥ ਜਨੁ ਧਰਿਓ ਆਨ ਬਪੁ ਸਰਬ ਜੋਗ ॥ ਤਜਿ ਰਾਜ ਸਾਜ ਅਰੁ
 ਤਿਆਗ ਭੋਗ ॥ ੩੮ ॥ ਆਛਿੱਜ ਰੂਪ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰਵੰਤ ਸੋਭਾ
 ਨਿਧਾਨ ॥ ਰਵਿ ਅਨਲ ਤੇਜ ਜਲ ਸੋ ਸੁਭਾਵ ॥ ਉਪਜਿਆ ਜਗਤ ਸੰਨਯਾਸ
 ਰਾਵ ॥ ੩੯ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਜ ਭਏ ਦੱਤ ਦੇਵ ॥ ਰੁਦ੍ਰਾਵਤਾਰ ਸੁੰਦਰ ਅਜੇਵ ॥
 ਪਾਵਕ ਸਮਾਨ ਭਯੋ ਤੇਜੁ ਜਾਸ ॥ ਬਸੁਧਾ ਸਮਾਨ ਧੀਰਜ ਸੁ ਤਾਸ ॥ ੪੦ ॥
 ਪਰਮੰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਭਏ ਦੇਵ ਦੱਤ ॥ ਆਛਿੱਜ ਤੇਜ ਅਰੁ ਬਿਮਲ ਮੰਤਿ ॥ ਸੋ ਵਰਣ
 ਦੇਖ ਲਾਜੰਤ ਅੰਗ ॥ ਸੋਭੰਤ ਸੀਸ ਗੰਗਾ ਤਰੰਗ ॥ ੪੧ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਆਲਿਪਤ
 ਰੂਪ ॥ ਆਦੰਗ ਜੋਗ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥ ਬਿਭੂਤ ਅੰਗ ਉਜਲ ਸੁਬਾਸ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਜੋਗ
 ਕਿੱਨੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੪੨ ॥ ਅਵਲੋਕ ਅੰਗ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਰਾਜ ਉਪਜਾ
 ਉਦਾਰ ॥ ਅਨਭੂਤ ਗਾਤ ਆਭਾ ਅਨੰਤ ॥ ਮੋਨੀ ਮਹਾਨ ਸੋਭਾ ਲਸੰਤ ॥ ੪੩ ॥
 ਆਭਾ ਅਪਾਰ ਮਹਿਮਾ ਅਨੰਤ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਜ ਕਿੱਨੋ ਬਿਅੰਤ ॥ ਕਾਂਪਿਆ ਕਪੱਟੁ
 ਤਿਹ ਉਦੇ ਹੋਤ ॥ ਤਤ ਛਿਨ ਅਕਪਟ ਕਿੱਨੋ ਉਦੋਤ ॥ ੪੪ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਛਿੱਜ
 ਅਨਭੂਤਗਾਤ ॥ ਅਵਲੋਕ ਪੁਤ੍ਰ ਚਕਿ ਰਹੀ ਮਾਤ ॥ ਦੇਸਨ ਬਿਦੇਸ ਚੱਕਿਰ ਹੀ
 ਸਰਬ ॥ ਸੁਨਿ ਸਰਬ ਰਿਖਨ ਤਜਿ ਦੀਨ ਗਰਬ ॥ ੪੫ ॥ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਯਾਲ
 ਸਰਬਤ੍ਰ ਅਕਾਸ ॥ ਚਲਚਾਲ ਚਿੱਤ ਸੁੰਦਰ ਸੁਬਾਸ ॥ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਹਰਖੰਤ
 ਰੋਮ ॥ ਆਨੰਦ ਮਾਨ ਸਭ ਭਈ ਭੋਮ ॥ ੪੬ ॥ ਥਰਹਰਤ ਭੂਮ ਆਕਾਸ ਸਰਬ ॥
 ਜਹ ਤਹ ਰਿਖੀਨ ਤਜਿ ਦੀਨ ਗਰਬ ॥ ਬਾਜੇ ਬਜੰਤ ਆਨੇਕ ਗੈਣ ॥ ਦਸ
 ਦਿਉਸ ਪਾਇ ਦਿਖੀ ਨ ਰੈਣ ॥ ੪੭ ॥ ਜਹ ਤਹ ਬਜੰਤ ਬਾਜੇ ਅਨੇਕ ॥ ਪ੍ਰਗਟਿਆ
 ਜਾਣੁ ਬਪੁ ਧਰਿ ਬਿਬੇਕ ॥ ਸੋਭਾ ਅਪਾਰ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਉਪਜਿਆ ਆਨ

੩੬. ਮੋਨੀ ਮਹਾਨ=ਬੜਾ ਮੋਨੀ ਸਾਸਤ੍ਰਗਯ=ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਤਾ ਤੇ ਸਿਧੀਆਂ ਵਾਲਾ । ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਗਣ=ਜੇਹੜਾ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਨੰਦੀ ਆਦਿਕ ਗਣਾਂ ਦਾ ਰੂਪ=ਰਾਜਾ ਹੈ ਭਾਵ ਸ਼ਿਵਜੀ ਜਾਂ ਸੁਧ ਰੂਪ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਗਣੀ=ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ ।

੩੭. ਸੰਨਿਆਸ=ਤਿਆਗ ਤੇ ਜੋਗ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਤਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਜਿਸਨੇ । ੪੦. ਸੋਭੰਤ=ਸੋਭਦੀਆਂ ਹਨ ਜੜਾਵਾ ਗੰਗਾ ਦੇ ਤਰੰਗ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿਰ ਉਤੇ ਉੱਜਲ ।

੪੧. ਅਲਿਪਤ=ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ । ਅਦੰਗ=ਵਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਗ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ । ਸੁਬਾਸ=ਚੰਗਾ ਜਸ ਜਾਂ ਪੰਨਤਾ ਜੋਗ । ੪੫. ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਿਆਲ=ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਕਾਸ ਵਰਗੇ ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ।

੪੬. ਦਸ ਦਿਉਸ=ਦਸ ਦਿਨ ਤਕ ਜਾਂ ਦਸ ਦਿਨ ਪ੍ਰਮਾਣ । ੪੭. ਬਪ=ਗਿਆਨ ਨੇ ਸਰੀਰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਇ ॥ ੪੮ ॥ ਜਨਮੰਤ ਲਾਗਿ ਉਠ ਜੋਗ ਕਰਮ ॥ ਹਤਿ ਕੀਓ ਪਾਪ
 ਪਰਚੁਰਿਓ ਧਰਮ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਡ ਲਾਗ ਚਰਨ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਜੋਗ ਉਠਿ
 ਲਾਗ ਕਰਨ ॥ ੪੯ ॥ ਅਤਿਭੁਤਿ ਅਨੂਪ ਲਖਿ ਦੱਤ ਰਾਇ ॥ ਉਠ ਲਗੇ ਪਾਇ
 ਨਿਪ ਸਰਬ ਆਇ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਦੱਤ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਬਿੱਦਿਆ
 ਨਿਧਾਨ ॥ ੫੦ ॥ ਸੋਭੰਤ ਸੀਸ ਜਤ ਕੀ ਜਟਾਨ ॥ ਨਖਨੇਮ ਕੇ ਸੁ ਬਢਏ ਮਹਾਨ ॥
 ਬਿਭ੍ਰਮ ਬਿਭੁਤ ਉੱਜਲ ਸੁਸੋਹ ॥ ਦਿਜ ਚਰਜ ਤੁਲਿ ਮਿਗ ਚਰਮ ਅਰੋਹ ॥ ੫੧ ॥
 ਮੁਖਸਿਤ ਬਿਭੁਤ ਲੰਗੋਟ ਬੰਦ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਚਰਜਤਜਿ ਛੰਦ ਬੰਦ ॥ ਆਸੁਨ ਕੰਸੁੰਨਿ
 ਅਨੁਬਿਕਤ ਅੰਗ ॥ ਆਛਿੰਜ ਤੇਜ ਮਹਿਮਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ੫੨ ॥ ਇਕ ਆਸ ਚਿੱਤ
 ਤਜਿ ਸਰਬ ਆਸ ॥ ਅਨਭੂਤ ਗਾਤ ਨਿਸ ਦਿਨ ਉਦਾਸ ॥ ਮੁਨ ਚਰਜ
 ਲੀਨ ਤਜਿ ਸਰਬ ਕਾਮ ॥ ਆਰਕਤ ਨੇਤ੍ਰ ਜਨੁ ਧਰਮ ਧਾਮ ॥ ੫੩ ॥
 ਅਬਿਕਾਰ ਚਿੱਤ ਅਣਡੋਲ ਅੰਗ ॥ ਜੁਤ ਧਿਆਨ ਨੇਤ੍ਰ ਮਹਿਮਾ ਅਭੰਗ ॥
 ਧਰਿ ਏਕ ਆਸ ਅਉਦਾਸ ਚਿੱਤ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਦੇਵ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤ ॥
 ੫੪ ॥ ਅਵਧੂਪ ਗਾਤ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ਸੂਤ ਗਿਆਨ ਸਿੰਧ ਬਿੱਦਿਆ ਉਦਾਰ
 ॥ ਮੁਨਿ ਮਨਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ਗੁਨ ਗਨ ਮਹਾਨ ॥ ਜਨੁ ਭਯੋ ਪਰਮ ਗਿਆਨੀ ਮਹਾਨ
 ॥ ੫੫ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਪਾਪ ਜਿਹ ਛੁਹਾ ਅੰਗ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਸਪੰਨ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰੰਗ ॥
 ਲੰਗੋਟ ਬੰਦ ਅਵਧੂਤ ਗਾਤ ॥ ਚਕਿ ਰਹੀ ਚਿੱਤ ਅਵਿਲੋਕ ਮਾਤ ॥ ੫੬ ॥
 ਸੰਨਿਯਾਸ ਦੇਵ ਅਨਭੂਤ ਅੰਗ ॥ ਲਾਜੰਤ ਦੇਖ ਜਿਹਿ ਦੁਤਿ ਅਨੰਗ ॥ ਮੁਨ
 ਦੱਤ ਦੇਵ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਜ ॥ ਜਿਹ ਸਧੇ ਸਰਬ ਸੰਨਯਾਸ ਸਾਜ ॥ ੫੭ ॥ ਪਰਮ
 ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਜਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨਾ ਕਾਮ ਕਿੰਨੋ ਅਧੀਰ ॥ ਜਟ ਜੋਗ ਜਾਸ
 ਸੋਭੰਤ ਸੀਸ ॥ ਅਸ ਧਰਾ ਰੂਪ ਸੰਨਯਾਸ ਈਸ ॥ ੫੮ ॥ ਆਭਾ ਅਪਾਰ ਕਥਿ
 ਸਕੈ ਕਉਨ ॥ ਸੁਨ ਰਹੈ ਜੱਛ ਗੰਧੁਬ ਮਉਨ ॥ ਚਕਿ ਰਹਿਓ ਬਹਮ ਆਭਾ
 ਬਿਚਾਰ ॥ ਲਾਜੰਯੋ ਅਨੰਗ ਆਭਾ ਨਿਹਾਰ ॥ ੫੯ ॥ ਅਤਿ ਗਿਆਨ ਵੰਤ ਕਰਮਨ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਅਨ ਆਸ ਗਾਤ ਹਰਿ ਕੇ ਅਧੀਨ ॥ ਛਬਿ ਦਿਪਤ ਕੋਟ ਸੂਰਜ
 ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਚਕ ਰਹਾ ਚੰਦ ਲਖਿਆ ਸਮਾਨ ॥ ੬੦ ॥ ਉਪਜਿਯਾ ਆਪ ਇਕ
 ਜੋਗ ਰੂਪ ॥ ਪੁਨ ਲਗੇ ਜੋਗ ਸਾਧਨ ਅਨੂਪ ॥ ਗ੍ਰਹ ਪ੍ਰਿਥਮ ਛਾਡਿ ਉਠਿ ਚਲਾ
 ਦੱਤ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਰਮਲੀ ਮੱਤਿ ॥ ੬੧ ॥ ਜਬ ਕੀਨ ਜੋਗ ਬਹੁ ਦਿਨ
 ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਤਬ ਕਾਲ ਦੇਵ ਗੀਝੇ ਨਿਦਾਨ ॥ ਇਮ ਭਈ ਬਿਓਮ ਬਾਨੀ ਬਨਾਇ
 ਤੁਮ ਸੁਣਹੁ ਬੇਨ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਇ ॥ ੬੨ ॥ ਅਕਾਸ ਬਾਨੀ ਬਾਰਿ ਦੱਤ ਪ੍ਰਤਿ ॥

੪੯. ਦਸਚਾਰ=ਚੌਦਾਂ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਚਤੁਰ ਜਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ
 ਖਜਾਨਾਂ ।

੫੦. ਬਿਕ੍ਰਮ=ਭਰਮ ਤੋਂ ਰਹਿਤ। ਦਿਜਚਰਜ=ਬ੍ਰਹਮ
 ਰੂਪੀ ਮਿਗ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਮਿਗਾਨ ਦੇ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ । ੫੧. ਆਸਨਕ=ਆਸਨ
 ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੁੰਨ ਅਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੱਕੇ ਅੰਗ ਹਨ ।

੫੪. ਸੂਤ=ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜਾਂ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸੁਣੀਏ ਹਨ ਅਤੇ
 ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਉਦਾਰ ਸੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦਾਤਾ ਹਨ ।

੫੬. ਸਿਧੇ ਸਰਬ=ਜਿਸਨੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧੇ ਹਨ ।

੫੯. ਅਨਿਆਸ=ਹੋਰ ਦੀ ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ।

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ॥ ਗੁਰ ਹੀਣ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤ ਦੱਤ ॥ ਤੁਹਿ ਕਹੈ ਬਾਤ ਸੁਨਿ
 ਬਿਮਲ ਮੱਤ ॥ ਗੁਰਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤਬ ਹੋਹਿ ਮੁਕਤਿ ॥ ਕਹਿ ਦੀਨ ਕਾਲਿ
 ਤਿਹ ਜੋਗ ਜੁਗਤ ॥ ੬੩ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਦੱਤ ਦੰਡਵਤ ਕੀਨ ॥ ਆਸਾ ਬਿਰਹਤਿ
 ਹਰਿ ਕੋ ਅਧੀਨ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਸਾਧ ॥ ਆਦੋਗ ਜੋਗ ਮਹਿਮਾ
 ਅਗਾਧ ॥ ੬੪ ॥ ਤਬ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿ ਦੱਤ ਦੇਵ ॥ ਉਚਰੰਤ ਪਰਮ ਉਸਤਤਿ
 ਅਭੇਵ ॥ ਜੋਗੀ ਨ ਜੋਗ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ ॥ ਅਨ ਭੂਤ ਅੰਗ ਜਹ ਤਹੰ ਬਿਰਾਜ ॥
 ੬੫ ॥ ਜਲ ਥਲ ਬਿਯਾਪ ਜਿਹ ਤੇਜ ਏਕ ॥ ਗਾਵੰਤ ਜਾਸੁ ਮੁਨਿ ਗਨ ਅਨੇਕ
 ॥ ਜਿਹ ਨੇਤ ਨੇਤ ਭਾਖੰਤ ਨਿਗਮ ॥ ਤੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮੱਧ ਅਗਮ ॥ ੬੬ ॥
 ਜਿਹ ਏਕ ਰੂਪ ਕਿੰਨੇ ਅਨੇਕ ॥ ਪੁਹਮੀ ਅਕਾਸ ਕਿੰਨੇ ਬਿਬੇਕ ॥ ਜਲ ਬਾਥਲੇਸ
 ਸਬ ਠੌਰ ਜਾਨ ॥ ਅਨ ਭਯ ਅਜੋਨ ਅਨ ਆਸਮਾਨ ॥ ੬੭ ॥ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
 ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹ ਅਨ ਭਉ ਅਜੀਤ ॥ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੂਰਣ ਪੁਰਾਣ
 ॥ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ ਭੋਗੀ ਮਹਾਣ ॥ ੬੮ ॥ ਅਨਛਿੰਜ ਤੇਜ ਅਨਭਯ ਪੁਨਾਸ ॥
 ਖੜਗਨ ਸਪੰਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾਸ ॥ ਆਭਾ ਅਨੰਤ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਫਿਰ ਫਿਰੇ
 ਸਰਬ ਮਤਿ ਕੋ ਚਲਾਇ ॥ ੬੯ ॥ ਸਬਹੁ ਬਖਾਨ ਜਿਹ ਨੇਤ ਨੇਤ ॥ ਅਕਲੰਕ
 ਰੂਪ ਆਭਾ ਅਮੇਤ ॥ ਸਰਬੰਸਮਿਧ ਜਿਹ ਪਾਨ ਲਾਗ ॥ ਜਿਹ ਨਾਮ ਲੇਤ ਸਬ
 ਪਾਪ ਭਾਗ ॥ ੭੦ ॥ ਗੁਨ ਸੀਲ ਸਾਧਤਾਕੋ ਸੁਭਾਇ ॥ ਬਿਨ ਤਾਸ ਸਰਨਿ
 ਨਹੀ ਕੋਊ ਉਪਾਇ ॥ ਦੀਨਨ ਉਧਾਰਣਿ ਜਾਸੁ ਬਾਨ ॥ ਕੋਊ ਕਹੈ ਕੈਸੇ ਈ
 ਲੇਤ ਮਾਨ ॥ ੭੧ ॥ ਅਕਲੰਕ ਰੂਪ ਅਨਛਿੰਜ ਤੇਜ ॥ ਆਸਨ ਅਡੋਲ ਸੁਭ ਸੁਭ
 ਸੇਜ ॥ ਅਨ ਗਨਤ ਜਾਸ ਗੁਨ ਮੱਧਿ ਸੋਭ ॥ ਲਖਿ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਜਿਹ ਰਹਤ ਲੋਭ
 ॥ ੭੨ ॥ ਜਿਹ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸਮ ਏਕ ਜਾਨ ॥ ਉਸਤਤੀ ਨਿੰਦ ਜਿਹ ਏਕ ਮਾਨ ॥
 ਆਸਨ ਅਡੋਲ ਅਨਛਿੰਜ ਰੂਪ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਭੂਪਾਣ ਭੂਪ ॥ ੭੩ ॥ ਜਿਹਬਾ
 ਸੁਧਾਨ ਖਗਉਧ ਸੋਹਿ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਦਈਤ ਅਰ ਦੇਵ ਮੋਹਿ ॥ ਬਿਨ ਬੈਰ
 ਰੂਪ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਅਨਛਿੰਜ ਗਾਤ ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਿਰਾਸ ॥ ੭੪ ॥ ਦੁਤਿ
 ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਏਕੈ ਸਮਾਨ ॥ ਖੜਗੰਨ ਸਪੰਨਿ ਸਬ ਬਿਧ ਨਿਧਾਨ ॥ ਸੋਭਾ
 ਸੁ ਬਹੁਤ ਤਨ ਜਾਸ ਸੋਭ ॥ ਦੁਤਿ ਦੇਖਿ ਜੱਛ ਗੰਧੁਬ ਲੋਭ ॥ ੭੫ ॥ ਅਨ ਭੰਗ
 ਅੰਗ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਪਸਰੀ ਜਗੱਤ ਜਿਹ ਜੀਵ ਰਾਸ ॥ ਕਿੰਨੇ ਸੁ ਜੀਵ ਜਲਿ

੬੯. ਖੜਗਨ ਸਪੰਨ=ਛੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਜਿਸਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਫਿਰ
 ਫਿਰੇ=ਫੇਰਫੇਰ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬੁਧ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਮਤਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਕਰਕੇ। ਆਭਾ ਅਮੇਤ=
 ਸੋਭਾ ਉਸਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਸਰਬੰਸ ਗਿਧ=ਸਾਰੀਆਂ
 ਸਮੱਗਰੀਆਂ। ੭੦. ਸਾਧਤਾ ਕੋ=ਉਸਦਾ ਸੁਸ਼ਟ ਸੁਭਾਉ ਹੈ।
 ਜਾਸ ਬਾਨ=ਜਿਸਦਾ ਖੋਟਾ ਸੁਭਾਉ ਹੈ। ੭੧. ਕੋਊ ਕਹੈ ਕੈਸੇ=ਕੋਈ
 ਕਿਸਤਰਾਂ ਵੀ ਕਹੇ। ਆਸਨ ਅਡੋਲ=ਸੁਰਗ ਜਾਂ ਸਤਸੰਗ ਜਾਂ ਸਰੂਪ ਇਹ
 ਆਸਨ ਅਡੋਲ ਹੈ। ਸੁਭ ਸੁਭ ਸੇਜ=ਵੈਕੁੰਠ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਸੇਜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਸ਼ਨਾਗ
 ਉਤੇ ਜਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪ ਸੇਜਾ ਹੈ। ੭੩. ਜਿਹਬਾ=ਜਬਾਨ ਜਿਸਦੀ
 ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਧ ਖੰਡੇ ਰੂਪੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਵਰ ਸਰਾਪ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।
 ੭੪. ਜੀਵਰਾਸ=ਜੀਆਂ ਦੀ ਖਾਣ ਜਾਂ ਪੰਗਤੀ।

ਬਲਿ ਅਨੇਕ ॥ ਅੰਤਹਿ ਸਮੇਯ ਫੁਨ ਰੂਪ ਏਕ ॥ ੭੬ ॥ ਜਿਹ ਛੁਆਨੈਕ ਨਹੀ
ਕਾਲੁ ਜਾਲ ॥ ਛੁੈ ਸਕਾ ਪਾਪ ਨਹੀ ਕਉਨ ਕਾਲ ॥ ਆਛਿੰਜ ਤੇਜ ਅਨਭੂਤ
ਗਾਤ ॥ ਏਕੈ ਸਰੂਪ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭਾਤ ॥ ੭੭ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦੋਤ ਅਸਤੋਤ੍ਰ
ਪਾਠ ॥ ਮੁਖ ਪੜਤ ਅੱਛ ਗਯੋ ਪਾਪ ਨਾਠ ॥ ਕੇ ਸਕੈ ਬਰਨ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥
ਸੰਛੇਪ ਕੀਨ ਤਾਤੇ ਉਚਾਰ ॥ ੭੮ ॥ ਜੇ ਕਰੈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਸਿਪੀ ਸਰਬ ॥ ਲਿੱਖੈ
ਗਣੇਸ ਕਰ ਕੈ ਸੁ ਗਰਬ ॥ ਮਸੁ ਸਰਬ ਸਿੰਧ ਲੇਖਨ ਬਨੇਸ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ
ਅੰਤਿ ਕਹਿ ਸਕੈ ਸੇਸੁ ॥ ੭੯ ॥ ਜਉ ਕਰੈ ਬੈਠ ਬਹਮਾ ਉਚਾਰ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ
ਤੇਜ ਪਾਯੰਤ ਪਾਰ ॥ ਮੁਖ ਸਹੰਸ ਨਾਮ ਫਣ ਪਤਿਰੜੰਤ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਤਾਸ
ਪਾਯੰਤ ਅੰਤ ॥ ੮੦ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਪੰਤ ਸਨਕੰ ਸਨਾਤ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਤਾਸ
ਸੋਭਾ ਨਿਰਾਤ ॥ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬੇਦ ਕਿੰਨੇ ਬਿਚਾਰ ॥ ਤਜਿ ਗਰਬ ਨੇਤ ਨੇਤ ਉਚਾਰ
॥ ੮੧ ॥ ਸਿਵ ਸਹੰਸੁ ਬਰਖ ਲੋ ਜੋਗ ਕੀਨ ॥ ਤਜਿ ਨੇਹ ਗੇਹ ਬਨਬਾਸ ਲੀਨ ॥ ਬਹੁ
ਕੀਨ ਜੋਗਿ ਤਹ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਤਾਸ ਲਹਿ ਸਕਾ ਪਾਰ ॥ ੮੨ ॥
ਜਿਹ ਏਕ ਰੂਪ ਅਨਕੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਅਬਿਯਕਤ ਤੇਜ ਨਿਸਦਿਨ ਉਦਾਸ ॥ ਆਸਨ
ਅਭੋਲ ਮਹਿਮਾ ਅਭੰਗ ॥ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੋਭਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ੮੩ ॥ ਜਿਹ ਸਤ੍ਰ
ਮਿਤ੍ਰ ਏਕੈ ਸਮਾਨ ॥ ਅਬਿਯਕਤ ਤੇਜ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ਜਿਹ ਆਦਿ ਅੰਤਿ
ਏਕੈ ਸਰੂਪ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰੰਗ ਜਗ ਕਰਿ ਅਨੂਪ ॥ ੮੪ ॥ ਜਿਹ ਰਾਗ ਰੰਗ ਨਹੀ
ਰੂਪ ਰੇਖ ॥ ਨਹੀ ਨਾਮ ਨਾਮ ਅਨਭਵ ਅਭੇਖ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹਿ ਅਨਭਵ
ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਆਭਾ ਅਨੰਤ ਮਹਿਮਾ ਸੁਬਾਸ ॥ ੮੫ ॥ ਕਈ ਕਲਪ ਜੋਗ ਜਿਨ
ਕਰਤ ਬੀਤ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਤਉਨ ਧਰਿ ਗਏ ਚੀਤ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਅਨੇਕ ਗੁਨ
ਗਨ ਮਹਾਨ ॥ ਬਹੁ ਕਸਟ ਕਰਤ ਨਹੀ ਪਰਤ ਧਿਆਨ ॥ ੮੬ ॥ ਜਿਹ ਏਕ
ਰੂਪ ਕਿੰਨੇ ਅਨੇਕ ॥ ਅੰਤਹਿ ਸਮੇਯ ਫੁਨ ਭਏ ਏਕ ॥ ਕਈ ਕੋਟ ਜੰਤ ਜੀਵਨ
ਉਪਾਇ ॥ ਫਿਰ ਅੰਤ ਲੇਤ ਆਪਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥ ੮੭ ॥ ਜਿਹ ਜਗਤ ਜੀਵ
ਸਬ ਪਰੇ ਸਰਨ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਅਨੇਕ ਜਿਹ ਜਪਤ ਚਰਨ ॥ ਕਈ ਕਲਪ ਬੀਤਤਿ
ਤਿਹ ਕਰਤ ਧਿਆਨ ॥ ਕਾਹੂ ਨ ਦੇਖਿ ਤਿਹ ਬਿੰਦਿ ਮਾਨ ॥ ੮੮ ॥ ਆਭਾ
ਅਨੰਤ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਮਹਾਨ ਅਤ ਹੀ ਉਦਾਰ ॥ ਆਛਿੰਜ ਤੇਜ
ਸੂਰਤੁ ਅਪਾਰ ॥ ਨਹੀ ਸਕਤ ਬੁੱਧ ਕਰਿਕੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ੮੯ ॥ ਜਿਹ ਆਦਿ ਅੰਤਿ
ਏਕਹਿ ਸਰੂਪ ॥ ਸੋਭਾ ਅਭੰਗ ਮਹਿਮਾ ਅਨੂਪ ॥ ਜਿਹ ਕੀਨ ਜੋਤ ਉਦੋਤ ਸਰਬ ॥
ਜਿਹ ਹਤਯੋ ਸਰਬ ਗਰਬੀਨ ਗਰਬ ॥ ੯੦ ॥ ਜਿਹ ਗਰਬਵੰਤ ਏਕੈ ਨ ਰਾਖ
॥ ਫਿਰ ਕਹੋ ਬੈਠ ਨਹੀ ਬੈਠ ਭਾਖ ॥ ਇਕ ਬਾਰ ਮਾਰ ਮਾਰਯੋ ਨ ਸਤ੍ਰ ॥ ਇਕ

੭੬. ਕਉਨ ਕਾਲ=ਕਿਸੇ ਕਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਏਕੈ ਸਰੂਪ=ਦਿਨ
ਗਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਇਕ ਸਰੂਪ ਹੈ। ੭੮. ਪਤ੍ਰਕਾ=ਪੱਤ ਕਰੇ ਹਨ ਸਾਰੀ
ਧਰਤੀ। ਸੇਸ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜਾਂ ਬਾਕੀ। ੮੦. ਸੋਭਾ ਨਿਰਾਤ=ਸੋਭਾ ਦਾ ਨਿਰਨਾ।
੮੩. ਅਬਿਯਕਤ=ਬਰੀਕ ਤੇਜ ਹੈ। ੮੬. ਕਈ ਕੋਟ=ਕਈ
ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਹੀ। ੮੭. ਵਿਦਮਾਨ=ਪ੍ਰਗਟ। ੯੦. ਫਿਰ ਕਹੋ ਬੈਠ=ਆਖਕੇ
ਬਚਨ ਫੇਰ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਬਾਰ=ਸ਼ੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ
ਮਾਰ ਕੇ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ।

ਬਾਰ ਡਾਰ ਡਾਰਿਓ ਨ ਅਤ੍ਰ ॥੯੧॥ ਸੇਵਕ ਬਾਪਿ ਨਹੀ ਦੂਰ ਕੀਨ ॥ ਲਖਿ
 ਭਈ ਭੂਲ ਮੁਖਿ ਬਿਹਸਦੀਨ ॥ ਜਿਹ ਗਹੀ ਬਾਹਿ ਕਿਨੋ ਨਿਬਾਹ ॥ ਤੀਯਾ ਏਕ
 ਬਯਾਹ ਨਹੀ ਕੀਨ ਬਯਾਹ ॥ ੯੨ ॥ ਰੀਝੰਤ ਕੋਟ ਨਹੀ ਕਸਟ ਕੀਨ ॥ ਸੀਝੰਤ
 ਏਕ ਹੀ ਨਾਮ ਲੀਨ ॥ ਅਨਕਪਟ ਰੂਪ ਅਨਭੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਖੜਗਨ ਸਪੰਨਿ
 ਨਿਸਦਿਨ ਨਿਰਾਸ ॥ ੯੩ ॥ ਪਰਮੰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਪੁਰਾਣ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਭੰਗ
 ਸੋਭਾ ਨਿਧਾਨ ॥ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਰਮੰ ਪੁਨੀਤ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹਿ ਅਨਭੇ
 ਅਜੀਤ ॥ ੯੪ ॥ ਕਈ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਜਿਹ ਪਾਨਹਾਰ ॥ ਕਈ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕ੍ਰਿਸਨਾ
 ਵਤਾਰ ॥ ਕਈ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਰਾਮਾ ਰਸੂਲ ॥ ਬਿਨ ਭਗਤਿ ਯੋ ਨ ਕੋਈ
 ਕਬੂਲ ॥ ੯੫ ॥ ਕਈ ਦੱਤ ਸੱਤ ਗੋਰਖ ਦੇਵ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਨਹੀ ਲਖਤ
 ਭੇਵ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਮੰਤ੍ਰ ਮਤ ਕੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਆਸ ਸਭ ਹੀ ਨਿਰਾਸ ॥
 ੯੬ ॥ ਜਿਹ ਨੇਤ ਨੇਤ ਭਾਖਤ ਨਿਗੰਮ ॥ ਕਰਤਾਰ ਸਰਬ ਕਾਰਣ ਅਗੰਮ ॥
 ਜਿਹ ਲਖਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਕਉਨ ਜਾਤ ॥ ਜਿਹ ਨਾਹਿ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਿਤ ਤਾਤ ਮਾਤ
 ॥ ੯੭ ॥ ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਤ ਜਿਹ ਰੰਗ ਰੂਪ ॥ ਸਾਹਾਨ ਸਾਹਿ ਭੂਪਾਨ ਭੂਪ ॥ ਜਿਹ
 ਬਰਣ ਜਾਤ ਨਹੀ ਕਿਤ ਅਨੰਤ ॥ ਅਦਾਉ ਅਪਾਰ ਨਿਰਬਿਖ ਬਿਅੰਤ ॥ ੯੮ ॥
 ਬਰਣੀ ਨ ਜਾਤਿ ਜਿਹ ਰੰਗ ਰੇਖ ॥ ਅਤਭੁਤ ਅਨੰਤ ਅਤਿ ਬਲ ਅਭੇਖ ॥ ਅਨ
 ਖੰਡ ਚਿੱਤ ਅਬਿਕਾਰ ਰੂਪ ॥ ਦੇਵਾਨ ਦੇਵ ਮਹਿਮਾ ਅਨੂਪ ॥ ੯੯ ॥ ਉਸਤਤੀ
 ਨਿੰਦ ਜਿਹ ਇਕ ਸਮਾਨ ॥ ਆਭਾ ਅਖੰਡ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ਅਬਿਕਾਰ ਚਿਤ
 ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਯਾਪ ਨਿਸ ਦਿਨ ਉਦਾਸ ॥ ੧੦੦ ॥
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਦੱਤ ਉਸਤਤਿ ਉਚਾਰ ॥ ਡੰਡਵਤ ਕੀਨ ਅਤ੍ਰੁਜ ਉਦਾਰ ॥ ਅਰੁ
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਉਠ ਪਰਤ ਚਰਨ ॥ ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਇ ਜਿਹ ਜਾਤਬ ਰਨ ॥ ੧੦੧ ॥
 ਜਉ ਕਰੈ ਕ੍ਰਿਤ ਕਈ ਜੁਗ ਉਚਾਰ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਤਾਸ ਲਹਿ ਜਾਤ ਪਾਰ ॥
 ਮਮ ਅਲਪ ਬੁੱਧ ਤਵਗੁਨ ਅਨੰਤ ॥ ਬਰਨਾ ਨ ਜਾਤ ਤੁਮਰੀ ਬਿਅੰਤ ॥ ੧੦੨ ॥
 ਤਵਗੁਣ ਅਤਿ ਉਚ ਅੰਬਰ ਸਮਾਨ ॥ ਮਮ ਅਲਪ ਬੁੱਧਿ ਬਾਲਕ ਅਜਾਨ ॥
 ਕਿਮ ਸਕੈ ਬਰਨ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ॥ ਤਵ ਪਰਾ ਸਰਣ ਤਜਿ ਸਭ ਉਪਾਵ ॥ ੧੦੩ ॥
 ਜਿਹ ਲਖਤ ਚਤ੍ਰ ਨਹਿ ਭੇਦ ਬੇਦ ॥ ਆਭਾ ਅਨੰਤ ਮਹਿਮਾ ਅਛੇਦ ॥ ਗੁਨ
 ਗਨਤ ਚਤ੍ਰ ਮੁਖ ਪਰਾਹਾਰ ॥ ਤਬ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਿਨੋ ਉਚਾਰ ॥ ੧੦੪ ॥ ਥਕਿ
 ਗਿਰਿਓ ਬਿਧ ਸਿਰ ਲਿਖਤ ਕਿੱਤ ॥ ਚਕਿ ਰਹੇ ਬਾਲਿ ਖਿਲਾਦਿ ਚਿੱਤ ॥
 ਗੁਨ ਗਨਤ ਚਤ੍ਰ ਮੁਖ ਹਾਰਮਾਨ ॥ ਹਠਿ ਤਜਿ ਬਿਅੰਤਿ ਕਿਨੋ ਬਖਾਨ ॥ ੧੦੫

੯੫. ਕਈ ਦੱਤ ਸੱਤ=ਕਈ ਦੱਤਾ ਤੇਵ ਸੱਤ=ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਗੋਰਖ
 ਦੇਵ ਵਰਗੇ ਹਨ। ਅਗਮ=ਮਨ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।

੯੭. ਕਿਤ ਅਨੰਤ=ਉਸਦੀ ਕੀਰਤੀ ਬਿਅੰਤ ਹੈ।

੧੦੨. ਅੰਬਰ ਸਮਾਨ=ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ। ਪ੍ਰਭਾਵ=ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ।

੧੦੪. ਥਕ ਗਿਰਯੋ=ਥੱਕ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਜੇਹੜਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਸਿਰੋਮਣੀ
 ਹੈ। ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ੨। ਚਕ ਰਹੇ=ਚੱਕ੍ਰਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਬਾਲ ਖਿਲ
 ਆਦਿਕ ਜੇਹੜੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਨ, ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜੇਹੜੇ
 ਹਨ ਚਿਤ ਵਿਚ।

ਤਹ ਜਪਤ ਰੁਦ੍ਰ ਜੁਗ ਕੋਟ ਬੀਤ ॥ ਬਹਿ ਗਈ ਗੰਗ ਸਿਰ ਮੁਰਿ ਨ ਚੀਤ ॥
 ਕਈ ਕਲਪਬੀਤ ਜਿਹ ਧਰਤਿ ਧਿਆਨ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਧਿਆਨ ਆਏ
 ਸੁਜਾਨ ॥ ੧੦੬ ॥ ਜਬ ਕੀਨ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਮਹਾਨ ਦਿਜ
 ਬਰਦਿਜੇਸ ॥ ਨਹੀ ਕਮਲ ਨਾਲ ਕੋ ਲਖਾ ਪਾਰ ॥ ਕਹੋ ਤਾਸ ਕੈਸ ਪਾਵੈ ਬਿਚਾਰ
 ॥ ੧੦੭ ॥ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਤਿ ਜਹਿ ਛਬ ਸੁਰੰਗ ॥ ਆਭਾ ਅਪਾਰ ਮਹਿਮਾ
 ਅਭੰਗ ॥ ਜਿਹ ਏਕ ਰੂਪ ਕਿੰਨੇ ਅਨੇਕ ॥ ਪਗ ਛੋਰ ਆਨ ਤਿਹ ਧਰੋ ਟੇਕ ॥
 ੧੦੮ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਿਆਂਤਿ ਦੇਸ ਭਵੰਤ ਕਿਰਤ
 ਉਚਾਰ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਪਗੋਲਗਾ ਤਜਿ ਗਰਬ ਅਤੁ ਕੁਮਾਰ ॥ ਕੋਟ ਬਰਖ ਕਰੀ
 ਜਬੈ ਹਰਿ ਸੇਵਿ ਵਾ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਅਕਸ ਮਾਤ ਭਈ ਤਬੈ ਤਿਹ ਬਿਓਮ ਬਾਨ
 ਬਨਾਇ ॥ ੧੦੯ ॥

ਬਯੋਮ ਬਾਨੀ ਬਾਰ ਦੱਤਪ੍ਰਤਿ ॥

ਦੱਤ ਸੱਤਿ ਕਹੋ ਤੁਝੈ ਗੁਰ ਹੀਣ ਮੁਕਤ ਨ ਹੋਇ ॥ ਰਾਵਰੰਕ ਪ੍ਰਜਾ ਵਜਾ
 ਇਮ ਭਾਖਈ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ਕੋਟ ਕਸਟ ਨ ਕਿਉ ਕਰੇ ਨਹੀ ਐਸ ਦੇਹ ਉਧਾਰ ॥
 ਜਾਇਕੈ ਗੁਰ ਕੀਜੀਐ ਸੁਨਿ ਸੱਤਿ ਅਤਿ ਕੁਮਾਰ ॥ ੧੧੦ ॥ ਦੱਤ ਬਾਰ ॥ ਐਸ
 ਬਾਕ ਭਏ ਜਬੈ ਤਬ ਦੱਤ ਸੱਤ ਸਰੂਪ ॥ ਸਿੰਧ ਸੀਲ ਸੁ ਬਿਤ ਕੋ ਨਦਗਯਾਨ ਕੋ
 ਜਨੁ ਕੂਪ ॥ ਪਾਨ ਲਾਗ ਡੰਡੋਤ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੀਨ ਉਚਾਰ ॥ ਕਉਨ ਸੋ ਗੁਰ
 ਕੀਜੀਐ ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਤੱਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੧੧ ॥ ਬਯੋਮ ਬਾਨੀ ਬਾਰ ॥ ਜਉਨ
 ਚਿੱਤ ਬਿਖੈ ਰੁਚੈ ਸੋਈ ਕੀਜੀਐ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਤਿਆਗਿਕੈ ਕਰਿ ਕਪਟ ਕਉ ਚਿਤ
 ਲਾਇ ਕੀਜੈ ਸੇਵ ॥ ਰੀਝ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ਤਉ ਤੁਮ ਪਾਇ ਇਹੋ ਬਰ ਦਾਨ ॥ ਯੋਨ
 ਹੋਇ ਉਧਾਰ ਪੈ ਸੁਨਿ ਲੇਹੋ ਦੱਤ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧੧੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮੰਤ੍ਰ ਦਯੋ ਜਿਨੈ
 ਸੋਈ ਜਾਨ ਕੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਜੋਗ ਕਾਰਣ ਕੋਚ ਲਾਜੀ ਅਜਾਨ ਕੈ ਅਨਭੇਵ ॥ ਤਾਤ
 ਮਾਤ ਰਹੇ ਮਨੈ ਕਰਿ ਮਾਨ ਬੈਨ ਨ ਏਕ ॥ ਘੋਰ ਕਾਨਨਿ ਕੋ ਚਲਾ ਧਰਿ ਜੋਗ
 ਨਯਾਸ ਅਨੇਕ ॥ ੧੧੩ ॥ ਘੋਰ ਕਾਨਨ ਮੈ ਕਰੀ ਤਪਸਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਭਾਂਤ
 ਭਾਂਤਨ ਕੇ ਕਰੇ ਇਕ ਚਿੱਤ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰ ॥ ਕਸਟ ਕੈ ਜਬ ਹੀ ਕੀਆ ਤਪ ਘੋਰ
 ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਬੁੱਧਿ ਕੋ ਬਰੁ ਦੇਤ ਭੇ ਤਬ ਆਨ ਬੁੱਧਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ੧੧੪ ॥

੧੦੬. ਮੁਨਿਮਨ=ਬੜਾ ਸਿਰੋਮਣੀ ਮੁਨੀ । ੧੦੮. ਭਾਵੰਤ=ਪ੍ਰੇਮ ।
 ਅਕਸ ਮਾਤੁ=ਅਚਾਣ ਚੱਕ । ੧੦੯. ਰਾਵ ਰੰਕ=ਰਾਜੇ ਤੇ ਕੰਗਾਲ । ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ।
 ੧੧੦. ਸਿੰਧ ਸੀਲ= ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਬਿਤੀ
 ਦਾ ਨਦ=ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਛੰਡ ਹੈ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖੂਹ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ।
 ੧੧੨. ਜੀਅ ਜਾਨਕੈ=ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਕੇ ਜੋ ਭੇਦ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ
 ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ । ਜੋਗ ਨਿਆਸ=ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੁੜਨ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਂ ਸਾਧਨ
 ਜਾਂ ਅੰਗ ਜੇਹੜੇ ਅਨੇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨ । ੧੧੩. ਬੁਧਿ=ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਖਜਾਨੇ,
 ਜਾਂ ਖਾਣ ਜਾਂ ਘਰ ਜੇਹੜੇ ਆਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹਨ ।
 ੧੧੪. ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ=ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਧਰਮ ਦਾ ਫੈਲਾਓ ਹੋਇਆ ਜੇਹੜੇ ਵੱਡੇ ੨
 ਪਾਪੀ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋ ਗਏ ।

ਬੁੱਧਿ ਕੈ ਬਰੁ ਜਉ ਦਯੋ ਤਿਨ ਆਨ ਬੁੱਧਿ ਅਨੰਤ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਵਿੱਤ੍ਰੁ ਕੈ
ਗਏ ਦੱਤ ਦੇਵ ਮਹੰਤ ॥ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰੁ ਬਢੀ ਤਬੈ ਬੁਧਿ ਜਤੁ ਤਤੁ ਦਿਸਾਨ ॥
ਧਰਮ ਪ੍ਰਚੁਰ ਕੀ ਆਜ ਹੀ ਤਹ ਪਰਮ ਪਾਪ ਖਿਸਾਨ ॥ ੧੧੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਕਾਲ
ਗੁਰੁ ਕੀਆ ਜਿਹ ਕੋ ਕਬੈ ਨਹੀ ਨਾਸ ॥ ਜਤੁ ਤਤੁ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਜਿਹ ਠਉਰ
ਸਰਬ ਨਿਵਾਸ ॥ ਅੰਡ ਜੇਰਜ ਸੇਤ ਉਤਭੁਜ ਕੀਨ ਜਾਸ ਪਸਾਰ ॥ ਤਾਹਿ ਜਾਨ
ਗੁਰੁ ਕੀਯੋ ਮੁਨਿ ਸਤਿ ਦੱਤ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੧੬ ॥

ਇਤਿ ਅਕਾਲ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਪਵਿੱਤ੍ਰੁ ਮੁਨ ਮਨ ਜੋਗ ਕਰਮ ਨਿਧਾਨ ॥ ਦੂਸਰੇ
ਗੁਰੁ ਕਉ ਕਰਾ ਮਨਈ ਮਨੈ ਮੁਨਿ ਮਾਨ ॥ ਨਾਬਤਉਹੀ ਪਛਾਨ ਜੋ ਮਨ ਮਾਨਈ
ਜਿਹ ਕਾਲ ॥ ਸਿੱਧ ਤਉ ਮੁਨ ਕਾਮਨਾ ਸੁਧ ਹੋਤ ਹੈ ਮਨ ਲਾਲ ॥ ੧੧੭ ॥

ਇਤ ਦੁਤੀਆ ਗੁਰੁ ਬਰਨਨੰ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਜਬੈ ਦੈ ਸੁ ਕੀਨੇ ਗੁਰੁ ਦੱਤ ਦੇਵੰ ॥ ਸਦਾ ਏਕ
ਚਿੱਤੰ ਕਰੈ ਨਿੱਤ ਸੇਵੰ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟਸੀਸੰ ਸੁਗੰਗਾ ਤਰੰਗੰ ॥ ਕਬੈ ਛੈ ਸਕਾ ਅੰਗ
ਕੋ ਨਾ ਅਨੰਗੰ ॥ ੧੧੮ ॥ ਮਹਾ ਉੱਜਲੀ ਅੰਗ ਬਿਭੂਤ ਸੋਹੈ ॥ ਲਖੇ ਮੋਨ ਮਾਨੀ
ਮਹਾ ਮਾਨ ਮੋਹੈ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟ ਗੰਗਾ ਤਰੰਗੰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਮਹਾ ਬੁੱਧ ਉੱਦਾਰ
ਬਿੱਦਿਆ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ੧੧੯ ॥ ਭਗਉਹੈ ਲਸੈ ਬਸਤੁ ਲੰਗੋਟ ਬੰਦੰ ॥ ਤਜੇ ਸਰਬ
ਆਸਾ ਰਟੈ ਏਕ ਛੰਦੰ ॥ ਮਹਾ ਮੋਨ ਮਾਨੀ ਮਹਾ ਮੋਨ ਬਾਂਧੈ ॥ ਮਹਾ ਜੋਗ ਕਰਮ
ਸਬੈ ਨਜਾਸ ਸਾਧੈ ॥ ੧੨੦ ॥ ਦਯਾ ਸਿੱਧ ਸਰਬੰ ਸੁਭੰ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ॥ ਹਰੇ
ਸਰਬ ਗਰਬੰ ਮਹਾਂ ਤੇਜ ਧਰਤਾ ॥ ਮਹਾਂ ਜੋਗ ਕੀ ਸਾਧਨਾ ਸਰਬ ਸਾਧੀ ॥
ਮਹਾਂ ਮੋਨ ਮਾਨੀ ਮਹਾਂ ਸਿੱਧ ਲਾਧੀ ॥ ੧੨੧ ॥ ਉਠੈ ਪ੍ਰਾਤ ਸੰਧਿਆ ਕਰੈ ਨਾਨ
ਜਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਸਾਧਨਾ ਜੋਗ ਕੀ ਜੋਗ ਭਾਵੈ ॥ ਤਿਕਾਲੰਗਿ ਦਰਸੀ ਮਹਾ
ਪਰਮ ਤੱਤੰ ॥ ਸੁ ਸੰਨਯਾਸ ਦੇਵੰ ਮਹਾ ਸੁੱਧ ਮੱਤੰ ॥ ੧੨੨ ॥ ਪਿਯਾਸਾ ਛੁਧਾ
ਆਨਕੈ ਜੋ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਰਹੈ ਏਕ ਚਿੱਤੰ ਨਚਿੱਤੰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਜੋਗ ਨਜਾਸੰ ਨਿਰਾਸੰ
ਉਦਾਸੀ ॥ ਧਰੇ ਮੇਖਲਾ ਪਰਮ ਤੱਤੰ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ੧੨੩ ॥ ਮਹਾਂ ਆਤਮ
ਦਰਸੀ ਮਹਾਂ ਤੱਤ ਬੇਤਾ ॥ ਬਿਰੰ ਆਸ ਨੇਕੰ ਮਹਾਂ ਉਰਧ ਰੇਤਾ ॥ ਕਰੈ ਸੱਤਿ

੧੧੬. ਪਰਮ ਰੂਪ=ਬੜਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰੁ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਨੀਆਂ ਵਿਚ
ਸਿਰੋਮਣੀ ਜੋਗ ਕਰਮ ਵਿਚ ਚਤਰ । ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੁ=ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੁ ਸਿਰੋਮਣੀ
ਮਨ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਕੀਤਾ ਮੁਨੀ ਜੀ ਨੇ । ਲਾਲ=ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਮਨ
ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਮਨ ਸੁੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ।

੧੧੭. ਜਟਾ ਜੂਟ=ਜੜਾਵਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹੈ ਚੰਗੇ ਰੰਗ
ਦਾ ਗੰਗਾ ਦੇ ਤਰੰਗਾਂ ਵਰਗਾ ਉੱਜਲ । ੧੧੯. ਭਗਉ=ਕਪੜੇ ਭਗਵੇ ਰੰਗ
ਦੇ ਲਿਸਕਦੇ ਹਨ । ਏਕ ਛੰਦੰ=ਸੁਤੰਤੁ ਜਾਂ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦੇ ਛੰਦ ਗੀਤ ॥

੧੨੨. ਧਰੇ ਮੇਖਲਾ=ਤੜਾਗੀ ਜਾਂ ਬੇਦੀ ਜਾਂ ਗੋਦੜੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ।

੧੨੩. ਉਰਧਰੇਤਾ=ਉਤੇ ਵੱਲ, ਭਾਵ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਰੇਤਾ=ਬੀਰਜ ।

ਕਰਮ ਕੁਕਰਮ ਪੁਨਾਸੰ ॥ ਰਹੇ ਏਕ ਚਿੰਤੰ ਮੁਨੀਸੰ ਉਦਾਸੰ ॥ ੧੨੪ ॥ ਸੁਭੰ ਸਾਸਤ੍ਰ
ਗੀਤਾ ਕੁਕਰਮ ਪੁਨਾਸੀ ॥ ਬਸੈ ਕਾਨਨੇਸੰ ਸੁਪੁੰਤੰ ਉਦਾਸੀ ॥ ਤਜਯੋ ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧੰ ਸਬੈ ਲੋਭ ਮੋਹੰ ॥ ਮਹਾਂ ਜੋਗ ਜੁਲਾ ਮਹਾ ਮੋਨਿ ਸੋਹੰ ॥ ੧੨੫ ॥ ਕਰੈ
ਨਜਾਸ ਏਕੰ ਅਨੇਕੰ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ॥ ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜੰ ਸੁਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ॥ ਮਹਾਂ
ਤੱਤ ਬੇਤਾ ਸੁ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗੰ ॥ ਅਨਾਸੰ ਉਦਾਸੀ ਸੁਬਾਸੰ ਅਰੋਗੰ ॥ ੧੨੬ ॥
ਅਨਾਸਾ ਮਹਾਂ ਉਰਧਰੇਤਾ ਸੰਨਯਾਸੀ ॥ ਮਹਾ ਤਤ ਬੇਤਾ ਅਨਾਸੰ ਉਦਾਸੀ ॥
ਸਬੈ ਜੋਗ ਸਾਧੇ ਰਹੇ ਏਕ ਚਿੰਤੰ ॥ ਤਜੈ ਅਉਰ ਸਰਬੰ ਗਹਯੋ ਏਕ ਹਿੰਤੰ ॥ ੧੨੭ ॥
ਤਰੇ ਤਾਪ ਧੂਮੰ ਕਰੈ ਪਾਨ ਉੱਚੰ ॥ ਝੁਲੇ ਮੱਧਿ ਅਗਨੰ ਤਉ ਧਿਆਨ ਮੁੱਚੰ ॥ ਮਹਾਂ
ਬ੍ਰਹਮਚਰਜੰ ਮਹਾ ਧਰਮ ਧਾਰੀ ॥ ਭਏ ਦੱਤ ਕੇ ਰੁਦ੍ ਪੂਰਣ ਵਤਾਰੀ ॥ ੧੨੮ ॥
ਹਠੀ ਤਾਪਸੀ ਮੋਨ ਮੰਤੀ ਮਹਾਨੰ ॥ ਪਰੰ ਪੂਰਣੰ ਦੱਤ ਪ੍ਰਗਯਾ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਕਰੈ
ਜੋਗ ਨਜਾਸੰਤਜੇਰਾਜ ਭੋਗੰ ॥ ਚਕੇ ਸਰਬ ਦੇਵੰ ਜਕੇ ਸਰਬ ਲੋਗੰ ॥ ੧੨੯ ॥
ਜਕੇ ਜੱਛ ਗੰਧ ਬਿੱਦਿਆ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਚਕੇ ਦੇਵਤਾ ਚੰਦ ਸੂਰੰ ਸੁਰਾਨੰ ॥ ਛਕੇ
ਜੀਵ ਜੰਤੰ ਲਖੇ ਪਰਮ ਰੂਪੰ ॥ ਤਜਯੋ ਗਰਬ ਸਰਬੰ ਲਗੇ ਪਾਨ ਭੂਪੰ ॥ ੧੩੦ ॥
ਜਟੀ ਦੰਡ ਮੁੰਡੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥ ਜਟੀ ਜੰਗਮੀ ਜਾਮਨੀ ਜੰਤ ਧਾਰੀ ॥ ਪਰੀ
ਪਾਰਬਤੀ ਪਰਮ ਦੇਸੀ ਪਛੇਲੇ ॥ ਬਲੀ ਬਾਲਖੀ ਬੰਗ ਰੂਮੀ ਰੁਹੇਲੇ ॥ ੧੩੧ ॥
ਜਟੀ ਜਾਮਨੀ ਜੰਤ ਧਾਰੀ ਛਲਾਰੇ ॥ ਅਜੀ ਆਮਰੀ ਨਿਵਲ ਕਾ ਕਰਮ ਵਾਰੇ ॥
ਅਤੇਵਾਗਨਹੋਤੀ ਜੁਆ ਜਗਜ ਧਾਰੀ ॥ ਅਧੰ ਉਰਧਰੇਤੇ ਬਰੰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥
੧੩੨ ॥ ਜਿਤੇ ਦੇਸ ਦੇਸੰ ਹੁਤੇ ਛਤ ਧਾਰੀ ॥ ਸਬੈ ਪਾਨ ਲਾਗੇ ਤਜਯੋ ਗਰਬ
ਭਾਰੀ ॥ ਕਰੈਂ ਲਾਗ ਸਰਬੰਸ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗੰ ॥ ਇਹੀ ਪੰਥ ਲਾਗੇ ਸੁਭੰ ਸਰਬ
ਲੋਗੰ ॥ ੧੩੩ ॥ ਸਬੈ ਦੇਸ ਦੇਸਾਨ ਤੇ ਲੋਗ ਆਏ ॥ ਕਰੈ ਦੱਤ ਕੇ ਆਨ ਮੁੰਡੰ

੧੨੪. ਸੁਭੰ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗੀਤਾ=ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾ
ਜੋਗ=ਬੜੀ ਜੋਗ ਦੀ ਔਗ। ੧੨੭. ਤਰੇ ਤਾਪ=ਪ੍ਰਣੀਆਂ ਥੱਲੇ ਤਪਕੇ
ਪੈਰ ਉਤਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਭਏ ਦੱਤ=ਦੱਤ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਯਾ ਪੂਰਨ ਜੋਗ
ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜੇਹੜਾ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ੧੨੮. ਪਰੰ ਪੂਰਣੰ=ਦੱਤ
ਅਕਲ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪੂਰਨ ਹੈ। ੧੨੯. ਜਕੇ ਜੱਛ=ਸਲਾ ਜਾਂ
ਜੜ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ ਗੰਧਰਭ ਤੇ ਜੱਛ। ਛਕੇ=ਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ ਜੇਹੜੇ ਜੀਅ=ਹੱਡੀ
ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਜੰਤ=ਹੱਡੀ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਪੁਰਖ ਆਦਿਕ ਨਿੱਕੇ ਵੱਡੇ, ਸੁਛਮ
ਅਸਥੂਲ। ੧੩੦. ਜਟੀ ਦੰਡ=ਜਟਾਂ ਤੇ ਡੰਡੇ ਵਾਲੇ, ਸੰਨਿਆਸੀ ਮੁੰਡੀ
ਬੇਰਾਗੀ ਤਪੱਸਯਾ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ। ਪਰੀ ਪਾਰਬਤੀ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਪਾਰਬਤਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪਿਛਲੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜੇ
ਤੇ ਲੋਕ। ਬਲੀ ਬਾਲਖੰ=ਬਲਖ ਬੁਖਾਰੇ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਬਲੀ ਸੂਰਮੇ ਹਨ। ਬੰਗ
ਦੇਸ, ਰੂਮ ਸ਼ਾਮ ਦੇਸ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਰੁਹੇਲੇ=ਸੂਰਮੇ ਹਨ।

੧੩੧. ਜਟੀ ਜਾਮਨੀ=ਜੜਾਵਾਂ ਵਾਲੇ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੰਤਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।
ਛਲ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ੧੩੧. ਅਜੀ ਆਮਰੀ=ਅਜੀ ਦੇਸ ਦੇ ਲੋਕ ਆਮਰੀ
ਦੇਸ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਵਲੀ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਅਧੰ=ਨੀਵੇਂ ਤੋਂ ਉਤਾਹਾਂ ਭਾਵ
ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਬੀਰਜ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੇਹੜੇ ਚੰਗੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹਨ।

ਮੁੰਡਾਏ ॥ ਧਰੇ ਸੀਸ ਪੈ ਪਰਮ ਜੂਟੇ ਜਟਾਨੰ ॥ ਕਰੈ ਲਾਗਿ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗ ਅਪੁ
 ਮਾਨੰ ॥ ੧੩੪ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇ ਸਬੈ ਨਿਪ ਆਨਕੈ ਤਿਹ ਠਉਰ
 ॥ ਜਾਨ ਪਾਨ ਪਰੈ ਸਬੈ ਗੁਰਦੱਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਮਉਰ ॥ ਤਿਆਗ ਅਉਰ ਨਏ ਨਏ
 ਮਤਿ ਏਕ ਹੀ ਮਤਿ ਠਾਨ ॥ ਆਨ ਮੁੰਡ ਮੁੰਡਾਤ ਭੇ ਸਭ ਰਾਜ ਪਾਟ ਨਿਧਾਨ
 ॥ ੧੩੫ ॥ ਆਨ ਆਨ ਲਗੇ ਸਬੈ ਪਗ ਜਾਨਕੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਸਸਤੁ ਸਾਸਤੁ
 ਸਬੈ ਭਿਤਾਂਬਰ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਅਭੇਵ ॥ ਅਛਿੰਦ ਗਾਤ ਅਛਿੰਜ ਰੂਪ ਅਭਿੰਦ ਜੋਗ
 ਦੁਰੰਤ ॥ ਅਮਿਤ ਉੱਜਲ ਅਜਿਤ ਪਰਮ ਉਪਜਿਓ ਸੁ ਦੱਤ ਮਹੰਤ ॥ ੧੩੬ ॥
 ਪੇਖ ਰੂਪ ਚਕੇ ਚਰਾਚਰ ਸਰਬ ਬਯੋਮ ਬਿਮਾਨ ॥ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ ਰਹੇ ਨਿਰਾਧਪਚਿਤੁ
 ਰੂਪ ਸਮਾਨ ॥ ਅੱਤੁ ਛੱਤੁ ਨਿਪੱਤ ਕੋ ਤਜਿ ਜੋਗ ਲੈ ਸੰਨਯਾਸ ॥ ਆਨ ਆਨ
 ਕਰੈ ਲਗੈ ਹੂੰ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ ਉਦਾਸ ॥ ੧੩੭ ॥ ਇੰਦੁ ਉਪਿੰਦੁ ਚਕੇ ਸਬੈ ਚਿਤ
 ਚਉਕਿਯੋ ਸਸਿਭਾਨ ॥ ਲੈਨ ਦੱਤ ਛਨਾਇ ਆਜ ਨਿਪਤ ਮੋਰ ਮਹਾਨ ॥ ਗੀਝ
 ਗੀਝ ਰਹੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਰਬ ਬਯੋਮ ਬਿਮਾਨ ॥ ਜਾਨ ਜਾਨ ਸਬੈ ਪਰੈ ਗੁਰਦੇਵ
 ਦੱਤ ਮਹਾਨ ॥ ੧੩੮ ॥ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਨਿਪ ਰਾਜ ਸਾਜ ਬਿਸਾਰ ॥
 ਆਨ ਆਨ ਸਬੈ ਗਹੇ ਪਗਦੱਤ ਦੇਵ ਉਦਾਰ ॥ ਜਾਨ ਜਾਨ ਸੁ ਧਰਮ ਕੋ ਘਰ
 ਮਾਨਕੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮਾਨ ਸਬੈ ਲਗੈ ਮਨ ਛਾਡਿਕੈ ਅਹੰਮੇਵ ॥ ੧੩੯ ॥
 ਰਾਜ ਸਾਜ ਸਬੈ ਤਜੇ ਨਿਪ ਭੇਸ ਕੈ ਸੰਨਯਾਸ ॥ ਆਨ ਜੋਗ ਕਰੈ ਲਗੈ ਹੂੰ ਜੱਤੁ
 ਤੱਤੁ ਉਦਾਸ ॥ ਮੰਡ ਅੰਗ ਬਿਭੂਤ ਉੱਜਲ ਸੀਸ ਜੂਟ ਜਟਾਨ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ
 ਸੈ ਸੁਭੇ ਸਭ ਰਾਜ ਪਾਟ ਨਿਧਾਨ ॥ ੧੪੦ ॥ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ ਬਿਸਾਰ ਸੰਪਤ ਪੁਤੁ
 ਮਿਤੁ ਕਲੱਤੁ ॥ ਭੇਸ ਲੈ ਸੰਨਯਾਸ ਕੇ ਨਿਪ ਛਾਡਿ ਕੈ ਜਯ ਪੱਤੁ ॥ ਬਾਜ ਰਾਜ
 ਸਮਾਜ ਸੁੰਦਰ ਛਾਡਕੈ ਗਜਰਾਜ ॥ ਆਨ ਆਨ ਬਸੇ ਮਹਾ ਬਨ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ
 ਉਦਾਸ ॥ ੧੪੧ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਤੁਪੁਸਾਦਿ ॥

ਇਹ ਭਾਂਤ ਸਰਬ ਛਿਤ ਕੇ ਨਿਪਾਲ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗ ਲਾਗੇ ਉਤਾਲ ॥
 ਇਕ ਕਰੈ ਲਾਗਿਨਿਵਲਿ ਆਦਿ ਕਰਮ ॥ ਇਕ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਲੈ ਬਸਤੁ
 ਚਰਮ ॥ ੧੪੨ ॥ ਇਕ ਧਰਤ ਬਸਤੁ ਬਲਕਲਨ ਅੰਗ ॥ ਇਕ ਰਹਤ

੧੩੪. ਸ੍ਰੀ ਸਿਰ ਮਉਰ=ਸੋਭਨੀਕ ਸਿਰੋਮਣੀ ਜਾਣਕੇ ਆਨ ਮੁੰਡ
 ਮੁੰਡਾਤ=ਜੋਹੜੇ ਰਾਜ ਪਾਟ=ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਉਹ
 ਆਕੇ ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣ ਲੱਗੇ ਜੋ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਣੇ ਸਨ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਲੋਕ ।

੧੩੫. ਭਿਤਾਂਬਰ=ਦਾਸ ਸੁਸ਼ਟ । ਸਾਸਤੁ ਬਸਤੁ ਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ।
 ਬਿਅੰਤ ਤੇ ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਵ ਨੂੰ ਜਾਣਕੇ । ੧੩੬. ਅਤੁ ਛਤੁ=ਅਸਤੁ
 ਤੇ ਛੱਤੁ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਨਿਪਤਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ । ੧੩੮. ਅਹੰਮੇਵ=ਮੈਂ
 ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਮੇਰੀ ਵਸਤੁ ਹੈ । ੧੪੦. ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਛੱਡਕੇ ਪਦਾਰਥ
 ਆਦਕ ਪੁਤੁ ਮਿਤੁ ਤੇ ਇਸਤੀ ਆਦਕ ਜੋਹੜੀ ਹੈ । ਜਯਪਤੁ=ਫਤੇ ਨਾਮਾ ।

੧੪੧. ਬਸਤੁ ਚਰਮ=ਮਿੱਗ ਛਾਲਾ । ੧੪੨. ਬਲਕਨ=ਭੋਜ
 ਪੱਤੁ ਦੇ ਬਸਤੁ । ਕਲਪ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਦਿਨ ਤਕ ਇਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।
 ਉਤੰਗ=ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ, ਉੱਚੇ ।

ਕਲਪ ਇਸਥਤ ਉਤੰਗ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਅਲਪ ਦੁਗਧਾ ਅਹਾਰ ॥ ਇਕ
 ਰਹਤ ਬਰਖ ਬਹੁ ਨਿਰਾਹਾਰ ॥ ੧੪੩ ॥ ਇਕ ਰਹਤ ਮੋਨ ਮੋਨੀ ਮਹਾਨ
 ਇਕ ਕਰਤ ਨਜਾਸ ਤਜਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ॥ ਇਕ ਰਹਤ ਏਕ ਪਗ
 ਨਿਰਾਧਾਰ ॥ ਇਕ ਬਸਤੁ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਨਨ ਪਹਾਰ ॥ ੧੪੪ ॥ ਇਕ ਕਰਤ
 ਕਸਟ ਕਰ ਧੂਮ ਪਾਨ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਸਨਾਨ ॥ ਇਕ
 ਰਹਤ ਇੱਕ ਪਗ ਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਕੇਈ ਉਰਧ ਬਾਹ ਮੁਨਿ ਮਨ
 ਮਹਾਨ ॥ ੧੪੫ ॥ ਇਕ ਰਹਤ ਬੈਠਿ ਜਲਿ ਮੱਧਿ ਜਾਇ ॥ ਇਕ ਤਪਤ
 ਆਗਿ ਉਰਧ ਜਰਾਇ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਨਜਾਸ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
 ਇਕ ਰਹਤ ਏਕ ਆਸਾ ਅਧਾਰ ॥ ੧੪੬ ॥ ਕੇਈ ਕਬਹੂੰ ਨੀਚ ਨਹੀ
 ਕਰਤ ਡੀਠ ॥ ਕੇਈ ਤਪਤ ਆਗ ਪਰ ਜਾਰ ਪੀਠ ॥ ਕੇਈ ਬੈਠ ਕਰਤ
 ਬ੍ਰਤਚਰਜ ਦਾਨ ॥ ਕੇਈ ਧਰਤ ਚਿੱਤ ਏਕੈ ਨਿਧਾਨ ॥ ੧੪੭ ॥ ਕੇਈ
 ਕਰਤ ਜੋਗਿ ਅਰੁ ਹੋਮ ਦਾਨ ॥ ਕੇਈ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਿਧ ਵਤਿ ਇਸਨਾਨ ॥
 ਕੇਈ ਧਰਤ ਜਾਇ ਲੈ ਪਿਸਟ ਪਾਨ ॥ ਕੇਈ ਦੇਤ ਕਰਮ ਕੀ ਛਾਡਿ
 ਬਾਨ ॥ ੧੪੮ ॥ ਕੇਈ ਕਰਤ ਬੈਠ ਪਰਮੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਕੇਈ ਭ੍ਰਮਤ ਪੱਬ
 ਬਨ ਬਨ ਉਦਾਸ ॥ ਕੇਈ ਰਹਤ ਏਕ ਆਸਨ ਅਡੋਲ ॥ ਕੇਈ ਜਪਤ
 ਬੈਠ ਮੁਖ ਮੰਤ੍ਰ ਅਮੋਲ ॥ ੧੪੯ ॥ ਕੇਈ ਕਰਤ ਬੈਠ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਚਾਰ ॥
 ਕੇਈ ਕਰਤ ਪਾਠ ਮੁਨ ਮਨ ਉਦਾਰ ॥ ਕੇਈ ਭਗਤ ਭਾਵ ਭਗਵਤ
 ਭਜੰਤ ॥ ਕੇਈ ਰਿਚਾ ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਰਟੰਤ ॥ ੧੫੦ ॥ ਕੇਈ ਏਕ ਪਾਨ
 ਅਸਥਿਤ ਅਡੋਲ ॥ ਕੇਈ ਜਪਤ ਜਾਪ ਮਨਿ ਚਿੱਤ ਖੋਲ ॥ ਕੇਈ ਰਹਤ
 ਏਕ ਮਨ ਨਿਰਾਹਾਰ ॥ ਇਕ ਭਛਤ ਪਉਨ ਮੁਨ ਮਨ ਉਦਾਰ ॥ ੧੫੧ ॥
 ਇਕ ਕਰਤ ਨਿਆਸ ਆਸਾ ਬਿਹੀਨ ॥ ਇਕ ਰਹਤ ਏਕ ਭਗਵਤ
 ਅਧੀਨ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਨੈਕ ਬਨ ਫਲ ਅਹਾਰ ॥ ਇਕ ਰਟਤ ਨਾਮ
 ਸਿਆਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ੧੫੨ ॥ ਇਕ ਏਕ ਆਸ ਆਸਾ ਬਿਰਹਤ ॥ ਇਕ

੧੪੩. ਮੋਨ ਮੋਨੀ=ਜੇ ਬੜੇ ਚੁਪ ਮੋਨੀ ਹਨ, ਉਹ ਇਕ ਰਹਿੰਦੇ
 ਹਨ ਚੁਪ। ੧੪੪. ਧੂਮਰ ਪਾਨ=ਸੁਆਹ ਘੋਲਕੇ ਪੀ ਛੱਡਣੀ।
 ਉਰਧ=ਕਈ ਉਤਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਕੇ। ਉਰਧ ਜਰਾਇ=ਇਕ
 ਤਪਾਕੇ ਅੱਗ ਨੂੰ ਆਪ ਉਤਾਹਾਂ ਲਮਕਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾੜਦੇ ਹਨ।
 ੧੪੬. ਚਰਜ=ਕਈ ਬੈਠਕੇ ਬਰਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਦਾਨ
 ਕਰਦੇ ਹਨ। ੧੪੭. ਪਿਸਟ ਪਾਨ=ਕਈ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਪੈਰ
 ਰੱਖਕੇ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ੧੪੮. ਪਰਮੰ ਪ੍ਰਕਾਸ=ਜੇਹੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੜੇ
 ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲਾ ਹੈ। ੧੪੯. ਭਗਤ ਭਾਵ=ਕਈ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਨਾਲ
 ਭਾਗਵਤ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ। ਰਿਚਾ ਬੇਦ=ਵੇਦ ਦੀਆਂ
 ਸੁਰਤੀਆਂ ਸਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ੧੫੦. ਭੱਛਤ ਪਉਨ=ਇਕ ਪੈਂਟ ਨੂੰ
 ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ੧੫੧. ਰਟਤ=ਜੇਹੜੀ ਅਪਾਰ ਵੇਵੀ ਜਾਂ ਲੱਛਮੀ ਹੈ ਇਕ
 ਉਸਨੂੰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ। ੧੫੨. ਬਿਰਹਤ=ਵਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਹਿਤ ਹਨ,
 ਹੋਰ ਆਸਾਂ ਤੋਂ=ਇਕ ਸੰਤ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਹੀ ਆਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਦੁਖ ਦੇਹ ਸਹਤ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਏਕ ਹਰਿ ਕੇ ਕਥਾਨ ॥
 ਇਕ ਮੁਕਤ ਪਤ੍ਰ ਪਾਵਤ ਨਿਦਾਨ ॥ ੧੫੩ ॥ ਇਕ ਪਰੇ ਸਰਣਿ ਹਰਿਕੇ ਦੁਆਰ
 ॥ ਇਕ ਰਹਤ ਤਾਸ ਨਾਮੈ ਅਧਾਰ ॥ ਇਕ ਜਪਤ ਨਾਮ ਤਾਕੇ ਦੁਰੰਤ ॥
 ਇਕ ਅੰਤਿ ਮੁਕਤ ਪਾਵਤ ਬਿਅੰਤ ॥ ੧੫੪ ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਨਾਮ
 ਨਿਸਦਿਨ ਉਚਾਰ ॥ ਇਕ ਅਗਨ ਹੋਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਚਾਰ ॥ ਇਕ ਸਾਸਤ੍ਰ
 ਸਰਬ ਸਿੰਮ੍ਰਤ ਰਟੰਤ ॥ ਇਕ ਸਾਧ ਗੰਤਿ ਨਿਸਦਿਨ ਚਲੰਤ ॥ ੧੫੫ ॥
 ਇਕ ਹੋਮ ਦਾਨ ਅਰੁ ਬੇਦ ਗੀਤ ॥ ਇਕ ਰਟਤ ਬੈਠ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨੀਤ
 ॥ ਇਕ ਕਰਤ ਬੇਦ ਚਾਰੇ ਉਚਾਰ ॥ ਇਕ ਗਿਆਨ ਗਾਥ ਮਹਿਮਾ
 ਅਪਾਰ ॥ ੧੫੬ ॥ ਇਕ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਮਿਸਟਾਨ ਭੋਜ ॥ ਬਹੁ ਦੀਨ
 ਬੇਲ ਭਛ ਦੇਤ ਰੋਜ ॥ ਕਈ ਕਰਤ ਬੈਠ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪਾਠ ॥ ਕਈ ਅੰਨਿ
 ਤਿਆਗਿ ਚਾਬੰਤ ਕਾਠ ॥ ੧੫੭ ॥ ਕਈ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੇ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ॥
 ਕਈ ਕਰਤ ਬੈਠ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਨ ॥ ਕਈ ਸੁਨਤ ਪਾਠ ਪਰਮੰ ਪੁਨੀਤ ॥
 ਨਹੀ ਮੁਰਤ ਕਲਪ ਬਹੁ ਜਾਤ ਬੀਤ ॥ ੧੫੮ ॥ ਕਈ ਬੈਠ ਕਰਤ
 ਜਲਿ ਕੇ ਅਹਾਰ ॥ ਕਈ ਭ੍ਰਮਤ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਪਹਾਰ ॥ ਕਈ ਜਪਤ ਮੱਧ
 ਕੰਦਰੀ ਦੀਹ ॥ ਕਈ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਰਤਾ ਮਝੀਹ ॥ ੧੫੯ ॥ ਕਈ
 ਰਹਤ ਬੈਠ ਮਧ ਨੀਰ ਜਾਇ ॥ ਕਈ ਅਗਨ ਜਾਰ ਤਾਪਤ ਬਨਾਇ ॥
 ਕਈ ਰਹਤਿ ਸਿਧ ਮੁਖ ਮੋਨਿ ਠਾਨ ॥ ਅਨਿਆਸ ਚਿੰਤ ਇਰ
 ਆਸਮਾਨ ॥ ੧੬੦ ॥ ਅਨਭੋਲ ਗਾਤ ਅਬਿਕਾਰ ਅੰਗ ॥ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ
 ਆਭਾ ਅਭੰਗ ॥ ਅਨਭੈ ਸਰੂਪ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਅਬਕਯਤ ਤੇਜ
 ਨਿਸਦਿਨ ਉਦਾਸ ॥ ੧੬੧ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜੋਗਿ ਕੀਨੇ ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਰ
 ਬਾਝ ਯੋ ਨ ਹੋਵੈ ਉਧਾਰ ॥ ਤਬ ਪਰੇ ਦੱਤ ਕੇ ਚਰਨ ਆਨ ॥ ਕਹਿ ਦੇਹਿ
 ਜੋਗ ਕੇ ਗੁਰ ਬਿਧਾਨ ॥ ੧੬੨ ॥ ਜਲਮਧਿ ਜੋਨ ਮੁੰਡੇ ਅਪਾਰ ॥ ਬਨ
 ਨਾਮ ਤਉਨ ਹੁੰਗੇ ਕੁਮਾਰ ॥ ਗਿਰ ਮਧਿ ਸਿੱਖ ਕਿੰਨੇ ਅਨੇਕ ॥ ਗਿਰ ਭੇਸ
 ਸਹਤਿ ਸਮਝੇ ਬਿਬੇਕ ॥ ੧੬੩ ॥ ਭਾਰਥ ਭਣੰਤ ਜੇ ਭੇ ਦੁਰੰਤ ॥
 ਭਾਰਥੀ ਨਾਮ ਤਾਕੇ ਭਣੰਤ ॥ ਪੁਰ ਜਾਸ ਸਿੱਖ ਕੀਨੇ ਅਪਾਰ ॥ ਪੁਰੀ
 ਨਾਮ ਤਉਨ ਜਾਨੋ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੬੪ ॥ ਪਰਬਤ ਬਿਖੈ ਸਜੇ ਸਿੱਖ
 ਕੀਨ ॥ ਪਰਬਤਿ ਸੁ ਨਾਮ ਲੈ ਤਾਹਿ ਦੀਨ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਰਿ
 ਕਰਿ ਪੰਚ ਨਾਮ ॥ ਤਬ ਦੱਤ ਦੇਵ ਕਿੰਨੇ ਬਿਸਾਮ ॥ ੧੬੫ ॥ ਸਾਗਰ
 ਮੰਝਾਰ ਜੇ ਸਿੱਖ ਕੀਨ ॥ ਸਾਗਰ ਸੁ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਸਾਰ
 ਸੁਤ ਤੀਰ ਜੇ ਚੀਨ ਚੇਲ ॥ ਸਰਸੁਤੀ ਨਾਮ ਤਿਨ ਨਾਮ ਮੇਲ ॥ ੧੬੬ ॥
 ਤੀਰਥਨ ਬੀਚ ਜੇ ਸਿੱਖ ਕੀਨ ॥ ਤੀਰਥ ਸੁ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥

੧੫੫. ਬਹੁਤੇ ਰੋਜ ਹੀ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਭੋਜਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ।

੧੫੮. ਸਰਤਾ=ਨਦੀ । ਮਝੀਹ=ਵਿਚ । ੧੫੯. ਅਨਿਆਸ=ਚਿਤ
 ਵਿਚ ਹੋਰ ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ਇਕ ਪਮੇਸਰ ਦੀ ਹੀ ਆਸਾ ਮੰਨੀ ਹੈ ।

੧੬੦. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਡੋਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਹੜੇ ਅੰਗ ਹਨ
 ਉਹ ਵੀ ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ । ੧੬੨. ਕੁਮਾਰ=ਦਾਸ ਜਾਂ ਚੇਲੇ ।

ਜਿਨ ਚਰਨ ਦੱਤ ਕੇ ਗਹੇ ਆਨ ॥ ਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਬਿੱਧਿਆ ਨਿਧਾਨ ॥
 ੧੬੭ ॥ ਇਮ ਕਰਤ ਸਿੱਖ ਜਹ ਤਹ ਬਿਹਾਰ ॥ ਆਸਮਨ ਬੀਚ ਜੇ
 ਜੇ ਨਿਹਾਰ ॥ ਤਹ ਤਹੀ ਸਿੱਖ ਜੇ ਕੀਨ ਜਾਇ ॥ ਆਸਮ ਸੁ ਨਾਮ
 ਤਿਨ ਕੋ ਸੁਹਾਇ ॥ ੧੬੮ ॥ ਆਰੰਨ ਬੀਚ ਜੇ ਅਭਯ ਦੱਤ ॥ ਸੰਨਯਾਸ
 ਰਾਜ ਅਤਿ ਬਿਮਲ ਮੱਤਿ ॥ ਤਹ ਤਹ ਸੁ ਕੀਨ ਜੇ ਸਿੱਖ ਜਾਇ ॥
 ਆਰੰਨ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੋ ਰਖਾਇ ॥ ੧੬੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੱਤ ਮਹਾਤਮੇ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ
 ਦਸ ਨਾਮ ਧਯਾਯ ਸੰਪੂਰਣ ॥

ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਅਤਿਸੈ ਪ੍ਰਭਾਵ ॥ ਅਬਿਯਕਤ ਤੇਜ
 ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਵ ॥ ਜਹ ਜਹ ਬਿਹਾਰ ਮੁਨਿ ਕਰਤ ਦੱਤ ॥ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਰੁ
 ਬਿਮਲ ਮੱਤ ॥ ੧੭੦ ॥ ਜੇ ਹੁਤੇ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਨਿਪਾਲ ॥ ਤਜਿ ਗਰਬ ਪਾਨ
 ਲਾਗੇ ਸੁ ਢਾਲ ॥ ਤਜਿ ਦੀਨ ਅਉਰ ਝੁਠੇ ਉਪਾਇ ॥ ਦਿੜ ਗਹਿਓ ਏਕ
 ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਇ ॥ ੧੭੧ ॥ ਤਜਿ ਸਰਬ ਆਸ ਇਕ ਆਸ ਚਿੰਤ ॥ ਅਬਿਕਾਰ
 ਚਿੰਤ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤ ॥ ਜਹ ਕਰਤ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਬਿਹਾਰ ॥ ਉਠ ਚਲਤ ਸਰਬ
 ਰਾਜਾ ਅਪਾਰ ॥ ੧੭੨ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਗਵਨ ਕਰਤ ਜਿਹ ਜਿਹ ਦਿਸਾ ਮੁਨ
 ਮਨ ਦੱਤ ਅਪਾਰ ॥ ਸੰਗਿ ਚਲਤ ਉਠਿ ਸਬ ਪ੍ਰਜਾ ਤਜ ਘਰ ਬਾਰ ਪਹਾਰ ॥
 ੧੭੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਹ ਜਿਹ ਦੇਸ ਮੁਨੀਸਰ ਗਏ ॥ ਉਚ ਨੀਚ ਸਬ ਹੀ
 ਸੰਗਿ ਭਏ ॥ ਏਕ ਜੋਗ ਅਰੁ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕਉਨ ਨ ਮੋਹੋ ਕਹੋ ਬਿਚਾਰਾ ॥
 ੧੭੪ ॥ ਜਹ ਤਹ ਚਲਾ ਜੋਗੁ ਸੰਨਯਾਸਾ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਤਜ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ॥
 ਐਸੀ ਭੂਮਨ ਦੇਖੀਅਤ ਕੋਈ ॥ ਜਹਾ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗ ਨਹੀ ਹੋਈ ॥ ੧੭੫ ॥

ਇਤਿ ਮਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੂਸਰ ਠਹਰਾਇਆ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਤਿਤੀ ਗੁਰੂ ਮਕਰ ਕਾ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਉਬੀਸ ਗੁਰੂ ਕੀਨ
 ਜਿਹ ਭਾਤਾ ॥ ਅਬ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਕਹੋ ਇਹ ਬਾਤਾ ॥ ਏਕ ਮਕਰਕਾ ਦੱਤ ਨਿਹਾਰੀ
 ॥ ਐਸ ਹਿੰਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ੧੭੬ ॥ ਆਪਨ ਹੀਐ ਐਸ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥
 ਤੀਸਰ ਗੁਰੂ ਯਾਹ ਹਮ ਮਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੂਤ ਕੀ ਡੋਰ ਬਢਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਨਾਥ
 ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਵੈ ॥ ੧੭੭ ॥ ਆਪਨ ਆਪੁ ਆਪ ਮੋ ਦਰਸੈ ॥ ਅੰਤਰ ਗੁਰੂ
 ਆਤਮਾ ਪਰਸੈ ॥ ਏਕ ਛਾਡਿ ਕੈ ਅਨਤ ਨ ਧਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਰਮ ਤਤੁ ਕੋ
 ਪਾਵੈ ॥ ੧੭੮ ॥ ਏਕ ਸਰੂਪ ਏਕ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ॥ ਆਨ ਭਾਵ ਕੋ ਭਾਵਨ ਪੇਖੈ ॥

੧੬੭. ਬਿਹਾਰ=ਫਿਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ । ੧੬੮. ਅਰੰਨ=ਬਣ
 ਵਿਚ ਜੇਹੜੇ ਚੇਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਦੱਤਾ ਤੌਰ ਦੇ । ੧੭੨. ਪਹਾਰ=ਪ੍ਰਗਟ ਜਮੀਨ
 ਤੇ ਘਰ ਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ । ੧੭੫. ਏਕ ਮਕਰਕਾ=ਇੱਕ ਮੱਕੜੀ ਜਾਂ
 ਕਹਿਣਾ । ਐਸ ਰਿਦੇ=ਇਸਤਰਾਂ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਅਨੁਮਾਨ=ਜਾਣਕੇ ਵਿਚਾਰੀ ।

੧੭੭. ਆਪਨ ਆਪ=ਆਪਣਾ ਆਪ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਵੇਖਣਾ ਕਰੇ ।
 ਅੰਤਰ ਗੁਰੂ=ਗੁਰਦੁਆਰੇ । ਆਤਮਾ=ਆਪਣਾ ਆਪ ਅੰਦਰ । ਪਰਸੈ=ਦੇਖੇ, ਭਾਵ
 ਮਨ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵੇਖੇ । ੧੭੮. ਆਨ ਭਾਵ=ਦੁੱਤ ਭਾਵ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਨ
 ਦੇਖੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਦੇਖੇ ।

ਏਕ ਆਸ ਤਜਿ ਅਨਤ ਨ ਧਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਵੈ ॥ ੧੭੯ ॥
 ਕੇਵਲ ਅੰਗ ਰੰਗ ਤਿਹ ਰਾਚੈ ॥ ਏਕ ਛਾਡਿ ਰਸ ਨੇਕ ਨ ਮਾਚੈ ॥ ਪਰਮ ਤੱਤ
 ਕੋ ਧਿਆਨ ਲਗਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਵੈ ॥ ੧੮੦ ॥ ਤੀਸਰ ਗੁਰੂ
 ਮਕਰਿਕਾ ਠਾਨੀ ॥ ਆਗੈ ਚਲਾ ਦੱਤ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕਰ ਭਾਵ ਹਿੰਦੇ ਮਹਿ
 ਲੀਨਾ ॥ ਹਰਖਵੰਤ ਤਬ ਚਲਾ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ੧੮੧ ॥

ਇਤਿ ਤਿਤੀ ਗੁਰੂ ਮਕਰਕਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਬਕ ਚਤੁਰਥ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬੈ ਦੱਤ ਗੁਰੂ ਅਗੈ
 ਸਿਧਾਰਾ ॥ ਮੱਛ ਚਾਸ ਕਰ ਬੈਠਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਉੱਜਲ ਅੰਗ ਅਤਿ ਧਿਆਨ
 ਲਗਾਵੈ ॥ ਮੋਨੀ ਸਰਬ ਬਿਲੋਕ ਲਜਾਵੈ ॥ ੧੮੨ ॥ ਜੈਸਕ ਧਿਆਨ ਮੱਛ ਕੇ
 ਕਾਜਾ ॥ ਲਾਵਤ ਬਕ ਨਾਵੈ ਨਿਰਲਾਜਾ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਇਹ ਧਿਆਨ ਲਗਾਵੈ
 ਭਾਵ ਤਾਸ ਕੇ ਮੁਨਿ ਮਨ ਭਾਵੈ ॥ ੧੮੩ ॥ ਐਸੋ ਧਿਆਨ ਨਾਥ ਹਿਤ ਲਾਈਐ
 ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕਹੁ ਪਾਈਐ ॥ ਮੱਛਾਂਤਕ ਲਖਿ ਦੱਤ ਲੁਭਾਨਾ ॥
 ਚਤੁਰਥ ਗੁਰੂ ਤਾਸ ਅਨਮਾਨਾ ॥ ੧੮੪ ॥

ਇਤਿ ਮੱਛਾਂਤਕ ਬਕ ਚਤੁਰਥ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਬਿੜਾਲ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਗੈ ਚਲਾ ਦੱਤ
 ਮੁਨਰਾਈ ॥ ਸੀਸ ਜਟਾ ਕਹੋ ਜੂਟ ਛਕਾਈ ॥ ਦੇਖਾ ਏਕ ਬਿੜਾਲ ਜੁ ਆਗੈ ॥
 ਧਿਆਨ ਲਾਇ ਮੁਨਿ ਨਿਰਖਨ ਲਾਗੈ ॥ ੧੮੫ ॥ ਮੂਸ ਕਾਜ ਜਸ ਲਾਵਤ
 ਧਿਆਨੁ ॥ ਲਾਜਤ ਦੇਖ ਮਹੰਤ ਮਹਾਨੁ ॥ ਐਸ ਧਿਆਨ ਹਰਿ ਹੇਤ ਲਗਈਐ
 ॥ ਤਬ ਹੀ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਪਈਐ ॥ ੧੮੬ ॥ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਯਾਹ ਹਮ ਜਾਨਾ ॥
 ਯਾ ਕਹੁ ਭਾਵ ਹੀਐ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਧਿਆਨ ਜੋ ਲਾਵੈ ॥ ਸੋ ਨਿਹਚੈ
 ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੧੮੭ ॥

ਇਤਿ ਬਿੜਾਲ ਪੰਚਮੋ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਅਥ ਧੁਨੀਆ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਗੈ ਚਲਾ ਰਾਜ ਸੰਨਯਾਸਾ ॥
 ਏਕ ਆਸ ਗਹਿ ਐਸ ਅਨਾਸਾ ॥ ਤਹ ਇਕ ਰੂਪ ਧੁਨਖ ਤੇ ਲਹਾ ॥ ਐਸ ਭਾਂਤਿ
 ਮਨ ਸੋ ਮੁਨ ਕਹਾ ॥ ੧੮੮ ॥ ਭੂਪ ਸੈਨ ਇਹ ਜਾਤਨ ਲਹੀ ॥ ਗੀਵਾ ਨੀਚ
 ਨੀਚ ਹੀ ਰਹੀ ॥ ਸਗਲ ਸੈਨ ਵਾਹੀ ਮਗ ਰਾਈ ॥ ਤਾਕੋ ਨੈਕ ਖਬਰ ਨਹੀ
 ਭਈ ॥ ੧੮੯ ॥ ਰੂਈ ਧੁਨਖ ਤੇ ਫਿਰਨ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਨੀਚ ਹੀ ਗੀਵਾ ਰਹਾ
 ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਦੱਤ ਬਿਲੋਕ ਹੀਏ ਮੁਸਕਾਨਾ ॥ ਖਸਟਮ ਗੁਰੂ ਤਿਸੀ ਕਹੁ ਜਾਨਾ ॥
 ੧੯੦ ॥ ਰੂਮ ਹੇਤ ਇਹ ਜਿਮ ਚਿਤੁ ਲਾਯੋ ॥ ਸੋਨ ਗਈ ਪਰੁ ਸਿਰ ਨ ਉਚਾਯੋ ॥

੧੭੯. ਕੇਵਲ=ਸਿਰਫ, ਅੰਗ=ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ
 ਰੰਗਿਆ ਰਹੇ।

੧੮੧. ਮੱਛ ਚਾਛ=ਮੱਛ ਦੇ ਚਖਣ
 ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਮੱਛ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲਾ। ੧੮੨. ਲਾਵਤ=ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਬਗਲਾ
 ਤੇ ਨਾਵੈ=ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ।

੧੮੩. ਮੱਛਾਂਤਕ=ਮੱਛ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਗਲਾ।

੧੮੭. ਐਸ ਅਨਾਸਾ=ਜੇਹੜਾ ਇੱਕੁਰ ਦਾ ਸੁਖ ਹੈ ਜਾਂ ਕਈ ਤਰਾਂ ਤੇ
 ਭੰਗਾਂ ਤੇ ਆਸਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ।

ਤੈਸੀਏ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੋਈਐ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਤਨ ਪਈਐ ॥ ੧੯੧ ॥

ਇਤਿ ਰੂਈ ਧੁਨਖਤਾ ਪੇਂਵਾ ਖਸਟਮੇ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੬ ॥

ਅਬ ਮਾਛੀ ਸਪਤਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਗੇ ਚਲਾ ਰਾਜ ਸੰਨਯਾਸਾ
॥ ਮਹਾ ਬਿਮਲ ਮਨ ਭਯੋ ਉਦਾਸਾ ॥ ਨਿਰਖਾ ਤਹਾਂ ਏਕ ਮੱਛਹਾ ॥
ਲਏ ਜਾਰ ਕਰ ਜਾਤਨ ਕਹਾ ॥ ੧੯੨ ॥ ਬਿਨਛੀ ਏਕ ਹਾਥ ਮੋ ਧਾਰੇ ॥
ਜਰੀਆ ਅੰਧ ਕੰਧ ਪਰ ਡਾਰੇ ॥ ਇਸਥਿਤ ਏਕ ਮੱਛ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਜਾਨੁਕ ਵਾਕੇ
ਮੱਧ ਨ ਸਾਸਾ ॥ ੧੯੩ ॥ ਏਕ ਸੁ ਠਾਂਢ ਮੱਛ ਕੀ ਆਸੂ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਤੇ ਜਾਨ
ਉਦਾਸੂ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਨੇਹ ਨਾਥ ਸੋ ਲਈਐ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਕਹ
ਪਈਐ ॥ ੧੯੪ ॥

ਇਤਿ ਮਾਛੀ ਗੁਰੂ ਸਪਤਮੇ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੭ ॥

ਅਬ ਚੇਰੀ ਅਸਟਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਰਖਤ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸੈਨਾ
ਸੁਨ ॥ ਆਯੋ ਦੱਛ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਕੇ ਮੁਨਿ ॥ ਤਾਂ ਏਕ ਚੇਰਜ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਚੰਦਨ
ਘਸਤ ਮਨੋ ਮਤਵਾਰੀ ॥ ੧੯੫ ॥ ਚੰਦਨ ਘਸਤ ਨਾਰ ਸੁਭ ਧਰਮਾ ॥ ਏਕ
ਚਿੱਤ ਹੋ ਆਪਨ ਘਰ ਮਾ ॥ ਏਕ ਚਿੱਤ ਨਹੀ ਚਿੱਤ ਚਲਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰਿਤਮਾ ਚਿਤ
ਬਿਲੋਕ ਲਜਾਵੈ ॥ ੧੯੬ ॥ ਦੱਤ ਲਏ ਸੰਨਯਾਸਨ ਸੰਗਾ ॥ ਜਾਤ ਭਯੋ ਤਹ
ਭੇਟਤ ਅੰਗਾ ॥ ਸੀਸ ਉਚਾਇ ਨ ਤਾਸ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਰਾਵਰੰਕ ਕੋ ਜਾਤ ਬਿਚਾਰਾ ॥
੧੯੭ ॥ ਤਾਕੋ ਦੱਤ ਬਿਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾ ॥ ਅਸਟਮ ਗੁਰੂ ਤਾਹਿ ਠਹਰਾਵਾ ॥ ਧੰਨਿ
ਧੰਨਿ ਇਹ ਚੇਰਕਾ ਸਭਾਰੀ ॥ ਜਾਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਥ ਸੰਗਿ ਲਾਗੀ ॥ ੧੯੮ ॥
ਐਸ ਪ੍ਰੀਤ ਹਰਿ ਹੇਤ ਲਗੋਇਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਪੱਇਯੋ ॥ ਬਿਨ
ਚਿਤਿ ਦੀਨ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥ ਚਾਰ ਬੇਦ ਇਮ ਭੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥ ੧੯੯ ॥

ਇਤਿ ਚੇਰਕਾ ਅਸਟਮੇ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੮ ॥

ਅਬ ਬਨਰਾਜਾ ਨਵਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਗੇ ਚਲਾ ਜੋਗ ਜਟਧਾਰੀ
॥ ਲਏ ਸੰਗਿ ਚੇਲਕਾ ਅਪਾਰੀ ॥ ਦੇਖਤ ਬਨਖੰਡ ਨਗਰ ਪਹਾਰਾ ॥ ਆਵਤ
ਲਖਾ ਏਕ ਬਨਜਾਰਾ ॥ ੨੦੦ ॥ ਧਨ ਕਰ ਭਰੇ ਸਬੈ ਭੰਡਾਰਾ ॥ ਚਲਾ ਸੰਗ
ਲੈ ਟਾਂਡ ਅਪਾਰਾ ॥ ਅਮਿਤ ਗਾਵ ਲਵਗਨ ਕੇ ਭਰੇ ॥ ਬਿਧਨਾ ਤੇ ਨਹੀ ਜਾਤ
ਬਿਚਰੇ ॥ ੨੦੧ ॥ ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਤਿਨ ਦੁਬ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਬੇਚਨ ਚਲਾ ਛਾਡ
ਘਰ ਵਾਸਾ ॥ ਔਰ ਆਸ ਦੂਸਰ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ ਏਕੈ ਆਸ ਬਨਜ ਕੀ ਹੋਈ ॥

੧੯੧. ਮਾਛਹਾ=ਮੱਛ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ।

੧੯੨. ਬਨਛੀ=ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਕੁੰਡੀ । ਜਰੀਅੰਧ=ਅੱਧੀ ਜਾਲੀ
ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਡਾਰੇ=ਪਾਈ ਜਾਂ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ । ੧੯੫. ਆਪਨ ਘਰਮਾ=ਆਪਣੇ

ਪਤੀ ਵਾਸਤੇ । ੧੯੬. ਜਾਤ ਭਯੋ=ਉਸ ਪਿਆਰੀ ਨੂੰ ਜਾਕੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ ।

੧੯੮. ਬਿਨ ਚਿਤ=ਚਿਤ ਇੱਤਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ।

੧੯੯. ਪਹਾਰ=ਪਹਾੜ, ਪਿੰਡ, ਨੌ ਖੰਡ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਨੌਂ ਟੁਕੜੇ ਹਿੱਸੇ
ਧਰਤੀ ਦੇ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵੇਖਦੇ ਹਨ । ੨੦੦. ਟਾਂਡ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਾਰ

ਹੀ ਜੇਹੜੇ ਬੈਲ ਲੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਮਿਤ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੈਲ ਲੱਗਾਂ ਦੇ ਭਰੇ
ਲੱਢੇ ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਲਵਗਨ=ਭਰ ਕੇ ਲੱਢੇ ਹਨ ।

੨੦੨ ॥ ਛਾਹ ਧੂਪ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਰਾਤ ਉ ਦਿਵਸ ਗਵਨ ਈ ਠਾਨੈ ॥
 ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀ ਅਉਰ ਨ ਬਾਤਾ ॥ ਏਕੈ ਰਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਰਾਤਾ ॥ ੨੦੩ ॥ ਤਾ
 ਕਹੰ ਦੇਖ ਦੱਤ ਹਰਿ ਭਗਤੂ ॥ ਜਾ ਕਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਜਗਮਗ ਤੂ ॥ ਐਸ ਭਾਂਤਿ
 ਜੇ ਸਾਹਿਬ ਧਿਆਈਐ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਤਨ ਪਾਈਐ ॥ ੨੦੪ ॥

ਇਤਿ ਬਨਜਾਰਾ ਨਉਮੋ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚਲਾ ਮੁਨੀ ਤਜਿ ਪਰਹਰਿ ਆਸਾ ॥ ਮਹਾ ਮੋਨ ਅਰੁ ਮਹਾ
 ਉਦਾਸਾ ॥ ਪਰਮ ਤੱਤ ਬੇਤਾ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਮਹਾ ਮੋਨ ਹਰਿ ਕੋ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥
 ੨੦੫ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਮਹਾਂ ਮੁਨੀ ਹਰਿ ਕੋ ਰਸਪਾਗੀ ॥
 ਬਹਮ ਭਗਤ ਖਟ ਗੁਨ ਰਸ ਲੀਨਾ ॥ ਏਕ ਨਾਮ ਕੇ ਰਸ ਸਉ ਭੀਨਾ ॥ ੨੦੬ ॥
 ਉੱਜਲ ਗਾਤ ਮਹਾਂ ਮੁਨ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਸਭ ਕੋ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥ ਜਹੰ ਜਹੰ
 ਜਾਇ ਵੱਤ ਸੁਭ ਕਰਮਾ ॥ ਤਹੰ ਤਹੰ ਹੋਤ ਸਭੈ ਨਿਹਕਰਮਾ ॥ ੨੦੭ ॥ ਭਰਮ
 ਮੋਹ ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਭਾਗੈ ॥ ਰਾਮ ਭਗਤ ਸਭ ਹੀ ਉਠਿ ਲਾਗੈ ॥ ਪਾਪ ਤਾਪ
 ਸਭ ਦੂਰ ਪਰਾਈ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਏਕ ਲਿਵਲਾਈ ॥ ੨੦੮ ॥ ਕਾਛਨ ਏਕ
 ਤਹਾ ਮਿਲ ਗਈ ॥ ਸੋ ਆਚੂਕ ਪੁਕਾਰਤ ਭਈ ॥ ਭਾਵ ਯਾਹ ਮਨ ਮਾਹਿ ਨਿਹਾਰਾ
 ॥ ਦਸਵੇ ਗੁਰੂ ਤਾਹਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥ ੨੦੯ ॥ ਜੇ ਸੋਵੈ ਸੋ ਮੂਲੁ ਗਵਾਵੈ ॥ ਜੇ ਜਾਗੈ
 ਹਰਿ ਹਿਦੈ ਬਸਾਵੈ ॥ ਸੱਤਿ ਬੋਲਿ ਯਾਕੀ ਹਮ ਮਾਨੀ ॥ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਜਾਗੈ
 ਤੇ ਜਾਨੀ ॥ ੨੧੦ ॥

ਇਤਿ ਕਾਛਨ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੦ ॥

ਅਥ ਸੁਰੱਬ ਯਾਰਮੋ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਗੇ ਦੱਤ ਦੇਵ ਤਬ
 ਚਲਾ ॥ ਸਾਧੇ ਸਰਬ ਜੋਗ ਕੀ ਕਲਾ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਅਰੁ ਉੱਜਲ ਪ੍ਰਭਾਉ ॥
 ਜਾਨੁਕ ਬਨਾ ਦੂਸਰ ਹਰਿ ਰਾਉ ॥ ੨੧੧ ॥ ਸਭ ਹੀ ਕਲਾ ਜੋਗ ਕੀ ਸਾਧੀ ॥
 ਮਹਾਂ ਸਿੱਧ ਮੋਨੀ ਮਨਿ ਲਾਧੀ ॥ ਅਧਿਕ ਤੇਜ ਅਰੁ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾ ॥ ਜਾ
 ਲਖਿ ਇੰਦ੍ਰਾਸਨ ਬਹਰਾਵਾ ॥ ੨੧੨ ॥ ਮਧਭਾਰ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਰੁਪੁਸਾਦਿ ॥ ਮੁਨ ਮਨ

੨੦੨. ਏਕੈ ਰਸ=ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ, ਮਾਤ੍ਰਾ=ਮਾਇਆ ਜਾਂ ਦੌਲਤ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ
 ਰੰਗਿਆ ਹੈ। ੨੦੪. ਚਲਾ ਮੁਨੀ=ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਮੁਨੀ ਚਲਿਆ।

੨੦੫. ਰਸ ਪਾਗੀ=ਰਸ ਵਿਚ ਰੋਪਿਆ ਜਾਂ ਰੰਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਮਿਲਿਆ।
 ਬਹਮ ਭਗਤ=ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਭਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਗੁਣਾਂ (ਜਪ ੧, ਤਪ ੨, ਹੋਮ
 ੩, ਸੰਯਮਾ ੪, ਬ੍ਰਤ ੫, ਇਸ਼ਨਾਨ ੬) ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਇਆ
 ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦਾ। ੨੦੮. ਕਾਛਨ=ਮਾਲਣ ਜਾਂ ਟਾਇਣ।
 ਸੋਆਚੂਕ=ਸੋਏ ਤੇ ਚੂਕ ਭਾਵ ਪਾਲਕ ਦੀ ਜੋ ਸਾਰ ਹਿਰਦਾ ਹੈ ਪੁਕਾਰਨ ਲੱਗੀ।

੨੧੦. ਹਰਿ ਰਾਉ=ਭਗਵਾਨ ਜਾਂ ਇੰਦ੍ਰ।

੨੧੧. ਮਹਾ ਸਿਧ=ਬੜਾ ਸਿੱਧੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿਰੋਮਣੀ
 ਮੋਨੀ ਲਭੀਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ=ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਰੀਤੀ ਸਾਰੀ।

੨੧੨. ਮੁਨ ਮਨ=ਸਿਰੋਮਣੀ ਮੁਨੀ ਉਦਾਰ ਹੈ।

੨੧੫. ਖੜਗੀ ਅਸੇਖ=ਛਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਹੈ।

ਉਦਾਰ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਅਪਾਰ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਲੀਨ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਅਧੀਨ ॥ ੨੧੩ ॥
 ਤਜਿ ਰਾਜ ਭੋਗ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਜੋਗ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਇ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤ ਭਾਇ ॥
 ੨੧੪ ॥ ਮੁਖ ਛਬਿ ਅਪਾਰ ॥ ਪੂਰਣ ਵਤਾਰ ॥ ਖੜਗ ਅਸੇਖ ॥ ਬਿੱਦਿਆ
 ਬਿਸੇਖ ॥ ੨੧੫ ॥ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਨੂਪ ॥ ਆਭਾ ਅਪਾਰ ॥ ਮੁਨਿ
 ਮਨ ਉਦਾਰ ॥ ੨੧੬ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਦੇਵ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਅਭੇਵ ॥ ਅਬਿਯਕਤ
 ਰੂਪ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਨੂਪ ॥ ੨੧੭ ॥ ਸਭ ਸੁਭ ਸੁਭਾਵ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ॥
 ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਰ ॥ ੨੧੮ ॥ ਤਹ ਸੁਰਥ ਰਾਜ ॥ ਸੰਪਤ
 ਸਮਾਜ ॥ ਪੂਜਤ ਚੰਡ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਅਖੰਡ ॥ ੨੧੯ ॥ ਨਿਪ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥
 ਸਭ ਬਿਧ ਅਖੰਡ ॥ ਸਿਲਸਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਦੇਵੀ ਅਧੀਨ ॥ ੨੨੦ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ
 ਭਵਾਨ ॥ ਸੇਵਤ ਨਿਧਾਨ ॥ ਕਰਿ ਏਕ ਆਸ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਉਦਾਸ ॥ ੨੨੧ ॥
 ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਤ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਮਹੰਤ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਸੇਵਤ ਸਵਾਰ ॥
 ੨੨੨ ॥ ਅਤਿ ਗੁਨਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ਅਤਿ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ॥ ਲਵਿ
 ਲਜਤ ਗੰਗ ॥ ੨੨੩ ॥ ਤਿਹ ਨਿਰਖ ਦੱਤ ॥ ਅਤਿ ਬਿਮਲ ਮੱਤਿ ॥ ਅਨਖੰਡ
 ਜੇਤ ॥ ਜਨ ਭਿਓ ਉਦੇਤ ॥ ੨੨੪ ॥ ਝਮਕੰਤ ਅੰਗ ॥ ਲਖਿ ਲਜਤ ਗੰਗ ॥
 ਅਤਿ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ॥ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਨ ॥ ੨੨੫ ॥ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ
 ਉਦਾਸ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਸੁਭਾਵ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਵ ॥ ੨੨੬ ॥ ਲਖਿਤਾਸ ਸੇਵ ॥
 ਸੰਨਯਾਸ ਦੇਵ ॥ ਅਤਿ ਚਿੱਤ ਰੀਝ ॥ ਹਿਤਫਾਸ ਬੀਝ ॥ ੨੨੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ
 ਛੰਦ ॥ ਕਿ ਦਿੱਖਿਓਤ ਦੱਤੰ ॥ ਕਿ ਪਰਮੰਤਿ ਮੱਤੰ ॥ ਸੁ ਸਰਬਤੁ ਸਾਜਾ ॥ ਕਿ
 ਦਿੱਖਿਓਤ ਰਾਜਾ ॥ ੨੨੮ ॥ ਕਿਆ ਲੋਕ ਕਰਮੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਧਰਮੰ ॥ ਕਿ
 ਆਜਿੱਤ ਭੂਪੰ ॥ ਕਿ ਰੱਤੇ ਸਰੂਪੰ ॥ ੨੨੯ ॥ ਕਿ ਆਜਾਨ ਬਾਹੰ ॥ ਕਿ
 ਸਰਬਤੁ ਸਾਹੰ ॥ ਕਿ ਧਰਮੰ ਸਰੂਪੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਭੂਪੰ ॥ ੨੩੦ ॥ ਕਿ ਸਾਹਾਨ
 ਸਾਹੰ ॥ ਕਿ ਆਜਾਨ ਬਾਹੰ ॥ ਕਿ ਜੋਗੇਂਦੁ ਗਾਮੀ ॥ ਕਿ ਧਰਮੇਂਦੁ ਧਾਮੀ ॥ ੨੩੧

੨੧੬. ਅਬਿਯਕਤ ਰੂਪ=ਸੂਫਮ ਰੂਪ ਹੈ। ੨੧੯. ਪ੍ਰਚੰਡ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼
 ਜਾਂ ਤਿੱਖਾ। ਅਖੰਡ=ਇਕ ਰਸ। ਸਿਲ ਸਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ=ਜੇਹੜੇ ਬਾਣ ਸਿਲਾ ਉਤੇ
 ਸਿਤ=ਤਿੱਖੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਓਨਾਂ ਦੇ ਚਲੋਣ ਵਿਚ ਸਿਆਣਾ ਹੈ।

੨੨੦. ਭਵਾਨ=ਦੇਵੀ। ਨਿਧਾਨ=ਚਤਰ। ਸਵਾਰ=ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਬਣਾਕੇ।
 ਬਿਮਲ ਅੰਗ=ਨਿਰਮਲ ਅੰਗ। ੨੨੩. ਅਨਖੰਡ=ਇਕਰਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।
 ਉਦੇਤ=ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਹੈ। ੨੨੫. ਅਨਭਵ=ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।
 ਪ੍ਰਭਾਵ=ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਸਚਰਜ ਹੈ। ਸੰਨਿਆਸ ਹਾਵ=ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਦਾ।

੨੨੬. ਹਿਤ ਫਾਸ ਬੀਝ=ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ।
 ੨੨੮. ਅਲੋਕ ਕਰਮੰ=ਅਸਚਰਜ ਕਰਮ ਹਨ। ੨੩੦. ਜੋਗੇਂਦੁ ਗਾਮੀ=ਜੇਹੜੇ
 ਵੱਡੇ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਇੰਦੁ ਹਨ ਓਨਾਂ ਦੇ ਗਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।
 ਧਰਮ ਇੰਦੁ=ਜੇਹੜੇ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਹਨ ਓਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਮੀ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
 ਜਾਂ ਘਰ ਰੂਪ ਜਾਂ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹਨ। ੨੩੧. ਰੁਦ੍ਰਾਰਿ ਰੂਪ=ਕਾਮ ਦੇਵ
 ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿ ਅਦਗ ਜੋਗੇਂ=ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਜੋਗ ਕਲੋਕ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜਾਂ
 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋਗ।

॥ ਕਿ ਰੁੱਦਾਰਿ ਰੂਪੰ ॥ ਕਿ ਭੂਪਾਨ ਭੂਪੰ ॥ ਕਿ ਆਦੱਗ ਜੋਗੰ ॥ ਕਿ ਤਿਆਗੰਤ
ਸੋਗੰ ॥ ੨੩੨ ॥ ਬਿਮੋਹਿਯੋਤ ਦੇਖੀ ॥ ਕਿ ਰਾਵੱਲ ਭੇਖੀ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਰਾਜਾ ॥
ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਸਾਜਾ ॥ ੨੩੩ ॥ ਕਿ ਸੰਭਾਲ ਦੇਖਾ ॥ ਕਿ ਸੁਧ ਚੰਦੁ ਪੇਖਾ ॥
ਕਿ ਪਾਵਿਤੁ ਕਰਮੰ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਧਰਮੰ ॥ ੨੩੪ ॥ ਕਿ ਸੰਨਿਆਸ ਭੇਖੀ ॥
ਕਿ ਆਧਰਮ ਦੇਖੀ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਗਾਮੀ ॥ ਕਿ ਧਰਮੇਸ ਧਾਮੀ ॥ ੨੩੫ ॥
ਕਿ ਆਛਿੱਜ ਜੋਗੰ ॥ ਕਿ ਆਗੰਮ ਲੋਗੰ ॥ ਕਿ ਲੰਗੋਟ ਬੰਧੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ
ਮੰਧੰ ॥ ੨੩੬ ॥ ਕਿ ਆਛਿੱਜ ਕਰਮਾ ॥ ਕਿ ਆਲੋਕ ਧਰਮਾ ॥ ਕਿ ਆਦੇਸ
ਕਰਤਾ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਸਰਤਾ ॥ ੨੩੭ ॥ ਕਿ ਅਗਿਆਨ ਹੰਤਾ ॥ ਕਿ ਪਾਰੰਗ
ਗੰਤਾ ॥ ਕਿ ਆਧਰਮ ਹੰਤਾ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਭਕਤਾ ॥ ੨੩੮ ॥ ਕਿ ਖੰਕਾਲ
ਦਾਸੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਭਾਸੰ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸਰਾਜੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਸਾਜੰ ॥
੨੩੯ ॥ ਕਿ ਪਾਰੰਗ ਗੰਤਾ ॥ ਕਿ ਆਧਰਮ ਹੰਤਾ ॥ ਕਿ ਸੰਨਿਆਸ ਭਕਤਾ ॥
ਕਿ ਸਾਜੋਜ ਮੁਕਤਾ ॥ ੨੪੦ ॥ ਕਿ ਆਸਕਤ ਕਰਮੰ ॥ ਕਿ ਅਬਿਯਕਤ ਧਰਮੰ ॥
ਕਿ ਅੰਤੇਵ ਜੋਗੀ ॥ ਕਿ ਅੰਗੀ ਅਰੋਗੀ ॥ ੨੪੧ ॥ ਕਿ ਸੁੱਧ ਸੁਰੋਸੰ ॥ ਨਨੈਕ ਅੰਗ
ਰੋਸੰ ॥ ਨ ਕੁਕਰਮ ਕਰਤਾ ॥ ਕਿ ਧਰਮੰ ਸੁ ਸਰਤਾ ॥ ੨੪੨ ॥ ਕਿ ਜੋਗਾਧ ਕਾਰੀ
॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਧਾਰੀ ॥ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਸਭਗਤਾ ॥ ਆਰੰਭ ਜਗਤਾ ॥ ੨੪੩ ॥ ਕਿ
ਜਾਟਾਨ ਜੂਟੰ ॥ ਕਿ ਨਿਧਿਆਨ ਛੂਟੰ ॥ ਕਿ ਅਬਿਯਕਤ ਅੰਗੰ ॥ ਕਿ ਕੈਪਾਨ

੨੩੨. ਕਿ ਸੁਬਤੁ=ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਜੇ ਹਨ ।

੨੩੩. ਕਿ ਸੰਬਾਲ=ਜੋ ਨਿਰਨੇ ਜਾਂ ਬਣਾਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ।

੨੩੪. ਕਿ ਅਧਰਮ ! ਜੋ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹਨ । ਧਰਮੇਸ ! ਜੇਹੜੇ ਵੱਡੇ
ਧਰਮ ਦੇ ਈਸ਼ਰ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਸਰਾਦੇਣ ਵਾਲੇ ।

੨੩੫. ਆਛਿੱਜ=ਸੁੰਦਰ ਜੋਗ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਲੋਗੰ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਕ
ਅਗੰਮ ਹੈ ਭਾਵ ਮਨ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੰਮਤਾ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਹਨ ।

੨੩੬. ਅਦੇਸ=ਨਮਸਕਾਰ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ।
ਸਰਤ=ਜੇਹੜੇ ਸੰਨਿਆਸ ਮੱਤ ਦੀ ਨਦੀ ਹਨ ਜਾਂ ਵੈਰਾਗ ਤਿਆਗ ਦੀ
ਨਦੀ ਹਨ ।

੨੩੭. ਪਾਰੰਗ=ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਉਸਦੇ
ਗਿਆਤਾ ਹਨ । ਹੰਤਾ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਭਗਤਾ=ਸੰਨਿਆਸ
ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਦੇ ਭਗਤ ਭਾਵ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

੨੩੮. ਖੰਕਾਲਿ=ਜੇਹੜੀ
ਦੇਵੀ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਸਦੇ ਦਾਸ ਹਨ । ਭਾਸੰ=ਸਾਰਿਆਂ
ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ।

੨੩੯. ਪਾਰੰਗ=ਪਰਮ ਗਿਆਤਾ ਹੈ ।
ਸਾਜੁਜ=ਸੁਜੋਜ ਇਕ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ।

੨੪੦. ਆਸਕਤ=ਚੰਗੇ
ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਜੋਗੀ=ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜੁੜੇ ਹਨ ਭਜਨ ਵਿਚ।

੨੪੧. ਸੁਧੰਸ ਰੋਸੰ=ਸੁਧ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਤ ਹਨ ।
੨੪੨. ਜੋਗਾਧਕਾਰੀ=ਜੋਗ ਦੇ ਅਧਕਾਰੀ ਭਾਵ ਲਾਇਕ ਹਨ ਜਾਂ ਜੁੜਨ
ਵਾਲੇ ਹਨ । ਬ੍ਰਹਮੰਸ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਅੰਸ ਜੋ ਠੀਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪੂਜਣ
ਵਾਲੇ ਹਨ ।

ਭੰਗੇ ॥ ੨੪੪ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਕਰਮੀ ॥ ਕਿ ਰਾਵਲ ਧਰਮੀ ॥ ਕਿ ਤਿਕਾਲ
 ਕੁਸਲੀ ॥ ਕਿ ਕਾਮੋਦਿ ਦੁਸਲੀ ॥ ੨੪੫ ॥ ਕਿ ਡਾਮਾਰ ਬਾਜੇ ॥ ਕਿ ਸਬ
 ਪਾਪ ਭਾਜੇ ॥ ਕਿ ਬਿਭੂਤ ਸੋਹੈ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਮੋਹੈ ॥ ੨੪੬ ॥ ਕਿ ਲੰਗੋਟ ਬੰਦੀ
 ॥ ਕਿ ਏਕਾਦਿ ਛੰਦੀ ॥ ਕਿ ਧਰਮਾਨ ਧਰਤਾ ॥ ਕਿ ਪਾਪਾਨ ਹਰਤਾ ॥ ੨੪੭ ॥
 ਕਿ ਨਿਨਾਦਿ ਬਾਜੇ ॥ ਕਿ ਪੰਪਾਪ ਭਾਜੇ ॥ ਕਿ ਆਦੇਸ ਬੁਲੈ ॥ ਕਿ ਲੈਂ ਗੰਥ
 ਖੁਲੈ ॥ ੨੪੮ ॥ ਕਿ ਪਾਵਿਤ੍ਰੁ ਦੇਸੀ ॥ ਕਿ ਧਰਮੇਂਦੁ ਭੇਸੀ ॥ ਕਿ ਲੰਗੋਟ ਖੰਦੈ ॥
 ਕਿ ਆਜੋਤ ਵੰਦੈ ॥ ੨੪੯ ॥ ਕਿ ਆਨਰਥ ਰਹਿਤਾ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ ਸਹਿਤਾ ॥
 ਕਿ ਪਰਮੰ ਪੁਨੀਤੰ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਮੀਤੰ ॥ ੨੫੦ ॥ ਕਿ ਅਚਾਚਲ ਅੰਗੰ ॥ ਕਿ
 ਜੋਗੰ ਅਭੰਗੰ ॥ ਕਿ ਅਬਿਯਕਤ ਰੂਪੰ ॥ ਕਿ ਸੰਨਿਆਸ ਭੂਪੰ ॥ ੨੫੧ ॥ ਕਿ
 ਬੀਰਾਨ ਰਾਧੀ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ ਸਾਧੀ ॥ ਕਿ ਪਾਵਿਤ੍ਰੁ ਕਰਮਾ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ
 ਧਰਮਾ ॥ ੨੫੨ ॥ ਅਧਾਰਡ ਰੰਗੰ ॥ ਕਿ ਆਛਿੱਜ ਅੰਗੰ ॥ ਕਿ ਅੰਨਿਆਇ
 ਹਰਤਾ ॥ ਕਿ ਸੁਨਯਾਇ ਕਰਤਾ ॥ ੨੫੩ ॥ ਕਿ ਕਰਮੰ ਪੁਨਾਸੀ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ
 ਦਾਸੀ ॥ ਕਿ ਆਲਿਪਤ ਅੰਗੀ ॥ ਕਿ ਆਭਾ ਅਭੰਗੀ ॥ ੨੫੪ ॥ ਕਿ ਸਰਬਤੁ
 ਗੰਤਾ ॥ ਕਿ ਪਾਪਾਨ ਹੰਤਾ ॥ ਕਿ ਸਾਸੰਧ ਜੋਗੰ ॥ ਕਿ ਤੰ ਤਿਆਗ ਰੋਗੰ ॥ ੨੫੫ ॥

ਸੁਰੱਥ ਰਾਜਾ ਯਾਰਮੋ ਗੁਰੂ ਬਰਨਨੰ ॥ ੧੧ ॥

ਅਥ ਬਾਲੀ ਦੁਆਦਸਮੋ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥

ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਚਲਾ ਦੰਤ ਆਗੇ ॥ ਲਖੇ ਪਾਪ ਭਾਗੇ ॥ ਬਜੈ ਘੰਟ

੨੪੪. ਰਾਵਲ=ਸੁੰਦਰ ਧਰਮ ਵਾਲੇ । ਕੁਸਲੀ=ਤਿੰਨਾ
 ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹਨ । ਦੁਸਲੀ=ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਜੋ ਦੁਸ਼ਟ ਹਨ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲੀ ਸੱਲਣ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

੨੪੬. ਡਾਮਾਰ=ਡੋਰੂ । ਛੰਦੀ=ਜੇਹੜਾ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ
 ਆਦ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਹਰਤਾ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲੇ ਹਨ । ੨੪੭. ਨਿੰਨਾਦ ਬਾਜੇ=ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਸੰਖ ਵੱਜਦਾ
 ਹੈ । ਪੰ ਪਾਪ ਭਾਜੇ=ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

੨੪੮. ਪਵਿਤ੍ਰੁ, ਦੇਸੀ=ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਧਰਮੇਂਦੁ ਭੇਸ=ਜੇਹੜਾ ਵੱਡਾ
 ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਭੇਸ ਵਾਲੇ ਹਨ । ੨੪੯. ਆਨਰਥ=ਪਾਪ ।

੨੫੦. ਅਚਾਲ ਅੰਗ ਜੇਹੜੇ ਅੰਗ ਹਨ ਉਹ ਚਲਣ ਤੋਂ
 ਅਚੱਲ ਹਨ । ਜੋਗੰ ਅਭੰਗੰ=ਇਕ ਰਸ ਭਜਨ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹਨ । ਅਬਿਯਕਤ=
 ਸੁਛਮ ਰੂਪ ਹੈ । ੨੫੧. ਬੀਰਾਨਰਾਸੀ=ਸੁਰਮੇ ਜਾਂ ਬਵਿੰਜਾ ਬੀਰਾਂ ਦੇ
 ਅਰਾਧਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ੨੫੨. ਅਧਾਰਡ=ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅਧਸ਼ਟਾਨ
 ਇਕ ਰਸ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹਨ । ਸੁਨਿਆਏ ਕਰਤਾ=ਚੰਗੀ ਨੀਤੀ ਦੇ
 ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ੨੫੩. ਅਲਿਪਤ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ
 ਲਿਪਾਏਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਆਭਾ ਅਭੰਗ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਇਕਰਸ ਹੈ ।

੨੫੪. ਗੰਤਾ=ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਕਿ ਸਾਧ ਜੋਗ=ਜੋ ਸਾ= ਉਸ
 ਜੋਗ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਕਿ ਤੰ ਤਿਆਗ=ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਨ ਤੋਂ ਰੋਗ
 ਤਿਆਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ੨੫੫. ਘੰਟ=ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅਵਾਜ਼ ।

ਅਰਚਾ=ਪੂਜਾ ।

ਘੋਰੰ ॥ ਬਣੰ ਜਾਣੁ ਮੋਰੰ ॥ ੨੫੬ ॥ ਨਵੰਨਾਦ ਬਾਜੈ ॥ ਧਰਾ ਪਾਪ ਭਾਜੈ ॥ ਕਰੈ
 ਦੇਬਜ ਅਰਚਾ ॥ ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਚਰਚਾ ॥ ੨੫੭ ॥ ਸੁਤੰ ਸਰਬ ਪਾਠੰ ॥ ਸੁ ਸੰਨਯਾਸ
 ਰਾਠੰ ॥ ਮਹਾਂ ਜੋਗ ਨਯਾਸੰ ॥ ਸਦਾਈ ਉਦਾਸੰ ॥ ੨੫੮ ॥ ਖਟੰ
 ਸਾਸਤ੍ਰ ਚਰਚਾ ॥ ਰਟੰ ਬੇਦ ਅਰਚਾ ॥ ਮਹਾਂ ਮੋਨ ਮਾਨੀ ॥ ਕਿ ਸੰਨਯਾਸ
 ਧਾਨੀ ॥ ੨੫੯ ॥ ਚਲਾ ਦੱਤ ਆਗੈ ॥ ਲਖੇ ਪਾਪ ਭਾਗੈ ॥ ਲਖੀ ਏਕ ਕੰਨਿਆ
 ॥ ਤਿਹੂੰ ਲੋਗ ਧੰਨਿਆ ॥ ੨੬੦ ॥ ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਮਚਾਰੀ ॥ ਸੁ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ॥
 ਲਖੀ ਪਾਨ ਵਾਕੇ ॥ ਗੁਡੀ ਬਾਲ ਤਾਂ ਕੇ ੨੬੧ ॥ ਖਿਲੈ ਖੇਲ ਤਾਸੈ ॥ ਇਸੈ
 ਹੇਤ ਵਾਸੈ ॥ ਪੀਐ ਪਾਨ ਆਵੈ ॥ ਇਸੈ ਖੇਲ ਭਾਵੈ ॥ ੨੬੨ ॥ ਗਏ ਮੋਨ ਮਾਨੀ
 ॥ ਤਰੈ ਦਿਸਟ ਆਨੀ ॥ ਨ ਬਾਲਾ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਨ ਖੇਲੰ ਬਿਸਾਰਯੋ ॥ ੨੬੩ ॥
 ਲਖੀ ਦੱਤ ਬਾਲਾ ॥ ਮਨੋ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ॥ ਰੰਗੀ ਰੰਗ ਖੇਲੰ ॥ ਮਨੋ ਨਾਗੁ ਬੇਲੰ ॥
 ੨੬੪ ॥ ਤਬੈ ਦੱਤ ਰਾਯੰ ॥ ਲਖੇ ਤਾਸ ਜਾਯੰ ॥ ਗੁਰੂ ਤਾਸ ਕੀਨਾ ॥ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ
 ਭੀਨਾ ॥ ੨੬੫ ॥ ਗੁਰੂ ਤਾਸ ਜਾਨਯੋ ॥ ਇਮੰ ਮੰਤ੍ਰ ਠਾਨਯੋ ॥ ਦਸੰ ਦੂ ਨਿਧਾਨੰ ॥
 ਗੁਰੂ ਦੱਤ ਜਾਨੰ ॥ ੨੬੬ ॥ ਰੁਣਝੁਣ ਛੰਦ ॥ ਲਖਿ ਛਬਿ ਬਾਲੀ ॥ ਅਤਿ
 ਦੁਤਿ ਵਾਲੀ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਰੂਪੰ ॥ ਜਣੁ ਬੁਧ ਰੂਪੰ ॥ ੧੬੭ ॥ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ
 ਪੇਖਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧ ਲੇਖਾ ॥ ਤਨ ਮਨ ਜਾਨਾ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਮਾਨਾ ॥ ੨੬੮ ॥
 ਤਿਹ ਗੁਰ ਕੀਨਾ ॥ ਅਤਿ ਜਸੁ ਲੀਨਾ ॥ ਅਗਤਬਚਾਲਾ ॥ ਜਨੁ
 ਮਨਿ ਜੁਲਾ ॥ ੨੬੯ ॥

ਇਤਿ ਦੁਆਦਸ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ਲੜਕੀ ਗੁਡੀ ਖੇਡਤੀ ॥ ੧੨ ॥

ਅਥਿ ਭ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰੈਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਤਬ ਦੱਤ ਦੇਵ ਮਹਾਨ
 ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਨਿਧਾਨ ॥ ਅਤਿ ਭੁਜ ਉੱਤਮ ਗਾਤ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲੇਤ
 ਪ੍ਰਭਾਤ ॥ ੨੭੦ ॥ ਅਕਲੰਕ ਉੱਜਲ ਅੰਗ ॥ ਲਖਿ ਲਾਜ ਗੰਗ ਤਰੰਗ ॥
 ਅਨਭੈ ਅਭੁਤ ਸਰੂਪ ॥ ਲਖਿ ਜੋਤ ਲਾਜਤ ਭੂਪ ॥ ੨੭੧ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਸੁ ਭ੍ਰਿਤ
 ਏਕ ॥ ਗੁਨ ਮੱਧਿ ਜਾਸ ਅਨੇਕ ॥ ਅਧਰਾਤ ਠਾਢ ਦੁਆਰ ॥ ਬਹੁ ਬਰਖ ਮੇਘ
 ਫੁਹਾਰ ॥ ੨੭੨ ॥ ਅਧ ਰਾਤ ਦੱਤ ਨਿਹਾਰ ॥ ਗੁਣਵੰਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਅਪਾਰ ॥ ਜਲ
 ਮੁਸਲਧਾਰ ਪਰੰਤ ॥ ਨਿਜ ਨੈਨ ਦੇਖ ਮਹੰਤ ॥ ੨੭੩ ॥ ਇਕ ਚਿੱਤ ਠਾਢ ਸੁ
 ਐਸ ॥ ਸੇਵਰਨ ਮੂਰਤ ਜੈਸ ॥ ਦਿੜ ਦੇਖ ਤਾਕੀ ਮੱਤਿ ॥ ਅਤਿ ਮਨਹਿ ਰੀਝੇ
 ਦੱਤ ॥ ੨੭੪ ॥ ਨਹੀ ਸੀਤ ਮਾਨਤ ਘਾਮ ॥ ਨਹੀ ਚਿੱਤ ਲਯਾਵਤ ਛਾਮ ॥ ਨਹੀ

੨੫੬. ਚਰਚਾ=ਉਚਾਰਨਾ । ਰਦੇ ਬੇਦ ਅਰਚਾ=ਬੇਦ ਪੂਜਾ
 ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਸੰਨਿਆਸ ਧਾਨੀ=ਸੰਨਿਆਸ ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ।
 ਸੰਨਿਆਸ ਹਠ=ਸੰਨਿਆਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ।

੨੫੯. ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਧੰਨਿਆ=ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਧੰਨਤਾ ਜੋਗ ।

੨੬੦. ਪਾਨ=ਓਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਹੈ ।

੨੬੯. ਰਾਗ ਮਾਲਾ=ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮਾ ਪੰਗਤੀ । ਨਾਗ
 ਵੇਲੰ=ਅਕਾਸ਼ ਵੇਲ ਹੈ । ੨੭੨. ਸੁਕ੍ਰਿਤ=ਇਕ ਚੰਗਾ ਦਾਸ ਵੇਖਿਆ ।
 ਬਿਕ੍ਰਮ ਅਪਾਰ=ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਲ ਜਾਂ ਉੱਦਮ ਬਿਅੰਤ ਹੈ ।

ਨੈਕ ਮੋਰਤ ਅੰਗ ॥ ਇਕ ਪਾਇ ਠਾਢ ਅਭੰਗ ॥ ੨੭੫ ॥ ਢਿਗ ਦੱਤ ਤਾਂਕੇ
ਜਾਇ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਤਾਸ ਬਨਾਇ ॥ ਅਧ ਰਾਤ ਨਿਰਜਨ ਤਾਸ ॥ ਅਸਲੀਨ
ਠਾਢ ਉਦਾਸ ॥ ੨੭੬ ॥ ਬਰਖੰਤ ਮੇਘ ਮਹਾਨ ॥ ਭਾਜੰਤ ਭੂਪ ਨਿਧਾਨ ॥ ਜਗਿ
ਜੀਵ ਸਰਬ ਸੁਭਾਸ ॥ ਉਠ ਭਾਜ ਤਾਸ ਉਦਾਸ ॥ ੨੭੭ ॥ ਇਹ ਠਾਢ ਭੂਪਤ
ਪਉਰ ॥ ਮਨ ਜਾਪ ਜਾਪਤ ਗਉਰ ॥ ਨਹੀ ਨੈਕ ਮੋਰਤ ਅੰਗ ॥ ਇਕ ਪਾਨ
ਠਾਢ ਅਭੰਗ ॥ ੨੭੮ ॥ ਅਸ ਲੀਨ ਪਾਨ ਕਰਾਲ ॥ ਚਮਕੰਤ ਉੱਜਲ ਜੂਲ ॥
ਜਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਨਹੀ ਸਿਤ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪਰਮ ਪਵਿਤ ॥ ੨੭੯ ॥ ਨਹੀ ਨੈਕ
ਉਚਾਵਤ ਪਾਉ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸਾਧਤ ਦਾਉ ॥ ਅਨਯਾਸ ਭੂਪਤ ਭਗਤ ॥ ਪੁਭ
ਏਕ ਹੀ ਰਸ ਪਗਤ ॥ ੨੮੦ ॥ ਜਲ ਪਰਤ ਮੁਸਲਧਾਰ ॥ ਗੁਰ ਲੇਨ ਓਟ
ਦੁਆਰ ॥ ਪਸ ਪੱਛ ਸਰਬਿ ਦਿਸਾਨ ॥ ਸਭ ਦੇਸ ਦੇਸ ਸਿਧਾਨ ॥ ੨੮੧
॥ ਇਹ ਠਾਢ ਹੈ ਇਕ ਆਸ ॥ ਇਕ ਪਾਨ ਜਾਨ ਉਦਾਸ ॥ ਅਸਲੀ ਨ ਪਾਨ
ਪਚੰਡ ॥ ਅਤਿ ਤੇਜਵੰਤ ਅਖੰਡ ॥ ੨੮੨ ॥ ਮਨ ਆਨ ਕੇ ਨਹੀ ਭਾਵ ॥ ਇਕ
ਦੇਵ ਕੇ ਚਿਤ ਚਾਵ ॥ ਇਕ ਪਾਨ ਐਸੇ ਠਾਢ ॥ ਰਨ ਖੰਭ ਜਾਨਕ ਗਾਡ ॥ ੨੮੩
॥ ਜਿਹ ਭੂਮ ਧਾਰਸਪਾਵ ॥ ਨਹੀ ਨੈਕ ਫੇਰ ਉਚਾਵ ॥ ਨਹੀ ਠਾਮ ਭੀਜਸ ਤਉਨ
॥ ਅਵਿਲੋਕ ਭਇਓ ਮੁਨਿ ਮਉਨ ॥ ੨੮੪ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਤਾਸ ਮੁਨੇਸ ॥ ਅਕਲੰਕ
ਭਾਗਵਿ ਭੇਸ ॥ ਗੁਰਜਾਨ ਪਰੀਆ ਪਾਇ ॥ ਤਜਿ ਲਾਜ ਸਾਜ ਸਚਾਇ ॥
੨੮੫ ॥ ਤਿਹ ਜਾਨਕੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਅਕਲੰਕ ਦੱਤ ਅਭੇਵ ॥ ਚਿਤ ਤਾਸ ਕੇ ਰਸ
ਭੀਨ ॥ ਗੁਰ ਤਉਦਸਮੇ ਤਿਹ ਕੀਨ ॥ ੨੮੬ ॥ ਤਉ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥
੧੩ ॥ ਅਥ ਚਤਰ ਦਸਮੇ ਗੁਰਨਾਮ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਚਲਯੋ ਦੱਤ ਰਾਜੇ ॥
ਲਖੇ ਪਾਪ ਭਾਜੇ ॥ ਜਿਨੈ ਨੈਕ ਪੇਖਾ ॥ ਗੁਰੂ ਤੁਲਿ ਲੇਖਾ ॥ ੨੮੭ ॥ ਮਹਾ
ਜੋਤ ਰਾਜੇ ॥ ਲਖੇ ਪਾਪ ਭਾਜੇ ॥ ਮਹਾ ਤੇਜ ਸੋਹੈ ॥ ਸਿਵਉ ਤੁੱਲਿ ਕੇ ਹੈ ॥
੨੮੮ ॥ ਜਿਨੈ ਨੈਕ ਪੇਖਾ ॥ ਮਨੋ ਮੈਨ ਦੇਖਾ ॥ ਸਹੀ ਬ੍ਰਹਮ
ਜਾਨਾ ॥ ਨਦੈ ਭਾਵ ਆਨਾ ॥ ੨੮੯ ॥ ਰਿਝੀ ਸਰਬ ਨਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਤੇਜ ਧਾਰੀ ॥
ਨਹਾਰੰ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਨਚੀਰ ਉਚਿਤਾਰੈ ॥ ੨੯੦ ॥ ਚਲੀ ਧਾਇ ਐਸੇ ॥ ਨਦੀ

੨੭੫. ਅਸਲੀਨ=ਤਲਵਾਰ ਲੈਕੇ ਉਦਾਸ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ।

੨੭੬. ਜਗਜੀਵ=ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਵ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ।

੨੭੭. ਪੈਰ ਗੌਰ=ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਗੇ ਦੁਰਗਾ ਜਾਂ ਚੰਡੀ ।

੨੭੯. ਅਨਿਆਸ=ਹੋਰ ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਇਕ ਰਾਜੇ ਦੀ ਭਗਤੀ
ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪੁਭ ਏਕ ਹੀ=ਇਕ ਰਾਜੇ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ।

੧੮੦. ਗਿਹ ਲੇਨ=ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਓਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ।

ਸਿਧਾਨ=ਚਲੇ ਗਏ । ੨੮੧. ਅਸਲੀਨ=ਤਿੱਖੀ ਤਲਵਾਰ ਹੱਥ ਵਿਚ
ਲਈ ਹੈ । ੨੮੨. ਭਾਵ=ਪ੍ਰੇਮ । ਰਨਖੰਭ=ਜੁਧ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੰਡਾ ।

ਇਕ ਦੇਵ=ਇਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਹੀ ਚਿਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ । ੨੮੩. ਜਿਹ ਭੂਮ=ਜਿਸ
ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੈਰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਉਚਾਟ=ਉਠਾਇਆ ।

੨੮੪. ਅਕਲੰਕ=ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਭਗਵੇ ਭੇਸ ਹਨ ।

੨੮੮=ਨ ਦੈ ਭਾਵ=ਨਹੀਂ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਆਂਦਾ ਹੈ ।

ਨਾਵ ਜੈਸੇ ॥ ਜੁਵਾਂ ਬਿਧ ਬਾਲੈ ॥ ਰਹੀ ਕੋਨ ਆਲੈ ॥ ੨੯੧ ॥ ਲਹੀ ਏਕ
 ਨਾਰੀ ॥ ਸੁ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ॥ ਕਿਧੋਪਾਰਬਤੀਛੈ ॥ ਮਨੋ ਬਾਸਵੀਹੈ ॥ ੨੯੨ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਛੈਦ ॥ ਕਿ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀਛੈ ॥ ਕਿ ਬਿੰਦੇਲ ਤਾਛੈ ॥ ਕਿ ਹਈ ਮਾਦ੍
 ਜਾਹੈ ॥ ਕਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ॥ ੨੯੩ ॥ ਕਿ ਰਾਮੰਤੀਆ ਹੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ
 ॥ ਕਿ ਰਾਜੇ ਸਰੀਛੈ ॥ ਕਿ ਰਾਮਾਨ ਜਾਛੈ ॥ ੨੯੪ ॥ ਕਿ ਕਾਲਿੰਦੁ ਕਾਛੈ ॥
 ਕਿ ਕਾਮ ਪ੍ਰਭਾਛੈ ॥ ਕਿ ਦੇਵਾਨ ਜਾਹੈ ॥ ਕਿ ਦਈਤੇਸ ਰਾਹੈ ॥ ੨੯੫ ॥ ਕਿ
 ਸਾਵਿਤ੍ਰ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਆਛੈ ॥ ਕਿ ਦੇਵੇਸ੍ਰੀਹੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜੇਸ੍ਰੀਛੈ ॥
 ੨੯੬ ॥ ਕਿ ਮੰਤ੍ਰਾਵਲੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਤੰਤ੍ਰਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਹਈ ਮਦ੍ ਜਾਛੈ ॥ ਕਿ
 ਹੰਸੇਸਰੀ ਹੈ ॥ ੨੯੭ ॥ ਕਿ ਜਾਜੁਲਿ ਕਾਛੈ ॥ ਸੁਵਰਨ ਆਦਿ ਜਾਛੈ ॥ ਕਿ
 ਸੁੱਧ ਸਚੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰਚੀ ਹੈ ॥ ੨੯੮ ॥ ਕਿ ਪਰਮੇਸਰ ਜਾਹੈ ॥
 ਕਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਪਾਵਿਤ੍ਰਤਾਛੈ ॥ ਕਿ ਸਾਵਿਤ੍ਰ ਕਾਛੈ ॥ ੨੯੯ ॥ ਕਿ
 ਚੰਚਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਕਾਮਹਿਕਲਾਛੈ ॥ ਕਿ ਕ੍ਰਿਤਯੋ ਜੁਧਾਛੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜੇਸਰੀਹੈ
 ॥ ੩੦੦ ॥ ਕਿ ਰਾਜਹਿਸਿਰੀਹੈ ॥ ਕਿ ਰਾਮੰਕਲੀਹੈ ॥ ਕਿ ਗਉਰੀ ਮਹਾ ਹੈ ॥
 ਕਿ ਟੋਡੀ ਪ੍ਰਭਾ ਹੈ ॥ ੩੦੧ ॥ ਕਿ ਭੂਪਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਟੋਡੀਜ ਆਛੈ ॥ ਕਿ
 ਬਾਸੰਤ ਬਾਲਾ ॥ ਕਿ ਰਾਗਾਨ ਮਾਲਾ ॥ ੩੦੨ ॥ ਕਿ ਮੇਘ ਮਲਾਰੀ ॥ ਕਿ ਗਉਰੀ

੨੯੧. ਬਾਸਵੀ=ਇੰਦਰ ਰਾਜਾ ਦੀ ਇਸਤੀ। ੨੯੨. ਰਾਜੇਸ੍ਰੀ=ਰਾਜਿਆਂ
 ਦੀ ਈਸ਼ਰੀ, ਛੈ=ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ=ਲੱਛਮੀ ਹੈ। ਕਿ ਬਿੰਦੇ=ਜੇਹੜੀ
 ਬਿੰਦੇਲਤਾ ਨਾਮ ਦੀ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਹਈ ਮਾਦਰਜਾ=ਪਾਰਬਤੀ ਹੈ। ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾ=ਬੜੀ
 ਸੋਭਾ ਹੈ। ੨੯੩. ਰਾਮੰਤ੍ਰ ਆਹੈ=ਜੇ ਰਾਮ ਦੀ ਇਸਤੀ ਸੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਭਾ=
 ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸੋਭਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਾਨੁਜਾ ਛੈ=ਜੇਹੜਾ ਬਲਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਭਰਾ
 ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਸੁਭੰਦਾ ਹੈ। ੨੯੪. ਕਾਲਿੰਦੁਕਾ ਛੈ=ਜਮਨਾ ਹੈ।
 ਦੇਵਾਨ ਜਾ ਛੈ=ਜੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ। ਦਈ ਤੇਸਰਾ ਹੈ=ਪਾਰਬਤੀ ਜਾਂ
 ਸੁਕਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਹੈ। ੨੯੫. ਸਾਵਿਤ੍ਰ=ਸਾਵਿੱਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਇਸਤੀ
 ਹੈ। ਗਾਇਤ੍ਰੀ=ਗਾਤ੍ਰੀ ਵੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਹੀ ਇਸਤੀ ਹੈ। ਦੇਵੇਸ੍ਰੀ=ਇੰਦੁ ਦੀ
 ਇਸਤੀ ਸਚੀ ਹੈ। ੨੯੬. ਮੰਤ੍ਰਾਵਲਾ=ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਪੰਗਤੀ ਹੈ।
 ਤੰਤ੍ਰਾਵਲਾ=ਤੰਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਹੰਸੇਸਰੀ=ਹੰਸ ਦੀ ਈਸ਼ਰੀ ਸੁਰਸੂਤੀ
 ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਇਸਤੀ ਹੈ। ੨੯੭. ਜਾਜੁਲ=ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਬਣੀ ਹੈ।
 ਸੁਰਨ ਅਜਿ=ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ। ੨੯੮. ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਜਾ ਇਸਤੀ ਹੈ।
 ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾ=ਬੜੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਹੈ। ੨੯੯ ਕਿ ਚੰਚਾਲ=ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਬਣੀ
 ਹੈ। ਕਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਤੀ ਹੈ। ਜਸ ਦੀ ਝੰਡੀ ਹੈ। ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਈਸ਼ਰੀ ਹੈ
 ਭਾਵ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਹੈ। ੩੦੦=ਰਾਮੰ ਕਲੀ=ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈ। ਵਡੀ
 ਗੌੜੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈ। ਟੋਡੀ ਹੈ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਭੂਪਾਲ ਰਾਗਣੀ ਬਣੀ ਹੈ।
 ੩੦੧. ਜੇਹੜੀ ਚੰਗੀ ਟੋਡੀ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਦੀ ਬਾਲਾ ਇਸਤੀ ਹੈ।
 ਰਾਗ ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਹੈ। ੩੦੨. ਮੇਘ ਤੇ ਮਲਾਰ ਦੀ ਰਾਣੀ ਹੈ। ਗੌੜੀ ਤੇ
 ਧਮਾਰੀ ਹੈ। ਹਿੰਡੋਲ ਰਾਗ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਰੀ ਹੈ।

ਧਮਾਰੀ ॥ ਕਿ ਹਿੰਡੋਲ ਪੁਤੀ ॥ ਕਿ ਆਕਾਸ ਉਤਰੀ ॥ ੩੦੩ ॥ ਸੁ ਸਉਹਾਗਵੰਤੀ
 ॥ ਕਿ ਪਾਰੰਗ ਗੰਤੀ ॥ ਕਿ ਖਟ ਸਾਸਤੁ ਬਕਤਾ ॥ ਕਿ ਨਿਜਨਾਹ ਭਗਤਾ ॥
 ੩੦੪ ॥ ਕਿ ਰੰਭਾ ਸਚੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬਹਮਾ ਰਚੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਗੰਧਬਣੀਛੈ ॥ ਕਿ
 ਬਿੰਦਿਆ ਧਰੀਛੈ ॥ ੩੦੫ ॥ ਕਿ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸੀਛੈ ॥ ਕਿ ਸੁਧੰ ਸਚੀਛੈ ॥ ਕਿ
 ਹੰਸਏਸੂਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਹਿੰਡੋਲ ਕਾਛੈ ॥ ੩੦੬ ॥ ਕਿ ਗੰਧਬਣੀਛੈ ॥ ਕਿ ਬਿੰਦਿਆ
 ਧਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜਹਿਸਿਰੀਛੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜਹਿ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ੩੦੭ ॥ ਕਿ ਰਾਜਾਨ
 ਜਾਹੈ ॥ ਕਿ ਰੁਦੰ ਪਿਆ ਹੈ ॥ ਕਿ ਸੰਭਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਸੁਧੰ ਪੁਭਾਛੈ ॥ ੩੦੮ ॥
 ਕਿ ਅੰਬਾਲਿ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਆਕਰਖਣੀਛੈ ॥ ਕਿ ਚੰਚਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਚਿਤੰ
 ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ੩੦੯ ॥ ਕਿ ਕਾਲਿੰਦੁ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਸਾਰਸੂਤੀ ਹੈ ॥ ਕਿਯੋ ਜਾਨਵੀ ਹੈ ॥
 ਕਿਯੋ ਦੁਵਾਰਕਾਛੈ ॥ ੩੧੦ ॥ ਕਿ ਕਾਲਿੰਦੁ ਜਾਛੈ ॥ ਕਿ ਕਾਮੰ ਪੁਭਾਛੈ ॥ ਕਿ ਕਾਮ
 ਏਸਵਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਇੰਦਾਨ ਜਾਹੈ ॥ ੩੧੧ ॥ ਕਿ ਭੇਖੰਡਣੀਛੈ ॥ ਕਿ ਖੰਭਾ
 ਵਤੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬਾਸੰਤ ਨਾਰੀ ॥ ਕਿ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ॥ ੩੧੨ ॥ ਕਿ ਪਰਮਹ
 ਪੁਭਾਛੈ ॥ ਕਿ ਪਾਵਿੱਤਤਾਛੈ ॥ ਕਿ ਆਲੋਕਣੀਛੈ ॥ ਕਿ ਆਭਾ ਧਰੀ ਹੈ ॥
 ੩੧੩ ॥ ਕਿ ਚੰਦਮੁਖੀਛੈ ॥ ਕਿ ਸੂਰੰ ਪੁਭਾਛੈ ॥ ਕਿ ਪਾਵਿੱਤਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਪਰਮੰ
 ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ੩੧੪ ॥ ਕਿ ਸਰਪੰਲਟੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਦੁੱਖਕਟੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਚੰਚਾਲ
 ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਚੰਦੰ ਪੁਭਾਛੈ ॥ ੩੧੫ ॥ ਕਿ ਬੁਧੰ ਧਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਕੁੰਧੰ ਹਰੀ ਹੈ ॥
 ਕਿ ਛੱਤਾਲ ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਬਿੰਜੰ ਛਟਾ ਹੈ ॥ ੩੧੬ ॥ ਕਿ ਛੱਤਾਣਵੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਛੱਤੰ
 ਧਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਛੱਤੰ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਛੱਤੰ ਛਟਾ ਹੈ ॥ ੩੧੭ ॥ ਕਿ ਬਾਨੰ ਦਿਗੀ ਹੈ

੩੦੩. ਸੁਹਾਗ=ਅਨੰਦ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪਰਮ ਗਿਆਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਛਿਆਂ
 ਸਾਸਤਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਇਸਤੀ ਹੈ। ੩੦੪. ਇੰਦੁ ਦੀ ਇਸਤੀ ਰੰਭਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਚੀ ਹੈ

ਵਿੰਦਿਆਧਰ ਦੀ ਜਾਤੀ=ਇਸਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਾਨ ਜਾ=ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੇ
 ਅਨੁਜਾ=ਭੇਣ ਹੈ ਰੁਦੰ ਪੁਯਾ ਹੈ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਪਾਰਬਤੀ ਹੈ॥
 ਸੰਭਾਲਕ ਛੈ=ਇਕ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

੩੦੮. ਅੰਬਾਲਕਾ ਛੈ=ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿ ਆਕਰਖਣੀ=ਜੋ ਓਹ
 ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਾਲਿੰਦੁ=ਜਮਨਾ ਬਣੀ ਹੈ। ਜਾਨਵੀ=ਗੰਗਾ ਹੈ
 ਗੋਦਾਵਰੀ ਹੈ। ੩੧੦. ਕਾਲਿੰਦੁਜਾ=ਪਹਾੜ ਦੀ ਜਾ=ਜਮਨਾ ਹੈ। ਕਾਮੇਸੂਰੀ=
 ਕਾਮ ਦੀ ਇਸਤੀ ਰਤੀ ਹੈ। ਇੰਦਾਨੁਜਾ=ਲੱਛਮੀ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ।

੩੧੧. ਡਰ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਖੰਭਾਵਤੀ=ਇਕ ਦੇਵੀ ਦਾ
 ਨਾਮ ਹੈ। ੩੧੨. ਅਲੋਕਣੀ=ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੩੧੪. ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਜੁਲਫਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਸੱਪਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਨ।

੩੧੫. ਛੱਤੀਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰੂਪ ਦਾ ਬਣਾਉ ਹੈ।

੩੧੬. ਛੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇਸਤੀ ਛੱਤਾਣੀ ਹੈ। ਛੱਤੰ=ਜਸ ਦੇ ਧਰਨ
 ਵਾਲੀ ਹੈ। ਛੱਤੰ=ਜਸ ਦੀ ਹੀ ਸੋਭਾ ਹੈ। ਛੱਤੰ=ਜਸ ਦਾ ਹੀ ਛਟਾ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।

੩੧੭. ਬਾਨੰਦੁਗੀ=ਤੀਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਨ। ਹਰਨ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ
 ਹਨ। ਕੋਲ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਹੈ। ਚੰਦਮਾ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ਹੈ।

॥ ਕਿ ਨੇਤ੍ਰੰ ਮਿਰੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਕਉਲਾ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਸੇਸਾਨਨੀਛੈ ॥ ੩੧੮ ॥
 ਕਿ ਗੰਧਬਣੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬਿਦਿਆ ਧਰੀ ਛੈ ॥ ਕਿ ਬਾਸੰਤ ਨਾਰੀ ॥ ਕਿ ਭੂਤੇਸ
 ਪਿਆਰੀ ॥ ੩੧੯ ॥ ਕਿ ਜਾਦ੍ਯੇਸ ਨਾਰੀ ॥ ਕਿ ਪੰਚਾਲ ਬਾਰੀ ॥ ਕਿ ਹਿੰਡੋਲ
 ਕਾਛੈ ॥ ਕਿ ਰਾਜਹ ਸਿਰੀ ਹੈ ॥ ੩੨੦ ॥ ਕਿ ਸੇਵਰਣ ਪੁਤ੍ਰੀ ॥ ਕਿ ਆਕਾਸ
 ਉਤ੍ਰੀ ॥ ਕਿ ਸੂਰਣੀ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਸੁਵਣੰ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ੩੨੧ ॥ ਕਿ ਪਦਮੰ
 ਦਿਗੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਪਰਮੰ ਪੁਭੀ ਹੈ ॥ ਕਿ ਬੀਰਾਬਰਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਸਕੀ ਸੁਭਾ ਹੈ ॥
 ੩੨੨ ॥ ਕਿ ਨਾਗੇ ਸਜਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਨਾਗਨ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਨਲਨੰ ਦਿਗੀ ਹੈ ॥
 ਕਿ ਮਲਿਨੀ ਮਿਰੀ ਹੈ ॥ ੩੨੩ ॥ ਕਿ ਅਮਿਤੰ ਪੁਭਾ ਹੈ ॥ ਕਿ ਅਮਿਤੋ ਤਮਾ ਹੈ ॥
 ਕਿ ਅਕਲੰ ਕਰੂਪੰ ॥ ਕਿ ਸਭ ਜਗਤ ਭੂਪੰ ॥ ੩੨੪ ॥ ਮੋਹਣੀ ਛੰਦ ॥ ਜੁਬਣ
 ਮਯਮੰਤੀ ਸੁੱਬਾਲੀ ॥ ਮੁਖ ਨੂਰੰ ਪੂਰੰ ਉੱਜਾਲੀ ॥ ਮਿਗ ਨੈਣੀ ਬੈਣੀ ਕੋਕਲਾ ॥
 ਸਸਿਆਭਾ ਸੋਭਾ ਚੰਚਲਾ ॥ ੩੨੫ ॥ ਘਣਿ ਮੰਝੈ ਜੈਹੋ ਚੰਚਲੀ ॥ ਮਿਦਹਾਸਾ
 ਨਾਸਾਖੰਕਾਲੀ ॥ ਚਖ ਚਾਰੰ ਹਾਰੰ ਕੰਠਾਯੰ ॥ ਮਿਗ ਨੈਣੀ ਬੈਣੀ ਮੰਡਾਯੰ ॥
 ੩੨੬ ॥ ਗਜ ਗਾਮੰ ਬਾਮੰ ਸੁ ਗੈਣੀ ॥ ਮਿਦ ਹਾਸੰ ਬਾਸੰ ਬਿਧੁ ਬੈਣੀ ॥ ਚਖਚਾਰੰ
 ਹਾਰੰ ਨਿਰਮੱਲਾ ॥ ਲਖਿਆਭਾਲੱਜੀ ਚੰਚਲਾ ॥ ੩੨੭ ॥ ਦ੍ਰਿੜੁ ਧਰਮਾਂ ਕਰਮਾਂ
 ਸੁ ਕਰਮੰ ॥ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸਰਤਾ ਜਣੁ ਧਰਮੰ ॥ ਮੁਖ ਨੂਰੰ ਪੂਰੰ ਸੁ ਬਾਸਾ ॥ ਚਖ

੩੧੮. ਭੂਤੇਸ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਪਰਬਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ
 ਪਿਆਰੀ ਸੁਰਸੂਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ । ੩੧੯. ਜਾਦ੍ਯੇਸ ਨਾਰੀ=ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ
 ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੁਕਮਣੀ ਹੈ । ਪੰਚਾਲ ਬਾਰੀ=ਦੋਪਤੀ ਹੈ । ਹਿੰਡੋਲ ਰਾਗ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
 ਬਣੀ ਹੈ । ਰਾਜ ਹੰਸਰੀ=ਸੁਰਸੂਤੀ ਹੈ । ੩੨੦. ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੜਕੀ ਭਾਵ
 ਪੁਤਲੀ ਹੈ । ਸੋਨੇ ਦੀ ਸਿਲਾ ਹੈ । ੩੨੧. ਕੌਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ।
 ਪਰਮੰ ਪੁਭਾ=ਬੜੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਬੀਰਾ ਬਰਾ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਨ ਵਾਲੀ
 ਅਪੱਛਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੂਰਮੀ ਬਲ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਸਸਿ=ਚੰਦਮਾ ਦੀ ਸੋਭਾ ਹੈ ।

੩੨੨. ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੈ । ਸਰਪਨੀਆਂ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਹੈ ।
 ਨਲਨੰ=ਕੌਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਹਰਨ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਮਲੀਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ।

੩੨੩. ਅਮਿਤੰ=ਬਿਅੰਤ ਸੋਭਾ ਹੈ । ਅਮਿਤੋਤਮਾ=ਬਿਅੰਤ ਉੱਤਮ ਹੈ ।
 ਨਿਸਕਲੰਕ ਰੂਪ ਹੈ । ੩੨੪. ਜੁਬਣ=ਜੋਬਨ ਦੇ ਮਦ ਦੀ ਮਸਤਾਈ ਨਾਲ
 ਓਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਸਤ ਹੈ । ਮੁਖ ਨੂਰੰ=ਮੂੰਹ ਦੇ ਨੂਰ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ
 ਹੈ । ਚੰਦ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਹੈ । ੩੨੫. ਕੋਮਲ ਹਾਸਾ ਹੈ ।
 ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਜਿਸਦੇ ਕੋਕਲਾ ਵਰਗੇ ਬਚਨ ਹਨ । ਕੋਮਲ ਹਾਸਾ ਹੈ ਤੇ
 ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਖੰ=ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈ ।
 ਚੰਚਲੀ=ਬਿਜਲੀ । ਹਰਨ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ । ਬੋਲ ਭੂਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ
 ਬਚਨਾਂ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । ੩੨੬. ਗਜ=ਹਾਥੀ ਦੀ ਚਾਲ ਵਰਗੀ
 ਚਾਲ ਹੈ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਗੌਣ ਗੌਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ।

ਚਾਰੀ ਬਾਰੀ ਅੰਨਾਸਾ ॥ ੩੨੮ ॥ ਚਖਚਾਰੀ ਬਾਰੀ ਚੰਚਾਲੀ ॥ ਸਤ ਧਰਮਾ ਕਰਮਾ
ਸੰਚਾਲੀ ॥ ਦੁਖ ਹਰਣੀ ਦਰਣੀ ਦੁਖ ਦੰਦੇ ॥ ਪਿਯਾ ਭਕਤਾ ਬਕਤਾ ਹਰ ਛੰਦੇ
॥ ੩੨੯ ॥ ਰੰਭਾ ਉਰ ਬਸੀਆ ਘਿਤਾਚੀ ॥ ਅੱਛੈ ਮੋਹਣੀਆ ਜੇ ਰਾਚੀ ॥ ਲਖਿ
ਸਰਬੰ ਗਰਬੰ ਪਰਹਾਰੀ ॥ ਮੁਖਿ ਨੀਚੇ ਧਾਮੰ ਸਿਧਾਰੀ ॥ ੩੩੦ ॥ ਗੰਧਰਬੰ
ਸਰਬੰ ਦੇਵਾਣੀ ॥ ਗਿਰਜਾ ਗਾਇਤੀ ਲੰਕਾਣੀ ॥ ਸਾਵਿਤੀ ਚੰਦੀ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ॥
ਲਖਿ ਲੱਜੀ ਸੋਭਾ ਸੂਰਜਾਣੀ ॥ ੩੩੧ ॥ ਨਾਗਣੀਆਂ ਨਿਤਿਆ ਜੱਛਾਣੀ ॥
ਪਾਪਾ ਪਾਵਿਤੀ ਪੱਬਾਣੀ ॥ ਪ੍ਰਥੀ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰਤੀ ਭੂਤੇਸੀ ॥ ਭਿੰਭਰੀਆ ਭਾਮਾ
ਭੂਪੇਸੀ ॥ ੩੩੨ ॥ ਬਰਬਰਣੀ ਹਰਣੀ ਸਬ ਦੁਖੰ ॥ ਸੁਖ ਕਰਣੀ ਤਰਣੀ ਸਸਿ
ਮੁੱਖੰ ॥ ਉਰਗੀ ਗੰਧੁਬੀ ਜੱਛਾਣੀ ॥ ਲੰਕੇਸੀ ਭੇਸੀ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ॥ ੩੩੩ ॥ ਦ੍ਰਿਗ
ਬਾਨੰ ਤਾਨੰ ਮਦ ਮੱਤੀ ॥ ਜੁੱਬਨ ਜਗ ਮਗਣੀ ਸੁਭਵੰਤੀ ॥ ਉਰਧਾਰੰ ਹਾਰੰ ਬਨਿ

੩੨੮ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਸਥਤ ਹੈ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗੇ
ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਰਮ ਜਿਸਦਾ ਇਸਥਤ ਹੈ। ਮੁਖ ਨੂਰੰ=ਮੂੰਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਪੂਰਨ ਚੰਗੇ ਜਸ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਧੰਨਤਾ ਜੋਗ ਹੈ। ਚਖਚਾਰੀ=ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਚਲਣ
ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਕਟਾਖ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਇਸਤੀ ਤੇ ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ।
ਇਸਤੀ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੇ ਸੁੰਦਰ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਜਾਂ ਕਰਮਾਂ
ਵਿਚ ਸੰ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਪਤੀ
ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾਇਸਤੀ ਤੇ ਹਰੀ ਦੇ ਜਸਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੩੨੯. ਰੰਭਾ ਅਪੱਛਰਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਰਬਸੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਤਾਚੀ=ਅਪੱਛਰਾਂ ਹੈ।
ਚੰਗੀ ਮੋਹਣੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਰਮਾ ਪੈਣ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਖ ਸਰਬੰ=ਵੇਖਣ ਵਿਚ
ਸਾਰਿਆਂ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਓਨਾਂ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਨੀਚੇ=
ਮੂੰਹ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ੩੩੦. ਗਿਰਜਾ=ਪਾਰਬਤੀ
ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਇਸਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੰਕਾ ਪਤੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਮੰਦੋਦਰੀ ਹੈ। ਬਰਮਾ
ਦੀ ਇਸਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਦੀ ਇਸਤੀ ਰੋਹਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਸਚੀ ਹੈ।
ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਲੱਜਿਆ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਇਸਤੀ।

੩੩੧. ਸਰਪਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਤਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੱਛਰਾਂ ਹੈ।
ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਬਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਜੇਹੜੀ ਭਾਮਾ
ਇਸਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਿੰਭਰੀ ਦੇਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਈਸ਼ਰੀ ਹੈ।

੩੩੨. ਚੰਗਿਆਂ ਵਰਾਂ ਦੇ ਵਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹਰਨ
ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਜੁਆਨ ਇਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੰਦ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਸੱਪਾਂ ਦੀ
ਹੈ ਕਿ ਗੰਧਰਵਾਂ ਦੀ ਇਸਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਛਾਂ ਦੀ ਹੈ। ੩੩੩. ਬਾਣਾ ਰੂਪ
ਨੇਤ੍ਰ ਤਾਣੇ ਹਨ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਜੋਬਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸੋਭਾ
ਵਾਲਾ ਹੈ। ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋ ਬਣ ਮਾਲਾ ਦਾ ਹਾਰ ਜਾਂ ਮੋਤੀਆਂ
ਆਦਕਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਜਾਂ ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਮਾਨੋ ਬਨ ਮਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਦੇ ਵਿਚ
ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੂੰਹ ਦੀ ਸੋਭਾ ਮਾਨੋ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਵਰਗੀ ਹੈ।

ਮਾਲੰ ॥ ਮੁਖਿ ਸੋਭਾ ਸਿਖਰੰਜਨ ਜੁਲੰ ॥ ੩੩੪ ॥ ਛਤਪਤੀ ਛਤੀ ਛਤਾਲੀ ॥
 ਬਿਧ ਬੈਣੀ ਨੈਣੀ ਨਿਮਾਲੀ ॥ ਅਸ ਪਾਸੀ ਉਦਾਸੀ ਨਿਰਲੇਪੰ ॥ ਏਥ ਖਾਨੰ ਮਾਨੰ
 ਸੰਛੇਪੰ ॥ ੩੩੫ ॥ ਸੁਭ ਸੀਲੰ ਡੀਲੰ ਸੁਖ ਥਾਨੰ ॥ ਮੁਖ ਹਾਸੰ ਰਾਸੰ ਨਿਰਥਾਨੰ ॥
 ਪ੍ਰਿਯ ਭਕਤਾ ਬਕਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੰ ॥ ਚਿਤ ਲੈਣੀ ਦੈਣੀ ਆਰਾਮੰ ॥ ੩੩੬ ॥
 ਪ੍ਰਿਯ ਭਕਤਾ ਠਾਢੀ ਏਕੰਗੀ ॥ ਰੰਗ ਏਕੈ ਰੰਗੈ ਸੋ ਰੰਗੀ ॥ ਨਿਰਥਾਸਾ ਆਸਾ
 ਏਕਾਤੰ ॥ ਪਤਿ ਦਾਸੀ ਭਾਸੀ ਪਰਭਾਤੰ ॥ ੩੩੭ ॥ ਅਨਿ ਨਿੰਦ ਅਨਿੰਦਾ ਨਿਰਹਾਰੀ
 ॥ ਪ੍ਰਿਯ ਭਕਤਾ ਬਕਤਾ ਬੁਤਚਾਰੀ ॥ ਬਾਸੰਤੀ ਟੋਡੀ ਗਉਡੀ ਹੈ ॥ ਭੂਪਾਲੀ
 ਸਾਰੰਗ ਗਉਰੀਛੈ ॥ ੩੩੮ ॥ ਹਿੰਡੋਲੀ ਮੇਘ ਮਲਾਰੀ ਹੈ ॥ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਗੋਡ
 ਮਲਾਰੀਛੈ ॥ ਬੰਗਲੀਆ ਰਾਗ ਬਸੰਤੀਛੈ ॥ ਬੈਰਾਗੰ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਹੈ ॥ ੩੩੯ ॥
 ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਬੈਰਾਗੀਛੈ ॥ ਪਰਜ ਕਿਸੁੱਧ ਮਲਾਰੀਛੈ ॥ ਹਿੰਡੋਲੀ ਕਾਢੀ
 ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਭੈਰਵੀ ਦੀਪਕੀ ਸੁੰਭੰਗੀ ॥ ੩੪੦ ॥ ਸਰਬੇਵ ਰਾਗੰ ਨਿਰਥਾਣੀ ॥
 ਲਖਿ ਲੋਭੀਆਭਾਗਰਥਾਣੀ ॥ ਜਉ ਕੱਥਉ ਸੋਭਾ ਸਰਥਾਣੰ ॥ ਤਉ ਬਾਢੈ
 ਏਕੰ ਗੰਥਾਣੰ ॥ ੩੪੧ ॥ ਲਖਿਤਾਮੰ ਦੱਤੰ ਬੁਤਚਾਰੀ ॥ ਸਰਬ ਲੱਗੇ ਪਾਨੰ
 ਜਟਧਾਰੀ ॥ ਤਨ ਮਨ ਭਰਤਾ ਕਰ ਰਸਭੀਨਾ ॥ ਚਵ ਦਸਵੇਂ ਤਾਕੈ ਗੁਰ
 ਕੀਨਾ ॥ ੩੪੨ ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਭਗਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਤੁਰ ਦਸਵਾਂ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥

੩੩੪. ਜੇਹੜੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਤੀ ਰਾਜੇ ਛੱਤ੍ਰੀ ਹਨ ਉਨਾਂ ਛੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਛੱਤ੍ਰਾਣੀ=ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੈ। ਕੋਕਲ ਵਰਗੇ ਬਚਨ ਹਨ, ਨਿਰਮਲ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਸ ਪਾਸੰ=ਦੇਵੀ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੈ ਤੇ ਖੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਹੈ ਤੇ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ। ਅਕਲ ਦੀ ਖਾਣ ਮੰਨੀ ਦੀ ਹੈ, ਸੰਕੋਚ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਲੱਜਿਆ ਵਾਲੀ ਹੈ। ੩੩੫. ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਥਾਂ ਘਰ ਹੈ, ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਡੀਲ=ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ। ਮੂੰਹ ਜਿਸ ਦਾ ਹਾਸੇ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ ਭਾਵ ਹਰ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੇ ਨਿਰਬੰਧਨ ਹੈ। ਚਿਤ ਦੇ ਚੁਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ੩੩੬. ਪਤੀ ਦੀ ਭਗਤਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਅੰਗ ਦੇ ਭਾਰ ਖਲੋਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਹੈ। ਆਸਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੇ ਪਰ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਦੀ ਆਸਾ ਰਖੀ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਾਤਾਕਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰਗੀ ਹੈ। ੩੩੭. ਨੀਂਦ ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਥੋੜਾ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮਸਰ ਦਾ ਜਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੩੩੮. ਬੈਰਾੜੀ ਰਾਗਣੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਹੈ। ੩੩੯. ਸੋਰਠ ਰਾਗਣੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਗ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਰਾੜੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈ।

੩੪੦. ਸਾਰਿਆਂ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਨਿਰਬੰਧਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵੇਖਕੇ ਲੁਭਾਇਮਾਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਗਰਬ ਵਾਲੀਆਂ। ੩੪੧. ਜੇਹੜਾ ਦੱਤਾ-ਤ੍ਰੇਵ ਬੁਹਮਚਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ। ਸਾਰੇ ਜੜਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੀ ਪੈਰੀ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਤਨੋ ਮਨੋ ਕਰਕੇ ਭਰਤੇ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਭਿੰਜੀ ਹੈ।

੩੪੨. ਮਨੋ ਈਸੰ=ਮੋਨੀਆਂ ਦਾ ਈਸਰ।

ਅਥ ਬਾਨਗਰਪੰਦਰਵੈ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਕਰਿ ਚਉਦਸਵੈ
ਗੁਰਦੱਤ ਮੁਨੰ ॥ ਮਗਲਗੀਆ ਪੂਰਤ ਨਾਦ ਧੁਨੰ ॥ ਭੁਮ ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਉਤੁ ਦਿਸੰ
ਤਕਿ ਚਲੀਆ ਦੱਛਨ ਮੋਨ ਇਸੰ ॥ ੩੪੩ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਤਹਾਂ ਇਕ ਚਿਤੁ ਪੁਰੰ ॥
ਜਨੁ ਕ੍ਰਾਂਤ ਦਿਵਾਲਯ ਸਰਬਹਰੰ ॥ ਨਗਰੇਸ ਤਹਾਂ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਿਗੰ ॥ ਸਬ
ਸਿੰਘ ਮਿਗੰ ਪਤ ਘਾਇਖਗੰ ॥ ੩੪੪ ॥ ਚਤਰੰਗ ਲਏ ਨਿਪ ਸੰਗਿ ਘਨੀ ॥
ਬਹਰੰਤ ਧੁਜਾ ਚਮਕੰਤ ਅਨੀ ॥ ਬਹੁ ਭੂਖਨ ਚੀਰਜਰਾਵ ਜਗੰ ॥ ਤਿਦਸਾਲਯ
ਕੀਜਨੁ ਕ੍ਰਾਂਤ ਹਰੰ ॥ ੩੪੫ ॥ ਤਹ ਬੈਠ ਹੁਤੇ ਇਕ ਬਾਣ ਗਰੰ ॥ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਣ
ਕਿਧੋ ਨਹੀਂ ਬੈਠਚਰੰ ॥ ਤਹ ਬਾਜਤ ਬਾਜ ਮਿਦੰਗ ਗਣੰ ॥ ਡਫ ਢੋਲਕ ਝਾਂਝ
ਮੁਚੰਗ ਭਣੰ ॥ ੩੪੬ ॥ ਦਲਨਾਥ ਲਏ ਬਹੁ ਸੰਗਿਦਲੰ ॥ ਜਲ ਬਾਰਦ ਜਾਨ
ਪੁਲੈ ਉਛਲੰ ॥ ਹਯ ਹਿੰਸਤ ਚਿੰਸਤ ਗੂੜ ਗਜੰ ॥ ਗਲ ਗੱਜਤ ਲੱਜਤ ਸੁੰਡਲਜੰ
॥ ੩੪੭ ॥ ਦੁਮ ਢਾਹਤ ਗਾਹਤ ਗੂੜ ਦਲੰ ॥ ਕਰ ਖੀਚਤ ਸੀਚਤ ਧਾਰ ਜਲੰ ॥
ਸੁਖ ਪਾਵਤ ਧਾਵਤ ਪੇਖਿ ਪੁੰਭੰ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਬਿਮੋਹਤ ਰਾਜ ਸੁਭੰ ॥ ੩੪੮ ॥
ਚਪਡਾਰਤ ਚਾਚਰ ਭਾਨ ਸੂਅੰ ॥ ਸੁਖ ਪਾਵਤ ਦੇਖ ਨਰੇਸ ਭੂਅੰ ॥ ਗਲ ਗੱਜਤ
ਢੋਲ ਮਿਦੰਗ ਸੁਰੰ ॥ ਬਹੁ ਬਾਜਤ ਨਾਦ ਨਯੰ ਮੁਰਜੰ ॥ ੩੪੯ ॥ ਕਲਿ ਕਿੰਕਣਿ
ਭੂਖਤ ਅੰਗਬਰੰ ॥ ਤਨ ਲੇਪਤ ਚੰਦਨ ਚਾਰ ਪੁੰਭੰ ॥ ਮਿਦੁ ਡੋਲਤ ਬੋਲਤ ਬਾਤ
ਮੁਖੰ ॥ ਗੁਹ ਆਵਤ ਖੇਲ ਅਖੇਟ ਸੁਖੰ ॥ ੩੫੦ ॥ ਮੁਖ ਪੋਛ ਗੁਲਾਬ ਫੁਲੇਲ
ਸੁਭੰ ॥ ਕਲਿ ਕੱਜਲ ਸੋਹਤ ਚਾਰ ਚਖੰ ॥ ਮੁਖ ਉੱਜਲ ਚੰਦ ਸਮਾਨ ਸੁਭੰ ॥
ਅਵਿਲੋਕ ਛਕੇ ਗਣ ਗੰਧਿਬਸੰ ॥ ੩੫੧ ॥ ਸੁਭ ਸੋਭਤ ਹਾਰ ਅਪਾਰ ਉਰੰ ॥

੩੪੩. ਚਿਤੁ ਪੁਰੰ=ਸੁੰਦੁ ਨਗਰ। ਜਨ ਕਾਂਤ=ਮਾਨੋ ਸੁਰਗ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਹਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

੩੪੪. ਬਹੁ ਭੂਖਨ=ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਦੇ ਜੜਾਉ ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਜਰੀਦਾਰ ਕਪੜੇ ਹਨ। ਤਿਦਸਾਲਯ=ਮਾਨੋ ਸੁਰਗ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਹਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਹੜੇ ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਕਪੜੇ ਪੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਹਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੩੪੬. ਕਲ ਨਾਥ=ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈਕੇ। ਜਲਬਾਰ=ਮਾਨੋ ਪੁਲੈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਉਛਲਿਆ ਹੈ। ਗਲ ਗੱਜਤ= ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੱਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਸੁੰਡ ਨਾਲ ਪਾਣੀ। ਕਰ ਖੀਚਤ=ਸੁੰਡ ਨਾਲ ਖਿੱਚਕੇ ਸਿੰਜਦੇ ਹਨ ਜਲ ਦੀ ਧਾਰਾਂ ਨੂੰ।

੩੪੮. ਚਪ ਡਾਰਤ=ਖਿਝ ਕੇ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਟਦਾ ਹੈ ਹੋਲੀ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ ਕਰਨ। ਗਲ ਗੱਜਭ=ਢੋਲਾਂ ਤੇ ਜੋੜੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰੰ=ਅਵਾਜਾਂ ਦੀ ਗੜਗੱਜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਵੇਂ ਮੁਰਜ ਵਾਜੇ।

੩੪੯. ਕਲਿ ਕਿੰਕਣ=ਸੁੰਦਰ ਤੜਾਗੀ ਫਬ ਰਹੀ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ। ਤਨ ਲੇਪਤ=ਸਰੀਰ ਲਿੰਬਿਆ ਹੈ ਚੰਦਨ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਮਿਦ=ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਤਾਂ ਕੰਮਲ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਗਿਹ=ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਕੇ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

੩੫੦. ਗੁਲਾਬ ਤੇ ਫੁਲੇਲ ਸੁੰਦਰ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਧੋਂਦੇ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰਮਾ ਸੋਭਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੰਧਰਭ ਜੋ ਈਸੁਰ ਹਨ ਵੇਖਕੇ ਮਗਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

੩੫੧. ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਣੇ ਅਪਾਰ ਹਾਰ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ ਕੇਸਰ ਦਾ ਤਿਲਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ। ਬਿਅੰਤ ਖੂਹਣੀਆਂ ਦਾ ਨਾਲ ਦਲ ਹੈ। ਉਸ ਰਸਤੇ ਸੈਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਤਿਲਕੰਦੁਤਿ ਕੇਸਰ ਚਾਰ ਪ੍ਰਭੇ ॥ ਅਨਸੰਖ ਅਛੁਹਨ ਸੰਗ ਦਲੰ ॥ ਤਿਹ ਜਾਤ
 ਭਏ ਸਨਸੈਨ ਮਗੰ ॥ ੩੫੨ ॥ ਫਿਰ ਆਇ ਗਏ ਤਿਹ ਪੈਂਡ ਮੁਨੰ ॥ ਕਲਿ
 ਬਾਜਤ ਸੰਖਨ ਨਾਦ ਧੁਨੰ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਤਹਾਂ ਇਕ ਬਾਨ ਗਰੰ ॥ ਸਿਰ ਨੀਚ
 ਮਨੋ ਲਿਖ ਚਿੱਤ ਧਰੰ ॥ ੩੫੩ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਰਿਖੀਸਰ ਨੀਚ ਨਰੰ ॥ ਹਸਿ ਬੈਨ
 ਸਭਾਂਤਿਇਮੰਉਚਰੰ ॥ ਕਹ ਭੂਪ ਗਏ ਲੀਏ ਸੰਗਿ ਦਲੰ ॥ ਕਹਿਓ ਮੋਨ ਗੁਰੂ
 ਅਵਿਲੋਕ ਦਿਗੰ ॥ ੩੫੪ ॥ ਚਕਿ ਚਿੱਤਰਹੇ ਚਲਅਚਿਤ ਮੁਨੰ ॥ ਅਨਖੰਡਤ
 ਪੀਨ ਹੀ ਜੋਗ ਭੁਲੰ ॥ ਅਨਆਸ ਅਭੰਗ ਉਦਾਸ ਮੰ ॥ ਅਬਿਕਾਰ ਅਪਾਰ
 ਪ੍ਰਭਾਸ ਸਭੰ ॥ ੩੫੫ ॥ ਅਨਭੰਗ ਪ੍ਰਭਾ ਅਨਖੰਡ ਤਪੰ ॥ ਅਬਿਕਾਰ ਜਤੀ ਅਨਿਆਸ
 ਜਪੰ ॥ ਅਨਖੰਡ ਬੁਝੰ ਅਨਭੰਡ ਤਨੰ ॥ ਹਠਵੰਤ ਬੁਝੀ ਰਿਖਅਤ ਸੂਅੰ ॥ ੩੫੬ ॥
 ਅਵਿਲੋਕ ਸਰੰ ਕਰਿ ਧਿਆਨ ਜਤੰ ॥ ਰਹਿ ਰੀਝ ਜਟੀ ਹਠਵੰਤ ਬੁਝੰ ॥ ਗੁਰ
 ਮਾਨਸ ਪੰਚਦਸੁ ਪ੍ਰਬਲੰ ॥ ਹਠ ਛਾਡਿ ਸਬੈ ਤਿਨ ਪਾਨ ਪਰੰ ॥ ੩੫੭ ॥
 ਇਮਨਾਹਸੈ ਜੋ ਕਰਨੇਹ ਕਰੈ ॥ ਭਵ ਧਾਰ ਅਪਾਰਹਿ ਪਾਰ ਪਰੈ ॥ ਤਨ ਕੇ ਮਨ ਕੇ
 ਭ੍ਰਮ ਪਾਸ ਧਰੈ ॥ ਕਰਿ ਪੰਦਸਵੇ ਗੁਰਪਾਨ ਪਰੈ ॥ ੩੫੮ ॥

ਇਤਿ ਪੰਦਸਵੇ ਗੁਰੂ ਬਾਨਗਰ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੫ ॥

ਅਬ ਚਾਂਵਡ ਸੋਰਵੇ ਗੁਰ ਕਥਨੰ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਮੁਖ ਬਿਭੂਤ ਭਗਵੇ

੩੫੨. ਫਿਰ ਮੁਨੀ ਵੀ ਉਸ ਰਸਤੇ ਆ ਗਏ। ਸੰਖਾਂ ਤੇ ਨਰਸਿੰਗਿਆਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਧੁਨੀ ਵੱਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋਇਆ ੨ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸਿਖ ਨੇ ਮੂਰਤੀ ਰੱਖੀ ਹੈ।

੩੫੩. ਅਵਲੋਕ=ਉਸ ਨੀਵੀਂ ਹੋਈ ੨ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਜੀ ਵੇਖਕੇ। ਕਹਿ ਭੂਪ=ਆਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦਲ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ। ਉਸ ਬਾਣ ਗਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

੩੫੪. ਅਚੱਲ ਚਿਤ ਵਾਲੇ ਮੁਨੀ ਚਿਤ ਵਿਚ ਲੱਜਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੋਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜੇਹੜੇ ਇਕ ਰਸ ਤਪੀ ਹਨ। ਹੋਰ ਆਸਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਇਕ ਰਸ ਉਦਾਸ ਮੁਨੀ ਹਨ। ਬਿਅੰਤ, ਪ੍ਰਕਾਸ=ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਚਿਤ ਹਨ।

੩੫੫. ਇਕ ਰਸ ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ ਇਕ ਰਸ ਤਪ ਵਾਲੇ ਤਪਸੀ ਹਨ। ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਰਨਜਤੀ ਹਨ ਹੋਰ ਦੀ ਆਸਾ ਜਪਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ। ਇਕ ਰਸ ਬੁਝੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਭੰਡੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ। ਅੱਤ੍ਰ ਰਿਖੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਦੀ ਹਨੂਮਾਨ ਵਰਗੀ ਬਿਝੀ ਹੈ।

੩੫੬. ਬਾਣਾ ਦੇ ਬਣੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਣ ਗਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ ੨ ਹੈ ਜੜਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹਰ ਵਾਲਾ ਬੁਝੀ ਹੈ।

੩੫੭. ਇਸ ਤਰਾਂ ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਅਪਾਰ ਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਭਰਮ ਪਾਸ=ਵਖਰੇ ਭਾਵ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਧਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

੩੫੮. ਪੰਦਵਾਂ ਗੁਰੂ ਬਣਾਕੇ ਪੈਰੀਂ ਪਏ।

੩੫੯. ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਆਸ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਹਨ।

ਭੇਸ ਬਰੰ ॥ ਸੁਭ ਸੋਭਤ ਚੇਲਕ ਸੰਗ ਨਰੰ ॥ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਮੁਖੰ ॥
 ਬਨ ਡੋਲਤ ਆਸ ਉਦਾਸ ਸੁਖੰ ॥ ੩੫੯ ॥ ਮੁਖ ਪੂਰਤ ਸੂਰਤ ਨਾਦ ਨਵੰ ॥
 ਅਤਿ ਉੱਜਲ ਅੰਗ ਬਿਭੂਤ ਰਿਖੰ ॥ ਨਹੀ ਬੋਲਤ ਡੋਲਤ ਦੇਸ ਦਿਸੰ ॥
 ਗੁਨ ਚਾਰਤ ਧਾਰਤ ਧਯਾਨ ਹਰੰ ॥ ੩੬੦ ॥ ਅਵਲੋਕਯ ਚਾਵਡ ਚਾਰ ਪੁੰਭੰ ॥
 ਗਿਹ ਜਾਤ ਉਡੀ ਗਹਿ ਮਾਸੁ ਮੁਖੰ ॥ ਲਖਿ ਕੈ ਪਲਚਾਵੰਡ ਚਾਰ ਚਲੀ ॥ ਤਿਹ
 ਤੇ ਅਤਿ ਪੁਸਟ ਪਮਾਥ ਬਲੀ ॥ ੩੬੧ ॥ ਅਵਲੋਕ ਸਮਾਸ ਅਕਾਸ ਉਡੀ ॥
 ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਤਹੀ ਤਿਹ ਸੰਗ ਮੰਡੀ ॥ ਤਜ ਮਾਸ ਚੜਾ ਉਡ ਆਪ ਚਲੀ ॥
 ਲਹਿ ਕੈ ਚਿਤ ਚਾਵਡ ਚਾਰ ਬਲੀ ॥ ੩੬੨ ॥ ਅਵਲੋਕ ਸੁਚਾਵਡ ਚਾਰ ਪਲੰ
 ॥ ਤਜਿ ਤਾਸ ਭਈ ਬਿਰ ਭੂਮ ਬਲੰ ॥ ਲਖਿ ਤਾਸ ਮਨੰ ਮੁਨ ਚਉਕ ਰਹਯੋ ॥
 ਚਿਤ ਸੋਰਸਵੈ ਗੁਰ ਤਾਸ ਕਹਯੋ ॥ ੩੬੩ ॥ ਕੋਉ ਐਸ ਤਜੈ ਜਬ ਸਰਬ ਧਨੰ ॥
 ਕਰਿਕੈ ਬਿਨ ਆਸ ਉਦਾਸ ਮਨੰ ॥ ਤਬ ਪਾਚਉ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਿਆਗ ਰਹੈ ॥ ਇਨ
 ਚੀਲਨ ਜਿਉ ਸੁਤ ਐਸ ਕਹੈ ॥ ੩੬੪ ॥

ਇਤਿ ਸੋਰਵੇ ਗੁਰੂ ਚਾਵਡ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੬ ॥

ਅਥ ਦੁਧੀਰਾ ਸਤਾਰਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਕਰਿ ਸੋਰਸਵੇ
 ਰਿਖ ਤਾਸ ਗੁਰੰ ॥ ਉਠ ਚਲੀਆਬਾਟ ਉਦਾਸ ਚਿਤੰ ॥ ਮੁਖਿ ਪੂਰਤ ਨਾਦ
 ਨਿਨਾਦ ਧਨੰ ॥ ਸੁਨ ਗੀਝਤ ਗੰਧੂਬ ਦੇਵਨਰੰ ॥ ੩੬੫ ॥ ਚਲਿ ਜਾਤ ਭਏ ਸਰਿ
 ਤਾ ਨਿਕਟੰ ॥ ਹਠ ਵੰਤਰਿਛੰਤਪਸਾ ਬਿਕਟੰ ॥ ਅਵਲੋਕ ਦੁਧੀਰਯ ਏਕ ਤਹਾਂ ॥
 ਉਛਰੰਤ ਹੁਤੇ ਨਦ ਮੱਛ ਜਹਾਂ ॥ ੩੬੬ ॥ ਥਰਕੰਤ ਹੁਤੇ ਇਕ ਚਿੰਤ ਨਭੰ ॥ ਅਤਿ
 ਉੱਜਲ ਅੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸੁਭੰ ॥ ਨਹੀ ਆਨ ਬਿਲੋਕਤ ਆਪ ਦਿਗੰ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
 ਰਯੋ ਗਡ ਮੱਛ ਮਨੰ ॥ ੩੬੭ ॥ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਮਹਾਂ ਮੁਨ ਮੰਜਨ ਕੈ ॥ ਉਠਿ ਕੈ
 ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਲਗਾ ਸੁਚ ਕੈ ॥ ਨਟਰੋਤਬਲੋਵਹ ਮੱਛ ਅਰੀ ॥ ਰਥ ਸੂਰ ਅਥਿਓ
 ਨਹ ਡੀਠ ਟਰੀ ॥ ੩੬੮ ॥ ਥਰਕੰਤ ਰਹਾ ਨਭਮੱਛ ਕਟੰ ॥ ਰਥ ਭਾਨ ਹਟਿਓ

੩੫੯. ਮੁਖ ਪੂਰਤ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਸੂਰਤ ਵਾਲੇ ਨਾਦ ਪੂਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਸੰਖ ਨਰਸਿੰਛੇ
 ਨਵੀਨ । ੩੬੦. ਚਾਵਕ=ਇੱਲ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ । ਲਖਕੈ=ਮਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ
 ਚਾਰ ਇੱਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਉਸ ਇੱਲ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਟੀਆਂ ਇੱਲਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤ
 ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਮਥਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਲੀ ਹਨ । ੩੬੧. ਮਾਸ ਦੇ ਸਹਿਤ ਵੇਖਕੇ
 ਉਹ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਉਡਣ ਲੱਗੀ । ਉਹ ਇੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੁੱਧ ਉਸਦੇ ਨਾਲ
 ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ । ਚੜਾ=ਛੱਡਕੇ ਮਾਸ ਦਾ ਡਲਾ ਜਾਂ ਟੁਕੜਾ । ਉਹ ਚਾਰੇ
 ਇੱਲਾਂ ਜੋ ਬਲ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀ ਚਿਤ ਵਿਚ ਵੇਖਕੇ ।

੩੬੨. ਅਵਲੋਕ=ਉਨਾਂ ਚਹੁੰਆਂ ਇੱਲਾਂ ਨੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ।

੩੬੩. ਸੁਤ=ਵੇਦ ਇੱਕੁਰ ਆਖਦਾ ਹੈ । ੩੬੪. ਮੁਖ ਪੂਰਤ=ਮੂੰਹ
 ਨਾਲ ਨਾਦ ਨੂੰ ਨਿਨਾਦ=ਲਗਾਤਾਰ ਪੂਰਦਾ ਹੈ ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ।

੩੬੫. ਦੁਧੀਰਯ=ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ।

੩੬੬. ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ।

੩੬੭. ਜੇਹੜਾ ਉਹ ਮਛਅਰੀ=ਮੱਛ ਦਾ ਵੈਰੀ ਜਾਨਵਰ ਹੈ ।

ਰਥ ਸੂ ਅਥਯੋ=ਸੂਰਜ ਦਾ ਰਥ ਅਸਤ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਨਹੀ ਧਯਾਨ ਛੁਟੇ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਮਹਾਂ ਮੁਨ ਮੋਹਿ ਰਹਿਓ ॥ ਗੁਰਸਤ੍ਰਸਵੇਂ ਕਰਤਾਸ ਕਹਿਓ ॥ ੩੬੯ ॥

ਇਤਿ ਸਤਾਰਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੁਧੀਰਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੭ ॥

ਅਬ ਮਿਗਹਾ ਅਠਾਰਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਰਨਨੰ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਕਰਿ ਮੱਜਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਇ ਗੁਨੰ ॥ ਉਠਿ ਜਾਤਿ ਭਏ ਬਨ ਮੱਧਿ ਮੁਨੰ ॥ ਜਹ ਸਾਲ ਤਮਾਲ ਮਢਾਲ ਲਸੈ ॥ ਰਬ ਸੂਰਜ ਕੇ ਪਗਬਾਜ ਫਸੈ ॥ ੩੭੦ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਤਹਾਂ ਇਕ ਤਾਲ ਮਹਾਂ ॥ ਰਿਖ ਜਾਤ ਭਏ ਹਿਤ ਜੋਗ ਜਹਾਂ ॥ ਤਹ ਪੱਤੁਣ ਮੱਧ ਲਹਯੋ ਮਿਗਹਾ ॥ ਤਨ ਸੋਮਤ ਕੰਚਨ ਸੁੱਧ ਪੁਭਾ ॥ ੩੭੧ ॥ ਕਰਿ ਸੰਧਿਤ ਬਾਣ ਕਮਾਣ ਸਿਤੰ ॥ ਮਿਗ ਮਾਰਤ ਕੋਟ ਕਰੋਰ ਕਿਤੰ ॥ ਸਭ ਸੈਨ ਮੁਨੀਸਰ ਸੰਗਿ ਲਏ ॥ ਜਹ ਕਾਨਨ ਥੋ ਤਹ ਜਾਤ ਭਏ ॥ ੩੭੨ ॥ ਕਨਕੰਦੁਤਿ ਉਜਲ ਅੰਗ ਸਨੇ ॥ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਮਨੰ ਰਿਤ ਰਾਜ ਬਨੇ ॥ ਰਿਖ ਸੰਗ ਸਖਾ ਨਿਸ ਬਹੁਤ ਲਏ ॥ ਤਿਹ ਬਾਰਧ ਦੂਜ ਬਿਲੋਕਿ ਗਏ ॥ ੩੭੩ ॥ ਰਿਖ ਬੋਲਤ ਘੋਰਤ ਨਾਦ ਨਵੰ ॥ ਤਿਹ ਠਉਰ ਕੁਲਾਹਲ ਉਚ ਹੂਅੰ ॥ ਜਲ ਪੀਵਤ ਠਉਰ ਹੀ ਠਉਰ ਮੁਨੀ ॥ ਬਨ ਮੱਧਿ ਮਨੋ ਰਿਖ ਮਾਲ ਬਨੀ ॥ ੩੭੪ ॥ ਅਤਿ ਉੱਜਲ ਅੰਗ ਬਿਭੂਤ ਧਰੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਨਿਯਾਸ ਅਨਾਸ ਕਰੈ ॥ ਨਿਵਲਯਾਦਿਕ ਸਰਬੰ ਕਰਮ ਕੀਏ ॥ ਰਿਖ ਸਰਬ ਚਹੂੰ ਚਕ ਦਾਸ ਥੀਏ ॥ ੩੭੫ ॥ ਅਨਭੰਗ ਅਖੰਡ ਅਨੰਗ ਤਨੰ ॥ ਬਹੁ ਸਾਧਤ ਨਯਾਸ ਸੰਨਯਾਸ ਬਨੰ ॥ ਜਟ ਸੇਹਤ ਜਾਨੁਕਧੂਰ ਜਟੀ ॥ ਸਿਵ ਕੀ ਜਨੁ ਜੋਗ ਜਟਾ ਪ੍ਰਗਟੀ ॥ ੩੭੬ ॥ ਸਿਵ ਤੇ ਜਨੁ ਗੰਗ ਤਰੰਗ ਛੁਟੇ ॥ ਇਹ ਹੁਇ ਜਨ ਜੋਗ ਜਟਾ ਪ੍ਰਗਟੇ ॥ ਤਪ ਸਰਬ ਤਪੀਸਨ ਕੇ ਸਬ ਹੀ ॥ ਸੁਨ ਜੇ ਸਬ ਛੀਨ ਲਏ ਤਬ ਹੀ ॥ ੩੭੭ ॥ ਸੁਤ ਜੇਤਿਕ ਨਯਾਸ ਉਦਾਸ ਕਹੇ ॥ ਸਬ ਹੀ ਰਿਖ ਅੰਗਨ ਜਾਨ ਲਏ ॥ ਘਨ ਮੈ ਜਿਮ ਬਿੰਦੁਲਤਾ ਝਮਕੈ ॥ ਰਿਖ

੩੬੯. ਜਿਸ ਬਣ ਵਿਚਸਾਲ ਤੇ ਤਮਾਲ ਦੇ ਬਿਛ ਹਨ ।

ਮਢਾਲ=ਛਿਛਰੇ ਦਾ ਬਿਛ ਜਾਂ ਡੂੰਮਣਾ ਮਾਖਿਓਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੈਹਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਓਹ ਚਮਕਦਾ ਹੈ । ਰਬ ਸੂਰਜ=ਸੂਰਜ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਫਸ ਗਏ ਭਾਵ ਬਣ ਦੇ ਰੁੱਖ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਹਨ ।

੩੭੦. ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਪੱਤਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ।

੩੭੧. ਨਰਸੰਧ=ਹੱਥ ਵਿਚ ਧਨਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੱਖਾ ਨਿਰਮਲ ਤੀਰ ਸਿੱਧਾ ਜੋੜਦਾ ਹੈ । ਕਿਤੰ=ਕਿਤਨੇ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਜਿਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ੨ ਹਰਨ ਮਾਰਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ । ੩੭੨. ਕਨਕੰ=ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਲ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈ । ਰਿਤਰਾਜ=ਰਿਖੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਲਏ ਹਨ ਸੋ ਰਿਤ ਰਾਜ=ਬਸੰਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ । ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੂਸਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵੇਖਣ ਗਏ ਹਨ । ੩੭੩. ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਨਵਾਂ ਜੇਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਓਹ ਹੋਇਆ ੨ ਹੈ । ੩੭੪. ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਂ ਨਮਸਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਨਾਸ=ਜੋ ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ । ੩੭੫. ਧੂਰਜਟੀ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਮਾਨੋ ਸ਼ਿਵਜੀ, ਦੀਆਂ ਹੀ ਜੋਗ ਦੀਆਂ ਜੜਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹਨ ।

ਮੇ ਗੁਨ ਤਾਸ ਸਬੈ ਦਮਕੈ ॥ ੩੭੮ ॥ ਜਸ ਛਾਡਤ ਭਾਨ ਅਨੰਤ ਛਟਾ ॥ ਰਿਖ
 ਕੇ ਤਿਮ ਸੋਭਤ ਜੋਗ ਜਟਾ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਦੁਖ ਫਾਂਸ ਕਹੂੰ ਨ ਕਟੀ ॥ ਰਿਖ
 ਭੇਟਤ ਤਾਸ ਛਟਾਕ ਛੁਟੀ ॥ ੩੭੯ ॥ ਨਰ ਜੋ ਨਹੀਂ ਨਰਕਨ ਤੇ ਨਿਵਰੈ ॥ ਰਿਖ
 ਭੇਟਤ ਤਉਨ ਤਰਾਕ ਤਰੈ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮਤਾ ਕਹੂੰ ਨਾਹਿ ਠਟੀ ॥ ਰਿਖ ਪੂਜ
 ਘਟੀ ਸਬ ਪਾਪ ਘਟੀ ॥ ੩੮੦ ॥ ਇਤ ਬੰਧਪ ਤਉਨ ਬਿਠੋ ਮਿਗਹਾ ॥ ਜਸ
 ਹੇਰਤ ਛੇਰਿਨਿ ਭੀਮ ਭਿਡਹਾ ॥ ਤਿਹ ਜਾਨ ਰਿਖੀ ਨਹੀ ਸਾਸ ਸਸਯੋ ॥ ਮਿਗ
 ਜਾਨ ਮੁਨੀ ਕਹੁ ਬਾਨ ਕਸਯੋ ॥ ੩੮੧ ॥ ਸਰਪੇਖ ਸਬੈ ਤਿਹ ਸਾਧਕ ਹੈ ॥
 ਮਿਗ ਹੋਇ ਨਰੇ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਇਹੈ ॥ ਨਹ ਬਾਨ ਸਰਾਸਨ ਪਾਨ ਤਜੇ ॥ ਅਸ
 ਦੇਖ ਦਿੜੁ ਮੁਨ ਰਾਜ ਲਜੇ ॥ ੩੮੨ ॥ ਬਹੁਤੇ ਚਿਰ ਜਿਉ ਤਿਹ ਧਯਾਨ ਛੁਟਾ
 ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਧਰੇ ਰਿਖ ਪਾਲ ਜਟਾ ॥ ਕਸ ਆਵਤ ਹੋਡਰ ਡਾਰ ਅਬੈ ॥ ਮੁਹਿ
 ਲਾਗਤ ਹੋ ਮਿਗ ਰੂਪ ਸਬੈ ॥ ੩੮੩ ॥ ਰਿਖ ਪਾਲ ਬਿਲੋਕ ਤਿਸੈ ਦਿੜਤਾ ॥
 ਗੁਰਮਾਨ ਕਰੀ ਬਹੁਤੈ ਉਪਮਾ ॥ ਮਿਗ ਸੋ ਜਿਹ ਕੋ ਚਿਤ ਐਸ ਲਗਯੋ ॥
 ਪਰਮੇਸਰ ਕੇ ਰਸ ਜਾਨ ਪਗਯੋ ॥ ੩੮੪ ॥ ਮੁਨ ਕੋਂ ਤਬ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸੀ ਜਹੀਆ ॥
 ਗੁਰ ਠਾਰਸਮੋ ਮਿਗਨਾਸ ਕੀਆ ॥ ਮਨ ਮੋ ਤਬ ਦੱਤ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ॥ ਗੁਨ
 ਮਿਗਹਾ ਕੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਲੀਆ ॥ ੩੮੫ ॥ ਹਰਿ ਸੋਹਿਤ ਜੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਰੈ ॥
 ਭਵ ਭਾਰ ਅਪਾਰਹਿ ਪਾਰ ਪਰੈ ॥ ਮਲ ਅੰਤਰਿਯਾਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕਟੈ ॥ ਜਗ ਤੇ
 ਫਿਰ ਆਵਨ ਜਾਨ ਮਿਟੈ ॥ ੩੮੬ ॥ ਗੁਰ ਜਾਨ ਤਬੇ ਤਿਹ ਪਾਇ ਪਰਾ ॥ ਭਵ
 ਭਾਰ ਅਪਾਰ ਸੁ ਪਾਰ ਤਰਾ ॥ ਦਸ ਅਸਟਸਮੋ ਗੁਰ ਤਾਸ ਕੀਯੋ ॥ ਕਬਿ ਬਾਂਧਿ
 ਕਬਿਤਨ ਮੱਧਿ ਲੀਯੋ ॥ ੩੮੭ ॥ ਸਬ ਹੀ ਸਿਖ ਸੰਜੁਤਿ ਪਾਨਗਹੇ ॥ ਅਵਿਲੋਕ
 ਚਰਾਚਰਿ ਚਉਧ ਰਹੇ ॥ ਪਸੁ ਪੱਛ ਚਰਾਚਰਿ ਜੀਵ ਸਬੈ ॥ ਗਣ ਗੰਧੂਬ ਭੂਤ
 ਪਿਸਾਚ ਤਬੈ ॥ ੩੮੮ ॥

ਇਤਿ ਅਠਦਸਵੇ ਗੁਰੂ ਮਿਗਹਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੮ ॥

ਅਥ ਨਲਨੀਸੁਕ ਉਨੀਵੇਂ ਗੁਰ ਕਥਨੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਛੰਦ ॥ ਮੁਨਿ
 ਅਤਿ ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਣ ਗੁਣ ਉਦਾਰ ॥ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰ ॥ ਨਿਤ ਕਰਤ ਚਾਰ ॥

੩੭੮. ਭਾਵ=ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਬਿਅੰਤ ਕਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛਟਾਕ ਛੁਟੀ=ਬਹੁਤ
 ਹੀ ਛੇਤੀ ਛੁਟ ਗਈ।

੩੭੯. ਤਰਾਕ ਤਰੈ=ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ
 ਤਰ ਗਏ ਜਾਂ ਤਰ ਤਰ ਜਾਵੇ। ਸਮਤਾ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਸਮ
 ਦਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਬਲ ਵਾਂਗ ਬਣੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਖੀ ਨੂੰ ਪੂਜਿਆ ਹੈ ਉਨਾਂ ਦੇ
 ਪਾਪ ਘਟੀ=ਘਟ ਗਏ ਹਨ।

੩੮੦. ਮਿਗਹਾ=ਸ਼ਿਕਾਰੀ।
 ਪੋਤੇਨ=ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਬੈਠਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ
 ਬੈਠਾ ਹੈ।

੩੮੧. ਜੇਹੜਾ ਭੈਆਨਕ ਬਘਿਆੜ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਹ
 ਬਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਸ ਸਸਯੋ=ਸ਼ਾਸਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ।

੩੮੨. ਅਵਲੋਕ=ਵੇਖਿਆ ਜੜਾਵਾਂ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਖਪਾਲ ਨੂੰ।

੩੮੩. ਉਪਤਾ=ਉਪਮਾ ੩੮੪. ਪ੍ਰਸੀਕਾ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਦਿਲ
 ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਆ। ੩੮੫. ਜੇਹੜਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਭਾਰ=ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ

ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪੈ ਗਏ ਭਾਵ ਲੰਘ ਗਏ।

੩੮੯ ॥ ਲਖਿ ਛਬਿ ਸੁ ਰੰਗ ॥ ਲਾਜਤ ਅਨੰਗ ॥ ਪਿਖ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ॥
 ਚਕਿ ਰਹਤ ਗੰਗ ॥ ੩੯੦ ॥ ਲਖਿ ਦੁਤਿ ਅਪਾਰ ॥ ਰੀਝਤ ਕੁਮਾਰ ॥ ਗਜਾਨੀ
 ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਰ ॥ ੩੯੧ ॥ ਅਬਯਕਤ ਅੰਗ ॥ ਆਭਾ ਅੰਗ ॥
 ਸੋਭਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ਤਨ ਜਨ ਅਨੰਗ ॥ ੩੯੨ ॥ ਬਹੁ ਕਰਤ ਨਯਾਸ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ
 ਉਦਾਸ ॥ ਤਜਿ ਸਰਬ ਆਸ ॥ ਅਤਿ ਬੁੱਧਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੩੯੩ ॥ ਤਨ ਸਹਤ
 ਯੂਪ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਭੂਪ ॥ ਤਨਿ ਛਬਿ ਅਨੂਪ ॥ ਜਨੁ ਸਿਵ ਸਰੂਪ ॥ ੩੯੪ ॥
 ਮੁਖ ਛਬਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਆਭਾ ਅੰਗ ॥ ਜੁਟਿ ਜੋਗ ਜੰਗ ॥ ਨਹੀ ਮੁਰਤ ਅੰਗ ॥
 ੩੯੫ ॥ ਅਤਿ ਛਬਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਿਰਾਸ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਸੁਬਾਸ ॥
 ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਸ ॥ ੩੯੬ ॥ ਅਬਯਕਤ ਜੋਗ ॥ ਨਹੀ ਕਉਨ ਸੋਗ ॥ ਨਿਤ
 ਪ੍ਰਤਿ ਅਰੋਗ ॥ ਤਜਿ ਰਾਜ ਭੋਗ ॥ ੩੯੭ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਗੁਨ ਗਨ
 ਦਿਆਲ ॥ ਸੁਭਿ ਮਤਿ ਸੁਢਾਲ ॥ ਵਿੜ ਬ੍ਰਿਤ ਕਰਾਲ ॥ ੩੯੮ ॥ ਤਨ
 ਸਹਤ ਸੀਤ ॥ ਨਹੀ ਮੁਰਤ ਚੀਤ ॥ ਬਹੁ ਬਰਖ ਬੀਤ ॥ ਜਨੁ ਜੋਗ ਜੀਤ ॥
 ੩੯੯ ॥ ਚਾਲੰਤ ਬਾਤ ॥ ਥਰਕੰਤ ਪਾਤ ॥ ਪੀਅ ਰਾਤ ਗਾਤ ॥
 ਨਹੀ ਬਦਤ ਬਾਤ ॥ ੪੦੦ ॥ ਭੰਗੀ ਭਛੰਤ ॥ ਕਾਛੀ ਕਛੰਤ ॥
 ਕਿੰਗੀ ਬਜੰਤ ॥ ਭਗਵਤ ਭਨੰਤ ॥ ੪੦੧ ॥ ਨਹੀ ਡੁਲਤ ਅੰਗ ॥ ਮੁਨਿ
 ਮਨ ਅੰਗ ॥ ਜੁਟਿ ਜੋਗ ਜੰਗ ॥ ਜਿਮ ਉਡਤ ਵੰਗ ॥ ੪੦੨ ॥ ਨਹੀ
 ਕਰਤ ਹਾਇ ॥ ਤਪ ਕਰਤ ਚਾਇ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਨਾਇ ॥ ਬਹੁ ਭਗਤ ਭਾਇ
 ॥ ੪੦੩ ॥ ਮੁਖ ਭਛੰਤ ਪਉਨ ॥ ਤਜਿ ਧਾਮ ਗਉਨ ॥ ਮੁਨ ਰਹਤ ਮਉਨ ॥
 ਸੁਭਰਾਜ ਭਉਨ ॥ ੪੦੪ ॥ ਸੰਨਯਾਸ ਦੇਵ ॥ ਮੁਨ ਮਨ ਅਭੇਵ ॥ ਅਨਜੁਰਿ ਅਜੇਵ
 ॥ ਅੰਤਰਿ ਅਤੇਵ ॥ ੪੦੫ ॥ ਅਨਭੂ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਉਦਾਸ ॥ ਗੁਨ
 ਅਧਿਕ ਜਾਸ ॥ ਲਖ ਲਜਤ ਅਨਾਸ ॥ ੪੦੬ ॥ ਬ੍ਰਹਮੰਨ ਦੇਵ ॥ ਗੁਨ ਗਨ
 ਅਭੇਵ ॥ ਦੇਵਾਨ ਦੇਵ ॥ ਅਨਭਿਖ ਅਜੇਵ ॥ ੪੦੭ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਨਾਥ ॥ ਅਨ
 ਧਰ ਪ੍ਰਮਾਥ ॥ ਇਕ ਰਟਤ ਗਾਥ ॥ ਟਕ ਏਕ ਸਾਥ ॥ ੪੦੮ ॥ ਗੁਨ ਗਨਿ
 ਅਪਾਰ ॥ ਮੁਨਿ ਮਨਿ ਉਦਾਰ ॥ ਸੁਭ ਮਤਿ ਸੁਢਾਰ ॥ ਬੁਧ ਕੋ ਪਹਾਰ ॥ ੪੦੯ ॥

੩੯੪. ਜੁੱਟਿਆ ਹੈ ਜੋਗ ਦੇ ਜੰਗ ਵਿਚ। ੩੯੭. ਡਰੋਣੀ ਬ੍ਰਿਤੀ
 ਜਿਸਦੀ ਇਸਥਤ ਹੈ। ੩੯੯. ਚਾਲੰ ਬਾਤ=ਪੋਣ ਚੱਲਦੀ ਹੈ।

੪੦੦. ਭੰਗ-ਭੰਗ ਨੂੰ ਪੀਂਦਾ ਜਾਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਛੀ=ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ
 ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ੪੦੧. ਚੰਗ=ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੱਡੀ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ
 ਦਾ ਧਿਆਨ ਗੁੱਡੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੪੦੪. ਅਨਜੁਰ=ਤਪ ਤੋਂ ਤੇ ਜਿੱਤਣ
 ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ੪੦੫. ਅਨਭੂ=ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ।

੪੦੬. ਬ੍ਰਹਮੰਨ=ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਗੁਨਗਨ=ਜਿਸਦੇ
 ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਹਨ ਤੇ ਭੇਦ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਦੇਵਾਨ ਦੇਵ=ਦੇਵਤਿਆਂ
 ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਭਿਖਿਆ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਅਜਿੱਤ ਹੈ। ੪੦੭ ਦ੍ਰੈਤ ਧਾਰਨ
 ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਬਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਟਕ ਏਕ ਸਾਥ=ਇਕ ਬਿਤੀ
 ਦੇ ਨਾਲ। ੪੦੯. ਬਿਖ ਅਦੁੱਖ=ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਦ੍ਰੈਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ।
 ਬੁਧ ਬੁਧ=ਬੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲੀ ਤੇ ਅਲੇਖ ਹੈ।

ਸੰਨਿਆਸ ਭੇਖ ॥ ਅਨਿਬਿਖ ਅਦੁਖ ॥ ਜਾਪਤ ਅਭੇਖ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧਿ ਅਲੇਖ ॥
 ੪੧੦ ॥ ਕੁਲਕ ਛੰਦ ॥ ਧੰਧਕਿਤ ਇੰਦ ॥ ਚੰਚਕਿਤ ਚੰਦ ॥ ਬੰਬਕਤ ਪਉਨ ॥
 ਭੰਭਜਤ ਮਉਨ ॥ ੪੧੧ ॥ ਜੰਜਕਿਤ ਜੱਛ ॥ ਪੰਪਚਤ ਪੱਛ ॥ ਧੰਧਕਤ ਸਿੰਧ ॥
 ਬੰਬਕਤ ਬਿੰਧ ॥ ੪੧੨ ॥ ਸੰਸਕਤ ਸਿੰਧ ॥ ਗੰਗਕਤ ਗਿੰਧ ॥ ਤੰਤਕਤ ਦੇਵ ॥
 ਅੰਅਕਤ ਭੇਵ ॥ ੪੧੩ ॥ ਲੰਲਖਤ ਜੋਗ ॥ ਭੰਭਮਤ ਭੋਗ ॥ ਬੰਬਕਤ ਬੈਨ ॥ ਚੰਚ-
 ਕਤ ਨੈਨ ॥ ੪੧੪ ॥ ਤੰਤਜਤ ਅਤ੍ਰ ॥ ਛੰਛਕਤ ਛਤ੍ਰ ॥ ਪੰਪਰਤ ਪਾਨ ॥ ਭੰਭਰਤ
 ਭਾਨ ॥ ੪੧੫ ॥ ਬੰਬਜਤ ਬਾਦ ॥ ਨੰਨਜਤ ਨਾਦ ॥ ਅੰਉਠਤ ਰਾਗ ॥ ਉਫਟਤ
 ਸੁਹਾਗ ॥ ੪੧੬ ॥ ਛੰਛਕਤ ਸੂਰ ॥ ਭੰਭਮਤ ਹੂਰ ॥ ਰੰਰਿਝਤ ਚਿੱਤ ॥ ਤੰਤਜਤ
 ਬਿੱਤ ॥ ੪੧੭ ॥ ਛੰਛਕਤ ਜੱਛ ॥ ਭੰਭਮਤ ਪੱਛ ॥ ਭੰਭਿਰਤ ਭੂਪ ॥ ਨਵਨਿਰਖ
 ਰੂਪ ॥ ੪੧੮ ॥ ਚਰਪਟ ਛੰਦ ॥ ਗਲਿਤੰ ਜੋਗੰ ॥ ਦਲਿਤੰ ਭੋਗੰ ॥ ਭਗਿਵੇ ਭੇਸੰ ॥
 ਸੁਫਲੇ ਦੇਸੰ ॥ ੪੧੯ ॥ ਅਚਲ ਧਰਮੰ ॥ ਅਖਲ ਕਰਮੰ ॥ ਅਮਿਤ ਜੋਗੰ ॥ ਤਜਿਤ
 ਭੋਗੰ ॥ ੪੨੦ ॥ ਸੁਫਲ ਕਰਮੰ ॥ ਸੁਬਿਤ ਧਰਮੰ ॥ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਹੰਤਾ ॥ ਸੁਗਤੰ ਗੰਤਾ
 ॥ ੪੨੧ ॥ ਦਲਿਤੰ ਦ੍ਰੋਹੰ ॥ ਮਲਿਤੰ ਮੋਹੰ ॥ ਸਲਿਤੰ ਸਾਰੰ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਚਾਰੰ ॥
 ੪੨੨ ॥ ਭਗਵੇ ਭੇਸੰ ॥ ਸੁਫਲੇ ਦੇਸੰ ॥ ਸੁਹਿੰਦੰ ਸਰਤਾ ॥ ਕੁਕ੍ਰਿਤੰ ਹਰਤਾ ॥
 ੪੨੩ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤੰ ਸੂਰੰ ॥ ਬਮਤੰ ਨੂਰੰ ॥ ਏਕੰ ਜਪਿਤੰ ॥ ਏਕੰ ਬਪਿਤੰ ॥ ੪੨੪ ॥
 ਰਾਜੰਤ ਜਿਤੰ ॥ ਈਸੰ ਭਜਿਤੰ ॥ ਜਾਪੰ ਜਪਿਤੰ ॥ ਸੇਕੰ ਬਪਿਤੰ ॥ ੪੨੫ ॥ ਬਜਤੰ
 ਨਾਦੰ ॥ ਬਿਦਿਤੰ ਰਾਗੰ ॥ ਜਪਤੰ ਜਾਪੰ ॥ ਤ੍ਰਸਿਤੰ ਤਾਪੰ ॥ ੪੨੬ ॥ ਚਕਿਤੰ ਚੰਦੰ

੪੧੦. ਇੰਦੁ ਨੂੰ ਧੰਧਕਤ=ਧਕਧਕੀ, ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਗਈ। ਚੰਦ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।
 ਹਵਾ ਥੱਕ ਗਈ। ਚੁਪ ਨੂੰ ਭਜਨ ਲੱਗੀ। ਜੱਛ ਥੱਲ ਹੋ ਗਏ। ਪੱਛ=ਪੱਛੀ ਸੜਦੇ
 ਸੜਦੇ ਹਨ। ਸਿੰਧ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਗਈ। ਬਿੰਦਿਆ ਚਲ ਪਰਬਤ ਬੋਲਦਾਹੈ।

੪੧੨. ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੰਕਾ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਡਰ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਿੰਧ=ਇੱਲਾਂ
 ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰ ਅਕਿਤ=ਜੇਹੜਾ ਅਨੰਤ ਭੇਦ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ
 ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ੪੧੪. ਭੰ ਭਰਤ ਭਾਨ=ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ,

ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ। ੪੧੫. ਬੰ ਬਜਤ ਬਾਦ=ਵਾਜੇ ਵੱਜਦੇ
 ਹਨ। ਨੰ ਨਜਤ ਨਾਦ=ਸੰਖ ਜਾਂ ਨਰਸਿੰਛੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ। ਸੁਹਾਗ=ਅਨੰਦ।
 ਉਫਟੰਤ=ਉਛਲਦਾ ਹੈ। ੪੧੬. ਸੂਰ=ਸੂਰਮੇ ਵੱਥੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਮਸਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਨ।
 ਭਰਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਚਿਤ ਵਿਚ ਲੁਭਾਇਮਾਨ। ੪੧੮. ਗਲਿਤੰ ਜੋਗੰ=ਖੱਚਤ
 ਹਨ ਜੋਗ ਵਿਚ। ਸੁਫਲੇ ਦੇਸੰ=ਚੰਗੇ ਫਲ ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਹਨ।

੪੧੯. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰਮ ਚੰਗੇ ਹਨ। ੪੨੦. ਸੁਸ਼ਟ
 ਗਿਆਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

੪੨੧. ਸਲਿਤੰ ਸਰਿ=ਸੁਸ਼ਟਤਾਈ ਦੀ ਨਦੀ ਹੈ।
 ੪੨੨. ਸਰਤਾ=ਚੰਗਾ ਰਿਦਾ ਜਾਂ ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ ਦੀ ਨਦੀ ਹੈ।

ਕੁਲਿਤ=ਖੋਟਿਆਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ੪੨੩. ਸੂਰੰ=ਸੂਰਮੇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ
 ਗਏ। ਬਮਨੰ=ਵਰਖਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ, ਭਾਵ ਚਿਹਰਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ
 ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ੪੨੫. ਬਦਤੰ=ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ ਰਾ ਰਾ ਨੂੰ। ਜਪੰ=ਜਾਪ ਨੂੰ
 ਜਪਦੇ ਹਨ। ੪੨੬. ਭਗਤੰ ਦੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

॥ ਧਕਤੰ ਇੰਦੰ ॥ ਤਕਤੰ ਦੇਵੰ ॥ ਭਗਤੰ ਭੇਵੰ ॥ ੪੨੭ ॥ ਭ੍ਰਮਤੰ ਭ੍ਰੂਤੰ ॥ ਲਖਿਤੰ
 ਰੂਪੰ ॥ ਚਕ੍ਰਤੰ ਚਾਰੰ ॥ ਸੁਹਿੰਦੰ ਸਾਰੰ ॥ ੪੨੮ ॥ ਬਜਤੰ ਤਾਲੰ ॥ ਚਲਤੰ
 ਦਯਾਲੰ ॥ ਲਖਤੰ ਰੂਪੰ ॥ ਭ੍ਰਮਤੰ ਭ੍ਰੂਪੰ ॥ ਨਲਨਿੰ ਸੂਅੰ ॥ ਲਖਿਅਉ ਧੂਅੰ
 ॥ ਚਟਦੇ ਛਟਾ ॥ ਭ੍ਰਮਤੇ ਜਟਾ ॥ ੪੨੯ ॥ ਤਕਿਤੰ ਦੇਵੰ ॥ ਬਕਿਤੰ ਭੇਵੰ ॥ ਦਸਨਵ
 ਸੀਸੰ ॥ ਕਰਮਕਦੀਸੰ ॥ ੪੩੦ ॥ ਬੁਧਿਤੰ ਧਾਮੰ ॥ ਗ੍ਰਿਹਿਤੰ ਰਾਮੰ ॥ ਭ੍ਰਮਤੰ ਮੋਹੰ ॥ ਮਮਤੰ
 ਮੋਹੰ ॥ ੪੩੧ ॥ ਮਮਤਾ ਬੁਧੰ ॥ ਸਹਤੰ ਲੋਗੰ ॥ ਅਹਿਤਾ ਧਰਮੰ ॥ ਲਹਿਤਹ ਭੋਗੰ ॥
 ੪੩੨ ॥ ਗ੍ਰਸਤੰ ਬੁਧੰ ॥ ਮਮਤਾ ਮਾਤੰ ॥ ਇਸਤੀ ਨੇਹੰ ॥ ਪ੍ਰਤੰ ਭ੍ਰੂਤੰ ॥ ੪੩੩ ॥
 ਗ੍ਰਸਤੰ ਮੋਹੰ ॥ ਧਰਿਤੰ ਕਾਮੰ ॥ ਜਲਤੰ ਕ੍ਰੋਧੰ ॥ ਪਲਿਤੰ ਦਾਮੰ ॥ ੪੩੪ ॥ ਦਲਤੰ
 ਬਯੋਧੰ ॥ ਤਕਿਤੰ ਦਾਵੰ ॥ ਅੰਤਹ ਨਰਕੰ ॥ ਗੰਤਹ ਪਾਵੰ ॥ ੪੩੫ ॥ ਤਜਿਤੰ ਸਰਬੰ
 ॥ ਗ੍ਰਹਿਤੰ ਏਕੰ ॥ ਪ੍ਰਭਤੰ ਭਾਵੰ ॥ ਤਜਿਤੰ ਦੁਖੰ ॥ ੪੩੬ ॥ ਨਲਿਨੀ ਸੁਕਿਜਯੰ ॥
 ਤਜਿਤੰ ਦਿਰਬੰ ॥ ਸਫਲੀ ਕਰਮੰ ॥ ਲਹਿਤੰ ਸਰਬੰ ॥ ੪੩੭ ॥

ਇਤਿ ਨਲਿਨੀ ਸੁਕ ਉਨੀਸਵੋ ਗੁਰੂ ਬਰਨਨੰ ॥ ੧੯ ॥

ਅਥ ਸਾਹ ਬੀਸਵੋ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਗੇ ਚਲਾ ਦੱਤ ਜਟਧਾਰੀ
 ॥ ਬਾਜਤ ਬੇਣ ਬਿਖਾਣ ਅਪਾਰੀ ॥ ਅਸਥਾਵਰ ਲਖਿ ਚੇਤਨ ਭਏ ॥ ਚੇਤਨ ਦੇਖ
 ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੂੰ ਗਏ ॥ ੪੩੮ ॥ ਮਹਾ ਰੂਪ ਕਛੁ ਕਹਾ ਨ ਜਾਈ ॥ ਨਿਰਖ ਚਕ੍ਰਿਤ
 ਰਹੀ ਸਕਲ ਲੁਕਾਈ ॥ ਜਿਤ ਜਿਤ ਜਾਤਪਥਹਿ ਰਿਖ ਗਯੋ ॥ ਜਾਨੁਕ ਪ੍ਰੇਮ
 ਮੇਘ ਬਰਖਯੋ ॥ ੪੩੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਹ ਇਕ ਲਖਾ ਸਾਹ ਧਨ ਵਾਨਾ ॥ ਮਹਾ
 ਰੂਪ ਧਰਿ ਦਿਰਬ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਮਹਾ ਜੋਤਿ ਅਰੁ ਤੇਜ ਅਪਾਰੂ ॥ ਆਪ ਘੜਾ

੪੨੭. ਭ੍ਰੂਤੰ=ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਭ੍ਰੂਤ ਭਰਮਦੇ, ਭਾਵ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।
 ਸੁਹਿੰਦੰ ਸਾਰੰ=ਚੰਗੇ ਮਿੱਤ੍ਰ। ੪੨੯. ਵੇਖਕੇ ਅਵਧੂਤ ਭਾਵ ਮੁੱਧ ਦੱਤਾ ਤੇਵ
 ਨੂੰ। ਚਟ ਦੇ ਛਟਾ=ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਭ੍ਰਮਤੇ ਜਟਾ=ਜੜਾਵਾਂ
 ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਂ ਓਥੇ ਜੜਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

੪੩੦ ਤਕਤੰ=ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਦੱਤਾ ਤੇਵ ਜੀ। ਬਕਤੰ=ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ
 ਉਸਦਾ ਭੇਦ। ਦਸਤੇ ਨੌ ੧੯ ਵਾਂ ਸੀਸੰ=ਸਿਰੋਮਣੀ। ਕਰ ਸੁਕ ਦੀਸੰ=ਵੇਖਕੇ
 ਤੇਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ੪੩੧. ਬਸਤੰ=ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੇਹੜੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ
 ਮੂੰਹ ਨਾਲ। ਬਾਮੰ=ਜੇਹੜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਲ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੋਹੰ=ਮਮਤਾ ਦੇ
 ਮੋਹ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ੪੩੨. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਵਾਲੀ ਅਕਲ ਹੈ।
 ਵਿਹਤੰ=ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ ਓਹ ਲੋਕ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ। ਅਹਿਤਾ=ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ਧਰਮ
 ਵੱਲੋਂ। ਭੋਗੰ=ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ੪੩੩. ਮਾਤੰ=ਅਕਲ
 ਗ੍ਰਸੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਨੇਹੰ=ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ।

੪੩੪. ਪਲਤੰ=ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ। ਬੋਧੰ=ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਲ
 ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਗਤੀ=ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਉਣਗੇ। ੪੩੬. ਏਕੰ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
 ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੇਸਰ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਤੰ=ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

੪੩੭. ਨਲਨੀ=ਫਾਹੀ ਨੇ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਫੜਿਆ। ਦਰਬੰ=ਧਨ
 ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਂਦੇ। ਉਹ ਸੁਫਲਾ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲਹਿਤੰ=ਲਵੇਗਾ ਜਾਂ
 ਵੇਖੇਗਾ, ਓਹ ਪ੍ਰੇਮੇਸਰ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ।

੪੩੮. ਬਿਖਾਣ=ਨਰਸਿੰਘ ਅਪਾਰ ਹੀ ਵੱਜਦੇ ਹਨ।

ਜਾਨੁਕ ਮੁਖਿ ਚਾਰੂ ॥ ੪੪੦ ॥ ਬਿਕ੍ਰਿਅ ਬੀਚ ਅਧਿਕ ਸਵਧਾਨਾ ॥ ਬਿਨ
 ਬਿਪਾਰ ਜਿਨ ਅਉਰ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਆਸ ਅਨੁਰਕਤ ਤਾਸ ਬਿਤ ਲਾਗਾ ॥
 ਮਾਨਹੁ ਮਹਾ ਜੋਗ ਅਨੁਰਾਗਾ ॥ ੪੪੧ ॥ ਤਹਾਂ ਰਿਖ ਗਏ ਸੰਗਿ ਸੰਨਯਾਸਨ ॥
 ਕਈ ਛੋਹਨੀ ਜਾਤ ਨਹੀ ਗਨਿ ॥ ਤਾਕੇ ਜਾਇ ਦੁਆਰ ਪਰ ਬੈਠੇ ॥ ਸਕਲ
 ਮੁਨੀ ਮੁਨ ਰਾਜ ਇਕੈਠੇ ॥ ੪੪੨ ॥ ਸਾਹ ਸੁ ਦਿਰਬ ਬਿਤ ਲਗ ਰਹਾ ॥
 ਰਿਖਨ ਓਰ ਤਿਨ ਚਿਤਯੋ ਨ ਕਹਾ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਨੀਚ ਏਕੈ ਧਨਿ ਆਸਾ ॥ ਐਸ
 ਜਾਨੀ ਅਤ ਮਹਾ ਉਦਾਸਾ ॥ ੪੪੩ ॥ ਤਹ ਜੇ ਹੁਤੇ ਰਾਵ ਅਰੁ ਰੰਕਾ ॥ ਪੁਨ ਪਗ
 ਪਰੇ ਛੋਰ ਕੈ ਸੰਕਾ ॥ ਤਿਹ ਬੈਪਾਰ ਕਰਮ ਕਰ ਭਾਰੀ ॥ ਰਿਖੀਅਨ ਓਰਨ ਦ੍ਰਿਸਟ
 ਪਸਾਰੀ ॥ ੪੪੪ ॥ ਤਾਸ ਦੇਖ ਕਰਿ ਦੱਤ ਪ੍ਰਭਾਉ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਾ ਤਜ ਕੈ ਹਠ
 ਭਾਉ ॥ ਐਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗ ਲਗਾਈਐ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਤਨ
 ਪੱਈਐ ॥ ੪੪੫ ॥

ਇਤਿ ਸਾਹ ਬੀਸਵੇ ਗੁਰੂ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੦ ॥

ਅਥ ਸੁਕਪੜਾਵਤ ਨਰ ਇਕੀਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਸ ਗੁਰੂ ਕਰਿ ਆਗੇ ਚਲਾ ॥ ਸੀਖੇ ਸਰਬ ਜੋਗ ਕੀ ਕਲਾ ॥
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਮਿਤੇ ਜੁ ਪ੍ਰਤਾਪੂ ॥ ਜਾਨੁਕ ਸਾਧ ਫਿਰਾ ਸਬ ਜਾਪੂ ॥ ੪੪੬ ॥
 ਲੀਏ ਬੈਠ ਦੇਖਾ ਇਕ ਸੁਆ ॥ ਜਿਹ ਸਮਾਨ ਜਗਿ ਭਯੋ ਨ ਦੁਆ ॥ ਤਾਕਹੂੰ
 ਨਾਥ ਸਿਖਾਵਤ ਬਾਨੀ ॥ ਏਕ ਟਕ ਪਰਾ ਅਉਰ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ੪੪੭ ॥ ਸੰਗ
 ਲਏ ਰਿਖ ਸੈਨ ਅਪਾਰੀ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਮੋਨੀ ਬ੍ਰਤਿਧਾਰੀ ॥ ਤਾਕੇ ਤੀਰ ਤੀਰ
 ਚਲਿ ਗਏ ॥ ਤਿਨ ਨਰ ਏ ਨਹੀ ਦੇਖਤ ਭਏ ॥ ੪੪੮ ॥ ਸੇ ਨਰ ਸੁਕਹਿ
 ਪੜਾਵਤ ਰਹਾ ॥ ਇਨੈ ਕਛੁ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਕਹਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਨਿਠੁਰਤਾ ਤਿਹ
 ਮੁਨ ਰਾਉ ॥ ਪੁਲਕ ਪ੍ਰੇਮ ਤਨ ਉਪਜਾ ਚਾਉ ॥ ੪੪੯ ॥ ਐਸੋ ਨੇਹੁ ਨਾਥ ਸੋ
 ਲਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕਹੁ ਪਾਵੈ ॥ ਇਕੀਸਵਾਂ ਗੁਰੂ ਤਾ ਕਹ ਕੀਆ ॥
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਮੋਲ ਜਨੁ ਲੀਆ ॥ ੪੫੦ ॥

ਇਤਿ ਇਕੀਸਵੇ ਗੁਰੂ ਸੁਕਪੜਾਵਤ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੧ ॥

ਅਥ ਹਰਿ ਬਾਹਤ ਬਾਈਸਵੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥

ਜਬ ਇਕੀਸ ਕਰ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਰਾ ॥ ਹਰਿ ਬਾਹਤ ਇਕ ਪੁਰਖ ਨਿਹਾਰਾ
 ॥ ਤਾਕੀ ਨਾਰ ਮਹਾ ਸੁਖਕਾਰੀ ॥ ਪਤਿ ਕੀ ਆਸ ਹੀਏ ਜਿਹ ਭਾਰੀ ॥ ੪੫੧ ॥
 ਭੱਤਾ ਲਏ ਪਾਨ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਜਨੁਕ ਨਾਥ ਗੁਹ ਬੋਲ ਪਠਾਈ ॥ ਹਰ ਬਾਹਤ
 ਤਿਨ ਕਛੁ ਨ ਲਹਾ ॥ ਤੀਆ ਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਥ ਪ੍ਰਤਿ ਰਹਾ ॥ ੪੫੨ ॥ ਮੁਨਿ
 ਪਤਿ ਸੰਗਿ ਲਏ ਰਿਖ ਸੈਨਾ ॥ ਮੁਖ ਛਬ ਦੇਖ ਲਜਤ ਜਿਹ ਮੈਨਾ ॥ ਤੀਰ ਤੀਰ

੪੪੦. ਨਿਧਾਨ=ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਿਨਯ=ਵੇਚਣ ਵਿਚ ।

੪੪੧. ਬਿਤ=ਇੱਕੁਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਬਿਤੀ ਲਾਈ ਹੈ ।

੪੪੨. ਵੇਖਿਆ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ । ੪੪੬. ਟਕ=ਇਕ
 ਬਿਤੀ ਨਾਲ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ । ੪੪੮. ਨਿਠੁਰਤਾ=ਕਠਨਤਾਈ ਜਾਂ ਨਿਡਰਤਾ ।

੪੫੧. ਭਾਤ=ਰੋਟੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਲੈਕੇ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ ।

ਜਨਕ=ਮਾਨੋ ਮਾਲਕ ਨੇ ਘਰੋਂ ਬੁਲਾ ਘੱਲੀ ਹੈ ।

ਤਾਕੇ ਚਲਿ ਗਏ ॥ ਮੁਨ ਪਤਿ ਬੈਠ ਰਹਤ ਪਛ ਭਏ ॥ ੪੫੩ ॥ ਅਨੂਪ ਨਰਾਜ
 ਛੰਦ ॥ ਅਨੂਪ ਗਾਤ ਅਤਿਭੁਤੰ ਬਿਭੂਤ ਸੋਭਤੰ ਤਨੰ ॥ ਅਛਿੰਜ ਤੇਜ ਜਾਜਲੰ
 ਅਨੰਤ ਮੋਹਤੰ ਮਨੰ ॥ ਸਸੋਭ ਬਸਤੁ ਰੰਗਤੰ ਸੁਰੰਗਗੋਰੂਅੰਬਰੰ ॥ ਬਿਲੋਕ ਦੇਵ
 ਦਾਨਵੰ ਮਮੋਹ ਗੰਧੰ ਨਰੰ ॥ ੪੫੪ ॥ ਜਟਾ ਬਿਲੋਕ ਜਾਨਵੀ ਜਟੀ ਸਮਾਨ
 ਜਾਨਈ ॥ ਬਿਲੋਕਿ ਲੋਕ ਲੋਕਿਣੰ ਅਲੋਕਿ ਰੂਪ ਮਾਨਈ ॥ ਬਜੰਤ ਚਾਰਕਿੰਗੁਰੀ
 ਭਜੰਤ ਭੂਤ ਭੈ ਧਰੰ ॥ ਪਪਾਤ ਜੱਛ ਕਿੰਨਣੀ ਮਮੋਹ ਮਾਨਨੀ ਮਨੰ ॥ ੪੫੫ ॥
 ਬਚਿਤੁ ਨਾਰਿ ਚਿਤਣੀ ਪਵਿਤੁ ਚਿਤਣੰ ਪੁੰਭੰ ॥ ਰਗੀਝ ਜੱਛ ਗੰਧੰ ਸੁਗਾਰਿ
 ਨਾਰਿ ਸੁ ਪੁੰਭੰ ॥ ਕੜੰਤ ਕੂਰ ਕਿੰਨਣੀ ਹਸੰਤ ਹਾਸ ਕਾਮਣੀ ॥ ਲਸੰਤ ਦੰਤਣੇ
 ਦੁੰਤੰ ਖਿਮੰਤ ਜਾਣੁ ਦਾਮਣੀ ॥ ੪੫੬ ॥ ਦਲੰਤ ਪਾਪ ਦੁੱਭਰੰ ਚਲੰਤ ਮੋਨ ਸਿਮਰੰ
 ਸੁਭੰਤ ਭਾਰਗਵੰ ਪਟੰ ਬਿਅੰਤ ਤੇਜ ਉਛਣੰ ॥ ਪਰੰਤ ਪਾਨ ਭੂਚਰੰ ਭੁਮੰਤ
 ਸਰਬਤੇ ਦਿਸੰ ॥ ਤਜੰਤ ਪਾਪ ਨਰਬਰੰ ਚਲੰਤ ਧਰਮਣੇ ਮਗੰ ॥ ੪੫੭ ॥
 ਬਿਲੋਕ ਬੀਰਣੇ ਦਯੰ ਅਰੁੱਝ ਛਤੁ ਕਰਮਣੰ ॥ ਤਜੰਤਿ ਸਾਇਕੰਸਿਤੰਕਟੰਤਟੁਕ
 ਬਰਮਣੰ ॥ ਬਬੰਭ ਭਾਨਣੇਰਬੰ ਬਿਲੋਕ ਕਉਤਕੰ ਰਣੰ ॥ ਗਿਰੰਤ ਜੁਧਣੇ ਛਿੰਤੰ
 ਬਮੰਤ ਸੁਣਤੰ ਮੁਖੰ ॥ ੪੫੮ ॥ ਫਿਰੰਤ ਦੁੱਕੁਣੇ ਚਕੰ ਗਿਰੰਤ ਜੋਧਣੇ ਰਣੰ ॥
 ਉਠੰਤ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਹਠੀ ਠਨੁੱਕਿ ਕ੍ਰੋਧਿਤੰ ਭੁਜੰ ॥ ਭੁਮੰਤ ਅੰਧ ਬੰਧਤੰ ਕਮੰਧ ਬੰਧਤੰ
 ਕਟੰ ॥ ਪਰੰਤ ਭੂਤਲੰ ਭਟੰ ਬਕੰਤ ਮਾਰੂੜੇ ਰਟੰ ॥ ੪੫੯ ॥ ਪਿਪੰਤ ਅਸਵੰ ਭਟੰ
 ਭਿਰੰਤ ਦਾਰਣੇ ਰਣੰ ॥ ਬਹੰਤ ਤੀਛਣੇ ਸਰੰ ਝਲੰਤ ਝਾਲਖੜਿਗਿਣੰ ॥ ਉਠੰਤ

੪੫੩. ਚੰਗੇ ਰੰਗੇ ਹੋਇਬਸਤੁ ਸੋਭਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸੁੰਦਰ ਗੋਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ।

੪੫੪. ਜੇਹੜੀ ਜਾਨਵੀ=ਗੀਗਾ ਨਦੀ ਹੋ ਓਹ ਜਟਾਂ ਵੇਖਕੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ
 ਬਰਾਬਰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ । ਲੋਕ ਪੁਲੋਕ ਵੇਖਕੇ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ । ਡਿੱਗ
 ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੱਛਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨਰਣੀਆਂ ਮੋਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ
 ਹਨ ਮਨ ਮਾਨੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਦਾ । ੪੫੫. ਚਿਤੁਣੀ=ਕਈ ਤਰਾਂ
 ਦੀਆਂ ਚਿਤੁਣੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਸੁਧ ਟਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀਆਂ ।
 ਕੂਰ=ਕਿੰਨਰਣੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ । ੪੫੬. ਦੁਭਰੰ=ਭਾਰਿਆਂ
 ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਦਲਦੇ ਹਨ ਮੋਨੀਆਂ ਦੇ ਈਸਰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ।
 ਭੂਚਰ=ਜੇਹੜੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਹ ਪੈਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।

੪੫੭. ਡਿਗਦੇ ਹਨ ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ ਵਿਚ । ੪੫੮. ਚਲਿਣੋ=ਚਉਹਾਂ
 ਚੱਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਾ ਚੱਜ ਫਿਰਦਾ ਹੈ । ਭੁਜੰ=ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਠੋਕਦੇ ਹਨ ।
 ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅੱਧੇ ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਈ ਧੜ ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਸੇ ।
 ਰਟੰ=ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ ਮਾਰੇ ਮਾਰ । ਬਕੰਤ=ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਰਨ ਵਿਚ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਉਠ
 ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਪਿਥਵੀ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪਏ
 ਹੋਏ ਹਨ ਸੂਰਮੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ । ੪੫੯. ਅਸਵੰ=ਸ਼ਰਾਬ
 ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰੋਣੇ ਹਨ । ਵਿਚ ਸੂਰਮੇ ਭਿੜਦੇ ਹਨ । ਤਿੱਖਿਆਂ ਬਾਣਾਂ ਨੂੰ
 ਚਲੋਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝਲਦੇ ਹਨ । ਜੁਧ ਵਿਚ ਮਾਰੂ
 ਰਾਗ ਉਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਹਠੀ ਸੂਰਮੇ ਭੱਜਕੇ ਚੱਲਦੇ
 ਨਹੀਂ ਹਨ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ (ਭਾਵ ਲੜਨਾ ਮਰਨਾ) ।

ਮਾਰੂ ਝੋਰਣੇ ਬਕੰਤ ਮਾਰਣੇ ਮੁਖੰ ॥ ਚਲੰਤ ਭਾਜਿਨਾ ਹਠੀ ਜੁਝੰਤ ਦੁੱਧਰੰ ਰਣੇ ॥
 ੪੬੦ ॥ ਕਟੰਤ ਕਾਰਮੰ ਸੁਭੇ ਬਚਿਤੁ ਚਿਤੁੰਤ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ਸਿਲੇਣਿ ਉੱਜਲੀ ਕ੍ਰਿਤੰ
 ਬਹੰਤ ਸਾਇਕੰ ਸੁਭੰ ॥ ਬਿਲੋਕ ਮੇਨਿ ਸੰਜੁਧੰਚ ਚਉਧ ਚਕ੍ਰੰਤੰ ਭਵੰ ॥ ਮਮੋਹ
 ਆਸਮੰ ਗਤੰ ਪਪਾਤ ਭੂਤਲੀ ਰਿਸੰ ॥ ੪੬੧ ॥ ਸਭਾਰ ਭਾਰਗੰ ਬਸਨੰ
 ਜਜੱਪਿ ਜਾਪਣੇ ਰਿਖੰ ॥ ਨਿਹਾਰਿ ਪਾਨ ਪੈ ਪਰਾ ਬਿਚਾਰ ਬਾਇਸਵੇ ਗੁਰੰ ॥
 ਬਿਅੰਤ ਜੋਧਣੇ ਸਧੰ ਅਸੰਖ ਪਾਪਣੇ ਦਲੰ ॥ ਅਨੇਕ ਚੇਲਕਾ ਲਏ ਰਿਖੇਸ
 ਆਸਨੰ ਚਲੰ ॥ ੪੬੨ ॥

ਇਤਿ ਹਰਬਾਹਤਾ ਬਾਈਸਵੇ ਗੁਰੂ ਇਸਤੀ ਭਾਤ ਲੈ ਆਈ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੨ ॥
 ਅਥ ਤਿਆ ਜੱਛਣੀ ਤੇਈਸਮੇ ਗੁਰੂ ਕਥਨੰ ॥ ਅਨੂਪ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥
 ਬਜੰਤ ਨਾਦ ਦੁੱਧਰੰ ਉੰਨੰਤ ਨਿਸਨੰ ਸੁਰੰ ॥ ਭਜੰਤ ਅਰਿ ਦਿਤੰ ਅਘੰ
 ਬਿਲੋਕ ਭਾਰਗਵੰ ਭਿਸੰ ॥ ਬਿਲੋਕਿ ਕੰਚਨੰ ਗਿਰੰ ਤਤੱਜ ਮਾਨੁਖੀ ਭੁਅੰ ॥
 ਸਸੁਹਕ ਤਾਪਸੀਤਨੰ ਅਲੋਕ ਲੋਕਣੇ ਥਪੰ ॥ ੪੬੩ ॥ ਅਨੇਕ ਜੱਛ ਗੰਧੰਬ
 ਬਸੇਖ ਬਿਧਿ ਕਾ ਧਰੀ ॥ ਨਿਰਕਤ ਨਾਗਣੀ ਮਹਾ ਬਸੇਖ ਬਾਸਵੀ ਸੁਗੀ ॥
 ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਾਰਬਤੀ ਅਨੂਪ ਆਲਕਾ ਪਤੀ ॥ ਅਸਕਤ ਆਪਿਤੰ ਮਹਾਂ

੪੬੦. ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਧਨੁਖ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ
 ਚਿੱਤ੍ਰਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ । ਸੁੰਦਰ ਬਾਣ ਪੱਥਰ ਉਤੇ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਲੌਂਦੇ
 ਹਨ । ਮੁਨੀਆਂ ਦਾ ਈਸ਼ਰ ਜੁੱਧ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਚਕਚੋਂਧੀ ਖਾਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ।
 ਹਾਤੰ=ਮੂਰਛਤ ਅਸਥਾਨ ਉਤੇ ਡਿਗ ਪਿਆ ਭਾਵ ਮੂਰਛਾ ਹੋਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਡਿਗ
 ਪਿਆ । ਭੂਤਲੰ=ਧਰਤੀ ਅਸਥਾਨ ਉਤੇ ਰਿਸੰ=ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਪਪਾਤ=ਡਿਗ ਪਿਆ ।

੪੬੧. ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਭਗਵਿਆਂ ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਖੀ ਜਾਪ ਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ ।
 ਵੇਖਕੇ ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਪੈ ਗਿਆ ਬਾਈਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ । ਬਿਅੰਤ ਜੋਗ ਨੂੰ
 ਸਾਧਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸੰਖ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਦਲਦੇ ਹਨ । ਅਨੇਕ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ
 ਚਲ ਪਏ, ਰਿਖੀਆਂ ਦੇ ਈਸ਼ਰ ਆਪਣੇ ਆਸਨ ਨੂੰ ।

੪੬੨. ਦੁੱਧਰੰ=ਭਾਰਾ ਨਰਸਿੰਛਾ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਸਨੰ=ਸ਼ਬਦ ਸੁਰ
 ਵਾਲਾ ਉਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਸੁਰ ਉਠਦਾ ਹੈ । ਅਰਿਕਿਤੰ=ਵੈਰੀ ਦੌਂਤਾਂ ਵਾਂਗ
 ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਵੈਰੀ ਦੌਂਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਪ । ਭਗਵਿਆਂ ਭਿਸਾਂ ਨੂੰ
 ਵੇਖਕੇ । ਦੇਖਕੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤੀ ਹੈ ਮਨੁਖਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਸੰਤ ਜਤੀ
 ਨੇ ਤਪਸੀ ਗਰਮੀ ਤੇ ਸਰਦੀ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਅਸਚਰਜ
 ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ ।

੪੬੩. ਜੱਛਾਂ ਗੰਧਰਭਾਂ ਵਿਦਯਾ ਧਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਹੜੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ
 ਇਸਤੀਆਂ ਹਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ । ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਾਗਣੀ ਉਚਾਰਦੀ
 ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਸਚੀ, ਸੁਗੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ । ਅਲਕਾਪਤੀ=ਬਹੁਤ
 ਸੁੰਦਰ ਕੁਬੇਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਵਰਗੀ । ਆਪਤੰ=ਜੇਹੜੇ ਯਥਾਰਥ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ
 ਹਨ ਉਹ ਖੱਚਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਰਾਕਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਰ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
 ਕਰਕੇ ਦੌਂਤਾ ਤੌਵ ਜੀ ਜੇਹੜੇ ਹਨ ।

ਬਿਸੇਖ ਆਸਰੀ ਸੁਰੀ ॥੪੬੪॥ ਅਨੂਪ ਏਕ ਜੱਛਣੀ ਮਮੋਹ ਰਾਗਣੇ ਮਨੰ ॥ ਘੁਮੰਤ
 ਘੁਮਣੰ ਛਿਤੰ ਲਗੰਤ ਸਾਰ ਗੋਸਰੰ ॥ ਬਿਸਾਰਨੇਹ ਗੇਹਣੰ ਸਨੇਹ ਰਾਗਣੇ ਮਨੰ ॥
 ਮਿਗੀਸਜਾਣੁ ਘੁਮੰਤ ਕ੍ਰਿਪੇਣ ਕ੍ਰਿਸ ਕ੍ਰਿਤੀਸਰੰ ॥ ੪੬੫ ॥ ਰਗੀਝ ਰਾਗਣੇ
 ਚਿਤੰ ਬਦੰਤ ਰਾਗ ਸੁ ਪੁੰਭੰ ॥ ਬਜੰਤ ਕਿੰਗੁਰੀ ਕਰੰਮਮੋਹ ਆਸਮੰਗਤੰ ॥ ਸਸੰਜਿ
 ਸਾਇਕੰ ਸਿਤੰ ਕਪੰਤ ਕਾਮਣੇ ਕਲੰ ॥ ਭੁਮੰਤ ਭੂਤਲੰ ਭਲੰ ਭੁਗੰਤ ਭਾਮਣੀ
 ਦਲੰ ॥ ੪੬੬ ॥ ਤੋਮਰਛੰਦ ॥ ਗੁਣਵੰਤ ਸੀਲ ਅਪਾਰ ॥ ਦਸ ਚਾਰ ਚਾਰ ਉਦਾਰ
 ॥ ਰਸ ਰਾਗ ਸਰਬ ਸਪੰਨਿ ॥ ਧਰਣੀ ਤਲਾਮਹਿ ਧੰਨਿ ॥ ੪੬੭ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥
 ਇਕ ਰਾਗ ਗਾਵਤ ਨਾਰ ॥ ਗੁਣਵੰਤ ਸੀਲ ਅਪਾਰ ॥ ਸੁਖ ਧਾਮ ਲੋਚਨ ਚਾਰ ॥
 ਸੰਗੀਤ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੬੮ ॥ ਦੁਤਿ ਮਾਨ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਗੁਣਵੰਤ ਸੀਲ
 ਉਦਾਰ ॥ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਰਾਗ ਨਿਧਾਨ ॥ ਹਰਿ ਲੇਤ ਹੇਰਤ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ੪੬੯ ॥
 ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਅਕਲੰਕ ਜੋਬਨ ਮਾਨ ॥ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਸੁੰਦਰ ਥਾਨ ॥ ਇੱਕ ਚਿੱਤ
 ਗਾਵਤ ਰਾਗ ॥ ਉਛਟੰਤ ਜਾਨ ਸੁਹਾਗ ॥ ੪੭੦ ॥ ਤਿਹ ਪੇਖ ਕੈ ਜਟਿ ਰਾਜ ॥
 ਸੰਗਿ ਲੀਨ ਜੋਗ ਸਮਾਜ ॥ ਰਹਿ ਰੀਝ ਆਪਨ ਚਿੱਤ ॥ ਜੁਗ ਰਾਜ ਜੋਗ ਪਵਿੱਤ
 ॥ ੪੭੧ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜੋ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ॥ ਹਿਤ ਕੀਜੀਐ ਅਨਭੰਗ ॥ ਤਬ
 ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਲੋਕ ॥ ਇਹ ਬਾਤ ਮੈ ਨਹੀ ਸੋਕ ॥ ੪੭੨ ॥ ਚਿਤ ਚੋਪ ਸੋਭ
 ਰਚਾਇ ॥ ਗੁਰ ਜਾਨ ਕੈ ਪਰਿ ਪਾਇ ॥ ਚਿਤ ਤੈਨ ਕੇ ਰਸ ਭੀਨ ॥ ਗੁਰ ਤੇ

੪੬੪. ਅਨੂਪਮ=ਜਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਮਾ ਦੇਣ ਦੇ
 ਜੋਗ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਇਕ ਜੱਛਣੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਇਸਤੀ ਰਾਗ ਦੁਆਰਾ
 ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਸ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਘੁਮੰਤ=ਘੇਰਣੀ
 ਖਾਕੇ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਤਰਾਂ ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ
 ਉੱਤੇ ਹਰਨ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਸਾਰਗੋ=ਹਰਨ । ਸਰੰ=ਬਾਣ ।
 ਜਿਤੇਣ=ਕੀਤਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਤੀ=ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ । ਕ੍ਰਿਸ=ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਜਾਂ ਤਿੱਖੇ
 ਬਾਣ ਦਾ ਮਾਰਨਾ । ਮਾਨੋਂ ਕਾਲਾ ਹਰਨ ਘੁਮਦਾ ਹੈ ਤਿੱਖੇ ਬਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਹਾਰ
 ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮਾਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ੪੬੫. ਚਿਤ ਵਿਚ ਰੀਝ ਕਰਕੇ
 ਰਾਗ ਨੂੰ ਬਦੰਤ=ਉਚਾਰਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨ
 ਹੋਕੇ ਚਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਰਾਗ ਨੂੰ ਉਚਾਰਦੀ ਹੈ ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ।

੪੬੫. ਮਮੋਹ=ਮੂਰਛਤ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
 ਕਪੰਤ=ਕੰਬਦੀ ਹੈ ਇਸਤੀ ਸੁੰਦਰ ਭਰਮਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਸਥਾਨ ਭਲੀ
 ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਸਰਬ ਨੂੰ ਭੋਗਦੀ ਹੈ ਇਸਦੀ । ਸਾਇਕੰ=ਬਾਣਾ ਵਰਗੇ ਉੱਜਲ
 ਨੇਤ੍ਰ ਬਣਾਕੇ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤੀ ਕੰਬਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਹਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

੪੬੬. ਗੁਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਚੰਗੀ । ਚੰਦਾਂ
 ਵਿਦਯਾ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਸੁਸ਼ਟ ਹੈ । ਰਾਗ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਣੀ
 ਹੈ । ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਧੰਨਤਾ ਯੋਗ ਹੈ । ੪੭੦. ਦੱਤਾ ਤੇਵ ਜੋਗ
 ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੈ । ੪੭੨. ਚੋਣੇ ਪਜੋਣੇ ਚਾ ਨਾਲ ਚਿਤ ਭਰਿਆ ਹੈ ।

ਈਸਵੋ ਤਿਹ ਕੀਨ ॥ ੪੭੩ ॥

ਇਤ ਜਛਣੀ ਨਾਰ ਰਾਗ ਗਾਵਤੀ ਗੁਰੂ ਤੇਈਸਵੇ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੩ ॥

ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਤਬ ਬਹੁਤ ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਚੜਿ ਮੇਰ ਸਿੰਗ ਮਹਾਨ ॥
 ਕੀਅ ਘੋਰ ਤਪਸਾਉਗੁ ॥ ਤਬ ਰੀਝ ਏਕ ਛੁ ਸੁਗੁ ॥ ੪੭੪ ॥ ਜਗ ਦੇਖ ਕੈ
 ਬਿਵਹਾਰ ॥ ਮੁਨ ਰਾਜ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ਇਨ ਕਉਨ ਸੋ ਉਪਜਾਇ ॥ ਫਿਰ
 ਲੇਤ ਆਪ ਮਿਲਾਇ ॥ ੪੭੫ ॥ ਤਿਹ ਚੀਨੀਐ ਕਰਿ ਗਿਆਨ ॥ ਤਬ ਹੋਇ
 ਪੂਰਣ ਧਿਆਨ ॥ ਤਿਹ ਜਾਣੀਐ ਜਤ ਜੋਗ ॥ ਤਬ ਹੋਇ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ॥ ੪੭੬ ॥
 ਤਬ ਏਕ ਪੁਰਖ ਪਛਾਨ ॥ ਜਗਨਾਸ ਜਾਹਿ ਨ ਜਾਨ ॥ ਸਬ ਜਗਤ ਕੋ ਪਤਿ
 ਦੇਖ ॥ ਅਨਭਉ ਅਨੰਤ ਅਭੇਖ ॥ ੪੭੭ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਨਾਹਿ ਨਸਾਤਿ ॥
 ਸਭ ਤੀਰਥ ਕਿਯੁੰਨ ਅਨਾਤ ॥ ਜਬ ਸੇਵਿਹੋ ਇਕਿ ਨਾਮ ॥ ਤਬ ਹੋਇ ਪੂਰਣ
 ਕਾਮ ॥ ੪੭੮ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਚੋਬਿਸ ਫੋਕ ॥ ਸਬ ਹੀ ਧਰਾ ਸਬ ਲੋਕ ॥ ਜਿਨ
 ਏਕ ਕਉ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਤਿਨ ਚਉਬਿਸੈ ਰਸਮਾਨ ॥ ੪੭੯ ॥ ਜੇ ਏਕ ਕੇ ਰਸ
 ਭੀਨ ॥ ਤਿਨ ਚੋਬਿਸੈ ਰਸਿ ਲੀਨ ॥ ਜਿਨ ਏਕਕੋ ਨਹੀ ਬੂਝ ॥ ਤਿਨ ਚੋਬਿਸੈ
 ਨਹੀ ਸੂਝ ॥ ੪੮੦ ॥ ਜਿਨ ਏਕ ਕੋ ਨਹੀ ਚੀਨ ॥ ਤਿਨ ਚਉਬਿਸੈ ਫਲ ਹੀਨ ॥
 ਜਿਨ ਏਕ ਕੇ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਤਿਨ ਚਉਬਿਸੈ ਰਸ ਮਾਨ ॥ ੪੮੧ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਪਦ
 ਛੰਦ ॥ ਏਕਹਿ ਜਉ ਮਨ ਆਨਾ ॥ ਦੂਸਰ ਭਾਵ ਨ ਜਾਨਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਦਉਰ
 ਬਜਾਏ ॥ ਫੂਲ ਸੁਰਨ ਬਰਖਾਏ ॥ ੪੮੨ ॥ ਹਰਖੇ ਸਬ ਜਟ ਧਾਰੀ ॥ ਗਾਵਤ ਦੇ
 ਦੇ ਤਾਰੀ ॥ ਜਿਤ ਤਿਤ ਡੋਲਤ ਫੂਲੇ ॥ ਗੁਰ ਕੇ ਸਭ ਦੁਖ ਭੂਲੇ ॥ ੪੮੩ ॥
 ਤਾਰਕ ਛੰਦ ॥ ਬਹੁ ਬਰਖ ਜਬੈ ਤਪਸਾ ਤਿਹ ਕੀਨੀ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਕ੍ਰਿਆ ਜੁ ਕਹੀ
 ਧਰ ਲੀਨੀ ॥ ਤਬ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਹੁਐ ਬਯੋਤ ਬਤਾਈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਦਸ ਓਦਿਸ
 ਸੂਝ ਬਨਾਈ ॥ ੪੮੪ ॥ ਦਿਜ ਦੇਵ ਤਬੈ ਗੁਰ ਚਉਬਿਸ ਕੈ ਕੈ ॥ ਗਿਰਮੇਰ ਗਏ
 ਸਬ ਹੀ ਮੁਨ ਲੈਕੈ ॥ ਤਪਸਾਜਬ ਘੋਰ ਤਹਾਂ ਤਿਨ ਕੀਨੀ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਤਬੈ ਤਿਹ
 ਯਾ ਸਿਖ ਦੀਨੀ ॥ ੪੮੫ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਗਿਰ ਮੇਰ ਗਏ ਰਿਖ ਬਾਲਕ ਲੈ ॥
 ਧਰ ਸੀਸ ਜਟਾ ਭਗਵੇ ਪਟ ਕੈ ॥ ਤਬ ਘੋਰ ਕਰਾ ਬਹੁ ਬਰਖ ਦਿਨਾ ॥ ਹਰਿ
 ਜਾਪਨ ਛੋਰਸ ਏਕ ਛਿਨਾ ॥ ੪੮੬ ॥ ਦਸ ਲੱਛ ਸੁ ਬੀਸ ਸਹੰਸੂ ਬ੍ਰਖ ॥ ਤਪ
 ਕੀਨ ਤਹਾਂ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਰਿਖ ॥ ਸਭ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਚਲਾਇ ਮਤੰ ॥ ਮੁਨਿ ਦੇਵ
 ਮਹਾਂ ਮਤ ਗੂੜ ਗਤੰ ॥ ੪੮੭ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਦਸਾ ਜਬ ਅੰਤ ਭਈ ॥ ਬਲ ਜੋਗ

੪੭੩. ਉਗੁ=ਨਾਰੀ ਜਾਂ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਭੋਆਨਕ ਤਪੋਸਯਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 ਸੁਗੁ=ਜੇਹੜਾ ਚੰਗਾ ਗੁਰੂ ਹੈ। ੪੭੪. ਤਿਹਜਾਣੀਐ=ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
 ਨੂੰ ਜਤ ਨਾਲ ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜੋਗ ਵਿਚ ਜੁੜਨ ਨਾਲ।

੪੮੧. ਦਉਰ=ਜਮਾਨੇ ਜਾਂ ਵਾਰ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲ ਨਗਾਰੇ ਵਜਾਏ ਹਨ।

੪੮੩. ਤਬ ਨਾਥ=ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਾਥ=ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਹਿਤ
 ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ਦੇ ਜਾਂ ਸਹਿਤ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਰੀਤੀ ਜਾਂ ਵਜਾ ਬਤਾਈ ਦੱਸੀ।
 ਦਸੇ ਦਿਸ=ਦਸਾਂ ਦਿਸਾਂ ਪੂਰਬ ਆਦਕ ਜਾਂ ਦਸਾਂ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਝ ਬਨਾਈ
 ਭਾਵ ਸਮਝ ਹੋ ਗਈ। ੪੮੬. ਮੁਨੀ ਬੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗੁਝੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
 ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ੪੮੭. ਧਉਲਰ=ਜਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦੱਤਾ
 ਤੇਵ ਨੇ ਜਾਣਿਆਂ ਜੇ ਜਗਤ ਪੁੰਏਂਦਾ ਧੋਲਰ ਹੈ ਭਾਵ ਨਾਸਵੰਤ ਮੰਦਰ।

ਹੁਤੇ ਮੁਨਿ ਜਾਨ ਲਈ ॥ ਧੂਅਰੋ ਜਗ ਧੋਲੁਰ ਜਾਨ ਜਟੀ ॥ ਕਛੁ ਅਉਰ ਕ੍ਰਿਆ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ਠਟੀ ॥ ੪੮੮ ॥ ਸਧਿ ਕੈ ਪਵਨੈ ਰਿਖ ਜੋਗ ਬਲੰ ॥ ਤਜ ਚਾਲ
 ਕਲੇਵਰ ਭੂਮਿ ਤਲੰ ॥ ਕਲ ਫੋਰ ਉਤਾਲ ਕਪਾਲ ਕਲੀ ॥ ਤਿਹ ਜੋਤਿ ਸੁ ਜੋਤਿਹ
 ਮੱਧਿ ਮਿਲੀ ॥ ੪੮੯ ॥ ਕਲ ਕਾਲ ਕ੍ਰਵਾਲ ਕਰਾਲ ਲਸੈ ॥ ਜਗ ਜੰਗਮ
 ਥਾਵਰ ਸਰਬ ਕਸੈ ॥ ਜਗ ਕਾਲਹਿ ਜਾਲ ਬਿਸਾਲ ਰਚਾ ॥ ਜਿਹ ਬੀਚ ਫਸੇ
 ਬਿਨ ਕੋਨ ਬਚਾ ॥ ੪੯੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਨਵੇਸਨ ਜੀਤ ਅਨੇਸ
 ਬਡੇ ਅਵਨੇਸ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਆਠੋ ਈ ਸਿੱਧ ਸਬੈ ਨਵਨਿਧ ਸਮਿੱਧਨ ਸਰਬ ਭਰੇ
 ਗਿਹ ਸਾਰੇ ॥ ਚੰਦਮੁਖੀ ਬਨਿਤਾ ਬਹੁਤੈ ਘਰਿ ਮਾਲ ਭਰੈ ਨਹੀ ਜਾਤ ਸੰਭਾਰੇ ॥
 ਨਾਮ ਬਿਹੀਨ ਅਧੀਨ ਭਏ ਜਮ ਅੰਤਿ ਕੋ ਨਾਗੇ ਹੀ ਪਾਇ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੪੯੧ ॥
 ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਹਿ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਨਲਕੇਚਲਤੇ ਨ ਚਲੀ ਗੈ
 ॥ ਭੋਜ ਦਿਲੀਪਤ ਕੋ ਰਵਿ ਕੈ ਨਹੀ ਸਾਬ ਦਯੋ ਰਘਨਾਥ ਬਲੀ
 ਕੋ ॥ ਸੰਗਿ ਚਲੀ ਅਬ ਲੋ ਨਹੀ ਕਾਹੂ ਕੇ ਸਾਚ ਕਹੋ ਅਘ
 ਓਘ ਬਲੀਸੈ ॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾ ਪਸੁ ਕਾਹੂ ਕੇ ਸੰਗਿ
 ਚਲੀ ਨ ਹਲੀ ਹੋ ॥ ੪੯੨ ॥ ਸਾਚ ਐ ਝੂਠ ਕਹੋ ਬਹੁਤੈ ਬਿਧ
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਅਨੇਕ ਕਮਾਏ ॥ ਭਾਜ ਨਿਲਾਜ ਬਚਾ ਧਨ ਕੇ ਡਰ
 ਲੋਕ ਗਯੋ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਏ ॥ ਦ੍ਰਾਦਸ ਬਰਖ ਪੜਾਨਗੁੜਿਓ
 ਜੜੁਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ਨਾਹਿਨ ਪਾਏ ॥ ਲਾਜ ਬਿਹੀਨ ਅਧੀਨ
 ਗਹੇ ਜਮ ਅੰਤਿ ਕੋ ਨਾਗੇ ਹੀ ਪਾਇ ਸਿਧਾਏ ॥ ੪੯੩ ॥ ਕਾਹੇ
 ਕੋ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰੋ ਭਗਵੇ ਮੁਨ ਤੇ ਸਬ ਪਾਵਕ ਬੀਚ ਜਲੈਗੀ ॥
 ਕਜੋਂ ਇਮ ਰੀਤ ਚਲਾਵਤ ਹੋ ਦਿਨ ਦੈਕ ਚਲੈ ਸਬਦਾਨ ਚਲੈਗੀ
 ॥ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਕੀ ਰੀਤ ਮਹਾਂ ਇਹ ਕਾਹੂ ਜੁਗੋਸ ਛਲੀ ਨ
 ਛਲੈਗੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਦੇਹਿ ਤੁਮਾਰੀ ਮਹਾ ਮੁਨਿ ਅੰਤਿ ਮਸਾਨ

੪੮੮. ਕਲੇਵਰ=ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਤੁਰ ਚਲਿਆ ਧਰਤੀ ਅਸਥਾਨ ਉਤੇ
 ਜਾਂ । ਕਪਾਲ ਕਲੀ ਭਾਵ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਤੋੜਕੇ ।

੪੯੧. ਨ ਚਲੀ ਗੈਂ=ਕਦਮ ਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ ਹੈ ।

ਅਘ ਓਘ=ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ
 ਸਰ=ਸੁਗੰਧ ਕਸਮ ਹੈ । ੪੯੨. ਨਿਲੱਜ ਧਨ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਬਚਾ ਵਾਸਤੇ

ਭੱਜਦਾ ਹੈ । ਮੂਰਖ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਕੋਲ ਵਰਗੇ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੇ
 ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨ ਸਮਝੀ ।

੪੯੩. ਸਬਦਾ ਭਾਵ ਹਰ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ । ਅੰਤ ਨੂੰ ਮੁਰਦਾ ਜਾਂ
 ਮਸਾਣਾ ਵਿਚਧੂੜੀ ਹੋਕੇ ਰਲ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਹੁੰ ਧੂਰ ਰਲੇਗੀ ॥ ੪੯੪ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਪਨ ਭਛੇ ਸੁਨਿਹੋ ਮੁਨਿ
 ਪਉਨ ਭਛੇ ਕਛੁ ਹਾਥ ਨ ਐਹੈ॥ਕਾਹੇ ਕੇ ਬਸਤੁ ਕਰੋ ਭਗਵਾਇਨ
 ਬਾਤਨ ਸੇ ਭਗਵਾਨਨ ਹੁੰਹੈ ॥ *ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੈ ਦੇਖਹੁ
 ਤੇ ਸਬ ਹੀ ਬਸ ਕਾਲ ਸਬੈ ਹੈ ॥ ਜਾਰ ਅਨੰਗਨ ਨੰਗ ਕਹਾਵਤ
 ਸੀਸ ਕੀ ਸੰਗਿ ਜਟਾਉਨ ਜੈਹੈ ॥ ੪੯੫ ॥ ਕੰਚਨ ਕੂਟ ਗਿਰਜੋ
 ਕਹੁ ਕਾਹੇ ਨ ਸਾਤਓ ਸਾਗਰ ਕਜੋਂ ਨ ਸੁਕਾਨੋ ॥ ਪਸਚਮ ਭਾਨ
 ਉਦਯੋ ਕਹੁ ਕਾਹੇ ਨ ਗੰਗ ਬਹੀ ਉਲਟੀਅਨ ਮਾਨੋ ॥ ਅੰਤਿ
 ਬਸੰਤ ਤਪਯੋ ਰਵਿ ਕਾਹੇ ਨ ਚੰਦ ਸਮਾਨ ਦਿਨੀਸ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਕਜੋਂ
 ਡਮਡੋਲ ਡੁਬੀਨ ਧਰਾਮੁਨਿ ਰਾਜਨ ਪਾਤਨਿ ਤਜੋਂ ਜਗ ਜਾਨੋ॥
 ੪੯੬ ॥ ਅਤ੍ਰ ਪਰਾਸਰ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਬਯਾਸ ਤੇ ਆਦਿ ਜਿਤੇ
 ਮੁਨ ਭਾਏ ॥ ਗਾਲਭ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੁੰ ਤੇ ਨਹੀ
 ਜਾਤ ਗਨਾਏ ॥ ਅਗਸਤ ਪੁਲਸਤ ਬਸਿਸਟ ਤੇ ਆਦਿ ਨ ਜਾਨ
 ਪਰੇ ਕਿਹ ਦੇਸ ਸਿਧਾਏ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਚਲਾਇ ਬਨਾਇ ਮਹਾਮਤਿ ਫੇਰਿ
 ਮਿਲੇ ਪਰ ਫੇਰ ਨ ਆਏ ॥ ੪੯੭ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਧੁ ਕੋ ਫੇਰ
 ਮੁਨੀਸਕੀ ਜੋਤਿ ਸੁ ਜੋਤਿ ਕੇ ਮੱਧਿ ਮਿਲਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਰਲੀ
 ਪਰਮੇਸਰ ਸੇ ਇਮ ਬੇਦਨ ਸੰਗਿ ਮਿਲੈ ਜਿਮ ਬਾਨੀ ॥ ਪੁੰਨ ਕਥਾ
 ਮੁਨਿ ਨੰਦਨ ਕੀ ਕਹਿਕੈ ਮੁਖ ਸੇ ਕਬਿ ਸਯਾਮ ਬਖਾਨੀ ॥ ਪੂਰਣ
 ਧਿਆਇ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਜਯ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਭਵੇਸ ਭਵਾਨੀ॥੪੯੮॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੱਤ ਮਹਾਤਮ ਰੁਦ੍ਰਵਤਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਮਾਪਤੰ
 ਸੁਭੰ ਭਵੇਤ ਗੁਰੂ ਚਉਬੀਸ ॥ ੨੪ ॥

੪੯੫. ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਓੜਕ ਮਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੇਹੜੀ ਬਸੰਤ ਰੁਤ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ
 ਤੇ ਸੀਤਲ ਹੈ ਸੋ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਤਪੱਸਾ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦਿਨ ਦਾ
 ਈਸਰ ਜੇਹੜਾ ਸੂਰਜ ਹੈ ਉਹ ਚੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੀਤਲ ਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿਥਵੀ
 ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਹੋਕੇ ਡੁਬ ਗਈ ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਦੇ ਨਿਪਾਤਨ=ਮਰ ਜਾਣ
 ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰਬਕ ਗੀਤ ਇਸਬਤ ਰਿਹਾ। ੯੯੬. ਸਾਰਦ=ਬ੍ਰਹਮਾ
 ਫੇਰ ਮਿਲੇ=ਪਰ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਨ ਆਕੇ ਮਿਲੇ। ੪੯੭. ਦਸਵੇਂ ਦੁਾਰ ਦੀ
 ਨਾੜੀ ਨੂੰ ਫੋੜਕੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਵੇਦ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਨੀ=ਗੀਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ
 ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਵੇਦ ਤੇ ਗੀਤਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹਨ। ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਥਾ ਅੰਤ ਮੁਨੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ
 ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਵ ਦੀ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਆਖੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ
 ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭਵਾਨ ਜਦੋਂ ਦਿਆਲੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ।
 *ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ ਦੀਪੋਥੀ ਵੇਖੋ।

੧ ਓ ਅਥ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ ॥ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਦੱਤ ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਪੂਰਣ ਮਤ ਕੋ ਕੀਨ ਪਸਾਰਾ ॥
 ਅੰਤ ਜੋਤ ਸੋ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨੀ ॥ ਜਿਹੋ ਬਿਧਿ ਸੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਵਾਨੀ ॥ ੧ ॥
 ਏਕ ਲੱਛ ਦਸ ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਪਾਛੇ ਚਲਾ ਜੋਗ ਜੋ ਬਾਨਾ ॥ ਗਯਾਰਵ ਬਰਖ
 ਬਿਤੀਤਤ ਭਯੋ ॥ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਪੁਰਖ ਭੂ ਅਵਯੋ ॥ ੨ ॥ ਰੋਹ ਦੇਸ ਸੁਭ ਦਿਨ
 ਭਲ ਥਾਨੂ ॥ ਪਾਰਸਨਾਥ ਭਯੋ ਸੁਰ ਗਯਾਨੂ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਅਸਿ ਅਵਰ ਨ
 ਹੋਊ ॥ ਚੱਕ੍ਰਤ ਰਹੇ ਮਾਤ ਪਿਤ ਦੋਊ ॥ ੩ ॥ ਦਸਉ ਦਿਸਨਿ ਤੇਜ ਅਤ ਬਢਾ ॥
 ਦ੍ਰਾਦਸ ਭਾਨ ਏਕ ਹੂੰ ਚਢਾ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਲੋਕ ਉਠੇ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਭੂਪਤ
 ਤੀਰ ਪੁਕਾਰੇ ਜਾਈ ॥ ੪ ॥ ਸੁਨੋ ਭੂਪ ਇਕ ਕਹੇ ਕਹਾਨੀ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਉਪਜਯੋ
 ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਜਿਹੋਸਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ ਏਕੈ ਘੜਾ ਬਿਧਾਤਾ ਸੋਈ
 ॥ ੫ ॥ ਕੈ ਗੰਧ ਬ ਜੱਛ ਕੋਈ ਅਹਾ ॥ ਜਾਨੁਕ ਦੂਸਰ ਭਾਨ ਚੜ ਰਹਾ ॥ ਅਤ
 ਜੋਬਨ ਝਮਕਤ ਤਿਹੰ ਅੰਗਾ ॥ ਨਿਰਖਤ ਜਾਕੇ ਲਜਤ ਅਨੰਗਾ ॥ ੬ ॥ ਭੂਪਤ
 ਦੇਖਨ ਕਾਜ ਬੁਲਾਵਾ ॥ ਪਹਿਲੇ ਦਯੋਸ ਸਾਥ ਚਲ ਆਵਾ ॥ ਹਰਖ ਹਿੰਦੇ ਧਰਕੇ
 ਜਟਧਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਦੁਤੀ ਦੱਤ ਅਵਤਾਰੀ ॥ ੭ ॥ ਨਿਰਖ ਰੂਪ ਕਾਂਪੇ ਜਟਧਾਰੀ ॥
 ਯਹ ਕੋਊ ਭਯੋ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰੀ ॥ ਯਹ ਮਤ ਦੂਰ ਹਮਾਰਾ ਕੋਹੈ ॥ ਜਟਧਾਰ
 ਕੋਈ ਰਹੇ ਨ ਪੈਹੈ ॥ ੮ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਰਖ ਤਬ ਰਾਜਾ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਿ
 ਪੁਲਕਤ ਚਿਤ ਗਾਜਾ ॥ ਜਿਹੋ ਜਿਹੋ ਲਖਾ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਈ ॥ ਜਾਨੁਕਰੋਕ ਨਵੇ
 ਨਿਧ ਪਾਈ ॥ ੯ ॥ ਮੋਹਨ ਜਾਲ ਸਭਨ ਸਿਰ ਡਾਰਾ ॥ ਚੇਟਕ ਬਾਨ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੂੰ
 ਮਾਰਾ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਮੋਹਿ ਸਕਲ ਨਰਿ ਗਿਰੇ ॥ ਜਾਨ ਸੁਭਟ ਸਾਮੁਹਿ ਰਣ ਭਿਰੇ
 ॥ ੧੦ ॥ ਨਰ ਨਾਰੀ ਜਿਹ ਜਿਹ ਤਹੋਪੇਖਾ ॥ ਤਿਹੋ ਤਿਹੋ ਮਦਨ ਰੂਪ ਅਵਿਰੇਖਾ
 ॥ ਸਾਧਨ ਸਰਬ ਸਿੱਧਿ ਕਰ ਜਾਨਾ ॥ ਜੋਗਨ ਜੋਗ ਰੂਪ ਅਨਮਾਨਾ ॥ ੧੧ ॥
 ਨਿਰਖ ਰੂਪ ਰਨਵਾਸ ਲੁਭਾਨਾ ॥ ਦੇਤਹ ਸੁਤਾ ਨਿਪਤ ਮਨਮਾਨਾ ॥ ਨਿਪ ਕੋ
 ਭਯੋ ਜਬੈ ਜਾਮਾਤਾ ॥ ਮਹਾ ਧਨੁਖ ਧਰ ਬੀਰ ਬਿਖਯਾਤਾ ॥ ੧੨ ॥ ਮਹਾ ਰੂਪ ਅਰੁ
 ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਤਾਪੂ ॥ ਜਾਨੁ ਜਪੈ ਹੈ ਆਪਨ ਜਾਪੂ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਤਾ ਸੁਰਿ ਗਯਾਨਾ
 ॥ ਜਾ ਸਮ ਪੰਡਿਤ ਜਗਤ ਨ ਆਨਾ ॥ ੧੩ ॥ ਥੋਰਿ ਬਹਿਕ੍ਰਮਿ ਬੁੱਧਿ ਬਿਸੇਖਾ ॥

੧. ਇੱਕ ਲੱਖ, ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ, ਤਕ। ਪਿਛੋਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਜੋਗ ਦਾ ਬਣਾਉ
 ਜਾਂ ਬਾਣਾ। ਜੇਹੜਾ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਹੈ ਉਹ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਅਵਯੋ=ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ।

੨. ਬਰ ਗਿਆਨ=ਚੰਗਾ ਗਿਆਨ। ੬. ਹਰਖ=ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਮਿਤ੍ਰ
 ਧਰਕੇ ਭਾਵ ਕੰਬੋਜੜਾ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਹਨ। ੯. ਚੇਟਕ ਬਾਣ=ਜਾਦੂ ਬਾਣ।

੧੦. ਜੇਹੜਾ ਗੁਰੂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂ ਜਾਣਿਆਂ। ੧੧. ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ
 ਵੱਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਮੋਹਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਰਾਜੇ ਦਾ ਮਨ ਉਸ ਪਾਰਸ ਨਾਥ
 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਮੰਨ ਗਿਆ। ੧੨. ਸਸਤ੍ਰ ਅਤੇ ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ
 ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਦਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇਆ। ੧੩. ਜਾਨਕ=ਮਾਨੋ
 ਕਾਮ ਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰਿਆ ਹੈ। ਬਿਤਨ=ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ,
 ਕਾਮ। ਤਵਨਕ ਲਹਾ=ਉਸਦਾ ਰੂਪ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ
 ਚਕਚੋਧੀ ਖਾਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਾਨੁਕ ਧਰਾ ਬਿਤਨ ਯਹਿ ਭੇਖਾ ॥ ਜਿਹੋ ਜਿਹੋ ਰੂਪ ਤਵਨ ਕਾ ਲਹਾ ॥ ਸੋ ਸੋ ਚਮਕ
 ਚਕ੍ਰਿਤਹੁਐ ਰਹਾ ॥ ੧੪ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਨ ਭਰੇ ਸਰਸਾਨ ਧਰੇ ਮਠ ਸਾਨ ਚੜੇ
 ਅਸਿ ਸੋਣਿਤਿਸਾਏ ॥ ਲੇਤ ਹਰੇ ਜਿਹ ਡੀਠ ਪਰੇ ਨਹੀ ਫੇਰਿ ਫਿਰੇ ਗਿਹ ਜਾਨ ਨ
 ਪਾਏ ॥ ਝੀਮ ਝਰੇ ਜਨ ਸੇਲ ਹਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤ ਗਿਰੇ ਜਨੁ ਦੇਖਨ ਆਏ ॥ ਜਾਸਹ
 ਰੇ ਸੇ ਉ ਮੈਨ ਘਿਰੇ ਗਿਰਭੂਮ ਪਰੇ ਨ ਉਠੰਤ ਉਠਾਏ ॥ ੧ ॥ ੧੫ ॥ ਸੋਭਤ
 ਜਾਨ ਸੁਧਾਸਰ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ਕੂਪ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਲਾਜਿ ਕੇ ਜਾਨ ਜਹਾਜ
 ਬਿਰਾਜਤ ਹੇਰਤਹੀ ਹਿਰਲੇਤ ਹਕਾਰੇ ॥ ਹਉ ਚਹੁਕੁੰਟ ਭੁਮਯੋ ਖਗਜਯੋ ਇਨ
 ਕੀ ਸਮ ਰੂਪ ਲਖੇ ਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਪਾਰਥ ਬਾਨ ਕਿ ਜੁਬਨ ਖਾਨ ਕਿ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਕਿ ਕਾਮ ਕਟਾਰੇ ॥ ੨ ॥ ੧੬ ॥ ਤੰਤ ਭਰੇ ਕਿਯੋ ਜੰਤੁ ਜਰੇ ਅਰ ਮੰਤੁ ਹਰੇ ਚਖ
 ਚੀਨਤ ਯਾਤੇ ॥ ਜੋਬਨ ਜੋਤ ਜਗੇ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ਮਦਸੇ ਮਦੁਆਤੇ ॥
 ਰੰਗ ਸਹਾਬ ਕਿ ਫੁਲ ਗੁਲਾਬ ਸੇ ਸੀਖੇ ਹੈ ਜੋਰਿ ਕਰੋਰਕ ਘਾਤੇ ॥ ਮਾਧੁਰੀ
 ਮੂਰਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰਤ ਹੇਰਤਿਹੀ ਹਰ ਲੇਤ ਹੀਯਾਤੇ ॥ ੩ ॥ ੧੭ ॥ ਪਾਨ
 ਚਬਾਇ ਸੀਂਗਾਰ ਬਨਾਇ ਸੁਗੰਧ ਲਗਾਇ ਸਭਾ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ
 ਭੁਜੰਗ ਚਰਾਚਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਦੋਉ ਬਿਸਮਾਵੈ ॥ ਮੋਹਿ ਤਜੇ ਮਹਿ ਲੋਗਨ ਮਾਨ
 ਮੋਹਤ ਤਉਨ ਮਹਾ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਵਾਰਹਿ ਹੀਰ ਅਮੋਲਕ ਚੀਰ ਤੀਯਾ ਬਿਨ
 ਧੀਰ ਸਬੈ ਬਲ ਜਾਵੈ ॥ ੪ ॥ ੧੮ ॥ ਸੁਯਾ ॥ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਪੜੇ ਦਸ
 ਚਾਰ ਮਨੋ ਅਸੁਰਾਰ ਚਤੁਰ ਚਕ ਜਾਨਯੋ ॥ ਆਹਵ ਜੁਕਤ ਜਿਤੀਕ ਹੁਤੀ ਜਗ
 ਸਰਬਨ ਮੈ ਸਬ ਹੀ ਅਨਮਾਨਯੋ ॥ ਦੇਸਿ ਬਿਦੇਸਨ ਜੀਤ ਜੁਧਾਂਬਰਕ੍ਰਿਤ ਚੰਦੇਵ
 ਦਸੋ ਦਿਸ ਤਾਨਯੋ ॥ ਦੇਵਨ ਇੰਦ੍ਰ ਗੋਪੀਨ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਸਾ ਕਰਿ ਚੰਦ ਸਮਾਨ

੧੪. ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ । ਮਾਨੋ
 ਮਾਨ=ਆਦਰ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਮਾਨੋ ਬਾਣ ਨੇ ਸਾਣ
 ਉਤੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਸਾਣ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਇੱਕੁਰ
 ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਾਲ ਰੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਸਾਏ=ਤਿਸਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਜਿਸਦੀ
 ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਹਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ
 ਪਾਂਦਾ ਹੈ । ਝੀਮ=ਝੁਕਕੇ ਝੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮਾਨੋ ਬਰਛੇ ਜਾਂ ਨੇਜ ਨਾਲ ਹਰੇ=ਮਾਰੇ
 ਹਨ ਜੇਹੜੇ ਆਦਮੀ ਵੇਖਣ ਆਏ ਉਹ ਇਸ ਤਰਾਂ ਡਿੱਗ ਪਏ । ਜਿਸਨੇ ਦੇਖੇ
 ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਕਾਮ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ ਡਿੱਗਕੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਪੈ ਗਏ ਹਨ,
 ਫੇਰ ਉਠਾਏ ਉਠੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

੧੫. ਸੁਧਾਸਰ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ
 ਤਾਲ ਮਾਨੋਂ ਸੋਹਣਾ ਹੈ । ਹਿਰ ਸੇ ਹਕਾਰੇ=ਬੁਲਾਕੇ ਹਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।

੧੫. ਪਾਰਸ=ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ ਕਿ ਬਾਣ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਨ
 ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਖਾਣ ਹਨ ਕਿ ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮ ਦੇ ਕਟਾਰੇ
 ਹਨ ।

੧੬. ਕੁਸੁੰਭੇ ਦਾ ਰੰਗ ਹਨ ਜਾਂ ਸੁਰਾਬ ਕਿ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁਲ ਵਰਗੇ
 ਹਨ, ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਜੋਰ ਵਾਲੇ ਘਾਤ=ਦਾ ਸਿੱਖੇ ਹਨ ।

੧੭. ਮੋਹ ਲੈਂਦੀਆਂ
 ਹਨ ਜੇਹੜੀਆ ਮਾਨਨੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਮੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
 ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸੁਖ ਪਾਕੇ । ੧੮. ਚੰਦਾਂ ਵਿਦਿਆ ਮਾਨੋ ਅਸਰ ਰਾਕਸ਼ਾਂ
 ਦੇ ਵੈਰੀ ਇੰਦਰ ਰੂਪ ਹਨ ਜਾਂ ਭਗਵਾਨ ਹਨ ਚਹੁੰਆਂ ਚੱਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ।

ਪਛਾਨਯੋ ॥ ੫ ॥ ੧੯ ॥ ਚਉਧਿਤ ਚਾਰ ਦਿਸਾ ਭਈ ਚੱਕ੍ਰ ਤ ਭੁੰਮ ਅਕਾਸ ਦੁਹੰ
 ਪਹਿਚਾਨਾ ॥ ਜੁੱਧ ਸਮਾਨ ਲਖਯੋ ਜਗ ਜੋਧਨ ਬੋਧਨ ਬੋਧ ਮਹਾ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥
 ਸੂਰ ਸਮਾਨ ਲਖਾ ਦਿਨਕੈ ਤਿਹ ਚੰਦ ਸਰੂਪ ਨਿਸਾ ਪਹਿਚਾਨਾ ॥ ਰਾਨਨਿ
 ਰਾਵ ਸਵਾਨਿਨਿ ਸਾਵ ਭਵਾਨਿਨਿ ਭਾਵ ਭਲੋ ਮਨ ਮਾਨਾ ॥ ੬ ॥ ੨੦ ॥
 ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਬਿਤੈ ਬਰਖ ਦੈ ਅਸਟ ਮਾਸੰ ਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥ ਭਯੋ ਸੁ ਪ੍ਰਭੰ
 ਸਰਬ ਬਿਦਯਾ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਜਬੈ ਹਿੰਗਲਾ ਠਿੰਗਲਾ ਪਾਣ ਦੇਵੀ ॥ ਅਨਾਸਾ
 ਛਧਾ ਅਤੁ ਧਾਰੀ ਅਭੇਵੀ ॥ ੨੧ ॥ ਜਯੋ ਤੋਤਲਾ ਸੀਤਲਾਖੰਗ ਪਾਣੀ ॥ ਭੁਮਾ
 ਭੋ ਹਰੀ ਭੀਮ ਰੂਪਾ ਭਵਾਣੀ ॥ ਚਲਾਚਲ ਸਿੰਘੰ ਝਮਾਝੰਮ ਅੰਤੁੰ ॥ ਹਹਾ ਹੂਹਿ
 ਹਾਸੰ ਝਲਾਝਲ ਛੰਤੁੰ ॥ ੨੨ ॥ ਅਟਾ ਅੱਟਿ ਹਾਸੰ ਛਟਾ ਛੁੱਟ ਕੇਸੰ ॥ ਅਸੰ
 ਓਧਪਾਣੰ ਨਮੋ ਕੂਰ ਭੇਸੰ ॥ ਸਿਰੰ ਮਾਲ ਸੁੱਛੰਲਸੈਦੰਤ ਪੰਤੰ ॥ ਭਜੈ ਸਤੁ ਗੁੰਝੰ
 ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਸੰਤੰ ॥ ੨੩ ॥ ਅਲਿੰਪਾਤ ਅਰਧੀ ਮਹਾ ਰੂਪ ਰਾਜੈ ॥ ਮਹਾ ਜੋਤ ਜੁਲੰ
 ਕਰਾਲੰ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਤੁਸੈ ਦੁਸ਼ਟ ਪੁਸਟੰ ਹਸੈ ਸੁਧ ਸਾਧੰ ॥ ਭਜੈ ਪਾਨ ਦੁਰਗਾ
 ਅਰੂਪੀ ਅਗਾਧੰ ॥ ੨੪ ॥ ਸੁਨੋ ਉਸਤਤੀ ਸੀ ਭਵਾਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ॥ ਅਧੰ ਉਰਧਵੀ
 ਆਪ ਰੂਪੀ ਰਸਾਲੰ ॥ ਦਏ ਇਖੁਧੀ ਦੈ ਅਭੰਗੰ ਖਤੰਗੰ ॥ ਪਰੰਸਯੰਧਰੰਜਾਨ
 ਲੋਹੰ ਸਰੰਗੰ ॥ ੨੫ ॥ ਜਬੈ ਸਸਤੁ ਸਬੈਸਾਧੀ ਸਸਤੁ ਪਾਏ ॥ ਉਘਾਰੇ ਚੁਮੇ ਕੰਠ
 ਸੀਸੰ ਛੁਹਾਏ ॥ ਲਖਯੋ ਸਰਬ ਰਾਵੰ ਪ੍ਰਭਾਵੰ ਅਪਾਰੰ ॥ ਅਜੋਨੀ ਅਜੈ ਬੇਦ

੧੯. ਚੋਧਤਿ=ਚਕਚੋਧੀ ਖਾਕੇ ਰਾਨਨਿਰਾਵ=ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਅਤੇ
 ਸਵਾਣੀਆਂ ਨੇ ਸਾਉ ਅਤੇ ਪਾਰਬਤੀ ਨੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ
 ਹੈ। ੨੦. ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਤੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਗਏ ਜਾਂ ਅਠ ਵਰ੍ਹੇ ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ
 ਗੁਜਰ ਗਏ ਹਨ। ਹਿੰਗਲਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਸੁਰੰਧੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਜਸ
 ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਠਿੰਗਲਾ=ਜਿਸ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਠੀੰਗਾ ਭਾਵ ਡੰਡਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇਵੀ
 ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ੨੦. ਅਨਾਸਾਛਧਾ=ਆਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਤੇ ਭੁਖ ਰੂਪੀ ਹੈ।
 ੨੧. ਤੋਤਲਾ=ਜੇਹੜੀ ਤੋਤਲਾ ਬਾਣੀ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਭਰਮ ਤੇ ਡਰ
 ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰੋਣਾ ਰੂਪ ਹੈ ਪਾਰਬਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਰਧਾ ਰੂਪ।
 ਸਿੰਘੰ=ਜੇਹੜਾ ਸ਼ੇਰ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਅਚੱਲ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਹੈ। ਹਾਸੰ=ਹਹਾ ਤੇ ਹੂਹ ਦੋ
 ਗੰਧਰਭਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਦਾ ਹਾਸਾ ਹਨ ਭਾਵ ਉਸ ਦੇ ਹਾਸੇ ਸਮਾਨ।
 ੨੨. ਅਟਾ=ਟਾਹ ਟਾਹ ਜਿਸ ਦਾ ਹਾਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਬਿਜਲੀ
 ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰਗੇ ਖੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੰ=ਚੰਗੀ ਸੁੰਦਰ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟ ਹਥ ਵਿਚ
 ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਸਿਰੰ=ਗਲ ਵਿਚ ਮੁੰਡੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਹੈ, ਸਵਛੰ=ਪਹਿਤੁ ਜਾਂ
 ਅਸਲੀ ਇਛਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਈ ਹੈ। ਮੁੰਝੰ=ਸਾਰੇ ਵੈਰੀ ਦੌੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 ੨੩. ਜੇਹੜੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਉਤੇ ਭਰਵੱਟੇ ਹਨ ਉਹਮਾਨੋ ਭੌਰਿਆਂ ਦੀ ਪੰਗਤੀ
 ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੁਰਗਾ ਨੂੰ ਜਪਦਾ ਹੈ।
 ੨੪. ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਆਪ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਦੋ ਭਥੇ
 ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਦਿਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਰਸ ਹਨ। ਪਰੰਸਯੰ=ਕੁਹਾੜਾ ਫੜ ਲਿਆ
 ਹੈ ਜੇਹੜਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੰ ॥ ੨੬ ॥ ਗ੍ਰਿਹੀ ਤੁਆ ਜਬੈ ਸੱਸਤੁ ਅੱਸਤੁ ਅਪਾਰੰ ॥ ਪੜੇ
 ਅਨਭਵੰ ਬੇਦ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੰ ॥ ਪੜੇ ਸਰਬ ਬਿੱਦਿਆ ਆਹੁਤੀ ਸਰਬ ਦੇਸੰ
 ॥ ਜਿਤੇ ਸਰਬ ਦੇਸੀ ਸੁ ਅਸਤੁ ਨਰੇਸੰ ॥ ੨੭ ॥ ਭੁੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਪਠੇ
 ਕਾਗਦੰ ਦੇਸ ਦੇਸੰ ਅਪਾਰੀ ॥ ਕਰੋ ਆਨ ਕੈ ਬੇਦ ਬਿੱਦਯਾ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਜਟੀ
 ਦੰਡ ਮੁੰਡੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥ ਸੁਧੀ ਸੁਵਗੀ ਬੇਦ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ੨੮
 ॥ ਹਕਾਰੇ ਸਬੈ ਦੇਸ ਦੇਸਾਨਰੇਸੰ ॥ ਬੁਲਾਏ ਸਬੈ ਮੋਨ ਮਾਨੀ ਸੁਬੇਸੰ ॥ ਜਟਾਧਾਰ
 ਜੇਤੇ ਕਹੂੰ ਦੇਖ ਪੱਯੋਯੈ ॥ ਬੁਲਾਵੈ ਤਿਸੈ ਨਾਥ ਭਾਖੈ ਬੁਲੱਈਯੈ ॥ ੨੯ ॥ ਫਿਰੇ
 ਸਰਬ ਦੇਸੰ ਨਰੇਸੰ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਮਿਲੈ ਨਾ ਤਿਸੈ ਛੱਤੁ ਛੋਣੀ ਛਿਨਾਵੈ ॥ ਪਠੇ ਪਤੁ
 ਏਕੈ ਦਿਸਾ ਏਕ ਧਾਵੈ ॥ ਜਟੀ ਦੰਡ ਮੁੰਡੀ ਕਹੂੰ ਹਾਥ ਆਵੈ ॥ ੩੦ ॥ ਰਚਯੋ
 ਜੱਗ ਰਾਜਾ ਚਲੇ ਸਰਬ ਜੋਗੀ ॥ ਜਹਾਂ ਲੋ ਕੋਈ ਬੁਢ ਬਾਰੋ ਸਭੋਗੀ ॥ ਕਹਾ
 ਰੰਕ ਰਾਜਾ ਕਹਾ ਨਾਰ ਹੋਈ ॥ ਰਚਯੋ ਜੱਗ ਰਾਜਾ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਕੋਈ ॥ ੩੧
 ॥ ਫਿਰੇ ਪੱਤੁ ਸਰਬੱਤੁ ਦੇਸੰ ਅਪਾਰੰ ॥ ਜੁਰੇ ਸਰਬ ਰਾਜਾ ਨਿਪੰ ਆਨ ਦੁਆਰੰ ॥
 ਜਹਾਂ ਲੋ ਹੁਤੇ ਜਗਤ ਮੈ ਜਟਾਧਾਰੀ ॥ ਮਿਲੈ ਰੋਹ ਦੇਸੰ ਭਏ ਭੇਖ ਭਾਰੀ ॥ ੩੨ ॥
 ਜਹਾਂ ਲਉ ਹੁਤੇ ਜੋਗ ਜੋਗਿਸਟ ਸਾਧੇ ॥ ਮਲੇ ਮੁਖ ਬਿਭੁਤੰ ਸੁ ਲੰਗੋਟ ਬਾਧੇ ॥
 ਜਟਾ ਸੀਸ ਧਾਰੇ ਨਿਹਾਰੇ ਅਪਾਰੰ ॥ ਮਹਾ ਜੋਗ ਧਾਰੰ ਸੁ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੰ ॥
 ੩੩ ॥ ਜਿਤੇ ਸਰਬ ਭੂਪੰ ਬੁਲੇ ਸਰਬ ਰਾਜਾ ॥ ਚਹੂੰ ਚੱਕ ਮੋਦਾਨ ਨੀਸਾਨ
 ਬਾਜਾ ॥ ਮਿਲੇ ਦੇਸ ਦੇਸਾਨ ਆਨੇਕ ਮੰਤੀ ॥ ਕਰੈ ਸਾਧਨਾ ਜੋਗ ਬਾਜੰਤੁ ਤੰਤੀ
 ॥ ੩੪ ॥ ਜਿਤੇ ਸਰਬ ਭੂਮਿਸਥਲੀ ਸੰਤ ਆਹੇ ॥ ਤਿਤੇ ਸਰਬ ਪਾਰਸ ਨਾਥ
 ਬੁਲਾਏ ॥ ਦਏ ਭਾਂਤ ਆਨੇਕ ਭੋਜ ਅਰਘ ਦਾਨੰ ॥ ਲਜੀ ਪੇਖ ਦੇਵਿਸਥਲੀ
 ਮੋਨ ਮਾਨੰ ॥ ੩੫ ॥ ਕਰੈ ਬੈਠਕੈ ਬੇਦ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੰ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸੋ ਸਬੈ ਆਪੁ
 ਆਪੰ ਪ੍ਰਕਾਰੰ ॥ ਟਕੰ ਟੱਕ ਲਾਗੀ ਮੁਖੰ ਮੁਖਿ ਪੇਖਿਓ ॥ ਸੁਨਯੋ ਕਾਨ ਹੋ ਤੋ
 ਸੁਤੇ ਆਖਿ ਦੇਖਿਓ ॥ ੩੬ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸੋ ਸਬੈ ਆਪ ਆਪੰ ਪੁਰਾਣੰ ॥ ਚੜੇ ਦੇਸਿ
 ਦੇਸਾਣ ਬਿੱਦਿਆ ਮੁਹਾਣੰ ॥ ਕਰੋ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤੰ ਸੁ ਬਿੱਦਿਆ ਬਿਚਾਰੰ ॥ ਨਿਭੈ
 ਚਿੱਤ ਦੇ ਕੈ ਮਹਾਤ੍ਰਾਸ ਟਾਰੰ ॥ ੩੭ ॥ ਜੁਰੇ ਬੰਗਸੀ ਰਾਫਜੀ ਰੋਹ ਰੂਮੀ ॥ ਚਲੇ
 ਬਾਲਖੀ ਛਾਡਕੈ ਰਾਜ ਭੂਮੀ ॥ ਨਿਭੈ ਭਿੰਭਰੀ ਕਾਸਮੀਰੀ ਕਧਾਰੀ ॥ ਕਿਕੈ ਕਾਲ
 ਮਾਖੀ ਕਸਿ ਕਾਸ ਕਾਰੀ ॥ ੩੮ ॥ ਜੁਰੇ ਦੱਛਣੀ ਸਸਤੁ ਬੇਤਾ ਅਰਯਾਰੇ ॥
 ਦੁਜੈ ਦੁਵੜੀ ਤਪਤ ਤਈ ਲੰਗਵਾਰੇ ॥ ਪਰੰ ਪੂਰਬੀ ਉਤੁ ਦੇਸੀ ਅਪਾਰੰ ॥
 ਮਿਲੇ ਦੇਸ ਦੇਸੇਣ ਜੋਧਾ ਜੁਝਾਰੰ ॥ ੩੯ ॥ ਪਾਧਰੀ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬੀਰ

੨੬. ਗ੍ਰਿਹੀ=ਫੜੇ ਹਨ ਜਦੋਂ । ਪੜੇ=ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਅਨਭਵ
 ਨਾਲ । ੨੭. ਜਟਾਂ ਵਾਲੇ ਡੰਡੇ ਵਾਲੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬੰਗਾਰੀ ਤਪਸੀ, ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ
 ਸੁਵਗੀ=ਸਰੋਵੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲੇ । ੩੦. ਜੋਹੜਾ ਆਦਮੀ ਬੁਢਾ ਜਵਾਨ
 ਬਾਲਕ ਉਮਰ ਵਾਲਾ ਹੈ । ੩੧. ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਿਤੀ
 ਨਾਲ ਬਿਤੀ ਲਗ ਗਈ । ੩੨. ਕਿਕੇ ਦੇਸ ਦੇ ਅਤੇ ਕਾਲਮਾਖੀ ਦੇਸ ਦੇ
 ਅਤੇ ਕਸੇ ਦੇਸ ਦੇ ਤੇ ਕਾਸਕਾਰੀ ਦੇਸ ਦੇ । ੩੮. ਅਰਿਆਰੇ=ਵੈਰੀਆਂ
 ਨਾਲ ਅੜਨ ਵਾਲੇ । ਦੁਜੈ ਦੇਸ, ਦੁੜਵ ਦੇਸ, ਤਪਤ ਦੇਸ, ਤਈਲੰਗ ਦੇਸ
 ਵਾਲੇ ।

ਬਹੁ ਬੀਰ ਜੋਰ ॥ ਮਤ ਦੇਸ ਦੇਸ ਰਾਜਾ ਕਰੋਗ ॥ ਦੈ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬਹੁ ਦਰਬ ਸਾਜ ॥
 ਸਨਮਾਨ ਦਾਨ ਬਹੁ ਭਾਤ ਰਾਜ ॥ ੪੦ ॥ ਅਨਭੈ ਅਭੰਗ ਅਵਧੂਤ ਛਤ੍ਰ ॥
 ਅਨਜੀਤ ਜੁਧ ਬੇਤਾ ਅਤਿ ਅਤ੍ਰ ॥ ਅਨਗੰਜ ਸੂਰ ਅਬਿਚਲ ਜੁਧਾਰ ॥ ਰਣ
 ਰੰਗ ਅਭੰਗ ਜਿੱਤੇ ਹਜਾਰ ॥ ੪੧ ॥ ਸਬ ਦੇਸ ਦੇਸਕੈ ਜੀਤਫਾਵ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰਧ
 ਜੁਧ ਨਾਨਾ ਉਪਾਵ ॥ ਕੈ ਸਾਮ ਦਾਮ ਅਰੁ ਦੰਡ ਭੇਦ ॥ ਅਵਨੀਕ ਸਰਬ ਜੋਰੇ
 ਅਛੇਦ ॥ ੪੨ ॥ ਜਬ ਸਰਬ ਰੂਪ ਜੋਰੇ ਮਹਾਨ ॥ ਜੈ ਜੀਤ ਪਤ੍ਰ ਦਿਨੋ ਨਿਸਾਨ ॥
 ਦੇਹੀਰਚੀਰ ਅਨਭੰਗ ਦਿਰਬ ॥ ਮਹਿਪਾਲ ਮੋਹਿ ਡਾਰੇ ਸੁ ਸਰਬ ॥ ੪੩ ॥
 ਇਕ ਦਯੋਸ ਬੀਤ ਪਾਰਸੂ ਰਾਇ ॥ ਉੱਤਸਟ ਦੇਵ ਪੂਜਤ ਜਾਇ ॥ ਉਸਤਤਿ
 ਕਿੰਨ ਬਹੁ ਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਸੋ ਕਹੈ ਛੰਦ ਮੋਹਣ ਮਝਾਰ ॥ ੪੪ ॥ ਮੋਹਣੀ ਛੰਦ* ॥
 ਜੈ ਦੇਵੀ ਭੇਵੀ ਭਾਵਾਣੀ ॥ ਭਉ ਖੰਡੀ ਦੁਰਗਾ ਸਰਬਾਣੀ ॥ ਕੇਸਰੀਆਬਾਹੀ
 ਕਉ ਮਾਰੀ ॥ ਭੈ ਖੰਡੀ ਭੈਰਵਿ ਉੱਧਾਰੀ ॥ ੪੫ ॥ ਅਕਲੰਕਾ ਅੱਤੀ ਛਤ੍ਰਾਣੀ ॥
 ਮੋਹਣੀਅੰ ਸਰਬ ਲੋਕਾਣੀ ॥ ਰਕਤਾਗੀ ਸਾਗੀ ਸਾਵਿਤੀ ॥ ਪਰਮੇਸੀ ਪਰਮਾ
 ਪਾਵਿਤੀ ॥ ੪੬ ॥ ਤੋਤਲੀਆ ਜਿਹਬਾ ਕਉ ਮਾਰੀ ॥ ਭਵ ਭਰਣੀ ਹਰਣੀ
 ਉੱਧਾਰੀ ॥ ਮ੍ਰਿਦ ਰੂਪਾ ਕ੍ਰੂਪਾ ਬੁੱਧਾਣੀ ॥ ਜੈ ਜੈਪੈ ਸੁੱਧੈ ਸਿੱਧਾਣੀ ॥ ੪੭ ॥ ਜਗ
 ਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਭਗਤਾਯੰ ॥ ਕਰਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਮੁਕਤਾਯੰ ॥ ਸੁੰਦਰ ਗੋਫਣੀਆ

੪੧. ਫਤੇ ਨਾਮਾ ਪਾਕੇ ਜਿਤ ਦਾ ਨਗਾਂਰਾ ਵਜਾਇਆ ਹੈ।

੪੩. ਉਤਿਸਟ ਦੇਵ=ਉਤਕ੍ਰਿਸਟ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਜੈ ਹੋਵੇ ਕਹੇ ਦੇਵੀ ਪਾਰਬਤੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਸਰਧਾ ਵਾਲੀ ਜਿਸਦਾ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਹੇ ਦੁਰਗਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਤੇਰਾ ਬਾਹਨ ਸ਼ੇਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਡਰ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਜੇਹੜਾ ਭੈਰੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ ਤੂੰ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੪੫. ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਅਸਤਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਛੱਤ੍ਰਾ ਪੁਣੇ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਆਣੀ=ਅਣਖ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਤੂੰ ਛੱਤ੍ਰਾਣੀ ਹੈਂ। ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਰਕਤਾਗੀ=ਲਾਲ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਸੁਰਸੂਤੀ ਹੈਂ, ਸਾਵੀ=ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਲੱਛਮੀਂ ਹੈਂ। ਸਾਵਿਤੀ=ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਇਸਤੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਹੈਂ। ਪਰਮ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈਂ। ੪੬. ਮਿਠੀ ਜਬਾਨ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਵਾਲੀ। ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭਰਨ ਵਾਲੀ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਕੋਮਲਤਾਈ ਦਾ ਤੂੰ ਖੂਹ ਹੈਂ ਅਤੇ ਅਕਲ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿੱਧਾਣੀ ਦੇਵੀ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਿਧ ਤੈਨੂੰ ਜੈ ਜੈ ਕਰਕੇ ਜਪਦੇ ਹਨ। ੪੭. ਭਾਰੀ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਗਤ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਮੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਜਾਂ ਮੁਦਤਾਯੰ=ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ। ਤੇਰੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰ ਘੁਮਾਣੀ ਹੈ, ਗੁਰਜ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਵਰਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਭਾਮਾਣੀ=ਪਾਰਬਤੀ ਜਾਂ ਸਰਧਾ ਜਾਂ ਭਾ=ਸੋਭਾ ਤੇ ਮਾਣੀ ਮਾਨਣ ਭਾਵ ਭੋਗਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਜਾਂ ਭਾਮਾਣੀ=ਪਿਆਰੀ ਹੈਂ। *ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੁਰਗਾ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦੇਖੋ ਦੂਜਾ ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਤਵਾਂ ਧਿਆਇ।

ਗੁਰਜਾਣੀ ॥ ਦੋਬਰਣੀ ਹਰਣੀ ਭਾਮਾਣੀ ॥ ੪੮ ॥ ਭਿੰਭਰੀਆ ਜੱਛ ਸਰਬਾਣੀ ॥
ਗੰਧਰਬੀ ਸਿੱਧ ਚਾਰਾਣੀ ॥ ਅਕਲੰਕ ਸਰੂਪ ਨਿਰਮਲੀਅੰ ॥ ਘਣ ਸੱਧੇ ਮਾਨੋਰੰ
ਚਲੀਅੰ ॥ ੪੯ ॥ ਅਸਪਾਣੇ ਮਾਣੇ ਲੋਕਾਯੰ ॥ ਸੁਖ ਕਰਣੀ ਹਰਣੀ ਸੋਕਾਯੰ ॥
ਦੁਸਟ ਹੰਤੀ ਸੰਤ ਉੱਧਾਰੀ ॥ ਅਨਛੇਦਾ ਭੇਦਾ ਕਉ ਮਾਰੀ ॥ ੫੦ ॥ ਆਨੰਦੀ
ਗਿਰਜਾ ਕਉਮਾਰੀ ॥ ਅਨਛੇਦਾ ਭੇਦਾ ਉੱਧਾਰੀ ॥ ਅਨਗੰਜ ਅਭਿਜਾਖੰਕਾਲੀ ॥
ਸ੍ਰਿਗ ਨੈਣੀ ਰੂਪ ਉੱਜਾਲੀ ॥ ੫੧ ॥ ਰਕਤਾਂਗੀ ਰੁਦ੍ਰ ਪਿੰਗਾਡੀ ॥ ਕਟਿ ਕਛੀ
ਸੁਛੀ ਹੁਲਾਸੀ ॥ ਰਕਤਾਲੀ ਰਾਮਾ ਧਉਲਾਲੀ ॥ ਮੋਹਣੀਆ ਮਾਈ ਖੰਕਾਲੀ ॥
੫੨ ॥ ਜਗ ਦਾਨੀ ਮਾਨੀ ਭਾਵਾਣੀ ॥ ਭਵਖੰਡੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵਾਣੀ ॥ ਰੁਦ੍ਰਾਗੀ
ਰੁਦ੍ਰ ਰਕਤਾਂਗੀ ॥ ਪਰਮੇਸ਼ੀ ਮਾਈ ਧਰਮਾਗੀ ॥ ੫੩ ॥ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਦਰਣੀ

੪੮. ਜੱਛ=ਸਾਰਿਆਂ ਜੱਛਾਂ ਨੂੰ ਭਿੰ=ਭਰ ਨਾਲ ਭਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਭਿੰਭਰਦਸ
ਦੀ ਭਿੰਭਰੀ ਦੇਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਜੱਛਾਂ ਦੀ ਤੂੰ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਗੰਧਰਬਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧਾਂ
ਦੀ, ਚਾਰਨ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ। ਤੇਰਾ ਸਰੂਪ ਸਾਫ ਤੇ ਕਲੰਕ ਰਹਿਤ ਹੈ ਬਦਲਾਂ ਵਿਚ
ਮਾਨੋਂ ਤੂੰ ਬਿਜਲੀ ਰੂਪ ਹੈਂ। ੪੯. ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ

ਨੂੰ ਆਦਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਜਾਂ ਤੈਨੂੰ ਲੋਕ ਆਦਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਤੂੰ ਲੋਕਾਂ
ਦੇ ਭੋਗਣੇ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਸੁਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸ਼ੋਕ ਦ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ
ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਛੇਦ ਭੇਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ। ੫੦. ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲੀ,
ਪਾਰਬਤੀ, ਕੁਮਾਰ ਉਮਰ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਛੇਦ ਭੇਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਧਾਰ ਕਰਨ

ਵਾਲੀ। ਗੰਜਣ ਭੰਜਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਖੰ=ਅਕਾਸ਼ ਵਾਂਗ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਨਾਸ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ। ਹਰਨ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਉੱਜਲ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ।

੫੧. ਲਾਲ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ, ਭੈਆਨਕ ਜਾਂ ਪਾਰਬਤੀ ਰੂਪ ਹੈਂ।
ਪਿੰਗਾਡੀ=ਪੀਲੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜੇਹੜਾ ਦੈਂਤ ਹੈ ਉਸ ਪਿੰਗਾਡ ਦੈਂਤ ਦੇ
ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਤੇਰਾ ਕਟ=ਲੋਕ ਸੁੰਦਰ, ਕੱਛੀ ਬਣਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਹੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਲਾਲ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਰਾਮਾ=ਲੱਛਮੀ

ਰੂਪ ਹੈਂ। ਧਉ=ਬਹੁੜੇ ਜਾਂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਜਾਂ
ਲਾਲੀ=ਪਿਆਰੀ ਹੈਂ। ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਮਾਈ ਪਰੇਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਹੇ
ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਖੰ=ਖੈ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਜਾਂ ਖੰ=ਅਕਾਸ਼
ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਤੂੰ ਵਿਆਪਕ ਹੈਂ। ੫੨. ਜਗਤ ਦੀ ਦਾਨੀ ਤੇ ਮਾਨੀ ਤੇ

ਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਜਾਂ ਦੇਵੀ ਹੈਂ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਤੇ
ਦੁਰਗਾ=ਕਿਲਿਆਂ ਦੇ ਭਵਾਣੀ=ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ। ਰੁਦ੍ਰਾਗੀ=ਭੈ ਆਨਕ
ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਰੁਦ੍ਰਾ= ਤੇਰਾ ਭੈਆਨਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਰਕਤਾਂਗੀ=ਲਾਲ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ
ਹੈ। ਪਰਮ ਈਸ਼ਰੀ ਹੈ, ਮਾਈ=ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਧਰਮਾਗੀ=ਧਰਮ ਦੇ ਤੇਰੇ ਅੰਗ

ਹਨ, ਜਾਂ ਧਰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤੂੰ ਪੱਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ੫੩. ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਦੈਂਤ
ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਦੈਂਤ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ
ਖੰ=ਅਕਾਸ਼ ਵਾਂਗ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਖੰ= ਖੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈ।
ਤਲਵਾਰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਜਾਂ ਮਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ

ਦੇਵਾਣੀ=ਦੇਵਤਾਣੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਹੇ ਦਾਤੀ ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ ਤੂੰ ਦੁਰਗਾ ਭਵਾਣੀ ਹੈਂ।

ਮਹਿ ਪਾਲੀ ॥ ਚਿਛੁਰਾਸੁਰਹੰਤੀ ਖੰਕਾਲੀ ॥ ਅਸਿ ਪਾਣੀ ਮਾਣੀ ਦੇਵਾਣੀ ॥
 ਜੈ ਦਾਤੀ ਦੁਰਗਾ ਭਾਵਾਣੀ ॥ ੫੪ ॥ ਪਿੰਗਾਛੀ ਪਰਮਾ ਪਾਵਿਤ੍ਰੀ ॥ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀ
 ਸੰਧਿਆ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ॥ ਭੈ ਹਰਣੀ ਭੀਮਾ ਭਾਮਾਣੀ ॥ ਜੈ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵਾਣੀ ॥
 ੫੫ ॥ ਦੁਰਗਾ ਦਲ ਗਾਹੀ ਦੇਵਾਣੀ ॥ ਭੈ ਖੰਡੀ ਸਰਬ ਭੂਤਾਣੀ ॥ ਜੈ ਚੰਡੀ
 ਮੁੰਡੀ ਸੱਤ੍ਰ ਹੰਤੀ ॥ ਜੈ ਦਾਤਾ ਮਾਤਾ ਜੈਅੰਤੀ ॥ ੫੬ ॥ ਸੰਸਰਣੀ ਤਰਣੀ
 ਲੋਕਾਣੀ ॥ ਭਿੰਭਰਣੀ ਦਰਣੀ ਦਈਤਾਣੀ ॥ ਕੇ ਕਰਣੀ ਕਾਰਣ ਲੋਕਾਣੀ ॥
 ਦੁਖ ਹਰਣੀ ਦੇਵੰ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ॥ ੫੭ ॥ ਸੁੰਭ ਹੰਤੀ ਜਯੰਤੀ ਖੰਕਾਲੀ ॥ ਕੰਕੜੀਆ
 ਰੂਪਾ ਰਕਤਾਲੀ ॥ ਤੋਤਲੀਆ ਜਿਹਵਾ ਸਿੰਧੁਲੀਆ ॥ ਹਿੰਗੁਲੀਆ ਮਾਤਾ
 ਪਿੰਗੁਲੀਆ ੫੮ ॥ ਚੰਚਾਲੀ ਚਿਤ੍ਰਾ ਚਿਤ੍ਰਾਂਗੀ ॥ ਭਿੰਭਰੀਆ ਭੀਮਾ ਸਰਬਾਂਗੀ

੫੪. ਜੇਹੜਾ ਪਿੰਗਾਛ ਦੇਂਤ ਪੀਲੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤੂੰ ਬੜੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈਂ । ਸਾਵਿਤ੍ਰੀ, ਗਾਯਤ੍ਰੀ=ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤੇ ਸੰਧਿਆ ਰੂਪ ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ । ਡਰਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਭੀਮਾ=ਭੈਆਨਕ ਰੂਪ ਭਾਵਾਣੀ=ਪਿਆਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਬਤੀ ਜਾਂ ਸਰਧਾ ਰੂਪ ਹੈ । ਜੈ ਹੋਵੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਕਿਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਣੀ=ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ । ੫੫. ਹੇ ਦੁਰਗਾ ਦਲਾਂ ਦੇ ਗਾਹਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ਅਤੇ ਕਿਲਿਆਂ ਦੇ ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ । ਸਾਰਿਆਂ ਭੂਤ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈ ਖੰਡੀ=ਨਾਸ । ਭੂਤਾਣੀ=ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਏ ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ । ਜਿੱਤ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਏ ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ ਤੂੰ ਜੈਅੰਤੀ=ਮਾਤਾ ਦੇਵੀ ਹੈਂ । ੫੬. ਸੰ.=ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜੇਹੜੇ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਹਨ ਓਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ । ਭਿੰ=ਡਰ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ । ਕੇ=ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਰਣੀ ਰੂਪ ਭਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਦੁਖ ਹਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ੫੭. ਦੈਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਜੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇਵੀ ਖੰ=ਖੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਕੰਕੜੀਆ=ਜੇਹੜਾ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਕੜਾ ਕਾਕੜਾ ਖਸਰਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ ਅਤੇ ਲਾਲ ਘਰ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਕੜੀਆਂ=ਕਾਂਗੜੇ ਵਾਲੀ । ਸਿੰਧ=ਸਮੁੰਦ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਸਿੰਧ ਦੇਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਜਬਾਨ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਹੈਂ ਭਾਵ ਸੁੰਦਰ ਬਚਨ ਹਨ । ਤੂੰ ਹਿੰਗਲਾ ਦੇਸ ਦੀ ਹਿੰਗਲਾਜ ਦੇਵੀ ਹੈਂ ਜਾਂ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲੀਆਂ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ । ੫੮. ਤੇਰੇ ਅੰਗ ਸੁੰਦਰ ਚਿਤ੍ਰੇ ਹਨ ਤੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈਂ । ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਭੈਆਨਕ ਡਰ ਨਾਲ ਭਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਤੂੰ ਅਕਲ ਦਾ ਖੂਹਾ ਰੂਪ ਹੈਂ । ਤੇਜ ਵਾਲੀ=ਬਿਜਲੀ ਰੂਪ ਹੈਂ । ਹੇ ਮਾਈ ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਮਲ ਹੈਂ ।

॥ ਬੁਧ ਭੂਪਾ ਕ੍ਰੂਪਾ ਜੁ ਜ਼ਾਲੀ ॥ ਅਕਲਕਾ ਮਾਈ ਨਿਮਾਲੀ ॥ ੫੯ ॥ ਉਛਲੇ
ਲੰਕੜੀਆ ਛਤ੍ਰਾਲਾ ॥ ਭਿੰਭਰੀਆ ਭੈਰੋ ਭਉ ਹਾਲਾ ॥ ਜੈ ਦਾਤਾ ਮਾਤਾ ਜੈ
ਦਾਣੀ ॥ ਲੰਕੇਸੀ ਦੁਰਗਾ ਭਾਵਾਣੀ ॥ ੬੦ ॥ ਸੰਮੋਹੀ ਸਰਬੰ ਜਗਤਾਯੰ ॥
ਨਿੰਦਾ ਛੁਧਯਾ ਪਿਪਾਸਾਯੰ ॥ ਜੈ ਕਾਲੰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸਕ੍ਰਾਣੀ ॥ ਉਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਭਗਤਾਣੀ
॥ ੬੧ ॥ ਜੈ ਮਾਈ ਗਾਈ ਬੇ ਦਾਣੀ ॥ ਅਨਛਿੱਜ ਅਭਿੱਦਾ ਅਖਿਦਾਣੀ ॥ ਭੈ
ਹਰਣੀ ਸਰਬੰ ਸੰਤਾਣੀ ॥ ਜੈ ਦਾਤਾ ਮਾਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਣੀ ॥ ੬੨ ॥ ਅਚਕੜਾ ਛੰਦ ॥
ਅੰਬਕਾ ਤੇਤਲਾ ਸੀਤਲਾ ਸਾਕਣੀ ॥ ਸਿੰਧੁਰੀ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁ ਭ੍ਰਮਾ ਡਾਕਣੀ ॥ ਸਾਵ
ਜਾ ਸੰਭਿਰੀ ਸਿੰਧਲਾ ਦੁਖ ਹਰੀ ॥ ਸੁੰਮਿਲਾ ਸੰਮਿਲਾ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਧਰੀ ॥ ੬੩ ॥

੫੯. ਤੇਰੇ ਛਤ੍ਰ ਦੇ ਅਗੇ ਹਨੂਮਾਨ ਟਪੋਸੀਆਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਭਿੰਭਰੀਆ
ਦੇਵੀ ਹੈਂ ਜਾਂ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਤੇ ਭੈਰੋਂ ਦੇਵਤਾ ਤੈਥੋਂ ਭੈ ਕਰਦਾ
ਹੈ। ਜੇਹੜੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਜੈ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਜੈ ਦੇਣ
ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਹੇ ਭਾਵਾਣੀ ਦੁਰਗਾ ਤੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਈਸ਼ਰੀ ਹੈਂ।

੬੦. ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਮੋਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਨੀਂਦ, ਭੁਖ,
ਤੇਹ ਰੂਪ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ। ਜੈ ਹੋਵੇ ਕਾਲ ਰਾਤ ਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ ਭਾਵ ਪੂਲੇ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈਂ ਜਾਂ
ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਹਨੇਰ ਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ ਜਾਂ ਮੱਤ ਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੇ ਸ਼ਕਰ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਰੂਪ ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਭਾਰੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ।

੬੧. ਜੈ ਹੋਵੇ ਮਾਈ ਤੈਨੂੰ ਵੇਦਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਤੂੰ ਛੇਦੀ ਭੇਦੀ ਨਹੀਂ
ਹੈਂ ਤੇ ਅਖਿਦਾਣੀ ਹੈਂ। ਸਾਰਿਆਂ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਹੇ
ਕਿਰਪਾਣੀ=ਤਲਵਾਰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ।

੬੨. ਜਗਤ ਦੀ ਮਾਤਾ, ਸਿੱਠੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਵਾਲੀ, ਸੀਤਲ ਸਰੂਪ,
ਸਾਕਣੀ=ਸਾਗ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਸਿੰਧ ਦੇਸ ਦੀ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਰੂਪ, ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ, ਸੁਕ੍ਰਮਾ=ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਲੀ, ਬਸੂਚਕਾ ਰੂਪ ਹੈਂ।
ਸਾਵਜਾ=ਹਾਥੀਆਂ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ, ਸੰਭਿਰੀ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ
ਭਰੀ ਹੋਈ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਹੈਂ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ, ਦੁਖ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਹੈਂ। ਸੁੰਮਿਲਾ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਮਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਸੰਭਲਾ=ਸੰਭਾਲਣ
ਵਾਲੀ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ, ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ,
ਦੁਧਰੀ=ਦੁਧਾਰੇ ਖੰਡੇ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ।

੬੩. ਭਾਵਨਾ=ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ
ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਸਰਧਾ ਰੂਪ ਹੈਂ, ਡਰ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੂਤਲੀ=ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਇਸਥਤ ਹੈਂ, ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਡਰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।
ਟਾਕਣੀ=ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਟੋਕਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ, ਝਾਕਣੀ=ਇੱਲ ਰੂਪ ਹੈਂ,
ਸਾਗ ਖਾਣ ਵਾਲੀ, ਸਿੰਧ ਦੇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ। ਦੁਧਰਾ=ਦੁ=ਕਠਨ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੇ
ਧਰਾ=ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਦੁਮਖਾ=ਜੇਹੜੇ ਖੋਟੇ ਰਾਕਸ਼ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦਾ ਮਖਾ=ਜਗ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚਿਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀ, ਭਾਵ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਉਣ
ਵਾਲੀ, ਦੁ=ਕਠਨਾ ਅੱਖਿਆਂ ਦੇ ਕਟਣ ਵਾਲੀ। ਦੁਭਰੀ=ਦੁਧਾਰਿਆਂ ਖੰਡਿਆਂ ਦੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ। ਕੱਪਿਲਾ=ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਕੰਬਦੇ ਹਨ,
ਜੰਪਿਲਾ=ਸੰਤ ਭਗਤ ਤੈਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ, ਹਿੰਗਲਾ=ਹਿੰਗਲਾ ਦੇਸ ਦੀ ਜਾਂ ਸੁਗੰਧੀ
ਵਾਲੀ ਹੈ, ਡਰ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਭਾਵਨਾ ਭੈ ਹਰੀ ਭੂਤਿਲੀ ਭੈ ਹਰਾ ॥ ਟਾਕਣੀ ਝਾਕਣੀ ਸਾਕਣੀ ਸਿੰਧੁਲਾ ॥
 ਦੁਧਰਾ ਦੁਮਖਾ ਦੁਕਟਾ ਦੁਧਰੀ ॥ ਕੰਪਿਲਾ ਜੰਪਿਲਾ ਹਿੰਗੁਲਾ ਭੈ ਹਰੀ ॥ ੬੪ ॥
 ਚਿੱਤ੍ਰਣੀ ਚਾਪਣੀ ਚਾਰਣੀ ਚੱਛਣੀ ॥ ਹਿੰਗੁਲਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਗੰਧੁਬਾ ਜੱਛਣੀ ॥
 ਬਰਮਣੀ ਚਰਮਣੀ ਪਰਘਣੀ ਪ੍ਰਾਸਣੀ ॥ ਖੜਗਣੀ ਗੜਗਣੀ ਸੰਥਣੀ ਸਾਪਣੀ
 ॥ ੬੫ ॥ ਭੀਮੜਾ ਸਮਦੜਾ ਹਿੰਗਲਾ ਕਾਰਤਕੀ ॥ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਅਛਿਦਾ ਅਧਰਾ
 ਮਾਰਤਕੀ ॥ ਗਿੰਗਲੀ ਹਿੰਗਲੀ ਠਿੰਗਲੀ ਪਿੰਗਲਾ ॥ ਚਿੱਕਣੀ ਚਰਕਟਾ
 ਚਰਪਟਾ ਚਾਂਵਡਾ ॥ ੬੬ ॥ ਅਚਕੜਾ ॥ ਤੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਛਿਦਾ ਅਭਿਦਾ
 ਅਸਿਤਾ ਅਧਰੀ ॥ ਅਕਿਟਾ ਅਖਡਾ ਅਛਟਾ ਦੁਧਰੀ ॥ ਅੰਜਨੀ
 ਅੰਬਕਾ ਅਸਤ੍ਰਣੀ ਧਾਰਣੀ ॥ ਅੰਭਰੰ ਅਧਰਾ ਜਗਤਿ ਉਧਾਰਣੀ ॥

੬੪. ਸੁੰਦਰ ਧਨੁਖ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਚਾਰਣੀ=ਸੁੰਦਰ ਨੇਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ।
 ਹਿੰਗਲਾ ਦੇਸ ਦੀ ਪਿੰਗਲਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਗੰਧਰਭਾਂ ਦੀ ਤੇ ਜੱਛਾਂ ਦੀ
 ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਬਰਮਣੀ=ਸੰਜੋਅ ਰੂਪ ਜਾਂ ਸੰਜੋਆਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ
 ਚਰਮਣੀ=ਢਾਲ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ, ਪਰਘਣੀ=ਕੁਹਾੜੇ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ,
 ਪ੍ਰਾਸਣੀ=ਫਾਹੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਸ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਤਲਵਾਰ ਰੂਪ ਜਾਂ
 ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ, ਖੜਗਣੀ=ਬੰਦੂਕ ਰੂਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ,
 ਸੰਥਣੀ=ਬਰਛੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਬਰਛੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ, ਸਾਪਣੀ=ਸਰਪਣੀ ਰੂਪ ਜਾਂ
 ਸਰਪਣੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ।

੬੫. ਭੀੜਾ=ਭੈ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾਂ ਡਰ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸਮਦੜਾ=ਸਮੁੰਦਰ
 ਰੂਪ ਹੈ, ਹਿੰਗਲਾਜ ਦੇਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗਿਆਂ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਗੰਧੀ
 ਵਾਲੀ ਹੈ ਭਾਵ ਜਸ ਦੇ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਤਕੀ=ਸ਼ਾਮ
 ਕਾਰਤਕ ਜੋ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ,
 ਛੇਦਣ ਵੱਢਣ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਅਧਰਾ=ਪਾਰਬਤੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ,
 ਮਾਰਤਕੀ=ਪੈਣ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਵ ਹਵਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਗਿੰਗਲੀ=ਗਿਆਤ ਵਾਲੀ,
 ਹਿੰਗਲਾਜ=ਦੇਸ ਦੀ ਦੇਵੀ ਹੈ, ਠਿੰਗਲੀ=ਸੋਟੇ ਵਾਲੀ, ਪਿੰਗਲਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ
 ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਚਿੱਕਣੀ=ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਚਕੌਣ ਵਾਲੀ, ਚਰਕਟਾ=ਵਿਚਾਰਕੇ
 ਜਾਂ ਵਿਚਰ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ, ਚਰਪਟਾ=ਚੰਬੇ ਸ਼ਹਿਰ
 ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਚਾਂਵਡਾ=ਇੱਲ ਰੂਪ ਹੈ।

੬੬. ਛੇਦਣ ਤੇ ਭੇਦ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਅਸਿਤਾ=ਕਾਲੇ
 ਰੰਗ ਵਾਲੀ। ਅਧਰੀ=ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਜਾਂ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ। ਕੱਟਣ ਤੇ
 ਖੰਡਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਅਛਿਦਾ=ਛੁੱਟਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ
 ਮਿਲੀ ਹੋਈ, ਦੁਧਾਰੇ ਖੰਡੇ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ। ਅੰਜਨੀ=ਹਨੂਮਾਨ ਦੀ ਮਾਤਾ
 ਰੂਪ, ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੀ ਮਾਤਾ। ਮਾਤਾ ਰੂਪ, ਅਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ।
 ਅੰਭਰੰ=ਪਾਣੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਈ ਵਿਆਪਕ। ਅਧਰੰ=ਆਸਰਾ ਦੇਣ
 ਵਾਲੀ, ਜਗਤ ਨੂੰ ਉਧਾਰਨ ਵਾਲੀ।

੬੭॥ ਅੰਜਨੀ ਗੰਜਨੀ ਸਾਕੜੀ ਸੀਤਲਾ॥ ਸਿਧਰੀ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਸਾਮਲਾ ਤੋਤਲਾ॥ ਸੰਭਰੀ
ਗੰਭਰੀ ਅੰਭਰੀ ਅਕਟਾ ॥ ਦੁਸਲਾ ਦੁਭਿਖਾ ਦੁਕਟਾ ਅਮਿਟਾ ॥੬੮॥ ਭੈਰਵੀ ਭੈਰਰੀ
ਭੂਚਰਾ ਭਾਵਨੀ ॥ ਤਿਕੁਟਾ ਚਰਪਟਾ ਚਾਂਡਵਾ ਮਾਨਵੀ ॥ ਜੋਬਨਾ ਜੈਕਰੀ
ਜੰਭਹਰੀ ਜਾਲਪਾ ॥ ਤੋਤਲਾ ਤੁੰਦਲਾ ਦੰਤਲੀ ਕਾਲਕਾ ॥ ੬੯ ॥ ਭਰਮਣਾ

੬੭. ਹਨੂਮਾਨ ਦੀ ਮਾਤਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਗੰਜਨ ਵਾਲੀ ।
ਸਾਕਣੀ=ਸਾਰਿਆਂ ਜੁੱਧਾਂ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਸਾਗ ਖਾਣ
ਵਾਲੀ ਪਾਰਬਤੀ ਰੂਪ । ਸੀਤਲਾ ਦੇਵੀ ਹੈਂ । ਸਿੰਧ ਦੇਸ ਦੀ ਜਾਂ
ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈਂ, ਚੰਗੀ ਸੇਭਾ ਵਾਲੀ । ਸਾਮਲਾ=ਸ਼ਾਮ
ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਤੇ ਮਿਠੀ ਸੁੰਦਰ ਜਬਾਨ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਸੰਭਰੀ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਸਾਰਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈਂ । ਗੰਭਰੀ=ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਤੇਰਾ
ਆਸ਼ਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਅੰਭਰੀ=ਜਲ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦਲ ਰੂਪ ਹੈ, ਕੱਟਣ
ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈਂ । ਦੁ=ਕਠਨ, ਔਖਿਆਂ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤਿਆਂ ਜਾਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਲਣ ਵਾਲੀ, ਦੁ=ਦੂਰ ਜਾਂ ਛੁਪਿਆਂ ਹੋਇਆਂ
ਭਿਖਾ=ਜੂਨੀਆਂ, ਕਾਲ ਪੈ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਰਹਿਣਾ ਇਹਨਾਂ ਔਗੁਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈਂ।
ਜਾਂ ਦੁਭਿਖਾ=ਖੋਟੀਆਂ ਜੂਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅਪਣਿਆਂ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ,
ਦੁਕਟਾ=ਆਪ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ਜਾਂ ਔਖਿਆਂ ੨ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਟਣ
ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਮੇਟਣ ਜਾਂ ਮਿਟਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈਂ ।

੬੮. ਭੈਰੋਂ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਤੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈਂ ਜਾਂ ਭੈਰਵੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈਂ,
ਡਰ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਭੂਚਰਾ=ਧਰਤੀ ਅਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੀ
ਹੈਂ, ਸਰਧਾ ਰੂਪ ਹੈਂ । ਤਿੰਨਾਂ ਕੁੱਟਾਂ ਵਾਲੀ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਹੈਂ, ਚਰਪਟਾ=ਚਰਪਟ
ਨਾਥ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ ਜਾਂ ਚਰਪਟਾ=ਚੰਪਕ ਫੁਲ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ਹੈ, ਇੱਲ,
ਮਾਨਵੀ=ਮਨੁ ਰਿਖੀ ਜਾਂ ਰਾਜਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਮਨੁਖਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਹੈਂ । ਜੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ, ਜੈ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜੋਬਰੀ=ਜੋਭਾਸਰ
ਦੈਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜਾਲ ਦੇ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਅਗਯਾਨ ਜਾਂ ਮੋਹ
ਰੂਪ ਜਾਲ, ਫਾਹੀ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ । ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਵਾਲੀ, ਦੰਤ ਲਾ=ਦੈਤਾਂ ਨੂੰ
ਲੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਓਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਤਿੱਖੀ ਹੈਂ,
ਦੰਦਲੀ=ਸੁੰਦਰ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਕਾਲਕਾ ਦੇਵੀ ਹੈਂ ।

੬੯. ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਵਿਚ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਆਪ ਨਿਭ੍ਰਮਾ=ਭਰਮ
ਵਿਚ ਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਰਧਾ ਰੂਪ, ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ । ਚੰਗੀ ਅਕਲ ਜਾਂ
ਵਰ ਤੇ ਅਕਲ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਛੇ=ਨਾਸ, ਕਰੀ=ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।
ਦੁਕਟਾ=ਆਪ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਂ ਓਹਲੇ ਭਾਵ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਾਵ ਕੱਟੀ
ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਔਖਿਆਂ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਟਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਦੁਭਿਦਾ=ਦੂਰ ਹੈ
ਭੇਦ, ਭਾਵ ਤੇਰਾ ਭੇਦ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿੰਨਣ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ,
ਦਧਰਾ=ਖੋਟਿਆਂ ਔਖਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਾ=ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਦੁਮਦੀ=ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ
ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤੂੰ ਅਤੁੱਟ ਹੈਂ ਤੇ ਅਛੁੱਟ ਹੈਂ ਭਾਵ ਬੰਨਾਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ,
ਅੰਜਟਾ=ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈਂ ਜਾਂ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈਂ, ਤੇਰਾ ਭੇਦ
ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਨਿਭੁਮਾ ਭਾਵਨਾ ਭੈਹਰੀ ॥ ਬਰ ਬੁਧਾਂ ਦਾਤੁਣੀ ਸੱਤੁਣੀ ਛੈਕਰੀ ॥ ਦਕਟਾ ਦੁਭਿਦਾ
 ਦੁਧਰਾ ਦਮਦੀ ॥ ਅਤੁਤਾ ਅਛਟਾ ਅਜਟਾ ਅਭਿਦੀ ॥ ੧੦ ॥ ਤੰਤੁਲਾ ਅੰਤਲਾ
 ਸੰਤਲਾ ਸਾਵਜਾ ॥ ਭੀਮੜਾ ਭੈਹਰੀ ਭੂਤਲਾ ਭਾਵਜਾ ॥ ਡਾਕਣੀ ਸਾਕਣੀ
 ਝਾਕਣੀ ਕਾਕੜਾ ॥ ਕਿੰਕੜੀ ਕਾਲਕਾ ਜਾਲਪਾ ਜੈਮਿੜਾ ॥ ੧੧ ॥ ਠਿੰਗੁਲਾ
 ਹਿੰਗੁਲਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਪ੍ਰਾਸਣੀ ॥ ਸੱਸਤੁਣੀ ਅੱਸਤੁਣੀ ਸੂਲਣੀ ਸਾਸਣੀ ॥ ਕੰਨਿਕਾ
 ਅੰਨਿਕਾ ਧੰਨਿਕਾ ਧਉਲਰੀ ॥ ਰਕਤਿਕਾ ਸਕਿਤਕਾ ਭਕਤਕਾ ਜੈ ਕਰੀ ॥ ੧੨ ॥
 ਝਿੰਗੜਾ ਪਿੰਗੜਾ ਜਿੰਗੜਾ ਜਾਲਪਾ ॥ ਜੋਗਣੀ ਭੋਗਣੀ ਰੋਗਹਰੀ ਕਾਲਕਾ ॥
 ਚੰਚਲਾ ਚਾਂਡਵਾ ਚਾਚਰਾ ਚਿਤੁਤਾ ॥ ਤੰਤਰੀ ਭਿੰਭਰੀ ਛੱਤੁਣੀ ਛਿੰਛਲਾ

੧੦. ਤੰਤਲਾ=ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਹੈ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਸੰਤਲਾ=ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੀ ਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਜੀਮੜਾ=ਭੈਆਨਕ ਰੂਪ ਜਾਂ ਡਰ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਇਸਥਤ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਬਸੂਚਕਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਮਾਗ ਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਬਤੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਝਾਕਣੀ=ਇੱਲ ਰੂਪ, ਕਾਂਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਕੜਾ ਆਕੜਾ ਖਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿੰਕਣੀ=ਤੜਾਗੀ ਰੂਪ, ਤੜਾਗੀ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਛੁੱਦ ਘੰਟਕਾ ਵਡੀ ਛਣਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੜਾਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਲਕਾ ਰੂਪ ਜਾਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਜੈ ਹੋਵੇ, ਤੂੰ ਮਿੜਾ=ਮੁਹਦਿਆਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

੧੧. ਠਿੰਗਲਾ=ਸੋਟੇ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਧਰਮਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਹਿੰਗਲਾਜ ਦੇਵੀ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਗਲਾ ਦੇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਿੰਗਲਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਸਣੀ=ਕੁਹਾੜਿਆਂ ਦੇ ਦੁਕਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸੱਸਤਾਂ ਅਸਤਾਂ ਤਿਸੂਲ ਆਦਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਸਾਸਣੀ=ਸਾਸਨ, ਤਾੜਨਾ, ਦੁਸਟਾਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕੰਨਿਆਂ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਨ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਧੋਲਰ=ਮੰਦਰ ਰੂਪ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਰਕਤਕਾ=ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ; ਭਗਤੀ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਹੈ।

੧੨. ਝਿੰਗੜਾ=ਦੁਸਟਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜਨ ਵਾਲੀ, ਪਿੰਗੜਾ=ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ, ਚਿੰਗੜਾ=ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜਾਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ। ਜੋਗਣੀ ਰੂਪ ਹੈ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਹਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਲਕਾ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ, ਇੱਲ, ਹੋਲੀ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ, ਉਧਮ ਮਚੋਣ ਵਾਲੀ, ਚਿਤੁਤਾ=ਸੁੰਦਰਤਾ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਤੰਤਰੀ=ਵਾਜਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਭਿੰਭਰੀ=ਬਹੁਸਪਤ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾਂ ਭਿੰਭਰ ਦੇਸ ਦੀ ਜਾਂ ਭਿੰਭਰੀ ਦੇਵੀ ਭਿੰਭਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹੈ, ਛੱਤੁਣੀ=ਜੁਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਛੱਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਛੱਤੁਣੀ ਹੈ, ਛਿੰਛਲਾ=ਬਿਜਲੀ ਰੂਪ ਹੈ।

੭੩ ॥ ਦੰਤੁਲਾ ਦਾਮਣੀ ਦੁੱਕਟਾ ਦੁੱਕਮਾ ॥ ਛੁੱਧਿਤਾ ਨਿਦੁਕਾ ਨਿਭਿਖਾ ਨਿਗਮਾ ॥
 ਚੰਦੁਕਾ ਚੂੜਕਾ ਚਾਰੋਕਾ ਚਾਪਣੀ ॥ ਚਿਚੜੀ ਚਾਵੜਾ ਚਿੰਪਿਲਾ ਜਾਪਣੀ* ॥੭੪॥
 ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਤੂਪੁਸਾਦਿ ਕਬਤਾ ॥ ਪਰਜ ॥ ਕੈਸੇ ਕੈ ਪਾਇਨ ਪ੍ਰਭਾ ਉਚਾਰੇ ॥
 ਜਾਨੁਕ ਨਿਪਟ ਅਘਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮ ਸੰਪਟ ਸੁਭਟ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਮਨ ਮਧੁ ਕਰਹਿ
 ਚਰਣ ਕਮਲਨ ਪਰ ਹੁਐ ਮਨ ਮੱਤ ਗੁੰਜਾਰੇ ॥ ਮਾਤਿਕ ਸਪਤ ਸਪਿਤ ਪਿਤਰਨ
 ਕੁਲ ਚੇਦਹੁ ਕੁਲੀ ਉਧਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ੭੫ ॥ ਬਿਨਸਪਦ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਤਾ ਦਿਨ
 ਦੇਹ ਸਫਲ ਕਰ ਜਾਨੇ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਜਗਤ ਮਾਤ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਹੁੰਦੇਹਿ ਬਿਜੇ
 ਬਰ ਦਾਨੇ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਸੱਸਤੁ ਅੱਸਤੁ ਕਟ ਬਾਧੇ ਚੰਦਨ ਚਿਤੁ ਲਗਾਉਂ ॥ ਜਾ
 ਕਹੁ ਨੇਤ ਨਿਗਮ ਕਹਿੰਬੋਲਤ ਤਾਸ ਸੁਬਰ ਜਬ ਪਾਉਂ ॥ ੨ ॥ ੭੬ ॥ ਸੋਰਠ
 ॥ ਤੂ ਪੁਸਾਦਿ ਕਬਤਾ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅਭਯ ਭਵਾਨੀ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਨਿਰਖ
 ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਰਸ ਕੇ ਚਿਤ ਕੀ ਬਿਥਾ ਪਛਾਨੀ ॥ ਆਪਨ ਭਗਤ ਜਾਨ ਭਵਖੰਡਨ
 ਅਭਯਸ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੇ ॥ ਚੰਕ੍ਰੁਤ ਰਹੇ ਪੇਖ ਮੁਨ ਜਨ ਸੁਰ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਦ
 ਪਾਯੇ ॥ ੩ ॥ ੭੭ ॥ ਸੋਭਤ ਬਾਮਹਿ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਣੀ ॥ ਜਾਤਰ ਜੱਛ ਕਿੰਨਰ
 ਅਸਰਨ ਕੀ ਸਬ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਹਿਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਤਨ ਮਧੁ ਕੀਟਭ ਕਹੁ ਖੰਡਯੋ ਸੁੰਭ
 ਨਿਸੁੰਭ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਸੋਈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਿਦਾਨ ਲਗੇ ਜਗ ਦਾਹਨ ਰਹੇ ਹਮਾਰੇ ॥

੭੩. ਦੰਤੁਲ=ਸੁੰਦਰ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੀ, ਦਾਮਣੀ=ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਸੁੰਦਰ ਪਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਕੱਟਣ ਦੂਰ ਜਾਂ ਔਖਿਆਂ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਭਰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਜਾਂ ਭਰਮ ਤੈਥੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਜਾਂ ਔਖਿਆਂ ੨ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਭੁਖ, ਨੀਂਦ, ਭਿਖਾ=ਜੂਨੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰ=ਰਹਿਤ ਹੈਂ, ਗਮਾ=ਸੰਸਿਆਂ ਫਿਕਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈਂ। ਚੰਦੁਕਾ=ਜੇਹੜਾ ਕੱਛਪ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਹੈ, ਓਸ ਦੋ ਤੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ, ਚੂੜਾ ਮਣੀ ਚੂੜੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ। ਹੌਲੀ ਰੂਪ ਤੇ ਧਨੁਖ ਦੇ ਚਲੋਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ। ਚਿਚੜੀ=ਖਿਜਦੀ ਹੈਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਂ ਚਿਹ ਚੜੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ, ਇੱਲ, ਤੇ ਚੰਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ਹੈਂ, ਜਪਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ੭੪. ਪਰਜ=ਰਾਗ ਦੀ ਧਾਰਨ ਦਾ ਛੰਦ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੋ ਸੋਭਾ ਕਿਸਤਰਾਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਾਂ। ਜਾਨਕ=ਮਾਨੋ। ਨਿਪਟ=ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ। ਸੰਪਟ=ਡੱਬੇ। ਸੁਭਟ=ਸੂਰਮੇ। ਅਘੁਟ=ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਘੁਟ ਹਨ ਮਾਨੋਂ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘੁਟ ਹਨ ਜਾਂ ਘੜੇ ਹਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਅਤੇ ਡੱਬੇ ਹਨ ਆਪਦੇ ਚਰਨ ਇਹਨਾਂ ਡੱਬੇ ਰੂਪ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੂਰਮੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਮਾਨੋਂ ਆਪਦੇ ਚਰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਘੜੇ ਹਨ ਤੇ ਡੱਬੀ ਵਾਂਗ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹਨ। ੭੬. ਬਿਥਾ ਪਛਾਨੀ=ਹਾਲ ਜਾਂ ਬਾਤ ਪਛਾਣੀ ਹੈ। ਅਜਰ ਅਮਰ=ਸੜਨ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਹੈ।

੭੭. ਜਾਤਰ=ਜਿਸ ਦੇ ਥੱਲੇ। ਕ੍ਰਿਯਾ ਹਿਰਾਨੀ=ਕਰਤਬ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਤਨ=ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੋਈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਿਦਾਨ=ਓਹੋ ਤਲਵਾਰ ਜਗਤ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਰਹੇ ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਰਹੇ।

*ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰੰ ੪੨੦ ਛੰਦ ਉਤੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਗਾ ਉਸਤਤੀ ਹੈ।

੪ ॥ ੭੮ ॥ ਜਾ ਤਨ ਬਿਜਾਲਾਛ ਚਿਛਾਦਿਕ ਖੰਡਨ ਖੰਡ ਉਡਾਏ ॥ ਧੂਲੀ
ਕਰਨ ਧੂਮੁ ਲੋਚਨ ਕੇ ਮਾਸਨ ਗਿੱਧ ਰਜਾਏ ॥ ਰਾਮ ਰਸੂਲ ਕਿਸਨ ਬਿਸਨਾਦਿਕ
ਕਾਲ ਕ੍ਰਵਾਲਹਿ ਕੂਟੇ ॥ ਕੋਟ ਉਪਾਇ ਧਾਇ ਸਭ ਥਾਕੇ ਬਿਨ ਤਿਹੋ ਭਜਨ
ਨ ਛੂਟੇ ॥ ੫ ॥ ੭੯ ॥ ਸੂਹੀ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਥਤਾ ॥ ਸੋਭਤ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਉਜਾਰੀ ॥ ਜਾਤਨ ਇੰਦੁ ਕੋਟਿ ਕਈ ਖੰਡੇ ਬਿਸਨ ਕ੍ਰੋਰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਜਾ ਕਹੁ
ਰਾਮ ਉਚਰ ਮੁਨ ਜਨ ਸਬ ਸੇਵਤ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ॥ ਤਸ ਤੁਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ
ਕਈ ਕੋਟਿਕਬਾਰ ਉਪਾਇ ਮਿਟਾਏ ॥ ੬ ॥ ੮੦ ॥ ਅਨਭਵ ਰੂਪ ਸਰੂਪ
ਅਗੰਜਨ ਕਹੋ ਕਵਨ ਬਿਧ ਗੱਈਯੈ ॥ ਜਿਹਬਾ ਸਹੰਸੁ ਰਟਤ ਗੁਨ ਥਾਕੀ ਕਬਿ
ਜਿਹਵੇਕਬਤੱਈਯੈ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਰ ਜਵਨ ਕਰ ਚਉਦਹ ਖੰਡ ਬਿਹੰਡੇ ॥
ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਹੋਤ ਭੂਤਲਿ ਮੈ ਖੰਡਨ ਅਉ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ॥ ੭ ॥ ੮੧ ॥ ਸੋਰਠ ॥
ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜੈ ਜੈ ਰੂਪ ਅਰੇਖ ਅਪਾਰ ॥ ਜਾਸਿ ਪਾਇ ਭ੍ਰਮਾਇ ਜਹੋ ਤਹੋ
ਭੀਖ ਕੋ ਸਿਵ ਦੁਆਰ ॥ ਜਾਸਿ ਪਾਇ ਲਗਯੋ ਨਿਸੇਸਾਹਿਕਾਰ ਮਾਤ ਨ ਏਕ ॥
ਦੇਵਤੇਸਸਹੰਸੁਭੇ ਭਗ ਜਾਸਿ ਪਾਇ ਅਨੇਕ ॥ ੮ ॥ ੮੨ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰਾਮ ਭਏ
ਕਿਤੇ ਪੁਨ ਕਾਲ ਪਾਇ ਬਿਹਾਨ ॥ ਕਾਲ ਕੋ ਅਨਕਾਲ ਕੋ ਅਕਲੰਕ ਮੂਰਤ
ਮਾਨ ॥ ਜਾਸਿ ਪਾਇ ਭਯੋ ਸਭੈ ਜਗ ਜਾਸ ਪਾਇ ਬਿਲਾਨ ॥ ਤਾਹਿ ਤੈ
ਅਬਿਚਾਰ ਜੜ ਕਰਤਾਰ ਕਾਹਿ ਨ ਜਾਨ ॥ ੯ ॥ ੮੩ ॥ ਨਰ ਹਰਿ ਜਾਨ ਕਾਹਿ
ਨ ਲੇਤ ॥ ਤੈ ਭਰੋਸ ਪਰਯੋ ਪਸੂ ਜਿਹ ਮੋਹਿ ਏਧਿ ਅਚੇਤ ॥ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ
ਰਸੂਲ ਕੋ ਉਠਿ ਲੇਤ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਨਾਉ ॥ ਕਹਾ ਵੈ ਅਬ ਜੀਅਤ ਜਗ ਮੈ ਕਹਾ
ਤਿਨ ਕੋ ਗਾਉ ॥ ੧੦ ॥ ੮੪ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਤਾਸ ਕਿਉ ਨ ਪਛਾਨਹੀ ਜੇ ਹੋਹਿਹੈ
ਅਬਹੈ ॥ ਨਿਹਫਲ ਕਾਹੇ ਭਜਤ ਪਾਹਨ ਤੋਹਿ ਕਛੁ ਫਲਿ ਦੇ ॥ ਤਾਸ ਸੇਵਹੁ
ਜਾਸ ਸੇਵਤਿ ਹੋਹਿ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ਹੋਹਿ ਮਨਸਾ ਸਕਲ ਪੂਰਣ ਲੇਤ ਜਾਕੇ
ਨਾਮ ॥ ੧੧ ॥ ੮੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਇਹ
ਬਿਧਿ ਕੀਨੀ ਜਬੈ ਬਡਾਈ ॥ ਗੀਝੇ ਦੇਵ ਦਿਆਲ ਤਿਹੋ ਉਪਰ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ
ਸਦਾਈ ॥ ਆਪਨਿ ਮਿਲੈ ਦੇਵ ਦਰਸਨਿ ਭਯੋ ਸਿੰਘ ਕਰੀ ਅਸਵਾਰੀ ॥ ਲੀਨੋ

੭੮. ਇਕ ਰਾਕਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ=ਧੂਲੀ ਕਰਨ ਹੈ। ਗਿੱਧ ਰਜਾਏ=ਗਿਰਝਾਂ
ਨੂੰ ਰਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ੭੯. ਕਵਿ ਜਿਹਵੇ=ਕਵੀ ਇਕ ਜਬਾਨ
ਨਾਲ ਕੀ ਬਤਾਵੇ। ਬਿਹੰਡੇ=ਨਾਸ ਜਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤੇ।

੮੧. ਜਾਸ ਪਾਏ=ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਯਾ ਪਾਕੇ। ਕਾਰਮਾ=ਪਾਪ ਜਾਂ
ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਰੇਖਾ ਹੈ ਜੇਹੜੀ। ੮੨. ਕਾਲਕੋ=ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਕਾਲ
ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਣਕੇ ਅਤੇ ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਮੂਰਤੀ ਮੰਨੋ। ਤਾਹਿ ਤੈ=ਇਸ
ਕਰਕੇ ਹੇ ਮੂਰਖ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਅਬਿਚਾਰ=ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰ
ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਭਾਵ ਮੰਨ। ਬਿਲਾਨ=ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ।

੮੫. ਦੈਤਾਰੀ=ਤਾੜੀ ਜਾਂ ਗਿੱਧਾ ਪਾਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਗਣ
ਨੱਚਦੇ ਹਨ।

ਛੱਤ੍ਰ ਲੰਕਾਰਾ ਕ੍ਰੁਦਤ ਨਾਚਤ ਗਣ ਦੇ ਤਾਰੀ ॥ ੧੨ ॥ ੮੬ ॥ ਰਾਮ ਕਲੀ
 ॥ ਝਮਕਤ ਅਸਤੁ ਛਟਾ ਸੱਸਤਨਿ ਕੀ ਬਾਜਤ ਡਉਰ ਅਪਾਰ ॥ ਨਿਰ
 ਤਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੋਤ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਡਹਕਤ ਫਿਰਤ ਬੈਤਾਰ ॥ ਕੁਹ ਕਤਿ ਫਿਰਤਿ
 ਕਾਕਣੀ ਕੁਹਰਤ ਡਹਰਤ ਕਠਨ ਮਸਾਨ ॥ ਘਹਰਤਿ ਗਗਨਿ ਸਗਨ ਰਿਖਦਹ
 ਲਤ ਬਿਡਰਤ ਬਯੋਮ ਬਿਵਾਨ ॥ ੧੩ ॥ ੮੭ ॥ ਦੇਵੀ ਬਾਚ ॥ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਨ
 ਪਦ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਕਛੁ ਬਰਮਾਂ ਗਹੁ ਪੂਤ ਸਯਾਨੇ ॥ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਨਹੀ
 ਤੁਮਰੀ ਸਰ ਸਾਧ ਚਰਤ ਹਮ ਜਾਨੇ ॥ ਜੇ ਬਰਦਾਨ ਚਹੇ ਸੇ ਮਾਂਗੇ ਸਬ ਹਮ ਤੁਮੈ
 ਦਿਵਾਰ ॥ ਕੰਚਨ ਰਤਨ ਬੋਜੁ ਮੁਕਤਾ ਫਲ ਲੀਜਹਿ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੪ ॥
 ੮੮ ॥ ਪਾਰਸਨਾਥ ਬਾਚ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਬ ਹੀ ਪੜੇ ਬੇਦ
 ਬਿਦਿਆ ਬਿਧਿ ਸਬ ਹੀ ਸਸਤੁ ਚਲਾਉ ॥ ਸਬ ਹੀ ਦੇਸ ਜੇਰ ਕਰਿ ਆਪਨ
 ਆਪੇ ਮਤਾ ਮਤਾਉ ॥ ਕਹਿ ਤਥਾਸਤੁ ਭਈ ਲੋਪ ਚੰਡਕਾ ਤਾਸ ਮਹਾਂ ਬਰ
 ਦੇਕੈ ॥ ਅੰਤੁ ਧਯਾਨ ਹੁਐ ਗਈ ਆਪਨ ਪਰਸਿੰਘ ਅਰੁੜਤ ਹੁਐਕੈ ॥ ੧੫ ॥
 ੮੯ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਗਉਰੀ ॥ ਪਾਰਸ ਕਰਿ ਡੰਡੋਤ ਫਿਰਿ
 ਆਏ ॥ ਆਵਤ ਬੀਰ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਤੇ ਮਾਨੁਖ ਭੇਜ ਬੁਲਾਏ ॥ ਨਿਪ ਕੇ ਰੂਪ
 ਬਿਲੋਕ ਸੁਭਟ ਸਭ ਚੱਕ੍ਰਤ ਚਿੱਤ ਬਿਸਮਾਏ ॥ ਐਸੇ ਕਬਹੀ ਲਖੇ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾ
 ਜੈਸੇ ਆਜੁ ਲਖਾਏ ॥ ਚੱਕ੍ਰਤ ਭਈ ਗਗਨਿ ਕੀ ਬਾਲਾ ਗਨ ਉਡਗਨ ਬਿਰਮਾਏ
 ॥ ਝਿਮ ਝਿਮ ਮੇਘ ਬੂੰਦ ਜੋਯੋਂ ਦੇਵਨ ਅਮਰ ਪੁਹਪ ਬਰਖਾਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਜੁ ਬਨ
 ਖਾਨਹੁਐ ਨਿਕਸੇ ਰੂਪ ਸਿੰਧ ਅਨਵਾਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਧਾਰ ਨਿਡਰ ਬਸੁਧਾਪਰ
 ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਆਏ ॥ ੧੬ ॥ ੯੦ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
 ਭੂਪਤ ਪਰਮ ਗਯਾਨ ਜਬ ਪਾਯੇ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਕਠਨ ਕਰ ਤਾਕੇ ਜੇ ਕਰਿ

੮੬. ਡਹਕਤ=ਸ਼ਬਦ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਕੁਹਕਤ=ਬੋਲਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ
 ਹਨ । ਕਾਕਣੀ=ਕਾਉਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਹੜੇ ਕਠਨ ਭੂਤ ਆਦਿਕ ਜੀਵ
 ਹਨ ਉਹ ਡਹਰਤ=ਡੋਲ ਦੇ ਭਾਵ ਭੈਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ । ਘਹਰਤ=ਗੱਜਦਾ ਹੈ ਅਕਾਸ਼
 ਸੰਘਣਾ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਰਿਖੀ ਕੰਬਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ
 ਦੇ ਬਬਾਨ ਡਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਦੇਵਤੇ ਬਿਬਾਨ ਵਿਚ ਡਰਦੇ ਹਨ ।

੮੭. ਸਾਧ ਚਰਤ=ਸੋਸ਼ਟ ਚਰਿੱਤ੍ਰ, ਸੋਨਾ, ਰਤਨ, ਬਜਰ=ਹੀਰੇ,
 ਮੁਕਤਾਫਲ=ਮੋਤੀ, ਲੈ ਲਾ ਸਾਰੇ ਬਣਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ।

੮੮. ਕਹਿਤ ਤਥਾ=ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਤੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈਂ ਉਸੇ ਹੀ ਤਰਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

੮੯. ਝਿਮ ਝਿਮ=ਲਗਾਤਾਰ ਬੰਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
 ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਅਮਰ=ਕਲਪ ਬਿਛ ਦੇ ਫੁਲ ਬਰਸਾਏ । ਜੁਬਨ ਖਾਨ=ਜਵਾਨ
 ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਖਾਣ ਹਨ । ਸਿੰਧ ਅਨਵਾਏ=ਸਮੁੰਦ ਤੋਂ ਨਾਹ ਕਰਕੇ ।
 ਜਾਨਕ=ਮਾਨੋ ਨਿਡਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਕਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਸਰੀਰ ਧਾਰ ਕੇ
 ਆਏ ਹਨ ।

੯੦. ਜਦੋਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਵੱਡਾ ਗਿਆਨ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ
 ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਵਰ ਦਾਨ ਹੈ । ਤਤਛਿਨ=ਛੇਤੀ ਨਾਲ । ਵਰਤੋਂ
 ਰਹਿਤ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਨਗਾਰਾ ਇਕ ਰਸ
 ਵਜਾਇਆ ਹੈ ।

ਧਯਾਨ ਲਗਾਯੋ॥ ਕਰ ਬਹੁ ਨਯਾਸ ਕਠਨ ਜਪੁ ਸਾਧਯੋ ਦਰਸਨਿ ਦੀਯੋ ਭਵਾਨੀ ॥
 ਤਤ ਛਿਨ ਪਰਮ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ਯੋ ਲੋਕ ਚਤੁਰ ਦਸਰਾਨੀ ॥ ਤਿਹ ਛਿਨ
 ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੁਖ ਉਚਰੇ ਤੱਤ ਅਤੱਤ ਪਛਾਨਾ ॥ ਅਵਰ ਅਤੱਤ ਸਬੈ ਕਰ
 ਜਾਨੇ ਏਕ ਤੱਤ ਠਹਰਾਨਾ ॥ ਅਨਭਵ ਜੋਤ ਅਨੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਅਨਹਦ ਨਾਦ
 ਬਜਾਯੋ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਜੀਤ ਰਾਜਨ ਕਹੁ ਸੁਭਟ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾਯੋ ॥ ੧੭ ॥
 ੯੧ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪਰਜ ॥ ਐਸੇ ਅਮਰ ਪਦ ਕਹੁ ਪਾਇ ॥ ਦੇਸ ਅਉਰ
 ਬਿਦੇਸ ਭੂਪਤ ਜੀਤ ਲੀਨ ਬੁਲਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭਰੇ ਗੁਮਾਨ ਨਿਸਾਨ
 ਸਰਬ ਬਜਾਇ ॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਚਲੇ ਚਮੁੰਪਤ ਚਿੱਤ ਚਉਪ ਬਢਾਇ ॥ ਆਨ
 ਆਨ ਸਬੈ ਲਗੇ ਪਗ ਭੂਪ ਕੇ ਜੁਹਰਾਇ ॥ ਆਵ ਆਵ ਸੁ ਭਾਵ ਸੋ ਕਹਿ ਲੀਨ
 ਕੰਠ ਲਗਾਇ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਸੁ ਬਾਜ ਦੇ ਗਜਰਾਜ ਦੇ ਪਹਿਰਾਇ ॥ ਸਾਧ
 ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਕੇ ਕਰ ਲੀਨ ਵਿੱਤ ਚੁਰਾਇ ॥ ੧੮ ॥ ੯੨ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਬਿਸਨਪਦ
 ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਇਮਕਰ ਦਾਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਿਮੋਹਿ ਭੂਪਤ
 ਭੂਪ ਬੁੱਧ ਨਿਧਾਨ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿਨ ਸਾਜ ਦੇਬਰ ਬਾਜਉ ਗਜਰਾਜ ॥ ਆਪਨੇ
 ਕੀਨੋ ਨਿਪੁੰ ਸਬ ਪਾਰਸੈ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਲਾਲ ਜਾਲ ਪਵਾਲ ਬਿਦਮ ਹੀਰ ਚੀਰ
 ਅਨੰਤ ॥ ਲੱਛ ਲੱਛ ਸੂਰਣ ਸਿੰਛੀ ਦਿਜ ਏਕ ਏਕ ਮਿਲੰਤ ॥ ਮੋਹਿ ਭੂਪਤਿ
 ਭੂਮਿ ਕੈ ਇਕ ਕੀਨ ਜੋਗ ਬਜਾਇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਿ ਸਭਾ ਬਨਾਇਸ ਬੈਠ ਭੂਪਤਿ
 ਆਇ ॥ ੧੯ ॥ ੯੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਬਨਾਈ
 ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਛਤ੍ਰੀ ਬਸੁਧਾ ਕੇ ਲੀਨੇ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਈ ॥ ਅਰੁ ਜੇ ਹੁਤੇ ਦੇਸ
 ਦੇਸਨ ਮਤਿ ਤੇ ਭੀ ਸਰਬ ਬੁਲਾਏ ॥ ਸੁਨਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਰਬ ਜਟਧਾਰੀ ਦੇਸ
 ਦੇਸ ਤੇ ਆਏ ॥ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤਿ ਜਟਨ ਕਹ ਧਾਰੇ ਅਰੁ ਮੁਖ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਏ ॥
 ਬਲਕੁਲ ਅੰਗ ਦੀਰਘ ਨਖ ਸੋਭਤ ਮਿਗਪਤ ਦੇਖ ਲਜਾਏ ॥ ਮੁੰਦ੍ਰ ਨੇਤ੍ਰ
 ਉਰਧ ਕਰ ਓਪਤ ਪਰਮ ਕਾਛਨੀ ਕਾਛ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਪਯੋ ਕਰਤ ਦੱਤਾਤ੍ਰੈ ਮਹਾ
 ਮੁਨੀਸਰ ਆਛੇ ॥ ੨੦ ॥ ੯੪ ॥ ਪਾਰਸਨਾਥ ਬਾਚ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

੯੧. ਚੌਪ=ਉਤਸਾਹ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਵਧਾਕੇ ਚੌਪ
 ਚੌਪ=ਰਾਜੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਚਿਪ ਚਿਪ ਭਾਵ ਖਿੜਕੇ ਤੁਰ ਚਲੇ । ਜੁ
 ਹਰਾਏ=ਜੇਹੜੇ ਹਾਰ ਗਏ ਸੀ । ਸੁਭਾਵ ਸੋ=ਚੰਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਆ ਆ ਕੇ ।
 ਸਨਮਾਨ=ਆਦਰ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ।

੯੨. ਬਿਮੋਹਿ=ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ
 ਮੋਹਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਜਾਲ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਲ । ਪ੍ਰਵਾਸ=ਮੂੰਗਾ ਜੋ ਗਹਿਣਾ
 ਹੀ ਫੁਲ ਵਾਂਗ ਹੈ । ਬਿਦਮ=ਗੁਲੀਆਂ । ਸਿੰਛੀ=ਲੱਖਾਂ ਲੱਖਾਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੰਛਾਂ
 ਵਾਲੀਆਂ ਗਊਆਂ ।

੯੩. ਕਈਆਂ ਮਤਾਂ ਦੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਸਾਧੂ
 ਸੰਨਿਆਸੀ ਆਦਕ ਹਨ । ਬਲਕਨ=ਭੋਜ ਪੱਤ ਦੇ ਕਪੜੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ
 ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਨਹੁ ਹੱਥਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸ਼ੇਰ ਵੀ
 ਲੱਜਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਰਧ=ਹੱਥ ਉਤਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਂਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੜੇ
 ਬਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

੯੪. ਪਰਚੋ=ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਓ । ਜਟਨ ਕੇ ਭੀਤਰ=ਹੇ ਜੋਗੀ ਜੇਕਰ
 ਜੋਗ ਜਟਾਂ ਵਿਚ ਹੈ । ਮੋਨ=ਤਦੋਂ ਇਹ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠ
 ਗਏ, ਹੋਰ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਨ ਦੌੜੇ । ਜਉਨ=ਜਿਸਨੂੰ ।

ਕੈ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਪਰਚੋ ਦਿਖਾਓ ॥ ਨਾਤਰ ਜਿਤੇ ਤੁਮ ਹੋ ਜਟਧਾਰੀ
 ਸਬ ਹੀ ਜਟਾ ਮੁੰਡਾਓ ॥ ਜੋਗੀ ਜੋਗੁ ਜਟਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜੇਕਰ
 ਕਛੁ ਅਕਹੋਈ ॥ ਤਉ ਹਰਿ ਧਯਾਨ ਛੇਰਿ ਦਰ ਦਰ ਤੇ ਭੀਖ ਨ
 ਮਾਂਗੈ ਕੋਈ ॥ ਜੇਕਰ ਮਹਾਂ ਤਤ ਕਹੁ ਚੀਨੈ ਪਰਮ ਤੱਤ ਕਹੁ
 ਪਾਵੈ ॥ ਤਬ ਯਹ ਮੋਨ ਸਾਧਮਨ ਬੈਠੇ ਅਨਤ ਨ ਖੋਜਨ ਧਾਵੈ ॥
 ਜਾਕੀ ਰੂਪ ਰੇਖ ਨਹੀ ਜਾਨੀਐ ਸਦਾ ਅਦੈਖ ਕਹਾਯੋ ॥ ਜਉਨ
 ਅਭੇਖ ਰੇਖ ਨਹੀ ਸੋ ਕਹੁ ਭੇਖ ਬਿਖੈ ਕਿਉ ਆਯੋ ॥
 ੨੧ ॥ ੯੫ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਜੇ ਜੇ ਤਿਨ ਮੈ ਹੁਤੇ ਸਯਾਨੇ ॥ ਪਾਰਸ
 ਪਰਮ ਤੱਤ ਕੇ ਬੇਤਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕਰ ਮਾਨੇ ॥ ਸਬਹਿਨਿ ਸੀਸ ਨਯਾਇ ਕਰਿ
 ਜੋਰੇ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੰਗਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਸੋ ਕੀਨਾ ਅਉ ਹਮ ਕਛੁ
 ਨ ਜਾਨੇ ॥ ਸੁਨਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਨ ਕੇ ਜੋ ਤੁਮ ਬਚਨ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸੋ ਹਮ
 ਦੱਤ ਬਕਤੁ ਤੇ ਸੁਨ ਕਰਿ ਸਾਚ ਹੀਐ ਅਨਮਾਨੇ ॥ ਜਾਨੁਕ ਪਰਮ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਨਿਕਸੇ ਮਹਾਂ ਰਸਨ ਰਸ ਸਾਨੇ ॥ ਜੋ ਜੋ ਬਚਨ ਭਏ ਇਹ
 ਮੁਖਿ ਤੇ ਸੋ ਸੋ ਸਬ ਹਮ ਮਾਨੇ ॥ ੨੨ ॥ ੯੬ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਜੋਗੀ
 ਜੋਗੁ ਜਟਨਮੋ ਨਾਹੀ ॥ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮ ਮਰਤ ਕਹਾ ਪਚਿ ਪਚਿ ਕਰ
 ਦੇਖਿ ਸਮਝ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਜੋ ਜਨ ਮਹਾਂ ਤੱਤ ਕਹੁ ਜਾਨੈ ਪਰਮ ਗਯਾਨ ਕਹੁ
 ਪਾਵੈ ॥ ਤਬ ਯਹ ਏਕ ਠਉਰ ਮਨ ਰਾਖੈ ਦਰਦਰ ਭ੍ਰਮਤ ਨ ਧਾਵੈ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ
 ਗਿਹੁ ਤਜਿ ਉਠ ਭਾਗੇ ਬਨ ਮੈ ਕੀਨ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ਮਨ ਤੋ ਰਹਾ ਸਦਾ ਘਰਿ ਹੀ
 ਮੋ ਸੋ ਨਹੀ ਭਯੋ ਉਦਾਸਾ ॥ ਅਧਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦਿਖਾਇ ਠਗਾ ਜਗ ਜਾਨ ਜੋਗ ਕੋ
 ਜੋਗਾ ॥ ਤੁਮ ਜੀਅ ਲਖਾ ਤਜੀ ਹਮ ਮਾਯਾ ਮਾਯਾਤੁਮੈ ਨ ਛੋਰਾ ॥ ੨੩ ॥ ੯੭ ॥
 ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਭੇਖੀ ਜੋਗ ਨ ਭੇਖ ਦਿਖਾਏ ॥ ਨਾਹਨ ਜਟਾ ਬਿਭੂਤ
 ਨਖਨ ਮੈ ਨਾਹਿਨ ਬਸਤੁ ਰੰਗਾਏ ॥ ਜੋ ਬਨ ਬਸੈ ਜੋਗ ਕਹੁ ਪੋਈਐ ਪੰਛੀ ਸਦਾ
 ਬਸਤਬਨ ॥ ਕੁੰਚਰ ਸਦਾ ਧੂਰ ਸਿਰ ਮੇਲਤ ਦੇਖਹੁ ਸਮਝ ਤੁਮਹੀ ਮਨ ॥ ਦਾਦਰ
 ਮੀਨ ਸਦਾ ਤੀਰਥ ਮੈ ਕਰਯੋ ਕਰਤ ਇਸਨਾਨਾ ॥ ਧਯਾਨ ਬਿੜਾਲ ਬਕੀ ਬਕਲਾਵਤ
 ਤਿਨ ਕਿਆ ਜੋਗੁ ਪਛਾਨਾ ॥ ਜੈਸੇ ਕਸਟ ਠਗਨ ਕਹੁ ਠਾਟਤ ਐਸੇ ਹਰਿ ਹਿਤ
 ਕੀਜੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਮਹਾਂ ਗਯਾਨ ਕੇ ਜਾਨੈ ਪਰਮ ਪਯੂਖਹਿ ਪੀਜੈ ॥ ੨੪ ॥ ੯੮ ॥
 ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸਿਯਾਨੇ ॥ ਉਠ ਉਠ ਮਹਾਂਬੀਰ ਪਾਰਸ ਕੇ

੯੫. ਮਹਾਂ ਰਸਨ=ਬੜੇ ਰਸ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ।

੯੬. ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮ=ਭਰਮ ਦੇ ਭਰਮਾਏ ਹੋਏ ਸੜ ਸੜ ਮਰਦੇ ਹੋਠ ।
 ਜੋਗ=ਮਾਨੋਂ ਜੋਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ । ੯੭. ਭੇਖੀ=ਹੈ ਭੇਖੀਓ ਭੇਖ
 ਦੁਾਰੇ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਸਤਰਾਂ ਬਹੁਤ ਕਸਟ ਨਾਲ ਠੰਗਣ ਲੁਟਣ
 ਨੂੰ ਬਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ । ਪਯੂਖ=ਪਰਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਪੀਵੋਗੇ ।

੯੮. ਬਕ ਬਾਦਹਿ=ਚਰਚਾ । ਜੁੜ ਸੋਭੇ=ਲੜਕੇ ਸੋਭਦੇ ਹਨ ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ
 ਵਿਚ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਵ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਪਾਇਨ ਸੋ ਲਪਟਾਨੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਹੁਤੇ ਸੂੜ ਅਗਿਆਨੀ ਤਿਨ ਤਿਨ ਬੈਨ ਨ ਮਾਨੇ
 ॥ ਉਠ ਉਠ ਲਗੇ ਕਰਨ ਬਕਬਾਦਹ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਇਆਨੇ ॥ ਉਠ ਉਠ ਭਜੇ
 ਕਿਤੇ ਕਾਨਨ ਕੋ ਕੇਤਕਿ ਜਲਹਿ ਸਮਾਨੇ ॥ ਕੇਤਕ ਭਏ ਜੁਧ ਕਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ
 ਸੁਨਤ ਸਬਦੁ ਘਹਰਾਨੇ ॥ ਕੇਤਕ ਆਨ ਆਨ ਸਨਮੁਖਿ ਭਏ ਕੇਤਕਿ ਛੋਰਿ ਪਰਾਨੇ ॥
 ਕੇਤਕ ਜੁਝ ਸੋਭੇ ਰਣ ਮੰਡਲ ਬਾਸਵ ਲੋਕ ਸਿਧਾਨੇ ॥ ੨੫ ॥ ੯੯ ॥ ਤਿਲੰਗ ॥
 ਤੁਪਸਾਦਿ ॥ ਕਬਤਾ ॥ ਜਬ ਹੀ ਸੰਖ ਸਬਦ ਘਹਰਾਏ ॥ ਜੇ ਜੇ ਹੁਤੇ ਸੂਰ ਜਟ
 ਧਾਰੀ ਤਿਨ ਤਿਨ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਏ ॥ ਚੱਕੁਤ ਭਈ ਗਗਨ ਕੀ ਤਰਨੀ ਦੇਵ ਅਦੇਵ
 ਤੁਸਾਏ ॥ ਨਿਰਖਤ ਭਯੋ ਸੂਰ ਰਬ ਬੰਭਤ ਨੈਨ ਨਿਮੇਖਨ ਲਾਏ ॥ ਸੱਸਤੁ ਅੱਸਤੁ
 ਨਾਨਾਬਿਧ ਛੱਡੇ ਬਾਣ ਪ੍ਰਯੋਗ ਚਲਾਏ ॥ ਮਾਨਹੁ ਮਹਾਂ ਮੇਘ ਬੂੰਦਨ ਜਿਯੋਂ ਬਾਣ
 ਬਜੂਹ ਬਰਸਾਏ ॥ ਚਟ ਪਟ ਚਰਮ ਬਰਮ ਪਰ ਚਟ ਕੇ ਦਾਝਤ ਤਿਣਾ ਜਲਾਏ ॥
 ਸੁਣਤ ਭਰੇ ਬਸਤੁ ਸੋਭਿਤ ਜਨੁ ਚਾਚਰਕੇਲ ਸਿਧਾਏ ॥ ੨੬ ॥ ੧੦੦ ॥
 ਕਿਦਾਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਭਯੋ ਆਹਵ ਘੋਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਗਿਰੇ ਧਰਾ ਪਰਸੂਰ
 ਸੁੰਦਰ ਕਿਸੋਰ ॥ ਕੋਪ ਕੋਪ ਹਠੀ ਘਟੀ ਰਣ ਸੱਸਤੁ ਅਸਤੁ ਚਲਾਇ ॥ ਜੁਝਿ ਜੁਝਿ
 ਗਿਰੇ ਦਿਵਾਲਯ ਢੋਲ ਬੋਲ ਬਜਾਇ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਭਈ ਜਹਾਂ ਤਹੁ ਭਾਜ
 ਭਾਜ ਸੁ ਬੀਰ ॥ ਪੈਠ ਪੈਠ ਗਏ ਤੀਆ ਲੈ ਹਾਰ ਹਾਰ ਅਧੀਰ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਛੁਟੇ
 ਸਰਾਨ ਦਿਸਾਨ ਭਯੋ ਅੰਧਿਆਰ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਪਰੇ ਜਹਾਂ ਤਹੁ ਮਾਰ ਮਾਰ ਜੁਝਾਰ
 ॥ ੨੭ ॥ ੧੦੧ ॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥ ਮਾਰੂ ਸਬਦੁ ਸੁਹਾਵਨ ਬਾਜੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਹੁਤੇ
 ਸੁ ਭਟ ਰਣ ਸੁੰਦਰ ਗਹ ਗਹ ਆਯੁਧ ਗਾਜੇ ॥ ਕਵਚ ਪਹਰ ਪਾਖਰ ਸੋ ਡਾਰੀਅਉਰੈ
 ਆਯੁਧ ਸਾਜੇ ॥ ਭਰੇ ਗੁਮਾਨ ਸੁਭਟ ਸਿੰਘਨ ਜਯੋਂ ਆਹਵ ਭੂਮਿ ਬਿਰਾਜੇ ॥
 ਗਹਿ ਗਹਿ ਚਲੇ ਗਦਾ ਗਾਜੀ ਸਬ ਸੁਭਟ ਅਯੋ ਧਨ ਕਾਜੇ ॥ ਆਹਵ ਭੂਮਿ ਸੂਰ
 ਅਸ ਸੋਭੇ ਨਿਰਖ ਇੰਦੁ ਦੁਤਿ ਲਾਜੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹੁਐ ਗਿਰੇ ਧਰਣ ਪਰ
 ਆਹਵ ਛੋਰ ਨ ਭਾਜੇ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਕਹੁ ਸਸਤੁਨ ਸੁਭਟ ਨਿਵਾਜੇ
 ॥ ੨੮ ॥ ੧੦੨ ॥ ਕਲਿਆਨ ॥ ਦਹਦਿਸ ਧਾਵਤ ਭਏ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਮੁਦਗਰ ਗੁਫਨ

੯੯. ਤਰਨੀ=ਇਸਤੀ ਭਾਵ ਅਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਪੱਛਰਾਂ ਜੇਹੜੀਆਂ ਹਨ ।
 ਨਿਮੇਖਨ=ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ਚਿਰ ਵੀ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਚਰਪਟ=ਛੇਤੀ
 ਨਾਲ ਢਾਲਾਂ ਤੇ ਸੱਜੋਆਂ ਦੇ ਚਟਕੇ ਚਟਕਾ ਭਾਵ ਖੜ ਖੜ ਕਰਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਹੋਇ
 ਜਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਭਾਵ ਢਾਲਾਂ ਉਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਤੇ ਸੱਜੋਆਂ
 ਉਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖੜਾਕ ਕੜਕੇ । ਦਾਝਤ=ਸੜਦਾ ਹੋਇਆ ਘਾਹ
 ਜਾਂ ਕਾਨੇ ਵੀ ਲੱਜਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਚਾਚਰ=ਹੋਲੇ ਖੇਡਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ।
 ਕਿਸੋਰ=ਸੋਲਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰਮੇ ਹਨ ।

੧੦੦. ਜੁਝ ਜੁਝ=ਲੜ ਲੜ ਕੇ ਜਾਂ ਮਰ ਮਰ ਕੇ ਡਿਗਕੇ ਸੂਰਗ ਨੂੰ ਢੋਲ
 ਨਗਾਰੇ ਵਜਾਕੇ ਗਏ । ਬੋਲ=ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਢੋਲਾਂ ਦੇ ਬੋਲ=ਅਵਾਜ਼ ਵਜਾਏ ।
 ਪੈਠ ਪੈਠ=ਪੈ ਪੈ ਕੇ ਗਏ ਇਸਤੀ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ । ੧੦੧. ਅਯੋਧਨ=ਜੁਧ
 ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ । ੧੦੨. ਜੇਹੜੇ ਸੂਰਮੇ ਸਸਤਾਂ ਦੇ ਚਲੋਣ ਵਿਚ ਵਡਿਆਏ
 ਹੋਏ ਸਨ । ਦੇਵ ਮੰਦਰ=ਸੂਰਗ ਲੋਕ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ । ਜੁਝਾਰੇ=ਸੂਰਮੇ ।
 [ਬਾਕੀ ਫੁਟ ਨੋਟ ਦੇਖੋ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਦੇ ਹੇਠ]

ਗੁਰਜ ਗੋਲਾ ਲੇ ਪੱਟਸਿਪਰਘ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਗਿਰ ਗਿਰ ਪਰੇ ਸੁਭਟ ਰਨ ਮੰਡਲ
 ਜਾਨੁ ਬਸੰਤ ਖਿਲਾਰੇ ॥ ਉਠ ਉਠ ਭਏ ਜੁੱਧ ਕਉ ਪਾਪਤ ਰੋਹ ਭਰੇ ਰਜਵਾਰੇ ॥
 ਭਖ ਭਖ ਬੀਰ ਪੀਸ ਦਾਂਤਨ ਕਹ ਰਣ ਮੰਡਲੀਹਕਾਰੇ ॥ ਬਰਛੀ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
 ਗਜਾਇ ਧੂ ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਭਸਮੀ ਭੂਤ ਭਏ ਗੰਧਬ ਗਣ ਦਾਝਤ ਦੇਵ
 ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਹਮ ਮਤ ਮੰਦ ਚਰਣ ਸਰਣਾਗਤ ਕਾਹਿ ਨ ਲੇਤ ਉਬਾਰੇ ॥ ੨੯ ॥
 ੧੦੩ ॥ ਮਾਰੂ ॥ ਦੋਉ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਜਬੈ ਜੁਰ ਆਏ ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਮਿੰਦੰਗ ਬਜਤ
 ਸੁਨ ਸਾਵਨ ਮੇਘ ਲਜਾਏ ॥ ਦੇਖਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਹਾਂ ਹਵ ਚੜੇ ਬਿਬਾਨ
 ਸੁਹਾਏ ॥ ਕੰਚਨ ਜਟਤ ਖਚੇ ਰਤਨਨ ਗੰਧਬ ਨਗਰ ਰਿਸਾਏ ॥ ਕਛਿ ਕਛਿ
 ਕਾਚ ਕਛੇ ਕਛਨੀਚੜ ਕੋਪ ਭਰੇ ਨਿਜਕਾਏ ॥ ਕੋਉ ਕੋਉ ਰਹੇ ਸੁਭਟ ਰਣ
 ਮੰਡਲ ਕੇਈ ਕੇਈ ਛਾਡ ਪਰਾਏ ॥ ਇਮ ਇਮ ਮਹਾਂ ਮੇਘ ਪਰਲੈ ਜਯੋ ਬਿੰਦਬਿਸਿਖ
 ਬਰਸਾਏ ॥ ਐਸੇ ਨਿਰਖ ਬਡੇ ਕਵਤਕ ਕਹ ਪਾਰਸ ਆਪ ਸਿਧਾਏ ॥ ੩੦ ॥
 ੧੦੪ ॥ ਭੈਰੋ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਤੁਪੁਸਾਦਿ ॥ ਦੈਰੇ ਦੈਰੇ ਦੀਹ ਦਮਾਮਾ ॥ ਕਰਹੋ

[ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ ਫੁਟ ਨੋਟ]

ਮਦਗਰ, ਗੁਫਨ=ਘੁਮਾਣੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲੋਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਗੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ,
 ਪਦਾ=ਇਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਘ=ਕੁਹਾੜੇ ਪੁਹਾਰੇ=ਮਾਰਦੇ ਹਨ।
 ਖਲਾਰੇ=ਮਾਨੋ ਹੋਲੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਰਜਵਾਰੇ=ਰਾਜੇ, ਹੋਰ=ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ
 ਹਨ। ਭਖਕਣ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ ਜਾਂ ਖਿੜ ਖਿੜ ਕੇ ਸੁਰਮੇ ਰਦਨ=ਦੰਦਾਂ ਹੋਣਾਂ
 ਨੂੰ ਪੀਹ ਪੀਹਕੇ ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਭਸਮੀ ਭੂਤ=
 ਸੁਆਹ ਭੂਤਨੇ ਭਾਵ ਮਰਕੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ।

੧੦੩. ਕੰਚਨ ਜਟਤ=ਜੇਹੜੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਜੜਾਉ ਗਹਿਣੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿਚ
 ਰਤਨ, ਖਚੇ=ਖੱਚਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਭਾਵ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਗੰਧਰਭ
 ਵੀ ਅਪਣੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ ਤੇ
 ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਗਰ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਕਛਿ=ਬਣਾਵਾਂਦੇ ਬਣਾਉਣ
 ਵਾਲੇ, ਬਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਬਣਾਕੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਚੜ ਕੇ ਨੇੜੇ ਆ
 ਗਏ ਹਨ। ੧੦੩. ਪਰਾਏ=ਕਈ ਛੱਡਕੇ ਚੱਲ ਪਏ ਭਾਵ ਦੌੜ ਗਏ।
 ਜਿਸਤਰਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁਲੈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੱਦਲ ਬੜਾ ਬਰਖਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸੇ
 ਤਰਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਾਣ ਬਰਸਾਏ ਭਾਵ ਚਲਾਏ। ਕਵਤਕ=ਤਮਾਸਾ ਜੁੱਧ ਦਾ।
 ਸਿਧਾਏ=ਪਾਰਸ ਨਾਬ ਜੀ ਆਪ ਜੰਗ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

੧੦੪. ਦਮਾਮਾ=ਦਿਓ ਰੇ ਦਿਓ ਭਾਵ ਵਜਾਓ ਰੇ ਵਜਾਓ। ਦੀਹ=ਬਹੁਤ
 ਸਾਰਿਆਂ ਨਗਾਰਿਆਂ ਨੂੰ। ਬਸਧਾ=ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਸਿਰ ਤੇ ਧੜ ਵੱਖੋ ਵੱਖ
 ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਭਾਵ ਰੁੰਡ=ਧੜ ਨਾਲੋਂ, ਮੁੰਡ=ਸਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਫੇਰ
 ਸੁਰਗ ਦੀਆਂ, ਬਾਮਾ=ਇਸਤੀਆਂ ਵੇਖਣਗੀਆਂ। ਧਕ ਧਕ=ਉਛਲ ਉਛਲ
 ਕੇ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਾਂਗਾ। ਡਾਕਣੀ=ਡੈਣਾਂ, ਜੋਗਣੀਆਂ, ਕੋਣੀਆਂ ਨੂੰ
 ਲਹੂ ਪਿਆਵਾਂਗਾ। ਭਕ ਭਕ=ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਭੈਆਨਕ ਭੈਰੋਂ। ਨੀਵੇਂ ਉੱਚੇ
 ਅਸਥਾਨ ਭਾਵ ਧਰਤੀ ਅਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਪਤਾਲ ਤੇ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂ
 ਮਾਰਾਂਗਾ।

ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਸੁਧਾ ਪਰ ਲਖਤ ਸੂਰਗ ਕੀ ਬਾਮਾ ॥ ਧੁਕਿ ਧੁਕਿ ਪਰਹਿ ਧਰਣ ਭਾਰੀ
 ਭਟ ਬੀਰ ਬੈਤਾਲ ਰਜਾਉ ॥ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਣੀ ਜੋਗਣ ਕਾਕਣ ਰੁਧਰ
 ਪਿਛਾਉ ॥ ਭਕਿ ਭਕਿ ਉਠੇ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਰਣ ਅਰਧ ਉਰਧ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ
 ਸੂਰਜ ਬਰਣਾਦਿਕ ਆਜ ਸਭੇ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥ ਮੋਹਿ ਬਰਦਾਨ ਦੇਵਤਾ ਦੀਨਾ
 ਜਿਹ ਸਰਿ ਅਉਰ ਨ ਕੋਈ ॥ ਮੈ ਹੀ ਭਯੋ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤਾ ਜੋ ਮੈ ਕਰੋਂ ਸੁ
 ਹੋਈ ॥ ੩੧ ॥ ੧੦੫ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਕਬਤਾ ਗਉਰੀ ॥ ਮੋਤੇ ਅਉਰ ਬਲੀ
 ਕੋ ਹੈ ॥ ਜਉਨ ਮੋਤੇ ਜੰਗ ਜੀਤੇ ਜੁਧ ਮੈ ਕਰ ਜੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ ਉਪਿੰਦ ਕੋ ਪਲ
 ਮੱਧਿ ਜੀਤੇ ਜਾਇ ॥ ਅਉਰ ਅੰਸੋ ਕੋ ਭਯੋ ਰਣ ਮੋਹਿ ਜੀਤੇ ਆਇ ॥ ਸਾਤ
 ਸਿੰਧ ਸੁ ਕਾਇ ਡਾਰੋ ਨੇਕ ਰੋਸੁ ਕਰੋਂ ॥ ਜੱਛ ਗੰਧਬ ਕਿੰਨੁ ਕੋਰ ਕਰੋਰ ਮੋਰ
 ਧਰੋ ॥ ਦੇਵ ਔਰ ਅਦੇਵ ਜੀਤੇ ਕਰੇ ਸਬੈ ਗੁਲਾਮ ॥ ਦਿੱਬ ਦਾਨ ਦਯੋ ਮੁਝੈ ਛੁਐ
 ਸਕੈ ਕੋ ਮੁਹਿ ਛਾਮ ॥ ੩੨ ॥ ੧੦੬ ॥ ਮਾਰੂ ॥ ਯੋਂ ਕਹਿ ਪਾਰਸ ਰੇਸ ਬਢਾਯੋ
 ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਬਜਾਇ ਮਹਾਂ ਧੁਨਿ ਸਮੁਹਿ ਸੰਨਯਾਸਨਿ ਧਾਯੋ ॥ ਅੱਸਤੁ ਸੱਸਤੁ
 ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਛੱਡੇ ਬਾਣ ਪ੍ਰਯੋਘ ਚਲਾਏ ॥ ਸੁਭਟਿਸ ਨਾਹਿ ਪਤੁ ਚਲਦਲ
 ਜਯੋਂ ਬਾਨਨ ਬੇਧ ਉਡਾਏ ॥ ਦੁਹ ਦਿਸ ਬਾਨ ਪਾਨ ਤੇ ਛੂਟੇ ਦਿਨ ਪਤਿ ਦੇਹ
 ਦੁਰਾਨਾ ॥ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਏਕ ਜਨ ਹੁਐ ਗਏ ਚਾਲ ਚਹੂੰ ਚਕ ਮਾਨਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰ
 ਚੰਦ ਮੁਨਵਰ ਸਬ ਕਾਪੇ ਬਸੁ ਦਿਗਿਪਾਲ ਡਰਾਨੀਯ ॥ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਛਾਡ ਪੁਰ
 ਭਾਜੇ ਦੁਤੀਯ ਪੁਲੈ ਕਰ ਮਾਨੀਯ ॥ ੩੩ ॥ ੧੦੭ ॥ ਮਾਰੂ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਨਾਰਿ
 ਬਧਾਵਾ ਮਾਨਾ ॥ ਬਰਹੋ ਆਜ ਮਹਾ ਸੁ ਭਟਨ ਕੋ ਸਮਰ ਸੁਯੰਬਰ ਜਾਨਾ ॥
 ਲਖਿਹੈ ਏਕ ਪਾਇ ਠਾਢੀ ਹਮ ਜਿੱਮ ਜਿੱਮ ਸੁਭਟ ਜੁਝੈ ਹੈ ॥ ਤਿੱਮ ਤਿੱਮ ਘਾਲ
 ਪਾਲਕੀ ਆਪਨ ਅਮਰ ਪੁਰੀ ਲੈ ਜੈ ਹੈ ॥ ਚੰਦਨ ਚਾਰਿ ਚਿਤੁ ਚੰਦਨ ਕੇ ਚੰਚਲ
 ਅੰਗ ਚੜਾਉ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਸਮਰ ਸੁ ਅੰਬਰ ਕਰਕੈ ਪਰਮ ਪਿਆਰ ਵਹਿ ਪਾਉ ॥
 ਤਾਂ ਦਿਨ ਦੇਹ ਸਫਲ ਕਰਿ ਮਾਨੋ ਅੰਗ ਸੀਗਾਰ ਧਰੋਂ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਸਮਰ

੧੦੫. ਜੇਹੜਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਜੰਗ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਏ ਜੁਧ ਭੂਮਕਾ
 ਵਿਚ ਫਤੇ ਕਰਕੇ। ਕੋਰ=ਨੇੜਾਂ ਦੇ ਕੋਣਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਮੋੜ ਕੇ ਜਾਂ
 ਮਰੋੜਕੇ ਧਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਮੋਹ ਛਾਮ=ਮੇਰੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ। ਦੁੰਦਭ=ਨਗਾਰੇ ਤੇ
 ਢੋਲ। ਮਹਾਧੁਨਿ=ਵੱਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ। ਸਾਮੁਹਿ=ਸਾਹਮਣੇ। ਅਸਤੁ=ਬਾਣ
 ਅਤੇ ਸਸਤੁ=ਤਲਵਾਰ। ਨਾਨਾਬਿਧ=ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ
 ਸੰਜੋਆਂ। ਦਲ ਦਲ=ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਸਮਾਨ ਬਾਣਾਂ ਨੇ ਵਿੰਨ੍ਹਕੇ ਉਡਾ
 ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਨ ਪਤਿ=ਸੂਰਜ ਦਾ ਸਰੀਰ ਲੁਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਲ=ਚਹੂੰਆਂ
 ਚੱਕਾਂ ਨੇ ਹਲਚਲ ਮੰਨਣੀ ਕੀਤੀ। ੧੦੬. ਅੱਠਾਂ ਅੱਠਾਂ ਪਾਸਿਆਂ
 ਵਲੋਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ
 ਫੌਜ ਡਰ ਗਈ। ੧੦੭. ਸੁਰ ਪੁਰ=ਸੁਰਗ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਨੇ ਵਧਾਈ
 ਮੰਨਣੀ ਕੀਤੀ ਭਾਵ ਮੰਨੀ। ਸਮਰ ਸੁਯੰਬਰ=ਜੁਧ ਰੂਪ ਵਿਆਹ। ਜੁਝੈ=ਲੜਦੇ ਜਾਂ
 ਮਰਦੇ ਹਨ ਸੂਰਮੇ। ਘਾਲ ਪਾਲਕੀ=ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਪਾਕੇ। ਚਾਰ=ਜੇਹੜਾ ਸੁੰਦਰ
 ਚੰਦਨ ਹੈ। ਚਿਤੁ=ਉਸ ਚੰਦਨ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਤਿਲਕ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ
 ਚੜਾਵਾਂਗੀ। ਪਾਉ=ਵੱਡੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪਾਵਾਂਗੀ।

ਸੁਯੰਬਰ ਸਖੀ ਰੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਬਰੋਂ ॥ ੩੪ ॥ ੧੦੮ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਚਹੁ
 ਦਿਸ ਮਾਰੂ ਸਬਦ ਬਜੇ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗਾਜੀ ਸਬ ਹਠ ਰਣ ਆਨ
 ਗਜੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੈਹਥੀ ਬਾਣ ਪ੍ਰਯੋਘ ਚਲਾਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਮਹਾ
 ਮੇਘ ਬੁੰਦਨ ਜਯੋਂ ਬਿਸਿਖ ਬਜੁਹਿ ਬਰਸਾਏ ॥ ਚਟਪਟ ਚਰਮ ਬਰਮ ਸਬ
 ਬੇਧੇ ਸਟਪਟ ਪਾਰ ਪਰਾਨੇ ॥ ਖਟਪਟ ਸਰਬ ਭੂਮਿ ਕੇ ਬੇਧੇ ਨਾਗਨ ਲੋਗ
 ਸਿਧਾਨੇ ॥ ਝਮਕਤ ਖੜਗ ਕਾਢ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਸੈਥੀ ਸੁਭਟ ਚਲਾਵਤ ॥
 ਜਾਨੁਕ ਪ੍ਰਗਟ ਬਾਟ ਸੁਰਪੁਰ ਕੀ ਨੀਕੇ ਹਿਰਦੇ ਦਿਖਾਵਤ ॥ ੩੫ ॥ ੧੦੯ ॥
 ਸੋਰਠ ॥ ਬਾਨਠ ਬੇਧੇ ਅਮਿਤ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਤੇ ਤਜ ਦੇਹ ਨੇਹ ਸੰਪਤਿ ਕੇ ਭਏ
 ਸੁਰਗ ਕੇ ਬਾਸੀ ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਰਬ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਾਟ
 ਗਿਰਾਏ ॥ ਸੋਭਤ ਭਏ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰ ਜਮਪੁਰ ਸੁਰਪੁਰ ਨਿਰਖ ਲਜਾਏ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ
 ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਕੇ ਛੁਟ ਛੁਟ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ॥ ਜਨੁਕ ਅਸੋਕ ਬਾਗੁ ਦਿਵਪਤ ਕੇ ਪੁਹਪ
 ਬਸੰਤਿ ਝਰੇ ॥ ਕਟਿ ਕਟਿ ਗਿਰੇ ਗਜਨ ਕੁੰਭ ਸਥਲ ਮੁਕਤਾ ਬਿਬਰਿ ਪਰੇ ॥
 ਜਾਨੁਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਭ ਮੁਖ ਛੂਟੇ ਜਲਕਨ ਸੁਭਗਝਰੇ ॥ ੩੬ ॥ ੧੧੦ ॥ ਦੇਵ
 ਗੰਧਾਰੀ ਦੂਜੀ ਤਰਾ ॥ ਦੁਹ ਦਿਸ ਪਰੇ ਬੀਰ ਹੰਕਾਰ ॥ ਕਾਢਿ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਣ
 ਧਾਵਤ ਮਾਰ ਮਾਰ ਉਚਾਰ ॥ ਪਾਨ ਰੋਕ ਸਰੇ ਖਰਾਵਤ ਕੁੱਧ ਜੁੱਧ ਫਿਰੇ ॥ ਗਾਹਿ
 ਗਾਹਿ ਗਜੀ ਰਥੀ ਰਣ ਅੰਤ ਭੂਮ ਗਿਰੇ ॥ ਤਾਨਤਾਨ ਸੰਧਾਨ ਬਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ
 ਕਾਨ ਸੁ ਬਾਹ ॥ ਬਾਹਿ ਬਾਹਿ ਫਿਰੇ ਸੁ ਬਾਹਨ ਛੱਤ ਧਰਮ ਨਿਬਾਹਿ ॥ ਬੇਧ ਬੇਧ
 ਸੁ ਬਾਨਅੰਗ ਜੁਆਨ ਜੁਝੈ ਐਸ ॥ ਭੂਰਿ ਭਾਰਥ ਕੇ ਸਮੇ ਸਰਸੇਜ ਭੀਖਮ ਜੈਸ ॥ ੩੭ ॥

੧੦੮. ਢਾਲਾਂ ਤੇ ਸੰਜੋਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਹੁਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ
 ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਵਿੰਨਕੇ ਪਾਰਲੇ ਬੰਨੇ ਨਿਕਲ ਗਏ । ਖਟ ਪਟ=ਛੇ ਪੜਦੇ
 ਸਾਰੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿੰਨ ਕੇ ਸਰਪਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਵ ਪਤਾਲ ਨੂੰ ਬਾਣ
 ਚਲੇ ਗਏ । ਝਮਕਤ=ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਚਮਕਦੀਆਂ ਹਨ
 ਕੱਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰਮੇ ਸੇਲੀ=ਬਰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲੋਂਦੇ ਹਨ ।
 ਬਾਟ ਸੁਰ ਪੁਰ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਸਤਾ
 ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ । ੧੦੯. ਧੁਜ ਪਤਾਕਾ=ਝੰਡੇ ਤੇ ਝੰਡੀਆਂ ।
 ਦਿਵ ਪਤਿ=ਸੁਰਗ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਸੋਕ ਬਾਗ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੁਲ ਝੜੇ
 ਹਨ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿਚ । ਕੁੰਭ ਸਥਲ=ਘੜੇ ਵਰਗਾ ਥਾਂ ਭਾਵ ਗਜਨ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ
 ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸਿਰ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦਾ ਖਾਸ ਅੰਗ ਵੱਡਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਦੀ ਇਸ
 ਨੂੰ ਕੁੰਭ ਸਥਲ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੁੰਭ ਸਥਲ=ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ
 ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਡਿੱਗੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁੰਭ ਸਥਲ=ਮੱਥਾ ਰੂਪ ਥਾਂ ਹੈ ।
 ਜਲ ਕਨ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਿਣਕੇ ਮਾਨੇ ਸੁੰਦਰ ਝੜੇ ਹਨ । ਹੰਕਾਰ=ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਜਾਂ
 ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ । ੧੧੦. ਪਾਨ ਰੋਕ=ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਸਹਿਤ ਗੁੱਸੇ ਦੇ
 ਰਾਜੇ । ਤਾਨ=ਜੋਰ ਨਾਲ, ਤਾਨ= ਤਾਣ ਕੇ ਭਾਵ ਖਿਚਕੇ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਖਿਚਕੇ
 ਸੁਬਾਹ=ਸੂਰਮੇ । ਸੰਧਾਨ=ਸਿੱਧੇ ਕੀਤੇ ਭਾਵ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਬਾਣਾਂ ਨੂੰ
 ਖਿਚ ਕੇ ਸਿਧਿਆਂ ਕੀਤਾ । ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
 ਬਾਣਾਂ ਦੀ ਸੇਜਾ ਉਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ ।

੧੧੧ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਹੁਤੁ ਸੰਨਯਾਸੀ ਮਾਰੇ ॥ ਕੇਤਿਕ
ਬਾਂਧ ਬਾਰਮੋ ਬੋਰੇ ਕਿਤੇ ਅਗਨ ਮੇ ਜਾਰੇ ॥ ਕੇਤਨ ਏਕ ਹਾਥ ਕਟ ਡਾਰੇ
ਕੇਤਿਨ ਕੇ ਦੁੰ ਹਾਥ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਪਾਇ ਰਥੀ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ਕਟੇ ਕਿਤਨ ਕੇ
ਮਾਥ ॥ ਛਤੁ ਚਮੁਰਥ ਬਾਜ ਕਿਤਨ ਕੇ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਰਣ ਡਾਰੇ ॥
ਕੇ ਤਨ ਮੁਕਟ ਲਕੁਟ ਲੈ ਤੋਰੇ ਕੇਤਨ ਜੂਟ ਉਪਾਰੇ ॥ ਭਕਿ ਭਕਿ ਗਿਰੇਭਿੰਭਰ
ਬਸੁਧਾ ਪਰ ਘਾਇ ਅੰਗ ਭਿਭਰਾਰੇ ॥ ਜਾਨੁਕ ਅੰਤ ਬਸੰਤ ਸਬੈ ਮਿਲ ਚਾਚਰ
ਖੇਲ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ੩੮ ॥ ੧੧੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਡਾਨ ॥ ਚੁਪਰੇ ਚਾਰ
ਚਿਕਨੇ ਕੇਸ ॥ ਆਨ ਆਨ ਫਿਰੀ ਚਹੁੰਦਿਸ ਨਾਰ ਨਾਗਰ ਭੇਸ ॥ ਚਿਬਕ
ਚਾਰ ਸੁਧਾਰ ਬੇਸਰ ਡਾਰ ਕਾਜਰ ਨੈਨ ॥ ਜੀਵ ਜੰਤਨ ਕਾ ਚਲੀ ਚਿਤ ਲੇਤ ਚੇਰ
ਸਮੈਨ ॥ ਦੇਖਰੀ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ਸੁੰਦਰ ਆਜੁ ਬਰ ਹੈ ਬੀਰ ॥ ਬੀਨ ਬੀਨ ਧਰੋ ਸਬੰ
ਗਨ ਘ ਕੇਸਰ ਚੀਰ ॥ ਚੀਨ ਚੀਨ ਬਰਿ ਹੈ ਸੁ ਬਾਹ ਸੁ ਮੱਧ ਜੁਧ ਉਛਾਹ ॥ ਤੇਗ
ਤੀਰਨ ਬਾਨ ਬਰਛਨ ਜੀਤ ਕਰਿ ਹੈ ਬਜਾਹ ॥ ੩੯ ॥ ੧੧੩ ॥ ਬਿਸਨ
ਪਦ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਕਹ ਲੈ ਉਪਮਾ ਇਤੀ ਕਰੋ ॥ ਗੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸੁਨਹੁ
ਸੂਚਿਤ ਮੈ ਅਧਿਕ ਡਰੋ ॥ ਤਉ ਸੁਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਕਥਾ ਕਹਿ ਕਹਿ ਸੰਛੇਪ
ਬਖਾਨੋ ॥ ਜੈਸੇ ਤਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ਜਥਾ ਸਕਤਿ ਅਨਮਾਨੋ ॥ ਜਬ ਪਾਰਸ
ਇਹ ਬਿਧਰਨ ਮੰਡਿਯੋ ਨਾਨਾ ਸਸਤੁ ਚਲਾਏ ॥ ਹਤੇ ਸੁ ਹਤੇ ਜੀਅ ਲੈ
ਭਾਜੇ ਚਹੁੰਦਿਸ ਗਏ ਪਗਏ ॥ ਜੇਹਠ ਤਿਆਗ ਆਨ ਪਗ ਲਾਰੇ ਤੇ ਸਬ
ਲਏ ਬਚਾਈ ॥ ਭੁਖਨ ਬਸਨ ਬਹੁਤੁ ਬਿਧਿ ਦੀਨੇ ਦੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬਡਾਈ ॥੪੦॥
॥ ੧੧੪ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਪਾਰਸਨਾਥ ਬਡੋ ਰਣ ਪਾਰਯੋ ॥ ਆਪਨ ਪ੍ਰਚੁਰ ਜਗਤਮਤੁ

੧੧੧. ਪੈਦਲ ਤਿਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੋਬ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਰਥਾਂ ਵਾਲੇ
ਤੋੜ ਦਿਤੇ । ਕਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕਟ ਲਾਠੀਆਂ ਜਾਂ ਸੋਟਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਤੋੜ ਸੁਟੇ ।
ਭਿੰਡਰ=ਡਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸੂਰਮੇ ਭਕ=ਬੋਲ ੨ ਕੇ ਡਿੱਗੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ, ਅੰਗ,
ਭਿੰਡਰਾਇ=ਭੈਆਨਕ ਜਖਮਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਨ । ਚਾਚਰ=ਹੋਲੀ ਖੇਡ ਕੇ ਸੂਰਮੇ ਚਲੇ
ਗਏ ਹਨ । ੧੧੨. ਨਾਗਰ=ਸੁੰਦਰ ਭੇਸ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ।
ਚਿਬਰ=ਠੰਡੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਬਣਾਕੇ ਨੱਥ ਨੂੰ ਪਾਇਆ
ਹੈ । ਨਿੱਕਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਜੀਆਂ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸੁਸ਼ਟ ਕਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਜਿਤ ਵਿਚ
ਚੁਰਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ ਕਾਮ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਬੀਨ=ਚੁਣ ਚੁਣ
ਕੇ ਧਾਰਨ ਕਰਾਂਗੀ ਸਾਰਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧ ਕੇਸਰ ਕਪੜਿਆਂ
ਉਤੇ ਛਿਣਕ ਕਰਕੇ । ਚੀਨ=ਵੇਖ ਵੇਖਕੇ ਵਰਦੀਆਂ ਹਨ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ।

੧੧੩. ਕਿਥੋਂ ਤਕ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਉਪਮਾ ਕਰਾਂ । ਸੁਣੋ ਗੁਰਮੁਖੇ
ਜਿਤਨੀ ਕੁ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਹੈ । ਮੰਡਿਓ=ਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।
ਪਗਏ=ਚਹੁੰਦਿਆਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ । ੧੧੪. ਪਾਰਯੋ=ਬੜਾ
ਵੱਡਾ ਜੁਧ ਕੀਤਾ । ਪ੍ਰਚੁਰ=ਆਪਣਾ ਮੱਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ । ਪਰਮ
ਪੁਰਖ ਜੋ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸੀ ਉਹ ਜਿੱਤ ਲਏ ਹਨ ।
ਗਣ=ਬਹੁਤ । ਪ੍ਰਯੋਘ=ਕੁਹਾੜੇ ਜਾਂ ਬਾਣ । ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਬਾਣਾਂ ਜਾਂ
[ਬਾਕੀ ਫੁਟ ਨੋਟ ਦੇਖੋ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਦੇ ਹੇਠ]

ਕੀਨਾ ਦੇਵ ਦੱਤ ਕੋ ਟਾਰਯੋ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸੱਸਤ੍ਰੁ ਅੱਸਤ੍ਰੁ ਨਾਨਾਬਿਧਿ ਭਾਂਤ ਅਨਿਕ
ਅਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਜੀਤੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਾਰਸ ਕੇ ਸਗਲ ਜਟਾ ਧਰ ਹਾਰੇ ॥ ਬੇਖ ਬੇਖ
ਭਟ ਪਰੇ ਧਰਨ ਗਿਰ ਬਾਣ ਪੁਯੋਘਨ ਘਾਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਪਰਮ ਲੋਕ ਪਾਵਨ ਕਹੂੰ
ਪਾਨਨ ਪੰਖ ਲਗਾਏ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹੂੰ ਗਿਰੇ ਕਵਚ ਕਟ ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾ ਕਹੂੰ ਪਾਈ
॥ ਜਣੁ ਦੈ ਚਲੈ ਨਿਸਾਣ ਸੁਰਗ ਕਹੂੰ ਕੁਲਹਿ ਕਲੰਕ ਮਿਟਾਈ ॥ ੪੧ ॥ ੧੧੫
॥ ਸੂਹੀ ॥ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਬਡੇ ਰਣਜੀਤੋ ॥ ਜਾਨਕ ਭਈ ਦੂਸਰ ਕਰਣਾਰਜਨ
ਭਾਰਥ ਸੋ ਹੁਇ ਬੀਤੋ ॥ ਬਹੁਬਿਧਿ ਚਲੇ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਸੋਣ ਕੇ ਰਥ ਗਜ ਅਸਵ
ਬਹਾਏ ॥ ਭੈ ਕਰ ਜਾਨ ਭਯੋ ਬਡ ਆਹਵ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਲਜਾਏ ॥ ਜਹ ਤਹ ਚਲੇ
ਭਾਜ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਾਣਨ ਅੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਜਾਨੁਕ ਬੰਜੁ ਇੰਦੁ ਕੇ ਭੈ ਤੇ ਪੱਬ
ਸਪੰਛ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਜਿਹੋ ਤਿਹੋ ਗਿਰਤ ਸੋਣ ਕੀ ਧਾਰਾ ਅਰ ਘੁਮਤ ਭਿਭਰਾਤ ॥
ਨਿੰਦਾ ਕਰਤ ਛਤ੍ਰੀਯ ਧਰਮ ਕੀ ਭਜਤ ਦਸੈ ਦਿਸ ਜਾਤ ॥ ੪੨ ॥ ੧੧੬ ॥
ਸੋਰਠ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜੇਤਕ ਜੀਅਤ ਬਚੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਤਾਸ ਮਰਤ ਫਿਰ
ਬਹੁਰ ਨ ਆਏ ਹੋਤ ਭਏ ਬਨਬਾਸੀ ॥ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਢੂੰਢ ਬਨ ਬੇਹੜ ਜੋਹ ਤੋਹ
ਪਕਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਖੋਜ ਪਤਾਲ ਅਕਾਸ ਸੁਰਗ ਕਹੂੰ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥ ਇਹ
ਬਿਧ ਨਾਸ ਕਰੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਆਪਨ ਮਤਹ ਮਤਾਯੋ ॥ ਆਪਨ ਨਾਸ ਸਿਖਾਇ
ਸਬਨ ਕਹੂੰ ਆਪਨ ਮੰਤ੍ਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਜੇ ਜੇ ਗਹੇ ਤਿਨੋ ਤੇ ਘਾਇਲ ਤਿਨ ਕੀ ਜਟਾ
ਮੁੰਡਾਈ ॥ ਦੋਹੀ ਦੁਰ ਦੱਤਕੀ ਕੀਨੀ ਆਪਨ ਫੇਰ ਦੁਹਾਈ ॥ ੧੧੭ ॥ ਬਸੰਤ ॥
ਬਿਸਨ ਪਦ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਫਾਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਖੇਲੇ ॥ ਸੋਭਤ ਢਾਲ ਮਾਲ ਡਫ
ਮਾਲੈ ਮੂਠ ਗੁਲਾਲਨ ਸੇਲੇ ॥ ਜਾਨ ਤੁਫੰਗ ਭਰਤ ਪਿਚਕਾਰੀ ਸੂਰਨ ਅੰਗ
ਲਗਾਵਤ ॥ ਨਿਕਸਤ ਸੋਣ ਅਧਿਕ ਛਬਿ ਉਪਜਤ ਕੇਸਰ ਜਾਨ ਸੁਹਾਵਤ ॥

[ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ ਫੁਟ ਨੋਟ]

ਕੁਹਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪਰਮ ਲੋਕ=ਜੇਹੜਾ ਵੱਡਾ ਲੋਕ ਸੁਰਗ ਪਵਿੱਤ੍ਰ
ਹੈ ਉਸ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ
ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਖੰਭ ਲਗਾਏ ਹਨ ਭਾਵ ਉਡ ਚੱਲੇ ਹਨ ਭਾਵ ਬਿਬਾਣਾਂ ਤੇ
ਚੜ ਕੇ ਜਾਂ ਚੜਾਕੇ ਅਪੱਛਰਾਂ ਲੈ ਚੱਲੀਆਂ ਹਨ। ਕਵਚ=ਸੰਜੋਆਂ ਕੱਟੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸੋਭਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਣ ਦੈ ਮਾਨੋਂ ਨਗਾਰੇ ਦੇਕੇ ਚਲੇ
ਹਨ ਭਾਵ ਵਾਜੇ ਵਜਾਕੇ ਤੁਰ ਚੱਲੇ ਹਨ। ੧੧੫. ਕਰਣ ਅਤੇ ਅਰਜਨ
ਰਾਜੇ ਦੀ ਮਾਨੋਂ ਦੂਸਰੀ ਲੜਾਈ ਹੈ ਇੱਕੁਰ ਦਾ ਭਾਰਤ ਜੁਧ ਹੋਇਆ ਜਾਂ
ਹੋ ਗੁਜਰਿਆ ਹੈ। ਪੱਬ=ਪਹਾੜ ਸਹਿਤ ਖੰਭਾਂ ਦੇ ਤੁਰ ਚੱਲੇ ਭਾਵ ਪਹਾੜ
ਖੰਭ ਲਗਾਕੇ ਉਡ ਚੱਲੇ। ਭਿਭਰਾਤ=ਭੈ ਆਤਰ ਭਾਵ ਡਰ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ ਵੈਰੀ
ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ੧੧੬. ਬਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੜ=ਘੋਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ
ਨਮਸਕਾਰ ਜਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਏ ਹਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ।

੧੧੭. ਇਹ ਬਿਧ=ਇਸ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਲੀਆਂ ਖੇਡਣ
ਲੱਗੇ। ਢਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਮਾਨੋਂ ਡਫਾਂ ਹਨ। ਸੇਲੇ=ਬਰਛੇ ਜਾਂ ਨੇਜੇ ਮਾਨੋਂ
ਗੁਲਾਲ ਦੀਆਂ ਮੱਠਾਂ ਹਨ। ਤੁਫੰਗ=ਬੰਦੂਕ ਮਾਨੋਂ ਪਿਚਕਾਰੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੁਣਤ ਭਰੀ ਜਟਾ ਅਤਿ ਸੋਭਤ ਛਬਹਿਨ ਜਾਤ ਕਹਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ
ਸੈ ਡਾਰਯੋ ਈਗਰ ਲਾਗਿ ਰਹਯੋ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਗਿਰਤ ਭਏ ਨਾਨਾਬਿਧਿ ਸਾਂਗਨ
ਸਤੁ ਪਰੋਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਖੇਲ ਧਮਾਰ ਪਸਾਰ ਕੈ ਅਧਿਕ ਸੁਮਿਤ ਹੂੰ ਸੋਏ ॥
੧੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪਰਜਾ ॥ ਦਸ ਸੈ ਬਰਖ ਰਾਜ ਤਿਨ ਕੀਨਾ ॥ ਕੈ ਕੰ ਦੂਰ ਦੱਤ
ਕੇ ਮਤ ਕਹੁ ਰਾਜ ਜੋਗ ਦੇਉ ਲੀਨਾ ॥ ਜੇ ਜੇ ਛਪੇ ਲੁਕੇ ਕਹੁ ਬਾਚੇ ਰਹਿ ਰਹਿ ਵਹੈ
ਗਏ ॥ ਐਸੇ ਏਕ ਨਾਮ ਲੈਬੇ ਕੈ ਜਗ ਮੋਰਹਤ ਭਏ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੈ ਰਾਜ ਕਰਤ
ਯੋ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਧਨ ਜੋਰਯੋ ॥ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਮਾਨਸ ਸੁਉਨਨ ਸੁਨ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ
ਤੇ ਤੋਰਯੋ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜੀਤ ਦੇਸ ਪੁਰਦੇਸਨ ਜੀਤ ਨਿਸਾਨ ਬਜਾਯੋ ॥ ਆਪਨ
ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਕਰਿ ਮਾਨਯੋ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ੧੧੯ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥
ਦਸ ਸਹੰਸੁ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਰਖ ਸੁ ਕੀਨ ਰਾਜ ਸਧਾਰ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਧਰਾਨ ਲੈ ਅਰੁ
ਸੱਤੁ ਸਰਬ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਜੀਤ ਜੀਤ ਅਨੂਪ ਭੂਪ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਭੂਪ ਮੇਧ ਠਟਯੋ
ਨਿਪੁੰਤਮਏਕ ਜਗ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧੨੦ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇ ਨਰੇਸਨ ਬਾਂਧਿਕੈ ਇਕ ਬਾਰ ॥
ਰੋਹ ਦੇਸ ਬਿਖੈ ਗਯੋ ਲੈ ਪੁੰਤੁ ਮਿੰਤੁ ਕੁਮਾਰ ॥ ਨਾਰ ਸੰਜੁਤ ਬੈਠ ਬਿਧਵਤ ਕੀਨ
ਜਗ ਅਰੰਭ ॥ ਬੋਲ ਬੋਲ ਕਰੋਰਿਤਜ ਔਰ ਬਿੱਪ ਅਸੰਭ ॥ ੧੨੧ ॥ ਰਾਜਮੇਧ
ਕਰਯੋ ਲਗੈ ਆਰੰਭ ਭੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸਮਿਧ ਜੋ ਰਸੁ ਮਿੰਤੁ ਸਤੁ ਕੁਮਾਰ
॥ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕਨ ਕੇ ਜੁਰੇ ਜਨ ਆਨਕੈ ਤਿਹੋ ਦੇਸ ॥ ਛੀਨ ਛੀਨ ਲਏ ਨਿਪਾ
ਬਰਦੇਸ ਦਿਰਬ ਅਵਿਨੇਸ ॥ ੧੨੨ ॥ ਦੇਖ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਸਰਬ ਸੁ ਭੂਪ ਸੰਪਤ
ਨੈਣ ॥ ਗਰਬ ਸੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬੋਲਾ ਬੈਣ ॥ ਭੂਪ ਮੇਧ ਕਰੋ ਸਬੈ ਤੁਮ
ਆਜ ਜੋਗ ਅਰੰਭ ॥ ਸਤਜੁਗ ਮਾਹ ਭਯੋ ਜਿਹੀ ਬਿਧ ਕੀਨ ਰਾਜੇ ਜੰਭ ॥ ੧੨੩ ॥
ਮੰਤ੍ਰੀਯ ਬਾਚ ॥ ਲੱਛ ਜਉ ਨਿਪ ਮਾਰੀਯੈ ਤਬ ਹੋਤ ਹੈ ਨਿਪਮੇਧ ॥ ਏਕ ਏਕ
ਅਨੇਕ ਸੰਪਤ ਦੀਜੀਯੈ ਭਵਿਖੇਧ ॥ ਲੱਛ ਲੱਛ ਤੁਰੰਗ ਏਕਹਿ ਦੀਜੀਯੈ ਅਬ ਚਾਰ
॥ ਜੋਗ ਪੂਰਣ ਹੋਤੁ ਹੈ ਸੁਨ ਰਾਜ ਰਾਜ ਵਤਾਰ ॥ ੧੨੪ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੁਮਿਧ
ਸੰਪਤ ਦੀਜੀਯੈ ਇਕ ਬਾਰ ॥ ਲੱਛ ਹਸਤ ਤੁਰੰਗ ਦੈ ਲੱਛ ਸੁਵਰਨ ਭਾਰ ਅਪਾਰ
॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਿਜੇਕ ਏਕਹਿ ਦੀਜੀਯੈ ਅਬਿਲੰਬ ॥ ਜੋਗ ਪੂਰਣ ਹੋਇ ਤਉ ਸੁਨ
ਰਾਜ ਰਾਜ ਅਸੰਭ ॥ ੧੨੫ ॥ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਬਾਚ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਵਰਨ ਕੀ ਨ
ਇਤੀਕਮੀ ਜਉ ਟੂਟਹੈ ਬਹੁ ਬਰਖ ॥ ਹਸਤ ਕੀ ਨ ਕਮੀ ਮੁਝੈ ਹਯ ਸਾਰ ਲੀਜੈ
ਪਰਖ ॥ ਅਉਰ ਜੇ ਧਨ ਚਾਹੀਯੈ ਸੋ ਲੀਜੀਯੈ ਅਬਚਾਰ ॥ ਚਿੱਤ ਮੈ ਨ ਕਛੁ ਕਰੋ

੧੧੮. ਈਗਰ=ਸੰਧੂਰ। ਸਾਗਨ ਨੇਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਰੋਏ ਹੋਏ
ਹਨ। ਜਾਨਕ=ਮਾਨੋਂ ਖੇਡਕੇ ਲੁੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਪਸਾਰਕੇ ਅੱਧੇ ਕੁ ਥੱਕ ਕੇ
ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹਨ। ੧੧੯. ਧਰਾਨ=ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਲੈ ਕੇ।
ਭੂਪ ਮੇਧ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਜੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਜੇਹੜਾ ਪਾਰਸ ਨਾਥ
ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ੧੨੦. ਰਿਤਜ=ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਹੁਤੀਆਂ
ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੇ-ਸੰਭਾਲ ਜੋ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ਜਾਂ
ਅਸਚਰਜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ। ੧੨੨. ਕੀਤਾ ਸੀ ਰਾਜੇ ਸੰਭਾਸੁਰ ਨੇ।

੧੨੨. ਭਵਖੇਧ=ਹੇ ਰਾਜਾ ਜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਖੇਧ=ਪੀੜਾ, ਦੁਖ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ। ਅਬਿਚਾਰ=ਛੇਤੀ।

ਸੁਨ ਮੰਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ॥੧੨੬॥ ਜਿਉ ਜਬੈ ਨਿਪ ਉਚਰਯੋ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰ ਬਰ ਸੁਨ
 ਬੈਨ ॥ ਹਾਥ ਜੋਰ ਸਲਾਮ ਕੈ ਨਿਪ ਨੀਚ ਕੈ ਜੁਗ ਨੈਨ ॥ ਅਉਰ ਏਕ ਸੁਨੋ
 ਨਿਪੋਤਮ ਉਚਰੋ ਇਕ ਗਾਥ ॥ ਜੈਨ ਮੱਧਿ ਸੁਨੀ ਪੁਰਾਨਨ ਅਉਰ ਸਿੰਮਿਤ
 ਸਾਥ ॥ ੧੨੭ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀਬਾਚ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਅਉਰ ਜੋ ਸਭ ਦੇਸ ਕੇ ਨਿਪ
 ਜੀਤੀਯੈ ਸੁਨਿ ਭੂਪ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗਾਤ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹਰਣ ਸਰੂਪ ॥ ਐਸ
 ਜਉ ਸੁਨ ਭੂਪ ਪਤ ਸਬ ਪ੍ਰਛੀਆ ਤਿਹੋ ਗਾਥ ॥ ਪੂਛ ਆਉ ਸਬੈ ਨਿਪਾਲਨ
 ਹੋਉ ਕਹੋ ਤਹ ਸਾਥ ॥ ੧੨੮ ॥ ਰੂਆਲ ॥ ਯੋ ਕਹੋ ਜਬ ਬੈਨ ਭੂਪਤ ਮੰਤ੍ਰ
 ਬਰ ਸੁਨ ਧਾਇ ॥ ਪੰਚ ਲੱਛ ਬੁਲਾਇ ਭੂਪਤ ਪੂਛ ਸਰਬ ਬੁਲਾਇ ॥ ਅਉਰ
 ਸਾਤਹੂੰ ਲੋਕ ਭੋਤਰ ਦੇਹ ਅਉਰ ਬਤਾਇ ॥ ਜਉਨ ਜਉਨ ਨ ਜੀਤਿਆ ਨਿਪ
 ਰੋਸ ਕੈ ਨਿਪਰਾਇ ॥ ੧੨੯ ॥ ਰੂਆਲ ॥ ਦੇਖ ਦੇਖ ਰਹੋ ਸਬੈ ਤਰ ਕੋਨ ਦੇਤ
 ਬਿਚਾਰ ॥ ਐਸ ਕਉਨ ਰਹਾ ਧਰਾ ਪਰ ਦੇਹ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰ ॥ ਏਕ ਏਕ ਬੁਲਾਇ
 ਭੂਪਤਿ ਪੂਛ ਸਰਬ ਬੁਲਾਇ ॥ ਕੋ ਅਜੀਤ ਰਹਾ ਨਹੀ ਜਿਹ ਠਉਰ ਦੇਹੁ
 ਬਤਾਇ ॥ ੧੩੦ ॥ ਏਕ ਨਿਪ ਬਾਚ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਏਕ ਭੂਪਤ ਉਚਰੋ
 ਸੁਨਿ ਲੋਹ ਰਾਜਾ ਬੈਨ ॥ ਜਾਨ ਮਾਫ ਕਰੋ ਕਹੋ ਤਬ ਰਾਜ ਰਾਜ ਸੁ ਨੈਨ ॥
 ਏਕ ਹੋ ਮੁਨ ਸਿੰਧ ਮੇ ਅਰ ਮੱਛ ਕੇ ਉਰ ਮਾਹਿ ॥ ਮੋਹਿ ਰਾਵ ਬਬੇਕ ਭਾਖੇ
 ਤਾਹਿ ਭੂਪਤਿ ਨਾਹਿ ॥ ੧੩੧ ॥ ਰੂਆਲ ॥ ਏਕ ਦਯੋਸ ਜਟ ਧਰੀ ਨਿਪ
 ਕੀਨੁ ਛੀਰ ਪਵੇਸ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੁਤੀ ਤਹਾਂ ਇਕ ਨਾਰ ਨਾਗਰ ਭੇਸ ॥
 ਤਾਸ ਦੇਖਸਿ ਵੇਸ ਕੋ ਗਿਰ ਬਿੰਦ ਸਿੰਧ ਮਝਾਰ ॥ ਮੱਛ ਪੇਟ ਮਛਿੰਦੁ ਜੋਗੀ ਬੈਨ
 ਹੈ ਨਿਪਬਾਰ ॥ ੧੩੨ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਤਾਸ ਤੇ ਚਲ ਪ੍ਰਛੀਐ ਨਿਪ ਸਰਬ
 ਬਾਤ ਬਿਬੇਕ ॥ ਏਨ ਤੋਹਿ ਬਤਾਇ ਹੈ ਨਿਪ ਭਾਖਿਹੋ ਜੁ ਅਨੇਕ ॥ ਐਸ ਬਾਤ
 ਸੁਨੀ ਜਬੈ ਤਬ ਰਾਜ ਰਾਜ ਅਵਤਾਰ ॥ ਸਿੰਧ ਖੋਜਨ ਕੋ ਚਲਾ ਲੈ ਜਗਤ ਕੇ ਸਬ
 ਜਾਰ ॥ ੧੩੩ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਮੰਗਾਇ ਜਾਲ ਨ ਸੰਗ ਲੈ
 ਦਲ ਸਰਬ ॥ ਜੀਤ ਦੁੰਦਭ ਦੈ ਚਲਾ ਨਿਪਜਾਨ ਕੈ ਜੀਅ ਗਰਬ ॥ ਮੰਤ੍ਰ
 ਮਿਤ੍ਰ ਕੁਮਾਰਿ ਸੰਪਤ ਸਰਬ ਸਾਧਿ ਬੁਲਾਇ ॥ ਸਿੰਧ ਜਾਰ ਡਰੇ ਜਹਾ ਤਹਾ ਮੱਛ

੧੨੮. ਜਉਨ=ਜਿਹੜਾ ੨ ਰਾਜਾ ਗੁੱਸਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਿਆ
 ਜਾਂ ਗੁੱਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਨੇ ।

੧੨੯. ਕੋਈ ਜਗਾ ਅਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ ਜੇਹੜੀ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ।

੧੩੦. ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਚੰਗੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ । ਮੋਹ ਅਤੇ ਬਿਬੇਕ
 ਰਾਜੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਾਂ ਹੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ।

੧੩੧. ਜਟਾਧਾਰੀ=ਸਿਵਜੀ ਨੇ । ਚਿਤ੍ਰ ਰੂਪ=ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਉਥੇ
 ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਜਗਾ ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਭੇਖ
 ਵਾਲੀ । ਸਿਵੇਸ=ਸਿਵਜੀ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਬੀਰਜ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ।
 ਨਿਪਬਾਰ=ਸਮੁੰਦਰ ।

੧੩੨. ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੇਹੜਾ
 ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਹੈ । ੧੩੩ ਨਗਾਰਾ ਦੇਕੇ ਭਾਵ ਢੋਲ ਵਜਾਕੇ
 ਜਿੱਤਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਰ ਚੱਲਿਆ ਅੱਗੇ ਨੂੰ । ਮੱਛ ਸੱਤ੍ਰ ਡਰਾਇ=ਕੁੰਡੀਆਂ ਡਾਰ
 ਭਾਵ ਪਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ।

ਸੱਤ ਡਰਾਇ ॥ ੧੩੪ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਮੱਛ ਕੱਛਪ ਅਉਰ ਜੀਵ ਅਪਾਰ ॥
 ਬੱਧਿ ਜਾਰਨ ਹੈ ਕਢੇ ਤਬ ਤਿਆਗ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਧਾਰ ॥ ਸਿੰਧ ਤੀਰ ਗਏ ਜਬੈ
 ਜਲ ਜੀਵ ਏਕੈ ਬਾਰ ॥ ਐਸ ਭਾਂਤ ਭਏ ਬਖਾਨਤ ਸਿੰਧ ਪੈ ਮਤਸਾਰ ॥ ੧੩੫ ॥
 ਬਿੱਧ ਕੇ ਧਰ ਸਿੰਧ ਮੂਰਤ ਆਇਯੋ ਤਿਹੋ ਪਾਸਿ ॥ ਰਤਨ ਹੀਰ ਪੁਵਾਲ ਮਾਨਕ
 ਦੀਨ ਹੈ ਅਨਿ ਆਸ ॥ ਜੀਵ ਕਾਹਿ ਸੰਘਾਰੀਐ ਸੁਨਿ ਲੀਜੀਐ ਨਿਪ ਬੈਨ ॥
 ਜਉਨ ਕਾਰਜ ਕੇ ਚਲੇ ਤੁਮ ਸੋ ਨਹੀ ਇਹ ਠੈਨ ॥ ੧੩੬ ॥
 ਸਿੰਧ ਬਾਰ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਛੀਰ ਸਾਗਰ ਹੈ ਜਹਾਂ ਸੁਨ ਰਾਜ ਰਾਜਵਤਾਰ ॥
 ਮੱਛ ਉਦਰ ਮਛਿੰਦੁ ਜੋਗੀ ਬੈਨ ਹੈ ਬਿਤਧਾਰ ॥ ਡਾਰ ਜਾਰ ਨਿਕਾਰ ਤਾਕਹੋ ਪੂਛ
 ਲੇਹ ਬਨਾਇ ॥ ਜੋ ਕਹਾ ਸੋ ਕੀਜੀਐ ਨਿਪ ਇਹੀ ਸੱਤ ਉਪਾਇ ॥ ੧੩੭ ॥ ਜੋਰਿ
 ਬੀਰਨ ਲਾਖ ਸਿੰਧਹ ਆਗ ਚਾਲ ਸੁਬਾਹ ॥ ਹੂਰ ਪੂਰ ਰਹੀ ਜਹੋ ਤਹੋ ਜੱਤੁ ਤੱਤੁ
 ਉਛਾਹ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਜੰਤੁ ਬਾਜਤ ਅਉਰ ਘੁਰਤ ਨਿਸਾਨ ॥ ਛੀਰ ਸਿੰਧ ਹੁਤ
 ਜਹਾਂ ਤਿਹੋ ਨਾਮ ਪਹੁਚੇ ਆਨ ॥ ੧੩੮ ॥ ਸੂਤੁ ਜਾਰ ਬਨਾਇਕੈ ਤਿਹ ਮੱਧਿ
 ਡਾਰ ਅਪਾਰ ॥ ਅਉਰ ਜੀਵ ਘਨੇ ਗਹੇ ਨ ਵਿਲੋਕਯੋ ਸਿਵ ਬਾਰ ॥ ਹਾਰਿ
 ਹਾਰਿ ਫਿਰੈ ਸਬੈ ਭਟ ਆਨ ਭੁਪਤ ਤੀਰ ॥ ਅਉਰ ਜੀਵ ਘਨੇ ਗਹੇ ਪਰਸੋਨ ਪਾਵ
 ਫਕੀਰ ॥ ੧੩੯ ॥ ਮੱਛ ਪੇਟ ਮਛਿੰਦੁ ਜੋਗੀ ਬੈਨ ਹੈ ਬਿਨ ਆਸ ॥ ਜਾਰ ਭੇਟ
 ਸਕੈ ਨ ਵਾਕੇ ਮੋਨ ਅੰਗ ਸੁਬਾਸ ॥ ਏਕ ਜਾਰ ਸੁਨਾਨਯੋ ਤਿਹ ਡਾਰੀਐ ਅਬ
 ਚਾਰ ॥ ਸੱਤ ਬਾਤ ਕਹੋ ਤੁਮੈ ਸੁਨਿ ਰਾਜ ਰਾਜਵਤਾਰ ॥ ੧੪੦ ॥ ਰੂਆਲ ॥
 ਗਿਆਨ ਨਾਮ ਸੁਨਾ ਹਮੇ ਤਿਹੋ ਜਾਰਿ ਕੇ ਨਿਪਰਾਇ ॥ ਤਉਨ ਤਾਮੈ ਡਾਰ ਕੈ
 ਨ ਰਾਜ ਲੇਹੁ ਗਹਾਇ ॥ ਯੋਨ ਹਾਥਿ ਪਰੇ ਮੁਨੀਸਰ ਬੀਤ ਹੈ ਬਹੁ ਬਰਖ ॥
 ਸੂਤੁ ਬਾਤ ਕਹੋ ਤੁਮੈ ਸੁਨਿ ਲੀਜੀਐ ਭਰ ਤਰਖ ॥ ੧੪੧ ॥ ਰੂਆਲ ॥ ਯੋਨ
 ਪਾਨ ਪਰੇ ਮੁਨਾਬਰ ਹੋਹਿ ਕੋਟਿ ਉਪਾਇ ॥ ਡਾਰਕੈ ਤੁਮ ਗਯਾਨ ਜਾਰ ਸੁ ਤਾਸੁ
 ਲੇਹੁ ਗਹਾਇ ॥ ਗਯਾਨ ਜਾਰ ਜਬੈ ਨਿਪੰਬਰ ਡਾਰਯੋ ਤਿਹ ਬੀਚ ॥ ਤਉਨ
 ਜਾਰ ਗਹੇ ਮੁਨਾਬਰ ਜਾਨ ਦੂਜਦਧੀਚ ॥ ੧੪੨ ॥ ਮੱਛ ਸਹਿਤ ਮਛਿੰਦੁ ਜੋਗੀ
 ਬੱਧਿ ਜਾਰ ਮਝਾਰ ॥ ਮੱਛ ਲੋਕ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਸਬ ਹੈ ਗਏ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥ ਦੂ

੧੩੪. ਸਿੰਧ=ਸਮੁੰਦਰ ਚੰਗੀ ਅਕਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸ । ੧੩੫. ਸਮੁੰਦਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
 ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ । ਰਤਨ ਹਰਿ=ਰਤਨ, ਹੀਰੇ, ਮੂੰਗੇ, ਮਾਣਕ ਨਿਰਜਤਨ ਹੋਕੇ
 ਦਿਤੇ ਹਨ । ਅਨਯਾਸ=ਨਿਰਜਤਨ । ੧੩੭. ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਲੰਘਕੇ ਸੂਰਮਾ
 ਅਗੇ ਚਲਿਆ ਹੂਰ ਪੂਰ=ਡੰਡ ਰੋਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਘੁਰਤ=ਵੱਜਦੇ ਹਨ
 ਨਿਸ਼ਾਨ=ਨਗਾਰੇ । ਬਾਰ=ਬਾਲਕ । ੧੩੮. ਜਾਲ ਜਾਂ ਫੜ ਨਹੀਂ
 ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ, ਉਹ ਚੁਪ ਬੈਠਾ ਹੋ ਅੰਗ ਜਿਸ ਦੇ ਧੰਨਤਾ ਜੋਗ ਹੈ ।

੧੪੦. ਹੇ ਰਾਜਾ ਅਸਾਂ ਉਸ ਕਾਲ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਗਿਆਨ ਨਾਮ ਵਾਲੀ
 ਸੁਣੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਜਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਗਿਆਨ ਹੈ । ਡਾਰਕੈ=ਉਸ ਜਾਲ ਨੂੰ ਉਸ
 ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਸੁਟ ਕੇ । ਭਰਤ ਰਿਖ=ਹੇ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸੁਣ ਲੇ ।

੧੪੧. ਦਧੀਚ=ਉਸ ਗਿਆਨ ਜਾਲ ਨੇ ਫੜਿਆ ਸੈ, ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਮੁਨੀ ਨੂੰ
 ਉਹ ਮਾਨੋ ਦੂਸਰਾ ਦਧੀਚ ਰਿਖੀ ਹੈ । ੧੪੨. ਬਿਸੰਭਾਰ=ਬਿਸੁੱਧ । ਦੂ
 ਮਹੂਰਤ=ਚਾਰ ਜਾਂ ਅੱਠ ਘੜੀਆਂ । ਅਸਤੁ=ਬਾਣ ਆਦਿਕ, ਉਤੰਗ=ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ
 ਜਾ ਸੁੰਦਰ । ਉਪਚਾਰ=ਇਲਾਜ ।

ਮਹੁਰਤ ਬਿਤੀ ਜਗੈ ਸੁਧ ਪਾਇਕੈ ਕਛੁ ਅੰਗ ॥ ਭੂਪ ਦੁਾਰ ਗਏ ਸਬੈ ਭਟ ਬਾਂਧ
 ਅਸਤੁ ਉਤੰਗ ॥ ੧੪੩ ॥ ਮੱਛ ਉਦਰ ਲਗੇ ਸੁ ਚੀਰਨ ਕਿਉ ਹੁੰ ਨ ਚੀਰਾ
 ਜਾਇ ॥ ਹਾਰਿ ਹਾਰਿ ਪਰੈ ਜਬੈ ਤਬ ਪੂਛ ਮਿਤੁ ਬੁਲਾਇ ॥ ਅਉਰ ਕਉਨ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ਉਪਚਾਰ ਤਾਕਰ ਆਜ ॥ ਦਿਸਟ ਜਾਤ ਪਰੇ ਮੁਨੀਸੁਰ ਸਰੇ ਹਮਰੇ
 ਕਾਜ ॥ ੧੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੱਛ ਪੇਟ ਕਿਹੂੰ ਨਾ ਫੁਟੇ ਸਬ ਕਰ ਹਟੇ
 ਉਪਾਇ ॥ ਗਯਾਨ ਗੁਰੂ ਤਿਨਹੁ ਕੋ ਤੇ ਪੂਛਾ ਤਾਹਿ ਬਨਾਇ ॥ ੧੪੫ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ
 ॥ ਭਟ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਬ ਗਰਬ ॥ ਨਿਪੁ ਤੀਰ ਬੇਲੇ ਸਰਬ ॥ ਨਿਪੁ ਪੂਛੀਐ ਗੁਰ
 ਗਯਾਨ ॥ ਕਹ ਦੇਇ ਤੋਹਿ ਬਿਧਾਨ ॥ ੧੪੬ ॥
 ਤੋਟਕ ॥ ਬਿਧ ਪੂਰ ਕੈ ਸੁਭ ਚਾਰ ॥ ਅਰ ਗਯਾਨ ਗੀਤ ਬਿਚਾਰ ॥
 ਗੁਰ ਭਾਖੀਐ ਮੁਹਿ ਭੇਵ ॥ ਕਿਮਦੇਖੀਐ ਮੁਨਿ ਦੇਵ ॥ ੧੪੭ ॥ ਗੁਰ ਗਯਾਨ
 ਬੋਲਯੋ ਬੋਨ ॥ ਸੁਭ ਬਾਚ ਸੋ ਸੁਖ ਦੇਨ ॥ ਛੁਰਕਾ ਬਿਬੇਕ ਲੈ ਹਾਥ ॥ ਇਹ
 ਫਾਰੀਐ ਤਿਹ ਸਾਬ ॥ ੧੪੮ ॥ ਤੋਟਕ ॥ ਤਬ ਕਾਮ ਤੈ ਸੋਈ ਕੀਨ ॥ ਗੁਰ
 ਗਯਾਨ ਜਯੋਂ ਸਿਖ ਦੀਨ ॥ ਗਹਿ ਕੈ ਬਿਬੇਕਹਿ ਹਾਥ ॥ ਤਿਹ ਚੀਰਿਆ ਤਿਹ
 ਸਾਬ ॥ ੧੪੯ ॥ ਜਬ ਚੀਰ ਪੇਟ ਬਨਾਇ ॥ ਤਬ ਦੇਖਏ ਜਗ ਰਾਇ ॥
 ਜੁਤ ਧਯਾਨ ਮੁਦ੍ਰਤ ਨੈਨ ॥ ਬਿਨ ਆਸ ਚਿਤ ਨ ਡੁਲੈਨ ॥ ੧੫੦ ॥ ਤੋਟਕ ॥
 ਸਤ ਧਾਤ ਪੁਤ੍ਰਾ ਕੀਨ ॥ ਮੁਨਿ ਦਿਸਟ ਤਰ ਧਰ ਦੀਨ ॥ ਜਬ ਛੁਟਿ ਰਿਖ ਕੇ
 ਧਯਾਨ ॥ ਤਬ ਭਏ ਭਸਮ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੧੫੧ ॥ ਜੇ ਅਉਰ ਦਿਗ ਤਰ ਆਉ
 ॥ ਸੋਉ ਜੀਅਤ ਜਾਨ ਨ ਪਾਉ ॥ ਸੋ ਭਸਮ ਹੋਵਤ ਜਾਨ ॥ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤ ਭਗਤਿ
 ਨ ਮਾਨ ॥ ੧੫੨ ॥ ਜਬ ਭਏ ਪੁਤ੍ਰਾ ਭਸਮ ॥ ਜਨ ਅੰਧ ਤਾਰਵ ਰਸਮ ॥ ਪੁਨ
 ਪੂਛੀਆ ਤਿਹ ਜਾਇ ॥ ਮੁਨ ਰਾਜ ਭੇਦ ਬਤਾਇ ॥ ੧੫੩ ॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥
 ਕਉਨ ਭੂਪ ਭੂਮ ਮੈ ਬਤਾਇ ਮੋਹਿ ਦੀਜੀਯੈ ॥ ਜੁ ਮੋਹਿ ਤ੍ਰਾਸਿਨਾ ਤ੍ਰਾਸਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਰਿਖੀਸ ਕੀਜੀਯੈ ॥ ਸੁ ਅਉਰ ਕਉਨ ਹੈ ਹਠੀ ਸੁ ਜਉਨ ਮੋਨ ਜੀਤਿਯੋ ॥ ਅਤ੍ਰਾਸ
 ਕਉਨ ਠਉਰ ਹੈ ਜਹਾਨ ਮੋਹ ਬੀਤਿਯੋ ॥ ੧੫੪ ॥ ਨਰਾਜ ॥ ਨਸੰਕ ਚਿੰਤ
 ਆਨੀਯੋ ਨਿਸੰਕ ਭਾਖ ਦੀਜੀਯੈ ॥ ਸੁ ਕੋ ਅਜੀਤ ਹੈ ਰਹਾ ਉਚਾਰ ਤਾਸ ਕੀਜੀਯੈ

੧੪੪. ਮੱਛ=ਮੱਛ ਦਾ ਪੇਟ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫਟਦਾ ਹੈ।
 ਗਯਾਨ ਗੁਰੂ ਜਣੈਣੇ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਉਸ ਦਾ ਹੋਗਾ ਸੀ।

੧੪੫. ਬਿਧਾਨ=ਗੀਤੀ ਜਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ। ੧੪੬. ਬਿਧ=ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ
 ਮੰਦਰ, ਗੁਰ ਗਿਆਨ=ਗਿਆਨ ਜਣੈਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ ਗੀਤੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ।

੧੪੭. ਸੁਭ ਬਾਚ=ਸੁੰਦਰ ਬਚਨ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਛੁਰਕਾ=ਬਿਬੇਕ
 ਗਿਆਨ ਨਾਮੇ ਇਕ ਛੁਰਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ। ੧੪੯. ਜਗ ਰਾਇ=ਤਦੋਂ ਵੇਖਿਆ
 ਜਗਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਨੇ ਜਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਗਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਮਛੰਦਰ ਨਾਥ ਨੂੰ
 ਜੁਤ=ਧਿਆਨ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈ ਤੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੀਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਿਨ ਆਸ=ਹੋਰ ਦੀ
 ਆਸਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਚਿਤ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

੧੫੦. ਦਿਸਤਰ=ਮੁਨੀ ਮਛੰਦ੍ਰ ਨਾਥ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

੧੫੨. ਜਨ ਅੰਧ=ਮਾਨੋ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ
 ਦੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ੧੫੪. ਅਸੇਸ=ਬਹੁਤ।

॥ ਨਰੈਸ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਅਸੇਸ ਜੀਤ ਮੈ ਲਏ ॥ ਛਿਤੇਸ ਭੇਸ ਭੇਸ ਕੇ ਗੁਲਾਮ
ਆਨ ਹੁਐ ਰਹੇ ॥ ੧੫੫ ॥ ਨਰਾਜ ॥ ਅਸੇਖ ਰਾਜ ਰਾਜ ਕਾਜ ਮੋਲ ਗਾਇਕੈ
ਦੀਏ ॥ ਅਨੰਤ ਤੀਰਥ ਨਾਤਕੈ ਅਛਿਨ ਪੁੰਨ ਮੈ ਕੀਏ ॥ ਅਨੰਤ ਛਤੀਆਨ
ਛੈ ਦੁਰੰਤ ਰਾਜ ਮੈ ਕਰੇ ॥ ਸੁ ਕੋ ਤਿਹੁ ਜਹਾਨ ਮੈ ਸਮਾਜ ਜੋਨਤੇ ਟਰੇ ॥ ੧੫੬
॥ ਨਰਾਜ ॥ ਅਨੰਗ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ ਸੁ ਰੰਗ ਬਾਜ ਮੈ ਹਰੇ ॥ ਬਸੇਖ ਰਾਜ
ਸੁਇ ਜਗ ਬਾਜ ਮੇਧ ਮੈ ਕਰੇ ॥ ਨ ਭੂਮ ਐਸ ਕੋ ਰਹੀ ਨ ਜੰਗ ਖੰਡ
ਜਾਨੀਯੈ ॥ ਜਗਤੁ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਕਰ ਦੁਤੀਯ ਮੋਹਿ ਮਾਨੀਯੈ ॥
੧੫੭ ॥ ਸੁ ਅੰਤੁ ਛੱਤੁ ਜੇ ਧਰੇ ਸੁ ਛੱਤੁ ਸੂਰ ਸੇਵਹੀ ॥ ਅਦੰਡ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੇ
ਸੁ ਦੰਡ ਮੋਹਿ ਦੇਵਹੀ ॥ ਸੁ ਐਸ ਅਉਰ ਕੋਨ ਹੈ ਪੁਤਾਪਵਾਨ ਜਾਨੀਐ ॥
ਤਿਲੋਕ ਆਜ ਕੇ ਬਿਖੈ ਜੋਗਿੰਦੁ ਮੋਹਿ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੫੮ ॥ ਮਛਿੰਦੁ ਬਾਚ
ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸੇ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਜੀਤ ਸੁ ਲੋਕਨ ਕੋ
ਬਹੁ ਤਾਸ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਅਉਰ ਕਹਾ ਜੁਪੈ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸਨ ਮਾਹਿ ਭਲੇ ਗਜਗਾਹਿ
ਬਧਾਯੋ ॥ ਜੇ ਮਨ ਜੀਤਤ ਹੈ ਸਭ ਦੇਸ ਵਹੈ ਤੁਮਰੈ ਨਿਪ ਹਾਥਿ ਨ ਆਯੋ ॥ ਲਾਜ
ਗਈ ਕਛੁ ਕਾਜ ਸਰਜੋ ਨਹੀ ਲੋਕ ਗਯੋ ਪਰਲੋਕ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੧੫੯ ॥
॥ ਭੂਮ ਕੋ ਕਉਨ ਗੁਮਾਨ ਹੈ ਭੂਪਤ ਸੋ ਨਹੀ ਕਾਹੂ ਕੇ ਸੰਗ ਚਲੈ
ਹੈ ॥ ਹੈ ਛਲਵੰਤ ਬਡੀ ਬਸੁਧਾ ਯਹਿ ਕਾਹੂ ਕੀ ਹੈਨਹ ਕਾਹੂ ਕੀ
ਹੁਐਹੈ ॥ ਭਉਨ ਭੰਡਾਰ ਸਬੈ ਬਰ ਨਾਰ ਸੁ ਅੰਤਿ ਤੁਝੈ ਕੋਉ ਸਾਬ
ਨ ਵੈਹੈ ॥ ਆਨ ਕੀ ਬਾਤ ਚਲਾਤ ਹੋ ਕਾਹੇ ਕਉ ਸੰਗਿ ਕੀ ਦੇਹ
ਨ ਸੰਗਿ ਸਿਧੈ ਹੈ ॥ ੧੬੦ ॥ ਰਾਜ ਕੇ ਸਾਜ ਕੋ ਕਉਨ ਗੁਮਾਨ
ਨਿਦਾਨ ਜੁ ਆਪਨ ਸੰਗ ਨ ਜੈਹੈ ॥ ਭਉਨ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਘਰ
ਬਾਰ ਸੁ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਬਿਗਾਨ ਕਹੈ ਹੈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤੁ ਸੁ ਮਿਤ੍ਰ

੧੫੫. ਅਸੇਖ=ਪੂਰਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿਤੇ ਹਨ ।

੧੫੬. ਅਛਿਨ=ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੰਨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਅਨਿਤ=ਬਿਅੰਤ ਛੱਤੀ
ਅਣਖ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬਿਅੰਤ ਛੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੈ=ਨਾਸ ਕਰਕੇ । ਟਰੇ=ਜੋਨਸੇ ਜੁਧ ਸਮੇਂ
ਟਲ ਗਿਆ ਹਾਂ । ਅਨੰਗ=ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘੋੜੇ
ਮੈ ਚੁਰਾਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹਨ । ਤੀਰਾਂ ਕਮਾਨਾਂ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੋ ਜੇਹੜੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚੌਰ ਛੱਤੁ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹ ਛੱਤੀ ਸੂਰਮੇ
ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜੇਹੜੇ ਖੰਡਾਂ ੨ ਦੇ ਅਦੰਡ=ਨ ਮਸੂਲ ਦੇਣਵਾਲੇ ਰਾਜੇਹਨ ਉਹ
ਆਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੰਡ=ਮਾਮਲਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ੧੫੮. ਤਾਸ=ਡਰ ਜਾਂ ਦੁਖ ਵਿਖਾ

ਲਿਆ ਹੈ । ਗਜਗਾਹ=ਬੰਡੀਆਂ ਭਾਵ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲ ਜੇਹੜੇ
ਚੌਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲ ਲਟਕਾਏ
ਹੋਏ ਹਨ । ੧੬੦. ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਤੇ ਜੇਹੜੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ

ਦੇਹ ਹੈ ਸੋ ਵੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ
ਜਾਣਾ ਹੈ ।

ਸਖਾ ਕੋਈ ਅੰਤਿ ਸਮੈ ਤੁਹਿ ਸਾਥ ਨ ਦੈਹੈ ॥ ਚੇਤਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ
 ਮਹਾਂ ਪਸ ਸੰਗ ਬੀਯੋ ਸੋ ਭੀ ਸੰਗ ਨ ਜੈਹੈ ॥ ੧੬੧ ॥ ਕਉਨ
 ਭਰੋਸ ਭਟਾਨ ਕੋ ਭੂਪਤ ਭੀਰ ਪਰੇ ਜਿਨ ਭਾਰ ਸਹੈਗੇ ॥ ਭਾਜ
 ਹੈ ਭੀਰ ਭਯਾਨਕ ਹੁਐ ਕਰ ਭਾਰਥ ਸੋ ਨਹੀ ਭੇਰ ਚਹੈਗੇ ॥
 ਏਕੁ ਪਚਾਰਨ ਚਾਲ ਹੈ ਰਾਜਨ ਮਿਤ੍ਰ ਸਬੈ ਮਿਤ੍ਰ ਨੀਰ ਬਹੈਗੇ ॥
 ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸਭੈ ਤੁਮਰੇ ਨਿਪ ਛੂਟਤ ਪ੍ਰਾਨ ਮਸਾਨ ਕਹੈਗੇ ॥ ੧੬੨ ॥
 ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਬਾਚ ਮਛਿੰਦੁ ਸੋ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਮੁਨ ਕਉਨ ਹੈ ਵਹਰਾਉ ॥ ਤਿਹ
 ਆਜ ਮੋਹਿ ਬਤਾਉ ॥ ਤਿਹ ਜੀਤਹੋ ਜਬ ਜਾਇ ॥ ਤਬ ਭਾਖੀਅਉ ਮੁਹਿ
 ਰਾਇ ॥ ੧੬੩ ॥ ਮਛਿੰਦੁ ਬਾਚ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸੋ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨ
 ਰਾਜ ਰਾਜਨ ਹੰਸ ॥ ਭਵ ਭੂਮ ਕੇ ਅਵਿਤੰਸ ॥ ਤੁਹਿ ਜੀਤਏ ਸਬ ਰਾਇ ॥ ਪਰ ਸੋ
 ਨ ਜੀਤਯੋ ਜਾਇ ॥ ੧੬੪ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਹੈ ਤਿਹ ਨਾਉ ॥ ਤਵ ਹੀਯ ਮੈ
 ਤਿਹ ਠਾਉ ॥ ਤਿਹ ਜੀਤ ਕਹੀ ਨ ਭੂਪ ॥ ਵਹ ਹੈ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥ ੧੬੫ ॥
 ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਬਲਿ ਮਹੀਪ ਜਿਨ ਛਲਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਵਨ ਬਸ ਕਿੰਨੋ ॥ ਕਿਸਨ
 ਜਿਸਨ ਜਿਨ ਹਰੇ ਦੰਡ ਰਘਪਤ ਤੇ ਲਿੰਨੋ ॥ ਦਸ ਗ੍ਰੀਵਹਿ ਜਿਨ ਹਰਾ ਸੁਭਟ
 ਸੰਭਾਸੁਰ ਖੰਡਯੋ ॥ ਮਹਥਾਸੁਰ ਮਰਦੀਆ ਮਾਨ ਮਧ ਕੀਟ ਬਿਹੰਡਯੋ ॥ ਸੋਊ
 ਮਦਨ ਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਿਪਤਿ ਨਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਮੰਤੀ ਕੀਯੋ ॥ ਜਿਹ ਦੇਵ ਦਈਤ
 ਗੰਧ ਬ ਮੁਨ ਜੀਤ ਅਡੰਡ ਡੰਡਹਿ ਲੀਯੋ ॥ ੧੬੬ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਜਵਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ
 ਜੁੱਧ ਕਰਣ ਕੇਰਵ ਰਣ ਘਾਏ ॥ ਜਾਸ ਕੋਧ ਕੇ ਕੀਨ ਸੀਸ ਦਸ ਸੀਸ ਗਵਾਏ ॥
 ਜਉਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਕੀਏ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਰਣ ਲੁੱਝੇ ॥ ਜਾਸ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਕੀਨ ਖਸਟ
 ਕੁਲ ਜਾਦਵ ਜੁੱਝੇ ॥ ਸੋਊ ਤਾਸ ਮਾਨ ਸੈਨਾਧਿਪਤ ਜਦਿਨ ਰੋਸੁ ਵਹੁ
 ਆਇ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਸੁਨਹੋ ਨਿਪਤ ਅਵਰ ਸਮੁਹਿ ਕੋ ਜਾਇ ਹੈ
 ॥ ੧੬੭ ॥ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਬਾਚ ॥ ਮਛਿੰਦੁ ਸੋ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨਹੁ ਮਛਿੰਦੁ
 ਬੈਨ ਕਹੋ ਤੁਹਿ ਬਾਤ ਬਿਚੱਖਨ ॥ ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਜਗਤ ਦੁੰ
 ਨਿਪਤ ਸੁਲੱਛਨ ॥ ਬਡ ਜੋਧਾ ਦੁਹੂੰ ਸੰਗ ਬਡੇ ਦੋਊ ਆਪ ਧਨੁਰ ਧਰ ॥ ਏਕ

੧੬੧. ਭਾਰ=ਦੁਖ ਸਹਾਰਨਗੇ । ਕੈਰ ਭੈਆਨਕ ਹੋਕੇ ਭੱਜ
 ਜਾਣਗੇ ਜੁਧ ਨਾਲ ਭਿੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁਣ ਭਾਵ ਵੇਖਣਗੇ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ ।
 ਇਕ ਇਲਾਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੇਹੜਾ ਜਮ ਵੇਰੀ ਹੈ ਉਸ ਮੌਤ ਰੂਪ
 ਪਾਣੀ ਦੇ ਅਗੇ ਸਾਰੇ ਰੁੜ ਜਾਣਗੇ । ੧੬੩. ਭਵ=ਸੰਸਾਰ ਭੂਮਕਾ ਦੇ
 ਭੂਸ਼ਣ ਜਾਂ ਸਿਰੋਮਣੀ । ੧੬੪. ਤੇਰੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਥਾਂ ਹੈ ।
 ੧੬੫. ਮਦਨ=ਜੇਹੜਾ ਕਾਮ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਾ ਅਬਿਬੇਕ
 ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ੧੬੬. ਖਸਟ ਕੁਲ=ਛਪਿੰਜਾ
 ਕ੍ਰੋੜ ਜਾਦਵ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸੀ । ੧੬੭. ਬਿਚੱਛਨ=ਸਿਆਣੇ, ਅਕਲ
 ਵਾਲੇ । ਸੁਲੱਛਨ=ਚੰਗਿਆਂ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੇ । ਧਨੁਰਧਰ=ਧਨੁਖ ਦੇ ਧਾਰਨ
 ਵਾਲੇ । ਆਭਰਣ ਰਥ=ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਰਥ ।

ਜਾਤ, ਇਕ ਪਾਤ ਏਕ ਹੀ ਮਾਤ ਜੋਧਾ ਬਰ ॥ ਏਕ ਤਾਤ ਇਕ ਮਾਤ ਬੰਸ ਪੁਨ ਬੈਰ
 ਭਾਵ ਦੁਹ ਕਿਮ ਗਹੇ ॥ ਤਿਹ ਨਾਮ ਠਾਮ ਆਭਰਣ ਰਥ ਸੱਸਤੁ ਅੱਸਤੁ ਸਬ ਮੁਨਿ
 ਕਹੇ ॥ ੧੬੮ ॥ ਮਛਿੰਦੁ ਬਾਚ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸੇ ॥ ਛਪਯ ॥ ਅਸਿਤ
 ਬਰਣ ਅਬਿਬੇਕ ਅਸਿਤ ਬਾਜੀ ਰਥ ਸੋਭਤ ॥ ਅਸਿਤ ਬਸਤੁ ਤਿਹ ਅੰਗ
 ਨਿਰਖ ਨਾਰੀ ਨਰ ਲੋਭਤ ॥ ਅਸਿਤ ਸਾਰਥੀ ਅਗੁ ਅਸਿਤ ਆਭਰਣ ਰਥੋਤਮ ॥
 ਅਸਿਤ ਧਨਖ ਕਰ ਅਸਿਤ ਧੁਜਾ ਜਾਨਕ ਪੁਰਖੋਤਮ ॥ ਇਹ ਛਬ ਨਰੇਸ
 ਅਬਿਬੇਕ ਨਿਪੁ ਜਗਤ ਜਯੇ ਕਰ ਮਾਨੀਯੇ ॥ ਅਨਜਿੱਤ ਜਾਸ ਕਹਨਾ
 ਤਜੇ ਕਿਸਨ ਰੁਪ ਤਿਹ ਜਾਨੀਯੇ ॥ ੧੬੯ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਪੁਹਪ ਧਨਖ
 ਅਲਪ ਨਚ ਮਤਸ ਜਿਹ ਧੁਜਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਬਾਜਤ ਝਾਝਰ ਤੂਰ ਮਧੁਰ ਬੀਨਾ
 ਧੁਨ ਬਾਜੈ ॥ ਸਬ ਬਜੰਤੁ ਜਿਹ ਸੰਗ ਬਜਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬ ਸੋਹਤ ॥ ਸੰਗ ਸੈਨ
 ਅਬਲਾ ਸੰਬੁਹ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਮੋਹਤ ॥ ਅਸ ਮਦਨ ਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਿਪੁਤ
 ਜਦਿਨ ਕੁੱਧਿ ਕਰਿ ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਤਾਕੇ ਸਮੁਹਿ ਅਉਰ ਦੂਸਰ
 ਕੇ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ੧੭੦ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਕਰਤ ਨਿਤੁ ਸੁੰਦਰੀ ਬਜਤ ਬੀਨਾ
 ਧੁਨ ਮੰਗਲ ॥ ਉਪਜਤ ਰਾਗ ਸੰਬੁਹ ਬਜਤ ਬੈਰਾਰੀ ਬੰਗਲ ॥ ਭੈਰਵ ਰਾਗ
 ਬਸੰਤਦੀਪ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਾਸੁਰ ॥ ਉਘਟਤ ਤਾਨ ਤਰੰਗ ਸੁਨਤ ਰੀਝਤ ਧੁਨ
 ਸੁਰ ਨਰ ॥ ਇਹ ਛਬ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਿਤਰਾਜ ਨਿਪੁ ਜਦਿਨ ਰੋਸ ਕਰਿ ਧਾਇ ਹੈ ॥
 ਬਿਨ ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਤਾਕੇ ਨਿਪੁਤ ਅਉਰ ਸਮੁਹਿ ਕੇ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ੧੭੧ ॥ ਸੋਰਠ
 ਸਾਰੰਗ ਸੁੱਧ ਮਲਾਰ ਬਿਭਾਸ ਸਰਬ ਗਨ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਹਿੰਡੋਲ ਗੋਡ ਗੂਜਰੀ
 ਮਹਾਂ ਧੁਨ ॥ ਲਲਤ ਪਰਜ ਗਵਰੀ ਮਲਾਰ ਕਾਨੜਾ ਮਹਾਂ ਛਬਿ ॥ ਜਾਹਿ
 ਬਿਲੋਕਤ ਬੀਰ ਸਰਬ ਤੁਮਰੇ ਜੈ ਹੈ ਦਬਿ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਨਿਰੇਸ ਰਿਤਰਾਜ ਨਿਪੁ
 ਮਦਨ ਸੁਅਨ ਜਬ ਗਰਜ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਇੱਕ ਗਯਾਨ ਸੁਨਹੋ ਨਿਪੁਤਿ ਸੁ ਅਉਰ
 ਦੂਸਰ ਕੇ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ੧੭੨ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਕਉਧਤ ਦਾਮਨ ਸਘਨ
 ਸਘਨ ਘੋਰਤ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘਨ ॥ ਮੋਹਿਤ ਭਾਮਨ ਸਘਨ ਡਰਤ ਬਿਰਹਨਿ
 ਤਿਯ ਲਖਮਨ ॥ ਬੋਲਤ ਦਾਦਰ ਮੋਰ ਸੁਘਨ ਝਿੱਲੀ ਝਿੱਕਾਰਤ ॥ ਦੇਹਤ
 ਦਿਗਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਸਿਤ ਮੁਨ ਮਨ ਬਿਤੁ ਹਾਰਤ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਹੁਲਾਸ ਮਦ
 ਨਜ ਦੂਸਰ ਜਦਿਨ ਚਟਕ ਦੇ ਸਟਕਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਸੁਨਹੋ ਨਿਪੁਤ

੧੬੮. ਅਸਿਤ=ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਹੈ ਅਬਿਬੇਕ ਰਾਜੇ ਦਾ।
 ਅਸਿਤ=ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਰਥਵਾਹੀ ਹੈ। ਜਗਤ=ਜਗਤ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਨਜਿੱਤ ਆਖਣਾ ਛੱਡ ਦਿਓ ਭਾਵ ਉਸ ਨੇ
 ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ੧੬੯. ਛੁੱਲਾਂ ਦਾ ਧਨੁਖ ਤੇ ਭੈਰਿਆਂ ਦਾ
 ਚਿੱਲਾ ਹੈ। ਮਤਸ=ਜਿਸ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ।

੧੭੦. ਮੰਗਲ=ਅਨੰਦ। ਬੈਰਾਰੀ ਬੰਗਲ=ਬੈਰਾੜੀ ਤੇ ਬੰਗਲ ਰਾਗਣੀ।
 ਉਘਟਤ=ਉਛਲਦੀ ਜਾਂ ਉਠਦੀ ਹੈ। ੧੭੧. ਮਦਨ ਸੁਅਨ=ਕਾਮ ਦਾ
 ਪੁਤ੍ਰ। ੧੭੨. ਉਧਤ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸੰਘਨੀ ਬਿਜਲੀ।
 ਝਿੱਲੀ=ਬੀਂਡੇ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਹੁਲਾਸ=ਇਕੱਠ ਕਾਮ ਦਾ
 ਦੂਸਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੁਲਾਸ ਜਿਸ ਦਿਨ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਚੜਾਈ ਕਰੇਗਾ।

ਅਉਰ ਦੂਸਰ ਕੋ ਹਟਕਹੈ ॥ ੧੭੩ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਤਿਤੀਆ ਪੁਤ੍ਰ ਅਨੰਦ ਜਦਿਨ
 ਸਸਤੁ ਕਹੁ ਧਰਿਹੈ ॥ ਕਰਿਹੈ ਚਿਤੁ ਬਚਿਤੁ ਸੁਰਣ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਡਰਿਹੈ ॥ ਕੋ
 ਭਟ ਧਰਿ ਹੈ ਧੀਰ ਜਦਿਨ ਸਾਮੁਹਿ ਵਹ ਐਹੈ ॥ ਸਭ ਕੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਿਨਕ
 ਭੀਤਰ ਹਰ ਲੈਹੈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਨੰਦ ਦੁਰ ਧਰਖ ਭਟ ਜਦਿਨ ਸਸਤੁ ਗਹ
 ਮਿਕ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ ਧੀਰਜ ਸੁਨਿ ਰੇ ਨਿਪਤ ਸੁ ਅਉਰ ਨ ਦੂਸਰਿ ਟਿਕ ਹੈ
 ॥ ੧੭੪ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਰਤਨ ਜਟਤ ਰਥ ਸੁਭਤ ਖਚਿਤ ਬਰ ਜਨ ਮੁਕਤਾ ਫਲ ॥
 ਹੀਰ ਚੀਰ ਆਭਰਣ ਧਰੇ ਸਾਰਥੀ ਮਹਾ ਬਲ ॥ ਕਨਕ ਦੇਖ ਕੁਰਗਤ ਕਠਨ
 ਕਾਮਨ ਬਿਤ ਹਾਰਤ ॥ ਤਨ ਪਟੰਬਰ ਜਰ ਕਸੀ ਪਰਮ ਭੂਖਨ ਤਨ ਧਾਰਤ ॥
 ਇਹ ਛਬ ਅਨੰਦ ਮਦਨਜ ਨਿਪਤ ਜਦਿਨ ਗਰਜ ਦਲ ਗਾਹਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ
 ਧੀਰਜ ਸੁਨਿਰੇ ਨਿਪਤ ਸੁ ਅਉਰ ਸਮੁਹ ਕੋ ਜਾਹਿ ਹੈ ॥ ੧੭੫ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥
 ਧੂਮੁ ਬਰਣ ਸਾਰਥੀ ਧੂਮੁ ਬਾਜੀ ਰਥ ਛਾਜਤ ॥ ਧੂਮੁ ਬਰਣ ਆਭਰਣ ਨਿਰਖ
 ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਲਾਜਤ ॥ ਧੂਮੁ ਨੈਨ ਧੂਮਰੋ ਗਾਤ ਧੂਮਰ ਤਿਹ ਭੂਖਨ ॥ ਧੂਮੁ
 ਬਦਨ ਤੇ ਬਮਤ ਸਰਬ ਸਤੁ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ॥ ਅਸ ਭਰਮ ਮਦਨ ਚਤੁਰਥ ਸੁਵਨ
 ਜਦਿਨ ਰੋਸ ਕਰਿ ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਦਲ ਲੂਟ ਕੂਟ ਤੁਮਰੋ ਨਿਪਤ ਸੁ ਸਰਬ
 ਛਿਨਕ ਮਹ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ੧੭੬ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਐਰ ਐਰ ਜੇ ਸੁਭਟਿ ਗਨੋ
 ਤਿਹ ਨਾਮ ਬਿਚਛਨ ॥ ਬਡ ਜੋਧਾ ਬਡ ਸੂਰ ਬਡੇ ਜਿਤ ਵਾਰ ਸੁਲਛਨ ॥
 ਕਲਹਿ ਨਾਮ ਇਕ ਨਾਰਿ ਮਹਾ ਕਲ ਰੂਪ ਕਲਹ ਕਰ ॥ ਲੋਗ ਚਤੁਰ ਦਸ
 ਮਾਝਿ ਜਾਸ ਛੋਰਾ ਨਹੀ ਸੁਰ ਨਰ ॥ ਸਬ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਭੀਤਰ ਨਿਪਣ
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਿਹ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸਬ ਦੇਸ ਭੇਸ ਅਰੁ ਰਾਜ ਸਬ ਤ੍ਰਾਸ ਜਵਨ

੧੭੩. ਇਕੁਰ ਅਨੰਦ ਨਾਮ ਦਾ ਸੂਰਮਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁ=ਔਖਾ, ਕਠਨ ਧਰਖ=ਦਬੋਣਾ ਹੈ ਭਾਵ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।

੧੭੪. ਸੋਨਾ ਵੇਖਕੇ ਕੁਰਗਤ=ਕੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮਨਾ=ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਇਸਤੀਆਂ ਜੇਹੜੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਕਠਨ=ਔਖੀਆਂ ਵੱਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਭਾਵ ਪਰਾਇਆਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਔਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਓਨਾਂ ਨੂੰ ਕਠਨ ਕਾਮਨ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਓਹ ਇਕੁਰ ਦੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਿਤੁ=ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮ ਹਾਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਭਾਵ ਛੱਡ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਨ ਪਟੰਬਰ=ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਦੇ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਜਰੀਬਾਫਤਾ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਕਪੜੇ ਹਨ। ੧੭੫. ਧੂਮਰ=ਧੂੰਏਂ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ਹੈ ਰਥਵਾਹੀ ਵੀ ਧੂੰਏ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਘੋੜੇ ਵੀ ਧੂੰਏ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗੇ ਹਨ। ਧੂਮਰਨੈਣ=ਧੂੰਏ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ, ਧੂੰਏ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧੂੰਆਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਬਮਤ ਉਗਲਛਦਾ ਜਾਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

੧੭੬. ਬਿਚਛਨ=ਚਤੁਰ ਜਿਤ ਵਾਰ=ਬੜਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਸੁਸ਼ਟ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸੁਸ਼ਟ ਲੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕਲਹਿ ਨਾਮ=ਕਲਾ ਨਾਮ ਇਕ ਇਸਤੀ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਕਲਾ=ਲੜਾਈ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।

ਕੋ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੭੭ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਬੈਰ ਨਾਮ ਇਕ ਬੀਰ ਮਹਾ ਦੁਰ ਧਰਖ
 ਅਜੈ ਰਣ ॥ ਕਬਹੁ ਦੀਨ ਨਹੀ ਪੀਠਿ ਅਨਿਕ ਜੀਤੇ ਜਿਹ ਨਿਪ ਗਣ ॥
 ਲੋਚਨ ਸੋਣਤ ਬਰਣ ਅਰਣ ਸਬ ਸਸਤੁ ਅੰਗਿ ਤਿਹ ॥ ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ
 ਸਰ ਧੁਜਾ ਅਰਣ ਲਾਜਤ ਲਖ ਛਬਿ ਜਿਹ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬੈਰ ਬੀਰਾ ਬਡੇ
 ਜਦਿਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਗਰਜਿਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਏਕ ਸਤ ਸੁਨਰੇ ਨਿਪਤਿ ਸੁ ਔਰ ਨ
 ਦੂਸਰ ਬਰੋਜਿਹੈ ॥ ੧੭੮ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਧੂਮੁ ਧੁਜਾ ਰਥ ਧੂਮੁ ਧੂਮੁ ਸਾਰਥੀ
 ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਧੂਮੁ ਬਸਤੁ ਤਨ ਧਰੇ ਨਿਰਖ ਧੂਅਰੇ ਮਨ ਲਾਜਤ ॥ ਧੂਮੁ ਧਨੁਖ
 ਕਰ ਛਕਯੋ ਬਾਨ ਧੂਮਰੇ ਸੁਹਾਏ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਭੁਜੰਗ ਜੋਛ ਅਰ ਅਸੁਰ
 ਲਜਾਏ ॥ ਇਹ ਛਬ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਲਸ ਨਿਪਤ ਜਦਿਨ ਜੁੱਧ ਕਹ ਜੁੱਟ ਹੈ ॥
 ਉਦਮ ਬਿਹੀਨ ਸੁਨ ਰੇ ਨਿਪਤ ਅਉਰ ਸਕਲ ਦਲ ਛੁੱਟ ਹੈ ॥ ੧੭੯ ॥
 ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਹਰਿਤ ਧੁਜਾ ਅਰੁ ਧਨਖ ਹਰਿਤ ਬਾਜੀ ਰਥ ਸੋਭਤ ॥ ਹਰਤ ਬਸਤੁ
 ਤਨ ਧਰੇ ਨਿਰਖ ਸੁਰ ਨਰ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗ ਰਥ ਚਲਤ ਭੁਮਨ
 ਬਘੁਲਾ ਲਖਿ ਲਾਜਤ ॥ ਸੁਨਤ ਸੁਵਨ ਚਕ ਸਬਦ ਮੇਘ ਮਨ ਮਹਿ ਸੁਖ
 ਸਾਜਤ ॥ ਇਹ ਛਬਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਦਨਾਮ ਨਿਪ ਜਦਿਨ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਇਹੈ ॥ ਬਿਨੁ
 ਇਕ ਬਿਬੇਕ ਸੁਨ ਲੈ ਨਿਪਤ ਸੁ ਸਮਰ ਨ ਦੂਸਰ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ੧੮੦ ॥ ਛਪੈ
 ਛੰਦ ॥ ਅਸਿਤ ਧੁਜਾ ਸਾਰਥੀ ਅਸਿਤ ਬਸਤੁ ਅਰੁ ਬਾਜੀ ॥ ਅਸਿਤ ਕਵਚ
 ਤਨ ਕਸੇ ਤਜਤ ਬਾਣਨ ਕੀ ਰਾਜੀ ॥ ਅਸਿਤ ਸਕਲ ਤਿਹ ਬਰਣ ਅਸਿਤ
 ਲੋਚਨ ਦੁਖ ਮਰਦਨ ॥ ਅਸਿਤ ਮਣਣ ਕੇ ਸਕਲ ਅੰਗ ਭੂਖਣ ਰੁਚ ਬਰਧਨ ॥
 ਅਸ ਕੁ ਵਿਤਿ ਬੀਰ ਧੁਰ ਧਰਖ ਅਤਿ ਜਦਿਨ ਸਮਰ ਕਹ ਸੱਜਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ
 ਇਕ ਧੀਰਜ ਬੀਰੋਤ ਤਜਿ ਅਉਰ ਸਕਲ ਦਲ ਭੱਜਿ ਹੈ ॥ ੧੮੧ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ
 ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਕਹੋ ਧਰੇ ਧਰਮ ਛੱਤ੍ਰੀ ਕੋ ਧਾਰਤ ॥ ਅਜੈ ਜਾਨ ਆਪਨਹਿ ਸਰਬ

੧੭੭. ਮਹਾਦੁਰ ਰਥ=ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਔਖਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦਬੋਣਾ
 ਹੋ ਅਤੇ ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਅਜਿੱਤ ਹੈ । ਲੋਚਨ=ਅੱਖਾਂ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਲਹੂ ਦੇ ਟੰਗ
 ਵਰਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸਸਤੁ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ
 ਹਨ । ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼=ਸੂਰਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਉੱਜਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਿਸ ਦਾ
 ਝੰਡਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸੂਰਜ ਲੱਜਿਆ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

੧੭੯. ਹਰਤ=ਹਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪੈਣ ਨਾਲੋਂ ਛੇਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਰਥ
 ਚਲਦਾ ਹੈ, ਬਘੁਲਾ=ਭਰਮਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਵਰੋਲਾ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਜਿਆ ਵਾਲਾ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸੁਨਤ ਸੁਵਨ=ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਲੋਕ ਤੇ
 ਬਦਲ ਸੁਣਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੁਖ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ੧੮੦. ਕਾਲੀਆਂ
 ਮਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਾਰਿਆਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗਾ
 ਧਨੁਖ ਰੁਚ-ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਸ=ਇੱਕੁਰਦਾ ਕੁਬਿਤੀ ਨਾਮੇ
 ਸੂਰਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁਰਧਰਖ=ਦਬਾਉਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ ਹੋ ਰਾਜਾ ਜੀ ।

੧੮੧. ਅਜੈ ਜਾਨ=ਨ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਣਕੇ ਆਪ ਸਾਰਿਆਂ
 ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰਨ ਵਿਚ ਵੰਗਾਰਦਾ ਹੈ । ਸੁ ਅਉਰ=ਸੋ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ, ਧਰ=ਫੜਕੇ
 ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਹੁਕ ਚਲਾ ਦੇਵੇਗਾ ।

ਰਣ ਸੁਭਟ ਪਚਾਰਤ ॥ ਧਰ ਤਨ ਆਗੈ ਧੀਰ ਬੀਰ ਜਿਹੋ ਸਾਮੁਹਿ ਧਾਵਤ ॥
 ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਅਰੁ ਨਰ ਨਾਰ ਜੱਛ ਗੰਧਬ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਗੁਮਾਨ
 ਜਾਦਿਨ ਗਰਜ ਪਰਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਦੂਕ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇੱਕ ਸੀਲ ਸੁਨ ਨਿਪਤਿ
 ਨਿਪਣਿ ਸੁ ਅਉਰ ਸਕਲ ਧਰ ਹੂਕਹੈ ॥ ੧੮੨ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਕੜਕ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ
 ਚੜਗ ਭੜਕਿ ਭਾਦਵਿ ਜਜੋਂ ਗੱਜਤ ॥ ਸੜਕ ਤੇਗ ਦਾਮਨ ਤੜਕ ਤੜਭੜ ਰਣ
 ਸੱਜਤ ॥ ਲੜਕ ਲੁੱਥ ਬਿੱਬੁਰਗ ਸੇਲ ਸਾਮੁਹਿ ਹੂੰ ਘੱਲਤ ॥ ਜਦਿਨ ਰੋਸ ਰਾਵਤ
 ਰਣਹਿ ਦੂਸਰ ਕੋ ਝੱਲਤ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਪਮਾਨ ਤਿਹ ਭਾਤ ਭਨ ਜਦਿਨ ਰੁਦੁ
 ਰਸ ਮੱਚਿਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇੱਕ ਸੀਲ ਦੁੱਸੀਲ ਭਟ ਸੁ ਅਉਰ ਕਵਣ ਰਣਿ ਰੱਚਿ ਹੈ
 ॥ ੧੮੩ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਧਨਖ ਮੰਡਲਾਕਾਰ ਲਗਤ ਜਾਕੋ ਸਦੀਵ ਰਣ ॥ ਨਿਰਖਤ
 ਤੇਜ ਪੁਭਾਵ ਭਟਕ ਭਾਜਤ ਹੈ ਭਟਗਣ ॥ ਕਉਨ ਬਾਧ ਤੇ ਧੀਰ ਬੀਰ ਨਿਰਖਤ
 ਦੁੱਤਿ ਲਾਜਤ ॥ ਨਹਨ ਜੁੱਧ ਨਹਗਾਤਿ ਤਸਤ ਦਸ ਹੂੰ ਦਿਸ ਭਾਜਤ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ
 ਅਨਰਥ ਸਮਰੱਥ ਰਣ ਜਦਿਨ ਤੁਰੰਗ ਮਟੱਕ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇੱਕ ਧੀਰ ਸੁਨ ਬੀਰਬਰ
 ਸੁ ਦੂਸਰ ਕਉਨ ਹਟੱਕਿ ਹੈ ॥ ੧੮੪ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਪੀਤ ਬਸਤੁ ਤਨ ਧਰੇ ਪੁਜਾ
 ਪੀਅਰੀ ਰਥ ਧਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਧਨਖ ਕਰ ਸੋਭ ਮਾਨ ਰਤਿਪਤਿ ਕੋ ਟਾਰੇ ॥ ਪੀਤ
 ਬਰਣ ਸਾਰਥੀ ਪੀਤ ਬਰਣੇ ਰਥ ਬਾਜੀ ॥ ਪੀਤ ਬਰਨ ਕੋ ਬਾਣ ਖੇਤ ਚੜ
 ਗਰਜਤ ਗਾਜੀ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬੈਰ ਸੂਰਾ ਨਿਪਤਿ ਜਦਿਨ ਗਰਜਿ ਦਲਗਾਹਿ ਹੈ
 ॥ ਬਿਨ ਇੱਕ ਗਿਆਨ ਸਵਧਾਨ ਹੂੰ ਅਉਰ ਸਮਰ ਕੋ ਚਾਹਿ ਹੈ ॥ ੧੮੫ ॥ ਛਪੈ
 ਛੰਦ ॥ ਮਲਿਤ ਬਸਤੁ ਤਨ ਧਰੇ ਮਲਿਤ ਭੂਖਨ ਰਥ ਬਾਂਧੇ ॥ ਮਲਿਤ ਮੁਕਟ ਸਿਰ
 ਧਰੇ ਪਰਮ ਬਾਣਣ ਕਹ ਸਾਂਧੇ ॥ ਮਲਿਤ ਬਰਣ ਸਾਰਥੀ ਮਿਲਿਤ ਤਾਹੂੰ ਆਭੂਖਨ
 ॥ ਮਲਯਾਗਰ ਕੀ ਗੰਧ ਸਕਲ ਸਤੁ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨਿੰਦ ਅਨ ਧਰ
 ਸੁਭਟ ਜਦਿਨ ਅਯੋਧਨ ਮੱਚਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇੱਕ ਧੀਰਜ ਸੁਨ ਬੀਰਬਰ ਸੁ ਅਉਰ

੧੮੨. ਜਦੋਂ ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਕੜਕੇਗਾ ਅਤੇ ਚੜੇਗਾ ਤੇ ਅੱਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
 ਤੜਕ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇਗਾ ਅਤੇ ਕੁੰਦਵਿ=ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਗੱਜੇਗਾ । ਸੜਕ=ਧੂਰ ਜਾਂ
 ਖਿੱਚਕੇ ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਹ
 ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਨੂੰ ਸਜੇਗਾ । ਸੇਲਿਆਂ ਭਾਵ ਨੇਜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਕੇ ਐਧਰ
 ਉਧਰ ਲੋਥਾਂ ਖਿੰਡ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਸਾਮੁਣੇ ਜੁਧ ਘਾਲ=ਪਾਵੇ ਭਾਵ ਕਰੇਗਾ ।
 ਰਣ ਰੁਚ ਹੈ=ਹੋਰ ਕੇਹੜਾ ਜੁਧ ਨੂੰ ਰਚੇ ਭਾਵ ਕਰੇਗਾ ।

੧੮੩. ਜਿਸ ਦਾ ਧਨੁਖ ਗੋਲਾ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਜਦਿਨ=ਜਿਸ ਦਿਨ
 ਘੋੜੇ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਟਪਾਵੇਗਾ । ਹਟਕ=ਕੋਣ ਹੈ ਹਟੈਣ ਵਾਲਾ
 ਭਾਵ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ੧੮੪. ਸਵਧਾਨ=ਤਕੜਾ ਹੋਕੇ । ਸਮਰ=ਜੁਧ ।

੧੮੫. ਮਲਿਤ=ਮੈਲੇ ਕਪੜੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ।
 ਅਭੂਖਨ=ਗਹਿਣੇ । ਮਲਯਾਗਰ=ਚੰਦਨ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ । ਅਨਧਰ=ਦਬੈਣ ਜਾਂ ਫੜਨ
 ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੂਰਮੇ ।

ਕਵਣ ਰਣਿ ਰੱਚਿ ਹੈ ॥ ੧੮੬ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਘੋਰ ਬਸਤੁ ਤਨ ਧਰੇ ਘੋਰ ਪਗੀਆ
 ਸਿਰ ਬਾਧੇ ॥ ਘੋਰ ਬਰਣ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਘੋਰ ਸਤ੍ਰਨ ਕਹ ਸਾਧੇ ॥ ਘੋਰ ਮੰਤੁ ਮੁਖ
 ਜਪਤ ਪਰਮ ਆਘੋਰ ਰੂਪ ਤਹਿ ॥ ਲਖਤ ਸੂਰਗ ਭਹਰਾਤ ਘੋਰ ਆਭਾ ਲਖਿ ਕੈ
 ਜਿਹ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤ ਨਰਕ ਦੁਰ ਧਰਖ ਭਟ ਜਦਿਨ ਰੋਸ ਰਣਿ ਆਇ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ
 ਇਕ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੁਨਹੋ ਨਿਪਤਿ ਸੁ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ਬਚਾਇ ਹੈ ॥ ੧੮੭ ॥
 ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਸਮਟ ਸਾਂਗ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਸੇਲ ਸਾਮੁਹਿ ਹੁੈ ਸੁਟੈ ॥ ਕਲਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਜੁਗਤਿ
 ਗਲਿਤ ਗੈਵਰ ਜਿਯੋ ਜੁਟੈ ॥ ਇੱਕ ਇੱਕ ਬਿਨੁ ਕੀਨ ਇੱਕ ਤੇ ਇੱਕ ਨ ਚੱਲੈ ॥
 ਇਕ ਇੱਕ ਸੰਗ ਭਿੜੈ ਸਸਤੁ ਸਨਮੁਖ ਹੁੈ ਝੱਲੈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਨ ਸੀਲ ਦੁਸੀਲ
 ਭਟ ਸਹਤ ਕੁਚੀਲ ਗਰਜਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਏਕ ਸੁਚਹਿ ਸੁਨਿ ਨਿਪੁ ਨਿਪਣਿ ਸੁ
 ਅਉਰ ਨ ਕੋਉ ਬਰਜਿ ਹੈ ॥ ੧੮੮ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਦੋਉ ਨਿਪਣ
 ਨਿਪਣ ਸਬ ਬੇਦ ਸਾਸਤੁ ਕਰ ॥ ਅਰਣ ਨੇਤੁ ਅਰ ਰਕਤ ਬਸਤੁ ਧਿਤਵਾਨ
 ਧਨੁਰਧਰ ॥ ਬਿਕਟ ਬਾਂਕਯ ਬਡ ਭਯਾਛ ਬਡੋ ਅਭਿਮਾਨ ਧਰੇ ਮਨ ॥ ਅਮਿਤ
 ਰੂਪ ਅਮਿਤੋਜ ਅਭੈ ਆਲੋਕ ਅਜੈਰਨ ॥ ਅਸ ਸੁਭਟ ਛੁਧਾ ਤਿਸਨਾ ਸਬਲ
 ਜਦਿਨ ਰੰਗ ਰਣ ਰਚਿਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਇੱਕ ਨਿਪਤਿ ਨਿਗ੍ਰਹ ਬਿਨੁ ਅਉਰ ਜੀਅਨ
 ਲੈ ਬਚਿ ਹੈ ॥ ੧੮੯ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗ ਰਥ ਚਲਤ ਸੁ ਛਬਿਸਾਵਜ
 ਤੜਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ॥ ਗਿਰਤ ਧਰਨ ਮੁੰਦਰੀ ਨੈਕ ਜਿਹ ਦਿਸਿ ਫਿਰ ਝਾਕਤ ॥ ਮਦਨ
 ਮੋਹ ਮਨ ਰਹਤ ਮਨੁਛ ਦੇਖਿਤ ਛਬ ਲਾਜਤ ॥ ਉਪਜਤ ਹੀਯ ਹੁਲਾਸ ਨਿਰਖ
 ਦੁਤਿ ਕਹ ਦੁਖ ਭਾਜਤ ॥ ਇਮ ਕਪਟ ਦੇਵ ਅਨਜੇਵ ਨਿਪੁ ਜਦਿਨ ਝਟਕ ਦੇ
 ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਸਾਂਤਿ ਸੁਨਹੋ ਨਿਪਤ ਸੁ ਅਉਰ ਕਵਨ ਸਮੁਹਾਇ ਹੈ

੧੮੬. ਘੋਰ=ਭੈਆਨਕ ਕਪੜੇ ਭੈਆਨਕ ਸੋਭਾ । ਇੱਕੁਰ
 ਨਰਕ ਨਾਮ ਦਾ ਸੂਰਮਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦਬੋਣਾ ਔਖਾ ਹੈ । ਸਿਮਟ
 ਸਾਂਗ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਬਰਛੀ ਫੜਕੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਸੇਲ=ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਬਰਛਾ ਫੜਕੇ ਸਾਮਣੇ
 ਸੁਟੇ ਭਾਵ ਚਲਾਵੇਗਾ । ਕਲਿਤ=ਸੁੰਦਰ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਖੱਚਤ ਹੋਏ ਮਦ ਭਾਵ
 ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ, ਹਾਥੀ ਸੁੰਦਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਟੇਗਾ । ਇਕ ਦੂ ਇਕ ਕੀਤਿਆਂ
 ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ, ਭਾਵ ਕੋਈ ਹਾਰੇਗਾ ਤੇ ਤਾਂ ੧ ਦੂਸਰਾ
 ਹਟ ਚਲੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗਾ । ਇੱਕੁਰ ਸੀਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੇਹੜੇ ਸੀਲ
 ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੁਸੀਲ=ਕਠਨ ਸੂਰਮਾ ਕਚੀਲਤਾ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਜਦੋਂ ਗੱਜੇਗਾ ।
 ਬਿਨ ਇਕ ਸੁਚ=ਇਕ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ । ੧੮੮. ਅਰਣ=ਲਾਲ
 ਨੇਤੁ ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਕਪੜੇ ਹਨ ਧੀਰਜ ਵਾਨ ਧਨੁਖ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ
 ਹੈ । ਬਿਕਟ=ਕਠਨ ਵਾਕ ਅਤੇ ਬੜੇ ੨ ਨੇਤੁ ਹਨ, ਬੜਾ ਹੰਕਾਰ ਮਨ ਵਿਚ
 ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਬਿਨ ਇਕ=ਬਿਨਾ ਇਕ ਸਮ ਦਮ ਸਾਧਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਵਾਸ਼ਨਾ
 ਰੋਕਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਰੋਕਣੇ । ਅਸ ਸੁਭਟ=ਇਕੁਰ ਦੇ ਸੂਰਮੇ ਬੜੇ ਬਲ ਵਾਲੇ,
 ਭੁੱਖ ਤੇ ਤਿਸ਼ਨਾ ਜੋਰ ਵਾਲੀਆਂ ਬਲਾਵਾਂ ਕੌਣ ਜੀਅਨ=ਹੋਰ ਜਿਤਨੇ ਹਨ ਆਪਣੇ
 ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਬਚ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ । ੧੮੯. ਜਿਸ ਦਾ ਰਥ
 ਪੈਣ ਦੇ ਬੇਗ ਬਰਾਬਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਹਾਥੀ ਚਿੰਕਾਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕੁਰ
 ਦੀ ਛਬ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਹੈ ।

॥ ੧੯੦ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਚਖਨ ਚਾਰ ਚੰਚਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੰਜਨ ਲਖਿ ਲਾਜਤ ॥
 ਗਾਵਤ ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਬੇਣ ਬੀਨਾ ਧੁਨ ਬਾਜਤ ॥ ਧਧਕਤ ਧਿਕਟ ਮਿੰਦਗ ਝਾਂਝ
 ਝਾਲਰ ਸੁਭ ਸੋਹਤ ॥ ਖਗ ਮਿੰਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਨਰ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥
 ਅਸ ਲੋਭ ਨਾਮ ਜੋਧਾ ਬਡੋ ਜਦਿਨ ਜੁੱਧ ਕਹ ਜੁੱਟਿ ਹੈ ॥ ੧੯੧ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਧੁਜ ਪ੍ਰਮਾਣ
 ਬੀਜੁਗੀ ਭੁਜਾ ਭਾਰੀ ਜਿਹ ਰਾਜਤ ॥ ਅਤਿ ਚੰਚਲ ਰਥ ਚਲਤ ਨਿਰਖ ਸੁਰ ਨਰ
 ਮੁਨ ਭਾਜਤ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਅਮਿਤੋਜ ਅਮਿਟ ਜੋਧਾ ਰਣ ਦੁਹਕਰ ॥ ਅਤਿ
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲਵੰਤ ਲਗਤ ਸਤਨ ਕਹੋ ਰਿਪ ਹਰ ॥ ਅਸ ਮੋਹ ਨਾਮ ਜੋਧਾ ਜਸੀ
 ਜਦਿਨ ਜੁੱਧ ਕਹੋ ਜੁੱਟਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ ਬਿਚਾਰ ਅਬਿਚਾਰ ਨਿਪ ਅਉਰ
 ਸਕਲ ਦਲ ਫੁੱਟਿ ਹੈ ॥ ੧੯੨ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗ ਰਥ ਚਲਤ ਗਵਨ
 ਲਖ ਮੋਹਿਤ ਨਾਗਰ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਮਿਤੋਜ ਅਜੈ ਪ੍ਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਧਰ ॥ ਅਤਿ
 ਬਲਿਸਟ ਅਧਿਸਟ ਸਕਲ ਸੈਨਾ ਕਹੁ ਜਾਨਹੁ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਮ ਬਢਿਯਾਛ ਬਡੋ
 ਜੋਧਾ ਜੀਅ ਮਾਨਹੁ ॥ ਧਰਿ ਅੰਗ ਕਵਚ ਧਰ ਪਨਚ ਕਰ ਜਦਿਨ ਤੁਰੰਗ
 ਮਟਕਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਏਕ ਸਾਂਤਿ ਸੁਨ ਸੱਤਿ ਨਿਪ ਸੁ ਅਉਰ ਨ ਕੋਉ ਹਟਕਿ ਹੈ
 ॥ ੧੯੩ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਗਲਿਤ ਦੁਰਦ ਮਦਿ ਚੜ੍ਹੇ ਕਾਢ ਕਰਵਾਰ ਭੁਯੰ-
 ਕਰ ॥ ਸ਼ਾਮ ਬਰਣ ਆਭਰਣ ਖਚਿਤ ਸਬ ਨੀਲ ਮਣਿਣ ਬਰ ॥ ਸੁਰਨ
 ਕਿੰਕਣੀ ਜਾਲ ਬਧੇ ਬਾਨੈਤ ਗਜੋਤਮ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੁਤਿ ਬੀਰ ਸਿਧ
 ਸਾਵੰਤ ਨਰੋਤਮ ॥ ਇਹ ਛਬਿ ਹੰਕਾਰ ਨਾਮਾ ਸੁਭਟ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਤਿਹ
 ਮਾਨੀਐ ॥ ਜਿਹ ਜਗਤ ਜੀਵ ਜੀਤੇ ਸਬੈ ਆਪ ਅਜੀਤ ਤਿਹ ਜਾਨੀਐ
 ॥ ੧੯੪ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਸੇਤ ਹਸਤ ਆਰੂੜ ਦੁਰਤ ਚਹੁ ਓਰ ਚਵਰ ਬਰ ॥
 ਸੁਰਣ ਕਿੰਕਣੀ ਬਧੇ ਨਿਰਪ ਮੋਹਤ ਨਾਰੀ ਨਰ ॥ ਸੁਭ ਸੋਹਥੀ ਪਾਣ ਪ੍ਰਭਾ
 ਕੋਰ ਮੈ ਅਸ ਧਾਵਤ ॥ ਨਿਰਖ ਦਿਪਤਿ ਦਾਮਨੀ ਪ੍ਰਭਾ ਹੀਯ ਰੇ ਪਛੁਤਾਵਤ ॥
 ਅਸ ਦ੍ਰੋਹ ਨਾਮ ਜੋਧਾ ਬਡੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਿਹ ਜਾਨੀਐ ॥ ਜਲ ਥਲ ਬਿਦੇਸ

੧੯੦. ਧਕਤ ਧਿਕਟ=ਇਹ ਜੇੜੀ ਵਜੋਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਹੈ ਝਾਝਰ ਵਾਜਾ
 ਤੇ ਝਾਲਰ ਵਾਜਾ ਮੰਦਰ ਸੋਹਣਾ ਹੈ। ੧੯੧. ਧੁਜ=ਝੰਡੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼,
 ਬੀਜਗੀ=ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਦੁਹਕਰ=ਕਠਨ। ਕਹ ਰਿਪ ਹਰ=ਲਗਦਾ ਹੈ
 ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਪ੍ਰਤਮਾਨ=ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਾ ਦੇ
 ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ। ਅਧਿਸਟ=ਅਧਿਪਤੀ ਰਾਜਾ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ
 ਬਲ ਵਾਲਾ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਦਾ ਜਾਣੇ। ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸੰਜੋਅ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਧਨਖ
 ਦਾ ਚਿੱਲਾ ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਟਪਾਵੇਗਾ।

੧੯੩. ਜੇਹੜਾ ਹਾਥੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੈ ਜਾਂ ਖੱਚਤ ਹੈ ਉਸ ਉਤੇ
 ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਤੜਾਗੀਆਂ ਬੱਧੀਆਂ ਹਨ ਜੇਹੜੇ
 ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਉਤਮ ਹਾਥੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ੧੯੪. ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
 ਵਾਲੀ ਸੋਭਾ ਵੇਖਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀਆਂ ਪੱਛਾਤਾਪ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੇਸਨ ਨਿਪਤਿ ਆਨ ਜਵਨ ਕੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੯੫ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਤਬਲ
 ਬਾਜ ਘੰਘਰਾਰ ਸੀਸ ਕਲਗੀ ਜਿਹ ਸੋਹਤ ॥ ਦੂ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਗਜ ਗਾਹ ਨਿਰਖ
 ਨਾਰੀ ਨਰ ਮੋਹਤ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਅਮਿਤੋਜ ਬਿਕਟ ਬਾਨੈਤ ਅਮਿਟ ਭਟ ॥
 ਅਤਿ ਸੁਬਾਹ ਅਤਿ ਸੂਰ ਅਜੈ ਅਨਭਿੰਦ ਸੁਅਨ ਕਟ ॥ ਇਹੋ ਭਾਂਤ ਭਰਮ ਅਨ-
 ਭਿੰਦ ਭਟ ਜਦਿਨ ਕ੍ਰੋਧ ਜੀਯ ਧਾਰ ਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ ਬਿਚਾਰ ਅਬਿਚਾਰ
 ਨਿਪ ਸੁ ਅਉਰਨ ਆਨ ਉਬਾਰਿ ਹੈ ॥ ੧੯੬ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਲਾਲ ਮਾਲ
 ਸੁਭ ਬਧੈ ਨਗਨ ਸਰ ਪੇਚਿ ਖਚਿਤ ਸਿਰ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਅਨਿਭੇਦ ਅਜੈ
 ਸਾਵੰਤ ਭਟਾਬਰ ॥ ਕਟਿ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਸੋਹਥੀ ਤਜਤ ਧਾਰਾ ਬਾਣਨ ਕਰ ॥
 ਦੇਖਤ ਹਸਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਜਤ ਤੜਿਤਾ ਧਾਰਾ ਧਰ ॥ ਅਸ ਬਹਮ ਦੇਖ ਅਨ ਮੋਖ
 ਭਟ ਅਕਟ ਅਜੈ ਤਿਹੋ ਜਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਦਵਨ ਅਜੈ ਆਨੰਦ ਕਰ ਨਿਪ
 ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੯੭ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਅਸਿਤ ਬਸਤੁ ਅਰੁ ਅਸਿਤ
 ਗਾਤ ਅਮਿਤੋਜ ਰਣਾਚਲ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਤਿ ਬੀਰ ਬੀਰ ਜੀਤੇ ਜਿਨ ਜਲ
 ਥਲ ॥ ਅਕਟ ਅਜੈ ਅਨਭੇਦ ਅਮਿਟ ਅਨਰਥਿ ਨਾਮ ਤਿਹੋ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਮਾਥ
 ਅਰ ਮਥਨ ਸਤੁ ਸੋਖਨ ਹੈ ਬਿੰਦ ਜਿਹੋ ॥ ਦੁਰ ਧਰਖ ਸੂਰ ਅਨਭੇਦ ਭਟ ਅਤਿ
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੋ ਜਾਨੀਐ ॥ ਅਨਜੈ ਅਨੰਦ ਦਾਤਾ ਅਪਨ ਅਤਿ ਸੁਬਾਹ ਤਿਹੋ
 ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੯੮ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਮੋਰ ਬਰਣ ਰਥ ਬਾਜ ਮੋਰ ਹੀ ਬਰਣ
 ਪਰਮ ਜਿਹੋ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਦੁਰ ਧਰਖ ਸਤੁ ਲਖਿ ਕਰ ਕੰਪਤ ਤਿਹੋ ॥
 ਅਮਿਟ ਬੀਰ ਆਜਾਨ ਬਾਹ ਆਲੋਕ ਰੂਪ ਗਨ ॥ ਮਤਸ ਕੇਤ ਲਖ ਜਾਹਿ
 ਹਿੰਦੈ ਲਾਜਤ ਹੈ ਦੁਤ ਮਨ ॥ ਅਸਝੁਠ ਰੂਠ ਜਦਿਨ ਨਿਪਤਿ ਰਣਹਿ ਤੁਰੰਗ
 ਉਥੋਕਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਇਕ ਸੱਤ ਸੁਣ ਸੱਤ ਨਿਪ ਸੁ ਅਉਰਨ ਆਨ ਹਟੋਕਿ ਹੈ ॥ ੧੯੯ ॥
 ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਰਥ ਤੁਰੰਗ ਸਿਤ ਅਸਿਤ ਅਸਿਤ ਸਿਤ ਧੁਜਾ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਅਸਿਤ ਸੇਤ
 ਤਿਹੋ ਬਸਤੁ ਨਿਰਖ ਸੂਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਲਾਜਤ ॥ ਅਸਿਤ ਸੇਤ ਸਾਰਥੀ ਅਸਤਿ ਸੇਤ
 ਸਾਰਥੀ ਅਸਿਤ ਸੇਤ ਛਕਿਓ ਰਥਾਂਬਰ ॥ ਸੁਵਰਣ ਕਿੰਕਣੀ ਕੇਸ ਜਨੁਕ
 ਦੂਸਰੇ ਦੇਵੇਸੁਰ ॥ ਇਹੋ ਛਬ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਿਥਿਆ ਸੁਭਟ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਤਿਹ

੧੯੫. ਤਬਲ=ਨਗਾਰਾ ਤੇ ਘੰਗਰਾਰ ਇਕ ਵਾਜਾ ਹੈ।
 ਗਜਗਾਹ=ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੇ ਦੋ ਚੋਰ ਹਨ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲ ਲਟਕਾਏ
 ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਠੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਹਨ ਦੋ ਝੰਡੀਆਂ ਜੋ ਘੋੜੇ ਦੇਹੀ ਦੇ ਪਾਸੀ
 ਹੋਣ ਉਸ ਨੂੰ ਗਜਗਾਹ=ਆਖਦੇ ਹਨ। ਬਿਅੰਤ ਰੂਪ ਬਿਅੰਤ ਬਲ ਵਾਲਾ ਕਠਨ
 ਬਣਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸੂਰਮਾ ਜੋ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੁਬਾਹ=ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ
 ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਲ ਹੈ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਅਜਿੱਤ ਸੂਰਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੰਨਣ ਤੇ ਭੇਦ ਤੋਂ
 ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰਹਿਤ ਸੂਰਮਾ ਹੈ।

੧੯੬. ਲਾਲ ਮਾਲ=ਗਲ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਹੈ, ਨਗਾਂ
 ਨਾਲ ਖੱਚਤ ਹੋਇਆ ੨ ਸਿਰ ਉਤੇ ਸਿਰ ਪੇਚ=ਸਾਫਾ ਬੰਨਿਆਂ ਹੈ।

੧੯੭. ਕਾਲੇ ਕਪੜੇ ਤੇ ਕਾਲਾ ਸਰੀਰ ਹੈ। ੧੯੮. ਬਾਣ=ਰੰਗ।
 ਬਰਮ=ਸੰਜੋਅ ਮਸਤਕੇਤ=ਕਾਮ। ੧੯੯. ਅਸਿਤ ਸਿਤ=ਕਾਲਾ ਤੇ
 ਚਿੱਟਾ।

ਕਹ ਕਹਯੋ ॥ ਜਿਹ ਜਗਤ ਜੀਵ ਜੀਤੇ ਸਬੈ ਨਹਿ ਅਜੀਤ ਨਰਕੋ ਰਹਯੋ ॥ ੨੦੦ ॥
 ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਕਰ ਧਰੇ ਚਾਰ ਬਾਗਾ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਆਨ ਨ ਖਾਤ ਤੰਬੋਲ ਗੰਧ
 ਉਤਮ ਬਿਸਥਾਰੇ ॥ ਚਵਰੁ ਚਾਰ ਚਹੁ ਓਰ ਢੁਰਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਪਾਵਤ ॥
 ਨਿਰਖਤ ਨੈਨ ਬਸੰਤ ਪ੍ਰਭਾ ਤਾਕਹ ਸਿਰ ਨਜਾਵਤ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਬਾਹ
 ਚਿੰਤਾ ਸੁਭਟ ਅਤਿ ਦੁਰਧਰਖ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਨਭੰਗ ਗਾਤ ਅਨਭੈ
 ਸੁ ਭਟ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤਿਹ ਮਾਨੀਐ ॥ ੨੦੧ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਲਾਲ
 ਹੀਰਨ ਕੇ ਧਰੇ ਜਿਹ ਸੀਸ ਪੈ ਬਹੁ ਹਾਰ ॥ ਸੁਰਣ ਕਿੰਕਨ ਸੋਛਕਾਰਜ ਰਾਜ
 ਪੱਬਾਕਾਰ ॥ ਦੁਰਦ ਰੂੜ ਦਰਿਦੁ ਨਾਮ ਸੁ ਬੀਰ ਹੈ ਸੁਨਿ ਭੂਪ ॥ ਕਉਨ ਤਾਤੇ
 ਜੀਤ ਹੈ ਰਣ ਆਨਿ ਰਾਜ ਸਰੂਪ ॥ ੨੦੨ ॥ ਜਰਕਸੀਕੇ ਬਸਤੁ ਹੈਂ ਅਰੁ ਪਰਮ
 ਬਾਜਾ ਰੂੜ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਪਵਿੰਤੁ ਗਾਤ ਅਛਿਜ ਰੂਪ ਅਗੂੜ ॥ ਛਤੁ ਧਰਮ ਧਰੇ
 ਮਹਾ ਭਟ ਬੰਸ ਕੀ ਜਿਹ ਲਾਜ ॥ ਸੰਕ ਨਾਮਾ ਸੂਰ ਸੇ ਸਬ ਸੂਰ ਹੈ ਸਿਰ ਤਾਜ
 ॥ ੨੦੩ ॥ ਪਿੰਗ ਬਾਜ ਨ ਹੋਰ ਬੈ ਸਹਿ ਅਡਿਗਬੀਰ ਅਖੰਡ ॥ ਅੰਤ ਰੂਪ ਧਰੇ
 ਮਨੋ ਆਛਿਜ ਗਾਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਨਾਮ ਸੂਰ ਅਸੋਭ ਤਾਕਹ ਜਾਨ ਹੀ ਸਭ ਲੋਕ ॥
 ਕਉਨਗਾਵ ਬਿਬੇਕ ਹੇ ਜੁ ਨ ਮਾਨਿ ਹੈ ਇਹ ਸੋਕ ॥ ੨੦੪ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ
 ਛੰਦ ॥ ਸਜੇ ਸਯਾਮ ਬਾਜੀ ਰਬੰਜਾਸੁਜਾਨੋ ॥ ਮਹਾਂ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਅਜੈਤਾਸੁਮਾਨੋ ॥
 ਅਸੰ ਤੁਸਟ ਨਾਮਾ ਮਹਾਬੀਰ ਸੋਹੈ ॥ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਜਾਕੋ ਬਡੋ ਤਾਸ ਹੋ ਹੈ ॥ ੨੦੫ ॥
 ਚੜਯੋ ਤੱਤ ਤਾਜੀ ਸਿਰਾਜੀਤ ਸੋਭੈ ॥ ਸਿਰੰ ਜੈਤ ਪਤੰ ਲਖੇ ਚੰਦੁ ਛੋ ਭੈ ॥ ਅਨਾਸ
 ਉਚ ਨਾਮਾ ਮਹਾ ਸੂਰ ਸੋਹੈ ॥ ਬਡੋ ਛੱਤੁ ਧਾਰੀ ਧਰੇ ਛੱਤੁ ਜੋ ਹੈ ॥ ੨੦੬ ॥ ਰਬੰ
 ਸੇਤ ਬਾਜੀ ਸਿਰਾਜੀਤ ਸੋਹੈ ॥ ਲਖੇ ਇੰਦੁ ਬਾਜੀ ਤਰੇ ਦਿਸਟ ਕੋ ਹੈ ॥ ਹਠੀ ਬੀਰ
 ਹਿੰਸਾ ਮਹਾ ਨਾਮ ਜਾਨੋ ॥ ਮਹਾ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਅਜੈ ਲੋਕ ਮਾਨੋ ॥ ੨੦੭ ॥ ਸੁਭੰ
 ਸੰਦਲੀ ਬਾਜ ਰਾਜੀ ਸਿਰਾਜੀ ॥ ਲਖੇ ਰੂਪ ਤਾਕੋ ਲਜੈ ਇੰਦੁ ਬਾਜੀ ॥ ਕੁਮੰਤੰ
 ਮਹਾ ਜੋਰ ਜੋਧਾ ਜੁਧਾਰੰ ॥ ਜਲੰ ਵਾ ਬਲੰ ਜੇਣ ਜਿੰਤੇ ਬਰਿਆਰੰ ॥ ੨੦੮ ॥ ਚੜਯੋ
 ਬਾਜ ਤਾਜੀ ਕਪੋਤੰ ਸਰੂਪੰ ॥ ਧਰੇ ਚਰਮ ਬਰਮੰ ਬਿਸਾਲੰ ਅਨੂਪੰ ॥ ਧੁਜਾ ਬੱਧ
 ਸਿੰਧੰ ਅਲੰਜਾ ਜੁਧਾਰੰ ॥ ਬਡੋ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਸੁਕ੍ਰਧੀ ਬਰਾਰੰ ॥ ੨੦੯ ॥ ਧਰੇ ਛੀਨ
 ਬਸਤੰ ਮਲੀਨੰ ਦਰਿੰਦੀ ॥ ਧੁਜਾ ਫਾਟ ਬਸਤੰ ਸੁਧਾਰੇ ਉਪੰਦੀ ॥ ਮਹਾ ਸੂਰ ਚੋਰੀ
 ਕਰੋਰੀ ਸਮਾਨੰ ॥ ਲਸੈ ਤੇਜ ਅਸੋ ਲਜੈ ਦੇਖਿ ਸ੍ਰਾਨੰ ॥ ੨੧੦ ॥ ਫਟੇ ਬਸਤੁ ਸਰਬੰ
 ਸਬੈ ਅੰਗ ਧਾਰੇ ॥ ਬਧੇ ਸੀਸ ਜਾਰੀ ਬੁਰੀ ਅਰਧ ਜਾਰੇ ॥ ਚੜਯੋ ਭੀਮ ਭੈਸੰ ਮਹਾਂ
 ਭੀਮ ਰੂਪੰ ॥ ਬਿਭੈਚਾਰ ਜੋਧਾ ਕਹੋ ਤਾਸ ਭੂਪੰ ॥ ੨੧੧ ॥ ਸਭੈ ਸਿਆਮ ਬਰਣੰ
 ਸਿਰੰ ਸੇਤ ਏਕੰ ॥ ਨਹੇ ਗਰਧਪੰ ਸਯੰ ਦਨੇਕੰ ਅਨੇਕੰ ॥ ਧੁਜਾ ਸਯਾਮ ਬਰਨੰ ਭੁਜੰ

੨੦੦. ਬਾਗਾ=ਪੁਸ਼ਾਕਾ । ਆਨਨ=ਮੂੰਹ ।

੨੦੧. ਕਿੰਕਨੀ=ਤੜਾਗੀ । ਪੱਬਾਕਾਰ=ਪਹਾੜ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਂਗ ।
 ਦੁਰਦਰੂੜ=ਹਾਥੀ ਉਤੇ ਚੜਿਆ ਹੈ । ੨੦੨. ਬਾਜਾ ਰੂੜ=ਘੋੜੇ ਉਤੇ

ਅਸਵਾਰ ਹੈ । ਅਗੂੜ=ਪ੍ਰਗਟ । ੨੦੩. ਜੇਹੜਾ ਸੂਰਮਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ
 ਡਿਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ੨੦੪. ਅਜੈ=ਜੋ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

੨੦੬. ਤੱਤ ਤਾਜੀ=ਤਿੱਖਾ ਛੇਤੀ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ । ੨੦੭. ਤਰੇ=ਹੇਠਾਂ
 (ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ) । ੨੦੮. ਬਰਾਰੰ=ਬਲ ਦੇ ਘਰ ।

ਭੀਮ ਰੂਪੰ ॥ ਸਰੰ ਸੋਣਿਤੰ ਏਕ ਅੱਛੇ ਕਕੂਪੰ ॥ ੨੧੨ ॥ ਮਹਾ ਜੋਧ ਦਾਰਿਦ੍ਰ
 ਨਾਮਾ ਜੁਝਾਰੰ ॥ ਧਰੇ ਚਰਮ ਬਰਮੰ ਸੁਪਾਣੰ ਕੁਠਾਰੰ ॥ ਬਡੋ ਚਿਤ੍ਰ ਜੋਧੀ ਕਰੋਧੀ
 ਕਰਾਲੰ ॥ ਤਜੈ ਨਾਸ ਕਾਨੈ ਨ ਧੂਮੰ ਬਰਾਲੰ ॥ ੨੧੩ ॥ ਰੂਆਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਮ
 ਘਾਤ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਰਿਤਾ ਦੇਉ ਬੀਰ ਹੈ ਦੁਰ ਧਰਖ ॥ ਸਤ੍ਰ ਸੁਰਨ ਕੇ ਸੰਘਾਰਕ ਸੈਨ ਕੇ
 ਭਰਤਰਖ ॥ ਕਉਨ ਦੋਥਨ ਸੋਜਨਾ ਜੁਨ ਮਾਨਿ ਹੈ ਤਿਹ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ
 ਬਿਲੋਕਿਕੈ ਭਟ ਭਜੈ ਹੋਇ ਉਦਾਸ ॥ ੨੧੪ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਦੇਖ ਅਰੁ ਰਾਜ ਦੇਖ
 ਸੁ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਭ੍ਰਾਤ ॥ ਏਕ ਬੰਸ ਦੁਹੰਨ ਕੋ ਅਰ ਏਕ ਹੀ ਤਿਹਮਾਤ ॥
 ਛਤ੍ਰਿ ਧਰਮ ਧਰੇ ਹਠੀ ਰਣ ਧਾਇ ਹੈ ਜਿਹ ਓਰ ॥ ਕਉਨ ਧੀਰ ਧਰੈ ਭਟਾਂ ਬਰ
 ਲੇਤ ਹੈ ਝਕਝੋਰ ॥ ੨੧੫ ॥ ਈਰਖਾ ਅਰੁ ਉਚਾਟਏ ਦੇਉ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਸੂਰ ॥
 ਭਾਜਿ ਹੈ ਅਵਿਲੋਕਿ ਕੈ ਅਰੁ ਰੀਝਿਹੈ ਲਖਿ ਹੂਰ ॥ ਕਉਨ ਧੀਰ ਧਰੈ ਭਟਾਂਬਰ
 ਜੀਤਿ ਹੈ ਸਬਸਤ੍ਰ ॥ ਦੰਤ ਲੈ ਤਿਣ ਭਾਜਿ ਹੈ ਭਟ ਕੋਨ ਗਹਿ ਹੈ ਅਤ੍ਰ ॥ ੨੧੬
 ॥ ਘਾਤ ਅਉਰ ਬਸੀਕਰਣ ਬਡ ਬੀਰ ਧੀਰ ਅਪਾਰ ॥ ਕੂਰ ਕਰਮ ਕੁਠਾਰ ਪਾਣ
 ਕਰਾਲਦਾੜ ਬਰਿਯਾਰ ॥ ਬਿੰਜ ਤੇਜ ਅਛਿੰਜ ਗਾਤ ਅਛਿੰਜ ਰੂਪ ਦੁਰੰਤ ॥
 ਕਉਨ ਕਉਨ ਨ ਜੀਤਿਏ ਜਿਨਿ ਜੀਵਜੰਤ ਮਹੰਤ ॥ ੨੧੭ ॥ ਆਪਦਾ ਅਰੁ
 ਝੁਠਤਾ ਅਰੁ ਬੀਰਬੰਸ ਕੁਠਾਰ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ ਦੁਧਰਖ ਗਾਤ ਅਮਰਬ ਤੇਜ ਅਪਾਰ
 ॥ ਅੰਗ ਅੰਗਨਿ ਨੰਗ ਬਸਤ੍ਰਨ ਅੰਗ ਬਲਕਲ ਪਾਤ ॥ ਦੁਸਟ ਰੂਪ ਦਰਿਦ੍ਰ
 ਪਾਸ ਸੁ ਬਾਣ ਸਾਧੇ ਸਾਤ ॥ ੨੧੮ ॥ ਬਯੋਗ ਅਉ ਅਪਰਾਧ ਨਾਮ ਸੁ ਧਾਰਹੈ
 ਜਬ ਕੋਪ ॥ ਕਉਨ ਠਾਢ ਸਕੈ ਮਹਾ ਬਲ ਭਾਜਿ ਹੈ ਬਿਨ ਓਪ ॥ ਸੂਲ ਸੈਥਨ
 ਪਾਨ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਿ ਹੈ ਤਵਸੂਰ ॥ ਭਾਜਿ ਹੈ ਤਜਿ ਲਾਜ ਕੋ ਬਿਸੰਭਾਰ ਹੈ ਸਬ
 ਕੂਰ ॥ ੨੧੯ ॥ ਭਾਨ ਕੀ ਸਰ ਭੇਦ ਜਾਦਿਨ ਤਪਿਹੈ ਰਣ ਸੂਰ ॥ ਕਉਨ ਧੀਰ
 ਧਰੈ ਮਹਾ ਭਟ ਭਾਜਿ ਹੈ ਸਭ ਕੂਰ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਛਾਡਿਕੈ ਅਰੁ ਬਾਜ ਰਾਜ
 ਬਿਸਾਰ ॥ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਸਨਾਹਤਵ ਭਟ ਭਾਜਿ ਹੈ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥ ੨੨੦ ॥ ਧੂਮ
 ਬਰਣ ਅਉ ਧੂਮ ਨੈਨ ਸੁ ਸਾਤ ਧੂਮ ਜੁਆਲ ॥ ਛੀਨ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰੈ ਸਬੈ ਤਨ ਕੂਰ
 ਬਰਣ ਕਰਾਲ ॥ ਨਾਮ ਆਲਸ ਤਵਨ ਕੋ ਸੁਨਿ ਰਾਜ ਰਾਜਵਤਾਰ ॥ ਕਉਨ ਸੂਰ
 ਸੰਘਾਰਿ ਹੈ ਤਿਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ੨੨੧ ॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਚੜ੍ਹਹੈ ਗਹਿ
 ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਰਣੰ ॥ ਘਮਕੰਤਕਿ ਘੰਘਰ ਘੋਰ ਘਣੰ ॥ ਤਿਹ ਨਾਮ ਸੁਖੇਦ ਅਭੇਦ
 ਭਟੰ ॥ ਤਿਹ ਬੀਰ ਸੁ ਬੀਰ ਲਖੋ ਨਿਪਟੰ ॥ ੨੨੨ ॥ ਕਲ ਰੂਪ ਕਰਾਲ ਜੁਾਲ
 ਜਲੰ ॥ ਅਸਿ ਉੱਜਲ ਪਾਨ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਮਲੰ ॥ ਅਤਿ ਉੱਜਲ ਦੰਦ ਅਨੰਦ ਮਨੰ ॥
 ਕੁ ਕ੍ਰਿਆ ਤਿਹਨਾਮਸੁ ਜੋਧ ਗਨੰ ॥ ੨੨੩ ॥ ਅਤਿ ਸਿਆਮ ਸਰੂਪ ਕਰੂਪ ਤਨੰ
 ॥ ਉਪਜੰ ਅਗਯਾਨ ਬਿਲੋਕ ਮਨੰ ॥ ਤਿਹਨਾਮਗਿਲਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਟੰ ॥ ਰਣ ਮੋਨ
 ਮਹਾਂ ਹਠ ਹਾਰ ਹਟੰ ॥ ੨੨੪ ॥ ਅਤਿ ਅੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸਨਾਹ ਸੁਭੰ ॥ ਬਹੁ ਕਸਟ
 ਸਰੂਪ ਸੁਕਸਟ ਛੁਭੰ ॥ ਅਤਿ ਬੀਰ ਅਧੀਰ ਨ ਭਯੋ ਕਬ ਹੀ ॥ ਦਿਵ ਦੇਵ ਪਛਾਨਤ
 ਹੈ ਸਬ ਹੀ ॥ ੨੨੫ ॥ ਭਟ ਕਰਮ ਬਿਕਰਮ ਜਬੈ ਧਰਿ ਹੈ ॥ ਰਣ ਰੰਗ ਤੁਰੰਗਹਿ
 ਬਿਚਰਿ ਹੈ ॥ ਤੁਵ ਬੀਰ ਸੁਧੀਰਹਿਕੋ ਧਰਿ ਹੈ ॥ ਬਲਿ ਬਿਕ੍ਰਮ ਤੇਜ ਤਬੈ
 ਹਰਿ ਹੈ ॥ ੨੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿਤਨ ਸੂਰਾ ਸੁਧਰਧੈ ਹੈ ਨਿਪੁ ਅਬਿਬੇਕ

॥ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ਦਿਸਿ ਸੁਭਟ ਠਾਢ ਨਰਹਿਏ ਏਕ ॥ ੨੨੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪਾਰਸ ਮਛਿੰਦ੍ਰ ਸੰਬਾਦੇ ਨਿਪ ਅਬਿਬੇਕ
ਆਗਮਨ ਨਾਮ ਸੁਭਟ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥ ਅਫਜੂ ॥

ਅਥ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੇ ਦਲ ਕਬਨੰ ॥ ਛਪਯ ਛੰਦ ॥ ਜਿਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਬਿਬੇਕ
ਨਿਪਤਿ ਦਲ ਸਹਿਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਠਾਮ ਆਭਰਨ ਸੁਰਥ ਸਭ ਕੇ ਹਮ ਜਾਨੇ
॥ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਅਰੁ ਧਨਖ ਧੁਜਾ ਜਿਹ ਬਰਣ ਉਚਾਰੀ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੁਨ ਦੇਵ
ਸਕਲ ਸੁ ਬਿਬੇਕ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਕਲ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਕਹੇ ਤਿਹ ਬਿਧਿ
ਵਹੈ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਕਿਹ ਛਬਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹ ਦੁਤਿ ਨਿਪਤਿ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ
ਅਨੁਮਾਨੀਐ ॥੧॥ ੨੨੮ ॥ ਅਧਿਕ ਨਯਾਸ ਮੁਨ ਕੀਨ ਮੰਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੇ ॥
ਤੰਤੁ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸਧੇ ਜੰਤੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਲਿਖਿ ਡਾਰੇ ॥ ਅਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੁਐ ਆਪ
ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰ ਕਰੇ ਤਿਹ ॥ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸਹਿਤ ਸੈਨਾ ਕਬਯੋ ਜਿਹ ॥
ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਹੁਦਿਸ ਭਏ ਅਨਲ ਪਵਨ ਸਸਿ ਸੁਰ ਨਭ ॥ ਕਿਹ ਬਿਧਿ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਿਹੈ ਸੰਘਾਰ ਜਕੇ ਜੱਛ ਗੰਧਰਬ ਸਬ ॥੨॥ ੨੨੯ ॥ ਸੇਤ ਛਤੁ ਸਿਰ
ਧਰੇ ਸੇਤ ਬਾਜੀ ਰਥ ਰਾਜਤ ॥ ਸੇਤ ਬਸਤੁ ਤਨ ਸਜੇ ਨਿਹਿਖਿ ਸੁਰ ਨਰ ਭ੍ਰਮਿ
ਭਾਜਤ ॥ ਚੰਦ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੁੰ ਰਹਤ ਭਾਨ ਭਵਤਾਲਖਿ ਭੁੱਲਤ ॥ ਭ੍ਰਮਰ ਪ੍ਰਭਾ ਲਖਿ
ਭ੍ਰਮਤ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਨਰ ਡਗਭੁੱਲਤ ॥ ਇਹ ਛਬਿ ਬਿਬੇਕ ਰਾਜਾ ਨਿਪਤਿ ਅਤਿ
ਬਲਿਸਟਿ ਤਿਹ ਮਾਨੀਐ ॥ ਮੁਨਿ ਗਨ ਮਹੀਪ ਬੰਦਤ ਸਕਲ ਤੀਨਿ ਲੋਕ
ਮਹਿ ਜਾਨੀਐ ॥੩॥ ੨੩੦ ॥ ਚਮਰ ਚਾਰ ਚਹੁੰ ਓਰ ਦੁਰਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ
ਪਾਵਤ ॥ ਨਿਰਖਿ ਹੰਸ ਤਿਹ ਦੁਰਨਿ ਮਾਨ ਸਰਵਰਹਿ ਲਜਾਵਤ ॥ ਅਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਸਬ ਗਾਤ ਪ੍ਰਭਾ ਅਤਿ ਹੀ ਜਿਹ ਸੋਹਤ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਸੁਰੇਸ ਜੱਛ ਕਿੰਨਰ
ਮਨਮੋਹਤ ॥ ਇਹ ਛਬਿ ਬਿਬੇਕ ਰਾਜਾ ਨਿਪਤਿ ਜਦਿਨ ਕਮਾਨ ਚੜਾਇ ਹੈ ॥
ਬਿਨ ਇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਨਿਹੈ ਨਿਪਤਿ ਸੁ ਅਉਰ ਨ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਹੈ ॥ ੪ ॥
੨੩੧ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਬਿਕਾਰ ਤੇਜ ਆਖੰਡ ਅਤੁਲ ਬਲ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਅਤਿ ਸੂਰ ਤੂਰ ਬਾਜਤ ਜਿਹ ਜਲ ਬਲ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗ ਰਥ ਚਲਤ ਪੇਖਿ ਚਪਲਾ
ਚਿਤ ਲਾਜਤ ॥ ਸੁਨਤ ਸਬਦ ਚਕਚਾਰ ਮੇਘ ਮੋਹਤ ਭ੍ਰਮ ਭਾਜਤ ॥ ਜਲ ਬਲ
ਅਜੇਅ ਅਨਭੈ ਅਭਟ ਅਤਿ ਉੱਤਮ ਪਰਵਾਨੀਐ ॥ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਾਮ ਜੋਧਾ ਬਿਕਟ
ਅਤਿ ਸੁਬਾਹੁ ਜਗ ਮਾਨੀਐ ॥ ੫ ॥ ੨੩੨ ॥ ਧਰਮ ਧੀਰ ਬੀਰ ਜਸਮੀਰ ਅਨਭੀਰ
ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥ ਕਲਪ ਬਿਛੁ ਕੁਬਿਤਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਜਸ ਤਿਲਕ ਸੁਭਟ ਅਤਿ ॥
ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ਓਜ ਅਨਿਲ ਸਰ ਤੇਜ ਜਰੇ ਰਣ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤੁ ਸਿਵ
ਅਸਤੁ ਨਹਿਨ ਮਾਨਤ ਏਕੈ ਬੁਣ ॥ ਇਹ ਦੁਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਿਤ ਛਤੁ ਨਿਪ
ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਜਬ ਛੰਡਿਹੈ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਅਬਿਤੁ ਸੁਬਿਤੁ ਨਿਪਤਿ ਅਵਰਨ
ਆਹਵ ਮੰਡਿ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ੨੩੩ ॥ ਅਛਿੰਜਗਾਤ ਅਨਭੰਗ ਤੇਜ ਆਖੰਡ ਅਨਿਲ
ਬਲ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗ ਰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਨਤ ਜੀਅ ਜਲ ਬਲ ॥ ਧਨੁਖ ਬਾਨ
ਪਰਬੀਨ ਛੀਨ ਸਬ ਅੰਗ ਬਿਤਨ ਕਰ ॥ ਅਤਿ ਸੁਬਾਹੁ ਸੰਜਮ ਸੁ ਬੀਰ ਜਾਨਤ
ਨਾਰੀ ਨਰ ॥ ਗਹਿ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਪਾਨਹਿ ਧਰਮ ਪਰਮ ਰੁਪ ਧਰਿ ਗਰਜਿ ਹੈ ॥
ਬਿਨ ਇਕ ਅਬਿਤੁ ਸੁਬਿਤੁ ਨਿਪਤਿ ਅਉਰਨ ਆਨ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ੭ ॥ ੨੩੪ ॥

ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਾਰ ਚੰਚਲ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਾਜੀ ਰਥ ਸੋਹਤ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ਧੁਨ ਛੀਨ ਬੀਨ
 ਬਾਜਤ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਸੁਭ ਧਰੇ ਨੇਮ ਨਾਮਾ ਭਟ ਭੈ ਕਰ ॥ ਪਰਮ ਰੂਪ
 ਪਰਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੁਧ ਜੈ ਅਰਿ ਛੈ ਕਰ ॥ ਅਸਿ ਅਮਿਟ ਬੀਰ ਧੀਰਾ ਬਡੇ ਅਤਿ ਬਲੀਸ
 ਦੁਰਧਰਖ ਰਣ ॥ ਅਨਭੈ ਅਭੰਜ ਅਨਮਿਟ ਸੁਧੀਸ ਅਨਬਿਕਾਰ ਅਨਜੈ
 ਸੁਭਣ ॥ ੮ ॥ ੨੩੫ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਮਿਤੋਜ ਅਮਿਟ ਅਨਭੈ ਅਭੰਗ ਭਟ ॥
 ਰਥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚਪਲਾ ਸੁ ਚਾਰੁ ਚਮਕਤ ਹੈ ਅਨਕਟ ॥ ਨਿਰਖ ਸੱਤ ਤਿਹ ਤੇਜ
 ਚਕ੍ਰਿਤ ਭਯ ਭੀਤਰ ਭਜਤ ਰਣ ॥ ਧਰਤ ਧੀਰ ਨਹਿ ਬੀਰ ਤੀਰ ਸਰੋ ਹੈ ਨਹੀ
 ਹਠਿ ਰਣ ॥ ਬਿਗਯਾਨ ਨਾਮ ਅਨਭੈ ਸੁਭਟ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਤਹ ਜਾਨੀਐ ॥
 ਅਗਿਆਨ ਦੇਸ ਜਾਕੇ ਸਦਾ ਤ੍ਰਾਸ ਘਰਨ ਘਰ ਮਾਨੀਐ ॥ ੯ ॥ ੨੩੬ ॥
 ਬਮਤ ਜਾਲ ਡਮਰੂ ਕਰਾਲ ਡਿਮ ਡਿਮ ਰਣ ਬੱਜਤ ॥ ਘਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਚਕ
 ਸਬਦ ਘਹਰ ਜਾਕੇ ਗਲ ਗੱਜਤ ॥ ਸਿਮਟ ਸਾਗ ਸੰਗ੍ਰਹਤ ਸਰਕਿ ਸਾਮੁਹ
 ਅਰਿ ਝਾਰਤ ॥ ਨਿਰਖ ਤਾਸ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੈ ਸਬਦ ਉਚਾਰਤ ॥
 ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਅਭਿਮਾਨ ਜੁਤ ਜਦਿਨ ਧਨੁਖ ਗਹਿਗਰਜਿਹੈ ॥ ਬਿਨ ਇਕ
 ਕੁਚੀਲਸਾਮੁਹਿ ਸਮਰ ਅਉਰ ਨ ਤਾਸਿ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ੨੩੭ ॥ ਇਕਨਿ
 ਬ੍ਰਿਤ ਅਤਿ ਬੀਰ ਦੁਤੀਅ ਭਾਵਨਾ ਮਹਾ ਭਟ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਅਨਿ ਮਿਟ
 ਅਪਾਰ ਅਨਛਿੰਜ ਅਨਾਕਟ ॥ ਸਸਤੁ ਧਾਰਿ ਗਜ ਹੈ ਜਬ ਭੀਰ ਭਾਜਿ ਹੈ ਨਿਰਖਿ
 ਰਨ ॥ ਪਤੁ ਭੇਸ ਭਹਰਾਤ ਧੀਰ ਧਾਰ ਹੈ ਨ ਅਨਗਣ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਧੀਰ
 ਜੋਧਾ ਨਿਪਤ ਜਦਿਨ ਅਯੋਧਨ ਰਚਿ ਹੈ ॥ ਤਜ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਭੱਜਿ ਹੈ ਸਕਲ
 ਏਕ ਨ ਬੀਰ ਬਿਰਚਿ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ੨੩੮ ॥ ਸੰਗੀਤ ਛਪਯ ਛੰਦ ॥ ਤਾਗੜਦੀ
 ਤੂਰ ਬਾਜ ਹੈ ਜਾਗੜ ਦੀ ਜੋਧਾ ਜਬ ਜੁੱਟਹਿ ॥ ਲਾਗੜਦੀ ਲੁੱਥ ਬਿੱਬ-
 ਰਹਿ ਸਾਗੜ ਦੀ ਸੰਨਾਹ ਸੁ ਤੁਟਹਿ ॥ ਭਾਗੜਦੀ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰੁ
 ਸਿੱਧ ਨਿਹਾਰਹਿ ॥ ਜਾਗੜਦੀ ਜੱਛ ਜੁੱਗਣੀ ਜੂਥ ਜੈ ਸਬਦ ਉਚਾਰਹਿ ॥
 ਸੰਸਾਗੜ ਦੀ ਸੁਭਟ ਸੰਜਮ ਅਮਿਟ ਕਾਗੜਦੀ ਕ੍ਰਧ ਜਬ ਗਰਜਿਹੈ ॥
 ਦੰਦਾਗੜਦੀ ਇੱਕ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਨਾ ਆਗੜਦੀ ਸੁ ਅਉਰਨ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ੧੨
 ॥ ੨੩੯ ॥ ਜਾਗੜ ਦੀ ਜੋਗ ਜਯਵਾਨ ਕਾਗੜ ਦੀ ਕਰ ਕ੍ਰਧ ਕੜਕਹਿ ॥
 ਲਾਗੜਦੀ ਲੁੱਟ ਅਰੁ ਕੁੱਟ ਤਾਗੜਦੀ ਤਰਵਾਰ ਸੜਕਹਿ ॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸਸਤੁ
 ਸੰਨਾਹ ਪਾਗੜਦੀ ਪਹਿਰ ਹੈ ਜਵਨ ਦਿਨ ॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸੱਤੁ ਭਜਿਹੈ ਟਾਗੜ
 ਦੀ ਟਿਕਹੈ ਨ ਇੱਕ ਛਿਨ ॥ ਪੰਪਾਗੜ ਦੀ ਪੀਅ ਰਸਿ ਤਬ ਰਣ ਮੁਕਸਾਗੜ ਦੀ
 ਸਮਸਤ ਸਿਧਾਰ ਹੈ ॥ ਅੰਗਾਗੜਦੀ ਅਮਿਟ ਦੁਰਧਰਖ ਭਟ ਜਾਗੜਦੀ
 ਕਿ ਜਦਿਨ ਨਿਹਾਰ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ੨੪੦ ॥ ਆਗੜਦੀ ਇੱਕ ਅਰ ਚਾਰੁ
 ਪਾਗੜਦੀ ਪੂਜਾ ਜਬ ਕੁੱਪਹਿ ॥ ਰਾਗੜਦੀ ਰੋਸ ਕਰਿ ਜੋਸ ਪਾਗੜਦੀ
 ਪਾਇਨ ਜਬ ਰੁੱਪਹਿ ॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸਤੁ ਤਜਿ ਅਤੁ ਭਾਗੜਦੀ ਭੱਜਹਿ ਸੁ ਭ੍ਰਮ
 ਰਣ ॥ ਆਗੜਦੀ ਐਸ ਉੱਝੜਹਿ ਪਾਗੜਦੀ ਜਣੁ ਪਵਨ ਪਤੁ ਬਣ ॥
 ਸੰਸਾਗੜ ਦੀ ਸੁਭਟਿ ਸਭ ਭਜਿ ਹੈ ਤਾਗੜਦੀ ਤੁਰੰਗਨਚਾਇ ਹੈ ॥ ਛੰਛਾਗੜਦੀ
 ਛਤੁ ਬ੍ਰਿਤਿ ਛੱਡਕੈ ਆਗੜਦੀ ਅਧੇ ਗਤਿ ਜਾਇ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ੨੪੧ ॥
 ਛਪਯ ਛੰਦ ॥ ਚਮਿਰ ਚਾਰ ਚਹੂੰ ਓਰ ਦੁਰਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਪਾਵਤ ॥ ਸੇਤ

ਬਸਤੁ ਅਰੁ ਬਾਜ ਸੇਤ ਸਸਤੁ ਛਬ ਛਾਵਤ ॥ ਅਤਿ ਪਵਿੱਤ੍ਰੁ ਅਬਿਕਾਰ
 ਅਚਲ ਅਨਖੰਡ ਅਕਟ ਭਟ ॥ ਅਮਿਤ ਓਜ ਅਨਮਿਟ ਅਨੰਤ ਆਛਲ ਰਣਾਕਟ ॥
 ਧਰ ਅਸਤੁ ਸਸਤੁ ਸਾਮੁਹ ਸਮਰ ਜਦਿਨ ਨਿਪੋਤਮ ਗਰਜਿਹੈ ॥ ਟਿੱਕ ਹੈ
 ਇਕ ਭਟ ਨਹਿ ਸਮਰ ਅਉਰ ਕਵਣ ਤਬ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ੨੪੨ ॥
 ਇਕਿ ਬਿੰਦਿਆ ਅਰੁ ਲਾਜ ਅਮਿਟ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਣ ॥ ਭੀਮ ਰੂਪ ਭੈਰੋ
 ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਮਿੱਟ ਅਦਾਹਣ ॥ ਅਤਿ ਅਖੰਡ ਅਡੰਡ ਚੰਡ ਪਰਤਾਪ ਰਣਾ ਚਲ ॥
 ਬਿਖਭ ਕੰਧ ਆਜਾਨ ਬਾਹ ਬਾਨੈਤ ਮਹਾਬਲ ॥ ਇਹ ਛਬਿ ਅਪਾਰ ਜੋਧਾ
 ਜੁਗਲ ਜਦਿਨ ਨਿਸਾਨ ਬਜਾਇ ਹੈ ॥ ਭੱਜਿ ਹੈਂ ਭੂਪ ਤਜਿ ਲਾਜ ਸਭ ਏਕ ਨ
 ਸਾਮੁਹਿ ਆਇ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ੨੪੩ ॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਸੰਜੋਗ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ
 ਅਖੰਡ ਏਕ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੁਧਾਮ ਧਾਮ ਜਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਜ ਮਾਨੀਐ ॥ ਅਡੰਡ
 ਐ ਅਛੇਦ ਹੈ ਅਭੰਗ ਤਾਸ ਭਾਖੀਐ ॥ ਬਿਚਾਰ ਆਜ ਤਉ ਨ ਸੋਂ ਜੁਝਾਰ
 ਕਉ ਨ ਰਾਖੀਐ ॥ ੧੭ ॥ ੨੪੪ ॥ ਅਖੰਡ ਮੰਡਲੀਕ ਸੋ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬੀਰ ਦੇਖੀਐ ॥
 ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ ਅਜਿੱਤ ਤਾਸ ਲੇਖੀਐ ॥ ਗਰਜਿ ਸਸਤੁ ਸਜਿ ਕੇ ਸਲੱਜਿ
 ਰਬ ਧਾਇ ਹੈ ॥ ਅਮੰਡ ਮਾਰਤੰਡ ਜਯੋਂ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੋਭ ਪਾਇ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ੨੪੫ ॥
 ਬਿਸੇਖ ਬਾਣ ਸੈਹਥੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਪਾਣ ਸੱਜਿ ਹੈ ॥ ਅਮੋਹ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ ਸਰੋਹ
 ਆਨਿ ਗੱਜਿ ਹੈ ॥ ਅਲੋਭ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ ਦੁਤੀਅ ਜੋ ਗਰੱਜਿ ਹੈਂ ॥ ਰਥੀ ਗਜੀ
 ਹਈ ਪਤੀ ਅਪਾਰ ਸੈਣ ਭੱਜਿ ਹੈਂ ॥ ੧੯ ॥ ੨੪੬ ॥ ਹਠੀ ਜਪੀ ਤਪੀ ਸਤੀ
 ਅਖੰਡ ਬੀਰ ਦੇਖੀਐ ॥ ਪ੍ਰਚੰਡ ਮਾਰਤੰਡ ਜਯੋਂ ਅਡੰਡ ਤਾਸ ਲੇਖੀਐ ॥ ਅਜਿੱਤ
 ਜਉਨ ਜਗਤ ਤੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰੁ ਅੰਗ ਜਾਨੀਐ ॥ ਅਕਾਮ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾਭਿਰਾਮ ਤਾਸ
 ਮਾਨੀਐ ॥ ੨੦ ॥ ੨੪੭ ॥ ਅਕ੍ਰੋਧ ਜੋਧ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਬਿਰੋਧ ਸੱਜਿ ਹੈ ਜਬੈ ॥
 ਬਿਸਾਰ ਲਾਜ ਸੂਰਮਾ ਅਪਾਰ ਭਾਜਿ ਹੈ ਸਭੈ ॥ ਅਖੰਡ ਦੇਹਿ ਜਾਸ ਕੀ
 ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੁਲੱਜ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ ਸੁ ਮੰਤੁ ਤਾਸ ਮਾਨੀਐ
 ॥ ੨੧ ॥ ੨੪੮ ॥ ਸੁ ਪਰਮ ਤੱਤ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਰਾ ਹੋਕਾਰ ਗਰਜਿਹੈ ॥
 ਬਿਸੇਖ ਤੋਰ ਸੈਨ ਤੇ ਅਸੇਖ ਬੀਰ ਬਰਜਿਹੈ ॥ ਸਰੋਖ ਸੈਹਥੀਨ ਲੈ
 ਅਸੇਘ ਜੋਧ ਜੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ਅਸੇਖ ਬੀਰ ਕਾਰ ਮਦ ਕੂਰ ਕਉਚ ਤੁੱਟਿ ਹੈਂ
 ॥ ੨੨ ॥ ੨੪੯ ॥ ਸਭ ਗਤਿ ਏਕ ਭਾਵ ਨਾਸ ਕ੍ਰੋਧਿ ਸੂਰ ਧਾਇ ਹੈਂ ॥ ਅਸੇਖ
 ਮਾਰਤੰਡ ਜਯੋਂ ਬਿਸੇਖ ਸੋਭ ਪਾਇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਘਾਰ ਸੈਣ ਸੱਤ੍ਰਵੀ ਜੁਝਾਰ
 ਜੋਧ ਜੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ਕਰੂਰ ਕੂਰ ਸੂਰਮਾ ਤਰਕ ਤੰਗ ਤੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ੨੩ ॥ ੨੫੦ ॥
 ਸਿਮੱਟਿ ਸੂਰ ਸੈਹਥੀ ਸਰੱਕਿ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਹੈ ॥ ਦੁਰੰਤ ਘਾਇ ਝਾਲਿਕੈ ਅਨੰਤ
 ਸੈਣ ਪੇਲਿ ਹੈਂ ॥ ਤਮੱਕਿ ਤੇਗ ਦਾਮਣੀ ਸੜੱਕਿ ਸੂਰ ਮੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ਨਿਪੱਟਿ ਕੱਟਿ
 ਕੁੱਟਿ ਕੇ ਅਕੱਟ ਅੰਗ ਸੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ੨੪ ॥ ੨੫੧ ॥ ਨਿਪੱਟਿ ਸਿੰਘ ਜਯੋਂ ਪਲੱਟਿ
 ਸੂਰ ਸੇਲ ਬਾਹਿ ਹੈਂ ॥ ਬਿਸੇਖ ਬਥਨੀਸਕੀ ਅਸੇਖ ਸੈਣ ਅਗਾਹਿ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁੱਝਿ
 ਬੀਰ ਅੱਪ ਮੱਝਿ ਗੱਝਿ ਆਨਿ ਜੁੱਝਿ ਹੈਂ ॥ ਬਿਸੇਖ ਦੇਵ ਦਈਤ ਜੱਛ ਕਿੰਨੁ
 ਕਿੱਤ ਬੁੱਝਿਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ੨੫੨ ॥ ਸਰੱਕਿ ਸੇਲ ਸੂਰਮਾ ਮਟਿੱਕ ਬਾਜ ਸੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥
 ਅਮੰਡ ਮੰਡਲੀਕਸੇ ਅਛੱਟ ਸੂਰ ਛੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮ ਸੂਰ ਕੇ ਬਿਸੇਖ
 ਭੂਪ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੁ ਸਾਖ ਤਾਸ ਕੀ ਸਦਾ ਤਿਹੂੰ ਨ ਲੋਕ ਮਾਨੀਐ ॥ ੨੬ ॥ ੨੫੩

॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਭਾਨ ਸੋ ਅਭੂਤ ਰੂਪ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੰਜੋਗ ਨਾਮ ਸਤਹਾ
 ਸੁ ਬੀਰ ਤਾਸ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੁ ਸਾਂਤ ਨਾਮ ਸੂਰਮਾ ਸੋ ਅਉਰ ਏਕ ਬੋਲੀਐ ॥
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਸ ਕੋ ਸਦਾ ਸੁ ਸਰਬ ਲੋਗ ਤੋਲੀਐ ॥ ੨੭ ॥ ੨੫੪ ॥ ਅਖੰਡ ਮੰਡਲੀਕ
 ਸੋ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਦੇਖੀਐ ॥ ਸੁ ਕੋਪ ਸੁੱਧ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਮਾਨ ਸੂਰ ਪੇਖੀਐ ॥ ਸੁ ਪਾਠ
 ਨਾਮ ਤਾਸ ਕੋ ਅਠਾਟ ਤਾਸ ਭਾਖੀਐ ॥ ਭਜਯੋ ਨ ਜੁੱਧ ਤੇ ਕਹੂੰ ਨਿਸੇਸ ਸੂਰ
 ਸਾਖੀਐ ॥ ੨੮ ॥ ੨੫੫ ॥ ਸੁ ਕਰਮ ਨਾਮ ਏਕ ਕੋ ਸੁ ਸਿੱਛ ਦੂਜ ਜਾਨੀਐ ॥
 ਅਭਿੱਜ ਮੰਡਲੀਕ ਸੋ ਅਭਿੱਜ ਤੇਜ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੁ ਕੋਪ ਸੂਰ ਸਿੰਘ ਜਯੋਂ ਘਟਾ
 ਸਮਾਨ ਜੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ਦੁਰੰਤ ਬਾਜ ਬਾਜਿ ਹੈਂ ਅਨੰਤ ਸਸਤੁ ਛੁੱਟਿ ਹੈਂ ॥ ੨੯ ॥
 ੨੫੬ ॥ ਸੁ ਜੋਗ ਨਾਮ ਏਕ ਕੋ ਪ੍ਰਬੋਧ ਅਉਰ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੁ ਦਾਨ ਤੀਸਰਾ ਹਠੀ
 ਅਖੰਡ ਤਾਸ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੁ ਨੇਮ ਨਾਮ ਅਉਰ ਹੈ ਅਖੰਡ ਤਾਸ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਜਗੱਤ ਜਾਸ ਜੀਤਿਆ ਜਹਾਂਨ ਭਾਨ ਸਾਖੀਐ ॥ ੩੦ ॥ ੨੫੭ ॥
 ਸੁ ਸੱਤੁ ਨਾਮ ਏਕ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਅਉਰ ਬੋਲੀਐ ॥ ਸੁ ਤੱਪੁ ਨਾਮ
 ਤੀਸਰੇ ਦਸੰਤੁ ਜਾਸੁ ਛੋਲੀਐ ॥ ਸੁ ਜਾਪ ਨਾਮ ਏਕ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ
 ਆਜ ਤਾਸ ਕੋ ॥ ਅਨੇਕ ਜੁੱਧ ਜੀਤਿ ਕੈ ਬਰਿਯੋ ਜਿਨੈ ਨਿਰਾਸ
 ਕੋ ॥ ੩੧ ॥ ੨੫੮ ॥ ਛਪੈਛੰਦ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਵੰਡ ਨੇਮ
 ਨਾਮਾ ਇਕ ਅਤਿ ਭਟ ॥ ਪ੍ਰੇਮਨਾਮ ਦੂਸਰੇ ਸੂਰਬੀਰਾਰਿਣੋਤਕਟ
 ॥ ਸੰਜਮ ਏਕ ਬਲਿਸਟਿ ਧੀਰ ਨਾਮਾ ਚਤੁਰਥ ਗਨਿ ॥ ਪ੍ਰਾਣ
 ਯਾਮ ਪੰਚਵੇ ਧਿਆਨ ਨਾਮਾ ਖਸਟਮ ਭਨਿ ॥ ਜੋਧਾ ਅਪਾਰ
 ਅਨਖੰਡ ਅਤਿ ਸਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ
 ਨਾਗ ਗੰਧੂਬ ਧਰਮ ਨਾਮ ਜਵਨ ਕੋ ਜਾਨੀਐ ॥
 ੩੨ ॥ ੨੫੯ ॥ ਸੁਭਾਚਾਰ ਜਿਹ ਨਾਮ ਸਬਲ ਦੂਸਰ ਅਨੁਮਾਨੋ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮ
 ਤੀਸਰੇ ਸੁ ਭਟ ਬੁੱਧ ਚਤੁਰਥ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ਪੰਚਮ ਅਨੁਰਕਤਤਾ ਛਠਮਸਾਮਾਧ
 ਅਭੈ ਭਟ ॥ ਉੱਦਮ ਅਰੁ ਉਪਕਾਰ ਅਮਿਟ ਅਨ ਜੀਤ ਅਨਾਕਟ ॥ ਜਿਹ ਨਿਰਖਿ
 ਸਤੁ ਤਜਿ ਆਸਨਨਿ ਬਿਮਨ ਚਿੰਤ ਭਾਜਤ ਤਵਨ ॥ ਬਲਿ ਟਾਰਿ ਹਾਰਿ
 ਆਹੰਦ ਹਠੀ ਅਠਾਟ ਠਾਟ ਭੁਲਤ ਗਵਨ ॥ ੩੩ ॥ ੨੬੦ ॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥
 ਸੁ ਬਿਚਾਰ ਹੈ ਭਟ ਏਕ ॥ ਗੁਨ ਬੀਚ ਜਾਸ ਅਨੇਕ ॥ ਸੰਜੋਗ ਹੈ ਇਕ ਅਉਰ
 ॥ ਜਿਨਿ ਜੀਤਿਆ ਪਤਿ ਗਉਰ ॥ ੩੪ ॥ ੨੬੧ ॥ ਇਕ ਹੋਮ ਨਾਮ ਸੁ ਬੀਰ ॥
 ਅਰਿ ਕੀਨ ਜਾਸ ਅਧੀਰ ॥ ਪੂਜਾ ਸੁ ਅਉਰ ਬਖਾਨ ॥ ਜਿਹ ਸੋ ਨ ਪਉਰਖੁ ਆਨ
 ॥ ੩੫ ॥ ੨੬੨ ॥ ਅਨੁਰਕਤ ਤਾ ਇਕ ਅਉਰ ॥ ਸਭ ਸੁਭਟ ਕੋ ਸਿਰਮਉਰ ॥
 ਬੇਰਕਤਤਾ ਇਕ ਆਨ ॥ ਜਿਹ ਸੋ ਨ ਆਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ੩੬ ॥ ੨੬੩ ॥ ਸਤ
 ਸੰਗ ਅਉਰ ਸੁਬਾਹ ॥ ਜਿਹ ਦੇਖ ਜੁੱਧ ਉਛਾਹ ॥ ਭਟ ਨੇਹ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ॥
 ਬਲ ਜਉਨ ਕੋ ਬਿਕਰਾਰ ॥ ੩੭ ॥ ੨੬੪ ॥ ਇਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਰੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ॥
 ਜਿਹ ਜੇਤ ਜਗਮਗ ਜਗਤ ॥ ਭਟ ਦੱਤ ਮੱਤ ਮਹਾਨ ॥ ਸਬ ਠਉਰ ਮੈ ਪਰਧਾਨ

॥ ੩੮ ॥ ੨੬੫ ॥ ਇਕ ਕ੍ਰੋਧ ਅਉਰ ਪ੍ਰਬੋਧ ॥ ਰਣ ਦੇਖਕੇ ਜਿਹ ਕ੍ਰੋਧ ॥ ਇਹ
 ਭਾਂਤ ਸੈਨ ਬਨਾਇ ॥ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਨਿਸਾਣ ਬਜਾਇ ॥ ੩੯ ॥ ੨੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੈਨ ਬਨਾਇਕੈ ਚੜੇ ਨਿਸਾਣ ਬਜਾਇ ॥ ਜਿਹ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਆਹਵ
 ਮਚਯੋ ਸੋ ਸੋ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ ॥ ੪੦ ॥ ੨੬੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਛੰਦ ॥ ਕਿਸੰਬਾਹ
 ਉੱਟੇ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤ ਜੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਨੀਸਾਣ ਹੁੱਕੇ ॥ ਕਿ ਬਾਜੰਤ ਧੁੱਕੇ ॥ ੪੧ ॥
 ੨੬੮ ॥ ਕਿ ਬੰਬਾਲ ਨੇਜੇ ॥ ਕਿ ਜੰਜਾਲ ਤੇਜੇ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤ ਢੁੱਕੇ ॥ ਕਿਹਾਹਾਇ
 ਕੁੱਕੇ ॥ ੪੨ ॥ ੨੬੯ ॥ ਕਿ ਸਿੰਧੂਰ ਗੱਜੇ ॥ ਕਿ ਤੰਦੂਰ ਬੱਜੇ ॥ ਕਿ ਸੰਬਾਹ
 ਜੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਸੰਨਾਹ ਛੁੱਟੇ ॥ ੪੩ ॥ ੨੭੦ ॥ ਕਿ ਡਾਕੰਤ ਡਉਰੂ ॥ ਕਿ ਭ੍ਰਮੰਤ
 ਭਉਰੂ ॥ ਕਿ ਆਹਾੜ ਡਿੱਗੇ ॥ ਕਿ ਰਾਕਤ ਡਿੱਗੇ ॥ ੪੪ ॥ ੨੭੧ ॥ ਕਿ
 ਚਾਮੁੰਡ ਚਰਮੰ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤ ਧਰਮੰ ॥ ਕਿ ਆਵੰਤ ਜੁੱਧੰ ॥ ਕਿ ਸਾਨੱਧ ਬੱਧੰ ॥
 ੪੫ ॥ ੨੭੨ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤ ਸੱਜੇ ॥ ਕਿ ਨੀਸਾਣ ਬੱਜੇ ॥ ਕਿ ਜੰਜਾਲ ਕੁੱਧੰ ॥
 ਕਿ ਬਿਸਾਰਿ ਬੇਧੰ ॥ ੪੬ ॥ ੨੭੩ ॥ ਕਿ ਆਹਾੜ ਮਾਨੀ ॥ ਕਿ ਜਜੋਂ ਸੱਛ
 ਪਾਨੀ ॥ ਕਿ ਸਸਤਾ ਸਤੁ ਬਾਹੈ ॥ ਕਿ ਜਜੋਂ ਜੀਤ ਚਾਹੈ ॥ ੪੭ ॥ ੨੭੪ ॥
 ਕਿਸਾਵੰਤ ਸੋਹੈ ॥ ਕਿ ਸਾਰੰਗ ਰੋਹੈ ॥ ਕਿ ਸਸ ਤਾਸਤੁ ਬਾਹੈ ॥ ਭਲੇ ਸੈਣ ਗਾਹੈ
 ॥ ੪੮ ॥ ੨੭੫ ॥ ਕਿ ਭੈਰਉ ਭਭੱਕੈ ॥ ਕਿ ਕਾਲੀ ਕੁਹੱਕੈ ॥ ਕਿ ਜੋਗਨ ਜੁੱਟੀ ॥
 ਕਿ ਲੈ ਪਤੁ ਘੁੱਟੀ ॥ ੪੯ ॥ ੨੭੬ ॥ ਕਿ ਦੇਵੀ ਦਮੱਕੈ ॥ ਕਿ ਕਾਲੀ ਕੁਹੱਕੈ ॥
 ਕਿ ਭੈਰੋ ਭਕਾਰੈ ॥ ਕਿ ਡਉਰੂ ਡਕਾਰੈ ॥ ੫੦ ॥ ੨੭੭ ॥ ਕਿ ਬਹੁ ਸਸਤੁ ਬਰਖੇ
 ॥ ਕਿ ਪਰਮਾਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ਕਿ ਦਈਤਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਦੇਵਾਸਤੁ ਮੁੱਕੇ ॥
 ੫੧ ॥ ੨੭੮ ॥ ਕਿਸੈਲਾ ਸਤੁ ਸਾਜੇ ॥ ਕਿ ਪਉਨਾਸਤੁ ਬਾਜੇ ॥ ਕਿ ਮੇਘਾਸਤੁ
 ਬਰਖੇ ॥ ਕਿ ਅਗਨਾਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ੫੨ ॥ ੨੭੯ ॥ ਕਿਹੰਸਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਕਿ
 ਕਾਕਸਤੁ ਤੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਮੇਘਾਸਤੁ ਬਰਖੇ ॥ ਕਿ ਸੂਕਾਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ੫੩ ॥
 ੨੮੦ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤੁ ਸੱਜੇ ॥ ਕਿ ਬਯੋਮਾਸਤੁ ਗੱਜੇ ॥ ਕਿ ਜੱਛਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਕਿ
 ਕਿੰਨਾਸਤੁ ਮੁੱਕੇ ॥ ੫੪ ॥ ੨੮੧ ॥ ਕਿ ਗੰਧੁਬਾਸਤੁ ਬਾਹੈ ॥ ਕਿ ਨਰ ਅਸਤ
 ਗਾਹੈ ॥ ਕਿ ਚੰਚਾਲ ਨੈਣੰ ॥ ਕਿ ਸੈ ਮੰਤ ਬੈਣੰ ॥ ੫੫ ॥ ੨੮੨ ॥ ਕਿ ਆਹਾੜ
 ਡਿੱਗੈ ॥ ਕਿ ਆਰਕਤ ਡਿੱਗੈ ॥ ਕਿ ਸਸਤਾਸਤੁ ਬੱਜੇ ॥ ਕਿ ਸਾਵੰਤ ਗੱਜੇ ॥ ੫੬
 ॥ ੨੮੩ ॥ ਕਿ ਆ ਵਰਤ ਹੁਰੰ ॥ ਕਿ ਸਾਵਰਤ ਪੂਰੰ ॥ ਫਿਰੀਐਣ ਗੈਣੰ ॥ ਕਿ ਆਰ-
 ਕਤ ਨੈਣੰ ॥ ੫੭ ॥ ੨੮੪ ॥ ਕਿ ਪਾਵੰਗ ਖੁੱਲੇ ॥ ਕਿ ਸਰਬਾਸਤੁ ਖੁੱਲੇ ॥ ਕਿ
 ਹੰਕਾਰ ਬਾਹੈ ॥ ਅਧੰ ਅਧਿਲਾਹੈ ॥ ੫੮ ॥ ੨੮੫ ॥ ਛੁਟੀ ਈਸਤਾਰੀ ॥ ਕਿ
 ਸੰਨਯਾਸਧਾਰੀ ॥ ਕਿ ਗੰਧਰਬ ਗੱਜੇ ॥ ਕਿ ਬਾਦਿਤੁ ਬੱਜੇ ॥ ੫੯ ॥ ੨੮੬ ॥
 ਕਿ ਪਾਪਾਸਤੁ ਬਰਖੇ ॥ ਕਿ ਧਰਮਾਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ਅਰੋਗਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਸੁਭਗਾਸਤੁ
 ਸੁੱਟੇ ॥ ੬੦ ॥ ੨੮੭ ॥ ਬਿਬਾਦਾਸਤੁ ਸੱਜੇ ॥ ਬਿਰੋਧਾਸਤੁ ਬੱਜੇ ॥ ਕੁਮੰਤਾ ਸਤੁ
 ਛੁੱਟੇ ॥ ਸੁਮੰਤਾਸਤੁ ਟੁੱਟੇ ॥ ੬੧ ॥ ੨੮੮ ॥ ਕਿ ਕਾਮਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਕਰੋਧਾ-
 ਸਤੁ ਤੁੱਟੇ ॥ ਬਿਰੋਧਾਸਤੁ ਬਰਖੇ ॥ ਬਿਮੋਹਾਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ੬੨ ॥ ੨੮੯ ॥
 ਚਰਿਤਾਸਤੁ ਛੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਮੋਹਾਸਤੁ ਜੁੱਟੇ ॥ ਕਿ ਤ੍ਰਾਸਾਸਤੁ ਬਰਖੇ ॥ ਕਿ ਕ੍ਰੋਧਾ-
 ਸਤੁ ਕਰਖੇ ॥ ੬੩ ॥ ੨੯੦ ॥ ਚੌਪਈ ਛੰਦ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਬਹੁ
 ਛੋਰੇ ॥ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੇ ਭਟ ਝਕਝੋਰੇ ॥ ਆਪਨ ਚਲਾ ਨਿਸਰਿ ਤਬ ਰਾਜਾ ॥

ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਬਾਜਨ ਬਾਜਾ ॥ ੬੪ ॥ ੨੯੧ ॥ ਦੁਹੁ ਦਿਸਿ ਪੜਾ ਨਿਸਾਨੈ
 ਘਾਤਾ ॥ ਮਹਾ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਉਠੀ ਅਘਾਤਾ ॥ ਬਰਖਾ ਬਾਣ ਗਗਨ ਗਯੋ ਛਾਈ
 ਭੂਤਿ ਪਿਸਾਚ ਰਹੇ ਉਰਝਾਈ ॥ ੬੫ ॥ ੨੯੨ ॥ ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਸਾਰੁ ਗਗਨ ਤੇ
 ਬਰਖਾ ॥ ਭਲ ਭਲ ਸੁਭਟ ਪਖਰੀਆ ਪਰਖਾ ॥ ਸਿਮਟੇ ਸੁਭਟ ਅਨੰਤ ਅਪਾਰਾ
 ॥ ਪਰਿ ਗਈ ਅੰਧ ਖੰਧ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ੬੬ ॥ ੨੯੩ ॥ ਚੈਪਈ ॥ ਨਿਪ ਬਿਬੇਕ ਤਬ
 ਰੋਸਹਿ ਭਰਾ ॥ ਸਭ ਸੈਨਾ ਕਹਿਆਇਸੁ ਕਰਾ ॥ ਉਮਭੇ ਸੂਰ ਸੁ ਫਉਜ ਬਨਾਈ ॥
 ਨਾਮ ਤਾਸ ਕਬਿ ਦੇਤ ਬਤਾਈ ॥ ੬੭ ॥ ੨੯੪ ॥ ਸਿਰੀ ਪਾਖਰੀ ਟੋਪ ਸਵਾਰੇ ॥
 ਚਿਲਤਹ ਰਾਗ ਸੰਜੋਵਾ ਡਾਰੇ ॥ ਚਲੇ ਜੁਧ ਕੇ ਕਾਜ ਸੁ ਬੀਰਾ ॥ ਸੂਖਤ ਭਯੋ
 ਨਦਨ ਕੇ ਨੀਰਾ ॥ ੬੮ ॥ ੨੯੫ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਦੁਹੁ ਦਿਸਨ ਮਾਰੂ ਬਜਯੋ ਪਰਯੋ
 ਨਿਸਾਣੇ ਘਾਉ ॥ ਉਮਭਿ ਦੁਬਹੀਆ ਉਠਿ ਚਲੇ ਭਯੋ ਭਿਰਨ ਕੇ ਚਾਉ ॥ ੬੯ ॥
 ੨੯੬ ॥ ਭੁਯੰਗ ਪੁਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਰਣੇ ਸੁੱਧ ਸਾਵੰਤ ਭਾਵੰਤ ਗਾਜੇ ॥ ਤਹਾ ਤੂਰ
 ਭੇਰੀ ਮਹਾ ਸੰਖ ਬਾਜੇ ॥ ਭਯੋ ਉਚ ਕੇ ਲਾਹਲੰ ਬੀਰ ਖੇਤੰ ॥ ਬਹੇ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ
 ਨਚੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ੭੦ ॥ ੨੯੭ ॥ ਫਰੀ ਧੋਪ ਪਾਇਕ ਸੁਖੰਡੇ ਬਿਸੇਖੰ ॥ ਤੁਰੇ ਤੁੰਦ
 ਤਾਜੀ ਭਏ ਭੂਤ ਭੇਖੰ ॥ ਰਣੇ ਰਾਗ ਬੱਜੇ ਤਗੱਜੇ ਭਟਾਣੰ ॥ ਤੁਰੀ ਤੱਤ ਨੱਚੇ ਪਲੋਟੇ
 ਭਟਾਣੰ ॥ ੭੧ ॥ ੨੯੮ ॥ ਹਿਣੇ ਕੇਤ ਹੋਵਾਰ ਗੋਵਾਰ ਗਾਜੰ ॥ ਮਟੋਕ ਮਹਾਬੀਰ
 ਸੁੱਟੇ ਸਿਰਾਜੀ ॥ ਕੜਾ ਕੁੱਟ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ ਬੱਜੇ ਅਪਾਰੰ ॥ ਨਚੇ ਸੁੱਧ ਸਿੱਧ ਉਠੀ
 ਸਸਤੁ ਝਾਰੰ ॥ ੭੨ ॥ ੨੯੯ ॥ ਕਿਲੰਕੀਤ ਕਾਲੀ ਕਮੱਛਯਾ ਕਰਾਲੰ ॥ ਬਕਯੋ
 ਬੀਰ ਬੈਤਾਲ ਬਾਮੰਤ ਜੁਲੰ ॥ ਚਵੀ ਚਾਵਡੀ ਚਾਵ ਚਉਸਠਿ ਬਾਲੰ ॥ ਕਰੈ ਸੋਣ
 ਹਾਰੰ ਸਬੈ ਜੋਗ ਜੁਲੰ ॥ ੭੩ ॥ ੩੦੦ ॥ ਛੁਰੀ ਛਿਪੁ ਛੰਡੋਤਿ ਮੰਡੋ ਰਣਾਣੰ ॥
 ਤਮੱਕੈਤ ਤਾਜੀ ਭਭੱਕੈ ਭਟਾਣੰ ॥ ਸੁਭੇ ਸੰਦਲੀ ਬੋਜ ਬਾਜੀ ਅਪਾਰੰ ॥ ਬਹੇ ਬੋਰ
 ਪਿੰਗੀ ਸਮੁੱਦੇ ਕੰਧਾਰੰ ॥ ੭੪ ॥ ੩੦੧ ॥ ਤੁਰੇ ਤੁੰਦ ਤਾਜੀ ਉਠੇ ਕੱਛ ਅੱਛੰ ॥
 ਕੱਛੇ ਆਰਥੀ ਪੱਬਮਾਨੋ ਸਪੱਛੰ ॥ ਉਠੀ ਧੂਰ ਪੂਰੇ ਛੁਹੀ ਐਣ ਗੰਣੰ ॥ ਭਯੋ ਅੰਧ
 ਪੁੰਧ ਪਰੀ ਜਾਣ ਰੈਣੰ ॥ ੭੫ ॥ ੩੦੨ ॥ ਇਤੋ ਦੱਤ ਧਾਯੋ ਅਨਾਦੱਤ ਉੱਤੰ ॥
 ਰਹੀ ਧੂਰ ਪੂਰੇ ਪਰੀ ਕੱਟ ਲੁੱਥੰ ॥ ਅਨਾਵਰਤ ਬੀਰੰ ਮਹਾ ਬਰਤ ਧਾਰੀ ॥
 ਚੜ੍ਹਯੋ ਚਉਪ ਕੈ ਤੁੰਦ ਨੱਚੇ ਤਤਾਰੀ ॥ ੭੬ ॥ ੩੦੩ ॥ ਖੁਰੰਖੋਹ ਉਠੀ
 ਛਯੋਰਥ ਭਾਨੰ ॥ ਦਿਸਾ ਬੇਦਿਸਾ ਭੂਨ ਦਿਖਯਾ ਸਮਾਨੰ ॥ ਛੁਟੇ ਸਸਤੁ ਅਸਤੁ
 ਪਰੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਛੁਟੇ ਤੀਰ ਕਰ ਵਾਰ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ੭੭ ॥
 ੩੦੪ ॥ ਗਹੇ ਬਾਣ ਦੱਤ ਅਨਾਦੱਤ ਮਾਰਯੋ ॥ ਭਜੀ ਸਰਬ ਸੈਣੰ ਨ
 ਨੈਣੰ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਜਿਨਯੋ ਬੀਰ ਏਕੈ ਅਨੇਕੰ ਪਰਾਨੋ ॥ ਪੁਰਾਨੇ ਪਲਾਸੀ
 ਹਨੇ ਪੈਨ ਮਾਨੋ ॥ ੭੮ ॥ ੩੦੫ ॥ ਰਣੇ ਰੋਸ ਕੈ ਲੋਭ ਬਾਜੀ ਮਟੋਕਯੋ ॥ ਭਜਯੋ
 ਬੀਰ ਬਾਚਯੋ ਅਰਯੋ ਸੋ ਝਟੋਕਯੋ ॥ ਫਿਰਯੋ ਦੇਖ ਬੀਰੰ ਅਨਾਲੋਭ ਧਾਯੋ ॥ ਛੁਟੇ
 ਬਾਣ ਐਸੇ ਸਬੈ ਬਯੋਮ ਛਾਯੋ ॥ ੭੯ ॥ ੩੦੬ ॥ ਦਸੰ ਬਾਣ ਲੈ ਬੀਰ ਧੀਰੰ
 ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਸਰੰ ਸੱਠਿ ਲੈ ਸੰਜਮੈ ਤਾਕਿ ਮਾਰੇ ॥ ਨਵੰਬਾਣ ਸੋ ਨੇਮ ਕੇ ਅੰਗ ਛੇਦਯੋ ॥
 ਬਲੀ ਬੀਸਿ ਬਾਣਾਨਿ ਬਿਗਯਾਨ ਭੇਦਯੋ ॥ ੮੦ ॥ ੩੦੭ ॥ ਪਚਿਸ ਬਾਣ
 ਪਾਵਿਤੁ ਤਾਕੈ ਪੁਹਾਰੇ ॥ ਅਸੀਹ ਬਾਣ ਅਰ ਚਾਹਿਕੈ ਅੰਗ ਝਾਰੇ ॥ ਪਚਾਸੀ
 ਸਰੰਪੂਰ ਪੂਜਾਹਿ ਛੇਦਯੋ ॥ ਬਡੋ ਲਸਟਕਾ ਲੈ ਸਲੱਜਾਹਿ ਭੇਦਯੋ ॥ ੮੧ ॥ ੩੦੮

॥ ਬਿਆਸੀ ਬਲੀ ਬਾਣ ਬਿੰਦਗਾਹਿਮਾਰੇ ॥ ਤਪਸਯਾਹਿ ਪੈ ਤਾਕਿ ਤੇਤੀਸ ਡਾਰੇ
 ॥ ਕਈ ਬਾਣ ਸੋ ਕੀਰਤਨ ਅੰਗ ਛੇਦਯੋ ॥ ਅਲੋਭਾਦਿ ਜੋਧਾ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਭੇਦਯੋ ॥
 ੮੨ ॥ ੩੦੯ ॥ ਨਿਹੰਕਾਰ ਕੋ ਬਾਣ ਅਸੀਨ ਛੇਦਯੋ ॥ ॥ ਭਲੇ ਪਰਮ ਤਤੁਮਦਿ
 ਕੋ ਬੱਛ ਭੇਦਯੋ ॥ ਕਈ ਬਾਣ ਕਰੁਣਾਹਿ ਕੇ ਅੰਗ ਝਾਰੇ ॥ ਸਰੰਸਉਕਸਿੰਛਆਕੇ
 ਅੰਗ ਮਾਰੇ ॥ ੮੩ ॥ ੩੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਾਨ ਆਨਿ ਪੁਜਯੋ ਤਬੈ ਗਯਾਨ ਬਾਣ
 ਲੈ ਹਾਥ ॥ ਜੁਾਨਿ ਜਾਨਿ ਮਾਰਯੋ ਤਿਸੈ ਧਯਾਨ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੮੪ ॥ ੩੧੧ ॥
 ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੇਦ ॥ ਰਣ ਉਛਲਯੋ ਦਾਨ ਜੋਧਾ ਮਹਾਨ ॥ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਬੇਤਾਅਤ
 ਅਸਤ੍ਰੁ ਨਿਧਾਨ ॥ ਦਸ ਬਾਣ ਸੋ ਲੋਭ ਕੋ ਬੱਛ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਰੰਸਪਤ ਸੋ ਕ੍ਰੋਧ
 ਕੋ ਦੇਹੁ ਤਾਰਯੋ ॥ ੮੫ ॥ ੩੧੨ ॥ ਨਵੰ ਬਾਣ ਬੇਧਯੋ ਅਨੰਨਯਾਸ ਬੀਰੰ ॥ ਤੀਯੋ
 ਤੀਰ ਭੇਦਯੋ ਅਨਾਬਰਤ ਧੀਰੰ ॥ ਭਯੋ ਭੇਦਿ ਕ੍ਰੋਧੰ ਸਤੰ ਸੰਗਿ ਮਾਰੇ ॥ ਭਈ ਧੀਰ
 ਧਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਤਾਰੇ ॥ ੮੬ ॥ ੩੧੩ ॥ ਕਈ ਬਾਣ ਕੁਲਹਤੁ ਤਾਕੋ
 ਚਲਾਏ ॥ ਕਈ ਬਾਣ ਲੈ ਬੈਰਕੇ ਬੀਰ ਘਾਏ ॥ ਕਿਤੇ ਘਾਇ ਆਲਸ ਕੇ ਅੰਗ
 ਲਾਗੇ ॥ ਸਬੈ ਨਰਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈ ਬੀਰ ਭਾਗੇ ॥ ੮੭ ॥ ੩੧੪ ॥ ਇਕੈ ਬਾਣ
 ਨਿਸੀਲ ਕੇ ਅੰਗ ਛੇਦਯੋ ॥ ਦੁਤੀ ਕੁਸਤੁ ਤਾਕੋ ਭਲੈ ਸੂਤ ਭੇਦਯੋ ॥ ਗੁਮਾਨਾਦਿ
 ਕੇ ਚਾਰ ਬਾਜੀ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਅਨਰਥਾਦਿ ਕੇ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ੮੮ ॥
 ੩੧੫ ॥ ਪਿਪਾਸਾ ਛੁਧਾ ਆਲਸਾਦੀ ਪਰਾਨੇ ॥ ਭਜਯੋ ਲੋਭ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹਠੀ ਦੇਵ
 ਜਾਨੇ ॥ ਤਪਯੋ ਨੇਮ ਨਾਮਾ ਅਨੇਮੰ ਪ੍ਰਣਾਸੀ ॥ ਧਰੇ ਜੋਗ ਅਸਤ੍ਰੁ ਅਲੋਭੀ ਉਦਾਸੀ
 ॥ ੮੯ ॥ ੩੧੬ ॥ ਹਤਯੋ ਕਾਪਟੰ ਖਾਪਟੰ ਸੋਕ ਪਾਲੰ ॥ ਹਨਯੋ ਰੋਹ ਮੋਹੰ ਸਕਾਮੰ
 ਕਰਾਲੰ ॥ ਮਹਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਬਾਣ ਮਾਰਯੋ ॥ ਖਿਸਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਦੋਖਾਦਿ ਸਰਬੰ
 ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ੯੦ ॥ ੩੧੭ ॥ ਰੂਆਲ ਛੇਦ ॥ ਸੁ ਦੇਹੁ ਅਉਹੰਕਾਰ ਕੇ ਹਜਾਰ
 ਬਾਣ ਸੋਹਨਯੋ ॥ ਦਰਿਦ੍ਰ ਅਸੰਕ ਮੋਹਕੋ ਨ ਚਿੰਤ ਮੈ ਕਛੁ ਗਨਯੋ ॥ ਅਸੋਚਅਉ
 ਕੁਮੰਤ੍ਰਤਾ ਅਨੇਕ ਬਾਣ ਸੋਹਤਯੋ ॥ ਕਲੰਕ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਹੂੰ ਸਹੰਸੁ ਸਾਇਕੰ ਮਥਯੋ ॥
 ੯੧ ॥ ੩੧੮ ॥ ਕ੍ਰਿਤਘਨਤਾ ਬਿਸੁਾਸ ਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰੁ ਘਾਤ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸੁ ਰਾਜ
 ਦੋਖ ਬ੍ਰਹਮ ਦੋਖ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤ੍ਰੁ ਝਾਰਯੋ ॥ ਉਚਾਟ ਮਾਰਣਾਦਿਬੱਸਿ ਕਰਣ ਕੋ
 ਸਰੰਹਨਯੋ ॥ ਬਿਖਾਧ ਕੋ ਬਿਖਾਧ ਕੋ ਨ ਬਿਧੁ ਤਾਹਿ ਕੋ ਗਨਯੋ ॥ ੯੨ ॥ ੩੧੯
 ॥ ਭਜੇ ਰਥੀ ਹਈ ਗਜੀ ਸੁ ਪਤਿਤੁਸਧਾਰਿਕੈ ॥ ਭਜੇ ਰਥੀ ਮਹਾ ਰਥੀ ਸੁ ਲਾਜ
 ਕੋ ਬਿਸਾਰਿ ਕੈ ॥ ਅਸੰਭ ਜੋਧ ਜੋ ਭਜੇ ਸੁ ਕੈਸ ਕੋ ਬਤਾਈਐ ॥ ਸਹੰਸੁ ਬਾਕ ਜੋ
 ਰਟੈਨਤਤੁ ਪਾਰ ਪਾਈਐ ॥ ੯੩ ॥ ੩੨੦ ॥ ਕਲੰਕ ਬਿਭੁਮਾਦਿ ਅਉ ਕ੍ਰਿਤਗਨ
 ਤਾਹਿ ਕੋ ਹਨਯੋ ॥ ਬਿਖਾਦ ਬਿਪਦਾਦਿ ਕੋ ਕਛੁ ਨ ਚਿੰਤਿ ਮੈ ਗਨਯੋ ॥ ਸੁ ਮਿਤ੍ਰੁ
 ਦੋਖ ਰਾਜ ਦੋਖ ਈਰਖਾਹਿ ਮਾਰਿਕੈ ॥ ਉਚਾਟਅਉ ਬਿਖਾਧਕੋ ਦਯੋ ਰਣੰ ਨਿਕਾਰਿ ਕੈ
 ॥ ੯੪ ॥ ੩੨੧ ॥ ਗਿਲਾਨਿ ਕੋਪ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਬਾਣ ਸੋਹਨਯੋ ॥ ਅਨਰਥ ਕੋ
 ਸਮਰਥ ਕੋ ਹਜਾਰ ਬਾਣ ਸੋਹਨਯੋ ॥ ਕੁਚਾਰ ਕੋ ਹਜਾਰ ਬਾਣ ਚਾਰ ਸੋ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥
 ਕੁ ਕਸਟ ਅਉ ਕੁ ਕ੍ਰਿਆ ਕੋ ਭਜਾਇ ਤਾਸ ਡਾਰਯੋ ॥ ੯੫ ॥ ੩੨੨ ॥ ਛਪਯ
 ਛੇਦ ॥ ਅਤਪ ਬੀਰ ਕਉ ਤਾਕਿ ਬਾਣ ਸੱਤਰਿ ਮਾਰੇ ਤਪ ॥ ਨਵੈਸਾਇਕ ਨਿਸੀਲ
 ਸਹਸ ਸਰ ਹਨੇ ਅਜਪ ਜਪ ॥ ਬੀਸ ਬਾਣ ਕੁਮਤਹਿ ਤੀਸ ਕੁੱਕਰਮਹਿ ਭੇਦਯੋ ॥
 ਦਸ ਸਾਇਕ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਕਾਮ ਕਈ ਬਾਣਨਿ ਛੇਦਯੋ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਿਰੋਧ ਕੋ ਬਧ

ਕੀਯੋ ਅਬਿਬੇਕਹਿ ਸਰ ਸੰਧਿ ਰਣ ॥ ਰਣ ਰੋਹ ਕ੍ਰੋਹ ਕਰਵਾਰ ਗਹਿ ਇਮਸੰਜਮ
ਬੁਲਯੋ ਬਯਣ ॥ ੯੬ ॥ ੩੨੩ ॥ ਅਰਣ ਪਛਮਹਿ ਉਗ੍ਰੈ ਬਰੁਣੁ ਉੱਤਰ ਦਿਸ
ਤੱਕੈ ॥ ਮੇਰ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡੈ ਸਰਬ ਸਾਇਰ ਜਲ ਸੁੱਕੈ ॥ ਕੋਲ ਦਾੜ੍ਹ ਕੜਮੁੜੈ
ਸਿਮਟ ਫਣੀਅਰ ਫਣ ਫੱਟੇ ॥ ਉਲਟ ਜਾਨਵੀ ਬਹੈ ਸੱਤ ਹਰੀ ਚੰਦੈ ਹੱਟੇ ॥
ਸੰਸਾਰ ਉਲੱਟ ਪੁਲੱਟ ਹੈ ਧਸਕਿ ਧਉਲ ਧਰਣੀ ਫਟੇ ॥ ਸੁਨਿ ਨਿਪੁ ਅਬਿਬੇਕ
ਸੁ ਬਿਬੇਕ ਭਟਿ ਤੱਦਪਿ ਨਲਟਿ ਸੰਜਮ ਹਟੈ ॥ ੯੭ ॥ ੩੨੪ ॥
ਤੇਰੇ ਜੋਰ ਮੈ ਗੁੰਗਾ ਕਹਤਾਹੋ ॥ ਤੇਰਾ ਹੀ ਸਦਕਾ ਤੇਰੀ

ਸਰਣਿ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੇਦ ॥ ਕੁਪਯੋ ਸੰਜਮ ਪਰਮ ਜੋਧਾ ਜੁਝਾਰੈ
॥ ਬਡੇ ਗਰਬਧਾਰੀ ਬਡੇ ਨਿਰਬਿਕਾਰੈ ॥ ਅਨੰਤਾ ਸਤ੍ਰੁ ਲੈ ਕੈ
ਅਨਰਥੈ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਅਨਾਦੱਤ ਕੇ ਅੰਗ ਕੋ ਛੇਦ ਭਾਰਯੋ ॥ ੯੮ ॥ ੩੨੫ ॥ ਤੇਰੇ
ਜੋਰ ਕਹਤ ਹੈ ॥ ਇਸੇ ਜੁਧ ਬੀਤਯੋ ਕਹਾ ਲੈ ਸੁਨਾਉ ॥ ਰਟੋ ਸਹੰਸ ਜਿਹਵਾ ਨ
ਤਉ ਅੰਤ ਪਾਉ ॥ ਦਸ ਲੱਛ ਜੁਗਯੋ ਸੁ ਬਰਖ ਅਨੰਤੰ ॥ ਭਯੋ ਬੀਰ ਖੇਤੰ ਕਥੈ
ਕਉਣ ਅੰਤੰ ॥ ੯੯ ॥ ੩੨੬ ॥ ਤੇਰੇ ਜੋਰ ਸੰਗ ਕਹਤਾ ॥ ਭਈ ਅੰਧ ਪੁੰਧ ਮਚਯੋ
ਬੀਰ ਖੇਤੰ ॥ ਨਚੀ ਜੁਗਣੀ ਚਾਰੁ ਚਉਸੱਠ ਪ੍ਰੇਤੰ ॥ ਨਚੀ ਕਾਲਕਾ ਮੀ ਕਮੱਖਯਾ
ਕਰਾਲੰ ॥ ਭਕੰਡਾਕਣੀ ਜੋਧ ਜਾਗੰਤ ਜੁਾਲੰ ॥ ੧੦੦ ॥ ੩੨੭ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ॥
ਮਚਯੋ ਜੋਰ ਜੁਧੋ ਹਟਯੋ ਨਾਹਿ ਕੋਉ ॥ ਬਡੇ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਪਤੀ ਛਤ੍ਰ ਦੋਉ ॥ ਥਪਯੋ
ਸਰਬ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਅਪਾਰੰ ॥ ਮਿਟੇ ਜੁਧ ਤੇ ਵੇਨ ਜੋਧਾ ਜੁਝਾਰੈ ॥ ੧੦੧ ॥ ੩੨੮
॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰ ॥ ਚਟ ਪਟ ਸੁਭਟ ਬਿਕਟ ਕਟੇ ਝਟ ਪਟ ਭਈ ਅਭੰਗ ॥ ਲਟਿ
ਭਟ ਹਟੇ ਨ ਰਨ ਘਟਯੋ ਅਟ ਪਟ ਮਿਟਯੋ ਨ ਜੰਗ ॥ ੧੦੨ ॥ ੩੨੯ ॥ ਤੇਰੇ
ਜੋਰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬੀਸ ਲੱਛ ਜੁਗ ਅੰਤੁ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਲਰੇ ਦੁਉ ਭਈ ਕਿਸੂ ਨ ਹਾਨਾ
॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਜੀਅ ਮੈ ਅਕੁਲਾਯੋ ॥ ਨਾਕ ਚਢੇ ਮਛਿੰਦੁ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ੧੦੩ ॥ ੩੩੦ ॥
ਕਹਿ ਮੁਨ ਬਰਿ ਸਭ ਮੋਹਿ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਏ ਦੋਉ ਬੀਰ ਬਡੇ ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਇਨਕਾ
ਬਿਰੁਧ ਨਿਵਰਤ ਨ ਭਯਾ ॥ ਇਨੋ ਛਡਾਵਤ ਸਭ ਜਗੁ ਗਯਾ ॥ ੧੦੪ ॥ ੩੩੧ ॥
ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ॥ ਇਨੋ ਜੁਝਾਵਤ ਸਬ ਕੋਈ ਜੁਝਾ ॥ ਇਨਕਾ ਅੰਤ ਨ ਕਾਹੂ ਸੂਝਾ ॥
ਏਹੈ ਆਦਿ ਹਠੀ ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਅਉ ਮਹਾ ਭਯਾਰਾ ॥ ੧੦੫ ॥ ੩੩੨
॥ ਬਚਨੁ ਮਛਿੰਦੁ ਸੁਨਤ ਚੁਪ ਰਹਾ ॥ ਧਰਾ ਨਾਥ ਸਬਨਨ ਤਨ ਕਹਾ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤ
ਚਿੱਤ ਚਟਪਟ ਹੈ ਦਿਖਸਾ ॥ ਚਰ ਪਟ ਨਾਥ ਤਦਿਨ ਤੇ ਨਿਕਸਾ ॥ ੧੦੬ ॥
੩੩੩ ॥ ਇਤ ਚਰਪਟ ਨਾਥ ਪ੍ਰਗਟਣੇ ਨਾਮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸੁਨਿਰਾਜਾ
ਤੁਹਿ ਕਹੈ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਇਨ ਕਹ ਦੈ ਜਾਨਹੁ ਜਿਨ ਏਕਾ ॥ ਏ ਅਬਿਕਾਰ ਪੁਰਖ
ਅਵਤਾਰੀ ॥ ਬਡੇ ਧਨੁਰ ਧਰ ਬਡੇ ਜੁਝਾਰੀ ॥ ੧੦੭ ॥ ੩੩੪ ॥ ਆਦਿ
ਪੁਰਖ ਜਬ ਆਪ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਆਪ ਰੂਪ ਮੈ ਆਪ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਓਅੰਕਾਰ
ਕਹ ਇਕਦਾ ਕਹਾ ॥ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਸਕਲ ਬਨਿ ਰਹਾ ॥ ੧੦੮ ॥ ੩੩੫ ॥ ਤੇਰੇ
ਜੋਰ ॥ ਦਾਹਨ ਦਿਸ ਤੇ ਸਤਿ ਉਪਜਾਵਾ ॥ ਬਾਮ ਪਰਸ ਤੇ ਝੂਠ ਬਨਾਵਾ ॥
ਉਪਜਤ ਹੀ ਉਠਿ ਜੁਝੇ ਜੁਝਾਰਾ ॥ ਤਬ ਤੇ ਕਰਤ ਜਗਤ ਮੈ ਰਾਰਾ ॥ ੧੦੯ ॥
੩੩੬ ॥ ਸਹੰਸ ਬਰਖ ਜੋ ਆਯੁ ਬਢਾਵੈ ॥ ਰਸਨਾ ਸਹਸ ਸਦਾ ਲੈ ਪਾਵੈ ॥

ਸਹੰਸ ਜੁਗਨ ਲੋ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਦਪਿ ਨ ਪਾਵਤ ਪਾਰ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ੧੧੦
 ॥ ੩੩੭ ॥ **ਤੇਰੇ ਜੋਰ ਗੁੰਗਾ ਕਹਤਾ ॥** ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਅਉ ਰਿਖਿ
 ਘਨੇ ॥ ਸਿੰਗੀ ਰਿਖਿ ਬਕਦਾਲਭ ਭਨੇ ॥ ਸਹੰਸ ਮੁਖ ਕਾ ਬੁਹਮਾ ਦੇਖਾ ॥ ਤਉ
 ਨ ਤੁਮਰਾ ਅੰਤੁ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ੧੧੧ ॥ ੩੩੮ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸਿੰਧ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਸਭ ਮੁਨਿ ਗੰਧਰਬ ਮਹੰਤ ॥ ਕੋਟ ਕਲਪ ਕਲਪਾਤ ਭੇ
 ਲਹਯੋ ਨ ਤੇਰੋ ਅੰਤ ॥ ੧੧੨ ॥ ੩੩੯ ॥ ਤੇਰੋ ਜੋਰ ਸੋ ਕਹੈ ॥ ਭੂਜੰਗ
 ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਜ ਸਰਦੂਲ ਉਚਰੋ ਪ੍ਰਬੋਧੰ ॥ ਸੁਨੋ ਚਿੰਤ ਦੈ ਕੈ
 ਨ ਕੀਜੈ ਬਿਰੋਧੰ ॥ ਸੁ ਸ੍ਰੀ ਆਦ ਪੁਰਖ ਅਨਾਦੰ ਸਰੂਪੰ ॥ ਅਜੇਅੰ ਅਭੇਅੰ ਅਦੰਗੰ
 ਅਰੂਪੰ ॥ ੧੧੩ ॥ ੩੪੦ ॥ ਅਨਾਮੰ ਅਧਾਮੰ ਅਨੀਲੰ ਅਨਾਦੰ ॥ ਅਜੇਅੰ
 ਅਭੇਅੰ ਅਵੈ ਨਿਰਬਿਖਾਦੰ ॥ ਅਨੰਤੰ ਮਹੰਤੰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸੰਪੁਰਾਣੰ ॥ ਸੁਭੱਬਯੰ
 ਭਵਿਖਯੰ ਅਵੈਯੰ ਭਵਾਣੰ ॥ ੧੧੪ ॥ ੩੪੧ ॥ ਜਿਤੇ ਸਰਬ ਜੋਗੀ ਜਟੀ
 ਜੰਤੁ ਧਾਰੀ ॥ ਜਲਾ ਸ੍ਰੀ ਜਵੀ ਜਾਮਨੀ ਜੋਗ ਕਾਰੀ ॥ ਜਤੀ ਜੋਗ ਜੁੱਧੀ ਜਕੀ
 ਜਾਲ ਮਾਲੀ ॥ ਪ੍ਰਮਾਥੀ ਪਰੀ ਪਰਬਤੀ ਛਤੁ ਪਾਲੀ ॥ ੧੧੫ ॥ ੩੪੨ ॥
 ਤੇਰਾ ਜੋਰ ॥ ਸਬੈ ਝੂਠੁ ਮਾਨੋ ਜਿਤੇ ਜੰਤੁ ਮੰਤੁੰ ॥ ਸਬੈ ਫੋਕਟੰ ਧਰਮ ਹੈ ਭਰਮ
 ਤੰਤੁੰ ॥ ਬਿਨਾ ਏਕ ਆਸੰ ਨਿਰਾਸੰ ਸਬੈ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਏਕ ਨਾਮੰ ਨ ਕਾਮੰ ਕਬੈ ਹੈ ॥
 ੧੧੬ ॥ ੩੪੩ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰ ॥ ਕਰੇ ਮੰਤੁ ਜੰਤੁੰ ਜੁਪੈ ਸਿੰਧ ਹੋਈ ॥ ਦਰੰਦਾਰ
 ਭਿੱਛਯਾ ਭੁਮੈ ਨਾਹਿ ਕੋਈ ॥ ਧਰੈ ਏਕ ਆਸਾ ਨਿਰਾਸੋਰ ਮਾਨੋ ॥ ਬਿਨਾ ਏਕ
 ਕਰਮੰ ਸਬੈ ਭਰਮ ਜਾਨੋ ॥ ੧੧੭ ॥ ੩੪੪ ॥ ਸੁਨਯੋ ਜੋਗ ਬੰਨ ਨਰੇਸੰ
 ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਭੁਮਿਯੋ ਭੀਤ ਚਿੰਤੰ ਕੁਪਯੋ ਜੇਮ ਪਾਨੰ ॥ ਤਜੀ ਸਰਬ ਆਸੰ ਨਿਰਾਸੰ
 ਚਿਤਾਨੰ ॥ ਪੁਨਰ ਉਚਰੋ ਬਾਚ ਬੰਧੀ ਬਿਧਾਨੰ ॥ ੧੧੮ ॥ ੩੪੫ ॥
 ਤੇਰਾ ਜੋਰ ॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੋ ਮੋਨ ਰਾਜੰ ॥ ਸਦਾ ਸਿੰਧ ਸਾਜੰ ॥ ਕਛੂ
 ਦੇਹ ਮੰਤੰ ॥ ਕਹੋ ਤੋਹਿ ਬੰਤੰ ॥ ੧੧੯ ॥ ੩੪੬ ॥ ਦੋਉ ਜੋਰ ਜੁੱਧੰ ॥ ਹਠੀ
 ਪਰਮ ਕੁੰਧੰ ॥ ਸਦਾ ਜਾਪ ਕਰਤਾ ॥ ਸਬੈ ਸਿੰਧ ਹਰਤਾ ॥ ੧੨੦ ॥ ੩੪੭
 ॥ ਅਰੀਲੇ ਅਰਾਰੇ ॥ ਹਠੀਲੇ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਕਟੀਲੇ ਕਰੂਰੰ ॥ ਕਰੈ ਸਤੁ ਚੂਰੰ
 ॥ ੧੨੧ ॥ ੩੪੮ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜੋ ਇਨ ਜੀਤਿ ਸੜੋ ਨਹਿ
 ਭਾਈ ॥ ਤਉ ਮੈ ਜਰੋ ਚਿਤਾਹਿ ਜਰਾਈ ॥ ਮੈ ਇਨ ਕਹਿ ਮੁਨਿ ਜੀਤਿ ਨ ਸਾਕਾ
 ॥ ਅਬ ਮਰ ਬਲ ਪੈਰਖ ਸਬ ਥਾਕਾ ॥ ੧੨੨ ॥ ੩੪੯ ॥ ਐਸ ਭਾਂਤ ਮਨ
 ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਪਗਟ ਸਭਾ ਸਭ ਸੁਨਤ ਉਚਾਰਾ ॥ ਮੈ ਬਡ ਭੂਪ ਬਡੋ
 ਬਰਿਆਰੂ ॥ ਮੈ ਜੀਤਯੋ ਇਹ ਸਬ ਸੰਸਾਰੂ ॥ ੧੨੩ ॥ ੩੫੦ ॥ ਜਿਨ ਮੋਕੋ
 ਇਹ ਬਾਤ ਬਤਾਈ ॥ ਤਿਨ ਮੁਹਿ ਜਾਨੁ ਠਗਉਰੀ ਲਾਈ ॥ ਏ ਦੈ ਬੀਰ ਬਡੇ
 ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਇਨ ਜੀਤੇ ਜੀਤੋ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ੧੨੪ ॥ ੩੫੧ ॥ ਅਬ ਮੋਤੇ
 ਏਈ ਜਿਨਿ ਜਾਈ ॥ ਕਹਿ ਮੁਨਿ ਮੋਹਿ ਕਥਾ ਸਮਝਾਈ ॥ ਅਬ ਮੈ ਦੇਖ ਬਨਾਵੈ
 ਚਿਖਾ ॥ ਪੈਠੋ ਬੀਚ ਅਗਨਿ ਕੀ ਸਿਖਾ ॥ ੧੨੫ ॥ ੩੫੨ ॥ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇ
 ਸਨਾਨਹਿ ਕਰਾ ॥ ਸਬ ਤਨ ਬਸਤੁ ਤਿਲੋਨਾ ਧਰਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਲੋਗ ਹਟਕਿ
 ਕਰਿ ਰਹਾ ॥ ਚਟਪਟ ਕਰਿ ਚਰਨਨ ਭੀਗਹਾ ॥ ੧੨੬ ॥ ੩੫੩ ॥ ਹੀਰ
 ਚੀਰ ਦੈ ਬਿਧ ਵਤ ਦਾਨਾ ॥ ਮੱਧਿ ਕਟਾਸ ਕਰਾ ਅਸਥਾਨਾ ॥ ਭਾਂਤ ਅਨਕ

ਤਨ ਜੁਲ ਜਰਾਈ ॥ ਜਰਤਨ ਭਈ ਜੁਲਸੀਅਰਾਈ ॥ ੧੨੭ ॥ ੩੫੪ ॥
 ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਕਰਿ ਕੋਪ ਪਾਰਸ ਰਾਇ ॥ ਕਰ ਆਪ ਅਗਨਿ ਜਰਾਇ ॥
 ਸੇ ਭਈ ਸੀਤਲ ਜੁਲ ॥ ਅਤਿ ਕਾਲ ਰੂਪ ਕਰਾਲ ॥ ੧੨੮ ॥ ੩੫੫ ॥
 ਤਬ ਜੋਗ ਅਗਨਿ ਨਿਕਾਰਿ ॥ ਅਤਿ ਜੁਲਤ ਰੂਪ ਅਪਾਰਿ ॥ ਤਬ ਕੀਅਸ
 ਆਪਨ ਦਾਹ ॥ ਪੁਰ ਲਖਤ ਸਾਹਨ ਸਾਹ ॥ ੧੨੯ ॥ ੩੫੬ ॥ ਤਬ ਜਰੀ
 ਅਗਨਿ ਬਿਸੇਖ ॥ ਤਿਣ ਕਾਸੂ ਘਿਰਤ ਅਸੇਖ ॥ ਤਬ ਜਰਯੋ ਤਾ ਮਹਿ ਰਾਇ ॥
 ਭਏ ਭਸਮ ਅਦਭੁਤ ਕਾਇ ॥ ੧੩੦ ॥ ੩੫੭ ॥ ਕਈ ਦਯੋਸ ਬਰਖ
 ਪੁਮਾਨ ॥ ਸਲਜਰਾ ਜੋਰ ਮਹਾਨ ॥ ਭਈ ਭੂਤ ਭਸਮੀ ਦੇਹ ॥ ਧਨ ਧਾਮ
 ਛਾਡਯੋ ਨੇਹ ॥ ੧੩੧ ॥ ੩੫੮ ॥

॥ ਇਤਿ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸਮਾਪਤੰ ॥

੪੧੩ ਪੰਨੇ ਦੇ ਹਜਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਰਥ
 ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਟੀਕ ਦੀ ਸਤਵੀਂ ਪੋਥੀ
 ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਦੇਖੋ ।

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਰੇ ਮਨ ਐਸੇ ਕਰਿ ਸੰਨਿਆਸਾ ॥

ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਬੈ ਕਰਿ ਸਮਝਹੁ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ

॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਤ ਕੀ ਜਟਾ ਜਗ ਕੇ ਮਜਨੁ ਨੇਮ ਕੇ ਨਖਨ ਬਢਾਓ ॥

ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਆਤਮ ਉਪਦੇਸਹੁ ਨਾਮ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਓ ॥ ੧ ॥

ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਸੁਲਪਸੀ ਨਿੰਦਾ ਦਇਆ ਛਿਮਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥

ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਹਿਬੋ ਹੈਬੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤਿ ॥ ੨ ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਹਠ ਮੋਹ ਨ ਮਨ ਸਿਉ ਲਜਾਵੈ ॥

ਤਬ ਹੀ ਆਤਮ ਤਤ ਕੇ ਦਰਸੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕਹ ਪਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਰੇ ਮਨ ਇਹ ਬਿਧ ਜੋਗ ਕਮਾਓ ॥

ਸਿੰਝੀ ਸਾਚ ਅਕਪਟ ਕੰਠਲਾ ਧਿਆਨ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਓ

॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤਾਤੀ ਗੁਰੂ ਆਤਮ ਬਸਿ ਕਰਿ ਕੀ ਭਿਛਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰੰ ॥

ਬਾਜੇ ਪਰਮ ਤਾਰ ਤਤ ਹਰਿ ਕੇ ਉਪਜੈ ਰਾਗ ਰਸਾਰੰ ॥ ੧ ॥

ਉਘਟੈ ਤਾਨ ਤਰੰਗ ਰੰਗ ਅਤਿ ਗਿਆਨ ਗੀਤ ਬੰਧਾਨੰ ॥

ਚਕਿ ਚਕਿ ਰਹੇ ਦੇਵਦਾਨਵ ਮੁਨਿਛਕਿ ਛਕਿ ਬਿਯੋਮ ਬਿਮਾਨੰ ॥ ੨ ॥

ਆਤਮ ਉਪਦੇਸ ਭੇਸ ਸੰਜਮ ਕੇ ਜਾਪ ਸੁ ਅਜਪਾ ਜਾਪੈ ॥

ਸਦਾ ਰਹੈ ਕੰਚਨ ਸੀ ਕਾਇਆ ਕਾਲ ਨ ਕਬਹੂੰ ਬਿਆਪੈ

॥ ੩ ॥ ੨ ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਗ ਲਾਗੋ ॥

ਸੇਵਤ ਕਹਾ ਮੋਹ ਨਿੰਦਾ ਮੈ ਕਬਹੂੰ ਸੁਚਿਤ ਹੋਇ ਜਾਗੋ

॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਔਰਨ ਕਹਾ ਉਪਦੇਸਤ ਹੈ ਪਸੁ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧ ਨ ਲਾਗੋ ॥
 ਸਿੰਚਿਤ ਕਹਾਂ ਪਰੇ ਬਿਖਯਨ ਕਉ ਕਬਹੂੰ ਬਿਖੈ ਰਸਿ ਤਿਆਗੋ ॥੧॥
 ਕੇਵਲ ਕਰਮ ਭਰਮ ਸੇ ਚੀਨਹੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥
 ਸੰਗ੍ਰਹੁ ਕਰੋ ਸਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੋ ਪਰਮ ਪਾਪ ਤਜਿ ਭਾਗੋ ॥ ੨ ॥
 ਜਾਤੇ ਦੂਖ ਪਾਪ ਨਹਿ ਭੇਟੈ ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਤਾਗੋ ॥
 ਜੋ ਸੁਖ ਚਾਹੋ ਸਦਾ ਸਭਨ ਕੋ ਤੋ ਹਰਿ ਕੇ ਰਸ ਪਾਗੋ
 ॥ ੩ ॥ ੩ ॥

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਤੋ ਕਹਿ ਲਾਜ ਹਮਾਰੀ ॥
 ਨੀਲ ਕੰਠ ਨਰਹਰ ਨਾਰਾਇਣ ਨੀਲ ਬਸਨ ਬਨਵਾਰੀ
 ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸਰ ਸ੍ਰਾਮੀ ਪਾਵਨ ਪੋਨ ਅਹਾਰੀ ॥
 ਮਾਧਵ ਮਹਾ ਜੋਤ ਮਦ ਮਰਦਨ ਮਾਨ ਮੁਕੰਦ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੧ ॥
 ਨਿਬਿਕਾਰ ਨਿਰਜੁਰ ਨਿੰਦਾ ਬਿਨ ਨਿਰਬਿਖ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੀ ॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਕਾਲ ਤ੍ਰੈਦਰਸੀ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਨਾਸਨ ਕਾਰੀ ॥ ੨ ॥
 ਧਨੁਰਪਾਨ ਧ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਧਰਾਧਰ ਅਨਿਬਿਕਾਰ ਅਸਿਧਾਰੀ ॥
 ਹੋ ਮਤਿਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤਿ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ
 ॥ ੩ ॥ ੪ ॥

ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਬਿਨ ਕਰਤਾਰ ਨ ਕਿਰਤਮ ਮਾਨੋ ॥
 ਆਦਿ ਅਜੋਨਿ ਅਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਿਹ ਪਰਮੇਸਰ ਜਾਨੋ
 ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਆਨ ਜਗਤ ਮੈ ਦਸਕ ਅਸੁਰ ਹਰਿ ਘਾਏ ॥
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦਿਖਾਇ ਸਭਨ ਕਹ ਆਪਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਏ ॥੧॥
 ਭੰਜਨ ਗੜਨ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਕਿਮ ਜਾਤ ਗਿਨਾਯੋ ॥
 ਤਾਤੇ ਸਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਅਸਿ ਕੋ ਘਾਇ ਬਚਾਇ ਨ ਆਯੋ ॥ ੨ ॥
 ਕੈਸੇ ਤੋਹਿ ਤਾਰ ਹੈ ਸੁਨ ਜੜ ਆਪ ਡੁਬਿਓ ਭਵਸਾਗਰ ॥

ਫੁਟਹੋ ਕਾਲ ਫਾਸ ਤੇ ਤਬ ਹੀ ਗਹੋ ਸਰਨ ਜਗਤਾਗਰ
 ॥ ੩ ॥ ੫ ॥

ਖਿਆਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਮਿਤ੍ਰੁ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ॥
 ਤੁਝ ਬਿਨ ਰੋਗ ਰਜਾਈਆਂ ਦਾ ਓਢਣਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾਂ ਦੇਰਹਿਣਾ ॥
 ਸੂਲ ਸੁਰਾਹੀ ਖੰਜਰ ਪਿਆਲਾ ਬਿੰਗੁ ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ ਸਹਿਣਾ ॥
 ਯਾਰੜੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸੱਥਰ ਚੰਗਾ ਭੱਠ ਖੇੜਿਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ
 ੩ ॥ ੬ ॥

ਤਿਲੰਗ ਕਾਫੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਕੇਵਲ ਕਾਲਈ ਕਰਤਾਰ ॥
 ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਮੂਰਤ ਗੜਨ ਭੰਜਨ ਹਾਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਨਿੰਦ ਉਸਤਤਿ ਜੋਨ ਕੇ ਸਮ ਸਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
 ਕਉਨ ਬਾਟ ਪਰੀ ਤਿਸੈ ਪਥ ਸਾਰਥੀ ਰਥ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
 ਤਾਤ ਮਾਤ ਨ ਜਾਤ ਜਾਕਰ ਪੁਤ੍ਰੁ ਪੌਤ੍ਰੁ ਮੁਕੰਦ ॥
 ਕਉਨ ਕਾਜ ਕਹਾਹਿਗੇ ਤੇ ਆਨ ਦੇਵਕਿ ਨੰਦ ॥ ੨ ॥
 ਦੇਵ ਦੈਤ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਜਿਹ ਕੀਨ ਸਰਬ ਪਸਾਰ ॥
 ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਤੋਨ ਕੋ ਮੁਖ ਲੇਤ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੩ ॥ ੭ ॥

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲੁ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਸੇ ਕਿਮ ਮਾਨਸ ਰੂਪ ਕਹਾਏ ॥
 ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧ ਕਰਿ ਹਾਰੇ ਕਿਉ ਹੂੰ ਨ ਦੇਖਨ ਪਾਏ
 ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਨਾਰਦ ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਧੁਅ ਸੇ ਧਿਆਵਤ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ॥
 ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਹਾਰ ਹਠ ਛਾਡਿਓ ਤਦਪਿ ਧਿਆਨ ਨ ਆਏ ॥ ੧ ॥
 ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਤੇ ਨੇਤਹ ਨੇਤ ਕਹਾਏ ॥
 ਸੂਛਮ ਤੇ ਸੂਛਮ ਕਰਿ ਚੀਨੇ ਬ੍ਰਿਧਨ ਬ੍ਰਿਧ ਬਤਾਏ ॥ ੨ ॥
 ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਸਭੈ ਸਜਿ ਏਕ ਅਨੇਕ ਸਦਾਏ ॥

ਸੋ ਨਰ ਕਾਲ ਫਾਸ ਤੇ ਬਾਚੇ ਜੋ ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਸਿਧਾਏ
 ॥ ੩ ॥ ੮ ॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਇਕ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਸੋ ਨ ਚਿਨਾਰ ॥

ਭੰਜਨ ਗੜਨ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਤ ਹੈ ਕਰਤਾਰ ॥ ੧ ॥
 ਰਹਾਉ ॥

ਕਹਾ ਭਇਓ ਜੋ ਅਤਿ ਹਿਤ ਚਿਤ ਕਰ ਬਹੁ ਬਿਧਸਿਲਾਪੁਜਾਈ ॥
 ਪਾਨ ਬਕਿਓਪਾਹਿਨ ਕਹ ਪਰਸਤ ਕਛੁਕਰਿ ਸਿਧਨ ਆਈ ॥੧॥
 ਅਛਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਰਪਤ ਹੈ ਪਾਹਨ ਕਛੁ ਨ ਖੈ ਹੈ ॥
 ਤਾ ਮੈ ਕਹਾ ਸਿਧ ਹੈ ਰੇ ਜੜ ਤੋਹਿ ਕਛੁ ਬਰ ਦੈ ਹੈ ॥ ੨ ॥
 ਜੋ ਜੀਅ ਹੋਤ ਤੇ ਦੇਤ ਕਛੁ ਤੁਹਿ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰ ॥
 ਕੇਵਲ ਏਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨ ਯੋ ਨਹਿ ਕਤਹਿ ਉਧਾਰ
 ॥ ੩ ॥ ੯ ॥

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਬਾਚਨ ਪੈ ਹੈ ॥

ਚੇਦਹ ਲੋਕ ਜਾਹਿ ਬਸ ਕੀਨੇ ਤਾਤੇ ਕਹਾ ਪਲੈ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਉਬਾਰ ਨ ਸਕ ਹੈ ਜਾਕਰ ਨਾਮ ਰਟੈ ਹੈ ॥
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਸੂਰਜ ਸਸਿ ਤੇ ਬਸਿ ਕਾਲ ਸਬੈ ਹੈ ॥ ੧ ॥
 ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਸਬੈ ਮਤ ਜਾਕਰ ਨੇਤ ਕਹੈ ਹੈ ॥
 ਇੰਦ੍ਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਕਲਪ ਬਹੁ ਧਿਆਵਤਧਿਆਨ ਨ ਐਹੈ ॥੨॥
 ਜਾਕਰ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹਿ ਜਨਿਯਤ ਸੋ ਕਿਮ ਸਯਾਮ ਕਹੈ ਹੈ ॥
 ਛੁਟਹੋ ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਤਬਹੀ ਤਾਹਿ ਚਰਨ ਲਪਟੈ ਹੈ
 ॥ ੩ ॥ ੧੦ ॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ

*ਸਦਯਾ ॥

ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਜਪੈ ਨਿਸਬਾਸੁਰ ਏਕ ਬਿਨਾ ਮਨ ਨੈਕ ਨ ਆਨੈ ॥
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸਜੈ ਬ੍ਰਤ ਗੌਰ ਮੜੀ ਮਟ ਭੂਲ ਨ ਮਾਨੈ ॥
ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਦਯਾ ਤਪ ਸੰਜਮ ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਏਕ ਪਛਾਨੈ ॥
ਪੂਰਨ ਜੋਤ ਜਗੈ ਘਟ ਮੈ ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਤਾਹਿ ਨਿਖਾਲਸ ਜਾਨੈ

॥ ੧ ॥

ਸੱਤਿ ਸਦੈਵ ਸਰੂਪ ਸਤੱਬ੍ਰਤ ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਅਗਾਧ ਅਜੈ ਹੈ ॥
ਦਾਨ ਦਯਾ ਦਮ ਸੰਜਮ ਨੇਮ ਜਤੱਬ੍ਰਤ ਸੀਲ ਸੁ ਬ੍ਰਤ ਅਬੈ ਹੈ ॥
ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਦ ਆਪ ਅਦੈਖ ਅਭੇਖ ਅਭੈ ਹੈ ॥
ਰੂਪ ਅਰੂਪ ਅਰੇਖ ਜਰਾਰਦਨ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਭਏ ਹੈ

॥ ੨ ॥

ਆਦ ਦੈਖ ਅਭੇਖ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਸੱਤਿ ਸਰੂਪ ਸੁਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ॥
ਪੂਰ ਰਹਯੋ ਸਭ ਹੀ ਘਟ ਕੈ ਪਟ ਤੱਤ ਸਮਾਧਿ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਨਾਸੀ ॥
ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜਗਾਦਿ ਤੁਹੀ ਪ੍ਰਭ ਫੈਲ ਰਹਯੋ ਸਭ ਅੰਤਰਿਬਾਸੀ ॥
ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਆਦਿ ਅਜੋਨ ਅਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ

॥ ੩ ॥

ਆਦਿ ਅਭੇਖ ਅਛੇਦ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਬੇਦ ਕਤੇਬਨ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥
ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸੱਤ ਸਦੈਵ ਸਬੈ ਘਟ ਛਾਯੋ ॥
ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਗਣੇਸ ਮਹੇਸੁਰ ਗਾਹ ਫਿਰੈ ਸੁੱਤਿ ਬਾਹ ਨ ਆਯੋ ॥
ਰੇ ਮਨ ਮੂੜਿ ਅਗੂੜਿ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭ ਤੈ ਕਿਹਿ ਕੋਜ ਕਹੋ ਬਿਸਰਾਯੋ

॥ ੪ ॥

ਅੱਚੁਤ ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਹਦ ਸੱਤ ਸਰੂਪ ਸਦੈਵ ਬਖਾਨੈ ॥
ਆਦਿ ਅਜੋਨਿ ਅਜਾਇ ਜਗ ਬਿਨੁ ਪਰਮਪੁਨੀਤ ਪਰੰਪਰ ਮਾਨੈ ॥
ਸਿੱਧ ਸ੍ਰਯੰਭੁ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਬੈ ਜਗ ਏਕ ਹੀ ਠੋਰ ਅਨੇਕ ਬਖਾਨੈ ॥

*ਤੇਤੀ ਸਦਯਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੋ ।

ਰੇ ਮਨਰੰਕ ਕਲੰਕ ਬਿਨਾ ਹਰਿ ਤੈ ਕਿਹ ਕਾਰਣ ਤੇ ਨ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥

॥ ੫ ॥

ਅੱਛਰ ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਹਦ ਸੱਤ ਸਦੈਵ ਤੁਹੀ ਕਰਤਾਰਾ ॥

ਜੀਵ ਜਿਤੇ ਜਲ ਮੈ ਥਲ ਮੈ ਸਭ ਕੈ ਸਦ ਪੇਟ ਕੈ ਪੋਖਨਹਾਰਾ ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਦੁਹੁ ਮਿਲ ਭਾਤਿ ਅਨੇਕ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰਾ ॥

ਔਰ ਜਹਾਨ ਨਿਦਾਨ ਕਛੁ ਨਹਿ ਏ ਸੁਬਹਾਨ ਤੁਹੀ ਸਿਰਦਾਰਾ

॥ ੬ ॥

ਆਦਿ ਅਗਾਧਿ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਅਲੇਖ ਅਜੇ ਅਨਾਹਦ ਜਾਨਾ ॥

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਭਵਾਨ ਤੁਹੀ ਸਬਹੁ ਸਬ ਠੋਰਨ ਮੋ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥

ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਹੀਧਰ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸੱਤਿ ਸਦੈਵ ਪਛਾਨਾ ॥

ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਕੋ ਕਛੁ ਭੇਦ ਪੁਰਾਨਕੁਰਾਨ ਨ ਜਾਨਾ

॥ ੭ ॥

ਸੱਤਿ ਸਦੈਵ ਸਰੂਪ ਸਤੱਬਿਤ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਤੁਹੀ ਉਪਜਾਯੋ ॥

ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਦੇਵ ਮਹੀਧਰ ਭੂਤ ਭਵਾਨ ਵਹੀ ਠਹਿਰਾਯੋ ॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿਅਨੀਲ ਅਨਾਹਦ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਬਿਲੋਕਨ ਪਾਯੋ ॥

ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਅਗੂੜ ਇਸੋ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹਿ ਕਹੋ ਕਿਹ ਆਨ ਸੁਨਾਯੋ

॥ ੮ ॥

ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਹੀਧਰ ਨਾਗਨ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਡੋ ਤਪੁ ਕੀਨੋ ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਸਬੈ ਗੁਨ ਗਾਇ ਬਕੇ ਪੈਤੋ ਜਾਇ ਨ ਚੀਨੋ ॥

ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਰ ਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾ ਜਿਹਿਸੋ ਸਬ ਕੇ ਚਿਤ ਚੀਨੋ ॥

ਪੂਰ ਰਹੀ ਮਹਿਮੋ ਮਹਿਮਾ ਮਨ ਮੈ ਤਿਹਿ ਆਨ ਮੁਝੈ ਕਹਿ ਦੀਨੋ

॥ ੯ ॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਭੇਦ ਲਹਯੋ ਤਿਹਿ ਸਿੱਧ ਸਮਾਧਿ ਸਭੈ ਕਰਿ ਹਾਰੇ ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਬੈ ਬਹੁਭਾਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥

ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾਧੁ ਅਸੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਅਜਾਮਲਤਾਰੇ ॥

ਨਾਮੁ ਉਚਾਰ ਤਰੀਗਨਿਕਾ ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਹਮਾਰੇ

॥ ੧੦ ॥

ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਅਗਾਧ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਸਿੱਧ ਸਰੂਪ ਸਭੋਪਹਿਚਾਨਯੋ॥
 ਗੰਧੁਬ ਜੱਛ ਮਹੀਧਰ ਨਾਗਨ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਚਹੁ ਚਕ ਜਾਨਯੋ॥
 ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾ ਅਰੁ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਦੁਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਯੋ॥
 ਚਿੱਤਅਗਿਆਨਸੁਜਾਨਸੁਯੰਭਵਕੋਨਕੀਕਾਨਿ ਨਿਦਾਨੁ ਭੁਲਾਨਯੋ

॥ ੧੧ ॥

ਕਾਹੁ ਲੈ ਠੋਕ ਬਧੇ ਉਰ ਠਾਕਰ ਕਾਹੁ ਮਹੇਸ ਕੋ ਏਸ ਬਖਾਨਯੋ॥
 ਕਾਹੁ ਕਹਯੋ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੈ ਹਰਿ ਕਾਹੁ ਮਸੀਤ ਕੈ ਬੀਚ ਪ੍ਰਮਾਨਯੋ॥
 ਕਾਹੁ ਨੇ ਰਾਮ ਕਹਯੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਹੁ ਕਾਹੁ ਮਨੈ ਅਵਤਾਰਨਮਾਨਯੋ॥
 ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਬਿਸਾਰ ਸਬੈ ਕਰਤਾਰ ਹੀਕੋ ਕਰਤਾ ਜੀਅ ਜਾਨਯੋ

॥ ੧੨ ॥

ਜੇ ਕਹੋ ਰਾਮ ਅਜੋਨਿ ਅਜੈ ਅਤਿ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕੋਸਲ ਕੁੱਖ ਜਯੋ ਜੂ॥
 ਕਾਲ ਹੁ ਕਾਨ ਕਹੇ ਜਿਹਿ ਕੋ ਕਿਹ ਕਾਰਣਕਾਲ ਤੇ ਦੀਨ ਭਯੋ ਜੂ॥
 ਸੰਤ ਸਰੂਪ ਬਿਬੈਰ ਕਹਾਇ ਸੁ ਕਯੋ ਪਥ ਕੋ ਰਥ ਹਾਂਕ ਧਯੋ ਜੂ॥
 ਤਾਹੀ ਕੋ ਮਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਿਕੈ ਜਿਹਿਕੋ ਕੋਊ ਭੇਦ ਨ ਲੇਨ ਲਯੋ ਜੂ

॥ ੧੩ ॥

ਕਯੋਂ ਕਹੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਿਹੈਕਿਹਕਾਜ ਤੇਬੱਧਕਬਾਣੁ ਲਗਾਯੋ॥
 ਔਰ ਕੁਲੀਨ ਉਧਾਰਤ ਜੋ ਕਿਹ ਤੇ ਅਪਨੋ ਕੁਲ ਨਾਸੁ ਕਰਾਯੋ॥
 ਆਦਿ ਅਜੋਨਿ ਕਹਾਇ ਕਹੋ ਕਿਮ ਦੇਵਕਿ ਕੇ ਜਠਰੰਤਰ ਆਯੋ॥
 ਤਾਤ ਨ ਮਾਤ ਕਹੈ ਜਿਹ ਕੋ ਤਿਹ ਕਯੋਂ ਬਸਦੇਵਹਿ ਬਾਪੁ ਕਹਾਯੋ

॥ ੧੪ ॥

ਕਾਹੇ ਕੋ ਏਸ ਮਹੇਸਹਿ ਭਾਖਤ ਕਾਹਿ ਦਿਜੇਸ ਕੋ ਏਸ ਬਖਾਨਯੋ॥
 ਹੈਨ ਰਘੇਸ ਜਦੇਜ ਰਮਾਪਤਿ ਤੈ ਜਿਨ ਕੋ ਬਿਸੁਨਾਥ ਪਛਾਨਯੋ॥
 ਏਕ ਕੋ ਛਾਡ ਅਨੇਕ ਭਜੈ ਸੁਕਦੇਵ ਪਰਾਸਰ ਬਯਾਸ ਝੁਠਾਨਯੋ॥
 ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਸਜੈ ਸਭ ਹੀ ਹਮ ਏਕ ਹੀ ਕੋ ਬਿਧ ਨੇਕ ਪ੍ਰਮਾਨਯੋ

॥ ੧੫ ॥

ਕੋਊ ਦਿਜੇਸ ਕੋ ਮਾਨਤ ਹੈ ਅਰੁ ਕੋਊ ਮਹੇਸ ਕੋ ਏਸ ਬਤੈ ਹੈ॥
 ਕੋਊ ਕਹੈ ਬਿਸਨੋ ਬਿਸੁਨਾਇਕ ਜਾਹਿ ਭਜੈ ਅਘ ਓਘ ਕਟੈ ਹੈ॥

ਬਾਰ ਹਜਾਰ ਬਿਚਾਰ ਅਰੇ ਜੜ ਅੰਤ ਸਮੈ ਸਬ ਹੀ ਤਜਿ ਜੈ ਹੈ ॥
ਤਾਹੀ ਕੇ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੀਏ ਜੋਉ ਥਾ ਅਬਹੈ ਅਰ ਆਗੈ ਉਹੈ ਹੈ

॥ ੧੬ ॥

ਕੋਟਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਰੇ ਜਿਹ ਕੇ ਕਈ ਕੋਟ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਬਨਾਇ ਖਪਾਯੋ ॥
ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਧਰਾਧਰ ਪੱਛ ਪਸੂ ਨਹਿ ਜਾਤਿ ਗਨਾਯੋ ॥
ਆਜ ਲਗੇ ਤਪੁ ਸਾਧਤ ਹੈ ਸਿਵ ਉ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਛੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥
ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਭੇਦ ਲਖਯੋ ਜਿਹ ਸੋਉ ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਮੋਹਿ ਬਤਾਯੋ

॥ ੧੭ ॥

ਧਿਆਨ ਲਗਾਇ ਠਗਯੋ ਸਬ ਲੋਗਨ ਸੀਸ ਜਟਾਨਖ ਹਾਥਬਢਾਏ ॥
ਲਾਇ ਬਿਭੂਤ ਫਿਰਯੋ ਮੁਖ ਉਪਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਬੈ ਡਹਿਕਾਏ ॥
ਲੋਭਕੇ ਲਾਗੈ ਫਿਰਯੋ ਘਰ ਹੀ ਘਰ ਜੋਗਕੇ ਨਜਾਸ ਸਬੈ ਬਿਸਰਾਏ ॥
ਲਾਜ ਗਈ ਕਛੁ ਕਾਜੁ ਸਰਯੋ ਨਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾਪ੍ਰਭੁ ਪਾਨਨ ਆਏ

॥ ੧੮ ॥

ਕਾਹੇ ਕੇ ਡਿੰਭ ਕਰੈ ਮਨ ਮੂਰਖ ਡਿੰਭ ਕਰੈ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੈ ਹੈ ॥
ਕਾਹਿ ਕੇ ਲੋਕ ਠਗੇ ਠਗ ਲੋਗਨਿ ਲੋਗ ਗਯੋ ਪਰਲੋਗ ਗਵੈ ਹੈ ॥
ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕੀ ਠੋਰ ਜਹਾਂ ਤਿਹ ਠੋਰ ਬਿਖੈ ਤੁਹਿ ਠੋਰ ਨ ਐਹੈ ॥
ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾਂ ਜੜ ਭੇਖ ਕੇ ਕੀਨੇ ਅਲੇਖ ਨ ਪੈ ਹੈ

॥ ੧੯ ॥

ਕਾਹੇ ਕੇ ਪੂਜਤ ਪਾਹਨ ਕੋ ਕਛੁ ਪਾਹਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਹੀ ॥
ਤਾਹਿ ਕੇ ਪੂਜ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਕੈ ਜਿਹ ਪੂਜਤ ਹੀ ਅਘ ਓਘ ਮਿਟਾਹੀ ॥
ਆਧਿ ਬਿਆਧਿ ਕੇ ਬੰਧਨ ਜੇਤਕ ਨਾਮ ਕੇ ਲੇਤ ਸਬੈ ਛੁਟਿਜਾਹੀ ॥
ਤਾਹੀ ਕੇ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਦਾ ਇਨ ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਕਰੇ ਫਲ ਨਾਹੀ

॥ ੨੦ ॥

ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਭਯੋ ਫਲ ਹੀਨ ਜੁ ਪੂਜ ਸਿਲਾ ਜੁਗਿ ਕੋਟ ਗਵਾਈ ॥
ਸਿੱਧ ਕਹਾਂ ਸਿਲ ਕੇ ਪਰਸੇ ਬਲ ਬੁੱਧ ਘਟੀ ਨਵਨਿੱਧ ਨ ਪਾਈ ॥
ਆਜੁ ਹੀ ਆਜੁ ਸਮੋਜੁ ਬਿਤਯੋ ਨਹਿ ਕਾਜਸਰਯੋ ਕਛੁ ਲਾਜ ਨ ਆਈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਭਜਯੋ ਨ ਅਰੇ ਜੜ ਐਸੋ ਹੀ ਐਸ ਸੁ ਬੈਸ ਬਿਤਾਈ

॥ ੨੧ ॥

ਜੋ ਜੁਗ ਤੈ ਕਰ ਹੈ ਤਪਸਾ ਕਛੁ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਪਾਹਨ ਕੈ ਹੈ ॥

ਹਾਥ ਉਠਾਇਭਲੀ ਬਿਧ ਸੋ ਜੜਤੋਹਿ ਕਛੁ ਬਰਦਾਨੁ ਨ ਦੈ ਹੈ ॥

ਕੋਨ ਭਰੋਸ ਭਯਾ ਇਹ ਕੋ ਕਹੁ ਭੀਰ ਪਰੀ ਨਹਿ ਆਨ ਬਚੈ ਹੈ ॥

ਜਾਨੁ ਰੇ ਜਾਨੁ ਅਜਾਨਹਠੀ ਇਹ ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਸੁਭਰਮਗਵੈ ਹੈ

॥ ੨੨ ॥

ਜਾਲ ਬਧੇ ਸਭ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੋਉ ਰਾਮ ਰਸੂਲ ਨ ਬਾਚਨ ਪਾਏ ॥

ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਫਨਿੰਦ ਧਰਾਧਰ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਉਪਾਇ ਮਿਟਾਏ ॥

ਅੰਤ ਮਰੇ ਪਛੁਤਾਇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਜੇ ਜਗ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਏ ॥

ਰੇਮਨ ਲੈਲ ਇਕੇਲਹੀ ਕਾਲਕੇ ਲਾਗਤ ਕਾਹਿ ਨ ਪਾਇਨ ਧਾਏ

॥ ੨੩ ॥

ਕਾਲ ਹੀ ਪਾਇ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਹਿ ਦੰਡ ਕਮੰਡਲ ਭੂਮ ਭ੍ਰਮਾਨਯੋ ॥

ਕਾਲ ਹੀ ਪਾਇ ਸਦਾਸਿਵ ਜੂਸਭ ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਭਯਾ ਹਮ ਜਾਨਯੋ ॥

ਕਾਲਹੀਪਾਇਭਯੋਮਿਟਗਯੋਜਗ ਯਾਹੀਤੇਤਾਹਿ ਸਬੋ ਪਹਿਚਾਨਯੋ ॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕੇ ਭੇਦ ਸਭੈ ਤਜ ਕੇਵਲ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਮਾਨਯੋ

॥ ੨੪ ॥

ਕਾਲ ਗਯੋਇਨ ਕਾਮਨਸਯੋਂ ਜੜਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੀ ਐਨਚਿਤਾਰਯੋ ।

ਲਾਜ ਕੇ ਛਾਡ ਨਿਲਾਜ ਅਰੇ ਜੜਕਾਜਅਕਾਜਕੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਯੋ ।

ਬਾਜ ਬਨੇ ਗਜਰਾਜ ਬਡੇ ਖਰ ਕੇ ਚੜਿਬੋ ਚਿਤ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰਯੋ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਭਜਯੋ ਨ ਅਰੇ ਜੜ ਲਾਜ ਹੀ ਲਾਜ ਤੈਕਾਜ ਬਿਗਾਰਯੋ

॥ ੨੫ ॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਪੜੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਭੇਦ ਕਛੁ ਤਿਨ ਕੇ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥

ਪੂਜਤ ਠੋਰ ਅਨੇਕ ਫਿਰਯੋ ਪਰ ਏਕ ਕਬੈ ਹੀਯ ਮੈ ਨ ਬਸਾਯੋ ॥

ਪਾਹਨ ਕੋ ਅਸਥਾਲਯ ਕੋਸਿਰਨਯਾਇ ਫਿਰਯੋ ਕਛੁਹਾਥਨਆਯੋ ॥

ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਅਗੂੜ ਪ੍ਰਭੂ ਤਜਿ ਆਪਨ ਹੁੜ ਕਹਾ ਉਰਝਾਯੋ

॥ ੨੬ ॥

ਜੋ ਜੁਗੀਆਨ ਕੇ ਜਾਇ ਉਠ ਆਸੁ ਮਗੋਰਖਕੋ ਤਿਹਜਾਪ ਜਪਾਵੈ ॥
 ਜਾਇ ਸੰਨਯਾਸਨ ਕੇ ਤਿਹ ਕੋ ਕਹਿਦੱਤ ਹੀ ਸੱਤ ਹੈਮੰਤੁ ਦਿੜਾਵੈ ॥
 ਜੋ ਕੋਉ ਜਾਇ ਤੁਰੱਕਨ ਮੈ ਮਹਿਦੀਨਕੇ ਦੀਨ ਤਿਸੇ ਗਹ ਲਜਾਵੈ ॥
 ਆਪਹਿ ਬੀਚ ਗਨੈ ਕਰਤਾ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਭੇਦੁ ਨ ਕੋਉ ਬਤਾਵੈ

॥ ੨੭ ॥

ਜੋ ਜੁਗੀਆਨ ਕੇ ਜਾਇਕਹੈ ਸਭ ਜੋਗਨ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਮਾਲ ਉਠੈ ਦੈ ॥
 ਜੋ ਪਰੋ ਭਾਜ ਸਨਯਾਸਨ ਦੈ ਕਹੈ ਦੱਤ ਕੇ ਨਾਮ ਪੈ ਧਾਮਲੁਟੈ ਦੈ ॥
 ਜੋ ਕਰ ਕੋਉ ਮਸੰਦਨ ਸੋ ਕਹੈ ਸਰਬਦਰਬ ਲੈ ਮੋਹਿ ਅਬੈਦੈ ॥
 ਲੇਉ ਹੀ ਲੇਉ ਕਹੈ ਸਬ ਕੋਨਰ ਕੋਉ ਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬਤਾਇ ਹਮੈ ਦੈ

॥ ੨੮ ॥

ਜੋ ਕਰ ਸੇਵ ਮਸੰਦਨ ਕੀ ਕਹੈ ਆਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਬੈ ਮੋਹਿ ਦੀਜੈ ॥
 ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਲ ਤਵਾਲਯ ਸੋ ਅਬ ਹੀ ਉਠ ਭੇਟ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਕੀਜੈ ॥
 ਮੇਰੋ ਹੀ ਧਯਾਨ ਧਰੋ ਨਿਸਬਾਸੁਰਭੂਲ ਕੈ ਔਰਕੋ ਨਾਮੁ ਨ ਲੀਜੈ ॥
 ਦੀਨੋ ਕੋਨਾਮ ਸੁਨੇਭਜਿਗਤਹਿ ਲੀਨੋ ਬਿਨਾ ਨਹਿਨੈਕ ਪ੍ਰਸੀਜੈ

॥ ੨੯ ॥

ਆਂਖਿਨ ਭੀਤਰ ਤੇਲ ਕੋ ਡਾਰ ਸੁ ਲੋਗਨ ਨੀਰੁ ਬਹਾਇ ਦਿਖਾਵੈ ॥
 ਜੋ ਧਨਵਾਨੁ ਲਖੈ ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਤਾਹੀ ਪਰੋਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਿਮਾਵੈ ॥
 ਜੋ ਧਨ ਹੀਨ ਲਖੈ ਤਿਹ ਦੇਤ ਨ ਮਾਂਗਨ ਜਾਤ ਮੁਖੋਂ ਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥
 ਲੂਟਤ ਹੈ ਪਸੁ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕਬਹੂੰ ਨ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ

॥ ੩੦ ॥

ਆਂਖਿਨ ਮੀਚ ਰਹੈ ਬਕ ਕੀ ਜਿਮ ਲੋਗਨ ਏਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦਿਖਾਯੋ ॥
 ਨਜਾਤਫਿਰਜੋ ਸਿਰਬੱਧਕਜਯੋ ਅਸਧਯਾਨ ਬਿਲੋਕ ਬਿੜਾਲ ਲਜਾਯੋ ॥
 ਲਾਗ ਫਿਰਜੋ ਧਨ ਆਸ ਜਿਤੈ ਤਿਤਲੋਗ ਗਯੋ ਪਰਲੋਗ ਗਵਾਯੋ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਭਜਯੋ ਨਅਰੇ ਜੜਧਾਮ ਕੇ ਕਾਮ ਕਹਾਂ ਉਰਝਾਯੋ

॥ ੩੧ ॥

ਫੇਕਟ ਕਰਮ ਦਿੜਾਤ ਕਹਾਇਨ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕੋਈ ਕਾਮ ਨ ਐ ਹੈ ॥
 ਭਾਜਤ ਨਾ ਧਨ ਹੇਤ ਅਰੇ ਜਮ ਕਿੰਕਰ ਤੇ ਨਹਿ ਭਾਜਨ ਪੈ ਹੈ ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿੱਤ੍ਰ ਨ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸਬੈ ਉਹਾਂ ਸਿਖ ਸਖਾ ਕੋਉ ਸਾਖ ਨ ਦੈ ਹੈ ॥
 ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾਂਪਸੁ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਅਕੇਲੋ ਹੀ ਜੈ ਹੈ ॥

॥ ੩੨ ॥

ਤੋ ਤਨ ਤਜਾਗਤ ਹੀ ਸੁਨ ਰੇ ਜੜ ਪ੍ਰੇਤ ਬਖਾਨ ਤਿਆ ਭਜ ਜੈ ਹੈ ॥
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਲਿੱਤ੍ਰ ਸੁਮਿੱਤ੍ਰ ਸਖਾ ਇਹ ਬੇਗ ਨਿਕਾਰਹੁ ਆਇਸ ਦੈ ਹੈ ॥
 ਭੋਨ ਭੰਡਾਰ ਧਰਾ ਗੜ ਜੇਤਕ ਛਾਡਤ ਪ੍ਰਾਨ ਬਗਾਨ ਕਹੈ ਹੈ ॥
 ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾਂ ਪਸੁ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਅਕੇਲੋ ਹੀ ਜੈ ਹੈ

॥ ੩੩ ॥

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

*ਪਾਲਸੇ ਦੀ ਮਰੀਮਾਂ ਦੇ ਸਵੱਯੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਜੋ ਕਿਛੁ ਲੇਖ ਲਿਖਯੋ ਬਿਧਨਾ ਸੋਈ ਪਾਯਤ ਮਿਸੁ ਜੁਸੋਕਨਿਵਾਰੋ॥
 ਮੇਰੋ ਕਛੁ ਅਪਰਾਧੁ ਨਹੀ ਗਯੋ ਯਾਦ ਤੇ ਭੂਲ ਨ ਕੋਪੁ ਚਿਤਾਰੋ ॥
 ਬਾਗੋ ਨਿਹਾਲੀ ਪਠੈ ਦੈਹੋ ਆਜ ਭਲੇ ਤੁਮ ਕੋ ਨਿਹਚੈ ਜੀਅਧਾਰੋ॥
 ਛੱਤੀ ਸਭੈ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿੱਪੁਨ ਕੇ ਇਨਹੂ ਪੈ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾਕੈ ਨਿਹਾਰੋ॥੧॥
 ਜੁੱਧ ਜਿਤੇ ਇਨਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਨਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਦਾਨਕਰੋ॥
 ਅਘਓਘ ਟਰੇਇਨਹੀਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਫੁਨ ਧਾਮਭਰੋ॥
 ਇਨਹੀਕੇਪ੍ਰਸਾਦਿਸੁਵਿੱਦਿਆਲਈਇਨਹੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸਭ ਸੱਤੁ ਮਰੋ॥
 ਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂਨਹੀ ਮੋਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰੋ ਪਰੋ॥੨॥
 ਸੇਵ ਕਰੀ ਇਨਕੀ ਮਨ ਭਾਵਤ ਔਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੁਹਾਤ ਨ ਜੀ ਕੋ ॥

ਦਾਨ ਦਯੋ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਭਲੋ ਅਰ ਆਨ ਕੋ ਦਾਨਨਲਾਗਤ ਨੀਕੋ॥
 ਆਗੇ ਫਲੇ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਦਯੋ ਜਗ ਮੈ ਜਸ ਔਰ ਦਯੋ ਸਭ ਫੀਕੋ॥
 ਮੋ ਗ੍ਰਹ ਮੈਤਨ ਤੇ ਮਨ ਤੇ ਸਿਰ ਲੋ ਧਨ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਇਨ ਹੀਕੋ॥੩॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਟ ਪਟਾਇ ਚਿਤ ਮੈ ਜਰਯੋ ਤਿਣ ਜਯੋ ਕੁੱਥਤ ਹੋਇ ॥
 ਖੋਜ ਰੋਜ ਕੇ ਹੇਤ ਲਗ ਦਯੋ ਮਿਸਰ ਜੁ ਰੋਇ ॥੪॥

*ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਥਾਨਕਾ ਤੇ ਅਰਥ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ।

੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣ
ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦ ॥ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹੀ ਸੈਫ ਅਸ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰ ॥
ਸਤ੍ਰਾਂਤਕ ਕਵ ਚਾਂਤਿ ਕਰ ਕਰੀਐ ਰੱਛ ਹਮਾਰ ॥ ੧ ॥ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਧਾਰਾ
ਧਰੀ ਸੈਫ ਸੂਲ ਜਮਦਾਢ ॥ ਕਵਚਾਂਤਕ ਸਤ੍ਰਾਂਤ ਕਰ ਤੇਗ ਤੀਰ ਧਰ ਬਾਢ ॥
੨ ॥ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੰਡੋ ਖੜਗ ਤੁਪਕ ਤਬਰ ਅਰੁ ਤੀਰ ॥ ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਸੈਠੀ
ਯਹੈ ਹਮਾਰੇ ਪੀਰ ॥ ੩ ॥ ਤੀਰ ਤੁਹੀ ਸੈਠੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤਬਰ ਤਰਵਾਰ ॥ ਨਾਮ
ਤਿਹਾਰੋ ਜੋ ਜਪੈ ਭਏ ਸਿੰਧ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੪ ॥ ਕਾਲ ਤੁਹੀ ਕਾਲੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੇਗ
ਅਰੁ ਤੀਰ ॥ ਤੁਹੀ ਨਿਸਾਨੀ ਜੀਤ ਕੀ ਆਜੁ ਤੁਹੀ ਜਗ ਬੀਰ ॥ ੫ ॥ ਤੁਹੀ
ਸੂਲ ਸੈਠੀ ਤਬਰ ਤੂੰ ਨਿਖੰਗ ਅਰੁ ਬਾਨ ॥ ਤੁਹੀ ਕਟਾਰੀ ਸੈਲ ਸਭ ਤੁਮਹੀ
ਕਰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਤੁਮ ਹੀ ਸਿਪਰ ਤੁਮਹੀ ਕਵਚ ਨਿਖੰਗ ॥
ਕਵਚਾਂਤਕ ਤੁਮਹੀ ਬਨੇ ਤੁਮ ਬਯਾਪਕ ਸਰਬੰਗ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਤੂੰ ਸਭ ਕਾਰਨ ਤੁਹੀ
ਤੂੰ ਬਿੰਦਯਾ ਕੇ ਸਾਰ ॥ ਤੁਮ ਸਭ ਕੇ ਉਪਰਾਜਹੀ ਤੁਮਹੀ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥ ੮ ॥

ਸਾਂਗ=ਬਰਛੀ । ਸਰੋਹੀ=ਤਲਵਾਰ । ਸੈਫ=ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਤਲਵਾਰ ।
ਅਸ=ਤਲਵਾਰ । ਤੁਪਕ=ਬੰਦੂਕ, ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੰਜੋਆਂ
ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੰਜੋਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਹੇ ਤਲਵਾਰ
ਸਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ । ੧. ਅਸੀ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੋਵੇਂ ਨਾਮ ਤਲਵਾਰ ਦੇ
ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਵੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ, ਸੈਫ=ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ
ਤਲਵਾਰ, ਸੂਲ=ਤਿਸੂਲ ਵਰਗੀ, ਜਮਦਾੜ=ਕਟਾਰ । ਸੰਜੋਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਵੈਰੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਤੇਗ=ਤਲਵਾਰ, ਤੀਰ=ਬਾਣ ਅਤੇ
ਬਾੜ=ਬਾਢ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਵਾਢੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।

੨. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਾਮ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਹਨ, ਖੰਡਾ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ, ਬੰਦੂਕ,
ਤਬਰ=ਛਵੀ ਦੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਹੈ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਤਲਵਾਰ, ਇਹ ਸਾਡੇ
ਪੀਰ ਹਨ । ੩. ਸੈਠੀ=ਬਰਛੀ । ਤਬਰ=ਛਵੀ ਦੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਹੈ ।
ਸਿੰਧ ਭਵ=ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ੪. ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਵੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ । ਜਗਤ ਵਿਚ
ਸੂਰਬੀਰ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ । ੫. ਤਿਸੂਲ, ਬਰਛੀ, ਛਵੀ ਨਿਖੰਗ=ਭੱਥਾ
ਜਿਸਦੇ ਵਿਚ ਤੀਰ ਰੱਖੀਦੇ ਹਨ । ਸੇਲ=ਨੇਜਾ । ੬. ਨੇੜੇ ਮਾਰ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਸਸਤ੍ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਰ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸਤ੍ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
ਸਿਪਰ=ਢਾਲ । ਸੰਜੋਅ=ਭੱਥਾ । ਸੰਜੋਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ । ਸਾਰੇ
ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ । ੭. ਸਾਰ=ਨਿਚੋੜ, ਸਿੱਟਾ । ਤੂੰ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ
ਕਰਦੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਤੂੰ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈਂ ।

੮. ਰਜਨੀ=ਰਾਤ । ਉਪਾਇ=ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ । ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਰਿਆਂ ਜੀਆਂ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਵਧਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈਂ ।

ਤੁਮਹੀ ਦਿਨ ਰਜਨੀ ਤੁਹੀ ਤੁਮਹੀ ਜੀਅਨ ਉਪਾਇ ॥ ਕਉਤਕ ਹੇਰਨ ਕੇ
 ਨਸਿਤ ਤਿਨ ਮੇਂ ਬਾਦ ਬਢਾਇ ॥ ੯ ॥ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੰਡੋ ਖੜਗ ਸੈਫ ਤੇਗ
 ਤਰਵਾਰ ॥ ਰੱਛ ਕਰੋ ਹਮਰੀ ਸਦਾ ਕਵਚਾਂਤਕ ਕਰਵਾਰ ॥ ੧੦ ॥ ਤੁਹੀਂ ਕਟਾਰੀ
 ਦਾੜ੍ਹ ਜਮ ਤੂੰ ਬਿਛੁਓ ਅਰੁ ਬਾਨ ॥ ਤੋਪਤਪਦ ਜੇ ਲੀਜੀਐ ਰੱਛ ਦਾਸ ਮੁਹਿ
 ਜਾਨੁ ॥ ੧੧ ॥ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੁਓ ਤੁਹੀਂ ਤੁਹੀਂ ਤਬਰ ਤਰਵਾਰ ॥ ਤੁਹੀਂ ਕਟਾਰੀ
 ਸੈਹਥੀ ਕਰੀਐ ਰੱਛ ਹਮਾਰ ॥ ੧੨ ॥ ਤੁਮਹੀ ਗੁਰਜ ਤੁਮਹੀ ਗਦਾ ਤੁਮਹੀਂ ਤੀਰ
 ਤਫੰਗ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਮੋਰੀ ਸਦਾ ਰੱਛ ਕਰੋ ਸਰਬੰਗ ॥ ੧੩ ॥ ਛੁਰੀ ਕਲਮ
 ਰਿਪ ਕਰਦ ਭਨਿ ਖੰਜਰ ਬੁਗਦਾਨਾਇ ॥ ਅਰਧ ਰਿਜਕ ਸਭ ਜਗਤ ਕੇ ਮੁਹਿ
 ਤੁਮ ਲੇਹੁ ਬਚਾਇ ॥ ੧੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਪਾਵਹੁ ਜਗਤ ਤੁਮ ਤੁਮਹੀਂ ਪੰਥ ਬਨਾਇ
 ॥ ਆਪ ਤੁਹੀ ਝਗਰਾ ਕਰੋ ਤੁਮਹੀ ਕਰੋ ਸਹਾਇ ॥ ੧੫ ॥ ਸੱਛ ਕੱਛ ਬਾਰਾਹ
 ਤੁਮ ਤੁਮ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ॥ ਨਾਰ ਸਿੰਘ ਬਉਧਾ ਤੁਹੀਂ ਤੁਹੀਂ ਜਗਤ ਕੇ ਸਾਰ
 ॥ ੧੬ ॥ ਤੁਹੀਂ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੁਮ ਤੁਹੀਂ ਬਿਸਨ ਕੇ ਰੂਪ ॥ ਤੁਹੀਂ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ
 ਜਗਤ ਕੀ ਤੁਹੀ ਆਪ ਹੀ ਭੂਪ ॥ ੧੭ ॥ ਤੁਹੀਂ ਬਿਪੁ ਛਤੀ ਤੁਹੀਂ ਤੁਹੀਂ ਰੋਕ
 ਅਰੁ ਰਾਉ ॥ ਸਾਮ ਦਾਮ ਅਰੁ ਡੰਡ ਤੂੰ ਤੁਮਹੀ ਭੇਦ ਉਪਾਉ ॥ ੧੮ ॥ ਸੀਸ ਤੁਹੀਂ
 ਕਾਯਾ ਤੁਹੀਂ ਤੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਤੈਂ ਬਿਦਯਾ ਜਗ ਬਕਤੁ ਹੁਇ ਕਰੇ ਬੇਦ
 ਬਖਸ਼ਾਨ ॥ ੧੯ ॥ ਬਿਸਿਖ ਬਾਨ ਧਨੁਖਾਗੁ ਭਨ ਸਰ ਕੈਬਰ ਜਿਹਨਾਮ ॥ ਤੀਰ
 ਖਤੰਗ ਤਤਾਰਚੇ ਸਦਾ ਕਰੋ ਮਮਕਾਮ ॥ ੨੦ ॥ ਤੈਣੀਰਾ ਲੈ ਸਤੁ ਅਰਿ ਮ੍ਰਿਗ

੯. ਕਵਚਾਂਤਕ=ਸੰਜੋਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ।

੧੦. ਪਤਿ=ਤੂੰ ਜੋ ਸਾਡੀ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ਜਾਂ ਤੇਰਾ ਜੇਹੜਾ ਮਾਲਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਜੇ ਉਸਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਾਸ ਅਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

੧੧. ਬਾਂਕ=ਇਕ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਬਜਰ=ਕੁਹੜਾ। ਤਬਰ=ਛਵੀ।

੧੨. ਗੁਰਜ ਅਰ ਗਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ। ਤੁਫੰਗ=ਬੰਦੂਕ। ਸਾਰਿਆਂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਰੱਛਿਆ ਕਰੋ।

੧੩. ਤੂੰ ਹੀ ਛੁਰੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਤੂੰ ਹੀ ਕਲਮ ਦੀ ਵੈਰਨ ਹੈਂ ਭਾਵ ਕਲਮ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਘੜਕੇ ਸਾਫ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਕਰਦ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਹੀ ਨਾਮ ਖੰਜਰ ਤੇ ਬੁਗਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਅਤੇ ਅਰਧ=ਮਾਤ ਲੋਕ ਨੂੰ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਰਿਜਕ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈਂ। ਜਾਂ ਅਰਧ=ਅਰਾਧ ਭਾਵ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਰਿਜਕ ਦੇਂਦੀ ਹੈਂ।

੧੪. ਬਕਤੁ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਜਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਰੂਪ ਬਣਕੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਵੇਦ ਰੂਪ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਜਗਤ ਵਿਖਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈਂ।

੧੯. ਜੇਹੜਾ ਧਨਖ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਬਿਸਿਖ, ਬਾਨ, ਸਰ, ਕੈਬਰ, ਤੀਰ, ਖਤੰਗ, ਤਤਾਰਚੇ ਹਨ।

੨੦. ਤੈਣੀ=ਭੱਥਾ ਆਲੇ=ਘਰ। ਜਿਸਦਾ ਘਰ ਭੱਥਾ ਹੈ ਉਹ ਕੀ ਹੈ ਉਹ ਬਾਣ ਹੈ। ਸੱਤੁ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੋ ਬਾਣ ਹੈ। ਹਰਨ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਬਾਣ ਹੈ। ਸਸਬਾਨ=ਚੰਦੂ ਬਾਣ ਵੀ ਬਾਣ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ।

ਅੰਤਕ ਸਸਬਾਨ ॥ ਤੁਮ ਵੈਰਨ ਪ੍ਰਥਮੇ ਹਨੋ ਬਹੁਰੈ ਬਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥ ੨੧ ॥ ਤੁਮ
 ਪਾਟਸ ਪਾਸੀ ਪਰਸ ਪਰਮ ਸਿੰਧ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਤੇ ਜਗ ਕੇ ਰਾਜਾ ਭਏ ਦੀਅ ਤਵ
 ਜਿਹੋ ਬਰ ਦਾਨ ॥ ੨੨ ॥ ਸੀਸ ਸਤ੍ਰੁ ਅਰਿ ਆਰ ਅਸ ਖੰਡੋ ਖੜਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥
 ਸਤ੍ਰੁ ਸੁਰੇਸਰ ਤੁਮ ਕੀਯੋ ਭਗਤ ਆਪੁਨੋ ਜਾਨ ॥ ੨੩ ॥ ਜਮਧਰ ਜਮਦਾੜਾ
 ਜਬਰਜੋਧਾਂਤਕ ਜਿਹੋ ਨਾਇ ॥ ਲੂਟ ਕੂਟ ਲੀਜਤ ਤਿਨੈ ਜੇ ਬਿਨ ਬਾਂਧੋ ਜਾਇ ॥
 ੨੪ ॥ ਬਾਂਕ ਬਜ ਬਿਛੁਓ ਬਿਸਿਖ ਬਿਰਹ ਬਾਨ ਸਭ ਰੂਪ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਤੁਮ
 ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਭਏ ਜਗਤ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੨੫ ॥ ਸਸਤ੍ਰੁ ਸੇਰ ਸਮਰਾਂਤ ਕਰਿ ਸਿੰਧ-
 ਰਾਰਿ ਸਮਸੇਰ ॥ ਮੁਕਤ ਜਾਲ ਜਮ ਕੇ ਭਏ ਜਿਨੈ ਕਹਯੋ ਇਕ ਬੇਰ ॥ ੨੬ ॥
 ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਸੱਤ੍ਰੁ ਅਰਿ ਸਾਰੰਗਾਰਿ ਜਿਹ ਨਾਮ ॥ ਸਦਾ ਹਮਾਰੇ ਚਿਤ ਬਸੋ ਸਦਾ
 ਕਰੋ ਮਮ ਕਾਮ ॥ ੨੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਉਸਤਤ ਪ੍ਰਿਥਮ ਧਿਆਇ
 ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਵਚ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਹੋ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਭ ਹੀ
 ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਲੇਹੁ ॥ ੨੮ ॥ ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਹੋ
 ਅੰਤ ਦੁਸਟ ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਜਗੰਨਾਥ ਕੇ ਸਦਾ ਹਿੰਦੈ ਸੋ

੨੧. ਤੁਮ=ਹੇ ਤਲਵਾਰ ਤੂੰ ਪਾਟਸ=ਸਸਤ੍ਰੁ, ਪਾਸੀ=ਫਾਹੀ ।
 ਪਰਸ=ਕਹਾੜਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਸਿੰਧੀ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰ
 ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ੨੨. ਸ੍ਰੀ ਜਾਂ ਸੀਸ ਸੱਤ੍ਰੁ ਅਰ ਭਾਵ ਵੈਰੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਵੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਸਸਤ੍ਰੁ ਅਰਿਯਾਰ=ਵੈਰੀ ਦੀ
 ਵੈਰਨ=ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਕਰਸਾਰਿ=ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵੈਰਨ । ਅਸਿ, ਖੰਡੋ, ਖੜਗ,
 ਕ੍ਰਿਪਾਨ=ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ । ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਭਗਤ ਜਾਣਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨੂੰ
 ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ੨੩. ਜਮ ਧਰ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ
 ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਲੋਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ਹੈ । ਜਮਦਾੜਾ=
 ਤਲਵਾਰ । ਜਬਰ=ਤਲਵਾਰ । ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਜੋਧਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਹੈ। ੨੪. ਬਾਂਕ=ਟੇਢਾ ਬਾਣ । ਬੱਜਰ=ਕਰੜਾ ਬਾਣ । ਬਿਛੁਓ=ਬਿਛੂ
 ਵਰਗਾ ਬਾਣ । ਵਿਹੁ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ਬਿਰਹਿ=ਕਾਮ ਰੂਪ ਬਾਣ ਭਾਵ ਬੇਹੋਸ਼
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ੨੫. ਸਸਤ੍ਰੁ=ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਸਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਸੇਰ
 ਸਸਤ੍ਰੁ=ਤਲਵਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਰ=ਸੇਲਾ ਭਾਵ ਨੇਜਾ । ਜੁਧ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਸੋ ਤਲਵਾਰ । ਸਿਪਰਾ=ਢਾਲ ਦੀ ਵੈਰਨ ਸੋ ਤਲਵਾਰ । ਸਮਸੇਰ=ਤਲਵਾਰ ।
 ਓਹ ਜਮ ਦੇ ਜਾਲ ਤੋਂ ਛੁਟ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੇਰ ਤੇਰਾ ਨਾਮ
 ਆਖਿਆ । ੨੬. ਸੈਫ, ਸਰੋਹੀ=ਤਲਵਾਰ । ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਸੋ
 ਤਲਵਾਰ । ਸਾਰੰਗਾਰਿ=ਹਾਥੀਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ।
 ਪਹਿਲੇ ਸੰਜੋਅ "ਸਬਦ" ਆਖੇ ਫੇਰ ਇਸ ਸਬਦ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਵੈਰੀ
 ਰੱਖ ਦਿਓ । ੨੭. ਸੱਤ੍ਰੁ ਦੁਸਟ=ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ ।
 ਜਗੰਨਾਥ=ਜਗਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ।

ਰਾਖੁ ॥ ੨੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਭਨੋ ਪਾਲਕ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ
 ॥ ਸਕਲ ਨਾਮੁ ਸਿਸਟੇਸ ਕੇ ਸਦਾ ਹਿਦੈ ਮੇ ਧਾਰ ॥ ੩੦ ॥
 ਸਿਸਟ ਨਾਮ ਪਹਲੇ ਕਹੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ਨਾਥ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮੁ ਮਮਈਸ
 ਕੇ ਸਦਾ ਬਸੋ ਜੀਅ ਸਾਥ ॥ ੩੧ ॥ ਸਿੰਘ ਸਬਦ ਭਾਖੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਹਨ ਬਹੁਰ
 ਉਚਾਰਿ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਜਗ ਮਾਤ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰਿ ॥ ੩੨ ॥
 ਰਿਪੁ ਖੰਡਨ ਮੰਡਨ ਜਗਤ ਖਲ ਖੰਡਨ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰੀਐ
 ਜਿਹੋ ਸੁਨ ਦੁਖ ਟਰਿ ਜਾਹਿ ॥ ੩੩ ॥ ਸਭ ਸਸਤਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਅੰਤ ਪਤਿ ਭਾਖੁ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ਹਿਦੈ ਮਹਿ ਰਾਖਿ ॥ ੩੪ ॥
 ਖੰਤਿਯਾਂ ਕੇ ਖੇਲਤ ਖੜਗ ਖਗ ਖੰਡੋ ਖੰਤਿਆਰ ॥ ਖੇਲਾਂਤਕ ਖਲਕੇ ਮਰੀ ਅਸਿ
 ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰ ॥ ੩੫ ॥ ਭੂਤਾਂਤਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਭਵਹਾ ਨਾਮ ਬਖਾਨ ॥
 ਸਿਰੀ ਭਵਾਨੀ ਭੈ ਹਰਨ ਸਭ ਕੇ ਕਰੈ ਕਲਯਾਨ ॥ ੩੬ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਭੂਤ
 ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖਿ ਬਹੁਰ ਅਰਿ ਭਾਖੀਐ ॥ ਸਭ ਅਸਿ ਜੂ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ
 ਰਾਖੀਐ ॥ ਨਾਮ ਮ੍ਰਿਗਨ ਸਭ ਕਹਿ ਧਨੁ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਭ ਖੰਡੇ ਕੇ
 ਨਾਮ ਸੱਤਿ ਜੀਅ ਧਾਰੀਐ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋ: ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਜਮਕੇ ਉਚਾਰਿ ਬਹੁਰੋ ਰਦਨ
 ਉਚਾਰਿ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਜਮਦਾੜ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰਿ ॥ ੩੮ ॥ ਉਦਰ
 ਸਬਦ ਪ੍ਰਥਮੈ ਕਹੋ ਪੁਨਿ ਅਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਭੈ ਜਮਦਾੜਕੇ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ੩੯ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਗੀਵਾ ਸਿਰ ਅਰਿ ਉਚਰ ਪੁਨ ਅਸਿ ਸਬਦ
 ਉਚਾਰ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗ ਕੇ ਲੀਜੇ ਹਿਦੈ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ੪੦ ॥ ਕਰੀ ਕਰਾਂਤਕ
 ਕਸਟ ਰਿਪੁਕਾਲਾਯੁਧ ਕਰਵਾਰ ॥ ਕਰਾਚੇਲ ਕਿਰਪਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ
 ॥ ੪੧ ॥ ਕਸਤ ਕਰੀ ਕਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਸੁਨਾਇ ॥ ਸੱਸਤੁ

੨੯. ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਾਲਕ=ਤਲਵਾਰ ਸਿਸਟੇਸ= ਸ਼ਿਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕਾ ਤਲਵਾਰ ।

੩੧. ਸਿਸਟ ਨਾਥ=ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ।

੩੨. ਸਿੰਘ ਬਾਹਨ=ਸ਼ਕਤੀ ।

੩੩. ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ

ਜਗਤ ਨੂੰ ਬਨੋਣ ਵਾਲੀ, ਮੂਰਖਾਂ, ਦੁਸਟਾਂ ਦਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੈ । ਦੁਖ ਟਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

੩੪. ਸਸਤੁ ਪਤਿ=ਸ਼ਕਤੀ,

ਤਲਵਾਰ ।

੩੫. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਖੇਡਦੀ ਹੈ
 ਹੋ ਸ਼ਕਤੀ । ਖੰਤਿਯਾਰ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ । ਖੇਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਅਤੇ ਦੁਸਟਾਂ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ।

੩੬. ਭੂਤਾਂਤਕ=ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ

ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਭਵਹਾ=ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।

੩੭. ਭੂਤਅਰਿ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ । ਮ੍ਰਿਗ ਧਨਸਰ=ਹਰਨ
 ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ।

੩੮. ਜਮਰਦਨ=ਜਮਦਾੜ ਭਾਵ

ਕਟਾਰ ।

੩੯. ਉਦਰ ਅਰਿ=ਪੇਟ ਦੀ ਵੈਰਨ ਭਾਵ ਕਟਾਰ ।

੪੦. ਮ੍ਰਿਗ ਗੀਵਾ ਅਰਿ=ਹਰਨ ਦੀ ਧੋਣ ਦੀ ਵੈਰਨ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ।

੪੧. ਕਰੀ ਕਰਾਂਤਕ=ਹਾਥੀ ਦੇ ਕਰ=ਸੁੰਡ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ,

ਕਸਟਰਿਪ=ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੋ ਤਲਵਾਰ । ਕਾਲਾਯੁਧ=ਜਮ ਦਾ

ਸਸਤੁ ਸੋ ਤਲਵਾਰ । ਕਰਵਾਰ=ਤਲਵਾਰ । ਕਰਾਚੇਲ=ਤਲਵਾਰ ।

ਰਾਜ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬ ਮੋਰੀ ਕਰਹੁ ਸਹਾਇ ॥ ੪੨ ॥ ਸਿਰੀ ਸਰੋਹੀ ਸੇ ਰਸਮ ਜਾਸਮ
 ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਤੇਗ ਜਾਪੁ ਤੁਮਹੂੰ ਜਪੇ ਭਲੇ ਤੁਹਾਰੇ ਹੋਇ ॥ ੪੩ ॥ ਖਗ
 ਮਿਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਗਨ ਏ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰ ॥ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ
 ਜਾਨ ਤਿਸੈ ਤਰਵਾਰ ॥ ੪੪ ॥ ਹਲੰਬਿ ਜੁਨੱਬੀ ਮਗਰਬੀ ਮਿਸਰੀ ਉਨਾ ਨਾਮ ॥
 ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਸਸਤੁ ਪਤਿ ਜਿਤਯੋ ਰੂਮ ਅਰੁ ਸਾਮ ॥ ੪੫ ॥ ਕਤੀਯਾ ਮਾਨੀ
 ਹਿੰਦਵੀ ਸਭ ਸਸਤੁਨ ਕੇ ਨਾਥ ॥ ਲਏ ਭਗਉਤੀ ਨਿਕਸ ਹੈ ਆਪ ਕਲੰਕੀ
 ਹਾਥ ॥ ੪੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਕਤਿ ਪਦ ਉਚਾਰਿਕੈ ਪੁਨ ਕਹੁ ਸਕਤ ਬਿਸੇਖ ॥ ਨਾਮ
 ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਕਲ ਨਿਕਸਤ ਜਾਹਿ ਅਨੇਕ ॥ ੪੭ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਭਟ ਪਦ
 ਉਚਾਰਿਕੈ ਬਹੁਰ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਭੈ ਸਮਝਿ ਚਤੁਰ
 ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੮ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਾਖ ਸੰਨਾਹ ਪਦ ਪੁਨਰਿਪ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ
 ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਕਲ ਚਤੁਰ ਚਿੰਤ ਨਿਜ ਧਾਰਿ ॥ ੪੯ ॥ ਉਚਰ ਕੁੰਭ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਸਬਦ
 ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਕਹੋ ॥ ਨਾਮ ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਭੈ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਤੁਰ ਲਹੋ ॥ ੫੦
 ਤਨੰਤੁਨ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਭੈ
 ਰਚਿਰ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨ ॥ ੫੧ ॥ ਯਸਟੀਸਰ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨ ਬਚ ਕਹੁ
 ਅਰਧੰਗ ॥ ਨਾਮ ਸੈਹਥੀ ਕੇ ਸਭੈ ਉਚਰਤ ਜਾਹੁ ਨਿਸੰਗ ॥ ੫੨ ॥ ਸਾਂਗ ਸਮਰ
 ਕਰ ਸੈਹਥੀ ਸਸਤੁ ਸਸਨ ਕੇ ਭੇਸ ॥ ਸਬਲ ਸੁ ਭਟਹਾ ਹਾਥ ਲੈ ਜੀਤੇ ਸਮਰ
 ਸੁ ਰੇਸ ॥ ੫੩ ॥ ਛਤੁਧਰ ਮਿਗਾਹਾ ਬਿਜੈ ਕਰ ਭਟਹਾ ਜਾਕੇ ਨਾਮ ॥ ਸਕਲ ਸਿੱਧ

੪੨. ਕਸ ਤਕਰੀ ਕਰ ਅਰਿ=ਤਕੜੀ ਕੱਸਕੇ ਜੇ ਕਰ=ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੀ
 ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਕੀ ਹੈ ਸੋ ਉਹ ਤਲਵਾਰ ਹੈ ਉਸ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਜਾਂ
 ਤਲਵਾਰ ਵਾਲੇ ਹਥ ਦੀ ਜੇ ਅਰਿ=ਵੈਰਨ ਹੈ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ਹੀ ਹੈ । ਸਸਤੁ
 ਰਾਜ=ਤਲਵਾਰ । ੪੩. ਸੇਰ ਸਮ=ਸੇਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ।

੪੪. ਜਾਨਵਰ, ਹਰਨ, ਜੱਛ, ਸੱਪ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ।

੪੫. ਮਿਸਰ ਦੇਸ, ਉਨਾ ਸ਼ਹਿਰ=ਦੀ ਤਲਵਾਰ । ਸਸਤੁ ਪਤਿ=ਤਲਵਾਰ
 ਰੂਮ ਸਾਮ=ਚੜਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਦੇਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੜਦਾ ਲਹਿੰਦਾ
 ਜਿਤਿਆ ਹੈ । ੪੬. ਕਤੀ=ਤਲਵਾਰ । ਜਾਮਨੀ=ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਦੀ

ਤਲਵਾਰ । ਹਿੰਦਵੀ=ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਲਵਾਰ । ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ
 ਨਾਥ=ਤਲਵਾਰ ਹੈ । ਨਿਹਕਲੰਕੀ ਅਵਤਾਰ ਭਗਉਤੀ=ਤਲਵਾਰ ਹਥ ਵਿਚ
 ਲੈਕੇ ਨਿਕਲੇਗਾ । ੪੭. ਪਹਿਲੇ ਬਰਛੀ ਸਬਦ ਆਖੋ । ਫੇਰ ਬਿਸੇਖ=ਬਹੁਤ
 ਸਕਤਿ=ਫਲਾ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਬੜ ਵਾਲੀ ਆਖੋ । ਅਸੇਖ=ਬਾਕੀ ਜੇ ਨਾਮ ਸਾਰੇ ਹਨ ।

੪੮. ਸੁਭਟ ਅਰਿ=ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਵੈਰਨ=ਬਰਛੀ ।

੪੯. ਸੰਨਾਹ ਰਿਪ=ਸੰਜੋਅ ਦੀ ਵੈਰਨ=ਬਰਛੀ । ੫੦. ਕੁੰਭ ਅਰਿ=ਹਾਥੀ
 ਦੀ ਵੈਰਨ ਬਰਛੀ । ੫੧. ਤਨੰਤੁਨ ਅਰਿ=ਸੰਜੋਅ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬਰਛੀ ।

੫੨. ਯਸਟੀਸਰ ਅਰਧੰਗ=ਵੱਡੀ ਲਾਠੀ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ।

੫੩. ਸਾਂਗ=ਬਰਛਾ । ਸਮਰ=ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋ ਭੀ ਬਰਛੀ
 ਸਸਨ=ਚੰਦ ਵਰਗੀ ਚਿੱਟੀ ਸੇਵੀ ਬਰਛੀ । ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ
 ਭੇਸ ਵਾਲੀ । ਸਭਦਰਾ=ਬੜੇ ੨ ਬਲੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੰਦ੍ਰ
 ਨੇ ਜੰਗ ਜਿਤੇ ।

ਦਾਤੀ ਸਭਨ ਅਮਿਤ ਸਿੱਧ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ੫੪ ॥ ਲਛਮਨ ਅਉਰ ਘਟੋਤਕਚਏ
 ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ ॥ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਭਾਖੇ ਸਕਤ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਅਪਾਰ
 ॥ ੫੫ ॥ ਗੜੀਆ ਭਸੜੀ ਭੈਰਵੀ ਭਾਲਾ ਨੇਜਾ ਭਾਖੁ ॥ ਬਰਛੀ ਸੈਥੀ ਸਕਤ
 ਸਭ ਜਾਨ ਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਰਾਖੁ ॥ ੫੬ ॥ ਬਿਸਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਚਾਰਿ ਪੁਨ ਪਦ
 ਸਸਤੁ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਕੇ ਸਭੈ ਨਿਕਸਤਜਾਹਿ ਅਪਾਰ ॥ ੫੭ ॥
 ਮੁਰਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿਕੈ ਮਰਦਨ ਬਹੁਰ ਕਹੋ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ
 ਚਿਤ ਮੈਂ ਚਤੁਰ ਲਹੋ ॥ ੫੮ ॥ ਮਧ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਹਾ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ
 ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਲੀਜੈ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੫੯ ॥ ਨਰਕਾਸੁਰ ਪ੍ਰਿਥਮੇ
 ਉਚਾਰਿ ਪੁਨਰਿਪੁ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ
 ਜਾਨ ॥ ੬੦ ॥ ਦੈਂਤ ਬਕਤੁ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਸੁਦਨ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ
 ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਜਾਨ ਚਿੱਤ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੧ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਚੰਦੇਰੀ ਨਾਥ ਕੇ ਲੀਜੈ ਨਾਮ
 ਬਨਾਇ ॥ ਪੁਨਰਿਪੁ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ਚੱਕ੍ਰ ਨਾਮ ਹੁਇ ਜਾਇ ॥ ੬੨ ॥
 ਨਰਕਾਸੁਰ ਕੇ ਮਾਨ ਕਹਿ ਮਰਦਨ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੩ ॥ ਕਿਸਨ ਬਿਸਨ ਕਹਿ ਜਿਸਨ ਅਨੁਜ ਆ ਯੁਧ
 ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਹਿ ਅਪਾਰ ॥ ੬੪ ॥
 ਬੱਜ ਅਨੁਜ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਚਰ ਫਿਰਿ ਪਦ ਸਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ
 ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨ ॥ ੬੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਿਰਹ ਪਦ ਉਚਰਕੈ ਪੁਨ ਕਹੁ ਸਸਤੁ
 ਬਿਸੇਖ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਸੇਖ ॥ ੬੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਵਹੈ
 ਉਚਾਰੀਐ ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ਪੁਨ ਪਦ ਸਸਤੁ ਬਖਾਨੀਐ ਜਾਨੁ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ
 ਨਾਮ ॥ ੬੭ ॥ ਗਿਰਧਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ ਪਦ ਆ ਯੁਧ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥
 ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਪਾਰ ॥ ੬੮ ॥ ਕਾਲੀ ਨਥੀਆ ਪ੍ਰਿਥਮ

੫੪. ਛਤੁਧਰਾ=ਬਰਛੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੱਤੀ ਧਾਰਦੇ ਹਨ । ਹਰਨਾਂ ਨੂੰ
 ਜਿਤਣ ਵਾਲੀ । ਭਟਹਾ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ।
 ੫੫. ਲਛਮਣ ਦੀ ਵਰਨ ਅਤੇ ਭੀਮਸੈਨ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਵਰਨ ।
 ੫੬. ਗ, ਭ, ਭੈ, ਭਾ, ਬ, ਸੈ, ਸ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬਰਛੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ।
 ੫੭. ਬਿਸਨ ਸਸਤੁ=ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕਰ । ੫੮. ਮੁਰ ਮਰਦਨ=ਸੁਦਰਸਨ
 ੫੯. ਮਧਹਾ=ਸੁਦਰਸਨ । ੬੦. ਨਰਕਾਸੁਰ ਰਿਪ=ਭੂਮਾਸਰ ਦੈਂਤ
 ਦਾ ਵੈਰੀ=ਸੁਦਰਸਨ । ੬੧. ਬਕਤੁ ਸੁਦਨ=ਦੈਂਤ ਦਾ ਨਾਸਕ=ਸੁਦਰਸਨ ।
 ੬੨. ਚੰਦੇਰੀ ਨਾਥ=ਸਿਸਪਾਲ ਇਸ ਦਾ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਜੋ ਸੁਦਰਸਨ ।
 ੬੩. ਨਰਕਾਸੁਰ ਮਰਦਨ=ਸੁਦਰਸਨ । ੬੪. ਜਿਸਨ ਅਨੁਜ
 ਆਯੁਧ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਭਰਾ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਭਾਵ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ, ਉਸਦਾ ਹਥਿਆਰ
 ਸੁਦਰਸਨ ਚਕਰ । ੬੫. ਬੱਜ ਅਨੁਜ ਸਸਤੁ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਭਰਾ ਬਾਵਨ
 ਅਵਤਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਸਤੁ ਸੁਦਰਸਨ । ੬੬. ਬਿਹ ਸਸਤੁ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ
 ਭਰਾ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਸਤੁ=ਸੁਦਰਸਨ । ੬੭. ਰਿੱਧੀਆਂ
 ਸਿੱਧੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਬਿਸਨ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸਸਤੁ=ਸੁਦਰਸਨ । ੬੮. ਗਿਰਧਰ
 ਆਯੁਧ=ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਸਸਤੁ=ਸੁਦਰਸਨ ।

ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ
 ॥ ੬੯ ॥ ਕੰਸ ਕੇਸਿਹਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਫਿਰਿ ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਬਿਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੦ ॥ ਬਕੀ ਬਕਾਸੁਰ ਸਬਦ
 ਕਹਿ ਫੁਨਿ ਬਚ ਸਤੁ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਪਾਰ
 ॥ ੭੧ ॥ ਅਘਨਾਸਨ ਅਘਹਾ ਉਚਾਰ ਪੁਨ ਬਚ ਸਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ
 ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਸਭੈ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨ ॥ ੭੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਉਪੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਫੁਨ ਪਦ
 ਸਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਸਬੈ ਸਮਝ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ॥ ੭੩ ॥
 ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਸਬੈ ਸੁ ਭਟਾਉ ਸਭ ਸੁ ਕਬਿ ਯੋਂ ਸਮਝੈ ਮਨ ਮਾਹਿ
 ॥ ਬਿਸਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਕਉਨਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥ ੭੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣੇ ਚੱਕ੍ਰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਯ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ
 ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ੨ ॥

ਦੇਹਰਾ ॥ ਬਿਸਖਬਾਣ ਸਰਧਨਜ ਭਨ ਕਵਚਾਂਤਕ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ਸਦਾ
 ਹਮਾਰੀ ਜੈ ਕਰੋ ਸਕਲ ਕਰੋ ਮਮਕਾਮ ॥ ੭੫ ॥ ਧਨੁਖ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਚਰਿ
 ਅਗੁਜ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਭੈ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੭੬ ॥ ਪਨਚ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਚਰਿ ਅਗੁਜ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਿਲੀ
 ਮੁਖ ਕੇ ਸਭੈ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਪਾਰ ॥ ੭੭ ॥ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿ ਨਿਖੰਗ ਕੇ ਬੰਸੀ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਭੈ ਲੀਜਹੁ ਹਿਦੈ ਪਛਾਨ ॥ ੭੮ ॥
 ਸਭ ਮਿਗਯਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਹਾ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਭੈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ
 ਜਾਣੁ ਹਿਦੈ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੭੯ ॥ ਸਕਲ ਕਵਚ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਭੇਦਕ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਪਮਾਨ ॥ ੮੦ ॥ ਨਾਮ
 ਚਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਛਾਦਕ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਭੈ ਹੀ ਬਾਣ ਕੇ ਚਤੁਰ
 ਚਿੰਤ ਮੈ ਜਾਨੁ ॥ ੮੧ ॥ ਸੁਭਟ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿ ਕੇ ਹਾ ਪਦ ਬਹੁਰ ਸੁਨਾਇ ॥

੬੯. ਕਾਲੀ=ਸੱਪ ਨੂੰ ਨੱਥਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ=ਸੁਦਰਸਨ ।

੭੦. ਕੰਸ ਕੇਸਹਾ=ਕੰਸ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ
 ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ=ਸੁਦਰਸਨ । ੭੧. ਬਕੀ=ਪੂਤਨਾ

ਅਤੇ ਬਕਾਸੁਰ=ਦੇਂਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ
 ਸੁਦਰਸਨ । ੭੨. ਅਘਨਾਸਨ, ਅਘਹਾ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ

ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਸੁਦਰਸਨ ।

੭੩. ਸ੍ਰੀ ਉਪੇਂਦ੍ਰ=ਸ੍ਰੀਤਾ ਨਾਲ ਉਪਦਰ ਕਰਨ ਛਾਲਾ ਰਾਵਨ ਤੇ ਰਾਵਨ
 ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀਦਾ ਹਥਿਆਰ=ਸੁਦਰਸਨ ।

੭੪. ਸਾਰੇ ਸੂਰਮਿਓਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕਵੀਓਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗਲ ਸਮਝ ਲਉ।

੭੫. ਧਨਜ=ਧਨਖ ਦਾ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਸੰਜੋਅ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ । ਭਨ=ਆਖਿਆ । ੭੬. ਧਨਖਾਗੁਜ=ਤੀਰ । ਸਿਲੀਮੁਖ=ਤੀਰ ।

੭੭. ਪਨਚਾਗੁਜ=ਧਨਖ ਅੱਗੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਤੀਰ । ੭੮. ਨਿਖੰਗ
 ਬੰਸੀ=ਭੱਬੇ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਸੇ ਤੀਰ । ੭੯. ਮਿਰਗ ਹਾ=ਤੀਰ ।

੮੦. ਕਵਚ ਭੇਦਕ=ਤੀਰ । ੮੧. ਚਰਮ ਛਾਦਕ=ਤੀਰ ।

ਨਾਮ ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਬੈ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਨਾਇ ॥ ੮੨ ॥ ਸਭ ਪੱਛਨ ਕੇ ਨਾਮ
ਕਹਿ ਪਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਬੈ ਚਿਤ ਮੈ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ
॥ ੮੩ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀਸਪੰਖ ਧਰ ਪਛਿ ਅੰਤਕ ਪੁਨ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮੁ ਸਿਲੀ ਮੁਖਕੇ
ਸਭੈ ਜਾਨ ਹਿਦੈ ਮੈ ਰਾਖੁ ॥ ੮੪ ॥ ਸਭ ਅਕਾਸ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਚਰਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ
॥ ਨਾਮ ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਭੈ ਲੀਜੈ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੮੫ ॥ ਖੰ ਅਕਾਸ ਨਭਿ
ਗਗਨ ਕਹਿ ਚਰਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਲੀਜਹੁ
ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੮੬ ॥ ਅਸਮਾਨ ਸਿਪੈ ਹਿਰਸਦਿਵਗਰਦੈ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੁ ॥
ਪੁਨਿਚਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੮੭ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਕਹਿ
ਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਿਚਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ
ਲੇਹੁ ॥ ੮੮ ॥ ਗੋਮਰੀਚਕਿਰਨੰ ਛਟਾ ਧਰ ਧਰ ਕਹਿ ਮਨਮਾਹਿ ॥ ਚਰਪਦ
ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਹੁਇ ਜਾਹਿ ॥ ੮੯ ॥ ਰਜਨੀਸਰ ਦਿਨਹਾ ਉਚਰਿ
ਧਰ ਧਰ ਪਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਰਤ ਜਾਹਿ
ਅਨੰਤ ॥ ੯੦ ॥ ਰਾਤ ਨਿਸਾ ਦਿਨ ਘਾਤਨੀ ਚਰ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਕਰੀ ਅਹੁ ਚਤੁਰ ਬਖਿਆਨ ॥ ੯੧ ॥ ਸਸਿਉਪਰਾਜਨ
ਰਵਿ ਹਰਨਚਰ ਕੇ ਲੈਕੈ ਨਾਮ ॥ ਧਰ ਕਹਿ ਨਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਜੇ ਜਪੇ ਆਠਹੂੰ ਜਾਮ

੮੨. ਸੁਭਦੰ ਹਾ=ਤੀਰ । ੮੩. ਪੱਛਨ ਪਰ=ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਨ
ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ । ੮੪. ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਸਹਿਤ
ਖੰਭਾਂ ਦੇ, ਤੀਸਰਾ ਨਾਮ ਖੰਭ ਧਰਨ ਵਾਲਾ, ਚੌਥਾ ਨਾਮ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ । ੮੫. ਅਕਾਸਚਰ=ਤੀਰ । ੮੬. ਖੇ=ਅਕਾਸ=ਨਭ,
ਗਗਨ=ਅਕਾਸ ਭਾਵ ਚਰ ਸਬਦ ਅੱਗੇ ਜੋੜਕੇ ਜੀਕੂ ਖੇ ਚਰ=ਤੀਰ ਦਾ ਨਾਮ
ਹੈ । ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਮਝੋ । ੮੭. ਸਿਪਿ ਹਿਰਸ, ਦਿਵਾ, ਗਰਦੈ=ਤਿੰਨੇ
ਨਾਮ ਅਕਾਸ ਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਚਰ ਪਦ ਅੱਗੇ ਜੋੜਕੇ ਭਾਵ ਅਕਾਸ ਵਿਚ ਫਿਰਨ
ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ । ੮੮. ਚੰਦ ਧਰ ਚਰ=ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਕਾਸ
ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ । ੮੯. ਗੋ, ਮਰੀਚ, ਕਿਰਨੰ, ਛਟਾ, ਚਾਰੇ
ਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਹਨ । ਗੋ=ਕਿਰਨ । ਸੋ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਧਰਨ ਵਾਲ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋ ਧਰ ਧਰ ਚਰ=ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਤੇ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਸ ਅਤੇ ਅਕਾਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ
ਸਾਰੇ ਪਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਓ । ਗੋ ਧਰ ਧਰ ਚਰ । ਮਰੀਚ ਧਰ ਧਰ ਚਰ । ਕਿਰਨੰ
ਧਰ ਧਰ ਚਰ । ਛਟਾ ਧਰ ਧਰ ਚਰ । ੯੦. ਰਜਨੀਸਰ=ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਚੰਦ । ਦਿਨਹਾ=ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਧਰ ਧਰ=ਰਾਤ ਦੇ ਧਾਰਨ
ਵਾਲਾ ਚੰਦ ਅਗੇ ਚੰਦ ਧਰ ਨਾਮ ਚੰਦ ਬਾਣ ਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਦਿਨਹਾ ਨਾਮ ਰਾਤ
ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗੇ ਧਰ=ਨਾਮ ਰਾਤ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ । ਅਗੇ ਧਰ=
ਚੰਦ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਸ ਹੈ । ੯੧. ਦਿਨ ਘਾਤਨੀ=ਰਾਤ । ਚਰ=
ਵਿਚਰਨਾ ਭਾਵ ਫਿਰਨਾ ਅਗੇ ਧਰ=ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਚਰ=ਰਾਤ ਵਿਚ ਫਿਰਨ
ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਤੇ ਚੰਦ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ।

॥ ੯੨ ॥ ਰੈਨਿ ਅੰਧ ਪਤਿ ਮਹਾਂ ਨਿਸਿ ਨਿਸਿ ਈਸਰ ਨਿਸਿ ਰਾਜ ॥ ਚੰਦ੍ਰ
ਬਾਨ ਚੰਦ੍ਰਿ ਧਰਜੇ ਚਿਤ੍ਰਨ ਕੇ ਬਧ ਕਾਜ ॥ ੯੩ ॥ ਸਭ ਕਿਰਨਨ ਕੇ ਨਾਮ
ਕਹਿ ਧਰਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਪੁਨ ਧਰ ਕਹੁ ਸਭ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨੁ ਨਾਮ ਨਿਰਧਾਰ
॥ ੯੪ ॥ ਸਭ ਸਮੁੰਦਰ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤ ਸਬਦ ਸਤ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨ ਧਰ ਸਬਦ
ਉਚਾਰੀਐ ਨਾਮ ਬਾਣ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੯੫ ॥ ਜਲ ਪਤਿ ਜਲ ਲੈ ਨਦੀ ਪਤਿ
ਕਹਿ ਸਤਪਦ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਿ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਣ ਲਖਿ ਲੇਹੁ
॥ ੯੬ ॥ ਨੀਰਾਲੈ ਸਰਤਾਧਿਪਤਿ ਕਹਿ ਸਤ ਪਦ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਿ ਧਰ ਸਬਦ
ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਣ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੯੭ ॥ ਸਭੈ ਝਖਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਬਿਰੀਆਂ
ਕਹਿ ਲੈ ਏਕ ॥ ਸਤ ਭਰ ਕਹੁ ਸਭ ਨਾਮ ਸਰ ਨਿਕਸਤ ਜਾਹਿ ਅਨੇਕ ॥ ੯੮ ॥
ਸਭ ਜਲ ਜੀਵਨਿ ਨਾਮ ਲੈ ਆਸ੍ਰੈ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨ ॥ ਸਤ ਧਰ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ
ਨਾਮ ਬਾਨ ਸਭ ਜਾਨ ॥ ੯੯ ॥ ਧਰੀ ਨਗਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਧਰਸਤ ਪੁਨਿ ਪਦ
ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਿ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੦੦ ॥ ਬਾਸਵ
ਕਹਿ ਅਰਿ ਉਚਰੀਐ ਧਰਸਤ ਧਰ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ
ਕੇ ਜਾਨ ਜੀਅ ਮੈ ਰਾਖੁ ॥ ੧੦੧ ॥ ਪੁਹਪ ਧਨਖ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ

੯੨. ਸਸ ਉਪਰਾਜਨ=ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਤ। ਅੱਗੇ ਰਵਿ
ਹਰਨ=ਰਾਤ ਫੇਰ ਚਰ=ਰਾਤ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਗੇ ਚੰਦ ਦੇ ਧਾਰਨ
ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ।

੯੩. ਅੰਧ ਪਤਿ=ਰਾਤ। ਨਿਸ ਈਸਰ=ਚੰਦ।
ਮਹਾਨਿਸ=ਵੱਡੀ ਰਾਤ। ਨਿਸਰਾਜ=ਚੰਦ। ਭਾਵ ਰਾਤ ਰਾਜਾ ਚੰਦ ਸੇ ਅਗੇ ਚੰਦ੍ਰ
ਬਾਣ ਭਾਵ ਚੰਦ ਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।

੯੪. ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਅਗੇ ਧਰ=ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਗੇ ਧਰ ਫੇਰ
ਆਪੇ ਭਾਵ ਚੰਦ ਧਰ=ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ=ਤੀਰ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ।

੯੫. ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਤ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ=ਚੰਦ ਹੈ ਅਗੇ ਚੰਦ ਧਰ=ਬਾਣ।

੯੬. ਜਲ ਪਤਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਜਲ ਲੈ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਨਦੀ ਪਤਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਅਗੇ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਹੈ ਭਾਵ ਚੰਦ ਬਾਣ। ੯੭. ਨੀਰਾਲੇ ਤੇ
ਸਰਤਾਧਿਪਤਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੈ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ। ਪੁਝ ਚੰਦ ਹੈ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰ
ਧਰ=ਬਾਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

੯੮. ਝਖਨ=ਮੱਛੀਆਂ। ਬਿਰੀਆ=ਆਸਰਾ।
ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ। ਭਾਵ ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਤੇ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧਰ ਜੋੜ ਦਿਓ ਸੇ ਚੰਦ ਧਰ=ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

੯੯. ਜਲ ਜੀਵ ਆਸਰਾ ਸਤ ਧਰ=ਜੀਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰ ਧਰ=ਬਾਣ ਹੈ। ੧੦੦. ਧਰੀ=ਧਰਤੀ ਵਾਲੇ,
ਨਗਨ=ਪਹਾੜ ਅਗੇ ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਗੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਦੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਸ ਹੈ। ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ਹੈ,
ਚੰਦ ਧਰ ਜੋੜਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਧਰੀ ਧਰ ਸਤ ਦੂਸਰਾ ਨਗਨ ਧਰ
ਸਤ। ੧੦੧. ਬਾਸਵ ਅਰਿ ਧਰ ਸਤ ਧਰ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਹਾੜ, ਅਗੇ
ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਅਗੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਅਗੇ ਚੰਦ, ਨਾਲ ਧਰ
ਜੋੜਕੇ ਚੰਦ ਧਰ=ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ=ਤੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

੧੦੦. ਧਰੀ=ਧਰਤੀ ਵਾਲੇ,
ਨਗਨ=ਪਹਾੜ ਅਗੇ ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਗੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਦੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਸ ਹੈ। ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ
ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ਹੈ,
ਚੰਦ ਧਰ ਜੋੜਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਧਰੀ ਧਰ ਸਤ ਦੂਸਰਾ ਨਗਨ ਧਰ
ਸਤ। ੧੦੧. ਬਾਸਵ ਅਰਿ ਧਰ ਸਤ ਧਰ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਹਾੜ, ਅਗੇ
ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਅਗੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਅਗੇ ਚੰਦ, ਨਾਲ ਧਰ
ਜੋੜਕੇ ਚੰਦ ਧਰ=ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ=ਤੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

੧੦੧. ਬਾਸਵ ਅਰਿ ਧਰ ਸਤ ਧਰ=ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਹਾੜ, ਅਗੇ
ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਅਗੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਅਗੇ ਚੰਦ, ਨਾਲ ਧਰ
ਜੋੜਕੇ ਚੰਦ ਧਰ=ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਣ=ਤੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਪਾਰ ॥ ੧੦੨ ॥
 ਸਕਲ ਮੀਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਕੇਤੁਵਾਯੁਧ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ
 ਨਿਕਸਤ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ ॥ ੧੦੩ ॥ ਪੁਹਪ ਆਦਿ ਕਹਿ ਧਨੁਖ ਕਹਿ ਧਰ
 ਆਯੁਧਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਜਾਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥
 ੧੦੪ ॥ ਆਦਿ ਭੁਮਰ ਕਹਿ ਪਨਚ ਕਹਿ ਧਰ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
 ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ਗੁਨਨ ਨਿਧਾਨ ॥ ੧੦੫ ॥ ਸਭ ਭਲਕਨ ਕੇ ਨਾਮ
 ਕਹਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਧਰ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ
 ॥ ੧੦੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਿਹੋ ਧਰ ਪਿਥਮ ਬਖਾਨ ਤਿਹੋ ਸਤ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਸੈਂ ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੦੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸਕੇ
 ਨਾਮ ਉਚਾਰਿਕੈ ਬਿਖ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਹੀ ਬਾਣ ਕੇ ਲੀਜੋ
 ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੧੦੮ ॥ ਬਾ ਪਦ ਪਿਥਮ ਬਖਾਨ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਕਾਰ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥
 ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਜਾਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੧੦੯ ॥ ਕਾਨੀ ਨਾਮ
 ਬਖਾਨ ਕੈ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਹਿਰਦੇ ਸਮਝਉ ਚਤੁਰ ਤੁਮ ਸਕਲ ਨਾਮ
 ਏ ਬਾਨ ॥ ੧੧੦ ॥ ਫੋਕ ਸਬਦ ਪਿਥਮੈਂ ਉਚਰਿ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੇਹੁ ॥
 ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਚਤੁਰ ਹਿਦੈ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੧੧ ॥ ਪਸੁਪਤਿ ਪ੍ਰਥਮ
 ਬਖਾਨਿਕੈ ਅਸੁਰ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਚਿੱਤ ਚਤੁਰ
 ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੧੨ ॥ ਸਹਸ ਨਾਮ ਸਿਵ ਕੇ ਉਚਰਿ ਅਸੁਰ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥
 ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੧੧੩ ॥ ਪਿਥਮ ਕਰਨ ਕੇ
 ਨਾਮ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ
 ਪਛਾਨ ॥ ੧੧੪ ॥ ਭਾਨੁ ਜਾਤ ਕਰਨਾਂਤ ਕਰ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ

੧੦੨. ਪੁਹਪ ਧਨਖ ਆਯੁਧ=ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਧਨਖ ਵਾਲਾ ਕਾਮ ਅਗੇ ਕਾਮ
 ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਾਣ ਹੈ। ੧੦੩. ਮੀਨ ਕੇਤ ਆਯੁਧ=ਕਾਮ, ਦਾ ਬਾਣ।
 ੧੦੪. ਪੁਹਪ ਧਨਖ ਧਰ ਆਯੁਧ=ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਧਨਖ ਸੋ ਧਨਖ ਦੇ ਧਾਰਨ
 ਵਾਲਾ ਕਾਮ ਤੇ ਕਾਮ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਣ ਹੈ। ੧੦੫. ਭੁਮਰ ਪਨਚ
 ਧਰ ਧਰ=ਜਿਸ ਦਾ ਭੈਰਿਆਂ ਦਾ ਚਿੱਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਨਵਾਲਾ ਧਨਖ ਸੋ ਧਨਖ
 ਧਰ=ਕਾਮ ਤੇ ਕਾਮ ਬਾਣ ਹੈ। ੧੦੬. ਭਲਕ ਧਰ=ਮੁਖੀ ਦੇ ਧਾਰਨ
 ਵਾਲਾ ਸੋ ਬਾਣ। ੧੦੭. ਜਿਹ ਚਿਲਾ। ਧਰ=ਧਾਰਨਾ। ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ।
 ਚਿਲੇ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਧਨਖ ਹੈ ਤੇ ਧਨਖ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ=ਬਾਣ ਹੈ।
 ੧੦੮. ਵਿਹੁ ਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ਭਾਵ ਵਿਹੁ ਵਿਚ ਲਿਬੜਿਆ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਚੰਗੀ ਮਾਰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ੧੦੯. ਬਾ ਨ ਦਾ ਬਾਨ
 ਬਣਿਆ ਹੈ। ੧੧੦. ਕਾਨੀ ਧਰ ਬਾਣ। ੧੧੧. ਫੋਕ ਧਰ=ਬਾਗੜ
 ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਬਾਣ। ੧੧੨. ਪਸਪਤਿ ਅਸੁਰ=ਸਿਵਜੀ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਕਾਮ=ਕਾਮ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਣ ਅਸੁਰ=ਵੈਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।
 ੧੧੩. ਸਿਵਜੀ ਦਾ ਅਸੁਰ=ਵੈਰੀ ਸੋ ਕਾਮ ਹੈ ਸੋ ਕਾਮ ਬਾਣ ਹੋਇਆ।
 ੧੧੪. ਕਰਨ ਅਰਿ=ਕਰਨ ਰਾਜਾ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੋ ਬਾਣ।

ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੧੧੫ ॥ ਸਭ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਨਾਮ
 ਕਹਿ ਆਯੁਧ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ
 ॥੧੧੬ ॥ ਜਿਸਨ ਧਨੰਜੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਨਿ ਸੇਵਤ ਅਸਿ ਲੈ ਨਾਇ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨੀਅਹੁ ਸਬੈ ਬਾਨ ਹੁਇ ਜਾਇ ॥ ੧੧੭ ॥ ਅਰਜੁਨ ਪਾਰਥ ਕੇਸਗੁੜ
 ਸਾਚੀ ਸੱਬੈ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੧੧੮
 ॥ ਬਿਜੈ ਕਪੀ ਧੁਜ ਜੈਦੁਥਰਿਸੂਰਜ ਜਾਰਿ ਫੁਨ ਭਾਖੁ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ
 ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ੧੧੯ ॥ ਤਿਮਰਰਿ ਬਲਬੁਤ ਨਿਸਚਹਾ ਕਹਿਸਤ
 ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਆਯੁਧ ਉਚਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ॥ ੧੨੦ ॥
 ਸਹਸੁ ਬਿਸਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅਨੁਜ ਸਬਦ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਤਨਜ ਉਚਰਿ ਪੁਨਿ ਸਸਤੁ
 ਕਹਿ ਨਾਮੁ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੨੧ ॥ ਨਰਕਿ ਨਿਵਾਰਨ ਅਘਹਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਸਿੰਧ ਕੇ ਭਾਖੁ ॥ ਅਨੁਜ ਤਨੁਜ ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਕਹੁ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ੧੨੨
 ॥ ਬਿਘਨ ਹਰਨ ਬਿਆਧਨਿ ਦਰਨ ਪ੍ਰਿਥਮਯ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਅਨੁਜ ਤਨੁਜ
 ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਕਹੁ ਨਾਮ ਬਾਨ ਜੀਅ ਜਾਨ ॥ ੧੨੩ ॥ ਮਕਰਕੇਤ ਕਹਿ ਮਕਰਧੁਜ
 ਪੁਨਿ ਆਯੁਧ ਪਦੁ ਦੇਹੁ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੧੨੪ ॥

੧੧੫. ਭਾਨ ਜਾਤ=ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਰਨ ਸੋ ਕਰਨਾਤਕਰ=ਕਰਨ
 ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਬਾਣ । ੧੧੬. ਅਰਜਨ ਸਸਤੁ=ਬਾਣ ।

੧੧੭. ਜਿਸਨ=ਅਰਜਨ । ਧਨੰਜੈ=ਅਰਜਨ । ਭਾਵ ਅਰਜਨ ਕਾ
 ਸਸਤੁ=ਬਾਣ । ੧੧੮. ਪਾਰਥ=ਅਰਜਨ । ਕੇਸਗੁੜ=ਅਰਜਨ । ਸਾਚੀ
 ਸਬੈ=ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਸਸਤੁ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਰਜਨ । ੧੧੯. ਬਿਜੈ=ਅਰਜਨ ।
 ਕਪੀ ਧੁਜ=ਅਰਜਨ । ਜੈਦੁਥਰਿ=ਦੁਰਯੋਧਨ ਦਾ ਭਣਵੱਈਆ ਜੈਦਰਥ ਸੀ
 ਜੈਦਰਥ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ । ਸੂਰਜ ਜਾਰ=ਸੂਰਜ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਅਰਜਨ । ੧੨੦. ਤਿਮਰਰਿ=ਸੂਰਜ ਭਾਵ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੂਰਜ ।
 ਬਲਬੁਤ=ਸੂਰਜ । ਨਿਸਚਹਾ=ਸੂਰਜ । ਸੋ ਸਭ=ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਅਤੇ
 ਅਰਜਨ ਦਾ ਸਸਤੁ ਬਾਣ । ੧੨੧. ਬਿਸਨ, ਅਨੁਜ, ਤਨੁਜ,
 ਸਸਤੁ=ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਅਨੁਜ=ਭਰਾ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਜਾਂ ਇੰਦੁ ਅਤੇ ਇੰਦੁ ਦਾ
 ਤਨੁਜ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਅਗੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਸਸਤੁ ਬਾਣ । ੧੨੨. ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ
 ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾ ਸਮੁੰਦੁ ਆਖੇ
 ਵਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸੋ ਤਿਸ ਦਾ ਭਰਾ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ
 ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ ਸੋ ਭਰਾ ਹੀ ਲੱਗਾ ਭਾਵ ਬਾਵਨ
 ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਭਰਾ ਇੰਦੁ ਹੈ, ਸੋ ਅਗੇ ਇੰਦੁ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਤੇ ਅਰਜਨ
 ਦਾ ਸਸਤੁ ਬਾਣ । ੧੨੩. ਵਿਘਨਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਧੁ
 ਪਰਨ=ਵਿਆਧੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰਨ=ਪੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਬਿਸਨ=ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ
 ਅਤੇ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਭਰਾ ਇੰਦੁ ਤੇ ਇੰਦੁ ਦਾ ਤਨੁਜ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਤੇ
 ਅਰਜਨ ਦਾ ਸਸਤੁ ਬਾਣ । ੧੨੪. ਮਕਰ ਕੇਤ=ਕਾਮ । ਮਕਰ ਧੁਜ=ਕਾਮ ।
 ਕਾਮ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਾਣ । ੧੨੫. ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਧਨਖ ਕਾਮ ਦਾ ਹੈ
 ਅਗੇ ਅਲਪਨਚ=ਚਿਲਾ ਜਿਸਦਾ ਭੋਰੇ ਹਨ, ਸੋ ਕਾਮ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਾਣ ਹੈ ।

ਪੁਹਪ ਧਨੁਖ ਅਲਿਪਨਚ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਨਾਮ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨੀਐ ਜਾਨੁ ਨਾਮ ਸਭ ਬਾਨ ॥ ੧੨੫ ॥ ਸੰਬਰਾਰਿ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਅਰਿ ਪ੍ਰਿਥਮੈ
 ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ॥ ੧੨੬ ॥ ਸ੍ਰੀ
 ਸਾਰੰਗਗਾ ਬੀਰਹਾ ਬਲਹਾ ਬਾਨ ਬਖਾਨ ॥ ਬਿਸਿਖ ਬਿਸੀ ਬਾਸੀ ਧਰਨ ਬਾਨ
 ਨਾਮ ਜੀਅ ਜਾਨ ॥ ੧੨੭ ॥ ਬਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਨਾਮ ਕਹਿ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰੋ
 ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੨੮ ॥ ਸਕਲ
 ਸਿੰਧ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਤਨੈ ਸਬਲ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ
 ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੨੯ ॥ ਉਦਧਿ ਸਿੰਧ ਸਰਤੇਸਜਾ ਕਹਿ ਧਰ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥
 ਬੰਸੀਧਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸਭ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੧੩੦ ॥ ਬੰਧ ਨਾਸਨੀ ਬੀਰਹਾ
 ਬਿਖ ਬਿਸਖਾਗ੍ਰਜ ਬਖਾਨ ॥ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ॥
 ੧੩੧ ॥ ਸਭ ਮਨੁਖਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿ ਹਾ ਪਦ ਬਹੁਰੋ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ
 ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੩੨ ॥ ਕਾਲ ਕੂਟ ਕਹਿ ਕਸਟ ਕਰਿ ਸਿਵਕੰਠੀ
 ਅਹਿ ਉਚਾਰ ॥ ਧਰਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਜਾਨੁ ਬਾਨ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੧੩੩ ॥
 ਸਿਵ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਕੰਠੀ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ
 ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੩੪ ॥ ਬਿਆਧ ਬਿਖੀ ਮੁਖ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਧਰ ਪਦ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਭੈ ਏ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੧੩੫ ॥
 ਖਪਗਨਾਲਿਕ ਧਨੁਖ ਸਤਿ ਲੈ ਸੁ ਕਮਾਨ ਜਨਾਉ ॥ ਸੱਕਰ ਕਾਨ ਨਰਾਂਚ ਭਨਿ

੧੨੬. ਸੰਬਰਾਰ=ਸੰਬਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਭਾਵ ਕਾਮ ਦਾ ਅਵਤਾਰ
 ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਸੀ, ਅਗੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰ=ਦੈਂਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ
 ਅਗੇ ਕਾਮ ਅਗੇ ਕਾਮ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਾਣ। ੧੨੭. ਸ੍ਰੀ ਸਾਰੰਗ ਗਾ=ਸੋਹਣਾ
 ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹਰਨ ਉਸਦੇ ਗ੍ਰਾ=ਗਰੱਸਨ ਭਾਵ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਤੀਰ ਜਾਂ
 ਸੋਹਣੇ ੨ ਘੋੜਿਆਂ ਹਾਥੀਆਂ ਚੇ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ ਹੈ, ਸੂਰਮਿਆਂ ਤੇ
 ਬਲੀਆਂ ਦੇ ਹਾ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ ਹੈ। ਵਿਹੁ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ
 ਤੀਰ। ਬਾਂਸੀ ਕਾਨੀ ਭਾਵ=ਵਾਂਸ ਦੇ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਤੀਰ।

੧੨੮. ਵਿਹੁ ਧਰ=ਬਾਣ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ।

੧੨੯. ਸਿੰਧ ਤਨੇ ਧਰ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਧੀ ਵਿਹੁ ਤੇ ਵਿਹੁ ਦੇ ਧਰਨ
 ਵਾਲਾ ਤੀਰ। ੧੩੦. ਉਦਧ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਸਿੰਧ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਸਰਤੇਸ ਜਾਂ
 ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਧੀ ਵਿਹੁ ਤੇ
 ਵਿਹੁ ਧਰ=ਤੀਰ। ਬੰਸੀ ਧਰ=ਕਾਨੀ ਧਰ ਤੀਰ। ੧੩੧. ਬਪ=ਸਰੀਰ
 ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਹੁ ਧਰ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਸੋ ਬਾਣ ਅੱਗੇ ਸੂਰਮਾ ਅਗੇ
 ਹਾ=ਨਾਸ ਕਰਨ। ਵਿਹੁ ਨੂੰ ਅਗੇ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਤੀਰ ਹੈ ਜਾਂ=ਧੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ
 ਵਿਹੁ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਵਿਹੁ ਧਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਬਾਣ। ੧੩੨. ਮਨੁਖਹਾ=ਵਿਹੁ ਤੇ
 ਵਿਹੁ ਧਰ ਬਾਣ ਹੈ। ੧੩੩. ਕਾਲ ਕੂਟ=ਵਿਹੁ। ਕਸਟ ਕਰ=ਦੁਖ ਦੇਣ
 ਵਾਲੀ। ਸ਼ਿਵਕੰਠੀ=ਵਿਹੁ। ਭਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਿਹੁਧਰ=ਬਾਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

੧੩੪. ਸ਼ਿਵਕੰਠ ਧਰ=ਵਿਹੁ ਧਰ=ਬਾਣ। ੧੨੫. ਬਿਆਧਿ=ਵਿਹੁ।
 ਵਿਹੁ ਧਰ=ਬਾਣ। ਬਿਖੀ ਮੁਖ=ਵਿਹੁ। ਵਿਹੁਧਰ=ਬਾਣ।

ਧਰ ਸਭ ਸਰਕੇ ਗਾਂਉ ॥ ੧੩੬ ॥ ਬਾਰਦ ਜਿਉ ਬਰਸਤ ਰਹੈ ਜਸੁ ਅੰਗੁਰ ਜਿਹ
ਹੋਇ ॥ ਬਾਰਦ ਸੋ ਬਾਰਦ ਨਹੀ ਤਾਹਿ ਬਤਾਵਹੁ ਕੋਇ ॥ ੧੩੭ ॥ ਬਿਖ ਧਰ
ਬਿਸੀ ਬਿਸੇਕ ਕਰ ਬਾਰਣਾਰਿ ਜਿਹੋਨਾਮ ॥ ਨਾਮ ਸਬੈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਨੇ
ਹੋਵਹਿ ਕਾਮ ॥ ੧੩੮ ॥ ਅਰ ਬੇਧਨ ਛੇਦਨ ਲਹਯੋ ਬੇਦਨ ਕਰ ਜਿਹੋ ਨਾਉਂ ॥
ਰੱਛ ਕਰਨ ਅਪਨਾਨ ਕੀ ਪਰੋ ਦੁਸਟ ਕੇ ਗਾਉਂ ॥ ੧੩੯ ॥ ਜਦੁਪਤਾਰਿ
ਬਿਸਨਾਧਪ ਅਰਿ ਕ੍ਰਿਸਾਂਤਕ ਜਿਹੋ ਨਾਮ ॥ ਸਦਾ ਹਮਾਰੀ ਜੈ ਕਰੋ ਸਕਲ ਕਰੋ
ਮਮਕਾਮ ॥ ੧੪੦ ॥ ਹਲ ਧਰ ਸਬਦ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਅਰਿ ਭਾਖੁ ॥
ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੧੪੧ ॥ ਰਉਹਣਾਯ
ਮੁਸਲੀਹਲੀ ਰੇਵਤੀਸ ਬਲਰਾਮ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਜਾਨੁ
ਬਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ੧੪੨ ॥ ਤਾਲ ਕੇਤ ਲਾਗਲਿ ਉਚਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨਾਗੁਜ ਪਦ ਦੇਹੁ
॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰ ਅਰਿ ਉਚਰੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੪੩ ॥ ਨੀਲਾਂਬਰ
ਰੁਕਮਿਆਂਤ ਕਰ ਪਉਗਾਣਕ ਅਰਿ ਭਾਖੁ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਅਰਿ ਉਚਰੀਐ
ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ੧੪੪ ॥ ਸਭ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸੱਤ ਸਬਦ ਪੁਨਿ

੧੩੬. ਖਪਰਾ=ਬਾਣ । ਨਾਲਕ=ਨਾਲੀ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ਧਨਖ ਦਾ
ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਣ ਜਾਂ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਧਨਖ ਵਿਚ ਲੈ=ਲੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ।
ਕਮਾਣ ਵਿਚੋਂ ਜ=ਜੰਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬਾਣ । ਸਕਰ=ਸਰਕੜਾ ਅਤੇ ਸਰਕੜੇ ਦੀ
ਕਾਨੀ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ਜਾਂ ਸੜਕਣ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ਅਤੇ ਨਰਾਚ=ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ
ਅਚ=ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ਭਨ=ਆਖੇ । ਧਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਬਾਣ ਦੇ ਨਾਮ
ਸਮਝੋ । ੧੩੭. ਬਦਲ ਵਾਂਗੂੰ ਵਰੁਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਗੂਰ ਜਸ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਬਦਲ ਵਰਗਾ ਹੈ ਪਰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਣ ਹੈ ।

੧੩੮. ਵਿਹੁ ਧਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਿਹੁ ਵਾਲਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸ਼ੋਕ ਕਰਨ
ਭਾਵ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਾਰਨ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਵੈਰੀ । ੧੩੯. ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਵਿੰਨੂਣ ਛਿੱਲਣ ਵਾਲਾ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਦਨ ਕਰ=ਨਾਮ ਬਾਣ ਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ
ਉਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ੧੪੦. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ਭਾਵ ਫੰਧਕ ਨੇ ਮਾਰਿਆ
ਸ੍ਰੀ ਪੈਰ ਵਿਚ । ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੇ ਬੰਸ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵੈਰੀ
ਬਾਣ ਫੇਰ ਅਗੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋ ਵੀ ਬਾਣ ਹੈ ।

੧੪੧. ਬਲਭਦ੍ਰ ਦੇ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੋ ਬਾਣ ।

੧੪੨. ਰੋਹਣਾਇ=ਰੋਹਣੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਤੇ ਰੇਵਤੀ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ ਸੋ
ਰੇਵਤੀਸ=ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਬਲਭਦ੍ਰ ਦੇ ਹਨ । ਬਲਭਦ੍ਰ ਦੇ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ
ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੪੩. ਕੇਤ=ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਤਲਾਉ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਇਸ
ਲਈ ਬਲਭਦ੍ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਸਾਂਗਲ=ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਗੁਜ=
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੋ ਬਲਭਦ੍ਰ ਦਾ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੪੪. ਨੀਲਿਆਂ ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਤੇ ਰੁਕਮੀ ਆਦਮੀ
ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਉਗਾਣਕ=ਪੰਡਤ ਲੋਮ ਹਰਖਣ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੋ ਬਲਭਦ੍ਰ
ਹੈ । ਬਲਭਦ੍ਰ ਦਾ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੪੫ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਵਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸਤ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੂਤਰਿ
 ਉਚਰੁ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨੁ ॥ ੧੪੬ ॥ ਮਾਰਤ ਪਵਨ ਘਨਾਂਤਕਰ ਕਹਿ ਸਤ
 ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੂਤਰਿ ਉਚਰੁ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੪੭ ॥
 ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਸਰਬਦਾ ਸੱਲਯਜਨ ਸੁ ਬਖਾਨ ॥ ਤਨੁਜ ਅਨੁਜ ਸੂਤਰਿ
 ਉਚਰੁ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੧੪੮ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਪੁਨਿ ਅਰਿ
 ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਤਨੁਜ ਅਨੁਜ ਸਤਰ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੧੪੯ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਗਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤ ਸਬਦਿ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਤਨੁਜ ਅਨੁਜ ਸਤਰਿ
 ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੫੦ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਗਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਅਰਿ ਭਾਖੁ ॥ ਤਨੁਜ ਅਨੁਜ ਕਹਿ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ
 ॥ ੧੫੧ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਗਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅਰਿ ਅਰਿ ਪਦਿ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਤਨੁਜ
 ਅਨੁਜ ਕਹਿ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੫੨ ॥ ਪਾਵਕਾਰ
 ਅਗਨਾਂਤ ਕਰ ਕਹਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਅਨੁਜ ਤਨੁਜ ਉਚਰਿ
 ਸਤਰ ਬਾਨ ਪਛਾਨ ॥ ੧੫੩ ॥ ਹਿਮਬਾਰ ਬਕਹਾਗਦੀ ਭੀਮ ਸਬਦ ਪੁਨਿ

੧੪੫. ਅਰਜਨ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੪੬. ਸਤ ਪਵਨ=ਭੀਮ ਸੈਨ ਪੈਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਤੇ ਭੀਮਸੈਨ ਦਾ ਅਨਜ=
 ਅਰਜਨ ਹੈ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਸੂਤਰਿ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ਹੈ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਬਾਣ ਹੈ ।

੧੪੭. ਮਾਰਤ=ਪੈਣ, ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੈਣ
 ਅਤੇ ਪੈਣ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮਸੈਨ । ਭੀਮਸੈਨ ਦਾ ਅਨਜ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ ।
 ਅਰਜਨ ਦਾ ਸੂਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ, ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਅਰੀ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੪੮. ਸਾਰਿਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੈਣ, ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਚਲਣ
 ਵਾਲੀ ਪੈਣ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੈਣ ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਤੱਤੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜਾਂ
 ਵਿਛੋੜੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਨੀਆਂ ਨੂੰ । ਅਗੇ ਪੈਣ ਦਾ ਭਨਜ=ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮਸੈਨ । ਭੀਮਸੈਨ
 ਦਾ ਅਨਜ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਬਾਣ । ੧੪੯. ਬਾਰ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਪੈਣ ਤੇ ਪੈਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮਸੈਨ
 ਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ
 ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੫੦. ਅੱਗ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਪੈਣ (ਇਕ ਵੈਰੀ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਅੱਧਿਆਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਪੈਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮ ਸੈਨ
 ਭੀਮ ਸੈਨ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੫੧. ਅੱਗ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪੈਣ
 ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮ ਸੈਨ ਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ
 ਅਭਮੰਨੂੰ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੫੨. ਅਗ ਅਰਿ ਅਰਿ
 ਤਨੁਜ ਅਰਿ । ੧੫੩. ਅੱਗ ਦਾ ਵੈਰੀ ਪਾਣੀ । ਅੱਗ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ ਵੀ ਪਾਣੀ, ਅਗੇ ਸੋ ਅਰਿ=ਪਾਣੀ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਰੀ=ਪੈਣ
 ਤੇ ਪੈਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਮ ਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ
 ਅਭਮੰਨੂੰ ਤੇ ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

ਦੇਹੁ ॥ ਤਨੁਜ ਅਨੁਜ ਸੱਤਰੁ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੫੪ ॥
ਦੁਰਜੋਧਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤੁ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰੁ ਉਚਰਿ
ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੫੫ ॥ ਅੰਧ ਸੂਤਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤੁ ਸਬਦ ਅਰਿ
ਭਾਖੁ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸਤੁਰ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ੧੫੬ ॥
ਦੁੱਸਾਸਨ ਦੁਰਮੁਖ ਦੂਜੈ ਕਹਿ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰੁ
ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੧੫੭ ॥ ਦਸਲਾਕਰ ਭਿਖ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅੰਤੁ
ਸਬਦ ਅਰਿ ਭਾਖੁ ॥ ਅਨੁਜ ਤਨੁਜ ਸੱਤਰੁ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥
੧੫੮ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭੀਖਮ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤੁ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤ ਆਦਿ
ਅੰਤਰ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੫੯ ॥ ਤਟਤ ਜਾਨਵੀ ਅਗੁਜਾ
ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਤਨੁਜ ਸੱਤੁ ਸੱਤਰੁ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥
੧੬੦ ॥ ਗੰਗਾ ਗਿਰਜਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕੋਹਿ ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਉਚਰਿ
ਸੂਤਰ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੬੧ ॥ ਨਾਕਾਲੇਸਰਤੇਸਰੀ ਪ੍ਰਿਥਮੈ
ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਸਤ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਸਭ ਸਰ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿ ॥
੧੬੨ ॥ ਭੀਖਮ ਸਾਂਤਨ ਸੂਤ ਉਚਰਿ ਪੁਨ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਸੂਤ ਉਚਰ
ਅੰਤ ਅਰ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੧੬੩ ॥ ਗਾਂਗੋਯ ਨਦੀ ਅਜ ਉਚਰੇ
ਸਰਿਤਜ ਸੱਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸੂਤ ਉਚਰਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ

੧੫੪. ਹਿਮ=ਬਰਫ । ਬਾਰ=ਪਾਣੀ ਭਾਵ ਬਰਫ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਣਿਆਂ
ਹੈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਣਕੇ ਬੱਦਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਦਲ ਨੂੰ ਭੀਮ=ਡਰੋਣ
ਵਾਲਾ ਪੈਣ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਗੇ ਪੁਤ, ਭਰਾ ਪੁਤ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ
ਹੋਇਆ ।

੧੫੫. ਦੁਰਜੋਧਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ, ਅਰਜਨ,
ਪੁਤ੍ਰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੫੬. ਅੰਨੇ ਧਿਤਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦੁਰਜੋਧਨ,
ਵੈਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ, ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੫੭. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ ਦੁਰਜੋਧਨ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ
ਦਾ ਵੈਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੫੮. ਦਸਲਾਕਰ=ਦੁਰਜੋਧਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਭਿੱਖਿਆ
ਆਦਿਕ ਤੱਕ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਗੇ ਵੈਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ, ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ
ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੫੯. ਭੀਖਮ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੬੦. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ ਗੰਗਾ ਦੇ ਹਨ ਸੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਸ਼ਮ
ਪਿਤਾਮਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਸਦਾ ਸੱਤੁ ਅਰਜਨ ਹੈ, ਅਰਜਨ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ
ਹੈ ਅਭਿਮੰਨੂੰ ਦਾ ਰਿ=ਵੈਰੀ, ਬਾਣ ਹੈ । ੧੬੧. ਗਿਰਜਾ=ਗੰਗਾ ਦਾ
ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਖਮ, ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੬੨. ਕਾਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੀ
ਈਸਰੀ=ਸਿਰੋਮਣੀ ਨਦੀ ਹੈ । ਗੰਗਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀਖਮ, ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ
ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੬੩. ਭੀਖਮ ਸੰਤਨੂੰ ਰਾਜਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ,
ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ । ਰਿ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

॥ ੧੬੪ ॥ ਤਾਲਕੇਤਸਵਤਾਸਭਨਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸੂਤ
ਉਚਰਿ ਰਿਪੁ ਪੁਨ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੬੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ
ਦੋਣ ਕਹਿ ਸਿਖਯ ਕਹਿ ਸੱਤਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਸਕਲ ਹੀ
ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੧੬੬ ॥ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ ਦੋਣਜ ਪਿਤਾ ਉਚਰਿ ਸਿਖਯ ਪਦ
ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੬੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੁਧਿਸਟਰ ਭਾਖਿ ਬੰਧੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਭਾਖਯੈ ॥ ਜਾਨ ਹਿਦੈ ਮੈ ਰਾਖ ਸਕਲ
ਨਾਮ ਏ ਬਾਨ ਕੇ ॥ ੧੬੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਉ ਭਯਾ ਪੰਚਾਲਿ ਪਤਿ ਕਹਿ ਪੁਨਿ
ਭ੍ਰਾਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਸਤ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸਭ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੧੬੯ ॥
ਧਰਮਰਾਜ ਧਰਮਜ ਉਚਰਿ ਬੰਧੁ ਸਬਦ ਪੁਨ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤਰਿ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਯੈ
ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੧੭੦ ॥ ਕਾਲਜ ਧਰਮਜਸੱਲ ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਪਦ ਬੰਧੁ
ਬਖਾਨ ॥ ਸੱਤਰਿ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੀਯੈ ਸਭ ਸਰ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੧੭੧ ॥ ਬਈ
ਵਸਤ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਸਤੁ ਸਬਦ ਬਖਾਨਿ ॥ ਬੰਧੁ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰਿ
ਉਚਰਿ ਸਭ ਸਰ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੧੭੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੂਰਜ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਬਹੁਰ ਪੁੱਤ੍ਰ
ਪਦ ਭਾਖ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਰਾਖ ॥ ੧੭੩ ॥
ਕਾਲਿੰਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨ ਪਦ ਅਨੁਜ ਬਖਾਨ ॥ ਤਨਜ ਉਚਰ ਅਨੁਜ ਅਗ੍ਰ
ਕਹਿ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੧੭੪ ॥ ਜਮਨਾ ਕਾਲਿੰਦੀ ਅਨੁਜ ਕਹਿ ਸੁਤ

੧੬੪. ਗੰਗੇਵ=ਭੀਖਮ, ਨਦੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਵੀ ਭੀਖਮ, ਸਰਤਾ ਦਾ ਜੰਮਿਆ ਵੀ
ਭੀਖਮ । ਸੱਤ੍ਰ ਅਰਜਨ, ਸੁਤ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੬੫. ਕੇਤ=ਝੰਡੇ ਵਿਚੋਂ
ਤਲਾਉ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਸੋ ਭੀਖਮ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸਵਤਾਸ ਵੀ ਏਸੇ ਦਾ ਨਾਮ
ਹੈ । ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੬੬. ਦੋਣਾ ਚਾਰਜ
ਦਾ ਸਿਖ=ਸਿਖਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਰਜਨ । ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੬੭. ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦੋਣ, ਦੋਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਅਸਥਾਮਾ ਅਤੇ
ਅਸਅਸਥਾਮਾ ਦਾ ਪਿਓ ਦੋਣ, ਦੋਣ ਦਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਰਜਨ, ਅਤੇ
ਦੋਣ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ । ੧੬੮. ਜੁਧਿਸਟਰ ਦਾ ਬੰਧੁ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ ।

੧੬੯. ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਭੀਮਸੈਨ ਤੇ ਅਰਜਨ ਹਨ ਉਹ ਜੁਧਿਸਟਰ
ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਪੰਚਾਲੀ=ਦੋਪਤੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਪਤੀ ਦਾ ਪਤੀ ਜੁਧਿਸਟਰ । ਜੁਧਿਸਟਰ
ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ, ਅਭਮੰਨੂੰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

੧੭੦. ਧਰਮ ਰਾਜ=ਜੁਧਿਸਟਰ । ਧਰਮਜ=ਜੁਧਿਸਟਰ, ਭਰਾ ਅਰਜਨ,
ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ, ਰਿ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੭੧. ਕਾਲਜ=ਧਰਮ ਰਾਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ,
ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ਸੱਲਰਿਪ=ਜੁਧਿਸਟਰ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ । ਭਰਾ
ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ਬਈਵਸਤ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ
ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਜੁਧਿਸਟਰ । ਬੰਧੁ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਮੰਨੂੰ,
ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੭੩. ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਭਰਾ, ਪੁਤਰ, ਵੈਰੀ ।

੧੭੪. ਕਾਲਿੰਦੀ=ਜਮਨਾ ਦਾ ਭਰਾ ਧਰਮ ਰਾਜਾ, ਇਸ ਦਾ ਪੁਤਰ
ਜੁਧਿਸਟਰ । ਜੁਧਿਸਟਰ ਦਾ ਤਨਜ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਅਤੇ ਅਰਜਨ ਦਾ ਅਨੁਜਾਗ੍ਰ=
ਛੋਟਾ ਪੁਤਰ ਅਭਮੰਨੂੰ ।

ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੧੭੫
 ॥ ਪੰਡ ਪੁੱਤ ਕੁਰ ਰਾਜ ਭਨਿ ਬਹੁਰ ਅਨੁਜ ਪਦੁ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤ ਉਚਾਰ ਅੰਤਿ ਅਰਿ
 ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੧੭੬ ॥ ਜੋਊਧਿਸਟਰ ਭੀਮਾਗੁ ਭਨਿ
 ਅਰਜਨਾਗੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖ ॥ ਸਤਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨੁ ਲਖਿ
 ਰਾਖੁ ॥ ੧੭੭ ॥ ਨੁਕਲ ਬੰਧੁ ਸਹਿਦੇਵ ਅਨੁਜ ਕਹਿ ਪਦ ਬੰਧ ਉਚਾਰ ॥ ਸੱਤੁ
 ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਉਚਰੁ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੭੮ ॥ ਜਾਗਮੇਨ ਕੇ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥ ਅਨੁਜ ਆਦਿ ਸੱਤਾਂਤ ਅਰਿ ਸਭ
 ਸਰੁ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ॥ ੧੭੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦੋਪਤੀ ਦੁਪਤ ਜਾ ਉਚਰਿ ਸੁ ਪਤਿ ਪਦ
 ਦੇਹੁ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨੁ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੧੮੦ ॥
 ਧਿਸਟ ਦੁਮਨ ਜਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ
 ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੧੮੧ ॥ ਦੁਪਤ ਦੋਣ ਰਿਪੁ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਕਹਿ ਜਾ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪੁਨਿ ਭਾਖ ॥ ਅਨੁਜ ਉਚਰਿ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ
 ਲਖ ਰਾਖ ॥ ੧੮੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਲੈ ਦੁਪਤ ਕੇ ਜਾ ਮਾਤਾ ਪੁਨਿ ਭਾਖ ॥
 ਅਨੁਜ ਉਚਰ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲੱਖ ਰਾਖ ॥ ੧੮੩ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦੋਣ
 ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਭਗਨੀ ਕਹਿ ਪੁਤਿ ਭ੍ਰਾਤ ਕਹਿ ਸੱਤਰਿ
 ਬਾਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ੧੮੪ ॥ ਅਸੁਰ ਰਾਜ ਸੱਤਾਂਤ ਕਰ ਬਿਸਖ ਬਾਰਹਾ ਬਾਨ ॥

੧੭੫. ਕਲਿੰਦੀ=ਜਮਨਾ ਦਾ ਅਨੁਜ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ=ਇਸ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ
 ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ। ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਦਾ ਅਨੁਜ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਇਸ ਦਾ ਪੁਤਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ
 ਇਸਦਾ ਰਿ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੭੬. ਪੰਡ ਪੁਤ ਤੇ ਕੁਰਰਾਜ=ਦੋਵੇਂ ਨਾਮ
 ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਦੇ ਭਨ=ਆਖੇ ਹਨ। ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ
 ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੭੭. ਭੀਮਾਗੁ=ਭੀਮ ਸੈਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
 ਜੰਮਿਆਂ ਸੀ ਸੋ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਤੇ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ ਸੋ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ।
 ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਭਾਵ ਬਾਣ। ੧੭੮. ਨੁਕਲ ਦਾ ਬੰਧ=ਭਰਾ ਭੀਮਸੈਨ ਅਤ੍ਰ
 ਸਹਿਦੇਵ ਦਾ ਅਨੁਜ ਭਰਾ ਵੀ ਭੀਮ ਸੈਨ ਇਸਦਾ ਬੰਧ=ਅਰਜਨ। ਅਰਜਨ
 ਦਾ ਸਤ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੭੯. ਜਾਗਮੇਨ=ਦੋਪਤੀ।
 ਇਸਦਾ ਪਤੀ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ। ਇਸਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਸਤਾਂਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ
 ਅਰਿ ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੮੦. ਦੁਪਤਜ=ਰਾਜਾ ਦੀ ਧੀ ਦੋਪਤੀ, ਇਸਦਾ
 ਪਤੀ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਇਸਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਅਰਜਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ।
 ਰਿ=ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੮੧. ਧਿਸ਼ਟਦੁਮਨ ਦੀ ਭੈਣ ਦੋਪਤੀ=ਇਸਦਾ
 ਪਤੀ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਇਸਦਾ ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਇਸਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਅਭਿਮੰਨੂੰ
 ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੮੨. ਦੋਪਤੀ, ਪਤਿ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਭਰਾ ਅਰਜਨ,
 ਸੁਤ, ਵੈਰੀ। ੧੮੩. ਦੁਪਤ ਰਾਜੇ ਦਾ ਜਾਮਾਤਾ=ਜਵਾਈ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ,
 ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ, ਵੈਰੀ। ੧੮੪. ਦੋਣਾ ਚਾਰਾਜ ਦਾ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ
 ਧਿਸ਼ਟਦੁਮਨ, ਇਸਦੀ ਭੈਣ ਦੋਪਤੀ, ਇਸਦਾ ਪਤੀ ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਇਸਦਾ
 ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਸੱਤਰਿ=ਪੁਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਨੂੰ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

ਦਰਾਇ ਪਦ ਦਿਸਟਾਂਤ ਕਰ ਨਾਮ ਤੀਰ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੧੮੫ ॥ ਮਾਦੀ ਸਬਦ
 ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਹੋ ਸੁਤ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਅੰਗੁ ਅਨੁਜ ਸੱਤਰਿ ਉਚਰਿ ਸਰ ਕੇ
 ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੧੮੬ ॥ ਸੁਗੀਵ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਅਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੧੮੭ ॥ ਦਸ ਗੀਵ ਦਸ
 ਕੰਠ ਭਨਿ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏਹ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੮੮ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਟਾਯੁ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਰਿਪੁ
 ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੀਯੈ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਮਛਾਨ ॥ ੧੮੯ ॥ ਰਾਵਨਰਸਾਸਰ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਨਿ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਚਿਤ ਲੇਹ ॥ ੧੯੦ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮੇਘ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅੰਤ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥
 ਪਿਤਾ ਉਚਰ ਅਰਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੧੯੧ ॥ ਮੇਘਨਾਦ
 ਭਨ ਜਲਦ ਧੁਨਿ ਪੁਨ ਘਨ ਨਿਸਨ ਉਚਾਰ ॥ ਪਿਤ ਕਹਿ ਅਰ ਕਹਿ ਬਾਨ
 ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੯੨ ॥ ਅੰਬਦ ਧੁਨਿ ਭਨਿ ਨਾਦ ਘਨ ਪੁਨਿ ਪਿਤ
 ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਅਰਿ ਪਦਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਯੈ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ॥ ੧੯੩
 ॥ ਧਾਰਾ ਧਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਧੁਨਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਪਿਤ ਕਹਿ ਅਰਿ
 ਸਬਦੇ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੧੯੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਬਦ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਪਰ
 ਧਨਿ ਪੁਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਧੁਜ ਉਚਾਰ ਅਰਿ ਉਚਰੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥
 ੧੯੫ ॥ ਜਲਦ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਚਰਿ ਨਾਦ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਪਿਤਾ ਉਚਰਿ
 ਅਰਿ ਉਚਰੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੯੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨੀਰ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ
 ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਤਾਤ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਨਾਮ ਬਾਨ ਕੇ

੧੮੫. ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰਾਵਨ, ਇਸ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਘਨਾਦ,
 ਇਸਦਾ ਹਾਤ ਕਰ=ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਣ। ਬਾਰਹ=ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਕਾਉਣ
 ਵਾਲਾ ਬਾਣ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਇਸਟ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਇਸਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
 ਬਾਣ। ੧੮੬. ਮਾਦੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਨੁਕਲ, ਸਹਿਦੇਵ, ਇਸਦੇ ਅੱਗੇ
 ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਜੁਧਿਸ਼ਟਰ ਦਾ ਅਨੁਜ=ਭਰਾ ਅਰਜਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਵੈਰੀ।

੧੮੭. ਸੁਗੀਵ ਦਾ ਭਰਾ ਬਾਲੀ, ਇਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੧੮੮. ਜਟਾਊ ਦਾ ਵੈਰੀ ਰਾਵਨ, ਇਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੧੮੯. ਦਸਾਂ ਧੌਣਾਂ ਤੇ ਦਸਾਂ ਗਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਵਨ, ਇਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੧੯੦. ਰਾਵਨ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਰੋਵਰ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਰਾਕਸ਼ ਹੈ।
 ਇਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੯੧. ਬਦਲ ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
 ਮੇਘਨਾਦ, ਇਸਦਾ ਪਿਓ ਰਾਵਨ ਇਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੧੯੨. ਬਦਲ ਵਾਂਗੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਮੇਘਨਾਦ। ਘਨ ਨਿਸਨ=ਬਦਲ
 ਜਲਦ=ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ ਮੇਘਨਾਦ ਦੀ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਰਾਵਨ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੧੯੩. ਅੰਬਦ=ਬਦਲ। ਮੇਘ=ਬਦਲ। ਭਨ=ਆਖ। ਪਿਤਾ ਰਾਵਨ।
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੯੪. ਧਰਾਧਰ=ਬਦਲ ਧੁਨਿ=ਬੋਲ। ਭਾਵ ਮੇਘਨਾਦ।

ਪਿਤਾ ਰਾਵਨ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੧੯੫. ਸਬਦ ਧਨਿ=ਮੇਘਨਾਦ।

੧੯੬. ਜਲਦ=ਬਦਲ। ਨਾਦ=ਬੋਲ।

ਜਾਨ ॥ ੧੯੭ ॥ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿਕੈ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰੋ ਦੇਹੁ ॥ ਪਿਤ ਕਹਿ
 ਅਰਿ ਪਦ ਉਚਰੋ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੧੯੮ ॥ ਨੀਰ ਬਾਰ ਜਲ ਧਰ
 ਉਚਰਿ ਧੁਨਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਤਾਤ ਉਚਰਿ ਅਰ ਉਚਰੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ
 ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੧੯੯ ॥ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਧੁਨਿ
 ਪਿਤ ਅਰਿ ਕਹਿ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੦ ॥ ਘਨ ਸੁਤ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਬਖਾਨਕੈ ਧਰ ਪੁਨ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਤਾਤ ਉਚਰਿ ਅਰਿ ਉਚਰੀਯੈ ਸਰ ਕੇ ਨਾਮ
 ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੧ ॥ ਆਬਦ ਧੁਨਿ ਕਹਿ ਪਿਤ ਉਚਰਿ ਮੁਖ ਤੇ ਗੁਨਨ ਨਿਧਾਨ
 ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਹਿਦੇ ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੨ ॥ ਧਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿ
 ਉਚਰਿਕੈ ਪਰ ਧਨ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਤਾਤ ਉਚਰ ਅਰਿ ਉਚਰੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ
 ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੨੦੩ ॥ ਨੀਰਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਧਨ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਪਿਤ
 ਕਹਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੪ ॥ ਘਨਜ ਸਬਦ ਕੇ
 ਉਚਰਿਕੈ ਧਨ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ
 ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੫ ॥ ਮੱਤਸ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਅੱਛ ਸਬਦ ਪੁਨ ਦੇਹ ॥ ਅਰ
 ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਯੈ ਨਾਮ ਬਾਨ ਲਖ ਲੇਹੁ ॥ ੨੦੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮੀਨ ਕੇ ਨਾਮ
 ਲੈ ਚਖੁ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ
 ॥ ੨੦੭ ॥ ਮਕਰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਚਖੁ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਬੈ ਨਾਮ
 ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੮ ॥ ਝਖ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨ ਕੇ ਚਖੁ
 ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੦੯ ॥
 ਸਫਰੀ ਨੇਤ੍ਰ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ

੧੯੭. ਨੀਰ ਧਰ=ਬਦਲ । ਤਾਤ=ਪਿਤਾ । ਅਰਿ=ਵੈਰੀ । ਭਾਵ ਮੇਘਨਾਦ
 ਦੇ ਪਿਓ ਰਾਵਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੯੮. ਧਰਾਧਰ ਪਿਤਾ ਅਰਿ=ਮੇਘਨਾਦ ਦੇ
 ਪਿਓ ਰਾਵਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੧੯੯. ਨੀਰ, ਬਾਰ=ਪਾਣੀ । ਧੁਨਿ=ਬੋਲ ।
 ਭਾਵ ਮੇਘਨਾਦ ਦੇ ਪਿਓ ਰਾਵਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੦੦. ਪਾਣੀ
 ਧਰ=ਬਦਲ । ਧੁਨਿ=ਅਵਾਜ਼ ਭਾਵ ਮੇਘਨਾਦ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਿਓ ਰਾਵਨ ਤੇ
 ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੦੧. ਘਨ ਸੁਤ=ਬਦਲ ਦਾ ਪੁਤਰ ਪਾਣੀ ਅਗੇ
 ਪਾਣੀ ਧਰ=ਬਦਲ ਧੁਨਿ=ਅਵਾਜ਼ ਭਾਵ ਮੇਘਨਾਦ ਅਗੇ ਰਾਵਨ ਤੇ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।
 ੨੦੨. ਅੰਬਦ=ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਦਲ । ਧੁਨਿ=ਅਵਾਜ਼ ।
 ੨੦੩. ਧਾਰਬਾਰ=ਬਦਲ । ਤਾਤ=ਪਿਓ ਰਾਵਨ ।
 ੨੦੪. ਨੀਰਦ=ਬੱਦਲ, ਮੇਘਨਾਦ, ਪਿਤਾ ਰਾਵਨ, ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।
 ੨੦੫. ਅਨਜ=ਬਦਲ । ਧੁਨਿ=ਅਵਾਜ਼ । ਮੇਘਨਾਦ । ੨੦੬. ਮਤਸ,
 ਅੱਛ, ਅਰਿ=ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ ੨੦੭. ਮੀਨ, ਚਖ,
 ਵੈਰੀ ਉਤੋਂ ਲਵੇ, ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ ।
 ੨੦੮. ਮਕਰ=ਮੱਛੀ ਦੀ ਚਖ=ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ ।
 ੨੦੯. ਝਖ ਚਖ=ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ ।

ਲੀਜੋ ਸੁਕਵਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨੧੦ ॥ ਮਛਰੀ ਚੱਛੁ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ
 ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨੧੧ ॥ ਜਲ ਚਰ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਬਖਾਨਕੈ ਚਖੁ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸਭ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜੋ ਨਾਮ
 ਪਛਾਨ ॥ ੨੧੨ ॥ ਬੱਕਤਾਗਜਪਦ ਉੱਚਰਕੈ ਮੀਨ ਸਬਦ ਪੁਨ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ
 ਸਿਲੀ ਮੁਖ ਕੇ ਸਭੈ ਚੀਨ ਚਤਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੧੩ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਲੈ ਮੀਨ
 ਕੇ ਕੇਤ ਸਬਦ ਪੁਨ ਦੇਹੁ ॥ ਚਖੁ ਕਹਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਬਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਚੀਨ ਚਿਤ
 ਲੇਹੁ ॥ ੨੧੪ ॥ ਸੰਬਰਾਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਚਖੁ ਧੁਜ ਪਦ ਪੁਨ ਦੇਹੁ ॥ ਅਰ
 ਕਹਿ ਸਭ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨਿ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੧੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿਨਾਕੀ
 ਪਦ ਉਚਰਿ ਅਰਿਧੁਜ ਨੇਤ੍ਰ ਉਚਾਰ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸਭ ਹੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ
 ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨੧੬ ॥ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਅਰਿ ਧੁਜ ਉਚਰਿ ਪੁਨਿ ਪਦ ਨੇਤ੍ਰ ਬਖਾਨ
 ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਹਿਦੈ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨੧੭ ॥ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਂਤਕ
 ਅਰਿ ਕੇਤ ਕਹਿ ਚਖ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਏ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁ ਕਥਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨੧੮ ॥ ਕਾਰਤਕੇਅਪਿਤੁ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਅਰਿ ਧੁਜ ਨੇਤ੍ਰ
 ਬਖਾਨ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਬਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨੧੯ ॥ ਬਿਰਲ
 ਬੈਰਿ ਕਰਬਾਰਹਾ ਬਹੁਲਾਂਤਕ ਬਲਵਾਨ ॥ ਬਰੱਣਾਤਕ ਬਲਹਾ ਬਿਸਖ ਬੀਰ
 ਪਤਨ ਬਰਬਾਨ ॥ ੨੨੦ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਲਲ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਧਰ ਅਰ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ
 ॥ ਕੇਤ ਚੱਛੁ ਅਰਿ ਉਚਰੀਐ ਨਾਮ ਬਾਣ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੨੨੧ ॥ ਕਾਰਤਕੇ ਅਪਦ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪਿਤੁ ਅਰਿ ਕੇਤ ਉਚਾਰ ॥ ਚਖ ਅਰਿ ਕਹਿ ਸਭ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ

੨੧੦. ਸਫਰੀ ਨੇਤਰ ਅਰਿ=ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ।

੨੧੧. ਮਛਰੀ ਚਖ ਅਰਿ=ਬਾਣ। ੨੧੨. ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਫਿਰਨ

ਵਾਲੀ ਮੱਛੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ।

੨੧੩. ਮੀਨ=ਮੱਛੀ ਦੇ ਬਕਤਰ=ਮੂੰਹ ਅਗੇ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ
 ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ। ੨੧੪. ਸੰਬਰਾਰਿ=ਕਾਮ ਅਗੇ ਕਾਮ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਜੋ

ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ।

੨੧੫. ਮੱਛੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾਮ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ। ੨੧੬. ਪਿਨਾਕੀ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕਾਮ ਤੇ
 ਕਾਮ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੨੧੭. ਸ਼ਿਵਜੀ, ਕਾਮ, ਝੰਡਾ, ਅੱਖ=ਬਾਣ। ੨੧੮. ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਕਾਮ ਤੇ ਕਾਮ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਇਸ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੨੧੯. ਸ਼ਾਮ ਕਾਰਤਕ ਦਾ ਪਿਓ ਸ਼ਿਵਜੀ, ਵੈਰੀ ਕਾਮ,
 ਕਾਮ ਦਾ ਝੰਡਾ ਮੱਛੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਅੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ।

੨੨੦. ਬੈਰਿ=ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਰਲਾ, ਖੁੱਲਾ ਥਾਂ ਕਰ=ਕਰਨ ਵਾਲਾ।
 ਬਾਰਹਾ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੁਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਬਲਵਾਨ ਦੇ ਅੰਤ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ, ਬਾਰਣਾਤਕ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸਕ, ਬਲੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸਕ, ਵਿਹੁ ਵਾਲਾ,
 ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਡੇਗਣ ਵਾਲਾ ਬਰ=ਚੰਗਾ ਬਾਣ। ੨੨੧. ਸਲਲਧਰ=ਪਾਣੀ
 ਭਾਵ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਸਿਰ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਵਜੀ, ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕਾਮ, ਕਾਮ
 ਦਾ ਝੰਡਾ ਮੱਛੀ ਦੇ ਨੇਤਰ, ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ।

ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨੨੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿਨਾਕੀ ਪਾਨ ਕਹਿ ਰਿਪ ਧੁਜ ਚਖਿ ਪੁਨਿ
 ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੨੩ ॥ ਪਸੁਪਤਿ
 ਸੁਰਧਰ ਅਰਿ ਉਚਰਿ ਧੁਜ ਚਖਿ ਸੱਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ
 ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨ ॥ ੨੨੪ ॥ ਪਾਰਬਤੀਸ ਅਰਿ ਕੇਤ ਚਖ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪੁਨ
 ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੨੫ ॥
 ਸਸਤੁ ਸਾਂਗ ਸਾਮੁਹ ਚਲਤ ਸੱਤੁ ਮਾਨ ਕੇ ਖਾਪ ॥ ਸਕਲ ਸਿਸਟ ਜੀਤੀ ਤਿਸੈ
 ਜਪੀਅਤੁ ਤਾਂਕੇ ਜਾਪ ॥ ੨੨੬ ॥ ਸਕਲ ਸਿੰਭੁ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਅਰਿ ਧੁਜਿ ਨੇਤੁ
 ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਪਮਾਨ ॥ ੨੨੭ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਲੈ ਸੱਤੁ ਕੇ ਅਰਦਨ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ
 ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਪਾਰੇ ॥ ੨੨੮ ॥ ਸਕਲ ਮਿਗ ਸਬਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅਰਦਨ
 ਪਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੨੨੯
 ॥ ਕੰਭਕਰਨ ਪਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅਰਦਨ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ
 ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨ ॥ ੨੩੦ ॥ ਰਿਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਕਾਨ ਅਰਿ
 ਭਾਖੇ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਹਿ ਅਨੰਤ ॥ ੨੩੧ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਦਸਗੀਵਕੇ ਲੈ ਬੰਧ ਅਰਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ
 ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੩੨ ॥ ਖੋਲ ਖੜਗ ਖੰਤਯੰਤ ਕਰਿਕੇ ਹਠਿ ਪਦੁ
 ਕਹੁ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੨੩੩ ॥
 ਕਵਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਟਾਰੀ ਅਹਿ ਭਾਖਿ ਅੰਤਿ ਅਰਿ ਭਾਖੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ
 ਕੇ ਚੀਨ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਰਾਖੁ ॥ ੨੩੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਸਤੁ ਸਭ ਉਚਰਿਕੈ ਅੰਤ

੨੨੨. ਸ਼ਾਮ ਕਾਰਤਕ, ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਜੀ, ਵੈਰੀ ਕਾਮ, ਝੰਡਾ, ਮੱਛੀ ਵੈਰੀ
 ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ। ੨੨੩. ਪਿਨਾਕੀ ਪਾਨ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੇ ਗੰਗਾ ਦਾ
 ਪਾਣੀ ਜੋ ਸਿਰ ਵਿਚ ਧਰਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਹੋਇਆ, ਵੈਰੀ ਕਾਮ,
 ਝੰਡਾ ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ। ੨੨੪. ਸੁਰਧਰ ਵੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਹੈ,
 ਵੈਰੀ ਕਾਮ, ਝੰਡਾ, ਅੱਖ, ਵੈਰੀ ਬਾਨ। ੨੨੫. ਪਾਰਬਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ
 ਸ਼ਿਵਜੀ, ਵੈਰੀ ਕਾਮ, ਝੰਡਾ, ਅੱਖ, ਵੈਰੀ ਅਰਜਨ ਦਾ ਬਾਣ।

੨੨੬. ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਸਾਂਗਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
 ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਜਿਤ ਲਈ
 ਹੈ। ਸਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ੨੨੭. ਸਿੰਭ=ਸ਼ਿਵਜੀ,
 ਵੈਰੀ ਕਾਮ, ਝੰਡਾ, ਅੱਖ। ੨੨੮. ਅਰਜਨ=ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

੨੨੯. ਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ। ੨੩੦. ਕੰਭਕਰਣ ਨੂੰ ਮਾਰਨ
 ਵਾਲਾ। ੨੩੧. ਰਿਪ=ਵੈਰੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਅਗਸਤ ਮੁਨੀ ਹੈ ਅਗਸਤ
 ਵਿਚੋਂ ਘਟ=ਘੜਾ ਜਾਂ ਕੰਭ=ਸ਼ਬਦ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਨ ਅਗੇ ਹੈ। ਕੰਭਕਰਨ
 ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ਹੈ। ੨੩੨. ਦਸਾਂ ਧੋਣਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਵਨ। ਇਸ ਦਾ
 ਬੰਧ=ਭਰਾ ਕੰਭਕਰਨ, ਇਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ। ੨੩੩. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ

ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ ਵਰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।
 ੨੩੪. ਸੰਜੋਅ ਆਦਿਕ ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ਹੈ।

ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ੍ਰ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੩੫
 ॥ ਸੂਲ ਸੈਹੰਬੀ ਸਤ੍ਰਹਾਸਿਪ੍ਰਦਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਣਕੇ
 ਨਿਕਸਤ ਚਲਹਿ ਅੰਨੰਤ ॥ ੨੩੬ ॥ ਸਮਰ ਸੰਦੇਸੇ ਸਤ੍ਰਹਾ ਸਤ੍ਰਾਤਕ ਜਿਹੋ
 ਨਾਮ ॥ ਸਭੈ ਬਰਨ ਰੱਛਾ ਕਰਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥ ੨੩੭ ॥ ਬਰਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਬਖਾਨਿਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਤ੍ਰਹਾ ਕੇ ਸਭੈ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ
 ਜਾਨ ॥ ੨੩੮ ॥ ਦੱਖਣ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਸੱਖਣ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਦੱਖਣ ਕੋ
 ਭੱਖਣ ਦੀਓ ਸਰਸੇ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ॥ ੨੩੯ ॥ ਰਿਸਰਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿਕੈ ਮੰਡਰਿ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਰਿਸ ਰਾਕੇ ਬਿਸਰਾ ਕੀਯੋ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਕੇ ਬਾਨ ॥ ੨੪੦ ॥
 ਬਲੀ ਈਸ ਦਸ ਸੀਸ ਕੇ ਜਾਹਿ ਕਹਾਵਤ ਬੱਧ ॥ ਏਕ ਬਾਨ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਕੀਯੋ
 ਕਬੰਧ ਕਬੰਧ ॥ ੨੪੧ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਾਖਿ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਪਦ ਬੰਧਹਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨੀਅਹੁ ਬੁੱਧਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ੨੪੨ ॥ ਅੰਗਦ ਪਿਤੁ
 ਕਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਦ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ੍ਰ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੪੩ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਈਸ ਅਨੁਜ ਅਰਿ ਭਾਖੁ
 ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨ੍ਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਰਾਖੁ ॥ ੨੪੪ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸਬਦ
 ਪ੍ਰਿਥਮੋਂ ਉਚਰਿ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਜਾਨ
 ਅਨੇਕਨਿ ਲੇਹੁ ॥ ੨੪੫ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੋਂ ਉਚਰਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਸਬਦ
 ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੪੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ

੨੩੫. ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ਹੈ ।

੨੩੬. ਹਾ=ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ
 ਸਿਪਰ=ਢਾਲ ਦਾ ਵੈਰੀ । ੨੩੭. ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
 ਹਾ=ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ । ਬਾਣ ਦੇ ਸਾਰੇ
 ਵਰਨ=ਅੱਖਰ ਜੇਹੜੇ ੨ ਬਾਣ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਸਾਡੀ ਰੱਛਿਆ ਕਰਨ
 ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਵਰਨ=ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਣ ਸਾਡੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਰੱਛਿਆ ਕਰਨ ।

੨੩੮. ਬਰਿ ਅਰਿ=ਬਲੀਆਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹੈ ਸੱਤ੍ਰਿਹਾ=ਬਾਣ ।

੨੩੯. ਦੱਖਣ ਦਿਸਾ ਨੂੰ ਸੱਖਣਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ
 ਨੂੰ ਭੱਖਣ=ਭੋਜਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਸਰ=ਤੀਰ ਨੂੰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ । ਭਾਵ ਦੱਖਣ
 ਦੇ ਪਾਸੇ ਬਾਣ ਨੂੰ ਚਲਾਕੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀਨੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪਿਆਇਆ ਹੈ ।

੨੪੦. ਰਿਸਰਾ=ਗੁੱਸਾ । ਮੰਡਰ=ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਵਨ ਅਗੇ ਏਹੋ ਜੇਹਾ
 ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਸਿਰਾ=ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੇ
 ਬਾਣ ਨੇ । ੨੪੧. ਬਲੀ ਰਾਜੇ ਜੇਹੜੇ ਰਾਵਨ ਦੇ ਬੰਧ=ਸਰਬੰਧੀ ਕਹਾਉਂਦੇ
 ਸੀ ਓਹ ਰਾਜੇ ਰਾਮ ਦੇ ਬਾਣ ਨੇ ਧੜ ਹੀ ਧੜ ਕਰ ਦਿਤੇ ।

੨੪੨. ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦਾ ਬੰਧ=ਭਰਾ ਬਾਲੀ । ਤਿਸਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ਹੇ
 ਅਕਲ ਦੇ ਖਜਾਨਿਓਂ । ੨੪੩. ਅੰਗਦ ਦਾ ਪਿਓ ਬਾਲੀ ਤੇ ਬਾਲੀ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੪੪. ਹਨੂਮਾਨ ਦਾ ਈਸ=ਰਾਜਾ ਸੁਗ੍ਰੀਵ, ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦਾ ਅਨੁਜ=ਭਰਾ
 ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਬਾਲੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੪੫. ਸਾਰਿਆਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੪੬. ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ ।

ਚਰਮਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸਭ ਅਰਿ ਪਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸਤ੍ਰਾਂਤ ਕੇ ਨਿਕਸਤ
 ਚਲਹਿ ਬਿਅੰਤ ॥ ੨੪੭ ॥ ਤਨੁ ਤ੍ਰਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਸਭ ਉਚਰਿ ਅੰਤ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਤਾਸਿਉ ਕੀਜੈ ਨੇਹੁ ॥ ੨੪੮ ॥ ਸਕਲ ਧਨੁਖ ਕੇ ਨਾਮ
 ਕਹਿ ਅਰਦਨ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ
 ॥ ੨੪੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਮ ਲੈ ਪਨਚ ਕੇ ਅੰਤਕ ਏਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ
 ਸ੍ਰੀ ਬਾਣ ਕੇ ਕਰੀਅਹੁ ਚਤੁਰ ਬਖਿਆਨ ॥ ੨੫੦ ॥ ਸਰਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿਕੈ
 ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨ
 ॥ ੨੫੧ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨ ਕੈ ਹਾ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗਹਾ
 ਪਦ ਯਹ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੫੨ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਸਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ
 ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਨਾਮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੀਰ ਗ੍ਰਿਸਤਹੀ ਗ੍ਰੀਵਧਰ ਬਰਣਾ
 ਯੁਧ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅੰਨੰਤ ॥ ੨੫੩ ॥
 ਗ੍ਰੀਵ ਗ੍ਰਿਸਤਨ ਭਵ ਧਰਾ ਜਲ ਧਰਾ ਜਹ ਹਥੀਆਰ ॥ ਪਰੋ ਦੁਸਟ ਕੇ ਕੰਠ ਮੈ
 ਮੋਕਹੁ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥ ੨੫੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਦਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਏਸ ਏਸ ਪਦ
 ਭਾਖਿ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਉਚਰਿ ਸਭ ਪਾਂਸਕੇ ਨਾਮ ਚੀਨੁ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੨੫੫ ॥ ਗੰਗਾ
 ਏਸ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਈਸ ਸਸਤ੍ਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ
 ਚਲੈ ਅੰਨੰਤ ॥ ੨੫੬ ॥ ਜਟਜ ਜਾਨੁਵੀ ਕਰਿ ਤਹਾਂ ਗੰਗਾ ਈਸ ਬਖਾਨੁ ॥
 ਆਯੁਧ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਜਾਨ ॥ ੨੫੭ ॥ ਸਕਲ ਅਘਨ ਕੇ
 ਨਾਮ ਲੈ ਹਾ ਆਯੁਧ ਸੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ
 ਜਾਨ ॥ ੨੫੮ ॥ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਬਖਾਨਿਕੈ ਰਿਪੁ ਪਤਿ ਸਸਤ੍ਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ

੨੪੭. ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਸੰਜੋਆਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੪੯. ਸੰਜੋਆਂ ਦਾ
 ਵੈਰੀ ਬਾਣ । ੨੫੦. ਧਨਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ।

੨੫੧. ਚਿੱਲਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ੨੫੨. ਬਾਣਾਂ
 ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਣ । ੨੫੩. ਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਣ ।

੨੫੪. ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ਹੈ, ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਵੀ ਫੜਨ
 ਵਾਲੀ ਹੈ, ਵਰਨ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਫਾਹੀ ਹੈ ।

੨੫੫. ਧੌਣ ਫੜਨ ਵਾਲੀ, ਭਾਵ=ਧਰਮ ਰਾਜ ਦਾ ਹਥਿਆਰ । ਜਲਦ=
 ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ਇਸ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਵੀ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੨੫੬. ਨਦੀਆਂ

ਦਾ ਏਸ=ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਏਸ ਰਾਜਾ ਵਰਨ ਹੈ ਸੋ ਵਰਨ ਦਾ
 ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੨੫੭. ਗੰਗਾ, ਏਸ ਏਸ=ਫਾਹੀ ।

੨੫੮. ਜਟਜ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀਆਂ ਜੜਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਈ ਹੋਈ ਗੰਗਾ ਅਤੇ
 ਜਾਨਵੀ=ਗੰਗਾ ਤੇ ਕਰਤਹਾ=ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ ਅਤੇ
 ਜੋ ਗੰਗਾ ਦਾ ਈਸ ਸਮੁੰਦਰ, ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਨ ਹੈ ।

ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੫੯ ॥ ਅਧਰਮ ਪਾਪ ਬਖਾਨਿ ਕੈ
 ਨਾਸਨੀਸ ਅਸਤੁ ਭਾਖਿ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖਿ ॥
 ੨੬੦ ॥ ਸਕਲ ਜਟਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਜਾ ਪਤਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਅਮਿਤ
 ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥ ੨੬੧ ॥ ਤਉ ਸਾਰਾ ਸਤੁ
 ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਭੇਦਕ ਗੰਥ ਬਖਾਨ ॥ ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ
 ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨੬੨ ॥ ਗਿਰਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਨਾਸਨਿ ਨਾਥ ਬਖਾਨ ॥
 ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨੬੩ ॥ ਫੋਕੀ ਨੋਕੀ
 ਪੱਖ ਧਰ ਪੱਤੀ ਪਰੀ ਬਖਾਨ ॥ ਪੱਛੀ ਪੱਛਿ ਅੰਤਕ ਕਹੇ ਸਕਲ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਨਾਮ ॥ ੨੬੪ ॥ ਕਸਟ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਅਘਨ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ ॥
 ਪਤਿ ਸਸ ਭਾਖਹੁ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ॥ ੨੬੫ ॥ ਪਬਯਾ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਭਾਦਨ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ
 ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੨੬੬ ॥ ਜਲ ਨਾਇਕ ਬਾਰ ਸਤੁ ਭਨਿ ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੬੭ ॥ ਸਭ ਗੰਗਾ ਕੇ
 ਨਾਮ ਲੈ ਪਤਿ ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਭੈ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ
 ਪਛਾਨ ॥ ੨੬੮ ॥ ਜਮੁਨਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਏਸ ਅਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ
 ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਨੰਤ ॥ ੨੬੯ ॥ ਕਾਲਿੰਦੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਭਨਿ ਇੰਦੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਅਸਤ ਬਹੁਰਿ ਕਹੁ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ
 ਅਨੰਤ ॥ ੨੭੦ ॥ ਕਾਲਿ ਨ ਜਾਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਇਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ
 ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੨੭੧ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਲਭਾ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਇਸਤ੍ਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ

੨੫੯. ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ । ੨੬੦. ਪਾਪਾਂ ਦੀ
 ਨਾਸਕ ਗੰਗਾ ਇਸਦਾ ਪਤੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪਤੀ ਵਰਨ, ਵਰਨ ਦਾ
 ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ । ੨੬੧. ਅਧਰਮ ਨਾਸਨੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ।
 ੨੬੨. ਜਟਾਂ ਤੋਂ ਜਾਈ ਗੰਗਾ, ਗੰਗਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਰਨ ।
 ੨੬੩. ਤਉਸਰ=ਬਰਫ ਦੀ ਵੈਰਨ, ਗੰਥ=ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ
 ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵ ਤੋੜ ਕੇ ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਸੋ ਗੰਗਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
 ਵਰਨ । ੨੬੪. ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਨਾਸਨੀ ਗੰਗਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਰਨ ।
 ੨੬੫. ਫੋਕੀ, ਨੋਕੀ, ਪੱਖ ਧਰ, ਪੱਤੀ, ਪਰੀ ਪੱਛੀ ਪੱਛਿ ਏਹ ਸਾਰੇ
 ਪੱਛੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ਸੋ ਪੱਛੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ।
 ੨੬੬. ਅਘਨ ਕਟ=ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ—ਪਤੀ ਸਸਤੁ ।
 ੨੬੭. ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ=ਪਤੀ ਤੇ ਸਸਤੁ ।
 ੨੬੮. ਜਲਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵਰਣ ਹੈ ਤੇ ਵਰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ।
 ਬਾਰ=ਪਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਸਸਤੁ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਮਾਲਕ ਵਰਨ ਦਾ
 ਸਸਤੁ ਫਾਹੀ । ੨੬੯. ਗੰਗਾ ਪਤੀ ਸਸਤੁ । ੨੭੦. ਜਮੁਨਾ ਦਾ
 ਰਾਜਾ ਵਰਨ । ੨੭੧. ਜਮੁਨਾ ਦਾ ਇੰਦੁ=ਰਾਜਾ ਵਰਨ ।

ਚਲਤ ਅਨੰਤ ॥ ੨੭੨ ॥ ਸੂਰਜ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਪਤਿ ਕਹਿ ਸਸਤ੍ਰ
 ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੨੭੩ ॥
 ਭਾਨ ਆਤਮਜਾ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅੰਤ ਆਯੁਧ ਪਤਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੭੪ ॥ ਸੂਰ ਆਤਮਜਾ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅੰਤ ਸਸਤ੍ਰ
 ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ਚਿੱਤ ਪਰਬੀਨ ॥ ੨੭੫ ॥
 ਕਾਲ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਥਮ ਉਚਰਿ ਅੰਤ ਤਨੁਜ ਪਦਿ ਦੇਹੁ ॥ ਪਤਿ ਕਹਿ ਅਸਤ੍ਰ ਬਖਾ-
 ਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੨੭੬ ॥ ਦਿਵਕਰ ਤਨਜਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ
 ਪਤਿ ਕਿਹ ਸਸਤ੍ਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥
 ੨੭੭ ॥ ਪਾਂਸ ਗੀਵਹਾ ਕੰਠ ਰਿਪ ਬਰੁਣਾਯੁਧ ਜਿਹੋ ਨਾਮ ॥ ਪਰੋ ਦੁਸਟ ਕੇ
 ਕੰਠ ਮੈਂ ਕਰੋ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ॥ ੨੭੮ ॥ ਆਦਿ ਕੰਠ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈਂ ਗ੍ਰਾਹਕ ਪਦ ਕਹਿ
 ਅੰਤ ॥ ਬਰੁਣਾਯੁਧ ਕੇ ਨਾਮ ਸਭ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਬਿਅੰਤ ॥ ੨੭੯ ॥
 ਨਾਰਿ ਕੰਠ ਗਰਗੀਵ ਭਨਿ ਗ੍ਰਹਿਤਾ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੨੮੦ ॥ ਜਮੁਨਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿਕੈ ਏਸਰਾ
 ਯੁਧਹਿ ਬਿਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ ॥ ੨੮੧ ॥
 ਕਾਬਰਣਾਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ ਮੰਦ ਬਰੁਣ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਹੋਤ ਹੈਂ ਨਾਮ ਕਮੰਦ ਕੇ ਚੀਨੁ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੮੨ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਪਦ ਉਚਰਿ ਕੈ ਬੱਲ ਭਾਂਤ ਪਦ ਦੇਹੁ
 ॥ ਪਤਿ ਅਸਤ੍ਰਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੨੮੩ ॥ ਬੀਰ ਗ੍ਰਿਸ-
 ਤਨੀ ਸੁਭਟਹਾ ਕਾਲਾਯੁਧ ਜਿਹੋ ਨਾਮ ॥ ਪਰੋ ਦੁਸਟ ਕੇ ਕੰਠ ਮੈਂ ਕਰੋ ਹਮਾਰੇ
 ਕਾਮ ॥ ੨੮੪ ॥ ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਰਾਲ ਭਨਿ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੁ ॥ ਸਕਲ
 ਨਾਮ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥ ੨੮੫ ॥ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ਸੂਰਜ

੨੭੨. ਕਾਲਨੁਜਾ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦੀ ਅਨੁਜਾ=ਭੈਣ ਜਮਨਾ । ਈਸ
 ਰਾਸਤ=ਰਾਜਾ ਤੇ ਸਸਤ੍ਰ । ੨੭੩. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਤੇ
 ਜਮਨਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਨ ਤੇ ਵਰਨ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।

੨੭੪. ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੀ ਜਮਨਾ । ਜਮਨਾ ਦਾ ਪਤੀ ਵਰਨ ।

੨੭੫. ਭਾਨ=ਸੂਰਜ । ਆਤਮਜ=ਧੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਸਤ੍ਰ ।

੨੭੬. ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਪਤੀ ਤੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।

੨੭੭. ਕਾਲ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ, ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਪਿਓ ਸੂਰਜ ਤੇ ਸੂਰਜ
 ਦੀ ਧੀ ਜਮਨਾ—ਪਤੀ ਸਸਤ੍ਰ । ੨੭੮. ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੀ, ਪਤੀ ਵਰਨ,
 ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੨੭੯. ਧੈਣ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਗਲ ਦੀ ਵੈਰਨ,
 ਵਰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ । ੨੮੦. ਗਲ ਦੇ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ । ਵਰਨ

ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ । ੨੮੧. ਨਾਰ=ਧੈਣ । ਗਰ=ਗਲ । ਗੀਵ ਧੈਣ ।
 ਗ੍ਰਹਿਤਾ=ਫੜਨਾ । ੨੮੨. ਕੱਕਾ ਅੱਖਰ ਆਖਕੇ ਫੇਰ ਮੰਦ=ਅੱਖਰ ਆਖਣਾ

ਹੈ ਸੋ ਕਾਮੰਦ=ਫਾਹੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ੨੮੩. ਜਮਨਾ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਹਥਿਆਰ
 ਫਾਹੀ । ੨੮੪. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਤੇ ਜਮਨਾ ਦਾ ਪਤੀ

ਵਰਨ ਤੇ ਵਰਨ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੨੮੫. ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ
 ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ਹੈ ।

ਪਦ ਪੂਤ ਉਚਰੀਐ ਅੰਤ ॥ ਸਸਤੁ ਭਾਖੀਐ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਬਿਅੰਤ ॥
 ੨੮੬ ॥ ਸਕਲ ਸੂਰਜ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸੁਤ ਪਦ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ
 ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨੁ ॥ ੨੮੭ ॥ ਭਾਨ ਦਿਵਾਕਰ ਦਿਨਧ ਭਨਿ
 ਸੁਤ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨੁ ॥
 ੨੮੮ ॥ ਦਿਨ ਮਣਿ ਦਿਵਕਰਿ ਰੈਣਹਾ ਸੁਤ ਕਹਿ ਸਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ
 ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨੁ ॥ ੨੮੯ ॥ ਦਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ
 ਮਣਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸੁਤ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ
 ॥ ੨੯੦ ॥ ਦਿਵਕਰਿ ਦਿਨਪਤਿ ਨਿਸਰਿ ਭਨਿ ਦਿਨ ਨਾਇਕ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥
 ਸੁਤ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ੨੯੧ ॥ ਸਕਲ ਸੂਰਜ
 ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸੁਤ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ
 ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥ ੨੯੨ ॥ ਜਮਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿਕੈ ਸਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੯੩ ॥ ਬਈ ਵਸਤ ਪਦ
 ਆਦਿ ਕਹਿ ਆਯੁਧ ਅੰਤ ਬਖਾਨੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ
 ਜਾਨੁ ॥ ੨੯੪ ॥ ਕਾਲ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੨੯੫ ॥ ਪਿਤਰ ਰਾਜ ਪਦ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਚਿੱਤ ਲੇਹੁ ॥ ੨੯੬ ॥ ਦੰਡੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਅੰਤ ॥ ੨੯੭ ॥ ਜਮੁਨਾ ਭ੍ਰਾਤ
 ਬਖਾਨਿਕੈ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ
 ਜਾਨੁ ॥ ੨੯੮ ॥ ਸਭ ਜਮੁਨਾ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਭ੍ਰਾਤ ਅਸਤੁ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਸਕਲ
 ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੨੯੯ ॥ ਪਿਤਰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੈ
 ਉਚਰਿਏਸਰ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ
 ॥ ੩੦੦ ॥ ਸਭ ਪਿਤਰਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਨਾਇਕ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ

੨੮੬. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦੇ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਸ਼ਸਤੁ ਫਾਹੀ ।

੨੮੭. ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਇਸਦਾ ਸ਼ਸਤੁ ਫਾਹੀ ।

੨੮੮. ਸੂਰਜ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੨੮੯. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ

ਸੂਰਜ ਦੇ ਹਨ ਇਸਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੨੯੦. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ

ਸੂਰਜ ਦੇ ਹਨ ਇਸਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੨੯੧. ਦਿਨ ਦਾ ਮਨੀ

ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ।

੨੯੨. ਨਿਸਰਿ=ਰਾਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੂਰਜ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ।

੨੯੩. ਸੂਰਜ ਦੇ ਪੁਤ ਦਾ ਸ਼ਸਤੁ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੨੯੪. ਜਮ ਦਾ

ਸ਼ਸਤੁ ਫਾਹੀ । ੨੯੫. ਬਾਈ ਵਸਤ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ ।

੨੯੬. ਕਾਲ=ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸ਼ਸਤੁ ਫਾਹੀ । ੨੯੭. ਪਿਤਰਾਂ ਦਾ

ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੨੯੮. ਦੰਡੀ=ਡੰਡੇ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਦੰਡ=ਸਜਾ ਦੇਣ

ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੨੯੯. ਜਮਨਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਸੋ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ।

੩੦੦. ਜਮਨਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥ ੩੦੧ ॥ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ
 ਘਾਇਕ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨੁ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥
 ੩੦੨ ॥ ਰਿਪ ਖੰਡਨ ਦਲ ਦਾਹਨੀ ਸਤੁ ਤਾਪਨੀ ਸੋਇ ॥ ਸਕਲ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਾਮ
 ਸਭ ਜਾਤੇ ਬਚਯੋ ਨ ਕੋਇ ॥ ੩੦੩ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਗ੍ਰਿਸਤਨਿ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਜਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥ ੩੦੪ ॥
 ਖਲ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਖੰਡਨ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਜਮ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਚੀਨੀਅਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੦੫ ॥ ਦਲ ਦਾਹਨ ਰਿਪ ਗ੍ਰਿਸਤਨੀ ਸਤੁ ਤਾਪਨੀ
 ਸੋਇ ॥ ਕਾਲ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਾਮ ਸਭ ਜਾਤੇ ਰਹਿਤ ਨ ਕੋਇ ॥ ੩੦੬ ॥ ਜਾਪਦ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿਕੈ ਸੀਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨੁ ॥ ਜਾਮੀਪਦ ਏ ਹੋਤ ਹੈਂ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਜਾਨੁ ॥ ੩੦੭ ॥ ਦਿਸਾ ਬਾਰਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਏ ਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ
 ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੦੮ ॥ ਪੱਛਮ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ
 ਕੈ ਏ ਸਰ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ ਲੇਹੁ
 ॥ ੩੦੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਠਗਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ
 ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੧੦ ॥ ਬਾਟਿ ਆਦਿ ਪਦ ਉਚਾਰਿਕੈਹਾ
 ਪਦ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੩੧੧
 ਮਗ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਛਿਦ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਲੀਜੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੩੧੨ ॥ ਮਾਰਗ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਮਾਰ ਬਖਾਨਹੁ ਅੰਤ ॥
 ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੧੩ ॥ ਪੰਥ ਆਦਿ ਪਦ
 ਉਚਾਰਿਕੈ ਕਰਖਣ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ
 ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੩੧੪ ॥ ਬਾਟ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਹਾ ਅਸਤੁ ਤ ਬਖਾਨ ॥
 ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੀਅਹੁ ਗੁਨਨ ਨਿਧਾਨ ॥ ੩੧੫ ॥ ਰਾਹ ਆਦਿ
 ਪਦ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ
 ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੩੧੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਧਨ ਸਬਦੇ ਉਚਿਰ ਹਰਤਾ ਆਯੁਧ ਚੀਨ

੩੦੧. ਪਿਤਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾਧਰਮ ਰਾਜਾ । ੩੦੨. ਪਿਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਧਰਮ
 ਰਾਜਾ । ੩੦੩. ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ਹੈ ।
 ੩੦੪. ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ
 ਨੂੰ ਤਾਪ ਚੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੩੦੫. ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ
 ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੩੦੬. ਮੂਰਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਮ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ
 ਫਾਹੀ ਹੈ । ੩੦੭. ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ
 ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਤਪਾਉਣ ਵਾਲੀ । ੩੦੮. ਜਾਮੀ=ਜਮ ਦੀ ਫਾਹੀ ।
 ੩੦੯. ਬਾਰਣੀ=ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ਹੈ ।
 ੩੧੦. ਪੱਛਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਰਨ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।
 ੩੧੧. ਠਗਾਂ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੩੧੨. ਵਾਟ=ਰਸਤੇ ਦੇ
 ਚਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾ=ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ । ੩੧੩. ਮਗ ਛਿਦ=ਰਾਹ ਮਾਰ
 ਠਗ ਹੈ ਸੋ ਠਗ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੩੧੪. ਮਾਰਗ=ਰਾਹ ਮਾਰ ।
 ੩੧੫. ਪੰਥ ਕਰਖਣ=ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਰਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ।
 ੩੧੬. ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹਾ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ।

॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨੁ ॥ ੩੧੭ ॥ ਮਾਲ ਆਦਿ ਸਬਦੇ
 ਚੁਕੈ ਕਾਲ ਜਾਲ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਇਹ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੀਅਹੁ ਪ੍ਰਗਯਾਵੰਤ
 ॥ ੩੧੮ ॥ ਮਾਯਾ ਹਰਨ ਉਚਾਰਿਕੈ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ
 ਪਾਂਸ ਕੇ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨ ॥ ੩੧੯ ॥ ਮਗਹਾ ਪਥਹਾ ਪੈਂਡਹਾ ਧਨਹਾ
 ਦਿਬਹਾ ਸੋਇ ॥ ਜਾਕੇ ਡਰ ਤੇ ਸੋ ਸੁਨੈ ਪਥਕ ਨਉਬਰਜੋ ਕੋਇ ॥ ੩੨੦ ॥
 ਬਿਖੀਆ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ ਆਯੁਧ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਲੀਜੀਅਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੩੨੧ ॥ ਬਿਖ ਸਬਦਾਦ ਉਚਾਰਿਕੈ ਦਾਇਕ ਅਸਤੁ
 ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੩੨੨ ॥ ਚੰਦ੍ਰ
 ਭਗਾਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਪਤਿ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨੀਅਹੁ
 ਪ੍ਰਗਯਾਵਾਨ ॥ ੩੨੩ ॥ ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ ਨਾਥ ਬਖਾਨਿਕੈ ਪੁਨਿ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਿਸੇਖ
 ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਸੇਖ ॥ ੩੨੪ ॥ ਸਤ ਸਬਦਾਦਿ
 ਬਖਾਨਕੈ ਏਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ
 ਬੁਧਵੰਤ ॥ ੩੨੫ ॥ ਪਿਥਮ ਬਿਪਾਸਾ ਨਾਮ ਲੈ ਏਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ
 ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਚੀਨ ਚਿੱਤ ਮੈ ਰਾਖੁ ॥ ੩੨੬ ॥ ਰਾਵੀ ਸਾਵੀ
 ਆਦਿ ਕਹਿ ਆਯੁਧ ਏਸ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰਗਯਾਵਾਨ
 ॥ ੩੨੭ ॥ ਸਾਵੀ ਈਸਾਵੀ ਸਭਨਿ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੩੨੮ ॥ ਜਲ ਸਿੰਧ ਏਸ ਬਖਾਨਿਕੈ ਆਯੁਧ
 ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਜਾਨ ॥ ੩੨੯ ॥ ਬਿਹਥਿ
 ਆਦਿ ਸਬਦੇਚਰਿਕੈ ਏਸਰਾਸਤੁ ਕਹੁ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਏ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੁ
 ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ ॥ ੩੩੦ ॥ ਸਿੰਧ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਕੈ ਆਯੁਧ ਅੰਤ ਬਖਾਨ
 ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਸਭ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰਗਯਾਵਾਨ ॥ ੩੩੧ ॥ ਨੀਲ ਆਦਿ ਸਬਦੁ-
 ਚਰਿਕੈ ਏਸਰ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਸੁਰਗਿਆਨ
 ॥ ੩੩੨ ॥ ਅਸਿਤ ਬਾਰ ਸਬਦਾਦਿ ਕਹਿ ਪਤਿ ਅਸਤਾਂਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ

੩੧੭. ਰਸਤੇ ਦਾ ਵੇਗੀ । ੩੧੮. ਪਨ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਾਲੇ ਦਾ
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੩੧੯. ਮਾਲ ਦਾ ਕਾਲ=ਚਰੋਣ ਵਾਲਾ ਠਗ ਤੇ ਠਗ ਦਾ
 ਜਾਲ=ਫਾਹੀ । ੩੨੦. ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।
 ੩੨੧. ਸਾਰੇ ਠਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ, ਰਾਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ।
 ੩੨੨. ਵਿਹੁ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਠਗ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ । ੩੨੩. ਵਿਹੁ ਦੇਣ ਵਾਲਾ
 ੩੨੪. ਚੰਦ੍ਰ ਭਗਾ=ਜੇਹਲਮ ਦਰਿਆ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸਦੇ ਪਤੀ ਵਰਣ
 ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਹੇ ਅਕਲ ਵਾਲਿਓ ਸਮਝ ਲਓ । ੩੨੫. ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ=ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ
 ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਤੀ ਵਰਣ । ੩੨੬. ਦਰਿਆ ਦੇ ਈਸਰ ਵਰਣ ਦਾ
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੩੨੭. ਬਿਪਾਸਾ ਦੇ ਈਸਰ ਵਰਣ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।
 ੩੨੮. ਰਾਵੀ, ਸਾਵੀ ਸੋਹਣੀ ਜਾਂ ਜਮਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
 ੩੨੯. ਜਮਨਾਂ ਦੇ ਈਸਰ ਵਰਣ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ ।
 ੩੩੦. ਸਮੰਦ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੩੧. ਬਿਹਥ=ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਥ
 ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਰਣ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਫਾਹੀ । ੩੩੨. ਸਿੰਧ
 ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਰਣ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ । ੩੩੩. ਨੀਲੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਸਮੰਦ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ

ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵਾਨ ॥ ੩੩੩ ॥ ਕਿਸਨਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ
ਆਯੁਧ ਏਸ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੩੩੪ ॥
ਸਬਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਭੀਮ ਰਾਏ ਸਰਾਸਤ੍ਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵੰਤ ॥ ੩੩੫ ॥ ਤਪਤੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਆਯੁਧ ਏਸ ਬਖਾਨ ॥
ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਸੁਜਨਿ ਸੱਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨ ॥ ੩੩੬ ॥ ਬਾਰ ਰਾਜ ਸਮੁ
ਸਭਨਿ ਸਰਤ ਸਰਧ ਪਤਿ ਭਾਖੁ ॥ ਆਯੁਧ ਪੁਨਿ ਕਹਿ ਪਾਂਸਕੇ ਚੀਨ੍ ਨਾਮ
ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੩੩੭ ॥ ਬਰਣ ਬੀਰਹਾ ਆਦਿ ਕਹਿ ਆਯੁਧ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥
ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੩੩੮ ॥ ਨਦੀ ਰਾਜ ਸਰਤੀ
ਸ ਭਨਿ ਸਮੁਦ ਰਾਟ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥ ਆਯੁਧ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ
ਰਾਖੁ ॥ ੩੩੯ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਤ੍ਰ ਪਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥
ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਸਕਲ ਹੀ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵੰਤ ॥ ੩੪੦ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ
ਅੰਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਆਯੁਧ ਏਸ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੩੪੧
॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਸੁਤ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ ਪੁਨਿ
ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੪੨ ॥ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਸੁਤ
ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨੀਅਹੁ ਪ੍ਰਗਿਆਵਾਨ ॥ ੩੪੩
॥ ਘੰਘਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
ਚੀਨੀਅਹੁ ਪ੍ਰਗਿਆਵੰਤ ॥ ੩੪੪ ॥ ਆਦਿ ਸੁਰਸਤੀ ਉਚਾਰਿਕੈ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ ਕਹਿ
ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਸਕਲ ਹੀ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ ॥ ੩੪੫ ॥ ਆਮੂ ਆਦਿ
ਬਖਾਨਿਕੈ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ
ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੪੬ ॥ ਸਮੁੰਦ ਗਾਮਨੀ ਜੇ ਨਦੀ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਬਖਾਨ ॥ ਏਸਰਾਸਤ੍ਰ
ਪੁਨਿ ਉਚਰੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੪੭ ॥ ਸਕਲ ਕਾਲ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ
ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥

੩੩੪. ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਸਮੁੰਦ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ਕਿਸਨਾ=ਕਿਸਨ ਦੀ
ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ । ੩੩੫. ਸ਼ਾਮ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੩੬. ਭੀਮਰਾ=ਭੈਆਨਕ ਦਰਿਆ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਵਰਣ । ੩੩੭. ਤਪਤੀ=ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਰਣ ।
ਬਾਰ ਰਾਜ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ਸਮਦੇਸ=ਵਰਣ ।
੩੩੮. ਸਰਤਪਤ=ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਵਰਣ । ਸਰਧ ਪਤਿ=ਵਰਣ ।
੩੩੯. ਬੀਰਹਾ=ਬਰਣ ਦੇਵਤਾ ਜੋ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।
੩੪੦. ਸਰਤੀਸ=ਸਰਤਾ=ਨਦੀ ਦਾ ਰਾਜਾ । ਸਮੁੰਦ ਦਾ ਰਾਟ=ਰਾਜਾ ।
੩੪੧. ਬਰਮ ਪੁਤ੍ਰ=ਦਰਿਆ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਰਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ।
੩੪੨. ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੁਤ੍ਰ=ਦਰਿਆ । ੩੪੩. ਬ੍ਰਹਮਾਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦਰਿਆ ।
੩੪੪. ਜਗਤ ਦਾ ਪਿਓ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੁਤ੍ਰ=ਦਰਿਆ ।
੩੪੫. ਘੰਘਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਰਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ।
੩੪੬. ਨਦੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਰਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ।
੩੪੭. ਆਮੂ=ਇਕ ਦਰਿਆ ਹੈ ।

੩੪੮॥ ਦੁਘਦ ਸਬਦ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਉਚਰਿ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੪੯ ॥ ਪਾਨਧ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿਕੈ ਈਸ-
 ਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੩੫੦ ॥
 ਸ੍ਰੋਨਜ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਭਾਖੇ ਪਾਂਸ ਕੇ
 ਨਿਕਸਤ ਨਾਮ ਪੁਖਾਨ ॥ ੩੫੧ ॥ ਛਿਤਜਜ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ
 ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰਗਯਾਵੰਤ ॥ ੩੫੨ ਇਸਤਨ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨ ਕੈ ਰਜ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜੀਐ ਨਾਮ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੩੫੩ ॥ ਨਾਰਜਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ
 ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੩੫੪ ॥ ਚੰਚਲਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ
 ਜਾ ਕਹਿ ਨਿਧਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਉਚਰੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ
 ॥ ੩੫੫ ॥ ਆਦਿ ਨਾਮ ਨਾਰੀਨ ਕੇ ਲੈ ਜਾ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸਰ
 ਅਸਤੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੫੬ ॥ ਬਨਿਤਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਜਾ
 ਕਹਿ ਨਿਧਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥
 ੩੫੭ ॥ ਇਸ ਤੁਜ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ
 ਕਹਿ ਫਾਂਸ ਕੇ ਜਾਨੀਅਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੫੮ ॥ ਬਨਿਤਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ
 ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥
 ੩੫੯ ॥ ਅੰਜਨਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਜਾ ਕਹਿ ਨਿਧਹਿ ਉਚਾਰ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ
 ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰੁ ॥ ੩੬੦ ॥ ਬਾਲਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ ਨਿਧ ਕਹਿ
 ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੩੬੧ ॥
 ਅੰਜਨੀਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਜਾ ਕਹਿ ਨਿਧਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਉਚਰੀਐ
 ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੬੨ ॥ ਅਬਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ

੩੪੮. ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਆਕੇਪੈਣ ਵਾਲੀ । ੩੪੯. ਕਾਲ ਦਾ ਹਥਿਆਰ
 ਫਾਹੀ । ੩੫੦. ਦੁਗਧ ਨਿਧਿ=ਦੁਧ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ।

੩੫੧. ਪਾਨਿਧ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਜਾਂ ਦੁਧ ਦਾ । ਸ੍ਰੋਨਜ=ਲਹੂ ਦੇ
 ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਧਿ=ਖਾਣ ਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ਭਾਵ
 ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਤੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ੩੫੨. ਛਿਤਜਜ=ਜਮੀਨ ਦੀ ਜਾਈ

ਹੋਈ ਇਸਤੀ । ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ੩੫੩. ਰਿਤੂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਓਹ ਲਹੂ ਅਗੇ
 ਰਾਜਾ ਤੇ ਰਾਹੀ । ੩੫੪. ਇਸਤੀਆਂ ਦਾ ਜੋ ਲਹੂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

੩੫੫. ਨਾਰੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਲਹੂ ।

੩੫੬. ਚੰਚਲ=ਇਸਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਲਹੂ ।

੩੫੭. ਨਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜੰਮਿਆਂ ਲਹੂ । ੩੫੮. ਇਸਤੀਆਂ ਤੋਂ
 ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਲਹੂ । ੩੫੯. ਇਸਤੀਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਰਾਜਾ

ਫੇਰ ਰਾਜਾ । ੩੬੦. ਇਸਤੀਆਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ।

੩੬੧. ਅਨਜਾਨ=ਇਸਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਤੇ ਫੇਰ ਰਾਜਾ ।

੩੬੨. ਬਾਲਾ ਇਸਤੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ।

ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੬੩ ॥ ਨਰਜਾ
ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਜਾ ਨਿਧ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ਨਾਮ
ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੬੪ ॥ ਨਰੀਆਸੁਰੀ ਕਿੰਨੀ ਸੁਰੀ ਭਾਖਿ ਜਾ ਭਾਖਿ ॥
ਨਿਧ ਪਤਿ ਅਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਾਮ ਚੀਨ ਚਿਤ ਰਾਖਿ ॥ ੩੬੫ ॥ ਫਨਿਜਾ
ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਜਾ ਕਹਿ ਨਿਧਿ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ
ਚੀਨੀਅਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੬੬ ॥ ਅਬਲਾ ਬਾਲਾ ਮਾਨ ਜਾ ਤਿਯਾ ਜੁ
ਨਿਧਿ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਅਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੬੭
॥ ਸਾਮੁਦਗਾਮਨੀ ਜੇ ਨਦੀ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸ ਏਸ ਕਹਿ ਅਸਤੁ
ਕਹਿ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੬੮ ॥ ਪੇ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ
ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੬੯ ॥
ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਭਾਖ ਤੜਾਗ ਪਦ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੩੭੦ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਰੋਵਰ ਸਬਦ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ
ਕਹ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ ॥ ੩੭੧ ॥ ਜਲ
ਧਰ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ
ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੩੭੨ ॥ ਮਘਜਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਧਰ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ
ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੩੭੩ ॥ ਆਦਿ ਬਾਰ ਧਰ
ਉਚਾਰਿਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ
॥ ੩੭੪ ॥ ਘਨਜ ਧਰਨ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ
ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ ॥ ੩੭੫ ॥ ਮਘਜਾ ਧਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ
ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵੰਤ ॥

੩੬੩. ਬਲ=ਇਸਤੀਸਮੁੰਦਰ, ਰਾਜਾ, ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ ।
੩੬੪. ਇਸਤੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ਹਥਿਆਰ ।
੩੬੫. ਨੂਰ=ਆਦਮੀ ਦੀ ਜਾਈ ਹੋਈ ਜਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾ=ਲਹੂ । ਨਿਧੀ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ । ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
੩੬੬. ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਈ ਹੋਈ ਇਸਤੀ, ਦੈਂਤਾਂ, ਕਿੰਨਰਾ ਤੇ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਈ ਹੋਈ ਇਸਤੀ ਭਾਨਜਾ=ਇਸਤੀ, ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
੩੬੭. ਫਨਜਾ=ਸਪਾਂ ਦੀ ਜਾਈ ਹੋਈ ਇਸਤੀ, ਜਾ=ਲਹੂ ਜੋ ਇਸਤੀ
ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ੩੬੮. ਇਹ ਤਿੰਨੋ ਨਾਮ ਇਸਤੀਆਂ ਦੇ ਹਨ
ਅਗੇ ਜਾ ਲਹੂ । ੩੬੯. ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਨਦੀ । ਈਸ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਤੇ ਏਸ=ਵਰਣ । ਪੈ ਨਿਧ ਇਸਰਾ ਸਤੁ=ਦੁਧ ਦੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜੇ ਵਰਣ
ਦੀ ਫਾਹੀ । ੩੭੧. ਤਾਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
੩੭੨. ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੭੩. ਜਲਧਰ=ਤਾਲ ਜਾਂ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੭੪. ਮਘਜਾ=ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ
ਤਿਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ । ੩੭੫. ਬਾਰ ਧਰ=ਤਾਲ
ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ।

੩੭੬ ॥ ਅੰਬਦਜਾਧਰ ਆਦਿ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਲੋਹੁ ਸਤਵੰਤ ॥ ੩੭੭ ਅੰਬਦਜਾਧਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੩੭੮ ॥ ਬਾਰਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਜਾ ਨਿਧ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਅਸਤੁ ਉਚਰਿ ਸਭ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜੀਅਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੩੭੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਪਦ ਨੀਰਧਰ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੮੦ ॥ ਰਿਦ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੩੮੧ ॥ ਹਰ ਧਰ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੮੨ ॥ ਜਲਜ ਤ੍ਰਾਣਿ ਸਬਦੋਚਰਿ ਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਚੀਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੩੮੩ ॥ ਹਰ ਧ੍ਰੁਦ ਜਲ ਧ੍ਰੁਦ ਬਾਰ ਧ੍ਰੁਦ ਨਿਧਿ ਪਤਿ ਅਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੩੮੪ ॥ ਨੀਰਦਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੮੫ ॥ ਅੰਬਦਜਾਧਰ ਨਿਧ ਉਚਰਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਸਕਲ ਹੀ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੮੬ ॥ ਧਾਰਾ ਧਰਜ ਉਚਾਰਿਕੈ ਨਿਧ ਪਤਿ ਏਸ ਬਖਾਨ ॥ ਸਸਤੁ ਉਚਰਿ ਸਭ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੩੮੭ ॥ ਧਾਰਾ ਧਰ ਧ੍ਰੁਦ ਈਸ ਕਹਿ ਅਸਤੁ ਬਹੁਰ ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੩੮੮ ॥ ਪੈ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ ਕੇ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਅਸਤੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੩੮੯ ॥ ਸਕਲ ਦੁਖਦ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਨਿਧ ਕਹਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਅਸਤੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਪਾਂਸ ਕੇ

੩੭੬. ਘਨਜ ਧਰਨ=ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ੩੭੭. ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ ਤੇ ਤਾਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ੩੭੮. ਅੰਬਦਜਾ ਧਰ=ਬਦਲ, ਪਾਣੀ, ਤਾਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ੩੭੯. ਪਾਣੀ ਬਦਲ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਤੇ ਤਾਲ ਤੇ ਵਰਣ, ਫਾਹੀ। ੩੮੦. ਬਾਰਦ ਜਾ=ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ, ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਰਣ। ੩੮੧. ਨੀਰ ਧਰ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਰਣ ਫਾਹੀ। ੩੮੨. ਰਿਦ=ਤਾਲ, ਵਰਣ, ਫਾਹੀ। ੩੮੩. ਹਰਧਰ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ੩੮੪. ਜਲਜ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਾਇਆ ਜੀਵਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਣ=ਆਸਰਾ ਤਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਖਿਆ-ਕਾਰਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੈ। ੩੮੫. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਨਾਮ ਤਾਲ ਦੇ ਹਨ ਤਾਲ ਦੀ ਨਿਧਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪਤੀ=ਰਾਜਾ ਵਰਣ। ੩੮੬. ਨੀਰਦ ਈਸ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ। ੩੮੭. ਅੰਬਦ ਜਾ=ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਵਰਣ, ਫਾਹੀ। ੩੮੮. ਧਾਰਾ ਧਰਜ=ਬਦਲ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਧੀ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ। ੩੮੯. ਧਰਾਧਰ=ਬਦਲ ਧ੍ਰੁਦ=ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਰਾਜਾ ਵਰਣ।

ਚੀਨੀਅਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੯੦ ॥ ਨਾਮ ਸੁਬੀਰਨ ਕੇ ਸਭੇ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ
ਉਚਾਰਿ ॥ ਗ੍ਰਿਸਤਨਿ ਕਹਿ ਸਭ ਪਾਂਸ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੩੯੧ ॥
ਸਕਲ ਬਾਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਨਿਧ ਪਤਿ ਈਸ ਬਖਾਨ ॥ ਅਸਤੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਪਾਂਸ
ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੯੨ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਲੈ ਧੂਰਿ ਕੇ ਧਰਨਿਧ ਈਸ
ਬਖਾਨ ॥ ਅਸਤੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੀਅਹੁ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੩੯੩ ॥
ਬਾਰਦ ਅਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਿਧ ਕਹਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਨੰਤ ॥ ੩੯੪ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾਂਤਕ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਨਿਧ
ਏ ਸਾਸਤੁ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੩੯੫ ॥
ਝਖੀਤ੍ਰਾਣ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ
ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਬਿਅੰਤ ॥ ੩੯੬ ॥ ਮਤ ਸਤ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿਈਸਰਾਸਤੁ
ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੩੯੭ ॥ ਸਕਲ
ਨਾਮ ਲੈ ਨੀਰ ਕੇ ਜਾ ਕਹਿ ਤ੍ਰਾਣ ਬਖਾਨ ॥ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨਹੁ
ਨਾਮ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੩੯੮ ॥ ਬਾਰਜ ਤ੍ਰਾਣ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕੇ ਦੀਨ ॥
ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੦੦ ॥ ਜਲਜ ਤ੍ਰਾਣ ਪਦ
ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਚੀਨ ਚਿਤ
ਰਾਖੁ ॥ ੪੦੧ ॥ ਨੀਰਜਤ੍ਰਾਣ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ
ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਨੰਤ ॥ ੪੦੨ ॥ ਕਮਲ ਤ੍ਰਾਣ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ
ਕਹਿ ਈਸਰਾਸਤੁ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥

੩੯੦. ਦੁਧ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਵਰਣ ਫਾਹੀ । ੩੯੧. ਦੁਧ ਦਾ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ, ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੯੨. ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ।
੩੯੩. ਬਾਰ ਨਿਧ=ਤਾਲ, ਪਤੀ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਈਸ=ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
੩੯੪. ਬਾਰਦ ਧਰ=ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਦਲ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਧਰਨ
ਵਾਲਾ ਤਾਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ, ਨਿਧਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ।
ਈਸ=ਰਾਜਾ ਵਰਣ । ੩੯੫. ਧੂਰ ਧਰ ਨਿਧਿ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਾਣ
ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਲ ਜੋ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਖਜਾਨਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ।
੩੯੬. ਤ੍ਰੇਤਾਂਤਕ=ਤ੍ਰੇਤਾ ਜੁਗ ਭਾਵ ਧਰਤੀ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪਾਣੀ ਜਿਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਧਿ=ਖਾਣ ਸਮੁੰਦਰ, ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ।
ਵਰਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ । ੩੯੭. ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ
ਤ੍ਰਾਣ=ਆਸਰਾ ਜਾਂ ਰੱਛਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਰਣ ਤੇ ਫਾਹੀ ।
੩੯੮. ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਸਮੁੰਦਰ । ੩੯੯. ਮੈਨਕੇਤ=ਕਾਮ ਦੇ
ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮੱਛੀ ਦਾ ਤ੍ਰਾਣ=ਰਾਖਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ।
੪੦੦. ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਾਏ ਜੀਵ ਓਨਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ।
੪੦੧. ਬਾਰਜ=ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਾਏ ਕੌਲ ਤੇ ਕੌਲ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਣ=ਆਸਰਾ
ਤਾਲ ਤੇ ਤਾਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਵਰਣ ਤੇ ਵਰਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਫਾਹੀ ।
੪੦੨. ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਤਾਲ ।

੪੦੩ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਅੰਤਕ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੀਅਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੦੪ ॥ ਸਤੁ ਆਦਿ ਸਬਦੁ ਉਚਾਰਿਕੈ ਅੰਤਕ ਪੁਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੋ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੦੫ ॥ ਆਦਿ ਖਲ ਸਬਦੁ ਉਚਾਰਿਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੦੬ ॥ ਦੁਸਟ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕਹਿ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਕੇ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੪੦੭ ॥ ਤਨ ਰਿਪ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੦੮ ॥ ਅਸੁ ਅਰਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕਹੁ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੪੦੯ ॥ ਦਲਹਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨ ਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੧੦ ॥ ਪ੍ਰਿਤਨਾਂਤਕ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੧੧ ॥ ਧੁਜਨੀ ਅਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਅੰਤਜਾਂਤਕਹਿ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਥਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੪੧੨ ॥ ਆਦਿ ਬਾਹਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥ ੪੧੩ ॥ ਬਾਹਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੪੧੪ ॥ ਸੈਨਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਪੁ ਅਰਿ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੪੧੫ ॥ ਹਯਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿਕੈ ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੧੬ ॥ ਗੈਨੀ

੪੦੩. ਨੀਰਜ=ਕੋਲ ਫੁਲ । ਤ੍ਰਾਣ=ਆਸਰਾ । ੪੦੪. ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਤਾਲ ।

੪੦੫. ਰਿਪ ਅੰਤਕ=ਫਾਹੀ । ੪੦੬. ਸੱਤੁ=ਵੈਰੀ ਦੀ ਅੰਤਕ=ਨਾਸਕ ਫਾਹੀ । ੪੦੭. ਖਲ=ਦੁਸਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਾਹੀ । ੪੦੮. ਦੁਸਟਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਹਾਰ ੪੦੯. ਸਰੀਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ।

੪੧੦. ਅਸੁ ਅਰਿ=ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਚੇਰ ਤੇ ਚੇਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ । ੪੧੧. ਦਲਹਾ=ਸੈਨਾ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੈਰੀ ਤੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ । ੪੧੨. ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੈਰੀ ਦੀ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ।

੪੧੩. ਧੁਜਨੀ=ਝੰਡੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਜੋ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੈਰੀ ਦੀ ਫੌਜ ਤੇ ਵੈਰੀ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ।

੪੧੪. ਬਾਹਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਜੇਹੜੀ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜ ਹੈ ਉਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ ਹੈ ।

੪੧੫. ਬਾਹਨ ਹਾਥੀਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਜੋ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜ ਹੈ ਉਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ ।

੪੧੬. ਸੈਨਾ ਰਿਪ ਅਰਿ=ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ ।

ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਆਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੧੭ ॥ ਪਤਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥
 ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਜਾਨ ਲੇਹੁ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੪੧੮ ॥ ਰਬਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ
 ਰਿਪੁ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੪੧੯ ॥ ਨਿਪਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਖਿਪ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜੀਅਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੨੦ ॥ ਭਟਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰਗਯਾਵਾਨ ॥ ੪੨੧
 ॥ ਆਦਿ ਬੀਰਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿ ਵਾਨ ॥ ੪੨੨ ॥ ਸਤ੍ਰਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੨੩ ॥
 ਜੁਧਨਿਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਪੁਨਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੨੪ ॥ ਰਿਪਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਖਿਪ
 ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੪੨੫ ॥
 ਅਰਿਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥ ੪੨੬ ॥ ਰਾਜਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਬੁਧਵਾਨ ॥ ੪੨੭ ॥ ਆਦਿ
 ਈਸਰਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥ ੪੨੮ ॥ ਭੂਪਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੪੨੯ ॥ ਨਿਪ ਜਨ
 ਏ ਸੁਣ ਆਦਿ ਕਹੁ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੩੦ ॥ ਰਾਜਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ

-
੪੧੭. ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੧੮. ਗੈਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ। ੪੧੯. ਪਤਨੀ=ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੨੦. ਰਬਨੀ=ਰਬਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੨੧. ਨਿਪਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਖਿਪ ਖਪੋਣ ਵਾਲੀ। ੪੨੨. ਭਟਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ=ਸੂਰਮਿਆਂ
 ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ। ੪੨੩. ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ
 ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ। ੪੨੪. ਸਤ੍ਰਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਹੋਰ ਫੌਜ ਤੇ ਓਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ।
 ੪੨੫. ਯੁਜਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ=ਝੰਡਿਆਂ ਭਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ
 ਜੇਹੜੀ ਅਗੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਹੈ ਓਸ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ।
 ੪੨੬. ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ।
 ੪੨੭. ਅਰਣੀ ਰਿਪ ਅਰਿ=ਫੌਜ, ਵੈਰੀ, ਵੈਰੀ। ੪੨੮. ਰਾਜਿਆਂ
 ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਹੋਰ ਫੌਜ ਤੇ ਓਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ।
 ੪੨੯. ਈਸ੍ਰਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਓਸ ਫੌਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ। ੪੩੦. ਭੂਪਣਿ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ।

॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੪੩੧ ॥ ਏਸਨਿ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨਕੈ ਅੰਤਕ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੩੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਰੇਸੁਣ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥
 ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੩੩ ॥ ਆਦਿ ਰਾਵਨੀ
 ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ
 ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੩੪ ॥ ਰਾਇਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ
 ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸਮਝਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੩੫ ॥ ਈਸਰਣਿ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਉਚਰਹੁ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ
 ਅਨੰਤ ॥ ੪੩੬ ॥ ਧੁਜਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੪੩੭ ॥ ਦੈਤਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੪੩੮ ॥ ਰਦਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਉਚਰਹੁ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਅੰਤ ॥ ੪੩੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਦ ਉਚਰਿ ਬਾਰਣੀ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੪੦ ॥
 ਦੱਯਧਨਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਏ ਸਭੈ
 ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਹਜਾਰ ॥ ੪੪੧ ॥ ਦੁਦਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਪੁਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੪੪੨ ॥
 ਸਾਵਜਨੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੪੩ ॥ ਮਾਤੰਗਨਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਪਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਨੰਤ ॥ ੪੪੪ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਰੰਗਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੇਹੁ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੪੪੫ ॥ ਹਸਤਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਪਦ ਕੈ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨੁ ॥ ੪੪੬ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਪਦ ਦੰਤਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੪੪੭ ॥ ਦੁਰਦਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਮੁਰਦਨਿ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੪੮ ॥ ਪਦਮਨਿ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੪੯ ॥ ਬਾਲਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ

੪੩੧. ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਅਗੇ ਜੇਹੜੇ ਆਦਮੀ ਰਾਜੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੀ ਵੈਰਨ
 ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ ਹੈ। ੪੩੨. ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ
 ਵੈਰਨ, ਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਵੈਰਨ। ੪੩੩. ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ
 ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ। ੪੩੪. ਨਰੇਸਣਿ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ।
 ੪੩੫. ਰਾਵਨੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ। ੪੩੬. ਰਾਇਨ=ਰਾਵਾਂ
 ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ। ੪੩੭. ਈਸਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ।
 ੪੩੮. ਧੁਜਨੀ=ਝੰਡੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।

॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁ ਕਬਿ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨੁ ॥ ੪੫੦ ॥ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੁੰਜਰੀ ਅੰਤਰਿਪੰਤਕ ਦੀਨੁ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੫੧ ॥ ਇੰਭੀ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਕੇ ਪੁਨਿ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੫੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕੁੰਭਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੀਅਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੫੩ ॥ ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੀਅਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੫੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਿੰਧੁਰੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਸਕਲ ਹੀ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਪਾਰ ॥ ੪੫੫ ॥ ਆਦਿ ਅਨਕਪੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੫੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਗਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥ ੪੫੭ ॥ ਹਰਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਬੁਧਵਾਨ ॥ ੪੫੮ ॥ ਮਾਤੰਗਨਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੫੯ ॥ ਆਦਿ ਉਚਰਿ ਪਦ ਬਾਜਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪਾਂਸ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁਘਰ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨ ॥ ੪੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸ੍ਰੀ ਪਾਂਸ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥਮੇ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ
ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਹਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੬੧ ॥ ਸਿੰਧਵਨੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਰਿਪਣੀ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੬੨ ॥ ਤੁਰੰਗਨਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੬੩ ॥ ਹਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈਹਾ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੪੬੪ ॥ ਅਰਬਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੬੫ ॥ ਕਿੰਕਾਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰਿ ਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ

੪੫੦. ਦੰਤਨਿ, ਰਦਨੀ, ਬਾਰਣੀ, ਦਯਧਨੀ, ਦ੍ਰੁਜਨੀ, ਸਾਵਜਨੀ, ਮਤੰਗਨਿ, ਹਸਤਨਿ, ਦੰਤਨੀ, ਦੁਰਦਨਿ, ਪਦਮਨਿ, ੪੫੦ ਤਕ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ ।

੪੫੧. ਬਾਲਾ ਰਿਪ ਅਰਿ=ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਫਾਹੀ । ੪੬੧. ਕੁੰਜਰੀ, ਇੰਭੀ, ਕੁੰਭਨੀ, ਕਰਿਨੀ, ਸਿੰਧਰੀ, ਅਨਕਪੀ, ਨਾਗਨੀ, ਹਰਨੀ, ਮਤੰਗਨਿ, ਬਾਜਨੀ, ੪੬੧ ਤਕ ਇਹ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆਏ ਹਨ ਭਾਵ ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਜੇਹੜੀ ਫੌਜ ਹੈ ਉਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਹੀ ਹੈ । ੪੬੨. ਬਾਹਨਿ=ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੪੬੬ ॥ ਅਸੁਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੀਨ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੬੭ ॥ ਸੁਆਸਨਿ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ
 ਚੀਨ ॥ ੪੬੮ ॥ ਆਧਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵਾਨ ॥ ੪੬੯ ॥ ਪ੍ਰਭਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ
 ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਵਾਨ ॥
 ੪੭੦ ॥ ਆਦਿ ਭੂਪਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੪੭੧ ॥ ਆਦਿ ਈਸਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥
 ੪੭੨ ॥ ਆਦਿ ਸੰਉਂਡਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੭੩ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੱਤੁਣੀ ਉਚਾਰੀਐ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥
 ੪੭੪ ॥ ਸਕਲ ਛਤੁ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਨੀਕਹਿ ਰਿਪਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੭੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਛੱਤੁਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿ ਵਾਨ ॥
 ੪੭੬ ॥ ਆਤ ਪੱਤੁਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰਿ ॥ ੪੭੭ ॥ ਆਦਿ ਪਤਾਕਨਿ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
 ੪੭੮ ॥ ਛਿਤ ਪਤਾਢਿ ਪ੍ਰਿਥਮੋਚਰਿ ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੭੯ ॥ ਰਉਦਨ ਆਦਿ ਉਚਾ
 ਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥
 ੪੮੦ ॥ ਸਸਤੁਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੈ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੪੮੧ ॥ ਸਬਦ ਸਿੱਤਰਣ ਉਚਾਰਿਕੈ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੮੨

੪੬੬. ਸਿੰਧਵਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਰਿਪਣੀ=ਵੈਰਨ,
 ਤੁਰੰਗਨਿ=ਹਯਨੀ=ਅਰਬਨਿ ਅਰਬ ਦੇਸ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ,
 ਕਿਕਾਨੀ=ਅਸਨੀ=ਸੁਆਸਨਿ=ਇਹ ਸਾਰੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ
 ਹੈ ਸੋ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ੪੭੩. ਆਧਨੀ=ਅਧਪਤੀ
 ਰਾਜੇ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਪ੍ਰਭਣੀ, ਭੂਪਣੀ, ਈਸਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੭੪. ਸੰਉਂਡਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੪੭੫. ਸੱਤੁਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੪੭੬. ਛੱਤੁਣੀ=ਛੱਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ੪੭੮. ਆਤ ਪੱਤੁਣੀ=ਮੁਕਟਾਂ ਛਤਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ੪੭੯. ਪਤਾਕਨਿ=ਝੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੪੮੦. ਛਿਤ ਪਤਾਢ=
 ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੪੮੧. ਰਉਦਨਿ=ਮਲਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮੇ, ਸੂਰਮਿਆਂ
 ਦੀ ਵੈਰਨ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।
 ੪੮੨. ਸਸਤੁਨਿ=ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

॥ਆਦਿ ਸੁ ਭਟਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੮੩ ॥ ਰਥਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਮਥਨੀ
 ਮਥਨ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੮੪ ॥
 ਸਬਦ ਸੰਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੮੫ ॥ ਆਦਿ ਸਕਟਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵਾਨ ॥ ੪੮੬ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਤ੍ਰਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੮੭ ॥ ਆਦਿ ਦੁਸਟਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੪੮੮
 ॥ ਅਸੁੱਕ ਵਚਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੪੮੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਰਮਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਬੁਧਵਾਨ ॥
 ੪੯੦ ॥ ਤਨੁੱਤ੍ਰਾਣਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੯੧ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਚਰਮਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪੯੨ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਿਪਰਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਉਚਰਹੁ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੂ ਕੇ
 ਸਕਲ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਨੰਤ ॥ ੪੯੩ ॥ ਸਬਦ ਸੱਲਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁ ਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥
 ੪੯੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਚੱਕ੍ਰਣੀ ਸਬਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੯੫ ॥ ਆਦਿ ਖੜਗਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ
 ॥ ੪੯੬ ॥ ਅਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੪੯੭ ॥ ਨਿਸ ਤਿਸਨੀ ਪਦ ਉਚਾਰਿ ਕੈ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਨਿਕ ਸਤ ਚਲਤ ਪ੍ਰਮਾਨ

੪੮੩. ਸਤ੍ਰਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੮੪. ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ। ੪੮੫. ਰਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੮੬. ਸਿਅੰਦਨਿ=ਰਥਾਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੮੭. ਸਕਟਣੀ=ਗੱਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੮੮. ਸਤ੍ਰਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੮੯. ਦੁਸਟਣੀ=ਦੁਸਟਾਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੯੦. ਅਸਨ ਵਚਨੀ=ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੯੧. ਬਰਮਣੀ=ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੯੨. ਤਨੁ ਤ੍ਰਾਣਨੀ=ਸੰਜੋਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੯੩. ਚਰਮਣੀ=ਢਾਲਾ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਸਿਪ੍ਰਣੀ=ਢਾਲਾਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ। ੪੯੪. ਸੱਲਣੀ=ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ੪੯੬. ਚਕ੍ਰਣੀ=ਸਿਰ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੪੯੭. ਖੜਗਣੀ,
 ਅਸਲੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।

॥ ੪੬੮ ॥ ਖਗਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੬੯ ॥ ਸਸਤ੍ਰੁ ਏਸ੍ਰਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ॥ ੫੦੦ ॥ ਸਸਤ੍ਰੁ ਰਾਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੦੧ ॥ ਸਸਤ੍ਰੁ ਰਾਟਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ
 ॥ ੫੦੨ ॥ ਆਦਿ ਸੈਫਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੦੩ ॥ ਆਦਿ ਤੇਗਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
 ੫੦੪ ॥ ਆਦਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੫੦੫ ॥ ਸਮਸੇਰਣੀ ਉਚਾਰ
 ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮਹਿ
 ਜਾਨ ॥ ੫੦੬ ॥ ਆਦਿ ਖੰਡਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੦੭ ॥ ਖਲਖੰਡਨ ਪਦ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ॥ ੫੦੮ ॥ ਕਵਚਾਂਤਕਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੦੯ ॥ ਧਾਰਾ ਧਰਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
 ੫੧੦ ॥ ਕਵਚ ਤਾਪਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨੁ ॥ ੫੧੧ ॥ ਤਨੁ ਤ੍ਰਾਣ ਅਰਿ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥
 ੫੧੨ ॥ ਕਵਚ ਘਾਤਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੫੧੩ ॥ ਦੁਸਟ ਦਾਹਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥
 ੫੧੪ ॥ ਦੁਰਜਨ ਦਰਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਜਾਨੁ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੫੧੫ ॥ ਦੁਜਨਦਬਕਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੧੬ ॥

੪੬੯. ਨਿਸ ਤੁਸਨੀ=ਰਾਤ ਨੂੰ ਡਰੋਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।

੫੦੦. ਖਗਨੀ, ਖੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।

੫੦੨. ਤਲਵਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ੫੦੩. ਰਾਜਨੀ

ਰਾਵਨੀ=ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ੫੧੩. ਸੈਫਨੀ=ਤੇਗਨੀ,

ਕ੍ਰਿਸਕਨਿ, ਸਮਸੇਰਣੀ, ਖੰਡਣੀ, ਖਲ ਖੰਡਨਿ, ਕਵਚਾਂਤਕਨੀ, ਧਾਰਾਧਰਣੀ,

ਕਵਚਭਾਪਣੀ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਹਨ ਸੋ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ

ਹੈ। ੫੧੩. ਤਨੁ ਤ੍ਰਾਣ ਅਰਿ=ਸੰਜੋਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਤਲਵਾਰ।

੫੧੪. ਸੰਜੋਆ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ੫੧੫. ਦੁਸਟਾਂ ਨੂੰ

ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ੫੧੬. ਖੋਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲਨ ਵਾਲੀ।

ਦੁਸਟ ਚਰਬਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੫੧੭ ॥ ਬੀਰ ਬਰਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੧੮ ॥ ਬਾਰ ਬਰਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪਣੀ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੫੧੯ ॥ ਬਿਸਿਖਬਰਖਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੫੨੦ ॥ ਬਾਨਦਾਇਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੨੧ ॥ ਬਿਸਿਖ ਬਿਸਟਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੫੨੨ ॥ ਪਨਚ ਪ੍ਰਹਾਰਨ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੨੩ ॥ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੨੪ ॥ ਪਿਥਮ ਧਨਖਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁ ਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੫੨੫ ॥ ਕੋਅੰਡਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੨੬ ॥ ਬਾਣਾਗ੍ਰਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੫੨੭ ॥ ਬਾਣ ਪ੍ਰਹਰਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁ ਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੫੨੮ ॥ ਆਦਿ ਉਚਰ ਪਦ ਬਾਣਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੀਅਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੨੯ ॥ ਬਿਸਿਖ ਪਰਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੫੩੦ ॥ ਬਿਸਿਖਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੇ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੫੩੧ ॥ ਸੁਭਟ ਘਾਇਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੩੨ ॥ ਸੱਤੁ ਸੰਘਰਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੩੩ ॥ ਪਨਚ ਪ੍ਰਹਰਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ

-
੫੧੭. ਖੋਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲਕਣ ਤੇ ਦਬੈਣ ਵਾਲੀ ।
 ੫੧੮. ਖੋਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚਬਣ ਵਾਲੀ । ੫੧੯. ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਜ ਕੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੋੜਨ ਵਾਲੀ । ੫੨੦. ਬਾਰ=ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ । ੫੨੧. ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰੋਣ ਵਾਲੀ ।
 ੫੨੨. ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ । ੫੨੩. ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਵਰੋਣ ਵਾਲੀ । ੫੨੪. ਪਨਚ=ਚਿੱਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਵਾਰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ।
 ੫੨੫. ਧਨਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ । ੫੨੬. ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ੫੩੨. ਦੋ ਅੰਡਨੀ=ਬਾਣਾਗ੍ਰਜਨੀ, ਬਾਣ ਪ੍ਰਹਰਣੀ, ਬਾਣਨੀ, ਵਿਸਖ ਪਰਨਨੀ, ਬਿਸਖਨਿ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ੫੩੩. ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥
 ਪ੩੪ ॥ ਕੇ ਅੰਡਜ ਦਾਇਨਿ ਉਚਰਿਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ਪ੩੫ ॥ ਆਦਿ ਨਿਖੰਗਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਪਛਾਨ ॥
 ਪ੩੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੱਤਣੀ ਪਦ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਅਰ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਪ੩੭ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੱਛਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ਪ੩੮ ॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਪੱਤਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਲੀਜੀਅਹੁ ਸੁਘਰ ਪਛਾਨ ॥ ਪ੩੯ ॥ ਪਰਿਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਪ੪੦ ॥
 ਪੰਖਿਣ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ਪ੪੧ ॥ ਪਤੁਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਪ੪੨ ॥
 ਨਭਚਰਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਪ੪੩ ॥ ਰਥਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਪ੪੪ ॥ ਸਕਟਨਿ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸਮਝਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਪ੪੫ ॥ ਰਥਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ਪ੪੬ ॥ ਆਦਿ ਸਬਦ
 ਕਹਿ ਸਯੰਦਨੀ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ
 ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ਪ੪੭ ॥ ਪਟਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੇ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ਪ੪੮ ॥ ਆਦਿ ਬਸਤਣੀ
 ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ
 ਮਤਵਾਨ ॥ ਪ੪੯ ॥ ਬਿਯੂਹਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥

- ਪ੩੪. ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਪ੩੫. ਚਿੱਲਿਆਂ
 ਦਾ ਵਾਰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਜਾਂ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਬਾਣ ਸੋ ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ। ਪ੩੬. ਧਨਖ ਦਾ ਜਾਇਆ ਬਾਣ ਤੇ ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ। ਪ੩੭. ਨਿਖੰਗਨਿ=ਭੱਥਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ਪ੩੮. ਪਤੁਣੀ=ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ਪ੩੯. ਭੱਛਣੀ=ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪੱਛਣੀ=ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੀ।
 ਪ੪੦. ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ। ਪ੪੧. ਪਰਣੀ=ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਉਡੋਣ
 ਵਾਲੀ। ਪ੪੨. ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ਪ੪੩. ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਪ੪੪. ਨਭਚਰ=ਅਕਾਸ ਵਿਚ
 ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਪ੪੫. ਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।
 ਪ੪੬. ਗੱਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਪ੪੭. ਰਥਾਂ ਵਾਲੀ।
 ਪ੪੮. ਸਿਯੰਦਨੀ=ਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ। ਪ੪੯. ਪਟਨੀ=ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ।

ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੫੦ ॥ ਬੱਜਣਿ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੫੧ ॥ ਬਲਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੫੨ ॥ ਦਲਣੀ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਮਲਣੀ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ਰ ਚਤੁਰ ਚਿਤ
 ਲੇਹੁ ॥ ੫੫੩ ॥ ਬਾਦਿਤੁਣੀ ਬਖਾਨਕੈ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ਰ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੫੫੪ ॥ ਆਦਿ ਨਾਦਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ਰ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥
 ੫੫੫ ॥ ਦੁੰਦਭ ਧਰਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੫੬ ॥ ਦੁੰਦਭਨੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ
 ॥ ੫੫੭ ॥ ਨਾਦ ਨਾਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੫੮ ॥ ਦੁੰਦਭ ਧਨਨੀ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸਮਝਹੁ ਸੁਘਰ
 ਅਪਾਰ ॥ ੫੫੯ ॥ ਆਦਿ ਭੇਰਣੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ਰ ਲੇਹੁ ਬੁਧਵਾਨ ॥ ੫੬੦ ॥ ਦੁੰਦਭ ਘੋਖਨ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ੍ਰ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥
 ੫੬੧ ॥ ਨਾਦਾ ਨਿਸਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਿਖਾਨ ॥ ਨਾਮ

੫੫੦. ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

੫੫੧. ਬਜੂਹਨੀ=ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

੫੫੨. ਬਜਣੀ=ਕੁਹਾੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੫੫੪. ਦਲੀਆਂ
 ਬਲੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਜੋ ਮਲਨ ਵਾਲੀ ਹੈ । ੫੫੫. ਬਾਦਿਤੁਣਿ=ਵਾਜਿਆਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ੫੫੬. ਨਾਦਨੀ=ਨਗਾਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

੫੬੧. ਦੁੰਦਭ ਧਨਨੀ ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ,
 ਦੁੰਦਭਨੀ=ਨਾਦ ਨਾਦਨੀ, ਦੁੰਦਭ ਧਨਨੀ=ਨਗਾਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ਭੇਰਨੀ=ਤੂਤੀਆਂ ਵਾਲੀ । ਘੋਖਨਿ=ਅਵਾਜ ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ । ਨਿਸਨੀ=ਅਵਾਜ
 ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਅਨਿਕਨੀ ਨਗਾਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਢਾਲਨੀ=ਢਾਲਾਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਢਢਨੀ=ਡਢਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਸੰਖ ਦੀ ਅਵਾਜ ਵਾਲੀ ਫੌਜ,
 ਸਿੰਘ=ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਅਵਾਜ ਵਰਗੀ ਫੌਜ, ਪਲ=ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੇ
 ਬੋਲ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਬਾਘ ਦੇ ਬੋਲ ਵਾਲੀ, ਹਰਜਛ=ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਬੋਲ ਵਰਗੀ ਫੌਜ,
 ਪੁੰਡਰੀਕ=ਸ਼ੇਰ, ਹਰ=ਸ਼ੇਰ, ਪੰਚਾਨਨਿ ਘੋਖਨ=ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਬੋਲ ਵਾਲੀ, ਮਿ੍ਰਗ
 ਅਰਿ=ਹਰਨ ਦਾ ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਪਸੁ ਪਤਾਰਿ=ਪਸੂਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਹਾਥੀ ਤੇ ਹਾਥੀ
 ਦਾ ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਹਰਨ ਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ੇਰ, ਪਸੁ ਏਸ੍ਰਣ=ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸ਼ੇਰ ਦੇ
 ਵਾਂਗ ਗੱਜਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਗਜਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ । ਸਉਡਅਰਿ=ਹਾਥੀ
 ਦਾ ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਦੰਤਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਅਨਕਪਿ ਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ
 (ਬਾਕੀ ਦੇਖੋ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਦੇ ਹੇਠ)

ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਕਰੀਅਹੁ ਚਤੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੫੬੨ ॥ ਆਨਿਕਨੀ ਪਦ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ
 ॥ ੫੬੩ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਢਾਲਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੬੪ ॥ ਢਢਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ
 ਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥
 ੫੬੫ ॥ ਸੰਖਨਿਸਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੫੬੬ ॥ ਸੰਖ ਸਬਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੫੬੭ ॥ ਸੰਖ ਨਾਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੬੮ ॥ ਸਿੰਘ ਨਾਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਕਬਿਸੁਧਾਰ
 ॥ ੫੬੯ ॥ ਪਲ ਭਛਨਾਦਨਿਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੫੭੦ ॥ ਬਿਆਘੁਨਾਦਨੀ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ
 ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੭੧ ॥ ਹਰ ਜੋਛਨਿਨਾਦਨਿ ਉਚਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ॥ ੫੭੨ ॥ ਪੁੰਡਰੀਕ ਨਾਦਨਿ
 ਉਚਰਿਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ
 ਦੁਧਿਵਾਨ ॥ ੫੭੩ ॥ ਹਰ ਨਾਦਨਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੭੪ ॥
 ਪੰਚਾਨਿਨਿ ਘੋਖਨ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਅਰ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੫੭੫ ॥ ਸੇਰਸਬਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੭੬ ॥
 ਮ੍ਰਿਗ ਅਰਿਨਾਦਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰੰਗਿਆਵਾਨ ॥ ੫੭੭ ॥ ਪਸੁਪਤਾਰ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ
 ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰ ਧਾਰ ॥ ੫੭੮ ॥
 ਮ੍ਰਿਗ ਪਤਿ ਨਾਦਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਪ੍ਰੰਗਿਆਵਾਨ ॥ ੫੭੯ ॥ ਪਸੁ ਏਸੁਣ ਨਾਦਨਿ ਉਚਰਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੮੦ ॥
 ਗਜਰਿ ਨਾਦਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੇ ਫੁਟ ਨੋਟ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਵੇਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਸਿੰਧ ਰਾਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਮਤੰਗਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ,
 ਸਾਵਜਾਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਗਜਨਿ ਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ,
 ਨਾਗਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਹਸਤ ਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਹਰਨਾਂ
 ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਕਰਨਿ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਬਰਿ ਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ,
 ਦੰਤਅਰਿ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ । ਦਧਿ ਰਿਪ=ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ,
 ਪਦਮ=ਹਾਥੀ, ਬਲਿ=ਹਾਥੀ, ਇੰਭ=ਹਾਥੀ । ਕੁੰਭ, ਕੁੰਜਰਿ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ।

ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ॥ ੫੮੧ ॥ ਸੱਉਡਿਯਰ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੮੨ ॥
 ਦੰਤਿਯਰਿ ਨਾਦਿਨਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੮੩ ॥ ਅਨਕਪਿਯਰਿ ਨਾਦਿਨਿ ਉਚਰਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੫੮੪ ॥
 ਸਿੰਧਰਾਰਿ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਮਤਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੮੫ ॥ ਮਾਤੰਗਰ ਨਾਦਿਨਿ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਅਰਿ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰਿ ਸੰਭਾਰਿ ॥ ੫੮੬ ॥
 ਸਾਵਿਜਾਰਿ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਸੁ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੫੮੭ ॥ ਗਜਨਿ ਯਾਰਿ ਨਾਦਿਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ
 ਅਰਿ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿਵਾਨ ॥ ੫੮੮ ॥
 ਨਾਗਰਿ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਉਚਰਤ ਚਲੋ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੮੯ ॥ ਹਸਤਿ ਯਰਿ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ
 ॥ ੫੯੦ ॥ ਹਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰੋ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੫੯੧ ॥ ਕਰਨਿਯਰ ਧਨਨੀ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ
 ॥ ੫੯੨ ॥ ਬਰਿ ਯਰ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੫੯੩ ॥ ਦੰਤੀਯਰ ਧਨਨੀ
 ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੋ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੫੯੪ ॥ ਦਧਿ ਰਿਪ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਕਬਿ ਸੰਭਾਰ ॥ ੫੯੫ ॥ ਪਦਮਿ ਯਰ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੫੯੬ ॥ ਬਲਿ ਯਰ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਪੁਨਿ ਕੈ
 ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੯੭ ॥ ਇੰਭ ਅਰਿ
 ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦਿ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਸੁਮਤਿ ਲੀਜੀਅਹੁ ਬੀਨ ॥ ੫੯੮ ॥ ਕੁੰਭਿ ਯਰ ਨਾਦਿਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਖਿਪ
 ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੫੯੯ ॥
 ਕੁੰਜਰਿ ਯਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਪੁਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਮਤ ਸੰਭਾਰ ॥ ੬੦੦ ॥ ਪਤਰਿਯ ਅਰ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ
 ਪੁਨਿਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੬੦੧ ॥
 ਤਰਿ ਰਿਪ ਅਰ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਨਿਧਾਨ ॥ ੬੦੨ ॥ ਸੱਉਡਿਯਾਂਤਕ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ ਮਤਿ ਵਾਨ ॥

੬੦੨. ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤਾਂ ਦਾ ਰਿਪ=ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ ਤੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ ਤੇ
 ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬਹਾਦਰ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

॥ ੬੦੩ ॥ ਹਯਨਿ ਯਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੬੦੪ ॥ ਹਯਨਿ ਬਰਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਲੇਹੁ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥
 ੬੦੫ ॥ ਹਯਨਿਯਾਂਤਕ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੬੦੬ ॥ ਅਸੁ ਅਰਿ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ
 ਰਿਪ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਸੁਘਰ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥
 ੬੦੭ ॥ ਤੁਰਯਰ ਨਾਦਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੦੮ ॥ ਤੁਰੰਗਰਿਧਨਨੀ
 ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪੁਨਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੬੦੯ ॥ ਘੋਰਾਂਤਕ ਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਮਤਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੧੦ ॥ ਬਾਜਾਂਤਕਨੀ ਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰ
 ਧਾਰ ॥ ੬੧੧ ॥ ਬਾਹਨਾਂਤਕੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਰਿਪ ਨਾਦਨਿਭਾਖੁ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤਰਾਖੁ ॥ ੬੧੨ ॥ ਸਰ ਜਜ ਅਰਿ
 ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਲੇਹੁ
 ਮਤਿਵਾਨ ॥ ੬੧੩ ॥ ਬਾਜ ਯਰ ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਅੰਤਯਾਂਤਕ ਪਦ ਦੀਨ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੬੧੪ ॥ ਸਿੰਧ ਅਰ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੧੫ ॥ ਬਾਹਿਨਿਨਾਦਿਨ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਘਰ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੬੧੬ ॥ ਤੁਰੰਗਰਿ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਧਨਨੀ ਅਰਿ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ੬੧੭ ॥ ਅਰਬ ਯਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰਿ
 ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸਵਾਰਿ ॥ ੬੧੮ ॥
 ਤੁਰੰਗਰਿਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੧੯ ॥ ਕਿੰਕਨਿ ਅਰਿ ਧਨਨੀ ਉਚਰਿ ਰਿਪ
 ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰ॥ ੬੨੦
 ॥ ਘਰਿਯਰਿ ਨਾਦਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਮਤਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੨੧ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਅਰਿ ਨਾਦਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿ

੬੧੨. ਤਰ ਰਿਪਅਰਿ=ਰੁੱਖਾਂਦਾ ਵੈਰੀ ਹਾਥੀਤੇ ਹਾਥੀਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਸਉਡ=ਹਾਥੀ,
 ਹਯਨਿ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਅਸਿ=ਘੋੜੇ, ਤੁਰ=ਘੋੜੇ, ਤੁਰੰਗਰ=ਘੋੜਿਆਂ
 ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰ। ਬਾਜ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗ ਅਵਾਜ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦਕ। ੬੧੩. ਸੂਰਜ=ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
 ਦਾਜਾ=ਜਾਇਆ ਦਰਿਆਈ ਘੋੜਾ ਤੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦਕ।

੬੧੪. ਬਾਜ, ਸਿੰਧ ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਬਾਹਰ=ਘੋੜੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ,
 ਤੁਰੰਗ, ਅਰਬ, ਕਿੰਦਨਿ ਘਰਿ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਰਿਪ ਅਰ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰਿ ॥
 ੬੨੨ ॥ ਸਿੰਗੀ ਅਰਧਨੀਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰਿ ॥ ੬੨੩ ॥ ਮਿ੍ਗੀਅਰਿ ਨਾਦਨਿਆਦਿ
 ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰਿ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿਸਵਾਰਿ
 ॥ ੬੨੪ ॥ ਤਿਣ ਅਰਿ ਨਾਦਨਿ ਉਚਰਿ ਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੬੨੫ ॥ ਭੂਚਰਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ
 ਕੈ ਰਿਪ ਅਰਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥
 ੬੨੬ ॥ ਸੁਭਟ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰਕੈ ਅੰਤ ਸੱਤ ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁ ਚੀਨ ॥ ੬੨੭ ॥ ਆਦਿ ਸਤੁ ਸਬਦ ਉਚਰਕੈ
 ਅੰਤਜਾਂਤਕ ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥
 ੬੨੮ ॥ ਸਤੁ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ ਸੁਲਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੨੯ ॥ ਆਦਿ ਜੁਧਨੀ ਭਾਖੀਐ ਅੰਤ ਕਨੀ
 ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੬੩੦ ॥
 ਬਰਮ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰਿ ਕੈ ਬੇਧਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਬਰਮ ਬੇਧਨੀ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੩੧ ॥ ਚਰਮ ਆਦਿ ਪਦ ਭਾਖਿ ਕੈ ਘਾਇਨ ਪਦ
 ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਚਰਮ ਘਾਇਨੀ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਚੀਨ ॥ ੬੩੨ ॥
 ਦੁਜਨ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰਕੈ ਘਾਇਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਦੁਜਨ ਭੱਛਨੀ ਤੁਪਕ
 ਕੇਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੩੩ ॥ ਖਲ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈਹਾ ਪਦ ਪੁਨ
 ਕੇ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੬੩੪ ॥
 ਦੁਸਟਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਪਣੀ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨ ॥ ੬੩੫ ॥ ਰਿਪਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਖਿਪਣੀ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸਯਾਨ ॥ ੬੩੬ ॥ ਨਾਲ
 ਸੈਫਨੀ ਤੁਪਕ ਭਨਿ ਜਬਰਜੰਗ ਹਥ ਨਾਲ ॥ ਸੁਤਰਨਾਲ ਘੁੜਨਾਲ ਭਨਿ
 ਚੂਰਣ ਪੁਨਿ ਪਰ ਜੁਆਲ ॥ ੬੩੭ ॥ ਜੁਆਲ ਆਦਿ ਸਬਦੁਚਰਿਕੈ ਧਰਣੀ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੩੮ ॥
 ਅਨਿਲ ਆਦਿ ਸਬਦੁਚਰਕੈ ਛੋਡਣਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੩੯ ॥ ਜੁਆਲਾਬਮਨੀ ਆਦਿ ਕਹ ਮਨ ਮੈ ਸੁਘਰ

੬੨੮. ਮਿ੍ਗ ਅਰਿ=ਹਰਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਸਿੰਗ, ਮਿ੍ਗ, ਤਿਣ
 ਅਰਿ=ਇਹ ਹਰਨ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ਸੋ ਹਰਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਭੂਚਰਿ=ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
 ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ਤਿਸ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਸੁਭਟ= ਮੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੦. ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੧. ਜੁਧਨੀ=ਜੁਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੩. ਬਰਮ ਚਰਮ=ਸੰਜੋਆਂ ਤੇ ਢਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੪. ਖੇਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੬. ਮੂਰਖਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੩੭. ਰਿਪਣੀ ਖਿਪਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਖਪੋਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

ਬਿਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਜਾਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੪੦ ॥ ਘਨ
 ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਧੁਨਨੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ
 ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੬੪੧ ॥ ਘਨ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਨਾਦਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੪੨ ॥ ਬਾਰਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨ
 ਕੈ ਸਬਦਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥
 ੬੪੩ ॥ ਮੇਘਨਧਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਰਿਪ ਅਰਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨਹੁ ਚਤੁਰ ਅਪਾਰ ॥ ੬੪੪ ॥ ਮੇਘ ਸਬਦਨੀ ਬਕਤ੍ਰੇ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮੈ
 ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੪੫ ॥
 ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਆਲਯ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ
 ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੪੬ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਧਰਨੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੪੭ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ
 ਅਸਤ੍ਰਣਿ ਪੁਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥
 ੬੪੮ ॥ ਗੋਲਾ ਲਯਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੪੯ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਆਲਪਣੀ
 ਪੁਨ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੬੫੦ ॥
 ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਸਦਨਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁਕਬਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ੬੫੧ ॥ ਗੋਲਾ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ਕੇਤਨਿ ਪਦ
 ਕਹੁ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਤੁਪਕਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਨੰਤ
 ॥ ੬੫੨ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਕੇਤਨਿ ਪਦ ਕੇ ਦੀਨ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੬੫੩ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਕੈ ਸਦਨੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ
 ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੫੪ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ਧਾਮਿਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੫੫ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰ
 ਕੈ ਨਈਵਾਸਨ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਬਿਅੰਤ
 ॥ ੬੫੬ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਲਿਆਲੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ ॥ ੬੫੭ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੇ
 ਸੁਕਤਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਕਹਕਬੋ ਲੀਜਹੁ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਿ
 ॥ ੬੫੮ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਦਾਤੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ

੬੩੮. ਨਾਲਿ, ਸੈਫਨੀ, ਤੁਪਕ, ਜਬਰਜੰਗ, ਹਥਨਾਸ, ਸੁਭਰ ਨਾਲ, ਘੁੜਨਾਲ, ਢੂਰਣਿ, ਪਰਜੁਆਲ=ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਹਨ ।

੬੪੧. ਜੁਆਲ, ਅਨਿਲ, ਬਮਣੀ=ਅੱਗ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੪੨. ਘਨ=ਬੱਦਲ ਵਾਂਗ ਅਵਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੬੪੬. ਬਾਰਦ, ਮੇਘਨ, ਮੇਘ, ਬਦਲ ਵਾਂਗ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ।

੬੪੭. ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲੇ ਦਾ ਘਰ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੬੫੪. ਧਰਣੀ=ਧਰਨ

ਵਾਲੀ, ਅਸਤ੍ਰਣ=ਆਸਰਾ ਗੋਲੇ ਦਾ, ਆਲਾ=ਘਰ ਗੋਲੇ ਦਾ, ਸਦਨਨਿ=ਘਰ,
 ਕੇਤਨਿ=ਘਰ ।

ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੬੫੯ ॥ ਗੋਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਤਜਨੀ ਪੁਨਿ ਪਦ
 ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੬੦ ॥ ਜੁਆਲਾ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਛਡਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੬੧ ॥ ਜੁਆਲ ਸਕਤਨੀ ਬਕਤੁਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ
 ਬਖਿਆਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਪਛਾਨ ॥ ੬੬੨ ॥
 ਜੁਆਲਾ ਤਜਨੀ ਬਕਤੁਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ੬੬੩ ॥ ਜੁਆਲਾ ਛਾਡਨਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੬੪ ॥ ਜੁਆਲਾ
 ਦਾਇਨਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੬੫ ॥ ਜੁਆਲਾ ਬਕਤੁਣਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ ॥ ੬੬੬ ॥ ਜੁਆਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰ
 ਕੈ ਪ੍ਰਗਟਾਇਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤੁ ਲੇਹੁ ॥
 ੬੬੭ ॥ ਜੁਆਲਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰ ਕੈ ਧਰਣੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸਵਾਰਿ ॥ ੬੬੮ ॥ ਦੁਰਜਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਦਾਹਨਿ
 ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੬੯ ॥
 ਦੁਜਨ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਕੈ ਦਰ ਰਨਿ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਘਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੭੦ ॥ ਗੋਲੀ ਧਰਣੀ ਬਕਤੁ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੭੧ ॥ ਦੁਸਟ
 ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰਕੈ ਦਾਹਨਿ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਘਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੭੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕਾਸਟਿ ਪ੍ਰਿਸਟਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ਭੂਮਿਜ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥
 ਨਾਮ ਚੀਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ੬੭੩ ॥ ਕਾਸਠਿ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰ ॥ ਦੁਮਜ ਬਾਸਨੀ ਪੁਨ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਚੀਨ
 ਨਾਮ ਨਾ ਲੀਕੋ ਲੀਜੈ ॥ ੬੭੪ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਕਾਸਠ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਬਕਤੁ
 ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਜਨ ਸਵਾਰਿ ॥
 ੬੭੫ ॥ ਜਲਜਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੭੬ ॥ ਬਾਰਜ ਪ੍ਰਿਸਠਣਿ ਆਦਿ ਹੀ
 ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੭੭
 ਨੀਰਜਲਜਣੀ ਬਕਤੁ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁ ਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੭੮ ॥ ਅੰਬੁਜ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ
 ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ ॥ ੬੭੯ ॥ ਘਨ ਜਜ

੬੭੦. ਸਦਨੀ=ਘਰ ਗੋਲਿਆਂ ਦਾ । ਧਾਮਨਿ=ਘਰ ।
 ਨਈ ਵਾਸਨ=ਘਰ ਲਿਆਲੀ=ਲੈਣ ਵਾਲੀ । ਦਾਤੀ=ਦੇਣ ਵਾਲੀ ।
 ਮੁਕਤਨ=ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ । ਤਜਨੀ=ਤਿਆਗਣ ਵਾਲੀ । ਸਕਤਿਨੀ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਅੱਗ
 ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ । ਬਕਤੁ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਅੱਗ ਕਢਣ ਵਾਲੀ । ਬਕਤੁਣੀ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਅੱਗ
 ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ । ਧਰਣੀ=ਧਰਨ ਵਾਲੀ । ਖੋਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ।

ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪ੍ਰਿਸਮ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੇ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ ॥ ੬੮੦ ॥ ਜਲ ਤਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਧਰ ਪਦ
ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੮੧ ॥ ਬਾਰ ਆਦਿ
ਸਬਦ ਉਚਰਕੈ ਤਰਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪੁਨਿ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ
ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੬੮੨ ॥ ਨੀਰ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰਕੈ ਤਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਸਠਣ
ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੮੩ ॥ ਹਰਜ
ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਆਦਿ ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੇ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ ॥ ੬੮੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਰਜ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ
ਨਾਲ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰ ॥ ਭੂਰਹੁ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਜਾਨ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ੬੮੫ ॥ ਭੂਮਿ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਰੁਹ ਪ੍ਰਿਸਠ
ਤੁਮ ਬਹੁਰਿ ਸਵਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਹੋਗੀ ॥ ਜੋ ਕੋਉ ਚਤੁਰ ਚੀਨ
ਕਰ ਜੋਗੀ ॥ ੬੮੬ ॥ ਤਰ ਰੁਹ ਪ੍ਰਿਸਠਣਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਅਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਅਹੁ ॥ ਕਾਸਠ ਕੰਦਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
ਜੀਅ ਜਾਨੇ ॥ ੬੮੭ ॥ ਭੂਮਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਰੁਹ ਸੁ ਸਬਦ ਕੇ
ਬਹੁਰ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੂ ਕੇ ਸਭ ਮਾਨਹੁ ॥ ਯਾ ਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ
ਜਾਨਹੁ ॥ ੬੮੮ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਬਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਦੀਜੈ ॥ ਰੁਹ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਨ
ਕੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੇ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ॥ ੬੮੯
॥ ਬਿਰਛ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕਹਿ ਜੀਅ ਬਿਚਾਰੇ ॥
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਹਿ ਅਪਾਰਾ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਨ ਭੇਦ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ੬੯੦ ॥
ਦੁਮਜ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕਹਿ ਹੀਏ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਭ
ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਵੈ ॥ ਜਉ ਕੋਉ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮੈ ਜੋਵੈ ॥ ੬੯੧ ॥ ਤਰ
ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
ਕੇ ਸਬ ਜੀਅ ਜਾਨੇ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ॥ ੬੯੨ ॥ ਰੁਖ ਸਬਦ ਕੇ
ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕਹਿ ਬਹੁਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
ਕੇ ਹੋਈ ॥ ਯਾਮੈ ਕਹੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ ੬੯੩ ॥ ਉਤਭੁਜ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ
ਉਚਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕਹਿ ਹੀਏ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥
ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ॥ ੬੯੪ ॥ ਤਰ ਸੁ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬਹੁਰ

੬੯੦. ਖੋਟਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲ = ਦਬੋਣ ਵਾਲੀ, ਦਾਹਨ = ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ। ਕਾਸਟ = ਲਕੜ ਦੀ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ = ਪਿੱਠ ਵਾਲੀ ਦੁਮਜ = ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਲਾਹੀ ਹੋਈ ਲਕੜ ਬਾਸਨੀ = ਵਸਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਲਕੜ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੀ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਆਖੇ। ਜਲਜ = ਲੱਕੜ ਦੀ ਪਿੱਠ। ਬਾਰਕ = ਲਕੜ। ਨੀਰਜ = ਲੱਕੜ। ਅੰਬਜ, ਘਨਜ, ਜਲਧਰ, ਲਕੜ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ। ਬਾਰਤਰ = ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰਨ ਵਾਲੀ ਲਕੜ। ਨੀਰਤਰ = ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰਨ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ। ਹਰਜ = ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਜਾਈ ਲੱਕੜ। ਬਾਰਜ = ਰੁੱਖ। ਭੂਰਹੁ = ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰੁੱਖ। ਭੂਮ ਰੁਹ = ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰੁੱਖ। ਤਰਰੁਹ = ਰੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਰੁੱਖ। ਕਾਸਟ ਕੰਦਨੀ = ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੰਦੇ ਵਾਲੀ। ੬੯੧. ਦੁਰਮਜ = ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਗੇ ਹੋਰ ਰੁੱਖ।

ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ
 ਨ ਪਛਾਨੋ ॥ ੬੯੫ ॥ ਪੱਤੀ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਸਬਦ ਸੁ
 ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ
 ॥ ੬੯੬ ॥ ਅਝਿਲ ॥ ਧਰਾ ਧਾਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ
 ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਠਉਰ ਤੱਹ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ
 ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋਯਾਕੈ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੬੯੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਾ
 ਰਾਜ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਉਚਰਿ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨੁ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੬੯੮ ॥ ਧਰਾ ਆਦਿ ਸਬਦ ਉਚਰਿਕੇ ਨਾਇਕ ਅੰਤ ਉਚਾਰ
 ॥ ਪ੍ਰਿਸਠ ਭਾਖਿ ਬੰਦੂਕ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੬੯੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਰਾ
 ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਤਹਾਂ ਵੁਨਿ ਠਾਨਹੁ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਨ
 ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭੈ ਬਿਚਰੀਐ ॥ ੭੦੦ ॥
 ਧਰਨੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਲਿਖਿ ਡਾਰੋ ॥ ਰਾਵ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤ ਉਚਾਰੋ ॥
 ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਬਹੁਰ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ੭੦੧ ॥
 ਧਰਨੀਪਤਿ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਨਿ ਸਬਦਹਿ ਬਹੁਰ ਸਵਾਰੋ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੋ ॥ ੭੦੨ ॥ ਧਰਾ ਰਾਟ
 ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਸੁਧਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜਾਨੋ
 ਸਨ ਮਾਹੀ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥ ੭੦੩ ॥ ਧਰਾ ਰਾਜ ਪੁਨਿ ਆਦਿ
 ਉਚਰੀਐ ॥ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਿਸਠਣੀ ਬਹੁਰ ਸੁਧਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਵਹਿ
 ॥ ਜਾਕੇ ਸਭ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨ ਜੋਵਹਿ ॥ ੭੦੪ ॥ ਧਰਾ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ
 ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਸਬਦ ਸੁ ਅੰਤ ਸੁਧਾਰੋ ॥ ਸਕਲ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ
 ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੋ ॥ ੭੦੫ ॥ ਧਰਾ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਇੰਦ ਸਬਦ
 ਤਾ ਪਾਛੇ ਦੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੋ
 ॥ ੭੦੬ ॥ ਧਰਾ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਪਾਲਕ ਸਬਦ ਸੁ ਅੰਤ ਬਿਚਰੀਐ ॥
 ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੭੦੭ ॥ ਤਰਜ
 ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਥ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਣ ਸਬਦ
 ਸੁ ਬਹੁਰ ਭਨੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਜਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ੭੦੮ ॥ ਦੁਮਜ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ
 ਸੁ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਨੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਸਬਦ ਸੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥
 ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ॥ ੭੦੯ ॥ ਫਲ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥
 ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਤੁਮ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੭੧੦ ॥ ਤਰਜ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਰਾਜ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਸੁਧਰੀਐ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਜਾਨ ਜੀਅ
 ਲੀਜੈ ॥ ੭੧੧ ॥ ਧਰਨੀ ਜਾਪਦ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਰਾਟ ਸਬਦ ਤਾ ਪਾਛੇ ਦਿੱਜੈ ॥
 ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪਦ ਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਸਭ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ ॥ ੭੧੨ ॥
 ਬਿਛ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਾਜਾ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਸਬਦ

੭੧੦. ਫਲ ਦਾ ਨਾਇਕ=ਮਾਲਕ ਰੁਖ ।

੭੧੨. ਤਰਜਰਾਜ=ਰੁਖਤੋਂ ਜਾਇਆ ਅਗੇ ਹੋਰ ਰੁਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ।

ਸੁ ਅੰਤ ਉਚਾਰੋ॥ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ॥ ੭੧੩॥ ਤਰਰੁਹ ਅਨੁਜਆਦਿ
 ਪਦ ਦੀਜੈ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਨੀਜੈ॥ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਸਬਦ ਅੰਤ ਕੇ ਦੀਨੇ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਹਿ ਨਵੀਨੇ॥ ੭੧੪॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਤਰਰੁਹ ਪ੍ਰਿਸਠਨ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਹੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੋ ਉਚਾਰ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਚਤੁਰਨਿਰਧਾਰ॥੭੧੫॥
 ਸੁ ਕਬਿ ਬਕਤ ਤੇ ਕੰਦਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਰੋ ਉਚਾਰ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ
 ਸੁਮਤਿ ਸਵਾਰ॥ ੭੧੬॥ ਅੰਤਿਲਾ॥ਕਾਸਟ ਕੰਦਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੀਜੀਐ॥ ਬਿਛੁਜ ਬਾਸਨੀ ਸਬਦ ਬਕਤੁਤੇ
 ਭਾਖੀਐ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਿ ਹਿਦੈ ਮੈ ਰਾਖੀਐ॥ ੭੧੭॥ ਧਰਏਸਰਜਾ
 ਸਬਦ ਸੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ॥ਤਾਪਾਛੇਕੰਦਨੀ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਠਾਨੀਐ॥ ਸੁ ਕਬਿ ਸਭੈ
 ਚਿਤ ਮਾਂਤ ਸੁ ਸਾਚ ਬਿਚਾਰੀਐ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰੀਐ
 ॥ ੭੧੮॥ ਤਰਜ ਬਾਸਨੀ ਆਦਿ ਸੁ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਸੁ ਕਬਿ ਮਨ ਮਾਨੀਐ॥ ਯਾਮੈ ਸੰਕਨ ਕਛੂ ਹਿਦੈ ਮੈ ਕੀਜੀਐ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ
 ਇਹ ਨਾਮ ਚਹੋ ਤਹੋ ਦੀਜੀਐ॥੭੧੯॥ ਚੌਪਈ॥ ਭੂਮ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ॥
 ਜਾਪਦ ਤਿਹੋ ਪਾਛੇ ਦੈ ਡਾਰੋ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ
 ਨਹੀ ਮਾਨੋ॥ ੭੨੦॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾ ਪਦ
 ਦੈ ਡਾਰੋ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੈ॥ ਚਹੀਐ ਜਹਾਂ ਤਹੀਂ ਪਦ ਦੀਜੈ
 ॥ ੭੨੧॥ ਬਸੁਧਾ ਸਬਦ ਸੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾਪਦ ਕਹੁ ਠਾਨਹੁ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੋ॥ ੭੨੨॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਸੁਧੁ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾਪਦ ਦੈ ਡਰੀਐ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭਿ ਜੀਅ ਲਹੀਐ॥ ਚਹੀਐ ਜਹਾਂ ਤਹੀਂ ਪਦ ਕਹੀਐ॥ ੭੨੩॥ ਤਰਨੀ
 ਪਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾਪਦ ਕੋ ਠਾਨੋ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ
 ਲਹੀਐ॥ ਚਹੀਐ ਜਹਾਂ ਤਹੀ ਪਦ ਕਹੀਐ॥ ੭੨੪॥ ਛੰਦ॥ ਬੱਲੀਸ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨ॥ ਬਾਸਨੀ ਪੁਨਿ ਪਦ ਠਾਨ॥ ਨਾਮੈ ਤੁਪਕ ਸਭ ਹੋਇ॥ ਨਹੀਂ ਭੇਦ ਯਾ
 ਮਹਿ ਕੋਇ॥ ੭੨੫॥ ਚੌਪਈ॥ ਸਿੰਘ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ
 ਅਰਿ ਸਬਦ ਸੁ ਠਾਨ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨਹੁ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹੀ
 ਮਾਨਹੁ॥ ੭੨੬॥ ਪੁੰਡਰੀਕ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ॥ਤਾ ਪਾਛੇ ਅਰਿ ਪਦ ਦੈ ਡਾਰੋ॥

੭੧੩. ਧਰਤੀ ਦਾ ਜੰਮਿਆ ਰੁਖ ਉਸ ਦਾ ਰਾਟ=ਰਾਜਾ ਭਾਵ
 ਵਿਚਲੀ ਗੁੱਲੀ ਰੁਖ ਦੀ ਅਸਲੀ ਚੰਗੀ ਲੱਕੜ।

੭੧੫. ਤਰ ਰੁਹ ਅਨੁਜ=ਰੁਖ ਦਾ ਪੁਤ ਰੁਖ ਤੇ ਅਗੇ ਰੁਖ ਦਾ ਭਰਾ ਭਾਵ
 ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਰੁੱਖ ਟਾਹਲੀ ਆਦਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਗੁੱਲੀ।
 ਨਾਇਕ=ਰੁਖਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਚੰਗਾ ਰੁਖ। ੭੧੭. ਕੰਦਨੀ=ਬੰਦੂਕ।

੭੧੮. ਕਾਸਟ ਕੰਦਨੀ=ਬੰਦੂਕ। ੭੧੯. ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਰੁਖ
 ਤੇ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਪੱਕਾ ਰੁੱਖ। ੭੨੦. ਤਰਜਬਾਸਨੀ=ਬੰਦੂਕ।

੭੨੪. ਭੂਮਜਾ ਬਸੁਧਾਜਾ=ਰੁਖ। ੭੨੫. ਤਰਨੀ=ਬਿਛ ਵਾਲੀ
 ਧਰਤੀ ਅਗੇ ਜ=ਹੋਰ ਰੁਖ। ੭੨੬. ਜਮੀਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰੁੱਖ।

ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹੀ ਕੀਜੈ ॥ ੭੨੭ ॥ ਆਦਿ
 ਸਬਦ ਹਰ ਜੱਛ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਅਰਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
 ਜੀਅ ਲਹੀਯੋ ॥ ਚਹੀਐ ਨਾਮ ਜਹਾਂ ਤਹੋ ਕਹੀਯੋ ॥ ੭੨੮ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਿਗ ਰਾਜ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰ ॥ ਅਰਿ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਸੁਧਾਰ ॥ ਤਉਫੰਗ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ਨਹੀ
 ਭੇਦ ਯਾ ਮਹਿ ਮਾਨ ॥ ੭੨੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦਿ ਸਬਦ ਮਿਗ ਰਾਜ ਉਚਾਰੋ ॥
 ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਿਪ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ
 ਨਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ੭੩੦ ॥ ਪਸੁਪਤੇਸ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਨਿਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਅਰਿਪਦ ਕੋ
 ਦਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੋ ॥ ੭੩੧ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਲ ਪਸੁਨ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ
 ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲਤ ਅਨੰਤ ॥ ੭੩੨ ॥ ਮਿਗ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ
 ਪਤਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜੈ ਸੁ ਕਬਿ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੩੩ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਿਗ ਸਬਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ॥ ਪਾਛੇ ਸੁ ਪਤਿ ਪਦ
 ਠਾਨ ॥ ਰਿਪ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਬਿਚਾਰ ॥ ੭੩੪ ॥
 ਸਿੰਗੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਅਰਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ਲਖਿ ਰਾਖੁ ॥ ਅਰਿ ਸਬਦ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥ ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਛਾਨ ॥ ੭੩੫ ॥ ਛੰਦ ਵੱਡਾ ॥ ਪਤਿ
 ਸਬਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿਕੈ ਮਿਗ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਸਬਦ
 ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ਕੈ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ਨਹੀ ਭੇਦ ਯਾਮੈ ਨੈਕ ਹੈ
 ਸਭ ਸੁ ਕਬਿ ਮਾਨਹੁ ਚਿੰਤ ਮੈ ॥ ਜਹ ਜਾਨੀਐ ਤਹ ਦੀਜੀਐ ਪਦ ਅਉਰ ਛੰਦ
 ਕਬਿੰਤ ਮੈ ॥ ੭੩੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਹਰਣ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ
 ਪਤਿ ਪਦ ਕੋ ਦਿੱਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਅਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੭੩੭ ॥ ਸਿੰਗੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਪਦ ਕਹੁ
 ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥
 ੭੩੮ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜਿਨ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨ ਕੇਉ ਜਾਨੋ ॥ ੭੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਨੈਨੋਤਮ ਪਦ ਬਕਤੁ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਪਤਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਕਰ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲੀਜੋ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੪੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਵਤ ਸਵਤ ਤਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥
 ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸਵਾਰੋ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਲੀਜੈ ॥ ੭੪੧ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਮਿਗੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਸੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਉਨ ਠਉਰ ਪਦ ਰੁਚੈ ਸੁਤੰਗੀ ਬਖਾਨੀਐ

੭੩੧. ਪੁੰਡਰੀਕ, ਹਰਜੱਛ, = ਸ਼ੇਰ । ੭੩੨. ਪਸੁ ਪਤੇਸ = ਪਸੁਆਂ
 ਦਾ ਪਤੀ ਹਾਥੀ ਤੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ । ੭੩੬. ਸਿੰਗੀ ਅਰਿ
 ਅਰਿ = ਹਰਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ੭੩੭. ਹਰਨ ਦਾ
 ਮਾਲਕ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬੰਦੂਕ । ੭੪੦. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜਿਨ = ਸ਼ਾਮ
 ਹਰਨ ਦੀ ਖਲ । ੭੪੧. ਅੰਖਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਆਏ । ਭਾਵ ਹਰਨ ਤੇ
 ਸ਼ੇਰ ਸੇ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

॥ ੭੪੨ ॥ ਸੇਤ ਅਸਿਤ ਅਜਿਨਾ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਸਬਦ
ਸੁ ਬਹੁਰ ਸੁਧਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਹੀਯ ਮੈ ਜਾਨੀਐ ॥ ੭੪੩ ॥ ਉਦਰ ਸੇਤ ਚਰਮਾਦਿ ਉਚਾਰਨ
ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਬਹੁਰ ਨਾਥ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ
ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੭੪੪ ॥ ਚੋਪਈ
॥ ਕਿਸਨ ਪਿਸਠਚਰਮਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥ ੭੪੫ ॥ ਚਾਰੋ
ਨੇਤੁ ਸਬਦਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਨਾਥ ਸਬਦ
ਕਹੁ ਬਹੁਰੋ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੭੪੬ ॥ ਨੈਨੋਤਮ ਪਦ
ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ
ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ੭੪੭ ॥ ਦਿੰਗੀ ਸਬਦ ਕੋ
ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰੋ ਦੀਜੈ ॥
ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੭੪੮ ॥ ਚਖੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥
ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਿਪ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੭੪੯ ॥ ਮਿਗੀ ਅਧਿਪ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ
ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੭੫੦ ॥ ਮਿਗੀ ਰਾਟ ਸਬਦਾਦਿ ਭਨਿੰਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਪਦ
ਕਹੁ ਦਿੰਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਾਰੋ
॥ ੭੫੧ ॥ ਮਿਗੀ ਇੰਦੁ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥
ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਿਪ ਸਬਦ ਭਨੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੭੫੨ ॥
ਮਿਗੀ ਏਸਰ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਕਲ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੭੫੩ ॥ ਅੜਿਲ
॥ ਮਿਗੀ ਰਾਜ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕਹਿ
ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੭੫੪ ॥ ਮਿਗਿ ਸਬਦ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ
॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ

੭੪੨. ਸੋਕਣਾ ਸੋਕਣਾ ਜੋ ਦੇ ਹਰਨੀਆਂ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦਾ ਤਨ=ਪੁਤ੍ਰ
ਹਰਨ ਤੇ ਹਰਨ ਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੭੪੩. ਨਾਇਕ=ਮਾਲਕ (ਹਰਨ ਦਾ ਸ਼ੇਰ) ਹੈ।

੭੪੪. ਚਿਟੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਖਲੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹਰਨ ਸੇ ਇਨਾਂ ਦਾ
ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੭੪੫. ਢਿਡ ਦਾ ਚੰਮ ਚਿੱਟਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹਰਨ ਨਾਥ=ਮਾਲਕ ਸ਼ੇਰ। ੭੪੬. ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲਾ ਚੰਮ
ਹੈ ਉਹ ਹਰਨ। ੭੪੭. ਸੁੰਦਰ ਅੱਖਾਂ ਕਾਲਾ ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਬੰਦੂਕ।

੨੪੮. ਨੈਨ ਉਤਮ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

੭੫੦. ਚਖੀ=ਚੰਗੀਆਂ ਅਖੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਅਧਪਤੀ=ਚੰਗਾ
ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੭੫੫ ॥ ਸੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਮਿਗੀ ਸੁ ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਚਤੁਰਚਿਤ ਧਾਰੀਐ ॥
 ੭੫੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮਿਗੀ ਅਨੁਜ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਡਾਰੋ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਕਲ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ ॥
 ੭੫੭ ॥ ਮਿਗੀ ਅਨੁਜ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੋ ਸੁ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੭੫੮ ॥
 ਮਿਗੀ ਅਨੁਜ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਭੇ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ੭੫੯ ॥ ਮਿਗੀ
 ਰਵਣ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੭੬੦ ॥ ਮਿਗੀ ਜਾਇਕ
 ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਬੰਦੂਕ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲਿੱਜੈ ॥ ੭੬੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਅਦਿ ਮਿਗੀ ਜਾ ਉਚਾਰਿਕੈ ਪਤਿ ਰਿਪ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ
 ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੬੨ ॥ ਤਿਣਚਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਪਤਿ ਅਰਿ
 ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ ॥ ੭੬੩ ॥
 ਅਝਿੱਲ ॥ ਤਿਣ ਚਰਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਨਾਥ ਸਬਦ
 ਕੇ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਚਤੁਰ ਪੰਛਾਨੀਐ ॥ ੭੬੪ ॥ ਤਿਣ ਭਖ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ੭੬੫ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਿਣਹਾ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ
 ॥ ੭੬੬ ॥ ਅਝਿੱਲੋ ॥ ਤਿਣ ਹਾਤੀ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ
 ਪਾਛੇ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਹੋ
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨੀਐ ॥ ੭੬੭ ॥ ਤਿਣ ਭੱਛੀ ਕੇ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇ ਕਹੀਓ ਬਹੁਰ ਸੁਧਾਰਕੈ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ
 ਕੈ ॥ ੭੬੮ ॥ ਤਿਣਹਾਰਿਪ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ
 ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਸਕਲ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੭੬੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਣ ਰਿਪ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਿਕੈ ਪਤਿ ਰਿਪ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ
 ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੭੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਤਿਣ ਰਿਪ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ

੭੫੬. ਰਾਟ=ਰਾਜਾ । ਇੰਦਰ=ਮਾਲਕ । ਏਸ=ਰਾਜਾ । ੭੬੦. ਮਿਗੀਸ=
 ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕਾਲਾ ਹਰਨ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ੇਰ । ਅਨੁਜ=ਭਰਾ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਹੀ
 ਚੰਗਾ ਹਰਨ । ੭੬੧. ਰਵਣ=ਹਰਨੀਆਂ ਦੇ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਕਾਲਾ ਹਰਨ ।

ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੭੭੧ ॥ ਭੂਜਾਂਤਕ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਇਕ ਤਾ ਪਾਛੇ
 ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ
 ਲਿੱਜੈ ॥ ੭੭੨ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀਜ ਅਰਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ
 ॥ ੭੭੩ ॥ ਅੱਕਿਲੋ ॥ ਭੂ ਸੁਤ ਰਿਪ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥
 ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਬਹੁਰ ਨਾਬ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੭੭੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਉਰਵਿਜ ਸਬਦ ਸੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਰਿਪ ਨਾਇਕ ਪਾਛੇ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿੱਜੈ ॥ ੭੭੫ ॥
 ਬੈਸੰਧਰ ਜਾ ਸੱਤੁ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਬੰਦੂਕ ਚਿੱਤ ਮੈ ਧਰੀਐ ॥ ੭੭੬ ॥ ਪੂਰਨਿ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਰਿਪ ਪਦ ਕੋ ਪਾਛੇ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥ ੭੭੭ ॥ ਦੀਪਨਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੋ ਦਿੱਜੈ
 ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਚਰ ਸਬਦ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਸਵਾਰੋ ॥ ੭੭੮ ॥ ਸਿੱਸਟਨ ਪਦਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾ
 ਕਹਿ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ
 ਚਿਤ ਲਿੱਜੈ ॥ ੭੭੯ ॥ ਧਰਨਿ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਪਦ
 ਪਾਛੇ ਤਿਹਿ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਜਾਨਹੁ ॥ ੭੮੦ ॥ ਧਰਾ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਪਦ ਪਾਛੇ ਤਿਹਿ
 ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਕਲ ਚਿਤ ਧਾਰੋ ॥
 ੭੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਮਿਜ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੇ ਚਰਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਰਿਪ
 ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੭੮੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਮਨੀ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦਕੋ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੭੮੩ ॥ ਬਿਛਨਿਜ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਚਰਨਾਇਕ ਪਾਛੇ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ
 ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿੱਜੈ ॥ ੭੮੪ ॥ ਧਰਏਸੋਰਣੀ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾਚਰ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ

੭੮੦. ਤਿਣਚਰ=ਹਰਨ । ਤਿਣ ਭਖ=ਹਰਨ । ਤਿਣਹਾ=ਘਾਹ ਨੂੰ ਨਾਸ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ । ਭੱਛੀ=ਖਾਣ ਵਾਲਾ । ਰਿਪ=ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਰਨ ।
 ਭੂਜਾਂਤਕ=ਜਮੀਨ ਦਾ ਜਾਇਆ ਘਾਹ ਤੇ ਘਾਹ ਦੇ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ।
 ਭੂਸੁਤਰਿਪ=ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ ਘਾਹ ਤੇ ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਰਨ । ਉਰਵਿਜ=ਜਮੀਨ
 ਦਾ ਜਾਇਆ ਘਾਹ ਤੇ ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਰਨ । ਬੈਸੰਧਰਜਾ=ਜਮੀਨ ਦਾ ਜਾਇਆ
 ਘਾਹ ਤੇ ਘਾਹ ਦਾ ਸੁਤਰੂ ਹਰਨ । ਪੂਰਨਜਾ=ਜਮੀਨ ਦਾ ਜੰਮਿਆ ਘਾਹ ।
 ਦੀਪਨ=ਦੀਪਾਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ । ਸਿੱਸਟੀ ਦੇ ਜੰਮੇ ਘਾਹ ਨੂੰ
 ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੮੫ ॥ ਧਰਾ ਰਾਟਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾ
 ਨਾਇਕ ਚਰ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ
 ਨਹੀ ਮਾਨੋ ॥ ੧੮੬ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਾਰ ਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਧਾਰੀਐ ॥ ੧੮੭
 ॥ ਸਾਮੁੰਦਨ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ ਪਦ ਤਾਕੇ ਪੁਨ ਪਾਛੇ ਠਾਨਕੈ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੮੮ ॥ ਨੀਰ ਰਾਸ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਚ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੨੮੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਨੀਰਾਲਯਨੀ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਨਾਇਕ ਬਹੁਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੧੯੦ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਨੀਰਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ
 ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੋ ਪਾਛੇ ਠਾਨਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ੧੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਰਾ ਲਯਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾਚਰ ਪਤ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਪੁਨ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲੇਹੁ ॥ ੧੯੨ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਜਲ ਰਾਸ-
 ਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਤਿਹੋ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੯੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕੰਨਿ ਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੧੯੪ ॥ ਅੰਬਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ
 ਲਿੱਜੈ ॥ ੧੯੫ ॥ ਜਲਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਪਤ ਪਾਛੇ ਪਦ ਦੀਜੈ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥ ੧੯੬ ॥
 ਪਾਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਪਤਿ ਸਬਦਾਂਤਿ ਭਣੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੧੯੭ ॥ ਅੰਬਜਨੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਪਤ ਸਬਦਾਂਤਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਤੁਮ
 ਠਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੧੯੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਰਿਨ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਕੈ ਜਾਚਰ ਧਰ ਪਦ ਦੇਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਉਚਾਰੁ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਖਿ
 ਲੇਹੁ ॥ ੧੯੯ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਾਰਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ

੧੮੭. ਧਰਨ ਜਾਚਰ=ਜਮੀਨ, ਘਾਹ, ਹਰਨ । ਰੁਖਾਂ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਉਗਿਆ ਹੋਇਆ ਘਾਹ ਉਸ ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਰਨ ਤੇ
 ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ । ਧਰ ਏਸਰਣੀ ਜਾ ਚਰ ਸਤ੍ਰ=ਰੁਖਾਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਉਤੇ
 ਜੰਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ । ੧੮੮. ਧਰਾਰਾਟਨੀ=ਰੁਖਾਂ
 ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ । ੧੯੦. ਬਾਰਧਨੀ=ਸਮੁੰਦ
 ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਨੀਰ ਰਾਸ=ਸਮੁੰਦਰ ।

ਪਤਿ ਪਦ ਕੇਂ ਤਿਹੋ ਪਾਛੇ ਨਾਨ ਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰਕੈ
 ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰਕੈ ॥ ੮੦੦ ॥ ਜਲਨਿਧਨੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੦੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮੇਘ ਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਜਾਨ
 ਜੀਅ ਲਿੰਜੈ ॥ ੮੦੨ ॥ ਅੰਬੁਦਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ
 ॥ ੮੦੩ ॥ ਹਰਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ ॥ ੮੦੪ ॥
 ਬਾਰਦਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਸਭ ਹੀਏ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੮੦੫ ॥
 ਨਦਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੇ ॥ ੮੦੬ ॥
 ਅਤਿਲ ॥ ਨਯਨੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਪੁਨ ਦੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨੀਐ ॥ ੮੦੭ ॥ ਸਰਤਿਨ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ
 ੮੦੮ ॥ ਨਾਦਿਨ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨੀਐ ॥ ੮੦੯ ॥ ਜਲਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ੮੧੦ ॥ ਆਦਿ ਤਰੰਗਨਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਠਾਨਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੧੧ ॥ ਆਦਿ ਕਰਾਰਿਨ ਸਬਦ
 ਉਚਾਰੇ ਬਕਤੁਤੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਉਚਰੇ ਚਿੰਤ ਤੇ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੮੧੨ ॥ ਫੇਨਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੧੩ ॥ ਬਿਛ ਕੁੰਦਨਿਨ

੮੦੦. ਨੀਰਧਨੀ=ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਬਾਰਾਲਜਣੀ=ਪਾਣੀ
 ਦੇ ਘਰ ਸਮੁੰਦ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਾਸ ਸਮੁੰਦ ਕੰਨ ਧਨੀ=ਸਮੁੰਦਰ
 ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਅੰਬਜਨੀ= ਸਮੁੰਦ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਕਲਣੀ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ । ਬਾਰਨਿ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।

ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪੁਮਾਨ ਕੈ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
 ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੮੧੪ ॥ ਜਲਰਸਸਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾਚਰ ਪਤ ਕਹਿ ਅੰਤ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ॥ ੮੧੫ ॥ ਕ੍ਰਿਤ
 ਅਰਨੀਪਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾਚਰ ਨਾਥ ਉਚਾਰ ॥ ਸੱਤੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲੀਜੋ ਨਾਮ ਸੁਧਾਰ ॥ ੮੧੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਕ੍ਰਾਰ ਕੁੰਦਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ
 ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿੰਜੈ ॥ ੮੧੭ ॥ ਕ੍ਰਾਰ ਆਰਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੮੧੮ ॥ ਕਲੁ ਨਾਸਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਦਿੰਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ
 ॥ ੮੧੯ ॥ ਅੰਤਿਲ ॥ ਗੰਗਨਿ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ
 ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੨੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਨੁਵਨਿ
 ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿੱਤ ਲਿੰਜੈ ॥ ੮੨੧ ॥ ਅੰਤਿਲ ॥
 ਭਾਗੀਰਥਨੀ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੨੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਟਨਿਨ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪੁਮਾਨੇ ॥ ੮੨੩ ॥ ਨਦੀ ਰਾਟਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ
 ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੈ ॥ ੮੨੪ ॥ ਭੀਖਮ ਜਨਿਨਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਲਹੀਐ ॥ ਯਾਮੇ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ
 ਕਹੀਐ ॥ ੮੨੫ ॥ ਨਦੀਈਸੁਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਡਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ ॥
 ੮੨੬ ॥ ਨਦੀ ਰਾਜੈਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨੇ ॥

੮੨੦. ਬਾਰਜਨੀ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਮੇਘਜਨੀ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ । ਹਰਨੀ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਬਾਰਦਨੀ=ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ।
 ਨਦਿਨੀ=ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ । ਨਯਨੀ=ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।
 ਸਰਕਨਿ=ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਨਾਦਨ=ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।
 ਤਰੰਗਨਿ=ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਕਰਾਰਨਿ=ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।
 ਫੇਨਨਨੀ=ਝਗ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਬਿਛਨੰਦਨਿਨ=ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।
 ਜਲ ਰਸਨਿ=ਜਿਥੋਂ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਧਰਤੀ । ਕ੍ਰਿਤ ਅਰਨੀ=ਨਦੀ ਦੇ
 ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ । ਕ੍ਰਾਰ ਅਰਨੀ=ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਨਦੀ । ਕਲੁ ਨਾਸਨੀ=ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ ।

ਸਤੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਮੁਖ ਭਾਖੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਰਾਖੁ ॥ ੮੨੭ ॥ ਨਦ
 ਨਾਇਕ ਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ਸਤੁ
 ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੮੨੮ ॥ ਸਰਤੇ
 ਸੁਨਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ ॥ ੮੨੯ ॥ ਸਰਤਾ ਬਰਨਿਨ
 ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ੮੩੦ ॥ ਸਰਤੇ ਦੁਨਿਨ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੈ ਡਾਰੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੇ ॥ ੮੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰਤਾ ਨਿਪ-
 ਨਿਨ ਬਕਤੁ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਕਰੇ ਉਚਾਰ ॥ ਜਾਚਰ ਪਤਿ ਕਹਿ ਸੱਤੁ ਕਹਿ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਾਰ ॥ ੮੩੨ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਤਰੰਗਨਿ ਰਾਜਨਿ ਸਬਦ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪੁਨ ਦੈ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥
 ੮੩੩ ॥ ਨਦੀ ਨਿਪਨਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਧਾਰੀਐ ॥ ੮੩੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦਿ
 ਜਮੁਨਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿੱਜੈ ॥ ੮੩੫ ॥ ਕਾਲਿੰਦ-
 ਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਰੀਐ ॥ ਸਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੮੩੬ ॥ ਕਿਸਨੋ
 ਬੱਲਭਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੀਐ ॥ ੮੩੭ ॥ ਬਸੁ
 ਦੇਵ ਜਬੱਲ ਭਨਨਿ ਭਾਖੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਏਕ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ॥ ੮੩੮ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥
 ਸਕਲ ਨਾਮ ਬਸੁਦਿਵ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਬੱਲ ਭਨੀਤਾ ਪਾਛੇ ਪਦ
 ਡਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਰਿਪ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਤਿਹੋ ਭਾਖੀਐ ॥ ਹੋ ਚੀਨ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਰਾਖੀਐ ॥ ੮੩੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਿਆਮ ਬੱਲਭਾ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੮੪੦ ॥ ਮੁਸਲੀ ਧਰ
 ਬੱਲਭਾ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ਜਾਨ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ੮੪੧ ॥ ਬਾਪੁਰ ਧਰ ਬੱਲਭਾ

੮੩੦. ਗੰਗਾ ਦਾ ਜਾਇਆ ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ ।
 ਜਾਨਵਨਿ=ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਭਗੀਰਥ ਦੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਈ ਗੰਗਾ ।
 ਜਟਨਨਿ=ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀਆਂ ਜੜਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਗੰਗਾ । ਨਦੀਆਂ ਦੀ
 ਰਾਣੀ ਗੰਗਾ ਦੀ ਜਮੀਨ। ਭੀਖਮ ਪਿਤਾਮਾ ਦੀ ਮਾਂ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਨਦੀਆਂ
 ਦੀ ਰਾਣੀ । ਸਰਤੇ ਸੁਨਿਨ=ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਗੰਗਾ ਤੇ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ।

ਪ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦਹਿਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਭ ਜੀਅ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ੮੪੨ ॥ ਬੰਸੀਧਰ ਧਰਨਿਨਿ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ੮੪੩ ॥ ਬਿਸੁ ਇਸ ਬੱਲਭਾਦਿ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੮੪੪ ॥ ਬਿਸੁ ਇਸੇਸੁਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੮੪੫ ॥ ਜਦੁ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੮੪੬ ॥ ਅਤਿੱਲ ॥ ਦੁਆਰੇ ਵਤੀਸ ਬੱਲਭਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਪੁਨਿ ਦੋ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੪੭ ॥ ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਬੱਲਭਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਖਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੮੪੮ ॥ ਦੁਆਰ ਕੇ ਦੁਬੱਲਭਿਨ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੪੯ ॥ ਦੁਆਰ ਕੇਸ ਬੱਲਭਨਿ ਸੁਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿੱਤ ਧਾਰੀਐ ॥ ੮੫੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦੁਆਰ ਕੇ

੮੫੦. ਸਰਤਾ ਬਰਨਿਨ=ਸਾਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਨਦੀ ਜੇਹੜੀ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਹੈ ਉਸ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਧਰਤੀ ਜਾ=ਜਾਇਆ ਘਾਹ ਤੇ ਘਾਹ ਨੂੰ ਚਰ=ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ਤੇ ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਸਰਤੇਦਨਿਨ=ਨਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਨਦੀ ਗੰਗਾ ਤੇ ਜਮੀਨ ਸਰਭਾ ਨਿਪਨਿਨ=ਨਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਗੰਗਾ ਤੇ ਜਮੀਨ । ਬਕਤ=ਮੂੰਹ ਤੋਂ । ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਗੰਗਾ ਤੇ ਜਮੀਨ । ਜਮੁਨਨੀ=ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਕਾਲਿੰਦਨਿਨਿ=ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਅਗੇ ਜਮੀਨ । ਵਸਦੇਵ ਦਾ ਜਾਇਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਸ਼ਾਮ=ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ । ਮੁਸਲੀਧਰ=ਬਲਭੰਦੁ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਸ ਦਾ ਭਾਈ ਤੇ ਭਾਈ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਗੰਗਾ ਤੇ ਜਮੀਨ । ਵਾਪਰ=ਬਲਭੰਦੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਭਰਾ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਮੁਰਲੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਜਮਨਾ ਤੇ ਧਰਤੀ । ਵਸਦੇਵ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਬਿਸ ਏਸ=ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਜਾਦਵਾਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਜਾਦਵਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਦੁਆਰ ਕੇ ਦੁ=ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ।

ਅਨੀਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ੮੫੧ ॥
ਜਦੁ ਨਾਬਨਨੀ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੮੫੨ ॥ ਦੁਆਰ
ਵਤੀ ਸਰਨਿਨ ਪਦ ਭਾਖੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੁ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੮੫੩ ॥ ਅੰਤਿਲੋ
॥ ਦੁਆਰ ਵਤੀ ਨਾਇਕਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ
ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪੁਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੫੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਆਰਕਾ
ਧਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲੀਜੈ ॥ ੮੫੫ ॥ ਦੁਆਰ ਕੇਂਦੁ-
ਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸੁਧਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
ਕੇਂ ਅੰਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨੇ ॥ ੮੫੬ ॥ ਦੁਆਰਵਤੇਸੁਨਿ
ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸੁ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ
ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ੮੫੭ ॥ ਜਦੇਸਨਿ
ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ
ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ੮੫੮ ॥ ਦੁਆਰਵਤੀ
ਨਾਇਕਨਿਨ ਭਾਖਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤ ਪਦ ਕਹੁ ਰਾਖਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ
ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੮੫੯ ॥ ਜਗ ਤੇ
ਸਰਨਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੰਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ
ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੮੬੦ ॥ ਅੰਤਿਲੋ ॥
ਅਨਿਕ ਦੁੰਦਭ ਜਾ ਬਲਭਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੬੧ ॥ ਹਲੀ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨ ਆਦਿ
ਬਖਾਨਨਿ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ

੮੫੧. ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ
ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਤੇ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਤੋਂ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਘਾਹ ਤੇ ਖਾਣ
ਵਾਲਾ ਹਰਨ ਤੇ ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੮੬੦. ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਜਾਦਵਾਂ ਦਾ
ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ ।
ਨਾਇਕਨਿਨ=ਰਾਜਾ ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ । ਧਨਿਨ=ਅਧਪਤੀ ਰਾਜਾ ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ
ਕੇਂਦੁਨਿਨ=ਰਾਜਾ, ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ ਦੁਆਰ ਤੇ ਸਰਨਿਨ=ਦੁਆਰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਜਦੇਸਨੀ=ਜਾਦਵਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ
ਧਰਤੀ ।

੮੬੧. ਜਗ ਤੇ ਸਰਨਿਨ=ਜਗਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਪਿਆਰੀ
ਜਮਨਾ, ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤੁ ਘਾਹ, ਘਾਹ ਖਾਣ ਵਾਲਾ
ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐਂ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐਂ ॥
 ੮੬੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਲਿਆਨੁ ਜਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ
 ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ
 ਲਿੱਜੈ ॥ ੮੬੩ ॥ ਬਲਿ ਭਈਅਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ
 ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰੇਂ ਕਹੀਯੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲਹੀਯੋ ॥ ੮੬੪ ॥ ਰਉਹਣੇਅਭੁਰਾਤਨਨੀ ਭਾਖੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਰਾਖੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥
 ੮੬੫ ॥ ਬਲਭਦੁ ਭਾਤਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥
 ੮੬੬ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪੁਲੰਬ ਘਨੁ ਅਨੁਜਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ
 ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੬੭ ॥ ਕਾਮ ਪਾਲ ਅਨੁਜਨਨੀ
 ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ੮੬੮ ॥ ਹਲ ਆਯੁਧ ਅਨੁਜਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐਂ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐਂ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੁ ਕਬਿ ਕਹਿ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ ॥ ੮੬੯ ॥ ਰਿਵਤਿ ਰਵਨ ਅਨ
 ਜਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐਂ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੁ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ
 ਜੀਐ ਲੀਜੀਐ ॥ ੮੭੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਰਾਮ ਅਨੁਜਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤ ਪਦ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੮੭੧ ॥ ਬਲਦੇਵ ਅਨੁਜਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੮੭੨ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪੁਲੰਬਾਰਿ ਅਨੁਜਨਨਿਨ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪੁਨ ਦੈ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ

੮੭੦. ਅਨਕ ਦੁੰਦਭ=ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਪਿਓ ਵਸਦੇਵ, ਵਸਦੇਵ ਦਾ ਜਾਇਆ ਕ੍ਰਿਸਨ,
 ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ, ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਘਾਹ ਉਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ
 ਹਰਨ ਤੇ ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ਹਲੀ=ਬਲਭਦੁ ਦਾ ਭਰਾ
 ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮੀਨ। ਬਲ ਅਨੁਜ=ਬਲਭਦੁ ਦਾ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੇ ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ।
 ਬਲਭਦੁ ਦਾ ਭਈਆ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੇ ਜਮਨਾ ਜਮੀਨ। ਰੋਹਣੀ ਦਾਪੁਤੁ ਬਲਭਦੁ,
 ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ। ਪੁਲੰਬ ਘਨ=ਇਕ ਰਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਘਨ=ਮਾਰਿਆ ਸੀ
 ਬਲਭਦੁ ਦਾ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ। ਰਾਮ=ਫੌਜ ਦੇ ਪਾਲਨ ਵਾਲਾ
 ਬਲਭਦੁ, ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ, ਹਲ ਜਿਸ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਉਹ ਬਲਭਦੁ,
 ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ। ੮੭੧. ਰਿਵਤਿਰਵਨਾਨੁ ਜਨਨਿ=ਰਿਵਤੀ=ਇਸਤੀ
 ਦੇ ਨਾਲ ਰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਲਭਦੁ ਅਨੁਜ=ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨ. ਨ=ਜਮਨਾ,
 ਨਿ=ਧਰਤੀ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐਂ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐਂ ॥
 ੮੭੩ ॥ ਤਿਣਾ ਵਰਤ ਅਰਨਿਨਨ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੭੪ ॥ ਕੇਸਤਾਂਤਕਨਿਨ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ
 ॥ ੮੭੫ ॥ ਬਕੀਆਂਤਕਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਬੁਧ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ੮੭੬ ॥ ਪਤਨਾਗਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਕੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਨਾਇਕ
 ਪਦ ਠਾਨ ਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੮੭੭ ॥ ਸਕਟਾਸੁਰਹਨਨ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੀਐ
 ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਾਛੈ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਗਿਆਨ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੭੮ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਮੁਰਅਰਨਿਨ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੮੭੯
 ॥ ਨਰਕਾਂਤਕਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ੮੮੦ ॥
 ਆਦਿ ਨਰਕਹਾਨਿਨ ਪਦ ਭਾਖੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੮੮੧ ॥
 ਸੱਤੁ ਘਾਇਨਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥ ੮੮੨ ॥
 ਅਤਿੱਲ ॥ ਮੁਰਮਰਦਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਹੋ
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲੋਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੮੮੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮਧ
 ਸੂਦਨਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇਂ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੮੮੪ ॥ ਅਤਿੱਲ ॥ ਮਧ

੮੮੦. ਰਾਮ ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਦਾ ਭਰਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲਦੇਵ ਦਾ ਭਰਾ
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ਪੁਲੰਬਾਰਿ=ਇਕ ਰਾਕਸ਼ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਲਭੱਦ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ ।
 ਤਿਣਾ ਵਰਤ=ਰਾਕਸ਼ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਕੇਸਤਾਂਤਕ=ਕੇਸੀ
 ਦੈਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਬਕੀ ਦੈਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ਪਤਿਨਾਗਨਿ=ਨਾਗ, ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਕਾਲਾ ਸੱਪ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ
 ਨੱਥਣ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ । ਸਕਟਾਸੁਰ=ਜਿਸ ਦੈਂਤ ਦੀ ਦੇਹ ਗੱਡੇ ਵਰਗੀ ਸੀ ਉਸ
 ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਮੁਰਦੈਂਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ।

੮੮੧ ਨਰਕਾਸੁਰ=ਦੈਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਜਮਨਾ,
 ਧਰਤੀ ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ ।

ਦੁੰਦਨਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਸਬਦੇਂਦੁ ਕਹਿ
 ਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੮੮੫ ॥ ਮਧੁਨਾਸਨਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਸਬਦੇਸੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਧਾਰੀਐ ॥ ੮੮੬ ॥ ਕਾਲ
 ਜਮਨ ਅਰਨਿਨ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿਨਾਇਕ ਪਦ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੮੭ ॥ ਨਰਕ ਅਰਨਿਨ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੰਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਬੁੱਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੮੮੮ ॥ ਕੰਸ ਕੇਸ
 ਕਰਖਨਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੀਂ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੀਂ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਬੁੱਧ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੮੯ ॥ ਬਾਸਦਿਵੇਸਨਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ
 ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੰਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੮੯੦ ॥ ਅਨਕ ਦੁੰਦ ਭੇਸਨਨ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਪਛਾਨੀਐ ॥
 ੮੯੧ ॥ ਰਸਨਰਕਸਨਿਨ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੇਂ ਭਾਖੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਧਾਰੀਐ ॥ ੮੯੨ ॥ ਨਾਰਾਇਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਰਾਜ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੮੯੩ ॥
 ਬਾਰਾਲਯਨਨਿ ਮੁਖਿ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਨਾਥ ਬਹੁਰ
 ਪਦ ਦਿੰਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੮੯੪ ॥ ਨਾਰਾਲਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥

੮੯੦ ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ । ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ
 ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ । ਮੁਰ=ਦੇਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ।
 ਮਧੂ=ਦੇਂਤ ਦੇ ਸੂਧਨ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ । ਮਧੂ ਦੇਂਤ ਦੇ ਕੰਦਨੀ=ਨਾਸ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ । ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ । ਕਾਲਜਮਨ=ਦੇਂਤ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ । ਕੰਸ ਨੂੰ
 ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਜਮੀਨ ।

੮੯੧. ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਸ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ
 ਜਮਨਾ, ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਘਾਹ, ਹਰਨ ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ ।

੮੯੨. ਅਨਿਕਦੁੰਦ ਭੇਸਨਿਨਿ=ਵਸਦੇਵ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਪਿਆਰੀ
 ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ ।

ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਤਿਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣੀਐ ॥੮੯੫॥ ਨਾਰਕੋਤ
 ਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੯੬ ॥ ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੮੯੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਲ
 ਕੇਤਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੮੯੮ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥
 ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣੀਐ ॥ ੮੯੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਲ ਧਾਮਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੦੦ ॥ ਜਲ ਗਿਰਹਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੦੧ ॥ ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ॥ ੯੦੨ ॥ ਜਲ ਸੰਕੇਤਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੦੩ ॥ ਬਾਰੋ ਧਾਮਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਸਬਦੇਸ
 ਕਹਿੰਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥
 ੯੦੪ ॥ ਬਾਰ ਗ੍ਰਹਨਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੰਜੈ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੦੫ ॥
 ਅੜਿੱਲ ॥ ਮੇਘ ਜਨਿਨ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੯੦੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਾਰ
 ਸੁਤੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੦੭ ॥ ਗੰਗ

੮੯੬. ਰਸਨ ਰਕਸਨਿਨ=ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ
 ਧਰਤੀ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ। ਨਾਰਾਇਨਨਿ=ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘਰ
 ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ, ਘਾਹ ਆਦਿਕ। ਬਾਰਾਲਕ=ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ
 ਵਿਚ ਘਰ ਹੈ ਜਾਂ ਆਸਰਾ ਨਰ=ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
 ਨਾਰ=ਪਾਣੀ ਹੈ ਘਰ ਜਿਸ ਦਾ, ਸੋ ਕ੍ਰਿਸਨ।

੮੯੭. ਨਾਰਕੋਤਨਿਨ=ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸਨ,
 ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ। ੯੦੦. ਪਾਣੀ
 ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ, ਘਾਹ ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ।

ਭੇਟਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ
 ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਕਹਿਜੈ ॥ ੯੦੮ ॥ ਅਰੁਨ ਬਾਰਨਿਨ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੦੯ ॥ ਅਰੁਣ ਬਾਰਨੀ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ
 ਉਚਾਰੇ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੯੧੦ ॥ ਅਭਿਲ ॥ ਅਰੁਨ
 ਅੰਬਨੀਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾਬ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ
 ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ
 ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੯੧੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਅਰੁਣ ਤੁਰੰਗਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ ॥ ੯੧੨ ॥ ਆਰਕਤਾ ਜਲਨਿਨ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਲਖਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੧੩ ॥ ਅਰੁਨ ਅੰਬਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ
 ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੯੧੪ ॥ ਅਰੁਨ ਪਾਨਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਦਿੰਦੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੇ
 ॥ ੯੧੫ ॥ ਅਰੁਨ ਜਲਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ
 ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੧੬ ॥
 ਅਰੁਨ ਨੀਰਨਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਸਤੁ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੧੭ ॥
 ਸਤੰਦਵਨਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਅਰਿ ਪਦ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੯੧੮ ॥ ਸਤ
 ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ੯੧੯ ॥ ਸਹਸ
 ਨਾਰਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੨੦ ॥ ਅਭਿਲ ॥ ਸਤ-

੯੧੮. ਜਲਧਾਮਨਨੀ=ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਜਮਨਾ,
 ਧਰਤੀ । ਜਲ ਗ੍ਰਹਨਨੀ=ਪਾਣੀ ਹੈ ਘਰ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ ।
 ਸੰਕੇਤ=ਘਰ, ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ । ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ ।
 ਬਾਰਧਾਮਨੀ=ਕ੍ਰਿਸਨ, ਜਮਨਾ, ਧਰਤੀ ਆਦਿਕ । ਗ੍ਰਹ=ਘਰ । ਮੇਘਜਨਨਿ=ਬਦਲ
 ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਾਣੀ ਸੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦਾ ਹੈ, ਜਮਨਾ ਧਰਤੀ ।
 ਸਾਰਸੁਤੀਸ=ਸੁਰੱਸਵਤੀ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਗੰਗਾ ਨਾਲ ਭੇਟਨੀ=ਮਿਲਨ
 ਵਾਲੀ ਸੁਰੱਸਵਤੀ ਨਦੀ, ਇਸ ਦੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਘਾਹ । ਅਰਨਿਬਾਰਨਨਿ=ਲਾਲ
 ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਸੁਰੱਸਵਤੀ ਨਦੀ ਜਮੀਨ, ਘਾਹ । ਅਰਨਿਬਾਰਣੀ=ਲਾਲ ਪਾਣੀ
 ਵਾਲੀ ਨਦੀ । ਅੰਬੁਸੀ=ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ । ਲਾਲ ਤਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਸੁਰੱਸਤੀ, ਸਾਰੇ
 ਲਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਮ ਆਏ ਹਨ ।

ਦਵਨਨਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਪੁਨ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੯੨੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਤ ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਹੁ
 ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਠਿੱਜੈ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੯੨੨ ॥ ਸੋਤਾਗਾਮਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਠਿੱਜੈ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ੯੨੩ ॥ ਸਤ ਤਰੰਗਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ ॥ ਅੰਤ ਸਬਦ ਤਾਕੇ ਅਰਿ ਕਹੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭ ਜੀਅ ਲਹੀਐ ॥ ੯੨੪ ॥ ਭੂਮ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੨੫ ॥ ਆਦਿ ਬਿਆਸਨਨੀ ਪਦ ਭਾਖੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ
 ॥ ੯੨੬ ॥ ਬਿਆਹਨਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਠਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ
 ॥ ੯੨੭ ॥ ਪਾਸਸੋਕਤਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਧਰੀਐ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਠਿੱਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ ॥
 ੯੨੮ ॥ ਪਾਸ ਨਾਸਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਨੀਐ
 ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਰੀਐ ॥
 ੯੨੯ ॥ ਬਰੁਣਾਇਧ ਨਾਸਨਨ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਠਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਠਿੱਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ
 ॥ ੯੩੦ ॥ ਜਲਸਿਨ ਆਯੁਧ ਨਾਮ ਕਹੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪੁਮਾਨਹੁ
 ॥ ੯੩੧ ॥ ਐਤਿੱਲ ॥ ਸਕਲ ਪਾਸ ਲੈ ਨਾਮ ਨਾਸਨਿਨ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਬਹੁਰ ਪਦ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੯੩੨ ॥ ਰਾਵਨਨੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਸੁ ਬੀਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ੯੩੩ ॥ ਚੋਪਈ ਰਾਵਨੀਨ ਸਬਦਾਦਿ ਭਠਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ

੯੨੨. ਸਤੁਦਵ ਦਰਿਆ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਸਤ=੧੦੦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਾਲੀ
 ਨਦੀ ਤੇ ਜਮੀਨ । ਸਰਸਨਾਰਨਨਿ=ਸੈ ਨਾਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਤੇ ਜਮੀਨ ।
 ਦਰਿਆ ਦੀ ਜਮੀਨ । ੯੨੬. ਸੋ ਗਾਮਨੀ=ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ । ਸੋ ਉਛਾਲੇ
 ਵੱਖੇ ਵਖ । ਭੂਮ=ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਘਾਹ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ।

੯੩੦. ਬਿਆਸ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ । ਬਿਆਹਨ=ਬਿਆਸਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ।
 ਪਾਸ=ਫਾਹੀ ਦੇ ਸਕਤ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਬਿਆਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਹੈ ।
 ਫਾਹੀ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਿਆਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਹੈ ।

ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ੯੩੪ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਨਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ
ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੩੫ ॥ ਸਸਿ ਭਗਨਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥
ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੯੩੬ ॥ ਚੰਦ੍ਰਨੁ ਜਨਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥
ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਰਦ ਸੁਠਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰੇ ਧਰੀਐ ॥ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ ॥ ੯੩੭ ॥ ਅੰਤਿੱਲ ॥ ਸਸਿਅਨੁ ਜਨਨੀ ਆਦਿ
ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੇ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੯੩੮
॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮਯੰਕ ਅਨ ਜਨਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ
ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥
੯੩੯ ॥ ਅੰਤਿੱਲ ॥ ਮਯੰਕ ਸਹੋ ਦਰਨਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ
ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੯੪੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥
ਅਰ ਅਨ ਜਨਨਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿੱਜੈ ॥
ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੪੧ ॥
ਨਿਸੋਸ ਅਨ ਜਨਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥
ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਰੀਐ
॥ ੯੪੨ ॥ ਨਿਸ ਇਸਰਨਨਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ
ਸਬਦ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ੯੪੩ ॥ ਰੈਨਰਾਟਨਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
ਲਖਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੯੪੪ ॥ ਰੈਨ ਰਾਟਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕੇ ਕੇ

੯੪੦. ਬਰਨਾਇਧ ਨਾਸਨਨਿ=ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਆਇਧ=ਹਥਿਆਰ
ਫਾਹੀ ਤੇ ਫਾਹੀ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਿਆਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਹੈ।
ਜਲਸਿ ਆਯੁਧਨਾਸ=ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਅਰਥ ਉਤਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਰਾਵਨਨਿ=ਰਾਵੀ
ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ। ਚੰਦ੍ਰ ਭਗ=ਜੇਹਲਮ ਦਰਿਆ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ।
ਸਸ ਭਗਨ=ਵੀ ਉਤੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਚੰਦ੍ਰ ਨੁਜ=ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦਾ ਭਰਾ ਸੋ ਦਰਿਆ ਹੈ।
ਸਸਅਨੁਜਨਨਿ=ਚੰਦ੍ਰ ਭਗਾ ਦਰਿਆ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ। ਮਯੰਕ ਅਨੁਜ ਵੀ ਚੰਦਰ
ਭਗਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ੯੪੧. ਮਯੰਕ=ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਸੋ ਇਸ
ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਨਦੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਘਾਹ, ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ
ਤੇ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੯੪੨. ਅਰਜਨਨਿਨ=ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ
ਭੈਣ ਚੰਦ੍ਰ ਭਗਾ ਝਨਾ ਨਦੀ ਤੇ ਜਮੀਨ ਆਦਕ। ੯੪੩. ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ। ੯੪੪. ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ
ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ।

ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੪੫ ॥ ਰੈਨ ਰਾਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤ੍ ਪਦ ਕਹੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
ਜੀਅ ਲਹੀਐ ॥ ੯੪੬ ॥ ਨਿਸ ਨਾਇਕਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸੁਨ
ਉਚਰ ਚਰ ਪਤਿ ਪਦ ਡਰੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੯੪੭ ॥ ਨਿਸ ਇਸਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥
ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥
ਸੁ ਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੪੮ ॥ ਨਿਸ ਪਤਨਨਿ ਸਬਦਾਦਿ
ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਅਰ ਅੰਤਹਿ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ
ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸੁ ਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ੯੪੯ ॥ ਨਿਸ ਧਨਨੀ
ਸਬਦਾਦਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਅਰ ਪਦਹਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ ਸਬਦ
ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੫੦ ॥
ਰੈਨ ਨਾਇਕਨਿ ਆਦਿ ਸੁ ਕਹੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੈ ਰਹੀਐ ॥
ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤ੍ ਪਦ ਭਾਖਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਰਾਖਹੁ ॥ ੯੫੧ ॥
ਨਿਸ ਚਰਨਨ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਪਦ ਭਾਖਹੁ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪੁਨਿ ਰਾਖਹੁ ॥
ਸੱਤ੍ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ੯੫੨ ॥
ਆਦਿ ਨਿਸਾ ਚਰਨਨ ਕਹੁ ਭਾਖੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ ॥
ਸੱਤ੍ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ੯੫੩ ॥
ਰੈਨ ਰਮਨ ਸਬ ਦਾਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍
ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੯੫੪ ॥
ਰੈਨ ਰਾਜਨਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦਹਿ ਸਵਾਰੋ ॥
ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤ੍ ਪਦ ਕਹੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਲਹੀਐ ॥ ੯੫੫ ॥
ਨਿਸਾ ਰਵਨਨਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੱਜੈ ॥
ਸੱਤ੍ ਸਬਦਤਾ ਪਾਛੇ ਕਹੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ੯੫੬ ॥
ਦਿਨੋ ਅਰ ਰਵਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੋ ॥
ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤ੍ ਪਦ ਭਾਖੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੂ ਕੇ ਲਖਿ ਰਾਖੋ ॥ ੯੫੭ ॥

੯੪੫. ਰਾਤ ਦਾ ਅਧਪਤੀ=ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ ।

੯੪੬. ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਟ=ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾਨਦੀ ।

੯੪੭. ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ ।

੯੪੮. ਰਾਤ ਦਾ

ਨਾਇਕ=ਸੁਆਮੀ ਚੰਦ ਸੁੰਨ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ ।

੯੪੯. ਰਾਤ ਦਾ ਈਸ ਚੰਦ ।

੯੫੦. ਰਾਤ ਦਾ ਪਤੀ ਚੰਦ ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਝਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ
ਜਮੀਨ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਘਾਹ, ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ
ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੯੫੧. ਰਾਤ ਦਾ ਧਨੀ=ਚੰਦ । ਰਾਤ

ਦਾ ਨਾਇਕ=ਮਾਲਕ ਚੰਦ । ਰਾਤ ਨੂੰ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਝਨਾ ਨਦੀ, ਜਮੀਨ,

ਪੁਤ੍ਰ । ਰਾਤ ਨੂੰ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਰੈਨ=ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ ।

ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ । ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ । ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ ।

ਹਰਿਜ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨੇ ॥
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਕਹੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੇ ॥ ੯੫੮ ॥ ਤਿਮਿਯ
 ਰਸੋਰਵਨਿਨਿ ਪਦੋ ਕਹੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਗਹੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਕਹਿੰਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੯੫੯ ॥
 ਹਰਜਰਿ ਰਵਨਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਰੀਐ ॥ ੯੬੦ ॥
 ਰਵਿ ਜਰਿ ਰਵਨਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤ ਸਬਦ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰੋ ਭਾਖਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਰਾਖਹੁ ॥
 ੯੬੧ ॥ ਭਾਨਜ ਅਰਿ ਕਹਿ ਰਵਨ ਭਨੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਦੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥
 ੯੬੨ ॥ ਸੂਰਜਰ ਰਵਨ ਆਦਿ ਪਦ ਕਹੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਗਹੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ
 ਧਾਰੋ ॥ ੯੬੩ ॥ ਭਾਨ ਜਾਰਿ ਰਵਨਨ ਪਦ ਭਾਖੋ ॥ ਸਤਰਕਹਿ ਪਤਿ
 ਪਦ ਪੁਨ ਰਾਖੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ੯੬੪ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਦਿਨ ਧੁਜ ਅਰ ਰਵਨਿਨ ਕੇ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪੁਮਾਨੀਐ ॥ ੯੬੫
 ॥ ਦਿਨ ਰਾਜਿ ਅਰ ਰਵਨਨੀ ਸੁ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ
 ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਠਾਨੀਐ ॥ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ

੯੫੮. ਦਿਨ ਅਰਿ ਰਵਨਨਿ=ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ
 ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ
 ਘਾਹ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੯੫੯. ਹਰਜ ਅਰਿ ਰਵਨਨਿ=ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜੰਮਿਆ ਦਿਨ,
 ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ,
 ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

੯੬੦. ਤਿਮਰਅਰਿ ਸੋ ਰਵਨਨਿ=ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ
 ਪੁਤ੍ਰ ਦਿਨ, ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ। ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ
 ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ, ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ।

੯੬੨. ਹਰ=ਸੂਰਜ, ਜ=ਪੁਤ੍ਰ ਦਿਨ। ਰਿ=ਵੈਰੀ ਰਾਤ। ਰਵਨ=ਭੋਗਣ
 ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਨਿ=ਨਦੀ ਭੈਣ ਚੰਦਮਾ ਦੀ ਝਨਾ ਨਦੀ। ਨਦੀ ਜਮੀਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ।
 ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ। ਨਾਇਕ=ਮਾਲਕ ਸ਼ੇਰ। ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੯੬੫. ਭਾਨ=ਸੂਰਜ ਦਾ ਜਾਇਆ ਦਿਨ, ਵੈਰੀ ਰਾਤ, ਰਾਜਾ ਚੰਦ।
 ਸੂਰਜ, ਰਿ=ਵੈਰੀ ਰਾਤ। ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਨਿ=ਭੈਣ ਨਦੀ। ਜਾ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ।
 ਚਰ=ਖਾਣਾ। ਭਾਨ=ਸੂਰਜ, ਰਾਤ, ਚੰਦ, ਨਦੀ ਜਮੀਨ ਘਾਹ।

ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੯੬੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਿਨਸਿ ਅਰ
 ਰਵਨਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਪੁਨਿ ਕਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤੀਜੈ ॥ ੯੬੭ ॥ ਤਮ
 ਅਰਿਜਰਿਰਵਨਨਿ ਪਦ ਭਾਖੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿੱਜੈ ॥ ੯੬੮ ॥ ਚੰਦ੍ਰ
 ਜੋਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿੱਜੈ ॥ ੯੬੯ ॥ ਸੱਸਉਪ
 ਸਖਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੯੭੦ ॥ ਨਿਸ
 ਇਸ ਭਗਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿੱਜੈ ॥ ੯੭੧ ॥ ਸਸਿ
 ਭਗਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ
 ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੭੨ ॥
 ਨਿਸਿਸ ਭਗਾ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੭੩ ॥
 ਰੈਨ ਰਾਟ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿੱਜੈ ॥ ੯੭੪ ॥ ਅੜਿੱਲ
 ॥ ਰੈਨ ਰਾਵਨੀ ਕਹਿ ਭਗ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ
 ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਨੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਚਹੋ ਤਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ੯੭੫ ॥ ਰੈਨ ਰਾਜ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ

੯੬੬. ਦਿਨ ਧੁਜ ਅਰਿ ਰਵਨਨਿ=ਦਿਨ ਦਾ ਝੰਡਾ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦੇ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ ਜਾਇਆ ਹੋਯਾ ਘਾਹ, ਘਾਹ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਨਾਥ=ਰਾਜਾ
 ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੯੬੭. ਦਿਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ, ਵੈਰਨ
 ਰਾਤ, ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ, ਭੈਣ ਨਦੀ, ਜਮੀਨ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

੯੬੮. ਦਿਨ, ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ, ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਚੰਦ, ਨਦੀ, ਜਮੀਨ, ਘਾਹ,
 ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ ਬੰਦੂਕ। ੯੬੯. ਤਮ=ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ
 ਦਿਨ, ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ,
 ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ।

੯੭੦. ਚੰਦ੍ਰ ਜੋਨਨੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜੋ ਚਾਨਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਭੈਣ
 ਝਨਾ ਨਦੀ ਹੈ। ੯੭੧. ਸਸਿ=ਚੰਦ ਦੇ ਉਪ=ਪਾਸ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
 ਸਖਨੀ=ਸਖੀ ਭਾਵ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਜਮੀਨ ਆਦਿਕ।

੯੭੨. ਭਗਨੀ=ਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ ਝਨਾ ਹੈ।
 ਸਸਿ=ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ। ਭਗਾ=ਭੈਣ। ਰਾਟ=ਰਾਜਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਾਵਨੀ=ਭੋਗਣ
 ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਭਗਾ=ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ ਹੈ।

ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ ਮਨ ਧਾਰੀਐ ॥
 ੯੭੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਰੈਨ ਰਾਵ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ
 ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜਹੋ ਚਹੋ ਕਹਿੱਜੈ ॥
 ੯੭੭ ॥ ਦਿਨੋ ਅਰ ਕਹਿ ਭਗ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਸੁ ਕਹੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਉਚਾਰਹੁ ਜਹੋ
 ਚਹੀਐ ॥ ੯੭੮ ॥ ਤਮਚਰ ਕਹਿ ਭਗ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
 ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੯੭੯ ॥ ਰੈਣ ਰਾਵ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਕਹੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੯੮੦ ॥ ਜਉਨ ਕਰਣ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਐ ॥ ੯੮੧ ॥ ਕਿਰਣ ਧਰਣ ਕਹਿ ਭਗਣ ਕਹੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਭ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੯੮੨ ॥ ਮਯੋਕ ਸਬਦ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਤ
 ਚਰ ਕਹਿ ਪਦ ਨਾਥ ਧਰਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਸਕਲ ਸੁਧਰੀਐ ॥ ੯੮੩ ॥ ਮਿੰਗ ਬਾਹਨ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਤ
 ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਚਿੰਤ ਧਾਰਹੁ ॥ ੯੮੪ ॥ ਹਿਰਣ ਰਾਟ ਕਹਿ ਭਗਣ ਉਚਾਰਹੁ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿੱਜੈ ॥ ੯੮੫ ॥ ਸਿੰਗ ਬਾਹਣੀ ਭਗਾ ਭਣਿੱਜੈ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੮੬ ॥ ਸਿੰਗ ਪਤਿਣੀ ਕਹਿ ਭਗਣ ਭਣਿੱਜੈ ॥
 ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੯੮੭ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ
 ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੯੮੮ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਿੰਗ ਨਾਥ
 ਭਗਣਿਣਿ ਭਾਖੁ ॥ ਰਿਪ ਨਾਥ ਚਰ ਪਤਿ ਰਾਖੁ ॥ ਰਿਪ ਸਬਦ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨ ॥
 ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੯੮੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ ਭਗਣ
 ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥

੯੮੮. ਦਿਨ ਅਰਿ=ਦਿਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ ।
 ਤਮਚਰ=ਰਾਤ ਨੂੰ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਰਾਵ=ਰਾਜਾ ਜਉਨ ਕਰਨ=ਚਾਨਣ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਭਗਣ=ਭੈਣ । ਕਿਰਣਾਂ ਨੂੰ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਸਤ=ਪ੍ਰਤ੍ਰ
 ਘਾਹ । ਮਯੋਕ=ਚੰਦ ਦੀ ਭਗਣ=ਭੈਣ । ਮਿੰਗ=ਹਰਨ ਉਤੇ ਚੜਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ ।
 ਹਰਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ । ਸਤ=ਪ੍ਰਤ੍ਰ ਘਾਹ । ਸਿੰਗ=ਹਰਨ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
 ਹਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਣੀ=ਮਾਲਕ ਚੰਦ ।

੯੮੯. ਪਰਜਾ ਪਤਿ=ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ ਹੈ ।

॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੯੯੦ ॥ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕਹਿ ਭਗਣਿ
 ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਾਰੋ ॥ ੯੯੧ ॥ ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ
 ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦਿ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੯੯੨ ॥ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਭਗਣਨ
 ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੯੩ ॥ ਮਿੰਗ ਜਾ ਭਗਣਿਨ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦਿ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੯੯੪ ॥ ਨਦਿਸਜ
 ਭਗਣਿ ਆਦਿ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੯੫ ॥ ਨਦਿ
 ਨਾਇਕ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨ ਭਾਖੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ ॥ ਸੱਤ
 ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੯੯੬ ॥ ਸਰਤਿਸ
 ਭਗਣਿਨ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ
 ਤਿਹੁ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੯੯੭ ॥
 ਸਰਤ ਇੰਦੁ ਭਗਣਨੀ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥
 ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥ ੯੯੮ ॥
 ਅਤਿਲ ॥ ਨਿਸਸਿਣਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਨੀਜੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਖਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੯੯੯ ॥ ਤਮ ਚਰ
 ਭਗਣਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਜਾਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪਤਿ ਪਦ ਬਹੁਰ
 ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ

੯੯੦. ਹਰਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਜਾਂ
 ਹਰਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕਾਲਾ ਹਰਨ ਤੇ ਕਾਲੇ ਹਰਨ ਦਾ ਨਾਥ=ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਤੇ
 ਚੰਦਮਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਝਨਾ ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ।
 ਘਾਹ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਰਿਪ=ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਰਿਪ=ਵੈਰਨ
 ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ਇਸ ਛੰਦ ਦਾ ਜਾ ਪਦ ਉਤੇ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਸ਼ੇਰ ਵੀ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਿਪ=ਦੋ ਵਾਰੀ ਆਯਾ ਹੈ।

੯੯੧. ਨਦੀ ਰਾਤ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਸੁਤ=ਪੁਤ੍ਰ
 ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ। ੯੯੪. ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪੁਤਰ ਚੰਦ।
 ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ=ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ। ੯੯੯. ਮਿੰਗਜਾ=ਹਰਨ ਦਾ
 ਪੁਤ੍ਰ ਕਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਨਦੀ, ਜਮੀਨ। ਨਦਿਸ=ਨਦੀਆਂ ਦਾ
 ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ ਤੇ ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ ਹੈ। ਸੁਤ=ਪੁਤ੍ਰ।
 ਸਰਤਿਸ=ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਸਰਤ=ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ। ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ।

ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੦੦੦ ॥ ਤਮ ਹਰ ਭਗਣਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿਕੈ ਪਤਿ ਪਦ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬੁੱਧ ਕਹੁ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਬੰਨ ਲਹੁ
 ॥ ੧੦੦੧ ॥ ਤਮ ਅਰ ਭਗਣਾਣਿਨ ਪਦ ਪਿਥਮ ਕਹੀਜੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੁ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ
 ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੦੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਤਿਮਰਰਿ ਭਗਣਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ ॥ ੧੦੦੩ ॥
 ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰ ਭਗਣਨਿ ਭਾਖੇ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੦੪ ॥
 ਤਿਮਰ ਰਦਨ ਭਗਣਨੀ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ੧੦੦੫ ॥
 ਤਿਮਰ ਉਚਰਹਾ ਭਗਣ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਭਣੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ੧੦੦੬ ॥
 ਤਿਮਰਨਿਕੰਦਨ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਭਗਣਨਿ ਸਤ ਚਰ ਪੁਨਿ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥
 ੧੦੦੭ ॥ ਤਿਮਰ ਮੰਦ ਭਗਣਨੀ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ
 ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੦੮ ॥ ਤਿਮਰਯਾਂਤ ਕਹਿ ਭਗਣਨਿ ਭਾਖੇ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਸਕਲ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੦੯ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰ ਭਗਣਨਿ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ ॥
 ਰਿਪ ਪਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਪੁਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ
 ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੦੧੦ ॥ ਉਡਗਰਾਜ ਕਹਿ ਭਗਣਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤੁ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੦੧੧ ॥

੧੦੦੦. ਨਿਸਸਿਨ=ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ। ਜਮੀਨ,
 ਘਾਹ, ਹਰਨ ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ। ੧੦੦੧. ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਦ ਦੀ
 ਭੈਣ ਨਦੀ ਹੈ। ੧੦੦੨. ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ
 ਨਦੀ ਹੈ। ੧੦੦੩. ਤਮ ਅਰਿ=ਚੰਦ, ਭਗਣਿ=ਭੈਣ ਨਦੀ, ਣਿ=ਜਮੀਨ,
 ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ। ਚਰ=ਖਾਣ ਚਾਲਾ ਹਰਨ। ਪਤੀ=ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ। ਸੱਤੁ=ਵੈਰਨ
 ਬੰਦੂਕ। ੧੦੦੪. ਤਿਮਰਹਿ=ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਚੰਦ। ਭਗਣਿ=ਭੈਣ।
 ਨਿ=ਨਦੀ। ਸਤ ਪੁਤ੍ਰ ਚਰ=ਚਰਨਹਾਰ। ਪਤਿ=ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ। ਸਤੁ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।
 ੧੦੧੧. ਤਿਮਰਨਾਸ=ਚੰਦ। ਤਿਮਰ ਰਦਨ=ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਤਿਮਰਹਾ=ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਨਿਕੰਦਨ=ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ
 ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਮੰਦ=ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਘਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ। ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਅੰਤ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ।

ਚੋਪਈ ॥ ਉਡਗਿਸ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨੀ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਅਰਿਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ
 ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੧੨ ॥ ਉਡਗ ਨਾਥ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ
 ਪਤਿ ਪਦ ਕਹ ਡਾਰੋ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੧੩ ॥ ਉਡਗ ਨਿਪਤਿ ਭਗਣਿਨੀ ਭਣੀਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਅਰਿਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੧੪ ॥ ਉਡਗ ਨਿਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ੧੦੧੫ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਉਡਗਏਸ ਭਗਣਿਨ
 ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ
 ਜੀਅ ਧਾਰੀਐ ॥ ੧੦੧੬ ॥ ਉਡ ਪਤਿ ਭਗਣਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥
 ੧੦੧੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਉਡਗ ਭੂਪਣੀ ਭੂਪ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
 ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੧੦੧੮ ॥ ਤਾਰਾ ਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨ ਭਾਖੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਜੀਅ ਧਾਰਹੁ ॥ ੧੦੧੯ ॥ ਤਾਰੇਸਰ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੨੦ ॥ ਤਾਰਾਲਯ ਇਸ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਸਤ
 ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਤੁ ਪਦ ਕਹੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ੧੦੨੧ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾਰਾ ਗਿਹਣਿਸ ਭਗਣੀ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤਹਿ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬੁਧ ਲਹਿ

੧੦੧੨. ਉਡਗ ਰਾਜ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ, ਭੈਣ ਚੰਦ
 ਭਗਾ, ਨਿ=ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ।
 ਘਾਹ ਦੇ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਨਾਥ=ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ
 ਬੰਦੂਕ। ੪੦੧੮. ਉਡਗਿਸ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਈਸਰ ਚੰਦ। ਨਾਥ=ਰਾਜਾ,
 ਚੰਦ। ਨਿਪ=ਰਾਜਾ, ਚੰਦ। ਉਡਗਏਸ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ।
 ਉਡਪਤਿ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਚੰਦ। ੧੦੧੯. ਉਡਗ ਭੂਪਣੀ=ਤਾਰਿਆਂ
 ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ ਤੇ ਚੰਦ ਦੀ ਭੂਪਣੀ=ਭੈਣ, ਚੰਦ ਭਗਾ ਤੇ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦਾ
 ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ, ਘਾਹ ਦੇ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰਨ, ਹਰਨ ਦਾ ਨਾਇਕ=ਮਾਲਕ ਸ਼ੇਰ,
 ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੧੦੨੧. ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਚੰਦ, ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ।
 ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਏਸ=ਰਾਜਾ ਚੰਦ।

ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੦੨੨ ॥ ਉਡਗਨਿ ਕੇਤਿਸ ਭਗਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਬਹੁਰ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੦੨੩ ॥
 ਉਡਗ ਨਾਥ ਭਗਣਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਦ ਭਾਖੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ
 ਬਹੁਰ ਪਦ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬੁਧ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੧੦੨੪ ॥ ਉਡਗਏਸਰ ਭਗਣਨਿ
 ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੦੨੫ ॥ ਉਡਗਏਸਰ ਭਗਣਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੀਐ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ ਜੀਅ ਧਾਰੀਐ ॥ ੧੦੨੬ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਉਡਗਾਸੈ ਭਗਣਨੀ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ
 ਠਾਨੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ
 ਧਰੀਐ ॥ ੧੦੨੭ ॥ ਰਿਖਜ ਭਗਣਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ
 ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੨੮ ॥ ਮਨਿਜ ਭਗਣਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ
 ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਹਿਦੈ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੧੦੨੯ ॥ ਬ੍ਰਿਤ ਉੱਤਮਜ ਭਗਣਨੀ ਭਾਖੇ ॥ ਸਤ
 ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਸੁ ਕਹੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮਨ ਲਹੀਐ ॥ ੧੦੩੦ ॥ ਤਪਿਸ ਉਚਰਿ ਭਗਣਨੀ ਭਣਿਜੈ ॥
 ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪੁਨ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੩੧ ॥ ਕੱਸਿਪ ਸੁਤ ਕਹਿ ਭਗਣਨਿ
 ਭਾਖੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਰੀਐ ॥ ੧੦੩੨ ॥ ਜਵਨ ਕਰਣ

੧੦੨੨. ਤਾਗ, ਲਯ, ਇਸ, ਭਗਣ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਰਾਤ ਤੇ
 ਰਾਤ ਦਾ ਈਸਰ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਚੰਦ ਭਗਾ ਨਦੀ । ਨਦੀ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ, ਘਾਹ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਨ ਤੇ ਹਰਨ
 ਦਾ ਪਤਿ=ਮਾਲਕ ਸ਼ੇਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੧੦੨੭. ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਗ੍ਰਹਣ=ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ । ਤਾਰਿਆਂ
 ਦਾ ਨਿਕੇਤ=ਘਰ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਚੰਦ । ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਥ=ਚੰਦ ।
 ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਏਸ=ਰਾਜਾ ਚੰਦ ਤੇ ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ ।

੧੦੨੮. ਉਡਗਾਸੈ ਭਗਣਨਿ=ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਰਾਤ ਤੇ ਰਾਤ
 ਦਾ ਮਾਲਕ ਚੰਦ, ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਚੰਦ ਭਗਾ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ,
 ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ । ੧੦੨੯. ਰਿਖਜ=ਰਿਖੀ ਕੱਸਪਮੁਨੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ,
 ਚੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ਨਦੀ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦਾ ਸਤ=ਪੁਤ੍ਰ=ਘਾਹ । ਚਰਨ ਵਾਲਾ
 ਹਰਨ, ਪਤੀ ਸ਼ੇਰ, ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਭਗਣਿਨੀ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
ਸੱਤੁ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ੧੦੩੩ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨਿਨ
ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ ॥ ਰਿਪ ਪਦ
ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੩੪ ॥
ਸਿਆਮ ਮੂਰਤਿਨਿਨ ਆਦਿ ਭਨਿੰਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੰਜੈ ॥
ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਅਨਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੩੫ ॥
ਪ੍ਰਿਥਮ ਤਪਤਨੀ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥
ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੩੬
॥ ਸੂਰਜ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿੰਜੈ ॥ ਸਤੁ
ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਾਰਹੁ ॥ ੧੦੩੭ ॥
ਸੂਰਜ ਆਤਮਜਾ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਅੰਤ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੧੦੩੮ ॥ ਆਦਿ
ਮਾਨਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ
ਅੰਤ ਉਚਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ ॥ ੧੦੩੯ ॥ ਅਭਿਮਾਨ-
ਨੀਪਦਾਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਸੱਤੁ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿੰਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ
ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੪੦ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਮਯਣੀ
ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ
ਕਹਿੰਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੧੦੪੧ ॥ ਗਰਬਣਿ ਆਦਿ
ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ੧੦੪੨ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਦੁਪਨਨ
ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਸੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੈ
ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
ਸਬੁਧ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ੧੦੪੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਅਹੰਕਾਰਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥
ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਕਹੁ ਡਾਰੋ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ੧੦੪੪ ॥ ਪੀਅਣੀਣ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ

੧੦੩੩. ਮੁਨਜ=ਕਸਪ ਮੁਨੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦ । ਬ੍ਰਿਤ=ਉਤਮ ਬਿਰਤੀ
ਵਾਲਾ ਕੱਸਪ ਮੁਨੀ ਤੇ ਮੁਨੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਚੰਦ, ਤਪਿਸ=ਤਪੀਆਂ ਦਾ ਈਸਰ
ਮੁਨੀ ਕੱਛਪ ਤੇ ਕੱਛਪ ਦਾ ਜਾਇਆ ਚੰਦ ਅਗੇ ਹੋਰ ਸਮਝੋ । ਕਸਿਪ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ
ਚੰਦ, ਭੈਣ, ਨਦੀ, ਘਾਹ, ਹਰਨ, ਸ਼ੇਰ, ਬੰਦੂਕ ।

੧੦੩੫. ਜਵਨ ਕਰਨ=ਚਾਂਦਨੀ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ । ਕ੍ਰਿਸਨਿਨ=ਕਾਲੇ
ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਤੇ ਨਦੀ ਵਾਲੀ
ਜਮੀਨ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਘਾਹ । ੧੦੩੬. ਸਾਮ ਮੂਰਤਿਨਿਨ=ਕਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ

ਸਕਲ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦੀ ਨਦੀ ਜਮਨਾ ਤੇ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦਾ
ਘਾਹ । ੧੦੪੧. ਤਪਤਨੀ=ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ, ਨਦੀ ਵਾਲੀ
ਜਮੀਨ ਦਾ ਘਾਹ । ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੀ ਜਮਨਾ । ਆਤਮਜ=ਧੀ, ਜਮਨਾ ਸੂਰਜ ਦੀ ।

ਮਾਨਨੀ=ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ (ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਗੇ ਹੰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ) ।

ਕੀਜੈ ॥ ਸਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਣਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਣਹੁ ॥ ੧੦੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਿਖਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੦੪੬ ॥ ਮੇਧਣਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ਰਿਪ ਪਦ ਕਹੀਅੰ ਅੰਤ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੧੦੪੭ ॥ ਸੇਮੁਖਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਕਹਿ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਏ ਲਹਿ ਲੀਜੋ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੧੦੪੮ ॥ ਆਦਿ ਮਨੀਖਨ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਬਹੁਰ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸੁਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੦੪੯ ॥ ਬੁਧਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰੁ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਚੀਨੁ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੧੦੫੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਭਾਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਣਹੁ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਹਿ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਦਿ ਅਭਾਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਪਛਾਨ ॥ ੧੦੫੨ ॥ ਅਝਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਸੋਭਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੫੩ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਧਰਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਤਾਤੇ ਉਤਰ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਭਨੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਜਾਨ ਨਹੀ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੦੫੪ ॥ ਸੁਖਮਨਿ ਪਦ ਕੇਂ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇਂ ਤਾਕੇ ਅੰਤਹਿ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੦੫੫ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਧਰਮਨ ਪਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਰਬ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੈ ॥ ੧੦੫੬ ॥ ਆਦਿ ਕ੍ਰਾਂਤਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਡਾਰੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਣਹੁ ॥ ਯਾਕੇ ਬਿਖੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੫੭ ॥ ਛਬਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ

੧੦੪੫. ਸਮਯਣੀ=ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ ਗਰਬ=ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ । ਦੁਪਨਨਿ=ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ ।

੧੦੪੬. ਪੀਅਣੀਣਿ=ਕਰੜੇ ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ।

੧੦੪੭. ਧਿਖਣੀ, ਅਕਲ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਿ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੧੦੫੧. ਮੇਧਣਿ=ਅਕਲ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਸੇਮੁਖਨੀ=ਅਕਲ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਮਨੀਖਨ=ਸਿਆਣੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ੧੦੫੬. ਭਾਨੀ=ਭਾ=ਸੋਭਾ

ਵਾਲੀ ਨੀ=ਸੈਨਾ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਅਭਾਨੀ=ਸੋਭਨੀ=ਪ੍ਰਭਾ

ਸਰਨਿ=ਸੁਖਮਨਿ=ਇਹਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਨਿ=ਫੌਜ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛੇ ਸੋਭਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋਭਾ

ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਯਾਕੇ ਬਿਖੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੫੮
 ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਾਜਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਰੁਚੈ ਤਿਸੀ ਠਾਂ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੫੯ ॥
 ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਬਾਹਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਸੱਤ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਚਹੀਐ ਜਵਨੈ
 ਠਵਰ ਸੁ ਤਹਾਂ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੦੬੦ ॥ ਆਦਿ ਤੁਰੰਗਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੁ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ ॥
 ੧੦੬੧ ॥ ਹਯਨੀ ਸਬਦਹਿ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਅੰਤ ਕਰ
 ਪਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਦੀਯੋ
 ਜਹਾਂ ਤੁਮ ਚਹੋ ਸੁ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੦੬੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸੈ ਧਵਨੀ ਸਬਦਾਦਿ
 ਉਚਾਰੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥
 ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੬੩ ॥ ਆਦਿ ਅਰਿਬਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥
 ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈ
 ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੦੬੪ ॥ ਆਦਿ ਤੁਰੰਗਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ
 ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਜਹ ਚਿਤ ਰੁਚੈ
 ਤਹੀਂ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੬੫ ॥ ਆਦਿ ਘੋਰਨੀ ਸਬਦ ਭਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ
 ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਐ ॥ ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਿਨ ਤਿਹੀਂ
 ਉਚਾਰੋ ॥ ੧੦੬੬ ॥ ਆਦਿ ਹਸਤਿਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ
 ਕੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿੰਐ ॥ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤੇ ਤਹੀ ਭਣਿੰਐ ॥
 ੧੦੬੭ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਦੰਤਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ
 ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੬੮ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦਿ ਦੁਰਦਨੀ ਸਬਦ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਤੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿੰਐ ॥
 ਯਾਕੇ ਬਿਖੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਕਿੰਐ ॥ ੧੦੬੯ ॥ ਦਯੁਪਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਐ ॥
 ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਜਹ
 ਚਾਹੋ ਤਹੋ ਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੭੦ ॥ ਆਦਿ ਪਦਮਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ
 ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਐ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨ
 ਕਛਹੁ ਕੀਐ ॥ ੧੦੭੧ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਾਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬ ਲਹਿ

੧੦੫੯. ਧਰਮਨ ਸਤੁ=ਧਰਮ ਵਾਲੀ ਨਿ=ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।
 ਕ੍ਰਾਂਤਨੀ, ਛਬਨੀ, ਸੋਭਾ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੧੦੬੭. ਬਾਜਨੀ=ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਬਾਹਨੀ=ਘੋੜਿਆਂ
 ਵਾਲੀ ਨਿ=ਫੌਜ । ਤੁਰੰਗਨਿ=ਘੋੜ ਚੜੀ ਫੌਜ । ਹਯਨੀ=ਘੋੜ ਚੜੀ ਫੌਜ ।
 ਸਿੰਧਵਨਿ=ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਆਬਨਿ=ਅਰਬਦੇਸ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀਫੌਜ ।

ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੦੭੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥
 ਆਦਿ ਬਿਯਾਲਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੭੩ ॥
 ਇੰਭਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਵੈ ॥ ਜਾਕੇ ਸਕਲ ਸੁ ਕਬਿ ਕੁਲ ਜੋਵੈ ॥ ੧੦੭੪ ॥ ਪਿਥਮ
 ਕੰਭਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਮੁਖਤੇ ਪਾਠ ਕਰੀਜੈ ॥ ੧੦੭੫ ॥ ਅਝਿਲ ॥
 ਕੰਜਰਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਹੁਰ ਕਹਿ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੱਧ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ
 ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੭੬ ॥ ਕਰਿਨੀ ਸਬਦਿ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਦੀਯੋ ਚਹੋ ਜਿਹ ਠਵਰ ਤਹਾਂ ਹੀ ਦੀਜੀਐ ॥
 ੧੦੭੭ ॥ ਮਦਯ ਧਰਨਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ ॥ ਹੋਤਾ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮੈ ਲਹੋ ॥ ਹੋ ਕਹਯੋ ਚਹੋ
 ਇਨ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਇਨ ਕੋ ਕਹੋ ॥ ੧੦੭੮ ॥ ਸਿੰਧਰਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥
 ੧੦੭੯ ॥ ਅਨਕਪਨੀ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਪਿਥਮ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ
 ॥ ਹੋ ਦਯੋ ਚਹੋ ਜਿਹ ਠਵਰੈ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੦੮੦ ॥ ਪਿਥਮ ਨਾਗਨੀ
 ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ
 ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੦੮੧ ॥ ਹਰਨੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ
 ਪਛਾਨੀਅਉ ॥ ਹੋ ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਸੁ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਅਉ ॥ ੧੦੮੨ ॥
 ਗਜਨੀ ਸਬਦ ਬਕਤਤੇ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਕਲ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਿਹੋ ਚਹੋ
 ਤਿਹੋ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੦੮੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਾਵਜਨੀ ਸਬ-
 ਦਾਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲਹੀਐ ॥ ਜਿਹੋ ਠਾਂ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੮੪ ॥ ਮਾਤੰਗਨੀ ਪਦਾਦਿ
 ਭਣਿਐ ॥ ਅਰਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਹੋਵੈ ॥ ਜਾਕੇ ਸਕਲ ਸੁ ਕਬਿ ਮਿਲ ਜੋਵੈ ॥ ੧੦੮੫ ॥ ਆਦਿ ਗਇੰਦਨ
 ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਰੁਚੈ ਤਹੋ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੮੬ ॥ ਦੁਮ ਅਰਿ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ

ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈਂ ਭੇਦ ਨ ਕਛੁ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥ ੧੦੮੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਿਰਛਾਂਤ
 ਕਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਦਯੋ ਚਹੋ ਜਹੋ ਠਾਂ ਤਹੋ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੮੮ ॥ ਫਲ ਧਰ
 ਅਰਨੀ ਆਦਿ ਕਹੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਜਹਾਂ ਚਹੋਂ ਤਿਹੋਂ ਠਵਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ੧੦੮੯ ॥
 ਫਲ ਦਾਇਕ ਅਰਣੀ ਅਹਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਅਰਿਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਰੀਐ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈਂ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕ ਮਾਨੋ ॥ ੧੦੯੦ ॥
 ਅਝਿੱਲ ॥ ਧਰਾ ਧਰਨ ਅਰਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ
 ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ
 ਜਵਨ ਠਵਰ ਤਿਨ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੦੯੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਧੂਰ
 ਰਾਟ ਅਰਨੀ ਪਦ ਭਾਖੋ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤ੍ਰੁ ਪਦ ਰਾਖੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਜਾਨੋ ॥ ਜਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋਂ ਠਵਰ ਪੁਮਾਨੋ ॥ ੧੦੯੨ ॥ ਫਲਧ ਸਬਦ ਕੋ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ਜਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋਂ ਠਵਰ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੦੯੩ ॥ ਫਲਿ ਸਬਦ ਕੋ
 ਆਦਿ ਭਣਿੱਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਕਹਿ ਰਿਪ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦਿੱਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਚਹੀਐ ਜਹਾਂ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੯੪ ॥ ਤਰ ਅਰਣੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈਂ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ ॥ ੧੦੯੫ ॥ ਧਰਿਸ ਅਰਣੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿੱਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿੱਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਕੇ ਬਿਖੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ੧੦੯੬ ॥ ਬਿਰਛਰਣੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਐ ॥ ਅਰਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
 ਜੀਅ ਲਹੀਐ ॥ ਜਿਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋਂ ਠਵਰ ਸੁ ਕਹੀਐ ॥ ੧੦੯੭ ॥ ਰਦਨੀ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੋ ॥ ਅਰਿਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਲਹਿ ਲੀਐ ॥ ਜਿਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋਂ ਠਵਰ ਭਨੀਐ ॥ ੧੦੯੮ ॥ ਰਦਨ ਛੇਦਨੀ
 ਅਰਣੀ ਭਾਖੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈਂ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ੧੦੯੯ ॥ ਅਝਿੱਲ ॥ ਨਾਮ
 ਸਕਲ ਦੇਤਨ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ

੧੦੮੫. ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੇਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਕੰਦਨੀ, ਦੁਰਦਨੀ,
 ਦਯਾਸਨਿ, ਪਦਮਨਿ, ਬਾਰਣੀ, ਲਯਾਲਣੀ, ਇੰਭਣੀ, ਕੁੰਭਣੀ, ਕੁੰਜਰਣੀ,
 ਕਰਨੀ, ਮਧੁਧਰਨਣੀ, ਸਿੰਧਰਨੀ, ਅਨਕਪਨੀ, ਨਾਗਨੀ, ਹਰਨੀ, ਗਜਨੀ,
 ਸਾਵਜਨੀ, ਮਤੰਗਨੀ, ਗਇੰਦਨਿ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆਏ ਹਨ
 ਨਿ=ਨਾਲ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੇ ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੇਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੦੮੬. ਦੁਮ ਅਰਿ=ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੇਰਨ
 ਬੰਦੂਕ । ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ । ਫਲ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ,
 ਧਰਣੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਉਤੇ ਚੜੀ ਹੋਈ ਫੌਜ । ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ
 ਤੇ ਅਰਣੀ=ਵੈਰੀਹਾਥੀ ਤੇ ਠਿ=ਫੌਜ । ਧਰਾਧਰਨ=ਰੁੱਖ । ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ,
 ਨੀ=ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੇਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਦੀਯੋ ਚਹੋ
ਜਿਹੋ ਠਵਰ ਤਹਾਂ ਹੀ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੦੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਨਿਪਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ
ਕੀਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥
ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ੧੧੦੧ ॥ ਆਦਿ ਭੂਪਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥
ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥
ਜਿਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ੧੧੦੨ ॥ ਅਝਿੱਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਆਮਨੀ
ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ
ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੦੩ ॥ ਆਦਿ ਅਧਪਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੦੪ ॥
ਧਰਦਿੜਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ
ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁਘਰ ਚਹੋ
ਜਿਹੋ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੧੦੫ ॥ ਆਦਿ ਅਧਪਣੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ
ਤੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੦੬
॥ ਪਤਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਸੱਤ੍ਰਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਹੋਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹਿਦੈ ਮੈ
ਰਾਖੀਐ ॥ ਇਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦੋ ਨ ਨੈਕ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ
ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੦੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਭੂਪਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅਰਣੀ
ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਠਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਜਵਨੋ ਠਵਰ ਰੁਚੈ
ਤਹੋ ਕਹੀਐ ॥ ੧੧੦੮ ॥ ਆਦਿ ਭੂਪਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ
ਕੇ ਠਾਨਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ ॥ ਜਿਹੋ ਠਾਂ ਰੁਚੈ ਸੁ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥
੧੧੦੯ ॥ ਅਝਿੱਲ ॥ ਬਧ ਕਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ
ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ

੧੦੯੧. ਧੁਰਗਟ=ਰੁੱਖ । ਅਰਿ=ਵੇਰੀ ਹਾਥੀ, ਠੀ=ਫੌਜ ।
ਫਲਧ=ਫਲਨ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ, ਤਰ ਅਰਿਣੀ=ਰੁੱਖ, ਹਾਥੀ, ਫੌਜ, ਵੈਰਨ
ਬੰਦੂਕ । ਧਰਸਅਰਿਣੀ=ਰੁੱਖ, ਹਾਥੀ ਫੌਜ । ਬਿਛਰਿਣੀ=ਰੁੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ
ਹਾਥੀ ਤੇ ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ । ਰਦਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਰਦਨ ਛੰਦਨੀ
ਅਰਿਣੀ=ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦਾ
ਛ=ਪੜਦਾ ਹੋਠ ਭਾਵ ਲੰਮੇ ੨ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ ਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਅਰ=ਵੈਰਨ
ਫੌਜ ਤੇ ਠੀ=ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ੧੧੦੧. ਦੰਦਨ=ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ
ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜ ਤੇ ਓਸ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੧੧੦੫. ਨਿਪਣੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ । ਭੂਪਣੀ, ਸੁਆਮਨੀ=ਰਾਜਿਆਂ
ਮਾਲਕਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਅਧਪਣੀ=ਅਧਪਤੀ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

੧੧੦੬. ਧਰ ਦਿੜਨੀ=ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਇਸਥਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਧਰਤੀ
ਨੂੰ ਇਸਥਤ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਤੇ
ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਰੁਚ ਹੋਇ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੧੦ ॥ ਕਿੰਕਰਣੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਚਿਤ ॥ ਹੋ ਜਿਹੋ ਚਾਹੋ ਇਹ ਨਾਮ ਦੇਹੁ ਭੀਤਰ
 ਕਬਿੱਤ ॥ ੧੧੧੧ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਅਨਚਰਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਅਰਿ
 ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਡਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਉਚਰੋ ਤਹਾਂ
 ਠਵਰ ਜਿਹੋ ਚਹੀਐ ॥ ੧੧੧੨ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਅਨੁਗਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਹਨਨੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹੋ ਜਹੋ ਸਬਦ ਚਹੀਜੈ ਤਹੋ ਤਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥
 ੧੧੧੩ ॥ ਕਿੰਕਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਜੀਅ ਜਾਨਿਲੈ ॥ ਹੋ ਜਵਨ
 ਠਵਰ ਮੋ ਚਹੋ ਤਹੀ ਏ ਸਬਦ ਦੇ ॥ ੧੧੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਤਨਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ
 ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜੈ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੧੧੧੫ ॥ ਧੁਜਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦਿ ਭਾਖੋ ਅੰਤ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ ॥ ੧੧੧੬ ॥ ਆਦਿ ਬਾਹਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ
 ਅੰਤ ਸੱਤ ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੈ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੧੧੧੭
 ॥ ਕਾਮ ਆਦਿ ਸਬਦੋਚਰਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਸੁ ਦੇਹੁ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਲੇਹੁ ॥ ੧੧੧੮ ॥ ਕਾਮਿ ਆਦਿ ਸਬਦੋਚਰਕੈ ਅਰਿ
 ਪਦ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧੧੧੯
 ॥ ਆਦਿ ਬਿਰਿਖਨ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ਸੱਤ ਪਦ ਦੀਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ
 ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੧੧੨੦ ॥ ਸੈਨਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਿ ਪਦ
 ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧੧੨੧ ॥
 ਧਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ਅਰਨੀ ਅੰਤ ਬਖਾਨ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹੁ
 ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧੧੨੨ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਧਨਖਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੨੩ ॥
 ਕੋਵੰਡਨੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਸਬਦ ਏ ਚਹੋ ਤਹੀਂ
 ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੨੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦਿਖ ਆਕਨੀ ਪਦਾਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਅਰਣੀ
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਤਿਹੋ ਦੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿ ਜਹਿ ॥ ਜਹੋ ਚਾਹੋ
 ਤਹਿ ਠਵਰ ਭਣਿੱਜਹਿ ॥ ੧੧੨੫ ॥ ਕਾਰ ਮੁਕਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ

੧੧੧੦. ਅਧਪਨੀ=ਅਧਪਤੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ । ਪਤੁਣੀ=ਛੱਤ
 ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ । ਭੂਪਤਣੀ, ਭੂਪਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ।
 ੧੧੧੩. ਬਧਕਰਣੀ=ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਕਿੰਕਰਣੀ=ਅਨਚਰਣੀ,
 ਅਨੁਗਣੀ, ਦਾਸਾਂ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਹਨਨੀ=ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ
 ਮਥਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ । ਪੁਤਿਨਾ=ਫੌਜ । ਧੁਜਨੀ=ਝੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ਬਾਹਨੀ=ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਕਾਮ=ਫੌਜ । ਬਿਰੁੱਥਨ=ਫੌਜ । ਧਨਨੀ=ਧਨਖਾਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਧਨਖਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਕੋਵੰਡਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਧਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ
 ਠਵਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ੧੧੨੬ ॥ ਰਿਪ ਸੰਤਾਪਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ
 ਅੰਤ ਤਿਹ ਠਾਨੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ
 ਕੀਜੈ ॥ ੧੧੨੭ ॥ ਰਿਪ ਖੰਡਣਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ
 ਤਹਿ ਦਿਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਜਹੋ ਤਹੋ ਮਿਲ ਸੁਘਰੁਚ
 ਬਖਾਨੋ ॥ ੧੧੨੮ ॥ ਦੁਸਟ ਦਾਹਨੀ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ
 ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਤੁਮ ਲਖਿ ਪਾਵਹੁ ॥ ਜਹੋ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਬਤਾਵਹੁ ॥
 ੧੧੨੯ ॥ ਰਿਪ ਘਾਇਣੀ ਪਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਠਾਨੋ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਜੈ ॥ ਜਉਨ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦੀਜੈ ॥ ੧੧੩੦
 ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਦਿ ਚਾਪਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥
 ਹੋ ਜਹਾਂ ਚਾਹੀਐ ਸਬਦ ਸੁ ਤਹੋ ਤਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੩੧ ॥ ਪੁੰਤੰਚਨੀ ਸਬਦ ਕੋ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਹੋ ਨਿਸੰਕ ਸਭ ਠਉਰ ਨ ਗਨਤੀ ਕੀਜੀਐ
 ॥ ੧੧੩੨ ॥ ਛੰਦ੍ਰਾਮਲ ॥ ਸੰਤੁ ਭੰਜਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ॥ ਰਿਪ ਸਬਦੁ ਬਹੁਰਿ
 ਪੁਮਾਨ ॥ ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਛਾਨੋ ॥ ਨਹਿ ਭੇਦਯਾ ਮਹਿ ਜਾਨ ॥ ੧੧੩੩ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਹਰ ਸਕਤਣ ਪਦ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ
 ਦਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਜੈ ॥ ਜਹੀ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦੀਜੈ ॥
 ੧੧੩੪ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਸਿਖ ਬਰਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਣੀਐ
 ਹੋ ਕਾਬਿ ਕਬਿਤ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸਦਾ ਪੁਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੩੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਨ
 ਬਰਖਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਧਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹੋ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ ॥ ੧੧੩੬ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥
 ਆਦਿ ਬਾਨਨੀ ਸਬਦਹਿ ਭੂਲ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਹ
 ਸਬਦ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੩੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਦਿ ਪਨਚਨੀ
 ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਠਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲਹੀਐ ॥ ਰੁਚਿ ਜੈ ਜਹੀਂ ਤਹੀਂ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੧੩੮ ॥ ਕੇਵੰਡ ਜਨੀ ਆਦਿ
 ਉਚਰੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਤਿਹ ਧਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ
 ॥ ਜਹਾ ਰੁਚੈ ਤੇ ਤਹੀ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੧੩੯ ॥ ਇਖ ਆਸ ਜਨੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ

੧੧੨੬. ਦਿਖਯਾਕਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।
 ੧੧੨੭. ਕਾਰਮੁਕਜਨੀ=ਕਾਰਮੁਕ=ਧਨਖ, ਧਨਖ ਦਾ ਜਾਇਆ ਤੀਰ
 ਤੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਨੀ=ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।
 ੧੧੩੩. ਰਿਪ ਸੰਤਾਪਣੀ=ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਰਿਪ ਖੰਡਣੀ=ਫੌਜ । ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ । ਸੁਘਰੁਚ=ਸਿਆਣੇ ਉਚੇ
 ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ । ਦੁਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ । ਘਾਇਣੀ=ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ।
 ਚਾਪਣੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਪੁੰਤੰਚਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜੈ ॥ ਜਵਨ
 ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦਿੱਜੈ ॥ ੧੧੪੦ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਕਾਰ ਮੁਕਜਨੀ ਪਦ ਕੇ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਸੁ ਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬ ਮੈ ਚਹੋ ਤਹਾਂ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥
 ੧੧੪੧ ॥ ਰਿਪੁਤਾਪਣੀ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੁ
 ਪਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਚਹੋ ਤਹਾਂ
 ਦੇਹੁ ਨ ਸੋਕਾ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੪੨ ॥ ਆਦਿ ਚਾਪਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ
 ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਲਹਿ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੧੪੩ ॥ ਪਨਚ
 ਧਰਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ
 ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੪੪ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦਿ ਸੁਹਿਦਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਮਥਣੀ
 ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਠਾਨੋ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਜਿਹ ਠਾਂ ਰੁਚੈ
 ਤਹੀਂ ਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੧੪੫ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬੱਲਭਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤੁ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੪੬ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਸਾਖਾਇਨਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਧਰੀਐ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ ॥ ਜਿਹ ਚਹੀਐ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥
 ੧੧੪੭ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਮਣੀ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਨੈਕ ਨ ਮਿਥਿਆ ਜਾਨੋ ॥ ੧੧੪੮ ॥
 ਅੜਿਲ ॥ ਆਦਿ ਸੁ ਜਨਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁੱਧ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾ ਕੇ
 ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਤਨਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੪੯ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਹਿਰਦਣੀ ਮੁਖ ਤੇ
 ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਹੁਰ ਪਦ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਲਹੁ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬ ਮੈ ਰੁਚੈ ਤਹੀਂ ਤੇ ਨਾਮ
 ਕਹੁ ॥ ੧੧੫੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮਾਨੁਖਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਚਹੋ ਜਹਾਂ ਸਭ ਠਵਰ
 ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੧੫੧ ॥ ਆਦਿ ਮਰਤਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅੰਤਕ ਸਬਦ ਅੰਤ
 ਤਿਹ ਠਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ
 ਭਣੀਜੈ ॥ ੧੧੫੨ ॥ ਆਦਿ ਮਾਨੁਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ ॥ ਤਾਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸੁ
 ਠਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣਿੱਜੈ ॥
 ੧੧੫੩ ॥ ਮਾਨਿਖਯ ਨੀਪਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ ॥ ਅੰਤ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥

੧੧੩੩ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ । ਹਰ ਸਕਤਣੀ=ਧਨਖ ਬਾਣ ਦੇ
 ਖਿੱਚਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਬਿਸਿਖ =ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰੋਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ
 ਬਾਣਨੀ=ਤੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਪਨਚਨੀ=ਧਨਖ ਦੇ ਚਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ॥
 ਕੇਵੰਡਨੀ=ਧਨਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।

ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿੰਜੈ ॥ ਰੁਚੈ ਜਹਾਂ ਤਿਹੋ ਠਵਰ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ੧੧੫੪
 ॥ ਨਰਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦਿ ਤਿਹੋ ਦੀਜੈ ॥ ਸਭ
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ੧੧੫੫ ॥ ਮਾਨਵਨੀ
 ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੱਤੁ ਪਦ ਦਿੰਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ
 ਲਹੀਜੈ ॥ ਸਭਾਮੱਧਿ ਬਿਨ ਸੰਕ ਰਹੀਜੈ ॥ ੧੧੫੬ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਟਨੀ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਇਨਕੇ ਕਹਤਨ ਸੰਕਾ ਮਨ ਮੈ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੧੫੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਛਿਤਣੀ ਸਣੀਪਦਾਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥
 ਅਰਣੀ ਪਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਕਹਿੰਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਖਾਨਹੁ ॥
 ਸਕਲ ਸਭਾ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਮਾਨਹੁ ॥ ੧੧੫੮ ॥ ਛੱਤਿਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਤਿਹੋ ਦਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ
 ਨੈਕ ਨਹੀ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੧੫੯ ॥ ਛਮਿਇਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਮਥਣੀ
 ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹੋ ਡਾਰੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਸਦਾ ਸੁਨਤ ਬੁਧਿ
 ਜਨਨ ਭਣੀਜੈ ॥ ੧੧੬੦ ॥ ਛੰਦ ਰੂਆਮਲ ॥ ਧਰਤੀਸਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ॥ ਅਰਿ
 ਸਬਦਿ ਅੰਤ ਪੁਮਾਨ ॥ ਸਭ ਚੀਨ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ॥ ਸਭ ਠਵਰ ਭਨਹੁ ਨਿਸੰਗ
 ॥ ੧੧੬੧ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਧਵਲ ਧਰਿਸਣੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ ॥ ਅਮਿਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
 ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਬੁੱਧਿ ਜਨ ਸੁਨਤ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੧੬੨
 ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਿਖਭ ਧਰਿਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ
 ਠਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਸਭਾ ਕੇ ਸੁਣਤ ਭਣਿੰਜੈ
 ॥ ੧੧੬੩ ॥ ਧਾਵਲੇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ
 ਤਿਹੋ ਠਾਨੋ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਬੁੱਧ ਜਨ ਸੁਨਤ

੧੧੫੭. ਇਖਅਸਜਨੀ=ਧਨਖਬਾਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਕਾਰਮੁਕਜਨੀ=ਧਨਖ
 ਦਾ ਜਾਇਆ ਬਾਣ ਸੋ ਬਾਣਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਪਾਉਣ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਚਾਪਨੀ=ਧਨਖ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਪਨਚ=ਚਿੱਲਿਆਂ ਦੇ ਧਰਨ
 ਵਾਲੀ ਧਨਖ ਵਾਲੀ ਸੋ ਧਨੁਖਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਸੁਹਿਰਦਨੀ=ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਬਲਭਨੀ=ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਸਖਾਇਨ=ਸਖਿਆਂ
 ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਸਜਨਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ
 ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਆਦਮੀਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਮਰਤਣੀ=ਮਨੁਖਾਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ । ਮਾਨਨੀ=ਮਨੁਖਾਂ ਵਾਲੀ । ਹੋਰ ਨਰਣੀ, ਮਾਨਕਣੀ ਵੀ ਮਨੁਖਾਂ ਵਾਲੀ
 ਫੌਜ ਹੀ ਹੈ । ੧੧੫੬. ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਟਨੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ।
 ਛਿਤਣੀਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਛੱਤੀ=ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਲੀ,
 ਛਿਮ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਈਸਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ । ਧਰਤੀਸਣੀ=ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂਦੀ ਫੌਜ ।

੧੧੬੧. ਬੈਲ ਦੀ ਚੁਕੀ ਹੋਈ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜਿਆਂ
 ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੧੬੪ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਆਦਿ ਧਵਲ ਇਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਗੁਨੀ ਜਨਨ ਕੀ ਸਭਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ
 ॥ ੧੧੬੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਿਖਣੀ ਇਸਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚੀਨੁ ਲੈ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ॥
 ਹੋ ਕਾਬਿ ਕਥਾ ਮੈ ਦੀਜੈ ਅਉ ਭੀਤਰ ਕਬਿਤ ॥ ੧੧੬੬ ॥ ਗਾਵਿਸ ਇਸਣੀ
 ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਕੇ ਬੀਚ ਨਿਡਰ
 ਹੁਇ ਦੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੧੬੭ ॥ ਭੂਵਿਸਣੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
 ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੬੮ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਉਰਵਿਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਤਿਹ
 ਦਿੱਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿੱਜਹਿ ॥ ਸਰਬ ਠਵਰ ਬਿਨ ਸੰਕ
 ਭਣਿੱਜਹਿ ॥ ੧੧੬੯ ॥ ਜਗਤੀਸਣੀਪਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ ॥ ਅੰਤ ਸਬਦ ਮਥਣੀ
 ਤਿਹ ਠਾਨੇ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀ ਨ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ
 ॥ ੧੧੭੦ ॥ ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ
 ਤਿਹ ਧਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜਹਿ ॥ ਸਭ ਸੁਨਤ ਬਿਨ ਸੰਕ
 ਭਣਿੱਜਹਿ ॥ ੧੧੭੧ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਸੁਧੇਸਣੀ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਚੀਨੁ ਲੈ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਸਬਦ ਦੈ ॥
 ੧੧੭੨ ॥ ਬੈਸੁਧਰਾਏਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨ ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ
 ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੧੭੩ ॥ ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਹੁਰ ਪਦ ਰਾਖੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਸਕਲ
 ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਚਹੀਐ ਪਦ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੧੭੪ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਸਾਮੁੰਦ੍ਰਣੀ ਏਸਣੀ ਕਹੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਗਹੀਐ ॥
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸੁਜਨ ਜਨ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਬੀਚ ਸਕਲ ਮਨ
 ॥ ੧੧੭੫ ॥ ਸਾਮੁੰਦ੍ਰਣੀ ਏਸਣੀ ਭਾਖੇ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਰਾਖੇ ॥

੧੧੬੨. ਬੈਲ ਦੀ ਚੁਕੀ ਹੋਈ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ
 ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੧੧੬੮. ਧਵਲੇਸਣੀ, ਧਵਲ ਇਸਣੀ, ਬਿਖ ਭਨੀ ਇਸਣੀ, ਗਾਵਿਸ
 ਇਸਣੀ, ਬੈਲ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜੇ, ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੧੧੭੫. ਭੂਵਿਸਣੀ=ਭੂਵ=ਜਮੀਨ। ਇਸ=ਰਾਜੇ ਅਤੇ

ਣੀ=ਫੌਜ, ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ਉਰਵਿਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ। ਜਗਤ ਦੇ
 ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ। ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਫੌਜ, ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।
 ਬਸੁਧੇਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ਤੇ ਫੌਜ। ਬੈਸੁਧਰਾਏਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਦੇ
 ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਸੁ ਕਬਿ ਜਨ ਸੁਨਤ ਭਣਿੰਜੈ ॥
 ੧੧੭੬ ॥ ਅਚਲਾਇਸਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਦਿੰਜੈ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿੰਜੈ ॥ ਜਵਨ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦੀਜੈ ॥ ੧੧੭੭ ॥
 ਵਿਪਲੀਸਿਣੀ ਪਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਧਾਰੇ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕ ਜਾਨੇ ॥ ੧੧੭੮ ॥ ਅੜਿਲ ॥
 ਆਦ ਸਾਗਰਾ ਸਬਦ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਏਸ ਦਰਰਨੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿਕੇ ਬੀਚ
 ਚਹੇ ਤਹੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੧੭੯ ॥ ਮਹਾ ਅਰਣਵੀ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਪਤ ਮਰਦਨਨੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਡਾਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੰਯ
 ਰਾਖੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਭਾਖੀਅਹਿ ॥
 ੧੧੮੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦਿ ਸਿੰਧਣੀ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ ॥ ਪਤ ਅਰਦਨੀ ਪਦਾਂਤ
 ਕਹੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੇ ॥ ਸਕਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤੇ ਕਹੇ
 ॥ ੧੧੮੧ ॥ ਨੀਰਾਲਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੇ ॥ ਨਾਇਕ ਅਰਣੀ ਪੁਨ ਪਦ ਧਰੇ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀਕਨ ਜਾਨੇ ॥ ੧੧੮੨ ॥ ਆਦਿ
 ਜਲਾਲ ਯਣੀ ਪਦਿ ਦਿੰਜੈ ॥ ਪਤਿ ਅਰਣੀ ਪਦ ਬਹੁਰ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਸਕਲ ਸੁ ਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੧੮੩ ॥
 ਬਾਰਧਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਪਤਿ ਅਰਿ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਗੁਨਿ ਜਨਨ ਸੁਨਤ ਭਣੀਜੈ ॥ ੧੧੮੪ ॥
 ਧਰਾਏਸਣੀ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਪਦ ਗਹਿ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿੰਜੈ ॥ ਸੰਕ ਛੋਰਿ ਬਿਨ ਸੰਕ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ੧੧੮੫ ॥
 ਲੋਰਭਰੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਅੰਤ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਕਹੁ ਧਰੀਐ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ ॥ ਸੰਕ ਛੋਰਿ ਬਿਨ ਸੰਕ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੧੮੬
 ॥ ਗੋਰਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਏਸ ਅੰਤਕਣੀ ਅੰਤ ਭਣੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ ॥ ਜਹਾਂ ਰੁਚੈ ਤਿਹ ਠਵਰ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ੧੧੮੭ ॥ ਅਵਨੇਸਣੀ
 ਪਦਾਦਿ ਕਹੀਜੈ ॥ ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ

੧੧੭੫. ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ।
 ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਅਚਲਾ=ਜਮੀਨ ਇਸ=ਰਾਜੇ ਠੀ=ਫੌਜ । ਮਥਣੀ=ਮਾਰਨ
 ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ । ਵਿਪਲੀਸਣੀ=ਧਰਤੀ ਰਾਜੇ ਫੌਜ । ਸਮੁੰਦਰ, ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ,
 ਫੌਜ ਦੇ ਦਰੜ ਮਰੜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ।

੧੧੮੩. ਮਹਾ ਅਰਵਣੀ=ਜਮੀਨ, ਪਤਿ=ਰਾਜੇ ਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਮਰਦਨ
 ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ । ਸਿੰਧਣੀ=ਜਮੀਨ ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਪਤਿ=ਰਾਜੇ,
 ਅਰਕਨਿ=ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ । ਨੀਰਾਲਯਣੀ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ
 ਸਮੁੰਦਰ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ।

੧੧੮੪. ਜਲ, ਲੈ, ਠੀ, ਪਤਿ, ਅਰਣੀ=ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਮੁੰਦਰ,
 ਪਾਣੀ ਦਾ ਘਰ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ, ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ । ਅਰਿ=ਵੈਰਨ । ਠੀ=ਧਰਤੀ
 ਠੀ=ਫੌਜ ।

ਲਹੀਐ ॥ ਭੇ ਨਿਵਾਰਿ ਨਿਰਭੈ ਹੁਇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੧੮੮ ॥ ਦਿੱਗਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ
 ਭਣਿਜੈ ॥ ਏਸਾਰਦਨੀ ਅੰਤ ਕਹਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਸੁ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚੀਨਹੁ ॥
 ਜਸ ਚਾਹੋ ਤਹ ਕਹੋ ਪ੍ਰਬੀਨਹੁ ॥ ੧੧੮੯ ॥ ਕੁੰਭ ਨਾਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥
 ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕਹੁ ਧਰੀਐ ॥ ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾ ਮਹਿ
 ਝੁਠ ਨੈਕ ਨਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ੧੧੯੦ ॥ ਮਹਿਏਸਣੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਅਰਣੀ
 ਸਬਦ ਅੰਤ ਮਹਿ ਦਿਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ ॥ ਜਹਹੀ ਚਹੋ ਤਹੀ
 ਲੈ ਦੀਜੈ ॥ ੧੧੯੧ ॥ ਸੈ ਦਏਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਘਾਰੀ ਅੰਤ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਧਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਸੁ ਜਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭਹੀ ॥ ਚਾਹੋ ਜਹਾ ਉਚਾਰਹੁ ਤਬਹੀ
 ॥ ੧੧੯੨ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਸੁਧਰੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸਬਦਾਦ
 ਹਨੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥
 ਹੋ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਂਝ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੧੯੩ ॥ ਚੰਪਈ ॥ ਬਸੁ ਧਰੇ-
 ਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਅਧਿਕ ਗੁਨ ਜਨਨ ਸੁਨਤ ਭਨੀਜੈ ॥ ੧੧੯੪ ॥ ਨਰਾ
 ਅਧਿਪਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਮਥਣੀ ਪਦ ਕੇ ਅੰਤ ਧਰਿਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁ ਕਬਿ ਜਨ ਸੁਨਤੇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੧੯੫ ॥
 ਅੜਿਲ ॥ ਮਾਨੁਖੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅੰਤਕਨੀ ਸਬਦਾਦ
 ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸੰਕਾ
 ਤਿਆਗ ਉਚਰੀਐ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੯੬ ॥ ਏਸ ਏਸਣੀ ਪਦ ਕੇ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅੰਤ ਅਰਦਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤੁ ਕਾਬ ਕੇ ਬੀਚ ਉਚਾਰਨ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੧੯੭ ॥ ਜਨ ਪਦੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
 ਅੰਤਜੰਤਕਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ
 ਜੀਅ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਚਹੀਅਹਿ ਠਵਰ ਜਹਾਂ ਸੁ ਤਹਾਂ ਤੇ ਦੀਜੀਅਹਿ ॥
 ੧੧੯੮ ॥ ਮਾਨਵੇਂਦੁਣੀ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅੰਤਜੰਤਕਨੀ ਪਦ ਕੇ
 ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਤਿਹ ਚਿੰਤ ਮਹਿ ॥ ਹੋ ਭੂਤ
 ਭਵਿੱਖ ਭਵਾਨ ਇਸੀ ਕਰ ਮਿਤਮਹਿ ॥ ੧੧੯੯ ॥ ਲੋਕ ਏਂਦੁਣੀ ਆਦਿ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਹਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਸਭ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖਯੋ ਕੀਜੀਅਹਿ

੧੧੮੮. ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ, ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।
 ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨਹਾਰ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ਲੋਰਭਰੇਸਣੀ=ਲੋਰਭ
 ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ । ਗੋਰਾ=ਧਰਤੀ । ਏਸ=ਰਾਜੇ । ਠੀ=ਫੌਜ । ਅਵਨੇਸਣੀ=ਜਮੀਨ
 ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ਫੌਜ । ਮਥਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ । ਦਿਗਜਨੀ=ਸਾਰਿਆਂ ਪਾਸਿਆਂ
 ਤੋਂ ਹਾਥੀਆਂ ਨੇ ਦੱਬ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾਮ ਵੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹੀ
 ਸੇ ਧਰਤੀ ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

॥ ੧੨੦੦ ॥ ਚੈਪਈ ॥ ਲੋਕ ਰਾਜਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ
 ਅੰਤ ਤਿਹ ਦਿੰਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਮਾਝ
 ਕਹੀਜੈ ॥ ੧੨੦੧ ॥ ਦੇਸੇਸਨੀ ਰਵਣਨੀ ਭਾਖੇ ॥ ਅੰਤ ਅੰਤਕਨੀ ਸਬਦਹਿ
 ਰਾਖੇ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਸੁ ਕਬਿ ਜਨਨ ਕੇ ਸੁਨਤ ਭਨੀਜੈ ॥
 ੧੨੦੨ ॥ ਥਿਰਾ ਭਾਖਿ ਇਸਣੀ ਪੁਨਿ ਭਾਖੇ ॥ ਅੰਤ ਅੰਤਕਨੀ ਪਦ ਕਹੁ ਰਾਖੇ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਮਾਝ ਭਣਿੰਜੈ ॥ ੧੨੦੩ ॥
 ਅੜਿਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਸਪੀ ਇਸਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅੰਤਯੰਤਕਨੀ ਸਬਦ
 ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੰਕਾ
 ਤਿਆਗਿ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੦੪ ॥ ਆਦਿ ਨਾਮ ਨਾਗਨ ਕੇ
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਬਹੁਰ
 ਘਾਤਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੨੦੫ ॥ ਸਰਪ ਤਾਤਣੀ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾਕੇ
 ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ
 ॥ ਹੋ ਸਭ ਕਬਿਤਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਨਿਡਰੁ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੦੬ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਏੰਦ੍ਰਣੀ
 ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਡਰ

੧੧੮੯. ਕੁੰਭਨਾਸਨੀ=ਹਾਥੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਦੇ ਉਤੇ ਆਸਣ
 ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਮਾਰਨ
 ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ । ਮਹਿ=ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ । ਮੇਦ=ਜਮੀਨ ਦੇ
 ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ । ਫੌਜ, ਘਾਹੀ=ਗਾਲਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ । ਬਸੁਧਾ=ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ
 ਰਾਜੇ । ਦਾਹਿਨੀ=ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ਰਿਸਣੀ=ਈਸ ਰਾਜੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ।
 ਨਰਾਧਪਣੀ=ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਅਧਪਤੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ਦੇਸ ਏਸਣੀ=ਦੇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸਕ ਬੰਦੂਕ ਹੈ
 ਜਨਮਦੇਸਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜਮਨੁਖਾਂਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜੇ । ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਨੀ=ਫੌਜ ।

੧੨੦੦. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ਠੀ=ਫੌਜ । ਹਰਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੦੨. ਜੇਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ
 ਨੀ= ਫੌਜ ਨੂੰ ਅਰਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੦੩. ਦਿਸੇਸਨੀ=ਦਿਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਨੀ=ਜਮੀਨ ਸੋ ਜਮੀਨ ਦੇ ਏਸ=
 ਰਾਜੇ ਸੋ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਵਣ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੀ=ਫੌਜ ਤੇ ਉਸ ਫੌਜ ਨੂੰ ਅੰਤ
 ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੦੨. ਪਹਿਲੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
 ਜਮੀਨ ਆਖੇ ਫੇਰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਆਖੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਬੰਦੂਕ ਆਖੇ । ੧੨੦੩. ਕਸਪ ਰਿਖੀ ਦੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦੇ ਈਸਰ
 ਰਾਜੇ ਫੇਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੦੪. ਪਹਿਲੇ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਫੇਰ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ ਹੈ ।
 ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਧਰਤੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਠੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ.
 ਅੰਤ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੀ ਘਾਤਨੀ=ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੦੪. ਪਹਿਲੇ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਫੇਰ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ ਹੈ ।
 ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਧਰਤੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਠੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ.
 ਅੰਤ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੀ ਘਾਤਨੀ=ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

ਹੁਇ ਦੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੨੦੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਏਸ
 ਰਾਂਤਕਨ ਪੁਨ ਪਦ ਧਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਸੰਕ ਤਿਆਗ
 ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਕਹੀਐ ॥ ੧੨੦੮ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਸੱਕੁਤਾਤ ਅਰਣੀ ਸਬਦਾਦਿ
 ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਹੀਯੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਭੀਤਰ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੦੯ ॥
 ਸਤ ਕ੍ਰਿਤੇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ
 ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਗੁਨਿ
 ਜਨਨ ਸੁਨਤ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੧੦ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਸਚੀ ਪਤਿਸਣੀ ਇਸਣੀ
 ਭਾਖੋ ॥ ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਕੇ ਰਾਖੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਐ ॥ ਦੇਸ
 ਦੇਸ ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਟ ਭਨੀਐ ॥ ੧੨੧੧ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਸੱਕੁਦਨਤਾਤਣੀ ਏਸਣੀ
 ਭਾਖੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ
 ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਬਿਨਾ ਕਪਟ ਤਿਨ ਲਖੋ ਨ ਕਪਟ ਪੁਮਾਨੀਐ ॥ ੧੨੧੨
 ॥ ਕਉਸਕੇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਕੇ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ
 ਠਾਨਕੇ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਹੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ
 ਸੱਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੨੧੩ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਾਸ ਵੇਸਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿਐ ॥
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਅਰਣੀ ਤਿਹ ਦਿਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਯ ਜਾਨੋ ॥ ਸੰਕ
 ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਬਖਾਨੋ ॥ ੧੨੧੪ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਬਰਹਾਇਸਣੀ ਅਰਣੀ
 ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਚਿਤ ਮੈ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੰਕਤਿਆਗ
 ਨਿਰ ਸੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਤਿ ਸੁ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ ਮਾਨੋ ਲੀਜੀਐ ॥
 ੧੨੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਘ ਵੇਸਣੀ ਇਸਰਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਪਦਹਿ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ

੧੨੦੬. ਸੱਪ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਮਥਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।
 ੧੨੦੭. ਇੰਦ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਮਥਣੀ=ਨਾਸ
 ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਦਾ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੦੮. ਇੰਦਰ ਜਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਦੇਵਤਾ
 ਕੱਸਪ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ
 ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੦੯. ਸੱਕੁ=ਇੰਦਰ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ,
 ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੧੧. ਸਤਕ੍ਰਿਤ=ਇੰਦ ਦਾ ਇਸ=ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ
 ਹੈ। ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ=ਰਾਜੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ
 ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ ਹੈ, ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੧੨. ਇੰਦ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਮਥਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੧੩. ਇੰਦਰ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਇਸ ਦੀ ਠੀ=
 ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਈਸ=ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ, ਮਥਣੀ=
 ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੧੪. ਕਉਸਕ=ਇੰਦਰ, ਏਸ=ਕੱਸਪ,
 ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ=ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੧੫. ਬਾਸਵੇਸਣੀ=ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ
 ਦਾ ਨਾਸਕ ਬੰਦੂਕ।

ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੈ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੧੨੧੬ ॥ ਮਾਤਲੇਸਣੀ ਏਸਣੀ
 ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਉਚਾਰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜਹਿ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ॥
 ੧੨੧੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਜਿਸਨ ਏਸਣੀ ਆਦਿ ਭਠਿਜੈ ॥ ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ ਅੰਤ
 ਕਹਿਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਦੀਜੈ ਤਵਨ ਠਵਰ ਜਹ ਚਹੀਐ ॥
 ੧੨੧੮ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੁਰੰਦਰ ਇਸਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਇਸਣੀ
 ਮਥਣੀ ਪਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਪੁਮਾਨੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ
 ॥ ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੨੧੯ ॥ ਬਜ ਪਰਿਸਣੀ
 ਅਰਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥
 ਸੰਕ ਤਯਾਗ ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਿਸੀਸੁ ਕਬਿ ਕੀ ਕਾਨ ਨ
 ਮਨ ਮੈ ਆਨੀਐ ॥ ੧੨੨੦ ॥ ਤੁਰਾ ਖਾੜ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਪਦ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਯੈ
 ਪਹਿਚਾਨੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਚਤੁਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਅਹਿ ॥ ੧੨੨੧ ॥
 ਇੰਦ੍ਰਣੀ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨਕੈ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ
 ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੨੨ ॥ ਉਚਸ੍ਰਿਵਾਇਸ ਏਸ ਏਸਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਇਸਣੀ ਕਹਿ ਕੈ ਅਰਣੀ ਪਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਮਿਤ
 ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਸਦਾ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੨੩
 ॥ ਹਯਨੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਨਿਡਰ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਂਝ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੨੪ ॥ ਗਾਜ ਗਾਜ ਗਾਜਨਨੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥

੧੨੧੪. ਬਿਰਹਾ=ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।
 ੧੨੧੫. ਮਘਵੇਸਣਨੀ=ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ।
 ੧੨੧੬. ਮਾਤਲੇਸਣੀ=ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਫੌਜ
 ਦੇ ਮਥਣੀ=ਨਾਸ ਕਰਨਹਾਰ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੧੯. ਜਿਸਨ=ਇੰਦਰ,
 ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ=ਮਾਲਕ
 ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਮਥਣੀ=ਨਾਸਕ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।
 ੧੨੨੦. ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੨੧. ਬਜਰ=ਹਥਿਆਰ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਇੰਦਰ, ਇੰਦਰ ਦਾ
 ਇਸ=ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜਾ ਫੌਜ, ਨਾਸਕ ਬੰਦੂਕ ।
 ੧੨੨੨. ਤੁਰਾਖਾੜ=ਇੰਦਰ, ਤਾਤ=ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ,
 ਇਸ=ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ, ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੨੩. ਇੰਦਰ
 ਦਾ ਇੰਦਰ ਕੱਸਪ, ਠੀ ਜ਼ਮੀਨ । ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਦਰ ਰਾਜੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ,
 ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੨੪. ਉਚਸ੍ਰਿਵਾ=ਘੋੜਾ ਹੈ ਜੋ ਸਤਾਂ ਮੂੰਹਾਂ
 ਵਾਲਾ ਸੂਰਜ ਦੇ ਰਬ ਅਗੇ ਹੈ, ਇਸ ਘੋੜੇ ਦਾ ਏਸ=ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ, ਅਤੇ ਸੂਰਜ
 ਦਾ ਇਸ=ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਈਸਰ ਰਾਜੇ, ਇਸਣੀ
 ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ । ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋਂ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕਹੂੰ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੨੫ ॥ ਅੱਸੂ ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤਾਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਉਚਾਰਯੋ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੨੬ ॥ ਬਾਹ ਰਾਜ ਰਾਜਨਣੀ ਰਾਜਨ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋਂ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਯੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੨੭ ॥ ਤੁਰੰਗ ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ ॥ ਸੰਤੁ ਸਬਦ ਕੋਂ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਬਹੁਰ ਗਹਿ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਗੁਨਿ ਜਨਨ ਸੁਨਤ ਨਿਸੰਕ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ੧੨੨੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਇ ਇਸਪਤਿ ਪਿਤਣੀ ਪਦ ਕਹੀਐ ॥ ਇਸਣੀ ਅਰਣੀ ਸਬਦਹਿ ਲਹੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਨੀਐ ॥ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭਨੀਐ ॥ ੧੨੨੯ ॥ ਅਝਿਲ ॥ ਬਾਜ ਰਾਜ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਪ੍ਰਭਣੀ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਬਹੁਰ ਪਦ ਠਾਨਕੈ ॥ ਅਰਣੀ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਸਬਦ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੩੦ ॥ ਹਸਤੀ ਏਸ ਪ੍ਰਭ ਪਿਤਣੀ ਗ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋਂ ਰਾਖੀਐ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਵਨ ਕਵਿਤ ਮੋ ਚਹੋ ਸੁ ਪਦ ਤਹ ਦੋਜੀਐ ॥ ੧੨੩੧ ॥ ਦੰਤਿ ਰਾਟ ਪ੍ਰਭ ਪਿਤ ਸੁਤਣੀ

੧੨੨੩. ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਈਸਰ ਸੂਰਜ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਇਸ ਘੋੜੇ ਦਾ ਈਸਰ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਈਸਰ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ=ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੨੪. ਗਾਜਰਾਜ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ, ਇਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦਰ, ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜਨ=ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗਾਜ=ਐਰਾਪਤੀ, ਗਾਜਾ ਇੰਦਰ, ਰਾਜਾ=ਕੱਸਪ, ਨਿ=ਜ਼ਮੀਨ, ਪ੍ਰਭ=ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ, ਮਥਣੀ ਨਾਸਕ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੨੭. ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉਚਸ੍ਰਵਾ=ਘੋੜਾ ਇਸ ਦਾ

ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ, ਮਥਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੨੮. ਬਾਹਰਾਜ=ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਘੋੜਾ, ਸੂਰਜ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ। ੧੨੨੯. ਤੁਰੰਗ ਏਸਣੀ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਘੋੜਾ

ਸੂਰਜ ਦਾ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੂਰਜ ਹੈ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਹੈ। ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ ਹੈ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੩੦. ਅਇਸ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ

ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਘੋੜਾ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਿ=ਮਾਲਕ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਪਿਤ=ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ=ਈਸਰ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ, ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ। ੧੨੩੧. ਬਾਜਰਾਜ=ਉਚਸ੍ਰਵਾ,

ਪ੍ਰਭ=ਸੂਰਜ, ਪਿਤਣੀ=ਪਿਓ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ। ਇਸਣੀ=ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ, ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

ਪਦ ਭਾਖਕੈ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖਕੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਚਹੀਐ ਦੀਜੀਐ ਜਹਾਂ ਨ ਬਿਥਾ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ੧੨੩੨ ॥ ਦੁਰਦਰਾਟ ਰਾਟਿਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ
 ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਉਚਰਯੋ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੩੩ ॥ ਦਯੁਪਿਇਸ ਇਸਣੀ ਸਥਣੀ
 ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਚਹੋ ਸਬਦ ਤੁਮ ਜਹਾਂ ਨਿਡਰ ਤਹ ਠਾਨੀਐ
 ॥ ੧੨੩੪ ॥ ਪਦਮਾਇਸ ਇਸ ਰਾਟਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ
 ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਅਹਿ ॥
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਅਹਿ ॥ ੧੨੩੫ ॥ ਬਾਰਣੇਂਦੁ ਏਂਦੁਣੀ
 ਆਦਿ ਕਹਿ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰ ਗਹਿ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਸੱਤਿ ਕਰਿ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸੰਕਾ ਤਯਾਗ ਉਚਾਰ ਨਸੰਕਾ ਮਾਨੀਐ ॥
 ੧੨੩੬ ॥ ਬਯਾਲਹ ਪਤਿ ਪਤਣੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹੀਜੀਐ ॥ ਅਰਦਨ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ ॥ ਅਮਿਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਅਹੁ ॥ ਹੋ
 ਜਵਨ ਠਵਰਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਅਹੁ ॥ ੧੨੩੭ ॥ ਇੰਭਸੇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ
 ਭਾਖੀਐ ॥ ਹੰਤੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ
 ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਕੇ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੩੮ ॥
 ਕੰਭੀ ਏਸ ਇਸ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਇਸਣੀ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ਕਰ ॥ ਹੋ ਜੋ ਪੂਛੈ ਦੀਜੀਅਹੁ
 ਤਿੱਹ ਤੁਰਤ ਬਤਾਇ ਕਰ ॥ ੧੨੩੯ ॥ ਕੁੰਜਰੇਸ ਇਸ ਪਿਤਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ
 ॥ ਹੰਤੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ

੧੨੩੧. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ, ਇਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦਰ
 ਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗਰਬ=ਹੰਕਾਰ
 ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ=ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ। ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੩੩. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਟ=ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ=ਇੰਦਰ,
 ਇੰਦਰ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੇ ਸੁਤ=ਪੁਤਰ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ ਦੀ
 ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੩੪. ਹਾਥੀ, ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ,
 ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ। ਦੁਰਦ=ਹਾਥੀ, ਰਾਟ=ਰਾਜਾ। ਰਾਇ=ਰਾਜਾ। ਇਸ=ਰਾਜਾ

ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਫੌਜ ਹੈ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੩੫. ਦਯ ਇਸ=ਹਾਥੀ,
 ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ। ੧੨੩੬. ਐਰਾਪਤੀ, ਮਾਲਕ
 ਇੰਦਰ, ਇਸ=ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੩੭. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਇੰਦਰ ਐਰਾਪਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੰਦਰ,
 ਇੰਦਰ ਦਾ ਇੰਦਰ ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਦੇ ਇੰਦ ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ,
 ਅਰਣੀ=ਬੰਦੂਕ ਵੈਰਨ ਹੈ। ੧੨੩੮. ਬਾਲਹਿ=ਐਰਾਪਤੀ=ਪਤਿ=ਇੰਦਰ,
 ਪਤਿ=ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ, ਫੌਜ ਨੂੰ ਅਰਦਨ=ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੩੯. ਹਾਥੀ, ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ।

ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਸੰਕ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ੧੨੪੦ ॥ ਕਰੀ
 ਏਂਦੁ ਇੰਦੁਣੀ ਇੰਦੁਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਪਿਤਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੇਹੁ ਪਛਾਨਕੈ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ
 ਦੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ਕੈ ॥ ੧੨੪੧ ॥ ਤਰ ਅਰ ਪੁਭ ਪੁਭ ਪੁਭਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ
 ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਜਹੋ ਜਹੋ ਚਹੀਐ ਸਬਦ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੪੨ ॥
 ਸਉਡਿਸ ਇਸ ਇਸ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਠਾਨਕੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਯਾਕੈ ਭੀਤਰ
 ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੪੩ ॥ ਸਿੰਧਰੇਸ ਇਸ ਪਤਿ ਕਹਿ ਪੁਭਣੀ
 ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਦੋਹਰਨ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥
 ੧੨੪੪ ॥ ਅਨਿਕ ਪੇਂਦੁ ਇੰਦੁਣੀ ਇੰਦੁਣੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਇਸਣੀ ਅੰਤ
 ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ
 ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੪੫ ॥ ਨਾਗਿ ਨਾਹਿਨਾ ਇਸਣ ਏਸਣੀ
 ਭਾਖੀਐ ॥ ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਪੁਸਤਕ ਪੋਥਨਿ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੪੬
 ॥ ਹਰ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ
 ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ

੧੨੩੯. ਕੁੰਭੀਏਸ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਐਰਾਪਤੀ ਇਸ ਦਾ ਏਸ=
 ਇੰਦਰ ਰਾਜਾ, ਇੰਦਰ ਦਾ ਇਸ=ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਸੇ ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।
 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ=ਈਸਰ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਠੀ=ਫੌਜ ਹੈ, ਫੌਜ ਦੀ
 ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੪੧. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ,

ਇਸ=ਇੰਦਰ, ਪਿਤ=ਪਿਓ ਕੱਸਪ। ਠੀ=ਧਰਤੀ। ਪੁਭ ਰਾਜੇ। ਠੀ=ਫੌਜ।
 ਹੰਤੀ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ। ੧੨੪੨. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਇੰਦਰ

ਐਰਾਪਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੰਦਰ। ਇਸ ਦਾ ਇੰਦਰ ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ,
 ਪਿਤ=ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਿਓ ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ। ਅਰਿ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੪੧. ਤਰੁਅਰਿ=ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ। ਪੁਭ=ਇੰਦਰ। ਪੁਭ=ਕੱਸਪ,
 ਠੀ=ਧਰਤੀ, ਪੁਭ=ਰਾਜੇ। ਠੀ=ਫੌਜ। ਅਰਣੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੪੩. ਸਉਡਿਸ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ, ਇਸ=ਇੰਦਰ।
 ਇਸ=ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਧਰਤੀ, ਇਸ=ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ, ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੪੪. ਹਾਥੀ ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਧਰਤੀ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ।

੧੨੪੬. ਅਨਿਕ ਪੇਂਦੁ=ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ। ਇੰਦੁਣੀ=ਇੰਦਰ ਦੀ ਮਾਲ-
 ਕੀਅਤ ਇਸ ਹਾਥੀ ਉਤੇ। ਇੰਦੁਣੀ=ਕੱਸਪ ਦੀ ਮਾਲਕੀਅਤ ਇੰਦਰ ਉਤੇ।
 ਠੀ=ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਕੱਸਪ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ=ਰਾਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ
 ਹਨ। ਠੀ=ਫੌਜ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਅਰ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

ਕੇ ਮਾਂਝਨਿ ਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੪੭ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਗਜਪਤਿ ਨਿਪਣੀ ਨਿਪਣਿ
 ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਿਪਣੀ ਅਰਣੀ ਪੁਨ ਪਦ ਦਿੱਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ
 ॥ ਦੋਹਾ ਮਾਂਝ ਚਉਪਈ ਕਹੀਐ ॥ ੧੨੪੮ ॥ ਅਤਿਲ ॥ ਸਾਵਜ ਨਿਪ ਨਿਪ
 ਨਿਪਤ ਨਿਪਣਨੀ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਅਮਿਤ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਂਝ ਉਚਾਰਯੋ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੨੪੯ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਆਦ ਸਬਦ ਮਾਤੰਗ ਭਣੀਜੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ
 ਨਿਪ ਪਦ ਕੇ ਦੀਜੈ ॥ ਅਰਣੀ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੨੫੦ ॥ ਆਦਿ ਗਯੰਦਨ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ
 ਸਬਦਹਿ ਧਰੀਐ ॥ ਅਰਣੀ ਸਬਦ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹ ਦਿੱਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ
 ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੧੨੫੧ ॥ ਬਾਜ ਸਬਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ
 ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਯਾਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀਕ ਨ ਜਾਨੋ
 ॥ ੧੨੫੨ ॥ ਬਾਹ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ ਸਬਦਹਿ
 ਧਰੀਐ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ ॥ ਚਹੀਐ ਜਿਹੋ ਠਾਂ ਤਿਹੋ ਠਾਂ ਕਹੀਐ
 ॥ ੧੨੫੩ ॥ ਤੁਰੰਗ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ ਪਦ
 ਕਹੁੰ ਭਾਰੋ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ ॥ ਰੁਚੈ ਜਹਾਂ ਤਿਹੋ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ ॥
 ੧੨੫੪ ॥ ਹੈ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ ਸਬਦਹਿ ਠਾਨੋ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿੱਜੈ ॥ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਂਝ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ੧੨੫੫

੧੨੪੭=ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਪਤੀ ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ ਹੈ, ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ । ੧੨੪੮. ਹਰ=ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਐਰਾਪਤਿ।

ਪਤਿ=ਇੰਦਰ । ਪਤਿ=ਕੱਸਪ । ਧਰਤੀ, ਪਤਿ=ਰਾਜੇ ਠੀ=ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ।

੧੨੪੯. ਹਾਥੀ, ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ ।

੧੨੫੦. ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ, ਅਗੇ ਇੰਦਰ ਰਾਜਾ ਹੈ । ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਹੈ । ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਫੌਜ ਹੈ, ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੪੯. ਮਾਤੰਗ ਨਿਪ=ਐਰਾਪਤੀ, (ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਨਿਪ ਹੋਰ ਲੈਣੇ ਹਨ) ਨਿਪ=ਇੰਦਰ ਐਰਾਪਤਿ ਦਾ ਰਾਜਾ । ਨਿਪ=ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ । (ਕੱਸਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅੱਧਿਆਹਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ) ਨਿਪ=ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ (ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਅਰਣੀ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੫੨. ਗਯੰਦਨ=ਹਾਥੀ, ਨਿਪ=ਐਰਾਪਤੀ ਹਾਥੀ । ਨਿਪ=ਇੰਦਰ । ਨਿਪ=ਕੱਸਪ । (ਜ਼ਮੀਨ) । ਨਿਪ=ਰਾਜੇ । ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ।

੧੨੫੩. ਬਾਜ ਨਿਪ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉਚਸਵਾ ਘੋੜਾ ਨਿਪ, ਨਿਪ, ਨਿਪ=ਸੂਰਜ, ਕੱਸਪ (ਜ਼ਮੀਨ) ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ) ।

੧੨੫੪. ਬਾਹ=ਘੋੜਾ । ਨਿਪ=ਸੱਤਾਂ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲਾ ਉਚਸਵਾ ਘੋੜਾ । ਨਿਪ=ਸੂਰਜ । ਨਿਪ ਕੱਸਪ । (ਜ਼ਮੀਨ) ਨਿਪ=ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ) ।

੧੨੫੫. ਤੁਰੰਗ=ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪ ਉਚਸਵਾ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਪ ਸੂਰਜ, ਸੂਰਜ ਦਾ ਨਿਪ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਪ ਰਾਜੇ (ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

॥ ਬਰੀ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਕਹਿਜੈ ॥ ਅਰਿ
 ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ ॥ ੧੨੫੬ ॥ ਦੇਵ
 ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਨਿਪੁ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨ ਠਾਨਹੁ ॥ ਸਤੁ ਸਬਦ
 ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ ॥ ੧੨੫੭ ॥ ਅਮਰਸਬਦ
 ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਨਿਪੁ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨ ਡਾਰਹੁ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ ॥ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਦੀਜੈ ॥ ੧੨੫੮ ॥ ਨਿਜਰ ਸਬਦ
 ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਨਿਪੁ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨ ਧਰੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ਸੰਕ ਛਾਡਿ ਨਿਰਸੰਕ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ੧੨੫੯ ॥ ਬਿਬਿਧ
 ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ ॥ ਰਿਪ ਕਹਿ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਅਹਿ ॥ ਸੰਕਾ ਤਿਆਗਿ ਸਭਾ ਮੈ ਕਹੀਅਹਿ ॥ ੧੨੬੦ ॥
 ਸੁਰਪਦ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੇ ਧਰੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਪਦ ਕਹੁ ਡਰੀਐ ॥ ਅਰਿ
 ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ੧੨੬੧ ॥ ਸੁਮਨ
 ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ ॥ ੧੨੬੨ ॥ ਆਦਿ ਸਬਦ
 ਤਿਦਵੇਸ ਬਖਾਨੇ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਪਦਹਿ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ
 ਭਨੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ੧੨੬੩ ॥ ਬਿਦੁਾਰਕ ਸਬਦਾਦਿ
 ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ
 ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ੧੨੬੪ ॥ ਗਤਿ ਬਿਵਾਨ ਸਬਦਾਦਿ
 ਬਖਾਣਹੁ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਦ ਪਦਿਹਿ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ

੧੨੫੪. ਹੈ=ਘੋੜਾ, ਉਚ ਸ੍ਰਵਾ, ਸੁਰਜ, ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ) । ੧੨੫੫. ਬਰੀ=ਦੇਵਤੇ । ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦਰ (ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ (ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ, ਫੌਜ, ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੫੬. ਦੇਵ=ਦੇਵਤੇ (ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਨਿਪੁ ਪਦ ਜੋੜਨਾ ਹੈ) ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪੁ=ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਨਿਪੁ ਕੱਸਪ, (ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ) ਨਿਪੁ=ਰਾਜੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੫੯. ਅਮਰ ਨਿਪੁ=ਇੰਦ੍ਰ, ਅਗੇ ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ।

੧੨੬੦. ਨਿਰਜਰ=ਬੁਢੇਪੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਦੇਵਤੇ ਹਨ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਹੈ । (ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ ਹੈ) ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੬੧. ਬਿਬਿਧ ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ ਰਿਪ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ (ਅੱਗੇ ਕੱਸਪ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੬੨. ਸੁਰ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਨਿਪੁ ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਜਮੀਨ ਦੇ ਨਿਪੁ ਰਾਜੇ । ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੬੩. ਸੁਮਨ=ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੬੪. ਤਿਦਵੇਸ=ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

ਕਹੀਐ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ॥ ੧੨੬੫॥ ਅਭਿਲ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੇਸ ਸਬਦਾਦਿ
ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
ਸਬਦ ਪੁਨ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਯੋ
ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੨੬੬॥ ਮਧੁ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨੀਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ
ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ
॥ ਹੋ ਜਹੋ ਜਹੋ ਚਹੀਐ ਸਬਦ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੬੭॥ ਸੁਧਾ ਸਬਦ ਕੋ
ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਨਿਪੁ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਾਰ ਤ੍ਰੈ ਦੀਜੀਐ ॥
ਰਿਪੁ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਫੰਗ ਨਾਮ ਜੀਯੋ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਚਉਪਈ ਮਾਂਝ
ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੬੮॥ ਸਬਦ ਪ੍ਰਯੁਖ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ ॥
ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਹਿ ਡਾਰੀਐ ॥ ਰਿਪੁ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
ਲਹੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਦੋਹਰਾ ਮਾਂਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੬੯॥
ਅਸੁਦਾ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ
ਕੇ ਡਾਰਕੈ ॥ ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ
ਮਾਂਹਿ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ੧੨੭੦॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾ ਪਦ ਕੋ ਸੁ ਕਬਿ
ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿਦੇ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁਧਨਿ ਸਵੈਯਾ ਭੀਤਰ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥
੧੨੭੧॥ ਜੀਵ ਦੱਤ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ
ਸਬਦਹਿ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿਦੇ ਪਛਾਨ ਲੇ ॥
ਹੋ ਕਹੀ ਹਮਾਰੀ ਆਜ ਹਿਦੇ ਪਹਿਚਾਨ ਲੇ ॥ ੧੨੭੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਪੁਦਾ ਪਦ
ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਹੁ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੋ

੧੨੬੩. ਬਿੰਦਾਰਕ=ਦੇਵਤੇ । ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਮਾਲਕ
ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੬੪. ਗਤਿ ਬਿਬਾਨ=ਦੇਵਤੇ ।
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਅਗੇ ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ
ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੬੫. ਅੰਮ੍ਰਿਤੇਸ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇਵਤੇ ਹਨ
ਅੱਗੇ ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਤੇ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੬੬. ਮਧੁ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ।
ਮਧੁ ਪਤਿ=ਇੰਦ੍ਰ । ਇੰਦ੍ਰ ਪਤਿ=ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਜਮੀਨ ਪਤਿ=ਰਾਜੇ । ਫੌਜ ਦੀ
ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੬੯. ਸੁਧਾ ਨਿਪੁ ਨਿਪੁ ਨਿਪੁ=ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ ਰਾਜੇ
ਤੇ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੭੦. ਪ੍ਰਯੁਖ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇਵਤੇ, ਦੇਵਤਿਆਂ
ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਮੀਨ,
ਜਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੭੧. ਅਸੁਦਾ=ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਦੇਵਤੇ,
ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੨੭੨. ਪ੍ਰਾਣ ਦਾ ਨਿਪੁ,
ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ=ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮੁਖਤਿਆਰ
ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਰਾਜੇ ਹੀ ਹਨ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਨਿਪੁ
ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਨਿਪੁ=ਰਾਜੇ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ
ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

ਬਹੁਰ ਭਣਿਜੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿੱਜੈ ॥ ੧੨੭੩ ॥ ਬਹੁਰਦੇਹਦਾ
 ਸਬਦ ਬਖਾਨੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਲਹੀਐ ॥ ਝੁਲਾ ਛੰਦ ਬੀਚਿਹਸਿ ਕਹੀਐ ॥ ੧੨੭੪ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਦੱਤ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ
 ਭਣੀਜੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਹੁ ॥
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ ॥ ੧੨੭੫ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਜਰਾ ਸਬਦ ਕਹੁ ਮੁਖ
 ਸੇ ਆਦਿ ਪਖਾਨੀਐ ॥ ਰਿਪ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਪਦ ਬਾਰ ਚਾਰ ਫੁਨਿ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ
 ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਐ ਜਾਨਕੈ
 ॥ ੧੨੭੬ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਿਰਧਤਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ
 ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਬਹੁਰ ਸੱਤੁ ਪਦ ਤਿਹ ਉਪਰਾਂਤ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੨੭੭ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਜਰਾ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ ॥ ਹਰਿ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ
 ਧਰੀਐ ॥ ਅਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੈ ॥ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਇ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥
 ੧੨੭੮ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਆਲਸ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਚਾਰ
 ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਸੁ ਹਰ ਕਹਿ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ
 ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਪਾਧੜੀ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੭੯ ॥ ਤਰਨ
 ਦੰਤ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਪਦ ਬਾਰ ਚਾਰ ਪੁਨ
 ਠਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿਦੈ ਬਖਾਨੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਰੁਆਲਾ
 ਬਿਖੈ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਠਾਨੀਅਹਿ ॥ ੧੨੮੦ ॥ ਜੋਬਨਾਂਤ ਅੰਤਕ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ

੧੨੭੧. ਜੀਵ ਦੱਤ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਵੈਰਨ
 ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੭੨. ਬਪੁਦਾ=ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
 ਹੈ, ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ
 ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੭੩. ਦੇਹਦਾ=ਦੇਹ ਦਾਨ
 ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਗੇ ਫੇਰ ਚਾਰ ਰਾਜੇ ਹਨ । ੧. ਦੇਵਤੇ । ੨. ਇੰਦ੍ਰ ।
 ੩. ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ੪. ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ) ।

੧੨੭੬. ਪ੍ਰਾਣ ਦੱਤ=ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ (ਬੰਦੂਕ) ।

੧੨੭੭. ਜਰਾ ਰਿਪ, ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ, ਨਿਪੁ ਰਿਪ=ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੇਰੀ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇਵਤੇ ਹਨ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਹੈ,
 ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਹੈ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਮਾਲਕ
 ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੭੮. ਬਿਧਤਾ ਸੱਤੁ=ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੇਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ (ਅਗੇ ਸਭ ਕੁਛ
 ਉਤੋਂ ਅਧਿਆਹਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ) ਦੇਵਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪਤੀ ਹਨ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ
 ਇੰਦ੍ਰ ਪਤੀ ਹੈ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪਤੀ ਕੱਸਪ ਹੈ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਦੇ
 ਪਤੀ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਹੈ ਫੌਜ ਦੀ ਸੱਤੁ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੭੯. ਜਰਾ ਹਰ=ਬੁਢੇਪੇ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਫੇਰ
 ਅੱਗੇ, ਦੇਵਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਿ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੨੮੦. ਆਲਸ=ਸੁਸਤੀ ਦਾ ਵੇਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਗੇ ਚਾਰ ਰਾਜੇ ਹਨ
 (ਦੇਵਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੱਸਪ ਰਾਜੇ) ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ਹਰ=ਨਾਸ ਕਰਨਾ ।

ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਪਰ ਡਾਰੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ
 ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਚਉਪਈ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ੧੨੮੧ ॥ ਤਰਨ ਦੰਤ ਕਰ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਚਤੁਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ
 ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ
 ਸੁ ਧਨਿ ਦੋਹਰਾ ਮਾਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੮੨ ॥ ਜੋਬਨਾਰਿ ਅਰਿ
 ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥
 ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
 ਚਿਤ ਰਾਖੀਐ ॥ ੧੨੮੩ ॥ ਚਤੁਰਬ ਅਵਸਤਾ ਅਰਿ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥
 ਚਤੁਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤ ਸੁ ਬਹੁਰ
 ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਐ ਜਾਨਕੈ ॥ ੧੨੮੪
 ॥ ਜਮ ਪਾਸੀ ਕੇ ਨਾਮਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਐ ॥ ਹਰ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਪਦ
 ਬਾਰ ਚਾਰ ਫੁਨਿ ਡਾਰੀਐ ॥ ਸੁ ਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਭਾਖ ਅਰਿ ਲੀਜੀਐ ॥
 ਹੋ ਸੁਧਨਿ ਸਵੈਯਾ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੮੫ ॥ ਅਰਿਬਲਾਰਿ
 ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ
 ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਕੁੰਡਰੀਆ ਮਾਹਿ
 ਸੰਕ ਤਜਿ ਦੀਜੀਅਹਿ ॥ ੧੨੮੬ ॥ ਆਰ ਜਾਰ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ
 ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਝੁਲਨਾ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੮੭ ॥

੧੨੮੧. ਤਰਨ ਦੰਤ=ਜੁਆਨ ਉਮਰ ਦੇ ਦਲਣ ਵਾਲਾ ਬੁਢੇਪਾ ਹੈ, ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੋ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਜਮੀਨ, ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ)। ੧੨੮੨. ਜੋਬਨ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁਢੇਪਾ ਹੈ, ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਅੰਤਕ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ (ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ। ਫੌਜ ਦੀ ਅਰਿ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੮੩. ਤਰਨ ਦੰਤ ਕਰ=ਜੁਆਨ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁਢੇਪਾ ਹੈ, ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਗੇ ਚਾਰ ਰਾਜੇ। ੧. ਦੇਵਤੇ। ੨. ਇੰਦ੍ਰ। ੩. ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ)। ੪. ਰਾਜੇ। ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੮੪. ਜੋਬਨਾਰਿ ਅਰਿ=ਜੋਬਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬੁਢੇਪਾ ਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ। ਅਗੇ ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੮੫. ਚੌਥੀ ਅਵਸਥਾ ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ। ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੮੬. ਜਮ ਪਾਸੀ=ਜਮ ਦੀ ਫਾਹੀ ਮੌਤ ਹੈ, ਸੋ ਮੌਤ ਦੇ ਹਰ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ (ਅਗੇ ਚਾਰ ਰਾਜੇ ਹਨ) ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੮੭. ਅਰਿਬਲਾਰਿ ਅਰਿ=ਉਮਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬੁਢੇਪਾ ਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅਗੇ ਚਾਰ ਮਾਲਕ ਹਨ। ੧ ਦੇਵਤੇ, ੨ ਇੰਦ੍ਰ, ੩ ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ੪. ਰਾਜੇ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

ਦੇਹ ਬਾਸੀ ਅਰ ਹਰ ਪਦ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਸੁ ਬਹੁਰ
ਕਹੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਅੜਿਲ
ਕੇ ਮਾਂਹਿ ਨਿਡਰ ਕਹਿ ਡਾਰੀਐ ॥ ੧੨੮੮ ॥ ਬਪੁਬਾਸੀਅਰਿ ਅਰ ਸਬਦਾਦਿ
ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਚੰਚਰੀਆ ਮਾਂਹਿ ਨਿਸੰਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥
੧੨੮੯ ॥ ਤਨ ਬਾਸੀ ਅਰ ਹਰ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ
ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਕੈ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥
ਹੋ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨ ਤਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੨੯੦ ॥ ਅਸੁਰ ਸਬਦ ਕੇ
ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਪਿਤ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੋ ਤਹਾਂ ਜਹਾਂ
ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੨੯੧ ॥ ਰਾਛਸਾਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਅਹੁ ॥
ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਅਹੁ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
ਚਿਤ ਮੈ ਜਾਨ ਲੈ ॥ ਹੋ ਜੋ ਪੁਛੈ ਤੁਹਿ ਆਇ ਨਿਸੰਕ ਬਤਾਇਦੈ ॥ ੧੨੯੨ ॥
ਦਾਨਵਾਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਘਾਰਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਰ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ
ਤਵਨ ਕੇ ਅੰਤ ਧਰ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ਲੈ ॥ ਹੋ ਸੁ
ਕਬਿ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਭਾਖਦੈ ॥ ੧੨੯੩ ॥ ਅਮਰਾਰਦਨ ਅਰ ਆਦਿ
ਸੁ ਕਬਿ ਉਚਾਰਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਡਾਰਕੈ ॥ ਅਰ
ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ਲੈ ॥ ਹੋ ਪੜ੍ਹਯੋ ਚਹਤ ਤਿਹੋ ਨਰ ਕੇ ਤੁਰਤ
ਸਿਖਾਇ ਦੈ ॥ ੧੨੯੪ ॥ ਸੱਕੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਪਤਿ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਦ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾਕੇ ਅੰਤ

੧੨੮੭. ਉਮਰ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬੁਢੇਪਾ ਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਚਾਰੇ ਰਾਜੇ ਤੇ ਫੇਰ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੮੮. ਦੇਹ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ, ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਮੌਤ, ਮੌਤ ਦਾ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੨੯੦. ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਮੌਤ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੧. ਤਨ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਮੌਤ ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

੧੨੯੨. ਅਸੁਰ=ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕੱਸਪ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦੀ ਜਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੩. ਰਾਛਸਾਰਿ=ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅਗੇ ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ, ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੪. ਦਾਨ ਵਾਰ=ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇਵਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਪਤੀ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਖੇ ਰਾਜੇ। ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ੧੨੯੫ ॥
 ਸਤ ਕ੍ਰਿਤ ਅਰ ਅਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ ਸਬਦ
 ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ
 ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨਕੈ ॥ ੧੨੯੬ ॥ ਸਚੀ ਪਤਿਰ ਅਰ ਆਦਿ ਸਬਦ
 ਕਹੁ ਭਾਖੀਐ ॥ ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਝੁਲਨਾ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ
 ॥ ੧੨੯੭ ॥ ਸਕ੍ਰਦਨ ਅਰ ਰਿਪ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ
 ਨਿਪ ਪਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰ ਪੁਮਾਨਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੀਐ
 ਹੋ ਝੁਲਾ ਛੰਦਨ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੨੯੮ ॥ ਆਦਿ ਸਬਦ ਪੁਰਹੂਤਰ
 ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਕਹਿ ਪਿਤਣੀਸ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰ ਭਣੀਜੀਐ ॥
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁਘਰ ਸੋਰਠਾ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ
 ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੨੯੯ ॥ ਬਾਸਵਾਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥
 ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਅਰਣੀ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
 ਜੀਯ ਜਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਦੋਹਰਾ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੩੦੦ ॥
 ਆਦਿ ਬਿਤਹਾ ਅਰਿ ਅਰਿ ਪਦਹਿ ਪੁਮਾਨਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਇਸ ਸਬਦ ਤਵਨ
 ਕੇ ਠਾਨ ਕੈ ॥ ਰਿਪ ਪੁਨ ਠਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ਲੈ ॥ ਹੋ ਪੜਿਯੋ ਚਾਹਤ
 ਜੋ ਨਰ ਤਿੱਹ ਭੇਦ ਦਤਾਇ ਦੇ ॥ ੧੩੦੧ ॥ ਮਘਵਾਂਤਕ ਅਰ ਆਦਿ
 ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪ ਪਦਹਿ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਰਿਪ
 ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਲਹੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ

੧੨੯੪. ਅਮਰਾਦਨ ਅਰਿ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਅਗੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜੇ, ੧ ਇੰਦ੍ਰ, ੨ ਕੱਸਪ, (ਜਮੀਨ) ਰਾਜੇ। ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੫. ਸਕ੍ਰ ਅਰਿ ਅਰਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ=ਇੰਦ੍ਰ, ਦੈਂਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ। ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੬. ਸਤ ਕ੍ਰਿਤ ਅਰਿ ਅਰਿ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ ਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇਵਤੇ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੰਦ੍ਰ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਾਖੇ ਰਾਜੇ। ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੨੯੮. ਸਚੀ ਪਤਿ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਗੇ ਚਾਰ ਰਾਜੇ ਦੇਵਤੇ, ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ (ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ)। ੧੨੯੯. ਸਕ੍ਰਦਨ ਅਰਿ ਰਿਪ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਗੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜੇ ਹਨ। ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੩੦੦. ਪੁਰਹੂਤ ਅਰਿ ਪਿਤ ਠੀਸ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਪਿਓ ਕੱਸਪ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਠੀ=ਜਮੀਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੩੦੧. ਬਾਸਵਾਰਿ, ਅਰਿ. ਪਿਤਣੀ, ਇਸਣੀ, ਅਰਣੀ=ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੇਵਤੇ ਅਗੇ ਪਿਤਾ=ਕੱਸਪ, ਠੀ=ਜਮੀਨ ਅਗੇ ਇਸ=ਰਾਜੇ, ਠੀ=ਫੌਜ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ।

ਭਣੀਜੀਐ ॥ ੧੩੦੨ ॥ ਮਾਤਲੇਸੁ ਅਰ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ
 ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਕੈ ॥ ਸੱਤੁ ਸਬਦ ਫੁਨ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੱਤ ਸੰਭਾਰੀਐ ॥ ੧੩੦੩ ॥ ਜਿਸਨਾਤਕ ਅੰਤਕ
 ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਦ ਰਾਜ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੀਐ ॥ ਅਰਿ
 ਪੁਨਿ ਤਵਨੈ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ
 ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੩੦੪ ॥ ਪੁਰੰਦਾਰ ਅਰ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਭਾਖਕੈ ॥ ਤੀਨ
 ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਪਦਹਿ ਅੰਤ ਤਿਹ ਰਾਖਕੈ ॥ ਬਹੁਰ ਸਤੁ ਪਦ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ
 ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸੁਘਰ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਦਾ ਲਖਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੩੦੫ ॥
 ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਬਜੁ ਧਰਰ ਅਰ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਈਸਰ ਪਦ ਠਾਨਹੁ
 ॥ ਅਰਿ ਪੁਨਿ ਅੰਤ ਬਹੁਰ ਤਿਹ ਦੀਜੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥
 ੧੩੦੬ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਤੁਰਾ ਖਾੜ ਅਰ ਅਰ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ
 ਨਿਪੁ ਪਦਹਿ ਅੰਤ ਤਹਿ ਧਾਰੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਬਹੁਰ ਪੁਨ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਕੈ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨਕੈ ॥ ੧੩੦੭ ॥ ਰਿਪ ਪਾਕਰ ਰਿਪ
 ਸਬਦ ਅੰਤ ਤਿਹ ਭਾਖੀਐ ॥ ਨਾਇਕ ਪਦ ਤੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਰਿਪ
 ਪੁਨ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਸੁਘਰ ਕਹਿ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਬਹੁ ਚੀਨ ਉਚਾਰਯੋ
 ਕੀਜੀਐ ॥ ੧੩੦੮ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਤਕ ਅਰ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੋ ਭਾਖੀਐ ॥ ਨਾਇਕ
 ਪਦ ਤੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਸੱਤੁ ਬਹੁਰ ਪੁਨ ਤਾਕੇ ਅੰਤ ਧਰੀਜੀਐ ॥
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਮਨ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੩੦੯ ॥ ਦੇਵ ਸਬਦ ਕੋ
 ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਅਰਦਨ ਕਹਿ ਅਰਦਨ ਪਦ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਭਾਖੀਐ ॥ ਹੋ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ
 ਮਨ ਲਹਿ ਰਾਖੀਐ ॥ ੧੩੧੦ ॥ ਅਮਰਾ ਅਰਦਨ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀਐ ॥
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਤੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ ॥ ਰਿਪ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ

੧੩੦੦. ਬ੍ਰਿਤਹਾ=ਇੰਦਰ, ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ
 ਦੇਵਤੇ ਅਗੇ ਇਸ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਈਸਰ ਇੰਦਰ, ਇਸ=ਇੰਦਰ ਦਾ ਈਸਰ
 ਕੱਸਪ, ਇਸ=ਕੱਸਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਈਸਰ ਰਾਜੇ ਅਗੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ
 ਦੀ ਰਿਪ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ਮਘਵਾਤਨ=ਇੰਦਰ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
 ਦੈਂਤ ਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਅਗੇ=ਦੇਵਤੇ ਅਗੇ ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੩੦੨. ਮਾਤਲੇਸ=ਇੰਦ, ਇਸ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ, ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੇਵਤੇ
 ਅਗੇ ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ ਹੈ। ੧੩੦੫. ਜਿਸਨਾਤਕ=

ਇੰਦਰ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੈਂਤ ਅਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇਵਤੇ ਅਗੇ ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਬੰਦੂਕ
 ਵੈਰਨ ਹੈ। ੧੩੦੬ ਪੁਰੰਦਾਰਿ ਅਰਿ=ਇੰਦਰ, ਦੈਂਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਤੇ

ਅਗੇ ਇੰਦਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਫੌਜ ਤੇ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ।

੧੩੧੦. ਬਜਰਧਰ=ਇੰਦਰ। ਤੁਰਾਖਾੜ=ਇੰਦਰ। ਰਿਪ ਪਾਕ=ਇੰਦਰ
 ਇੰਦਰਾਤਕ=ਇੰਦਰ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੈਂਤ।

ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਭੇਦਾ ਭੇਦ ਕਬਿਤ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੩੧੧ ॥ ਨਿਰ
ਜਗਾਰਿ ਅਰਦਨ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਕੈ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ
ਡਾਰਕੈ ॥ ਅਰ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਲਹੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਅੜਿਲ ਛੰਦ ਕੇ
ਮਾਂਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ ॥ ੧੩੧੨ ॥ ਬਿਬਧਾਂਤਕ ਅੰਤਕ ਸਬਦਾਦਿ
ਉਚਾਰ ਕਰ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰ ਕਰ ॥ ਰਿਪ ਕਹਿ ਨਾਮ
ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਛੰਦ ਰੂਆਲਾ ਮਾਂਝ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰੀਐ ॥
੧੩੧੩ ॥ ਸਪਰ ਬਾਣ ਪਰ ਅਰ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੀਐ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ
ਸਬਦ ਤਵਨ ਪਰ ਦੀਜੀਐ ॥ ਅਰ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਅਹੁ ॥
ਹੋ ਛੰਦ ਚੰਚਰੀਆ ਮਾਂਝ ਨਿਡਰ ਹੁੈ ਠਾਨੀਅਹੁ ॥ ੧੩੧੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਬਦ
ਤ੍ਰਿਦਵੇਸ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਪਦ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰ ਭਣੀਜੀਐ
॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਤਾਕੇ ਪੁਨ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਬੁਧ
ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ੧੩੧੫ ॥ ਬ੍ਰਿਦਾਰਕ ਅਰ ਅਰ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਜੈ ॥ ਤੀਨ
ਬਾਰ ਅਰਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਜੈ ॥ ਸੱਤ ਸਬਦ ਕੇ ਪੁਨ ਅੰਤ ਭਣੀਜੀਐ ॥
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮਤਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੩੧੬ ॥ ਸਭ
ਬਿਵਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਭਾਖਿ ਗਤਿ ਭਾਖੀਐ ॥ ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਦ
ਰਾਖੀਐ ॥ ਬਹੁਰ ਸੱਤ ਪੁਨ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ
ਸੁ ਮਤਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ ॥ ੧੩੧੭ ॥ ਆਦਿ ਅਗਨ ਜਿਵ ਪਦ ਕੇ ਸੁ ਪੁਨਿ ਬਖਾਨੀਐ
॥ ਅਰ ਅਰ ਕਹਿ ਨਿਪੁ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪੁਨ ਠਾਨੀਐ ॥ ਰਿਪ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ
ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਐ ॥ ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਂਝਿ ਨਿਸੰਕ ਪੁਮਾਨੀਐ ॥ ੧੩੧੮* ॥

੧੩੧੧. ਦੇਵ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਅਰਦਨ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੈਂਤ ।
ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਅਰਦਨ=ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਅਗੇ ਪਤੀ ਹਨ ।
ਇੰਦ੍ਰ, ਕੱਸਪ, ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ ।

੧੩੧੨. ਅਮਰਾਦਨ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ ।

੧੩੧੩. ਨਿਰਜਗਾਰ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ ।

੧੩੧੪. ਬਿਬਧਾਂਤਕ=ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੈਂਤ ਤੇ
ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤੇ । ੧੩੧੫. ਸਪਰਬਾਣ ਪਰਿ=ਦੇਵਤਿਆਂ
ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ ਅਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੇਵਤੇ । ੧੩੧੬. ਤ੍ਰਿਦਵੇਸ=ਦੇਵਤਿਆਂ
ਦੇ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ ਅਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦੇ ਅਰਿ=ਵੈਰੀ ਦੇਵਤੇ ।

੧੩੧੭. ਬ੍ਰਿਦਾਰਕ=ਦੇਵਤੇ । ੧੩੧੮. ਬਿਬਾਨ ਗਤਿ=ਹਵਾਈ
ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਉਤੇ ਉੱਡਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ
ਦੈਂਤ ਹਨ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇਵਤੇ ਹਨ,
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਹੈ, ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ ਹੈ, ਕੱਸਪ ਦੀ ਬਣਾਈ
ਜਮੀਨ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਰਾਜੇ ਹਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਫੌਜ ਹੈ,
ਫੌਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । ੧੩੧੯. ਅਗਨਜਿ=ਦੇਵਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ
ਦੈਂਤ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੇਵਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਇਸਦਾ ਰਾਜਾ ਕੱਸਪ,
ਇਸਦੀ ਜਮੀਨ, ਜਮੀਨ ਦੇ ਵਾਸੀ ਰਾਜੇ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਫੌਜ ਹੈ, ਫੌਜ ਦੀ
ਰਿਪ=ਵੈਰਨ ਬੰਦੂਕ ਹੈ । *ਫੁਟਨੋਟ ੧੩੧੯ ਤੇ ਮੁਕਾ ਹੈ.....